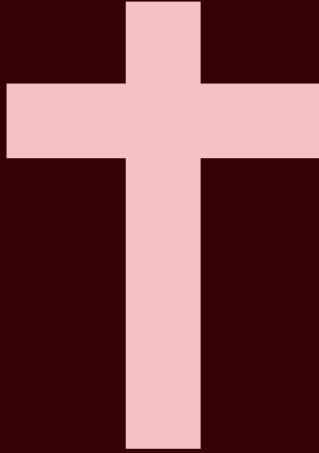

Gwo Ma Arumgimis

Uduk New Testament and OT Portions

Gwo Ma Arumgimis

Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

- If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.
- This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034

Contents

MATTA	1
MARKUS	59
LUUKA	95
YOHAAN	156
MII GUN MIINU MO	200
RUUMIYA	259
KURINTHUUS 'DE/	283
KURINTHUUS SU/	308
GALATHIYYA	324
EPASUS	333
PILIBBI	341
KULUUSI	347
TASALUNIIKI 'DE	353
TASALUNIIKI SU/	358
TIMUTHAWUUS 'DE/	361
TIMUTHAWUUS SU/	369
TIITHUS	374
PILIMUUN	377
Ibraniyiin	379
YAKUUB	399
BUTERUS 'DE/	405
BUTERUS SU/	412
YOHAAN 'DE/	417
YOHAAN SU/	423
YOHAAN KWARA	424
YAHUUSA	425
GWO JIN 'CEENU MO	427
GWAY GI IDAWUU'D	459

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MATTA mo

*Gwo jin Beledhu goma Yesus
Kriſthos mo*

¹ Gwo jin 'kwaru mo mmobebe'th gwo mo goma Yesus Kriſthos mo jin ta ya/ ma Dawuu'd mo dhali ya/ ma Ibrahiim mo.

² Ibrahiim ta'da baba ma Is/hak mo dhala Is/hak ta'da baba ma Yakuub mo dhala Yakuub ta'da baba ma Yahuusa mo dhali ikam piti mo be. ³ Dhala Yahuusa ta'da baba ma Paaris mo dhala Saarah mo ka Thamar mo. Dhala Paaris ta'da baba ma Hasruun mo dhala Hasruun ta'da baba ma Araam mo. ⁴ Dhala Araam ta'da baba ma Aminadaab mo dhala Aminadaab ta'da baba ma Nahshuun mo dhala Nahshuun ta'da baba ma Salmuun mo be. ⁵ Dhala Salmuun ta'da baba ma Bu/as ka Rahab mo dhala Bu/as ta'da baba ma Ubiid ka Ra/uuth mo dhala Ubiid ta'da baba ma Yassa mo. ⁶ Dhala Yassa ta'da baba ma Dawuu'd jin ta'da maliḱ mo be.

Dhala Dawuu'd ta'da baba ma Sulemaan ki ash ma Uriyya mo ⁷ dhala Sulemaan ta'da baba ma Rahabaam mo dhala Rahabaam ta'da baba ma Abiyya mo dhala Abiyya ta'da baba ma Aasa mo. ⁸ Dhala Aasa ta'da baba ma Yahushapaath mo dhala Yahushapaath ta'da baba ma Yuram mo dhala Yuram ta'da baba ma Ussiyya mo ⁹ dhala Ussiyya ta'da baba ma Yutham mo dhala Yutham ta'da baba ma Ahaas mo dhala Ahaas ta'da baba ma Hiskiyya mo. ¹⁰ Dhala Hiskiyya ta'da baba ma Manassa mo dhala Manassa ta'da baba ma Aamuun mo dhala Aamuun ta'da baba ma Yushiyya mo ¹¹ dhala Yushiyya ta'da baba ma Yakunya mo dhali ikam piti mo ka tee jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo be.

¹² Dhali 'ko'di mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani Yakunya ta'da baba ma Sha/alti/

iil mo dhala Sha/alti/iil ta'da baba ma Sarubbaabil mo be. ¹³ Dhala Sarubbaabil ta'da baba ma Abihud mo dhala Abihud ta'da baba ma Aliyagiim mo dhala Aliyagiim ta'da baba ma Aasuur mo. ¹⁴ Dhala Aasuur ta'da baba ma Saaduug mo dhala Saaduug ta'da baba ma Akiim mo dhala Akiim ta'da baba ma Aliyuud mo ¹⁵ dhala Aliyuud ta'da baba ma Ali/aasar mo dhala Ali/aasar ta'da baba ma Mattaan mo dhala Mattaan ta'da baba ma Yakuub mo. ¹⁶ Dhala Yakuub ta'da baba ma Yuusup jin ta'da kath ma Mariyam mo, Mariyam jin dho'thki'da Yesus mo, a'di jin yukkunu gway ka Kriſthos mo be.

¹⁷ Wakan 'pena risa nyakum yil 'pena Ibrahiim mo ntaga Dawuu'd mo tani uni 'koni 'kume'd i'ce'dka doḱon ka nyakum yil mo, dhali 'pena Dawuu'd mo tani ntagi mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka doḱon ka nyakum yil mo, dhali 'peni mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani ntaga Kriſthos mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka doḱon ka nyakum yil mo be.

Mondho'th ma Yesus mo be

¹⁸ Dhali dho'th ma Yesus Kriſthos a'di bu'thki mo yan kansan mo be. Ka ta'dam piti jin ta'da Mariyam karkunu mo goma Yuusup mo tani nṯwa/a/ ki uni 'konuki gam me'd mo tani ayim gamkunu mo ka 'ci mbwa ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁹ Dhala kathim piti ka Yuusup mo mmotana a'di wathinṯ kar/e mo dhali mmo'tena a'di bwa mo mmokara yim ki mon'the is mo tani a'di dina gwo mbwa mo mmothoson gwo jin 'kwaru mo mmodhala yim 'pen ki kup mo be. ²⁰ Hili ki a'di dina gwo yansan mbwa mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is ki jan mo mmo/o gwo mo ki: Yuusup ya/ ma Dawuu'd, dhalki is ki ko/ mo ma mmobudha Mariyam ki ashim pini mo haali/ a'di caan jin bwaakina a'di mo tani a'di

'peni Shi/in Dheleladhelel mo be.
 21 Ayim midi dho'th ya/ mo dhali /
 e mini yer a'di gway ka Yesus mo
 haali/ a'di midi woth 'kwanim piti
 'peni miinthus buni mo be. 22 Aris
 gwo gwansan bu'thki embul mo
 mo kun minu thim mo jin ona Tapa
 ka manci gwom piti kadhamo/ mo
 ki:

23 Hili nyaranj gana/ midi bwaa mo
 dhali dho'th ya/ mo,

dhali gway piti minu yuk ka
 Imanu/iil mo

('pemen piti jin o'd ka Arumgimis
 di'd e ana mo). 24 Ka Yuusup merki
 e mo 'peni mo/ish e mo tani a'di mi-
 iki'd me'd jin kankin ma man'doyu
 gwo gi Tapa a'di gwo mo. A'di
 bu'thki a'di mo mmota ashim piti
 mo be. 25 Hili a'di diki misha yim
 mo naskina/ntaga yim dho'thki ya/
 mo. Dhali a'di ki yer a'di gway ka
 Yesus mo be.

2

*Mombut jin Buta 'Kwani kun
 Yukayuk mo*

1 Dhali ka Yesus dho'thkunu mo
 e Pam Beetlaham gi Pa Yahuudiyya
 ka tee ma Hirodus jin ta'da malik
 mo tani hili 'kwani kun yukayuk
 'peni mom'pesho'k pu'dkin mo e
 Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo
 ki: 2 Mane a'di jin dho'thkunu mo
 mmota malik gi 'Kwani Yahuuda/
 mo? Haali/ aman parkina acul
 piti e mo e mom'pesho'k mo dhali
 aman iikina mo mmoluñ a'di mo
 be. 3 Ka Hirodus jin ta'da malik
 cikki gwo yansan mo tani a'di mur
 ma du mo dhali aris 'kwani gi Pa
 Urushaliimi 'baar mo nyakki a'di
 mo be. 4 Dhali a'di ki tul aris igasiis
 kun can is mo dhali iman'kwar
 to gi 'kwani mo. A'di ki dot uni
 gwo mo gom mo jin minu dhodha
 Krithos nycine/ mo. 5 Dhali uni ki
 tor a'di gwo mo ki: E Pam Beetlaham
 e Pa Yahuudiyya mo, haali/ wakan
 a'di ta gwo jin 'kwarkin ma manci

gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo
 ki:

6 Dhali /e, ayy Beetlaham, e bampa/
 Yahuudiyya mo tani

/e yisa pisina e bwaman 'kwani gi
 itapa gi 'Kwani Yahuudiyya
 mo,

haali/ 'peni /e mo tani amanjiya ji
 midi pu'du/ mo,

a'di jin midi hil 'kwanim pem ma
 Israyiil mo be.

7 Yan'ko'd Hirodus ki yuk 'kwani
 kun yukayuk mo ka kwal is mo
 dhali dot gwo 'peni uni goma tee
 jin pikin ma cul mo. 8 Dhali a'di

ki hash uni e Pam Beetlaham mo
 mmo/o gwo mo ki: liku/ mo ma
 dhali ñap gwo ka kar/ e goma 'ci

mo, dhali ki um mini gam a'di mo
 tani guyaa/ gwo mo ki aha/ si'da/
 mina yaku/ mo dhali luñ a'di mo

be. 9 Ki uni cikki gwo 'pena malik
 mo tani uni iikin e bway buni mo,
 dhali hili, acul jin parkina uni e mo

e mom'pesho'k mo tani yaki'di uni
 ibwambor mo ntagi a'di pu'dki'd
 mo mmodosh apo/ mo jin din ma

'ci nycine/ mo be. 10 Ki uni parkina
 acul e mo tani uni 'kunykina bwa
 mo ka daran du ki dhan bwanj 'kun-

yga/ mo. 11 Dhali ki uni iiki bway
 bwanj gu'b mo tani uni parkina 'ci e
 mo nyakka Mariyam jin ta kum mo

dhali uni ta'kkina 'cesh mo dhali
 luñ a'di mo. Dhali yan'ko'd uni
 ki ka'd tom buni gun ish kumma/
 'twa/ mo tani uni ki ci a'di to kun

cinu ki me'd mo, 'dolkon gana/
 mo dhala 'bicajwahar mo dhala
 'bi'c cwa jin yuku ka murr mo be.

12 Dhali uni rumkunu ki gwo ki jan
 mo mmo'koki doka Hirodus mo.
 Uni iikin ki bway bampam buninj

gana/, mo ki bwaya kamu/ mo be.

*Hirodus Palki Mii mo Mmo'kosha
 Yesus mo*

13 Dhali ki uni iikin mo tani hili
 mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa
 piki'da Yuusup i is mo ki jan mo

dhali o a'di gwo mo ki: Cuyi mis
 mo ma, dhali susa 'ci dhali kum mo
 dhali soyi mo e Pam Masir mo dhali

'koyi mmun mo ntagi aha/ mina tor/e gwo mo, haala Hirodus muru'di napa 'ci mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci mo dhali kum mon'thiny mo dhali ii Pam Masir mo. ¹⁵ Dhali uni 'kokin mo mmun ntagi jwa ma Hirodus mo. Yansan miikunu mo mmothim gwo jin ona Tapa ka manci gwom piti kadhamo/ mo ki: 'Peni Pam Masir mo tani aha/ yuƙkina ya/m pem mo be.

¹⁶ Yan'ko'd ka Hirodus ki a'di parki mo e ki a'di he'kkunu e ki 'kwani kun yuƙayuk mo tani a'di dak ma nyor bwa me'd mo dhali a'di ki hash gwo mo dhali 'kosh ucingwath jwa 'baar mo kun 'kon e Pam Beetlaham mo dhali e bampa/ kun 'kon ka kukul is mo kun 'kona yil susu/ mo dhali kun 'kona bor mo me'd gwo jin da/ark-ina a'di 'peni 'kwani kun yuƙayuk mo. ¹⁷ Wakan a'di thimkunu mo jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo ki:

¹⁸ 'Twa/ cikƙunu mo e Pa Rama mo mmomiya cinthar mo dhali kony jwa jin gwonu ki jabu'th mo, aRahiil gwoki'd mo gom uci ma yim mo.

Ayim ushki'd mo ki a'di minu malas mo, haali/ uni mini 'koki 'ko doƙ/e mo be.

¹⁹ Hili ka Hirodus wuki'd mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki'da Yuusupi is ki jan mo e Pam Masir mo mmo/o gwo mo ki: ²⁰ Cuyi mis mo ma dhali susa 'ci dhali kum mo, dhali iyyi e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo haali/ uni gwansan kun nƙapina 'ci mondiki/ em piti mo mmo'kosh mo tani uni wukin mo be. ²¹ Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci dhali kum mo dhali ii mo e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo be. ²² Hili ki a'di cikƙi gwo ka Arkilaawus ta tapa apo/ Pa Yahuudiyya mo e mo gi com ka Hirodus mo tani a'di ƙo/ki is mo mmoya mo dhali a'di rumkunu ki

gwo ki jan mo tani a'di yaki'd mo e Pany Jaliil mo be. ²³ Dhali a'di yaki'd mo mmoƙa'b e 'penƙuman bampa/ jin yuku ka Naasira mo. A'di jin ta gwo jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki a'di minu thim mo ki: A'di minu yuƙ ki wathi/ gi Pa Naasira mo be.

3

Gwo jin Cin ma Yohaana jin Ta'da Manmiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ka tee gwansan Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ pu'dki'd mo mmoƙi gwo mo e bwaasho gi Pa Yahuudiyya mo mmo/ o gwo mo ki: ² Rici adu is mo ma haali/ Bampa/ gi Momis midi pu'd ki 'dishe/ mo be. ³ Haali/ a'di yansan ta a'di jin okunu ka manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya ki a'di o gwo mo ki:

'Twa/ gi jan 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma.

Kari bway piti ka ƙar/e mo.

⁴ Dhala Yohaana a'di hi'thki'da mur kalman mo dhali waƙan mo e empa'd piti mo, dhali tontem piti jin shwana a'di mo tani ta'da kuuyu/ dhala dham eya ƙur mo be. ⁵ Yan'ko'd aris 'kwani 'baar mo iikin ka piƙe/ mo e a'di mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni bampa/ Yahuudiyya 'baar mo dhali e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo e Yi'deƙ Ƙumma/ Uurdun mo be. ⁶ Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ki a'di mo e Yi'deƙ Ƙumma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be.

⁷ Hili ki a'di parki 'Kwani Parisiyiin e mo dhali 'Kwani Sadukiyyin pu'dkin mo e mo gi miinuwa mii ki yi'de/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um ucin tasha/. Aja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? ⁸ Ƙali maman gana/ adho'th mo ma jin midi ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo ⁹ dhali dhalku/ ki tel gwo

'pen mo mmo/o gwo mo e is bum ki: Ana tana ga Ibrahiim jin ta'da ababam bana mo. Haali/ aha/ tora um gwo mo ka Arumgimis mishi war wosh gwansan mmo'de'k uni mmota uci ma Ibrahiim mo be. ¹⁰ Hili shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo eya birman cwa mo. Wakan mo tani aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman mo tani uni jepkunu ka 'cesh mo dhali minu t̄aki o'd mo be.

¹¹ Aha/ miikina um ki yi'de/ gom mo gi minu rica du is mo, hili a'di jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo tani a'di ca'd ki aha/ mo dhala ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmokal uni mo. Hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. ¹² Dhali tonkar shem piti mmo'dash to mo tani di'di me'd piti mo dhali a'di midi dhelel ja'dam piti mo dhali a'di midi tul emen pos is mo e bwan themes mo, hila 'pi'b mina a'di ci'th ki o'd jin midi mol us mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

¹³ Yan'ko'd Yesus pu'dki'd mo 'peni Pany Jaliil e Yi'den̄ Kumma/ Uurdun eya Yohaana mo ki a'di minu mii ki yi'de/ ki a'di mo be. ¹⁴ Yohaana a'di ur a'di gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ mina mii ta gi mo gi miinuwa mii ki yi'de/ ki / e mo dhali / e pu'dkini aha/ kan mo 'taa? ¹⁵ Hila Yesus thok a'di gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo wakan shwane/ haali/ a'di wakan jin midi ha me'd mo gom ana mmothima ris mo ma kar/ e mo. Dhali yan'ko'd a'di gamki gwo me'd mo be. ¹⁶ Dhali ka Yesus mikunu ki yi'de/ mo tani a'di cuki mis ki jahanne/ 'peni yi'de/ mo dhali hili, momis ka'dkunu mo dhali a'di parki Shi/ in ma Arumgimis e mo mmothulu/ me'd gurko/ mo mmoča'ba po/ a'di mo be. ¹⁷ Dhali hili, 'twa/ 'peni momis o gwo mo ki: Yansan ta Ya/ m pem jin enka/ mo

dhali e a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Yan'ko'd aYesus a'di urkina Shi/ in ka piye/ mo e mombwaasho mo dhali a'di palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. ² Dhali a'di ga/ki to mo ka cim ma issu/ montee mo dhali ka cim ma issu/ mon'thiny mo dhali yan'ko'd mo tani a'di 'kosha te/ mo be. ³ Dhali amanpal a'di pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh gwansan gwo mo ma mmowar ki ton̄te/ mo. ⁴ Hili a'di thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Wathi/ midi diki di ki e jasi gom ton̄te/ a'di 'de/ mo hili ki gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun piyin mo 'peni 'twa/ ma Arumgimis mo be.

⁵ Yan'ko'd tapa ma rum a'cesh ki sus a'di mo e 'penkuman bampa/ jin kogu mo dhali a'di ki kar a'di eya li-man gu'b gi mondheleladhelel mo ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani bi'ti is pini ka 'cesh mo ma haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di midi ci iman'doyu gwom piti mo mmoji /e mo,

dhali,
E me'd buni mo tani uni mini 'de'k /e mo,
isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosha po/ wosh mo be.

⁷ Yesus o a'di gwo mo ki: Dok/ e gwo 'kwarkunu mo ki: /E mini diki pal Tapa Arumgimis pini mo. ⁸ Dok/ e tapa ma ruma 'cesh ki sus a'di mo e 'kuwosh jin turatur kagahara mo dhali mmo'tor a'di aris bampa/ gi mony'ceshi 'baar mo dhali mony-cam buni mo be. ⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris uni gwansani 'baar mo tani miga/ ci /e mo be wakki/ /e mini bi'ta 'cesh mo dhali lun̄ aha/ mo be. ¹⁰ Yan'ko'd Yesus

ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma, Setaan, haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: /E mini lunj Tapa Arumgimis pini mo,

dhali a'di 'de/ mo tani mmina/ e mii to mo be.

11 Yan'ko'd tapa ma ruma 'cesh ki dhal a'di 'pen mo dhali hili, iman'doyu gwo pu'dkin mo dhali mii a'di to mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti 'Pen mo

12 Dhali ki a'di cikki gwo ka Yohaana karkunu eya sijin mo tani a'di pu'dki'd mo e Pany Jaliil mo be.

13 Dhali a'di dhalki Pa Naasira 'pen mo dhali ya mo dhali ca'b mo e Panj Kapranahuu mo e shemen yi'de/ gi bampa/ gi Pan Sabuluun mo dhali Pan Naptaali mo be.

14 A'di ta gwo jin okunu ka manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya, a'di jin minu thim mo ki:

15 E Pan Sabuluun mo dhali e Pan Naptaali mo tani

'kup ki shemena gap jin 'cithu/ Yi'denj Kumma/ Uurdun mo, e Pany Jaliil gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani

16 'kwani kun 'kokin mo e bwaman mondthurumi'd mo tani

uni parki dhan monkush e mo, dhali e uni gwansan kun 'kokin mo e bampa/ mo dhali eya la wu mo tani

monkush 'twakkunu mo mo be.

17 'Pena tee caan mo tani Yesus telki gwo 'pen mo mmoçi gwo mo mmo/o gwo mo ki: Rici adu is mo ma haali/ Bampa/ gi Momis a'di pu'dki'd mo be.

Yesus Yukki Imancik A'di Gwo Itwa/a/ mo

18 Me'd jin yakina a'di e shemena gap ma al ma Jaliil mo tani a'di parki 'kwanin tiya e isu/ mo kun tana kam mo, Simaan jin yuku gway ka Buterus mo dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo mmobitkina uni a'thi/ a/al mo, haali/ uni ta imancesh to yi'de/ mo

be. 19 Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma dhali aha/ mina dhu um ki imanbu'th 'kwani ki gwo mo be. 20 Dhali ki jahanne/ uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali bath a'di isho'k mo be.

21 Dhali ki a'di yaki'd mo 'peni mun mo tani a'di parki 'kwani su/ e mo kun ta ikam mo si'da/, Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo e bwam kur buni nyak ka Sabadi jin ta'da ababam buni mo mmoshowa 'thim buni mo, dhali a'di ki yuk uni mo.

22 Dhali ki jahanne/ uni dhalkina kur buni 'pen mo dhali ababam buni mo, dhali bath a'di nsho'k mo be.

Yesus Ciki Gwo mo dhali Waça/ Waç mo

23 Dhali a'di yaki'd mo e Pany Jaliili 'baar mo tani a'di torki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmoçi gwom 'borga/ gom Bampa/ mo dhali mmowaça ris 'bathi 'baar mo dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. 24 Wakan gwo gom a'di yaki'd ki lala'th ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali uni suskina ris 'kwani e a'di kun 'bathan mo, uni gwansan kun doru ki isa nyor mo dhali ki isa nyor kun woci is she/ mo dhali kun bu'th ma rum thus mo dhali aris uni kun wu gampanj mo dhali aris uni kun mutta/ is mo dhali a'di ki waç uni mo be. 25 Dhali awaambuhany 'kwani caaca 'peni Pany Jaliil bathki a'di m'pen mo dhali 'peni Pan Dekapolis mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni bwampo/ Yi'denj Kumma/ Uurdun mo be.

5

Gwo jin Toru e 'Kuwosh mo

1 Mmohilkina a'di awaambuhany 'kwani mo tani a'di seki bway 'kuwosh jin turatur mo dhali ki a'di ca'bki'da 'cesh mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo

be. ² Dhali a'di ki ka'd 'twam piti mo dhali tor uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

'Ban jin 'Boruwa 'Bor Mii mo

³ Mom'bor mii gom uni gun hatha'ko'd e shi/in mo, gom bampam buni ta ji gi momis mo be.

⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun gwokin mo, ki uni minu malas mo be.

⁵ Mom'bor mii gom uni gun 'thup ma du mo ki uni mini gam mal ma 'cesh mo be.

⁶ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kosha te/ mo dhali kun butha te/ miinjkar/ e mo ki uni minu kap mo be.

⁷ Mom'bor mii gom uni gun miimii mo ki uni mini gam momi-imii mo be.

⁸ Mom'bor mii gom uni gun dhelel ma du mo ki uni mini para Arungimis e mo be.

⁹ Mom'bor mii gom uni gun dhuna dhu ka ku'th is mo ki uni minu yuk ki iya/ ma Arungimis mo be.

¹⁰ Mom'bor mii gom uni gwansan kun toju bwa mo gom gway gi miinjkar/e mo, gom bampam buni jin tana uni mo tani ta ji gi momis mo be.

¹¹ Mom'bor mii gom um ki 'kwani mini sor um mo dhali to'c um bwa mo dhali wal gwo sora shigga/ apo/ um mo gom gway pem mo be.

¹² 'Kunyi bwa mo ma dhali 'bori bwa mo, haali/ tom bum gun tana um gun ish kumma/ mo e momis mo tani uni ekin mo, haali/ wakan 'kwani toci imançi gwo ma Arungimis bwa kadhamo/ mo ni gun 'koni twa/ a/ ki um mo be.

'Donkoro/ dhali Monkush

¹³ Um tana 'donkoro/ gom mony'cesh mo. Hili wakka 'donkoro/ midi this montanjar piti

e mo tani a'di midi mish 'bala'th kata mo? A'di diki ha me'd mo dok/ e gom tor kamu/ mo, hili isi ciki/ a'di minu bita sho mo dhali minu yap ki sho'k gi 'kwani mo be.

¹⁴ Um ta monkush gi 'kwaniny'cesh mo be. 'Penkuman bampa/ caan jin ka'bkunu mo e 'kuwosh mo tani a'di molu ba'k mo be. ¹⁵ Walla ki 'kwani ci'thkina lamba/ mo tani uni kum a'di 'kup ki tor'kul bwa mo 'taa? Hili uni ki kar a'di e tirkina/ mo dhali a'di ki ci monkush e gu'bi 'baar mo be. ¹⁶ Dhalki monkush bum kushi mo mo wakan mbwambori 'kwani mo, ki uni mini par miim 'boron bum e mo dhali ci monyca ka Babam bum jin di'd e momis mo be.

Yesus Torki Gwo gom Gwonkan jin Cinu mo

¹⁷ Dhalku/ ki tosh ki aha/ pu'dkina mo mmopuu gwonkan jin cinu mo dhali imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo. Aha/ pu'dkina mo mmopuu uni mo yisa, hili mmothim uni mo be.

¹⁸ Haali/ ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: ntagi momis dhali mony'cesh uni mini pe mo tani walla ari businyaḡ gwo walla 'pisiraḡ gwo mo tani uni mini 'koki pe mo 'peni gwonkan jin cinu mo ntagi uni 'baar mo minu thim mo be. ¹⁹ A'diyin jin midi 'ce'd gwonkana 'de/ 'peni uni gwansan kun 'kwarkunu mo kun pisin mo dhali tor 'kwani gwo wakan mo si'da/ tani a'di minu yuk ki a'di jin pisapis mo e Bampa/ gi Momis mo. Hili a'di jin mii uni mo dhali tor gwo ki uni mo tani a'di minu yuk gway ki a'di jin caaca mo e Bampa/ gi Momis mo be. ²⁰ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki isi ciki/ miinjkar/em bum mo mini bol ku gi iman'kwar to e mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo tani um mini mol ciç e Bampa/ gi Momis mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Gwo ma Nyor mo

21 Um cikki gwo jin onu 'peni 'kwanin dhamo/ ki: /E mini mii dhalku/ ki 'koshu 'kosh mo, dhali a'di jin 'koshki'da 'kosh mo tani a'di midu 'dapi gwon dwall mo be. 22 Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ki ji gi mii'da nyor ka kam piti mo tani a'di midu 'dapi gwon dwall mo be. A'diyin jin soro'da kam piti mo si'da/ mo tani midu 'dapi gwon dwall e montul is gi 'Kwani Yahu-uda/ mo, dhali a'diyin jin midu o / e gwo mo ki: /E ta pus mo tani, a'di midu 'dapi mo ma al o'd mo be. 23 Wakan wakki/ /e ki guyu/ tom pini jin cinu ki me'd mo apowa gwata/ mo dhali /e ki ka gwo e ka kam pini dina ton kamu/ apo/ /e mo tani 24 dhalki tom pini jin cina /e ki me'd mo mbwambor ma gwata/ mo dhali yaku/ mo, mmog-wama gwam ntwa/ a/ mo nyakka kam pini mo dhali yan'ko'd yayu/ mo dhali ci tom pini jin cinu ki me'd mo. 25 Miiyi amugu ki jahanne/ mo nyakki a'di jin yer /e is ki gway mo ki um 'kon mo mmo/ ii ka yiha/ mo e bway mmodwall gwo mo nyakki a'di mo, isi ciki/ amanyer /e is ki gway midu bitki / e mo e me'd ma mandwall gwo mo dhali amandwall gwo mo a'di midu ciki /e ka manji mo mo dhali /e minu kar eya sijin mo be. 26 Ka jin gana/ aha/ ona /e gwo mo ki /e mini mol 'ba/ piyu/ ka pije/ ki sule/ mo ntagi /e mini ciya maliim jin 'ko'd mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mii jin Miinu Miinyal mo

27 Um cikki gwo jin onu ki: Dhalku/ cal ki mii mii mo ma. 28 Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun hili 'kup ki up mo mmo'dap e mo tani ki jahanne/ uni miiki miinyal nyakki up mo eya dum buni mo be. 29 Wakki/ e ma bim poros pini tu'c / e mo mmomii miinthus mo tani buki a'di ka pije/

mo ma dhali biti a'di asho mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmothis bunqwar is gi 'ban is pini kamu/ e mo jin mina bunqwar is pini ka 'bimpil diki ya mo e mo ma al o'd mo be. 30 Dhali wakki/ me'da bim poros pini midu tu'c /e mo mmomii miinthus mo tani 'cithi/ a'di mo ma dhali yipi a'di asho mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmothis bunqwar is gi 'ban is pini kamu/ e mo jin mina bunqwar is pini ka 'bimpil diki ya mo e mo ma al o'd mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mii jin Dhaluwa Dhal Pen mo

31 A'di onu si'da/ ki: A'diyin jin midu dhal ashim piti 'pen mo tani dhalki a'di thosoni'da warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo. 32 Hili aha/ ona um gwo mo ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ gun dhalki up buni 'pen mo hili isi ciki/ jasi gom gwo gi miinyal mo tani uni dhu uni ki imanmii miinyal mo dhali a'diyin jin midu mash a'bom jin dhal ma kathim piti 'pen mo tani a'di si'da/ miiki miinyal mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Gwo jin Thulu Me'da Po/ mo

33 Doq/ e um cikki gwo jin onu mo ki 'kwanin dhamo/ ki: /E mini dhalku/ ki mii thul me'da po/ gwo mo mmo/o is ka tor mo, hili thimi gwo e Tapa mo a'di jin thula / e gwo me'da po/ mo mmo/o mo. 34 Hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki mii thul me'da po/ mo mmo/o mo ki sule/ mo ma, walla gom momis mo haali/ a'di ta'da kursi ma Arungimis mo be, 35 walla gom mony'cesh mo haali/ a'di ta mondhu sho'k piti mo, walla gom Pa Urushaliim mo haali/ a'di ta 'penkuman bampa/ ma Malik jin ca'd mo. 36 Dhali dhalku/ ki mii thul gwo me'da po/ mo mmo/o mo gom 'kup pini mo haali/ /e molona mur'kup tal 'dej kamu/ war mo mmota gi kush mo walla mmota gi 'thi/ mo. 37 Dhalki gwom pini jin

ona /e mo midi ta jasi anynye mo walla yisa mo. Ma e toŋ kamu/ jin mar mii yan is mo tani uni pu'dkin 'peni tonthus mo be.

Mo/en gom Uni gun Ta 'Kup mo

³⁸ Um cikkin a'di jin onu ki: Ki e gom e mo dhali ki she/ gom she/ mo tani ³⁹ hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ ki roç a'di jin ta thus mo. Hili wakki/ jan 'deŋ kamu/ midi dor /e e 'ban 'peshe/ ma bim poros mo tani tu'kki a'di 'bana kamu/ si'da/ mo ma. ⁴⁰ Dhali wakki/ wathin 'deŋ kamu/ midi sus /e mo dhali bu'th burrinyem bwaman pini mo tani dhalki a'di bu'th jam po/ si'da/ mo ma. ⁴¹ Dhali wakki/ wathin 'deŋ kamu/ kan /e gwo ki 'bi'th mo mmoya ki ŋatgin 'de/ mo tani yayi nyakki a'di mo ki ŋatgini su/ mo. ⁴² Ciki a'di jin doŋki to 'peni /e mo dhali dhalku/ ki ush a'di jin midi bar to kal 'peni /e mo.

⁴³ Um cikkin a'di jin onu ki: /E mini en amannyak ca'b pini mo dhali shi/ 'kup pini i e mo. ⁴⁴ Hili aha/ tora um gwo mo ki: Eni uni gun ta 'kup ki um mo ma dhali 'thoyi gom uni gwansan kun toci um bwa mo. ⁴⁵ Wakan ki um mini ta iya/ ma Ababam bum jin di'd e momis mo, haali/ a'di tu'cki'da tentem piti mmosul apo/ 'kwani kun to thus ki thus mo dhali apo/ uni kun ta 'kwaniŋ gana/ mo, dhali a'di ki hasha sho'k apo/ 'kwani kun ta kuŋ kar/e mo dhali apo/ uni gun 'koki ta kuŋ kar/e mo be. ⁴⁶ Haali/ wakki/ um ki en uni gwansan kun eni um mo tani tom bum kun mina um gam gom mii gi wakan mo tani mini wakata mo sa/? 'Kona imantera thulpa/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁷ Dhali wakki/ um ki the jasi iwak bum me'd mo tani mii jana imiina /e ki nyanye/ mmobol cin tiya e mo? 'Kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁸ Wakan um mini mii ta unim 'borgaŋ gana/ mo me'da Ababam bum jin di'd e

momis jin ta a'dim 'borgaŋ gana/ mo be.

6

Yesus Torki Gwo gom To jin Minu Ci 'Kwani kun Hatha'ko'd mo

¹ Jiyyi miiny jarom bum jin mina umi bot mo mbwambori 'kwani mo mmomina uni mish um mo haali/ ŋ'ko'd mo tani um mini ta gi to jin ish kumma/ yisa 'pena Ababam bum jin di'd e momis mo.

² Wakan si'da/ ki /e mini ci to jin cinu gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki kowa poome/ mo mbwambori /e mo me'd 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo kun miiki to mo e gu'b gi montul is mo dhali e bway tur kun iinu mo ki uni mina 'kwani imaŋ mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni gun ish kumma/ mo be.

³ Hili ki /e mini ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki dhal me'da cam pini mmomish me'da bim poros pini mmomiina a'di to mo ⁴ wakan ki tom pini kun cina /e gom 'kwani kun hatha'ko'd mo minu mii ki kup mo, dhala Ababam pini jin mishki'da ris to gun miinu ki kup mo tani midi ci /e to kun mini ish kumma/ mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mon'tho mo

⁵ Dhali ki /e mini 'tho mo tani /e mini mii dhalku/ ki mii me'd 'kwani kun ta imanhe'k e mo haali/ uni eni mondosh mo dhali 'tho mo e gu'b gi montul is mo dhali e mo jin 'ciŋha/ bway tur mo ki uni mina 'kwani mish mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/ mo be. ⁶ Hili ki /e mini 'tho mo tani yayi gu'b pini mo dhali muthi acampur mo dhali 'thoyi Ababam pini mo, a'di jin 'konuki tor eya tente/ mo, dhali Ababam pini, a'di jin mishki to gun 'kon ki kup mo tani midi ci /e to gun ish kumma/ mo be.

⁷ Dhali eya 'thom bum mo tani dhalku/ ki roth gwo apo/ mo gun

'ko bwa 'te/ mo me'd 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ uni kulumki gwo mbwa mo ki uni minu cik 'twam buni ki gwom buni kun ona uni ka ris mo be. ⁸ Dhalku/ ki wa e ki uni mo ma haali/ Ababam bum mishki a'di jin mina um mii ta mo n'wa/a ki um dotki a'di mo be. ⁹ 'Thoyi wa cikise/ mo ma:

Ababam bam jin di'di momis,

dhalki gway pini a'di kogu mo ma.

¹⁰ Dhalki bampam pini a'di yayi'da 'cesh.

Dhali dhalki bwam pini a'di miinu a'cesh mo ma

me'd yan a'di miinu e momis.

¹¹ Ka tee yansan ciyi am tontem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma.

¹² Dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma

me'd yan si'da/ dhala aman 'kwani 'pen gun 'kon ka mure/ miinthus bam m'ba/.

¹³ Dhalku/ ki sus am e mo jin palu mo e miinthus.

Hili wothi/ aman 'peni wathin thus mo ma.

¹⁴ Haali/ wakki/ um mini dhal 'kwani gwon dhan buni 'pen mo tani Ababam bum si'da/ midi dhal um gwon dhan bum 'pen mo be.

¹⁵ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani gwon dhan buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum midi diki dhal um gwon dhan bum 'pen mo be.

Yesu Torki Gwo mo gom To jin Ga/u mo

¹⁶ Dhali ki um mini ga/ to mo tani dhalku/ ki hil mo ki enjwamash mo me'd 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo haali/ uni warki jis/ em buni mo ki mon'ga/ tom buni minu mish ki 'kwani mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/ mo be. ¹⁷ Hili ki /e mini ga/ to mo tani shupuri 'kup pini ka yin mo ma dhali lami bwam/em pini mo ¹⁸ ki mon'ga/ tom pini minu 'koki mish ki 'kwani mo hili ka Ababam pini,

a'di jin dinuki tor mo eya tente/ mo, dhali Ababam pini jin mishi to jin di'd ki jin kup mo tani a'di midi ci / e to jin ish kumma/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

¹⁹ Dhalku/ ki sug to gom is pini mo ma mmo/ ish kumma/ mo e mony'cesh yan mo, e mo gun 'kon ma dhurany mo dhali mo gun wuna to gure/ mo mmoshwa mo dhali mo gun 'kona 'kwanin 'di/ mo mmo'ce'd mo mo dhali mmokwal to mo be. ²⁰ Hili suki is pini ki to kun ish kumma/ mo e momis mo e mo jin dar ga dhurany mo walla mo jin wuna to gure/ mo mmoshwa to mo dhali e mo jin daru gi 'kwanin 'di/ mo mmo'koki 'ce'd to mo dhali kwal to mo. ²¹ Haali/ mo jin isha tom pini kumma/ mo tani a'di ta mo jin min ma dum pini idi si'da/ mo be.

Alamba/ gi Bun'gwar Is mo

²² E, a'di ta'da lamba/ gom bun'gwar is mo. Wakan wakki/ em pini midi ca'bki kwany mo tani bun'gwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki mon'kush mo be. ²³ Hili wakki/ em pini diki ca'bki kwany kwany mo tani bun'gwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki mondhurumi'd mo be. Wakki/ mon'kush jin di'd e / e dhurumi'd mo kan tani dhan mondhurumi'd 'ka'da miya!

Mmo/anan Is mo

²⁴ Wathin 'de'j kamu/ yisa di'da jin midi mish miya tu'c gom tapa isu/ mo: haali/ a'di midi mii shi/ jan tal 'de'j kamu/ i e mo dhali ena kamu/ mo walla ilu/ a'di midi bu'th jan 'de'j kamu/ ka bor mo dhali wak'jan kamu/ mo be. Um moli mii Arungimis to mo dhali mii to gun tanu pa ki pa mo.

²⁵ Wakan aha/ tora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom mon'koki/ em bum mo ma walla gom tonte/ jin mina umi shwa mo walla gom to jin mina umi pi mo

walla gom bungwar is bum mo gom to jin mina umi hithi is mo. Dina mondiki/e ki bol tonṭe/ e mo 'taa? Dhali bungwar is ki bol burrineye/ e mo 'taa? ²⁶ Hili 'kup ki 'dii kun pen e mis mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'cith to mo walla 'koki tul to is mo e' bwana themes mo tani dhali hili Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di thipki uni mo be. 'Kona um ki ta 'kwani kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol uni e mo 'taa? ²⁷ Dhali wathi/ jana di'di bwam um mo jin midi anan is mo dhali jin midi mish ganan mondiki/ em piti 'ba/ mo? ²⁸ Dhali atinta anana um is mo gom burrineye/ mo? Kulumi gwo 'bwa mo ma gom jandin to kun 'kona piye/ mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miya ṭu'c mo walla sura thus mo be. ²⁹ Hili aha/ ṭora um gwo mo, goma Sulemaan e monycam piti 'baar mo tani a'di dinuki hi'th ki burrineye/ jin waki jandin 'de/ 'peni uni gwansan mo be. ³⁰ Hili waḳki/ Arungimis ki hitha sho ki burrineye/ wakan mo e bwaasho mo tani uni gun 'kokin mo shwane/ dhali ka'thamo/ 'kwani ki ta'k uni e mo/o'd mo tani bakata 'te/ mmina a'di diki hi'th um ki burrineye/ ki nyanye/ mo, ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo kan? ³¹ Wakan dhalku/ is ki anan mo ma mmo/o gwo mo ki: Atinta mmina ana ishwa mo? walla, Atinta mmina ana ipi mo sa/? walla, Atinta mmina ana ihithi is mo sa/? ³² Haali/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ṇapkina ris to gwansani 'baar mo, dhali Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di mishki a'di jin mina umi mii ta gi uni 'baar mo be. ³³ Hili simmi bampam piti e nṭwa/a/ mo ma dhali mo ma kar/ em piti mo, dhali aris to gwansani 'baar mo tani uni mini ta kum bum si'da/ mo be.

³⁴ Wakan dhalku/ is ki anan mo gom ka'thamo/ mo haala 'thamo/ midi anan is mo gom is piti mo. Dhalka tee ki is pitinj gana/ ṭoci bwa

mo mmoṭeya tee mo.

7

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

¹ Dhalku/ ki c̄injitha c̄injith mo ki um minu 'koki c̄injith mo. ² Haali/ ki gwo jin c̄injitha um ki c̄injith mo mmopi mo tani um minu c̄injith mo dhali ki mii jin bara um mii mo tani um minu bar ka nyan'ko'd mo be. ³ Atinta mishkina /e businyan to i e ma kam pini mo hili diki mish adhana ka'dum jin di'd /e e em piniṇ gana/ mo? ⁴ Walla atinta mina /e i/owa kam pini gwo mo ki: Dhalki aha/ guna /e businyan to 'peni em pini mo ma dhali/e ki dhal adhana ka'dum /e i em piniṇ gana/ mo. ⁵ /E jin tana he'k e ka he'k e kan mo, buki aka'dum jin di'di em pini nṭwa/a/ mo ma dhali yan'ko'd /e mini mish mohil ki 'bore/ mo mmobuḳ businyan to jin di'da kam pini i e mo be.

⁶ Dhalku/ ki ciya 'ka to jin ḳogu mo dhali dhalku/ ki biṭ dhemam bum mbwambori ḳuthar mo, hili isi ciki/ ki uni mini sa uni ki sho'k mo dhali ṭu'k mo mmo'kosh um mo be.

Doṭi ma, dhali Simmi Mii E mo, dhali Nagkani mo

⁷ Doṭi to mo ma dhali a'di minu c̄iki um mo be. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo be. Nagkani anagkan ki me'd mo ma dhali a'di minu ka'd ki um mo be. ⁸ Haali/ aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun doṭki to mo tani bu'thki uni mo dhali uni gun simmki mii e mo tani gamki to mo dhali a'di jin nagkanki a'di mo tani a'di ka'dkunu a'di mo be. ⁹ Walla wathi/ jana di'di bwam um mo waḳki/ ya/m piti doṭ a'di gwo gom maanḳuthu'd mo tani mina a'di c̄i a'di wosh mo 'taa? ¹⁰ Walla waḳki/ a'di ki doṭ a'di gwo gom wa'c mo tani mina a'di c̄i a'di tasha/ mo 'taa? ¹¹ Waḳki/ um si'da/ kun ta 'kwani kun ta thus ki thus kan mo mishi tom 'boron c̄i ki uḳim bum mo tani bakata bese/ mmin ma Babam

bum jin di'di momis mo diki ci aris to gwansan kun 'boron ki uni gwansan kun dotki a'di mo si'da/?¹² Wakan ma to yin jin ona um ki 'kwani mini mii mii gom um mo tani miiyi wakan si'da/gom uni mo ma haali/ gwo yansan ta gwoŋkan jin cinu mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

Campur jin Nyuthanyu'th mo

¹³ Cici um mo ma e bway jin nyutha 'twaman ki nyu'th mo haali/ acampur a'di wanga wanga mo dhali bway a'di 'disha mii mo e mo jin shunu mo e mo jin 'ce'du sho'k mo dhali uni gwansan kun cikkin e a'di mo tani tana ris ka ris mo be. ¹⁴ Haali/ acampura nyu'thga/ mo tani dhali bway mo tani a'di di'a mii mo jin shunu mo e mondiki/e mo dhali uni gwansan kun gamki a'di mo tani 'koni daka/ mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

¹⁵ Jiyyi imanci gwonthus ki e ki 'bore/ mo ma uni gun pu'dkin mo e um mo mmohitha mur ka'bali is mo, hili e bwaman ma du mo tani uni tana wu gun pitili to ki she/ mo be. ¹⁶ Um mini mish uni ki maman buni mo. Amura'th minu ho mo 'pena 'de/ mo 'taa? walla pu/ 'pena lit mo 'taa? ¹⁷ Wakan aris cwa kun 'boron mo tani dho'th maman kun 'boron mo hili cwa kun shi/ashi/ mo tani dho'th maman kun ta thus ki thus si'da/ mo be. ¹⁸ Cwam 'borga/ mol dho'th maman kun shiyin mo walla cwa shigga/ si'da/ mol dho'th maman kun 'boron mo be. ¹⁹ Aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman kun 'boron mo tani uni jepu ka 'cesh mo dhali taki o'd mo be. ²⁰ Wakan si'da/ um mini mish uni ki maman buni mo be.

²¹ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa mo tani mini 'koki ciç mo e Bampa/ gi Momis mo hili jasi a'di

jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²² Dhali ka cim caan mo tani 'kwani mini ta aris ka ris mo kun mini o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa, 'kona aman ki o gwo is ki gway pini mo 'taa? dhali ura rum thus ka piye/ ki gway pini mo? dhali miiya ris dhan mii kun 'bitha'bi'th ki gway pini mo 'taa? ²³ Dhali yan'ko'd aha/ mina tor uni gwo eya tente/ mo ki: Aha/ dinaki mish um ki sule/ mo be. Iiku/ mo 'peni aha/ mo ma, um gun ta iman-mii tonthus mo.

Monka'b jin Ka'bu Isu/ mo be

²⁴ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem gwansan mo dhali mii uni mo tani uni wana e ki wathi/ jin yukayuk mo mmonyay gu'b piti eya po/ wosh mo be. ²⁵ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali dhana gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b mo tani hili a'di diki 'tuk mo be haali/ a'di nka'bkunu apo/ wosh mo be. ²⁶ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem mo dhali 'koki mii uni mo tani uni wana e ki wathim pus jin nyan'ki gu'b piti apowa si'b mo be. ²⁷ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b caan mo tani dhali a'di kumki'da 'cesh mo be dhali adhana bar jin caaca shinu is e a'di mo be.

Moshirr ma Yesus mo

²⁸ Dhali ka Yesus 'baarki gwo gwansan mmo/o mo tani awaambuhany 'kwani merkin mo gom gwontor piti mo be ²⁹ haali/ a'di tor'ki uni gwo mo me'd wathi/ jin ta gi moshirr mo dhali yisa me'd iman'kwar tom buni mo be.

8

Yesus Dhelelki Wathi/ jin 'Kosha Monthus Is mo

¹ Ki a'di thulki'd ka 'cesh mo 'peni 'kuwosha turga/ mo tani adhana

waambuhany 'kwani kun caaca bathki a'di m'pen mo be. ² Dhali hili wathi/ jin 'kosha monthus pu'dki'di a'di mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ mmodhelel mo be. ³ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/monthus piti dhelelkunu mo be. ⁴ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Hili /e mini dhalku/ ki o wathiŋ kamu/ gwo mo gom ton tal 'de/ yan mo. Hili yaku/ mo dhali tor is pini ka gasiis mo dhali ci a'di to jin kan ma Musa gwo mo e gwoŋkan mo haali/ a'di ta to jin nyo/i gwo gom 'kwani mo be.

Ciŋkina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanimpa Mmudhe'd jin Waçkunu mo

⁵ Me'd jin ciŋkina a'di mo e Paŋ Kapranahuum mo tani amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani pu'dki'd 'kup ki a'di mo mmoŋap a'di mo, ⁶ dhali o gwo mo ki: Tapa, ciŋkinam pem ishki 'ko'da 'cesh ki 'ba'th jin mutt a'di is mo e pa mo dhali a'di shwan ma çisa nyor mo be. ⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina yaku/ mo dhali waç a'di mo be. ⁸ Hili amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd thoç a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dinaki ha me'd mo jin mina /e yayu/ mo eya galgin gu'b pem mo. Hili oyi jasi gwo mo 'te/ dhali ciŋkinam pem minu waç mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana wathi/ jin di 'ko'd e moshirr mo. A/ askar 'koni bwam me'd pem mo, dhali ki aha/ ona gwo e jan tal 'de/ mo ki: Yaku/ mo tani dhali a'di yaki'd mo. Dhali aha/ ki o gwo e jan tal 'deŋ kamu/ mo ki: Yayu/ mo tani a'di yayi'd mo be, dhali e ciŋkinam pem ki: Miiyi yan mo ma tani dhali a'di miiki a'di mo be. ¹⁰ Ka Yesus ciŋki gwom piti mo tani a'di

merki'd mo dhali o uni gwansan gwo kun bathi a'di nsho'k gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan 'deŋ kamu/ yisa di'da e 'Kwani ma Israyiil jin gamkika/ jin ta'd gi moŋgam gwo is gi wakansan mo be. ¹¹ Aha/ tora um gwo mo ki: Ama'diny 'kwani ka ris mini pu'du/ mo 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bora lungu'b mo dhali 'ko atharabeesa nyakka Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo e Bampa/ gi Momis mo be ¹² ki iya/ gi Bampa/ gi Momis mo minu ta'k mo e mondhurumi'd jin ta'da 'tum ka 'tum mo tani e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹³ Dhali eya mancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Dhalki a'di miinu mo gom /e mo me'd jin gamkina /e gwo is mo be. Dhali ciŋkina/ a'di waçkunu mo eya tee çaan ki e 'kamu'thki'd mo be.

Yesus Wacki'da Mar ma Buterus jin Ta'da 'Bomi mo

¹⁴ Dhali ka Yesus ciçki gu'b ma Buterus mo tani a'di parki'da mar ma Buterus e mo jin ta'da 'bomi mo mmo/isha a'di mmo'batha a'di is ki 'ba'th mo. ¹⁵ A'di ki ta ayim is ki me'd mo dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo dhali ayim cuki mis mo dhali mii a'di to mo be. ¹⁶ Ki mom'pimpili/ mo tani uni kalki 'kwani i a'di mo aris uni gun bu'th ma ruma 'cesh mo dhali a'di ki ura rum thus kun nyo/on ka piye/ mo ki gwo mo dhali a'di ki waç uni 'baar mo kun 'kokin mo mmo'ba'th mo be. ¹⁷ Dhali a'di yan ta gwo jin minu thim mo me'd gwo jin okin ma mançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki: A'di kalki isa nyor bana mo dhali kalki aris 'ba'th jin 'koshki ana mo be.

Uni kun Mini 'Taki Batha aYesus Nsho'k mo

¹⁸ Dhali ka Yesus parki'da waambuhany 'kwani e kun 'kamki a'di

mo tani a'di kanki gwo mo mmoya mo mmo'citha/ gap ki 'bana kamu/ mo be. ¹⁹ Dhala man'kwar to pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman'or Gwo, aha/ mina bath/ e nsho'k mo e mo 'baar mo jin mina /e iya mo. ²⁰ Dhala Yesu ki o a'di gwo mo ki: Amak uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ta gi gu'b mo. Hili, Ya/ gi 'Kwani mo tani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. ²¹ Dhala manci'k gwon kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ yana ntwa/a/ mo mmokana babam pem mo. ²² Hila Yesu ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma dhali dhalki jwa kan ceny jwam bunin gana/ mo.

Yesu Doshki'da Dhana Punthar Tham mo

²³ Dhali ki a'di ci'ki'd e bwa'kur mo tani imanci'k a'di gwo bathki a'di isho'k mo be. ²⁴ Dhali hili adhana punthar 'tham caaca cuki mis mo e bwam yi'de/ mo, wakan dhala kur a'di borkunu mo ki yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali hili a'di ishki e mo be. ²⁵ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/o gwo mo ki: Wothi/ awoth mo ma, Tapa. Ana 'ce'da sho'k mo be. ²⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta ko/ ka um is mo kan, ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd kan mo? Dhali yan'ko'd a'di ki cu mis mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ²⁷ Dhali 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Ki wathi/ jana a'danne, ki 'tham dhali yi'de/ ha a'di gwo e mo kan?

'Kwani gi Pa' Gadara kun Bu'th ma Ruma Cesh mo

²⁸ Dhali ki a'di pu'dki'd ki 'bana gapa kamu/ jin ta bampa/ gi Pa' Gadara mo tani 'kwani su/ 'kon kun takin ga rum thus kun nyo/on mo gamki a'di 'kup mo kun iyyin 'peni mon'kupaje mo. Uni shwana nyor kagahara ki jan tal 'de'j kamu/

midi diki ya ki bway caan mo be. ²⁹ Dhali hili uni cuun kagahara mo ki: /E mini miya tinta e am mo ayy Ya/ ma Arungimis? /E pu'dkin mo mmahan mmodhu am ki isa nyor ntwa/a/ ki mo diki pu'd mo naskina/ 'taa? ³⁰ Dhali ama'diny kuthar 'kokin mo mmoshwa mo isa dhana/ mo 'peni uni mo. ³¹ Dhali arum thus kun nyo/on ki dot a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini dhu am 'pen ka pije/ mo tani hashi aman mo e bwan kuthar mo ma. ³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo. Wakan uni iikin mo ka pije/ mo dhali se mo e bwan kuthar mo. Dhali hili ama'diny kuthar uni yakina waca/ ka lun'gu'b mo e bwaman ma gapa al mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ki yi'de/ mo be. ³³ Dhali iman'hil kuthar uni sokin mo dhali uni iikin mo e 'penkuman bampa/ mo dhali uni tor'kina ris to gwansan mo dhali gom to kun mi'ikunu mo goma rum thus kun nyo/on mo. ³⁴ Dhali hili aris 'kwani gi 'penkuman bampa/ uni pu'dkin mo mmogama Yesu 'kup mo. Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni dotki a'di mo mmodhal mom buni gun 'kokina uni 'pen mo be.

9

Yesu Wacki Wathi/ jin Mutta/ Is mo

¹ Dhali a'di ci'ki bwam ma kur mo mmo'citha/ gap mo dhali a'di pu'dki'd mo e 'penkuman bampam piti mo be. ² Dhali hili uni kalki a'di wathi/ jin mutta/ is mo mmo/ isha a'di eya cim piti mo. Dhali ka Yesu parki mongam gwo is buni e mo tani a'di ki o a'di jin mutta/ is gwo mo ki: Buthi adu mo ma, ya/ m pem. Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ³ Dhali hili iman'kwar ton tiya o gwo mo e is buni ki: Wathi/ yansan walki gwo sor mo be. ⁴ Hila Yesu mishki gwom buni jin kulumkina uni ibwa mo be mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma

um gwon thus eya dum bum kan mo? ⁵ Haali/ mii jana sa/? ɲ'ka'da'd mo? Mmo/o wathimpa gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo? walla mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deki acim pini dhali ya mo? ⁶ Hili ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmodhal miinthus gi 'kwany'cesh 'pen mo - yan'ko'd a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Cuyi mis mo, dhali 'deki acim pini mo dhali yayi bway pa mo ma. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di cuki mis mo dhali ya bway pa mo be. ⁸ Ka waambuhany 'kwani parki a'di e mo tani uni 'kokin mo mmo'ko/ is mo dhali uni karkina Arungimis ki ca mo gom a'di jin ciki moshirr e 'kwani kan mo be.

Ayuk jin Yukkunuwa Matta mo

⁹ Ka Yesus yaki'd ki yampe 'peni mattan mo tani a'di parki wathin kamu/ e mo jin yuku gway ka Matta mo mmo'ca'ba a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

¹⁰ Dhali ki a'di ca'bki'd mo eya tharabeesa e gu'b mo tani hili imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus mo pu'dkin mo dhali 'kowa 'cesh nyakka Yesus mo dhali imancik a'di gwo mo be. ¹¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin mishki mii yan mo tani uni ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta shwan ma mantor gwom bum to mo nyakki imantera thulpa/ mo dhali 'kwani kun mii miinthus kan mo? ¹² Hili ki a'di cikki gwo yan mo tani a'di ki o gwo mo gom uni gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo kun mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili jasi gom uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ¹³ Iiku/ mo ma dhali da/ari a'di yan jin ta 'pemen gwo mo ki: Aha/ ɲapa momiimii moyi dhali yisa gom to jin minu 'ciṭh' kus mo. Haali/ aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk uni gun

mii miin^{kar}/e mo yisa hili gom uni gun ta imanmii miinthus mo be.

Gwondot jin Dotu gom To jin Ga/ um o

¹⁴ Dhali yan'ko'd imancika Yohaana gwo uni pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Atinta ga/ a aman to mo dhali 'Kwani Parisiyiin si'da/? hili imancik /e gwo 'koki ga/ to mo? ¹⁵ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mina 'kwani kun yuku mo e momiimash mo mmota yilkina/ mmoko mo e mo caan jin dina wathinya'ba nyakki uni mo 'taa? Atee mini pu'du/ mo ki wathinya'ba minu gu mo 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo be. ¹⁶ Wathin 'den kamu/ yisa di'da jin kar sharkin burrinye/ jin diki shum is apo/ burrinyen dhamo/ mo haali/ mo jin 'dapu mo tani midi dher bwa mo 'peni burrinye/ mo, dhali mondher piti midi shi/ mo kagahara. ¹⁷ Wakan si'da/ wathin kamu/ diki kar yimana mura'th jin this e bwan kaca' yimana muratha dhamo/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani kaca' midi 'twak mo dhali yimana mura'th midi gaca sho mo, dhali kaca' minu 'ce'd sho'k mo. Hili yimana mura'th minu kar e kaca' kun daka kucuru mo dhali wakan uni su/ mini 'ko ka 'dan'dap mo be.

'Bwa/ gi Wathi/ jin Ta Tapa mo dhala 'Bom jin Ta'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

¹⁸ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo wakan i uni mo tani hili tapan kamu/ pu'dki'd mo dhali ca'b ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: 'Bwa/um pem daka wu'd mo be. Hili yayu/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo ka yim midi di ki e mo. ¹⁹ Dhala Yesus cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ²⁰ Dhali hili a'boma kamu/ diki'di mun jin 'kosha is ka nyor

mo 'pena bas jin gus a'di ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali a'di pu'dki'd mo n'ko'di a'di mo dhali ta 'twaman burrinnyem piti is ki me'd mo, ²¹ haala yim o gwo mo ki is piti mo ki: Wakki/ aha/ mina ta a'di jasi 'twaman burrinnyem piti is ki me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²² Yesu tu'kki'd mo dhali para yim e mo dhali o a'di gwo mo ki: Buthi adu mo ma, 'bwa/ um, mongam gwo is pini wa'ki /e mo be. Dhali ki jahanne/ mo tani a'bom wa'ki'd mo be. ²³ Dhali ka Yesu pu'dki'd mo e gu'b gi tapa mo tani a'di parki imanpiya thathar e mo dhala waambuhany 'kwani mo mmomiya dulatt mo ²⁴ dhali a'di ki o gwo mo ki: Iiku/ mo ma haali/ ari nyara/ diki wu mo, hili a'di ishi e mo be. Dhali uni pe'th a'di mo be. ²⁵ Hili ka waambuhany 'kwani urkunu ka pije/ 'baar mo tani a'di seki bway bwan gu'b mo dhali butha yim mme'd mo be dhali ari nyara/ cuki mis mo. ²⁶ Dhali gwo gom mii yan mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ 'baar mo be.

'Kwaniny Ja'da/ Isu/ kun Bu'thki Momi Mo mo

²⁷ Dhali ka Yesu yaki'd ki yampe mo 'peni mun mo tani 'kwaniny ja'da/ isu/ bathki a'di nsho'k mo mmocu' ki 'twa/ kun caaca mo ki: Miiyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ²⁸ Ki a'di cicki gu'b mo tani 'kwani kun tana ja'da/ pu'dkini a'di mo. Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Um gamki gwo is mo ki aha/ misha to yan mii mo 'taa? Uni tho'k a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. ²⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki ta uni em buni is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Isi me'd mongam gwo is bum mo tani a'di miikunu gom um mo be. ³⁰ Dhali em buni ka'dkunu mo dhala Yesu ki la kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal wathin kamu/ mmomish a'di yan mo. ³¹ Hili uni iikini bway mo dhali peper gwom

piti ki lala'th mo e pa gwansani 'baar mo.

Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ Mishki 'Twa/ Wal mo

³² Me'd jin iikina uni mbway mo tani hili wathin 'diye/ jin bu'th ma rum thus mo suskunu i a'di mo be. ³³ Dhali ka rum thus urkunu ka pije/ mo tani wathi/ jin ta'da 'diye/ oki gwo mo dhala waambuhany 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Ton kamu/ yisa di'da jin paru e mo wakansan 'thissa/ mo e 'Kwani ma Israyiil ki sule/ mo be. ³⁴ Hili 'Kwani Parisiyan o gwo mo ki: A'di urki'da rum thus ka pije/ ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo be.

Yesu Hilki'da Hil ka 'Thime/ gom 'Kwani mo

³⁵ Dhala Yesu yaki'd e 'penkuman bampa/ 'baar mo dhali e bampa/ si'da/ mmotor gwo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmo'ci gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arungimis mo dhali mmowa'ca ris 'ba'th kun 'koshi 'kwani mo dhali aris isa nyor mo be. ³⁶ Ki a'di parki'da waambuhany 'kwani e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ mo gom uni mo haali/ uni 'kokin mo ka ha'th'ko'd mo dhali dar gi mom'bi'th mo mmowa e ki ka'bal kun dar ga manhil uni mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Bwaman mondhe'd iskina to mo tani hili imanmiiya tu'c uni 'koni daka/ mo be. ³⁸ 'Thoyi wakansan mo ma, ki Tapa gi mondhe'd midi hashki imanmiiya tu'c mo e bwam mondhe'd piti mo be.

10

Yesu Kwanyki Uni N'kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di yukki uni e a'di mo gun ta kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta imancik a'di gwo mo dhali ci uni moshirr mo apowa rum thus kun nyo/on mo mmo/ur uni ka pije/ 'peni uni

mo dhali mmowaça ris 'ba'th dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. ² Dhali gway gi uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun dhunu ki she/ mo tani wa cikise/ mo be: jin t̃wa/ a/ ta'da Simaan, a'di jin yuku gway ka Buterus mo dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo be. ³ Dhala Pilibbus dhala Bartulamaawus, dhala Tuuma dhala Mat̃ta jin ta'da mantera thulpa/ mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Taddaawus mo, ⁴ dhala Simaan gi Pañ Kaana mo dhala Yahuusa Iskariyuuti, a'di jin 'cĩhi/ a'di is ki gwo mo be.

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁵ Unin 'kume'd i'ce'dka su/ gwansan hashkin ma Yesus ka pije/ mo mmokan uni gwo mo ki: Dhalku/ ki ii mo e bwaman mo kun 'kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ma dhali dhalku/ ki ciç mo e bampa/ gi Pa Saamira mo. ⁶ Hili iiyi mo ma mmodhal mii e i is mo mmoñap ka'bal kun thisu e mo e gu'b ma Israyiil mo be. ⁷ Dhali ciyi gwo mo me'd jin mina umi ii mo mmo/o ki: Bampa/ gi Momis pu'dki'd mo hila/ e me'd mo be. ⁸ Waçi uni gun 'ba'thkin mo, 'deki uni gun wukin mo, dhali dheleli uni gun 'kosha monthus mo, dhali uri aruma 'cesh ka pije/ mo. Um bu'thki a'di ki dar gi to jin cinu mo, ciyi a'di jin cinu ki dar ga kar 'kus mo. ⁹ Dhalku/ 'dolkon gana/ ki bu'th mo walla 'dolkon kush mo walla gurany 'per eya jisalaan bum mo, ¹⁰ walla kucarj mo gom iim bum mo, walla burrinyem bwaman isu/ mo, walla appa/ nsho'k mo, walla to mme'd mo, haali/ amanmiiya tu'c a'di ha me'd gom tontem piti mo. ¹¹ Dhali e mom bampa/ yin jin mina umi se mo walla pa mo tani gami a'di jin ha me'd mo e bwaman mo yan mo dhali 'koyi

nyakki a'di mo ntagi um mini ii mo. ¹² Me'd jin mina umi ciç gu'b mo tani theyi a'di me'd mo ma. ¹³ Dhali wakki/ gu'b ha me'd mo tani dhalki moñku'th is bum pu'dki'da po/ a'di mo. Hili wakki/ a'di diki ha me'd mo tani dhalki moñku'th is bum dokki'di um ka nyan'ko'd mo. ¹⁴ Dhali wakki/ a'din 'de/ yin midi diki bu'th um mo walla diki ciç gwom bum mo tani biri abuhany 'peni sho'k bum mo ma me'd jin dhalkina um gu'b çaan 'pen mo walla pa çaan mo. ¹⁵ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pañ Gamuura mo mmobol pa çaan e mo yisa.

Monto'c 'Kus Mini Pu'du/ mo

¹⁶ Hili mo mo ma, aha/ hashkina um mo ka pije/ mo me'd ka'bal mo e bwaman ma wu mo, wakan yuki ki yuk mo me'd tasha/ mo, dhali dari ga mak mo me'd gurko/ mo. ¹⁷ Jiyyi 'kwani ki e ki 'bore/ mo ma haali/ uni mini ci um mo e montul is jin dwallu gwo mo dhali dor um mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁸ Dhali um minu dir 'ko'da 'cesh mo mbwambori imudhiir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmoci gwo mbwambori uni mo dhali 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Ki uni mini ci um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo mmo/o gwo mo ki gwonta imina umi o mo walla um mini o ata mo. Haali/ a'di jin mina umi o mo tani minu ci um ki mo yansan mo be. ²⁰ Haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/ in 'pena Ababam bum oki gwo e um mo be. ²¹ Akama kamu/ midi ciya kam piti mmowu mo, dhali ababa gi wathin 'deñ kamu/ midi ci ya/m piti mmowu mo dhali uçi mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo be. ²² Dhali um minu ishi/ i e mo gom gway pem mo be. Hili a'diyin jin midi 'dim 'kup ntagi 'pemen mo tani a'di

minu woth mo be. ²³ Ki uni mini to'c um bwa mo e bampan 'deŋ kamu/ mo tani soyi mo e bampan kamu/ mo. Haali/ ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki um mini 'koki ii e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiili 'baar mo ntwa/ a/ ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo be.

²⁴ Amancik gwo yisa ica'd ka mantor a'di gwo mo yisa, walla cinjina/ si'da/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa. ²⁵ A'di 'koshi jwa mo goma mancik gwo mo mmowa e ka mantor gwom piti mo be, dhali cinjina/ si'da/ a'di 'koshi jwa mo mmowa e ki tapam piti mo be. Wakki/ uni mini yuk tapa gi gu'b gway ka Baalsebuul mo tani bakata 'te/ beseene/ mina uni sor uni gwansan kun 'koni gu'b piti mo.

A'di jin Minu Ko/ mo

²⁶ Wakan dhalki uni ki ko/ mo haali/ toŋ kamu/ yisa di'da jin kumu 'kup mo ki a'di minu 'koki tor eya tente/ mo. Walla toŋ kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo ki a'di minu 'koki mish eya tente/ mo. ²⁷ A'di jin torka/ um ka kwal is mo tani mina umi tor e monkush mo dhali a'di jin cika um ki kako/ mo tani mina umi tor eya tente/ eŋ 'kunju'b mo be. ²⁸ Dhali dhalku/ ki ko/ uni gwansan kun 'koshi buŋwar is mo hili uni 'koki misha kashira/ 'kosh mo. Hili dhali mii yan e i is mo mmoko/ a'di jin mishki'da kashira/ sho'k 'ce'd mo mmontal 'de/ ki buŋwar is ilu/ mo e mo ma al o'd mo be. ²⁹ 'Konuki yol ushi 'dii su/ ka maliimi su/ mo 'taa? Dhali jaŋ kamu/ 'de/ 'peni uni gwansan midi diki biŋa 'cesh mo ki dar gi bwa ma Ababam bum mo be. ³⁰ Hili amur 'kup bum gana/ uni 'baar mo denjunu e mo be. ³¹ Gom a'di gi wakan mo tani dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ um a'di i'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol ushi 'dii e mo be. ³² Wakan aris 'kwani 'baar mo ka 'deŋe/ 'deŋe/ uni gun

mini ci gwo mbwambori 'kwani mo gom aha/ mo tani aha/ si'da/ mina ci gwo gom uni mbwambor ma Ababam pem mo, a'di jin di'd e momis mo be. ³³ Hili a'diyin jin waŋki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani aha/ si'da/ mina waŋ a'di gway mo mbwambor ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

Yisa Monku'th Isa, Hili Gandaljin Ka'd mo

³⁴ Dhalku/ ki tosh ki aha/ pu'dkina mo mmokar monku'th is e mony'cesh mo. Aha/ dinaki pu'du/ mo mmokal monku'th is mo, hili gandala turga/ mo be. ³⁵ Haali/ aha/ pu'dkina mo mmothum wathi/ apo/ com mo dhali a'di jin ta uni a'bwa/ um mo tani apo/ kum mo be dhali a'di jin ta uni a'bwa/ um eya mar piti mo tani apowa mar pitim 'bomi mo be. ³⁶ Dhali 'kwani kun ta 'kup gom wathij kamu/ mo tani mini ta uni gwansan gi gu'b pitin gana/ mo be. ³⁷ A'di jin eni com kagahara mo walla kum mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. Dhali a'di jin eni ya/ mo walla 'bwa/ mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁸ Dhali a'di jin diki kal cwanyecithan dhul piti mo dhali diki bath aha/ nsho'k mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁹ A'di jin midi gam mondiki/ em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be, dhali a'di jin midi this mondiki/ em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi gam a'di mo be.

To gi Ish Kumma/ mo

⁴⁰ A'diyin jin bu'thki um mo tani a'di bu'thki aha/ mo dhali a'diyin jin bu'thki aha/ mo tani a'di bu'thki a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴¹ A'diyin jin bu'thki'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo haali/ a'di ta'da manci gwo mo tani midi bu'th to jin ish kumma/ ma manci gwo ma Arumgimis mo,

dhali a'diyin jin bu'thki wathin kar/e mo haali/ a'di ta wathin kar/ e mo tani a'di midi bu'th to jin ish kumma/ gi wathin kar/e mo be. ⁴² Dhali a'diyin jin midi pash ari jan tal 'de/ jin gwa'da'd 'peni uni gwansan yi'den 'thupga/ ki 'kwa mo haali/ a'di ta'da mancik gwo mo tani ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi diki this tom piti e jin ish kumma/ mo be.

11

¹ Dhali ka Yesus 'baarki gwo yansan mmoye'thkina a'di kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ sho'k ki gwo mo kun ta imancik a'di gwo mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali tor gwo mo dhali ci gwo mo e 'penkuman bam-pam buni mo be.

Imanhashu mo 'Pena Yohaana jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

² Dhali ka Yohaana cikki gwo mo ki a'di di'd eya sijin mo gom mii kun miikin ma Kristhos mo tani a'di hashki gwo mo ki imancik a'di gwo mo ³ dhali o a'di gwo mo ki: A/ e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jan kamu/ mo? ⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali tora Yohaana gwo mo gom to jin cika um mo dhali jin parkina um e mo be ⁵ ki uni gun tana ja'da/ mo tani bu'thki momish mo mo dhali uni gun ta njwol mo tani iin ki sho'k mo, dhali uni gun 'kosha monthush mo tani dhelelkunu is mo dhali uni gun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni gun hatha'ko'd mo tani uni cikunu gwom 'boro'd mo be. ⁶ Dhali mom'bor mii gom a'diyin, a'di jin midi diki bu'th mor'kol e aha/ mo be.

⁷ Me'd jin iikina uni e bway mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmo'tora waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaana mo

ki: Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo e mombwaasho mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ⁸ Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Mmopar wathi/ jin hithi burrinyen na'bulka/ e mo 'taa? Hili uni gwansan kun hithi burrinyen na'bulka/ mo tani uni 'kon e gu'b gi imalik mo be. ⁹ Dhali atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Aman'ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'taa? Nye. Aha/ tora um gwo mo dhali a'di jin bolo'da man'ci gwo e mo. ¹⁰ A'di yansan ita a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ mina hashagum bway pem mbwambori jis/em pini mo, a'di jin midi thoson /e bway pini ntwa/a/ mo be.

¹¹ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo e bwaman uni gwansan kun dhodha up mo tani jan kamu/ yisa di'da jin ca'd ka Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Hili a'di jin pisapis mo e Bampa/ gi Momis mo tani a'di nyca'd ki a'di mo be. ¹² 'Pena tee ma Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ mo ntagi shwane/ mo tani Bampa/ gi Momis 'koshu ki mombujur mo dhali 'kwani kun bujurki a'di mo tani bu'thki a'di ki mom'bi'th mo be. ¹³ Haali/ aris imanc'ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali gwon'kan jin cinu mo tani di'd mo mmo/ o gwo is mo ntaga Yohaana mo be. ¹⁴ Dhali wakki/ um ona bwa ki bu'th a'di mo tani a'di ta'da Iliyya jin midi pu'du/ mo be. ¹⁵ Dhali a'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

¹⁶ 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tani miga/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e ki uci kun 'kon mo e mo ma suug mo dhali mmoyuka yuk mo ki uni gun nyak uniya lo'b buni mo ki:

¹⁷ Aman pina athele/ mo gom um mo tani dhali um 'koki sa mo

be.
 Aman gwonā mo mmomiiya
 cinthar mo tani dhali um
 'koki ko mo ki kony jwa mo
 be.

¹⁸ Haala Yohaān pu'dki'd mo dhali diki shwa to mo walla diki pi to mo dhali uni o gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus mo be. ¹⁹ Dhali Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali uni o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo, a'di jin ta'da mugu gi imantera thulpa/ mo dhali 'kwani kun ta imanmii miinthus mo. Hili moyuk a'di karu ka kar/e e mo ki mii ma yimi 'baar mo be.

Wayyi e 'Penkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

²⁰ Dhali yan'ko'd a'di telki mii 'pen mo mmoṭor 'kwani gi 'penkuman bampa/ gwo mo ki 'bi'th mo e mo jin miikunu miiny caagam piti nycine/ mo haali/ uni 'koki rica du is mo be. ²¹ Wayyi e um, 'Kwani gi Pa Kurasiin mo. Dhali wayyi e um, 'Kwani gi Pam Beetsayda mo. Haali/ wakki/ adhan miiny caaga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan Sur mo dhali e Pan Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is mo kadhamo/ mo nnii mmohi'th burriyen shawaal mo dhali 'kosh 'piny mo be. ²² Hili aha/ ṭora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo yisa. ²³ Dhali um 'Kwani gi Paṅ Kapranahuu mo a/ um minu 'de'k me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka 'cesh eya Haawiya mo. Haali/ wakka dhana ṭuca 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo gom Pan Saduum mo tani a'di midī 'taki di ntaga tee yansan mo be. ²⁴ Hili aha/ ṭora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa goma tee gi gwon dwall mo gom Pan Saduum mo mmobol um e mo yisa.

Iiyu/ I Aha/ mo ma, dhali Siyi Is mo

²⁵ Dhali ki mo caan mo tani Yesu ki ṭor gwo mo eya tente/ mo ki: Aha/ 'bora /e bwa i is mo. Ababa jin ta Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki /e bagki to gwansan 'peni 'kwani kun yukayuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo mmoṭor a'di eya tente/ ki uni gun tana 'pereny mo be. ²⁶ Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani a'them pini ona bwa mo be. ²⁷ Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo dhali jan 'deṅ kamu/ yisa di'da jin mishki Ya/ mo hili isi ciki/ Ababa mo, dhali jan 'deṅ kamu/ yisa di'da jin mishki'da Ababa mo hili isi ciki/ a'di jin ta Ya/ mo dhali ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/ ikwany mo tani mina a'di iṭor eya tente/ mo be. ²⁸ Iiyu/ i aha/ mo ma, aris 'kwani 'baar mo kun miina ṭu'c mo dhali kun 'thira ton diṭi'd mo, dhali aha/ mina ci um mosi/is mo. ²⁹ Buthi dhanḳa'b tom 'bam pem apo/ um mo ma dhali da/ ari 'peni aha/ mo haali/ aha/ tana man'thup e mo dhali amankar is ki gwa'di eya du mo dhali um mini gam mosi/ is goma ḳashiram bum mo be. ³⁰ Haali/ dhanḳa'b tom 'bam pem mo tani a'di 'disha'dish mo dhali tom pem jin ḳalka/ mo tani a'di po'dapo'd mo be.

12

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

¹ Dhali ka tee caan mo tani Yesu yaki'd mo e bwam bunto mo ka cim ma pesu/ mo dhali imancik a'di gwo uni 'koshkina te/ mo be dhali uni telki mii 'pen mo mmo'ce'd pos mo dhali mmo'ka a'di mo be. ² Hili ki 'Kwani Parisiyiin parki a'di jin miikunu e mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Hili imancik /e gwo uni miiki to jin dina gwonḳan jin cinu ki dhal bway mo mmomii ka cim ma pesu/ mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kona um ki deṅ Gwo ma Dawuu'd e

mo 'taa? ki a'di 'kosha te/ mo tani dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ ba a'di cički gu'b ma Arungimis mo dhali shwa maan'kuthu'd jin di'di bun'kus mo, a'di jin dina gwonkan jin cinu ki dhal a'di bway mo mmoshwa mo walla uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo, hili gom igasiis uni 'cena mo be. ⁵ Walla 'kona um ki den gwonkan jin cinu e mo goma cim ma pesu/ mo ki igasiis kun 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni 'koki kara cim ma pesu/ ki jin kogu mo dhali uni 'kon ka po/ mo? ⁶ Aha/ tora um gwo mo ki jan kamu/ jin ca'd jin bol gu'b gi mondheleladhelel e mo tani di'di mahan mo be. ⁷ Dhali wakki/ um mini mish 'pemen gwo yansan mo tani, aha/ ona bwa ki momiiiii mo dhali yisa abas jin 'cihu/ mo, um mini 'taki 'koki wak uni gun 'kon ka po/ mo be. ⁸ Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di ta tapa ga cim ma pesu/ mo be.

Wathi/ jin Kutha Me'd Gun'kuru/ mo

⁹ Dhali a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali cički'd mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁰ Dhali hili wathin kamu/ diki'd mmun mo jin kutha me'd gun'kuru/ mo dhali uni dotki a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin dhala gwonkan jin cinu bway mo mmowaca/ waç mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? Wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana di'di bwam umme, a'di jin ta'd gi ka'bala 'de/ jin bitki'd e bwam jis mo ka cim ma pesu/ mo, mina a'di diki ya mo mmobu'th a'di mo dhali mmokal a'di ka pije/ mo 'taa? ¹² Bahili wathimpa a'di gama she/ yol ki gam mo mmobol ka'bal e mo. Wakan a'di ta gwo jin dhala gwonkan jin cinu bway mo mmomii miim 'boro'd ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd

pini mo ma. Dhali wathi/ he'thki me'd piti mo dhali a'di wackunu mo dhali a'di 'borkina me'd mo me'd jan kamu/ mo be. ¹⁴ Hili 'Kwani Parisiyiin iikin ka pije/ mo dhali bu'th gwo jin gamu me'd apo/ a'di mo gom mii jin mina uni 'ce'd a'di sho'k mo be.

Gwo ma Ishaya jin Onu Is Thimkunu mo be

¹⁵ Dhala Yesus a'di nyithki mii yansan mo dhali yaki'd mo 'peni mun mo. Dhali 'kwani ka ris bathki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni 'baar mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmodhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo. ¹⁷ Dhali mii yansan a'di ta gwo jin thimkunu mo jin okin ma amanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki:

¹⁸ Hili mo mo ma, cin'kinam pem a'di jin kwanyka/ mo tani jin ta a'di jin enka/ mo dhali a'di jin 'bor ma kashiram pem bwa i is mo tani

aha/ mina ci Shi/in pem apo/ a'di mo,

dhali a'di midi tor gwo gom miin'kar/ e gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

¹⁹ Dhali a'di midi diki wal mo walla midi diki ko kagahara mo walla mina jan 'den kamu/ diki cik 'twam piti mo e bway tur jin iinu mo be.

²⁰ Dhali a'di midi diki 'ce'd bwa mo me'd apil jin mu/u mo walla midi diki usa thus jin mura she/ ikup mo

ntagi a'di midi kal mo ma kar/ e ki mo jin minu pi mii e mo be.

²¹ Dhali ki gway piti mo tani a'di mina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ita ga 'tenj kape/ mo be.

Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo

²² Dhali yan'ko'd wathi/ jin ta'da ja'da/ mo dhali jin mol 'twa/ wal mo dhali jin bu'th ma rum thus

mo tani kalkunu mo e a'di mo dhali a'di ki waç a'di mo. Wakan a'di jin mol 'twa/ wal mo tani a'di oki gwo mo dhali par to e mo be. ²³ Dhali aris 'kwani 'baar mo merkin mo dhali o gwo mo ki: Dina yan ki ta Ya/ ma Dawuu'd mo 'taa? ²⁴ Hili ki 'Kwani Parisiyiin cikki a'di mo tani uni o gwo mo ki: A'di ta jasi jim ma Baalsebuul mo jin ta tapa ma ruma 'cesh mo jin urkina wathi/ yansan arum thus ka pije/ mo. ²⁵ Dhali a'di mishki gwom buni kun kuluma uni ibwa mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Aris 'perjkuman bampa/ kun kwa/ u bwa mo e is buni mo tani uni shi/ ki is mo dhali 'perjkuman bampar kam/ walla gu'b jin kwa/ u bwa mo e is piti mo tani mididi mol dosh mo be. ²⁶ Dhali wakka Setaan uru'da Setaan ka pije/ mo tani a'di kwa/ u bwa mo apo/ is piti mo. Ba bampam piti mididi mish dosh kata mo? ²⁷ Dhali wakki/ aha/ ura aruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo tani a/ dhali iya/ m bum mini ur uni ka pije/ kaja mo? Wakan uni mini ta um imandwall gwo mo. ²⁸ Hili wakki/ ki Shi/ in ma Arumgimis jin urka/ aruma 'cesh ka pije/ mo tani dhali yan'ko'd Bampa/ ma Arumgimis mididi pu'du/ apo/ um mo be. ²⁹ Walla ki wathi/ mididi ciç gu'b gi wathi/ jin 'bitha'bi'th kata mo dhali kal tom piti mo hili isi ciki/ a'di mididi mii deç wathi/ jin 'bitha'bi'th ka shi/ ntwa/ a/ mo. Dhali yan'ko'd mo tani ka jin gana/ a'di mididi kwa/ gu'b piti to mo be. ³⁰ A'di jin diki di nyakki aha/ mo tani a'di di'd apo/ aha/ mo dhali a'di jin diki nyak is tul ki aha/ mo tani a'di ta'da akwa/ um bwa ki aha/ mo be. ³¹ Wakan aha/ tora um gwo mo ki: Ka aris miinthus mo dhali gwo sor jin wala 'kwani mo tani uni dhalkunu 'kwani 'pen mo be. Hili a'di jin wal gwo sor apo/ Shi/ in mo tani yisa minu dhal miinthus piti 'pen mo ki sule/ mo. ³² Dhali a'diyin

jin mididi o gwo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo tani a'di minu dhal miinthus piti 'pen mo, hili a'diyin jin o gwo sor apo/ Shi/ in Dheleladhelele mo tani a'di minu 'koki dhal miinthus piti 'pen mo hili ki she/ yil yan mo walla ki yil jin mididi pu'du/ mo be.

³³ Hili kari cwa jin 'boro'd mo dhali maman piti jin 'boro'd mo, walla kari cwa jin shiyi'd mo dhali maman piti jin shiyi'd mo, haali/ cwa mishu ki maman piti mo be. ³⁴ Um uçi gi tasha/, um mishu gwo jin 'boro'd o kata mo? ki um ta kun ta thus ki thus kan mo? Haali/ 'peni mo jin isha to kumma/ eya du mo tani 'twa/ a'di çiki gwo mo be. ³⁵ Dhali wathim 'boro'd jin isha tom 'boro'd kumma/ eya du mo tani a'di kalki miim 'boro'd mo dhali wathi/ jin ta thus jin isha tonthus kumma/ eya dum piti mo tani a'di kalki tonthus mo be. ³⁶ Aha/ tora um gwo mo eya tee yan gi gwon dwall mo tani 'kwani minu kam 'kup ki gwo mo goma ris gwo 'baar mo ki 'beles kun thutha uni mii mo mmo/ o mo be. ³⁷ Haali/ ki gwom pini mo tani /e minu kar ka kar/ e mo dhali ki gwom pini mo tani /e minu wak mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo Napki Jamas Mii mo

³⁸ Dhali yan'ko'd iman'kwar ton tiya dhali 'Kwani Parisiyiin mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Amançor gwo, aman ona bwa ki par jamas mii e 'peni /e mo be. ³⁹ Hili a'di thoçki uni gwo mo ki: 'Kwani kun ta thus ki thus mo dhali kun ta imanmii miinçal ka nyakum yil buni mo tani simmki jamas mii e mo, hili jamas mii yisa minu çi gom uni mo hili isi ciki/ jamas mii jin ta'da amançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Yuunaan mo be. ⁴⁰ Haali/ me'd jin diki ma Yuunaan ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo e bwan to yi'de/ mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani

di ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo eya du gi mony'cesh yansan mo be. ⁴¹ 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali uni mini wak uni mo, haali/ uni 'koki rica du is mo gom gwo jin cikin ma Yuunaan mo, dhali hili jar kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Yuunaan mo be. ⁴² Dhala yim jin ta'da malik 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani midi cuyu/ mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo be haala yim pu'dki'd mo 'peni mo jin dina mony'cesh 'kup mo mmocik yuk ma Sulemaan mo dhali hili mo mo ma, jar kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Sulemaan mo be.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyar'ko'd mo

⁴³ Ka rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmonap mo mo mmosi/ is mo hili a'di diki gam mo mo be. ⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dok ka nyar'ko'd mo e gu'b pem mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di bwa 'te/ mo mmodhi'thkunu a'di mo dhali mmothosonkunu aris to 'baar mo ki 'bore/ mo be. ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum thus kun 'koni pesu/ nyakki a'di mo kun ta thus ki thus mo mmobol a'di e ki is piti mo dhali uni cikin mo dhali nyakki 'ko mo. Dhali monyca'b gi wathi/ jin ta jin 'ko'd mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin twa/a/ e mo be. Wakan si'da/ a'di mina e waki 'kwani ma nyakum yil gwansan kun ta thus ki thus mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

⁴⁶ Dhali ki a'di di'd mmo/o 'kwani gwo mo tani hili kum dhali ikam doshkina pije/ mo mmodot gwo mo mmotora tor ki a'di mo be.

⁴⁷ Wathin kamu/ tor ki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata'dam pini dhali ikam pini uni 'kokin mo mmodosha pije/ mo mmodot/e mo mmotora tor ki /e mo be. ⁴⁸ Hili a'di thok wathi/ gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Aja a'di ita'da ata'dam pem mo dhali aja a'di ita ikam pem mo? ⁴⁹ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo 'kup ki imancik a'di gwo mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan mo dhali ikam pem anan mo be. ⁵⁰ Haali/ a'diyin jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo tani a'di ta'da akam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

13

Gwom 'Bi'th/e goma Ka'bany To jin Yeku mo

¹ Dhali ka teen 'de/ caan mo tani Yesus yaki'd ka pije/ mo 'peni gu'b mo dhali ca'bki'di shemena al mo be. ² Dhali adhana waambuhany 'kwani tulki is mo e a'di mo. Wakan a'di sekina a'di mo e bwam ma kur mo dhali ca'b nycine/ mo dhali awaambuhany 'kwani uni doshkini shemen ma gap mo be. ³ Dhali a'di ki tor uni gwo ka ris ki gwom 'bi'th/ e mo ki: AmanyeKa ka'bany yaki'd mo mmoyeKa ka'bany mo be. ⁴ Dhali ki a'di yekki'd mo tani aka'banya tiya bitkin mo e bway tur kun iinu mo dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali aka'banya tiya bitkin mo eya 'cesh gi embul wosh mo, e mo jin dara uni ka 'cesh ki nyanye/ mo tani dhali ki jahanne/ uni 'kana le/ mo haali/ uni dar gi embul mo e mo ma 'cesh mo be. ⁶ Hili ka tente/ sulki'd mo tani uni shi'bilkunu mo dhali haali/ uni daran ga birman mo tani uni ku'thkin ka bush'ko'd mo be. ⁷ Aka'banya tiya uni bitkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani uni cokotki uni mo be. ⁸ Aka'banya tiya uni bitkin mo eya 'cesh jin 'boro'd mo dhali uni dho'th maman mo, jar

kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo dhali jaŋ kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁹ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik̄ gwo mo ma.

'Kup Gwo gom Gwom 'Bi'th/e mo

¹⁰ Dhali yan'ko'd imancik̄ a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta tora /e uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo sa/? ¹¹ Dhali a'di ki thoḡ uni gwo mo ki: E um mo tani um cinu gwo mo mmomish gwo jin cinu ki jin bag mo gom Bampa/ gi Momis mo, hili e uni mo tani uni 'konuki ci a'di mo be. ¹² Haali/e a'diyin jin ta'd gi nyanye/ mo tani minu ci a'di ki nyanye/ mo be dhali a'di midi ta gi a'di jin ishki'd ka enthus mo. Dhali hili 'peni a'diyin jin dara'd mo tani hili me'd jin tana a'di gi a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be. ¹³ A'di ta 'pemen gwo a'danni jin oka/ gwo e uni ki gwom 'bi'th/e mo haali/ uni hilki to gun 'kona uni ki mish mo dhali uni cik̄ki gwo kun 'kona uni ki cik̄ mo walla uni 'koki mish gwo 'ban mo be. ¹⁴ E uni ka jin gana/ mo tani gwo thimkunu mo jin onu is mo eya Ishaya jin o'd ki:

Um ka jin gana/ mini cik̄ gwo mo tani hili um mini 'koki mish gwo 'ban ki sule/ mo,

dhali um ka jin gana/ mini par to e mo tani hili um mini 'koki nyiḡ to ki sule/ mo be.

¹⁵ Haala duḡ 'kwani gwansan uni warkin ka du kun dhethadhe'th mo

dhali 'cem buni mo tani usa/us mo mmocik̄ gwo mo,

dhali em buni mo tani uni 'dapkin mo be.

Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki nyiḡ to ki em buni mo

dhali cik̄ gwo ki 'cem buni mo

dhali mish a'di 'ban ka dum buni mo

dhali tu'k mo e aha/ mo jin miga/ 'taki waḡ uni mo be.

¹⁶ Hili mom'bor mii gom em bum mo haali/ uni mishki to mo dhali 'cem bum mo haali/ uni cik̄ki gwo mo be. ¹⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki imanci gwo ma Arungimis ka ris mo dhali 'kwani kun tana kar/e mo tani uni 'koshkina te/ mo mmohil a'di jin misha um mo tani dhali uni 'koki par a'di e mo dhali mmocik̄ a'di jin cik̄kina um mo dhali uni 'koki cik̄ a'di mo be.

Yesus A'di Torki 'Pemen Gwo gom Gwom 'Bi'th/e gom To jin Yeḡu mo

¹⁸ Gom a'di gi wakan mo tani cik̄ki gwo gom gwom 'bi'th/e goma manyeḡa ka'bany to mo ma. ¹⁹ Ki a'din 'de/ yin jin cik̄ki gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo dhali diki mish a'di 'ban mo tani a'din thus 'de/ yin pu'dki'd mo dhali kwany gwo jin sinu eya dum piti mo be. A'di yansan ta a'di jin yeḡu e bway tur jin iinu mo be. ²⁰ Dhali me'd gom a'di jin yeḡu e embula 'cesh wosh mo tani a'di ta a'di jin cik̄ki gwo mo dhali ki jahanne/ a'di ki la bu'th a'di ki bwan 'kunya/ mo, ²¹ hili a'di dara'd ga birman e is piti mo hili a'di di'd ari'ceenne/ mo dhali ki monto'c bwa pu'dki'd mo walla ki moḡ'kosha 'kosh cuki'd mo gom gway gi gwo mo tani ki jahanne/ a'di biḡki'd mo be. ²² Dhali wakan gom a'di jin yeḡu mo e bwam ma 'de/ mo tani a'di yansan ita a'di jin cik̄ gwo mo, dhali hili a'di bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan piti jin tana a'di pa ki pa mo tani cokoḡ a'di mo dhali a'di mol dho'th maman mo be. ²³ Dhali gom gwo gi a'di jin yeḡu mo eya 'cesh jin 'bora'bor mo tani a'di yansan nta a'di jin cik̄ gwo mo dhali mish a'di 'ban mo dhali a'di ka jin gana/ dhodhi maman mo be, dhali adho'th piti jin dhodha a'di eya tora 'de/ mo tani ta iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jaŋ kamu/ ki iss 'kwanimpa ikwara

mo, dhali jan kamu/ ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be.

Biriny e Bwam Pos jin Sinu mo

²⁴ Dhali gwom 'bi'th/ en kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis mo tani mishu kar ka par 'ban mo me'd wathi/ jin yekki'da ka'bany tom 'boro'd e bwaman buntom piti mo be. ²⁵ Hili ki 'kwani ishki e mo tani a'di jin ta 'kup gi a'di pu'dki'd mo dhali yek biriny e bwaman pos piti mo dhali a'di ki ya mo be. ²⁶ Wakan ki to jin sinu mo 'kaki'da le/ mo tani dhali dho'th emen mo tani dhali yan'ko'd biriny pikin si'da/ mo be. ²⁷ Dhali ki imanmiiya tu'c gi com gu'b pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, dina /e ki yeka ka'bany to jin 'boro'd e bwam buntom pini mo 'taa? Atinta winya biriny isi pi mo? ²⁸ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta 'kup, a'di mii mii yansan mo be. Dhali imanmiiya tu'c o a'di gwo mo ki: A/dhali /e nagi aman mmo/ii mo mmotul uni is mo 'taa? ²⁹ Hili a'di ki o gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ ki um mini tul biriny is mo tani um mini buk pos si'da/ mo mmontal 'de/ nyakki uni mo be. ³⁰ Dhalki uni cani montal 'de/ mo ntagi bwam mondhe'd mo dhali bwam mondhe'd min ma tem piti 'baar mo jin minu 'cith a'di to mo tani aha/ mina tor iman'cith to gwo mo ki: 'Cithi/ to mo ma mmotul biriny is n'wa/a/ mo dhali dek uni ki deken mo mmo'ci'th mo hili tuli pos is mo e bwan themes pem mo ma.

Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³¹ Dhali gwom 'bi'th/ en kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis a'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin kala wathi/ mo dhali yek mo e bwam buntom piti mo be. ³² Emen to a'di ta piri'th ki piri'th mo be hili ki a'di caki'd mo tani a'di wurupa wurup kagahara mo dhali warki'd ki cwa mo.

Wakan 'dii kun pen e mis mo tani pu'dkin mo dhali nyan gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwo goma Cuma't mo

³³ A'di ki tor uni gwom 'bi'th/ en kamu/ mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis wana e ka cuma't jin kal ma 'bom mo dhali kum a'di 'kup mo eya dipany jin baru ka ucanji kwara mo ntagi a'di sha'bki'di 'baar mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmo'tor mo

³⁴ Aris gwo gwansani 'baar mo okin ma Yesusa waambuhany 'kwani ki gwom 'bi'th/ e mo. Ka jin gana/ a'di diki o gwo'n kamu/ ki dar gi gwom 'bi'th/ e mo be. ³⁵ A'di ta gwo jin minu thim mo jin okin ma amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ ki:

Aha/ mina ka'd 'twam pem mo mmo'tor gwom 'bi'th/ e mo be.

Aha/ mina tor eya tente/ to jin bagu mo ki mony'cesh ka'bkunu mo be.

Yesus A'di Tori 'Pemen Gwom 'Bi'th/e goma Biriny jin yeku e Bwam Pos mo

³⁶ Dhali yan'ko'd a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo dhali a'di yaki bway gu'b mo. Dhali imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Tori aman 'pemen gwom 'bi'th/ e mo ma gom biriny jin yeku e bwam bunto mo. ³⁷ Dhali a'di tho'k gwo mo ki: A'di jin yekki emen to jin 'boro'd mo tani ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ³⁸ Dhali bwam mondhe'd mo tani a'di ta mony'cesh mo be. Dhali emen to tani a'di ta 'pemen gwo gom iya/ gi Bampa/ gi Momis mo. Dhali 'pemen gwo gom biriny mo tani a'di ta iya/ gi a'din thus 'de/ yin mo be. ³⁹ Dhali a'di jin ta 'kup jin si'da ka'bany to e uni mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali bwam mondhe'd mo tani a'di ta mo jin 'disha 'pemen mo mo mmodi

'kup mo be. Dhali iman'cith to mo tani ta iman'doyu gwo mo be. ⁴⁰ Jasi me'd biriny kun tulu is mo dhali ci'th ki o'd mo tani wakan a'di mina embul mo i'dish 'twa/ mo be. ⁴¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani mididi hash iman'doyu gwom piti mo dhali uni mini tul uni gwansan is ka piye/ 'peni bampam piti mo aris uni gun rakki miinthus mo dhali aris uni gun miiki to kun ta thus ki thus mo. ⁴² Dhali uni mini ta'k uni e mo/o'd jin ca'bki wur wur mo. Dhali e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ⁴³ Dhali uni gun miin ka kar/e mo tani mini 'twak mo mo me'da tente/ 'peni Bampa/ ma Ababam buni mo be. A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

To jin Ish Kumma/ jin Bagu mo

⁴⁴ Bampa/ gi Momis mo a'di wana e ki to jin ish kumma/ jin bagu mo e bwam bunto mo, jin gama wathi/ mo dhali kum 'kup mo. Yan'ko'd gom bwanj 'kunygam piti mo tani a'di ki ya mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo jin mina a'di yol bunto caan mo be.

Dhema/ jin 'Bitha Yol She/ ki 'Bi'th mo

⁴⁵ Dok/ e Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin mii'da dukkaan mo jin napi dhema/ jin gama gam mo be. ⁴⁶ A'di, ki a'di gamki a'din 'de/ jin caaca mo jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo tani a'di yaki'd mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo ki a'di mididi yol a'di mo be.

Gwo goma 'Thi/ mo

⁴⁷ Dok/ e Bampa/ gi Momis a'di wana e ka 'thi/ mo, a'di jin yipu mo e bwam yi'de/ mo dhali mmo-musha ris wa'c ka enthus ki e ki she/ ki she/ mo be. ⁴⁸ Dhali ki a'di 'tu'dki'd mo tani 'kwani ki dir a'di ka gap mo dhali 'ko 'pena 'cesh mo dhali lak uni gun 'boron mo e bwaman ton'kul bwa mo, hili kun shiyin mo tani taguwa sho mo be.

⁴⁹ Wakan si'da/ a'di mididi ta mo jin 'disha 'twa/ mo. Iman'doyu gwo mini pu'du/ mo dhali kwa/ 'kwanin thus bwa mo 'peni uni gun miin ka kar/e mo be. ⁵⁰ Dhali ta'k uni e mo o'd jin ca'bki wur wur mo be. Dhali e mo yin mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be.

To kun Ish Kumma/ kun This dhali kun Dhamo/ mo

⁵¹ A/ um mishi gwo gwansan 'bani 'baar mo 'te/ sana? Uni thok a'di gwo mo ki: Nye. ⁵² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Wakan si'da/ iman'kwar to 'baar mo uni gun ye'thkunu sho'k mo gom Bampa/ gi Momis mo tani uni wana e ki com gu'b jin kalki tom piti jin ish kumma/ mo ka piye/ mo a'di jin ta jin this mo dhali jin dhamo/ mo be.

Yesus A'di Wak'kunu mo e Pa Naasira mo

⁵³ Dhali ka Yesus 'baarki gwom 'bi'th/e gwansan mo tani a'di yaki'd 'peni mun mo be. ⁵⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo e bampam pitin gana/ mo dhali tor uni gwo mo e gu'b gi montul is buni mo. Wakan uni merkin mo dhali o gwo mo ki: 'Peni mana gama wathi/ yansan yuk kan mo sa/? Dhali mii mii gwansan kun eka/ ek mo? ⁵⁵ Dina a'di ki ta ya/ ma manpa/ cwa mo 'taa? Dhali din ma kam piti ki ta Yakuub mo dhala Yu-usup mo dhala Simaan mo dhala Yahuusa mo 'taa? ⁵⁶ Dhali 'kona i'bwaham piti 'baar mo ki nyak 'ko ki ana mo 'taa? Dhali 'peni mana gama wathi/ yansan aris to gwansani 'baar mo kan? ⁵⁷ Dhali uni kolu ki a'di mo be. Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Amanci gwo ma Arungimis yisa dar gi tak e mon tiya yisa, hili isi ciki/ e bampam piti mo dhali e gu'b pitin gana/ mo be. ⁵⁸ Dhali a'di mol mii mii gun 'bitha'bi'th mo e mun gom uni dar gi gwo jin gamu is mo be.

14

Mowu ma Yohaanjin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ka tee caan mo tani Hirodus jin ta'da rub ra/iis cikki gwo goma Yesus mo be. ² Dhali a'di ki o cinjinam piti gwo mo ki: A'di ta'da Yohaanjin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. A'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. A'di miikina a'di aris to gwansan ki mom'bi'th mo. ³ Haala Hirodus bu'thki'da Yohaanjin mo dhali dek a'di mo dhali kar a'di eya sijn mo gom gway ma Hirodiyya mo ash ma kam piti ka Pilibbus mo be. ⁴ Haala Yohaanjin o a'di gwo mo ki: Haali/ a'di diki ta mii gi gwonkan mmokar ayim mo be. ⁵ Dhali hili a'di njap a'di mmo'kosh jwa mo tani a'di ko/ ki 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka manci gwo ma Arumgimis mo be. ⁶ Hili ka cim jin dhodhuwa Hirodus pu'dki'd mo tani 'bwa/ ma Hirodiyya saki'd mo mbwambori 'kwani mo dhali a'di 'boro'da Hirodus bwa mo be. ⁷ Wakan a'di ki o a'di gwo is mo ka ba/ gom to jin mina a'di ciya yim mo to yin jin mina a'di dot a'di mo be. ⁸ Dhali ayim logomkina kum ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ciya/ 'kup ma Yohaanjin ta'da manmii ki yi'de/ shwanesan mo e bwam ma sahan mo. ⁹ Dhala malik a'di shina bwa mo, hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di kanki gwo mo ki a'di minu guyu/ mo be. ¹⁰ A'di hashki gwo mo dhala Yohaanjin 'cithkunu 'kup mo eya sijn mo be. ¹¹ Dhali 'kup piti guyunu mo e bwam ma sahan mo dhali ciki nyara/ mo dhala yim ki kalki a'di ki kum mo be. ¹² Dhali imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali kal bungwar is piti mo dhali kan a'di mo, dhali uni iikin mo dhali tora Yesus gwo mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Cikunu Tonte/ mo

¹³ Ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun eya kur yi'de/ mo e mo jin dar gi 'kwani mo is 'ko'd mo be. Hili ka waambuhany 'kwani cikki gwo mo tani uni iikin mo mmobath a'di nsho'k mo ki sho'k 'peni bampa/ mo. ¹⁴ Ki a'di yaki'd e shemena gap mo tani a'di parki'da dhana waambuhany 'kwani e mo, dhali a'di ki ko'c uni e i is mo dhali wac 'ba'th buni mo be. ¹⁵ Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansan dar gi 'kwani mo be dhali shwane/ atente/ yulu'd mo. Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmoyol tonte/ gom is buni mo. ¹⁶ Yesus ki o uni gwo mo ki: Uni mini mii ta gi bway mmo/ii bway pa mo yisa. Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo be. ¹⁷ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Am tana gi jasi maanjuthu'di mudhe'd mmahan mo dhali to yi'de/ isu/ mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Doyi uni mmahani aha/ mo ma. ¹⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki kana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh apowa sho mo. Dhali a'di ki bu'th maanjuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ nsu/ mo tani a'di ki hil 'kup ki 'ce'd a'di mo dhali a'di ki ci maanjuthu'd ki imancik a'di gwo mo dhali imancik a'di gwo ki ciki uni ka waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali uni 'baar mo shwaki a'di mo dhali uni kapkunu mo. Dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa kun 'ce'dkunu mo gun uri 'kup mo be. ²¹ Dhali uni gwansan kun shwakin mo tani ta 'kwani gwas alaapi mudhe'd mo mmodhal up ka po/ mo dhali uci mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke 'Kupa Al Yi'de/ mo

²² Dhali yan'ko'd a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo mmose bwaa kur mo dhali iiyi t'wa/a/ ki a'di mo mmo'citha/ gap gi 'bana kamu/

mo ki a'di di'd mmodhala waambuhany 'kwani bway mo mmo/ii bway pa mo. ²³ Dhali yan'ko'd ki a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo tani a'di yaki bway 'kuwosha turga/ mo a'di 'de/ mo mmo'tho mo be. Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di diki'd a'di 'de/ mmun mo. ²⁴ Hila kur ka tente/ yan mo tani a'di si'da natgin ka ris 'pena gap mo. A'di dorkina 'tham mo haali/ 'tham poshki'da po/ uni mo be. ²⁵ Dhali ki mo ta mon'twash/ e mo tani a'di pu'dki'd e uni mo mmoya ki sho'k e 'kup yi'de/ mo be. ²⁶ Hili ki imancik a'di gwo parki a'di e mo mmoya ki sho'k e 'kup yi'de/ mo tani uni deekina is mo kagahara mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta'da arum mo be. Dhali uni cuukin mo kagahara haali/ uni ko/ ki is mo be. ²⁷ Hili ki jahanne/ a'di tor ki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: 'Bithi adu is mo ma. Aha/ tana a'di mo be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma.

²⁸ Dhala Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ / e ta a'di mo tani yuki aha/ mmoyaku/ i / e i'kuyi'de/ mo ma. ²⁹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma. Wakan Buterus cuki mis 'pena kur mo dhali ya ki sho'k e 'kuyi'de/ mo dhali pu'da Yesus mo. ³⁰ Hili ki a'di parki 'tham e mo tani a'di ko/ki is mo dhali telki mii 'pen mo mmo-cic yi'de/ mo. A'di gwoki'd mo ki: Tapa, wo'hi/ aha/ mo ma. ³¹ Dhala Yesus ki jahanne/ a'di jidhirki me'd piti mo dhali bu'th a'di mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Ayy wathi/ jin gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta shina /e bwa 'kup kan mo? ³² Dhali ki uni cikkin e bwam ma kur mo tani 'tham doshki'd mo be. ³³ Dhali uni gwansan kun 'kon e bwam ma kur mo tani lunji a'di mo mmo/o gwo mo ki: Ka jin gana/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

Yesus Wacki 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaarat

³⁴ Dhali ki uni 'cithkina gap gi 'bana kamu/ mo tani uni pu'dkin mo e Bampa/ gi Pa Jannisaarat mo be. ³⁵ Dhali ki 'kwani gi mo caan nyithki a'di mo tani uni hashki gwo e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo dhali kala ris 'kwani kun 'bathan e a'di mo be. ³⁶ Dhali uni n'apki a'di mo mmo'taki ta a'di 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo. Dhali aris uni gun taki a'di is ki me'd mo tani 'borkunu is mo be.

15

Gwon Dhamo/ jin Luku 'Peni 'Kwani Gwanyaka/ mo

¹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to pu'dkina Yesus mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali o a'di gwo mo ki: ² Atinta dha'na imancik /e gwo gwon dhamo/ jin luku 'peni 'kwani gwanyaka/ mo? Haali/ uni 'koki 'thur me'd buni ki yi'de/ ntwa/ a/ ki uni 'koki shwa to mo. ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Dhali atinta si'da/ idha'na um gwonkan ma Arumgimis jin 'kwarekunu mo gom gway gi gwon dhamom bum jin luku mo? ⁴ Haali/ Arumgimis kanki gwo mo ki: Taki cim dhali kwan mo, dhali, A'di jin midi o gwonthus apo/ com mo walla kum mo tani dhalki a'di ka jin gana/ iwu'd mo. ⁵ Hili um o gwo mo ki: Wakki/ wathin 'de/ midi tor com gwo mo walla kum gwo mo ki: Ki a'di jin mina /e gam 'peni aha/ mo tani cikunu Arumgimis mo tani a'di midi diki mii ta gi mo mmo'tak com mo. ⁶ Wakan gom gway gi gwon dhamom bum jin luku mo tani um ki puu Gwo ma Arumgimis mo be. ⁷ Um gun tana he'k e ka he'k e mo. Din ma Ishaya ki o um gwo is mowa ki a'di o gwo mo ki:

⁸ 'Kwani gwansan tak aha/ ki 'twam buni mo tani hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/ mo be.

⁹ Uni lunji aha/ ki pe'th mo be.

Gwoŋkan gi 'twaŋ 'kwani tora uni me'd gwoŋ gana/ mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

¹⁰ Dhali a'di ki yuk 'kwani e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Ciki gwo mo ma dhali mish a'di 'ban mo. ¹¹ A'di diki ta to jin yaki 'twa/ wathi/ jin midi shi/ a'di mo hili a'di jin piyi'd 'peni 'twa/ wathi/ mo tani to yansan a'di ishi/ki wathi/ is mo be. ¹² Yan'ko'd imanciḱ a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Dina / e ki mish 'Kwani Parisiyiin 'kokunu mo mmogol mo ki uni cikki gwo yansan mo 'taa? ¹³ Dhali a'di thoḱki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aris to gun sinu 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ jin din ma Ababam pem e momis ki si mo tani uni minu yu'd mo be. ¹⁴ Dhalki uni 'kon, uni 'cena mo ma. Uni ta uni gun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun toshki ta ashu/ um bway mo be. Dhali waḱki/ wathiny ja'da/ sus ceny ja'da/ mo tani uni su/ mini ṱaki jis mo be. ¹⁵ Hila Buṱerus ki thoḱ a'di gwo mo ki: Tori aman 'pemen gwom 'bi'th/e yansan mo ma. ¹⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/ um si'da/ 'kon naskina/ kan mo mmo- mol gwo 'ban mo 'taa? ¹⁷ 'Kona um ki misha, ki to yin jin ya 'twa/ wathi/ mo mmoya bwa mo tani dhali wakan a'di ki pe moyi? ¹⁸ Hili to jin piyi'd mo 'peni 'twa/ wathi/ mo tani a'di yayi'd 'pena du mo dhali to yansan a'di ishi/ki wathi/ is mo be. ¹⁹ Haali/ 'pena du mo tani gwonthus kun kulumu mbwa mo pu'dkin mo mmo'kosha mee mo dhali mmota cal mo dhali mmomii miinyal mo dhali mmokwal to mo dhali mmo/o gwonthus apo/ wathiŋ kamu/ mo dhali mmoth- utha thu'th 'pen mo be. ²⁰ To gwansan uni ita to gun shi/i wathi/ is mo, hili mmoshwa to ki me'd kun 'konuki 'thur ki yi'de/ mo tani a'di diki shi/ wathi/ is mo be.

Mongam Gwo Is ma 'Bom gi Paŋ Kanaan mo

²¹ Dhali ka Yesus yaki'd mo 'peni mo yin mo tani a'di yaki'd mo e bampa/ gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo be. ²² Dhali hili a'bom gi Paŋ Kanaan 'peni bampa/ caan mo tani pu'dki'd mo dhali cuu gwo mo ki: Miiyi mii apo/ aha/ mo ma, ayy Tapa, Ya/ ma Dawuu'd mo. 'Bwa/m pem bu'th ma ruma 'cesh kagahara mo. ²³ Hili a'di diki thoḱa yim gwo mo. Dhali imanciḱ a'di gwo pu'dkin mo dhali doṱ a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Urka yim mo ma haali/ ayim cuu'di bath ana ŋ'ko'd mo be. ²⁴ Dhali a'di ki thoḱ gwo mo ki: Aha/ hashkunu mo jasi gom ka'bal gi gu'b ma Israyiil kun thiskunu e mo uni 'cena mo be. ²⁵ Hila yim pu'dki'd mo mmoça'b ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, woṱhi/ aha/ mo ma. ²⁶ Dhali a'di ki thoḱ a'di gwo mo ki: A'di yisa ta mii jin ha me'd mo mmobu'th maanḱuthu'd 'peni uci mo dhali ta'k a'di ka 'ka mo. ²⁷ Ayim thoḱ a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili, a'ka uni mini shwa kuluny maa kun ta'kkin mo 'pena tharabeesa gi tapam buni mo be. ²⁸ Yan'ko'd Yesus ki thoḱa yim gwo mo ki: Ayy, a'bom, dhan mongam gwo is pini caaca mo. Dhalki a'di miinu mo gom / e mo me'd jin dina a'di / e e bwa mo. Dhali 'bwa/ m piti waḱkunu hila/ mo be.

Yesus Waḱki 'Kwani ka Ris mo be

²⁹ Dhala Yesus yaki'd 'peni mun mo dhali 'ciṱha/ gap gi Al ma Jaliil mo be. Dhali a'di seki'd e moŋ'kuwosh mo dhali a'di ca'bki'da 'cesh mmun mo be. ³⁰ Dhali awaambuhany 'kwani pu'dkini a'di mo mmosuski 'kwani e a'di mo, uni gun ta ŋwol mo dhali uni gun ḱutha is gunḱuru/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni gun mol 'twa/ wal mo dhali kun tiya ka ris mo dhali uni

ki 'thi uni mo e sho'k piti mo dhali a'di ki waç uni mo be. ³¹ Wakan awaambuhany 'kwani merkin mo be ki uni parki wathi/ e mo jin mol 'twa/ wal walki 'twa/ mo be, dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo 'borkunu is mo dhali uni gun ta ñwol mo iikin ki sho'k mo dhali uni gun tana ja'da/ mo mishki mo mo dhali uni karkina Arungimis gi 'kwani ma Israyiil ki ca mo be.

'Kwani Alaapi Dojon kun Çikunu Tonte/ mo

³² Dhali yan'ko'd Yesu ki yuk imancik a'di gwo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ koca e eya waambuhany 'kwani mo be. Haali/ uni 'kon nyakki aha/ ka cim kwara shwane/ mo dhali uni dar gi tonte/ mmoshwa mo. Dhali aha/ 'tena bwa mmohash uni bway pa mo ki te/ mo isi ciki/ haali/ uni mina buye/ i'thi mo mbway mo be. ³³ Dhali imancik a'di gwo ki dot a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: 'Peni mana mmina ana gam tonte/ jin midi 'kosh jwa mo e bwam ma si'b mmahan mo mmociya waambuhany 'kwani kun caaca wakan mo? ³⁴ Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Um 'kona maanj'kuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Mpesuyi, dhali ushi to yi'de/ idaka/ mo be. ³⁵ Dhali a'di ki kana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ³⁶ Dhali a'di ki bu'th maanj'kuthu'di pesu/ mo dhali to yi'de/ mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmocika waambuhany 'kwani mo be. ³⁷ Dhali ki uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo tani uni ki tul maanj'kuthu'd is jin ta 'pisira/ jin 'ce'dkunu bwa mo mmo'tu'da nura/ pesu/ 'peni jin urkunu 'kup mo be. ³⁸ Uni gwansan kun shwaki to mo tani tana alaapi dojon mo mmodhal up ka po/ mo dhali uci

mo be. ³⁹ Dhali a'di ki hasha waambuhany 'kwani mo dhali a'di cikki'd mo e bwam ma kur mo mmoya bampa/ gi Pa Majdal mo be.

16

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii E mo

¹ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali 'Kwani Sadukiyyin pu'dkin mo dhali pal a'di ki gwo mo. Uni dotki a'di mo mmo'or uni jamas mii 'peni momis mo be. ² A'di ki thok uni gwo mo ki: Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani um ki o gwo mo ki: A'di midi ta a'di mompiriny mo shwane/ haali/ momis 'pera'per mo be. ³ Dhali ka'thamo/ tani a'di midi ta mon'thama punthar mo shwane/ mo haali/ momis 'pera'per mo dhali wuma wuma mo. Um mishina jo'da yir mii gi momis mo tani hili atinta 'kona um ki misha jo'd jamas mii ma tee mo? ⁴ Um 'kwani gun tana nyakum yil kun ta thus ki thus kan mo dhali imanmii miinyal mo tani ñapki jamas mii mo janta? bahili jamas mii minu ci um mo yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo. Wakan a'di ki dhal uni mo dhali ya mo be.

Acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo

⁵ Ki imancik a'di gwo merkin e 'bana gapa kamu/ mo tani uni ñaki maanj'kuthu'd mo mmo'koki guyi jan kamu/ mo be. ⁶ Yesu ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyyin mo ma. ⁷ Dhali uni su'kkin ki gwo mo, uni 'cena cem buni mo mmo/o gwo mo ki: Ana 'konaki guyu/ maa mo be. ⁸ Hila Yesu mishki gwo yansan mo dhali o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta suka um ki gwo cem bum kan mo? mmodara um ki tonte/ mo. ⁹ 'Kona um ki nyith mo 'taa? 'Kona um ki ka gwo e gom maanj'kuthu'd kun shwana 'kwani

alaapi mudhe'd mo dhali anura/ ekata i'tu'dkina um mo mmotul is mo? ¹⁰ Walla maan'kuthu'di pesu/ kun shwana 'kwani alaapi dorjon mo dhali anura/ekatinta i'tu'dkina um mmotul is mo? ¹¹ Atinta 'kona um ki nyith mii mo ki aha/ dinaki o gwo mo gom tonte/ mo? Jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyyin mo ma. ¹² Dhali yan'ko'd uni mishki gwo 'ban mo ki a'di diki tor uni gwo mo mmojiya cumat gi tonte/ mo, hili gom gwontor gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyyin mo be.

Buterus A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

¹³ Dhali ka Yesus pu'dki'd e bampa/ gi Panj Kaysariyya gi Pam Pilibbi mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani oki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan mo? ¹⁴ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Kun tiya on ka Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Dhali kun tiya on ki Iliyya mo. Dhali kun tiya on ka Irmiya mo walla jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ba um on ki aha/ tana aja mo? ¹⁶ Simaan Buterus thok a'di gwo mo ki: /E tana Kristhos mo, Ya/ ma Arungimis jin di'd ki e mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Mom'bor mii gom /e mo, Simaan jin ta ya/ ma Yuuna mo. Haali/ bungwar is mo dhala bas mo tani uni 'koki tor a'di yan eya tente/ e/ e mo, hili, Ababam pem a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁸ Dhali aha/ tora /e gwo mo, /e jin tana Buterus mo, dhali eya po/ wosh yan mo tani aha/ mina nyanja kaniisam pem mo, dhali mom'bi'th gi mowu mo tani midi diki pi a'di jipi/ mo be. ¹⁹ Aha/ mina ci /e amuptha/ gi Bampa/ gi Momis mo, dhali ma to yin jin mina /e nnon mo e mony'cesh mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina /e ndhal me'd e mony'cesh

mo tani a'di minu dhal me'd e momis mo be. ²⁰ Yan'ko'd a'di ki kan imancik a'di gwo gwo mo ki 'bi'th mo, mmodiki tor wathin tal 'den kamu/ gwo mo ki a'di ta'da Kristhos mo be.

Yesus Torki Wum Piti Itwa/a/ mo

²¹ 'Peni mo caan mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmo'tor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di midi mii ya mo e Pa Urushaliim mo dhali 'kosh is ka nyor ki to ka ris mo 'peni 'kwani gwanyjaka/ mo dhali 'peni igasiis mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di minu 'de'k mo be. ²² Dhala Buterus ki bu'th a'di mo dhali tel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Arungimis diki tosh kan mo, Tapa. Mii yansan midi diki pu'di /e ki sule/ sule/ mo be. ²³ Hili a'di ki tu'k mo dhali owa Buterus gwo mo ki: Setaan, yaku/ i'ko'di aha/ mo ma. /E noni aha/ 'kup mo. Haali/ /e diki di ki 'ban ma Arungimis mo, hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

²⁴ Yan'ko'd Yesus ki tor imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakki/ wathin kamu/ midi yayu/ ibath aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ nsho'k mo. ²⁵ Haali/ a'diyin jin midi woth mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani midi gam a'di mo be. ²⁶ Haali/ mii jin nyo/a wathi/ mo wakata si'da/ wakki/ a'di gama'da ris to 'baar mo e mony'cesh yan mo dhali this mondiki/ em piti e mo? Walla wathi/ midi wan mondiki/em piti 'ba/ ka tinta mo? ²⁷ Haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo nyakki iman'doyu gwom piti ilu/ mo ki monyca gi com mo dhali yan'ko'd a'di midi ci aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to jin wana e ki mii kun miikina uni mo be. ²⁸ Ka jin gana/ aha/ ona um

gwo mo ki 'kwanin tiya 'kon kun doshkini mahan mo shwane/ mo tani uni mini 'koki nyok wu ntwa/ a/ mo ki uni 'koki par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo nyaḳki Bam-pam piti mo be.

17

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

¹ Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Buterus nyaḳki a'di mo dhala Yakuub dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. ² Dhali a'di ki war is piti mbwambori uni mo, dhali bwam/em piti 'twakki mo mo me'da tente/ mo dhali burriyem piti warki'd ki bany bany me'd moḳkush mo be. ³ Dhali hili aMusa dhali Iliyya piki uni i is mo mmotora/ tor nyaḳki a'di mo be. ⁴ Dhala Buterus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo. Wakki/ /e ona bwa mo tani aha/ mina nyaḳ cinḳa/ ikwara mmahan mo, jan tal 'de/ gom /e mo dhali jaḳ kamu/ goma Musa mo dhali jaḳ kamu/ gom Iliyya mo be. ⁵ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani hili arak jin kushu mo mo 'kamki uni is mo dhali 'twa/ 'pena rak yan mo tani o gwo mo ki: Yansan ta Ya/ m pem jin enka/ mo, a'di jin 'borka/ bwa i is mo. Ciki a'di gwo mo ma. ⁶ Ki imanciḳ a'di gwo ciḳki gwo yan mo tani uni ta'kki bwam/em buni a'cesh mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki moḳko/ is mo be. ⁷ Hila Yesus pu'dki'd mo dhali ta uni is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁸ Dhali ki uni 'de'kki em buni ki mis mo tani uni 'koki par wathiḳ kamu/ e mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be. ⁹ Dhali me'd jin pu'dkina uni ka 'cesh 'peni 'kuwosh mo tani Yesus kan uni gwo mo ki: Dhalku/ wathin tal 'deḳ kamu/ ki tor tonyjan yan mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo

'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali imanciḳ a'di gwo doḳ a'di gwo mo ki: Atinta i/ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midu mii pu'du/ ntwa/a/ mo? ¹¹ A'di ki thoḳ uni gwo mo ki: Iliyya pu'dki'd mo dhali a'di midu thoson aris to 'baar mo be. ¹² Hili aha/ tora um gwo mo ki Iliyya a'di pu'dki'd hila/ mo dhali uni 'koki mish a'di mo, hili uni ki mii a'diyin jin 'bor uni bwa mo. Wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo e me'd buni mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd imanciḳ a'di gwo mishki gwo 'ban mo ki a'di tori uni gwo mo goma Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be.

Yesus Waḳki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴ Dhali ki uni pu'dkin eya waambuhany 'kwani mo tani wathiḳ kamu/ pu'dki'd e a'di mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: ¹⁵ Tapa, miiyi mii apo/ ya/ m pem mo ma. Haali/ a'di wu gampaḳ mo dhali a'di 'kosha is ka nyor kagahara mo. Haali/ me'd ka ris a'di bitki'd e bwam o'd mo dhali me'd ka ris a'di bitki'd e bwam yi'de/ mo be. ¹⁶ Dhali aha/ suskina a'di e imanciḳ /e gwo mo tani dhali uni 'koki mish a'di waḳ mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thoḳ uni gwo mo ki: Ayy, um 'kwani kun aḥa moḳgam gwo is ki aḥ kan mo dhali kun ca'a ii ki ca'a mo eya nyaḳum yil bum mo, aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di mmahan i aha/ mo ma. ¹⁸ Dhala Yesus ki kuḳur a'di ki gwo mo dhali aruma 'cesh pu'dki'd ka piḳe/ 'peni a'di mo dhali a'ci a'di waḳkunu ki jahanne/ mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd imanciḳ a'di gwo pu'dkina Yesus mo uni 'cena mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta 'kona aman ki mish a'di ur ka piḳe/ mo sa/? ²⁰ A'di ki thoḳ uni gwo mo ki: Haali/ moḳgam gwo

is bum gwa'dagwa'd mo. Haali/ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, wakki/ um mini ta gi mongam gwo is me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini o wosha turga/ yansan gwo mo ki: Dhalki a'di joçu/ mo 'peni mo yansan is 'ko'di mun mo ma tani dhali a'di minu joç mo dhali toj kamu/ yisa di'da jin minu mol mii gom um mo be. ²¹ Hili mii yansan midi diki piyu/ 'kup ka pije/ mo hili isi ciki/ ki mon'tho mo dhali ki monga/ to mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ mo

²² Hili jin tulkina uni is mo mmontal 'de/ mo e Pany Jaliil mo tani Yesus ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwanin thusi me'd mo be. ²³ Dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali a'di minu 'de'k ka cim kwara mo. Dhali uni butha 'tham kagahara mo be.

Mmoçiya Guurush gom Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Pañ Kapranahuum mo tani imantera tulpa/ gom gu'b gi mondheleladhelel mo pu'dkina Buțerus mo dhali o a'di gwo mo ki: Din ma manțor gwom bum ki çiya thulpa/ mo 'taa?

²⁵ A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani Yesus ki țora țor ki a'di ntwa/ a/ mo mmo/ o gwo mo ki: At-inta kuluma/ e mbwa mo, Simaan? 'Peni mana ikal ma malik kun 'kon e mony'cesha thulpa/ mo dhali to gun woțhu/ 'kup mo? 'Peni iya/ m buni mo 'taa? Walla 'peni kun tiya mo? ²⁶ Dhali a'di o a'di gwo mo ki: 'Peni kun tiya mo tani Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan iya/ 'kon ki 'kus mo. ²⁷ Bahili mmomina ana 'koki kol uni mo tani yaku/ mo e yi'de/ mo ma dhali bița bi'c mo dhali bu'th wa'c jin yayi'di twa/a/ ka pije/ mo dhali ki/ e mini ka'd a'di 'twa/ mo tani/ e mini gama guurush e 'twam piti mo. Buthi çaan mo

dhali ci a'di ki uni mo gom aha/ mo dhali gom is pini mo.

18

Kaja A'di Cade?

¹ Dhali ka tee çaan mo tani iman-cik a'di gwo pu'dkina Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Kaja a'di ica'd mo e Bampa/ gi Momis mo?

² Dhali a'di ki yuķa 'ci mo dhali kar a'di e bwaman uni mo ³ dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki isi ciki/ wakki/ um 'koki tu'k mo dhali war ki uçi mo tani um mini 'koki se Bampa/ gi Momis ki sule/ mo be. ⁴ A'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo mmowa e ka 'ci yansan mo tani a'di icaaca mo e Bampa/ gi Momis mo be.

⁵ A'diyin jin midi budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di buthi aha/ mo be. ⁶ Hili a'diyin jin midi rak jan țal 'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di midi 'taki 'bor mo gom a'di ka dhan wosha caaga/ minu 'taki deķ a'di e 'bam piti mo dhali biț a'di mo e kulkun yi'de/ mo be.

Mompal gom Miinthus mo

⁷ Wayyi e 'kwaniny'cesh mo gom mompal gi miinthus mo. Haali/ a'di ta mii jin midi ta mii mo ki mompal mini pu'du/ mo. Dhali hili, wayyi e wathi/, a'di jin pu'dkina mompal 'peni cine/ mo be. ⁸ Dhali wakki/ me'd pini walla sho'k pini rak / e mo mmomii miinthus mo tani 'cithi/ uni mo ma dhali țaki uni asho 'peni / e mo haali/ a'di 'boro'd gom / e mo mmociç mondiki/ e ki nșul mo walla ki nșwol mo jin minu 'koki biț / e ki me'd su/ mo walla ki sho'k su/ mo e mo ma al o'd ki sule/ mo be. ⁹ Dhali wakki/ em pini rak / e mo mmomii miinthus mo tani buki a'di mo ma dhali biți a'di ka pije/ 'peni / e mo. A'di 'boro'd gom / e mo mmociç mondiki/ e ki en țal 'de/ mo

jin minu 'koki biṭ/e ki e su/ mo e mo ma al o'd jin *kakacakaka*'c mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Ka'bal jin Thisi E mo

¹⁰ Hil ki 'bore/ ki um mini 'koki waḵ jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo haali/ aha/ tora / e gwo mo ki e momis mo tani iman'doyu gwom buni isa yempa/ uni hilki bwam/ e ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ¹¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo mmowoth uni gun thiskunu e mo be. ¹² Um kulumi gwo mbwa jin wakata mo? Waḵki/ wathi/ ta gi ka'bal iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni uni thiski e mo tani mina a'di diki dhal uni iss 'kwanimpa mmudhe'd aṭhka 'de/ mo e moṅ'kuwosh mo dhali ya mo mmonap jin ṭal 'de/ jin thiski e mo 'taa? ¹³ Dhali waḵki/ a'di ki gam a'di mo tani ka jin gana/ aha/ tora / e gwo mo ki a'di 'kunya bwa ki 'kunyagahara mo gom a'di jin 'dap uni 'twa/ ka iss 'kwanimpa mmudhe'd aṭhka 'de/ mo kun 'koki this e mo ki sule/ mo. ¹⁴ Wakan a'di si'da/ diki ta bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo ki jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo tani minu 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be.

Akam gi Miiki Miinthus mo

¹⁵ Waḵka kam pini mii miinthus apo/ /e mo tani yaku/ mo dhali tor a'di miim piti mo ce um su/ mo, /e dhali a'di 'de/ mo. Waḵki/ a'di cik /e gwo mo tani /e warana kan mo be. ¹⁶ Hili waḵki/ a'di diki cik gwo mo tani susi jan ṭal 'deṅ kamu/ mo walla su/ mo nyaḵki /e mo ki aris gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun onu mo minu 'da'b 'pen mo mmota du'd gwo gi 'twan 'kwani su/ mo walla kwara mo be. ¹⁷ Waḵki/ a'di ki ush gwo cik 'peni uni mo tani tori a'di ki 'kwaninj kaniisa mo, dhali waḵki/ a'di si'da/ ki ush gwo gi

'kwaninj kaniisa cik mo tani dhalki a'di wara'd gom / e ki wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ka mantera thulpa/ mo be. ¹⁸ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki ma to yin jin mina umi nnon mo e mony'cesh yansan mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina umi dhal me'd mo e mony'cesh mo tani a'di minu dhal me'd mo e momis mo be. ¹⁹ Dok/ e aha/ ona um gwo mo ki waḵki/ 'kwani 'koni su/ mbwam um kun gami gwo me'd mo e mony'cesh mo gom ma to yin jin mina uni dot mo tani a'di minu mii gom uni ki gway ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²⁰ Haali/ waḵki/ 'kwani 'koni su/ mo walla kwara mo kun tuli is mo e gway pem mo tani aha/ dina e bwam uni mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Ciṅkina/ jin Diki Dhala Kamu/ Amurem Piti 'Pen mo

²¹ Dhali yan'ko'd Buterus pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, me'd ekata min ma kam pem mii miinthus apo/ aha/ mo dhali aha/ ki dhal a'di miinthus piti 'pen mo? a/ me'd kun 'koni saba kana? ²² Yesus ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki o /e gwo mo ki jasi me'di saba mo, hili me'd saba/iin pi saba mo.

²³ Wakan Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ka malik jin thosoni gwo nyaḵki ciṅkinam piti mo gom to gun deṅu e mo. ²⁴ Ki a'di telki mii 'pen mo mmodeṅ a'di e mo tani jan kamu/ suskunu mo e a'di mo jin din ma murem piti m'ba/ mo ki dhan* kuluny 'dolkon alaapi 'kume'd mo. ²⁵ Dhali ki a'di diki mish mmoçi a'di to mo tani tapam piti kanki gwo mo ki a'di minu yol mo nyaḵki ashim piti mo dhali ki uçim piti ilu/ mo dhali ka ris to 'baar mo kun tana a'di mo tani, dhali mii jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo tani minu çi mo be. ²⁶ Wakan ciṅkina/ a'di bitki'd ki jin 'kupa'dupuni sho'k piti

* 18:24 Dhan kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka jineeh iss 'kwanimpa ka iss 'de/ aṭha iss 'de/ apo/ mo.

mo mmowoth gwo is gom a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, 'kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina çi /e aris to 'baar mo be. ²⁷ Dhali gom miiny çinƙina/ jin miikina a'di mo gom a'di mo tani tapa gi çinƙina/ ki 'cuƙ a'di 'ba/ mo dhali dhal a'di amurem piti 'pen mo be. ²⁸ Hili eny çinƙinan 'de/ yan mo tani me'd jin yakina a'di ka piƙe/ mo tani a'di gamki 'kup ki çinƙinam pitiƙ kamu/ mo a'di jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo ka riyaal iss 'kwanimpa ikwara mo. Dhali a'di ki jigiƙ a'di 'ba/ ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Çiyaa/ to jin din ma mure//e m'ba/ mo ma. ²⁹ Wakan agarr piti jin nyaƙa a'di aƙu'c mii mo tani biƙi'da 'cesh mo dhali woth a'di gwo is mo mmo/o gwo mo ki: 'Kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina çi /e amurem pini mo be. ³⁰ A'di ushu'd mo dhali ya mo dhali kar a'di eya sijn mo ntagi a'di midi 'taki çiya mure/ mo be. ³¹ Ki imannyaka tu'c mii ki a'di, ki uni parki a'di jin bu'thki embul mo mo tani uni butha 'tham kaga-hara mo dhali uni ki ii mo dhali çi gwo e tapam buni mo goma ris to gwansan kun bu'thki embul mo mo be. ³² Dhali yan'ko'd tapam piti ki doƙ a'di gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: /E ta çinƙina/ jin ta thus ki thus mo. Aha/ dhalkina /e arisa murem pini 'peni 'baar mo haali/ /e wuki aha/ jwa i is mo be. ³³ Dhali /e mini 'taki diki ta gi momiimii apo/ amannyaka tu'c pini mii mo me'd jin miikika/ mii apo/ /e mo? ³⁴ Dhali ka nyor mo tani tapam piti a'di ki çi a'di ki imanjiya sijn mo ntagi a'di midi 'taki çi amurem piti 'baar mo be. ³⁵ Wakan si'da/ Ababam pem jin di'd e momis mo midi mii kam goma ris umi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo wakƙi/ um 'koki dhal ikam bum amure/ mi-inthus buni 'pen 'pena dum bum gana/ mo be.

Yesus Torki Gwo gom Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹ Dhali ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mo mmo/o mo tani a'di yaki'd mo 'peni Pany Jaliil mo dhali çiç mo e Bampa/ Yahuudiyya mo e bwampo/ Yi'deƙ Kumma/ Uurdun mo be. ² Dhali adhana waambuhany 'kwani caaca bathki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni mo be. ³ Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkini a'di mo dhali pal a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwonƙan bway mo mmomina wathi/ thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo goma ris miin tiya kun tocon mo 'taa? ⁴ A'di ki thoƙ gwo mo ki: 'Kona um ki deƙ gwo e mo ki a'di jin ukƙi uni 'peni ka muƙ'kup mo ukƙi uni mo mmota wathiƙ gwaƙh mo dhali wathim 'bomi mo 'taa? ⁵ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haali/ gom 'kup mii gi wakan mo tani wathi/ midi mii dhal com 'pen mo dhali kum 'pen mo dhali gam is me'd ki ashim piti mo dhali uni su/ ƙala buƙwar isa ƙal 'de/ mo be. ⁶ Wakan uni doƙ/ e 'koni su/ doƙ/ e yisa. Hili uni ƙal 'de/ mo. Haali/ gwo gi wakan mo tani a'di jin gam ma Arungimis is mo mmota isa 'de/ mo tani dhalku/ ki dhal wathiƙ kamu/ bway mo mmoƙwa/ uni bwa mo. ⁷ Dhali uni ki thoƙ a'di gwo mo ki: Ba katinta ikan ma Musa gwo mo ki wathin ƙal 'de/ midi thosona warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo mmodhala yim 'pen mo? ⁸ Dhali a'di ki thoƙ uni gwo mo ki: Haali/ adum bum kun 'bitha'bi'th mo tani aMusa dhalki um bway mo ba/ mmodhal up bum 'pen mo, hili 'peni ka muƙ'kup mo tani a'di yisa wakana. ⁹ Dhali aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo gom ma to gunn kun tocon mo dhali mash jaƙ kamu/ mo tani a'di miiki miinyal mo be. Mo ma dhal 'pen midi diki mii di mo gom ma to gunn kun tocon mo,

hili isi ciki/ mo wakka 'bom mii miinyɔal ki wathiŋ kamu/ mo be. Dhali a'diyin jin midi masha 'bom jin dhal ma kaŋhim piti 'pen mo tani a'di miiki miinyɔal mo.

¹⁰ Dhali imanciƙ a'di gwo o a'di gwo mo ki: Wakki/ wakan gom wathiŋ gwaŋh mo gom gwo gi ash mo tani mane shi/ miim 'boro'd jin minu mash mo? ¹¹ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo yisa mini bu'th gwo yansan mo yisa, hili jasi uni gwansan kun cikunu a'di mo be. ¹² Haali/ 'kwanin tiya 'kon ki mantil wakan mo 'peni mo jin dhodhu uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun ta mantil 'peni mantil kun miina 'kwani uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun mii is buni ki mantil mo uni 'cena mo gom gway gi Bampa/ gi Momis mo. A'di jin mishi gwo yansan bu'th mo tani dhalki a'di bu'th a'di mo ma.

Yesus 'Borki Ushi Uciŋ Gwa'dga/ Mii mo

¹³ Dhali yan'ko'd 'kwani 'kon mmokali uci i a'di mo ki a'di midi kar me'd piti apo/ uni mo dhali 'tho mo. Dhali imanciƙ a'di gwo uni kucurki 'kwani ki gwo mo be. ¹⁴ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki uci iyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo haali/ e Bampa/ gi Momis mo tani a'di ta'd gi uni gi wakan mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki kar me'd piti apo/ uni mo dhali ya mo be.

Wathiŋ Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁶ Dhali hili, jan 'de/ pu'dki'di a'di mo mmo/o gwo mo ki: Manɔr gwo, tom 'boro'd jin miga/ mii mii mo ta'da ta mo? mmogam mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Dhali a'di ki thoƙ a'di gwo mo ki: Atinta doƙa /e aha/ gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo? Jan tal 'deŋ kamu/ di'd jin 'boro'd mo. Wakki/ /e mini 'taki ciƙ mondiki/e mo tani dhuyi gwonƙan kun 'kwarkunu mo ma. ¹⁸ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki:

Jana? Dhala Yesus ki thoƙ a'di gwo mo ki: /E mini mii dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo. /E mini mii dhalki ɔal ki mii mii mo. Dhali /e mini mii dhalku/ ki mii kwal to mo. Dhali /e mini mii dhalku/ ki aƙ wathiŋ kamu/ gwo i is mo. ¹⁹ Taki cim dhali kwan mo dhali /e mini ena manyak ɔa'b pini me'd is piniŋ gana/ mo be. ²⁰ Dhali dhuru'c wathi/ ki thoƙ a'di gwo mo ki: Aris to gwansani 'baar mo tani miikika/ mo. Dhali to jin wakata i/ aŋka/ mo? ²¹ Yesus ki thoƙ a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini 'taki ta wathim 'bor-gaŋ gana/ mo tani yaku/ mo dhali yola ris to kun tana /e mo, dhali ciki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali /e mini gam to kun ish kumma/ mo e momis mo. Dhali yayu/ mo mmobaŋh aha/ nsho'k mo. ²² Ki wathiŋ dhuru'c cikki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo ki bwa jin diƙadiƙ mo, haali/ a'di ta wathi/ jin isha to ka enthus mo be.

²³ Dhala Yesus ki o imanciƙ a'di gwo gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'di diƙa mii ki diƙ mo gom wathi/ jin ta pa ki pa mo mmociƙ Bampa/ gi Momis mo be. ²⁴ Doƙ/ e aha/ ɔra um gwo mo ki: A'di 'disha mii ki 'dish mo gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmociƙ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁵ Ki imanciƙ a'di gwo cikki gwo yansan mo tani uni 'kokin mo mmomer kagahara mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani ba ija a'di mminu iwoth mo? ²⁶ Hila Yesus ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki miinŋ 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arumgimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd Buterus ki thoƙ a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni 'baar mo dhali baŋh /e nsho'k mo dhali aman mina ta ga ta mo? ²⁸ Yesus ki thoƙ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ɔra um

gwo mo ki e momis jin this dhali e mony'cesh jin this mo tani ki Ya/ gi 'Kwani midi ca'ba po/ kursi gi monycam piti mo tani um kun bathi aha/ nsho'k mo tani mini 'ko si'da/ apowa kursi ma malik kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo mmodwall uci ma Israyiil gwo mo, uni kun 'kon ma waki 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁹ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun dhalki gu'b buni 'pen mo walla ikam buni mo walla i'bwah buni mo walla icom mo walla ikum mo walla ucim buni mo walla mo mo gom gway pem mo tani uni mini bu'th to ki me'd iss 'kwan-impa mmudhe'd mo dhali ta gi mal gi moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ³⁰ Hili 'kwani ka ris kun 'koni twa/a/ mo tani uni minu dhu ŋ'ko'd mo be dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/a/ mo be.

20

Imanmiiya Tu'c e Bwam Monsinu mo

¹ Haali/ Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin cila gu'b mo, a'di jin ya'd mo mon'thamo/ ka'tum mo mmonap imanmiiya tu'c mo gom bwaman monsinum piti mo be. ² 'Ko'di gwo jin gama a'di me'd nyakki imanmiiya tu'c piti mo gom nasa guurush ka tee mo tani a'di ki hash uni e bwaman monsinum piti mo be. ³ Dhali a'di yaki'd mo dok/ e ka tente/ ta'da tente/ pedonon mo tani a'di parki 'kwanin tiya e mo mmodosh mo ka wuny is e mo ma suug mo be. ⁴ Dhali e uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ii e bwaman monsinum pem mo si'da/ dhali a'diyin jin 'boro'd mo tani aha/ mina ci um a'di mo. Wakan uni iikin mo be. ⁵ Gom ya jin yana a'di dok/ e ka tente/ di'di bwar 'kup mo dhali ka tente/ kwara mo tani a'di ki mii mii jin nyakka'd kan mo si'da/. ⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ mudhe'd mo tani a'di

yaki'd mo dhali gam kun tiya mmodosh mo dhali a'di ki o uni gwo ki: Atinta dosha um mmahan ka wuny is kan iyula tee mo? ⁷ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ wathin tal 'de/ yisa di'da jin ŋapi aman mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Um mini iiku/ mo e bwaman monsinum pem mo si'da/. ⁸ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani com gi monsinu o'da mandhu tom piti gwo mo ki: Yuŋi imanmiiya tu'c mo dhali ci uni tom buni gun miina uniya tu'c mo mmoŋel 'pen nyakki uni gun 'ko'd mo ntagi uni kun 'koni twa/a/ mo be. ⁹ Dhali ki uni gwansan kun yukunu mo ka tente/ mudhe'd pu'dkin mo tani uni ka 'dete/ 'dete/ bu'thki nasa guurush mo. ¹⁰ Dhali ki uni kun 'koni twa/a/ pu'dkin mo tani uni kulumki gwo i bwa mo ki uni mini 'taki bu'th ki nyanye/ mo. Hili uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ si'da/ bu'thki nasa guurush si'da/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni bu'thki uni mo tani uni miikina gungum apo/ com gu'b mo ¹² mmo/o gwo mo ki: Uni gwansan kun miikina tu'c ŋ'ko'd mo ka jasa tenten 'de/ mo tani dhali / e ki dhu uni mmonyakki aman mana, aman kun miikina tu'c kun ditadiŋ ka tente/ jin 'batha'ba'th kan mo. ¹³ Hili a'di thok jan tal 'deŋ kamu/ gwo mo 'peni uni mo ki: Akam pema, aha/ dinaki mii / e ki shi/ mo. Dina / e ki gam gwo me'd ki aha/ mo gom nasa guurush mo 'taa? ¹⁴ Buthi a'di jin ta jim pini mo ma dhali yaku/ mo. Aha/ kwanykina a'di jin cika/ uni gwansan mo kun iiyini 'ko'd mo me'd jin cikika/ / e mo be. ¹⁵ Aha/ dina bway ki kany mo be mmomii to jin oyaa/ bwa mo gom a'di jin ta jim pem mo be. Walla mina / e ta ham 'kus mo gom aha/ mmomiga/ mii ka 'the mo ki 'bore/ mo 'taa? ¹⁶ Wakan uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/a/ mo dhali uni gun 'koni twa/a/ mo tani minu

dhu ṅ'ko'd mo be.

Yesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ Me'di Kwara mo

¹⁷ Dhali ka Yesus yaki'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo tani a'di suski imanciḡ a'di gwo i'kume'd i'ce'dka su/ mo uni 'cena mo dhali e bway mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ¹⁸ Hili ana iina ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwaninḡ gasiis kun cani me'd mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini wak a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo be. ¹⁹ Dhali uni mini ci a'di ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmomii a'di ka mak mo dhali mmodor a'di mo dhali 'kosh a'di mo ki cwany'ciḡhan dhul mo, dhali a'di midi cu mis mo ka cim kwara mo be.

Gwondoḡ ma Yakuub dhala Yohaana mo

²⁰ Dhali yan'ko'd ata'da gi iya/ ma Sebadi pu'dkini a'di mo nyakki iya/ m piti mo dhali 'ko ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo, dhala yim ki doḡ a'di gwo mo gom to mo. ²¹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Atinta ṅapa /e mo? Ayim ki thoḡ a'di gwo mo ki: Kani iya/ m pem su/ gwansan gwo mo ma mmo'ko mo, jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da biny cam pini mo e bampam pini mo be. ²² Hila Yesus ki thoḡ a'di gwo mo ki: Um 'koki mish to jin doḡkina um mo be. Um mini mish piya kubbaaya jin pikika/ mo 'taa? Uni ki thoḡ a'di gwo mo ki: Aman mina mish mii mo be. ²³ A'di ki thoḡ uni gwo mo ki: Um mini piya kubbaayam pem mo. Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo dhali ki me'da cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mmodhal um bway mo, haali/ a'di ta mo gom uni gwansan kun thosonkin ma Ababam pem mo gom uni mo be. ²⁴ Dhali ki uni gun 'koni 'kume'd cikki gwo yan mo

tani uni 'kokin ka nyor mo apo/ uni su/ gwansan mo kun ta ikam mo be. ²⁵ Hila Yesus yukki uni mo dhali o gwo mo ki: Um mishki mo mo ki tapa kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun can mo miiki moshirr apo/ uni mo be. ²⁶ Mii yansan minu 'koki mii wakan e bwam um mo. Hili a'diyin jin midi 'taki ca mo mbwam um mo tani a'di midi mii ta amanmiiya tu'c bum mo. ²⁷ Dhali a'diyin jin midi 'taki di ntwa/a/ mbwam um mo tani a'di midi mii ta ciḡkinam bum mo be. ²⁸ Wakansan me'd Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo ki a'di minu 'koki mii to mo tani hili ki a'di midi mii to gom 'kwani mo dhali mmoḡi mondiki/em piti mo mmota amangwam gom 'kwani ka ris mo be.

'Kwani Su/ kun Bu'thki Momish Mo mo

²⁹ Dhali me'd jin iikina uni ka piye/ mo 'peni Pa Ariiha mo tani adhana waambuhany 'kwani bathki a'di nsho'k mo be. ³⁰ Dhali hili 'kwaniny ja'da/ isu/ 'kokin e shemen bway mo be. Ki uni cikki gwo ka Yesus yaki'd ki yampe mo tani uni cuu gwo kagahara ki: Mi-iyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³¹ Dhali awaambuhany 'kwani kucurki uni ki gwo mo mmoḡor uni gwo mo mmo'ko ki shwam mo. Hili uni cuukin kagahara ki nyanye/ mo ki: Tapa, miyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³² Dhala Yesus doshki'd mo dhali yuk uni mo dhali o gwo mo ki: Atinta o um bwa jin miga/ mii gom um mo? ³³ Uni thoḡ a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki em bam ka'du mo ma. ³⁴ Dhala Yesus ki kwō'c uni e i is mo dhali ta uni em buni ki me'd mo, dhali ki jahanne/ uni bu'thki momish mom buni mo dhali uni bathki a'di nsho'k mo be.

21

Mo jin Pinu Mii E mo Mmocic Pa

Urushaliim mo

¹ Dhali ki uni 'dishkin e Pa Urushaliim mo dhali pu'd mo e Pam Beetpaji mo e 'Kuwosh Setuun mo tani yan'ko'd Yesu ki hash imanciƙ a'di gwo isu/ mo ² mmo/ o uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma e bampa/ jin di'd ka par 'bani um mo dhali ki jahanne/ um mini gam thuluny jin shi'du/ mo dhali aran nyaƙ di ki a'di mo. 'Cuƙi uni mo dhali 'doyu/ uni i aha/ mo ma. ³ Wakƙi/ wathin 'deƙ kamu/ midu 'taki o um gwo mo tani um mini o a'di gwo mo ki: Tapa a'di midu mii ta gi uni mo dhali a'di midu doƙu/ uni ki jahanne/ mo be. ⁴ Mii yansan a'di bu'thki mo mo jin minu thim gwo mo, a'di jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo mmo/o gwo mo ki:

⁵ Tori 'bwa/ ma Sihyuun gwo mo ma, hili amalƙ pini a'di pu'dki'd e/e mo mmokar is ki gwa'd mo, dhali a'di merki thuluny apo/ mo, dhali eya po/ ari thuluny mo, a'di jin ta arin thuluny mo.

⁶ Imanciƙ a'di gwo uni iikin mo dhali mii a'di me'd gwo ma Yesu jin kankina a'di uni mo be. ⁷ Unu suski thuluny dhali aran mo dhali pa'd burriyem buni apo/ uni mo, dhali a'di merki a'di apo/ mo be. ⁸ Dhala waambuhany 'kwani 'dishkina 'twa/ m'baar mo uni kun pa'dki burriyem buni mbway mo dhali kun tiya uni kwa/ kina biny cwa mo dhali pa'd uni e bway mo be. ⁹ Dhala waambuhany 'kwani iikini bwambori a'di mo dhali uni gun bathki a'di nsho'k mo tani kumki cuuwa/ mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo. Mom'bor mii gom a'di jin yayi'd ki gway gi Tapa mo. Hosanna a'di jin di'd e mo jin eka/ ek mo. ¹⁰ Dhali ki a'di ciƙki'd mo e Pa Urushaliim mo tani aris 'kwani gi 'penkuman bampa/ uni ci'thkunu is ki mii mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'danne? ¹¹ Dhala waambuhany 'kwani o gwo mo ki:

Yansan ta'da Manci Gwo jin ta'da Yesu 'peni Pa Naasira gi Pany Jaliil mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹² Dhala Yesu ciƙki'd e gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis mo dhali urki'da ris uni ka piƙe/ mo uni gun yolki to mo dhali kun yoli to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki 'daƙkala tharabeesa gi uni gun wani emena guurush mo dhali mon'ko gi uni gwansan kun yoli gurko/ mo be. ¹³ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Gu'b pem minu yuk ki gu'b gi mon'tho mo. Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

¹⁴ Dhali 'kwaniny ja'da/ dhali uni gun ta njwol pu'dkini a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di waƙi uni mo be. ¹⁵ Dhali hili ki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo parki miim 'borga/ kun miikina a'di e mo tani dhali uci mmogwona uni mo e gu'b gi mondheleladhelel mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo tani, uni 'kokin ka nyora du mo be. ¹⁶ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: A/e ciƙki gwo jin ona uni gwansan mo? Dhala Yesu ki thok uni gwo mo ki: Nye. 'Kona um ki deƙ gwo e ki suny suny mo 'taa? jin o gwo mo ki: 'Peni 'twa/ uci dhali uni gun pina ko mo tani /e ƙalki momaƙa 'borgaƙ gana/ mo be.

¹⁷ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali ya mo e 'penkuman bampa/ gi Pam Beetaniya mo dhali ca'b e mun mo be.

Cwampu/ jin Jeekunu mo

¹⁸ Dhali ki mo ta mon'thamo/ mo tani me'd jin doƙkina a'di e 'penkuman bampa/ mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di yaki'd mo mmonapa pu/ mo jin di'd e shemen bway mo dhali ki a'di yaki'd mo dhali diki gam maman

tal 'de/ 'peni a'di mo tani hili jasi 'cemen uni 'cena mo be. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Maman 'peni/ e mo tani minu 'koki piyu/ shush ka pije/ ki sule/ sule/ mo dok/e. Dhali apu/ a'di ku'thki'd ki jahanne/ mo be. ²⁰ Dhali ki imanciḡ a'di gwo parki a'di e mo tani uni merkin mo mmo/o gwo mo ki: Hili atinta lan ma pu/ ku'th hila/ ki jahanne/ kan mo? ²¹ Dhala Yesus ki thoḡ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Wakki/ um mini ta gi monḡam gwo is mo dhali 'koki shi/ bwa 'kup mo tani um mini 'koki mii jasi a'di jin miikunu mo gom cwampu/ yan mo. Hili wakki/ um mini owa dhan wosha turga/ yansan gwo mo ki: Dhalki a'di gunu mo dhali biḡ mo e bwam kumma/ yi'de/ mo tani, a'di minu mii mo be. ²² Dhali ma to yin jin mina umi doḡ ki mon'tho mo tani um mini bu'th a'di mo wakki/ um ta gi monḡam gwo is mo be.

Moshirr ma Yesus Dotkunu Gwondot mo

²³ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani igasiis kun can dhali 'kwani gwanyjaka/ gi 'kwani mo, uni pu'dkini a'di mo me'd jin ḡorkina a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Ki moshirr jana sa/ mmiikina /e aris to gwansani 'baar mo kan? Dhali aja a'di iciki / e moshirr yansan mo? ²⁴ Yesus ki thoḡ uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina thoḡ um gwondot mo dhali wakki/ um mini ḡor aha/ gwon thoḡ mo tani yan'ko'd aha/ si'da/ mina ḡor um gwo mo gom gwo gi moshirr yan jin miikika/ to gwansan mo be. ²⁵ Ki mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo tani 'peni mana moye? 'Peni momis mo 'taa? Walla 'peni 'kwani mo? Dhali uni walkin ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ ana mina 'taki o ki 'peni momis mo tani a'di mididi 'taki o ana gwo mo ki: Ba tinta 'kona um ki gam a'di gwo

is mo? ²⁶ Hili wakki/ ana ona ki, 'peni 'kwani mo tani, ana ko/kina waambuhany 'kwani mo. Haali/ uni 'baar mo karkina Yohaana ka manci gwo ma Arumgimis mo be. ²⁷ Wakan uni thoḡkina Yesus gwo mo ki: Aman mola mo mo be. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ mina diki ḡor um gwo mo gom moshirr yan kun miikika/ aris to gwansan mo be.

Gwom 'Bith/e gom Iya/ Isu/ mo

²⁸ Dhali um kulumki gwo mbwa wakata mo? Gom wathi/ jin 'kona iya/ isu/ mo. Dhali a'di yaki'd mo e a'di jin ta'da bwanyara/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ya/uma, yaku/ mo dhali miya tu'c e bwaman mon-sinu shwane/ mo. ²⁹ Dhali a'di ki thoḡ a'di gwo mo ki: Aha/ mina ya yisa. Hili ḡ'ko'd mo tani a'di rici'da du is mo dhali ya mo be. ³⁰ Dhali a'di yaki'd mo e a'di jin 'kon ma po/ i su/ mo dhali o a'di gwon tal 'de/ mo. Dhali a'di ki thoḡ a'di gwo mo ki: Aha/ mina ya mo gana. Hili a'di diki ya mo be. ³¹ Jana 'peni bwam uni su/ gwansan jin miiki bwa gi com mo? Uni ki thoḡ a'di gwo mo ki: Jin ḡwa/a/ mo be. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, imantera thulpa/ dhali uni gun mii miinycal mo tani mini ii nḡwa/a/ ki um mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ³² Haala Yohaana pu'dki'd mo e um mo ki bway gi miinḡar/e mo. Dhali um 'koki gam a'di gwo is mo. Hili imantera thulpa/ dhali uni gun mii miinycal mo tani uni gamki a'di gwo is mo be. Dhali hili me'd jin hilkina um a'di mo tani ḡ'ko'd um 'koki rica du is mo dhali gam a'di gwo is mo be.

Gwom 'Bith/e gom Bwaman ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

³³ Ciki gwom 'bi'th/enj kamu/ mo. Wathi/ jin cila gu'b mo di'd mo a'di jin thosonki mo mo e monsinu mo

dhali a'di ki nyanja gonj mmo'kam a'di is mo. Dhali a'di ki cwany mo mo mmonyu/a mura'th nycine/ mo dhali a'di ki nyanj gu'ba turga/ mo dhali a'di ki dhal a'di e uni gun miina tu'c mo dhali a'di ki ya bampa/ jin si'dasi'd mo be. ³⁴ Dhali ki yil gi maman cwa 'dishi 'twa/ mo tani a'di hashki cinjinam piti e uni gun miina tu'c mo mmokali maman cwam piti mo be. ³⁵ Dhali iman-miyya tu'c bu'thki cinjinam piti mo dhali dor jan 'de/ mo dhali jan kamu/ 'koshkina uni jwa mo dhali jan kamu/ 'koshkina uni ki wosh mo be. ³⁶ Dhali dok/e a'di ki hash cinjinam piti mo, a'di jin bol kun twa/a/ e ka ris mo, dhali uni mii uni ki miin tal 'de/ mo jin miina uni mo be. ³⁷ Yan'ko'd a'di ki hash ya/ m pitinj gana/ e uni mo mmo/o gwo mo ki: Uni mini tak ya/m pem mo be. ³⁸ Hilki imanmiyya tu'c parki ya/ e mo tani uni o gwo mo cem buni mo ki: Yan ti nta a'di jin midi kal mal mo. Iiyu/ mo ma, dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali kal mal piti mo. ³⁹ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali bit a'di ka pije/ 'peni bwaman monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo be. ⁴⁰ Dhali wakan ki com jin cila monsinu mo midi pu'du/ mo tani a'di midi mii atinta mo gom imanmiyya tu'c gwansan mo? ⁴¹ Uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di midi dhu uni gwansan kun ta 'kwanin thus mo e mowu jin ka/ aka/ mo, dhali dhal monsinum piti ki imanmiyya tuca tiya mo, uni gun mini ci a'di maman cwa gi yil buni mo be.

⁴² Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki denj gwo e ki suny suny mo 'taa e Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki:

Ki wosh gana/ yansan jin nyanjunu gu'b mo tani wakina iman-nyanj gu'b mo

dhali a'di warki'd mo ki dhan 'kupan wosh gi 'pena bi mo.

Mii yansan a'di ita mii jin miikina Tapa mo,
dhali a'di ta mii jin meru em bana mo be.

⁴³ Wakan aha/ mina tor um gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis mo minu bu'th 'peni um mo dhali ci a'di ki kala kamu/ mo jin midi dho'th maman e a'di mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin midi 'bar apo/ 'kuwosh yansan mo tani midi 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili ki a'di midi bit apo/ jan 'denj kamu/ mo tani midi yap a'di mo be.

⁴⁵ Dhali ki igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyyin cikki gwom 'bi'th/ em piti mo tani uni nyithki gwo ki a'di oki gwo gom uni mo be.

⁴⁶ Hili ki uni palki mii mmobu'th a'di mo tani uni ko/ kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka manci gwo ma Arumgimis mo be.

22

Gwom 'Bi'th/e gom Miimash jin Yukuwa Yuk mo

¹ Dhali dok/e Yesus oki gwom 'bi'th/e e uni mo mmo/o gwo mo ki: ² Bampa/ gi Momis miga/ kar ka par 'ban ka malik mo, a'di jin yukki'da yuk mo gom miimash gi ya/m piti mo be. ³ Dhali mmohasha a'di cinjinam piti mo mmoyuk uni gwansan kun yukunu mo e momiimash jin yukuwa yuk mo tani hili uni 'koki iiyu/ mo be. ⁴ Dhali a'di ki hash cinjinan tiya mo mmo/o gwo mo ki: Yuki uni gwansan kun yuku mo ma. Hili aha/ thosonkina tontem pem mo, dhali amor-bip pem mo dhali ushi bip pem mo uni 'koshkunu mo dhali aris to 'baar mo thosonkunu mo. Iiyu/ mo ma e mo ma yuk jin yuku mo e momiimash mo be. ⁵ Hili uni 'koki ciya hirdhe/ ki a'di mo dhali uni iikin mo dhali jan 'denj kamu/ e buntom piti mo dhali jan kamu/ e mo ma tu'c piti mo be. ⁶ Ki 'kwanin tiya 'kon mo mmojigit cinjinam piti

'ba/ ki me'd mo tani kun tiya mi-ikina uni ki mon'the is mo dhali 'kosh uni jwa mo be. ⁷ Dhala malik shwa'da nyor ka nyor mo dhali a'di ki hash 'kwani ma meem piti mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koshkina mee mo dhali ci'th bampam buni ki o'd mo be. ⁸ Dhali a'di ki o ciŋkinam piti gwo mo ki: Ayuḵ jin yuḵu mo gom moshwa to mo e momiimash mo tani a'di thosonkunu mo, hili uni gwansan kun yuḵkunu mo tani uni ta 'kwani kun 'koki ha me'd mo. ⁹ Iiku/ mo wakan e bwaya beega/ mo dhali yuḵi 'kwani e momiimash ka ris mo me'd jin mina umi gam mo. ¹⁰ Dhali ciŋkina/ gwansan uni iikin mo e bway tur mo dhali tula ris uni 'baar mo is kun gamkina uni mo nyaḵi uni kun shiyini lu/ mo dhali kun 'boron mo. Wakan momiimash jin yuḵa yuḵ mo tani a'di 'tu'dkunu mo ki yilkinanḵ 'kwani mo be.

¹¹ Hili ka malik pu'dki'd mo dhali hil 'kwani yilkina/ mo tani a'di parki wathin 'deŋ kamu/ e mo mmodara a'di gi burrine/ gi momiimash mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pema, atinta iyayina /e mmahan ki dar gi burrine/ gi momiimash kan mo? Dhali a'di diki thoḵ 'twanḵ kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd amalik ki o gwo mo e uni gun miina tu'c mo ki: Deḵi a'di ki me'di lu/ mo dhali ki shoki lu/ mo ma dhali biḵ a'di e jis jin ta'da 'tum ka 'tum mo, dhali e mun mo tani mo yan a'di ta mo jin mina 'kwani ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹⁴ Haali/ 'kwani ka ris yuḵkunu mo tani hili uni 'kokini daḵa/ mo kun kwanykunu mo be.

Mo gi Cīnu Athulpa/ ka Kaysar mo

¹⁵ Yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin iikin mo dhali gam 'twa/ 'kup mo mmocesh a'di ki gwo jin ona a'di mo be. ¹⁶ Dhali uni ki hash imanciḵ a'di gwo i a'di mo nyaḵi 'Kwani

Hirodusiyyin mo mmo/o gwo mo ki: Manḵor Gwo, am misha ki /e ta a'diŋ gana/ mo dhali /e ki ḵor gwo gi bway ma Arungimis gana/ mo dhali /e diki ḵo/ 'kwani mo haali/ /e diki mii mii ka gwar 'de/ gom buye/ jin nyiḵha /eya nyiḵ mo walla gom 'kwani kun ta tapa mo. ¹⁷ Ṭori aman gwo mo ma, gwo kuluma /e mbwa katinta mo? A'di ta gwonḵan 'taa? jin minu ciya Kaysara thulpa/ mo walla minu dhalku/ mo? ¹⁸ Hila Yesu mmonyiḵha a'di tonthush buni mo tani a'di ki o gwo mo ki: Atinta pala um aha/ ki gwo kan mo, um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo? ¹⁹ Ṭori aha/ nasa guurush jin ciḵuwa thulpa/ mo ma. Dhali uni ki guyu/ a'di nasa guurush mo be. ²⁰ Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Jamas maja a'dan? dhali aja a'di i'kwara a'di san mo? ²¹ Uni ki thoḵ a'di gwo mo ka Kaysar mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Wakan cika Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma. Dhali cika Arungimis to jin ta ji ma Arungimis mo ma. ²² Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni merkin mo, dhali uni dhal a'di 'pen mo dhali ii mo be.

Mo gi Doḵu Gwondoḵ gom Mo gi Pinu mo

²³ Dhali ka tente/ caan mo tani 'Kwani Sadukiyyin pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Mompinuḵ kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki doḵ a'di gwondoḵ mo ²⁴ mmo/o gwo mo ki: Manḵor Gwo, aMusa a'di oki gwo mo ki: Waḵki/ wathi/ mididi wu mo ki dar gi uḵi mo tani akam piti mididi mii masha 'bom jin dar ga kaḵ mo dhali ciḵ uḵi goma kam piti mo be. ²⁵ Dhali uni ikam 'kokini pesu/ mo gun 'koni bwam am mo. Jin twa/a/ mashki'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uḵi mo, dhali a'di ki dhal ash ka kam piti mo be. ²⁶ Wakan si'da/ a'di jin 'ko'd mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo ntagi uni 'baar mo 'kokini pesu/ mo

be. ²⁷ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'bom wuki'd si'da/ mo be. ²⁸ Dhali e mompinu mo tani wakan e uni gun 'koni pesu/ mo tani ayim miditasha ja mo? Haali/ uni 'baar mo mashkina yim mo be.

²⁹ Hila Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Um thuthi mii mo haali/ um 'koki mish' Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arungimis mo be. ³⁰ Haali/ e mompinu mo tani uni mini mash mo yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ³¹ Dhali gom gwo jin pinu 'peni mowu mo tani 'kona um ki deŋ gwo e mo, a'di jin okin ma Arungimis um mo mmo/o gwo mo ki: ³² Aha/ tana Arungimis ma Ibrahiim mo dhali Arungimis ma Is/hak mo dhali Arungimis ma Yakuub mo. A'di diki ta Arungimis gom uni gun wukin mo, hili gom uni gun 'kokin ki e mo be. ³³ Dhali ka waambuhany 'kwani cikki gwo yan mo tani uni 'kokin mo mmo-mer mo gom gwom piti jin tora a'di mo be.

Adhan Gwoŋkan jin Ca'd jin 'Kwarkunu mo

³⁴ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin cikki gwo yan ki a'di 'teki 'Kwani Sadukiyiin 'twa/ mo tani uni tulki is mo mmonṭal 'de/ mo be. ³⁵ Dhali jan ṭal 'deŋ kamu/ 'peni uni mo tani jin ta'da manmisha jo'd gwoŋkan mo dotki a'di gwondot mo mmopal a'di mo be mmo/o gwo mo ki: ³⁶ Manṭor gwo, gwoŋkan jana i/ eka/ ek mo mbwan gwoŋkan jin 'kwarkunu mo? ³⁷ Dhali a'di ki thoḵ a'di gwo mo ki: /E mini mii en Tapa Arungimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka kashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo be. ³⁸ Gwo yansan a'di ita gwoŋkan jin twa/a/ jin eka/ ek mo e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo be. ³⁹ Dhali jin 'ko'd jin waki a'di mo tani a'dihe/ mo be. /E mini en amannyak ca'b pini me'd is pinin

gana/ mo be. ⁴⁰ Eya po/ gwoŋkan su/ gwansan kun 'kwarkunu mo tani uni i'dapkan ki gwoŋkan jin cinu 'baar mo dhali gwo jin cina imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be.

Gwo gi Dotu gom Ya/ ma Dawuu'd mo

⁴¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo mmotul is mo mmonṭal 'de/ mo tani Yesus ki dot uni gwondot mo be ⁴² mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma um gwo mbwa mo goma Kristhos mo? A'di ta ya/ maja mo? Uni thoḵ a'di gwo mo ki: Ya/ ma Dawuu'd mo be. ⁴³ Dhali a'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Dhali wakki/ a'di wakan mo tani atinta on ma Dawuu'd gwo ki Shi/in mo mmoyuk a'di ki Tapa mo mmo/o gwo mo ki:

⁴⁴ Tapa o'da Arungimis pem gwo mo ki:
Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo ma,
ntagi aha/ mina dhu uni gun ta 'kup ki /e mo e bwan'kwariny mom pini jin dhuna /e sho'k mo be.

⁴⁵ Dhali wakka Dawuu'd ki yuk a'di ki Tapa mo tani ba/ata mmina a'di ita ya/m piti moyi? ⁴⁶ Dhali jan ṭal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin mishi a'di gwo yansan thoḵ mo, walla 'pena tee caan mo tani jan kamu/ dok/e di'd 'de/ yisa jin dotki a'di gwondota kamu/ mo be.

23

Yesus Be'dki Mii gi Iman'kwar To mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo

¹ Dhali yan'ko'd Yesus ki owa waambuhany 'kwani gwo mo dhali imancik a'di gwo mo be mmo/o gwo mo ki: ² Iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin uni 'kokin mo e monyca'b ma Musa mo be. ³ Wakan boti ki mii gi ma to gunn iniin dhali ciya hirdhe/ ki gwo jin tora uni um mo hili dhalku/ ki mii to kun miina uni mo, haali/ uni ciki gwo mo tani hili uni 'koki botki a'di

mo be. ⁴ Uni dekki to jin diṭadiṭ mo kun shina kal ki shi/ mo dhali uni ki dhu uni e 'kupa biṅ 'kwani mo. Hili uni ki is buni mo tani uni 'koki joç uni ki me'd buni mo be. ⁵ Uni miina ris tom buni 'baar mo ki uni mina 'kwani mish mo. Pilakterim* buni miina uni ki bee bee mo dhali burriyeyen turgam buni nye'ba/ uni she/ ka yupen turga/ mo. ⁶ Dhali uni eni montak e mo jin yukkunuwa yuk mo dhali mom 'boron e gu'b gi montul is mo be ⁷ dhali en monthe me'd kagahara e mo ma suug mo dhali uni eni mii jin yuka 'kwani uni ki gum pem jin caa e ki ca mo. ⁸ Hili um mini 'koki ṅap 'kwani mmoyuk um ki gum bam kun caa e ki ca mo haali/ um tan ga manṭor gwom bum jin tal 'de/ mo dhali um tana waka tal 'de/ mo be. ⁹ Dhali um mini 'koki yuk wathin kamu/ ka babam bum e mony'cesh yan mo haali/ um tan ga Babam bum jin tal 'de/ mo a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁰ Walla um yisa minu yuk ki itapa mo haali/ um tan gi tapam bum tal 'de/ mo a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹¹ A'di jin caaca e bwam um mo tani a'di midi ta çin kinam bum mo be. ¹² A'diyin jin kar is piti ki ca mo tani minu kar ki gwa'd mo dhali a'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

¹³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um 'dapki bway gi Bampa/ gi Momis 'twa/ mo apo/ 'kwani mo. Haali/ um ki is bum 'koki ciç mo walla 'koki dhal uni gwansan bway mo kun mini 'taki ciç i a'di mo be. ¹⁴ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um loski gu'b gi up gun wuna ikath mo dhali eya por ma pije/ mo tani um ki mii mon'tho mo ki rash rash mo. Wakan um mini bu'th dhan

miiwak gun caaca mo be. ¹⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um tani mo mo dhali dhan yi'de/ mo dhali a'cesh mo mmogam jan tal 'deṅ kamu/ jin dina e ki she/ mo mmobu'th gwom bum mo, dhali ki a'di warki'd ka manbu'th gwom bum mo tani um ki mii a'di ka 'ci ma al o'd me'di su/ ki nyanye/ mo mmobol is bum gana/ e mo be.

¹⁶ Wayyi e um, 'kwani kun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun toshki ta ashu/um bway mo, kun o gwo mo ki: Wakki/ jan tal 'deṅ kamu/ midi thul me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di mii mii ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathin kamu/ midi thul me'da po/ dolkon gana/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di deku ki gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁷ Um 'kwani kun tana ja'da/ kun ta pus mo. Haali/ to jin ca'd ita'da ta mo, ta 'dolkon 'taa? walla gu'b gi mondheleladhelel jin kar 'dolkon ki a'di jin kogu mo? ¹⁸ Dhali um kun o gwo mo ki: Wakki/ jan 'de/ midi thul me'da powa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di mii'd ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathin 'deṅ kamu/ thul me'da po/ to jin cinu ki me'd mo apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di deka gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁹ Um 'kwani kun tana ja'da/ mo. Haali/ to jana ica'd mo, to jin cinu ki me'd mo 'taa? walla gwaṭa/ jin miinuwa bas a'di kar to jin cinu ki me'd ki jin kogu mo? ²⁰ Wakan a'di jin thuli me'da apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali aris to 'baar kun 'koni a'di mo be. ²¹ Dhali a'di jin thuli me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali ki a'di jin ca'bki'd e a'di mo be. ²² Dhali a'di jin thuli me'da po/ momis mo tani thulki me'da powa

* 23:5 Pilakteri ta'da yi'c jin dhunu Gwo ma Arungimisa tiya kun 'kwarkunu mo apo/ mo mmohithi buye/ mo dhala biny cam mo e mon'tho mo.

kursi ma Arumgimis mo dhali ki a'di jin ca'bki'da po/ a'di mo be.

²³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um cina nana/ ki to jin cinu Arumgimis mo dhali anuṅkure/ mo dhali toṅ kuyga/ jin miinuwa 'tash jin ta'da akammun mo dhali um ki ta piny is e ton tiya kun 'bitha mii 'ba/ ki 'bi'th mo me'd gwoṅkan jin cinu mo dhali momii ma kar/ e mo dhali momiimii mo dhali moṅgam gwo is mo. Aris to gwansan ka ba/ mmina umi mii mii mo mmodar ga piny isi cine/ ki miin tiya mo. ²⁴ Um kun toshki ta ashu/um bway kun tana ja'da/ mo, um ki dhim e ka pije/ mo dhali um ki los kalman ki 'kolo'c mo be.

²⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhali asahan mo, hili e bwaman mo tani uni 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo. ²⁶ / E Wathim Parisi jin ta'da ja'da/ mo. Lami bwamana kubbaayam pini ntwa/ a/ mo ma dhali asahan mo, wakan ki 'ko'd gwar ma pije/ si'da/ midi dheleladhelel mo be.

²⁷ Wayyi e um 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um wana e ki moṅ'kupaje kun kushu mo ki bany bany mo e mis 'te/ mo. Dhali eya por ma pije/ mo tani uni ki piyu/ monyjaru/ mo, hili e bwaman uni mo tani uni 'tu'dkunu mo ka simaṅ 'kwani kun wukin mo dhali aris to mo kun nyo/ anyo/ mo. ²⁸ Wakan um si'da/ eya por ma pije/ mo tani um ki pi moṅkar/ e gom 'kwani mo, hili e bwam um mo tani um 'tu'dkunu mo ka he'k e mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo be.

²⁹ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um nyanki

moṅ'kupaje gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali um ki nyon to mo apo/ moṅ'kupajeṅ 'kwaniṅ kar/ e mo, ³⁰ mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ ana mina 'taki 'ko ka tee gi ibabam bana mo tani ana mina 'taki 'koki nyak to mii ki uni mo e mo jin woluwa bas gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³¹ Wakan um o gwo apo/ is bum mo ki um ta iya/ gi uni gwansan kun 'koshkina mee gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³² 'Tu'di 'te/ ma ki piny piny mo ki mombar gi ibabam bum mo. ³³ Um kun ta tasha/ mo, dhali um kun ta ushin tashan 'thi/ mo, um mini mish ye kata sa/, um kun 'dapa'dap ki bway gi mo ma al o'd kan mo. ³⁴ Wakan aha/ hashkina um imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali 'kwani kun yuṅayuk mo dhali 'kwani kun ta iman'kwar to mo. Dhali kun tiya mina umi 'kosh mo dhali 'kosh ki cwany'cithan dhul mo dhali kun tiya mina umi dor mo e gu'b gi montul is bum mo dhali to'c 'kus e bampa/ ki she/ ki she/ mo. ³⁵ Wakan eya po/ um mo tani arisa bas gi 'kwaniṅ kar/ e wolkina po/ mony'cesh mo 'pena bas ma Habiil jin di'd ka po/ mo ntaga bas ma Sakariyya jin ta ya/ ma Barakiyya mo a'di jin 'koshkina um mo e bwaman ma gwaṭa/ jin karu mo ki jin ḳogu mo e mo jin miinuwa bas mo be. ³⁶ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki aris to gwansan mini pu'd apo/ 'kwani gwansan kun tana nyakum yil mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³⁷ Ayy Urushaliim Urushaliim jin 'koshki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh kun hashkunu e /e mo. Me'd wana risa kun oka/ ki tul ucim pini isi montal 'de/ mo me'd kumana nwa jin wupi ushan piti ka bi mo, dhali um ushkin mo

be. ³⁸ Hili mo mo ma, gu'b pini dhalkunu 'pen mo dhali ta ma'du/ki ma'du/ mo. ³⁹ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki: Um mini 'koki par aha/ e dok/ e mo ntagi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

24

Mo jin 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru Itwa/a/ gom 'Pemen jin 'Ko'd mo

¹ Dhala Yesus dhalki gu'b gi mondheleladhelel 'pen mo dhali di'd mmoya ka piye/ mo ki imanci' a'di gwo pu'dkin mo dhali tor a'di gu'b gi mondheleladhelel mo be. ² Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mishina ris to gwansani 'baar mo 'taa? Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ jin midi diki bita 'cesh mo.

³ Me'd jin dikina a'di e 'Kuwosh Setuun mo tani imanci' a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ka kwal is ki: Tor am gwo mo ma, kakasja sa/ mmına to yansani di mo? dhali ki jamas mii gi wakata mmına / e mpu'du/ mo dhali ki mii jin mına yil gi mony'ceshi di 'kup mo? ⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, ki wathin 'dej kamu/ midi diki sus umi dheres mo. ⁵ Haali/ 'kwani tana ris kun mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana Krısthos mo dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo. ⁶ Dhali um mini cik gwo gom mo/as mo dhali gwo gom mo/as jin 'ce'du 'te/ mo. Hili mo mo ma ki um mini dhalki is ki ko/ mo haali/ mii yansan a'di midi bu'th embul mo mo dhali hili 'pemen diki pu'd naskina/ mo be. ⁷ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'penkuman bampa' kamu/ midi cu mis apo/ 'penkuman bampa' kamu/ mo, dhali te/ midi di mo

dhali mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo be. ⁸ Aris to gwansan uni ta jasi montel 'pen gi isa nyor mo be.

⁹ Yan'ko'd uni mini ci um mo ki um minu to'c bwa mo dhali dhu um mmowu mo. Dhali um minu shi/ i e mo ka ris kal gi 'kwaniny'cesh mo gom gway pem mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd 'kwanin tiya ka ris mini ye gwo is mo dhali wat tiya gway ka rem 'kup mo dhali shi/a ashim bwa i is ka rem 'kup mo be. ¹¹ Dhali imanci gwonthus mini cu mis mo dhali sus 'kwani ka ris mmodheres mo be. ¹² Dhali mo/en gi 'kwani ka ris mo tani mına isi mii ki dhadharmu'th mo haali/ aris tonthus kun 'coka'cok mo tani markunu is kagahara mo be. ¹³ Hili a'di jin 'dimki 'kup mo ntagi 'pemen mo tani a'di iminu woth mo be. ¹⁴ Dhali gwom 'borga/ gi Bampa/ gi Momis mo tani minu mii cika piye/ e mony'ceshi 'baar mo me'd gwo jin cinu gom kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo, idhali yan'ko'd mo tani 'pemen midi pu'du/ mo be.

¹⁵ Wakan ki um mini par a'di e mo mmodosha a'di e mo jin kogu mo a'di jin ta mii jin bulabul mo jin mına 'kwani ta'k is jwa mo tani a'di jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Dani/aal mo (Dhalka mander gwo e mishi gwo 'ban mo). ¹⁶ Dhali yan'ko'd dhalki uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mini so 'kuwosh mo. ¹⁷ Dhalki a'di jin di'd e 'kun'gu'b midi diki thul ka 'cesh mo mmogu torj kamu/ 'peni gu'b piti mo. ¹⁸ Dhali a'di jin di'd e bwam bunto mo midi diki doku/ ka nyan'ko'd mmobu'th burriyem pom piti mo be. ¹⁹ Dhali ayy/ayy/ ayy gom uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi ka tee gwansan mo. ²⁰ 'Thoyi mo ma ki mosom bum mini 'taki 'koki ta mondit mo walla ka cim ma pesu/ mo. ²¹ Haali/ yan'ko'd adhan monto'c bwa midi

di mo, gi ji wakan yisa di'da 'peni ka mun'kup gi mony'cesh mo ntagi shwanesan mo, yisa, dhali midi diki di ki sule/ sule/ mo be. ²² Dhali wakki/ ka cim gwansan 'konuki 'taki 'koki 'cith bwa mo tani wathimpanj kamu/ si'da/ minu 'taki 'koki woth mo be. Hili haali/ gom gway gi uni gwansan kun kwanykunu mo ka tee gwansan mo tani a'di i'cithkunuwa cim bwa mo be. ²³ Yan'ko'd wakki/ jan 'deŋ kamu/ midi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, aKriŋthos a'dan mo be tani walla, a'di a'citta mo tani dhalku/ gwom piti ki gam is mo ma. ²⁴ Haali/ ikriŋthos kun 'koki ta kuŋ gana/ walla imanci gwo kun 'koki ta kuŋ gana/ mo tani mini cu mis mo dhali tora dhan jamas mii mo dhala dhan momer mo. Wakan uni mini susa susi dheres mo ntagi uni kun kwanyu ki she/ mo wakki/ a'di mishu mii mo be. ²⁵ Hili mo mo ma, aha/ tora um gwo n'wa/ a/ mo be. ²⁶ Wakan wakki/ uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd e mombwaasho mo tani dhalku/ ki ii ka piŋe/ mo. Wakki/ uni o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd isi bwaman gu'b gana/ mo tani dhalku/ gwom piti ki gam is mo ma. ²⁷ Haali/ me'da wara sho'k jin pu'dki'd 'peni mom'pesho'k mo dhali dhwa/ a'd mo mo ntaga bora lungu'b mo tani wakan a'di midi ta mo jin mina Ya/ gi 'Kwani ipu'du/ mo be. ²⁸ E mo yin jin mina buŋwar isi di mo tani a'di mina korro/ itul 'kup mmontal 'de/ mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Doŋu/ mo

²⁹ Dhali ki jahanne/ 'ko'di mont'o'c bwa ka tee gwansan mo tani atente/ midi dhurum mo mo dhali appe midi diki ci monkush piti mo dhali arisa cul mini ta'k 'peni momis mo dhali aris mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu yiŋin is mo be. ³⁰ Dhali yan'ko'd jamas mii gi Ya/

gi 'Kwani minu piyu/ mo 'peni momis mo, dhali yan'ko'd arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini ko mo dhali uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ e bwaarak 'peni momis mo ki mom'bi'th mo dhali ki monyca ilu/ mo be. ³¹ Dhali a'di midi hash iman'doyu gwom piti ka dhana yuk gi cuuwa/ ma poome/ mo dhali uni mini tul unim piti is kun kwanykunu mo 'peni momis kun 'kona shem 'penabi idonon mo 'peni montel 'pen gi momis mo ntagi 'bana kamu/ mo be.

³² Mishi gwo 'ban mo ma 'peni cwampu/ mo. Ki jahanne/ me'd jin lu/kina a'di abinycwalman piti jin 'ta'dama'ta'dam mo tani dhali lu/ jipim piti mo tani um ki mish gwo 'ban mo ki moyurantee 'dishi'd mo be. ³³ Wakan si'dayi, ki um ki para ris to gwansan e mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'disha'dish mo dhali a'di 'dishki'd hila/ mo e 'twaŋkal mo be. ³⁴ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntagi aris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³⁵ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

Wathin Kamu/ Yisa Mishi'da Tee mo dhali Mo mo

³⁶ Hili ka tee caan mo dhali mo mo tani dina wathin 'de/ ki mish mo dhali iman'doyu gwo si'da/ kun 'kon e momis mo 'koki mish mo mo walla Ya/ si'da/, hili Ababa a'di 'de/ mo be. ³⁷ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be. ³⁸ Haali/ ka tee gwansan itwa/ a/ ka gannu/ yi'de/ mo tani uni 'kokin mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmomash mo dhali mmociya ci mmomash mo ntaga tee ma Nuuh jin jithirkina a'di mo e bwam ma kur mo be. ³⁹ Dhali uni 'koki mish mo mo ntaga gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali dhi'th uni 'baar sho'k mo. Dhali wakan mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be. ⁴⁰ Dhali

yan'ko'd 'kwanin gwasi su/ mini 'ko mo e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ⁴¹ Up mini 'ko isu/ mo si'da/ kun mini yor to ayo mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ⁴² Timi mo mo ma wakan, haali/ um 'koki mish mo mo atee jin mina Tapam bumi yayu/ mo be. ⁴³ Hili mishi yaase mo ma, wakki/ com gu'b midi 'taki misha cim jin mina wathin 'di/ 'taki yayu/ mon'thiny mo dhali kwal to mo tani a'di midi 'taki tim mo mo dhali midi 'taki diki dhal gu'b piti mo ki a'di minu 'taki 'koki 'ce'd mo be. ⁴⁴ Wakan um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ ki mo jin mina umi 'taki 'koki tosh mo.

*Cinƙina/ jin Ta jin Gana/ mo dhali
Cinƙina/ jin Diki Ta jin Gana/ mo*

⁴⁵ Kaja a'di jin ta isin gana/ mo dhali jin ta cinƙina/ jin yukayuk moye? A'di, jin mina tapam piti kar a'di tapa apo/ gu'b piti mo mmoci unim piti tonƙe/ ka tenten gana/ mo? ⁴⁶ Mom'bor mii 'te/ ba/ gom cinƙina/ caan, a'di jin mina tapam piti pu'du/ mo mmogam mo ki a'di di'd mmomii kan mo be. ⁴⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi kar a'di ari tapa apo/ aris tom piti jin tana a'di mo be. ⁴⁸ Hili wakki/ cinƙina/ caan jin ta thus ki thus mo o gwo mo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diite/ mo be ⁴⁹ dhali yan'ko'd a'di ki tel mii 'pen mo mmodor igarr piti kun nyakka a'di atu'c mii mo dhali shwa to mo dhali pi to mo nyakki uni gun 'kosh ma su mo tani ⁵⁰ dhali tapa gi cinƙina/ midi pu'du/ mo ka tee jin dina a'di ki tosh ki a'di midi 'taki pu'du/ mo dhali ki mo jin dina a'di ki mish mo mo be. ⁵¹ Dhali a'di midi ci a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di nyakki uni gun tana he'k e ka he'k e mo. Dhali e mun

mo tani a'di ta mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

25

*Gwom Bi'th/ e gom Nyaran
Kume'd mo*

¹ Yan'ko'd Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ki nyara/ kun 'koni 'kume'd mo kun kalkina lambam buni mo dhali ii mo mmorak wathinya'a'b mbway mo be. ² Dhali unin tiya kun 'koni mudhe'd mo tani uni ta pus mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani uni yukayuk mo be. ³ Haali/ uni gun ta pus ki pus mo kalkina lambam buni mo tani uni 'koki kala yini nyakki uni mo. ⁴ Hili uni gun yukayuk mo kalki tura/ yin nyakka lambam buni mo be. ⁵ Me'd jin tayina wathinya'a'ba diite/ mo tani uni 'baar mo to'da e is mo dhali ish e mo be. ⁶ Hili ki mombwam/en gana/ mo tani cuuwa/ cuuyunu mo ki: Hili mo mo ma. Wathinya'a'b a'dan be. Iiyu/ ka pije/ mo mmorak a'di mbway mo. ⁷ Dhali yan'ko'd aris nyara/ gwansan uni cuki mis mo dhali dhitha lambam buni is mo be. ⁸ Dhali uni kun ta pus ki pus mo ki o uni gun yukayuk gwo mo ki: Ciyi aman ara yin bum mo ma haali/ alambam bam mur ma yini ku'th mo be. ⁹ Hili uni gun yukayuk thok uni gwo mo ki: Wariba/ a'di si'da/ midi diki mii 'kosh jwa mo gom am mo dhali gom um mo. Ba dhali mii e i is mo dhali ii mo e imanyol to mo dhali yolu a'di gom is bum mo. ¹⁰ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/ii mo mmoyol mo tani wathinya'a'b pu'dki'd mo dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmothoson is mo tani uni iiki bway bwan gu'b mo nyakki a'di mo e mo ma yuk gi momiimash mo. Dhali acampur mu'thkunu mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd nyaran tiya uni pu'dkin mo si'da/ mmo/o gwo mo ki: Tapa Tapa, ka'dki aman gu'b mo ma. ¹² Hili a'di thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo

ki: Aha/ mola um mo be. ¹³ Wakan timi mo mo ma haali/ um moli mo mo walla cim mo walla mo mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Kuluny 'Dolkon mo

¹⁴ Haali/ a'di mina e waki wathi/ jin ya ya yilkina/ e bampaŋ kamu/ jin si'dasi'd mo dhali a'di ki yuk cɪŋkinam piti mo dhali a'di ki cɪ uni tom piti mo be. ¹⁵ Dhali e jan 'de/ mo tani a'di ki cɪ a'di adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo dhali e jan kamu/ tani a'di ki cɪ a'di adhan kuluny 'dolkoni su/ mo dhali e jan kamu/ mo tani a'di ki cɪ a'di adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo, e uni ka 'dete/ 'dete/ mo me'd isi to kun misha uni mii mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo be. ¹⁶ A'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani a'di yaki'd mo ki jahanne/ mo dhali yol to ki uni mo dhali a'di ki ta/ a'di mo mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo be. ¹⁷ Wakan si'da/ a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo tani a'di ki ta/ a'di mo dok/ e mmota adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mo be. ¹⁸ Hili a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo tani a'di yaki'd mo dhali cɔwany jisa 'cesh mo dhali ba/a gurush gi tapam piti mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd mmosi'dkina tapam buni ca'b'ko'd ki si'd mo tani tapa gi cɪŋkina/ gwansan a'di pu'dki'd mo dhali thoson gwo gom ton deŋ nyakki uni mo be. ²⁰ Dhali a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani pu'dki'd kadhon mo mmokal adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, /e cɪki aha/ adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani aha/ miikina to mmota/ uni mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mmahan mo be. ²¹ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. /E ta cɪŋkina/ jin 'boro'd mo dhali jin ta isinj gana/ mo be. /E ta a'di jin ta isinj gana/ apo/ ushi

to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar /e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri /e mo 'te/ ma e moŋ'kuny bwa gi tapam pini mo. ²² Dhali a'di si'da/ jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo pu'dki'd kadhon mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, /e cɪki aha/ adhan kuluny 'dolkoni su/ mo. Aha/ miikina to ki uni mo dhali ta/ adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mmahan mo be. ²³ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. /E ta cɪŋkina/ jin 'boro'd mo dhali jin ta isinj gana/ mo. /E ta a'di jin ta isinj gana/ apo/ ushi to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar /e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri /e mo 'te/ ma e moŋ'kuny bwa gi tapam pini mo. ²⁴ A'di si'da/ jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo pu'dki'd kadhon mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, aha/ misha ki /e ta wathi/ jin cɪnthira cɪnthir mo haali/ /e 'cithi to jin dina /e ki si mo dhali tul to is jin dina /e ki 'dash mo. ²⁵ Wakan aha/ ko/ ka is mo dhali aha/ yakina mo dhali ba'k adhan kuluny 'dolkoni pini eya 'cesh mo. Dhali a'di a'dan be. Guyi a'di jin ta jim pini mo ma. ²⁶ Hili tapam piti ki thok a'di gwo mo ki: /E ta thus ki thus mo dhali /e ta cɪŋkina/ jin ta'da piny is ka piny is mo. /E mishkin ki aha/ tana man'cith to jin dika/ ki si mo? dhali tul a'di jin dika/ ki 'dash is mowa? ²⁷ Dhali yan'ko'd /e ka ba/ mini 'taki dhuka guurush pem mo e imandhuwa guurush mo dhali ki yampu'd pem jin miga/ 'taki bu'th a'di jin ta jim pem gana/ mo dhali nyunycinam piti mo be. ²⁸ Wakan buthi adhan kuluny 'dolkon 'peni a'di mo ma dhali cɪki a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁹ Haali/ aris uni ka 'dete/ 'dete/ kun ta gi to mo tani minu cɪ to ki nyanye/ mo dhali uni mini ta gi to kun mini ur 'kup mo. Hili 'peni a'di jin dara'd mo tani hili a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni

a'di mo be. ³⁰ Dhali bu'th c̄in̄kina/ jin ush me'd ki 'tash mo dhali biṭ a'di mo e mo jin ta'da 'tum ka 'tum mo. Dhali e mo yin mo tani a'di ita mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

Mom'bor Mii dhali 'Kwani kun Jeenu mo

³¹ Ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo e monycam piti mo tani dhali ka ris iman'doyu gwom piti ilu/ mo tani dhali yan'ko'd a'di midi ca'b apowa kursim piti gi monyca mo be. ³² Aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu tul isi bwambori a'di mo, dhali a'di midi kwa/ uni bwa mo 'peni tiyan tiya mo me'd jin kwa/ ma manhil ka'bal ka'bal bwa mo 'peni mi mo be. ³³ Dhali a'di midi dhu ka'bal ki me'da bim poros piti mo, hili mi mina a'di dhu ki me'da cam piti mo be. ³⁴ Dhali yan'ko'd aMalik̄ midi o uni gwansan kun 'kon ki me'da bim poros piti gwo mo ki: Iiyu/ mo ma, ayy um kun 'bor ma Ababa mii mo mmogam mal gi Bampa/ gi Momis jin thosonkunu mo gom um mo 'peni mo jin ka'bkunuwa 'cesh sho'k mo be. ³⁵ Haali/ me'd jin 'kosha te/ aha/ mo tani dhali um ki ci aha/ tonte/ mo. Dhali ki aha/ butha yi'de/ mo tani dhali um ki ci aha/ yi'de/ mmopi mo. Dhali ki aha/ yana ya yilkina/ mo tani dhali um hanki aha/ mo be. ³⁶ Dhali ki aha/ dina is 'te/ mo tani dhali um hi'thki aha/ burrinye/ i is mo. Dhali ki aha/ 'ba'thkina mo tani dhali um iiyini buti aha/ mo. Dhali ki aha/ dina eya sijin mo tani dhali um pu'dkini aha/ mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd uni kun ta kun kar/e mini thoḵ a'di gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman / e e mo mmo'kosha te/ / e mo dhali mmoci / e tonte/ mo? walla butha yi'de/ / e mo dhali aman ki ci / e a'di mmopi mo? ³⁸ Dhali kakasja mparkina aman / e e mo mmoya ya yilkina/ mo dhali aman ki han

/ e mo? walla dina / e is 'te/ mo dhali aman ki hi'th / e burrinye/ i is mo? ³⁹ Dhali kakasja mparkina aman / e e mo mmo'ba'th mo walla dina / e eya sijin mo dhali aman ki buti / e mo? ⁴⁰ Dhali aMalik̄ ki thoḵ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Me'd jin miina um a'di gom a'din 'deṅ kamu/ jin pisi'd mo 'peni ushi uni gwansan kun tana waḵ pem mo tani um miiki a'di gom aha/ mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd a'di midi o uni gwansan gwo mo kun 'kon ki me'da cam piti ki: Iiku/ 'peni aha/ mo ma, um kun jeekunu mo e mo ma al o'd jin midi diki us ki sule/ sule/ mo, a'di jin thosonkunu mo gom tapa ma ruma 'cesh mo dhali iman'doyu gwon thus piti mo be. ⁴² Haali/ aha/ 'kosha te/ mo ka jin gana/ dhali um 'koki ci aha/ tonte/ mo, dhali aha/ butha yi'de/ ka jin gana/ mo dhali um 'koki ci aha/ yi'de/ mmopi mo be. ⁴³ Dhali aha/ ka jin gana/ yana ya yilkina/ mo tani dhali um 'koki han aha/ mo. Dhali aha/ dina is 'te/ mo tani um 'koki hi'th aha/ burrinye/ i is mo be. Dhali ki aha/ 'batha mo tani dhali di eya sijin mo tani um 'koki buti aha/ mo be. ⁴⁴ Dhali yan'ko'd si'da/ uni mini thoḵ gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman / e e mo mmo'kosha te/ / e mo walla butha yi'de/ / e mo walla ya ya yilkina/ mo walla di is 'te/ mo walla 'ba'th mo walla di eya sijin mo dhali 'kona aman ki mii to gom / e mo? ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di midi thoḵ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Me'd jin 'kona um ki mii a'di gom jan tal 'deṅ kamu/ 'peni uni gwansan kun pisin mo tani um 'koki mii a'di gom aha/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni mini ii mo e mo jin 'konu ki mii 'ba/ ki sule/ mo, hili uni kun miin ka kar/e mo tani mini ciḵ mo e moṅ 'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

26

Imanshu 'Kwani Bway Miikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mmo/ o mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: ² Um mishi mo mo ki 'ko'da cim su/ mo tani a'di ta'da cim ki Mompe'kupanyolos midu pu'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

³ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gwanyjaka/ gi 'kwani mo uni mini tul is mo mmontal 'de/ mo e bwaagon ma gasiis jin ca'd mo a'di jin yukkunu gway ka Kayaapa mo be. ⁴ Dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo mmontal 'de/ mo mmobutha Yesus ki kup mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo be. ⁵ Hili uni o gwo mo ki: Yisa ka cim jin yukuwa yuk mo yisa, hili isi ciki/haali/ adulatt midu di mo e bwanj 'kwani mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnanj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

⁶ Dhali ka Yesus di'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin ta gi monthus mo tani ⁷ a'boma kamu/ pu'dki'di a'di mo, a'di jin ta'd gi turanj gasaas jin ta gi kush mo, a'di jin din ma yina pi'dnanj gana/ nycine/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki wol a'di e 'kup piti mo me'd jin dikina a'di eya tharabeesa mo be. ⁸ Hili ki imancik a'di gwo parki a'di e mo tani uni dek ma nyor mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shinu yansan isa 'cesh kan mo? ⁹ Haali/ ayina pi'dna/ yansan minu 'taki yol ka guurush ki nyanye/ mo dhali ci 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ¹⁰ Hila Yesus ki tor mii yansan ki e mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta toca uma 'bom 'kus kan mo? Haali/ ayim mii tony jaro/ gom aha/ mo be. ¹¹ Haali/ um isa yempa/ tan gi 'kwani kun hatha'ko'd kun 'kon e um mo. Hili um mini 'koki ta gi aha/ ki sule/ mo

be. ¹² Mmowoluwa yina pi'dna/ yansan e bungwar is pem mo tani ayim ki mii a'di mmothoson a'di gom aha/ gam kan jin minu kan aha/ mo be. ¹³ Ka jin gana/ aha/ toca um gwo mo ki: E mo yin jin minu ci gwom 'borga/ yan e mony'ceshi 'baar mo tani a'di jin miin ma yim mo tani minu tor mo mmonyonj mo mo mmoka ayim e mo be.

Yahuusa A'di Gamki Gwo Me'd mo Mmo'citha/ Yesus Is ki Gwo mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd jan tal 'denj kamu/ 'peni uni jin 'dap uni 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin yuku gway ka Yahuusa Iskariyuuti mo tani a'di yaki'd mo e igasiis kun can mo be ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Atinta mmima umi ci aha/ mo wakki/ aha/ mina ci a'di ki um mo? Dhali uni ki ci a'di gabul 'dolkon kushi iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ¹⁶ Dhali 'peni mo caan ki jahanne/ mo tani a'di cor'ki'da cor mo mmogam embul gana/ mo mmo'cith a'di is ki gwo mo be.

Yesus Shwaki Tonte/ jin 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo mo

¹⁷ Dhali ka cim jin twa/ a/ gi Maanjuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo tani imancik gwo pu'dkina Yesus mo mmo/ o gwo mo ki: Mana o / e bwa jin mina amani thoson to mo gom / e mo mmoshwa ki Mompe'kupanyolos mo? ¹⁸ A'di ki o uni gwo mo ki: liku/ mo e 'penkuman bampa/ mo dhali e jan 'denj kamu/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor gwo o gwo mo ki: Mom pem 'dishi'd mo hila/. Aha/ mina mii rash di ki Mompe'kupanyolos yan e gu'b pini nyakki imancik aha/ gwo mo be. ¹⁹ Dhali imancik a'di gwo miikin mo me'd jin kankin ma Yesus uni gwo mo, dhali uni ki thoson to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

²⁰ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di ca'bki'da tharabeesa nyakki imancik a'di gwo mo kun

'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²¹Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki jan 'de/ 'peni um midi 'ciṭh aha/ is ki gwo mo be. ²²Dhali uni 'kokina bwa mmodit mo kagahara, dhali uni ki tel mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo ka rem 'kup ka bath 'pen mo ki: Aha/ 'taa? Tapa. ²³Dhali a'di ki thok gwo mo ki: A'di jin 'thupki me'd piti eya sahan nyakki aha/ mo tani a'di midi 'ciṭh aha/ is ki gwo mo be. ²⁴Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ yan a'di jin midi 'ciṭh Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo gom wathi/ yan wakki/ a'di minu 'taki 'koki dhodhu/ mo be. ²⁵Yahuusa be a'di jin 'ciṭh ki a'di is ki gwo mo a'di ki o a'di gwo mo ki: A/aha/ 'taa, Tapa? A'di ki thok a'di gwo mo ki: /E oki a'di wakan si'da/ mo be.

²⁶Dhali me'd jin 'kokina uni mmoshwa tonte/ mo tani Yesu bu'thki maan'kuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo, dhali a'di ki 'ce'd a'di mo dhali ci a'di ki imancik a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Buthi a'di mo ma, dhali 'kayi mo ma. A'di yansan ita bungwar is pem mo be. ²⁷Dhali a'di bu'thki'da kubbaaya mo dhali ki a'di ciki mom'bor bwa i is mo tani a'di ki ci a'di ki uni mo mmo/o gwo mo ki: Piyi a'di mo ma, aris umi 'baar mo, ²⁸haali/ a'di yansan ita'da bas pem ki gwo jin gamu me'd mo, a'di jin wolki'd ka pije/ mo gom 'kwani ka ris mo gom mogwama gwam gom miinthus mo be. ²⁹Aha/ tora um gwo mo ki aha/ mina diki dok/ e pi yiman maman cwa yansan ki sule/ ntaga tee jin miga/ pi a'di jin ta jin this nyakki um e Bampa/ ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

Mo jin Wat ma Buterusa Yesu Gway A'di Torkunu Itwa/a/ mo

³⁰Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'Kuwoh Setuun mo be. ³¹Yan'ko'd aYesu ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ta'k mo gom aha/ mon'thiny yan shwane/ mo tani haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal 'pena ma'diny piti mo tani uni minu ceker bwa mo be. ³²Hili n'ko'd mo tani ki aha/ piyunu/ mo tani aha/ mina ya um itwa/a/ e Pany Jaliil mo be. ³³Dhala Buterus ki tor a'di gwo mo eya tente/ ki: Ba uni gwansani 'baar mo mini ta'k mo gom /e mo tani aha/ mina diki bit ki sule/ mo be. ³⁴Dhala Yesu ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora/e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo ntwa/a/ ka dhongola nwa diki ko e naskina/ mo tani /e mini wataa/ gway me'di kwara mo be. ³⁵Dhala Buterus thok a'di gwo mo ki: Hili wakki/ aha/ mina mii wu mo nyakki /e mo tani aha/ mina diki wat/e gway mo. Dhali imancik a'di gwo 'baar mo o gwo wakansan mo be.

Yesu 'Thoki'd e Monsinu jin Ta Bwaagor ma Jathsemaani mo

³⁶Dhali yan'ko'd aYesu yaki'd nyakki uni mo e mo jin yuku ka Jathsemaani mo dhali a'di ki o imancik a'di gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo ma ki aha/ mina thoṭh is mo mmattaan dhali 'tho mo be. ³⁷Dhali a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo, dhali a'di telki mii 'pen mo mmokal bwan diti'd mo dhali bwa jin toco'd mo be. ³⁸Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem a'di diṭa bwa ki diṭ kagahara mo gom mowu mo. 'Koyi mmahan mo ma, dhali timi nyakki aha/ mo ma. ³⁹Dhali mmothothkina a'di 'peny'ce ari'ceenne/ mo tani a'di bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wakki/ a'di yan mishu mii mo tani dhalka kubbaaya yan ya'di pe aha/ mo ma.

Bahili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa. Hili a'di jin ta bwam pini mo be. ⁴⁰ Dhali a'di pu'dki'd e imancik a'di gwo mo dhali gam uni ki uni ishki e mo. Dhali a'di ki owa Buterus gwo mo ki: A/um bunya/mini 'koki tim nyakki aha/ ka tente/ 'de/ mo? ⁴¹ Timi mo mo ma, dhali 'thoyi mo ma, ki um mini 'taki 'koki cic mo e mo jin palu mo, haali/ shi/in ka jin gana/ mo tani a'di ona bwa mo, hili bungwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ⁴² Dok/ e gom me'd jin 'ko a'di isu/ mo tani a'di yaki'd mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wakki/ a'di yan mol pe mo tani hili isi ciki/ aha/ mina pi a'di mo, dhalki a'di jin ta bwam pini mo tani dhalki a'di miinu mo ma. ⁴³ Dhali dok/ e a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni to'dki uni is mo be. ⁴⁴ Wakan a'di dhalki uni mo dok/ e dhali a'di ki ya mo dhali 'tho mo gom me'di kwara mo mmo/o jasi gwon tal 'de/ mo be. ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A/um 'kon mmo/ish e kan mo? dhali bu'th mosi/is bum mo? Hili mo mo ma, mo pu'dki'd mo hila/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta imanmii meinthus mo be. ⁴⁶ Cuyi mis mo ma. Dhalki ana iina mo. Hili, a'di jin 'cithki aha/ is ki gwo mo tani a'di pu'dki'd mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷ Ki a'di di'd mo mmo/o gwo naskina/ mo tani Yahuusa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali nyakki a'di mo tani dhana waambuhany 'kwani pu'dkin ki gandala turga/ mme'd mo dhali cwa mo, 'peni igasiis kun can mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ gi 'kwani mo be. ⁴⁸ Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ciki uni jamas mii mo mmo/o gwo mo ki: A'din 'de/ jin

miga/ pi 'twa/ mo tani ta wathi/ mo. Buthi a'di mo ma. ⁴⁹ Dhali a'di pu'dki'da Yesus ki jahanne/ mo dhali o gwo mo ki: Hayy, Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁵⁰ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Akam pem, / e miina ta mmahan mo? Dhali yan'ko'd uni ki pu'du/ i a'di mo dhali dhu me'd buni apowa Yesus mo dhali bu'th a'di mo be. ⁵¹ Dhali hili jan 'de/ 'peni uni gwansan jin nyak di ka Yesus mo tani a'di he'thki me'd piti mo dhali buk gandala turgam piti mo dhali ruthun cinjina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith 'cem piti mo be. ⁵² Dhali yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: Dwari gandala turgam pini ka nyan'ko'd e mom piti mo ma, haali/ aris uni gwansani 'baar mo kun kalki gandala turga/ mo tani minu 'ce'd sho'k ki gandala turga/ mo be. ⁵³ A/tosha / e ki aha/ mina mol Ababam pem 'tho mo dhali a'di ki ci aha/ ki jahanne/ awaambuhany iman'doyu gwom piti ka ris mo mmo'koki 'ko jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo? ⁵⁴ Hili bakataye ki Gwo ma Arungimis minu 'taki thim mo ki a'di minu mii mii wakan mo be. ⁵⁵ Dhali ki mo yan mo tani aYesus ki owa waambuhany 'kwani gwo mo ki: Um iyyin ka piye/ ki gandala turga/ mme'd mo dhali ki cwa mo mmobu'th aha/ mmohabus mo me'd wathin 'di/ mo. Ka tee kun bathani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoḡor gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. ⁵⁶ Hili aris to gwansani 'baar mo tani uni bu'thki embul mo mo, ki Gwo ma Arungimis kun 'kwarkina imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo minu mii thim mo be. Dhali yan'ko'd aris imancik a'di gwo uni dhalki a'di 'pen mo dhali so mo be.

Yesus Doshki'd e Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵⁷ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun bu'thkina Yesus mo tani uni

ki sus a'di eya Kayaapa jin ta'da gasiis jin ca'd mo e mo jin tulkina iman'kwar to is mo dhali 'kwani gwanyjaka/ si'da/ mo be. ⁵⁸ Hila Buterus bathki a'di nsho'k isa dhana/ mo ntagi mo gi bwaagon ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki seyu bwaman mo. Dhali a'di ki nyak ca'b ki uni kun hili mo mo mmopar 'pemen gwo e mo be. ⁵⁹ Dhali igasiis kun can dhali aris uni 'baar mo gi montul is yan mo tani uni n'apki gwonthus mo mmo'ce'da Yesusa po/ mo, ki uni mini 'taki kar a'di mmowu mo be. ⁶⁰ Hili uni 'koki gam tonthusa 'de/ mo, bahili aris iman/ o gwonthus apo/ a'di mo tani uni pu'dkin kadhon mo. N'ko'd uni su/ pu'dkin kadhon mo ⁶¹ dhali o gwo mo ki: Agarr yansan o gwo mo ki: Aha/ misha mmo'ce'd gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis sho'k mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo be. ⁶² Dhala gasiis jin ca'd a'di doshki'd ki mis mo dhali o gwo mo ki: Ayy, /e moli 'twan kamu/ 'de'k mo? Gwo wakata ona 'kwani gwansan apo/ /e mo? ⁶³ Hila Yesus ca'bki'd ki shwam mo. Dhala gasiis jin ca'd ki o a'di gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ka Arungimis jin di ki e mo. Ba tor am gwo mo ma, wakki/ /e tana Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arungimis mo. ⁶⁴ AYesus ki o a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. Hili aha/ mina tor /e a'di 'peni shwane/ mo, /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmo'ca'b ki me'da bim poros ki mom'bi'th mo dhali mmoyayu/ e bwaarak 'peni momis mo be. ⁶⁵ Dhali yan'ko'd agasiis jin ca'd dherki burrinyem piti bwa mo dhali o gwo mo ki: A'di walki gwo sor jin shi/ashi/ mo. Atinta 'kokina ana mmonap gwo mo mmo/o apo/ a'di mo? Um cikki gwo sor 'peni 'twam piti shwane/ mo be. ⁶⁶ Gwom bum jin tosha um wakata mo? Uni tho'k gwo mo ki: A'di ha me'd mo mmowu mo be. ⁶⁷ Dhali yan'ko'd uni ki 'tak a'di

manyu/ e bwam/em piti mo dhali dor a'di mo dhali kun tiya ki dor a'di ki cwa mo ⁶⁸ mmo/o gwo mo ki: Oyi am gwo is mo ma, /e jin tana Kristhos mo. Kaja 'dunn idorki /e kan mo?

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁶⁹ Dhala Buterus a'di ca'bki'da piye/ e bwaman ma gon mo. Dhali ari nyarany cin'kina/ pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: /E si'da/, /e nyakki di ka Yesus gi Pany Jaliil mo be. ⁷⁰ Hili a'di watki gwo mo mbwambori uni 'baar mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish 'pemen gwom pini yan jin ona /e mo be. ⁷¹ Dhali ki a'di yaki'd mo ka piye/ eya lambalany gu'b mo tani ari cin'kina/ nyaran kamu/ parki a'di e mo dhala yim ki o uni gwansan gwo kun dosh'kina piye/ ki: Wathi/ yansan nyak di ka Yesus gi Pa Naasira mo be. ⁷² Dhali yan'ko'd dok/ e a'di watki gwo mo ki gwo mmote gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. ⁷³ Yan'ko'd ari'ceenne/ uni kun dosh'kina piye/ mo tani pu'dkin mo dhali owa Buterus gwo mo ki: Ka jin gana/ /e ta jan tal 'de/ si'da/ 'peni uni mo haali/ 'twam pini tor /e eya tente/ mo be. ⁷⁴ Yan'ko'd a'di telki mi' pen mo mmoeje is piti jwa ki is piti mo dhali mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. Dhali ki jahanne/ adhongola nwa gwoki'd mo. ⁷⁵ Dhala Buterus ka gwo ma Yesus e mo jin ona a'di a'di n'twa/ a/: Ka dhongola nwa diki ko e mo naskina/ tani /e mini wat'aha/ gway me'di kwara mo. Dhali a'di yaki'd ka piye/ mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo be.

27

Yesus Suskunu mo Mbwambor ma Bilaatus mo be

¹ Dhali ki mon'thamo/ pu'dki'd mo tani aris igasiis kun can dhali 'kwani gwanyjaka/ gi 'kwani mo

uni gamki 'twa/ 'kup apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo be. ² Dhali uni ki dek a'di mo dhali sus a'di mo dhali mmoçi a'di ka Bilaatus jin ta'da mudhiir mo be.

Jwa ma Yahuusa mo

³ Ka Yahuusa jin ta'da man'cih a'di is ki gwo parki a'di e mo ki a'di wakkunu mo tani a'di rici'da du is mo dhali a'di ki 'doyu 'dolkon kush jin ta'da iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd ka nyan'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo ⁴ mmo/o gwo mo ki: Aha/ miikina miinthus mo mmo'cih a'di is ki gwo mo, a'di jin din ma bas ka po/ mo. Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di yan ta'da ta gom am mo? Hili is pini 'teyi e ma. ⁵ Dhali a'di ki ta'k 'dolkon kush e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di ki pi ka piye/ mo dhali ya mo dhali shir is piti ka nyok mo be. ⁶ Hili igasiis kun can uni bu'thki 'dolkon kush mo mmo/o gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwonkan bway mo mmodhu uni mo e mo jin dhunuwa guurush mo haali/ uni tana guurush ma bas mo be. ⁷ Wakan uni gamki 'twa/ 'kup mo mmobu'th uni mo dhali yol mo gi iman/uka nos mo mmokan 'kwani kun ta yilkina/ nycine/ mo be. ⁸ Wakan mombunto yan yukkunu gway ki Mombunto ma Bas mo ntaga tee yansan mo be. ⁹ Wakan gwo thimkunu mo, a'di jin okin ma mançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo mmo/o gwo mo ki: Dhali uni bu'thki 'dolkon kush kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo jin ta she/ yol piti mo, a'di jin ta she/ yol jin karkina unin tiya kun ta iya/ gi uçi ma Israyiil mo be. ¹⁰ Dhali uni ki çi uni gom uni kun cila mombunto ma iman/uka nos mo be me'd gwo jin shukina tapa aha/ bway mo be.

Bilaatus Dotki'da Yesus Gwo mo be

¹¹ Dhala Yesus doshki'd mbwambora mudhiir mo dhala mudhiir ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de /e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. ¹² Hili ki a'di yerkunu is ki gway mo ki igasiis kun can mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo tani a'di diki thok 'twan kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: Dina /e ki cik gwo mo 'taa? ama'diny gwo kun ona uni apo/ /e mo? ¹⁴ Hili a'di diki çi a'di 'twan thoka 'de/ mo walla ari gwon kamu/ jin yerkunu a'di is ki gway mo. Wakan ntaga mudhiir a'di merki'd kagahara mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

¹⁵ Dhali ka yuk jin yuku mo tani mii ma mudhiir isa yempa/ mo mmo'cukka waambuhany jan tal 'de/ 'peni uni habuus mo a'di jin dotkina uni mo be. ¹⁶ Dhali uni tan gi wathi/ eya sijin jin mishu 'baar mo eya tente/, a'di jin yukkunu gway ka Baraabas mo be. ¹⁷ Wakan uni tulki is mo mmontal 'de/ mo dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Kaja i/o um bwa jin miga/ 'cukki um mo, a/ Baraabas 'taa? walla Yesus a'di jin yuku ka Kristhos mo? ¹⁸ Haali/ a'di mishki dhapan buni jin takina uni mo mmoçi a'di mo be. ¹⁹ Isa dhamo/ 'teya ki a'di diki'd mmoça'ba kursi jin dwallu gwo jin ta jim piti mo tani ashim piti hashki a'di gwo mo mmodhalku/ ton kamu/ ki mii apo/ wathiñ kar/ e yan mo haali/ aha/ to'ckunu bwa kagahara shwane/ gom a'di mo ki gwony jan mo be. ²⁰ Dhali igasiis kun can dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ uni lalki 'kwani sho'k ki gwo mo mmodot gwo mo goma Baraabas mo dhali mmo'ce'da Yesus sho'k mo be. ²¹ Dhala mudhiir ki o uni gwo mo dok/e ki: Jana 'peni bwam uni su/ jin o um bwa mo jin miga/ 'cukki um mo? Dhali uni ki thok

gwo mo ki: aBaraabas be. ²² Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Dhali aha/ mina miya tinta ka Yesus mo a'di jin yuku gway ka Kristhos mo? Uni 'baar mo thok gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo. ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Gomata sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni cuukin kagahara mo mmontal 'de/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo.

²⁴ Wakan ka Bilaatus parki a'di e mo ki a'di mol gwo pi jipi/ mo tani hili a'di ki dhal mii e i is mo goma dulatt jin telkunu 'pen mo tani a'di ki bu'th yi'de/ mo dhali 'thur me'd piti mo mbwambor ma waambuhany 'kwani mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dina ka po/ 'pena bas gi wathi/ yan mo. Hili a'di 'te/ ki is bumi niin ma. ²⁵ Dhali aris 'kwani 'baar mo thok a'di gwo mo ki: Abas piti mididi apo/ aman mo dhali apo/ ucim bam mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki 'cukki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ci a'di mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/ askar Miikina Yesus ka Mak mo

²⁷ Dhali yan'ko'd i/ askar ma mudhiir uni ki susa Yesus mo e bwaagon gi gu'b ma mudhiir mo dhali uni ki tula askar isi 'baar mo mmontal 'de/ mo ibwambori a'di mo be. ²⁸ Dhali uni ki 'cuk a'di burrinye/ mo dhali hi'th a'di is ki burrinye/ jin ta'da duk is mo be. ²⁹ Dhali uni ki thoson ton'kup 'pena 'de/ mo dhali uni ki hi'th a'di i'kup piti mo dhali uni ki kar a'di guluca cwahan e me'da bim poros piti mo dhali lunj ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di ka mak mo mmo/o gwo mo ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ³⁰ Dhali uni ki 'tak a'di manya/ i is mo dhali uni ki bu'th gulu'c mo dhali dor a'di e 'kup piti mo be. ³¹ Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki

'cuk a'di burrinyen duk is mo dhali uni ki hi'th a'di burrinyem piti i is mo dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

³² Me'd jin 'kokina uni mmoya ka pije/ mo tani uni pu'dkin mo e wathi/ gi Panj Kerawaan jin yuku gway ka Simaan mo. Wathi/ yansan a'di tu'ckina uni mo mmokal cwany'cithan dhul piti mo be. ³³ Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuku ka Gulgutha mo tani (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Mo ma Siman 'Kup mo) ³⁴ uni ki ci a'di yimana mura'th jin 'koshu e ki tonj ka/ ga/ mo. Hili ki a'di nyokki a'di mo tani a'di ushki a'di pi mo be. ³⁵ Dhali ki uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni ki kwa/ burrinyem piti bwa mo e bwam uni 'cena mo mmo'ta'k to mo. ³⁶ Yan'ko'd uni ki 'ko a'cesh mo dhali rash 'ko mo mmotim a'di apo/ mo be. ³⁷ Dhali apo/ 'kup piti mo tani uni ki 'kwar gwo apo/ a'di mo jin denju e mo ki: Yansan ta'da Yesus jin ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ³⁸ Dhali 'kwani su/ kun tana 'di/ nyakkunu 'kosh ki a'di mo ki cwany'cithan dhul mo, jan 'de/ ki me'da bim poros piti mo, dhali jan kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. ³⁹ Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe e bway mo tani uni sorki a'di mo mmopir 'kup buni mo be, ⁴⁰ dhali mmo/o gwo mo ki: /E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo tani wothi is pini mo. Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo, ba thulu ka 'cesh 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo. ⁴¹ Wakan si'da/ igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanij gwanyjaka/ mo tani uni miiki a'di ka mak mo mmo/o gwo mo ki: ⁴² A'di wothi ki tiya mo tani is piti mola a'di woth moyi. Dhalki

a'di thulu'd ka 'cesh shwane/ 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo, dhali ana mina gam a'di gwo is mo be. ⁴³ A'di gamki'da Arungimis gwo is mo. Dhalka Arungimis 'cuk a'di mo shwane/ wakki/ a'di ona bwa ki a'di mo, haali/ a'di o gwo mo ki a'di ta Ya/ ma Arungimis mo be. ⁴⁴ Dhali unin 'di/ kun nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakki a'di mo tani uni si'da/ wakki a'di ki gwon 'de/ yan mo be.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁵ Dhali shwane/ ka tente/ ta'da tente/ mbwanj 'kup mo tani adhan mondhurumi'd pu'dki'da po/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ kwara mo tani Yesus gwoki'd ki 'twa/ jin caaca mo ki: Ili, Ili, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Arungimis pem, Arungimis pem, atinta dhalkina /e aha/ 'pen kan mo? ⁴⁷ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Wathi/ yukki'd Iliyya mo be. ⁴⁸ Dhali jan tal 'de/ 'peni uni a'di guski'd ki jahanne/ mo dhali a'di ki kala lipa/ mo dhali 'tu'd a'di ki yiman tom 'paca'd mo dhali kar a'di eya cwahan mo dhali a'di ki ciki a'di mo mmopi mo be. ⁴⁹ Hili kun tiya o gwo mo ki: Cori naskina/ bala/. Dhalki ana para mo e mo wakki/ Iliyya midi thulu/ mo mmowoth a'di mo. ⁵⁰ Dhala Yesus cuu'd ki dhan 'twa/ jin caaca dok/e mo dhali a'di ki ci shi/in piti mo be.

⁵¹ Dhali hili mo mo ma, burrinye/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni buj'kup mo ntagi bum'pen mo, dhali mony'cesh yikinki is mo, dhali aris woshi 'baar mo pwa'khunu bwa mo be. ⁵² Dhali monj'kupaje si'da/ uni ka'dkunu 'twa/ mo, dhali aris buj'gwar is gi uni kun dhuu ki she/ ki dhelel dhelel mo uni gun ishki e mo e mowu mo tani uni cukunu mis mo be. ⁵³ Dhali mmopikina uni

ka pije/ 'peni jis jwa mo tani 'ko'di mompim piti mo tani uni iikin e 'penj'kuman bampa/ jin kogu mo dhali piki 'kwani i is ka ris mo be. ⁵⁴ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim pa mmudhe'd dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di mo tani uni rashkina Yesus tim mo mmopar mony'cesh e mo mmoyikin is mo dhali to gwansan kun bu'thki embul mo mo tani uni 'tu'dkunu mo ki monj'ko/ is mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ yansan ta Ya/ ma Arungimis mo be.

⁵⁵ Wakan si'da/ up 'kokin ka ris mo mmun mmohil mo 'pena dhana/ mo, uni gun bathkina Yesus nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo mmota imanmii a'di to mo be. ⁵⁶ Dhali e bwaman uni mo tani aMariyam Magdaliyya diki'd mo dhala Mariyam jin to Ko Yakuub mo dhala Yuusup mo dhali ko iya/ ma Sabadi mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁵⁷ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani wathi/ jin ta pa ki pa pu'dki'd mo 'peni Pa Arraama jin yuk'kunu gway ka Yuusup mo, a'di si'da/ jin ta'da manci'ka Yesus gwo mo be. ⁵⁸ A'di yaki'd mo eya Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom buj'gwar is ma Yesus mo. Dhali yan'ko'd Bilaatus ki kan gwo mo ki a'di minu ci ki a'di mo be. ⁵⁹ Dhala Yuusup ki bu'th buj'gwar is mo dhali 'tam a'di is ki burrinyen dhelelga/ jin ta'da dhiny e mo be. ⁶⁰ Dhali 'thi a'di e jis pitin gana/ jin ta jis jwan this mo, a'di jin 'kolcina a'di wosh mo. Dhali a'di ki 'danjal wosha caaga/ mo mmo'dap 'twanjal jis jwa 'twa/ mo mo, dhali a'di ki ya mo be. ⁶¹ Mariyam Magdaliyya dhali Mariyama kamu/ nyakki 'ko mmun mo mmo'ko ka par 'twa/ gi monj'kupaje mo be.

Imanji Mo mo e Monj'kupaje mo

⁶² Dhali ka cim jin 'ko'd mo, a'di jin ta'da cim jin 'ko'd jin

Thosonkunu to mo tani igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyiin tulki isi bwambor ma Bilaatus mo be, ⁶³ dhali o gwo mo ki: Tapa, am kakina gwo e jin okin ma manhe'k 'kwani e mo ki a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo ki: 'Ko'da cim kwara mo tani aha/ mina cuyu mis dok/e mo be. ⁶⁴ Wakan ki /e mini kan gwo mo ki mon'kupaje minu mii ji mo ki 'dantar mo ntaga cim kwara mo, isi ciki/ ki imancik a'di gwo mini 'koki ii mo dhali kwal is piti mo dhali tor 'kwani gwo mo ki: A'di piki'd 'peni mowu mo, dhali gwonthus jin ta jin 'ko'd jin minu o mo tani a'di midi war ki shi/ kagahara mo mmobol jin twa/a/ e mo be. ⁶⁵ Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Um tan ga askar kun ji mo mo. Iiku/ mo ma, mmoji a'di ki 'dantar mo me'd jin misha um a'di mii mo be. ⁶⁶ Wakan uni iikin mo dhali ji mon'kupaje mo, dhali uni ki 'dap wosh 'twa/ ka 'din'kila/ mo dhali dhu imanji mo mo be.

28

Mompinu mo

¹ Dhali 'ko'da cim ma pesu/ mo tani ki mo kali kush mo ka cim jin twa/a/ ka dhas mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyama kamu/ uni iikin mo mmopar mon'kupaje e mo be. ² Dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yikinki is mo kagahara haala man'doyu gwo gi tapa thulki'd mo 'peni momis mo dhali pu'du/ mo dhali ka'c wosh ka nyan'ko'd mo dhali a'di ki ca'ba po/ a'di mo be. ³ Jamas piti jin piyina a'di mo tani a'di wana e ka wara sho'k mo dhali burinyem piti ca'bki bany bany mo me'da wasan gana/ mo be. ⁴ Dhali gom is jin kogu a'di mo tani imanji mo mo uni deekina is mo dhali uni wakina e gi 'kwani kun wukin mo be. ⁵ Hila man'doyu gwo ki o up gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, haali/ aha/ misha

ki um n'apkina Yesus jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo be. ⁶ A'di yisa di'di mahana, haali/ a'di cuki mis mo me'd gwo jin ona a'di mo. Iiyu/ mo ma, mmopar mo e mo jin ishkina a'di nycine/ mo. ⁷ Dhali yan'ko'd iiyi ki jahanne/ mo dhali tor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di cuki mis mo 'peni mowu mo. Dhali hili mo mo ma, a'di midi ya ntwa/a/ ki um mo e Pany Jaliil mo be. Dhali e mun mo tani um mini gam a'di mo. Hili aha/ tor'kina um gwo mo be. ⁸ Wakan uni iikin ki jahanne/ mo 'peni mony jis jwa mo ki mon'ko/ is mo dhali ka dhan bwan 'kunya/ mo, dhali uni sokin mo mmo'tor imancik a'di gwo gwo mo be. ⁹ Dhali hili mo mo ma, aYesus gamki uni 'kup mo dhali o gwo mo ki: Hayy. Dhali uni pu'dkin mo dhali bu'th a'di i sho'k piti mo dhali lun a'di mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Iiku/ mo ma, dhali tor iwa'k pem gwo mo mmo/ii mo e Pany Jaliil mo dhali uni mini par aha/ e i mun mo be.

Imanji Mo mo Wankunu Is mo be

¹¹ Ki uni 'kokin mo mmo/ii mo tani hili mo mo ma, kun tiya 'peni uni gun ta imanji mo mo tani uni iikin mo e 'pen'kuman bampa/ mo dhali tor igasiis kun can gwo mo goma ris to gwansan kun bu'thki embul mo mo be. ¹² Dhali ki uni tulki is mo mmontal 'de/ mo nyakki 'kwani' gwanyaka/ mo dhali gam 'twa/ 'kup mo tani uni ki ciya dhana guurush ki i/askar mo be ¹³ mmo/ o gwo mo ki: Tori 'kwani gwo mo ki: Imancik a'di gwo pu'dkin mo mon'thiny mo dhali kwal a'di mo ki aman 'kokina mmo/ish e mo be. ¹⁴ Dhali wakki/ gwo yansan midi pu'du/ mo e bwany'ce ma mudhiir mo tani aman mina lal a'di sho'k ki gwo mo dhali buk'um 'ba/ mo 'peni monto'c bwa mo be. ¹⁵ Wakan uni bu'th'kina guurush mo dhali mii

a'di me'd jin kankunu uni gwo mo. Dhali gwo lolop yansan a'di kalu ki lala'th mo e bwan 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo ntaga tee yansan mo be.

Yesus Hashki Uni kun 'Koni Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁶ Dhali imancik a'di gwo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tani uni iikin mo e Pany Jaliil mo e 'kuwosh jin kankin ma Yesus uni gwo mo. ¹⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni lun'ki a'di mo. Hili kun tiya 'koni modhan' gwo mo be. ¹⁸ Dhala Yesus pu'dki'd mo dhali o uni gwo mo ki: Aris moshirri 'baar mo e momis mo dhali apo/ mony'cesh mo tani uni cikunu aha/ mo be. ¹⁹ Wakan iiku/ mo ma, dhali waraa ris kal gi 'kwaniny'cesh ki imancik aha/ gwo mo. Miiki uni ki yi'de/ ki gway ma Ababa mo dhali ki gway gi Ya/ mo dhali ki gway gi Shi/in Dheleladhelel mo be. ²⁰ Tori uni gwo mo ma, mmodhu aris gwo gwansan uni gun kankika/ um mo, dhali hili mo mo ma, aha/ mina nyak di e um isa yempa/ mo ntagi yil gi mony'cesh yan midi di 'kup mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MARKUS mo

*Gwo jin Cin ma Yohaana jin Ta'da
Manmiya Mii ki Yi'de/ mo*

¹ Montel 'pen gi gwom 'borga/ ma Yesus Kristhos jin ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

² Me'd gwo jin 'kwarkunu eya Ishaya jin ta'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ibwambori jis/em pini mo.

a'di jin midi thoson /e bway mo.

³ 'Twa/ gi wathin 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma,

kari bway piti ka ji sho'k mo.

⁴ Yohaana jin ta'da manmii 'kwani ki yi'de/ a'di piki'd mo e mombwaasho mo mmoci gwo mo gom mo jin minu miya mii ki yi'de/ mo mmorica du is mo gom gwo gi miinthus kun minu gwam 'kwani mo. ⁵ Dhali aris 'kwani iikin ka pije/ e a'di mo 'peni aris bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni aris 'kwani gi Pa Urushaliim mo. Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ ki a'di mo e Yi'dej Kumma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be. ⁶ Dhala Yohaana si'da/ hi'thki'da mur kalman e isi a'di mo dhali a'di ta'd gi waçkan jin hi'thkina a'di e empa'd piti mo dhali a'di 'ka'da kuuyu/ dhali shwa'da dham eya kur mo be.

⁷ Dhali a'di çiki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: N'ko'di aha/ mo tani jamu/ midi pu'du/ mo jin ca'd ki aha/ mo. Dhali waçkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmoluŋ ki ji luŋ mo dhali 'cuŋ uni mo be. ⁸ Aha/ miikina um ki yi'de/ tani hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

⁹ Dhali ka tee gwansan mo tani Yesus pu'dki'd mo 'peni Pa Naasira jin di'd e Pany Jaliil mo dhali a'di miikunu ki yi'de/ ka Yohaana mo e Yi'dej Kumma/ Uurdun mo be.

¹⁰ Dhali ki a'di piki'd ka pije/ 'peni yi'de/ mo tani ise/ ki jahanne/ a'di parki momis e mo mmodi ki kany dhali Shi/in di'd mmothulu/ i a'di mo me'd gurko/ mo be. ¹¹ Dhali 'twa/ cikkuu 'peni momis mo ki: / E ta Ya/m pem jin enka/ mo, dhali aha/ 'bora bwa ki 'bor ki /e mo.

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹² Dhali Shi/in Dheleladhelel a'di urki'da Yesus ka pije/ ise/ mo e mombwaasho mo. ¹³ Dhali a'di diki'd e mombwaasho mo ka cim ma issu/ mo, dhali a'di palkunu ka Seçaan mo. Dhali a'di nyakki di ki tombwaasho mo. Dhali iman'doyu gwo pu'dkin mo dhali mii a'di to mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'd Piti 'Pen mo

¹⁴ Dhali ka Yohaana karkunu eya sijin mo tani Yesus pu'dki'd mo e Pany Jaliil mo mmoci gwom 'borga/ ma Arumgimis mo ¹⁵ dhali mmo/ o gwo mo ki: Mo thimkunu mo, dhali Bampa/ ma Arumgimis pu'dki'd e me'd mo. Rici adu is mo ma dhali gam gwom 'borga/ is mo.

Yesus Yukki Imancesh To Yi'de/ Idojon mo

¹⁶ Dhali me'd jin yakina a'di ki yampe e shemen ma gap ma Al ma Jaliil mo tani a'di parki'da Simaan e mo dhala Andaraawus jin ta'da kam ma Simaan mo mmobitkina a'di a'thi/ eya al mo haali/ uni ta 'kwani kun ta imancesh to yi'de/ mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Baŋi aha/ nsho'k mo ma, dhali aha/ mina dhu um mmowar ki imanbu'th 'kwani ki gwo mo be. ¹⁸ Dhali ki jahanne/ uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali uni ki baŋi a'di nsho'k mo be. ¹⁹ Dhali mmothothkina a'di is ari'ceenne/ mo tani a'di parki'da Yakuub e mo

jīn ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaana
jīn ta'da kam piti mo uni kun 'kokin
eya kur buni mo mmoshowa 'thi/
mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ a'di ki
yuk uni mo. Dhali uni dhalkina
babam buni ka Sabadi eya kur mo
nyakki cinjina/ kun miina tu'c mo
dhali bath a'di nsho'k mo be.

*Wathi/ jin Bu'th ma Arum Thus
jin Nyo/o'd mo*

²¹ Dhali ki uni pu'dkin mo e Pan
Kapranahuum mo tani dhali ki ja-
hanne/ a'di seki gu'b gi montul is
buni ka cim ma pesu/ mo dhali
a'di torki gwo mo be. ²² Dhali
uni merkin mo gom gwom piti
jin torkina a'di mo haali/ a'di torki
uni gwo mo me'd wathi/ jin ta
gi moshirr mo dhali yisa me'd
iman'kwar to mo. ²³ Dhali ki ja-
hanne/ wathin kamu/ diki'd e gu'b
montul is buni mo a'di jin taki'd
ga rum thus jin nyo/ o'd mo be.
²⁴ Dhali a'di cuuki'd ki dhan 'twa/
caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ki /e
mini mii atinta ki aman mo, Yesu
gi Pa Naasira mo? A/e pu'dkin
mo mmo'ce'd aman sho'k mo? /E
mishka/ ki /e ta a'din tal 'de/ ma
Arumgimis jin kogu mo. ²⁵ Hila
Yesu kucurki a'di ki gwo mo mmo/
o gwo mo ki: Ca'bi ki shwam. Piyu/
ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁶ Dhala rum
thus jin nyo/o'd ki tor a'di 'ko'da
'cesh mo dhali cuu gwo ki dhan
'twa/ jin caaca mo. Dhali a'di ki
pi ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁷ Dhali
uni 'baar mo merkin mo. Dhali
wakan, uni dotki gwondot e bwam
uni mo mmo/o gwo mo ki: Mii
yan ta'da taye? Gwon thus jin toru
de. Ki moshirr maja sa/ ikankina
a'di arum thus kun nyo/on gwo mo
dhali uni ha a'di gwo e mo? ²⁸ Dhali
ki jahanne/ gwom piti yaki'd ki
lala'th mo e mo 'baar mo ki tur mo
eya ris bampa/ kun 'kon ki jin 'kam
mo e bampa/ gi Pany Jaliil mo be.

*Yesu Wa'cki'da Mar ma Simaan
jin Ta'da Bomi mo*

²⁹ Dhali ki jahanne/ a'di dhalki
gu'b gi montul is buni 'pen mo
dhali a'di cikki'd mo e gu'b ma
Simaan mo dhala Andaraawus mo
nyakka Yakuub mo dhala Yohaana
mo be. ³⁰ Dhala mar ma Simaana
'bomi, a'di 'ba'thki'd mo mmo/ish
'ko'da 'cesh ki 'batha thunya/ mo
dhali ki jahanne/ uni ki torki a'di
ayim mo be. ³¹ Dhali a'di pu'dki'd
mo mmobutha yim mme'd mo
dhali 'deka yim ki mis mo dhala
thunya/ dhalki'da yim 'pen mo,
dhala yim miiki uni to mo be.

*Yesu Wa'cki 'Kwani ka Ris
Mom'pimpili/ mo*

³² Dhali ki mo ta mom'pimpili/
mo jin yulkin ma tente/ mo tani
uni kalki 'kwani e a'di mo, aris uni
gun 'ba'thkin mo dhali uni kun
bu'thkin ma ruma 'cesh mo be.
³³ Dhali aris 'kwani gi 'penkuman
bampa/ 'baar mo tulki is mo
mmontal 'de/ mo e shan'tamo/ mo
be. ³⁴ Dhali a'di ki wa'c uni ka ris
mo, uni gun 'ba'thkin mo ki 'ba'th
ki she/ ki she/ mo, dhali a'di ki
ura ruma 'cesh ka pije/ mo, dhali
a'di diki dhala ruma 'cesh bway
mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni
nyithki a'di mo be.

*Yesu Yaki'd mo Mmo'ci Gwom
'Borga/ mo*

³⁵ Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka
'tum gana/ mo ki mon'kush ntwa/a/
mo tani a'di cuki mis mo dhali ya
mo e mo jin pina 'kwani mo, dhali
a'di ki 'tho mo be. ³⁶ Dhala Simaan
dhali uni gwansan kun nyakki 'ko
ki a'di mo tani bathki a'di nsho'k
mo be. ³⁷ Dhali uni gamki a'di
mo dhali o a'di gwo mo ki: Aris
'kwani 'baar mo napki /e mo be.
³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki:
Dhalki ana iina mo e bampa/ kun
'dish yan is mo, ki aha/ mina ci gwo
mmun si'da/ mo. Haali/ gom mii gi
wakan mo tani a'di ipu'dkika/ mo
be. ³⁹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo
e bampa/ gi Pany Jaliili 'baar mo
mmo'ci gwo mo e gu'b gi montul

is buni mo dhali mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo be.

Yesus Dhelelki Wathi/jin 'Kosha Monthus Is mo

⁴⁰ Dhali wathi/ jin 'kosha monthus pu'dki'di a'di mo mmonjap mowoth 'peni a'di mo, dhali ca'bki jin 'kupa'dupun mo dhali o a'di gwo mo ki: Wa'ki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ dhelel mo. ⁴¹ Mmogukina a'di a'di ki e ma 'thime/ ki mo/en mo tani a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. ⁴² Dhali ki jahanne/ monthus dhalki a'di 'pen mo dhali a'di dhelelki is mo be. ⁴³ Dhali a'di ki kan a'di gwo ki 'bi'th mo dhali hash a'di mo mmoyaku/ mo ki jahanne/ mo ⁴⁴ dhali tor a'di gwo mo ki: Hili miim pini i e ki 'bore/ mo ki /e mini diki tor jan tal 'dej kamu/ gwo mo. Hili yaku/ mo dhali tora gasiis is pini i e mo dhali ci a'di to gom is pini jin dhelelkunu mo me'd gwonkan jin kankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/a 'kwani mo. ⁴⁵ Hili a'di yaki'd ka pije/ mo dhali tel mii 'pen mo mmobah gwo gom a'di 'bakany mo dhali mmokal gwo ki lala'th mo. Wakan a'di mol ma Yesus ciç bampa/ dok/e mo eya tente/, hili a'di di'd ka pije/ 'peni bampa/ mo, dhali 'kwani pu'dkini a'di mo 'peni aris shemen bampa/ mo be.

2

Yesus Waçki Wathi/jin Mutta/ Is mo

¹ Dhali ki a'di dokki'd ka nyan'ko'd mo 'peni Pan Kapranahuun wakan e me'd 'de/ ki sule/ mo be. ² Dhali 'kwani ka ris tulki is mo mmontal 'de/ mo. Wakan, mo piyi'd gom uni mo. Monkamu/ yisa di'da shan'tamo/ si'da/ mo. Dhali a'di di'd mo mmoci uni gwo mo be. ³ Dhali uni pu'dkin mo dhali kali wathi/ jin mutta/ is mo e a'di mo,

jin kalkina 'kwani gwasidonon mo be. ⁴ Dhali ki uni mol a'di 'dish is mo goma waambuhany 'kwani mo tani uni ka'cki 'kungu'b mo 'peni 'kupi a'di mo. Dhali ki uni tupki mo i e mo tani uni ki dhala ci me'd ki wathi/ i e jin mutta/ is mo be. ⁵ Dhali ka Yesus parki mongam gwo is buni e mo tani a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Ya/m pem, miinthus pini gwamkunu /e mo be. ⁶ Dhali iman'kwar ton tiya, uni 'kokin mo mmodot gwo mo eya dum buni mo ki: ⁷ Katinta sa/ i/ ona wathi/ yansan gwo gi wakan mo? A'di walki gwo sor mo. Kaja a'di midi mish gwam 'kwani gom miinthus mo, hili jasa Arungimis a'di 'de/ mo be. ⁸ Dhali ki jahanne/ Yesus nyithki'd e is piti ki uni tan gi gwondot wakan e is buni mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta dotkina um gwondot eya dum bum kan mo? ⁹ Ki ji gi 'ka'da mii mane ti, mmo/o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Miinthus pini gwamkunu /e mowa? walla mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim pini mo dhali yayi mo? ¹⁰ Hili ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo, a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: ¹¹ Aha/ ona /e gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali kala cim pini mo dhali yayi bway pa mo. ¹² Dhali a'di cuki mis mo dhali ki jahanne/ a'di ki kala cim piti mo dhali ya ka pije/ mbwambori uni 'baar mo. Wakan aris uni 'baar mo merkin mo dhali karkina Arungimis ki ca mo mmo/ o gwo mo ki: Ana 'konaki par ji gi wakan e me'd 'de/ ki sule/ mo be.

Mo jin Yukkunuwa Lawi mo

¹³ A'di yayi'd ka pije/ mo dok/e e shemen ma gap ma al mo, dhala dhana buhany wathimpa tulki is i a'di mo, dhali a'di torki uni gwo mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di yaki'd ki yampe mo mbway mo tani a'di parki'da Lawi e mo a'di jin ta ya/ ma Halpa

mo mmodikina a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

¹⁵ Dhali ki a'di ca'bkida tharabeesa e gu'b piti mo tani imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus 'kokin nyakka Jesus mo dhali imancik a'di gwo mo, haali/ 'kwani tana ris ka ris kun bathki a'di nsho'k mo be. ¹⁶ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin ki uni parki a'di e ki a'di shwaki to nyakki uni gun ta imanmii miinthus mo dhali imantera thulpa/ mo tani uni ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta ishwana a'di to nyakki imantera thulpa/ mo dhali nyakki uni gun ta imanmii miinthus kanni? ¹⁷ Dhali ka Jesus cikki a'di yan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kwani gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo tani uni mini 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. Aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk 'kwani kun mii miinjkar/e hili gom imanmii miinthus mo be.

Gwo jin Do'u mo gom To jin Ga/u mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaana gwo dhali 'Kwani Parisiyiin uni ga/ki to mo dhali 'kwani pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Katinta si'da/ imiina imancika Yohaana gwo mii mo dhali 'Kwani Parisiyiin mmoga/ to mo, hili imancik /e gwo uni 'koki ga/ to mo be. ¹⁹ Dhala Jesus ki thok uni gwo mo ki: Mina 'kwani yilkina/ gwansan, uni kun yuku mo e momiimash mo mish to ga/ mo ki wathinya'ba diki'd nyakki uni naskina/ mo 'taa? Me'd jin dikina wathinya'ba e bwam uni mo tani uni moli to ga/ mo be. ²⁰ Atee midi pu'du/ mo ki wathinya'ba minu susu/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to ka tee caan mo be. ²¹ Wathin kamu/ yisa di'da jin sho burrinyen this apo/ sharkin

burrinyen dhama/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani mo jin 'dapu midi dher bwa 'peni a'di jin ta jin this mo 'peni jin dhama/ mo, dhali mondhere'd midi war ki shi/ mo. ²² Dhali wathin kamu/ yisa di'da jin midi kar yimana mura'th jin ta jin this mmowol a'di e kucan jin wolu yimana muratha dhama/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani yimana mura'th midi 'twak kucan mo dhali yimana mura'th midi ga'ca sho mo. Dhali wakan kucan minu dher bwa mo, hili yimana mura'th this minu mii wol mo e kucan this jin daka kucuru/ mo be.

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

²³ Ka cim ma pesun kamu/ tani a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo. Dhali ki uni tanki bway buni mo tani imancik a'di gwo telki mii 'pen mo mmo'ce'd pos mo be. ²⁴ Dhali 'Kwani Parisiyiin o a'di gwo mo ki: Hili ma, atinta imiina uni to jin dina gwonkan ma cim ma pesu/ ki dhal bway mo? ²⁵ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki den gwo e mo gom mii ma Dawuu'd mo 'taa? ki a'di midi mii ta gi to mo dhali ki a'di 'kosha te/ mo tani a'di dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo. ²⁶ A'di cikki gu'b ma Arungimis mo ka Abi/ a'haar di'd jin ta'da gasiis jin ca'd mo, dhali shwa tonte/ jin di'di bun'kus ma Arungimis mo, a'di jin dina gwonkan ki dhal bway mo gom 'kwanin tiya mo, hili jasi gom igasiis uni 'cena mmoshwa mo be. Dhali a'di si'da/ ki ciki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Acim ma pesu/ karkunu mo gom wathi/ mo, yisa wathi/ goma cim ma pesu/ mo. ²⁸ Wakan Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di ta tapa goma cim ma pesu/ mo be.

3

Wathi/ jin Kutha Me'd Gun'kuru/

mo

¹ Dok/e a'di ciċki gu'b gi montul is mo dhali wathi/ diki'd jin ku'thkina me'd guṅkuru/ mo be. ² Dhali uni timki a'di mo mmopar a'di e mo waċki/ a'di midu 'taki waċ a'di ka cim ma pesu/ mo, wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ³ Dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd guṅkuru/ gwo mo ki: Yau/ ise mo ma. ⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwoṅkan bway mo mmomii mii jin 'boro'd ka cim ma pesu/ mo 'taa? walla mii jin ta jin thus minu mii mo? mmowotha/ woth mo 'taa? walla mmo'kosha 'kosh mo? Hili uni 'kon ki shwam mo be. ⁵ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar mo ki e mo ka nyor e uni mo mmo'kal bwa diṭ mo goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo. Dhali a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di he'thki a'di mo dhali me'd piti waċkunu mo be. ⁶ Dhali 'Kwani Parisiyyin iikin ka piċe/ mo dhali ki jahanne/ uni ki gam 'twa/ 'kup nyakki 'Kwani Hirodusiyyin apo/ a'di mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be.

Adhana Waambuhany 'Kwani 'Kokini Shemen ma Al mo

⁷ Yesus a'di yaki'd mo nyakki imanciċ a'di gwo mo e shemen ma al mo dhala dhana buhany wathimpa 'peni Pany Jaliil bathki a'di nsho'k mo. Dhali 'peni Pa Yahuudiyya si'da/ mo be ⁸ dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Adumiyya mo dhali 'peni bampa/ jin di'd e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo dhali 'peni Pan Sur mo dhali 'peni Pa Saydaa/ mo, dhana waambuhany 'kwani mmociċa uni gwo mo goma ris mii kun miikina a'di mo tani, uni pu'dkini a'di mo be. ⁹ Dhali a'di ṭorki imanciċ a'di gwo gwo mo mmothosona kur gom a'di mo goma waambuhany 'kwani mo, isi ciki/ ki uni mini 'koki 'taki yap a'di

ki is mo. ¹⁰ Haali/ a'di waċki'da waċ ka ris mo, wakan ki aris uni kun 'koshkina 'ba'th ka ris mo gackina gaċ mo mmota a'di is ki me'd mo. ¹¹ Dhali ka rum thus kun nyo/on parki a'di e mo tani uni ta'kkina 'cesh mbwambori a'di mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ kun caaca ki: /E ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo'dhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo.

Yesus Kwanyki Uni kun 'Koni 'Kume'd 'I'ce'dka Su/ mo

¹³ Dhali a'di yaki'd ka gagamis e moṅ'kuwosh mo dhali a'di ki yuk uni gwansan nyakki a'di mo, uni kun ona bwa a'di ki sus mo. Dhali uni pu'dkini a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki dhu uni kun 'koni 'kume'd 'i'ce'dka su/ mo mmonyak 'ko ki a'di mo dhali mmohash uni mmoci gwo mo ¹⁵ dhali mmota gi moshirr mo mmo/ ura ruma 'cesh ka piċe/ mo. ¹⁶ Simaan, a'di jin yukunu gway ka Buṭerus mo, ¹⁷ dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaana jin ta'da kam ma Yakuub mo, uni kun yukkina a'di gway ka Buwanarjis mo jin ta 'pemen gwo jin onu ki iya/ ma wara sho'k mo. ¹⁸ Dhala Andaraawus mo dhala Pilibbus mo dhala Bartulamaawus mo dhala Matṭa mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo dhala Taddaawus mo dhala Simaan gi Pan Kaana mo, ¹⁹ dhala Yahuusa Iskariyuuti jin 'ciṭhi/ a'di is ki gwo mo be.

Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo

Dhali yan'ko'd a'di yaki bway pa mo be. ²⁰ Dhala waambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali tuli isi montal 'de/ dok/ e mo. Wakan uni 'koki ta gi mo mo mmoshwa to mo. ²¹ Dhali ki imugum piti ciċki gwo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali ṇap a'di mo mmobu'th mo haali/ uni o gwo mo ki: A'di guski'da du mo be.

²² Dhali iman'kwar to pu'dkin mo ka lun'gu'b 'peni Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo ki: A'di bu'thkin ma Baalsebuul mo dhali ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di urkina a'di aruma 'cesh ka pije/ mo be. ²³ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo dhali tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo ki: A/ka Se'taan mishi is piti ur ka pije/ ce Se'taan mo 'taa?

²⁴ Wakki/ 'penkuman bampa/ kwa/u bwa mo e is piti mo tani 'penkuman bampa/ caan midi mol dosh mo be.

²⁵ Dhali wakki/ gu'b kwa/u bwa mo apo/ is piti mo tani gu'b caan midi mol dosh mo be. ²⁶ Dhali wakka Se'taan midi cu mis apo/ is piti

gana/ mo wakan dhali kwa/ bwa mo tani a'di midi mol dosh mo, hili a'di midi dak ka bwa i'ba/ mo be.

²⁷ Hili wathin 'den kamu/ yisa di'da jin midi mish ci'c gu'b gi wathi/ jin 'bitha'bi'th mo dhali shi/ tom piti is mo, hili isi ciki/ a'di midi mi de'k wathi/ jin 'bitha'bi'th ka shi/ ntwa/ a/ mo. Dhali yan'ko'd ka jin gana/ mo tani a'di midi shi/ gu'b piti is mo be.

²⁸ Ka jin gana/ aha/ ona um ki, aris miinthusi 'baar mo minu gwam ki iya/ gi 'kwani mo, dhala ris gwo sor gunn kuni wala uni mo.

²⁹ Hili a'di jin wali gwo sor apo/ Shi/in Dheleladhelel mo tani minu 'koki gwam miinthus piti ki sule/ mo, hili a'di dina mii m'ba/ ki sule/ sule/ e miinthus mo be. ³⁰ Haali/ uni oki gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

³¹ Dhali kum dhali ikam piti pu'dkin mo dhali dosha pije/ mo. Uni ki hash a'di gwo mo dhali yuk a'di mo be. ³² Dhala dhana waambuhany 'kwani 'kokini 'kam a'di is mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini dhali i'bwahan uni 'kona pije/ mmahan mo mmodot/ e mo be. ³³ Dhali a'di ki tho'k gwo mo ki: Aja sa/ nta'da ta'dam pem dhali ikam pem mo?

³⁴ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar

mo ki e mo gom uni gwansan kun 'kon mmo'kam a'di is mo, dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan be dhali ikam pem anan mo be. ³⁵ A'diyin jin mi'd ki bwa ma Arungimis mo tani a'di ita'da kam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

4

Gwom 'Bi'th/e goma Ka'bany To jin Yeku mo

¹ Dok/ e a'di telki mii 'pen mo mmo'tor uni gwo e shemen ma gap mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca kagahara tulki isi a'di mo. Wakan a'di seki bwaa kur mo dhali ca'bi cine/ mo e bwaman ma al mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani uni 'koni shemen ma gap ma al mo eya 'cesh mo.

² Dhali a'di tor'ki uni gwo ka ris mo ki gwom 'bi'th/e mo, dhali e gwom piti jin tora a'di uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³ Ba ci'ki gwo mo ma. Amanyeka ka'bany a'di ya'd ka pije/ mo mmoyek to mo. ⁴ Dhali ki a'di yekki to mo tani aka'banya tiya ta'kkin mo e bway tur jin iinu mo. Dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo e mo wosh mo dhali uni daran ga 'cesh e embul mo. Dhali ki jahanne/ ki uni 'kana le/ mo haali/ uni dar ga 'cesh mo tani, ⁶ dhali ka tente/ sulki'd ka nyor piti jin 'batha'ba'th mo dhali mmodara uni ka birman mo tani uni la shi'bil mo be. ⁷ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani a'di cokatki uni mo dhali a'di moli maman dho'th mo be.

⁸ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo eya 'cesh jin 'bora'bor mo dhali uni ki kala dho'th kagahara mo mmocakina uni mo dhali mmogwono'dkina uniya dho'th ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd eya tora 'de/ mo dhali ki iss 'kwanimpa ikwara mo dhali ki iss 'kwanimpa imudhe'd

mo be. ⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

¹⁰ Dhali ki a'di di'd a'di 'de/ mo tani dhali uni gwansan kun tulki isi a'di kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni dotki a'di gwo mo isi gom gwom 'bi'th/ e yan mo.

¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um cinu gwo jin cinu ki kup mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, hili gom uni gwansan kun 'kona pije/ mo tani uni a'di iminu torki gwo ki gwom 'bi'th/e mo be. ¹² Wakan ki uni mini mi mish ka jin gana/ dhali 'koki nyith a'di mo, dhali uni ka jin gana/ mini cik a'di mo tani dhali 'koki mish a'di 'ban mo be. Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki tu'k mo dok/e dhali uni minu 'taki gwamki miinthus buni mo be. ¹³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/um si'da/ 'koki mish gwom 'bi'th/e yan 'ban mo? Um mini mish a'di 'ban kata aris gwom 'bi'th/e gwansan mo?

¹⁴ Amanyeka ka'bany to mo tani a'di yekki gwo mo be. ¹⁵ Dhali uni gwansan uni ita uni kun ta'kkin mo e bway tur mo e mo jin yeku gwo nycine/ mo. Dhali ki uni cikki gwo mo tani aSetaan ki jahanne/ pu'dki'd mo dhali kal gwo jin yeku e uni mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan si'da/ uni ita uni gun yekku mo e embula 'cesh wosh mo. Uni, ki uni cikki gwo mo tani uni la bu'th a'di ki jahanne/ ki bwan 'kunyud mo be. ¹⁷ Dhali uni tan ga birman yisa e is buni mo, hili uni 'kon jasi ari'ceenne/ mo, dhali yan'ko'd ki montoc bwa walla mo gi 'koshuwa 'kosh cuki mis mo gom gway yan mo tani ki jahanne/ uni ta'kkin mo be. ¹⁸ Dhali aka'banya tiya uni gun yekku mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo be. ¹⁹ Hili uni bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan buni jin el uni e ki el mo dhali bwam buni gun ona uni gom ton tiya mo

tani cikina uni nycine/ mo dhali cokat gwo mo dhali a'di inyo/i uni mo ki uni moli dho'th mo be. ²⁰ Hili uni gwansan kun yeku mo eya 'ce-sha 'borga/ mo tani uni ita uni gun cikki gwo mo dhali bu'th a'di mo dhali dho'th maman mo, eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa ikwara mo, dhali eya tora kamu/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo be.

Monkush jin Kumu 'Kup ki Toj'kul Bwa mo

²¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Alamba/ ki a'di kalkunu bway gu'b mo tani a'di kumkunu 'kup ki toj'kul bwa mo 'taa? walla karkunu mo e bwan'kwariny ma anjar mowa? dhali a'di dinuki kara po/ tirkina/ mo 'taa? ²² Haali/ toj kamu/ yisa di'da jin minu bag mo isi ciki/ a'di minu mish eya tente/ mo. Walla toj kamu/ yisa di'da jin minu mii ka 'di/ mo, hili isi ciki/ uni minu mish ki monkush mo be. ²³ Wakki/ wathin 'denj kamu/ ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma. ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ a'di jin cika um mo. A'di jin barkina um mo tani a'di minu barki um mo dhali to ki nyanye/ mo tani a'di minu ci ki um mo be. ²⁵ Haali/ a'di jin ta'd gi to mo tani minu ciku/ ki nyanye/ mo. Dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani, me'd jin tana a'di gi a'di mo tani a'di minu bu'th 'peni a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/e goma Ka'bany To jin Caki'd mo

²⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis a'di wana e ki wathi/ jin midi 'taki pepera ka'bany bwa apo/ mony'cesh mo ²⁷ dhali 'taki ish e mo dhali cu mis mon'thiny mo dhali montee mo, dhali aka'bany midi 'taki 'ka ale/ mo dhali ca mo ki a'di molo'd mo be. ²⁸ A'cesh a'di dho'thki to ki

is piti mo, ale/ a'di i'ka'di twa/ a/ mo dhali yan'ko'd akulpe/ mo dhali yan'ko'd maman gana/ mo. ²⁹ Hili ki maman iski'd mo tani a'di ki kar mo ma nyertha/ eya tente/ ki jahanne/ mo haali/ mo gi minu 'cith to mo pu'dki'd mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mina ana kar Bampa/ ma Arungimis ka par 'ban kata moye? walla gwom 'bi'th/e gi wakata imina ana i/ o mo gom a'di mo? ³¹ A'di wana e ki emena ka'bany to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin yekunu apowa 'cesh mo. A'di ta ara ka'bany to jin ca'ba e ki piri'th piri'th apowa 'cesh mo. ³² Hili ki a'di yekunu mo tani a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki dhan wurup mo dhali a'di ki pepera adhana bi mo. Wakan 'dii kun pen e mis mo tani uni nyan'ki gu'b buni eya lam piti mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmotor mo

³³ Ka ris gwom 'bi'th/e gi wakan mo tani a'di ki tor uni gwo mo me'd jin mina uni 'taki mish a'di mo be. ³⁴ A'di diki tor uni gwo ki dar gi gwom 'bi'th/e mo. Hili e imancik gwom pitij gana/ mo uni 'cena mo tani a'di ki be'd uni gwo 'baar mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

³⁵ Ka tee caan ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana iina mo mmo'citha/ gap gi 'bana kamu/ mo. ³⁶ Dhali mmodhalkina uni awaambuhany 'kwani 'pen mo tani uni suski a'di nyakki uni mo me'd jin ca'bkina a'di e bwam ma kur mo. Dhali akura tiya nyakki 'ko ki a'di mo be. ³⁷ Dhali adhana punthar 'tham poshki'd mo dhali yi'de/ birki bakal mo mmodora kur mo. Wakan akur a'di 'tu'dkina yi'de/ hila/ mo be. ³⁸ Hili a'di diki'd mo e bum 'pen ma kur mo mmo/ish

e apo/ burrinye/ jin ishu 'ba/ mo. Dhali uni merki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Mantor gwo, ki / e bunya/ dina is ki mer mo ki ana mina 'ce'd sho'k mo? ³⁹ Dhali a'di ki mer e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali o yi'de/ gwo mo ki: Roci sho'k mo dhali doshi mun'gun mo. Dhali 'tham doshki'd mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ⁴⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Katinta ko/ka uma ko/ ise? Um dar gi mongam gwo is mo 'taa? ⁴¹ Dhali uni 'kokunu mo mmo'tu'd ki mondee is mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathi/ jana a'dan sa/? ki 'tham dhali yi'de/ haki a'di gwo e mo?

5

Wathi/ gi Pan Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh jin Wackunu mo

¹ Dhali uni pu'dkin ki 'ban ma gap ma ala kamu/ mo e bampa/ gi Pan Gadara mo be. ² Dhali ki a'di piki'd ka piye/ 'peni bwam ma kur mo tani a'di gamki 'kup ki wathi/ jin piki'd mo 'peni mon'kupaje jin taki'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be. ³ A'di jin ca'bkid e mon'kupaje mo dhali wathin 'den kamu/ yisa di'da jin mishki a'di dek ki sule/ mo isi ka jindhiir ilu/ mo. ⁴ Haali/ a'di dekkunu me'd ka ris ka makkiya mo dhala jindhiir mo, hila jindhiir bene'dkina a'di bwa mo dhali makkiya si'da/ 'ce'dkina a'di ka 'ci'cimi'th mo. Dhali wathin kamu/ yisa ta gi 'bitha mmo'te a'di mii 'twa/ mo. ⁵ Mon'thiny dhali montee a'di diki'd mo e mon'kupaje mo dhali e mon'kuwosh si'da/ mo a'di cuuki gwo ki 'twa/ jin caaca mo dhali tha'th is piti ki wosh mo be. ⁶ Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo 'pena dhana/ mo tani a'di guski'd mo dhali luj a'di mo be ⁷ dhali a'di cuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ki /e mini miya tinta ki aha/, Yesus, /e jin

ta Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca jin ta'da Arumgimis mo? Aha/ kana /e gwo mo ka Arumgimis mo ki: Dhalku/ ki 'kosh aha/ is ka nyor mo. ⁸ Haali/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni wathi/ mo, /e jin tana rum thus jin nyo/o'd kan mo. ⁹ Dhala Yesus ki dot a'di gway mo mmo/o gwo mo ki: /E yuku gway kaja mo? A'di ki thok gwo mo ki: Gway pem yuku Karis mo haali/ aman 'kona ka ris mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki dot a'di gwo ka daran du mo mmohash uni ka pije/ 'peni bampa/ mo be. ¹¹ Dhala dhana waambuhany kuthar uni shwakin mo e 'bambala wosh mo be. ¹² Dhali uni dotki a'di bway mo mmo/o gwo mo ki: Hashki aman mo e bwan kuthar mo ma. Dhalki aman cika e uni mo. ¹³ Wakan a'di ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. Dhala rum thus kun nyo/on pu'dkin ka pije/ mo dhali ciç mo e bwan kuthar mo. Dhala dhana buhany kuthar denkunu e ka alaapi su/ mo, mmosokina uni ka lungu'b eya gap yi'den 'kulga/ mo e bwam yi'de/ mo dhali uni loskina yi'de/ mo be.

¹⁴ Dhali imanhil kuthar uni sokin mo dhali tor gwo e 'penkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo mmopar a'di e mo a'di jin miiki'd mo be. ¹⁵ Dhali uni pu'dkina Yesus mo dhali uni ki par wathi/ jin bu'thkin ma ruma 'cesh e mo mmoça'b mo ki burryne/ i is mo dhali ka dum piti jin 'boro'd mo be dhali wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh ka ris mo tani dhali uni ko/ki a'di mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan kun mishki a'di mo tani uni tor ki gwo mo gom a'di jin miikunu mo gom wathi/ jin bu'th ma ruma 'cesh mo dhali gwo gom kuthar mo. ¹⁷ Dhali uni telki mii 'pen mo mmoyuka Yesus mo mmoya mo 'peni mom buni mo be. ¹⁸ Dhali me'd jin jithirina a'di mo e bwam ma kur mo tani wathi/ jin bu'thkin ma ruma 'cesh a'di

dotki a'di 'twa/ mo ki a'di midi 'taki nyak di ki a'di mo be. ¹⁹ Hila Yesus ushki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Yaku/ bway pa mo e imugum pini mo ma dhali tor uni gwo gom to jin miikina Tapa gom /e mo dhali gom momiimii jin miikunu apo/ /e mo be. ²⁰ Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali tel mii 'pen mo mmo tor gwo eya tente/ e Bampa/ gi Pan Dekapolis mo gom dhan to jin miikin ma Yesus gom a'di mo, dhali aris 'kwani 'baar mo merkin mo be.

'Bwa/ma Yaa/irus dhala 'Bom jin Taki'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

²¹ Dhali ka Yesus 'cithki'da gap dok/ e eya kur ki 'bana kamu/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca tulki isi a'di mo. Dhali a'di diki'd e shemen ma gap ma al mo. ²² Dhali yan'ko'd tapan kamu/ gi gu'b gi montul is pu'dki'd mo, a'di jin yukunu gway ka Yaa/irus mo. Dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di bitki'da 'ceshi sho'k piti mo be. ²³ Dhali mmo nap a'di mo mmo/o gwo mo ki: Ari 'bwa/m pem a'di 'ba'thki'd mo mmomuri wu mo. Yayu/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo. Wakan ka yim mina isi 'bor mo dhali di ki e mo be. ²⁴ Dhali a'di yaki'd mo nyakki a'di mo.

Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca bathki a'di mo dhali uni ki 'kam a'di ki dek mo. ²⁵ Dhali a'boma kamu/ diki'd si'da/ mo, a'di jin guskin ma bas ki yil 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁶ Dhali a'di 'koshkina is ka nyor kagahara mo gom mii jin yakina a'di i ihakiim ka ris mo. Dhali a'di ki 'baara ris to 'baar mo kun takina a'di mo be dhali isa kamu/ yisa 'borki'da, hili isa nyor 'curki 'pen ki shi/ mo kagahara mo be. ²⁷ Dhali ayim cikki gwo kun okunu goma Yesus mo dhali a'di pu'dki'di 'ko'di a'di mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ta a'di burrynem

piti is ki me'd mo. ²⁸ Haali/ ayim ki o gwo mo ki: Waƙki/ aha/ mina 'taki ta isi burrynem piti is ki me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²⁹ Dhali ki jahanne/ abas jin guski a'di daƙki'd mo, dhali ayim mishki'd ki is piti mo ka yim waƙkunu mo 'peni 'ba'th jin 'koshki a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesu nyithki'd ki is piti ki mom'bi'th yaki'd 'peni a'di mo dhali ki jahanne/ a'di ki tuƙa bor mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Kaja ta aha/ burryne/ is ki me'd mo? ³¹ Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki: /E parkina waambuhany 'kwani e yapkina yap ki is mo mmo'kam /e mo dhali ata ona /e ki: Kaja ta aha/ is ki me'd mo? ³² Dhali a'di ki hil mo ki e mo mmopar a'di jin miiki'd kan e mo be. ³³ Hila 'bom a'di mishki a'di jin miikunu mo gom a'di mo. A'di pu'dki'd ki monko/ is mo dhali mondee is mo dhali a'di ki bita 'cesh ibwambori a'di mo dhali a'di ki tor a'di gwoƙana/ 'baar mo. ³⁴ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/m pem, mongam gwo is pini a'di waƙi /e mo. Yaku/ mo ki monku'th is mo dhali waƙi mo 'peni 'ba'th pini jin 'koshki /e mo.

³⁵ Dhali ki a'di di'd mmoƙor gwo mo tani 'kwanin tiya pu'dkin mo 'peni gu'b gi tapa mo, uni gun o gwo mo ki: 'Bwa/ m pini wuki'd mo. Atinta tu/ulkina /e amantor gwo ki gwo ki rash rash kan mo? ³⁶ Hili a'di tonki'd mo gom gwo jin okina uni mo. Dhala Yesu ki o tapa gi gu'b gi montul is gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili gami jasi gwo is mo. ³⁷ Dhali a'di diki dhal jan tal 'den kamu/ bway mo mmobaht a'di mo, hili isi ciki/ jasa Buterus mo dhala Yakuub mo dhala Yoħaan jin ta'da kam ma Yakuub mo be. ³⁸ Ki uni pu'dkin mo e gu'b gi tapa gi gu'b gi montul is mo tani a'di parki'da dulatt e mo jin mi-

ikunu mo dhali 'kwani mmoko mo dhali mmomiya cinthar kagahara mo. ³⁹ Dhali ki a'di cikki gu'b mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta miikina uma dulatt mo dhali ko mo kan? A'ci a'di yisa wu'd mowa, hili a'di ishki e mo be. ⁴⁰ Dhali uni ki pe'th a'di mo. Hili a'di ki dhu uni 'peni 'baar ka piƙe/ mo dhali a'di ki sus jasi com ma 'ci mo dhali kum mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo dhali ii bway bwan gu'b e mo jin din ma 'ci mo. ⁴¹ Dhali a'di ki butha yim ki me'd mo dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Talitha kumi, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Ari nyara/, aha/ ona /e gwo mo ki: cuyi mis mo. ⁴² Dhali ki jahanne/ ari nyara/ cuki mis mo dhali ya ki sho'k mo. Haala yim 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali ki jahanne/ uni 'baar mo 'kokunu mo mmotash ki momer mo be. ⁴³ Dhali a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo ki wathin kamu/ midi 'taki diki mish mii yan mo. Dhali a'di ki tor uni gwo mo mmoci ka yim tonƙe/ mmoshwa mo be.

6

Yesu A'di Waƙkunu mo e Pa Naasira mo

¹ A'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali pu'd mo e bampam piti mo dhali imancik a'di gwo bahtki a'di nsho'k mo be. ² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani a'di ki tel mii 'pen mo mmoƙor uni gwo mo e gu'b gi montul is mo. Dhali 'kwani ka ris kun cikki gwom piti mo tani uni 'kokin mo mmomer mo mmo/o gwo mo ki: 'Peni mana sa/ igamkina wathi/ yansan aris mii gwansan mo? Ki moyuk jin ta'da ta sa/ icikunu a'di mo? Dhali adhan mom'bi'th maja sa/ imiikina a'di mii gwahan ki me'd piti mo? ³ Dina a'di ki ta amanpa/ cwa 'taa? Dhali dina a'di ki ta ya/ ma Mariyam 'taa? Dhali ikam piti 'koki ta iYakuub mo dhala Yusi mo dhali Yahuuda/ mo dhala Simaan 'taa? Dhali 'kona

i'bwaham piti ki nyak 'ko ki ana imahana? Dhali uni kolkunu ki a'di mo be. ⁴ Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Amançi gwo ma Arungimis yisa dar gi tak e mon tiya hili isi ciki/ jasi e bampam pitij gana/ mo dhali e bwaman ma bas 'kwanim piti mo dhali e gu'b pitij gana/ mo be. ⁵ Dhali a'di mol dhan miiny caaga/ mii mo isi ciki/ a'di kar me'd piti apo/ 'kwani kun 'bathan ki daka/ mo dhali a'di ki waç uni mo be. ⁶ Dhali a'di merki'd kagahara mo haali/ gom 'kom buni jin 'kona uni ki dar gi mongam gwo is mo be.

Dhali a'di yaki'd mo e bwaman 'kwani e bampa/ 'baar mo mmoçor gwo mo be.

Mo/ ii jin Iina Uni 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁷ Dhali a'di ki yuk 'kwani 'kume'd i'ce'dka su/ nyakki a'di mo, dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmohash uni ka susu/ susu/ mo. Dhali çì uni moshirr apowa rum thus kun nyo/ on mo be. ⁸ A'di ki kan uni gwo mo mmo'koki 'do ton tiya gom iim buni i bway mo hili isi ciki/ jasi cwa mo, walla maa yisa, walla kucanj yisa, walla guurush yisa eya jisalaan buni mo. ⁹ Hili uni mini hi'th jasa ppa/ isho'k mo dhali mini 'koki hi'th burrinyem bwamani su/ mo. ¹⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: E gu'b yin jin mina umi ciç mo tani 'koyi mo ntagi um mini dhal mo yan 'pen mo. ¹¹ Dhali wakki/ 'kwani gi mo caan 'koki bu'th um mo, dhali ush gwo cik 'peni um mo tani dhali ki um mini dhal mo yin 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo haali/ a'di midì ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ¹² Wakan uni iikin mo dhali çì gwo mo ki 'kwani mini 'taki rica du is mo be. ¹³ Dhali uni urkina ruma 'cesh ka pije/ ka ris mo dhali wol uni ayini 'kup ka ris mo, aris uni gun 'ba'thkin mo dhali waç uni mo be.

Mowu ma Yohaanjìn Ta'da Man-miyya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁴ Dhala Malik Hirodus cikki gwo mo gom a'di mo, gom gway ma Yesu mishkunu e mo 'baar mo. Gom kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Yohaanjìn ta'da manmiyya mii ki yi'de/ mo jin cukunu mis mo 'peni mowu mo. A'di 'bitha wathi/ mii ki 'bi'th e a'di mo be. ¹⁵ Hili kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Iliyya mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da mançi gwo ma Arungimis mo jin wana e gi jin tal 'deñ kamu/ 'peni imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be. ¹⁶ Hili ka Hirodus cikki gwo mo gom a'di mo tani a'di ki o gwo mo ki: AYohaanjìn 'cihka/ 'kup mo a'di cukunu mis mo 'te/ be. ¹⁷ Haala Hirodus a'di hashki gwo mo dhali butha Yohaanjìn mo dhali deç a'di mo mmokara sijin mo gom gway ma Hirodiyya mo jin ta asha kam piti ka Pilibus mo haali/ a'di mashki'da yim mo be. ¹⁸ Haala Yohaanjìn ki owa Hirodus gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwonkan / e bway mo mmomash asha kan mo be. ¹⁹ Dhala Hirodiyya a'di dikina gwo apo/ a'di mo mmoruk a'di mo dhali ñap a'di mmo'taki 'kosh jwa mo tani hili ayim diki mish a'di mii mo. ²⁰ Haala Hirodus a'di ko/ki'da Yohaanjìn mo mmomishkina a'di a'di ki a'di ta wathij kar/ e mo dhali wathi/ jin kogu mo dhali kar a'di ki 'dantar mo. Ki a'di cikki gwo 'peni a'di mo tani a'di dunjurkina 'kup is kagahara mo dhali a'di di'd mmo-cik gwo 'peni a'di ki bwan 'kunya/ mo be. ²¹ Hili embula 'borga/ pu'dki'd mo ka Hirodus pu'dkin ma cim jin dhodhu a'di mo tani a'di miiki dhan maa gom 'kwani ma hakuuma gi gu'b piti mo dhali imancil ma askar alip mo dhali 'kwani gwanyjaka/ gi Pany Jaliil mo be. ²² Dhali ki 'bwa/ ma Hirodiyya pu'dki'd mo dhali sa mo tani ayim 'borki'da Hirodus bwa

mo dhali yilkinam piti mo, dhali malik ki o nyara/ gwo mo ki: Doṭi aha/ mo ma gom ma to yin jin o / e bwa mo dhali aha/ mina ciki a'di / e mo be. ²³ Dhali a'di ki owa yim gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Ma to yin jin mina / e idot aha/ mo tani aha/ mina ciki a'di / e mo ntagi 'bwanu'b bampam pema kamu/ mo be. ²⁴ Dhala yim yaki'd ka pije/ mo dhali doṭ kum gwo mo ki: Ata miga/ doṭ a'di mo? Dhali kum ki o a'di gwo mo ki: 'Kup ma Yohaam jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁵ Dhala yim yaki gu'b ki jahanne/ mo mmobumburku/ mo eya malik mo dhali doṭ a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ṅapa / e mmoçi aha/ 'kup ma Yohaam shwane'dan e bwam ma sahan mo, a'di jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁶ Dhala malik a'di bitkina bwa ka lunḡu'b kagahara mo ki bwan diti'd mo. Hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di 'tena bwa mmo'ce'd gwom piti goma yim mo be. ²⁷ Dhali ki jahanne/ a'di hashki'da askar mo, a'di jin ta'da amanji mo mo, dhali kan gwo mo ki 'kup piti minu guyu/ mo. Dhali a'di yaki'd mo dhali 'citha/ Yohaam 'kup mo eya sijin mo ²⁸ dhali guyu/ 'kup piti mo e bwam ma sahan mo dhali ciki a'di ki nyara/ mo, dhali nyara/ ki ciki a'di ki kum mo be. ²⁹ Dhali ki imancik a'di gwo cikki gwo mo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali kal buṅḡwar is piti mo dhali 'thi a'di e jis wosh mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Cikunu Tonte/ mo

³⁰ Dhali imandhun ma Yesus ki she/ mo uni dokkin mo ka nyan'ko'd eya Yesus mo dhali tor a'di aris gwo 'baar mo kun miikina uni mo dhali aris gwo kun torcina uni mo be. ³¹ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki: Iiyi mo um 'cena mo e mo jin pina 'kwani mo dhali siyi is

mo ari'ceenne/. Haali/ 'kwani tana ris ka ris pu'dkin mo dhali iikin mo, dhali uni 'koki butha tente/ mo mmokar torj kamu/ n'twa/ mo mmoshwa mo be. ³² Dhali uni iikin mo e bwam ma kur mo e mo jin dar gi 'kwani uni 'cena ki is buni mo be. ³³ Dhali 'kwani ka ris parki uni e mo mmo/ii mo dhali mish uni mo dhali uni sokin ki sho'k mo 'peni aris bampa/ 'baar mo dhali pu'di twa/ a/ ki uni mo be. ³⁴ Ki a'di thulki'd mo tani a'di parki'da dhana buhany wathimpa e mo dhali a'di ki ko'c uni e i is mo haali/ uni wakina e gi ka'bal kun dar ga manhil uni mo. Dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmotor uni gwo ki to ka ris mo be. ³⁵ Dhali ki mo taki'da babalalu/ mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansan ta mo jin pina 'kwani mo, dhali mo ta'da 'thintha/ mo be. ³⁶ Hashki uni mo ma ki uni mini ii bampa/ mo dhali pa kun 'kon gi jin 'kam mo dhali yol tonte/ gom is buni mo mmoshwa mo. ³⁷ Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo. Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mina aman ii mo 'te/ be dhali yol maan'kuthu'd ka riyaal* iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali ci uni mmoshwa mo 'taa? ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'kon ma guraasa ekata mo? Iiku/ mo dhali par e mo ma. Dhali ki uni gamki a'di mo tani uni ki o a'di gwo mo ki: Imudhe'd mo dhali to yi'de/ 'koni su/ mo be. ³⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki kan uni gwo 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh ka pwak she/ mo apowa shon dhii/i'd mo. ⁴⁰ Wakan uni 'kokina 'cesh ka ṅul 'kup mo ki iss 'kwanimpa ka mummudhe'd mo dhali ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁴¹ Dhali a'di ki bu'th maan'kuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo tani dhali a'di ki hil 'kup ki momis mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd maan'kuthu'de'd bwa mo dhali a'di ki ci uni ki imancik a'di gwo

* 6:37 miyya wa ishriin

mo mmodhu ibwambori 'kwani mo. Dhali a'di ki pwaḵ to yi'de/ isu/ bwa mo mbwaman uni 'baar mo. ⁴² Dhali uni 'baar mo shwakin mo dhali kapkunu mo be. ⁴³ Dhali uni 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo dhali to yi'de/ mo be. ⁴⁴ Dhali uni gwansan kun shwaki maanjuthu'd mo tani ta 'kwaninj gwasi alaapi mudhe'd mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke e Kupa Al Yi'de/ mo

⁴⁵ Ki jahanne/ a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo mmore bwam ma kur mo mmo/ii itwa/a/ ki a'di mo e 'bana gapa kamu/ mo e Pam Beetsayda mo ki a'di midi 'cuḵka waambuhany 'kwani montul is mo be. ⁴⁶ Dhali ṅ'ko'd ki a'di dhalki uni 'pen mo tani a'di seki moṅ'kuwosh mo dhali 'tho mo be. ⁴⁷ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani akur a'di diki'd isi bwaman ma al mo dhali a'di di'd a'di 'de/eya 'cesh mo be. ⁴⁸ Dhali a'di di'd mmopar uni e ki uni 'kokin ka cis mo e moṅ'kosh yi'de/ is ki cwa mo haala punthar 'tham poshki'da po/ uni mo be. Dhali ki mo ta mon'twash/ e mo tani a'di pu'dki'di uni mo mmoya ki sho'k e 'kupa al yi'de/ mo. A'di ya'd 'taki ya pe uni mo be. ⁴⁹ Hili ki uni parki a'di e mo mmoya ki sho'k apo/ 'kupa al yi'de/ mo tani uni toshkin ki a'di ta'da rum mo dhali uni kumki cuuwa/ mo be ⁵⁰ haali/ uni 'baar mo parki a'di e mo dhali uni 'kokina isi modee mo. Hili ki jahanne/ a'di tor ki uni gwo mo dhali o gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁵¹ Dhali a'di seki'd e bwam ma kur mo nyakki uni mo dhali 'tham doshki'd mo be. Dhali uni 'kokini momer kagahara mo be. ⁵² Haali/ uni 'koki mish gwo 'ban mo gom maanjuthu'd mo haali/ adum buni 'bitha'bi'th mo be.

Yesus Waḵi 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaaraṭ mo

⁵³ Dhali ki uni 'ciṭhkina gap mo tani uni pu'dkin mo e bampa/ gi Pa Jannisaaraṭ mo dhali uni shi'dkina kur iyana gap mo be. ⁵⁴ Dhali ki uni pikin ka pije/ mo 'peni bwam ma kur mo tani ki jahanne/ 'kwani nyithki a'di mo be ⁵⁵ dhali uni sokin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo mmokukul mo caan is mo dhali tel mii 'pen mo mmokal 'kwani kun 'bathan mo eya cim buni mo e mo 'baar mo jin ciḵa uni gwo ki a'di di'di cine/ mo be. ⁵⁶ Dhali e mo yin jin pu'da a'di mo eya ris bampa/ mo dhali e 'penkuman bampa/ mo walla e bampa/ mo tani uni ki 'thi uni gun 'bathan e mo ma suug mo dhali o bwa ki a'di mo, ki uni mini 'taki ta a'di isi 'twaman burrinym piti is ki me'd mo. Dhali ka ris uni ka ris kun taki a'di is ki me'd mo tani uni 'kokunu mo mmowaḵ mo be.

7

Mii gi 'Kwaninj Gwanyjaka/

¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin tulki is imontaḷ 'de/ mo e a'di mo nyakki iman'kwar to mo uni gun pu'dkin mo 'peni Pa Urushaliim mo tani ² uni parki imancik a'di gwon tiya e mo mmoshwa to ki me'da nyo/ ga/ mo mmo'koki 'thur uni ki yi'de/ mo be. ³ (Haali/ 'Kwani Parisiyiin dhali aris 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'koki shwa to wakan mo, hili isi ciki/ uni mini 'thur me'd buni mo mmobotki mii gi 'kwani gwanyjakam buni kadhamo/ mo be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin 'peni mo ma suug mo tani uni si'da/ 'koki shwa to mo hili isi ciki/ uni mini mii nyoṅ is buni mo dhali miin tiya ka ris si'da/ miikina uni mo gom miin dhamo/ kun tor kunu uni mo mmomii mii mo mmolama kubbaaya mo dhala nos mo dhali toṅkul bwa kun ta gurany kush mo.) ⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo doṭki a'di gwo mo ki: Katintaye i'kona imancik /

e gwo ki bath mii gi gwoṅ gwany-
jakaṅ dhamo/ mo, hili uni shwa
to ki me'd kun nyo/anyo/ kan mo.
6 Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Nye,
din ma Ishaya ki o um gwo is ki um
tana he'k e ka he'k e mo me'd gwo
jin 'kwarkunu mo ki:

'Kwani gwansan uni tak aha/ ki
'twam buni mo tani
hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/
mo be.

7 Uni ki lunj aha/ ki pe'th mo
gwoṅkan 'peni 'kwani mo tani tora
uni me'd gwoṅ gana/ mo be.

8 Um dhalki gwoṅkan ma
Arumgimis mo dhali bu'th gwoṅ
'kwanin dhamo/ ki nyen ka bor mo.

9 Dhali a'di ki o uni gwo mo
ki: Um 'dapa'dap kagahara mmo/
ush gwoṅkan ma Arumgimis mo
jin mina um dhu gwoṅ 'kwanin
dhamom bum mo. 10 Haala Musa
o gwo mo ki: Taki icim dhali ikwan
mo, dhali, A'di jin midi o gwon thus
apo/ com mo walla kum mo tani
dhalki a'di ka jinj gana/ iwu'd mo.

11 Hili um o gwo mo ki: Wakki/
wathi/ midi tor com gwo mo walla
kum ki a'di jin mina /e 'taki gam
'peni aha/ mo tani midi ta Kurbaan
mo (a'di jin ta 'pemen jin onu ki:
A'di jin cikunu Arumgimis mo be) -

12 dhali yan'ko'd um 'koki dhal a'di
bway mo mmomii ari toṅ kamu/
tal 'de/ gom com mo walla kum mo
be. 13 Wakan um ki puu gwo ma
Arumgimis mo gom gwo gi gwoṅ
'kwanin dhamom bum mo a'di jin
luḳa um mo. Dhali um ki miya ris
ton tiya gi wakan mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

14 Dhali a'di ki yuk 'kwani i a'di
mo dok/e dhali o uni gwo mo ki:
Ciki gwo 'peni aha/ mo ma, aris
umi 'baar mo dhali mishi gwo 'ban
mo ma. 15 Toṅ kamu/ yisa di'da
jin di'd 'pena pije/ jin midi ya bwa
wathi/ mo dhali shi/ a'di is mo, hili
a'di jin piyi'd ka pije/ 'peni bwa
wathi/ mo tani a'di shi/ ki a'di is
mo be. 16 Wakki/ wathin kamu/ ta

gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo
tani dhalki a'di cik gwo mo ma.
17 Dhali ki a'di ciki gu'b mo tani
dhali dhal 'kwani mo tani imancik
a'di gwo dotki a'di gwo mo gom
gwom 'bi'th/e yan mo be. 18 Dhali
a'di ki o uni gwo mo ki: A/ ki
um si'da/ 'kokin kan mo mmo'koki
mish gwo 'ban mowa? 'Kona um ki
mish 'taa ki ma to yin jin yaki'd e
bwa wathi/ 'pena pije/ mo tani midi
mol shi/ a'di is mo be. 19 haali/ a'di
diki seya dum piti mo hili e bwam
piti mo dhali wakan a'di ki ya ka
pije/ mo. (Wakan a'di tor ki gwo
eya tente/ ka ris tonte/ 'baar mo
ta kun dheelkin mo be.) 20 Dhali
a'di ki o gwo mo ki: To jin piyi'd
ka pije/ 'peni 'twa/ wathi/ mo tani
a'di ishi/ ki a'di is mo be. 21 Haali/
'peni bwaman mo, 'peni bwaman
ma du wathi/ mo tani a'di pu'dkina
gwon thus kun kulumu ibwa kun
shi/ashi/ mo, kun ta mii gun mi-
inu miinyal mo, dhali mmota 'di/
mo dhali mmo'kosha mee mo dhali
mmota cal mo 22 dhali mmo'thoṅ
bwa mo dhali mmomii mii kun
'coka'cok mo dhali mmota he'k e
mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/
mo dhali miin dhapan mo dhali
mmota imanthuru thu'th 'pen mo,
mmodhu 'ba/ ki ca mo dhali mii jin
miinu miim pus mo. 23 Aris ton-
thus gwansani 'baar mo kun pikin
ka pije/ 'peni bwa wathi/ mo tani
uni a'di ishi/ ki wathi/ is mo be.

Mongam Gwo Is ma 'Bom gi Pam Pinikiyya ma Suriyya mo

24 Dhali a'di cuki mis mo 'peni
mun mo dhali ya mo e bampa/ gi
Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo.
Dhali a'di ciki gu'b mo dhali a'di
diki dhal jan 'deṅ kamu/ bway mo
mmomish a'di mo. Hili a'di molu
bag mo be. 25 Hili ki jahanne/
a'boma kamu/ a'di jin bu'thkin ma
rum thus jin nyo/ o'd 'bwa/ mo
ciki gwo mo gom a'di mo, dhali
a'di pu'dki'd mo dhali ca'bki jin
'kupa'dupuni shoki a'di mo be.
26 A'bom yansan ta'da 'bom gi Pan

Griki mo be, a'di jin dho'thkunu mo e Pam Pinikiyya ma Suriyya mo. Dhala yim dotki a'di gwo mo mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ 'peni 'bwa/ mo be. ²⁷ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Dhalki uci cinu tonte/ mmoshwa ntwa/a/ mo, haali/ a'di diki 'bor mo mmokal tonte/ 'peni uci mo dhali ta'k a'di ka 'ka mo. ²⁸ Hila yim thokki a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili a'ka si'da/ uni mini shwa kuluny maa uci kun raskin 'pena tharabeesa mo be. ²⁹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Gom gwo jin ona /e wakansan mo tani yaku/ /e mo. Aruma 'cesh dhalki 'bwa/um pini 'pen mo be. ³⁰ Dhali ayim yaki pa mo dhali gama 'ci mmo/ish eya ci mo dhali aruma 'cesh dhalki a'di 'pen mo be.

Yesus Waçki Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ mo dhali jin Moli 'Twa/ Wal mo

³¹ Dhali yan'ko'd a'di dokki'd ka nyar'ko'd mo e Pan Sur mo dhali yaki tur mo e Pan Saydaa/ mo eya Al ma Jaliil mo dhali ki tur mo e bampa/ gi Pan Dekapolis mo be. ³² Dhali uni kalki a'di wathi/ jin ta'da 'diye/ mo dhali 'twam piti jin cumpulkina a'di wal mo. Dhali uni napa'ki a'di mo mmokar me'd piti apo/ a'di mo be. ³³ Dhali uni ki kal a'di 'pen ka pije/ mo 'pena waambuhany 'kwani mo, a'di 'de/ mo. A'di ki kar me'd piti e bwany'cem piti mo, dhala Yesus ki 'taç manya/ mo dhali ta a'di ale'd piti is ki me'd mo be. ³⁴ Dhali a'di ki hil mo 'kup ki momis mo dhali wuwa shure/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ippatha, jin ta 'pemen jin onu gwo mo ki: Dhalki a'di ka'du mo ma. ³⁵ Dhali 'cem piti ka'dkunu mo dhala le'd piti 'cukunu mo dhali a'di ki o 'twa/ eya tente/ mo be. ³⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmo'koki tor jan tal 'denj kamu/ gwo mo gom gwo yan mo. Dhali hili mmokankina a'di uni gwo ki 'bi'th ki nyanye/ mo tani wakan uni torki gwo ki bwa gom

a'di ki nyanye/ eya tente/ mo be. ³⁷ Dhali uni 'kokin mo mmomer ki mer jin shiyi'd mo mmo/o gwo mo ki: A'di miiki'da ris to gwansan ki 'bore/ mo. A'di ka'dki wathi/ jin ta'da nape/ 'ce mo mmocik gwo mo dhali uni gun mol 'twa/ wal mishki 'twa/ wal mo be.

8

'Kwani Alaapi Dojon kun Cikunu Tonte/ mo

¹ Dhali ka tee gwansan ka dhana waambuhany 'kwani tulki is dok/ e mo dhali uni dar gi tonte/ mo mmoshwa mo tani a'di ki yuk imancik a'di gwo mo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: ² Aha/ ko'ckina adhana waambuhany 'kwanimpa e i is mo haali/ uni 'koni aha/ shwane/ ka cimi kwara mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo be. ³ Dhali wakki/ aha/ mina hash uni bway pa ki te/ mo e bampam buni mo tani uni mina buye/ i'thi mo i bway mo. Haali/ kun tiya iiyin 'peni pa kun si'dasi'd mo be. ⁴ Dhali imancik a'di gwo thokki a'di gwo mo ki: Adhana waambuhany 'kwani minu ci tonte/ mmoshwa e bwam ma si'b imahan 'peni mana mo? ⁵ Dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Um 'kona maanjuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ⁶ Dhali a'di ki kana dhana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali a'di ki bu'th maanjuthu'd ipesu/ mo dhali ki a'di ciki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmodhu abori 'kwani mo. Dhali uni dhuki uni ibwambor ma waambuhany 'kwani mo be. ⁷ Dhali uni tan gi ushi to yi'de/ idaka/ mo. Dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di kanki uni gwo mo ki uni gwansan si'da/ minu 'taki dhu ibwambori uni mo be. ⁸ Dhali uni shwaki uni mo dhali uni 'kokunu mo mmokap mo. Dhali uni tulki kuluny maa is kun urki

'kup mo mmo'tu'da nura/ ipesu/ mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmoshwa a'di mo tani wakina e gi 'kwani alaapi dorjon mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki hash uni mo dhali ki jahanne/ a'di seki bwam ma kur mo nyakki imancik a'di gwo mo dhali uni iikin mo e bampa/ gi Pan Dalmanutha mo be.

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii E mo

¹¹ Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkini a'di mo dhali telki mii 'pen mo mmogar a'di gwo 'kusi 'twa/ mo mmonap jamas mii 'peni a'di 'peni momis mo mmopal a'di mo be. ¹² Dhali a'di wuki'da shure/ kagahara mo e shi/in piti mo dhali o gwo mo ki: Atinta nap ma nyakum yil 'kwani gwansan jamas mii mo? Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Jamas miinj kamu/ yisa minu ci um 'kwani ma nyakum yil gwansan mo. ¹³ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali se i bwam ma kur dok/ e mo. A'di ki 'citha gap gi 'bana kamu/ mo be.

Acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo

¹⁴ Dhali uni naki maanjuthu'd mo mmo'koki guyu/ mo. Dhali uni tan gi jasi jin tal 'denj gana/ jin takina uni mo e bwam ma kur mo. ¹⁵ Dhali a'di ki rum uni ki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: 'Cunycuri miim bum ki 'bore/ mo dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo dhali acumat gi 'Kwani Hirodusiyyiin mo. ¹⁶ Dhali uni su'kkin ki gwo ka rem 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Ana dara gi maanjuthu'd mo be. ¹⁷ Dhala Yesus nyithki gwom buni mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta su'kkina um ki gwo mo gom maanjuthu'd jin piyi'di um kan mo? 'Kona um ki nyith mo 'taa? Walla 'kona um ki mish gwo 'ban mo? Adum bum 'bitha'bi'th mo kana? ¹⁸ Um tan gi e mo dhali 'kona um ki mish mo mo? Dhali um tan gi 'ce mo dhali 'kona um ki cik gwo mowa?

Dhali 'kona um ki ka gwo e mowa? ¹⁹ Ki aha/ 'ce'dkina maanjuthu'di mudhe'd mo gom 'kwani alaapi mudhe'd mo dhala nura/ ekata i'tu'dkina um ki kuluny maa kun uri 'kup mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: 'Ikume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁰ Dhali maanjuthu'di pesu/ gom 'kwani alaapi dorjon mo tani anura/ 'tu'dkina um ekata ki kuluny maa kun tulkina um is mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ²¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhali 'kona um ki mish gwo 'ban naskina/ mowa?

Wathiny Ja'da/ jin Waçkunu mo e Pam Beetsayda mo

²² Dhali uni pu'dkini Pam Beetsayda mo. Dhali 'kwanin tiya suski wathi/ i a'di mo, a'di jin ta'da ja'da/ mo dhali nap a'di mo mmota a'di is ki me'd mo be. ²³ Dhali a'di ki sus wathi/ jin ta'da ja'da/ ki me'd mo, dhali a'di ki sus a'di ka piye/ 'peni pa mo. Dhali ki a'di 'takki manya/ i em piti mo dhali sus a'di ki me'd piti mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: /E mishi torj kamu/ par e mo 'taa? ²⁴ Dhali a'di ki hil 'kup ki mis mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ mishkina 'kwani mo. Hili uni wakina e gi cwa kun iikin mo 'te/. ²⁵ Dhali yan'ko'd dok/ e a'di ki sus a'di ki me'd piti mo dhali kar me'd piti apo/ em piti mo. Dhali a'di hilki'da hil ki dha'k mo dhali waç mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo eya tente/ mo be. ²⁶ Dhala Yesus ki hash a'di bway gu'b piti mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalku/ ki ciç bampa/ mo.

Buterus A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

²⁷ Dhala Yesus nyak ya ki imancik a'di gwo mo e bampa/ gi Pañ Kaysariyya mo e Pam Pilibbi mo. Dhali e bway tur jin iina uni mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani on ki aha/ tana aja mo sa/? ²⁸ Dhali kun tiya ki tor a'di gwo mo ki: Ka Yohaana

jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo ti. Dhali kun tiya o ki: Iliyya mo, dhali kun tiya o ki: Jan tal 'de/ 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be. ²⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Hili idhali um onki aha/ tana aja mo sa/? Buterus ki thok a'di gwo mo ki: /E tana Kristhos mo be. ³⁰ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmodiki tor jan tal 'denj kamu/ gwo gom a'di mo be.

Yesus Torki Wum Piti Itwa/a/ mo

³¹ Dhali a'di telki mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali mina 'kwani gwanjaka/ iwak mo dhali igasiis jun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi cuyi mis dok/e mo be. ³² Dhali a'di o gwo yansan eya thithin thith gana/ mo. Dhala Buterus ki bu'th a'di mo dhali tel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo be. ³³ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali hil imanci a'di gwo mo tani a'di ki kucura Buterus ki gwo mo dhali o gwo mo ki: Setaan, yaku/ i'ko'di aha/ mmun mo ma. Haali/ / e diki di ki 'ban ma Arungimis mo hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

³⁴ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo awaambuhany 'kwani nyakki imanci a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Wakki/ wathinj kamu/ midi yayu/ ibath aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is pitinj gana/ mo dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ nsho'k mo. ³⁵ Haali/ gom a'diyin jin midi 'taki woth mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo. Dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani midi woth a'di mo be. ³⁶ Haali/ gwo gi wakataye jin nyo/a wathi/ mo wakki/ a'di midi gam to 'baar mo e mony'cesh mo dhali lo'b mondiki/em piti mii nycine/ mo? ³⁷ Haali/

wathi/ midi mish wan mondiki/em piti 'ba/ kata mo? ³⁸ Haali/ a'diyin jin mina isi 'theya'the mo gom aha/ mo dhali gom gwom pem mo e bwaman uni gwansan kun tana nyakum yil kun ta imanmii miinyal mo dhali imanmii miinthus mo tani Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di mina isi 'theya'the mo gom a'diyin mo ki a'di midi pu'du/ mo e monyca gi com mo dhali nyakki iman'doyu gwom piti kun kogu ilu/ mo be.

9

¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Kun tiya 'kokin mo mmodoshi mahan mo kun mini 'koki nyok wu mo ntwa/a/ ki uni 'koki par Bampa/ ma Arungimis e mo mmopu'du/ ki mom'bi'th mo be.

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

² Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yakuub mo dhala Yohaana mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. Dhali a'di ki war is piti ibwambori uni mo be. ³ Dhali burinyem piti ca'bki 'be'd 'be'd mo dhali ki bany bany kagahara mo. Ton kamu/ yisa di'da e mony'cesh yan jin midi mish dhagam uni ki kush kush kan mo. ⁴ Dhali e mun mo tani Iliyya piki uni i is mo uni ka Musa mo, dhali uni torkina tor ka Yesus mo be. ⁵ Dhala Buterus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom am ki aman 'kona imahan mo. Dhalki aman nyaña cija/ ikwara mo, jan tal 'de/ gom /e mo dhali jan tal 'de/ goma Musa mo dhali jan tal 'denj kamu/ gom Iliyya mo be. ⁶ Haali/ a'di diki mish gwo jin ona a'di mo haali/ uni ko/kina ko/ is kagahara mo be. ⁷ Dhali arak 'kamki uni is mo dhali 'twa/ pu'dki'd 'peni bwam ma rak yansan mo mmo/o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo. Ciki a'di gwo mo ma. ⁸ Dhali

ki jahanne/ ki uni hilki mo mo mmo'kar mo ki e mo tani uni yisa mishki wathinj kamu/ mo jin nyak di ki uni mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be.

⁹Dhali ki uni 'kokin mo mmothul ka 'cesh mo 'peni 'kuwosh mo tani a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo'koki tor wathinj kamu/ tal 'de/ gwo gom to jin parkina uni e mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo 'peni mowu mo be. ¹⁰Wakan uni dhuki gwo mo mmokulum gwo ibwa mo uni 'cena mo mmodot eya dum buni gom 'pemen gwo jin okina a'di ki a'di midi cuyu mis mo 'peni mowu mo. ¹¹Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Kat-inta sa/ i/ ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midi mii pu'du/ itwa/ a/ mo? ¹²Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Iliyya pu'dki'di twa/ a/ a mo dhali tela ris to 'baar mo sho'k ka nyan'ko'd mo. Dhali ba ki gwo 'kwaru kataye ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'taki 'kosh ka nyor ki nyanye/ mo gom miin tiya ka ris mo dhali minu mii ka jin thus mo dhali minu wak mo be. ¹³Hili aha/ tora um gwo mo ki Iliyya pu'dki'd mo dhali uni miiki a'diyin jin 'bori uni bwa mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo be.

Yesus Wacki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴Dhali ki uni pu'dkin mo e imancik a'di gwo mo tani uni parkina dhana buhany wathimpa e mo kun 'kamki a'di mo dhali iman'kwar to garki uni gwo 'kusi 'twa/ mo. ¹⁵Dhali ki jahanne/ adhana buhany wathimpa ki uni parki a'di e mo tani uni 'kokini momer kagahara mo dhali uni sokin 'kup ki a'di mo dhali the a'di me'd mo be. ¹⁶Dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Gwonta su'kkina um nyakki uni mo? ¹⁷Dhali jan tal 'de/ 'pena buhany wathimpa thokki a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, aha/ suskina ya/ m pem i / e mo

haali/ a'di bu'thkin ma rum thus jin nyo/ o'd jin mol a'di 'twa/ wal mo. ¹⁸Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di torki a'di 'ko'da 'cesh mo, dhali a'di shwaki'da gabusha/ mo dhali rem shem piti 'kup mo dhali a'di peshki'd mo. Dhali aha/ dotkina imancik / e gwo gwo mo mmo/ur a'di ka pije/ mo tani dhali uni molki a'di mii mo be. ¹⁹Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Ayy, um 'kwani kun tana nyakum yil kun atha mongam gwo is ki ath mo. Ki aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di i aha/ mo ma. ²⁰Dhali uni ki susa 'ci i a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd parki a'di e mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki tora 'ci 'ko'da 'cesh mo dhali a'di ki bita 'cesh mo dhali 'danjal ka gabusha/ i'twa/ mo be. ²¹Dhala Yesus ki dot com gwo mo ki: Kakasja sa/ imiikina a'di mii gi wakan mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: 'Pena cim jin tana a'di a'ci mo be. ²²Dhali me'd ka ris a'di ki bit a'di e bwam o'd mo dhali e bwam yi'de/ mo mmo'ce'd a'di sho'k mo tani hili wakki/ / e mini mish torj kamu/ mii mo mmomina / e hila ha'th'ko'd bam mo dhali woth am mo. ²³Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ / e ona bwa mo tani aris to mishu mii mo gom a'di jin gamki gwo is mo be. ²⁴Dhali ki jahanne/ com ma 'ci gwoki'd ki jabu'th mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina gwo is mo. Wothi/ aha/ mo mmodika/ ki dar gi gwo jin gamu is mo. ²⁵Dhali ka Yesus mishki'da dhana buhany wathimpa pu'dkin mo mmosoyu/ mo mmontal 'de/ mo tani a'di kucurki'da rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo mmo/o a'di gwo mo ki: /E jin noni wathi/ 'twa/ wal mo dhali / e jin ta wathi/ 'ceya/ diye/ mo, dhali /e jin tana arum jin nyo/o'd mo tani aha/ kankina /e gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni a'di mo dhali dhalku/ ki se i a'di ki sule/ sule/ mo dok/

e. ²⁶ Dhali 'ko'di cuuwam piti jin cuukina a'di mo tani a'di ki tor a'di 'ko'da 'cesh ki tor jin shiyi'd mo dhali a'di ki pi ka pije/ mo. Dhala 'ci a'di wakina e gi wathi/ jin wuki'd mo. Wakan aris uni 'baar mo oki gwo mo ki: A'di wuki'd mo be. ²⁷ Hila Yesus bu'th a'di ki me'd mo dhali 'de'k a'di ki mis mo. Dhali a'di cuki mis mo be. ²⁸ Dhali ki a'di cički bwanj gu'b mo tani imanciğ a'di gwo dočki a'di gwo mo ka kwal is mo mmo/o gwo mo ki: Atinta gara/ i'kona aman ki mish a'di ur ka pije/ mo? ²⁹ Dhali a'di ki thoğ uni gwo mo ki: Ji gi wakansan minu 'koki mish ur ka pije/ ki miinj kamu/ mo ba/, hili ki mon'tho mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Iṭwa/a/ mo

³⁰ Dhali uni iikin 'peni mun mo dhali ii ki tur mo e Pany Jaliil mo. Dhali a'di diki dhal wathin tal 'denj kamu/ bway mo mmomish a'di mo be. ³¹ Haali/ a'di torki imanciğ a'di gwo gwo mo mmo/o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani minu ci e me'd gi 'kwanin thus mo, dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo. Dhali ki a'di minu 'kosh jwa mo tani 'ko'da cim kwara mo tani a'di mididi cuyi mis mo be. ³² Hili uni 'koki mish gwo 'ban jin ona a'di mo dhali uni ko/ki is mo mmodot a'di mo be.

Kaja A'di Icade?

³³ Dhali uni pu'dkin mo e Panj Kapranahuum mo. Dhali ki a'di diki'd e bwanj gu'b mo tani a'di ki dot uni gwo mo ki: Gwonta sa/ isu'kkina um mmo/iiyina um ibway mo? ³⁴ Hili uni 'kokin ki shwam mo haali/ e bway jin iiyina uni mo tani uni su'kkin ki gwo ka rem 'kup mo gom gwo gi a'di jin caki'd mo be. ³⁵ Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali yuğ uninj 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wağki/ wathin tal 'de/ jin ona bwa ki ta jin ṭwa/ a/ mo tani a'di mididi mii ta jinj 'ko'd mo dhali ta amanmii to gom tiya 'baar

mo be. ³⁶ Dhali a'di ki budha 'ci mo dhali kar a'di ibwaman uni mo. Dhali mmokara a'di a'di 'ko'da bim piti mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³⁷ A'diyin jin mididi budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di bu'thki aha/ mo, dhali a'diyin jin mididi bu'th aha/ mo tani a'di diki bu'th aha/ jasi 'te/ mo, hili a'di bu'thki a'di jin ṭu'cki aha/ ki yayu/ mo be.

A'di Caan jin Diki Di apo/ Ana mo tani A'di Ta A'di gom Ana mo

³⁸ Yohaana ki o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo, aman mishkina wathinj kamu/ jin urki'da rum thus ka pije/ ki gway pini mo dhali a'di diki bath ana nsho'k mo, dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki ta amanbath ana nsho'k mo be. ³⁹ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki a'di ki non mo ma haali/ a'di jin mididi miya ṭu'c jin eka/ ek ki gway pem mo tani a'di mididi diki mish mmo/o gwon thus apo/ aha/ mo ki jahanne/ ṅ'ko'd mo. ⁴⁰ Haali/ a'di jin diki se ana shoka po/ mo tani a'di ta a'di gom ana mo be. ⁴¹ Haali/ ka jinj gana/ aha/ tora um gwo mo ki: A'diyin jin mididi ci um yi'de/ ki 'kwa mmopi mo haali/ um yuku ki gway ma Kristhos mo tani a'di yisa mididi this tom piti jin ish kumma/ e mo.

Mompal gom Miinthus mo

⁴² A'diyin jin mididi rağ jan tal 'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di mididi 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo wağka dhana yo minu değ a'di i'bam piti mo dhali a'di minu biğ mo e kumma/ yi'de/ mo. ⁴³ Dhali wağki/ me'd pini rağ / e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'ciṭhi/ a'di mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom / e mo mmociç mondiki/ e ki ṅul mo ki / e mini 'taki diki ya e mo ma al o'd ki me'd su/ mo be, e mo jin mola o'd us mo. ⁴⁴ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/

diki us mo be. ⁴⁵ Dhali waḳki/ sho'k pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'ciṭhi/ a'di mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmociḱ mondiki/e ki ṅwol mo ki /e minu i'taki 'koki bit ki sho'k su/ e mo ma al o'd mo be. ⁴⁶ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁷ Dhali waḳki/ em pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani buki a'di ka piḱe/ mo. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmociḱ Bampa/ ma Arungimis ki en tal 'de/ mo ki /e minu i'taki 'koki bit ki e su/ mo e mo ma al o'd mo. ⁴⁸ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni minu imii ka 'doṅkoro/ ki mo/o'd mo be. ⁵⁰ A'doṅkoro/ a'di 'bora'bor mo. Hili waḳka 'doṅkoro/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani um mini gam mon'daṅkari'th gom a'di mmana? Tayi ka 'doṅkoro/ e is bum mo ma dhali tayi ki moṅku'th is ka rem 'kup mo ma.

10

Yesus Torki Gwo gom Mo jin Dhaluwa Dhal Pen mo

¹ Dhali a'di dhalki mo yan 'pen mo dhali yaki'd mo e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali e bwampo/ Yi'deṅ Kumma/ Uurdun mo, dhala dhana buhany wathimpa thulki is i a'di mo dok/e. Dhali dok/e me'd miim piti jin miina a'di isa yempa/ mo tani a'di ki tor uni gwo mo be.

² Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkin mo mmonap bway mo mmopal a'di ki gwondoṭ mo mmo/ o gwo mo ki: A'di ta gwoṅkan jin dhala'da dhal bway mo 'taa? gom wathi/ mmothoson gwo jin dhaluwa dhal 'pen mo mmodhal ash 'pen mo?

³ A'di ki thoḱ uni gwo mo ki: Gwo gi wakatinta iḱankin ma Musa um mo? ⁴ Uni thoḱki a'di gwo mo ki: AMusa a'di dhalki wathi/ bway mo

mmo'kwara warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo dhali kara yim 'pen ka piḱe/ mo be. ⁵ Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Haali/ goma dum bum kun 'bitha'bi'th kan mo tani a'di 'kwarki um gwoṅkan gi wakansan mo be. ⁶ Hili 'peni ka muṅ'kup jin uḱu to mo tani Arungimis ki uḱ wathinḱ gwaṭh mo dhali wathim 'bomi mo be. ⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani a'di imina wathi/ idhal com 'pen mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo be. ⁸ Dhali uni su/ mina buṅwar isi tal 'de/ mo be. Wakan uni dok/e yisa i'koni su/ dok/e yisa, hili uni tala buṅwar isa 'de/ mo be. ⁹ Gom mii gi wakan mo tani uni gun gam ma Arungimis isi montal 'de/ mo tani dhalku/ ki dhal wathinḱ kamu/ bway mo mmokwa/ uni bwa mo.

¹⁰ Dhali e bwanḱ gu'b mo tani imancik a'di gwo doṭki a'di gwo mo gom gwo yansan dok/e mo. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo dhali mash jaṅ kamu/ mo tani a'di miiki miinyal apowa yim mo be. ¹² Dhali waḳka yim si'da/ dhala'da kaṭhim piti 'pen mo dhali mashi jaṅ kamu/ mo tani ayim si'da/ miiki miinyal mo be.

Yesus 'Borki Ushi Ucinḱ Gwa'dga/ Mii mo

¹³ Dhali uni 'kokin mo mmosusi uci i a'di mo ki a'di midi 'taki ta uni is ki me'd mo. Dhali imancik a'di gwo kucurki uni ki gwo mo be.

¹⁴ Hili ka Yesus mishki mii yan mo tani a'di deḱkin ma nyor mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki uci iiyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo. Haali/ ku gi wakansan mo tani uni 'kokin mo e Bampa/ ma Arungimis mo be. ¹⁵ Ka jinḱ gana/ aha/ tora um gwo mo ki a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arungimis mo mmowa e ka 'ci yan mo tani a'di midi diki se a'di mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki sus uni mo mmodhu 'ko'da bim piti mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo

mmokarkina a'di me'd piti apo/ uni mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁷ Dhali mmomurkina a'di mmoya mo e bway piti mo tani wathin tal 'deŋ kamu/ guski'd mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo jin 'boro'd mo, ki aha/ mina mii miya taye mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ¹⁸ Dhala Yesu ki thoŋ a'di gwo mo ki: Atinta yuŋa /e aha/ ki jin 'boro'd mo? Jan tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili jasa Arumgimis a'di 'de/ mo be. ¹⁹ E mishki gwonŋan kun 'kwarkunu mo 'taa? kun o gwo mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo, dhali, Dhalki ɕal ki mii mii mo, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo. dhali, Dhalki gwon thus ki mii aŋ wathin kamu/ i is mo, dhali, Dhalki to ki mii dil mo, dhali, Taki cim dhali kwan mo? ²⁰ A'di ki thoŋ a'di gwo mo ki: Amantor Gwowa, aris to gwansani 'baar mo miikika/ mo ki aha/ tana dhuru'c mo be. ²¹ Dhala Yesu ki hil a'di ki e mo dhali en a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ton tal 'de/ aŋa /e mo be. Yaku/ mo dhali yol aris tom pini 'baar mo kun tana / e mo dhali ɕiki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali /e mini ta gi to kun mini ish kumma/ mo e momis mo, dhali yayu/ mo ma, mmobath aha/ nsho'k mo. ²² Gom gwo jin onu a'di kan mo tani a'di ki biŋ a'di bwa ka luŋgu'b mo dhali a'di ki ya bway pa mo ki bwa jin diŋadi mo, haali/ a'di ta'd gi dhan to kun eŋa 'pen ki eŋ mo be.

²³ Dhala Yesu ki hil mo mo dhali 'kar mo ki e mo dhali o imanciŋ a'di gwo gwo mo ki: Mii wa'di diŋa/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁴ Dhali imanciŋ a'di gwo merkin gom gwom piti yansan mo be. Hila Yesu ki o uni gwo mo dok/e ki: Uciya, a'di wana mii diŋa/

gom uni gun gamki gwo is gom pam buni kun tana uni mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo. ²⁵ A'di 'disha mii ki 'dish gom kalman mo mmoya ki solol e jis ma 'dipira/ mo mmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁶ Dhali uni 'kokin mo mmomer mo ka daran duŋ gana/ mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ba wakki/ wakan mo tani ija a'di iminu iwoth moyi? ²⁷ Yesu ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arumgimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii ka Arumgimis mo be. ²⁸ Hila Buterus telki mii 'pen mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni 'baar mo dhali bath /e nsho'k mo be. ²⁹ Yesu ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathin kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ikam piti mo walla i'bwah piti mo walla kum mo walla com mo walla uci mo walla mo mo gom gway pem mo dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani ³⁰ a'di jin midi diki bu'th to ki me'd iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo shwane/ mo ki mo yansan mo, gu'b mina a'di gam mo dhali ikam piti mo dhali i'bwaham piti mo dhali ikum mo dhali uci mo dhali mo mo nyakki to kun mini to'c a'di 'kus mo, dhali ki she yil yan jin midi pu'du/ mo tani a'di midi gam mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ³¹ Hili aris uni gun 'koni twa/ a/ mo tani uni minu dhu ŋ'ko'd mo dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani uni minu dhu i'twa/a/ mo be.

AYesu Torke Wum Piti Me'di Kwara Itwa/a/ mo

³² Dhali uni 'kokin mo mmo/ii i bway mo mmo/ii ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo dhala Yesu yaki'di shu uni bway mo. Dhali uni 'kokin mo mmomer mo dhali uni gwansan kun bathki a'di nsho'k mo tani ko/ki is mo. Dhali a'di ki

sus uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo dok/e dhali a'di ki tel mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo gom to gun minu mii a'di mo be, ³³mmo/o gwo mo ki: Hili mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini wak a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo, dhali a'di minu ciki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ime'd mo be. ³⁴Dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo dhali dor a'di mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi piyu/ ka pije/ mo be.

Gwondoŋ ma Yakuub mo dhala Yohaana mo

³⁵Dhala Yakuub dhala Yohaana uni gun ta iya/ ma Sabadi mo tani pu'dkin kadhon 'kup ki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo, aman ona bwa ki/e mini dhal aman bway mo gom to jin mina amani doŋ 'peni/e mo be. ³⁶Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Atinta o um bwa mo jin miga/ mii gom um mo? ³⁷Dhali uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Dhas am bway mo ma mmo'ko mo. Jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b /e ki me'da biny cam pini mo e monycam pini mo be. ³⁸Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Um 'koki mish to jin doŋa um mo. A/um mini piya kubbaaya jin pikika/ mo walla a/um minu cuc mo ki mii jin miinuwa mii ki yi'de/ mo jin miikunu aha/ mo? ³⁹Dhali uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Aman mina mish mii mo be, Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Akubbaaya jin pika/ mo tani mina umi pi mo dhali mo jin miinu aha/ amii ki yi'de/ mo tani a'di miinu mii um si'da/ mo be. ⁴⁰Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo walla ki me'da biny cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mo mmodhas um bway mo, hili a'di gom

uni gwansan kun thosonkunu uni mo be. ⁴¹Dhali ki uni gun 'koni 'kume'd cikki gwo yansan mo tani uni telki mii 'pen mo mmodeka nyor mo goma Yakuub mo dhala Yohaana mo be. ⁴²Dhala Yesus ki yuk uni mo i a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Um mishki gwo mo gom uni gwansan kun o ki ta tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun eka/ ek kun ta gi moshirr mo apo/ uni mo be. ⁴³Hili mii yansan minu 'koki mii wakan apo/ um mo. Hili a'diyin jin midi eka/ ek mo e bwam um mo tani a'di midi mii ta a'di jin midi mii um to mo be. ⁴⁴Haali/ a'diyin jin midi mii ta jin twa/a/ mbwaman um mo tani a'di midi mii ta cinkina/ gom umi 'baar mo be. ⁴⁵Haali/ Ya/ gi 'Kwani si'da/ pu'dki'd mo yisa ki a'di minu mii to mo, hili ki a'di midi mii 'kwani to mo dhali ci mondiki/em piti mo mmota Amanwan 'Kwani 'Ba/ ka ris mo be.

Bartimawuus jin Ta Wathiny Ja'da/ Bu'thki Momish Mo mo

⁴⁶Dhali uni pu'dkin mo e Pa Ariiha mo. Dhali ki a'di di'd mmodhal Pa Ariiha 'pen mo nyakki imancik a'di gwo mo tani adhana waambuhany wathimpa caaca kagahara mo. Dhali wathiny ja'daŋ kamu/ diki'd jin yukunu gway ka Bartimawuus mo jin ta'da man'tho to mo, a'di jin ta ya/ ma Timawuus mo, a'di ca'bki'd mo e shemen bway isa yempa/ mo. ⁴⁷Dhali ki a'di cikki gwo goma Yesus ki Pa Naasira mo tani a'di telki mii 'pen mo mmocuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo dhali o gwo mo ki: Yesus, jin ta Ya/ ma Dawuu'd. Miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁸Dhali 'kwani ka ris kucurki a'di ki gwo mo mmoŋor a'di gwo mo mmoça'b ki shwam mo. Hili a'di cuuki'd kagahara ki nyanye/ ki nyanye/ mo ki: Ya/ ma Dawuu'd. Miiyi mii apo/ aha/ mo

ma. ⁴⁹ Dhala Yesus doshki'd mo dhali o gwo mo ki: Yuki a'di mo ma. Dhali uni ki yuki wathiny ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Cuyi mis mo. A'di yu^uki /e mo be. ⁵⁰ Dhali a'di bi^tki burrinye/ ma pom piti a'cesh mo dhali a'di ki pe imis mo dhali ya aYesus mo. ⁵¹ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ata o /e bwa jin miga/ mii gom /e mo. Dhali wathiny ja'da/ ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ butha momish mom pem mo ma. ⁵² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/i bway pini mo. Mongam gwo is pini a'di wo^hki /e mo. Dhali ki jahanne/ a'di ki bu'th momish mo mo dhali ba^h a'di nsho'k ibway mo be.

11

Mo jin Pinu Mii E mo Mmoci^c Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki uni 'dishki Pa Urushaliim is mo e Pam Beetpaji mo dhali e Pam Beetaniya mo e 'Kuwosh Setuun mo tani a'di ki hash imancik a'di gwo isu/ mo be ² dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ i bampa/ jin di'd ka par 'twa/ i um mo, dhali ki jahanne/ ki um mini ci^c a'di mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'du/ mo. A'di yisa merkina wathin^h kamu/ apowa. 'Cu^ki a'di mo dhali guyu/ a'di mo. ³ Wak^ki/ wathin 'den^h kamu/ midi o um gwo mo ki: Atinta mina um kan mo tani tori a'di gwo mo ki: Tapa a'di midi mii ta gi a'di mo dhali midi hashu/ a'di ka nyan'ko'd ki jahanne/ mo imahan mo. ⁴ Dhali uni iikin mo dhali gam ari thuluny jin shi'dkunu mo e 'twan^hkal bway tura beega/ mo. Dhali uni 'cu^ki a'di mo be. ⁵ Dhali uni gwansan kun doshkin mo tani o uni gwo mo ki: Atinta imina um kan mo sa/? Um 'cu^ki ari thuluny gomata? ⁶ Dhali uni ki tor uni gwo mo gom gwo jin okin ma Yesus mo, dhali uni ki dhal uni bway mo mmo/

ii mo be. ⁷ Dhali uni ki susi ari thulunya Yesus mo dhali uni ki pa'd burrinyem buni apo/ a'di mo dhali a'di ki mer a'di apo/ mo be. ⁸ Dhali 'kwani ka ris uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. Dhali kun tiya pa'dkina biny cwa kun kwa/kina uni 'peni bwam bunto mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun iikini t^hwa/ a/ mo dhali uni gwansan kun ba^hki uni nsho'k mo tani uni ku^mki cuuwa/ mo ki 'twa/ kun caaca mo ki: Hosanna. Mom'bor mii midi di mo gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be. ¹⁰ Mom'bor mii midi di mo gom Bampa/ ma ababam bana ka Dawuu'd a'di jin pu'dki'd mo. Hosanna jin di'di mis mo.

¹¹ Dhali a'di ci^ki'd mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali ki a'di hilki mo mo dhali 'kara ris to 'baar mo ki e mo tani dhali n'ko'd a'di ki dok Pam Beetaniya nyakki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo haala tente/ yulu'd mo be.

Cwampu/ jin Jeekunu mo

¹² Dhali ka cim jin ba^hha'di 'ko'd mo tani ki uni pu'dkin mo e Pam Beetaniya mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹³ Dhali a'di mishki'da pu/ 'pena dhana/ mo jin lu/u'd mo. A'di ki ya mo mmopar e mo wak^ki/ a'di midi 'taki gam maman 'peni a'di mo. Ki a'di pu'dki'di a'di mo tani a'di diki gam tor^h kamu/ mo hili jasi 'cemen gana/ mo haali/ a'di diki ta yil ma pu/ mmodho'th mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathin ta^l 'den^h kamu/ midi diki shwa maman 'peni /e dok/e mo ki sule/. Dhali imancik a'di gwo ci^ki gwo yansan mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹⁵ Dhali uni pu'dkin mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di ci^ki gu'b gi mondheleladhelel mo tani dhali a'di telki mii 'pen mo mmo/ ur uni gwansan ka pipe/ kun yoli to

mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki kuma tharabeesa 'twa/ a'cesh mo gun ta ku gi uni gwansan kun wanki emena gu-urush mo dhali a'di ki kum to 'twa/ a'cesh mo kun 'kona imanyol gurko/ mo be. ¹⁶ Dhali a'di diki dhal uni bway mo mmo'do ton tiya mmo'ciḥ ki tur mo e gu'b gi mondheleladhelel mo be. ¹⁷ Dhali a'di ṭorki gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A'di diki ta gwo jin 'kwarkunu mo 'taa? ki: Gu'b pem minu yuk ki gu'b jin minu 'tho goma ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo? Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwani kun ta imandil to mo be. ¹⁸ Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni cikḥ gwo yan mo dhali uni ṇapki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo haali/ uni ko/ki a'di mo haali/ awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo merkin mo gom gwom piti jin ṭorkina a'di mo be. ¹⁹ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di dhali imancik a'di gwo uni iikin ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo.

Gwo gom Cwampu/ jin Ku'thki Gunḥuru/ mo

²⁰ Me'd jin iikina uni ki iimpe mo mon'thamo/ mo tani uni parkina pu/ e mo mmoku'thkina a'di hila/ ka birman ilu/ mo be. ²¹ Dhala Buterus kakina gwo e mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Hila pu/ mo ma, a'di jin jeekina /e mo tani a'di ku'thki'd mo be. ²² Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Tayi gi monḡam gwo is mo eya Arumgimis mo. ²³ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi o wosh yansan gwo mo ki: Dhalki a'di gunu mo dhali biḥ mo e bwan kumma/ yi'de/ mo dhali diki ta ga du jin shi/i gwo 'kup mo tani, hili a'di gamki gwo is gom a'di jin okina a'di mo tani ki a'di midi pu'd mo tani a'di minu mii gom a'di mo be. ²⁴ Wakan aha/ ṭora um gwo mo ki

a'diyin jin mina umi dot ki mon'tho mo tani gami gwo is mo ma, ki a'di mina umi bu'th mo dhali um mini bu'th a'di mo be. ²⁵ Dhali ma mo yin jin mina umi dosh mo mmo'tho mo tani dhalki a'di 'pen mo wakki/ um ta gi gwo jin ona um is apo/ cin tiya mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi dhal um gwon dhan bum 'pen mo be. ²⁶ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani amure/ miinthus buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi diki dhal um amure/ miinthus gi gwon dhan bum 'pen mo be.

Moshirr ma Yesus jin Dotḥunu Gwondot mo

²⁷ Dhali uni pu'dkin dok/ e mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di diki'd mmoya e gu'b gi mondheleladhelel mo tani igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo uni pu'dkini a'di mo be. ²⁸ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Ki moshirr jana sa/ imiikina /e aris to gwansani 'baar mo, walla kaja iciki /e moshirr yansan mo mmomii uni mo? ²⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondot mo. Thoki aha/ gwo mo ma dhali aha/ mina ṭor um a'di jin ciki aha/ moshirr mmomii aris to gwansan mo be. ³⁰ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo tani, a'di 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? Thok aha/ gwo mo ma. ³¹ Dhali uni garki gwo 'kusi 'twa/ ka rem 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ aman mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani, a'di midi o am gwo mo ki: Batinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ³² Hili wakki/ aman mina o ki: 'Peni 'kwani mo tani uni ko/ ki 'kwani mo haali/ aris 'kwani 'baar mo karkina Yohaana ka manci gwo ma Arumgimis gana/ mo be. ³³ Wakan uni thokkina Yesus gwo mo ki: Aman 'konaki mish mo mo. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki:

Wakan si'da/ aha/ mina diki tor um gwo mo gom a'di jin ciki aha/ moshirr mo mmomii to gwansan mo be.

12

Gwom 'Bi'th/e gom Bwam Monsinu ma Mura'th dhali Uni gun Hil Mo mo

¹ Dhali a'di telki mii 'pen mo mmotor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/ o gwo mo ki: Wathi/ diki'd mo jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki nyanja gonj mo mmo'kam a'di is mo dhali a'di ki cwany jis gom yimana mura'th mo dhali a'di ki nyanj 'kukuma/ isi mis mo, dhali a'di ki dhal a'di e imanmii to ka guurush mo dhali a'di ki ya bampañ kamu/ jin si'dasi'd mo be. ² Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di ki hash cinjkinaj kamu/ e imanmii to ka guurush mo mmo'taki kali maman cwan tiya 'peni monsinu mo be. ³ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali dor a'di mo dhali uni ki hash a'di me'd te/ mo be. ⁴ Dok/ e a'di ki hash ki uni cinjkinaj kamu/ i uni mo dhali uni waki a'di 'kup ki jama/ mo dhali uni ki mii a'di ka jin thus ki mon'the is mo be. ⁵ Dhali a'di ki hashki uni jaj kamu/ mo dhali a'di si'da/ 'koshkina uni jwa mo. Dhali wakan si'da/ kun tiya ka ris 'koshkina uni mo dhali kun tiya dorkina uni mo dhali kun tiya 'koshkina uni jwa mo be. ⁶ A'di ta'd gi jasi jin tal 'deñ gana/ mo jin di'di a'di mo, a'di jin ta ya/ m piti jin ena a'di ki en gana/ mo. Ny'ko'd a'di ki u'ñki uni ya/ m piti mo mmohashki a'di e uni mo mmo/ o gwo mo ki: Uni mini tak ya/ m pem mo be. ⁷ Hili uni gwansan kun miiki to ka guurush mo o gwo mo ka rem 'kup mo ki: Amankal mala caan pu'dki'd mo. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali mal midi ta jim bana mo be. ⁸ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali 'kosh a'di mo dhali kar a'di 'pen ka pije/ mo

'peni bwam monsinu mo be. ⁹ Ata mina com gi mo ma mura'th i mii mo sa/? A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun miiki to ka guurush mo dhali ci mo ma mura'th ki 'kwanin tiya mo be. ¹⁰ 'Kona um ki deñ Gwo e mo 'taa? Gwo jin 'kwarkunu mo.

Ka dhan wosha caaga/ yansan jin wakina imannyaj gu'b mo tani warki'd ki dhan wosh gi 'kupan ma rukun gu'b mo.

¹¹ Yansan ta mii gi Tapa mo be.

Dhali a'di ta dhan mii jin meru em bana mo be.

¹² Dhali uni palki mii mo mmo'taki cesh a'di mo tani hili uni ko/ kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni nyithkin ki a'di tor ki gwom 'bi'th/e yansan apo/ uni mo. Wakan uni dhalki a'di mo dhali ii mo be.

Mmoçika Kaysara Thulpa/ mo

¹³ Dhali uni hashki a'di 'kwanin tiya 'peni 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'kwanin tiya 'peni 'Kwani ma Hirodusiyyiin mo mmo'taki cesh a'di ki gwo jin ona a'di mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman'or Gwowa, aman misha ki / e ta a'diñ gana/ mo dhali / e diki mii mii ka gwar 'de/ mo gom wathin kamu/ mo, haali/ / e diki tak 'kwani gom monycam buni mo hili ka jin gana/ / e tori gwo gi bway ma Arungimis mo be. A/ a'di ta gwonkan jin minu cika Kaysara thulpa/ mowa? walla minu dhalku/ mo? ¹⁵ Mina aman 'taki ciya thulpa/ mo 'taa? walla mina aman 'taki dhal 'pen mo? Hili mmonyitha a'di ahe'k em buni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta palkina um aha/ kan mo? Guyi aha/ nasa guurush mo ma dhali dhalki aha/ para a'di e mo. ¹⁶ Dhali uni ki guyi a'di jan 'de/ mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki jamas maja a'dan sa/? Dhali a'di 'kwar maja imahan mo? Dhali uni

ki thoḵ a'di gwo mo ki: A'di ta jim ma Kaysar mo be. ¹⁷ Yesus ki o uni gwo mo ki: Cika Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma dhali cika Arungimis to jin ta jim ma Arungimis mo ma. Dhali uni merkin mo gom a'di mo be.

Gwondot jin Dotu mo gom Mo jin Pinu mo

¹⁸ Dhali 'Kwani Sadukiyyin pu'dkini a'di mo, uni gun o gwo mo ki mompinuḵ kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki dot a'di gwondot mo mmo/o gwo mo ki: ¹⁹ Amantor Gwo, aMusa a'di 'kwarki aman gwo mo mmo/o gwo mo ki: Waḵka kam gi wathi/ midi wu mo dhali dhal ashim piti mo hili diki dhal a'di a'ci mme'd mo tani wathi/ midi mii mash asha kam piti mo dhali cis uci goma kam piti mo be. ²⁰ Ikam uni 'kokini pesu/ mo be. Jin tᵛa/a/ bu'thki'da 'bom mo dhali ki a'di wuki'd mo tani a'di diki dhal a'di a'ci mo be. ²¹ Dhali jin 'kon mo po/i su/ mo bu'thki'da yim mo dhali wuki'd mo si'da/ mmodiki dhal a'di a'ci mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo nyaḵkina mii gi wakansan mo be. ²² Dhali unim pesu/ 'koki dhal a'di a'ci mo. Yan'ko'd mo tani a'bom si'da/ wuki'd mo. ²³ E mompinu mo tani a'bom midi ta asha ja mo? Haali/ gwath 'kokini pesu/ kun bu'thki a'di mo mmota a'bom buni mo be.

²⁴ Yesus ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta 'kup gwo jin ṡu'thkina um mii mo ki um 'koki mish Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arungimis mo? ²⁵ Haali/ ki uni mini piyu/ mo 'peni mowu mo tani uni mini mash doḵ/e yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ²⁶ Dhali gom gwo gi uni gun minu cuyi mis mo 'peni mowu mo tani 'kona um ki deḵ gwo e mo e gwo jin 'kwarkin ma Musa mo 'taa? e gwo gi ari

cwa me'd jin on ma Arungimis a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arungimis ma Ibrahiim mo dhali aha/ tana Arungimis ma Is/ hak mo dhali aha/ tana Arungimis ma Yakuub mo? ²⁷ A'di diki ta Arungimis gom uni gun wukin mo hili gom uni gun 'kon ki e mo. Um wani imanṡu'th mii mana?

Adhan Gwoḵkan jin Ca'd jin 'Kwarkunu mo

²⁸ Dhali jan ṡal 'deḵ kamu/ 'peni iman'kwar to pu'dki'd mo dhali cik gwo jin su'kkina uni ka rem 'kup mo. Dhali mmonyṡha a'di ki a'di thoḵki uni gwo ki 'bore/ mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: Gwoḵkan jana jin 'kwaru si'da/ jin ta jin tᵛa/a/ ki tiya 'baar mo? ²⁹ Yesus ki thoḵ a'di gwo mo ki: Jin tᵛa/a/ a'dihe/ be jin o gwo mo ki: Ciki um gwo mo ma. Ayy, um 'Kwani ma Israyiil mo. Tapa Arungimis bana a'di ta Tapa Arungimis jin ṡal 'de/ mo be. ³⁰ Dhali /e mini en Tapa Arungimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka ḵashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo. ³¹ Dhali jin 'ko'da 'dihe/ mo be: /E mini en amannyak ca'b pini me'd is piniḵ gana/ mo be. Gwoḵkana kamu/ jin 'kwarkunu mo yisa di'da jin ca'd mmobol yansan e mo. ³² Dhali aman'kwar to mo a'di ki o a'di gwo mo ki: /E o gwoḵ gana/ mo, Amantor Gwo. /E ṡori gwo ki ṡor gana/ ki a'di ṡal 'de/ mo, haali/ jan kamu/ yisa di'da, hili a'di 'de/ mo be. ³³ Mmo/en a'di ka du 'baar mo dhali ka du jin mishi gwo 'bani 'baar mo dhali ki mom'bithi 'baar mo dhali mmo/en amannyak ca'b pini me'd is piniḵ gana/ mo tani a'di boli to 'baar mo e gun cinu mo mmoci'th ki o'd mo dhali kun 'donu mo mmomiiya bas mo be. ³⁴ Dhali ka Yesus mishki'd ki a'di thoḵki a'di gwo ki 'bore/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: /E yisa si'dkina 'peni Bampa/ ma Arungimis mo. Dhali

'peni mo yan mo tani wathin 'den kamu/ yisa di'da jin ro'dki mii mo mmodot a'di gwondota kamu/ mo be.

Gwo gi Dotu gom Ya/ ma Dawuu'd mo

³⁵ Dhali ka Yesus di'd mo mmotor uni gwo mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Kata i/ona iman'kwar to mo ka Kristhos ta Ya/ ma Dawuu'd moye?

³⁶ Haala Dawuu'd ki is piti mmoshi/ irrkunu a'di ki Shi/ in Dheleladhelel mo tani a'di o gwo eya tente/ mo ki:

Tapa o Tapam pem gwo mo ki:

'Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo

ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mo e bwanj 'kwarinyen cwa jin dhuna /e sho'k mo.

³⁷ Dawuu'd ki is piti ki yuk a'di ki Tapa mo. Wakan a'di midi ta ya/m piti kata mo dok/e? Dhali adhana waambuhany 'kwani cikki gwo 'peni a'di ki bwanj 'kunyga/ mo be.

Yesus Be'dki Gwo gom Mii gi Iman'kwar To mo

³⁸ Dhali e gwom piti jin tora a'di uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Jiyi iman'kwar to ki e ki 'bore/ mo uni gun eni momanjas ki burrinyen turga/ i is mo dhali kun eni mo jin takuwa tak ka rem 'kup e mo ma suug mo ³⁹ dhali mmobu'th mo kun 'boron e gu'b gi montul is mo dhali mo kun takuwa tak mo e mo jin yukuwa yuk mo, ⁴⁰ uni gun loski gu'b gi up gun wuna ikath ki 'kolo'c mo dhali uni gun miiki mon'tho mo eya por ma pije/ mo ki rash rash mo. Uni mini bu'th dhan miiwak jin bol kun tiya e mo be.

A'bom jin Wun ma Kath jin Ci To mo

⁴¹ Dhali a'di ca'bki'da 'cesh ka par 'twa/ e mo jin dhunuwa guurush mo dhali a'di parki'da waambuhany 'kwani e mo mmodhuna uni aguurush e mo jin dhunuwa guurush mo. 'Kwani tana ris ka

ris kun ta pa ki pa mo kun dhukina dhana guurush mo. ⁴² Dhala 'bom jin wukin ma kathim piti mo pu'dki'd mo dhali a'di ki dhu ushi emena guurushi su/ mo kun ta gi 'per mo, uni gun wana e ka tariipan 'de/ mo be. ⁴³ Dhali a'di ki yuk imancik a'di gwo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, a'boma ha'th'ko'd yansan jin wun ma kathim piti mo tani a'di dhuki'da ris tom piti 'baar mo mmobol uni gwansan e mo kun takki to mo e mo jin dhunuwa guurush mo be. ⁴⁴ Haali/ uni 'baar mo takki to mo 'peni tom buni gun ishkin ka enthus mo. Hili ayim 'pena ha'th'ko'd piti mo tani a'di dhuki'da ris to 'baar mo kun tana a'di mo gun mini 'taki kar a'di mo be.

13

Mo gi 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru Itwa/a/ mo gom 'Pemen jin 'Ko'd mo

¹ Dhali me'd jin yakina a'di ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani jan 'den kamu/ 'peni imancik a'di gwo mo o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, Amantor Gwo. Wosh gwahan wani jaro/ jarowa dhali monyangi gu'b gwahan wani jaro/ jaro/ mo! ² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: /E mishi dhan mii gi gu'ba caaga/ gwansan kun nyan'kunu mo? Hili wosha tal 'den kamu/ yisa midi di apowa kamu/ kamu/ mo jin minu 'koki ta'k a'cesh mo be.

³ Dhali me'd jin ca'bkina a'di e 'kuwosh Setuun jin di'd ka par 'twa/ ki gu'b gi mondheleladhelel mo tani Buterus dhala Yakuub dhala Yohaana dhala Andaraawus dotki a'di gwo ka kwal is mo ki: ⁴ Tori aman gwo mo ma, ki mii gwansan mini pu'd kakasja mo? Dhali ki jamas mii kun wakatinta imina to gwansani 'baar mo mmothim

mo mo? ⁵ Dhala Yesus ki tel mii 'pen mo dhali o uni gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma, ki jan tal 'den kamu/ midi diki sus um mmodheres mo. ⁶ 'Kwani tana ris ka ris mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo. Dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo be. ⁷ Dhali ki um mini cik gwo gom mo/as mo dhali gom gwo jin 'ce'du 'te/ mo gom mo/as mo tani dhalku/ is ki anan mo. Gom to gwansan mini mii pu'du/ mo. Hili 'pemen yisa minu thim naskina/ mo. ⁸ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'penkuman bampaŋ kamu/ midi cu mis apo/ 'penkuman bampaŋ kamu/ mo. Dhali adhan mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo dhali te/ midi di mo si'da/. Hili mii gwansan uni ita jasi montel 'pen ki isa nyor mo be.

⁹ Hili 'cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma. Haali/ uni mini ci um mo e montul is mo dhali um minu dor mo e gu'b gi montul is mo dhali um mini doshi bwambor imudhiir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmoçi gwo ibwambori uni mo be. ¹⁰ Dhali gwom 'borga/ minu mii ciki kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo ntwa/a/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni mini sus um mo e mo jin dwallu gwo mo dhali ci um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo ntwa/a/ mo gom gwo jin mina umi o mo. Hili oyi a'diyin jin minu ci um ki mo yansan mo haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹² Dhala kama kamu/ midi ci akam piti mmo'kosh jwa mo dhali com midi ci ya/ ki 'bwa/ ilu/ mo mmo'kosh mo dhali uçi mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo be. ¹³ Dhali um minu shi/i e ki 'kwani ka ris mo gom gway pem mo. Hili a'di jin midi 'dim 'kup mo ntagi 'pemen mo tani a'di iminu iwoth mo be.

¹⁴ Hili ki um mini par a'di jin ta mii jin bulabul e mo, a'di jin thumu

mo e mo jin mina a'di ka 'taki diki di mo ba/ tani (dhalka mandeŋ gwo e mishi gwo 'ban mo) dhali yan'ko'd uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo tani dhalki uni soni 'kuwosh mo ma. ¹⁵ Dhali dhalki a'di jin di'di 'kungu'b midi diki thul ka 'cesh mo walla cic gu'b piti mo mmogu toŋ kamu/ mo. ¹⁶ Dhali dhalki a'di jin di'd e bwam bunto midi diki doku/ ka nyan'ko'd mo mmogu burriyem pom piti mo be. ¹⁷ Dhali ayy/ayy/ ayy gom uni gwansan kun bwaa uçi mo dhali gom uni gwansan kun ci uçi ako mmopi ka tee gwansan mo. ¹⁸ 'Thoyi mo ma ki a'di midi diki pu'du/ mondiŋ mo. ¹⁹ Haali/ ka cim gwansan mo tani monto'c bwa midi di jin diki di wakan mo 'peni ka mur'kup mo me'd jin uk ma Arungimis to mo ntagi shwane/ mo ba/, dhali midi diki di ki sule/ sule/ mo be. ²⁰ Dhali wakki/ Tapa midi 'taki diki 'citha/ cim gwansan bwa mo tani buye/ wathimpaŋ kamu/ minu 'taki 'koki woth mo be. Hili gom gway gi uni gun kwanykunu mo, uni gun kwanykina a'di mo tani a'di i'cithuwa cim bwa mo be. ²¹ Dhali wakki/ wathin 'den kamu/ midi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, aKristhos a'dan mo, walla, Hili mo mo ma, a'di acittaan mo tani dhalki gwom piti ki gam is mo. ²² Haali/ ikristhos kun 'koki ta kuŋ gana/ mo dhali imanci gwonthus mini cu mis mo dhali tor dhan jamas mii mo dhali dhan mmer mo mmosusa susi dheres mo, wakki/ a'di mishu mii si'da/ gom uni gun kwanykunu mo be. ²³ Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo. Aha/ torcina um aris to gwansani 'baar mo ntwa/a/ mo be.

Mo gi Mina Ya/ gi 'Kwani Pu'du/ mo

²⁴ Hili ka tee gwansan mo 'ko'di monto'c bwa mo tani atente/ midi dhurum mo mo dhali appe midi diki ci monkush piti mo be. ²⁵ Dhali

arisa culi 'baar mo mini ta'k mo 'peni momis mo dhali mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu pir is mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo e bwaarak ka dhan mom'bi'th mo dhali ki monyca mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di midi hash iman'doyu gwom piti mo dhali tul kum piti is kun kwanykunu mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idonon mo 'peni mo jin din ma 'cesh 'kup mo ntagi mo jin dina momis 'kup mo be.

²⁸ 'Peni gwo gi cwampu/ da/ ari a'di mo dhali mishi miim piti mo. Me'd jin lu/ kina a'di abim piti mo mmo'ta'dama'ta'dam mo dhali dhu jipin this mo tani um ki mish mo mo ki moyurantee 'dishi'd mo be. ²⁹ Wakan si'da/ wakki/ um ki par aris to gwansan e mo mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'dishki'd mo, e 'twanjal hila/ mo be. ³⁰ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntwa/ a/, ntwa/ a/ ka ris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³¹ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem midi diki pe mo be.

³² Hili ka tente/ caan mo walla ki mo caan mo tani a'di dina wathin tal 'deŋ kamu/ ki mish mo walla iman'doyu gwo kun 'kon e momis mo walla Ya/ si'da/ mo, hili jasi Com a'di 'de/ mo be. ³³ Cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma dhali timi mo mo ma dhali 'thoyi mo ma, haali/ um 'koki mish mo mo atente/ jin mina mo pu'du/ mo be. ³⁴ A'di mina e waki wathi/ jin ya yilkina/ mo. Me'd jin dhalkina a'di pam piti 'pen mo tani dhali a'di dhu cinkinam piti mo mmohil mo mo isi ka tu'c piti ka 'dete/ 'dete/ mo. Dhali a'di ki kan amantim 'twanjal gu'b gwo mo mmotim mo mo be. ³⁵ Timi mo mo ma wakan - haali/ um 'koki mish mo mo jin mina

com gu'bi pu'du/ mo. A'di wari midi ta mom'pimpili/ mo walla mombwam/ e mo walla mo kun gwon ma dhongola nwa mo walla mon'thamo/ mo. ³⁶ Hili isi ciki/ a'di midi pu'du/ ki jahanne/ mo dhali gam um ki um mala e mo be. ³⁷ Dhali a'di jin torka/ um mo tani miga/ tor ki 'kwani 'baar mo ki: Timi mo mo ma.

14

Imanshu 'Kwani Bway Miikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Dhali acim bockini su/ ntwa/ a/ ka cim gi Mompe'kupanyolos mo dhali ayuk jin tulu 'kup mo gi maanjuthu'd jin miinu ki dar ga cumaŋ mo. Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni nŋapki bway mo mmobu'th a'di ki kup mo dhali 'kosh a'di jwa mo ² haali/ uni o gwo mo ki: Yisa ka tul 'kup yan jin yukuwa yuk mo yisa hili isi ciki/ adulaŋ mina 'kwani ishwa mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnanŋ Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

³ Dhali ki a'di diki'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin 'kosha monthus mo tani ki a'di ca'bki'da tharabeesa mo tani a'boma kamu/ pu'dki'd mo jin taki'd gi turanŋ gasaas jin ta gi kush mo jin din ma yina pi'dnanŋ gana/ nycine/ mo, jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki 'ce'd tura mo dhali wol a'di e 'kup ma Yesus mo be. ⁴ Hili 'kwanin tiya 'kokini mun mo kun deŋkin ma nyor mo e is buni mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shinu ayina pi'dnanŋ gana/ yan isa 'cesh kan mo? ⁵ Haali/ ayina pi'dna/ yan minu 'taki yol ka riyaal iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo dhali ciki 'kwani kun hatha'ko'd mo. Dhali uni ki ruŋa yim ki gwo mo be. ⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Atinta toca um ayim bwa mo? Ayim miiki tony jaro/ gom aha/ mo. ⁷ Haali/ um

isa yempa/ um tan gi 'kwani kun hatha'ko'd kun nyak'ko ki um mo, dhali ki yilan tiya jin ona bwa um mo tani um ki mish uni tom 'boron mii mo. Hili um mini 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo. ⁸ Ayim mii a'di jin misha a'di mii mo. Ayim 'koshki aha/ bungwar is pem ntwa/ a/ mo gom kan jin minu kan aha/ mo be. ⁹ Dhali ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: E mo yin jin minu ci gwom 'borga/ e mony'ceshi 'baar mo tani a'di jin miikin ma yim mo tani minu tor mo mmokaa yim e mo be.

Yahuusa A'di Gamki Gwo Me'd mo Mmo'citha/ Yesus Is ki Gwo mo

¹⁰ Dhali yan'ko'd Yahuusa Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani a'di yaki'd mo e igasiis kun can mo mmothoson gwo mo mmo'cith a'di is ki gwo mo e uni mo be. ¹¹ Dhali ki uni cikki gwo mo tani uni 'kunya bwa ki 'kuny mo dhali o gwo is mo mmociki a'di aguurush mo. Dhali a'di njacki embula 'borganj gana/ mo mmo'cith a'di is ki gwo mo be.

Yesus Shwaki Tontē/ jin 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo mo

¹² Dhali ka cim jin twa/ a/ gi maanj'kuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo ki uni 'cithki ari ka'bal 'kus mo gom Mompe'kupanyolos mo tani imancik a'di gwo oki a'di gwo mo ki: Ki mana o /e bwa jin mina aman ii mo dhali thoson to mo gom /e mo mmoshwa ki Mompe'kupanyolos mo? ¹³ Dhali a'di hashki imancik a'di gwo isu/ mo dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ i dhan 'penkuman bampa/ mo dhali wathi/ jin kali dhan dhur yi'de/ midi gam um 'kup mo. Bathi a'di nsho'k mo ma. ¹⁴ Dhali e mo yin jin mina a'di ciç mo tani oyi com gu'b gwo mo ki: Amantor Gwo o ki: Mane gu'b jin midi ta gu'b yilkina/ gom aha/ mo jin miga/ shwa to ka cim gi Mompe'kupanyolos nyakki imancik gwom pem mo?

¹⁵ Dhali a'di midi tor um adhan gu'ba beega/ mo jin nyanju ka makampo/ apowa kamu/ mo, jin isha to ki korom korom mo dhali jin thosonkunu mo. E mun mo tani thosoni to mo ma gom ana mo. ¹⁶ Dhali imancik a'di gwo iikin mo dhali pu'd mo e 'penkuman bampa/ mo dhali gam a'di me'd jin torkina a'di uni gwo mo. Dhali uni thosonki to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

¹⁷ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di pu'dki'd nyakki kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ¹⁸ Dhali ki uni 'kokina tharabeesa mo mmoshwa to mo tani Yesus ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Jan tal 'de/ 'peni um midi 'cith aha/ is ki gwo mo, a'din 'de/ jin nyakki to shwa ki aha/ mo be. ¹⁹ Dhali uni telki mii 'pen mo mmokal bwan diti'd mo dhali o a'di gwo mo ka bath 'pen ka rem 'kup mo ki: A/ aha/ 'taa? ²⁰ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta jin tal 'de/ 'peni um kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin 'thupki maanj'kuthu'd nyakki aha/ eya sahana 'de/ mo be. ²¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ jin 'cithki Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom wathi/ yansan mo wakki/ a'di minu 'taki 'koki dho'th mo be.

²² Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki bu'th maanj'kuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali ciki uni mo dhali o gwo mo ki: Budhi a'di yansan mo ma. A'di ta is pem mo be. ²³ Dhali a'di ki budha kubbaaya mo, dhali ki a'di ciki mom'bora 'bor bwa i is mo tani a'di ki ciki uni mo dhali uni 'baar mo piki a'di mo be. ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di yansan ta'da abas pem gi gwo jin gamu me'd jin ta jin this mo a'di jin wolki'd gom 'kwani ka ris mo be. ²⁵ Ka jin gana/

aha/ tora um gwo mo ki aha/ mina diki pi yiman maman cwa dok/ e mo ntaga tee jin miga/ pi a'di jin ta jin this e Bampa/ ma Arumgimis mo be.

Mo jin Waṭ ma Buṭerusa Yesus Gway A'di Torkunu Itwa/a/ mo

Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'kuwosh Setuun mo. ²⁷ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ta'k mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal minu ceker bwa mo be. ²⁸ Hili ṅ'ko'd mo tani ki aha/ minu cuyu mis mo dok/ e tani aha/ mina ya itwa/ a/ ki um e Pany Jaliil mo be. ²⁹ Buṭerus ki o a'di gwo mo ki: Bahili wakki/ uni gwansani 'baar mo mini ta'k mo tani aha/ mina diki bit mo be. ³⁰ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora / e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo ntwa/ a/ ka dhongola ṅwa diki ko e me'di su/ mo naskina/ tani / e mini waṭ aha/ gway me'di kwara mo be. ³¹ Hili a'di oki gwo ka du jin daradar mo ki: Wakki/ aha/ mina mii wu mo nyakki / e mo tani aha/ mina diki waṭ / e gway mo. Dhali uni 'baar mo nyakki o 'twan tal 'de/ mo be.

Yesus 'Thoki'd e Monsinu jin Ta Bwaagon ma Jathsemaani mo

³² Dhali uni iikin mo e mo jin yuku gway ka Jathsemaani mo. Dhali a'di ki o imanciḡ a'di gwo gwo mo ki: 'Koyi imahan mo ma. Aha/ ki ya mo dhali 'tho mo. ³³ Dhali a'di ki susa Buṭerus mo dhala Yakuub mo dhala Yohaana mo dhali mii ma cis telki a'di 'pen mo mmobu'th a'di kagahara mo dhali bwa jin tocu 'kus si'da/ mo be. ³⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem diṭa bwa ki diṭ kagahara mo, ma isi kan mmowu moyi. 'Koyi imahan mo ma dhali timi mo mo mmo'ko ki e i'kup mo. ³⁵ Dhali mmoyakina a'di mo mmothoṭh is ari'ceenne/ mo tani

a'di bitki'da 'cesh mo dhali 'tho mo wakki/ a'di minu 'taki mish mii mo tani ki mo yan midu 'taki ya pe a'di mo. ³⁶ Dhali a'di o gwo mo ki: Abba Ababa. Aris to 'baar mo mishu mii ki / e mo. Kalka kubbaaya yan 'peni aha/ mo ma. Hili a'di yisa jin oyaa/ bwa, hili a'di jin ta bwam pini mo be. ³⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo dhali a'di ki owa Buṭerus gwo mo ki: Simaan, A/ e ishki e kan mo? Bunya/ mina / e diki tim mo mo ka tenten 'de/ mmodi ki e i'kup mo? ³⁸ Timi mo mo ma dhali 'koyi ki e i'kup mo dhali 'thoyi mo, ki um mini 'koki ciḡ mo e mo jin palu mo. Shi/ in ka jin gana/ a'di ona bwa mo tani hili bungwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ³⁹ Dhali dok/ e a'di yaki'd mo dhali 'tho mo mmorash jasi gwon tal 'de/ e mo. ⁴⁰ Dhali dok/ e a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni to'dki uni is mo dhali uni 'koki mish gwo jin mina uni thoḡ a'di mo be. ⁴¹ Dhali me'di kwara mo dok/ e tani a'di pu'dki'di uni mo dhali o uni gwo mo ki: A/ um 'kon mo mmo/ ish e kan mo dhali bu'th mosi/ is bum mo? A'di 'koshi jwa mo ba/. Mo pu'du'd mo. Ya/ gi 'Kwani a'di 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta imanmii miinthus mo be. ⁴² Cuyi mis mo. Dhalki ana iina mo. Hila uma? Aman'cithaa/ is ki gwo pu'dki'd hila/ mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴³ Dhali ki jahanne/ ki a'di di'di mmo/ o gwo mo naskina/ mo tani Yahuusa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di suski'da waambuhany 'kwani nyakki a'di mo ki gandala turga/ ime'd mo dhali cwa mo, 'peni igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo dhali 'kwaniṅ gwanyjaka/ mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ciki uni jamas mii mo mmo/ o gwo mo ki: Jan tal 'de/

jin miga/ pi 'twa/ mo tani a'di ta wathi/ mo. Budhi a'di mo dhali susi a'di ki 'dantar mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di ki ya a'di ki jahanne/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni 'baar mo ki dhu me'd buni apo/ a'di mo dhali bu'th a'di mo. ⁴⁷ Hili jan tal 'denj kamu/ 'peni uni gwanan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani a'di ki buk gandala turgam piti mo dhali ruthun cinjina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cih a'di 'cem piti mo be. ⁴⁸ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: A/um iyyin ka pije/ mmobu'th aha/ ki gandala turga/ ime'd mo dhali ki cwa mo, me'd mii jin miinu apo/ wathin 'di/ mo? ⁴⁹ Ka tee kun bathani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'tor um gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. Hili dhalki Gwo jin 'kwarkunu mo thimu mo. ⁵⁰ Dhali uni 'baar mo dhalki a'di me'd mo dhali so mo be.

Wathin Dhuru'c jin Guski'd mo

⁵¹ Dhali wathin dhuruca kamu/ bathki a'di nsho'k mo ki dar gi ton kamu/ i is mo, jasi burrinyen dhiny e jin 'kamkina a'di i is mo, dhali uni ki bu'th a'di mo. ⁵² Hili a'di dhalki burrinyen dhiny e mo dhali gus is 'te/ mo ki jasi burrinye/ jin hita a'di i empad mo be.

Yesus Doshki'd mo e Bwambor gi Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵³ Dhali uni ki susa Yesus eya gasiis jin ca'd mo. Dhali igasiis kun cani 'baar mo dhali 'kwani gwaninj gwanyjaka/ mo dhali iman'kwar to mo uni tulki is mo be. ⁵⁴ Dhala Buterus bathki a'di nsho'k 'pena dhana/ mo. A'di ki ya ki sule/ e bwaagon ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki nyak ca'b ki imanji mo mo dhali sam is piti i o'd mo be. ⁵⁵ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gi montul is buni 'baar mo uni n'apki gwo mo mmo/o apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo

tani hili uni 'koki gam ton tal 'denj kamu/ mo be. ⁵⁶ Haali/ 'kwani tana ris ka ris kun 'ce'dki a'di gwo apo/ mo dhali gwom buni gun 'ce'dkina uni a'di i is mo tani uni 'konuki gam me'd mo be. ⁵⁷ Dhali kun tiya doshkin ki mis mo dhali 'ce'd a'di gwo apo/ mo mmo/ o gwo mo ki: ⁵⁸ Aman cikina gwo jin ona a'di mo ki: Aha/ mina 'kosh gu'b gi mondheleladhelel yanan mo, a'di jin nyan'kunu ki me'd mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina nyan' jan kamu/ jin 'konuki nyan' ki me'd mo be. ⁵⁹ Isi gwom buni jin 'ce'da uni kan mo tani yisa gamu me'd mowa. ⁶⁰ Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo e bwaman uni mo dhali dota Yesus gwo mo ki: A/e bunya/ diki 'de'k 'twan' kamu/ mo mmothok gwo kana? Gwo gi wakatinta i/ ona 'kwani gwansan apo/ /e mo? ⁶¹ Hili a'di ca'bki'd ki shwam mo dhali yisa thok 'twan' kamuwa. Dhala gasiis jin ca'd dok/ e ki dot' a'di gwo mo ki: A/e tana Kristhos jin ta Ya/ gi A'di jin Manu mowa? ⁶² Dhala Yesus ki thok' a'di gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo, dhali /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmo'ca'b ka bim poros gi mom'bi'th mo dhali mmodoku/ ka nyan'ko'd mo e bwaarak' 'peni momis mo be. ⁶³ Dhala gasiis jin ca'd dherki burrinyem pom piti bwa mo dhali o gwo mo ki: Katinta icorkina ana gwo mo jin minu mii o mo? ⁶⁴ Um cikki a'di walki gwo sor mo. Gwo jin gama um me'd mo wakata mo? Dhali uni 'baar mo wakki a'di mo mmo/o ki a'di ha me'd mmowu mo be. ⁶⁵ Dhali kun tiya telki mii 'pen mo mmo'tak' a'di manya/ i is mo dhali mmokum a'di bwam/em piti mo dhali dor a'di mo mmo/o gwo mo ki: Oyi gwo is mo ma. Dhali mmodora uniya dor ki me'd buni mo tani uni kun ta imanji mo mo bu'thki a'di mo be.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁶⁶ Dhala Buṭerus diki'd ka lungu'b mo e bwam ma goṅ mo, dhali nyarany c̄inḱinan 'den kamu/ 'peni jim ma gasiis jin ca'd mo tani a'di pu'dki'd mo. ⁶⁷ Dhali mmony-ithkina a'diya Buṭerus mo mmosam is piti i o'd mo tani ayim ku'thki a'di ki e mo dhali o gwo mo ki: /E si'da/ nyakki di ki wathi/ gi Pa Naasira yan jin ta'da Yesus mo. ⁶⁸ Hili a'di waṭki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo walla 'pemen gwom pini jin ona /e mo tani a'di molka/ 'ban mo. Dhali a'di ki ya ka piye/ ki 'twarḱala lambalany mo. Dhala dhongola ḱwa gwoki'd mo be. ⁶⁹ Dhali nyarany c̄inḱina/ parki a'di e mo dhali ṭel mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo dok/e e uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo ki: Wathi/ yansan ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo be. ⁷⁰ Dhali dok/e a'di waṭki gwo mo. Dhali yan'ko'd dok/ e ari'ceenne/ mo tani uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani ona Buṭerus gwo mo ki: Ka jin gana/ /e ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo haali/ /e ta ji gi Pany Jaliil mo be. ⁷¹ Hili a'di ṭelki mii 'pen mo mmojee is piti jwa mo ki gwo jin thulkina a'di me'da po/ mo, mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo, a'di jin okina um mo. ⁷² Dhali ki jahanne/ adhongola ḱwa gwoki e me'di su/ mo. Dhala Buṭerus kana gwo e mo, ma gwo yin jin on ma Yesus a'di mo ki: Nṭwa/a/ ka dhongola ḱwa diki ko e mo me'di su/ mo tani /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo. Dhali ki a'di di'd mmoka gwo e 'baar mo ka bath 'pen mo tani a'di 'tul ma du mo dhali a'di gwoki'd ki jabu'th mo be.

15

Yesus Doshki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

¹ Dhali ki jahanne/ ki mo ta mon'thamo/ mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwaniṅ gwanyjaka/ mo dhali iman'kwar to mo dhali

aris 'kwani gi montul is buni mo tani uni tulki is mo mmoganan gwo 'kup mo. Dhali uni ki deka Yesus mo dhali sus a'di mo mmoçika Bilaatus mo be. ² Dhala Bilaatus ki doṭ a'di gwo mo ki: Ki /e de itana malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thoḱ a'di gwo mo ki: /E si'da/ on wakansan mo be. ³ Dhali igasiis kun can uni yerki a'di is ki gway ki to ka ris mo. ⁴ Dhala Bilaatus ki doṭ a'di mo dok/ e ki: /E bunya/ mini diki thoḱ 'twarḱ kamu/ mo 'taa? Hili ma, ama'diny gwo wana risa kun okina uni apo/ /e mo. ⁵ Hila Yesus diki thoḱ a'di gwon ṭal 'den kamu/ mo. Gom mii gi wakan mo tani aBilaatus merki'd mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

⁶ Dhali ki mii jin tuluwa tul 'kup mo tani miim piti isa yempa/ ta mii mmo'cuḱki uni jan 'de/ 'peni 'kwani habuus mo a'di jin doṭkina uni mo be. ⁷ Dhali wathi/ di'd jin yuḱunu gway ka Baraabas mo jin diki'di bwam uni eya sijn mo, a'di jin 'koshki'da mee mo e mii jin miinu gom gwo jin onuwa 'cesh gom bampa/ mo be. ⁸ Dhala waambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali ṭel mii 'pen mo mmodoṭa Bilaatus gwo mo mmomii to jin miina a'di isa yempa/ gom uni mo. ⁹ Dhali a'di ki thoḱ uni gwo mo ki: Um ḱapki aha/ mmo'cuḱki um aMalik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ¹⁰ Haali/ a'di nyithki dhapan jin takina igasiis kun can mo gom a'di mo mmoçi a'di wakan mo. ¹¹ Hili igasiis kun can ci'thkina waambuhany 'kwani is ki mii mo ki a'di midi 'cuḱki uni aBaraabas mo 'te/. ¹² Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo dok/ e ki: Dhali aha/ mina miiya ta ki wathi/ jin yuḱa um ka Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? ¹³ Dhali uni cuukin kagahara mo dok/ e ki: 'Koshi a'di ki cwany'ciṭhan dhul mo.

14 Dhala Bilaatus ki thok uni gwo mo ki: Gomatinta sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni 'baar mo kumki cuuwa/ mo ki nyanye/ mo mmo/ o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. 15 Wakan Bilaatus mmodikina a'di gwo ibwa mo mmoṭeya waambuhany 'kwani ki gwo mo tani a'di ki 'cukki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/askar Miikina Yesus ka Mak mo

16 Dhali i/askar ki sus a'di mo e bwam mo ma mudhiir mo, a'di jin ta gu'b jin ca'ba a'di nycine/ mo. Dhali uni ki yuk i/askari 'baar mo ka tul 'kup mo. 17 Dhali uni ki hi'thki a'di burrinyen duk is mo jin ta jam po/ mo dhali uni ki to'd ton'kup 'pena 'de/ mo mmokar a'di i'kup mo be. 18 Dhali uni ki tel mii 'pen mo mmothe a'di me'd mo mmo/o gwo mo ki: Hayy Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. 19 Dhali uni ki dor a'di 'kup ki cwa mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo dhali uni ki lunj ki jin 'kupa 'dupuni bwambori a'di mo mmowu is ka 'cesh mo. 20 Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki 'cuk a'di burrinyen duk is jin ta jam po/ mo dhali uni ki hi'thki a'di burrinyem piti i is mo. Dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

21 Dhali uni ki budha Simaan gi Pan Kerawaan ki 'bi'th mo a'di jin ta CoAlaksandar mo dhala Rupus mo, a'di jin yaki yampe mo, a'di jin yayi'd 'peni bampa/ mo, mmokal cwany'cithan dhul piti mo.

22 Dhali uni suski a'di mo e mo jin yuku gway ka Gulgutha mo (jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: mo ma siman 'kup mo be.) 23 Dhali uni ciki a'di yimana mura'th jin 'koshu e ki yiman cwa jin ta'da

murr mo be. Hili a'di diki bu'th a'di mo be. 24 Dhali uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo dhali uni ki kwa/ burrinyem piti bwa mo e bwam uni mo mmoṭa'k to mo gom uni mo mmopi gwo 'pen ka pije/ mo, gom to jin mina uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ 'taki bu'th mo be. 25 Dhali ki mo ta'da tente/ pedojon mo tani uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo be. 26 Dhali gwo jin onu apo/ a'di jin 'kwarkunu mo, a'di jin den'kunu e mo tani o'd ka: Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. 27 Dhali nyakki a'di mo tani uni ki 'kosh 'kwanin 'di/ isu/ ki cwany'cithan dhul mo, jan tal 'de/ ki me'da bim poros piti mo dhali jan kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. 28 Dhali Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo thimkunu mo, a'di jin o gwo mo ki: A'di karkunu mo nyakki imandhan gwo mo. 29 Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe mo tani uni ciki a'di gura/ mo dhali pir 'kup buni mo dhali o gwo mo ki: Ayy. /E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo tani 30 wo'th/ is pini mo ma, dhali thulu/ ka 'cesh 'pena po/ cwany'cithan dhul mo. 31 Wakan si'da/ igasiis kun can miiki a'di ka mak mo ka rem 'kup nyakki iman'kwar to mo mmo/ o gwo mo ki: A'di mishi tiya wo'th mo tani hili a'di molki is piti wo'th moyi. 32 Dhalka Krithos jin ta'da Malik gi 'Kwani ma Israyiil thulu'd ka 'cesh shwane'dan 'pena po/ cwany'cithan dhul mo ki ana mina par e mo dhali gam gwo is mo. Dhali uni gwansan kun nyak'kunu 'kosh ki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni si'da/ sorki a'di mo be.

Mowu ma Yesus mo

33 Dhali ka tente/ pu'dki'di bwaj 'kup mo tani adhan mondhurumi'd pu'dki'd apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ ibum 'ban mo be. 34 Dhali ka tente/ 'koni kwara mo tani Yesus cuuki'd jin dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Iluwi,

Iluwi, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka: Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta dhalkina / e aha/ 'pen kan mo? ³⁵ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di yukki'da Iliyya mo be. ³⁶ Dhali jan tal 'den kamu/ guski'd mo dhali 'tu'da lipa/ ki yiman tom 'paça'd mo mmokar a'di e cwa mo dhali ciki a'di mmopi mo mmo/o gwo mo ki: Çora ma. Dhalki ana para e mo wakki/ Iliyya midu pu'du/ mo mmo'cuk a'di ka 'cesh mo. ³⁷ Dhala Yesus cuuki'd kagahara mo dhali a'di ki ci shi/in piti jin 'ko'd mo be. ³⁸ Dhali burrinye/ jin di'd e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni bun'kup mo ntagi bum'pen mo be. ³⁹ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd, a'di jin doshki'd ka karambuye/ i a'di mo tani parki a'di e mo mmoko wakan mo dhali mmoci shi/in piti jin 'ko'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

⁴⁰ Dhali up 'kokin mo mmun si'da/ mo kun hilki mo mo 'pena dhana/ mo. Uni gun 'koni bwaman uni mo tani ta iMariyam Magdaliyya mo dhala Mariyam jin ta KoYakuub mo jin ta a'di jin ta dhuru'c mo dhala Yusi mo dhala Saluuma mo be. ⁴¹ Uni gun bathki a'di nsho'k mo me'd jin dikina a'di e Pany Jaliil mo dhali mii a'di to mo. Dhali up tana ris ka ris si'da/ kun pu'dkin mo kun nyakki ii ki a'di mo e Pa Urushaliim mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁴² Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo tani a'di jin ta'da tee jin twa/ a/ ka cim ma pesu/ mo tani ⁴³ aYuusup gi Pa Arraama a'di jin taku mo jin ta jan tal 'de/ gi montul is buni mo, a'di ki is piti si'da/ jin çorki Bampa/

ma Arumgimis mo, a'di bu'thki'da du mo dhali yaa Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom bungwar is ma Yesus mo be. ⁴⁴ Dhala Bilaatus merki'd mo wakki/ a'di midu 'taki wu ki jahanne/ kan mo. Dhali a'di ki yuka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo mmodot a'di gwo mo wakki/ a'di wuki'd hila/ mo walla a'di kapki wu mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di da/arki gwo 'pena mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo gom jwa jin wukina a'di mo tani a'di ki dhala Yuusup bway mo mmokal bungwar is piti mo be. ⁴⁶ Dhali a'di yolki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali a'di ki thul a'di ka 'cesh mo dhali 'tham a'di is ki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali 'thi a'di mo e jis wosh jin 'kolkunu mo dhali 'danjal dhan wosha caaga/ mo mmomu'th 'twaman jis jwa 'twa/ mo be. ⁴⁷ Mariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYusi parki mo e mo, mo jin 'thikunu a'di nycine/ mo be.

16

Mompinu mo

¹ Dhali ka cima pesu/ peki'd mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYakuub mo dhala Saluuma mo uni yolki to kun kuyi mo ki kuy mo, wakan ki uni mini ii mo dhali 'koshki a'di i is mo be. ² Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka tee jin twa/ a/ ga dhas mo tani uni iikin mo e mo'kupaje mo ka tente/ sulki'd mo be. ³ Dhali uni 'kokin mo mmo/ o gwo ka rem 'kup mo ki: Kaja sa/ imidi ka'cki ana wosh 'peni 'twaman jis jwa mo? ⁴ Dhali uni hilki mo 'kup ki mis mo dhali uni parki wosh e mo mmo'danjalkunu a'di ka nyan'ko'd mo haali/ a'di caaca mo be. ⁵ Dhali uni ciki bwaman jis jwa mo dhali uni parki wathin dhuruca kamu/ e mo mmoça'bki me'da bim poros mo mmohi'th burrinye/ jin ça'bki

bany bany mo dhali uni merkin mo. ⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ki mer mo. Um n̄apkina Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. A'di cuki mis mo be. A'di diki di imahan mo be. Hili mo mo ma, mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ⁷ Hili iiku/ mo dhali tor imancik a'di gwo gwo mo dhala Buterus si'da/ ki a'di midi ya itwa/ a/ ki um e Pany Jaliil mo. Dhali e mun mo tani um mini par a'di e mo me'd gwo jin tor kina a'di um mo be. ⁸ Dhali uni iikin mo dhali so ka n̄waça/ 'peni mon'kupaje mo haali/ mo jin deenu is mo dhali momer mo pu'dki'd apo/ uni mo be, dhali uni 'koki o gwoṅ kamu/ tal 'de/ mo ki wathin kamu/ mo haali/ uni ko/ ki is mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/is mo

⁹ Dhali ki a'di cukunu mis mo ka'tum ka cim jin twa/ a/ ka dhas yan mo tani a'di piki'da Mariyam Magdaliyya i is n̄twa/ a/ mo a'di jin urkina a'di aruma 'cesh thusi pesu/ ka pije/ mo be. ¹⁰ Ayim yaki'd mo dhali tor to gwansan ki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo ki uni 'kokin mo mmo'ko ki bwan ditin mo dhali mmoko mo be. ¹¹ Hili ki uni cikki gwo ki a'di diki'd ki e mo dhali mish ma yim mo tani uni 'koki gam gwom piti is mo be.

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Isu/ I/is mo

¹² Dhali yan'ko'd mo tani a'di piki unin sun tiya i is mo ki jama masa kamu/ mo me'd jin iikina uni ibway mo mmo/ii bampa/ mo. ¹³ Dhali uni iikin ka nyan'ko'd mo dhali tor aris to gwansan ki 'kwani 'baar mo. Hili uni 'koki gam gwom buni is mo be.

Yesus Hashki Uni kun 'Koni Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd mo tani a'di ki pi uni 'kume'd i'ce'dka 'de/ i is uni 'cena mo me'd jin 'kokina uni eya

tharabeesa mo mmoshwa to mo. Dhali a'di ki kucur uni ki gwo mo gom gwom buni gun 'kona uni ki gam is mo dhali goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo haali/ uni 'koki gam gwo gi uni gwansan is mo uni kun parki a'di e mo 'ko'di pim piti jin piyunu a'di mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo e mony'ceshi 'baar mo dhali ci gwom 'borga/ eya ris 'kwani 'baar mo kun ukkunu mo. ¹⁶ I/a'di jin midi gam gwo is mo dhali minu mii ki yi'de/ mo tani a'di iminu iwoth mo be. Hili a'di jin diki gam gwo is mo tani a'di minu wak mo be. ¹⁷ Dhali jamas mii gwansan mini bath uni gwansan kun gam gwo is mo: Ki gway pem mo tani uni mini ura ruma 'cesh ka pije/ mo dhali uni mini wal 'twa/ ki 'twan thisa tiya mo be. ¹⁸ Uni mini bu'th tasha/ mo. Dhali wakki/ uni mini pi ton tiya kun 'kon ma ti'di cine/ mo tani a'di midi diki shi/ uni is mo be. Uni mini dhu me'd buni apo/ uni gun 'ba'thkin mo, dhali uni minu waç mo be.

Yesus Shinkunu Bway Momis mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd wakan Tapa Yesus 'ko'di a'di tor ki gwo e uni mo tani a'di bu'thkunu mo bway momis mo dhali di'd mo mmoça'b ka bim poros ma Arumgimis mo. ²⁰ Dhali uni iikin mo mmoçi gwo mo eya ris mo 'baar mo dhali Tapa diki'd mo mmonyakka tu'c mii ki uni mo dhali mmo'da/ki uni gwo kun çina uni sho'k mo ki jamas mii kun bathkunu mo be. Amen

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma LUUKA mo

*Gwo jin Yedhuwa Thawupiilus
Sho'k mo*

¹ Haali/ me'd 'kwani ka ris kun bu'thki gwo mo mmotul gwo 'kup mo ka bath 'pen mo, gwo jin thimkunu mo e bwam ana mo, ² jasi me'd uni kun cikunu ana mo ki uni gwansan 'peni ka mun'kup mo kun ta iman/o gwo ki e mo dhali imanii gwo mo tani ³ a'di toshka/ ki a'di 'boro'd gom aha/ si'da/ mo mmobatha aris to gwansan ki 'dishe/ mo haali/ goma cim gunn isa gush mo mmo'kwar uni ka rotham po/ mo gom /e mo /e jin tana Thawupiilus jin ta jim 'borga/ mo ⁴ ki/e mini mish gwon' gana/ mo gom gwo gi to gwansan kun torkunu /e mo be.

*Mondho'th ma Yohaanjim Mii'da
Mii ki Yi'de/ Torkunu Ntwa/a/ mo*

⁵ Dhali ka tee ma Hirodus jin ta'da malik gi Pa Yahuudiyya mo tani agasiisa kamu/ diki'd mo jin yuku gway ka Sakariyya mo. A'di ta'da awak 'peni 'kwani ma Abiyya mo. Dhali a'di ta'd gi ashim piti 'peni i' bwa/ ma Haruun mo dhali gway ma yim yuku ka Ilisabaat mo be. ⁶ Dhali uni su/ mmontal 'de/ mo tani ta kun' kar/e mo ibwambor ma Arungimis mo mmomii gwonkan jin 'kwarkunu 'baar mo dhali a'di jin ona gwonkan gi Tapa mo ki dar gi miiwak mo be. ⁷ Hili uni dar ga 'ci mo haali/ Ilisabaat a'di ta'da burum mo dhali uni su/ cakin ki yil mo be.

⁸ Dhali ki a'di di'd mo mmomiya tu'c ma gasiis ibwambor ma Arungimis mo ka wak piti 'kon atu'c mo tani ⁹ isi me'd mii ma gasiis mo tani to bitki'da po/ a'di mo, to jin bitu mo jin mina a'di cic e gu'b gi mondheleladhelel gi Tapa mo dhali duka 'bicajwahar

mo be. ¹⁰ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo 'kokina pije/ mo mmo'tho mo ka tente/ jin dukuwa 'bicajwahar mo be. ¹¹ Dhali aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is mo mmodosh ki 'bana bim poros ma gwata/ jin dukuwa 'bicajwahar mo. ¹² Dhala Sakariyya mur ma du mo mmoparkina a'di a'di e mo dhali mon'ko/ is bitki'da po/ a'di mo be. ¹³ Hili aman'doyu gwo ki o a'di gwo mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Sakariyya, haala 'thom pini cik'kunu mo be dhali ashim pini ka Ilisabaat midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Yohaam mo be.

¹⁴ Dhali /e mina bwa 'kuny mo dhali 'bor bwa mo be, dhali 'kwani ka ris mina bwa 'kuny mo gom mondho'th piti mo be.

¹⁵ Haali/ a'di midi eka/ ek mo mbwambori Tapa mo, dhali a'di midi diki pi yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo walla tompinum 'bi'thga/ mo,

dhali a'di minu 'tu'd mo ki Shi/in Dheleladhelel mo. me'd jin dikina a'di 'peni bwan' kum mo be.

¹⁶ Dhali a'di midi tu'k iya/ ma Israyiil ka ris mo e Tapa Arungimis buni mo be,

¹⁷ dhali a'di midi ya mbwambori a'di ki shi/in mo dhali gi mom'bi'th ma Iliyya mo, mmo'tuka du gi icom ki uci mo, dhali uni gun ushi gwo ha e mo e moyuk gi uni gun miin ka kar/e mo,

mmo'thoson 'kwani is mo gom Tapa mo, 'kwani kun thosonkunu mo be.

¹⁸ Dhala Sakariyya thokki'da man'doyu gwo gwo mo ki: Yan miga/ mish kata mo? Haali/ aha/ si'da/ tana wathin dhan mo dhali ashim pem si'da/ a'di ca'd ki yil mo be. ¹⁹ Dhali aman'doyu gwo ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana

Jibra/iil, a'di jin doshki'd e buŋ'kus ma Arungimis mo, dhali aha/ hashkunu mo mmoçi /e gwo mo dhali mmokał / e gwom 'boro'd yansan mo. ²⁰ Dhali hili mo mo ma, /e mini ta a'diye/ mo dhali mol gwo o mo ntaga tee ki to gwansan minu pu'd mo haali/ /e diki gam gwom pem is mo, a'di jin minu thim ki mom buni mo be. ²¹ Dhali 'kwani 'kokin mo mmocora Sakariyya mo dhali uni merkin mo mmoayina a'di adiite/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo be. ²² Dhali ki a'di yayi'd ka pije/ mo tani a'di diki mish 'twa/ walki uni mo dhali uni nyithkin ki a'di parki tonyjan e mo e gu'b gi mondheleladhelel mo, dhali a'di ki mii jamas mii mmoŋor uni mo dhali a'di di'd ka 'diye/ mo naskina/. ²³ Dhali ki mo ma cim piti jin miikina a'diya tu'c 'baarki'd mo tani a'di dokki bway pam piti mo be.

²⁴ Dhali 'ko'da tee gwansan mo tani ashim piti ka Ilisabaat bwaaki'd mo dhali ka ppe 'kona 'kupi mudhe'd mo tani ayim bagki is piti mo mmo/ o gwo mo ki: ²⁵ Tapa a'di mii'd kan e aha/ mo ka tee jin hila a'di apo/ aha/ mo mmokał mowak pem jin waku aha/ e bwaman 'kwani mo.

Mondho'th ma Yesus Torkunu Ntwa/a/ mo

²⁶ Dhali ka ppe 'kona 'kupi pe'de/ mo tani aman'doyu gwo jin ta'da Jibra/ iil mo a'di hashkunu mo 'peni Arungimis mo e 'penkuman bampa/ gi Pany Jaliil mo jin yuku gway ka Naasira mo be, ²⁷ eny nyaran gana/ jin karkunu mo gom wathi/ jin yuku gway ka Yuusup mo 'peni gu'b ma Dawuu'd mo, dhali nyaran gana/ yan yuku gway ka Mariyam mo be. ²⁸ Dhali a'di pu'dki'da yim mo dhali o gwo mo ki: Hayy, ayy, /en 'de/ jin gamkina 'the mo. Tapa a'di di'd e /e mo be.

²⁹ Hili a'di yim mur ma du kagahara mo, gom gwo yan jin okunu mo, dhali kulum a'di e bwam piti mo gom monthe me'd yan midi ta atinta mo. ³⁰ Dhali aman'doyu gwo ki o a'di yim gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Mariyam, haali/ /e gamkina 'the 'peni Arungimis mo be. ³¹ Dhali hili mo mo ma, /e mini bwaa e bwam pini mo dhali dho'th ya/in mo dhali /e mini yer a'di gway ka Yesus mo be.

³² Dhali a'di midi ek mo dhali minu yuk ki Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo.

Dhali Tapa Arungimis midi ci a'di akursi ma ababam piti ka Dawuu'd mo be.

³³ Dhali a'di midi ta tapa apo/ gu'b ma Yakuub ki sule/ mo, dhali bampam piti midi di kan ki dar gi 'pemen mo be.

³⁴ Dhali aMariyam thokki'da aman'doyu gwo gwo mo ki: Yan minu mish mii kata mo ki aha/ mola wathin gwaḥ kan mo?

³⁵ Dhali aman'doyu gwo thokki'da yim gwo mo ki:

Shi/ in Dheleladhelel midi yayu/ apo/ /e mo,

dhali mom'bi'th gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo midi 'kam /e ka la mo be.

Wakan a'ci jin minu dho'th mo tani a'di minu yuk ki jin kogu mo, a'di jin ta Ya/ ma Arungimis mo be.

³⁶ Dhali hili mo mo ma, abas pini ka Ilisabaat si'da/ bwaaki'da 'ci ki yil jin can ma yim mo, dhali yansan ta'da ppe 'kupi pe'de/ mo ka yim jin yuku gway ka yima burum mo be.

³⁷ Haali/ ka Arungimis mo tani to piyi'd jin molu mii mo be. ³⁸ Dhala Mariyam o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana cinkina/ nyara/ gi Tapa mo. Dhalki a'di miinu mo gom aha/ mo isi ki gwom pini mo. Dhali aman'doyu gwo yaki'd mo 'pena yim mo be.

Mariyam Butki'd, Uni ka Ilisabaat mo

39 Dhali ka tee gwansan mo tani aMariyam cuki mis mo dhali ya mo ki jahanne/ mo e bampa/ gi paŋ 'kuwosh mo e 'peŋkuman bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo. 40 Dhali ayim ciŋki gu'b ma Sakariyya mo dhali theka Ilisabaat me'd mo be. 41 Dhali ka Ilisabaat ciŋki monthe me'd ma Mariyam mo tani a'ci peki'd mo e bwa ma yim mo be. Dhali Ilisabaat 'tu'dkunu mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo be, 42 dhali ayim 'terki cuuwa/ mo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Mom'bor mii gom /e e bwaman up mo dhali mom'bor mii gom maman gi bwam pini mo! 43 Dhali a'di yan cikunu aha/ mo gomata mo? ka ta'da gi Tapam pem midi 'taki yayu/ i aha/ mo? 44 Haali/ hili mo mo ma. Ki 'twa/ jin thekina /e aha/ me'd mo pu'dki'd e bwany'cem pem mo tani a'ci peki'd mo e bwam pem mo gom moŋ'kuny bwa mo be. 45 Dhali mom'bor mii goma yim, a'di jin gamki gwo is mo ki a'di minu thim mo, a'di jin okunuwa yim mo 'peni Tapa mo.

Gway ma Mariyam jin Maŋa A'diya Maŋ mo

46 Dhala Mariyam o gwo mo ki: Akashiram pem eŋki Tapa mo, 47 dhali shi/in pem 'kunykina bwa mo eya Arungimis jin ta'da Amanwoth pem mo, 48 haali/ a'di ki hil monya' b piti jin hatha nyarany ciŋkinam piti 'ko'd mo. Haali/ hili mo mo ma. 'Peni shwane/ mo tani aris 'kwani ma nyakum yil mo mini yuk aha/ gway ki a'di jin 'boru mii mo be. 49 Haali/ a'di jin ta gi mom'bi'th mo tani miiki'da dhan to jin eŋki'd e aha/ mo, dhali gway piti kogu mo be. 50 Dhali momiimiim piti di'd apo/ uni gwansan kun ko/ a'di mo, 'peni uni gun tana nyakum yil ka nyakum yil mo be.

51 A'di tor 'bi'th piti ka bim piti mo be. A'di kwa/ki uni gun dhu is ki ca mo e gwalal buni kun kuluma uni eya dum buni mo be. 52 A'di ki thul uni gun ta gi 'bi'th ka 'cesh mo 'pena kursin tapam buni mo. Dhali a'di ki dhu uni gwansan ki ca mo kun hatha 'ko 'ko'd mo be. 53 A'di ki 'tu'd uni gun 'kosha te/ mo ki tom 'boron mo, dhali uni kun ta pa ki pa mo tani dhukina a'di 'pen bwa 'te/ mo be. 54 A'di woŋki ciŋkinam piti ka Is-rayiil mo, mmoka momiimiim piti e mo be, 55 me'd gwo jin okina a'di ibabam bana mo be, eya Ibrahiim dhali iya/ m piti ki sule/ mo. 56 Dhala Mariyam ca'bki'd mo nyakki a'di me'da ppe 'kupi kwara mo dhali dok pam piti ka nyan'ko'd mo be.

Mo jin Dhodhuwa Yohaana jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

57 Dhali mo pu'dki'd mo goma Ilisabaat mmohoth mo be dhali a'di ki dhodha 'ci jin ta ya/ mo. 58 Dhali imannyak 'kom piti dhala bas piti ciŋki gwo ki Tapa tor ki dhan miim piti e a'di yim mo dhali uni 'kunykina bwa mo nyaŋka yim mo be. 59 Dhali ka cim 'koni pekware mo tani uni pu'dkin mo mmo'ciŋha/ 'ciya munyal yis mo, dhali uni mini 'taki yer a'di gway ka Sakariyya 'ko'di gway gi com mo, 60 hili kum piti o gwo mo ki: Yisa wakana. A'di minu yuk gway ka Yohaana mo be. 61 Dhali uni o a'di yim gwo mo ki: Abas pininj kamu/ yisa yuku ki gway gi wakan mo be. 62 Dhali uni ci a'di jamas mii mo gom com mo mmo/o ki a'di minu yuk kata mo? 63 Dhali a'di dotki uni cwam ba'd is mo jin gwaju ka 'diŋkilaan dham mo mmo'kwar to mo dhali a'di 'kwarki'd ki: Gway

piti ka Yohaana mo be. Dhali uni 'baar mo merkin mo be. ⁶⁴ Dhali ki jahanne/ 'twam piti ka'dki'd mo dhala le'd piti 'cukki'd mo dhali a'di oki gwo mo mmo'borā Arumgimis bwa i is mo be. ⁶⁵ Dhali mon'ko/ is pu'dki'd apowa ris imannyak 'kom buni mo. Dhali aris to gwansan 'kokunu mo mmo/o ki lala'th mo e bampa/ 'baar mo gi paŋ 'kuwosh gi Pa Yahuudiyya mo be. ⁶⁶ Dhali aris uni kun cikki uni mo tani dhuki uni eya dum buni mo dhali o gwo mo ki: A'ci yan midī ta ata mo? Haali/ me'd gi Tapa di'd e a'di mo be.

Gwo ma Sakariyya jin Ona A'di Is mo

⁶⁷ Dhali ababam piti ka Sakariyya 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali o gwo is mo mmo/o ki:

⁶⁸ Mom'bor mii e Tapa Arumgimis gi 'Kwani ma Israyiil mo, haali/ a'di yayi'd mo mmobu't mo dhali mmowan 'kwanim piti 'ba/ mo be.

⁶⁹ Dhali a'di ki 'de'k ce gi mowoth gom ana mo, e gu'b gi cin'kinam piti ka Dawuu'd mo.

⁷⁰ Me'd gwo jin okina a'di ki 'twa/ gi iman'ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun kogu mo 'peni kadhamo/ mo,

⁷¹ ki ana minu woth mo 'peni 'kup bana mo, dhali 'peni me'd ga ris uni gun shi/i ana i e mo,

⁷² mmo'baar momiimiim piti gun onu is mo gom ibabam bana mo, dhali mmoka gwom piti e jin gamu me'd jin kogu mo.

⁷³ Gwo yan jin ona a'di is jin thula a'di ababam bana ka Ibrahiim me'da po/ mo,

⁷⁴ mmoci ana mony'cuk mo 'peni me'd gi uni gun ta 'kup ki ana mo, ki ana mina mii a'di to mo ki dar gi mon'ko/ is mo be,

⁷⁵ e mo gi ko/uwa ko/ mo dhali e mo ma kar/e mo ibwambori a'di mo ka cimi 'baar mo gi mon'koki/em bana mo.

⁷⁶ Dhali / e jin tana 'ci mo, / e minu yuk ka man'ci gwo ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo,

haali/ / e mini ya ibwambori Tapa mo dhali thoson a'di bway mo be,

⁷⁷ mmoci mo jin mishu mowoth bana mo e 'kwanim piti mo, dhali e modhal miinthus buni 'pen mo be.

⁷⁸ Ka du gi momiimii ma Arumgimis bana mo, ka tee mini kush mo mo apo/ ana 'peni momis mo,

⁷⁹ mmoci mon'kush e uni gwansan gun 'kokin mo e mondhurumi'd mo dhali eya la gi mowu mo, mmoshu sho'k bana bway mo e bway gi mon'ku'th is mo be.

⁸⁰ Dhali a'ci ca'd mo dhali a'di 'bitha is mo e shi/in mo dhali a'di diki'd e mombwaasho mo ntaga tee jin toru a'di eya tente/ e 'Kwani ma Israyiil mo be.

2

Mondho'th ma Yesus mo be

¹ Dhali ka cim gwansan tani gwon'kan hashu mo 'pena Ughusthus Kaysar ki aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu mii 'kwar gway buni mo. ² A'di ta mo gi 'kwaru gway jin twa/ a/ jin miikunu ka Kiriniyuus ta'da mudhiir gi Pan Suriyya mo be. ³ Dhali uni 'baar mo iiki bway pu buniŋ gana/ mo ki she/ ki she/ mo mmo'kwar gway buni mo be. ⁴ Dhala Yuusup yaki'd mo si'da/ 'peni Pany Jaliil mo. A'di yaki'd mo 'peni Pa Naasira em Bampa/ Yahuudiyya mo em Pan Dawuu'd jin yuku ka Beetlaham si'da/ haali/ a'di ta 'kwani gi gu'b ma Dawuu'd mo dhali awak ma Dawuu'd mo be. ⁵ A'di yaki'd mo mmo'kwar gway ki is piti mo uni

ka Mariyam jin ta a'di jin onu a'di ki bu'th mo, dhali a'di si'da/ cana bwa mo be. ⁶ Dhali ki uni 'kokin mo imun mo tani acim pu'dki'd mo jin mina a'di dho'th mo. ⁷ Dhali ayim dho'thki'da bwa nyaram piti jin ta ya/ mo. Dhali a'di ki 'tam a'di is ki burrinye/ dhali 'thi a'di eya kak bip mo haali/ mo piyi'd gom uni e gu'b yilkina/ mo be.

Imanhil Ka'bal dhali Iman'doyu Gwo mo

⁸ Dhali e bampa/ yansan ki mon'thiny mo tani imanhil ka'bal 'kona pije/ mmohil ka'bal buni mo be. ⁹ Dhala man'doyu gwo gi Tapa piki uni i is mo dhali monyca gi Tapa 'twa'ki mo mo e isi uni mo dhali uni ko/kina ko/ is kagahara mo be. ¹⁰ Dhala man'doyu gwo ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, haali/ aha/ guyina um gwom 'boro'd dhali gwo mmo'bor um bwa kagahara mo jin midi di goma ris 'kwani 'baar mo. ¹¹ Haali/ ka tee yansan mo tani Amanwoth jin ta Tapa Kristhos a'di dho'thkunu mo gom um e Pan Dawuu'd mo be. ¹² Dhali ki jamas mii yan mo tani a'di mina umi nyith a'di mo be. Um mini gama na/ 'tamkunu is ki burrinye/ mo dhali mmo/isha kak bip mo be. ¹³ Dhali ise/ iman'doyu gwon tiya ka ris ris 'peni momis nyakki 'ko ka man'doyu gwo mo be. Uni manana Arumgimis mo dhali o gwo mo ki:

¹⁴ Monyca ma Arumgimis isi momis mo, dhali monku'th is e mony'cesh e bwan 'kwani gun 'bora a'di bwa i is mo.

¹⁵ Dhali ki iman'doyu gwo dokkin mo 'peni uni imomis ka nyan'ko'd mo tani imanhil ka'bal o gwo ka rem 'kup ki: Dhalki ana iina mo shwane/ e Pam Beetlaham dhali par to yan e jin yayi'd jin tora Tapa ana mo. ¹⁶ Dhali uni iikin mo ise/ tani gamkina Mariyam dhala Yuusup dhali ara na/ mmo/isha kak bip

mo be. ¹⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni tori gwo jin cikina uni mo goma 'ci yan mo be. ¹⁸ Dhala ris 'kwani gun cikki a'di mo tani meren ki gwo gwansan gun ona imanhil ka'bal uni mo be. ¹⁹ Hila Mariyam a'di di'd mo mmodhu gwo gwansan mo mmokulum uni eya dum piti mo be. ²⁰ Dhali imanhil ka'bal dokkin ka nyan'ko'd mo mmokara Arumgimis ki ca mo, dhali man'ki a'di mo goma ris to gun cikina uni mo dhali kun mishkina uni mo me'd ji gi onu uni mo be.

Mo jin Cinuwa Yesus ka Arumgimis e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²¹ Dhali ki mo thimi'd mo ka cim pekwara mo tani ki a'di 'cithkunuwa munyjal yis piti mo tani a'di yerikunu gway ka Yesus mo, gway jin cikin ma man'doyu gwo mo ntwa/a/ ki a'di 'kokunu mo mmobwaa mo e bwa mo be.

²² Dhali ki mo pu'dki'd mo gom mondhelel is buni mo isi ki gwonkan ma Musa jin cinu mo tani uni suski a'di mo e Pa Urushaliim mo mmo'ci a'di ki Tapa mo ²³ (me'd gwo jin 'kwarkunu mo e gwonkan gi Tapa jin cinu mo ki: Aris unij gwa'ka 'dete/ 'dete/ kun ka'dki bwan dho'th mo tani uni minu yuk gway ki uni kun dhelelin mo gom Tapa mo.) ²⁴ Dhali uni suski a'di mo si'da/ mmomii to mmo'citha/ basa 'cesh mo isi me'd gwo jin okina gwonkan gi Tapa jin cinu mo ki bimbir gurko/ su/ walla gurko/ kun bapani su/ mo be. ²⁵ Dhali wathi/ diki'd mo e Pa Urushaliim jin yuku gway ka Simaan dhali wathi/ yan ta a'din kar/ e mo dhali ta a'din gayiin mo a'di jin corki momalas gi 'Kwani ma Israyiil mo dhali Shi/in Dheleladhelel diki'da po/ a'di mo be. ²⁶ Dhali a'di torikunu a'di eya tente/ mo ki Shi/in Dheleladhelel mo ki a'di midi 'taki diki wu mo ntwa/a/ ki a'di diki par Tapa jin ta'da Kristhos e mo be. ²⁷ Dhali a'di shi/inkunu mo ki Shi/in mo

tani a'di pu'dki'd mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali ki com dhali kum suskina 'ci jin ta'da Yesus mo tani mmomii a'di me'd isi mii gi gwonkan jin cinu mo tani²⁸ a'di bu'th a'di mo 'ko'da bim piti mo dhali 'bora Arungimis bwa i is mo dhali o gwo mo ki:

²⁹ Tapa, dhalki cinkinam pini ya'd mo ki monku'th is mo ma, isi ki gwom pini mo,

³⁰ haali/ em pem parki bway gi mowoth pini e mo

³¹ a'di jin thosonkina / e mo e buj'kus gi 'kwani 'baar mo,

³² monkush yan mmo'cee eya tente/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali gom monyca gom 'Kwanim pini ma Israyiil mo.

³³ Dhali com dhali kum uni merkin mo gom gwo yan jin okina a'di gom a'di mo. ³⁴ Dhala Simaan 'bor uni mii mo dhali owa Mariyam jin ta kum gwo mo ki:

Hili mo mo ma, a'ci yan karkunu mo gom ku gi ta'kkin mo dhali mmocu 'Kwani ma Israyiil ka ris mo,

dhali gom jamas mii caan jin okunu gwo mo apo/ a'di mo tani

³⁵ (dhali gandala turga/ midi suka kashiram pini mo si'da/)

ki gwo kun kulumu ka ris eya du mo minu tor eya tente/ mo.

³⁶ Dhali ayima 'bomin kamu/ diki'd mo jin ta'da Hanna mo. A'di ta 'bwa/ ma Panu/iil mo 'pena wak ma Ashiir mo. Ayim a'di caki'd ki yil kagahara mo dhali a'di ca'bki'd mo nyakka kathim piti mo ki yil pesu/ mo 'peni yil jin dina a'di ki nyaran gana/ mo ³⁷ dhala yim wun ma kathim piti mo dhali a'di di'd kan ntagi yil issi* donon i'ce'dka donon apo/ mo be. Dhala yim diki ya mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmoluja lun mo ki monga/ to mo dhali mmo'tho mo ki

mon'thiny mo dhali ki montee ilu/ mo be. ³⁸ Dhali ki mo warki'd mo ka tente/ yan mo tani ayim pu'dki'd mo dhali 'bora Arungimis bwa i is mo dhali mmo/o gwo mo gom a'di gom uni 'baar mo kun 'kokin mo mmohil gom mowan 'ba/ gi Pa Urushaliim mo.

Mondok jin Doka Uni ka Nyan'ko'd e Pa Naasira mo

³⁹ Dhali ki uni 'baarkina ris to mii mo me'd isi ki gwonkan gi Tapa jin cinu mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pany Jaliil mo e 'penkuman bampam bunin gana/ mo e Pa Naasira mo. ⁴⁰ Dhali a'ci ca'd mo dhali 'bidhu is mo dhali 'tu'du mo ki moyuk mo. Dhala 'the ma Arungimis ca'bki'da po/ a'di mo be.

Yesus jin Ta Ari Washan Diki'd e Gu'b gi Mondheleladhelel mo be.

⁴¹ Dhali com dhali kum uni iikin isa yempa/ e Pa Urushaliim mo ki yil mo gom Mompe'kupanyolos mo be. ⁴² Dhali ki a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni iikin mo me'd isi mii jin miinu mo be. ⁴³ Dhali ki Mompe'kupanyolos 'baarki'd mo tani me'd jin dokkina uni bway pa mo tani aYesus jin ta'da 'ci a'di ca'bki'd mo n'ko'di uni mo e Pa Urushaliim mo. Com dhali kum 'koki mish a'di mo, ⁴⁴ hili uni toshkin ki a'di midi di i bwan 'kwani mo tani uni iikin ka tee iyan mo dhali uni napki a'di mo e bwan 'kwani ma bas buni mo dhali 'kwani kun misha uni mo. ⁴⁵ Dhali ki uni 'koki gam a'di mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo dhali nap a'di mo. ⁴⁶ 'Ko'da cim kwara mo tani uni gamki a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'ca'b mo e bwam imantor gwo mo mmocik gwo 'peni uni mo dhali mmodot uni gwondot mo. ⁴⁷ Dhali aris uni kun cik a'di mo tani uni merkin mo gom a'di mo mmomisha a'di gwo 'ban mo dhali gwonthok piti

* 2:37 arba wa tamaniin

mo be. ⁴⁸ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni merkin mo dhali ata'dam piti ki o a'di gwo mo ki: Ya/um, atinta miina /e aman wakan mo? Hili mo mo ma. Babam pini dhali aha/, aman n̄apkina /e ki mo/ anan is mo be. ⁴⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta n̄apkina um aha/ mo? A/'kona um ki mish mo mowa ki aha/ mina mii di e gu'b ma Babam pem mo? ⁵⁰ Dhali uni mol gwom piti 'ban jin ona a'di uni mo be. ⁵¹ Dhali a'di ya'd ka lun̄gu'b nyakki uni mo dhali pu'd mo e Pa Naasira mo dhali a'di haki gwom buni e mo, dhali ata'dam piti a'di kulumki'da ris to gwansan eya dum piti mo be.

⁵² Dhala Yesu maru moyuk is mo dhali a'di 'tuntilkina bungwar is mo dhali ki yil mo, dhali ka 'the ma Arungimis mo dhali ki jin 'kwani mo be.

3

Gwo jin Cin ma Yohaana jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ki yil ta'da k̄arpa'c mo tani jin takin ma Thibariyuus Kaysar amalik mo tani Punthi Bilaatus ta'da mudhiir gi Pa Yahuudiyya mo dhala Hirodus ta'da ra/iis rub gi Pany Jaliil mo dhala akam piti ka Pilibbus jin ta'da ra/iis rub gi Pa Ithuriyya mo dhala aTarakuniitis mo dhali Lisaniyuus ta'da ra/iis rub gi Pa Abiliyya mo be. ² Dhali ki mo jin tan ma Hannaan dhala Kayaapa igasiis kun can mo tani Gwo ma Arungimis pu'dki'd mo eya Yohaana mo a'di jin ta ya/ ma Sakariyya em bwaasho mo be. ³ Dhali a'di ya'd mo e mo 'baar mo ka kukul is mo e Pa Uurdun mo mmoçi gwo gom mo jin minu miiya mii ki yi'de/ mo dhali mmorica du is mo gom gwo gi miinthus jin minu gwam 'kwani mo. ⁴ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwan̄ gwo ma Ishaya jin ta'da mançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki:

'Twa/ gi jan tal 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:
Thosoni bway gi Tapa mo ma,
kari bway piti ka k̄ar/e mo.

⁵ Aris embul wosh mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani minu 'tu'd mo dhali aris wosha turga/ ka 'dete/ 'dete/ mo dhali aris wosh minu dhu ki gwa'di 'baar mo,

dhali bwaya kolga/ minu dhu ka k̄ar/e mo,

dhali bway kun k̄okorak̄okor mo tani mini 'tiçila/ 'tiçil mo be,

⁶ dhali aris bungwar isi 'baar mo mini par bway mowoth ma Arungimis e mo be.

⁷ Dhali a'di o gwo wakan si'da/ eya waambuhany 'kwani mo kun pu'dkin mo e mo jin minu miiya mii ki yi'de/ ki a'di mo ki: Um uçin tasha/ mo. Kaja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? ⁸ Dhodhi maman gana/ mo ma, kun mini ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo dhali dhalku/ ki tel gwo 'pen mo mmo/o e is bum ki: Aman tana ga Ibrahiim jin ta'da babam bam mo, haali/ aha/ tora um gwo mo ka: Arungimis mishi wosh gwansan war mo ki uçi goma Ibrahiim mo. ⁹ Me'd gi shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo hila/ eya birman cwa mo, ka ris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ wakan kun 'koki dho'th mamana 'borga/ mo tani minu jep ka 'cesh mo dhali minu ta'k mo e o'd mo be.

¹⁰ Dhala waambuhany 'kwani dotki a'di gwo mo ki: Haali/ a'di wakan mo tani aman mina miiya tinta mo? ¹¹ Dhali a'di thoçki uni gwo mo ki: A'di jin ta gi burrinyen 'thami su/ mo tani dhalki a'di k̄wa/ a'di bwa mo ki a'di jin dara'd mo. Dhali a'di jin ta'd gi tonçe/ mo tani dhalki a'di mii'd wakan si'da/ mo ma. ¹² Dhali imantera thulpa/ si'da/ pu'dkin mo e mo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo ki uni minu mii mo be dhali uni o a'di gwo mo ki: Mançor gwo, aman mina miiya tinta mo?

13 Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ to ki ter mmo'ce'da po/ mo dok/e, jasi a'di jin torkunu um mo. 14 Dhali i/ askar si'da/ dotki a'di gwo mo si'da/ ki: Aman miina miyya tinta mo? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ to ki dil 'peni jaŋ kamun 'de/ ki mombujur mo walla ki gwonthus jin 'ce'du 'te/ apo/ mo dhali kapi mo ma ki to kun gama um ki ji miina um to mo.

15 Me'd jin 'kokina 'kwani mo mmocora cor mo dhali aris 'kwani dotki gwo mo eya dum buni mo isi gwo goma Yohaana mo wakki/ a'di wari ita'da Kristhos mo. 16 Yohaana thokki uni 'baar mo gwo mo ki: Aha/ miikina um ki yi'de/ mo tani hili a'di jin ca'd ki aha/ ki caŋ gana/ mo midi yayu/ mo be. Dhali wackana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuŋ uni mo. A'di midi miu um ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. 17 Dhali ton 'dash toŋ kar shem piti di'd mme'd mo mmodhelel ja'dam piti mo dhali mmotul emen is mo e themes piti mo hila 'pi'b miina a'di ci'th ki o'd jin moli us mo be.

18 Wakan a'di malaski'da malas ka ris mo mmoci gwom 'boro'd ki 'kwani mo be. 19 Hila Hirodus jin ta'da ra/ iis rub mo tani a'di jin nyo/kina a'di ki gwo mo goma Hirodiyya, ash ma kam piti mo, dhali goma ris tonthus kun miikin ma Hirodus mo si'da/, 20 mmomarkina a'di uni isi 'baar mo tani a'di ki kara Yohaana sijin mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

21 Dhali ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomii ki yi'de/ mo tani dhala Yesus si'da/ ki a'di miikunu ki yi'de/ mo tani dhali di'd mmo'tho mo tani momis ka'dki'd mo be 22 dhali Shi/in Dheleladhelel thulki'di a'di mo mmobu'th jamas gi buŋgwar mo mmowa e ki gurko/ mo, dhali 'twa/ yayi'd 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: /e ta Ya/m

pem jin enka/ mo. Ki /e mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

Mo jin Beledhu Gwo mo goma Yesus mo be

23 Dhala Yesus ki a'di telki mii ma tu'c piti 'pen mo tani a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. Mmotana a'di ya/ ma Yuusup mo (me'd jin toshu kan mo) jin ta ya/ ma Hali mo 24 dhali jin ta ya/ ma Matthaat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Yanna mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo, 25 dhali jin ta ya/ ma Mattaathiya mo dhali jin ta ya/ ma Aamuus mo dhali jin ta ya/ ma Nahuum mo dhali jin ta ya/ ma Hasli mo dhali jin ta ya/ ma Najjaay mo, 26 dhali jin ta ya/ ma Ma/aath mo dhali jin ta ya/ ma Mattaathiya mo dhali jin ta ya/ ma Shim/i mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, 27 dhali jin ta ya/ ma Yuhanna mo dhali jin ta ya/ ma Risa mo, dhali jin ta ya/ ma Sarubbaabil mo dhali jin ta ya/ ma Sha/alti/iil mo dhali jin ta ya/ ma Niri mo, 28 dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Addi mo dhali jin ta ya/ ma Gusam mo dhali jin ta ya/ ma Elmudaam mo dhali jin ta ya/ ma Iir mo, 29 dhali jin ta ya/ ma Yuusi mo dhali jin ta ya/ ma Eli/ aasar mo dhali jin ta ya/ ma Yuriim mo dhali jin ta ya/ ma Matthaat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo, 30 dhali jin ta ya/ ma Shim/uun mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yunaan mo dhali jin ta ya/ ma Eliyagiim mo, 31 dhali jin ta ya/ ma Malaya mo dhali jin ta ya/ ma Menaan mo dhali jin ta ya/ ma Matthaat mo dhali jin ta ya/ ma Nathaan mo dhali jin ta ya/ ma Dawuu'd mo, 32 dhali jin ta ya/ ma Yassa mo dhali jin ta ya/ ma Ubiid mo dhali jin ta ya/ ma Bu/as mo dhali jin ta ya/ ma Salmuun mo dhali jin ta ya/ ma

Nahshuun mo, ³³ dhali jin ta ya/ ma Aminadaab mo dhali jin ta ya/ ma Araam mo dhali jin ta ya/ ma Hasruun mo dhali jin ta ya/ ma Paaris mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, ³⁴ dhali jin ta ya/ ma Yakuub mo dhali jin ta ya/ ma Is/hak mo dhali jin ta ya/ ma Ibrahiim mo dhali jin ta ya/ ma Taarah mo dhali jin ta ya/ ma Nahur mo, ³⁵ dhali jin ta ya/ ma Saruuj mo dhali jin ta ya/ ma Ra/ u mo dhali jin ta ya/ ma Paalaj mo dhali jin ta ya/ ma Aabir mo dhali jin ta ya/ ma Shaalah mo, ³⁶ dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo dhali jin ta ya/ ma Arpakaah mo dhali jin ta ya/ ma Saam mo dhali jin ta ya/ ma Nuuh mo dhali jin ta ya/ ma Laamak mo, ³⁷ dhali jin ta ya/ ma Matushaalaa mo dhali jin ta ya/ ma Aknuuk mo dhali jin ta ya/ ma Yaarid mo dhali jin ta ya/ ma Mahlal/iil mo dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo, ³⁸ dhali jin ta ya/ ma Anuush mo dhali jin ta ya/ ma Shiit mo dhali jin ta ya/ ma Adam mo dhali jin ta ya/ ma Arumgimis mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Dhala Yesus 'tu'dkunu mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali dokki'd ka nyan'ko'd mo 'peni Yi'den Kumma/ Uurdun mo dhali a'di ura Shi/ in mo ka piye/ mo. ² Dhali a'di diki'd em bwaasho ka cim ma issu/ mo dhali palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali a'di diki shwa tonj kamu/ mo eya cim gwansan mo. Dhali ka cim 'baarkin mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ³ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh yansan gwo mo ma, mmowar ki maa mo. ⁴ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Wathi/ midi diki ca'b mo ki e mo gom jasi tonje/ 'te/ mo. ⁵ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki sus

a'di ki mis mo dhali tor a'di aris 'penkuman bampa/ gi mony'cesh mo, ki e 'kamu'thki'd mo hila/ mo tani ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: E /e mo tani aha/ mina ci /e aris moshirr gwansani 'baar mo dhali monycam buni mo. Haali/ uni cikunu aha/ mo dhali aha/ cikina uni gwansan kun oyaa/ bwa mo be. ⁷ Wakki/ /e mini lunj aha/ kan mo tani uni 'baar mo mini ta kum pini mo be. ⁸ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo be ki:

/E mini lunj Tapa Arumgimis pini mo,

dhali a'di a'di 'de/ mo tani a'di imina /e mmii to mo be.

⁹ Dhali a'di ki sus a'di mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di ki kar a'di e 'kupan gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani biti is pini ka 'cesh mo ma 'peni mahan mo, ¹⁰ haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di midi hash iman'doyu gwom piti mo mmokan gwo gom /e mo dhali mmoji /e mo,

¹¹ dhali,

E me'd buni mo tani uni mini 'de'k /e mo,

isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosh apo/ wosh mo be.

¹² Dhala Yesus thokki a'di gwo mo ki: A'di okunu mo ki: /e mini dhalku/ ki pal Tapa Arumgimis pini mo. ¹³ Dhali ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki mompal piti mo tani a'di yaki'd mo 'peni a'di mo ntagi embula 'borga/ mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti 'Pen mo

¹⁴ Dhala Yesus dokki'd mo ka nyan'ko'd ki mom'bi'th gi Shi/in mo e Pany Jaliil mo dhali gwo gom a'di yaki'd ki lala'th mo eya ris bampa/ 'baar mo kun 'kon ki jinj 'kam mo be. ¹⁵ Dhali a'di torki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali a'di karkin ma ris 'kwani 'baar ki ca mo.

Yesus A'di Wakku mo e Pa Naasira mo

¹⁶ Dhali a'di pu'dki'd mo e Pa Naasira mo e mo jin thipkunu a'di mo. Dhali a'di yaki'd mo e gu'b jin tulu is mo, me'd miim piti jin miikina a'di mo, ka cim ma pesu/ mo. Dhali a'di doshki'd ki mis mo dhali den gwo e mo. ¹⁷ Dhali a'di cikunu awarka/ gi gwo ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ jin ta'da Ishaya mo. A'di ka'dki'da warka/ mo dhali gam mo jin 'kwarkunu gwo nycine/ mo ki:

¹⁸ Shi/in gi Tapa a'di diki'da po/ aha/ mo,

haali/ a'di 'koshki aha/ is ki monyca mo mmoci gwom 'boro'd mo gom uni gun hatha'ko'd mo.

A'di hashki aha/ mo mmobah eya tente/ mo mo jin 'cuku uni gwansan kun tana habuus mo,

dhali mmoka'd uni e mo uni gun tana ja'da/ mo mmomish mo mo,

dhali mmodhu uni gwansan ki 'kus mo, uni gun 'cwarkunu mo be,

¹⁹ mmobah eya tente/ yil jin kwanyu mo gom Tapa mo.

²⁰ Dhali a'di mu'thki'da warka/ mo dhali ci a'di ka nyan'ko'd mo e a'di jin doshki'd mo mmomii to mo dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo. Dhali aris e gi 'kwani kun 'kon e gu'b gi montul is mo tani dhorothkina po/ a'di mo be. ²¹ Dhali a'di telki gwo 'pen mo dhali mmo/o uni gwo mo ki: Shwane/ Gwo ma Arungimis yan jin 'kwarkunu mo tani a'di thimkunu mo e bwany'cem bum mo mmocik mo be. ²² Dhali aris 'kwani 'baar mo o gwo ki 'bore/ gom a'di mo dhali mer mo gom gwo ma 'the kun pikin mo 'peni 'twam piti mo. Dhali uni o gwo mo ki: A'di diki ta Ya/ ma Yuusup mo 'taa? ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ um mini thok aha/ gwo mo 'peni gwon gwar ka 'bi'th/e ki: /e jin tana hakiim mo tani waci is pini mo ma. Gwo jin cika aman mo gom miim pini jin

miikina /e mo e Pan Kapranahuum mo tani miyi a'di si'da/ mmahan mo e bampam piniy gana/ mo ma.

²⁴ Dhali a'di thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: amanci gwo ma Arungimis kadhamon kamu/ yisa mishu bu'th mo e bampam piniy gana/ mo.

²⁵ Dhali hili e gwon gana/ mo tani aha/ tora um gwo mo ki up ka ris kun wuna ikath 'kokin mo ka ris e 'Kwani ma Israyiil mo ka tee ma Iliyya mo, ki momis dar ga sho'k mo ki yili kwara mo dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo dhali adhan te/ pu'dki'd mo apo/ mony'ceshi 'baar mo. ²⁶ Dhali Iliyya yisa hashkunu mo e jan tal 'den kamu/ 'peni uni mo yisa, hili jasi e a'di jin di'd e Pan Sarpa mo e Bampa/ gi Pan Saydaa/ mo eya 'bom jin wun ma kath mo be. ²⁷ Dhali e mun mo tani 'kwani 'kon ka ris kun 'kosha monthus mo e 'Kwani ma Israyiil mo ka tee jin tan ma Aliisha amanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali jan 'den kamu/ 'peni uni yisa dhelelki'd mo yisa, hili jasa Nimaan gi Pan Suriyya mo be. ²⁸ Dhali ki uni cikki gwo yansan mo tani aris 'kwani gi gu'b gi montul isi 'baar mo 'tu'dkunu mo ka nyor mo be. ²⁹ Dhali uni cuki mis mo dhali kar a'di 'pen ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo dhali sus a'di mo eya liman 'twa/ wosh e mo jin nyan'kunu 'penkuman pam buni mo, ki uni mini 'taki bel a'di ka 'cesh ka lun'gu'b mo be. ³⁰ Hili mmoyakina a'di ki yampe mo e bwam uni mo tani a'di yaki'd mo.

Wathi/ jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³¹ Dhali a'di pu'dki'd ka lun'gu'b mo e Pan Kapranahuum mo e 'penkuman pa gi Pany Jaliil mo. Dhali a'di ciki uni gwo mo ka cima pesu/ mo be. ³² Dhali uni merkin gom gwony cim piti jin cina a'di ki moshirr mo be. ³³ Dhali e gu'b montul isi mun mo tani wathi/

diki'd jin ta'd ga rum thus jin nyo/o'd mo. Dhali a'di cuu gwo ka dhan 'twa/ jin caaca ki: ³⁴ Ahh. / e mini mii aman kata, Yesus gi Pa Naasira? / e pu'dkin mo mmo'ce'd am sho'k mo 'taa? Aha/ misha ki / e tana aja. / e ta jin 'de/ ma Arungimis jin kogu mo. ³⁵ Hila Yesus kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ca'bi ki shwam mo, dhali piyi mo ma 'peni a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd bitki a'di a'cesh mo e bwam uni mo tani a'di piki'd ka pije/ mo 'peni bwam a'di mo. A'di diki mii to shiyi'da kamu/ gom a'di mo. ³⁶ Dhali aris uni 'baar mo merkin mo dhali dot gwo ka rem 'kup mo ki: Gwo yan ta'da atinta mo? Haali/ ki moshirr mo dhali ki mom'bi'th mo tani a'di kanki'da rum thus kun nyo/on gwo mo dhali uni iikin ka pije/ mo be. ³⁷ Dhali gwo gom a'di yaki'd ka pije/ eya ris mo 'baar mo e bampa/ kun 'kon ki jin 'kam mo be.

Mo jin Waç ma Yesus Amar ma Simaan jin Ta'da 'Bomi mo

³⁸ Dhali a'di cuki mis mo dhali dhal gu'b gi montul is 'pen mo dhali ciç mo e gu'b ma Simaan mo. Dhali amar ma Simaan a'di 'ba'thki'd ki is jin 'batha'ba'th mo dhali uni ñapki a'di goma yim mo be. ³⁹ Dhali a'di doshki'd e 'kup ma yim mo dhali kucur 'ba'th ki gwo mo, dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo. Dhali ki jahanne/ ayim cuki mis mo dhali miiki uni to mo be.

Mo jin Waç ma Yesus 'Kwani ka Ris Mom'pimpili/ mo

⁴⁰ Dhali ka tente/ yaki jis mo tani aris uni gwansan kun tan gi tiya kun 'bathan ki 'ba'th ki she/ ki she/ mo tani uni kalki uni mo e a'di mo dhali a'di karki me'd piti apowa ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo dhali waç uni mo be. ⁴¹ Wakan si'da/ arum thus pikin ka pije/ mo 'peni bwam uni ka ris mo mmocuu gwo mo ki: / e ta Ya/ ma Arungimis mo. Dhali hili a'di kucurki uni ki gwo mo dhali a'di diki dhal uni

bway mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni mishkin ki a'di ta'da Kriŧthos mo be.

Yesus A'di Yaki'd mo Mmotan Bampa/ mo Mmoçi Gwo mo

⁴² Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yaki'd mo dhali ya mo e mo jin dar ki 'kwani mo. Dhali 'kwani ñap a'di mo dhali pu'd mo e a'di mo dhali uni ki non a'di mmoya mo 'peni uni mo be. ⁴³ Hili a'di o uni gwo mo ki: Aha/ mina mii çi gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arungimis mo gom 'penkuman bampan tiya mo si'da/ haali/ aha/ hashkunu mo gom 'pemen yan mo be. ⁴⁴ Dhali a'di ciki gwo mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuudiyya mo be.

5

Mo gi Budhu Dhan To Yi'de/ ka Ris mo

¹ Ki 'kwani yap a'di ki is mo mmociç gwo ma Arungimis mo tani a'di doshki'd ki mis mo eya al yi'de/ gi Pa Jannisaaraç mo. ² Dhali a'di parki'da kur yi'de/ e isu/ mo eya al mo. Hili imancesh to yi'de/ uni iikin ka pije/ mo 'peni uni mo dhali uni 'kokin mo mmolama 'thim buni mo be. ³ Dhali a'di seki'di bwam ma kur 'de/ mo a'di jin ta jim ma Simaan mo. A'di ki dot a'di mo mmokar a'di 'pen ka pije/ mo ari is 'pena gap mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali tor 'kwani gwo mo 'peni bwam ma kur mo be. ⁴ Dhali ki a'di daçki gwo tor mo tani a'di ki owa Simaan gwo mo ki: Shorka kur e moj'kulu'd mo ma dhali dhala 'thim pini me'd ka 'cesh mo mmobu'th to mo. ⁵ Dhala Simaan thoç a'di gwo mo ki: Tapa, aman miikina tu'c ki mon'thiny ilu/ 'baar mo tani dhali am 'konaki bu'th tor kamu/ mo be. Dhali hili ki gwom pini mo tani aha/ mina dhala 'thi/ me'd ka 'cesh mo be. ⁶ Dhali ki uni miiki a'di yansan mo tani uni mushki to yi'de/ kun tana ris ka ris kagahara mo, dhali

a'thim buni 'kokin mo mmodher bwa mo, ⁷ dhali uni wukki uni e ki me'd mo uni gun miina tu'c eya kura kamu/ mo mmo/iiyu/ mo dhali mmowoth uni mo. Dhali uni pu'dkin mo dhali uni 'tu'dkina kuri su/ mo. Wakan akur murkina yi'de/ ilos mo be. ⁸ Hili ka Simaan Buterus parki a'di e mo tani a'di bitki'd e 'kupa'dupun ma Yesus mo mmo/o gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni aha/ mo ma haali/ aha/ tana wathi/ gi miinthus mo, ayy Tapa. ⁹ Haali/ a'di merki'd mo dhali aris uni gwahan kun nyak'ko ki a'di mo mmobu'th to yi'de/ kun kalkina uni mo. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aYakuub diki'd mo dhala Yoahan mo uni gun ta iya/ ma Sabadi uni gun nyak to mii ka Simaan mo. Dhala Yesus ki owa Simaan gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. 'Peni shwane/ / e mini ta amancesh 'kwani ki gwo mo be. ¹¹ Dhali ki uni kalkina kur buni ka piye/ mo eya 'cesh mo tani uni dhalkina ris tom buni 'peni 'baar mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

Yesus A'di Dhelelki Wathi/ jin Kosha Monthus Is mo

¹² Ki a'di diki'd mo e 'penkuman bampaŋ kamu/ mo tani wathin kamu/ diki'di mun jin tashkina monthus mo. Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo tani a'di bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali n̄ap a'di ki gwo mo ki: Tapa, wakki/ / e ona bwa mo tani /e mishi aha/ dhelel mo be. ¹³ Dhali a'di he'thki me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/ monthus dhalki a'di 'pen mo be. ¹⁴ Dhali a'di kanki a'di gwo mo ki dhalku/ ki tor wathin 'den kamu/ gwo mo. Hili yayi mo ma dhali tor is pini ka gasiis mo dhali ci to mo gom buŋwar is pini jin dhelelki'd mo me'd gwoŋkan jin kankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/a 'kwani mo be. ¹⁵ Dhali hili gwo yaki'd mo kagahara ka piye/

ki lala'th isi gom a'di mo, dhali awaambuhany 'kwani ka ris tulki is mo mmocik' gwo 'peni a'di mo dhali ki uni minu waç mo 'peni 'ba'th buni ki she/ki she/ mo. ¹⁶ Hili a'di sere'thki'd bway bwaasho mo dhali 'tho mo be.

Yesus A'di Waçki Wathi/ jin Mutta/ Is Is mo

¹⁷ Dhali 'peni bwam ma cim 'de/ gwansan mo tani me'd jin cikina a'di gwo mo tani 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo dhali imantor gwoŋkan jin cinu mo 'kokin ki 'dishe/ mo, uni gun pu'dkin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo 'peni Pany Jaliil mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali mom'bi'th gi Tapa diki'da po/ a'di mo mmowaça waç mo be. ¹⁸ Dhali hili mo mo ma, 'kwani 'kokin mo mmohan wathin kamu/ ka ci i e mo, a'di jin mutta/ is mo. Dhali uni n̄apki bway mo mmokal a'di bway bwan gu'b mo dhali mmo'thi a'di mbwambor ma Yesus mo tani ¹⁹ hili uni 'koki gam bway mo mmokal a'di mo haali/ abuhany 'kwani caaca mo tani uni seki 'kungu'b mo dhali uni ki thul a'di ka 'cesh ka cim piti i e mo ki embul shu'd e 'kungu'b mo eya galany 'kwani mbwambor ma Yesus mo. ²⁰ Dhali ki a'di parki moŋgam gwo is buni e mo tani a'di o uni gwo mo ki: Wathi/ miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ²¹ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin telki gwo 'pen mo mmodot' gwo mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ jin walki gwo sor kan mo? Kaja a'di mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? Hili jasi Arungimis a'di 'de/ mo be. ²² Ka Yesus nyithki'd e gwondot' buni mo tani a'di thokki uni gwo mo ki: Atinta idotkina um gwo eya dum bum kan mo? ²³ Mii jana i'ka'da mii mo, mmo/o gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo, walla mmo/o ki: Cuyi mis mo

dhali ya ki sho'k mo? ²⁴ Hili ki um mini mish mo mo ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo be - a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Aha/ ona /e ki: Cuyi mis mo ma dhali 'deka cim pini dhali yayi bway pa mo. ²⁵ Dhali ki jahanne/ a'di cuki mis mo mbwambori uni mo dhali a'di ki bu'th a'di jin ishkina a'di 'ko'di cine/ mo dhali ya bway pa mo mmokara Arungimis ki ca mo be. ²⁶ Dhali momer bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arungimis ki ca mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki monko/ is mo mmo/o gwo mo ki: Ana mishkina to gun daka uli is mo shwane/.

Yesu Yukka'da Lawi mo

²⁷ 'Ko'di mii yansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo dhali para mantera thulpa/ e mo. Gway piti yuku ka Lawi mo. A'di ca'bki'd mo e mo jin tera a'diya thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. ²⁸ Dhali a'di dhalki'da aris tom piti 'peni 'baar mo dhali cu mis mo dhali bath a'di isho'k mo be.

²⁹ Dhali Lawi ki miya dhana yuk caaca gom a'di e gu'b piti mo be. Dhali a'di nyakki ca'b ki imantera thulpa/ ka ris mo dhali kun tiya si'da/ kun nyakki 'kowa tharabeesa nyakki uni mo be. ³⁰ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar tom buni miikina gumgum apo/ imancik a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shwana / e to nyakki 'kwani gun ta imantera thulpa/ mo dhali nyakki 'kwani gun ta imanmii miinthus kan mo?

³¹ Dhala Yesu tho'ki uni gwo mo ki: Uni gwansan kun 'bora is mo tani uni mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ³² Aha/ dinaki yayu/ mo mmoyuk 'kwani gun mii miin'kar/e mo hili mmoyuk uni gun mii miinthus mo mmorica du is mo be.

Gwondot jin Dotu mo gom To jin Ga/u mo

³³ Dhali uni tho'k a'di gwo mo ki: Imancika Yohaana gwo uni ga/ i to mo me'd ka ris mo dhali uni 'thokin mo dhali wakan miina imancik 'Kwani Parisiyiin gwo mo si'da/. Hili kum pini uni shwaki to mo dhali pi to mo. ³⁴ Dhala Yesu ki tho'k uni gwo mo ki: Mina umi dhu yilkina/ kun yuku mo e momimash ga/ to mo ka yiha/ ki wathinya'a'b di'd e bwam uni mo 'taa? ³⁵ Atee midi pu'du/ mo ki wathinya'a'b susu mo ka pije/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo ka tee yansan mo be. ³⁶ A'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e si'da/ ki: Wathin 'den kamu/ diki dher burrinyen this mo dhali 'dap a'di apo/ burrinyen dhamo/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani a'di midi dher jin this bwa mo dhali sharkin burrinyen this midi diki gam me'd ki jin dhamo/ mo be. ³⁷ Dhali wathin 'den kamu/ si'da/ diki kar yimana mura'th this apo/ yimana mura'th kaca'a dhama/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani yimana mura'th this midi 'twak kaca'a i e mo dhali a'di midi kaca sho mo dhali kaca'a minu 'ce'd sho'k mo be. ³⁸ Hili yimana mura'th this minu mii kar mo e kaca'a this mo be. ³⁹ Dhali wathin kamu/ yisa di'da jin ona bwa mmopi yimana mura'th this mo 'ko'di a'di ki pi jin dhamo/ mo, haali/ a'di o gwo mo ki: Jin dhamo/ a'di 'bora'bor mo be.

6

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

¹ Ka cim ma pesu/ mo tani ki a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo tani imancik a'di gwo uni 'ce'dki to mo dhali uni ki 'ka emen pos bunyana tiya mo mmomu/ uni ki me'd buni mo. ² Hili 'Kwani Parisiyiina tiya o gwo mo ki: Atinta imiina um

a'di jin nona gwoŋkan ma cim ma pesu/ kan mo? ³ Dhala Yesu thoŋ gwo mo ki: 'Kona um ki deŋ gwo ma Dawuu'd e mo 'taa? Ki a'di 'koshate/ mo tani a'di dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ a'di ciŋki gu'b ma Arumgimis mo dhali bu'th maa gi buŋ'kus ma Arumgimis mo dhali shwa a'di mo, a'di jin diki ta gwoŋkan gom maa gom 'kwanin tiya mo hili jasi gom igasiis uni ishwa a'di uni 'cena mo be. Dhali a'di ki ci uni gwansan gun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani a'di ta Tapa ka cim ma pesu/ mo be.

Wathi/ jin Kutha Me'd Gunŋkuru/ mo be

⁶ Dhali ka cim ma pesuŋ kamu/ mo tani ki a'di ciŋki gu'b gi montul is buni mo tani dhali tor gwo mo tani wathiŋ kamu/ diki'd mmun jin kutha me'da bim poros piti gunŋkuru/ mo. ⁷ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyyin timki a'di mo mmopar e mo wakki/ a'di midiwaca waŋ ka cim ma pesu/ mo. Wakan ki uni mini 'taki gam bway mo mmo'ce'd a'di gwo apo/ mo be. ⁸ Hili a'di mishki gwom buni kun kuluma uni ibwa mo dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd gunŋkuru/ gwo mo ki: Yayu/ mo ma, dhali doshi imahan mo. Dhali a'di cu mis mo dhali dosh mmattaan mo be. ⁹ Dhali Yesu ki o uni gwo mo ki: Aha/ doŋa um gwo mo, a'di diki ta gwoŋkan ka cim ma pesu/ mmomii miim 'boro'd mo 'taa? walla mmomii tonthus mo? walla mmowotha/ wothi kar ki e mo? walla mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo? ¹⁰ Dhali a'di 'karki uni 'baar mo ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di miiki a'di mo wakan dhali me'd piti 'borki'd mo be. ¹¹ Hili uni 'tu'dkunu mo ka cinthar mo dhali uni o gwo ka rem 'kup gom to jin mina uni 'taki miya Yesu mo be.

Yesu Kwanyki Unij 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹² Dhali ka tee gwansan mo tani a'di yaki'd mo e moŋ'kuwosh mo dhali 'tho mo. Dhali ki mon'thinyi 'baar mo tani a'di rashki 'tho mo eya Arumgimis mo be. ¹³ Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yukki imanciŋ a'di gwo mo dhali kwany uni 'peni bwam unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun yukkina a'di gway ki uni gun dhunu ki she/ mo: ¹⁴ Simaan jin yuka a'di gway ka Buterus mo, dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala Yakuub mo dhala Yohaana mo dhala Pilibbus mo dhala Bartulamaawus mo ¹⁵ dhala Matta mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Simaan a'di jin yuku gway ka El Ghayuur mo, ¹⁶ dhala Yahuusa jin ta ya/ ma Yakuub mo dhala Yahuusa Iskariyuuti mo a'di jin warki'd ka man'ciŋh a'di is ki gwo mo be.

Yesu Miiki Dhan To jin Caaca goma Waambuhany 'Kwani mo

¹⁷ Dhali a'di thulki'd ka lungu'b mo nyakki uni mo dhali dosh e momba'da'd mo nyakka waambuhany 'kwani kun ciŋ a'di gwo mo dhali abuhany 'kwani ka ris caaca 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali Pa Urushaliim mo dhali bampa/ kun 'kon e yana gap gi Pan Sur mo dhali e Pan Saydaa/ mo. Uni pu'dkin mo mmociŋ gwo 'peni a'di mo ki uni minu waŋ mo 'peni 'ba'th kun 'koshki uni mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan kun 'kokunu mo mmoto'c bwa ka rum thus kun nyo/on mo tani uni waŋkunu mo be. ¹⁹ Dhali awaambuhany 'kwani ŋapki a'di mo mmota a'di is ki me'd mo haali/ mom'bi'th yaki'd mo 'peni a'di mo dhali a'di waŋki uni 'baar mo be.

Mom'bor Mii dhala Wayyi mo

²⁰ Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo apo/ imanciŋ a'di gwo mo dhali o gwo mo ki:

Mom'bor mii gom um gun hatha'ko'd mo haali/ 'penjkuman bampam bum jin tana um mo tani a'di ta ji ma Arumgimis mo be.

21 Mom'bor mii gom um gun 'kosha te/ shwane/ mo haali/ um minu kap mo be.

Mom'bor mii gom um gun gwokin mo shwane/ haali/ um mini pe'th mo be.

22 Mom'bor mii gom um ki 'kwani shi/ i um i e mo dhali ki uni mini kwa'th um mo dhali waḵ um mo dhali ta'k gway bum mo me'd tonthus gom gway gi Ya/ gi 'Kwani mo.

23 'Kunyi bwa mo ma ka tee caan mo dhali iyyi i mis mo gom bwam 'borga/ mo haali/ hili mo mo ma, adhan tom bum kun ish kumma/ mo tani uni 'kon mo e momis mo be, haali/ wakan miikina ibabam buni mo gom imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

24 Hili wayyi e um mo kun ta pa ki pa mo haali/ um bu'thki momalas bum mo.

25 Wayyi e um kun 'tu'du/ mo shwane/ haali/ um mina te/ i'kosh mo.

Wayyi e um mo kun pe'thkin mo shwane/ haali/ um mini ko mo ki kony jabu'th mo mmomiiya cinthar mo.

26 Wayyi e um mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini o gwom 'boro'd gom um mo haali/ wakan miikina ibabam buni mo si'da/ gom imanci gwonthus mo be.

Mo/en gom Uni gun Ta 'Kup mo

27 Hili aha/ ona um gwo mo um gun cik gwo mo ki: Eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma. Miiyi ki 'bore/ gom uni gwansan kun shi/i um i e mo. 28 'Bori uni gwansan mii mo ma kun jee um mo. 'Thoyi gom uni gwansan kun sorki um mo ma. 29 E a'di jin

dori /e mo e 'peshe/ mo tani tu'kki a'di 'peshej kamu/ si'da/ mo, dhali 'peni a'di jin gu /e burrinyem po/ mo tani dhalku/ ki non a'di ki burrinyem bwaman si'da/ mo. 30 Cika ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to mo ma kun dotki to 'peni /e mo dhali 'peni a'di jin kalki tom pini mo tani dhalku/ ki dot uni ka nyan'ko'd mo dok/ e. 31 Dhali me'd jin ona bwa um mo jin mina 'kwani mii to ki 'bore/ gom um mo tani, miiyi a'di wakan si'da/ mo ma gom uni mo.

32 Waḵki/ um eni uni gwansan kun eni um mo tani um minu o gwo maḵ kata mo 'te/? Haali/ me'd uni gwansan kun miiki miinthus mo tani uni enki uni gwansan kun enki uni mo be. 33 Dhali waḵki/ um miin ki 'bore/ gom uni gwansan kun mii ki 'bore/ gom um mo tani um minu o gwo maḵ kata mo 'te/? Haali/ me'd imanmii miinthus mo uni mii a'di jin nyaḵka'd kan mo be. 34 Dhali waḵki/ um wan to e ki 'kwani gwansan mo tani 'peni uni kun tana uma 'tej kape/ mo mmobu'th to mo tani um minu o gwo maḵ kata mo 'te/? Me'd imanmii miinthus mo uni wanki to e ki imanmii miinthus mo tani uni ki bu'th a'di jin nyaḵa she/ kan dok/ e mo. 35 Hili eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma dhali miiyi ki 'bore/ gom uni mo dhali wani to e mo mmo'koki cor toj kamu/ mmodoku/ um ka nyan'ko'd mo, dhali tom bum kun ish kumma/ mini eka/ ek mo dhali um mini ta iya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo, haali/ a'di mii'd ki mo/en gom uni gwansan kun dar ga nynyca/ mo dhali kun tana ham 'kus ka ham 'kus mo. 36 Wari ki imanmiimii mo ma, me'da Babam bum a'di ta'da manmiimii mo be.

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

37 Dhalku/ ki cinitha cinith mo ma dhali um minu 'koki cinith si'da/ mo. Dhalka waḵ ki waḵ mo ma dhali um minu 'koki waḵ mo be. Dhalki markin 'kwani 'pen mo

ma dhali um minu dhal markin 'pen mo be. ³⁸ Çiyi to mo ma dhali a'di minu ci um mo be, tombar tom 'boro'd jin shomu is mo tani uni shekemkini montal 'de/ mo mmo'tu'd mo mmogaça 'cesh mo dhali uni minu dhu 'ko'da 'dupun bum mo. Haali/ to jin bara um mmoci mo tani mini ta tom bum kun baru um ka nyan'ko'd mo be.

³⁹ A'di si'da/ ki tor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: Mina wathiny ja'da/ mish sus wathiny ja'da/ mo 'taa? Mina uni su/ 'koki ta'k mo e bwany jis mo 'taa? ⁴⁰ Amancik gwo yisa ica'd ka man'or a'di gwo mo yisa hili aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ki uni bu'thki gwontori 'baar mo tani uni mina e wa ka man'or uni gwo mo be. ⁴¹ Atinta ihilkina /e businyan to i e ma kam pini mo, ihili /e diki hil aka'dum jin di'd e em piniñ gana/ mo? ⁴² Walla atinta imina /e i/ owa kan gwo mo ki: Akam pema, dhalki aha/ guna /e businyan to caan jin di /e i e mo? ki /e ki is pini diki hila ka'dum caan jin di /e i em piniñ gana/ mo. /e he'k e yan, /e mini mii buka ka'dum 'peni em piniñ gana/ ntwa/a/ mo dhali yan'ko'd /e mini mish hil mo mo ki 'bore/, mmogu businyan to caan jin di'da kam pini i e mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

⁴³ Haali/ cwam 'boro'da kamu/ yisa di'da jin dhothi maman kun shi/ashi/ mo, walla wakan si'da/ cwa shigga/ mol maman dho'th kun 'kunya'kuny mo be. ⁴⁴ Haali/ aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo uni mishu ki maman buniñ gana/ mo. Haali/ mamana pu/ 'konuki ho mo 'pena 'de/ mo walla amura'th si'da/ 'konuki ho mo 'pena buyy mo be. ⁴⁵ Wathim 'boro'd jin ish to kumma/ jin 'boro'd eya dum piti mo tani wagaski tom 'boro'd mo dhali wathin thus jin isha tonthus kumma/ mo eya du

mo tani a'di wagaski tonthus mo, haali/ 'peni mo jin isha to ka enthus eya du mo tani 'twa/ a'di iciki gwo ka piye/ mo be.

Monka'b jin Ka'bu Isu/ mo be

⁴⁶ Atinta yuka um aha/ ki Tapa, Tapa mo? dhali 'koki mii to gun torka/ um mo? ⁴⁷ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun iiyini aha/ mo dhali cik gwom pem mo dhali mii uni mo tani aha/ mina tor um gwo a'di jin wana e cikise/ mo be. ⁴⁸ A'di wana e ki wathi/ jin nyan'ki gu'b mo, a'di ki cwany jis mo dhali a'di ki kar monka'b apo/ wosh mo dhali ka dhana gannu/ yi'de/ cuki mis mo tani dhali ki yi'de/ gaçki'da po/ gu'b mo tani dhali a'di mol a'di yikin is mo haali/ a'di nyan'kunu ki nyan' gana/ mo be. ⁴⁹ Hili a'di jin cik gwo mo dhali diki mii uni mo tani a'di wana e ki wathi/ jin nyan' gu'ba 'cesh 'te/ki dar gi monka'b mo dhali ki yi'de/ gaçki'd mo tani dhali ki jahanne/ a'di bitki'd mo dhali dhana barr caan jin shinu is mo e gu'b caan mo tani caaca mo be.

7

Çin'kina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanim Pa Imudhe'd jin Waçkunu mo

¹ 'Ko'di a'di 'baarki'da ris gwom piti jin okina a'di mo e bwany'cej 'kwani kun cik gwo mo tani a'di cik'ki'd mo e Pañ Kapranahuum mo. ² Dhala mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo a'di ta'd gi cin'kina/ jin kara a'di ki jin'ña/ mo tani a'di 'ba'thki'd mo dhali 'disha 'twa/ mmowu mo be. ³ Dhali ki a'di cik'ki gwo goma Yesus mo tani a'di hashki a'di 'kwaniñ gwanyaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo mmodo' a'di mo mmoyayu/ mo dhali mmowaç cin'kinam piti mo be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkina Yesus mo tani uni ñapki a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: A'di ha me'd ki /e mini mii to yansan gom a'di mo be ⁵ haali/ a'di enki kal bana

mo dhali a'di nyan̄ki ana gu'b gi montul is bana mo be. ⁶ Dhala Yesus yaki'd mo nyākki uni mo. Ki a'di diki si'd pa is mo naskina/ tani amancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd hashki imugum piti e a'di mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalku/ ki mur is pini mo ma haali/ aha/ tana ji gi ha me'd mo yisa jin mina /e yayu/ eya galgin gu'b pem mo. ⁷ Wakan aha/ dinaki tosh ki aha/ tana ji gi ha me'd mo mmoyayu/ i /e mo. Hili oyi gwo mo ma dhali dhalki cin̄kinam pem minu waç mo. ⁸ Haali/ aha/ tana wathi/ jin karkunu 'ko'd e moshirr mo dhali i/ askar 'koni me'd pem mo dhali aha/ okina jan 'deñ kamu/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be, dhali e jañ kamu/ ki: Yayu/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be. Dhali e cin̄kinam pem mo tani ki: Miiyi to yansan mo ma tani, dhali a'di miiki a'di mo be. ⁹ Ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di merki'd mo gom a'di mo dhali a'di ki tuka bor mo dhali owa waambuhany 'kwani gwo mo kun bathi a'di nsho'k mo ki: Aha/ tora um gwo mo ki aha/ dinaki gam jan 'deñ kamu/ e 'Kwani ma Israyiil jin ta'd gi mongam gwo is jin wakansan mo be. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun hashkunu mo tani uni dokki bway pa mo ka nyan̄'ko'd mo tani uni gamki cin̄kina/ 'borkina is mo be.

Yesus 'De'kki Ya/ ma 'Bom jin Wun ma Kath̄im Piti mo e Pa Nayiin mo

¹¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo e 'pen̄kuman bampa/ jin yuku ka Naayiin mo dhali nyākki imancik̄ a'di gwo mo dhali awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo nyākki ii ki a'di mo be. ¹² Ki a'di 'dishki 'twan̄kala goñ 'pen̄kuman bampa/ is mo tani hili mo mo ma, wathiñ kamu/ jin wuki'd mo a'di kalkunu ka piye/ mo a'di ta jasi ya/ tal 'deñ gana/ jin di'di kum mo dhala

yim a'di wun ma kath̄ mo. Dhali adhana buhany 'kwani caaca mo 'peni 'pen̄kuman bampa/ nyākki 'ko ka yim mo be. ¹³ Dhali ki Tapa parki'da yim e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ apowa yim mo dhali owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma. ¹⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali ta aciny jwa is ki me'd mo dhali uni gun hankina ci mo tani doshkin naskina/ mo. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathin dhuru'c, aha/ ona /e gwo mo ki: Cuyi mis mo ma.

¹⁵ Dhali wathi/ jin wuki'd mo tani ca'bki'd ki mis mo be dhali a'di telki gwo 'pen mo mmowal 'twa/ mo. Dhali a'di ki ci a'di ki kum mo be. ¹⁶ Dhali mon̄ko/ is bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo mmo/ o gwo mo ki: Adhana mançi gwo ma Arumgimis a'di cukunu mo e bwam ana mo! Dhali, Arumgimis a'di butki'd e 'kwanim piti mo be! ¹⁷ Dhali gwo yansan gom a'di mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ gi 'Kwani Yahuudiyya 'baar mo dhali eya ris bampa/ kun 'kon ka kukul is mo be.

Imanhashu mo 'Pena Yohaana mo jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaana gwo uni tocki a'di gwo mo goma ris to gwansan mo be. ¹⁹ Dhala Yohaana yūkki imancik̄ gwom piti isu/ mo mmohash uni mo e Tapa mo mmo/ o gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi yayu/ mo 'taa? Walla aman mina hil jañ kamu/ mo? ²⁰ Dhali ki 'kwani pu'dkin mo e a'di mo tani uni o a'di gwo mo ki: Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo tani a'di hashki am i /e mo mmo/ o gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jañ kamu/ mo? ²¹ Dhali e mo caan mo tani a'di waçki 'kwani ka ris mo kun 'kosha 'ba'th mo dhali kun doru ki isa nyor mo dhali ka rum thus kun nyo/ on mo dhali 'kwaniny ja'da/ ka ris wōtkina a'di mo mmomish mo mo be. ²² Dhali

a'di ki thok uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali tora Yohaana gwo mo gom to dhali parakina um e mo dhali cik mo be ki 'kwani kun tana ja'da/ mo bu'thki momish mom buni mo dhali 'kwani kun ta njwol mo tani iin ki sho'k mo dhali uni gun 'kosha monthus mo tani dhelelkunu is mo be dhali uni kun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni kun hatha'ko'd mo tani tanki gwom 'boro'd jin cikunu uni mo be. ²³ Dhali mom'bor mii gom a'di jin diki gam to jin kol a'di mo e aha/ mo be.

²⁴ Ki 'kwani kun hash ma Yohaana iikin mo tani a'di telki gwo 'pen mo mmo/ owa waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaana mo ki: Atinta i/iikina um ka piye/ mo e mombwaasho mo mmohil mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ²⁵ Atinta i/iikina um ka piye/ mo mmopar e mo? Wathi/ jin hithi burrinye/ jin na'bula/ na'bul mo 'taa? Hili mo mo ma uni gwansan kun 'kokin mo mmohi'th burrinyeny jaro/ jaro/ mo dhali mmo'ko 'kom 'penkapan mo tani uni 'kon mo e gu'b ma malik mo be. ²⁶ Atinta i/iikina um ka piye/ mo mmopar e mo? Amançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'taa? Nye, aha/ tora um gwo mo dhali amanbola mançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo. ²⁷ A'di yansan ta a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki:

Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ntwa/a/ e jis/em pini mo,

a'di jin midi thoson bway pini ntwa/a/ gom/e mo be.

²⁸ Aha/ tora um gwo mo ki: E bwaman uni gwansan kun dhodhu mo e bwam up mo tani jan tal 'denj kamu/ yisa di'da jin ca'd jin bolki'da Yohaana e mo hili isi ciki/ a'di jin pisi'd mo e Bampa/ ma Arumgimis mo tani a'di i/ ekkid ki a'di mo be. ²⁹ (Ki uni cikki gwo gwansan mo tani aris 'kwani

'baar mo dhali imantera thulpa/ karkina Arumgimis ki a'di jin ta jan kar/ e mo mmomiikunu uni ki yi'de/ mo ki mii yi'de/ jin miikin ma Yohaana mo be. ³⁰ Hili 'Kwani Parisiyiin dhali imanmisha jo'd gwo mo tani uni ki puu gwo jin di'da Arumgimis mbwa mo gom is buni mo mmo'koki miya mii ki yi'de/ ki a'di mo be.)

³¹ 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tani miga/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e kata mo? ³² Uni wana e ki uci gun 'kon mo e mo ma suug mo dhali yuka yuk ka rem 'kup mo ki:

Am pina athele/ gom um mo dhali um 'koki sa mo be.

Am gwona mo mmomiya cinthar mo tani dhali um 'koki ko ki kony jwa mo.

³³ Haala Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ a'di pu'dki'd mo mmodiki shwa tonje/ mo dhali mmodiki pi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo dhali um o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo be. ³⁴ Ya/ gi 'Kwani a'di pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali um o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo. A'di jin ta'da mugu gi imantera thulpa/ mo dhali imanmii miinthus mo. ³⁵ Hili moyuk a'di karu ka kar/e mo ki uci ma yimi 'baar mo be.

Yesus A'di Di'd e Gu'b gi wathim Parisi jin Yuku ka Simaan mo

³⁶ Wathi/ 'denj kamu/ 'peni 'Kwani Parisiyiin a'di dotki a'di mo mmonya' to shwa ki a'di mo dhali a'di cikki gu'b gi Wathim Parisi mo dhali a'di ca'bki'da tharabeesa mo be. ³⁷ Dhali hili mo mo ma, a'boma kamu/ 'peni 'penkuman bampa/ yan mo a'di ta'da manmii miinthus mo. Ka yim da/arki gwo ki a'di ca'bki'da tharabeesa gi gu'b gi Wathim Parisi mo tani a'di guyi'd turanj gasaas jin ta gi kush jin din ma yina 'borga/ mo. ³⁸ Dhali a'di ki doshi bwamp/

a'di isho'k piti mo. A'di ki ko mo. A'di ki tel mii 'pen mo mmoli/ a'di sho'k ki jabu'th em piti mo dhali a'di ki shumut uni ka mur 'kup ma yim mo dhali a'di ki pi sho'k piti 'twa/ mo dhali a'di ki 'kosh uni ka yina 'borga/ mo be. ³⁹ Dhali ki Wathim Parisi jin yukki a'di mo parki a'di e mo tani a'di o gwo e is piti mo ki: Wakki/ wathi/ yan ta'da amanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo tani a'di mido 'taki nyith mo mo ka 'bom yansan si'da/ ta'da 'bom jana mo jin taki a'di is is ki me'd mo haala yim ta'da manmii miinthus mo be. ⁴⁰ Dhala Yesu thokki gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Simaan, aha/ tana gi gwon kamu/ mo mmo/ o / e mo. Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Katinta mo Man'or Gwo mo? ⁴¹ Wathin 'den kamu/ ta'd gi 'kwani su/ mo kun 'kon ma mure/ m'ba/ mo. Jan 'de/ din ma mure/ ma riyaa* iss 'kwanimpa ka karpaci 'ba/ mo dhali jamu/ ka riyaa† iss wathimpa mmota iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁴² Ki uni mo to ci ka nyan'ko'd mo tani a'di ki dhal uni su/ 'pen mo ka mure/ i'ba/ mo. Shwane/ jana 'peni bwam uni mido en a'di ki nyanye/ mo? ⁴³ Simaan thok a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin toshka/ mo ki a'di jin dhalkunu amure/ 'pen mo ki nyanye/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /e o gwo ki 'bore/ mo be. ⁴⁴ Yan'ko'd a'di ki tu'k 'kup ka 'bom mo dhali owa Simaan gwo mo ki: /e mishkina 'bom yansan mo 'taa? Aha/ cikina gu'b pini mo tani dhali /e diki ci aha/ yi'den kamu/ mo ki sule/ mo gom sho'k pem mo. Hila yim a'di ki li/ aha/ sho'k pem ki jabu'th em piti mo dhali shumut uni ka mur 'kup piti mo be. ⁴⁵ /e diki ci aha/ mompi 'twa/ ki sule/ mo. Hili 'pena tee ki aha/ pu'dkina mo tani ayim diki dak mo mmopi sho'k pem ki 'twa/ mo be. ⁴⁶ /e diki 'koshaa/ 'kup pem

ka yin mo be. Hila yim a'di 'koshki aha/ sho'k pem ka yina 'borga/ mo be. ⁴⁷ Wakan aha/ torkina /e gwo mo ki miinthus ma yim kun takina ris mo tani uni dhalkunuwa yim 'pen mo haala yim enki'da en ki nyanye/ mo. Hili a'di jin dhalkunu miinthus 'pen ki gwa'de/ mo tani a'di enki'da en ki gwa'd gwa'd mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu / e 'pen mo be. ⁴⁹ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun nyakki 'kowa tharabeesa nyakki a'di mo tani uni telki gwo 'pen mo mmo/ o e bwam uni 'cena mo ki: Kaja yanne jin mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? ⁵⁰ Dhali a'di ki owa 'bom gwo mo ki: Mongam gwo is pini a'di wothki /e mo be. Yaku/ ki monku'th is mo ma.

8

Upa Tiya Bathkina Yesu Isho'k mo

¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo eya ris 'penkuman bampa/ 'baar mo dhali bampa/ si'da/ mmo'ci gwo mo dhali mmokal gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arungimis mo. Dhali uni 'kume'd i'ce'dka su/ nyakki 'ko ki a'di mo. ² Dhali upa tiya si'da/ kun wothu/ 'pena rum thus kun nyo/ on mo dhali 'peni 'ba'th kun 'koshi uni mo: Mariyam jin yuku gway ka Magdaliyya 'peni a'di jin urkunuwa rum thus kun nyo/ on pesu/ ka piye/ mo, ³ dhala Yuwanna jin ta ash ma Kusi jin ta'da mandhu to goma Hirodus mo dhala Susanna mo dhali unin tiya ka ris mo kun ci to 'peni tom buni kun mina uni mii ta mo.

Gwom Bi'th/ e jin Onu goma Ka'bany To jin Yeku mo

⁴ Dhali ka waambuhany 'kwani pu'dkin mo mmontal' de/ mo dhali 'kwani 'peni bampa/ gi bampa/ mo pu'dkin mo e a'di mo tani a'di ki

* 7:41 (b) tul'tumiyya † 7:41 (c) tala'tiin

tor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo ki: ⁵ Amanyeka ka'bany to a'di ya'd ka pije/ mo mmoyeka ka'bany tom piti mo. Dhali ki a'di yekki'd mo tani aka'banya tiya ta'kkini bway tur mo dhali uni yapkunu ki sho'k mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani loski uni mo be. ⁶ Dhali kun tiya bitkin mo e mowosh mo. Dhali ki uni can mo tani uni shi'bilin mo hila/ haali/ mo ta tonkor gom uni mo be. ⁷ Dhali unin tiya bitkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali a'de/ can mo nyakki uni mo tani dhali a'di ki koth uni 'kup mo be. ⁸ Dhali kun tiya uni bitkina 'cesh kun 'bora'bor mo dhali uni can mo dhali dho'thkin ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo e emen gi cwalmana 'de/ mo. Ki a'di o gwo yansan mo tani a'di yukki'da yuk mo ki: A'di jin ta'd gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

⁹ Dhali ki imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom 'pemen gi gwom 'bi'th/e yan ta'da ta mo tani ¹⁰ a'di ki o uni gwo mo ki: E um mo tani um cikunu gwo mo mmomish gwo jin cinu ki jim bag mo gom Bampa/ ma Arungimis mo, hili gom unin tiya mo tani uni toru ki jim 'bi'th/ e mo, wakan ki uni gwansan kun mishi mo mo tani mini 'koki mish mo mo dhali uni kun cikki gwo mo tani uni mini 'koki mish gwo 'ban mo be. ¹¹ Gwom 'bi'th/e a'di a'dihe/ mo be: Aka'bany to a'di ta gwo ma Arungimis mo be. ¹² Dhali unin tiya kun bitkin mo e bway tur mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo. Yan'ko'd tapa na ruma 'cesh pu'dki'd mo dhali 'do gwo 'pena dum buni mo ki uni mini 'koki gam gwo is mo dhali ki uni minu 'koki woth mo be. ¹³ Dhali unin tiya kun bitkin mo e mowosh mo tani uni ita uni gwansan, ki uni cikki gwo mo tani bu'th a'di ki bwan 'kunu'd mo hila/. Hili uni gwansan idar ga birman mo. Uni gam gwo is mo ari'ceenne/ mo

dhali ki mo pu'dki'd jin paluwa pal mo tani uni ta'kkin mo be. ¹⁴ Dhali gom uni gun bitkin mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo hili ki uni iikin mo e bway buni mo tani uni kotha to gun noni 'twa/ mo dhali mo jin tanu pa gi pa mo dhali to kun se 'kwani ki 'pen mo e mon'ko mo, dhali maman buni 'koki is mo be. ¹⁵ Dhali gwo gom uni gun ta'kkin mo eya 'cesh kun 'bora'bor mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo mmodhu uni ki 'bore/ mo ka dun gana/ mo dhali ka dum 'borga/ mo dhali uni ki dho'th maman ki mo jin 'kuçu/ bwa mo ki 'kari'th mo be.

Monkush jin Kumu 'Kup ki Ton'kul Bwa mo

¹⁶ Wathin kamu/ diki citha lamba/ mo mmokum a'di 'kup ki 'kwa mo walla mmokar a'di e bwan 'kwariny ma ci mo, hili a'di ki kar a'di apo/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun cikki gu'b mo tani mini par monkush e mo be. ¹⁷ Haali/ ton kamu/ yisa baguwa jin minu 'koki tor eya tente/ mo walla jin 'dapu 'kup mo jin minu 'koki mish mo dhali guyu/ ki monkush mo. ¹⁸ Hil ki 'bore/ mo ma, gwo jin cika um mo. Haali/ a'di jin ta'd gi to mo tani a'di minu ci ki nyanye/ mo dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani to jin tosha a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd kum dhali ikam piti uni pu'dkin 'kup ki a'di mo dhali hili uni 'koki 'dish a'di is mo goma waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali a'di torkunu gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini uni doshkina pije/ mo, ona bwa mo mmopar /e e mo be. ²¹ Hili a'di o uni gwo mo ki: Ata'dam pem dhali ikam pem ta uni gwansan kun cik gwo ma Arungimis mo dhali mii uni mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

²² Ka cima kamu/ mo tani a'di seki'da kur mo nyakki imancik a'di gwo mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana 'ciṭha/ gap ki 'bana kamu/ ma al mo ma. Wakan uni karkina kur 'pen mo be. ²³ Dhali me'd jin hashkina uni mo eya kur yi'de/ mo tani a'di ishki e mo. Dhala punthar 'tham pu'dki'd apo/ ma al yi'de/ mo dhali uni 'tu'dkina yi'de/ bwa kur mo dhali uni 'kokin mo e mo jin tagu wu mo be. ²⁴ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Tapa, Tapa, ana 'ce'du/ sho'k mo. Dhali a'di merki e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali uni dakkan mo dhali mo dosh ki biyuu mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Mane mongam gwo is bum mane? Dhali uni ko/ki is mo be dhali uni merkin mo mmo/ o gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ haali/ a'di kanki 'tham gwo mo dhali yi'de/ mo, dhali uni ha gwom piti e mo be.

Wathi/ gi Paṅ Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh mo A'di Wacu/ mo

²⁶ Dhali uni merkin mo e bampa/ gi Paṅ Gadara mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pany Jaliil mo be. ²⁷ Dhali ki a'di thulki'd ka 'cesh mo tani wathin kamu/ 'peni 'penkuman bampa/ jin ta'd ga ruma 'cesh mo gamki a'di 'kup mo. Haali/ isa gush mo tani a'di diki hi'th burrinyeṅ kamu/ i/ is mo dhali a'di diki ca'b e gu'b mo, hili a'di ca'bki'd mo e bwaman mon'kupaje mo. ²⁸ Ki a'di parki'da Yesu e mo tani a'di cuu'd ki 'twa/ jin caaca mo dhali bita 'cesh mo mbwambori a'di mo dhali o gwo mo ki dhan 'twa/ jin caaca ki: /e mini mii aha/ katinta mo, Yesu jin ta Ya/ ma Arungimis jin Cayaa/ e ki Ca mo? Aha/ 'thokina /e mo ki dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. ²⁹ Haali/ a'di kanki'da rum thus jin nyo/o'd gwo mo mmoya ka pije/ mo 'peni

wathi/ mo. (Haali/ me'd ka ris a'di bu'thki a'di mo dhali a'di karkunu mo mmoji mo dhali a'di dekkunu ka jindhiir mo dhala makkiya mo, hili a'di 'ce'dki mondek mo dhali a'di urkin ma ruma 'cesh ka pije/ mo e bwam ma si'b mo.) ³⁰ Yan'ko'd Yesu ki dot a'di ki: Gway pini yuku kata mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Karis mo. Haali/ ama'dinya ruma 'cesh uni sekini a'di mo be. ³¹ Dhali uni 'thoki a'di mo mmodiki kan uni gwo mo mmo/ ii mo e bwany jisa 'kulga/ mo. ³² Dhali hili ama'diny kuthar caaca shwani 'bambala wosh mo dhali uni 'tho a'di mo mmodhal uni bway mo mmose i uni gwansan mo be. Wakan a'di dhalki uni bway mo be. ³³ Dhali yan'ko'd aruma 'cesh iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo dhali ciṅ mo e bwam kuthar mo dhali ama'diny kuthar uni yakina ṅwaca/ mo ka lungu'b mo eya gapa al jin 'kula'kul mo mbwaman ma al mo dhali uni loskunu mo be.

³⁴ Ki imanhil kuthar parki a'di jin miikunu e mo tani uni son mo dhali tor a'di e 'penkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd 'kwani iikin ka pije/ mo mmopar to jin miiki'd e mo dhali uni pu'dkina Yesu mo dhali uni ki gam wathi/ 'peni a'di jin pikin ma ruma 'cesh ka pije/ mo mmoça'b e sho'k ma Yesu mo mmodi ki burrinye/ i is mo dhali mmoça'b ka dum 'boro'd mo dhali uni 'kokin mo mmoḳo/ is mo be. ³⁶ Dhali uni gwansan kun parki a'di e mo tani torki uni gwo mo gom a'di jin bu'thkin ma ruma 'cesh mo tani a'di waḳkunu mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd aris 'kwani kun 'kona bampa/ ki jin 'kam mo e Paṅ Gadara mo tani uni dotki a'di mo mmoya mo 'peni uni mo haali/ uni butha monko/ is jin caaca kagahara mo. Wakan a'di seki'd mo e bwam ma kur mo dhali dok ka nyan'ko'd mo be. ³⁸ Wathi/ jin yakin ma aruma 'cesh ka pije/ mo

'peni cine/ mo tani dotki a'di mo mmo'taki nyak ya ki a'di mo. Hili a'di hashki a'di mo mmo/o gwo mo ki: ³⁹ Dokku/ bway pam pini mo ma dhali tora ris to jin miikin ma Arungimis i / e mo. Dhali a'di yaki'd mbway mo mmo'tora ris to gwansani 'baar mo eya ris 'penkuman bampa/ gom tony caaga/ jin miikin ma Yesus gom a'di mo be.

'Bwa/ ma Yaa/irus dhala 'Bom jin Ta'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

⁴⁰ Dhali ka Yesus dokki'd ka nyan'ko'd mo tani awaambuhany 'kwani hanki a'di mo haali/ uni 'kokin mo mmo'gor a'di mo be. ⁴¹ Dhali wathin kamu/ pu'dki'd mo jin yuku gway ka Yaa/irus mo. A'di ta tapa gi gu'b gi montul is mo, dhali a'di ki bita 'cesh e sho'k ma Yesus mo mmo'nap a'di mo mmoya bway gu'b piti mo be. ⁴² Haali/ a'di ta'd gi jasi 'bwa/ jin di'd 'den gana/ mo. A'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki cam piti mo dhali ayim muru'di wu mo be.

Ki a'di yaki'd mo tani 'kwani kalki a'di ka bor mo be. ⁴³ Dhala 'boma kamu/ jin gus ma bas ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di molu waç mo ki miin kamu/ mo. ⁴⁴ A'di pu'dki'di bwampo/ a'di mo dhali ta a'di 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo, dhali ki jahanne/ abas ma yim jin guski'd mo tani dakki'd mo be. ⁴⁵ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin tayaa/ is ki me'd mo? Ki uni 'baar mo urki gwo mo tani Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, awaambuhany 'kwani caaca kagahara kal /e ki is mo dhali yap /e mo. ⁴⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Jin tal 'den kamu/ taki aha/ is ki me'd mo, haali/ aha/ nyitha ki mom'bi'th yaki'd mo 'peni aha/ mo be. ⁴⁷ Dhali ka 'bom mishki'd ki a'di 'kokunu ki mol mo tani ayim pu'dki'd mo dhali deena is kagahara mo dhali bita 'cesh mo ibwambori a'di mo dhali a'di ki tor

gwo mo e bwambori 'kwani 'baar mo mmo'tana a'di a'di is ki me'd mo dhali mmowaçkunuwa yim ki jahanne/ mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/um, mongam gwo is pini waçki /e mo be. Yaku/ /e ki monku'th is mo ma.

⁴⁹ Ki a'di di'd mmo'tor gwo mo tani wathi/ 'peni gu'b gi tapa pu'dki'd mo dhali o gwo mo ki: 'Bwa/um pini a'di wuki'd mo be. Dhalku/ ki mura amantor gwo adu is dok/e mo. ⁵⁰ Hila Yesus, mmocikina a'di gwo yansan mo tani thokki a'di gwo mo mmo/o ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Gami gwo is mo 'te/ dhala yim minu waç mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e gu'b mo tani a'di diki dhal jan 'den kamu/ bway mo mmociç nyakki a'di mo, hili jasa Buterus dhala Yohaana dhala Yakuub mo dhali com ma 'ci mo dhali kum ma 'ci mo be. ⁵² Dhali aris uni gun gwokin mo dhali kun miikina pure/ mo goma yim mo tani, hili a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma haala yim yisa wu'd mowa, hili a'di ishi e mo be. ⁵³ Dhali uni ki pe'th a'di mo mmomisha uni ka yim a'di wuki'd mo be. ⁵⁴ Hili a'di ki budha yim ki me'd mo. A'di ki yuka yuk mo mmo/o gwo mo ki: Ari nyara/, cuyi mis mo ma. ⁵⁵ Dhali shi/ in ma yim dokki'd mo dhali ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali a'di kanki gwo mo ki to minu mii mii mo mmoçi ayim mmoshwa mo be. ⁵⁶ Dhali icom ma yim uni 'kokin mo mmomer mo be. Hili a'di kanki uni gwo mo mmo'koki tor wathin kamu/ a'di jin miikunu mo be.

9

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di ki yuk unin 'kume'd i'ce'dka su/ mmontal 'de/ mo dhali a'di ki ci uni mom'bi'th mo dhali moshirr mo apowa risa ruma 'cesh mo dhali mmowaça ris mom'ba'th mo. ² Dhali a'di hashki uni mo

ka pije/ mmoçi gwo mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmowaça waç mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki kal to gom iim bum e bway mo ma, dhalku/ ki kal cwa mo walla kucay mo walla maa mo mo walla guurush mo, dhali dhalku/ ki ta gi burrinyem bwamani su/ mo. ⁴ Dhali e gu'b yin jin mina umi ciç mo tani 'koyi mmattaan mo ma dhali 'peni mattaan mo tani iiku/ mo ma. ⁵ Dhali e mo yin jin mina 'kwani 'koki bu'th um mo tani ki um murini dhal pa çaan 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo ma. A'di ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ⁶ Dhali uni iikin mo dhali ii mo e bampa/ 'baar mo mmoçi gwom 'borga/ mo dhali mmowaça waç mo e mo 'baar mo.

Mowu ma Yohaana jin Ta'da Man-miyya Mii ki Yi'de/ mo

⁷ Dhali ka Hirodus jin ta'da ra/ iis rub cikki'da ris to gwansan kun miikunu mo tani a'di dumbulki mo mo haali/ gwo ona 'kwanin tiya mo ka Yohaana a'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. ⁸ Dhali kun tiya o gwo mo ki Iliyya a'di piki'd mo dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki a'di ta jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis ka dhamo/ mo a'di cukunu mis mo.

⁹ Hirodus o gwo mo ki: AYohaana a'di i'cithka/ 'kup moyi. Hili wathi/ yansan ta'da ja mo jin cikikika/ aris to kun wakan mo? Dhali a'di njapki'da njap mo mmopar a'di e mo be.

Mmoçi 'Kwani Alaapi Mudhe'd Tonte/ mo

¹⁰ Dhali e mondok jin dokkina imandhunu ki she/ mo tani uni torki a'di to kun miikina uni mo be. Dhali a'di ki sus uni mo dhali uni ki ii mo uni 'cena mo e 'penkuman bampa/ jin yuku ka Beetsayda mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani da/ arki gwo mo tani uni bathki a'di isho'k mo dhali a'di hanki uni mo dhali tor uni gwo

mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali waç uni gwansan kun mini mii ta gi mowaç mo be. ¹² Dhali ka tente/ di'd mo mmogala bi mo tani unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmo/ ii bampa/ mo dhali pa kun 'kon ka kukul is mo mmo/ ish mo dhali mmogam tonte/ gom bway mo haali/ ana 'kona mo mmahan mo e mo jin dar gi 'kwani mo be. ¹³ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo. Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ana dara gi to ki nyanye/ mo jasi maanjuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo isi ciki/ ana mina mii ii mo dhali yol tonte/ goma ris 'kwani kun wakansan mo be. ¹⁴ Haali/ uni wana e ki iss 'kwanimpa gwas alaapi mudhe'd mo. Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuci uni mmo'ko 'pena 'cesh mo ma, e mo'kom buni ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo ki she/ ki she/ mo be. ¹⁵ Dhali uni miiki a'di wakan mo dhali dhu uni 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ¹⁶ Dhali a'di bu'thki maanjuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo dhali a'di ki 'de'k e ki mis mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd uni mo dhali a'di di'd mmoçiki uni mo ki imancik a'di gwo mo mmodhu ibwambor ma waambuhany 'kwani mo be. ¹⁷ Dhali aris uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo be. Dhali uni ki tul uni is mo kun urki 'kup mo dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo be.

AButerus A'di Torki Mii eya Tente/ goma Yesus mo

¹⁸ Dhali a'di warki'd mo ki a'di di'd mo mmo'tho mo a'di 'de/ mo tani imancik a'di gwo nyak 'ko ki a'di mo dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Ki 'kwani o ki aha/ tana aja mo? ¹⁹ Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ka Yohaana jin ta'da manmii ki

y'i'de/ mo ti. Kun tiya o gwo mo ki: Ki Iliyya mo, dhali kun tiya o gwo mo ki: Ki jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin cukunu mo. ²⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili um o ki aha/ tana aja mo si'da/? Dhala Buterus thok a'di gwo mo ki: AKristhos ma Arumgimis mo be. ²¹ Hili a'di kanki uni gwo mo dhali kan uni gwo ki kan gana/ mo ki uni mini dhalku/ ki tor gwo yan ki wathin 'deŋ kamu/ mo ²² mmo/o gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani mina isi mii 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali minu wak mo ki 'kwaniŋ gwanyaja/ mo dhali ki igasiis mo dhali iman'kwar to mo dhali a'di minu 'kosh jwa mo dhali ka cim kwara mo tani a'di minu piyu/ mo be.

Yesus Torki Wum Piti Ntwa/a/ mo

²³ Dhali a'di ki owa ris 'kwani 'baar mo gwo mo ki: Wakki/ wathin kamu/ midi yayu/ mmobath aha/ isho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cihan dhul piti mo dhali bath aha/ m'pen mo be. ²⁴ Haali/ a'diyin jin midi woth mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi woth a'di mo be. ²⁵ Haali/ to jin nyo/a wathi/ mo tani ta'da tinta mo wakki/ a'di midi jar e e to gi mony'chesi 'baar mo dhali this e mo walla 'ce'd sho'k mo ki is piti mo. ²⁶ Haali/ a'diyin jin 'thena is ki aha/ mo dhali ki gwom pem mo tani e a'di si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'the mo ki a'di midi pu'du/ mo e monycam piti mo dhali ki monyca ma Ababa mo dhali ki iman'doyu gwom piti kun kogu mo. ²⁷ Hili aha/ tora um gwo ka jin gana/ mo ki 'kwaniŋ tiya doshkini mahan mo kun mini 'koki nyok mowu ntwa/a/ mo ki uni mini par Bampa/ ma Arumgimis e mo be.

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

²⁸ Dhali ki mo wana e ka cim pekwara ŋ'ko'di gwo gwansan kun okina a'di mo tani a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yohaana dhala Yakuub mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur mo mmo'tho mo. ²⁹ Dhali ki a'di diki'd mo mmo'tho mo tani jamas gi jis/em piti jin pikina a'di mo tani ankala/ ankal mo dhali burriŋyem piti warki'd ki ra/ ra/ mo dhali ki bany bany mo be. ³⁰ Dhali hili ma, 'kwani su/ nyakkina tor tor ki a'di mo be, a'di jin ta'da Musa dhali Iliyya mo be. ³¹ Uni gun pikin mo e monyca mo dhali uni ki tor gwo mo gom yam piti jin mina a'di ya mo, a'di jin mina a'di ithim mo e Pa Urushaliim mo. ³² Buterus dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani uni 'ce'da e is mo hili uni 'kokin mo mmorash e mer mo dhali uni parki monycam piti e mo dhali 'kwani su/ gwansan kun doshkin mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki 'kwani su/iikin mo 'peni a'di mo tani Buterus o'da Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo be. Dhalki aman nyanja um cina/ ikwara mo ma, 'de/ gom / e mo dhali 'de/ goma Musa mo, dhali jan kamu/ 'de/ gom Iliyya mo, haali/ a'di mol gwo jin ona a'di mo. ³⁴ Dhali ki a'di o gwo yansan mo tani arak pu'dki'd mo dhali 'kam uni is ka la mo. Dhali uni 'kokin mo mmoko/ is mo me'd jin cickina uni e bwam ma rak mo. ³⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'd mo ka pije/ 'peni bwam ma rak mo mmo/o gwo mo ki: Yan ta Ya/m pem mo, jim pem jin kwanyka/ mo. Ciki a'di gwo mo ma. ³⁶ Dhali ki 'twa/ okunu gwo mo tani Yesus gamkunu a'di 'de/ mo. Dhali uni 'kon ki shwam mo dhali tor wathin kamu/ 'de/ gwo mo ka cim gwansan yisa ma e to jin parkina uni e mo.

Yesus A'di Wacki'da 'Ci jin

Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ki uni thulkin ka 'cesh 'peni wosha turga/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo gamki a'di 'kup mo be. ³⁸ Dhali hili mo mo ma, wathin kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani a'di cuuki'd mo ki: Man'or Gwo, aha/ yuka / e mo mmohila hil apo/ ya/m pem mo. Haali/ a'di ta ya/m pem jin di'd tal 'deŋ gana/ mo. ³⁹ Dhali hili ma, arum thus bu'thki a'di mo dhali a'di ise/ ki cuu kagahara mo dhali a'di ki pesh mo ntagi a'di mii'da gabusha mo dhali a'di mompola is ki mombol mo dhali a'di dita mii mo mmodhal a'di 'pen mo. ⁴⁰ Dhali aha/ yu'kkina imanci' / e gwo mo mmo/ur a'di ka piye/ mo tani hili uni mol a'di mii mo be. ⁴¹ Yesus tho'k a'di gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun a'ha mon'gam gwo is ki a'ha mo dhali kun ca'ca/ ii ki ca'ca/ mo eya nya'kum yil bum mo tani aha/ mina di ka cim ekata mo e um mo dhali 'dim 'kup e um mo? Susi ya/ m pini mmahan mo ma. ⁴² Ki a'di di'd mmoyayu/ mo tani aruma 'cesh ki mombol a'di is mo dhali pesh a'di mo. Hila Yesus ki ku'cura rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo dhali a'di ki wa'ca 'ci mo dhali a'di ki ci a'di ka nyar'ko'd e com mo. ⁴³ Dhali aris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomer mo gom mo/ek ma Arungimis mo be.

Do'k/e aYesus A'di Torki Mowum Piti N'twa/a/ mo be

Hili ki uni 'kokin mo mmomer mo goma ris to 'baar mo jin miik-ina a'di mo tani a'di ki o imanci' a'di gwo mo ki: ⁴⁴ Dhalki gwo gwansan hur bwany'cem bum mo ma, haali/ Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e me'd gi 'kwany'cesh mo. ⁴⁵ Hili uni 'koki mish gwo yansan 'ban mo jin okina a'di mo dhali gwo yan a'di bagkunu mo 'peni uni mo ki uni mini 'koki nyith a'di mo dhali uni

ko/ a'di mo mmodot a'di gwo mo gom gwo yansan mo be.

Kaja A'di Icade?

⁴⁶ Dhali gwo jin wala uni cu'ki'd mo e bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'di ica'd ki tiya i bwam uni mo? ⁴⁷ Hili ka Yesus nyith'ki gwo kun kuluma uni eya dum buni mo tani a'di ki bu'th ara 'ci mo dhali kar a'di e 'ko'd gwar piti mo ⁴⁸ dhali o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th ara 'ci yansan ki gway pem mo tani a'di bu'thki aha/ mo be dhali a'diyin jin midi bu'th aha/ mo tani bu'thki a'di a'di jin hashi aha/ mo haali/ a'di jin midi pis mo mbwam umi 'baar mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin caaca mo be.

A'di jin Diki Di Apo/ Um mo tani A'di Ta A'di gom Um mo be

⁴⁹ Dhala Yoha'an tho'k a'di gwo mo ki: Tapa, am mishkina wathin kamu/ urki'da ruma 'cesh ka piye/ ki gway pini mo dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki bath ana isho'k mo be. ⁵⁰ Hila Yesus tho'k a'di gwo mo ki: Dhalku/ a'di ki non mo ma, haali/ a'di caan jin diki di apo/ um mo tani a'di ita a'di gom um mo be.

Yesus Kucurki'da Yakuub dhala Yoha'an mo be

⁵¹ Ki mom piti 'dishkina 'twa/ mo jin minu bu'th a'di mo tani a'di ki kar jis/em piti mo mmoya bway Pa Urushaliim mo. Dhali a'di ki hash iman/ii n'twa/a/ ki a'di mo. ⁵² Dhali uni iikin mo dhali ci'c mo e Bampa/ gi Pan Saamira mmothoson to gom a'di mo be. ⁵³ Hili 'kwani 'koki bu'th a'di mo haali/ jis/em piti kark-ina a'di mo 'kup ki Pa Urushaliim mo be. ⁵⁴ Dhali ki imanci' a'di gwo jin ta'da Yakuub dhala Yoha'an parki a'di e mo tani uni o a'di gwo mo ki: Tapa, / e n'api aman mo mmokan o'd gwo mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni mo 'taa? ⁵⁵ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali ku'cur uni ki gwo mo

be. ⁵⁶ Dhali uni iikin mo e bampaŋ kamu/ mo.

Uni kun Mini 'Taki Batha aYesus Nsho'k mo

⁵⁷ Me'd jin iikina uni e bway tur ki sule/ mo tani wathiŋ kamu/ ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina bath /e m'pen mo e mo 'baar mo jin mina /e iya mo be. ⁵⁸ Dhala Yesus ki thoŋ a'di gwo mo ki: Amaŋ uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani ta gi gu'b mo. Hili Ya/ gi 'Kwani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. ⁵⁹ Dhali e wathiŋ kamu/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ yana nŋwa/a/ mo dhali kan ababam pem mo. ⁶⁰ Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalki jwa uni kan ceny jwam bunin gana/ mo ma. Hili gom /e mo tani yayi mo dhali tor Bampa/ ma Arungimis eya tente/ mo. ⁶¹ Dhali jan 'deŋ kamu/ o a'di gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina bath /e nsho'k mo Tapa. Hili dhalki aha/ ona gwo nŋwa/a/ mo mmotaŋ uni gwansan kun 'koni gu'b pem mo. ⁶² Yesus ki o a'di gwo mo ki: Jan kamu/ yisa di'd 'deya jin karki me'd piti apo/ to jin goru a'cesh mo dhali mmohil ka isan'ko'd mo a'di jin midi ha me'd mmo'kosh jwa ki Bampa/ ma Arungimis mo.

10

Uni kun Hashu ki Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

¹ 'Ko'di to gwansan mo tani Tapa laŋki 'kwanin tiya i/ issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali a'di hashki uni mo nŋwa/ a/ ki a'di mo ka susu/ susu/ mo e bampa/ 'baar mo dhali e mo 'baar mo jin mura a'di ki is piti mmoyaku/ mo. ² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Bwam mondhe'd ishki'd ka enthus mo, hili imanmiiya tu'c mo tani uni 'koni daŋa/ mo. Haali/ a'di wakan mo tani 'thoyi mo ma, ki

Tapa gi bwam mondhe'd midi hash imanmiiya tu'c piti mo e bwam mondhe'd piti mo be. ³ Iiku/ i bway bum mo ma. Hili mo mo ma, aha/ mina hashki um mo me'd ushi ka'bal mo e bwam ma wu mo. ⁴ Dhalka jisilaan ki kaal mme'd mo walla kacaŋ mo, walla appa/ mo, dhali dhalki wathiŋ 'deŋ kamu/ ki the me'd mbway mo ma. ⁵ E gu'b yin jin mina umi ciŋ mo tani oyi gwo nŋwa/a/ mo cikise/ ki: Moŋku'th is midi di e gu'b yansan mo. ⁶ Dhali waŋki/ ya/ gi moŋku'th is di'd e mun mo tani moŋku'th is bum mini si/ is apo/ a'di mo, hili waŋki/ a'di diki di mo tani a'di minu doŋku/ um mo. ⁷ Dhali 'koyi e gu'ba tal 'de/ yan mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo a'di jin mina uni iŋi um mo, haali/ amanmiiya tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. Dhalku/ ki tan gu'b mo ma. ⁸ E bampa/ yin jin mina umi ciŋ mo tani dhali 'kwani ki bu'th um mo tani shwayi tonte/ jin minu kara bori um mo. ⁹ Waŋi uni gun 'bathan e bampa/ yan mo dhali oyi uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arungimis a'di pu'dki'd ki 'dishe/ e um mo. ¹⁰ Dhali e bampa/ yin jin cikina um mo dhali uni 'koki bu'th um mo tani iiyi i bway tur piti mo dhali oyi gwo mo ki: ¹¹ Bu'da 'cesh gi bampam bum yansan mo tani jin mu'thkina aman ki sho'k bam mo tani aman dhi'thkina a'di apo/ um mo. Bahili mishi mo mo ma, ki Bampa/ ma Arungimis midi pu'du/ ki 'dishe/ mo be. ¹² Aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa gom Pan Saduum mo ka tee caan mo me'd bampa/ caan mo be.

Wayyi e 'Penkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

¹³ Wayyi e um gi Pan Kurasiin mo, wayyi e um gi Pam Beetsayda mo, haali/ waŋka dhan miim 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan

Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is kadhamo/ mo mmo'ko e burriyenyen shawaal mo dhali bwam 'piny mo. ¹⁴ Hili a'di mina 'twa/ 'dish mo gom gwon dwall gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo be. ¹⁵ Dhali um 'kwani gi Pan Kapranahuum mo minu 'de'k um me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka lungu'b eya Haawiya mo be.

¹⁶ A'diyin jin cikki um gwo mo tani a'di cikki aha/ gwo mo be dhali a'di jin wakki um mo tani a'di wakki aha/ si'da/ mo be. Dhali a'di jin wakki aha/ mo tani a'di wakki a'di jin hashki aha/ mo be.

Mondok kun Dokkina Uni Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

¹⁷ Kwanimpa issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo tani uni dokkini a'di mo ki bwan 'kunyga/ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, aruma 'cesh uni haki gwom bam e ki gway pini mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ parkina Setaan e mo bitki'd mo me'da wara sho'k mo 'peni momis mo.

¹⁹ Hili mo mo ma, aha/ cikina um moshirr mo mmose tasha/ shoka po/ mo dhali a'dak mo dhali apowa ris mom 'bi'th gi uni gun ta 'kup mo, dhali tonj kamu/ yisa di'da jin midi shi/ um is mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, dhalku/ bwa ki 'kuny mo gom mii yan mo, ka ruma 'cesh haki gwom bum e mo, hili 'kunyi bwa mo ma, gom gway bum kun 'kwarkunu mo e momis mo.

Yesus 'Kunykina Bwa mo

²¹ Dhali e mo yansan mo tani a'di 'kunykina bwa mo e Shi/ in Dheleladhelel mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'bora / e bwa i is mo, Ababa, Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki / e bagkina aris to gwansan 'peni uni gun yukayuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo dhali / e ki tor uni eya tente/ mo ki uni gun ta uci mo be. Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani bwam

ma 'them pini a'di a'dan mo be. ²² Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo, dhali wathinj kamu/ yisa mishi mo mo ki Ya/ a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ababa mo be, walla Ababa a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ya/ mo dhali ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/ ikwany mo tani mina a'di itor a'di i e mo be.

²³ Yan'ko'd a'di ki tu'k 'ban mo dhali o imanci a'di gwo gwo mo uni 'cena ki: Mom'bor mii gom e mo uni gun mishi to gun misha um mo. ²⁴ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun tana ris mo dhali imalik si'da/ mo, uni ona bwa mo mmopar to e mo kun para um e mo dhali uni 'koki mish a'di mo dhali mmocik a'di jin cika um mo tani dhali uni 'koki cik a'di mo be.

Wathi/ gi Pan Saamiram 'Borga/ mo

²⁵ Dhali hili mo mo ma, aman-misha jo'd gwonkan doshki'd ki mis mo mmokar a'di mo mmopal ki gwo mo ki: Mantor Gwo, aha/ mina mii atinta mo mmeta gi mal gi mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ²⁶ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Gwo wakata 'kwarkunu mo e gwonkan jin cinu mo? Ji gi wakata idenkina / e e mo? ²⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: / e mini en Tapa Arumgimis pini mo ka dum pini 'baar mo dhali 'ka kashiram pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo, dhali amannyak ca'b pini mina / e i/en me'd is pini gan/ mo be. ²⁸ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: / e thokki gwo ki 'bore/ mo be. Rashi yansan mii mo ma, dhali / e mini di ki e mo be.

²⁹ Hili a'di dina gwo mbwa mo mmokar is piti me'd wathi/ jin ta janj kar/ e ki is piti mo. A'di ki owa Yesus gwo mo ki: Dhali aja a'di ita'da amannyak ca'b pem mo? ³⁰ Yesus thok gwo mo ki: Wathinj kamu/ yaki'd ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo e Pa Ariiha mo.

Dhali a'di 'kamkina 'kwanin 'di/ 'kup mo. Uni ki bu'th tom piti 'baar mo dhali dor a'di mo, dhali uni ki ii mo dhali dhal a'di mo mmodikina a'di eny jwa mo. ³¹ Dhali e ya ma gasiis jin yana a'di iya ka lun'gu'b mo e bway tur mo tani dhali a'di ki par a'di e mo dhali a'di ki per bway tur ki 'bana kamu/ mo. ³² Wakan si'da/ Wathi/ Lawi ki a'di pu'dki'd mo e mo yan mo dhali par a'di e mo tani a'di ki per ki bway ki 'bana kamu/ mo. ³³ Hili Wathi/ gi Pan Saamira a'di yaki'd ki yampe mo tani a'di pu'dki'd mo e mo jin dina a'di mo, dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ³⁴ dhali ya i a'di mo dhali a'di ki ya i'tam jamam piti mo dhali wol a'di ayin nycine/ mo dhali yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo. Dhali yan'ko'd a'di ki kar a'di apo/ thuluny piti mo dhali a'di ki sus a'di e gu'b yilkina/ mo dhali a'di ki mii miim pa gom a'di mo be. ³⁵ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di ki budha riyaa' de/ mo dhali a'di ki ci a'di e com gu'b gi yilkina/ mo mmo/o gwo mo ki: Miiyi ki 'bore/ gom a'di mo ma, dhali a'diyin jin mina /e i'baar mo tani aha/ mina ci /e a'di mo ki aha/ mina dokku/ ka nyan'ko'd mo. ³⁶ Jana 'peni bwam unij kwara gwansan jin kuluma / e gwo mbwa mo jin nyon'ki mii mo me'da mannyak ca'b gi wathi/ yan jin bit'ki'd e bwam me'd gi 'kwanin 'di/ mo? ³⁷ A'di o a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin tor momiimii apo/ a'di mo be. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma, dhali miiyi wakansan mo.

Yesus A'di Ca'bki'd e Gu'b ma Martha dhala Mariyam mo be.

³⁸ Dhali ki uni iikin e bway buni mo tani a'di cik'ki'd e pa mo. Dhala 'bom jin yuku gway ka Martha bu'thki a'di e gu'b piti mo. ³⁹ Dhali ayim ta'd gi 'bwaham jin yuku gway ka Mariyam mo, a'di jin ca'bki'd e sho'k gi Tapa mo dhali cik

gwo'or piti mo. ⁴⁰ Hila Martha a'di tashu ka tu'c kagahara mo mmomii to mo. Dhali ayim yaki'd e a'di mo dhali o gwo mo ki: Tapa, dina bwa ki ta /e wathimpa mo ki 'bwah pem a'di dhalki aha/ mo mmomii to aha/ 'de/ mo? Tora yim gwo mo ma, mmowoth aha/ mo. ⁴¹ Hili Tapa thok a'di gwo mo ki: Martha, Martha, /e tana man/anan is mo dhali din ma du ki 'kus goma ris to 'baar mo. ⁴² Ton tal 'de/ di'd jin minu mii ta mo. Mariyam a'di kwanyki 'ban jin 'boro'd mo a'di jin minu 'koki bu'th mo 'pena yim mo be.

11

Yesus Torki Gwo goma 'Tho jin Minu 'Tho mo

¹ Dhali a'di diki'd mo mmo'tho mo e mon'kamu/ mo dhali ki a'di dakki 'tho mo tani jan tal 'de'j kamu/ 'peni imancik a'di gwo o a'di gwo mo ki: Tapa, tori aman gwo mo ma, mmo'tho mo me'da Yoha'an mmo'torkina a'di imancik a'di gwo gwo mo. ² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'tho mo tani oyi gwo cikise/ mo ma:

Ababa, dhalki gway pini a'di kogu mo ma. Dhalki bampam pini a'di yayi'd mo. ³ Ci am tontem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma. ⁴ Dhali dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma, haali/ am ki is bam dhalkina 'kwani 'baar 'pen ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun 'kon ma mure/ miinthus bam m'ba/ mo. Dhali dhalku/ ki sus am mo e mo jin palu mo.

⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Jana 'peni um jin ta'd ka mugu mo jin midi ya i a'di mombwam/e mo dhali o a'di gwo mo ki: Amuguwa, ci aha/ maan'kuthu'di kwara mo ma ⁶ haala mugum pem pu'dki'd mo 'peni bway jin yayina a'di mo dhali aha/ dara ki to mmokar a'di mbwambor mo. ⁷ Dhali a'di midi thok gwo mo 'peni gu'b ki: Dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. Acampur di'd ki

mu'th mo shwane/ dhali uçim pem uni 'kona ci nyakki aha/ mo be. Aha/ mola cu mis mo dhali çiki / e toj kamu/ mo be. ⁸ Aha/ òra um gwo mo, ba a'di midi diki cu mis mo dhali çì a'di toj kamu/ mo haali/ a'di ta'da mugum piti mo, hili gom mmodina a'di ki 'the is mo tani a'di midi cu mis mo dhali çì a'di to yin jin mina a'di mii ta mo be. ⁹ Dhali aha/ òra um gwo mo ki: Doṭi to mo ma, dhali a'di minu çì um mo. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo. Nagkani acampur apo/ ki me'd mo ma, dhali a'di minu ka'dki um mo be. ¹⁰ Haala ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ gun doṭki to mo tani bu'thki to mo dhali a'di jin simmki to e mo tani gamki a'di mo dhali a'di jin nagkanki'da campura po/ ki me'd mo tani a'di minu ka'dki a'di mo be. ¹¹ Ababa jana di'di bwam um mo, wakki/ ya/ ki doṭ a'di gwo gom wa'c mo, dhali a'di midi dhal wa'c e i is mo dhali çì a'di tasha/ mo 'taa? ¹² walla wakki/ a'di doṭki a'di mo goma oma ḡwa mo tani mina a'di çì a'di a'dak mo 'taa? ¹³ Wakki/ um kun ta thus kan mo mish mmoçi tom 'boron ki me'd mo ki uçim bum mo tani bakata 'te/ imin ma Baba gi momis mo çì Shi/in Dheleladhelel mo ki uni gwansan kun doṭki a'di mo?

Bampa/ jin Kwa/ kunu Bwa mo gun Shi/ki Is mo

¹⁴ Dhali a'di di'd mmo/ura ruma 'cesh ka piye/ mo 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo. Dhali ka ruma 'cesh yaki'd ka piye/ 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo tani a'di mishki gwo o mo dhali 'kwani merkin mo be. ¹⁵ Dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki: A'di urki'da ruma 'cesh ka piye/ ki gway ma Baalsebuul jin ta tapa ma ruma 'cesh mo. ¹⁶ Ka yiha/ 'kwanin tiya si'da/ palki a'di mo mmodotkina uni jamas mii 'peni momis mo. ¹⁷ Hili a'di mishki gwo jin kulumkina uni eya dum buni mo dhali o uni gwo mo ki:

Aris bampa/ kun kwa/ kunu bwa e is buni mo tani uni shi/ kin mo dhali gu'b a'di bitki'da po/ gu'ba kamu/ mo. ¹⁸ Dhali wakka Setaan si'da/ kwa/ i bwa mo apo/ is piti mo tani ki bampam piti midi dosh kata mo? Haali/ um o gwo mo ki aha/ urkina ruma 'cesh ka piye/ ki gway ma Baalsebuul mo. ¹⁹ Dhali wakki/ aha/ ura ruma 'cesh ka piye/ ki gway ma Baalsebuul mo tani iya/m bum ur uni ka piye/ katinta mo? Wakan uni mini ta imand-wall gwo gom um mo be. ²⁰ Hili wakki/ a'di ki me'd ma Arumgimis mo jin urkika/ aruma 'cesh ka piye/ mo tani yan'ko'd Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ apo/ um mo be. ²¹ Ki wathi/ jin 'bitha'bi'th mo hi'thki'da goṅgoro/ e is piti 'baar mo mmodi mo mmoji gu'b pitiṅ gana/ mo tani tom piti kun tana a'di mo tani dhunu ki mo ma ku'th is mo be. ²² Hili wakki/ jan 'deṅ kamu/ jin 'bitha'bi'th mo mmobol a'di e mo gam a'di 'kup mo dhali pi a'di e mo tani a'di ki budha goṅgorom piti jin gama a'di gwo is mo tani a'di midi kwa/ tom piti jin budhu bwa mo be. ²³ A'di jin diki ç'a'b nyakki aha/ mo tani a'di di'd apo/ aha/ mo dhali a'di jin diki nyak is tul ki aha/ mo tani a'di ta a'di jin kwa/i bwa mo.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyar'ko'd mo

²⁴ Ka rum thus kun nyo/ on iikin ka piye/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmoṅap mo mo mmosi/is mo. Dhali a'di diki gam moṅkamu/ mo tani a'di o gwo mo ki: Aha/ mina doḡ e gu'b pem ka nyar'ko'd mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/ mo. ²⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di ki a'di dhi'thkunu mo dhali to thosonkunu ki 'bore/ mo be. ²⁶ Yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum pesun tiya mo kun shi/ashi/ mo kun bol a'di ki is pitiṅ gana/ e

mo dhali uni cickin mo dhali 'ko imun mo. Dhali mondinj 'ko'd gi wathi/ yan mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin t̄wa/a/ e mo be.

Mom'bor Miiñ Gana/ mo

²⁷ Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'boma kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani mo tani a'di ekki cuuwa/ mo dhali o gwo mo ki: Mom'bor mii gom bwa gi a'di jin dhothi / e mo dhali ako yan jin pikina / e mo be. ²⁸ Hili a'di ki o gwo mo ki: Mmodhal gwo yansan e i is mo mmo/o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gwansan kun cikki Gwo ma Arungimis mo dhali mmodhu uni mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo Napki Jamas Mii mo

²⁹ Ka waambuhany 'kwani marki is mo tani a'di telki gwo 'pen mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tana nyakum yil kun ta thus ki thus mo. Uni napki jamas mii mo, hili jamas miiñ kamu/ yisa minu ci gom uni yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo be. ³⁰ Haali/ me'da Yuunaan warki'd ki jamas mii gom 'kwani gi Pa Ninawa mo tani wakan mina Ya/ gi 'Kwani ita goma nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be. ³¹ A'bom jin ta'da malik 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani a'di midi cuyi mis mo dhali dwall gwo mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo, dhali wak uni mo, haala yim a'di pu'dki'd mo 'peni 'pemen gi mony'cesh mo mmocik yuk ma Sulemaan mo, dhali hili mo mo ma, jan tal 'dej kamu/ jin eka/ ek jin bolki'da Sulemaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be. ³² 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo, haali/ uni ri'ckina du is mo 'peni gwo jin cin ma Yuunaan uni mo, dhali hili mo mo ma, jan 'dej kamu/ jin eka/ ek

mo mmobola Yuunaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be.

Alamba/ gi Bunḡwar Is mo

³³ Wathin kamu/ yisa di'da ki a'di ci'thki'da lamba/ mo dhali kar a'di e jis jin cwanyu mo e bwan gu'b mo walla mmokar a'di mo e bwan'kwariny ton'kul bwa mo hili a'di ki dhal a'di mo mmodi eya po/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun cikki gu'b mo tani mini mish monkush mo be. ³⁴ Em bum a'di ta'da lamba/ gom bunḡwar is bum mo be. Wakki/ em bum tal 'de/ mo tani bunḡwar is bumi 'baar mo 'tu'du/ mo ki monkush mo be. Hili wakki/ a'di diki tal 'de/ mo tani bunḡwar is bum 'tu'dkunu mo ki mondhurumi'd mo be. ³⁵ Wakan miiyi ki 'bore/ mo ma, gom monkush jin di'd e / e mo jin mina a'di diki dhurum mo mo. ³⁶ Yan'ko'd wakki/ bunḡwar is bum 'tu'du/ mo ki monkush mo tani mmodar gi mondhurumi'd e 'bana kamu/ mo tani a'di 'baar ka 'bimpil mo midi 'twak mo mo me'da bi ma lamba/ jin ci um monkush mo be.

Yesus A'di Be'dki Mii gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imanmisha Jo'd Gwo mo

³⁷ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani Wathim Parisi dotki a'di mo mmoshwa to nyakki a'di mo. Wakan a'di yaki'd nyakki a'di mo dhali ca'bkida tharabeesa mmoshwa to mo. ³⁸ Dhali Wathim Parisi merki'd kagahara mo mmopar a'di e mo mmodina a'di ki 'thur me'd ki yi'de/ ntwa/ a/ ki tonṭe/ gi montee mo. ³⁹ Dhali Tapa o a'di gwo mo ki: Shwane/ um 'Kwani Parisiyiin, um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhala sahan mo tani dhali hili e bwaman mo tani um 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo. ⁴⁰ Um pus gwahan. Dina a'di jin ukki 'ko'd gwar ki uk bwaman mo si'da/ 'taa? ⁴¹ Hili ciyi to jin minu ci ki me'd mo gom 'kwani kun hatha'ko'd mo, to gwansan

kun 'koni cine/ mo dhali hili mo mo ma, aris to 'baar mo ta kun dhelelkin mo gom um mo be.

⁴² Hili wayyi e um 'Kwani Parisiyiin, haali/ um china nana/ ki to jin cinu Arumgimis mo dhali jipin to jin wana e ka guremu/ mo dhali aris jipi/ kun kuyi mo ki kuy mo dhali um ki ta piny is mo e momii miinƙar/e mo dhali mo/en ma Arumgimis mo. To gwansan ƙa ba/ mina umi mii thim mo ba/ dhali mmo'koki ta piny is gom miin tiyan tiya mo. ⁴³ Wayyi e um 'Kwani Parisiyiin haali/ um eni moƙ'kom 'borga/ mo e gu'b gi montul is mo dhali um eni monthe me'd e mo ma suug mo. ⁴⁴ Wayyi e um haali/ um wana e ki moƙ'kupaje kun 'konuki mish mo dhali 'kwani ki ii i'kupi uni mo mmo'kona uni ki mish uni mo be.

⁴⁵ Amanmisha jo'd gwoƙkana kamu/ 'de/ thoƙ a'di gwo mo ki: Amantor Gwo, e gwo yan jin ona /e mo tani /e ki waƙ am si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wayyi e um kun ta imanmisha jo'd gwoƙkan mo si'da/ haali/ um ki dhu 'kwani to kun dita mii ki diƙ mo mmokal mo tani dhali um ki is bum 'koki ta tonditi'd is ki me'd mo ki ari me'd buma tal'derƙ kamu/ mo be. ⁴⁷ Wayyi e um mo haali/ um nyanƙi moƙ'kupaje gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni gun 'koshkina ibabam bum mo be. ⁴⁸ Wakan um ta iman/ o gwo apo/ mo dhali gam gwo me'd mo gom mii gi ibabam bum mo haali/ uni 'koshki uni jwa mo dhali um nyanƙi moƙ'kupajem buni mo be. ⁴⁹ Wakan si'da/ Moyuƙ ma Arumgimis o gwo cikise/ mo ki: Aha/ mina hashki uni imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali imandhunu ki she/ mo, dhali kun tiya i bwam uni mo mina uni i'kosh jwa mo dhali kun tiya mina uni iƙo'c bwa kagahara mo ⁵⁰ ka bas gi imanci gwo ma Arumgimisi 'baar mo kadhamo/

mo jin wolkunu mo 'peni mo gi ƙa'bu mony'cesh mo tani minu doƙ to mo 'pena nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be, ⁵¹ 'pena bas ma Habiil mo ntaga bas ma Sakariyya mo tani a'di jin 'ce'dkunu sho'k mo e bwaman ma gwaƙa/ jin karu mo mmomiiya bas mo dhali e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo. Nye, aha/ ƙorkina um gwo mo ki a'di minu doƙ mo 'peni 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ⁵² Wayyi e um mo kun ta imanmisha jo'd gwoƙkan mo. Haali/ um bu'ƙhina muƙtha/ gi moyuƙ mo. Dhali um ki is bum 'koki ciƙ mo dhali um ki non uni gwansan kun ciƙkin mo be.

⁵³ Me'd jin yakina a'di mo 'peni mo caan mo tani iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin telki mii 'pen mo mmodhu gwo mbwa mo gom a'di kagahara mo dhali uni ki 'cwar a'di ki gwo mo jin mina a'di oya ris ton tiya mo ⁵⁴ mmotimkina uni a'di mo mmoƙor mo gom a'di mo mmocesh a'di ki gwo jin mina a'di 'taki o gom toƙ kamu/ mo be.

12

Gwo jin Rumu apo/ Imanheka He'kEmo

¹ Dhali e mo caan ka waambuhany 'kwani tana ris ka ris mo tulki is mo mmonƙal 'de/ mo dhali uni yapki unin tiya ki is mo tani dhali a'di telki gwo 'pen mo mmo/o imanciƙ a'di gwo gwo mo nƙwa/a/ ki: Jiyi acumaƙ gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo ma, uni kun tana he'k e ka he'k e mo. ² Toƙ kamu/ yisa di'da jin kumkunu 'kup mo jin minu 'koki ƙor eya tente/ mo walla toƙ kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo jin minu 'koki mish mo yisa. ³ Waƙki/ gwo jin ona um e mondhurumi'd mo tani a'di minu ciƙ mo e moƙkush mo dhali a'di jin ona um ki ƙako/ mo ka ƙwal is e gu'b mo tani a'di minu ci eya tente/ e 'kuƙgu'b mo be.

A'di jin Minu Ko/ mo

⁴Aha/ tora um gwo mo ikam pem mo ki: dhalku/ ki ko/ uni gwansan kun 'koshki bungwar is mo ma, dhali n'ko'd uni dar ki miinj kamu/ mo jin misha uni mii mo. ⁵Hili aha/ mina rum um ki gwo mo gom a'di jin mina umi ko/ mo: Koki a'di, a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmotaka ta'k mo e mo ma al o'd mo 'ko'di a'di 'koshki'da 'kosh mo. Nye, aha/ tora um gwo mo ki: Koki a'di mo ma. ⁶Konuki yol ushi 'dii imudhe'd ka tariipa mowa? Dhali jan tal 'den kamu/ 'peni uni yisa thiskunu e mo ibwambor ma Arungimis yisa. ⁷E/ um hili amur'kup bum gana/ si'da/ uni 'baar mo denkunu e mo be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Haali/ um gama she/ yol ki gam mo mmobol ushi 'dii e mo be.

Mmopiya Krishos Gwo Mbwambori 'Kwani mo

⁸Dhali aha/ tora um gwo mo, aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini pi gwo gom aha/ mbwambori 'kwani mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani midi pi a'di gwo mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo be. ⁹Hili a'di jin watki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani a'di minu wat gway mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo be. ¹⁰Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun oki gwo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo tani uni minu dhal 'pen mo. Hili a'di jin wal gwo sor apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo tani a'di minu dhal 'pen mo yisa. ¹¹Dhali ki uni mini sus um mo e bwambor gu'b gi montul is mo dhali e itapa mo dhali e uni gun ta gi moshirr mo tani dhalku/ is ki anan mo gom gwo gi wakata imina umi thok mo walla gwonta imina umi o mo, ¹²haali/ Shi/ in Dheleladhelel a'di midi tor um gwo ki mo yansan gana/ mo gwo jin mina um ka i/o mo ba/.

Gwom 'Bi'th/e gom Wathi/ jin Ta Pa ki Pa jin Ta Pus mo

¹³Jan 'den kamu/ 'peni bwanj 'kwani ma waambuhany oki a'di gwo mo ki: Manṭor Gwo, kana kam pem gwo mo ma, mmopwak mal bwa mo nyakki aha/ mo. ¹⁴Hili a'di o a'di gwo mo ki: Wathi/ kaja kar aha/ mo mmota mandwall gwo mo walla mmota manpwakki um to bwa mo? ¹⁵Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, dhali jiyi aris mo jin 'thothu/ bwa ki e ki 'bore/ mo, haali/ mondiki/e gi wathi/ a'di diki gamki mo jin isha tom piti jin gama a'di ka enthus mo. ¹⁶Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: A'cesh jin tana wathi/ jin ta pa ki pa mo tani a'di pirki to me'd mo ka enthus mo be. ¹⁷Dhali a'di ki kulum gwo ibwa ki is piti mo ki: Aha/ mina miya tinta mo haali/ aha/ dara ki mo mmodhu tom pem mo be. ¹⁸Dhali a'di ki o gwo mo ki: To yansan a'di imiga/ imii mo be. Aha/ mina 'kosh themes pem ka 'cesh mo dhali nyan kuny caaga/ mo be. Dhali aha/ mina dhu tom pemi 'baar mo kun ta pos pem mo dhali tom pem kun taka/ mo be. ¹⁹Dhali aha/ mina owa kashiram pem gwo mo ki: Kashiraa, /e ta gi to kun 'koshi jwa mo kun dhukunu mo gom yil ka ris mo be. Hili mo isunse/ mo ma, shwayi to mo, dhali piyi to mo dhali 'kunyi bwa mo ma. ²⁰Hili Arungimis o a'di gwo mo ki: /em pus yan mo. Mon'thiny yan shwane/ mo tani akashiram pini miga/ dot 'peni /e mo, dhali to kun thosonkina /e is mo tani uni mini ta kum maja mo? ²¹Wakan a'di jin isha to kumma/ gom is piti mo dhali diki ta pa ki pa mo 'kup ka Arungimis mo.

Mmo/anan Is mo

²²Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakan aha/ tora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom moŋ'koki/ em bum mo, gom to kun mina umi shwa mo walla to gom bungwar is bum mo a'di jin

mina umi hithi is mo. ²³ Haali/mondiki/e a'di ica'd ki tonte/ mo dhali bunḡwar is a'di boli burrineye/ e mo be. ²⁴ Kulumi gwo ibwa gom 'dii mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'ciḡh to mo tani uni si'da/ dar gi gu'b jin dhunu to mo walla themes mo dhali hili Arumgimis thipki uni mo be. Bakata 'te/ um a'di i'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol 'dii e mo be. ²⁵ Dhali jan 'deḡ kamu/ 'peni bwam um di'da jin midi anan is mo jin midi mish mar gulan tur piti is mo? ²⁶ Waḡki/ um si'da/ 'koki mish ushi toḡ gwa'dga/ mii mo kun wakan tan mo tani atinta anana um is mo gom miin tiya mo sa/? ²⁷ Kulumi gwo ibwa mo ma, gom jandin to mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miyya tu'c mo walla sura thus mo. Hili aha/ toḡa um gwo mo goma Sulemaan eya aris monycam piti mo tani a'di dinuki hi'thki burrineye/ jin waki jandi/ 'peni uni gwansan 'de/ mo be. ²⁸ Hili waḡki/ Arumgimis ki hi'th asho ki burrineye/kun 'kon e bwaasho shwane/ mo dhali ka'thamo/ uni taḡu i o'd mo tani bakata 'te/ imina a'di hi'th um ki burrineye/, um 'kwani kun aḡha monḡam gwo is ki aḡh kan mo? ²⁹ Dhali dhalku/ ki simm to e jin mina umi shwa mo dhali gwo gom to jin mina umi pi mo walla dhalku/ ki ta iman/anān is e bwam bum mo. ³⁰ Haali/ aris 'kwani gi kal gi mony'ceshi 'baar mo tani uni simmki to gwansan e mo dhali Ababam bum mishki a'di caan jin mina umi mii ta gi uni mo be. ³¹ Ma mo simm jasi bampam piti e mo dhali aris to gwansan mini ta kum bum si'da/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

³² Dhalku/ is ki ko/ mo ma, usha ma'diny mo, haali/ bwa ma Ababam bum midi 'bor mo mmoci um bampa/ mo be. ³³ Yoli tom bum kun tana um mo ma. Dhali ci to jin cinu ki me'd mo gom 'kwani kun hatha 'ko'd mo. Kucura jisilaan ki

is bum mo ma, uni gun 'koki war ki kun dhamo/ mo, a'di jin ish to kumma/ mo e momis jin midi diki ush me'd ki sule/ mo, mo jin daru ka 'di/ mo mmo'dish mo is mo dhali adhurany midi diki 'ce'd uni sho'k mo be. ³⁴ Haali/ mo jin isha tom bum kumma/ mo tani a'di imin ma dum bumi 'ko si'da/ mo be.

Imanmiyya Tu'c kun Timina Tim mo

³⁵ Dhalki empa'd bum minu 'kam ki to mo dhali ciḡha lambam bum mo ³⁶ dhali wayi e ki 'kwani kun corki tapam buni mo mmopu'du/ bway pa mo 'peni momiimash jin yukuwa yuk mo wakan ki uni mini mish ka'd ki a'di 'twaḡkal ise/ ki a'di midi pu'du/ mo dhali nagkana campur mo be. ³⁷ Mom'bor mii gom ciḡkina/ gwansan uni kun gama tapa ki e mo ki a'di pu'dki'd ka nyan'ko'd mo. Ka jinḡ gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi 'kam empa'd piti ki to mo dhali yuk uni mo mmo'kowa tharabeesa mo dhali a'di midi yaku/ mo dhali mii uni to mo be. ³⁸ Waḡki/ a'di pu'dki'd mo ntwa/a/ ki mombwam/ e mo tani walla 'ko'di mombwam/ e mo tani dhali a'di ki gam uni wakan mo tani mom'bor mii gom ciḡkina/ gwansan mo be. ³⁹ Hili mishi yan mo ma, waḡka mancila gu'b midi 'taki misha tente/ jin mina wathin 'di/ iyayu/ mo tani a'di midi 'taki di ki e mo dhali midi diki dhal gu'b piti 'pen mo wathin 'di/ ki 'ce'd mo. ⁴⁰ Um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo ka tente/ jin mina um 'koki tosh ki a'di midi pu'du/ mo be.

Ciḡkina/ jin Diki Ta Isinḡ Gana/ mo

⁴¹ Buḡerus o a'di gwo mo ki: Tapa, a/e toḡi gwom 'bi'th/e yan jasi gom am mo 'teya, walla gom 'kwani 'baar mo? ⁴² Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Kaja a'di jin ta wathi/ isinḡ gana/ mo dhali yuka yuk mo mmota mandhu to mo? a'di jin

mina tapam piti kar ari tapa apo/ gu'b piti mo mmoci uni tonṭe/ ki 'ban buni ka tente/ ka kar/e mo? ⁴³ Mom'bor mii gom c̄in̄kina/ caan mo a'di jin mina tapam piti gam mo wakki/ a'di midi pu'du/ mo mmogam a'di mmomii kan mo be. ⁴⁴ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo a'di midi kar a'di eya powa ris tom piti 'baar mo kun tana a'di mo be. ⁴⁵ Hili wakki/ c̄in̄kina/ caan o gwo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diiṭe/ mo mmoyayu/ mo dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmodor 'kwaniṅ gwaṭh kun ta c̄in̄kina/ mo dhali kun ta c̄in̄kina/ nyara/ si'da/ mo dhali a'di ki shwa to mo dhali pi to mo dhali 'kosh ma su mo tani ⁴⁶ tapa gi c̄in̄kina/ yansan midi pu'du/ mo ka tee yan jin dina a'di ki tosh mo ki a'di midi yayu/ mo dhali ki mo jin dina a'di ki mish mo mo dhali a'di midi c̄i a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di mo nyakki uni gun 'koki ta ku isiṅ gana/ mo be. ⁴⁷ Dhali c̄in̄kina/ caan jin mishi bwan tapam piti mo tani dhali diki thoson is mo walla diki mii me'd isi bwam piti mo tani a'di midi bu'th mondor me'd ka ris mo be. ⁴⁸ Hili a'di jin diki mish mo mo dhali mii to jin midi mii gam mondor mo tani a'di midi bu'th mondor jin gwa'dagwa'd mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ uni kun cikunu to ki nyanye/ mo tani 'peni uni mo to jin caaca mo tani minu doṭ mo. Dhali 'peni uni gun c̄ina 'kwani to ki nyanye/ mo tani mina uni doṭ to ki nyanye/ si'da/ mo be.

Yesus ki Raḵ mo gi K̄wa/u Bwa mo

⁴⁹ Aha/ pu'dkina mo mmokar o'd apo/ mony'cesh mo be. Dhali aha/ ona bwayi ki a'di minu 'tha mo hila/. ⁵⁰ Aha/ tana gi mo jin minu mii ki yi'de/ mo mmomii nycine/ mo dhali aha/ miina is ki 'kasa/ 'kasa/ mo ntagi a'di minu thim mo be. ⁵¹ Um toshkin ki aha/ pu'dkina mo mmoci monḵu'th is e

mony'cesh mo 'taa? Yisa. Aha/ tora um gwo mo, hili, mmodhal mii e i is mo mmok̄wa/ bwa mo be. ⁵² Haali/ 'peni shwane/ mo gu'ba tal 'de/ jin mina 'kwani 'ko imudhe'd mo tani uni minu k̄wa/ bwa mo, kun 'koni kwara mo mini k̄wa/ bwa mo apo/ uni kun 'koni su/ mo dhali kun 'koni su/ mo tani mini k̄wa/ bwa mo apo/ uniṅ kwara mo be. ⁵³ Uni mini k̄wa/ bwa mo, ababa apo/ ya/ mo dhali ya/ apo/ com mo, dhali kum apo/ 'bwa/ mo dhali 'bwa/ apo/ kum mo dhali kumpa jin ta'da mare/ apo/ mar pitim 'bomi mo dhali a'bom mash jin ta'da mare/ apo/ mar piti mo be.

Mo jin Nyithu Mo mo

⁵⁴ A'di si'da/ ki owa waam-buhany 'kwani gwo mo ki: Ki um parkina raḵ e mo mmocu mo 'pena bor ma lunḡu'b mo tani um ki o gwo ki jahanne/ ki: Ari piriny pu'dki'd mo be dhali wakan a'di miiki'd mo be. ⁵⁵ Dhali ki um hilki 'tham 'peni 'ko'd gwar ma biny cam poshki'd mo tani um ki o gwo mo ki: Mo midi 'batha'ba'th mo. Dhali a'di miiki'd mo be. ⁵⁶ Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e kan mo. Um mishki to nyith e mony'cesh kun pikin mo dhali momis mo tani hili, atinta 'kona um ki mish nyith mo gi buṅ'kus shwanesan mo?

Mo jin Mina / e Thoson Gwo Nyakka Manyer / e Is ki Gway mo

⁵⁷ Dhali atinta 'kona um ki is bum ki theke'th gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo? ⁵⁸ Me'd jin mina / e ya mo nyakka manyer / e is ki gway mo ibwambor ma mandwall gwo mo tani pali gwo mo mmothoson nyakki a'di mbway mo hili isi ciki/ ki a'di midi diki dir / e eya dwalliṅ gwo jin ca'd mo dhali adwalliṅ gwo jin ca'd mo midi c̄i / e eya mantor tonthus 'twa/a 'cesh mo dhali amantor tonthus 'twa/a 'cesh mo midi kar / e eya sijn mo be. ⁵⁹ Aha/ tora / e gwo mo ki / e mini diki pi ka

pije/ ki sule/ mo ntagi /e mini ci ara maliim jin 'ko'd mo be.

13

Mo gi Rijuwa Du Is mo walla Mony'ce'd Sho'k mo

¹ 'Kwanin tiya 'kon ki mo caan mo uni kun tor ki a'di gwo mo gom 'Kwani gi Pany Jaliil kun 'kosh ma Bilaatus abas buni e mo nyakki tom buni kun 'ciha/ uni 'kus mo mmomiya basa 'cesh mo. ² Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: A/ um kulumki gwo ibwa ki 'Kwani gi Pany Jaliil gwansan ta imanmii minthus kun shi/ashi/ mo mmobola ris 'Kwani gi Pany Jaliila tiya e mo 'taa? haali/ uni 'koshkunu ki isa nyor kan mo? ³ Aha/ tora um gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be. ⁴ Walla uni gwansan kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pekwara mo uni gun bitkina gu'ba turga/ apo/ mo e Pan Siluwaam mo dhali 'kosh uni jwa mo tani a/ um kulumki gwo ibwa mo ki uni ta imandhin gwo kun shi/ashi/ mo mmobola ris unin tiya kun 'kon e Pa Urushaliim e mo 'taa? ⁵ Aha/ tora um gwo mo ki: Yisa, hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Cwampu/ mo

⁶ Dhali a'di ki tor gwo gi gwom 'bi'th/e yan gom uni mo ki: Wathi/ jin ta'd gi cwampu/ jin sikina a'di e bwaagon piti mo dhali a'di pu'dki'd mo mmonap maman 'peni a'di mo tani dhali a'di diki gam jan 'dey kamu/ mo be. ⁷ Dhali a'di ki owa manhil cwalman gwo mo ki: Hili mo mo ma. Yil 'koni kwara shwane/ jin yayika/ mo mmonap maman 'pena pu/ yan mo tani dhali aha/ dinaki gam jan 'de/ mo. Jepi a'di ka 'cesh mo ma. Atinta mina a'di bu'th mony'cesh yan kan mo? ⁸ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Dhalki a'di di'd mo ma, tapa, yil yansan si'da/ ntagi aha/ mina

cwany a'di ka 'kawur is mo dhali wol guren to/eya po/ mo. ⁹ Dhali wakki/ a'di midi dho'th maman ki yil jin 'ko'd mo, 'boro'd be. Hili wakki/ a'di diki dho'th maman mo tani /e mini mish a'di jep ka 'cesh mo be.

A'bom jin Ta Nwol jin Waçkunu ka Cim ma Pesu/ mo

¹⁰ Dhali a'di diki'd mo mmotor gwo mo e gu'b gi montul isa kamu/ ka cim ma pesu/ mo. ¹¹ Dhala 'boma kamu/ diki'd jin ta'd ga rum thus jin 'batha a'di mo mmo/ ath mom'bi'th mo ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwara mo. Ayim di'd ki gonjo/ mo dhali a'di mol is piti 'de'k ki 'bore/ mo. ¹² Dhali ka Yesus parki'da yim e mo tani a'di yukki'da yim mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, /e din ki 'kus mo 'peni 'ba'th pini mo be. ¹³ Dhali a'di ki dhu me'd piti apowa yim mo dhali ki jahanne/ ayim 'ka'dkina is mo dhala yim 'borki'da Arungimis bwa i is mo be. ¹⁴ Hili tapa gi gu'b gi montul is mo a'di shwaki'da nyor ka nyor mo haala Yesus wakki'da waç ka cim ma pesu/ mo be. A'di ki o 'kwani gwo mo ki: Acim 'koni pe'de/ jin minu ka mii thima tu'c mo be. Iiyu/ ka cim gwansan mo ma ki um minu waç mo, yisa ka cim ma pesu/ mo. ¹⁵ Yan'ko'd Tapa ki thok a'di gwo mo ki: Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo. 'Kona um ka 'dete/ 'dete/ ka cim ma pesu/ ki 'cuç morbip bum mo walla thuluny bum 'peni gu'b buni mmosus uni mmopi yi'de/ mo 'taa? ¹⁶ Dhala 'bom yansan mo jin ta 'bwa/ ma Ibrahiim mo a'di jin dekin ma Setaan ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwara mo tani a'di ka ba/ mminu mii diki 'cuç mo 'peni mondek yan ka cim ma pesu/ mo? ¹⁷ Me'd jin okina a'di gwo gwansan mo tani aris uni kun ta 'kup ki a'di mo tani dhukunu ki mon'the is mo dhala ris 'kwani 'baar mo

'kunykina bwa mo goma ris mii gi monyca kun miikina a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

¹⁸ Dhali wakan a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arungimis wana e katinta mo sa/? Dhali aha/ mina kar a'di ka par 'ban katinta mo? ¹⁹ A'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash jin kala wathi/ mo dhali si e monsinum piti mo. Dhali a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki cwa mo dhali 'dii kun pen e mis mo tani nyan'ki gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwom 'Bi'th/e goma Cumaṭ mo

²⁰ Dhali dok/ e a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina kar Bampa/ ma Arungimis ka par 'ban kata mo sa/? ²¹ A'di wana e ka cumaṭ jin ka ma 'bom mo mmo'thok mo mmoce e ka dipany ka ucaṅ bwamani kwara mo ntagi a'di seki'd mo be.

Acampur jin Nyutha 'Twaman ki Nyu'th mo

²² A'di yaki'd mo e bway piti mo e bampa/ mo dhali e pa 'baar mo mmoṭor gwo mo dhali a'di ki ya mo 'kup ki Pa Urushaliim mo. ²³ Dhali wathin 'deṅ kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa, mina uni gwansan kun wothkunu mo 'ko i daḱa/ kan mo 'taa? Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: ²⁴ Uthi/ mo ma mmociḱ mo eya campur jin nyuthanyu'th mo haali/ 'kwani ṭorkika/ um gwo mo ki: Uni tana riṣ mo kun mini simm mo e mmociḱ mo tani dhali uni mini mol se mo be. ²⁵ Ki eṅ kamu/ ka mancila gu'b, ki a'di midi cu mis mo dhali mutha campur mo tani um mini tel mii 'pen mo mmodosha piḱe/ mo dhali nagkana campura po/ ki me'd mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, ka'dki am gu'b mo ma. A'di midi thok um gwo mo ki: Aha/ mola mo jin iiyina um 'peni cine/ mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd um mini tel mii 'pen mo mmo/ o gwo mo ki:

Aman shwana to mo dhali pi to mo e bun'kus pini mo dhali / e ṭorki aman gwo mo e bway bam mo. ²⁷ Hili a'di midi o gwo mo ki: Aha/ ṭora um gwo mo ki: Aha/ dinaki mish mo mo jin iiyina um 'peni cine/ mo be. Iiku/ um mo 'peni aha/ mo aris uni 'baar mo kun miiki mii kun 'coka'cok mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd um mini ko mo dhali 'pe'd shem bum mo ki um mini para Ibrahiim e mo dhala Is/ hak mo dhala Yakuub mo dhali aris imanḱi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo e Bampa/ ma Arungimis mo dhali um ki is bum minu ṭa'k ka piḱe/ mo be. ²⁹ Dhali 'kwani mini pu'du/ mo 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bor ma luṅgu'b mo dhali 'peni moṅ'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'peni moṅ'ko'd gwar ma biny cam mo dhali uni mini 'ko mo atharabeesa gi Bampa/ ma Arungimis mo be. ³⁰ Dhali hili mo mo ma, unin tiya kun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu iṭwa/a/ mo dhali unin tiya kun 'koni ṭwa/a/ mo tani minu dhu i'ko'd mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³¹ Dhali e mo caan gana/ mo tani 'Kwanim Parisiyiina tiya pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayi mo 'peni mahan mo haala Hirodus ṅap /e mmo'kosh jwa mo be.

³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ um mo ma dhali ṭora mak caan gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ urkina ruma 'cesh ka piḱe/ mo dhali mii mowaḱ shwane/ mo dhali ka'thamo/ si'da/ mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'baar bway pem mmothim a'di mo be. ³³ Bahili aha/ mina mii ya e bway pem shwane/ mo dhali ka'thamo/ dhali ka tee jin midi bathi 'ko'd mo haali/ a'di dinuki mish mii mo ka manḱi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo minu 'koki 'taki 'ce'd sho'k ka piḱe/ mo 'peni Pa Urushaliim mo be. ³⁴ Ayy Urushaliim, Urushaliim, um kun

'koshki imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh mo uni gun hashkunu mo e um mo. Me'd wana risa jin oka/ bwayi mmotul uçim bum is mo mmontal 'de/ mo me'd kumana njwa jin wupi ushan piti ka bi mo dhali um ushkin mo be. ³⁵ Hili mo mo ma. Gu'b bum dhalkunu um 'pen ki ma'du/ mo be. Dhali aha/ tora um gwo mo ki um mini 'koki par aha/ e mo ntagi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii ki a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

14

Yesus Waçki Wathi/ jin 'Kosha 'Batha Wasa/ I/ is mo

¹ Dhali ka cim ma pesun 'deñ kamu/ mo tani ki a'di yaki'd mo mmoshwa to mo e gu'b gi tapan kamu/ mo 'peni 'Kwani Parisiyiin mo tani uni timki a'di mo be. ² Dhali hili mo mo ma, wathiñ kamu/ doshki'da bor a'di mo a'di jin ta'd gi 'batha wasa/ e is piti mo. ³ Dhala Yesus ki o imanmisha jo'd gwoñkan gwo mo dhali 'Kwani Parisiyiin gwo mo ki: A'di ta mii gi gwoñkan mo 'taa? mmowaça waç ka cim ma pesu/ mo? walla minu dhalku/ mo? ⁴ Hili uni 'kon ki shwan mo. Yan'ko'd a'di ki sus a'di mo dhali waç a'di mo dhali mmodhal a'di mmoya mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana 'peni bwam um ta'd gi thuluny mo walla morbip kun ta'kkin mo e bwany jis mo, mina a'di diki ya ki jahanne/ mo mmodir uni ka piye/ mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? ⁶ Dhali uni mol thoç gwo yansan mo be.

Gwo gom Yilkina/ dhali Com Gu'b mo

⁷ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/ e mo gom uni gwansan kun yukunu mo ki a'di nyithki uni mo mmokwanykina uni mon'kom 'borga/ mo mmo/ o gwo mo ki: ⁸ Ki / e yukunu

mo, ma e momiimash ka tul 'kup mo tani dhalku/ ki ça'ba 'cesh e mom'borga/ mo, hili isi ciki/ wathi/ jin ekki'd ki / e mo yukkina a'di mo be, ⁹ dhali a'di jin yukki / e mo gara/ midu pu'du/ mo dhali o / e gwo mo ki: Ciyi mo yansan ki wathi/ yansan mo ma dhali yan'ko'd / e mini tel mii 'pen mo mmo'the is mo mmobu'th mo jin gwa'dagwa'd mo be. ¹⁰ Hili ki / e yukunu mo tani yaku/ mo dhali ça'b e mo jin gwa'dagwa'd wakan mo, ki a'dim bum jin ciki'da yuk mo midu pu'du/ mo tani dhali a'di midu o / e gwo mo ki: Amugum pema, shoru/ mo ma, mmoça'bi mompoko'd yaase mo. Yan'ko'd / e minu tak mo e buñ'kus uni 'baar mo kun 'kona tharabeesa nyakki / e mo be. ¹¹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhu is buni ki ca mo tani minu dhu ki gwa'd mo, dhali a'di jin kar is piti ki gwa'd mo tani a'di minu kar ki ca mo be.

¹² Dhali a'di si'da/ o gwo mo e wathi/ jin yukki a'di mo ki: Ki / e ki ciya yuk jin yuku mo gom tonte/ mo walla dhan tonte/ jin shwanu mo tani dhalku/ ki yuk imugum pini mo walla ikam pini mo walla ibas pini mo walla imannyak 'kom pini kun ta pa ki pa mo hili isi ciki/ uni si'da/ mini yuk / e mo mmodok mii mo dhali / e minu rak mii yani bway mo be. ¹³ Hili wakki/ / e mini ciya yuk jin yuku mo tani yuki 'kwani kun hatha'ko'd mo ma, dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo dhali uni kun ta njwol mo dhali uni gun tana ja'da/ mo be ¹⁴ dhali / e minu 'bor mii mo haali/ uni mini mol / e to raki bway mo be. Hili / e minu rak to ibway mo ki moppinu ki uni kun ta kun kar/ e mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Dhan Tonte/ jin Shwanu mo

¹⁵ Ki jan tal 'deñ kamu/ 'peni uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo cikki gwo yansan mo tani a'di o a'di gwo mo

ki: Mom'bor mii gom a'di jin midi shwa tonte/ e Bampa/ ma Arungimis mo be. ¹⁶ Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathi/ ki en kamu/ ciki'da yuḱ mo gom dhan tonte/ jin shwanu mo tani a'di yuḱki 'kwani ka ris mo be. ¹⁷ Dhali ka tee pu'dki'd mo gom tonte/ mo tani a'di hashki cınkinam piti mo mmo/o uni gwansan gwo mo uni kun yuḱkunu mo ki: Iiyu/ mo ma, haali/ aris to 'baar mo thosonkunu mo be. ¹⁸ Hili uni 'baar mo telki mii 'pen mo mmoçi gwo 'ko'd mo be. Wathi/ jin twa/a/ a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ daḱa yola bunto mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopar a'di e mo. Aha/ doḱkina/ e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ¹⁹ Dhali jan kamu/ o gwo mo ki: Aha/ yolkina morbipi 'kume'd mo kun repu/ 'ba/ ki dhanḱa'b to ka susu/ susu/ mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopal uni mo. Aha/ doḱkina/ e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ²⁰ Dhali jan kamu/ o a'di gwo mo ki: Aha/ daḱa mashkina a'bom mo dhali gom gwo gi wakan mo tani aha/ mina molku/ yaku/ mo be. ²¹ Wakan cınkina/ a'di pu'dki'd mo dhali tor gwo yansan ki tapam piti mo dhali com gu'b a'di shwa'da nyor kagahara mo dhali o cınkinam piti gwo mo ki: Yaku/ ka pije/ ki jahanne/ mo ma, e bwaya beega/ mo dhali bway tura nyu'thga/ mo gi 'penkuman bampa/ mo dhali susi uni gun hatha'ko'd mo dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni kun ta ḱwol mo. ²² Dhali yan'ko'd cınkina/ ki o gwo mo ki: Tapa, gwo gi kankina/ e aḱan mo tani miikunu mo be dhali embul di'd naskina/ mo. ²³ Dhali tapa ki o cınkina/ gwo mo ki: Yayi e bway tur ka pije/ mo kun 'kon is'ko'd mo dhali e bwaagon mo dhali malasi 'kwani ki gwo mo mmo/iyyu/ mo, ki gu'b pem minu 'tu'd mo be. ²⁴ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki jan tal 'den

kamu/ 'peni 'kwani gwansan kun yuḱkunu mo tani uni mini 'koki nyok tontem pem mo be.

Mii jin Minu Mii Den E Mmota Amanciḱa Yesus Gwo mo

²⁵ Dhali adhana waambuhany 'kwani nyakki ii ki a'di mo dhali a'di ki ḱuka bor mo dhali o uni gwo mo ki: ²⁶ Waḱki/ wathiḱ kamu/ midi yayu/ i aha/ mo dhali diki shi/ ababam pitiḱ gana/ i e mo dhali kum mo dhali ash mo dhali uçi mo dhali ikam mo dhali i'bwaham mo, nye, dhali mondiki/em pitiḱ gana/ si'da/ mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be. ²⁷ A'diyin jin diki kal cwany'ciḱhan dhul pitiḱ gana/ mo dhali baḱh aha/ isho'k mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be.

²⁸ Haali/ wathi/ jana 'peni bwam um jin ona bwa ki nyan gu'ba turga/ mo mina a'di diki di ntwa/ a/ mo mmoden to e jin midi mii 'baar a'di mo 'taa? waḱki/ a'di ta'd gi to jin 'kosh jwa mo mmothim a'di mo. ²⁹ Hili isi ciki/ waḱki/ a'di midi kar mo jin ka'bu mo tani dhali a'di mol a'di thim mo tani aris uni 'baar mo kun mishi a'di mo tani mini tel mii 'pen mo mmomii a'di ka maḱ mo be ³⁰ mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan ti telki mii 'pen mo mmonyay gu'b mo tani dhali mol a'di 'ka 'kup mo be. ³¹ Walla malik si'da/ jin yaki'd mo mmogam 'kup ka malika kamu/ mo mmo/as mo tani mina a'di diki di itwa/ a/ mo mmo'cunycur mii mo waḱki/ a'di mish ta ga askar ka alaapi 'kume'd mo mmogam a'di 'kup mo a'di jin yayi'd mo apo/ a'di nyaḱka askar alipi iss 'kwanimpa 'de/ mo 'taa? ³² Dhali waḱki/ a'di diki wakan mo tani ka malika kamu/ dina sho'k mmosi'du/ mbway mo tani a'di ki hash amanya mo dhali doḱ gwo mo gom monḱu'th is mo be. ³³ Gom gwo gi wakan mo tani a'diyin 'peni um mo jin diki dhal tom piti 'peni

'baar mo jin tana a'di mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be.

A'donkororo/jin Thapathap mo

³⁴ A'donkororo/ a'di 'bora'bor mo hili wakki/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani a'di midi mish mom'bala'th piti ta kata ka nyar'ko'd mo? ³⁵ A'di diki ha me'd mo goma 'cesh mo walla goma duhal guren to/e mo. 'Kwani mini bi't a'di ka pije/ mo. A'di jin ta gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

15

Gwom 'Bi'th/ e gom Ka'bal jin Thisi E mo

¹ Dhali imantera thulpa/ dhali imanmii miinthus mo uni 'kokin mo mmo'dish a'di is mo mmocik a'di gwo mo be. ² Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo uni miina gumgum mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di buthi imanmii miinthus mo dhali nyak to shwa ki uni mo be.

³ Wakan a'di ki tor uni gwo gom gwom 'bi'th/e yansan mo be ki: ⁴ Ki wathi/ jana ibwam um ta'd gi ka'bal issi mudhe'd mo, wakki/ jan 'de/ this e mo 'peni uni mo tani a'di midi diki dhal uni ka iss 'kwan-impa imudhe'd mmo/ath 'de/ mo e bwaasho mo dhali ya mo mmonap a'di jin thiski e mo ntagi a'di ki gam a'di mo 'taa? ⁵ Dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki kar a'di mo e 'kupa bim piti mo dhali 'kuny bwa mo be. ⁶ Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani a'di ki yuk imugum piti mo dhali imannyak 'kom piti mmon'al 'de/ mo mmo/o uni gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina ka'bal pem jin thiski e mo be. ⁷ Dhali wakan, aha/ tora um gwo mo ki mom'bor bwa midi caaca mo ki nyanye/ mo e momis mo apo/ jan 'de/ jin ta'da amanmii miinthus jin

ri'cki'da du is mo mmobol uni gun ta iss 'kwanimpa imudhe'd athka 'de/ e mo kun tana kar/ e mo uni gun mini mii 'koki ta gi mo gi rica du is mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Emena Guurush jin Thisi E mo

⁸ Walla a'bom jana ta gi emena guurush 'dolkon kushi kume'd mo, * wakka yim this jan 'den kamu/ e mo tani mina a'di diki kanya lamba/ mo dhali dhi'th gu'b mo dhali nap a'di ki burbur mo ntaga yim ki gam a'di mo 'taa? ⁹ Dhali ka yim gamki a'di mo tani ayim ki yuk iyim piti mo dhali imannyak 'kom piti mo mmon'al 'de/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina emena guurush pem jin thiskika/ e mo be. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aha/ tora um gwo mo ki mor'kuny bwa midi di mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo apo/ amanmii miinthus 'de/ jin ri'cki'da du is mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Ya/ gi Wathi/ jin Thisi E mo

¹¹ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathi/ di'd jin ta gi iya/i su/ mo be. ¹² Dhali a'di jin gwa'da'd ki uni mo, o com gwo mo ki: Ababa, ci aha/ to jin minu pwak bwa mo gom aha/ mo. Dhali a'di ki pwakki uni to bwa mo be. ¹³ Dhali ka cim 'koki ta aris n'ko'd mo tani a'di ya/ jin gwa'da'd mo tulki'da ris to isi 'baar mo dhali a'di ki bu'th moyam piti mo e bampa/ jin si'dasi'd mo, dhali e mun mo tani a'di ki la mii tom piti ka burbur mo dhali a'di diki butha shure/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di 'baarki tom piti 'baar mo tani adhan te/ cuki mis mo e bampa/ caan mo dhali a'di telki mii 'pen mo mmohar to mo be. ¹⁵ Wakan a'di yaki'd mo mmogam is piti gi wathin 'de/ gi 'penkuman bampa/ caan mo. A'di

* 15:8 Emena guurush 'dolkon kush 'de/ jin wana e ki nasa guurush mo.

ki hash a'di mo e bwam buntom piti mo mmoci kuthar to mmoshwa mo. ¹⁶ Dhali a'di imina bwa 'bor mmoshwa kwarma'c maman cwa mo kun cinu kuthar mo mmoshwa mo be. Dhali jan 'deŋ kamu/ yisa di'da jin ci a'di to mo. ¹⁷ Hili ki a'di kulumki gwo ibwa mo ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Hili cinkina/ ma baba wana risa kun cikina a'di aguurush mo dhali kun ta gi tonte/ kun 'koshi jwa mo dhali kun uri 'kup mo, hili aha/ 'ce'dkunu sho'k ki te/ mmahan mo be. ¹⁸ Aha/ mina cu mis mo dhali ya ababam pem mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori / e mo be. ¹⁹ Aha/ mina mish ta ji gi ha me'd mo dok/e yisa ki aha/ minu yuk ki ya/ m pini mo. Kari aha/ ki cinkina/ jin midi mii to ka guurush mo ma. ²⁰ Dhali a'di cuki mis mo dhali pu'd mo eya ababam piti mo. Dhali hili ki a'di si'dasi'd mo mbway naskina/ mo tani ababam piti mishki a'di mo dhali a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo dhali a'di ki gus mo dhali koth a'di me'd mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ²¹ Dhali ya/ ki o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori / e mo. Aha/ dinaki ta ji gi ha me'd mo jin minu yuk ki ya/ m pini mo be. ²² Hili com ki o cinkinam piti gwo mo ki: Guyu/ burinye/ jin 'boro'd ki jahanne/ mo ma dhali hi'th a'di mo, dhali hi'th a'di ki tome'd mo dhala ppa/ e sho'k piti mo. ²³ Dhali guyu/ ara morbip mo jin 'thika'thik mo dhali 'kosh a'di mo dhali dhalki ana 'kana a'di mo dhali 'bor bwa mo. ²⁴ Haali/ ya/ m pem yansan a'di wuki'd mo dhali a'di piki'd mo shwane/ dok/ e. A'di thiski e mo tani, dhali a'di gamkunu mo. Dhali uni telki mii 'pen mo mmo'bor bwa mo be.

²⁵ Dhali ya/ jin ta'da bwa nyara/ mo tani a'di di'd e bwam bunto mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo dhali 'dish gu'b is mo tani a'di cikki

gway jin yuku mo dhali sa jin sana 'kwani mo be. ²⁶ Dhali a'di ki yuk cinkinaŋ kamu/ 'de/ mo dhali a'di ki dot a'di gwo gom 'pemen mii yansan mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pini pu'dki'd mo dhali ababam pini a'di 'koshki a'di ara morbipa 'thikga/ mo haali/ a'di bu'thki a'di ka nyan'ko'd ki 'dantar mo dhali ki 'bore/ mo. ²⁸ Hili a'di shwaki'da nyor mo dhali ush bway bwan gu'b ya mo be. Ababam piti yaki'd/ ka pije/ mo dhali malas a'di mo. ²⁹ Hili a'di tho'ki com gwo mo ki: Hili mo mo ma, ka ris yili 'baar mo tani aha/ miikina / e to mo dhali aha/ dinaki ush gwonkan pini e mo. Hili / e diki ci aha/ ari mi mo ki aha/ mina 'taki 'bor bwa mo nyakki imugum pem mo. ³⁰ Hili ki ya/ m pini yansan pu'dki'd mo tani a'di jin loski tom pini ki miinthus jin ta miinycal mo dhali / e ki 'koshki a'di amor bipa 'thikga/ mo. ³¹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ya/uma, / e nyak di ki aha/ isa yempa/ mo dhali aris to gwansani 'baar mo kun ta kum pem mo tani uni ta kum pini mo be. ³² A'di ha me'd ki han gana/ mo mmo'bor bwa mo dhali mmo'kuny bwa mo goma kam pini yansan jin wuki'd mo dhali a'di di'd ki e mo, a'di jin thiskunu e mo dhali a'di gamkunu mo be.

16

Gwom 'Bi'th/e gi Wathi/ jin Thisi To Dhu mo

¹ A'di si'da/ ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Wathiŋ kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin ta'd ka mandhu to mo dhali gwo gi yeru a'di is ki gway pu'dki'di a'di mo ki wathi/ yansan miiki tom piti jin tana a'di ka burbur mo be. ² Dhali a'di ki yuk a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Gwon tinta cikika/ mo gom / e mo? Ciyya/ montonden pini jin dhuna / e to e mo haali/ / e mini mish ta amandhu to mo dok/e yisa. ³ Dhali amandhu to a'di o gwo mo e

is piti ki: Aha/ mina mii katinta mo sa/? haali/ tapam pem a'di bu'thki mo jin dhuka/ to mo 'peni aha/ mo. Aha/ tana wathi/ jin 'bitha'bi'th jin 'kosh jwa mo mmoçwany jis yisa dhali aha/ 'thena is mo mmo'tho to mo. ⁴ Aha/ misha to jin miga/ mii mo ki 'kwani mini mish aha/ bu'th mo e gu'b buni mo ki aha/ minu kar 'pen ka pije/ mo 'peni mo jin dhunu to mo. ⁵ Wakan a'di ki yuk 'kwani kun 'kon ma mure/ gi tapam piti m'ba/ ka 'deçe/ 'deçe/ mo dhali a'di ki o jin twa/ a/ gwo mo ki: /e din ma mure/ gi tapam pem i'ba/ ekata mo? ⁶ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Ayin jin baru ki iss* 'kwanimpa imudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarka/ jin 'kwara /e to mo dhali ça'bi a'cesh ki jahanne/ mo dhali 'kwari ki iss† 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o jañ kamu/ gwo mo ki: Dhali ekata si'da/ ndin ma mure/ /e m'ba/ mo? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ki iss 'kwanimpa mmudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarkam pini jin 'kwara /e to mo dhali 'kwari ki iss‡ 'kwanimpa idonjon mo. ⁸ Dhali tapa ki manja mandhu to jin diki ta akar/ e mo goma gany piti mo, haali/ iya/ gi 'kwaniny'cesh gwansan mo tani uni yukayuk mo eya nyakum yil bunin gana/ mo mmobol iya/ gi monkush e mo be. ⁹ Dhali aha/ tora um gwo mo ki, miya mugu gom is bum mo ki to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kun kar/e mo, wakan ki a'di midi ush me'd mo tani uni mini 'taki bu'th um mo e mo gi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo.

¹⁰ A'di jin ta isin gana/ mo gom ari ton gwa'dga/ mo tani a'di ta isin gana/ mo si'da/ gom to jin ca'd mo. Dhali a'di jin thisi to kun gwa'dan mii mo tani ta a'di jin thisi to kun can mii si'da/ mo be. ¹¹ Waçki/ um

'koki ta isin gana/ mo gom to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kun kar/ e mo tani aja a'di jin midi ci um to jin ta pa ki pañ gana/ mo mmodhu mo? ¹² Dhali waçki/ um 'koki ta ku isin gana/ mo gom to ma cin kamu/ mo tani aja a'di jin midi ci um a'di jin midi ta jim bum gana/ mo? ¹³ Cinçkinan kamu/ yisa di'da jin midi mish to mii gom tapa isu/ mo. Hili a'di midi mii shi/ jan tal 'deç kamu/ i e mo dhali en jamu/ mo walla a'di midi bu'th jan 'de/ ka bor mo dhali waç jañ kamu/ mo. Um moli mii Arungimis to mo dhali mii to gi ta pa ki pa mo.

¹⁴ Dhali 'Kwani Parisiyiin uni gun ta iman/ena guurush mo ki uni cikina ris to gwansani 'baar mo tani dhali uni 'theçki a'di shushi mis mo be. ¹⁵ Hili a'di o uni gwo mo ki: Um ta uni gun dhu is bum ka kar/e mo mbwambori 'kwani mo. Hili Arungimis mishki'da dum bum mo. Haali/ a'di jin ekki'd e bwaman 'kwani mo tani a'di ta tonthus ki thus mo e jis/ e ma Arungimis mo be.

Gwoñkan jin Çinu mo dhali Bampa/ ma Arungimis mo

¹⁶ Gwoñkan jin çinu mo dhali imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo uni 'kokin mo ntaga Yohaana mo. 'Peni mo yan mo tani gwom 'boro'd gi Bampa/ ma Arungimis a'di cikunu mo dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'deçe/ 'deçe/ cikini a'di ki mombujur mo be. ¹⁷ A'di 'disha mii mo gom momis mo dhali mony'cesh mmopi mo mmobol ari businya/ gi gwoñkan jin çinu mo ki a'di minu kar ki mompuu mo be.

Gwo jin Tor ma Yesus Apo/ Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹⁸ Aris 'kwani 'baar mo ka 'deçe/ 'deçe/ kun dhal up buni 'pen mo dhali mash kun tiya mo tani uni miiki miinyçal mo be, dhali a'di jin

* 16:6 miya † 16:6 kamsiin ‡ 16:7 tamaniin

mashki'da 'bom jin dhalu 'pen mo 'pena ka^him piti mo tani a'di miiki miinyca^l mo be.

Wathi/ jin Ta Pa ki Pa dhala Li/ aasar mo

¹⁹ Wathi^h kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin hi'thki bur-rinye/ jin ta'da buhe/ ka buhe/ mo dhali burrinye/ jin na'bulana'bul mo dhali jin shwa to ki shwam pa^h gana/ isa yempa/ mo. ²⁰ Dhali e 'twa^hkala go^h piti mo tani wathi/ jin hatha'ko'd 'thikunu mo, a'di jin yuku gway ka Li/aasar mo a'di jin tasha jama/ isi 'baar mo. ²¹ Dhali a'di dina gwo mbwa mo ki a'di minu thip mo ki to kun bit^hkin 'pena tharabeesa gi wathi/ jin ta pa ki pa mo. Hila 'ka pu'dkin mo dhali 'te'd jamam piti mo be. ²² Wathi/ ha'th'ko'd yan a'di wuki'd mo dhali a'di ka^hkina iman'oyo^h gwo mo eya bor ma Ibrahiim mo. Dhali wathi/ jin ta pa ki pa si'da/ tani a'di wuki'd mo dhali kankunu mo be. ²³ Dhali eya Haawiya mo tani a'di 'koshkunu is ka nyor mo dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali a'di ki para Ibrahiim e mo 'pena dhana/ mo dhala Li/aasar eya bor piti mo be. ²⁴ Dhali a'di ki yuka yuk mo ki: Ababa Ibrahiima, miyi mii apo/ aha/ mo ma dhali hasha Li/aasar mo mmothul aliman me'd piti e yi'de/ mo dhali mmo'thupa le'd pem mo haali/ aha/ 'pe'dkina she/ mo eya le'dan o'd yansan mo be. ²⁵ Hila Ibrahiim tho^h a'di gwo mo ki: Ya/uma, kayi gwo e mo ma. Ki /e din ki e mo tani, /e buthi tom 'boron pini mo dhala Li/aasar a'di buthi to kun shiyin wakan mo. Dhali hili, shwane/ a'di malaskunu imahan mo dhali /e din e mo jin 'pe'du she/ mo be. ²⁶ Dhali eya ris mii yan ka ma^hkampo/ mo tani dhan jisa caaga/ di'di bwaman am mo dhali um mo jin thosonkunu mo, ki uni gwansan kun mini 'taki 'ci^h 'peni mahan e /e mo mini mol mii mo, dhali jan 'de^h kamu/ midi mol

'ci^h 'peni mun ntagi am mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wa^hki/ wakan mo tani aha/ do^hkina /e mo ababa, mmohash a'di mo e gu'b ma babam pem mo be ²⁸ haali/ aha/ tana gi ikam pemi mudhe'd mo, wakan ki a'di midi rum uni ki gwo mo, hili isi ciki/ ki uni si'da/ mini 'koki i^hyu/ mo e mo/isa nyor yansan mo be. ²⁹ Hili a/ibrahiiim tho^h a'di gwo mo ki: Uni tan ga Musa mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. Dhalki uni ci^h uni gwo mo ma. ³⁰ Dhali a'di ki tho^h gwo mo ki: Yisa, ababa Ibrahiim. Hili wa^hki/ jan 'de^h kamu/ midi ya i uni 'peni mowu mo tani uni mini rica du is mo be. ³¹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Wa^hki/ uni 'koki ha gwo ma Musa e mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo tani wakan si'da/ uni mini 'koki ci bwam buni ka gam 'kup mo wa^hki/ jan 'de^h kamu/ midi 'taki cu mis 'peni mowu mo be.

17

Mompal gi Miinthus mo

¹ Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Mompalu gom miinthus ka jin gana/ mini pu'du/ mo. Hili wayyi e a'di jin mina uni ipu'du/ mo be. ² A'di midi 'bor ki 'bor gana/ mo wa^hka yo minu 'taki dek a'di m'bam piti mo dhali a'di minu bit mo e ku^hmma/ yi'de/ mo jin mina a'di 'taki diki ra^hjan 'de/ 'peni uni gwansan is mo kun gwa'dan mo mmomii miinthus mo. ³ Yipi 'kup 'kup ki is bum ki 'bore/ mo ma. Wa^hka kam pini mii miinthus mo tani ku^hcuri a'di ki gwo mo ma, dhali wa^hki/ a'di ri'cki'da du is mo tani dhalki a'di miinthus piti 'pen mo. ⁴ Dhali wa^hki/ a'di mii miinthus apo/ /e me'di pesu/ ka tee mo tani dhali a'di ki tu'k mo me'di pesu/ dhali o /e gwo mo ki: aha/ ri'ckina adu is mo tani /e mini mii dhal a'di miinthus piti 'pen mo be.

Mari Aman Mongam Gwom Bam Is mo ma

⁵ Dhali uni gun dhunu ki she/ mo ki o Tapa gwo mo ki: Mari aman mongam gwo is bam is mo ma. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Wakki/ um ta gi mongam gwo is mo me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini mish o cwa yansan jin wana e ka 'kum'dii gwo mo ki: Dhalki a'di yu'du/ mo dhali dhalki a'di cudhu/ mo e yi'den kumma/ mo dhali a'di midi ha um gwo e mo be.

Atu'c jin Miina Cijkina/ mo

⁷ Mina tal 'den kamu/ 'peni um, a'di jin ta gi cijkina/ jin goro'da 'cesh walla jin ur ka'bal mo mmo/ o a'di gwo mo ki a'di pu'dki'd mo 'peni bwam bunto mo ki: Yayu/ ki jahanne/ mo dhali ca'ba 'cesha tharabeesa mowa? ⁸ Walla mina a'di diki dhal gwo e i is mo mmo/ o gwo mo ki: Thosonaa/ tonte/ mo ma dhali deki is pini ki bur-rinye/ mo dhali mii aha/ to mo ma, ntagi aha/ mina shwa to mo dhali pi to mo dhali yan'ko'd / e mini shwa to mo dhali pi to mo? ⁹ A'di 'bori cijkinam piti bwa i is mo 'taa? haali/ a'di miiki to jin kankina a'di a'di gwo mo mmomii mo 'taa? ¹⁰ Wakan um si'da/ ki um miiki to gwansani 'baar mo kun kankunu um mo tani oyi gwo mo ki: Am tana cijkina/ kun 'koki ha me'd mo. Aman miikina jasi a'din 'den gana/ mo jin ta'da tu'c bam mo be.

Yesus Dhelelki 'Kwani kun 'Kosha Monthusi 'Kume'd Is mo

¹¹ E bway gi Pa Urushaliim mo tani a'di yaki'd e bway bampa/ gi bwaman gi Pan Saamira mo dhali Pany Jaliil mo be. ¹² Dhali ki a'di cicki bampa/ mo tani a'di gamkina 'kwani kun 'kosha monthus 'kup mo uni kun 'koni 'kume'd mo, uni kun doshkin isa dhana/ mo. ¹³ Dhali uni ki 'de'k 'twam buni ki mis mo dhali o gwo mo ki: Yesus jin ta Tapa, miyi mii apo/ aman mo ma. ¹⁴ Dhali ki a'di mishki

uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma, dhali tor is bum eya tente/ e igasiis mo. Dhali ki uni iikin mo tani uni dhelelkina is mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd jan tal 'den kamu/ 'peni uni mo tani ki a'di parki is piti e ki a'di wacu/ mo tani dokki'd ka nyan'ko'd mo mmo-ma'ja Arungimis mo ki dhan 'twa/ jin caaca mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki bit bwam/em piti a'cesh mo e sho'k ma Yesus mo mmoci a'di mom'bor bwa i is mo be. Hili a'di ta wathi/ gi Pan Saamira mo be. ¹⁷ Yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: 'Kona uni ki 'ko 'kume'd uni kun dhelelkin mo 'taa? Mane uni gun 'koni pedonon mane? ¹⁸ Jin tal 'den kamu/ bunya/? diki gam mo mmodoku/ mo mmoma'ja Arungimis mo hili isi ciki/ a'di jin diki ta Wathi/ Yahuda/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi e bway pini mo. Mongam gwo is pini a'di wothki /e mo be.

Mo gi Mina Bampa/ gi Momisi Pu'du/ mo

²⁰ Dhali a'di dotkunu gwo mo ki 'Kwani Parisiini mo ki Bampa/ ma Arungimis midi pu'du/ kakasja mo sa/? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arungimis midi diki yayu/ ki jamas mii jin minu tim ki ye'th ye'th mo. ²¹ Walla uni mini 'koki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, A'di a'dan be, walla, Imattaan mo, haali/ hili mo mo ma, Bampa/ ma Arungimis a'di di'di bwam um mo be.

²² Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atee mini pu'du/ mo ki um mina bwa o mo mmopara tenten kamu/ e jin ta ji gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali um mini 'koki par a'di e mo be. ²³ Dhali uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, mmattaan mo, walla, Hili mo mo ma, mmahan mo tani, dhalku/ ki ii mo ma. Dhalku/ ki bath uni isho'k mo. ²⁴ Haali/ me'da wara sho'k jin dhithi mo ka war mo dhali mmokush mo 'peni momis

mo 'peni 'ko'd gwar gi 'bana kamu/ minu wakan mina Ya/ gi 'Kwani di eya teem piti mo be. ²⁵ Hili ntwa/ a/ a'di mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali a'di minu waḡ mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ²⁶ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁷ Uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni mashkin mo dhali uni 'kokin mo mmociya ci mmomash mo ntaga tee jin ciḡkin ma Nuuh mo e bwaa kur mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ²⁸ Wakan si'da/ a'di mina e waka tee ma Luuth mo - uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni yolki to mo dhali uni yolkin mo dhali uni siki to mo dhali uni nyanḡki to mo ²⁹ hili ka tee jin yakin ma Luuth ka piḡe/ mo 'peni Pan Saduum mo tani o'd dhali to jin si'du/ mo he'thki'd ka sho'k mo 'peni momis mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ³⁰ Wakan si'da/ a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu tor eya tente/ mo be. ³¹ Ka tee caan mo tani dhali a'di jin di'd e 'kuḡḡu'b mo nyakki tom piti jin tana a'di e gu'b mo tani midi diki thulu/ ka 'cesh mo mmo'do uni mo dhali wakan si'da/ a'di jin di'd e bwam mombunto mo tani midi diki dokku/ ka nyan'ko'd mo. ³² Kayi gwo gi asha Luuth e mo ma. ³³ A'diyin jin midi simm to e jin mina a'di ita e mondiki/em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be. Hili a'diyin jin midi this mondiki/ em piti e mo tani a'di midi kar a'di mo be. ³⁴ Aha/ tora um gwo mo, e mon'thiny caan mo tani 'kwani su/ mini 'kowa cin tal 'de/ mo. Dhali jan tal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁵ Up mini 'ko isu/ mo kun mini yor to mo mmontal 'de/ mo. Dhali jan tal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁶ Dhali 'kwani su/ si'da/ mini 'ko e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/

minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁷ Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mmana, Tapa? A'di ki thok uni gwo mo ki: I mo jin dina bungwar is nycine/ mo tani e mo yan mo tani korro/ mini tul is mo mmontal 'de/ mo be.

18

Gwom 'Bi'th/ e goma 'Bom jin Wun ma Kath mo dhala Mandwall Gwo mo

¹ Dhali a'di ki tor uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo jin ta gi 'pemen jin mina uni ka mii 'tho mo isa yempa/ mo dhali mmo'koki dhotha du mo be. ² A'di ki o gwo mo ki: E 'penkuman bampaḡ kamu/ mo tani wathi/ diki'd mo jin ta'da mandwall gwo mo. A'di si'da/ jin diki ko/a Arungimis mo walla diki tak 'kwani mo be. ³ Dhala 'boma kamu/ jin wun ma kath si'da/ mo tani diki'd e 'penkuman bampa/ caan mo, a'di jin rashki ya ka yempa/ e a'di mo dhali o gwo mo ki: Miiyi aha/ ka kar/e mo ma apo/ a'di jin yeri aha/ is ki gway mo. ⁴ Dhali hili ki a'di di'd mmo/ush mo tani hili yan'ko'd a'di ki o gwo ki is piti mo ki: Ba aha/ yisa ko/ka Arungimis yisa walla taka 'kwani yisa ⁵ hili goma 'bom yansan jin wun ma kath mo mmoḡu/ulkina a'di aha/ ki mii mo tani aha/ mina mii ka kar/e goma yim mo, wakan ka yim midi diki wuyaa/ is e mo ki yam piti jin rashina a'di mo be. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Ciḡki gwo mo ma, jin on ma mandwall gwo jin diki ta amanmii ka kar/e mo. ⁷ Dhali min ma Arungimis diki mii ka kar/e gom kum piti kun kwanykina a'di mo 'taa? uni gun gwoki 'twa/ i a'di ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny mo 'taa? Mina a'di itaya adiite/ apo/ uni mo 'taa? ⁸ Aha/ tora um gwo ki a'di midi mii ka kar/e e gom uni ki jahanne/ mo. Bahili ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/

mo tani mina a'di gam mongam gwo is e mony'cesh mo 'taa?

Gwom 'Bi'th/ e gom 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imantera Thulpa/ mo

⁹ A'di si'da/ ki tor gwom 'bi'th/e yansan ki uni gun gam 'twa/ 'kup ki is buni mo ki uni ta kuŋ kar/e mo dhali waŋ kun tiya mo. ¹⁰ 'Kwani su/ iikin mo e gu'b gi mondhele-ladhelel mo mmo'tho mo. Jan 'de/ ta Wathim Parisi mo. Dhali jamu/ ta'da mantera thulpa/ mo be. ¹¹ Wathim Parisi doshki'd mo dhali 'tho kan ki is piti mo ki: Arumgimis, aha/ 'bora /e bwa i is mo ki aha/ dinaki waki 'kwanin tiya mo kun ta imankwal to mo dhali kun 'koki ta kuŋ kar/e mo dhali imanmii miinyal mo walla mmodiki wa e ka mantera thulpa/ yansan mo be. ¹² Aha/ ga/ a to mo me'di su/ ka dhas mo. Aha/ cina to mo jin taku Arumgimis 'peni to 'baar mo jin gamkika/ mo be. ¹³ Hila mantera thulpa/ a'di doshki'd isa dhana/ mo, a'di diki 'de'k em piti 'kup ki momis mo, hili a'di dorki'da bor piti ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Arumgimis, miyi mii apo/ aha/ jin tana aman-mii miinthus mo. ¹⁴ Aha/ tora um gwo mo ki: wathi/ yansan yaki'd ka lungu'b bway gu'b piti mo ki mo ma kar/e mo, ma mo dhalka kamu/ mo. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo kun dhu is buni ki ca mo tani uni minu dhu ki gwa'd mo, hili a'di jin karki is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

Yesus 'Borki Ushi Uci Mii mo

¹⁵ Dhali uni 'kokin mo si'da/ mmosusi usha 'pereny i a'di mo ki a'di midi ta uni is ki me'd mo. Dhali ki imanciŋ a'di gwo parki a'di e mo tani uni kucurki uni ki gwo mo be. ¹⁶ Hila Yesus yukki uni i a'di mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ushi uci iiyini aha/ mo ma, dhalki uni ki non mo. Haali/ ku gi wakan mo tani 'kon e Bampa/ ma Arumgimis

mo be. ¹⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arumgimis me'd ara 'ci mo tani midi diki ciŋ a'di mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo jin Ta Tapa mo

¹⁸ Dhali tapan kamu/ dot a'di gwo mo ki: Mantor Gwo jin 'boro'd. Aha/ mina mii kata mo mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo sa/? ¹⁹ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Atinta yuka /e aha/ ki jim 'boro'd mo? Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili Arumgimis a'di 'de/ mo be. ²⁰ / e mishi gwonkan kun 'kwarkunu mo kun o gwo mo ki: Dhalku/ cal ki mii mii mo ma, dhali, Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo ma, dhali, Dhalki gwonthus ki mii aŋ mo ma, dhali, Taki cim dhali kwan mo ma. ²¹ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aris to gwansan dhukika/ mo 'peni yil pem jin taka/ dhuru'c mo be. ²² Dhali ka Yesus cikki a'di mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Ton tal 'deŋ kamu/ di'd jin aŋa /e mo be. Yoli aris to gwansan kun tana /e mo ma dhali ciki uni gwansan kun hatha'ko'd mo dhali /e mini gam mo jin isha to kumma/ e momis mo dhali yayu/ mo dhali bathaa/ isho'k mo. ²³ Hili ki a'di cikki gwo gwansan mo tani a'di warkina bwa ki diŋ mo haali/ a'di ta wathi/ jin ta pa ki pa mo be. ²⁴ Yesus hilki a'di mo dhali o gwo mo ki: Mii wa'di diŋa/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁵ Haali/ a'di 'ka'da mii gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmodhal wathi/ jin ta pa ki pa e i is mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁶ Uni gwansan kun cikki a'di mo tani o gwo mo ki: Wakki/ wakan mo tani ija iminu iwoth mo sa/?

²⁷ Hili a'di o gwo mo ki: To jin molu mii ki 'kwani mo tani a'di

mishu mii ka Arumgimis mo be. ²⁸ Dhala Buṭerus ki o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, am dhalkina gu'b bam 'pen mo dhali bath /e nsho'k mo be. ²⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathin kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ashim piti mo walla ikam piti mo walla icom mo walla uḅim piti mo gom gway gi Bampa/ ma Arumgimis mo ³⁰ a'di jin mididi diki gam to jin maru is ki nyanye/ ki mo yansan mo dhali ki she/ yil jin mididi pu'du/ mo tani a'di mididi gam mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be.

Yesus Torki Mowum Piti Ntwa/a/ Me'di Kwara mo

³¹ Dhali a'di ki sus unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be dhali aris to kun 'kwarkunu mo gom Ya/ gi 'Kwani mo ki imanḅi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani minu thim mo be. ³² Haali/ a'di minu ci 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali kar a'di ki mon'the is jin shi/ashi/ mo dhali 'taḅa'di manya/ i is mo. ³³ Dhali uni mini dor a'di mo dhali 'kosh a'di mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di mididi cuyi mis mo be. ³⁴ Hili uni 'koki mish gwo 'ban gom gwo gwansan mo. Haali/ gwo yansan bagkunu mo 'peni uni mo dhali uni 'koki nyith gwo jin okina a'di mo be.

Wathiny Ja'da/ jin Ta'da Man'tho To, A'di Waḅkunu mo e Shemen Bway gi Pa Ariiha mo

³⁵ Dhali ki a'di 'dishki Pa Ariiha is mo tani wathiny ja'dan kamu/ ḅa'bki'd e shemen bway tur mo mmo'tho to mo be. ³⁶ Dhali a'di cikki'da waambuhany 'kwani mmo/iikina uni ki iim pe mo. A'di ki doḅ gwo mo ki: Ii yan ta'da tinta mo? ³⁷ Dhali uni ki tor a'di gwo mo ka: Yesus gi Pa Naasira a'di yaki'd ki yampe mo be. ³⁸ Dhali a'di cuu'd

ki: Yesus Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ³⁹ Dhali uni gwahan kun 'koni buḅ'kup mo tani kuḅurki a'di ki gwo mo mmo'tor a'di gwo mo mmoḅa'b ki shwam mo. Dhali hili a'di cuu'd kagahara doḅ/ e ki nyanye/ ki: Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁰ Dhala Yesus doshki'd mo dhali kan a'di gwo mo ki a'di minu susu mo e a'di mo. Dhali ki a'di 'dishki a'di is mo tani a'di ki doḅ a'di gwo mo ki: ⁴¹ Atinta o /e bwa ki aha/ mina mii gom /e mo? A'di thoḅ a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ budha momish mo mo. ⁴² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Budhi momish mom pini mo ma. Mongam gwo is pini a'di woḅki/e mo be. ⁴³ Dhali ki jahanne/ a'di bu'thki momish mo mo dhali a'di ki bath a'di nsho'k mo mmokara Arumgimis ki ca mo dhali aris 'kwani, ki uni parki a'di e mo tani uni ḅina Arumgimis momanḅ mo be.

19

Yesus dhala Sakka

¹ A'di ciḅki'd mo e Pa Ariiha mo dhali a'di yaki'd ki tur mo be. ² Dhali e mun mo tani wathin kamu/ diki'd jin yuku gway ka Sakka mo. A'di ta'da 'kan'kup gi imantera thulpa/ mo dhali a'di ta pa ki pa mo be. ³ Dhali a'di ḅapki mo mo mmopara Yesus e mo ki a'di ta'da ata mo dhali hili a'di diki par a'di e mo goma risa waambuhany 'kwani shwa'da nyor mo haali/ a'di kuḅakuḅ ki kuḅ piti mo be. ⁴ Wakan a'di guski'd itwa/ a/ mo dhali se mis cwampu/ mo mmopar a'di e mo haali/ a'di yaki'd e bway ḅaan mo be. ⁵ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo e mo yan mo tani a'di ki hil 'kup ki mis mo dhali o gwo mo ki: Sakka, thulu/ ka 'cesh ki 'ta'b mo haali/ aha/ mina mii di e gu'b pini shwane/ mo be. ⁶ Wakan a'di thulki'd mo ise/ dhali yayu/ ka 'cesh

mo dhali bu'th a'di ki bwanj 'kunya/ gya/ mo be. ⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni 'baar mo miina gungum mo mmo/o gwo mo ki: A'di yaki'd mo mmota yilkina/ e gu'b gi wathi/ jin ta'da manmii miinthus mo be. ⁸ Dhala Sakka doshki'd mo ki mis mo dhali o Tapa gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa, 'ban gi tom pem jin taka/ ka dehe/ mo tani miga/ ci 'kwani kun hatha'ko'd mo be. Dhali wakki/ aha/ shwana to ki kup 'peni jan tal 'dej kamu/ mo tani aha/ mina ci a'di ka nyanj'ko'd me'di dojon apo/ mo. ⁹ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Shwane/ mowoth a'di pu'dki'd mo e gu'b yansan mo me'd jin tana a'di ya/ ma Ibrahiim si'da/ mo be. ¹⁰ Haali/ Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo mmonapa napa mo dhali mmowotha woth mo gom uni gun thiskunu e mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Kuluny 'Dolkoni 'Kume'd mo

¹¹ Me'd jin cikina uni gwo gwansan mo tani a'di marki uni gwoj kamu/ is mo mmo'orki gwom 'bi'th/ e mo haali/ a'di 'dishki Pa Urushaliim is mo dhali haali/ uni toshkin ki Bampa/ ma Arungimis minu piyu/ ki jahanne/ mo be. ¹² Gom gwo gi wakan mo tani a'di ki o gwo mo ki: Wathi/ jin mii'da tu'c e bampa/ ma malik tani a'di yaki'd mo e bampa'j kamu/ jin si'dasi'd mo mmobu'th mom'bi'th ma malik mo dhali doku/ ka nyanj'ko'd mo. ¹³ A'di ki yuk cinjinam piti kun 'koni 'kume'd mo. A'di ki ci uni kuluny 'dolkoni 'kume'd* mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Miiyi atu'c ki uni gwansan mo ma ntagi aha/ mina pu'du/ mo. ¹⁴ Hili 'kwani gi bampa'm piti shi/ i a'di i e mo dhali hashki a'di 'kwani kun hashu mo mmobath a'di isho'k mo mmo/ o gwo mo ki: Am 'tena bwa jin mina wathi/ yansan ta tapa apo/

am mo be. ¹⁵ Ki a'di dokki'd ka nyanj'ko'd mo mmobu'thkina a'di mom'bi'th ma malik mo tani a'di kanki cinjina/ gwansan gwo mo e uni kun cikina a'diya guurush mo ki uni minu yuku/ i a'di mo ki a'di midi mish to mo gom nyunycina/ to kun miikunu mo. ¹⁶ Jin t'wa/ a/ pu'dki'd ibwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mba/ / e ta cinjina/ jin 'boro'd mo. Haali/ / e ta a'di jin ta isinj gana/ mo eya po/ ushi to kun gwa'dan mo tani / e mini ta gi moshirr apo/ 'penkuman bampa/ kun 'koni 'kume'd mo be. ¹⁸ Dhali jin 'kon ma po/ i su/ pu'dki'd mo si'da/ mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni mudhe'd mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: / e mini ta tapa apo/ 'penkuman bampa/ kun 'koni mudhe'd mo. ²⁰ Dhali yan'ko'd jan kamu/ pu'dki'd mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini a'dan be, a'di jin karkika/ mo eya mantiil mo. ²¹ Haali/ aha/ ko/ka/ e mo haali/ / e ta wathi/ jin ceshi mo mo ki thith mo. / e 'de'kki a'di jin dina / e ki kara 'cesh mo dhali / e 'cithki a'di jin dina / e ki si mo be. ²² A'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina wak / e mo 'peni gwo gi 'twam pini'j gana/ mo. / e ta cinjina/ jin ta thus mo. / e mishin ki aha/ tana wathi/ jin ceshi mo mo ki thith, mmo'de'k a'di jin dika/ ki kara 'cesh mo dhali mmo'cith a'di jin dika/ ki si mo tani ²³ atinta dina / e ki dhuka guurush pem mo e mo jin dhunuwa guurush mo dhali ki yam pem jin miga/ pu'du/ mo tani aha/ mina 'taki tul uni is mo nyakki nyunycinam piti mo? ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwansan gwo mo uni kun doshkin mo ki: Budhi kuluny 'dolkon 'peni a'di mo

* **19:13** Kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka riyaal iss 'kwanimpa ikwara mo.

ma, dhali ci a'di jin ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁵ (Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tapa, a'di ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be Ayy!) ²⁶ Aha/ tora um gwo mo ki, eya ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun tan gi to mo tani minu ci ki nyanye/ mo be, hili 'peni a'di jin dara'd mo tani a'di si'da/ jin tana a'di mo tani a'di minu war a'di mo be. ²⁷ Hili gom uni gwansan kun ta 'kup ki aha/ mo tani uni kun 'koki nap aha/ mo mmota tapa apo/ uni mo tani susi uni mmahan mo ma dhali 'kosh uni jwa mo mbwambori aha/ mo.

Mo jin Pinu Mii E Mmociç Pa Urushaliim mo

²⁸ Dhali ki a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd ntwa/ a/ mo mmoya ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be. ²⁹ Ki a'di 'dishki Pam Beetpaji is mo dhali Pam Beetaniya mo tani e 'kuwosh caan jin yuku ka Setuun mo tani a'di ki hash uni su/ 'peni imancik a'di gwo mo ³⁰ mmo/ o uni gwo mo ki: Iiku/ bampa/ mo ma jin di'd ka par 'twa/ mo. E mo jin ciçkina umi cine/ mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'dkunu mo, a'di jin dina wathin 'deñ kamu/ ki mera po/ mo ki sule/ mo. 'Cuki a'di mo ma dhali susi a'di mmahan mo. ³¹ Waçki/ jan 'deñ kamu/ doçi um gwo mo ki: Atinta 'cuça um a'di mo tani um mini o gwo mo cikise/ ki: Tapa midi mii ta gi a'di mo be. ³² Wakan uni gwansan kun hashkunu mo tani iikin mo dhali gam a'di me'd jin torkina a'di uni gwo mo be. ³³ Dhali me'd jin 'cuçkina uni ari thuluny mo tani icom gi ari thuluny o uni gwo mo ki: Atinta 'cuça um ari thuluny mo? ³⁴ Dhali uni thok uni gwo mo ki: Tapa midi mii ta gi a'di mo be. ³⁵ Dhali ki uni suski a'di aYesus mo tani uni ta'kki burrinyem buni apo/ ari thuluny mo dhali uni ki kara Yesus apo/ a'di mo be. ³⁶ Dhali

ki a'di merki'd ki tur mo tani uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. ³⁷ Dhali me'd jin 'dishkina a'di mo is mo tani e mo jin thulkina Wosh ma Setuun 'twa/ ka lun'gu'b mo tani awaambuhany 'kwani kun ta imancik a'di gwo mo tani uni telki mii 'pen mo mmo'kuny bwa mo dhali mmomaña Arungimis mo ki 'twa/ jin caaca mo gom miim 'bi'thga/ kun parkina uni e mo ³⁸ mmo/o gwo mo ki: Mom'bor mii goma malik mo, a'di jin pu'dki'd mo ki gway gi Tapa mo. Monku'th is e momis mo, dhali monyca e mo jin ca e ki ca mo be. ³⁹ Dhali 'Kwani Parisiyiina tiya uni 'kokin mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo mmo/o a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, kucuri imancik / e gwo gwo mo ma. ⁴⁰ A'di thok uni gwo mo ki: Aha/ tora um gwo mo waçki/ uni mini 'ko ki shwam mo tani wosh gwahan uni mini 'taki 'ther cuuwa/ mo be.

⁴¹ Dhali ki a'di 'dishki mo is mo dhali par 'penkuman bampa/ e mo tani a'di gwoki'd apo/ a'di mo be ⁴² mmo/o gwo mo ki: Waçki/ / e mini 'taki mish shwane/ to gi ta jim monku'th is mo tani hili shwane/ uni bagkunu mo 'peni em pini mo be. ⁴³ Haali/ atee mini pu'du/ apo/ / e mo ki uni kun ta 'kup gi / e mini nyanja goñ mo mmo'kam / e is mo dhali uni mini 'kam / e 'kup mo dhali / e minu hem mo ki 'twar'kal kuku/ mo be ⁴⁴ dhali / e minu mu/ i 'baar mo eya 'cesh mo, / e dhali uçim pini kun 'koni bwam/ e mo dhali uni mini 'koki dhal wosha kamu/ ka maçampo/ e / e mo haali/ / e diki nyith mo mo gom mowoth pini mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

⁴⁵ Dhali a'di ciçki gu'b gi mondheleladhelel mo dhali telki mii 'pen mo mmo/ ur 'kwani gwansan ka pije/ kun yoli to mo ⁴⁶ mmo/o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki:

Gu'b pem midi ta gu'b jin miinu 'tho mo. Hili um mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

⁴⁷ Dhali a'di rashki uni gwo tor ka yempa/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ uni n̄apki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ⁴⁸ Hili uni 'koki gam ton kamu/ jin mina uni mii mo be haali/ aris 'kwani 'baar mo uni laki gwom piti me'd ki kwap kwap mo be.

20

Moshirr ma Yesu Dotkunu Gwondot mo

¹ Ka cima kamu/ mo tani me'd jin torkina a'di 'kwani gwo mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ci' gwom 'borga/ mo tani igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo nyakki 'kwanin gwanyjaka/ ilu/ mo tani uni pu'dkin mo ² dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tori aman gwo mo ma, ki moshirr ja imiikina / e to gwansan mo? walla aja ici / e moshirr yansan mo? ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondot mo. Dhali um mini toraa/ gwo mo. ⁴ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? ⁵ Dhali uni cuki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ ana mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani a'di midi o ana gwo mo ki: Atinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ⁶ Hili wakki/ ana mina o gwo mo ki: 'Peni 'kwani mo tani aris 'kwani 'baar mo mini tugkun ana ki wosh mo, haali/ uni gamki gwo me'd mo ka Yohaana ta'da manci gwo ma Arumgimis mo be. ⁷ Wakan uni thokki a'di gwo mo ki uni 'koki mish mo mo jin yayina a'di 'peni nycine/ mo be. ⁸ Dhala Yesu ki thok uni gwo mo ki: Walla aha/ si'da/ yisa mina tor um gwo mo gom moshirr kun miikika/ to gwansan mo yisa.

Gwom 'Bi'th/e gom Bwaman mo ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

⁹ Dhali a'di telki mii 'pen mo mmo'ce'd 'kwani gwo ki gwom 'bi'th/ e mo ki: Wathi/ di'd jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki dhal a'di mo e uni gun miina tu'c mo dhali a'di ki ya mo e bampa/ jin si'dasi'd mo ka cim ka ris mo. ¹⁰ Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di hashki cin'kanan kamu/ e imanhil mo mo ki uni mini 'taki ci a'di maman to 'peni bwam ma gon piti mo. Hili uni gun hili mo mo tani dorki a'di mo dhali uni ki hash a'di ka nyan'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹¹ Dhali a'di ki hash cin'kanan kamu/ mo. A'di si'da/ dorkina uni mo dhali uni ki kar a'di ki mon'the is ki shi/ shi/ mo dhali uni ki hash a'di ka nyan'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹² Dhali a'di hashki jin 'kon ma po/i kwara dok/e mo. Jan 'de/ yansan uni ki kar a'di jama/ i is mo dhali bit a'di ka piye/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd com gi monsinu o gwo mo ki: Aha/ mina miya tinta mo? Aha/ mina hashki uni ya/ m pem jin enka/ mo. A'di wari mmuna uni itak mo. ¹⁴ Hili ki uni gun hilki mo mo parki a'di e mo tani uni o gwo e is buni mo ki: A'di jin midi kal mal a'dan ti. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo ki mal piti midi ta jim bana mo be. ¹⁵ Dhali uni ki bit a'di ka piye/ 'peni bwam monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali com monsinu midi miya tinta n'ko'd mo gom uni mo? ¹⁶ A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun hili mo mo dhali bwam monsinu minu ciki kun tiya mo. Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni oki gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal a'di mmomii kan mo. ¹⁷ Hili a'di ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Gwo yansan wakatinta jin 'kwarkunu mo ki: Wosh yan gana/ jin wakina iman-nyan gu'b mo tani a'di warki'd ki 'kupan jin karu eya rukun mo.

18 Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun ta'kkin e 'kuwosh yansan mo tani minu 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili wakki/ a'di bit'i'd apo/ jan kamu/ mo tani a'di midu tushun a'di mo be.

Mo gi Cinu Athulpa/ ka Kaysar mo

19 Dhali iman'kwar to dhali igasiis kun can uni palki mii mo mmodhu me'd buni apo/ a'di ki mo yan gana/ mo tani hili uni ko/ ki 'kwani mo, haali/ uni nyithkin ki a'di torki gwom 'bi'th/ e yan apo/ uni mo be. 20 Wakan uni timki a'di mo dhali hash iman'kar mo mo kun dhu is buni me'd 'kwanim pan'gana/ mo ki uni mini 'taki bu'th gwo 'peni a'di jin okina a'di mo. Wakan ki uni mini ci a'di mo e mo gi shirru mo dhali e mom'bi'th ma mudhiir mo be. 21 Uni dotki a'di mo ki: Mantor Gwo, am mishkina ki /e oki gwo mo dhali tor gwo ki 'bore/ mo dhali /e diki tor mii jin miinu ka gwar 'de/ mo hili ka jin'gana/ / e torki gwo gi bway ma Arungimis mo be. 22 A'di ta gwo'kan mo 'taa ki am mina cika Kaysara thulpa/ mo? walla minu dhalku/ mo? 23 Hili a'di nyithki jim buni jin isha uni a'cesh mo dhali o uni gwo mo ki: 24 Tori aha/ emena guurush mo ma. Jamas maja a'dan mo dhali a'di 'kwar maja mmahan mo? Uni ki tho'k a'di gwo mo ki: A'di ta ji ma Kaysar mo be. 25 A'di ki o uni gwo mo ki: Gom a'di gi wakan mo tani cika Kaysar to jin ta ji ma Kaysar mo ma, dhali cika Arungimis to jin ta ji ma Arungimis mo ma. 26 Dhali uni mol a'di bu'th mo e bwambori 'kwani mo gom gwo jin okina a'di mo. Hili uni merkin mo gom gwom piti jin tho'kina a'di uni mo tani uni 'kokin ki shwam mo be.

Mo gi Dotu Gwondot gom Mo gi Pinu mo

27 Dhali 'Kwani Sadukiya tiya pu'dkini a'di mo, uni kun o gwo mo ki mompinu' kamu/ yisa di'da. 28 Dhali uni ki dot a'di gwondot

mo mmo/o gwo mo ki: Aman'or Gwo, aMusa a'di ki 'kwarki aman gwo mo ki wakka kam gi wathi/ wuki'd mo ki a'di ta'd ga 'bom mo hili a'ci piyi'd mo tani wathi/ midu mii budha 'bom mo dhali cis uci mo goma kam mo. 29 Dhali ikam 'kokini pesu/ mo. Jin t'wa/ a/ mashki'da 'bom mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uci mo be. 30 Dhali jin 'ko'd si'da/ mo be. 31 Dhali jin 'kon ma po/ i kwara mashki'da yim mo, dhali wakan aris uni pesu/ 'baar mo uni 'koki dhal a'ci' kamu/ mo dhali uni wukin mo. 32 Yan'ko'd a'bom si'da/ wuki'd mo be. 33 E mompinu wakan mo tani a'bom midu ta jim maja mo? Haali/ unim pesu/ mashki a'di ka 'bom buni mo be.

34 Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Iya/ gi embul yil gwansan mo tani uni mashkin mo dhali uni cikunu bway mo mmomash mo be. 35 Hili uni gwansan kun dhunu ki ku gi ha me'd mo mmobumbur mo e she/ caan mo dhali e mompinu 'peni mowu mo walla mmomash di'd yisa walla mo jin cinuwa ci mmo-mash mo. 36 Haali/ uni moli wu mo dok/ e haali/ uni nyak'kina nyak ki iman'doyu gwo mo dhali uni ta iya/ ma Arungimis mo mmotakina uni iya/ gi mompinu mo be. 37 Hili ki uni kun wukin mo minu cu mo tani a'di tor ma Musa gwo mo e gwo jin 'kwarkunu mo gom ari cwa mo, me'd jin yuk'kina a'di Tapa mo a'di jin ta'da Arungimis ma Ibrahiim mo dhali Arungimis ma Is/hak mo dhali Arungimis ma Yakuub mo be. 38 Dhali hili a'di diki ta Arungimis gom uni gun wukin mo hili gom uni kun 'kokin mo, haali/ aris uni 'baar mo 'kokin e a'di mo be. 39 Dhali iman'kwar ton tiya tho'k a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, /e oki gwo ki 'bore/ mo be. 40 Haali/ uni ko/ ki a'di mo mmodot a'di gwo' kamu/ mo be.

Mo gi Dotu Gwondot gom Ya/ ma Dawuu'd mo

41 Hili a'di o uni gwo mo ki: A/ ki uni o gwo ka Kristhos ta ya/ ma Dawuu'da? 42 Haala Dawuu'd ki is piti oki gwo eya warka/ ma Masamiir mo ki:

Tapa ki o Tapam pem gwo mo ki: Ca'bi aha/ ki me'da bim poros pem mo ma,

43 ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mmota cwa jin dhuna / e sho'k pini mo.

44 Dawuu'd wakan ki yuk a'di ki Tapa mo. Wakan kata yuka a'di a'di ki ya/m piti mo?

Yesus Be'dki Gwo gom Iman'kwar To mo

45 Dhali e bwany'ce jin cikkin ma ris 'kwani gwo gwansani 'baar mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: 46 Jiyi iman'kwar to ki e ki 'bore/ mo ma, uni gun eni mony-jangal ki burrinyen turga/ i is mo dhali en monthe me'd kagahara mo e mo ma suug mo dhali kun eni mon'kom 'borga/ e gu'b gi montul is mo dhali mo gun takuwa tak mo e mo jin yukuwa yuk mo 47 uni gun loski gu'b gi up kun wuna ikath mo dhali uni gun mii mii eya por ma piye/ mo e ey 'kwani mo mmomii mon'tho ki rash rash mo. Uni mini bu'th momiiwak kun eka/ ek mo be.

21

A'bom jin Wun ma Kath jin Ci To mo

1 A'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali par uni gun ta pa ki pa e mo mmodhu tom buni kun cina uni ki me'd mo e mo jin dhunuwa guurush mo. 2 Dhali a'di ki para 'boma ha'th'ko'd e mo jin wun ma kath mo mmodhu ushi emena guurush isu/ mo kun ta gi 'per mo.* 3 Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ka 'boma ha'th'ko'd yan jin wun ma kathim piti mo tani a'di dhuki to jin boli'da ris uni gun tan e mo be. 4 Haali/ uni

'baar mo pashki to 'pen mo 'peni tom buni gun ishkin ka enthus mo, hili ayim 'pena ha'th'ko'd piti mo tani dhuki'da ris to 'baar mo kun mini kar a'di mo be.

Mo jin 'Ce'du Gu'b gi Mondhele-ladhele Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru Ntwa/a/ gom 'Pemen jin 'Ko'd mo

5 Dhali me'd jin ona 'kwanin tiya gwo mo gom gu'b gi mondheleladhele mo mmonyanu a'di ki wosha 'borga/ mo dhali to kun cinu mo dhali a'di ki o gwo mo ki: 6 Me'da ris to gwansan kun parkina um e mo tani atee mini pu'du/ mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ imahan yisa kun mini 'koki taka 'cesh mo. 7 Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, ki mii yan midi mii kakasja mo? Dhali jamas mii gi wakata minu mii mo? ki mii yansan jin mura 'twa/ mmobu'th mo mo. 8 Dhali a'di ki o gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma ki um minu 'koki susi dheres mo. Haali/ 'kwani tana ris mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ tana a'di be, dhali, Mo a'di pu'dki'd hila/ mo tani, dhalku/ ki ii mmobath uni isho'k mo. 9 Dhali ki um mini cik gwo gom mo/as mo dhali adulaft jin miina 'kwani mo tani dhalka shi/inj jwa ki shwa mo ma haali/ mii yansan a'di midi mii bu'th mo mo ntwa/a/ mo, hili 'pemen midi diki pu'd naskina/ ki jahanne/ mo.

10 Yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Kal gi kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'penkuman bampaŋ kamu/ midi cu mis apo/ 'penkuman bampaŋ kamu/ mo be. 11 Dhan mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo dhali e mon tiya ka ris mo tani te/ midi 'kosha 'kosh mo dhali mo/isa nyor 'peni to kun woci 'kwani is mo, dhali to kun mini dher 'kwani is

* 21:2 Kun wana e ka girish 'de/ mo be.

bwa mo dhali dhan momer 'peni momis mo be. ¹² Hili ntwa/a/ ka ris to gwansan mo tani uni mini dhu me'd buni apo/ um mo dhali to'c um bwa mo mmoçi um e gu'b gi montul is mo dhali eya sijin mo dhali um minu susu mo mbwambori imalik mo dhali e imudhuir mo gom gway pem mo be. ¹³ Yansan midi ta atente/ gom um mmota iman/o gwo mo be. ¹⁴ Thosoni adam bum ntwa/a/ mo ma dhali dhalku/ ki dhuwa du ki mur mo gom gwo jin mina umi thoḵ mo, ¹⁵ haali/ aha/ mina çi um 'twa/ mo dhali moyuk mo a'di jin mina jan 'denj kamu/ 'peni uni kun ta 'kup ki um mol roç mo walla 'ce'd uma po/ mo be. ¹⁶ Um minu çi mo ki ikwan mo si'da/ dhali ikam bum mo dhali ibas bum mo dhali imugum bum mo, dhali kun tiya 'peni bwam um mo tani mina uni i'kosh jwa mo be. ¹⁷ Um mina 'kwani 'baar mo ishi/i e mo gom gway pem mo be. ¹⁸ Hili amur 'kup 'denj kamum bum mo tani minu diki 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Ki miim bum jin 'dima um 'kup mo tani um mini gam moḵkom bum mo be.

²⁰ Hili ki um mini par Pa Urushaliim e mo mmo'kamkunu a'di 'kup ki deḵ mo ki 'kwani ma mee mo tani yan'ko'd um ki mish mo mo ki a'di ta mony'ce'd sho'k jin pu'dki'd ki 'dishe/ mo be. ²¹ Yan'ko'd dhali uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo mini so 'kuwosha turga/ mo, dhali dhalki uni gwansan kun 'kon e bwaman 'penkuman bampa/ mo tani mini ii mo, dhali mmo'koki dhal uni gwansan kun 'kon ka piye/ e bampa/ mmociç e a'di mo. ²² Haali/ atee gwansan a'di ta mo gi toru gwo 'twa/a 'cesh ka ḵar/e mo mmothima ris to kun 'kwarkunu mo be. ²³ Ayy/ ayy/ ayy gom uni gwansan kun bwaa uçi mo dhali gom uni gwansan kun çi uçi ako mmopi mo ka tee gwansan mo. Haali/ adhana wukura/ midi caaca

mo jin midi pu'du/ apo/ mony'cesh mo dhali anyor midi di apo/ 'kwani gwansan mo. ²⁴ Dhali uni minu tor 'ko'da 'cesh ki shej gandala turga/ mo, dhali uni minu sus mo mmota habuus mo e bwaman kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. Dhali Pa Urushaliim minu şhubur ki sho'k gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ntaga tee gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu thim mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Doku/ mo

²⁵ Dhali jamas mii midi di eya tente/ mo dhala ppe mo dhali acul mo. Dhali eya po/ mony'cesh mo tani awukura/ e kal gi 'kwaniny'cesh mo midi di mo eya dumbul bway mo goma kuku/ kuku/ kumma/ yi'de/ mo dhali mombir bakal mo. ²⁶ 'Kwani mina shi/ ini wu 'kup mo gom moḵko/ is mo gom to jin çorkina uni mo, a'di jin midi pu'du/ apo/ mony'cesh mo. Haali/ mom'bi'th gi momis mo tani minu yiḵin is mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoyayu/ e bwaaraḵ mo ki mom'bi'th mo dhali ka dhan monyca jin ca'd ilu/ mo be. ²⁸ Dhali ka ris to gwansan mini tel mii 'pen mo mmobu'th mo mo tani hili 'kup ki mis mo ma dhali 'deki 'kup bum mo haali/ mowan 'bam bum mo tani a'di 'disha'dish mo be.

²⁹ Dhali a'di ki toḵ uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo ki: Hili cwampu/ mo ma dhali aris cwa 'baar mo. ³⁰ Me'd jin daka lu/ a uni jipiny this mo tani um ki par mo e gom is bum mo dhali um ki mish mo mo ki moyurantee a'di 'disha'dish hila/ mo be. ³¹ Wakan si'da/ ki um mini par aris to gwansan e mo mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki Bampa/ ma Arungimis 'disha'dish mo be. ³² Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, 'kwani ma nyaḵum yil gwansan mo tani mini 'koki pe mo ntagi to 'baar mo minu thim mo be. ³³ Momis

dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

³⁴ Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma hili isi ciki/ adum bum mina umi biṭ is jwa mo 'peni mo jin tanu adhora su mo dhali 'peni mo gi 'kosh ma su 'kwani mo dhali mii kun noni 'twa/ e mondiki/ e yan mo, dhali atee yan midi pu'du/ apo/ um ise/ mo me'da gume/ mo be. ³⁵ Haali/ a'di midi pu'du/ apo/ 'kwani 'baar mo uni gun 'kokin e jis/ e gi mony'cesh yansan mo be. ³⁶ Hili timi mo mo ma ka tee 'baar mo, mmo'tho mo ki um mini ta gi mom'bi'th mo mmoye aris to gwansan mo kun mini bu'th mo mo, dhali mmodoshi bwam-bori Ya/ gi 'Kwani mo be.

³⁷ Dhali ka yempa/ mo tani a'di diki'd mo mmo'tor gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo hili ki mon'thiny mo tani a'di yaki'd ka piye/ mo dhali ca'b mo e 'kuwosh jin yuku ka Setuun mo be. ³⁸ Dhali ki mon'thamo/ ka'tum mo tani aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmocik gwo 'peni a'di mo be.

22

Awu'th jin Wudhuwa powa Yesus mo

¹ Dhali ka cim gi maan'kuthu'd jin miinu ki dar ka cumat 'dishki'd mo tani a'di jin yuku ki Mompe'kupanyolos mo. ² Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo uni 'kokin mo mmo'ṇap bway mo mmokar a'di mmowu mo haali/ uni ko/ki 'kwani mo be.

³ Yan'ko'd Setaan ciṅki'd mo eya Yahuusa mo a'di jin yuku ka Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁴ A'di yaki'd mo mmo'tora tor ki igasiis kun can mo dhali tapa kun can ki iman'hil gu'b gi mondheleladhelel gom bway jin mina a'di 'taki 'ciṅh a'di is ki gwo mo e uni mo be. ⁵ Dhali uni 'kunya bwa mo

dhali gam gwo me'd mo mmo'ci a'di aguurush mo be. ⁶ Wakan a'di gamki gwo me'd mo dhali mmo'ṇapkina a'di embula 'borga/ mo mmo'ciṅh a'di is ki gwo mo e uni mo ki kup ki dar ga waambuhany 'kwani mo be.

Yesus A'di Shwa To gi Mompe'kupanyolos Nyakki Imancik A'di Gwo mo be

⁷ Yan'ko'd atee pu'dki'd mo ki maan'kuthu'd jin miinu ki dar ka cumat mo, ka tee gi ari ka'bal gi Mompe'kupanyolos minu mii 'ciṅh/ bas mo. ⁸ Wakan Yesus ki hasha Buterus dhala Yohaana mo mmo/ o gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali thosoni to mo gom Mompe'kupanyolos gom ana mo, ki ana mina shwa a'di mo be. ⁹ Dhali uni ki thoḅ a'di gwo mo ki: Mana i/ o / e bwa jin mina aman thoson a'di mo? ¹⁰ A'di ki o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma, ki um mini ciṅ 'pen'kuman bampa/ mo tani wathi/ jin ka'li dhur yi'de/ midi gam um 'kup mo. Baṅhi a'di isho'k mo e gu'b jin ciṅa a'di mo. ¹¹ Dhali tor com gu'b gwo mo ki: Amantor Gwo o / e gwo mo ki: Mane gu'b yilkina/ mane mo, a'di jin miga/ shwa to gi Mompe'kupanyolos nyakki imancik gwom pem mo? ¹² Dhali a'di midi tor um dhan bwaman gu'ba beega/ mo jin di'di mis apowa kamu/ mo jin isha to ki kokorom mo. E mun mo tani thosoni to mo ma. ¹³ Dhali uni iikin mo dhali gam a'di me'd jin torkina a'di uni gwo mo, dhali uni thosonki to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

¹⁴ Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di ca'bki'da tharabeesa mo dhali uni gun dhunu ki she/ mo nyakki a'di mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ dina gwo i bwayi ki nyanye/ mo mmonyak to shwa ki Mompe'kupanyolos yan nyakki um mo ki aha/ dina is ki 'kosh ka nyor nṅwa/ a/ mo be. ¹⁶ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki: Aha/

mina diki shwa a'di mo dok/e ntagi a'di minu thim mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁷ Dhali a'di bu'thki'da k**u**bbaaya mo dhali ki a'di ciki mom'bor bwa i is mo tani a'di o gwo mo ki: Budhi yansan mo ma dhali k**w**aki a'di bwa e bwam um ki is bum mo ma. ¹⁸ Haali/ aha/ t**o**ra um gwo mo ki 'peni shwane/ mo tani aha/ mina diki pi yiman maman cwa mo ntagi Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ mo be.

¹⁹ Dhali a'di bu'thki maan**k**uthu'd mo si'da/ dhali ki a'di ciki mom'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali c**i** uni mo mmo/o gwo mo ki: Yansan ta is pem mo be, a'di jin cikunu mo gom um mo. Miiyi yansan mmoka aha/ e mo. ²⁰ Dhali wakan si'da/ 'ko'di tont**e**/ mo tani a'di bu'thki'da k**u**bbaaya mo mmo/ o gwo mo ki: K**u**bbaaya yan ta ji gi wolo'd ka pije/ gom um mo a'di jin ta gwon this jin gamu me'd ka bas pem mo be. ²¹ Hili, hili mo mo ma, me'd gi a'di jin 'cithi/ aha/ is ki gwo mo a'di nyak**k**i di ki aha/ eya tharabeesa mo be. ²² Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di yaki'd mo me'd jin karkunu gom a'di mo. Hili wayyi e wathi/ caan mo ki a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo be. ²³ Dhali uni t**e**lki mii 'pen mo mmodot**u** gwon-dot ka rem 'kup mo ki jana 'peni bwam uni ta a'di jin midi 'taki mii to yansan mo.

Gwo gi Sugu/ mo gom A'di jin Midi Ca mo

²⁴ Dhali gwo gi sugu/ si'da/ cuki'd mo e bwam uni mo gom a'dija iminu kar ki ca mo e bwam uni mo? ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Imalik**u** gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani mii mo gi tanu tapa apo/ uni mo, dhali uni gwansan kun ta gi moshirr mo apo/ uni mo tani yuk**k**unu gway ki iman-mii ki 'bore/ gom uni mo. ²⁶ Hili yansan midi diki di wakan gom um mo. Hili dhalki a'di jin ca'd e bwam um mo dhal mii e i is mo mmowar

ki gwa'd mo dhali a'di jin di'di t**w**a/ a/ mo ta a'di jin midi ta amanmii to mo be. ²⁷ Haali/ a'di jin ca'd mo tani ta a'din 'de/ jin di'da tharabeesa mo 'taa? walla a'di jin ta'da manmii to mo? A'di diki ta a'di jin di'da tharabeesa mo 'taa? Hili aha/ dina mbwam um mo mmota wathin 'de/ jin mii to mo be.

²⁸ Um ta uni gwansan kun rashi 'ko nyak**k**i aha/ mo e mompal pem mo. ²⁹ Me'da Ababa mmo**t**orkina a'di aha/ bampa/ i e mo tani wakan si'da/ aha/ t**o**rkinina um a'di i e mo, ³⁰ ki um mini nyak to shwa mo dhali nyak to pi eya tharabeesam pem e bampam pem mo dhali mmo'ko 'pena k**u**rsin tapa mo mmodwall 'Kwani ma Israyiil gwo mo uni kun 'kon ma wak**i** 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

Mo jin Min ma Buterus Wat Gwo mo A'di Torkunu Ntwa/a/ mo

³¹ Simaan, Simaan, hili mo mo ma, Set**a**an dina gwo mbwa mo mmobu'th um mo ki a'di midi 'dash um me'd emen pos mo. ³² Hili aha/ 'thokina mo gom /e mo ki mon**g**am gwo is pini midi diki ush me'd mo. Dhali ki /e mini tu'k mo dok/e tani 'bithi awak pini is mo ma. ³³ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ thosonkina is mo mmonyak**u** ya ki /e mo eya sijin mo dhali mmowu mo be. ³⁴ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ t**o**ra /e gwo mo, Buterus, ka dhongola n**w**a midi diki ko e ka tee yan mo tani ntagi /e mini wat aha/ gway me'di kwara ki /e mishi aha/ kan mo be.

Jisilaan, dhali Kucan, dhali Gandal

³⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Me'd jin hashkika/ um ka pije/ mo ki dar ga jisilaan mo walla k**u**can mo walla ka p**p**a/ isho'k mo tani um harki ton**u** kamu/ mo 'taa? Uni thok**u** a'di gwo mo ki: To piyi'd mo be. ³⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili shwane/ mo ma. Dhalki a'di jin ta'd ga jisilaan bu'th a'di

mo dhali wakan si'da/ a'di jin ta gi kucan mo. Dhali dhalki a'di jin dara'd gi gandala turga/ mo tani yol burryem pom piti mo dhali yol gandala kamu/ mo.

³⁷ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki Gwo ma Arungimis yansan jin 'kwarkunu mo ki: Dhali a'di karkunu nyakki imandhan gwo mo tani a'di naskina/ minu mii thim ki aha/ mo be. Haali/ a'di jin 'kwarkunu gom aha/ mo tani a'di ta mo gi thimkunu a'di mo be. ³⁸ Dhali uni ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa, gandala turga/ 'koni su/ imahan mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kosh jwa mo.

Yesus 'Thoki'd mo e Bwam Mon-sinu mo

³⁹ Dhali a'di pu'dki'd ka pije/ mo dhali ya mo me'd mii jin miina a'di mo mmoya e 'Kuwoh ma Setuun mo. Dhali imancik a'di gwo bathki a'di isho'k mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e mo caan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Thoyi mo ma, ki um mini 'koki ciç mo e mo jin palu mo. ⁴¹ Dhali ki a'di thothki is mo 'peni uni mo me'd ari wosh jin yipu kantaan mo tani dhali a'di ki ca'b ki jin 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo be ki: ⁴² Ababa wakki/ e ona bwa mo tani thothka kubbaaya yan 'peni aha/ mo ma, hili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa hili a'di jin o / e bwa mo, ki a'di minu mii mo be. ⁴³ Dhali a'di pikin ma man'doyu gwo i is mo 'peni momis mo mmo'bi'th a'di is mo be. ⁴⁴ Dhali mmowoja is a'di she/ mo tani a'di 'thoki'd ka daran du mo. Dhali jitim piti warki'd ki dhan gunkulisa bas kun ta'kkina 'cesh apowa 'cesh mo be. ⁴⁵ Dhali ki a'di cuki mis mo 'peni mon'tho mo tani a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali gam uni mo mmo-malkina uni e mo ki bwani di'ti'd mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta isha um e mo kan? Cuyi mis mo ma dhali 'thoyi mo, ki um mini

'koki 'taki ciç mo e mo jin palu mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani awaambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali wathi/ jin yuku gway ka Yahuusa a'din 'de/ jin ta tiya a'kume'd i'ce'dka su/ mo tani a'di shuyi uni bway mo. A'di ki 'disha Yesus is mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁸ Hila Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yahuusa, mina / eyi 'cith Ya/ gi 'Kwani is ki gwo ki 'twam pi kan mo 'taa? ⁴⁹ Dhali ki uni gwansan kun 'kamki a'di mo tani parki mii e mo jin midi 'taki mii i'ko'd mo tani uni o gwo mo ki: Tapa, mina aman dora/ dor ki gandal mo 'taa? ⁵⁰ Dhali jan 'denj kamu/ 'peni uni mo tani a'di dorki cinkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'ce ma bim poros piti mo be. ⁵¹ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalku/ yan ki mii dok/ e mo. Dhali a'di ki ta 'cem piti is ki me'd mo dhali waç a'di mo be. ⁵² Yan'ko'd Yesus ki o igasiis kun can gwo mo dhali tapa kun can ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'kwani gwanyjaka/ mo, uni gun iyyin ka pije/ apo/ a'di mo ki: Um iyyina po/ wathi/ me'd wathin 'di/ ki gandala turga/ dhali ki cwa kan mo 'taa? ⁵³ Ki aha/ dikina ka tee jin batha'di 'ko'd isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo tani um 'koki dhu me'd bum apo/ aha/ mo. Hili yaase ta mom bum mo be dhali mom'bi'th gi mondhurumi'd mo.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁵⁴ Dhali yan'ko'd uni ki bu'th a'di mo dhali uni ki shu a'di bway mo mmosusi a'di mo e gu'b ma gasiis jin ca'd mo. AButerus di'd mmobath a'di isho'k isa dhana/ mo. ⁵⁵ Dhali ki uni 'thaki o'da 'cila'th mo e bwaman mo gi dwallu gwo mo dhali 'kowa 'cesh mmontal 'de/ mo tani Buterus ca'bki'di bwam

uni mo be. ⁵⁶ Yan'ko'd ari nyara/hilki a'di mo mmodina a'di mo mmoça'b ka le'dan o'd mo dhali tor a'di ki e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo be. ⁵⁷ Hili a'di waṭ a'di gwo mo mmo/o ki: A'boma, aha/ dinaki mish a'di mo be. ⁵⁸ Dhali yan'ko'd ari'ceenne/ mo tani jan 'deṅ kamu/ si'da/ parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: /e si'da/ ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo be. Hila Buterus o gwo mo ki: Wathi/, aha/ tana a'di yisa. ⁵⁹ Dhali yan'ko'd ki ari mo ta mo mo tani jan ṭal 'deṅ kamu/ di'd si'da/ mo mmo'cece'b gwo mo mmo/o ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo, haali/ a'di ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁶⁰ Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Wathi/, aha/ mola gwo 'ban jin ona /e mo. Dhali ki jahanne/ ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani adhongola ṅwa gwo e mo be. ⁶¹ Dhali Tapa tu'kki'd mo dhali hila Buterus mo dhala Buterus kakina gwon Tapa e mo, gwo jin okina a'di a'di mo ki: Nṭwa/a/ ka dhongola ṅwa diki ko e shwane/ mo tani /e mini waṭ aha/ gway me'di kwara mo be. ⁶² Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo be.

Yesus Miikunu ka Maḵ mo dhali Doru mo

⁶³ Dhali 'kwani kun 'kokin mo mmobudha Yesus mo tani uni mii a'di ka maḵ mo dhali dor a'di mo be. ⁶⁴ Uni si'da/ kum a'di e mo mmota ja'da/ mo dhali doṭ a'di gwo mo ki: Čiyi gwo mo ma. Kaja 'dunn idorki /e mo? ⁶⁵ Dhali uni oki gwon tiya ka ris apo/ a'di mo mmosor a'di mo be.

Yesus Diki'd Mbwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁶⁶ Dhali ka tee pu'dki'd mo tani 'kwanin gwanyjaka/ tulki is mo mmonṭal 'de/ mo nyakki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo. Dhali uni ki shu a'di bway ka pije/ e montul is buni mo, dhali uni ki o gwo mo ki: ⁶⁷ Waḵki/ /e tana

Kristhos mo tani tori aman gwo mo ma. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Waḵki/ aha/ mina tor um gwo mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁶⁸ Dhali waḵki/ aha/ mina doṭ um gwo mo tani um mini 'koki thoḵ aha/ gwo mo be. ⁶⁹ Hili 'peni mo yansan shwane/ mo tani Ya/ gi 'Kwani minu kar mo mmoça'b ka bim poros gi mom'bi'th ma Arungimis mo be. ⁷⁰ Dhali uni 'baar mo o gwo mo ki: /e ta Ya/ ma Arungimis de? Dhali a'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Um oki aha/ tana a'di mo be. ⁷¹ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Gwonta mina ana imii ita ki nyanye/ mmo/o mo? Haali/ ana ciḵa gwo ki is bana 'peni 'twam pitin gana/ mo be.

23

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

¹ Yan'ko'd aris uni 'baar mo kun tulki is mo uni cuki mis mo dhali susi a'di mo mbwambor ma Bilaatus mo. ² Dhali uni telki mii 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/o gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yansan mmo/o gwo apo/ bampam bana mo dhali non am 'kup mo si'da/ mmočiya Kaysara thulpa/ mo dhali o gwo ki a'di ki is piti ta'da Kristhos jin ta'da Malik mo. ³ Dhala Bilaatus ki doṭ a'di gwo mo ki: Ki /e de ntana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thoḵ a'di gwo mo ki: Ona /e wakan si'da/ mo be. ⁴ Dhala Bilaatus ki o igasiis kun can gwo mo dhala waambuhany 'kwani mo ki: Aha/ dinaki gam miin kamu/ e wathi/ yansan jin thutha a'di mii mo be. ⁵ Hili uni 'cece'bki gwo mo mmo/o ki: A'di cuki 'kwani is mo mmotor gwo ki tur mo e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo 'peni Pany Jaliil itagi mahansan mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Hirodus mo

⁶ Ka Bilaatus ciḵki gwo yan mo tani a'di doṭki gwo mo waḵki/ a'di

ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁷ Dhali ki a'di da/arki gwo mo ki a'di cila mo ma Hirodus gi moshirr mo tani a'di hashki a'di ka Hirodus mo, a'di jin di'd ki is piti e Pa Urushaliim ki mo caan mo be. ⁸ Ka Hirodus parki'da Yesus e mo tani a'di 'kunya bwa kagahara mo haali/ a'di dina gwo ibwa mo isa gush mo mmopar a'di e mo, haali/ a'di cikki gwo mo gom a'di mo dhali a'di toshki par miimera kamu/ e mo jin miikina a'di mo. ⁹ Wakan a'di dotki a'di gwon tiya ka ris mo, hili a'di diki 'de'k 'twanj kamu/ mo be. ¹⁰ Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo doshkin ki 'dishe/ mo mmo'cwara 'cwar mo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhala Hirodus nya'kka askar piti mo tani uni kar a'di ki mon'the is mo dhali mmomii a'di ka mak' mo. Yan'ko'd uni ki hi'th a'di burriney/ jin ca'bki 'be'd 'be'di is mo dhali a'di ki hash a'di ka nyan'ko'd eya Bilaatus mo be. ¹² Dhala Hirodus dhala Bilaatus uni warkin ka mugu ka rem 'kup mo ka teenj gana/ caan mo haali/ ki mii yansan ntwa/a/ mo tani uni ta 'kup ka rem 'kup mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

¹³ Yan'ko'd Bilaatus ki tul igasiis kun can is mo dhali 'kwani kun tana 'kanj'kup pa mo dhali 'kwani mmontal 'de/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um suski wathi/ yansan i aha/ mo me'd wathin 'de/ jin o gwo apo/ 'kwani mo. Dhali n'ko'd aha/ palkina a'di mo mb-wambori um mo. Dhali hili mo mo ma aha/ dinaki gam wathi/ yansan 'peni ton tal 'denj kamu/ jin thutha a'di mii mo jin ona um a'di gwo apo/ mo. ¹⁵ Walla Hirodus si'da/ haali/ a'di hashki a'di ka nyan'ko'd e ana mo. Dhali hili mo mo ma. Tonj kamu/ yisa di'da jin ha me'd ki mowu mo jin miikina a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii gi wakan mo tani aha/ mina ci a'di montok' mo dhali 'cuk a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di

midi mii ta mii mo jin mina a'di mii 'cuk wathin 'de/ gom uni ka cim gun 'boron mo be.

¹⁸ Hili uni 'baar mo cuukin ki nyanye/ mo mmontal 'de/ mo ki: Ka bor 'denj gana/ e wathi/ yansan mo, dhali 'cuki amana Baraabas mo - ¹⁹ wathi/ jin bit'kunu mo eya sijn mo gom gwo gi onuwa 'cesh e 'penkuman bampa/ mo dhali haali/ a'di ta'da man'kosha mee mo. ²⁰ Dhala Bilaatus tor'ki uni gwo mo dok/e mmodina gwo a'di i bwa mo mmo'cuka Yesus mo be. ²¹ Hili uni cuukin ki dhan 'twa/ kun caaca mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo ma. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo ma. ²² Me'di kwara a'di ki o uni gwo mo ki: Goma tinta? tonthus wakata imiikina a'di mo? Aha/ dinaki gam miinj kamu/ jin thutha a'di mii mo jin midi ha me'd ki mowu mo. Gom mii gi wakan mo tani aha/ mina ci a'di montok' mo dhali 'cuk a'di mo be. ²³ Hili uni 'kokin mo mmo'cece'b gwo mo mmodont' gwo ki cuuwa/ kun caaca mo ki a'di minu 'taki 'kosh ki cwany'cithan dhul mo. Dhali 'twam buni piki gwo jipi/ mo be. ²⁴ Wakan Bilaatus a'di dhalki gwon dwall me'd mo ki gwom buni kun dota uni minu mii mo be. ²⁵ A'di 'cukki uni wathi/ jin bitu eya sijn mo gom gwo gi onuwa 'cesh mo dhali goma mee jin 'kosha a'di mo, a'di jin dotkina uni mo, hila Yesus a'di cikunu uni mo gom gwo gi bwam buni mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

²⁶ Dhali me'd jin suskina uni a'di i bway mo tani uni bu'thki wathin 'de/ jin ta'da Simaan gi Panj Kerawaan mo, a'di jin yayi'd 'peni pa mo dhali uni ki 'thik a'di cwany'cithan dhul piti m'ba/ mo mmokal a'di n'ko'da Yesus mo be. ²⁷ Dhali adhana waambuhany 'kwani bathki a'di isho'k mo dhali ki up ilu/ mo uni gun miikina cinthar mo dhali ko kagahara gom

a'di mo be. ²⁸ Hila Yesus tu'kki 'ban mo dhali o uni gwo mo ki: I'bwa/ gi 'Kwani gi Pa Urushaliim, dhalku/ ki ko gom aha/ mo ma, hili koyi gom is bum mo dhali gom u'cim bum mo. ²⁹ Haali/ hili mo mo ma, atee mini pu'du/ mo jin mina uni o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gun tana burum mo dhali bwa kun molona dho'th ki sule/ mo dhala bor kun 'koki ciya ko mmopi ki sule/ mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd uni mini tel mii 'pen mo mmo/o wosha turga/ gwo mo ki: Biti apo/ am mo ma, dhali e wosh kun bo'ca/ she/ ki: Kumi aman is mo ma. ³¹ Haali/ wakki/ uni mii to yansan mo ki cwa yathaya'th mo tani atinta mididi mo n'ko'd ki a'di mididi ku'th mo?

³² 'Kwanin tiya 'koni su/ si'da/ uni kun thu'thki mii mo, uni suskunu ka piye/ mo mmo'kosh jwa mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuku ka Siman 'Kup mo tani uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul mmun mo. Dhali uni gun thuthi mii mo, jan tal 'de/ ki 'bana bim poros piti mo dhali jan tal 'de/ ki 'bana biny cam piti mo be. ³⁴ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Ababa, dhalki uni miinthus buni 'pen mo ma, haali/ uni 'koki mish to jin miina uni mo be. Dhali uni ta'kki to mo mmokwa/ burrinyem piti bwa mo. ³⁵ Dhali 'kwani doshkin ki 'dishe/ mo mmohil mo mo, hili 'kwani kun tana 'kan'kup pa mo wakki a'di mo mmo/o gwo mo ki: A'di wo'thki kun tiya mo tani dhalki a'di wo'th is pitin gana/ mo ma, wakki/ a'di ta'da Kristhos 'peni Arumgimis mo, a'di jin ta jim pitin 'de/ jin kwanykunu mo. ³⁶ Dhali i/askar si'da/ mii a'di ka mak mo. Uni iikin mo dhali ci a'di tom'paca'd mo, ³⁷ dhali mmo/o gwo mo ki: Wakki/ / e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo tani wo'thi/ is pini mo ma. ³⁸ Dhali gwo si'da/ 'kwarkunu mo n'kupi a'di mo ki: Yansan ta'da

Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be.

³⁹ Dhali jan 'de/ jin thuthi mii mo jin shirkunu apo/ cwany'cithan dhul mo tani o a'di gwo mo mmo/ o ki: Dina / e ki ta Kristhos 'taa? Wo'thi is pini mo ma dhali aman mo. ⁴⁰ Hila jan kamu/ kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Dina / e ki ko/ka Arumgimis mo 'taa? Haali/ / e dikin 'ko'di me'd gi gwon dwall gi miwak jin nyaka'd mo. ⁴¹ Dhali ana ka jin gana/ miinu ka kar/ e kan mo. Haali/ ana bu'thkina a'di jin minu mii ci ana mo gom mii gun miikina ana mo, hili wathi/ yansan diki thu'th ton kamu/ mii mo be. ⁴² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Yesus, kayi aha/ e mo ma, ki / e mini pu'dku/ mo e mom'bi'th gi bampam pini mo. ⁴³ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona / e gwo mo ki: Shwane/ / e mini nyak di ki aha/ mo e monyjar/ e momis mo.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁴ Dhali mo wana e ka tente/ bwan 'kup mo tani dhali mond- hurumi'd pu'dki'd mo apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁵ Ka tente/ uski monkush piti mo tani dhali bur- rinye/ jin di'd e gu'b gi mondhele- ladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo be. ⁴⁶ Dhali yan'ko'd Yesus ki cuu ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ababa, e me'd pini mo tani aha/ cikina / e shi/in pem mo be. Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki ci shi/ir piti jin 'ko'd mo. ⁴⁷ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd parki a'di jin bu'thki mo e mo tani a'di manki'da Arumgimis mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan a'di di'd ka po/ mo be. ⁴⁸ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo kun tulki is mo mmopar mo e mo tani ki uni parki a'di jin bu'thki mo e mo tani uni dokki bway pa mo mmodora bor buni ki me'd mo be. ⁴⁹ Dhali aris 'kwani kun mishki a'di mo dhali up mo,

uni gun bathki a'di nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo tani doshkin isa dhana/ mo dhali par to gwansan e mo be.

Mo gi Kanuwa Yesus mo

⁵⁰ Dhali wathinj kamu/ di'd jin yuku gway ka Yuusup mo, a'di 'peni pa gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin yuku ka Arraama mo. A'di ta jan 'de/ 'peni montul is gi 'kwaninj gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin ta wathim 'boro'd mo dhali wathinj kar/e mo be. ⁵¹ A'di diki gam gwo me'd ki gwom buni gun 'ko uni mbwa mo dhali mii mo hili a'di corki'da cor mo gom Bampa/ ma Arungimis mo. ⁵² Wathi/ yansan yaki'd eya Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom is ma Yesus mo be. ⁵³ Dhali yan'ko'd a'di ki bu'th a'di ka 'cesh mo dhali a'di ki 'tam a'di is ki burrinyen dhiny e mo dhali kar a'di e jis wosh jin cwanyu gom jis jwa mo jin dinuki kar jan tal 'denj kamu/ nycine/ naskina/ mo. ⁵⁴ A'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo dhali acim ma pesu/ telkunu 'pen mo be. ⁵⁵ Dhali up kun nyakki ii ki a'di 'peni Pany Jaliil mo tani bathkina bathi sho'k mo dhali uni parki mo'j'kupaje e mo dhali mo jin karkunu is piti nycine/ mo. ⁵⁶ Dhali yan'ko'd uni ki dok bway pa mo dhali uni ki thoson to kun kuyi mo mo dhala yina pi'dna mo.

Dhali ka cim ma pesu/ mo tani uni siki is mo isi ki gwonkan jin 'kwarkunu mo be.

24

Mompinu mo

¹ Hili ka tee jin twa/a/ ka dhas mon'thamo/ ka'tum mo tani uni iikin mo e mo'j'kupaje mo mmokal to kun kuyi/ mo mo kun thosonkina uni mo be. ² Dhali uni gamki wosh ka'ckunu mo 'peni 'twaman jisjwa mo. ³ Hili ki uni iiki bwaman mo tani uni 'koki gam bungwar is gi Tapa Yesus mo be. ⁴ Ki uni 'kokin

mo mmodumbul gom mii yansan mo tani hili mo mo ma, 'kwani su/ doshkini uni mo kun shwakina burrinye/ ka wara sho'k mo.

⁵ Dhali me'd jin ko/ kina uni is mo tani uni lunji bwam/em buni a'cesh mo dhali 'kwani ki o uni gwo mo ki: Atinta napkina um a'di jin di'd ki e 'peni bwam mowu kan mo? A'di diki di' mmahan mo. Hili a'di piki'd mo be. ⁶ Kayi gwo e mo ma, a'di jin torkina a'di um mo ki a'di di'd naskina/ e Pany Jaliil mo ⁷ ki Ya/ gi 'Kwani minu mii ci 'kwanin thusi me'd mo dhali minu mii 'kosh jwa mo ki cwany'cithan dhul mo dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo be. ⁸ Dhali uni kaki gwom piti e mo be ⁹ dhali dok ka nyan'ko'd 'peni mo'j'kupaje mo mmotor uni aris to gwansan ki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali aris 'kwanin tiya si'da/ mo be. ¹⁰ Dhala Mariyam Magdaliyya dhala Yuwanna dhala Mariyam jin ta KoYakuub dhali upa tiya mo nyakki 'ko ki uni mo uni gun tori to gwansan e uni gun dhunu ki she/ mo. ¹¹ Hili gwo gwansan kun onu mo tani wa uni e ki gwo gi 'kwani kun sona du mo dhali uni 'koki gam uni gwo is mo be. ¹² Hila Buterus cuki mis mo dhali gus mo e mo'j'kupaje mo dhali tu mo mo dhali par bwaman e mo. Dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo'ko e mom buni mo dhali a'di dok bway pa mo dhali a'di merki'd mo gom to gun miikin mo be.

Mo gi Iinu e Pa Imwaas mo

¹³ Dhali ka tee yansan gana/ mo tani 'kwani su/ 'peni bwam uni 'kokin mo mmo/ ii bway Pa jin yuku gway ka Imwaas mo, a'di jin wana e ki ntagini pesu/ 'peni Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali uni 'kokin mo mmotora tor ka rem 'kup mo goma ris to gwansan kun miikin mo be. ¹⁵ Ki uni 'kokin mo mmotora tor mo dhali mmodhanj gwo n'twa/ mmontal 'de/ mo

tani Yesus ki is piti 'dishki uni is mo dhali nyak ya ki uni mo be. ¹⁶ Hili em buni 'kokunu mo mmodik mo 'peni monyith a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Gwon tinta 'kona um mo mmoburushi 'twa/ mo ka rem 'kup mo mmo/iina um kan mo? Dhali uni doshkin mo naskina/ mmohil mo ki bwan diti'd mo. ¹⁸ Dhali jan 'de/ 'peni uni mo tani yukkunu gway ka Kilyubaas mo, thokki a'di gwo mo ki: /e ta jasi wathi/ yilk-inan 'de/ e Pa Urushaliim mo jin diki mish to gwansan kun miikin ka tee gwansan mo 'taa? ¹⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ton tinta mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Isi gwo goma Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta'da manci gwo mo, a'di jin ta gi mii gun 'bitha'bi'th mo dhali gwo ib-wambor ma Arumgimis mo dhali eya ris 'kwani 'baar mo. ²⁰ Dhali hili igasiis kun can bana mo dhali 'kwani 'kan'kup pa mo tani uni ciki a'di mo ki a'di minu wak mo mmowu mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. ²¹ Hili aman takina ga 'tenj kape/ ki a'di ta jan 'de/ mmowan 'Kwani ma Israyiil 'ba/ mo be. Nye, dhali ka ris to gwahan ka rotham po/ mo tani a'di ta'da tee kun 'koni kwara mo shwane/ ki to gwansan miikin mo be. ²² Dhali upa tiya 'peni bam-pam bam mo tani merki aman e mo. Uni 'kokin e mon'kupaje mo e mon'thamo/ ka'tum mo ²³ dhali uni 'koki gam is piti mo. Dhali uni dokkin ka nyan'ko'd mo mmo/ o gwo mo ki uni hilki jasi tony-jan jin wana e ki iman'doyu gwo mo, a'di jin o gwo mo ki a'di di'd ki e mo be. ²⁴ 'Kwanin tiya 'peni 'kwani gwansan, uni gun nyakki 'ko ki am mo tani uni iikin mo e mon'kupaje mo dhali gam a'di mo me'd jasi gwo jin ona up mo, hili a'di mo tani 'kona uni ki par e mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun

ta pus mo dhali kun gwa'd ma du ki gwa'd mo mmo'koki gam aris gwo 'baar is mo kun okina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. ²⁶ A'di diki ta mii jin minu mii mii mo ka Krsthos mina is 'taki diki mii 'kosh ka nyor gom to gwansan mo dhali ciç mo e mony-cam piti mo 'taa? ²⁷ Dhali mmotel 'pen 'pena Musa mo dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani a'di ki tor uni aris 'pemen gwo kun 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo goma ris to gi isi gom is piti mo be.

²⁸ Wakan uni 'dishki pa is mo e mo jin iikina uni mo. A'di wana e ki a'di ya'di ya gi yam piti mo. ²⁹ Hili uni wothki a'di 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Ca'bi nyakki am mo ma haali/ mo ta mom'penjkaskum mo be haala tee 'baara 'pen mo be. Wakan a'di seki bwaman mo mmonyak ca'bki uni mo be. ³⁰ Dhali ki a'di diki'da tharabeesa nyakki uni mo tani a'di bu'thki maanjuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali ci a'di ki uni mo be. ³¹ Dhali em buni ka'dkunu mo dhali uni nyithki a'di mo dhali a'di piki'd mo 'peni bwam/ em buni mo be. ³² Dhali uni o gwo ka rem 'kup mo ki: 'Kon ma dum bana ki su'kka war mo mmo'kona ana mmotora/ tor e bway tur mo? mmoka'dkina a'di ana Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mowa? ³³ Dhali uni cuki mis mo ka tentenjana/ yansan mo dhali dok ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo. Dhali uni ki gam uninj 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tulki is mo mmontal 'de/ mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki uni mo ³⁴ dhali uni kun o gwo mo ki: Tapa, ka jinjana/ a'di cuki mis mo dhali a'di piki'da Simaani is mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd uni ki tor uni to kun miikin e bway tur mo dhali mmonyithkina uni a'di mo mmo'ce'd maanjuthu'd mo be.

AYesus Piki Imancik A'di Gwo I/

is mo

³⁶ Dhali ki uni 'kon mo mmo/o gwo yansan mo tani Yesus ki is piti doshki'd mo mbwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Moŋku'th is e um mo. ³⁷ Hili uni dherkina is bwa mo mmo~~ko~~/ is mo dhali toshki uni parkina arum e mo be. ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta murkina uma du kan mo? Dhali gwondota tinta cuki'd mo eya dum bum kan? ³⁹ Hili me'd pem dhali sho'k pem mo ma. Aha/ ki is pem tana a'di mo be. Budhi aha/ is ki me'd mo ma dhali par e mo, haala rum diki ta gi buŋgwar is mo dhala sima/ mo me'd jin parkina um e mo kun taka/ mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki tor uni me'd piti i e mo dhali sho'k piti mo be. ⁴¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmothis gwo 'koki gam is naskina/ mo gom moŋ'kuny bwa mo dhali momer mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tan gi tor kamu/ mmoshwa mmahan mo 'taa? ⁴² Dhali uni ki ci a'di ushi kuluny shum wa'c mo jin 'thosu mo ⁴³ dhali a'di ki bu'th a'di mo dhali 'ka ibwambori uni mo be.

⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Gwo gwansan ta gwom pem kun oka/ um mo ki aha/ dina um naskina/ mo, ka ris to gwansan kun 'kwarkunu mo gom aha/ mo e gwoŋkan ma Musa jin cinu mo dhali e gwo gi imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali eya Masamiir mo tani minu mii thim mo be. ⁴⁵ Yan'ko'd a'di ki ka'd uni adum buni e mo mmomish gwo 'ban mo gom Gwo kun 'kwarkunu mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakan a'di 'kwarkunu mo ka Kristhos minu mii 'kosh is ka nyor mo dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo 'peni mowu mo. ⁴⁷ Dhali ki gwo gom mo gi rijuwa du is mo dhali gom gwo gi minu dhal miinthus gi 'kwaniny'cesh 'pen mo tani minu mii ci ki gway piti mo e kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mmo~~tel~~ 'pen 'peni Pa Urushaliim

mo be. ⁴⁸ Um ta iman/o gwo gom to gwansan mo be. ⁴⁹ Dhali hili mo mo ma aha/ mina hash gwo jin on ma Babam pem is mo apo/ um mo be. Hili 'koyi e 'perjkuman bampa/ mo ntagi um minu shum mo ki mom'bi'th mo 'peni momis jin eka/ ek mo be.

Mmoshinkunu A'di Bway Momis mo

⁵⁰ Dhali yan'ko'd a'di ki shu uni bway ka piye/ mo ntagi Pam Beetaniya mo. Dhali a'di ki 'de'k me'd piti ki mis mo dhali 'bor uni mii mo be. ⁵¹ Ki a'di di'd mmo'bor uni mii mo tani a'di ki kwa/ is piti 'peni uni mo dhali a'di bu'thkunu bway momis mo be. ⁵² Dhali uni luŋki a'di mo mmodok ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo ka dhan bwan 'kunyga/ mo be ⁵³ dhali uni 'kokin mo mmorash 'ko mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'bor a Arungimis bwa i is mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma YOHAAN mo

Gwo Wara'd ki Bunḡwar mo

¹ Ka mun'kup tani Gwo diki'd dhali Gwo di'd eya Arumgimis mo dhali Gwo ta'da Arumgimis mo be. ² A'di diki'd 'peni ka mun'kup nyakka Arumgimis mo be. ³ Aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uk ki a'di mo dhali ton tal 'denj kamu/ yisa di'da jin uku ki dar gi a'di mo. ⁴ E a'di mo tani mondiki/e diki'd mo dhali mondiki/ e a'di ta monjkush gi 'kwani mo be. ⁵ Dhali monjkush a'di 'twakki mondhurumi'd bwa mo dhali mondhurumi'd diki pi a'di e mo be.

⁶ Wathi/ diki'd jin tu'ckin ma Arumgimis ki yaku/ mo, a'di jin yuku gway ka Yohaana mo be. ⁷ A'di pu'dki'd mo gom gwo mmotor mo, mmotor gwo mo gom monjkush mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini gam gwo is e a'di mo be. ⁸ A'di diki ta monjkush ki is piti mo. Hili a'di pu'dki'd mo mmotor gwo gom monjkush mo be.

⁹ Dhali monjkush gana/ a'di diki'd mmoyayu/ i 'kwaniny'cesh mo be, a'di jin ta monjkush gana/ mmokusha ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo be. ¹⁰ A'di diki'd e mony'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh ukunu ki a'di mo tani hili a'di 'kona 'kwaniny'cesh ki nyith mo be. ¹¹ A'di pu'dki'd e kum piti tani dhali 'kwanim piti 'koki bu'th a'di mo be. ¹² Hili aris uni 'baar mo kun bu'thki a'di kun gam gway piti is mo tani a'di ciki uni mom'bi'th mo mmowar ki uci ma Arumgimis mo be. ¹³ Uni gun dhodhu 'pena bas yisa, walla 'peni bwa gi bunḡwar is yisa, walla 'peni bwa wathi/ yisa, hili 'peni Arumgimis mo be.

¹⁴ Dhali Gwo warki'd ki bunḡwar mo dhali shurki ca'b mo e bwam

ana mo, 'tu'du/ ka 'the dhali ki gwoḡ gana/ mo. Ana mishkina cam piti mo, monyca gi Ya/ jin di'd tal 'de/ 'peni Com mo be. ¹⁵ (Yohaana a'di tor'ki gwo gom a'di mo dhali cuu gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta jin tor'ka/ um gwo mo ki: A'di jin midi pu'du/ i'ko'di aha/ mo tani a'di icaki'd ki aha/ mo haali/ a'di diki'di twa/ a/ ki aha/ mo be.) ¹⁶ Dhali 'pena 'tu'd piti mo tani ana 'baar bu'thkina 'the mo mmomara 'the is mo be. ¹⁷ Haali/ gwoḡkan jin cinu mo tani a'di cikunu ka Musa mo. Hili a'the dhali gwoḡ gana/ pu'dkin 'pena Yesu Kristhos mo be. ¹⁸ Wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin parki'da Arumgimis e ki sule/ sule/ mo be, hili jasi Ya/ m pitin tal 'de/ a'di jin diki'da bor gi com mo, a'di jin tor'ki a'di eya tente/ mo be.

Gwo jin Tor ma Yohaana jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

¹⁹ Dhali yansan ta gwo jin tor ma Yohaana mo ki 'Kwani Yahuuda/ hashki igasiis mo dhali 'Kwani Lawi 'peni Pa Urushaliim mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki /e tana ajaye? ²⁰ A'di ki pi gwo mo. A'di diki ur gwo mo. Hili a'di piki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki ta Kristhos mo be. ²¹ Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Ba /e tana ja sa/? / E tana Iliyya 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana a'di yisa. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: I/e tana manci gwo de? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Yisa. ²² Dhali yan'ko'd uni ki o a'di gwo mo ki: Ba ki /e tana jaye? Dhalki aman mina mii tagi gwon thok gom uni gun hashki aman mo. Ata ona /e gwo gom is pini kan mo sa/? ²³ A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana 'twa/ wathin tal 'de/ mo mmocuu gwo mo e mombwaasho ki: Kari bway Tapa ka ji sho'k mo ma, me'd gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin yuku gway ka Ishaya mo.

²⁴ Dhali uni hashkunu mo 'peni 'Kwani Parisiyin mo be. ²⁵ Dhali

uni dotki a'di gwo mo ki: Katinta imiikina / e 'kwani ki yi'de/ mo wakki/ /e diki ta aKriſthos mo walla Iliyya mo walla amanci gwo mo? ²⁶ Dhala Yohaana ki thoḵ uni gwo mo ki: Aha/ miikina mii jin miikunu ki yi'de/ mo tani hili wathi/ doshki'di bwam um mo jin molkina um mo be. ²⁷ Isi a'diyini jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, dhali waḵkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuḵ uni mo be. ²⁸ Mii yansan a'di bu'thki mo mo e Pam Beeta'niya mo e bwampo/ Yi'deḵ Kumma/ Uurdun mo e mo jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be.

Hili ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis mo

²⁹ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di parki'da Yesus e mo mmoyayu/ 'kup kadhoḵ mo i a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis a'di jin midi kaal miinthus gi 'kwaniny'cesh mo be. ³⁰ Wathi/ yansan a'di ta a'di jin toḵka/ um gwo mo ki: 'Ko'di aha/ tani wathi/ midi pu'du/ mo a'di jin caki'd ki aha/ ntwa/ a/ mo haali/ a'di diki'di twa/ a/ ki aha/ mo be. ³¹ Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili gom mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo mmomiya mii jin miinu ki yi'de/ mo ki a'di minu toḵ eya tente/ e 'Kwani ma Israyiil mo be. ³² Dhala Yohaana toḵki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ parkina Shi/in Dheleladhelel e mo mmothulu/ me'd gurko/ 'peni momis mo mmoḵa'ba po/ a'di mo be. ³³ Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili a'di jin hashki aha/ mo mmomiya mii jin miinu ki yi'de/ mo tani a'di o aha/ gwo mo ki: A'di jin mina /e par Shi/in e mmothulu/ mo dhali ca'ba po/ a'di mo tani a'di ta a'di yansan jin mi'da mii jin miinu ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ³⁴ Dhali aha/ mishkina mo mo dhali ta aman/ o gwo ki a'di yansan ita Ya/ ma Arumgimis mo be.

Imancik Gwo kun Twa/a/

³⁵ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani aYohaana a'di doshki'd mo nyakki imancik a'di gwo isu/ mo be. ³⁶ Dhali a'di ki para Yesus e mo me'd jin yayina a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di ta Ari Ka'bal ma Arumgimis mo be. ³⁷ Dhali imancik a'di gwo su/ cikki gwo mo mmo/ona a'di gwo yansan mo dhali uni bathkina Yesus nsho'k mo be. ³⁸ Yesus ki tuḵa bor mo dhali par uni e mo mmobathkina uni a'di nsho'k mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta ḵapa um mo? Dhali uni ki thoḵ a'di gwo mo ki: Rabbi, (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka Mantor Gwo mo) ki /e dini mana mo? ³⁹ A'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Iiyu/ mo ma dhali par mo e mo. Uni pu'dkin mo dhali par mo e mo jin ca'bkina a'di mo dhali uni nyakki 'ko ki a'di ka tee caan mo haali/ atente/ ta'da tente/ idonon mo be. ⁴⁰ Jan tal 'de/ 'peni uni su/ jin cik gwo ma Yohaana jin toḵa a'di mo dhali jin bath a'di nsho'k mo tani a'di ta'da Andaraawus mo, jin ta'da kam ma Simaan Buterus mo be. ⁴¹ A'di gamki'da kam piti ntwa/ a/ mo jin ta'da Simaan mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina aMasiyya (jin ta 'pemen gwo jin onu ka Kriſthos mo be). ⁴² A'di suski'da kam piti eya Yesus mo dhala Yesus parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hayyiye /e tana Simaan jin ta ya/ ma Yohaana mo. / E minu yuḵ gway ka Sapa mo (a'di jin ta 'pemen gwo ka Buterus mo).

Yesus Yukki'da Pilibbus dhala Nathana/iil mo

⁴³ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani Yesus pu'da/ bwa ka pije/ mo mmoya Pany Jaliil mo. Dhali a'di gamki'da Pilibbus mo dhali o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. ⁴⁴ Dhala Pilibbus a'di ta wathi/ gi Pam Beetsayda mo jin ta 'penkuman bampa/ ma Andaraawus dhala Buterus mo be.

45 Dhala Pilibbus a'di gamki'da Nathana/iil mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yin jin okin ma Musa mo e gwonkan jin cinu mo dhali imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni si'da/ 'kwarki gwo mo goma Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. 46 Dhala Nathana/iil ki thoķ a'di gwo mo ki: A/mina tom 'boro'da kamu/ piyu/ mo 'peni Pa Naasira mowa? Pilibbus ki thoķ a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma dhali par e mo. 47 Dhala Yesus mishki'da Nathana/iil mo mmopu'du/ e a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo ma. Wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyiil ka jin gana/ jin dar ga mak mo. 48 Dhala Nathana/iil ki thoķ a'di gwo mo ki: /E mishi aha/ kata moye? Yesus ki thoķ a'di gwo mo ki: Ntwa/ a/ ka Pilibbus diki yuk /e mo ki /e dina lampu/ mo tani aha/ parkina /e e mo be. 49 Dhala Nathana/iil ki thoķ a'di gwo mo ki: Rabbi, /e ta Ya/ ma Arumgimis mo. /E tana Malik gi 'Kwani ma Israyiil mo be. 50 Dhala Yesus ki thoķ a'di gwo mo ki: Haali/ gom gwo jin oka/ /e ki aha/ parkina /e e eya lampu/ mo tani a'di igama /e gwo is mowa? /E mini par dhan to kun caaca e mo mmobol gwansan e mo. 51 Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ ka jin gana/ aha/ tora /e gwo mo ki um mini par momis e mo mmodi ki kany mo, dhali iman'doyu gwo ma Arumgimis mo mmoseku/ mo dhali mmothulu/ mo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo be.

2

Momiimash e Paņ Kaana mo

1 Dhali ka cim kwara mo tani momiimash diki'd e Paņ Kaana gi Pany Jaliil mo. Dhali KoYesus diki'd imun mo be. 2 Dhala Yesus si'da/ yukunu mo e momiimash yan mo nyakki imancik a'di gwo mo be. 3 Ki yimana mura'th bolu ki is mo tani KoYesus pu'dki'd mo dhali o

a'di gwo mo ki: Uni dar gi yimana mura'th mo be. 4 Dhala Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ayy a'boma. A'di midi mii /e katinta dhali aha/ mo? Haali/ mom pem diki pu'd naskina/ mo be. 5 Dhali kum ki o imanmiiya tu'c gwo mo ki: Miiyi a'diyin jin mina a'di itor um mo. 6 Dhali dhur wosh 'kokini pe'de/ mo kun caaca mo kun dhukunu mo gom 'Kwani Yahuuda/ mo mmolam to mo me'd mii gi gwonkan jin cinu mo be. Jin tal 'de/ kalki'da jaluun bwamani iss 'de/ mo walla jaluun bwamani iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. 7 Yesus ki o uni gwo mo ki: 'Tu'di dhur gwansan ki yi'de/ mo ma. Dhali uni ki 'tu'di uni ki shengolu/ ilu/ mo be. 8 Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Pashi mo ma dhali ha'bki a'di eya mancila to gi mo jin yukuwa yuk mo. Wakan uni ha'bki a'di mo be. 9 Dhali ka mancila to gi mo jin yukuwa yuk mo nyokki yi'de/ jin warki'd ki yimana mura'th mo tani dhali a'di diki mish mo jin ha'bkunu a'di 'peni nycine/ mo (bahili jasi imanmiiya tu'c uni mishki mo jin ha'bkunu yi'de/ 'peni cine/ mo) dhala mancila to gi mo jin yukuwa yuk gom montul 'kup mo tani a'di ki yuk wathinyana'b mo be. 10 Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ciki 'kwani yimana mura'th jin 'boro'di twa/a/ mo, dhali ki 'kwani pikini kap mo tani yimana mura'th jin thapathap mo ciyunu 'kwani mo be. Hili / e karki yimana mura'th gana/ mo ntagi shwanesan mo be. 11 Mii yansan a'di ta miimer jin twa/a/ jin miikin ma Yesus e Paņ Kaana gi Pany Jaliil mo dhali a'di ki tor monycam piti eya tente/ mo, dhali imancik a'di gwo gamki gwo is e a'di mo be.

12 Dhali 'ko'di mii yan mo tani a'di yaki'd ka lungu'b e Paņ Kapranahuu nyakki kum mo dhali ikam piti mo dhali imancik a'di gwo mo dhali uni ki 'ko imun

ka cim ka hony/e mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹³ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ dishki'd mo dhala Yesus yaki'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di gamki uni gwansan kun 'kokin mo mmoyola morbip mo dhali ka'bal mo dhali gurko/ mo, dhali uni kun ta imanwan emena guurush mo eya tu'c buni mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki to'd guluca 'ci'd mo dhali a'di ki ur uni 'baar ka pije/ mo ki ka'bal ilu/ mo dhali ka morbipi lu/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo, dhali a'di ki wol emena guurush 'pera 'cesh mo dhali a'di ki kuma tharabeesam buni 'twa/a 'cesh mo. ¹⁶ Dhali a'di ki tor uni gwansan gwo mo, uni gun yolki gurko/ mo ki: 'Doyi to gwansan mo. Um mini 'koki mii gu'b ma Babam pem me'd gu'b gi moyol mo. ¹⁷ Imancik a'di gwo kakina gwo e mo jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: Anyor gom gu'b pini mo tani a'di miga/ shwa mo be. ¹⁸ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Jamas mii gi wakatinta imina / e imii mo mmo'or am mmomiina / e to gwansan mo. ¹⁹ Yesus ki tho'k uni gwo mo ki: 'Koshi gu'b gi mondheleladhelel yansan mo dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'de'k a'di imis mo be. ²⁰ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Gu'b gi mondheleladhelel yansan a'di bu'thki yil issu/ i'ce'dka pe'de/ apo/ mmonyar a'di mo dhali / e mini 'de'k a'di imis ka cim kwara mmanakan? ²¹ Hili a'di oki gwo mo gom gu'b gi mondheleladhelel jin ta bungwar is piti mo be. ²² Dhali wakan ki a'di cuyunu mis mo 'peni mowu mo tani imancik a'di gwo kana gwo e mo jin okina a'di wakansan mo dhali uni gamki Gwo jin 'kwarkunu is mo dhali gwo jin okin ma Yesus mo be.

Yesus Mishki 'Kwani 'Baar mo

²³ Dhali ki a'di diki'd e Pa Urushaliim ka cim gi Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk mo tani 'kwani ka ris gamki gwo is e gway piti mo mmomishkina uni jamas miim piti kun miikina a'di mo. ²⁴ Hila Yesus ki is piti diki'd naskina/ mmow'o'd uni mo ²⁵ haali/ a'di mishki'da ris 'kwani 'baar mo dhali midi mii diki ta gi jan tal 'de'j kamu/ mmo'or a'di gwo apo/ 'kwani mo haali/ a'di ki is piti mishki to kun 'kon e bwan 'kwani mo be.

3

Yesus dhala Nikudimus

¹ Dhali wathin'j kamu/ diki'd 'peni 'Kwani Parisiyin jin yuk'kunu gway ka Nikudimus mo a'di jin ta tapa gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ² Wathi/ yansan pu'dki'da Yesus mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, aman misha ki / e tana Mantor Gwo jin pu'dki'd 'peni Arumgimis mo. Haali/ jan tal 'de'j kamu/ yisa di'da jin midi mish jamas mii gwansan mii mo kun miina / e mo, hili isi ciki/ Arumgimis midi nyak di i a'di mo be. ³ Yesus ki tho'k a'di gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/, aha/ tora / e gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'de'j kamu/ dinuki dho'th ki dho'th this 'peni momis mo tani a'di midi mol se Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁴ Nikudimus ki tho'k a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jin ca'd minu mish dho'th kata mo? Mina a'di mish se bwan' kum dok/ e ki a'di minu dho'th mowa? ⁵ Yesus ki tho'k a'di gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/, aha/ tora / e gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'de'j kamu/ dinuki dho'th 'peni yi'de/ dhali 'peni Shi/in mo tani a'di midi mol ci' Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁶ Caan jin dhodhu 'peni bungwar is mo tani ta bungwar is mo dhali caan jin dhodhu 'peni Shi/in mo tani a'di ta shi/in mo be. ⁷ Dhalku/ ki mer mo gom gwo

jin oka/ /e mo ki: Um minu mii dho'th ki dho'th this 'peni momis mo. ⁸ 'Tham poshki'd ki bwam piti mo dhali /e cikki is jin gwona a'di mo, hili /e diki mish mo jin yayina a'di mo walla mo jin yakina a'di mo. A'di ta mondho'th gi wakan be jin dhodhuwa ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhodhu ki Shi/in mo be. ⁹ Dhala Nikudimus ki thoḵ a'di gwo mo ki: Yan minu mish mii kataye? ¹⁰ Dhala Yesus ki thoḵ a'di gwo mo ki: /E tana manṭor 'Kwani ma Israyiil gwo mo dhali /e din naskina/ mmodiki mish gwo yansan 'ban mowa? ¹¹ Ka jinḡ gana/, ka jinḡ gana/, aha/ tora /e gwo mo ki: Haali/ aman tora gwo gi to jin misha aman mo dhali tor gwo gi to jin para aman e mo. Hili um 'koki bu'th gwo jin tora aman mo be. ¹² Wakki/ aha/ tora um gwo gom to ga 'cesh mo dhali um 'koki gam gwo is mo tani ba um mini mish gwo gam is kata mo wakki/ aha/ tora um gwo gom to gi momis mo? ¹³ Wathin tal 'deḡ kamu/ yisa di'da jin seki momis mo, hili a'di jin thulki'd 'peni momis mo, a'di jin ta Ya/ gi 'Kwani mo, a'di jin diki'd e momis mo be. ¹⁴ Dhali me'd jin 'de'k ma Musa tasha/ e momb-waasho mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo be, ¹⁵ ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi ta gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹⁶ Haali/ Arumgimis enki 'kwaniny'cesh kagahara tani a'di cikina a'di Ya/ m piti jin di'd tal 'de/ mo, ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi 'taki diki this e mo hili midi ta gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Haali/ Arumgimis hashki Ya/ m piti i mony'cesh yansan yisa mmowaḵ 'kwaniny'cesh mo, hili ki 'kwaniny'cesh minu woth ki a'di mo be. ¹⁸ A'diyin jin gam a'di gwo is mo tani yisa waḵuwa, hili a'diyin jin diki gam gwo is

mo tani a'di wakḵunu hila/ mo be haali/ a'di diki gam gway gi Ya/ ma Arumgimis jin di'd tal 'de/ is mo. ¹⁹ Dhali miiwak a'dan be ki monḵush pu'dki'd e 'kwaniny'cesh mo tani dhali 'kwaniny'cesh enki mondhurumi'd mo, mmodhal monḵush e i is mo haali/ miim buni kun miikina uni mo tani ta thus ki thus mo be. ²⁰ Haali/ aris uni 'baar mo kun miiki to kun ta thus ki thus mo tani shi/ki monḵushi e mo dhali 'koki iiyu/ imonḵush mo isi ciki/ ki miim buni minu 'taki be'd mo be. ²¹ Hili a'di jin botḵi'd mmomii gwoḡ gana/ mo tani a'di pu'dki'd mo e monḵush mo, ki a'di minu tor eya tente/ mo ki miim piti kun miikina a'di mo tani uni wagaskin ma Arumgimis mo be.

A'di Midi Mii Eka/ Eḵ mo, Hili Aha/Mina Mii WaShe/Is Kan mo be.

²² Dhali yan'ko'd ki mii yansan mo tani Yesus dhali imancik a'di gwo uni iikin e Bampa/ Yahu-udiyya mo, dhali nyaḵki ca'b ki uni imun mo dhali mmomiya mii ki yi'de/ mo be. ²³ Dhala Yohaana si'da/ a'di miiki'da mii ki yi'de/ e Pa Enuun jin 'dish Pa Saliim is mo haali/ yi'de/ caaca imun mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo dhali 'kokunu mo mmomiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁴ Haala Yohaana dinuki kara sijin naskina/ mo be.

²⁵ Dhali gwo jin sugu mo cuki'd mo ibwaman imancika Yohaana gwo mo dhali Wathi/ Yahuudaj kamu/ mo gom mii jin miinu mmo-lam to mo me'd mii gi gwoḡkan jin cinu mo be. ²⁶ Dhali uni pu'dkina Yohaana mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, a'di jin nyaḵki di ki /e e bwampo/ Yi'deḡ Kumma/ Uurdun mo tani a'di jin torḵina /e gwo mo tani a'di a'dani, miiki'da mii jin miinu ki yi'de/ mo, dhali aris 'kwani 'baar mo iikini a'di mo be. ²⁷ Yohaana ki thoḵ uni gwo mo ki: Wathin tal 'deḡ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th toḡ kamu/ mo hili isi ciki/ a'di cikunu a'di 'peni momis

mo be. ²⁸ Um ki is bum ta iman/ o gwo gom aha/ mo, gwo jin oka/ um ki aha/ dinaki ta Krsthos mo, hili aha/ hashkunu ntwa/ a/ mo gom a'di mo be. ²⁹ A'diyin jin ta gi nyaranyanja'b mo tani a'di ta wathinyanja'b mo, dhali amugu gi wathinyanja'b jin doshki'd mo dhali cik a'di 'twa/ mo tani a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara mo mmocik 'twa/ gi wathinyanja'b mo. Dhali wakan si'dayi a'di 'kunya/ bwa ki 'kuny mo shwane/ jin ta bwanj 'kunu'd pem mo. ³⁰ A'di midi mii eka/ ek mo, hili aha/ mina mii wa she/ is kan mo be.

A'di jin Pu'dki'd 'Peni Momis mo

³¹ A'di jin pu'dki'd 'peni momis kan mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo. A'di jin yayi'd 'peni mony'cesh mo tani ta ji jin cil ma 'cesh mo dhali ki 'twany 'cesh mo tani a'di ki o gwo mo. A'di jin pu'dki'd 'peni Momis mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo be. ³² A'di tori gwo gom a'di jin parkina a'di e mo dhali gwo jin cikina a'di mo, dhali wathinj kamu/ yisa di'da naskina/ jin bu'thki gwo jin tora a'di mo be. ³³ A'diyin jin bu'thki gwo jin tora a'di mo tani 'dapka'd ki a'di yansan mo ka Arungimis ta jin gana/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di jin hashkin ma Arungimis mo tani a'di tori gwo ma Arungimis mo haali/ a'di diki ci a'di Shi/in me'd jin baru to mo. ³⁵ Haali/ a'di jin ta Com enki Ya/ m piti mo dhali ciya ris to 'baar mo e me'd piti mo be. ³⁶ A'diyin jin gamki gwo is e Ya/ m piti mo tani a'di ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'diyin jin diki ha gwo gi Ya/ e mo tani a'di midi diki par mondiki/e e mo, hili anyor ma Arungimis ca'bki'd apo/ a'di mo be.

4

Yesus dhala 'Bom gi Pan Saamira mo

¹ Dhali ki Tapa nyithki'd ki 'Kwani Parisiyyin cikki gwo ka Yesus diki'd mmomar imancik a'di gwo is mo dhali mmomiiya mii jin miinu uni ki yi'de/ si'da/ mmobol kum ma Yoha'an e mo ² (ba Yesus yisa imii uni ki yi'de/ ki is piti mo hili jasi imancik a'di gwo mo be). ³ Dhali a'di dhalki Pa Yahuudiyiya 'pen mo dhali dokki'd ka nyanj'ko'd e Pany Jaliil mo be. ⁴ A'di midi mii ya ki tur mo e Pan Saamira mo be. ⁵ Wakan a'di pu'dki'd e 'penkuman Bampa/ gi Pan Saamira, a'di jin yukunu gway ka Su'kar mo, a'di jin 'dishki mo ma 'cesh ma Yakuub is jin cikina a'di ya/ m piti ka Yuusup mo be. ⁶ Dhali jis yi'de/ ma Yakuub si'da/ diki'di mun mo be. Dhali wakan a'Yesus si'da/ a'di wukina is e mo gom ya jin yayina a'di nyakki imancik a'di gwo mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh nshemen jis yi'de/ mo. Haali/ mo ta'da tente/ mbwanj 'kup mo be.

⁷ Dhala 'bom gi Pan Saamira pu'dki'd mo mmomush yi'de/ mo. Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ciyi aha/ mmopi mo ma. ⁸ Haali/ imancik a'di gwo mo uni iikin e 'penkuman bampa/ mo mmoyolu/ tonte/ mo be. ⁹ Dhala 'bom gi Pan Saamira ki thok a'di gwo mo ki: Ki /e jin ta Wathi/ Yahuuda/ 'tho aha/ yi'de/ ipi manakan? aha/ jin tana 'bom gi Pan Saamira mo? Haali/ 'Kwani Yahuuda/ usha gwo me'd nyakki 'Kwani Samiriyyin mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Wakki/ /e mini nyith to jin cin ma Arungimis ki me'd mo dhali gom gwo gi a'di yansan jin o/e gwo mo ki: Ciyi aha/ yi'de/ aha/ pina mo tani /e mini 'taki dot a'di mo dhali a'di midi 'taki ci /e yi'de/ jin di ki e mo be. ¹¹ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, /e dar gi to mmomush yi'de/ mo dhali jis yi'de/ 'kula'kul mo ba/. Yi'de/ jin di ki e mina /e igam 'peni mana mo? ¹² A/ki /e can ka babam bam ka Yakuub 'taa? a'di jin ciki aman

jis yi'de/ yansan mo? Dhali a'di ki is piti piki'd si'da/ mo 'peni jis yi'de/ yansan mo dhali iya/m piti mo dhali to/em piti mo be. ¹³ Yesus ki thoƙa yim gwo mo ki: Aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi yi'de/ yansan mo tani mina yi'de/ dok/e bu'th mo be. ¹⁴ Hili a'diyin jin midi pi yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani mina yi'de/ diki dok/e bu'th ki sule/ sule/ mo. Yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani midi war mo e a'di mmokash mo dhali mmodu'd mo ntagi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁵ Dhala 'bom ki thoƙ a'di gwo mo ki: Tapa, ciyi aha/ yi'de/ yansan mo ma, ki aha/ mina yi'de/ diki dok/e bu'th mo walla mmodiki yayu/ imahan mmoha'b yi'de/ mo be.

¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Yuƙa kaƙim pini mo dhali yayu/ imahan mo. ¹⁷ Dhala 'bom ki thoƙ a'di gwo mo ki: Aha/ dara ga kaƙim pem mo. Yesus ki thoƙa yim gwo mo ki: Gwom pini 'boro'd mo jin ona / e gwo mo ki: Aha/ dara ga kaƙim pem mo be. ¹⁸ Haali/ / e 'dapkina gwath 'twa/ ka mudhe'd mo dhali a'di jin di'di / e shwane/ mo tani yisa ta'da kaƙim piniya. Gwo yan ona / e ki oƙ gana/ mo be. ¹⁹ Dhala 'bom ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ nyithkina ki / e tana manci gwo ma Arumgimis mo be. ²⁰ Haali/ ibabam bam uni ilunjin e 'kuwosh yansan mo be dhali um o gwo ki mo gi Pa Urushaliim a'di ta mo jin mina 'kwani ka mii ilun mo ba/. ²¹ Yesus ki thoƙa yim gwo mo ki: A'boma, gami aha/ gwo is mo ma. Mo midi pu'du/ mo ki um mini 'koki luja Baba e 'kuwosh yan mo walla e Pa Urushaliim mo be. ²² Um lunƙi to jin 'kona um ki mish mo. Aman lunƙina a'di jin misha aman mo haali/ mowoth piyi'd mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²³ Hili, mo midi pu'du/ mo

dhali a'di a'dan shwane/ mo ki uni gun lunƙina lunƙi ki bwan gana/ mo tani mini luja Baba ki shi/in mo dhali ki gwon gana/ mo haala Baba nƙaƙi ku gi wakansan mmolunƙ a'di mo be. ²⁴ Arumgimis ta shi/in be dhali uni gwansan kun lunƙi a'di mo tani mini mii lunƙ a'di ki shi/in dhali ki gwon gana/ mo be. ²⁵ Dhala 'bom ki thoƙ a'di gwo mo ki: Aha/ misha ka Masiyya midi pu'du/ mo (a'di jin yuku gway ka Kristhos mo tani), dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi tor aman aris to 'baar mo be. ²⁶ Yesus ki thoƙa yim gwo mo ki: Aha/ jin tora / e gwo mo tani aha/ a'dan be jin tana a'di mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd ki 'ta'b mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo. Dhali uni merkin mo mmotorkina a'di ator ka 'bom mo. Hili jan tal 'deƙ kamu/ yisa ka'd 'twa/ mo mmo/o gwo mo ki: Atinta napa / e mo, walla, Atinta torkina / e ator nyakka yim mo? ²⁸ Wakan a'bom dhalki dhur yi'dem piti 'pen mo dhali ya 'penƙuman bampa/ mo dhali tor 'kwani gwo mo ki: ²⁹ Iiyu/ mo ma dhali par wathin kamu/ e mo jin torki aha/ aris tom pemi 'baar mo kun miikika/ mo. Yansan diki ta Kristhos 'teya? ³⁰ Dhali uni iikin ka piƙe/ mo 'peni bampa/ mo dhali pu'dku/ i a'di mo be.

³¹ Ki embul mo yan mo tani imancik a'di gwo nƙaƙi a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Rabbi, shwayi to mo ma. ³² Hili a'di ki thoƙ uni gwo mo ki: Aha/ takina gi tonƙe/ mmoshwa mo a'di jin molkina um mo be. ³³ Wakan imancik a'di gwo o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathin kamu/ kalki a'di tonƙe/ mmoshwa mo 'taa? ³⁴ Yesus ki thoƙ uni gwo mo ki: Tontem pem jin shwaka/ mo tani ta bwa gi a'di jin hashki aha/ mo dhali mmothima tu'c piti mo be. ³⁵ Kona um ki o gwo mo ki: Appe boƙa 'kupi doƙon mo naskina/ dhali yan'ko'd mo gi 'cihu/ to midi pu'du/ mo.

Dhali aha/ tora um gwo mo ki: 'Deki em bumi mis mo dhali hili mombunto mo, a'di kusha to mo mo hila/ mmo/ is mo gom mo jin minu 'cith a'di to mo be. ³⁶ A'di jin 'cithki to mo tani midi bu'th jin mina a'di gam mo dhali tul man is gom mondiki/e ki sule/ mo. Wakan amanyeka ka'bany to mo dhali aman'cith to mo uni 'kunykina bwa mo mmontal 'de/ mo be. ³⁷ E mii yan mo tani gwo jin onu mo gama gam ki gwoŋ gana/ mo jin o gwo mo ki: Wathin tal 'de/ ki si to mo dhali jaŋ kamu/ ki 'cith to mo be. ³⁸ Aha/ hashkina um mo mmo'cith a'di, a'di jin 'kokina um ki miiya tu'c mo. Kun tiya uni miikina tu'c mo dhali um cikkin e mo ma tu'c buni mo be.

³⁹ 'Kwani Samiriyiin 'peni 'penkuman bampa/ caan mo tani gamki a'di gwo is mo haali/ gom gwo jin tor ma 'bom mo mmo/o gwo mo ki: A'di torki aha/ gwo mo goma ris to 'baar mo kun miikika/ mo be. ⁴⁰ Wakan ki 'Kwani Samiriyiin pu'dkin e a'di mo tani uni dotki a'di mo mmonyak ca'b e uni mo, dhali a'di ca'bki'di mun ka cim su/ mo be. ⁴¹ Dhali uni ka ris ris gamki gwo is mo gom gwom piti mo be. ⁴² Dhali uni ki owa 'bom gwo mo ki: A'di yisa di'd mmota gwom pini jin gama aman gwo is mo yisa haali/ aman cikkina gwo ki is bam mo, dhali aman misha a'di yansan ka jin gana/ a'di ita'da Manwoth gi 'kwaniny'cesh mo be.

Yesus Waçki Ya/ gi Wathi/ ma Hakuuma jin Ca'd mo

⁴³ Dhali 'ko'da cim su/ mo tani a'di yaki'd e Pany Jaliil mo be. ⁴⁴ Haala Yesus ki is piti torki gwo ka mançi gwoŋ kamu/ yisa taku e bampam pitin ganaa. ⁴⁵ Wakan ki a'di pu'dki'd e Pany Jaliil mo tani 'Kwani gi Pany Jaliil hanki a'di mo mmomishkina uniya ris to gun miikina a'di mo e Pa Urushaliim e mo

ma yuk jin yuku mo haali/ uni si'da/ iikin e mo jin yukuwa yuk mo be.

⁴⁶ Wakan a'di pu'dki'd ka nyan'ko'd e Paŋ Kaana gi Pany Jaliil e mo jin warkina a'di yi'de/ ki yimana mura'th mo. Dhali e Paŋ Kapranahuum mo tani wathi/ ma malika kamu/ diki'd jin 'ba'thkina ya/m piti mo be. ⁴⁷ Ki a'di cikki gwo ka Yesus pu'dki'd 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo tani a'di yaki'd mo dhali yuk a'di mo mmoyayu/ ka lungu'b mo dhali waç ya/m piti mo haali/ a'di 'disha 'twa/ mmowu mo be. ⁴⁸ Dhali wakan a'Yesus ki o a'di gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'koki par jamas mii e mo dhali momer mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁴⁹ Dhali wathi/ ma malik ki o a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ ka lungu'b mo ma ntwa/a/ ka 'cim pem diki wu mo. ⁵⁰ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Ya/ m pini midi di ki e mo. Dhali wathi/ gamki gwo is jin torkin ma Yesus a'di mo dhali a'di yaki bway pa mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di diki'd mmoyaku/ ka lungu'b mo tani imanmiiya tu'c piti gamki a'di 'kup mo dhali tor a'di gwo mo ki: Ya/ m pini a'di di'd ki e mo be. ⁵² Wakan a'di ki dot uni atente/ mo jin telkina a'di mii 'pen mo mmowaç mo. Dhali uni ki thoç a'di gwo mo ki: Katili/ ka tente/ joç is 'peni bwaŋ 'kup mo mmota atenten 'de/ mo tani athunya/ ki dhal a'di 'pen mo be. ⁵³ Dhali com ki misha tente/ jin okin ma Yesus a'di gwo mo ki: Ya/ m pini midi di ki e mo. Dhali a'di ki is piti gamki gwo is mo dhali 'kwani gi gu'b piti 'baar mo be. ⁵⁴ Dhali mii yansan a'di ta miimer kun 'kon ma po/i su/ mo jin miikin ma Yesus mo me'd jin pu'dkina a'di 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo be.

5

Mowaç jin Waçu eya Al Yi'de/ mo

¹ Dhali 'ko'di mii yan mo tani ayuk jin yuku mmotul 'kup gi

'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhala Yesus ya'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo be.

² Dhali ara al yi'de/ diki'd e Pa Urushaliim e 'twaŋkala goŋ ƙa'bal mo jin yuƙkunu ki 'twaŋ 'Kwani Ibraniyiin ka Beet/hisda mo, a'di jin 'kokin ma lambalanyi mudhe'd mo be. ³ Dhali mo yansan a'di ta mo jin ishkin ma waambuhany 'kwani kun aƙa mom'bi'th mo dhali kun takina ja'da/ mo dhali kun ta ŋwol mo dhali kun ƙu'thkina is gunƙuru/ mo, mmoƙor yi'de/ mmobanƙal is mo, ⁴ haala man'doyu gwo gi Tapa thulki'd ki me'da tiya eya al mo dhali mmobanƙal yi'de/ is mo. Dhali a'diyin jin thulki yi'de/ ntwa/ a/ 'ko'di yi'de/ banƙalkunu is mo tani a'di waƙki'd 'peni 'ba'th yin jin 'koshki a'di mo be. ⁵ Wathin ƙal 'de/ diki'd, a'di jin 'ba'thki'd ki yil iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo dhali pekwaro mo. ⁶ Dhali ka Yesus parki a'di e mo mmo/isha a'di 'ko'da 'cesh ki rash rash mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: /E ŋapan ki /e minu waƙ mowa? ⁷ Dhali wathi/ jin 'batha'd a'di ki thoƙ a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dara gi wathi/ mmokar aha/ eya al mo ki yi'de/ banƙalki is mo, dhali ki aha/ dina mmoya mo tani jaŋ kamu/ thulki'di twa/ a/ ki aha/ mo be. ⁸ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim pini dhali yayi mo. ⁹ Dhali ki jahanne/ wathi/ waƙkunu mo dhali a'di 'de'kki'da cim piti mo dhali ya bway pa mo be.

Dhali acim yansan a'di ta'da cim ma pesu/ mo be. ¹⁰ Dhali wakan 'Kwani Yahuuda/ ki o wathi/ jin waƙkunu gwo mo ki: A'di ta'da cim ma pesu/ mo. A'di diki ta mii jin dhala gwoŋƙan /e bway mo mmokala cim pini mo be. ¹¹ Hili a'di ki thoƙ uni gwo mo ki: Wathi/ jin waƙki aha/ mo tani a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki acim pini mo ma dhali yayi mo. ¹² Dhali uni ki thoƙ a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jana i/

o /e gwo kan mo? mmo/o gwo mo ki: 'Deki acim pini dhali yayi mo? ¹³ Dhali wathi/ jin waƙkunu mo tani a'di diki mish wathi/ mo haala Yesus borki is piti mo haala dhana waambuhany 'kwani caaca mo e mo ƙaan mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki gam a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma. /E 'borkina is mo. Dhalku/ mi-inthusa kamu/ ki mii mii doƙ/ e mo jin mina jin kamu/ jin shi/ashi/ mmobol yansan e mo diki 'kosh / e mo. ¹⁵ Dhali wathi/ yaki'd mo dhali tor 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ka Yesus a'di iwaƙki a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii yan kan mo tani a'di toca 'Kwani Yahuuda/ aYesus 'kus mo haali/ a'di miiki mii yansan ka cim ma pesu/ mo be. ¹⁷ Hila Yesus thoƙ uni gwo mo ki: Ababam pem di'd naskina/ mmomiiya tu'c mo. Dhali aha/ si'da/ dina mmomiya tu'c mo. ¹⁸ Dhali gom gwo yan kan mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo ŋapƙina ŋap mo ka dun dara'd mo mmo'kosh a'di mo haali/ a'di ilu/ yisa 'ce'dki jasa cim ma pesu/ yisa, hili si'da/ a'di yuƙki'da Arungimis ki Com mo mmokar is piti mmonyaka nyak ka Arungimis mo be.

Moshirr gom Ya/ mo

¹⁹ Dhali Yesus ki thoƙ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Ya/ moli toŋ kamu/ mii ki bwam piti mo hili jasi a'di jin parkina a'di Com e mo mmomii mo. Haali/ to yin jin miikina a'di mo tani wakan si'da/ Ya/ a'di miiki uni mo be. ²⁰ Haali/ Ababa a'di enki Ya/m piti mo dhali tor a'di aris to 'baar mo a'di jin miikina a'di ki is piti mo. Dhali adhan mii kun can kun boli gwansan e mo tani mina a'di itor a'di i e mo ki um mini mer mo be. ²¹ Haali/ me'd jin 'de'kkin ma Baba uni kun wukin mo dhali ci uni moŋ'koki/e mo tani wakan si'da/ Ya/ ciki uni

mon'koki/ e mo uni gun ona bwa a'di mo be. ²² Dhala Baba diki dwall jan tal 'den kamu/ gwo mo, hili aris gwon dwalli 'baar mo tani cikina a'di Ya/ mo be ka ris 'kwani 'baar mo mini tak Ya/ mo, ²³ ma me'dyin si'da/ takkina uniya Baba mo. A'di jin diki tak Ya/ mo tani diki taka Baba mo a'di jin hashki a'di mo be. ²⁴ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin cikki gwom pem mo dhali gam a'di is mo a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ita'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'di midi diki yayu/ e miuwak gi gwon dwall mo hili a'di 'ciṭṭki'd mo 'peni mowu mo ntagi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

²⁵ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Mo midi pu'du/ mo dhali a'di diki'd shwane/ mo, ki uni kun wukin mo mini cik 'twa/ gi Ya/ ma Arumgimis mo, dhali uni gwansan kun cikkin mo tani mini 'ko ki e mo be. ²⁶ Haali/ me'd jin tan ma Baba gi mondiki/e e is piti mo tani wakan si'da/ a'di ciki a'di Ya/ m piti mo mmota gi mondiki/ e e is piti mo be. ²⁷ Dhali a'di ciki a'di moshirri 'baar mo mmotor mii 'twa/a 'cesh gi gwon dwall mo haali/ a'di ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁸ Dhalku/ ki mer gom gwo yansan mo haali/ mo midi pu'du/ mo ka ris 'kwani 'baar mo kun 'kokin mo e jis jwa mo tani mini cik 'twam piti mo be ²⁹ dhali uni mini piyu/ ka piye/ mo uni gwansan kun miiki miim 'boron mo e mo jin pinu e mon'koki/ e mo dhali uni gwansan kun miiki tonthus mo tani uni mini piyu/ e momiiwak mo be.

Iman/o Gwo goma Yesus mo

³⁰ Aha/ mola tonj kamu/ mii ki moshirr pem mo. Me'd gwo jin cikikika/ mo tani aha/ ki dwall gwo mo. Dhali gwon dwall pem kun dwallka/ mo tani ta kunj kar/ e mo haali/ aha/ dinaki napi mmomii ki bwam pem mo, hili jasi ki bwa

gi a'di jin hashki aha/ mo be. ³¹ Wakki/ aha/ ona gwo gom is pem mo tani gwo jin tora/ gom is pem mo tani diki ta jin gana/ mo be. ³² Jamu/ diki'd jin ta'da man/ o gwo gom aha/ mo dhali aha/ misha ki gwo jin tora a'di mo gom aha/ mo tani ta gwon gana/ mo be. ³³ Um hashki 'kwani eya Yohaana mo dhali a'di ta'da man/ o gwo mo gom gwon gana/ mo be. ³⁴ Hili aha/ dinaki bu'th gwo jin toru 'peni 'kwani mo, hili aha/ ona gwo yansan ki um minu woth mo be. ³⁵ A'di ta o'd jin shwaki'd mo dhala lamba/ jin 'twakki mo mo, dhali um okina bwa mo mmo'kuny bwa mo mmo'ko ari'ceenne/ mo e mon'kush piti mo be. ³⁶ Hili gwo jin okunu mo gom aha/ mo a'di ica'd mo mmobol gwo ma Yohaana e mo. Haali/ atu'c jin cikin ma Baba aha/ mo mmothim a'di mo, atu'c gwansan gana/ kun dika/ mmomii mo tani uni ta iman/ o gwo gom aha/ mo ka Baba a'di hashki aha/ mo be. ³⁷ Dhali Ababa a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ki is piti ta'da man/ o gwo gom aha/ mo. 'Twam piti 'kona um ki cik ki sule/ sule/ mo dhali ayir/em piti 'kona um ki par e ki sule/ sule/ mo be. ³⁸ Dhali um 'kon kan ki dar gi gwom piti mmodi e um mo haali/ um 'koki gam a'di gwo is mo a'di jin hashkina a'di mo be. ³⁹ Um najkin ki burbur e bwan Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo haali/ um toshkin ki um ta gi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e uni mo. Dhali uni itana man/ o gwo gom aha/ mo be. ⁴⁰ Dhali um 'kokin mo mmo/ush ki 'tash mo mmo/iyu/ i aha/ mo ki um mini ta gi mon'koki/ e mo. ⁴¹ Aha/ dinaki bu'th monyca 'peni 'kwani mo. ⁴² Hili aha/ misha ki mo/en jin mina umi 'taki ena Arumgimis mo tani piyi'd e um mo be. ⁴³ Aha/ pu'dkina ki gway ma Babam pem mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo. Wakki/ jan tal 'den kamu/ midi

'taki pu'du/ ki gway piti mo tani a'di imina umi se 'twa/ apo/ mo mmobu'th mo be. ⁴⁴ Ba gwo mina umi mish gam is kata mo? um kun buthi monyca ka rem 'kup mo dhali 'koki n̄ap monyca jin pu'dki'd 'peni Arumgimis jin di'd tal 'de/ mo? ⁴⁵ Dhalku/ ki tosh ki aha/ mina yer um is ki gway eya Ababa mo. A'di ta'da Musa jin midi yer um is ki gway mo a'di jin karkina um ka 'teŋ kapem bum mo be. ⁴⁶ Wakki/ um mini 'taki gama Musa gwo is mo tani um si'da/ mini 'taki gam aha/ gwo is mo haali/ a'di 'kwarki gwo gom aha/ mo be. ⁴⁷ Hili wakki/ um 'koki gam gwo jin 'kwarkina a'di is mo tani ba um mini mish gwom pem gam is kata moye?

6

'Kwani kun Cinu Tonte/ kun Tana Alaapi Mudhe'd mo

¹ Dhali 'ko'di mii yansan mo tani Yesus yaki'd mo mmo'citha/ gap ma Al ma Jaliil mo a'di jin ta'da Al ma Thabariyya mo be. ² Dhala waambuhany 'kwani bathki a'di nsho'k mo haali/ uni miški miimer kun miikina a'di gom uni gwansan kun 'koshkina 'ba'th mo be. ³ Dhala Yesus a'di yaki'd e 'kuwosh mo dhali a'di ki ca'ba 'cesh nyakki imancik a'di gwo mo be. ⁴ Dhali Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd mmo'deka a'di em piti ki mis mo dhali mmomisha a'diya waambuhany 'kwani mmopu'du/ i a'di mo tani Yesus ki owa Pilibbus gwo mo ki: 'Peni mana imina ana iyol maa mo jin mina 'kwani gwansan wakan i'taki shwa mo? ⁶ Gwo yansan okina a'di mo mmopal a'di mo haali/ a'di mishki'd ki is piti gom to jin mina a'di 'taki mii mo be. ⁷ Pilibbus ki thoŋ a'di gwo mo ki: Ariyaal iss* 'kwanimpa ipe'de/ midi 'taki diki yol maanj̄kuthu'd

mmo'kosh jwa mo gom uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mmo'ceth bwa ime'd ki gwa'd gwa'd mo. ⁸ Jan tal 'denj kamu/ 'peni imancik a'di gwo jin yukunu gway ka Andaraawus mo jin ta'da kam ma Simaan Buterus mo o a'di gwo mo ki: ⁹ A'ciŋ kamu/ di'di mahan jin ta'd gi maanj̄kuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo dhali to yi'de/ isu/ mo. Hili uni gwansan minu miya tinta ibwaman 'kwani ka ris kun wakan mo? ¹⁰ Yesus ki o gwo mo ki: Tuci 'kwani mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali asho 'bina e ki 'bi mo. Wakan 'kwaniŋ gwas uni 'kokina 'cesh mo dhali mondenj jin denj̄kunu uni e mo tani wana e ka alaapi mudhe'd mo be. ¹¹ Yan'ko'd Yesus ki bu'th maanj̄kuthu'd mo dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki ciki uni gwansan kun 'kokina 'cesh mo. Dhali to yi'de/ si'da/ miikunu wakansan mo me'd jin n̄apkina uni a'di mo be. ¹² Dhali ki shwam buni jin shwakina uni a'di ikap mo tani a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuli kuluny maa kun uru 'kup is mo ki jan tal 'denj kamu/ minu 'taki diki this e mo be. ¹³ Wakan uni tulki uni is mo dhali 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ ki kuluny maa 'peni maanj̄kuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo, kun dhalkina uni gwansan kun shwakin mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani parki miimer e mo jin miikina a'di mo tani o gwo mo ki: Wathi/ yansan ka jin gana/ ta'da mançi gwo mo a'di jin midi yayu/ i mony'cesh mo be.

¹⁵ Dhali yan'ko'd mmonyithkina a'di uni mo ki uni muruni iiyu/ mo dhali bu'th a'di ki 'bi'th mo mmokar a'di ka maliŋ mo tani Yesus yaki'd mo dok/ e e 'kuwosh mo a'di 'de/ mo be.

Yesus Yaki'd ki Sho'k e 'Kupa Al mo

¹⁶ Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani imancik a'di gwo uni iikin ka

* 6:7 miyya wa ishriin

luṅgu'b eya al mo, ¹⁷ mmosekina uni e bwam ma kur mo dhali mmotel ii 'pen mo mmo'ciṭha/gap ma al e Paṅ Kapranahuum mo. Dhali mo dhuruma/ dhurum mo be dhala Yesus diki yayu/ i uni naskina/ mo be. ¹⁸ Dhali yi'de/ birki bakal mo haali/ 'tham poshki'd kagahara mo be. ¹⁹ Dhali ki uni 'koshki cwa is me'd ṅatgini kwara mo walla idonṅon mo tani uni parkina Yesus e mo mmoya ki sho'k e 'kupa al mo dhali a'di 'dishki'da kur is mo be. Dhali uni ko/kina ko/ is kagahara mo. ²⁰ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ²¹ Dhali yan'ko'd uni 'kunykina bwa mo dhali bu'th a'di e bwam ma kur mo, dhali ki jahanne/ akur a'di pu'dki'd e mo jin 'kokina uni mmo/ii mo be.

'Kwani ṅapkina Yesus mo

²² Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani 'kwani kun 'kokina 'bana gapa kamu/ mo tani mishki mo mo ka kur diki'd jasi tal 'de/ imun mo, dhala Yesus diki se akur mo nyakki imancik a'di gwo mo, hili imancik a'di gwo uni iikin uni 'cena mo be. ²³ Bahili jasa kur 'peni Pan Thabariyya mo tani pu'dkin mo mmo'dish mo is mo e mo jin shwakina uni maanṅkuthu'd mo 'ko'di Tapa 'borki'da Arumgimis bwa i is mo be. ²⁴ Wakan ki 'kwani mishkin ka Yesus diki di imun mo tani walla imancik a'di gwo mo tani uni ki is buni seki bwam ma kur mo dhali ii e Paṅ Kapranahuum mo mmonapa Yesus mo be.

Yesus Ta Maa gi Mondiki/e ki Sule/mo

²⁵ Dhali ki uni gamki a'di e 'bana gapa ala kamu/ mo tani uni ki o a'di gwo mo ki: Rabbi, /e yayini mahan kakasja mo? ²⁶ Dhala Yesus ki thoṅ uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Um ṅapi aha/, yisa mmoparkina

um miimer e mo yisa, hili mmoshwakina um maanṅkuthu'd ikap mo be. ²⁷ Dhalku/ ki miya tu'c gom tonte/ mo jin midi 'ce'd sho'k mo hili gom tonte/ jin midi 'dim 'kup ntagi moṅ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin mina Ya/ gi 'Kwani ici um mo. Haali/ e a'di mo tani Arumgimis jin ta Com mo a'di 'dapki gwom piti 'twa/ ki a'di mo be. ²⁸ Dhali yan'ko'd uni ki o a'di gwo mo ki: Aman mina mii miya ta mo mmomii mii ma tu'c ma Arumgimis mo? ²⁹ Yesus ki thoṅ uni gwo mo ki: Mii yaase a'di ta mii jin minu mii goma Arumgimis mo ba/ ki um mini gam a'di gwo is mo, a'di jin hashkina a'di ki yayu/ mo be. ³⁰ Wakan uni ki o a'di gwo mo ki: Ki miimer wakata imina /e imii mo jin mina aman i'taki par e mo dhali gam /e gwo is mo? Mii gi wakata imiikina /e mo?

³¹ Ibabam bam shwakina manna mo e mombwaasho mo me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin o ki: A'di ciki uni maanṅ gana/ 'peni momis mmoshwa mo be.

³² Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: AMusa, yisa a'di iciki um maa yan 'peni momis yisa. Ababam pem a'di ciki um maanṅ gana/ yan 'peni momis mo be. ³³ Haali/ maa ma Arumgimis a'di ta a'di jin pu'dki'da 'cesh 'peni momis mo dhali ci mondiki/e e 'kwaniny'cesh mo. ³⁴ Uni ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ci am maa yansan isa yempa/ mo ma.

³⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ tana maa gi mondiki/ e mo be. A'diyin jin yayi'di aha/ mo tani mina te/ diki bu'th mo, dhali a'di jin gam aha/ gwo is mo tani mina yi'de/ diki bu'th ki sule/ mo be. ³⁶ Hili aha/ tora um gwo mo ki: Um parki aha/ e mo tani dhali um 'koki gam aha/ gwo is naskina/ mo be. ³⁷ Aris uni 'baar mo kun

cikin ma Baba aha/ mo tani uni mini iiyu/ i aha/ mo, dhali a'di jin midi yayu/ i aha/ mo tani aha/ mina diki ur a'di ka piye/ mo be. ³⁸ Haali/ aha/ pu'dkina i mony'cesh yansan 'peni momis mo, yisa mmomii ki bwam pem yisa, hili ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ³⁹ Dhali a'di yansan ita bwam piti jin hashki aha/ mo, ki aha/ mina diki this jan tal 'deŋ kamu/ e mo 'pena ris uni gwansan kun cikina a'di aha/ mo, hili aha/ mina 'de'k uni ka cim jin 'ko'd mo be. ⁴⁰ Haali/ a'di yansan ita bwa ma Babam pem mo, ki aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun parki Ya/ e mo dhali gam gwo is e a'di mo tani mini 'taki ta gi moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Dhali aha/ mina 'de'k uni ka cim jin 'ko'd mo be.

⁴¹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahu-uda/ uni miikina gumgum apo/ a'di mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana maa jin thulki'd 'peni momis mo be. ⁴² Uni o gwo mo ki: Wathi/ yan diki ta aYesus mo? a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. 'Kona ana ki mish com dhali kum mowa? Ba ata ona a'di gwo mo shwane/ ki: Aha/ thulkina 'peni momis mo? ⁴³ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Dhalka gumgum ki mii e bwam um um 'cena kan mo. ⁴⁴ Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi yayu/ i aha/ isi ciki/ Ababa jin hashki aha/, a'di dirki a'di mo. Dhali aha/ mina 'de'k a'di ka cim jin 'ko'd mo be. ⁴⁵ A'di ta gwo jin 'kwarkina imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki: Dhali uni 'baar mo min ma Arumgimisi tor mo. Ki aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini cik gwo mo dhali da/ ar 'pena Baba mo tani uni mini i/ iiyu/ i aha/ mo be. ⁴⁶ Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin parki'da Baba e mo, hili isi ciki/ jasi a'di jin ta ji 'peni Arumgimis mo, a'di mishki'da Baba mo be. ⁴⁷ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo

mo ki: A'diyin jin gamki gwo is mo tani ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba mo be. ⁴⁸ Aha/ tana maa gi mondiki/e mo be. ⁴⁹ Ibabam bum shwakina manna e mombwaasho mo dhali uni wukin mo be. ⁵⁰ A'di yansan ta maa jin thulki'd 'peni momis mo jin mina wathi/ 'taki shwa mo tani dhali a'di midi diki wu mo be. ⁵¹ Aha/ tana maa jin di'd ki e jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo. Wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ jin midi shwa maa yansan mo tani a'di midi di ki e ki sule/ sule/ mo. Dhali maa jin miga/ ci gom moŋ'koki/e gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta bungwar is pem mo be.

⁵² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahu-uda/ uni su'kkin ki gwo e bwaman cem buni mo mmo/o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan midi ci ana bungwar is piti mmo'ka manakan? ⁵³ Dhali wakan aYesus ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ um 'koki 'ka shuman is gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali pi abas piti mo tani um mini 'koki ta gi moŋ'koki/ e e is bum mo be. ⁵⁴ A'diyin jin 'ka bungwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di ta'd gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ mina 'de'k a'di ka cim jin 'ko'd mo be. ⁵⁵ Haali/ bungwar is pem a'di ta tonŋeŋ gana/ mo be dhali abas pem a'di ta to jin minu pi jin ta jin gana/ mo be. ⁵⁶ A'diyin jin 'ka bungwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di nyakki ca'b e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo be. ⁵⁷ Dhali me'da Babam pem jin di'd ki e mo dhali hash aha/ mo tani dhali aha/ dina ki e mo goma Baba mo, wakan a'diyin jin midi 'ka aha/ mo tani midi di ki e mo gom aha/ mo be. ⁵⁸ Yansan ta maa jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo, yisa waki jin shwakina icim dhali wu mowa. A'di jin midi shwa maa yansan mo tani midi di ki e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁵⁹ Gwo

yansan okina a'di e gu'b gi montul is buni mo me'd jin ƙorkina a'di uni gwo mo e Paŋ Kapranahuum mo be.

Gwo gi Mondiki/e ki Sule/ Ya Ye Ba/ mo

⁶⁰ Imanciƙ a'di gwo ka ris ki uni cikki gwo yansan mo tani uni o gwo mo ki: Gwo yansan 'bitha'bi'th mo be. Aja a'di imidi mish a'di cik mo?

⁶¹ Hila Yesus a'di nyi'ƙi'd ki is piti mo ki imanciƙ a'di gwo miiki'da gungum mo isi gom gwo yan mo tani dhali o uni gwo mo ki: Um si'da/ kolkunu mo gom gwo yansan mo de? ⁶² Waƙki/ wakan mo tani gwo midu wakataye waƙki/ um ki par Ya/ gi 'Kwani e mmoseku/ e mo jin dina a'di 'thissa/ mo? ⁶³ A'di ta shi/ in jin ci moŋ'koki/ e mo. Buŋwar is a'di a'ha/a'ħ mo. Gwo jin ƙorka/ um mo tani uni ta shi/ in dhali moŋ'koki/e mo be. ⁶⁴ Hili unin tiya 'kokini bwam um mo kun 'koki gam gwo is mo. Haala Yesus mishki'd 'peni ka muŋ'kup n'ƙwa/ a/ mo uni gwansan kun mini 'koki gam gwo is mo dhali a'diyin jin midu 'taki 'ci'ħ a'di is ki gwo mo be. ⁶⁵ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Gom gwo gi wakan mo tani a'di i'ƙorka/ um gwo mo ki jan ƙal 'deŋ kamu/ midu moli yayu/ i aha/ mo, hili isi ciki/ a'di imin ma Babam pemi ci a'di mo be.

⁶⁶ 'Ko'di mii yansan mo tani imanciƙ a'di gwo ka ris yeƙi gwo is mo dhali 'koki nyak ii ki a'di mo be.

⁶⁷ Yesus ki o uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ gwo mo ki: I/um si'da/ mini ii mo 'taa? ⁶⁸ Simaan Bu'erus ki thoƙ a'di gwo mo ki: Tapa, ki am mina ii aja mo? Ki /e a'di ita gi gwo gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ⁶⁹ Dhali aman gamkina gwo is mo dhali shorkina is mo dhali mish mo mo ki /e ta jan ƙal 'de/ jin ƙogu mo 'peni Arungimis mo be. ⁷⁰ Dhala Yesus ki thoƙ uni gwo mo ki: Dika/ ki kwany umi 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali jan

ƙal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mowa?

⁷¹ A'di oki gwo kan goma Yahuusa jin ta ya/ ma Simaan Isƙariyuuti, haali/ a'di ta jan ƙal 'de/ 'peni unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin midu 'ci'ħ a'di is ki gwo mo.

7

Ikam ma Yesus Daran gi Gwoŋ Gam Is mo

¹ 'Ko'di mii yan mo tani Yesus yaki'd e Pany Jaliil mo. A'di ushki ya Pa Yahuudiyya mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ uni ŋaƙi a'di mmo'kosh jwa mo be. ² Dhali ayuƙ gi 'Kwani Yahuuda/ jin yukuwa yuƙ mo gom Gu'b Ci'ŋa/ mo tani 'dishki'd mo be. ³ Wakan ikam piti o a'di gwo mo ki: Dhali mo yan mo dhali yayi e Pa Yahuudiyya mo ki imanciƙ /e gwo mini 'taki par miim pini e jin miikina /e mo. ⁴ Haali/ wathiŋ kamu/ yisa di'da jin miiki'da tu'c ka 'di/ mo waƙki/ a'di ona bwa ki miim piti minu mish eya tente/ mo. Waƙki/ /e mii to gwansan mo tani ƙori is pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Haali/ ikam piti si'dayi 'koki gam a'di gwo is mo be. ⁶ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mom pem diki pu'd naskina/ mo be, hili mom bum uni 'koki isa yempa/ mo. ⁷ 'Kwaniny'cesh 'koki shi/ umi e mo, hili uni shi/ ki aha/ i e mo haali/ aha/ ƙorkina uni gwo ki miim buni kun miikina uni mo tani ta thus ki thus mo be. ⁸ Iiku/ um mo ma eya yuƙ jin yuku ka tul 'kup ki is bum mo. Aha/ mina diki ya eya yuƙ jin yuku mo haali/ mom pem diki pu'd mo mmothim mo naskina/ mo. ⁹ Gom gwo jin ona a'di kan mo tani a'di ca'ƙi'd e Pany Jaliil mo be.

Yesus Diki'd e Mo ma Yuƙ gi Gu'b Ci'ŋa/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁰ Hili ŋ'ko'd ki ikam piti iikin ka gagamis e mo ma yuƙ jin yuku mo tani yan'ko'd a'di si'da/ yaki'd

ka gagamis mo, yisa ya'd eya tente/ yisa, hili ka kwal is mo be. ¹¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'kokin mo mmonap a'di ka cim jin yukuwa yuk mo dhali o gwo mo ki: Mane a'di sa/? ¹² Dhala dhana gumgum miikin ma waambuhany 'kwani mo gom a'di mo. Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta wathi/ jin 'boro'd mo be. Dhali kun tiya o gwo mo ki: Yisa. A'di suski 'kwani mmodheres mo be. ¹³ Bahili gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin oki gwo eya tente/ gom a'di mo be.

¹⁴ Dhali ibwaman ma yuk jin yuku mo tani Yesus yaki'd ka gagamis mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali tor gwo mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ merkin mo gom gwom piti mo dhali o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan mishki gwo 'peni mana kan mo ki a'di diki di mo naskina/ mmomish gwo deŋ e mo? ¹⁶ Wakan aYesus ki thok uni gwo mo ki: Gwom pem jin tor ka/ mo tani diki ta jim pem mo, hili ta ji gi a'di jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ Wakki/ wathin kamu/ ona bwa ki mii bwam piti mo tani a'di midi mish mo mo wakki/ gwo jin toru ta jim ma Arungimis mo walla wakki/ aha/ tora gwo ki moshirr pem gana/ mo be. ¹⁸ A'diyin jin oki gwo ki moshirr pitiŋ gana/ mo tani a'di nɔpki monyca ki is piti mo. Hili a'diyin jin nɔpki monyca gi a'di jin hashki a'di mo tani ta jin gana/ mo dhali mii kun 'koki ta kuŋ kar/e yisa 'kona e a'di mo be. ¹⁹ Din ma Musa ki ci um gwonkan jin cinu mowa? Dhali jan tal 'deŋ kamu/ 'peni um yisa di'da jin dhuki gwonkan jin cinu mo. Ata inɔpkina um aha/ mmo'kosh mo? ²⁰ Dhali 'kwani ki thok a'di gwo mo ki: /E tan ga ruma 'cesh mo. Aja inɔpki /e mmo'kosh jwa mo? ²¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ miikina jasi ton tal 'de/ mo dhali umi 'baar mo merkin mo gom a'di mo be. ²² AMusay

iciki um gwo mo gom mo jin minu 'citha/ munyjal yis mo (dhali a'di yisa jasi 'pena Musa, hili 'peni ibabam bum mo) dhali um ki 'cith wathin gwathha munyjal yis piti ka cim ma pesu/ mo be. ²³ Wakki/ ka cim ma pesu/ wathin gwath ki bu'th mo jin 'cithuwa munyjal yis mo tani wakan gwonkan jin cin ma Musa mo tani minu 'koki 'taki 'ce'd mo. A/um mii aha/ ka nyor mmowačka/ bungwar is gi wathi/ ka 'bimpil mmo'bor mo ka cim ma pesu/ mowa? ²⁴ Dhalku/ gwo ki dwall eya por ma pije/ kan mo, hili dwalli gwo ki dwall gana/ ka kar/e mo.

Yansan Ta'da Kristhos mowa?

²⁵ 'Kwanin tiya 'peni Pa Urushaliim oki gwo wakan mo ki: Ki a'di diki ta wathi/ a'dana jin nɔpkina uni mmo'kosh mowa? ²⁶ Dhali a'di di'di mahan shwane/ mmotor gwo eya tente/ mo dhali uni 'koki o gwon kamu/ e a'di mo. A/ mina uni gwansan kun ta gi moshirr imish ki a'di yansan ta'da Kristhos 'te/sana? ²⁷ Bahili aman mishkina mo jin yayina wathi/ yansan 'peni cine/ mo dhali ka Kristhos minu piyu/ 'kwani i is mo tani wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ²⁸ Wakan Yesus ki tor uni gwo mo eya tente/ mo me'd jin tor kina a'di gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo/ o gwo mo ki: Um mishi aha/ mo dhali mo jin yayika/ 'peni cineyi? Hili aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo. A'di jin hashki aha/ mo tani ta a'din gana mo, dhali a'di tani 'kona um ki mish mo be. ²⁹ Aha/ misha a'di mo haali/ aha/ yayina 'peni a'di mo dhali a'diyi ihashki aha/ mo be. ³⁰ Wakan uni nɔpki bway mo mmobu'th a'di mo, hili wathin tal 'deŋ kamu/ diki kar me'd piti apo/ a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be. ³¹ Dhali hili 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo dhali uni o gwo mo ki: A/ki me'd jin minu

piya *Kristhos* 'kwani i is mo tani a/ mina a'di mii miimer ki nyanye/ mmobol ku gi miina wathi/ yansan e mowa?

Iboliish Hashkunu mo Mmobudha Yesus mo

³² Dhali 'Kwani Parisiyiin cikina waambuhany 'kwani mmomiikina uni agumgum kan mo gom a'di mo, dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin hashka iboliish mo mmobu'th a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ mina di e um ari'ceenne/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina ya e a'di jin hashki aha/ mo be. ³⁴ Um mini *ḡap* aha/ mo dhali um mini 'koki gam aha/ mo haali/ mo jin miga/ ya mo tani mina um moli iiyu/ mo be. ³⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ oki gwo ka rem 'kup mo ki: Ki mana dina wathi/ yansan gwo ibwa mo mmoya mo jin mina ana 'koki gam a'di mo? A'di dina gwo ibwa mo mmoya mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ kun cekerkunu bwa mo e bwanj 'Kwaniḡ Griki mo dhali tor 'Kwaniḡ Griki gwo mo 'taa? ³⁶ Ki 'pemen gwo yan jin ona a'di ta'da taye? jin ona a'di ki: Um mini *ḡap* aha/ mo tani dhali um mini 'koki gam aha/ mo, dhali, Mo jin dika/ nycine/ mo tani mina um mol iiyu/ icine/ mo be.

Kumma/ Yi'de/ jin Di ki E mo

³⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd ki mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo tani a'di jin ta'da cim jin caaca mo tani Yesus doshki'd ki mis mo dhali tor gwo eya tente/ mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ wathin tal 'deḡ kamu/ budha yi'de/ mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo dhali pi mo. ³⁸ A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo, dhali dhalki a'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani pi a'di mo, me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: 'Peni bwam ma dum piti mo tani a'di mina yi'deḡ kumma/ jin di ki e igusu/ mo be.

³⁹ Dhali gwo yansan jin okina a'di mo tani okina a'di gom Shi/in mo, jin mina a'di ci gom uni gwansan kun gamki a'di gwo is mo kun muruni bu'th a'di mo be. Haali/ Shi/in a'di dinuki ciyu/ naskina/ mo haala Yesus naskina/ dinuki kar cam piti eya tente/ mo be.

Monkwa/ Bwa e Bwanj 'Kwani mo

⁴⁰ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani 'kwanin tiya o gwo mo ki: Wathi/ yansan ta'da manci gwo ma Arumgimis ka jin gana/ mo be. ⁴¹ Dhali kun tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta'da *Kristhos* mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/ *Kristhos* midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliila? ⁴² Dina Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki o gwo mo ka *Kristhos* midi pi 'peni emen ma Dawuu'd mo? dhali minu piyu/ 'peni Pam Beetlaham, a'di jin ta pa jin din ma Dawuu'd nycine/ mo? ⁴³ Wakan mondher bwa di'di bwaman 'kwani gom a'di mo be. ⁴⁴ Unin tiya ona bwa ki bu'th a'di mo, hili wathin tal 'deḡ kamu/ yisa di'da jin karki me'd apo/ a'di mo be.

Uni Gwansan kun Ta gi Moshirr kun Daran ki Monḡam Gwo Is mo

⁴⁵ Dhali iboliish uni dokkin ka nyan'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, uni gun oki uni gwo mo ki: Atinta 'kona um ki guyu/ a'di mo? ⁴⁶ Dhali iboliish ki thoḡ uni gwo mo ki: Wathin kamu/ yisa di'da jin toriki gwo me'd wathi/ yansan mo be. ⁴⁷ Dhali 'Kwani Parisiyiin ki thoḡ uni gwo mo ki: A/ki um si'da/ suskunu idheres mo de? ⁴⁸ A/kun tiya 'peni 'kwani kun ta gi moshirr walla 'Kwani Parisiyiin gamki a'di gwo is mowa? ⁴⁹ Hili awaambuhany 'kwani gwahan uni molki gwonḡkan jin cinu mo dhali um jeekunu jwa mo be. ⁵⁰ Dhala Nikudimus a'di jin yaki'di a'di mon'thiny ntwa/ a/ mo tani dhali a'di jin ta jan tal 'de/ 'peni uni mo jin oki uni gwo mo

ki: ⁵¹ A/gwoŋkan bana jin cinu mo midi dwall wathi/ gwo ka wuny isa, ntwa/a/ mo ki uni 'koki dhu 'ce mo mmocik a'di mo dhali da/ar a'di jin miikina a'di mowa? ⁵² Dhali uni ki thoḵ a'di gwo mo ki: /E si'da/ ta wathi/ 'peni Pany Jaliil 'taa? Aggi. Napi mo ma dhali /e mini par e mo haala mançi gwo ma Arungimisa kamu/ yisa di'da jin midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliil mo.

A'bom jin Bu'thkunu mo e Mo jin Miina A'di Miinyal mo

⁵³ Uni iikin e gu'b buni ki she/ ki she/ mo be.

8

¹ Hila Yesus yaki'd mo e 'Kuwosh Setuun mo be. ² Dhali mon'thamo/ ka 'tum mo tani a'di pu'dki'd e gu'b gi mondheleladhelel dok/ e mo. Aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali tor uni gwo mo be. ³ Dhali iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni suskina 'bomi a'di mo jin bu'thkunu mo e momii miinyal mo, dhali uni ki kara yimi bwaman mo be. ⁴ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Manṭor Gwowa, a'bom yansan a'di bu'thkunu mo e mo jin miina a'di miinyal mo be. ⁵ Dhali gwoŋkan jin cin ma Musa mo kanki aman gwo mo mmo'kosh wathi/ gi wakansan ki wosh mo be. Gwom pini wakatintaye jin mina /e i/o mo goma yim mo? ⁶ Mii yansan miikina uni mmopal a'di mo ki uni mini 'taki ta gi gwo mmo/o apo/ a'di mo. Dhala Yesus ca'bki'd ki ji luṅ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁷ Dhali ki uni 'kon mo mmo'tirrish a'di ki gwondoṭ mo tani a'di doshki'd ki mis mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki a'di jin dara'd gi miinthus e bwam um mo tani iyipi woshi twa/a/ mo mmo'kosha yim mo. ⁸ Dhali ki jahanne/ a'di ca'bki'd ki ji luṅ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁹ Hili ki uni cikki a'di mo tani uni iikin ka

pije/ ka 'dete/ 'dete/ mo mmoṭel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo, dhala Yesus dhalkunu a'di 'de/ mo nyakka 'bom jin doshki'di bwambori a'di mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki hil mo mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, mane uni mane? Dina wathin ṭal 'deṅ kamu/ ki wak /eya? ¹¹ Ayim ki thoḵ gwo mo ki: Wathi/ yisa di'da Tapa. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ dinaki wak/ e mo be. Yaku/ mo ma dhali dhalku/ miinthus ki mii dok/ e mo.

Yesus Ta Moṅkush gi 'Kwaniny'cesh mo

¹² Dok/ e Yesus ki tor uni gwo mo mmo/o ki: Aha/ tana moṅkush gi 'kwaniny'cesh mo be. A'di jin midi bath aha/ nsho'k mo tani midi diki ya e mondhurumi'd mo. Hili a'di midi ta gi moṅkush gi mondiki/ e mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin ki o a'di gwo mo ki: /E tori gwo ki is pini ba/. Gwom pini jin tora /e mo tani diki ta gwoṅ gana/ mo be. ¹⁴ Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Ba isi wakki/ gwo jin torka/ gom is pem mo tani gwom pem jin torka/ mo tani ta gwoṅ gana/ mo haali/ aha/ misha mo jin yayika/ 'peni cine/ mo dhali mo jin yaka/ iya mo si'da/ hili um 'koki mish mo jin yayika/ 'peni cine/ mo walla mo jin yaka/ iya mo be. ¹⁵ Um dwalli gwo isi gom buṅwar is mo. Aha/ dinaki dwall jan ṭal 'deṅ kamu/ gwo mo be. ¹⁶ Ba isi wakki/ gwo jin dwallka/ mo tani gwon dwall pem ta gwoṅ gana/ mo haali/ aha/ yisa dina aha/ 'de/ mo jin dwalli gwo mo, hili aha/ dhali Ababam pem jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ E gwoŋkan bum jin cinu mo, a'di jin 'kwarkunu mo mmo/o gwo mo ki: Gwo jin cina 'kwani su/ mo tani ta gwoṅ gana/ mo be. ¹⁸ Aha/ tora gwo gom is pem mo dhali Ababam pem a'di jin hashki aha/ mo tani a'di tori gwo gom aha/ mo be. ¹⁹ Wakan uni ki thoḵ a'di gwo mo ki: Mane Cim mane? Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Um

'koki mish aha/ mo walla Ababam pem mo. Waḳki/ um mishi aha/ mo tani um mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. ²⁰ Gwo gwansan okin ma Yesus e mo jin dhunuwa guurush mo me'd jin ṭorkina a'di 'kwani gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Hili wathin ṭal 'den kamu/ yisa di'da jin bu'thki a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be.

Mo jin Yaka/ Ya Nycine/ tani Mina Um Mol Iiyu/ mo

²¹ Dok/e a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ yana ya mo dhali um mini ṅap aha/ mo dhali um mini wu mo e miinthus bum mo. Dhali mo jin yaka/ iya icine/ mo tani um mini mol iiyu/ mo be. ²² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o gwo mo ki: Mina a'di 'kosh is piti jwa mo 'taa? me'd jin ona a'di gwo mo ki: Mo jin yaka/ iya mo tani mina um moli iiyu/ mo be. ²³ Dhali a'di ki thoḳ uni gwo mo ki: Um 'pena 'cesh yan mo. Aha/ 'peni momis mo. Um ita ku gi mony'cesh yan mo. Aha/ dinaki ta ji gi mony'cesh yan mo be. ²⁴ Aha/ ṭora um gwo mo ki um mini wu mo e miinthus bum mo, haali/ um mini wu mo e miinthus bum mo isi ciki/ um mini 'taki gam aha/ gwo is mo ki aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: /E sa/ tana ja mo? Yesus ki thoḳ uni gwo mo ki: Ma isi gwo yin jin ṭorka/ um mo 'peni ka muṅ'kup mo tani a'di iṭorkika/ umi 'baar mo be. ²⁶ Aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo'taki o gom um mo dhali mmo'taki dwall si'da/ mo tani hili a'di jin hashki aha/ mo tani ta a'diṅ gana/ mo, dhali aha/ ṭorkina a'di i'kwaniny'cesh mo gwo jin ciḳka/ 'peni a'di mo be. ²⁷ Dhali uni 'koki mish gwom piti 'ban mo jin okina a'di uni mo gom gwony Com mo be. ²⁸ Dhali wakan aYesus ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'de'k Ya/ gi 'Kwani mo tani yan'ko'd um mini mish mo mo ki aha/ tana a'di be

dhali ki aha/ dinaki mii ton ṭal 'den kamu/ ki moshirr pem ki is pem mo, hili jasi uni kun okika/ kun ṭorkin ma Baba aha/ mo be. ²⁹ Dhali a'di jin hashki aha/ mo tani a'di di'd e aha/ mo. A'di diki dhal aha/ 'pen mo haali/ aha/ miina to isa yempa/ kun 'borki a'di bwa mo be. ³⁰ Me'd jin ṭorkina a'di gwo wakan mo tani 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo be.

Gwoṅ Gana/ Midi Dhu Um ki 'Kus mo be

³¹ Dhali yan'ko'd Yesus ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, uni kun gamki a'di gwo is mo ki: Waḳki/ um mini ṭikir 'ko mo e gwom pem mo tani um ka jin gana/ mini ta imanciḳ aha/ gwo mo be. ³² Dhali um mini mish gwoṅ gana/ mo. Dhali gwoṅ gana/ midi dhu um ki 'kus mo be. ³³ Uni thoḳki a'di gwo mo ki: Aman tana emen ma Ibrahiim mo dhali aman 'konaki ta ciṅkina/ gi 'kwanin tiya mo. Ba ata i/ona /e gwo mo ki: Um minu dhu ki 'kus mo?

³⁴ Yesus ki thoḳ uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ kun miiki miinthus mo tani uni ta ciṅkina/ gi miinthus mo be. ³⁵ Dhali ciṅkina/ yisa mishi ṭikir ḳa'b e gu'b ki sule/ ki sule/ mo, hili ya/ a'di ṭikirki ḳa'b ki sule/ sule/ mo be. ³⁶ Wakan waḳki/ Ya/ dhu um ki 'kus mo tani um ka jin gana/ mini 'ko ki 'kus mo be. ³⁷ Aha/ misha ki um ta emen ma Ibrahiim mo. Bahili um ṅapki aha/ mmo'kosh mo haali/ gwom pem diki gam monyḳa'b e um mo be. ³⁸ Aha/ ṭorkina gwo ki to jin mishkika/ 'pena Babam pem mo dhali um miiki to jin ciḳa um 'pena babam bum mo be.

Ababam Bum Ta'da Ibliis mo

³⁹ Uni ki thoḳ a'di gwo mo ki: Ibrahiim ta'da babam bam mo. Dhala Yesus ki thoḳ uni gwo mo ki: Waḳki/ um mini 'taki ta uḳi ma Ibrahiim mo tani um mini 'taki

mii mii kun miin ma Ibrahiim mo be. ⁴⁰ Hili shwane/ um ṅapki aha/ mmo'kosh mo, wathi/ jin ṭorki um gwoṅ gana/ jin cikkina a'di 'peni Arumgimis mo. Mii ma Ibrahiim yisa wakana. ⁴¹ Um mii to kun cika um 'pena babam bum mo. Uni ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aman 'konuki dho'th ki dho'th cal mo be. Aman tana ga Baba jin di'd tal 'de/ mo a'di jin ta'da Arumgimisi. ⁴² Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Waḵki/ Arumgimis midi 'taki ta Ababam bum mo tani um mini 'taki en aha/ mo haali/ aha/ pikina 'peni Arumgimis mo dhali aha/ yayina 'peni a'di mo. Aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo, hili ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴³ Atinta 'kona um ki mish gwo jin oka/ 'ban mo? Haali/ a'di wakan mmomola um gwom pem cik mo be. ⁴⁴ Um 'pena babam bum jin ta tapa ma ruma 'cesh mo dhali bwam bum o'd ki mii me'd bwa ma babam bum mo. A'di ta'da man'kosha mee mo 'peni ka mun'kup mo dhali a'di dar gi toṅ kamu/ mmomii gom gwoṅ gana/ mo haali/ gwoṅ ganaṅ kamu/ yisa di'da e a'di mo. Ki a'di ki ṭor gwo ka ṭor mo tani a'di ki o gwo mo me'd isi jin di'di a'diyi haali/ a'di ta'da ṭor mo dhali com jin cil ma ṭor mo. ⁴⁵ Hili haali/ gom gwoṅ gana/ jin ṭorka/ um mo tani um 'koki gam aha/ gwo is mo be. ⁴⁶ Wathi/ jana 'peni bwam um gamki aha/ ki aha/ dina mii m'ba/ gom miinthus mo? Waḵki/ aha/ ṭora gwoṅ gana/ mo tani ata 'kona um ki gam aha/ gwo is mo si'da/? ⁴⁷ A'diyin jin ta jim ma Arumgimis mo tani cikki'da Arumgimis gwo mo. Dhali gom gwo jin 'kona um ki cik a'di mo tani um 'koki ta ku ma Arumgimis mo be.

Nṭwa/ a/ ka Ibrahiim mo tani Aha/Dikina mo be

⁴⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aman ona gwo ki oṅ gana/ ba/ ki / e ta Wathi/

gi Pan Saamira jin taki'd ga ruma 'cesh moyi? ⁴⁹ Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Aha/ dinaki ta aruma 'cesh mo, hili aha/ taka Ababam pem mo dhali um 'koki tak aha/ mo be. ⁵⁰ Hili wakan si'da/ aha/ dinaki ṅap monyca ki is pem mo. Jan tal 'deṅ kamu/ diki'd jin ṅapki a'di mo dhali a'di midi ta mandwall gwo mo be. ⁵¹ Ka jinṅ gana/, ka jinṅ gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: Waḵki/ wathin tal 'deṅ kamu/ midi dhu gwom pem mo tani a'di midi diki par wu e ki sule/ mo be. ⁵² Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Shwane/ aman misha ki / e tana ga ruma 'cesh mo. Ibrahiim wuki'd mo ba/, me'd jin wukina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali i/ e a'di i/ on ki: Waḵki/ wathi/ midi dhu gwom pem mo tani a'di midi diki nyok wu ki sule/ mo be. ⁵³ / E can mo mmobola babam bam ka Ibrahiim e jin wuki'd mo 'taa? Aggi. Dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun wukin mo. Ki / e si'da/ ṭoshki / e tana ja mo? ⁵⁴ Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Waḵki/ aha/ kara monyca pem mo tani monyca pem di'd ki buthur mo. A'di ta'da Babam pem jin karki aha/ ca eya tente/ mo, a'di jin okina um ki a'di ta'da Arumgimis bum mo be. ⁵⁵ Hili um 'koki mish a'di mo. Aha/ misha a'di mo be. Waḵki/ aha/ ona gwo ki aha/ mola a'di mo tani aha/ mina 'taki ta aṭor me'd um mo, hili aha/ misha a'di mo dhali aha/ dhuna gwom piti mo be. ⁵⁶ Ababam bum ka Ibrahiim a'di 'kunykina bwa mo mmopina a'di acim pem e mo. A'di mishki a'di mo dhali 'borkina bwa mo be. ⁵⁷ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: / E dina yil ki 'ko/ issu/ i'ce'dka 'kume'd naskina/ mo dhali / e parkina Ibrahiim eya? ⁵⁸ Yesus ki thoḵ uni gwo mo ki: Ka jinṅ gana/, ka jinṅ gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: Nṭwa/a/ ka Ibrahiim diki di mo

tani aha/ dikina mo be. ⁵⁹ Dhali wakan uni 'de'kki wosh mo dhali 'taki'kosh a'di mo. Hila Yesus bagki is piti mo dhali ya ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo be.

9

Yesus Waçki Wathi/ jin Dhodhu ka Ja'da/ mo

¹ Me'd jin yakina a'di ki yampe mo tani a'di mishki wathin/ kamu/ jin taki'da ja'da/ 'pena dho'th piti jin dho'thkunu a'di kan mo be. ² Dhali imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo ki: Rabbi, kaja miiki miinthus mo, wathi/ yansan 'taa? walla icom mo, ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ kan mo? ³ Yesus ki thoç gwo mo ki: A'di yisa ita miinthus gi wathi/ yan mo walla icom mo, hili ki mii ma Arungimis minu tor eya tente/ e a'di mo be. ⁴ Ana tucu ki mii mii gi a'di jin hashki aha/ mo, ki mo di'd ki montee naskina/ mo. Ki mo midi ta mon'thiny mo tani wathin tal 'derj kamu/ midi mola tu'c mii mo be. ⁵ Me'd jin dika/ e mony'cesh yan mo tani aha/ tana monkush gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Me'd jin okina a'di gwo wakansan mo tani a'di ki 'tak manya/ a'cesh mo dhali 'thoka je ki manya/ mo dhali gwa'c wathi/ e ka je mo be, ⁷ mmo/o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma mmolam eya Al Yi'de/ Siluwaam mo (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: a'di hashkunu mo). Wakan a'di yaki'd mo dhali lamki'd mo dhali dokki'd ka nyan'ko'd mo mmomish mo mo be. ⁸ Dhali imanmiiya tu'c dhali uni gwansan kun mishki a'di ntwa/a/ mo mnotana a'di aman'tho to mo tani uni o gwo mo ki: Dina a'di ki ta wathi/ yansan a'di jin ca'bki'd dhali 'tho to mo? ⁹ Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta a'di be. Kun tiya o gwo mo ki: Yisa, hili a'di wana e ki a'di mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ tana wathi/ mo be. ¹⁰ Uni ki o a'di gwo mo ki: Dhali em pini mishu ka'd kataye? ¹¹ A'di

ki thoç gwo mo ki: Wathi/ jin yuku ka Yesus a'di 'thokki'da je mo dhali gwa'c aha/ em pem mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo eya Siluwaam mo dhali lam mo. Wakan aha/ yakina mo dhali lam mo dhali aha/ bu'thkina momish mom pem mo be. ¹² Uni ki o a'di gwo mo ki: Mane a'di mane? A'di ki thoç gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo be.

'Kwani Parisiyiin Uni Theke'thki Gwo mo Gom Mo jin Waçuwa Waç ki Emo

¹³ Dhali uni ki susi wathi/ e 'Kwani Parisiyiin mo, a'di jin taki'da ja'da/ 'thissa/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da cim ma pesu/ jin miikin ma Yesusa je mo dhali ka'd a'di em piti mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin dok/e ki dot a'di gwo mo ki a'di mishi bu'th momish mom piti kata mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di karki'da je e em pem mo dhali aha/ lamkina mo tani aha/ mishkina mo mo be. ¹⁶ Dhali 'Kwani Parisiyiina tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan diki di 'peni Arungimis mo ba/ haali/ a'di diki kara cim ma pesu/ ki jin kogu mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/ki wathi/ jin ta'da manmii miinthus midi mish miimer gi wakansan mii mowa? Mondher bwa di'di bwaman uni mo be. ¹⁷ Wakan uni dok/e ki o wathiny ja'da/ gwo mo ki: Gwo gi wakata i/ ona / e gom a'di mo me'd jin ka'dkina a'di / e e mo? A'di thoç gwo mo ki: A'di ta'da mançi gwo ma Arungimis mo be.

¹⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'koki gam gwo is ki a'di taki'da ja'da/ mo dhali ki a'di bu'thki momish mo mo ntagi uni ki yuk icom gi wathi/ jin bu'thki momish mom piti mo be. ¹⁹ Dhali uni ki dot uni gwo mo ki: A/yan ta ya/ m buma, a'di jin ona um ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo? Ba a'di mishi mo mo kata shwane/? ²⁰ Icom thokki gwo mo ki: Aman misha ki a'di yansan ta ya/ m bam mo dhali a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo be. ²¹ Bahili a'di mishi

mo kata shwane/ sa/? Aman mola mo walla aman 'konaki mish a'di jin ka'dki em piti mo. Doti a'di mo ma. A'di cana yil mo. A'di mido o gwo gom is piti mo be. ²² Icom oki gwo wakansan mo haali/ uni ko/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ thosonki gwo mo jin gamu me'd mo wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ mido 'taki pi gwo gom a'di mo mmo/ o ki a'di ta'da Kristhos mo tani a'di minu ur ka pije/ 'peni gu'b gi montul is buni mo be. ²³ A'di ta gwo jin ona icom gwo mo wakan mo ki: A'di cana yil mo be. Doti a'di mo ma.

²⁴ Wakan dok/ e me'di su/ mo tani uni ki yuk wathi/ jin taki'da ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ciya Arungimis mom'bor bwa i is mo ma. Aman misha ki wathi/ yansan ta'da manmii miinthus mo be. ²⁵ A'di ki thoŋ uni gwo mo ki: Wakki/ a'di ta'da manmii miinthus mo tani aha/ mola mo be. Jasi ton tal 'de/ a'di imishka/ mo ba/ me'd jin taka/ ja'da/ mo tani aha/ misha mo shwane/ mo be. ²⁶ Uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Ki a'di mii'da ta i / e mo? Ki e ka'da a'di / e kata mo? ²⁷ A'di ki thoŋ uni gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo hila/ dhali um ushki gwo cik moyi. Ba tinta inapa um a'di mmocik dok/ e sa/? Um si'da/ napan mmowar ki imancik a'di gwo mo 'taa? ²⁸ Dhali uni sorki a'di mo mmo/ o gwo mo ki: / E a'di itana mancik a'di gwo mo. Hili aman tana iman-cika Musa gwo mo be. ²⁹ Aman misha ka Arungimis torki'da Musa gwo mo. Hili gom gwo gi wathi/ yan mo tani aman mola mo mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ³⁰ Dhali wathi/ ki thoŋ uni gwo mo ki: Ba mii yansan ta miimer mo be. Ki um 'koki mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo dhali hili a'di ka'dki aha/ em pem mo be. ³¹ Ana misha mo mo ka Arungimis diki cik 'twa/ gi imanmii miinthus mo hili wakki/ jan 'de/ yin jin ta'da

manluŋa Arungimis mo dhali mii bwam piti mo tani Arungimis cikki a'di 'twa/ mo be. ³² Hili 'pena dhamo/ ki suny suny mo me'd jin telkina mony'cesh 'pen mo tani gwo yisa cikkuuwa ki jan tal 'deŋ kamu/ ka'dki'da kamu/ e mo a'di jin dhodhu ka ja'da/ mo. ³³ Wakki/ wathi/ yansan mido 'taki diki di 'peni Arungimis mo tani a'di mido 'taki mol tonj kamu/ mii mo be. ³⁴ Dhali uni ki thoŋ gwo mo ki: / E jin dho'thkunu e miinthus kan mo tani dhali mina / e imish am gwo tora? Dhali uni ki ur a'di ka pije/ mo be.

Aja'da/ gom To gi Shi/in mo

³⁵ Dhala Yesus cikki gwo ki uni urki a'di ka pije/ mo dhali a'di ki gam a'di 'kup mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: / E gamki Ya/ ma Arungimis gwo is mo 'taa? ³⁶ A'di ki thoŋ a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Ki a'di jaye, Tapa, ki aha/ mina gam a'di gwo is mo? ³⁷ Yesus ki thoŋ a'di gwo mo ki: / E mishki a'di mo dhali a'di a'dan be jin torki / e gwo mo be. ³⁸ A'di ki thoŋ a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ gamkina gwo is mo. Dhali a'di ki lunj a'di mo be. ³⁹ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Gom gwon dwall mo tani aha/ pu'dkina i mony'cesh yansan mo, ki uni gwansan kun 'koki mish mo mo tani mini 'taki mish mo mo, dhali uni gwansan kun mishi mo mo tani mini war ka ja'da/ mo be. ⁴⁰ 'Kwani Parisiyiina tiya 'dishkin mo mmocik gwo jin ona a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: A/am si'da/ de itana ja'da/ de? ⁴¹ Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Wakki/ um mini 'taki ta ja'da/ mo tani um mini 'taki dar gi mii 'ba/ mo, hili shwane/ um o gwo mo ki: Aman misha mo mo. Dhali mo kun 'konu ki mii 'ba/ mo tani ishkin e um mo be.

10

Gwom 'Bi'th/e goma Goŋ Ka'bal mo

¹ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um ki a'diyin jin diki se ki 'twaŋkala goŋ ka'bal mo, hili ise ki bwaya kamu/ mo tani a'di ta wathin 'di/ mo dhali jin ta'da mandil to mo be. ² Hili a'diyin jin ciŋki'd ki 'twaŋkal mo tani a'di ta'da manhil ka'bal jin hili ka'bal mo be. ³ Dhali amançor 'twaŋkal mo tani ka'dki a'di 'twaŋkal mo, dhali ka'bal cikki 'twam piti mo, dhali a'di ki yuk ka'bal pitin gana/ ki gway buni mo dhali shu uni bway ka pije/ mo be. ⁴ Ki a'di suski kum pitin gana/ 'baar mo ka pije/ mo tani a'di ki ya ntwaa/ a/ ki uni mo dhali ka'bal baŋki a'di nsho'k mo haali/ uni mishki 'twam piti mo be. ⁵ Jaŋ kamu/ jin di ki she/ mo tani mina uni 'koki baŋi sho'k mo be, hili uni mini so mo 'peni a'di mo haali/ uni 'koki mish 'twa/ gi 'kwanin tiya mo be. ⁶ Gwom pok yansan tor ma Yesu uni mo, hili uni 'koki mish gwo 'ban mo, gwo jin okina a'di uni mo be.

Yesu Ta'da Manhil Ka'bal jin Boro'd mo

⁷ Wakan Yesu ki o uni gwo dok/ e mo ki: Aha/ tora um gwo mo ki: Aha/ tana 'twaŋkal gom ka'bal mo be. ⁸ Aris uni 'baar mo kun iiyini twa/ a/ ki aha/ mo tani uni ta 'kwanin 'di/ mo dhali kun ta imandil to mo. Hili ka'bal 'koki ci bwa 'kup ki uni mo be. ⁹ Aha/ tana 'twaŋkal mo. Waŋki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi seyu/ i aha/ mo tani a'di minu woth mo dhali midi seyu/ bwaman mo dhali ya ka pije/ mo dhali gama shon dhii/ i'd mo be. ¹⁰ 'Kwanin 'di/ uni pu'dkin mo mmoŋwal to jasi 'te/ mo dhali mmo'kosha 'kosh mo dhali mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo. Aha/ pu'dkina mo ki uni mini ta gi moŋ'koki/ e mo dhali mmota gi a'di ki nyanye/ mo be. ¹¹ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Amanhil ka'bal jin 'boro'd ki kar mondiki/em piti a'cesh gom ka'bal mo be. ¹² Hili a'di jin mii to ka

guurush mo dhali diki ta manhil ka'bal mo tani dhali ka'bal 'koki ta kum piti mo tani ki a'di parki'da wu e mo mmoyayu/ mo tani a'di ki dhal ka'bal 'pen mo dhali gus mo be dhala wu ki bu'th uni mo dhali ceke uni bwa mo be. ¹³ A'di guski'd mo haali/ a'di ta'da man-mii to ka guurush mo be dhali bwan kamu/ yisa ta a'di pa gom ka'bala. ¹⁴ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Aha/ misha kum pem mo dhali kum pem mishi aha/ mo be. ¹⁵ Me'd jin mishkin ma Baba aha/ mo tani dhali aha/ misha Ababa mo. Dhali aha/ karkina mondiki/em pema 'cesh gom ka'bal mo be. ¹⁶ Dhali aha/ tana gi ka'bala tiya kun 'koki 'ko eya goŋ yansan mo. Aha/ mina mii susi uni si'da/ mo, dhali uni mini ci bwa gom 'twam pem mo be. Wakan uni mini ta ama'dinya tal 'de/ mo be dhali amanhil ka'bal midi di 'de/ mo be. ¹⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani Ababa enki aha/ mo haali/ aha/ karkina mondiki/ em pema 'cesh mo ki aha/ mina 'taki bu'th a'di ka nyan'ko'd mo be. ¹⁸ Wathin tal deŋ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th a'di 'peni aha/ mo, hili aha/ karkina a'diya 'cesh ki bwam pem gana/ mo. Aha/ tana gi mom'bi'th mo mmokar a'diya 'cesh mo dhali aha/ tana gi mom'bi'th mo mmobu'th a'di dok/ e mo be. Gwoŋkan yan bu'thkika/ 'pena Babam pem mo be.

¹⁹ Dhali gwo jin dheru 'kwani bwa mo dok/ e diki'd mo e bwan 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ gom gwo gwansan mo be. ²⁰ 'Kwanin tiya ka ris o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo dhali a'di guski'da du mo. Atinta ciŋa um gwom piti mo? ²¹ Kun tiya o gwo mo ki: Gwo gwansan 'koki ta gwo gi wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh mo. A/ min ma ruma 'cesh mish ka'd wathiny ja'da/ e mowa?

Yesu Waŋkina 'Kwani Yahuuda/ mo

²² A'di ta'da ayuk jin yuku ka tul'kup mo mmokar gu'b gi mondheleladhelel ki she/ mo (mmokar a'di ki she/ 'ko'di a'di nyonkunu dok/e mo be) e Pa Urushaliim mo be. ²³ A'di ta mondit mo dhala Yesus yaki'd ki sho'k e gu'b gi mondheleladhelel eya lambalany ma Sulemaan mo be. ²⁴ Wakan 'Kwani Yahuuda/ tulki is i a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: /E mini dhu am ki mo gi wakata mmoshi bwa 'kup mo kan? Wakki/ / e tana Kristhos mo tani tori aman gwo shoka' cesh ka ji sho'k mo ma. ²⁵ Yesus ki tho'k uni gwo mo ki: Aha/ torikina um gwo mo tani dhali um 'koki gam gwo is mo. Gom mii kun miikika/ ki gway ma Babam pem mo tani uni toriki gwo gom aha/ mo be. ²⁶ Hili um 'koki gam gwo is mo haali/ um 'koki ta uni kun cilka/ ki ka'bal pem mo. ²⁷ Ka'bal pem cikki 'twam pem mo dhali aha/ misha uni mo dhali uni bathki aha/ nsho'k mo be. ²⁸ Dhali aha/ cina uni mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Dhali uni mini 'koki 'ce'd sho'k ki sule/ mo. Dhali wathin tal 'den kamu/ midi diki sul uni mo 'peni me'd pem mo be. ²⁹ Ababam pem a'di jin ciki uni aha/ mo tani a'di ica'd ki uni 'baar mo dhali wathin kamu/ yisa di'da jin midi mish sul uni mo 'peni me'd ma Babam pem mo be. ³⁰ Aha/ dhala Baba, aman tala 'de/ mo be.

³¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ uni 'de'kki wosh mo dok/e mmo'taki 'kosh a'di mo. ³² Yesus tho'k uni gwo mo ki: Aha/ torikina um miim 'borga/ i e ka ris 'pena Babam pem mo. Dhali gom mii kuna imina umi 'kosh aha/ ki wosh mo? ³³ 'Kwani Yahuuda/ tho'k ki a'di gwo mo ki: Aman mina 'kosh / e ki wosh gom miim 'boro'd yisa hili gom gwo sor jin walkina / e mo, haali/ / e jin ta wathiny'cesh kan mo kar is pini ka Arungimis mo. ³⁴ Yesus ki tho'k uni gwo mo ki: A'di dinuki 'kwar mo e gwo'kan

bum jin cinu mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona gwo mo ki: Um a'di itana rumi? ³⁵ Wakki/ a'di ki yuk uni ka rum, uni kun pu'dkina Gwo ma Arungimis mo (Dhali Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo tani minu mol 'ce'd mo be) tani ³⁶ a/um ki o gwo mo ki a'di jin karkina Com ki she/ ki jin kogu mo dhali hashu e mony'cesh mo ki: /E walki gwo sor mo, haali/ aha/ ona gwo mo ki: Aha/ tana Ya/ ma Arungimis mo. ³⁷ Wakki/ aha/ dinaki mii mii ma Babam pem mo tani dhalki gwom pem ki gam is mo ma. ³⁸ Hili wakki/ aha/ ki mii uni mo tani ba wakki/ isi um 'koki gam aha/ gwo is mo tani gami aha/ gwo is gom mii mo ma, ki um mini mish mo mo dhali mish gwo 'ban mo ka Baba a'di diki'd e aha/ mo dhali aha/ eya Baba mo be. ³⁹ Dok/ e uni palki mii mo mmobu'ta a'di mo, hili a'di yeki'd mo 'peni bwam me'd buni mo be.

⁴⁰ A'di yaki'd dok/ e mo mmo'citha/ Al Kumma/ Yi'de/ Uurdun mo e mo yin jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ ntwa/a/ mo dhali a'di ki ca'bi mun mo be. ⁴¹ Dhali 'kwani ka ris pu'dkini a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Yohaana diki mii miimer mo tani, hili aris gwo kun okin ma Yohaana gom wathi/ yansan mo tani ta gwo'gan/ mo be. ⁴² Dhali 'kwani ka ris gamki a'di gwo is imun mo be.

11

Mowu ma Li/aasar mo

¹ Dhali wathin kamu/ diki'd jin 'ba'thki'd jin yuku gway ka Li/aasar gi Pam Beetaniya mo, a'di jin ta pa ma Mariyam dhali 'bwaham piti ka Martha mo be. ² A'di ta'da Mariyam jin 'koshki Tapa is ka yina pi'dna' gan/ mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kup ma yim mo, a'di jin 'ba'thkin ma kam piti ka Li/aasar mo. ³ Wakan i'bwaham hashki a'di gwo mo mmo/o gwo mo

ki: Tapa, a'di jin ena /e mo tani 'ba'thki'd mo be. ⁴ Hili ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Pemen 'ba'th yansan yisa ta mowuwa. A'di ta mii gom monyca ma Arumgimis mo, wakan ki Ya/ ma Arumgimis minu kar ki ca gom a'di mo be.

⁵ Dhala Yesus enki'da Martha dhali 'bwaham mo be dhala Li/ aasar mo. ⁶ Wakan ki a'di cikki gwo gom a'di mmo'ba'thkina a'di mo tani a'di ca'bki'd ka cim su/ naskina/ e mo yin jin dikina a'di nycine/ mo be. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo yansan e imancik a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ana iina Pa Yahuudiyya mo dok/e. ⁸ Dhali imancik a'di gwo ki thoḡ a'di gwo mo ki: Rabbi, 'Kwani Yahuuda/ hila/ uni shwaneyin ṅapki /e mmo'kosh ki wosh mo dhali /e mini ya imun dok/e mana sa/? ⁹ Yesus ki thoḡ uni gwo mo ki: 'Kon ma tee ki 'ko 'kume'd i'ce'dka su/ka tente/ mowa? Wakki/ wathin kamu/ ki ya ki sho'k montee mo tani a'di diki kol mo haali/ a'di parki monkush gi mony'cesh yan e mo be. ¹⁰ Hili wakki/ wathin 'de/ki ya ki sho'k mon'thiny mo tani a'di kolki'd mo haali/ monkush diki di e a'di mo be. ¹¹ Wakansan a'di oki gwo mo dhali yan'ko'd ṭor uni gwo mo ki: Akam bana ka Li/aasar a'di ishki e mo, hili aha/ mina ya mo mmomer a'di e mo 'peni mo/ish e mo be. ¹² Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ a'di ishki e mo tani a'di mina isi 'bor mo be. ¹³ Dhala Yesus a'di oki gwo gom jwam piti mo, hili uni kulumki gwo ibwa mo ki a'di midi si a'di is 'peni mo/ish e mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki ṭor uni gwo ka ji sho'k mo mmo/o gwo mo ki: ALi/aasar, a'di wuki'd mo be. ¹⁵ Dhali gom gway bum mo tani aha/ 'kunykina bwa mo ki aha/ dinaki di imun mo, wakan ki um mini gam gwo is mo. Hili dhalki ana iina i/i i a'di mo. ¹⁶ Tuuma, a'di jin yuku gway ka 'ci

jin dhodhu isu/ mo, a'di o gwo e igarr piti jin nyaka a'di gwo cik mo ki: Dhalki ana iina si'da/ ki ana mina nyak wu ki a'di mo be.

Yesus Ta Mompì dhali Mondiki/ e mo

¹⁷ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo tani a'di gamki'da Li/ aasar, a'di jin diki'di jis jwa ka cim doṅon hila/ mo be. ¹⁸ Pam Beetaniya a'di 'dishki Pa Urushaliim is mo, dhali si'd piti wana e ki ṅatgini su/ mo be. ¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ tana ris ka ris uni iikina Martha mo dhala Mariyam mo mmomalas uni mo isi goma kam buni mo be. ²⁰ Ka Martha cikki gwo ka Yesus pu'dki'd mo tani ayim yaki'd mo dhali rak a'di ibway mo, ka Mariyam diki'd e bwan gu'b mo be. ²¹ Martha ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ²² Dhali shwane/ isi me'd jin mishka/ ki to yin jin mina / e idot 'peni Arumgimis mo tani Arumgimis midi ci /e a'di mo be. ²³ Yesus ki thoḡa yim gwo mo ki: Akam pini midi cu mis dok/e mo be. ²⁴ Martha ki thoḡ a'di gwo mo ki: Aha/ mishayi ki a'di midi cu mis dok/eyi e mompinu ka cim jin 'ko'd mo be. ²⁵ Yesus ki thoḡa yim gwo mo ki: Aha/ tana mompinu dhali mon'koki/e mo be. A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani ba a'di jin wuki'd mo tani hili a'di midi di ki e mo be. ²⁶ Dhali a'diyin jin di'd ki e dhali gam aha/ gwo is mo tani a'di midi diki wu ki sule/ mo. A/ gwo yansan gama /e is mo 'te/ sana? ²⁷ Ayim ki thoḡ a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. Aha/ gama gwo is ki /e tana Krīsthos mo jin ta Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin midi yayu/ e mony'cesh yansan mo be.

Yesus Gwoki'd mo

²⁸ Ka yim oki gwo yansan mo tani ayim yaki'd mo dhali yuk 'bwaham piti ka Mariyam mo mmo/o a'di gwo ka kwal is mo ki: Amantor Gwo

di'di mahan mo dhali a'di yukki /e mo be. ²⁹ Dhali ka yim cikki gwo mo tani ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali ya i a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus diki pu'du/ ipa naskina/ mo, hili a'di diki'd naskina/ e mo yin jin gamkin ma Martha a'di 'kup mo be. ³¹ Ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kokin mo naskina/ e gu'b nyakka yim mo mmomalasa yim mo tani uni parkina Mariyam e mo mmocukina a'di mis ki jahanne/ mo dhali ya ka pije/ mo tani, uni bathkina yimi sho'k mo mmotosh ka yim yaki'd ka pije/ mo mmoko mo e mon'kupaje mo be. ³² Dhali yan'ko'd, aMariyam, ka yim pu'dki'd e mo jin din ma Yesus mo dhali par a'di e mo tani a'di bitki'di sho'k piti mo dhali o gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ³³ Ka Yesus parki'da yim e mo mmogwokina a'di mo tani dhali 'Kwani Yahuuda/ kun nyakki pu'd ka yim mo mmoko mo si'da/ tani a'di den ma du mo e shi/ in piti mo dhali mur mo. ³⁴ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mane mo jin karkina um a'di mo? Uni ki tho'k a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ mo ma dhali par e mo. ³⁵ Yesus gwoki'd mo be. ³⁶ Wakan 'Kwani Yahuuda/ oki gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di enki a'di ijasa/! ³⁷ Hili kun tiya 'peni uni oki gwo mo ki: A/ bunya/ mina a'di jin mishi wathiny ja'da/ ka'd e mo tani mina a'di 'taki diki mish wathi/ yansan non 'peni mowu mo?

Li/ aasar A'di Warkunu Is mo Mmodi ki E mo

³⁸ Dhali yan'ko'd Yesus den ma du mo e shi/ in piti dok/ e mo dhali a'di pu'dki'd e mon'kupaje mo. A'di ta jis wosh jin 'kolkunu mo dhali wosh karkunu mo mmo'dap a'di 'twa/ mo be. ³⁹ Yesus ki o gwo mo ki: Kaci wosh mo ma. Dhala Martha jin ta 'bwaham gi wathi/ jin wu'd mo tani o a'di gwo mo

ki: Tapa, ki mo yan shwanetan mo tani a'di min ma shimi bulabul mo haali/ a'di 'kokin ma cimi donjon mo mmowu mo be. ⁴⁰ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Dika/ ki tor /e gwo mo wakki/ /e mini 'taki gam gwo is mo tani /e mini 'taki par monyca ma Arungimis e mowa? ⁴¹ Wakan uni ka'cki wosh mo dhala Yesus 'deki em piti ki mis mo dhali o gwo mo ki: Ababa, aha/ 'borkina /e bwa i is mo ki /e cikki aha/ 'twa/ mo. ⁴² Aha/ mishkina ki /e cikki aha/ 'twa/ isa yempa/ mo, hili aha/ okina gwo yansan gom gway gi 'kwani kun doshkin ki 'dishe/ mo ki uni mini 'taki gam gwo is ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ⁴³ Ki a'di oki gwo wakansan mo tani a'di cuuki'd ki dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Li/ aasar, piyu/ ka pije/ mo. ⁴⁴ Wathi/ jin wuki'd mo piki'd ka pije/ mo, me'd piti dhali sho'k piti 'tamkunu is ki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali bwam/ em piti a'di 'tamkunu mo ki burrinye/ si'da/ mo. Yesus ki o uni gwo mo ki: 'Cuki a'di mo ma dhali dhalki a'di ya'd mo.

Awu'th jin Wudhu Apowa Yesus mo

⁴⁵ Wakan 'Kwani Yahuuda/ ka ris ris uni kun iyyin nyakka Mariyam mo dhali kun parki to kun miikina a'di e mo tani uni gamki gwo is e a'di mo be. ⁴⁶ Hili kun tiya 'peni uni, uni iikin mo e 'Kwani Parisiyiin mo dhali tor'ki uni gwo mo gom to jin miikin ma Yesus mo be. ⁴⁷ Wakan igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni tulki 'kwani gi montul is buni is mo dhali o gwo mo ki: Atinta i/ a'di imina ana imii mo? Haali/ wathi/ yansan miiki'da ris miimer ka ris mo. ⁴⁸ Wakki/ ana mina dhal a'di mmomii kansan san mo tani aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini gam a'di gwo is mo dhali 'Kwani Ruumaniyiin mini iiyu/ mo dhali 'ce'd mom bana jin kogu sho'k mo dhali kal bana mo be. ⁴⁹ Hili jan

tal 'deŋ kamu/ 'peni uni mo tani a'di ta'da Kayaapa, a'di jin ta'da gasiis jin ca'd gi yil caan mo, jin oki uni gwo mo ki: Um moli to 'baar mo. ⁵⁰ Um 'koki mish gwo 'ban mo ki a'di ta shi/ miim 'boro'd gom um mo ki wathin tal 'de/ mido 'taki wu mo gom 'kwani mo, dhali ki kal yan ka 'bimpil minu 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be. ⁵¹ A'di diki o gwo yansan 'peni bwam piti 'te/ mo, hili mmotakina a'diya gasiis jin ca'd gi yil caan mo tani a'di oki gwo is mo ka Yesus mido 'taki wu mo gom kal yan mo be. ⁵² Dhali yisa jasi gom kal yan a'di 'cena hili mmotul uci ma Arumgimis isi montal 'de/ mo uni gun ce'kerkunu bwa mo is'ko'd mo be. ⁵³ Wakan 'pena tee caan mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo gom bway jin mina uni 'taki kar a'di mmowu mo be.

⁵⁴ Wakan aYesus yisa di'd mmoya eya tente/ mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ mo hili a'di yaki'd 'peni mun mo e bampa/ jin 'dish mombwaasho is mo e bampa/ jin yukkunu gway ka Eprayim mo. Dhali a'di ca'bkidi mun nyakki imancik a'di gwo mo be.

⁵⁵ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhali 'kwani ka ris iikin 'peni bampa/ e Pa Urushaliim ntwa/a/ ki Mompe'kupanyolos mo mmonyon is buni mo be. ⁵⁶ Uni 'kokin mo mmotima tim mo goma Yesus mo dhali mmo/o gwo ka rem 'kup mo me'd jin doshkina uni e gu'b gi mondheleladhelele mo ki: Ki gwo gi wakatinta ikulumkina /e ibwa mo? Ki a'di mido diki yayu/ e montul is yan jin yukuwa yuk mo 'taa? ⁵⁷ Dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni kanki gwo mo mmo/o ki wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ mido mish mom piti mo tani a'di mido 'taki tor uni gwo mo jin mina uni 'taki bu'th a'di mo be.

12

Yesus 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnanj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo

¹ Acim 'koni pe'de/ ntwa/ a/ ki Mompe'kupanyolos mo dhala Yesus pu'dki'd e Pam Beetaniya mo e mo jin pikin ma Li/ aasar mo a'di jin 'de'kkin ma Yesus 'peni mowu mo be. ² Dhali uni miiki a'di tonte/ mo. Martha a'di miiki'da tu'c mo, hila Li/ aasar a'di ta jan tal 'de/ e bwam uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo be. ³ Mariyam bu'thki'da yina pi'dnanj gana/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo jin din ma ratul 'de/ mo be. Dhali a'di ki 'kosh sho'k ma Yesus mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kup piti mo, dhali gu'b a'di 'tu'dkunu mo ka shim ma pi'dna/ mo be. ⁴ Hila Yahuusa Iskariyuuti a'din tal 'de/ 'peni imancik a'di gwo mo (a'di jin mido 'cih a'di is ki gwo mo) o gwo mo ki: ⁵ Atinta 'konuki yola pi'dna/ yansan ka riyaal iss* 'kwanimpa i'kume'd mo dhali ciki 'kwani kun hatha'ko'd mo? ⁶ Gwo yansan ona a'di, yisa mmotan ma du a'di pa yisa gom 'kwani kun hatha'ko'd mo, hili haali/ a'di ta'da 'di/ mo, dhali mmotana a'di ka jisilaan ma guurush mo tani a'di ki pil mo ki 'pen mo mmo'do uni mo. ⁷ Yesus ki o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Dhalka yim kar a'di igama tee jin minu kan aha/ mo. ⁸ 'Kwani kun hatha'ko'd 'koni um isa yempa/ mo, hili um mini 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo.

Awu'th jin Wudhu Apowa Li/ aasar mo

⁹ Dhana waambuhany 'Kwani Yahuuda/ ka ris da/ arki gwo mo ki a'di di'di mun mo tani dhali uni pu'dkin mo, yisa jasi 'te/ gom gway ma Yesusa, hili si'da/ mmopara Li/ aasar e mo a'di jin 'de'kkin a'di 'peni mowu mo be. ¹⁰ Wakan igasiis kun can mo thosonki gwo mo mmokara Li/ aasar mmowu

* 12:5 miyyateen

si'da/ mo be, ¹¹ haali/ gom gway gi a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ ka ris 'kokini mo/ii mo dhali gama Yesus gwo is mo be.

Mo jin Pinu Mii E mo Mmocic Pa Urushaliim mo

¹² Dhali ka tee jin 'ko'd mo tani awaambuhany 'kwani uni pu'dkin e mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo mmocikkina uni gwo ka Yesus midi pu'dku/ e Pa Urushaliim mo be. ¹³ Wakan uni kwa/ kina biny jethkum mo dhali ii mo mmorak a'di ibway mo mmocuu gwo mo ka: Hosanna. Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo, isa Malik gi 'Kwani ma Israyi-ili. ¹⁴ Dhala Yesus a'di gamki ari thuluny mo dhali mer a'di apo/ mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

¹⁵ Dhalku/ is ki ko/ mo, 'bwa/ ma Sihyuun.

Hili mo mo ma. Amalik pini a'di pu'dki'd mo

mmomer ari thulunya po/ mo be.

¹⁶ Imancik gwo 'koki mish gwo yansan 'bani twa/a/ mo be. Hili ka Yesus karkunu cam piti eya tente/ mo tani dhali yan'ko'd uni kakina gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo dhali jin miikunu mo gom a'di mo be. ¹⁷ Dhala waambuhany 'kwani 'kokin nyakki a'di mo me'd jin yukkina a'di aLi/aasar 'peni jis jwa mo dhali 'de'k a'di 'peni mowu mo tani uni o gwo mo gom a'di mo be. ¹⁸ Dhali 'kup gwo a'dani, a'di iikin ma waambuhany 'kwani mo mmorak a'di ibway mo mmocikkina uni gwo mo gom mi-imer yansan jin miikina a'di mo be.

¹⁹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin oki gwo ka rem 'kup mo ki: Misha uma, um moli toj kamu/ mii mo, hili aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo iikin mo mmobath a'di nsho'k mo be.

Ya/ gi 'Kwani Minu Mii 'De'k mo

²⁰ Dhali e bwaman uni gwansan kun iikin ka gagamis mo mmoluj

ka cim jin yukuwa yuk mo tani unin tiya gwahan ita 'Kwaniin Griki mo be. ²¹ Wakan uni gwansan pu'dkina Pilibbus mo, a'di jin ta wathi/ 'peni Pam Beetsayda e Pany Jaliil mo, dhali uni o a'di gwo mo ki: Tapa, aman ona bwayi mmopara Yesus e mo be. ²² Dhala Pilibbus yaki'd mo dhali torka Andaraawus gwo mo. Dhala Andaraawus yaki'd mo nyakka Pilibbus mo dhali uni torkina Yesus gwo mo be. ²³ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mo pu'dki'd mo gom Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu kar ca eya tente/ mo be.

²⁴ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ emen pos diki bita 'cesh dhali wu mo tani a'di midi di a'di 'de/ mo. Hili wakki/ a'di ki wu mo tani a'di midi dho'th maman kagahara mo be. ²⁵ A'diyin jin enki mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo, dhali a'diyin jin shi/ ki mondiki/ em piti i e mo e mony'cesh yansan mo tani a'di midi kar a'di ntagi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²⁶ Wakki/ wathin tal 'denj kamu/ midi mii aha/ to mo tani a'di midi mii bath aha/ nsho'k mo be. Dhali mo yin jin miga/ di mo tani a'di imina cinjinam pemi di si'da/ mo be. Wakki/ wathin tal 'denj kamu/ midi mii aha/ to mo tani Ababa midi tak a'di mo be.

²⁷ Dhali shwane/ akashiram pem tocu bwa mo, dhali aha/ mina i/ o kata mo? Ababa. /E ki wothi aha/ 'peni mo yansan mowa? Yisa. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo e mo yansan mo be. ²⁸ Ababa, kari /e gway pini ki ca mo. Dhali yan'ko'd 'twa/ pu'dki'd 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ karkina a'di ki ca mo dhali aha/ mina kar a'di ki ca dok/e mo be. ²⁹ Dhala waambuhany 'kwani kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali okin ki a'di ta'da sho'k jin dorki'd mo. Kun tiya o gwo mo ki: Aman'doyu gwo a'di torki gwo e a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus ki thok

gwo mo ki: 'Twa/ yansan pu'dki'd gom gway bum mo, yisa gom gway pema. ³¹ Dhali mo jin minu tor gwo 'twa/ a 'cesh gi gwon dwall e mony'cesh yansan mo tani a'di pu'dki'd mo. Dhali tapa ma ruma 'cesh yansan minu bit ka pije/ mo be. ³² Dhali aha/, ki aha/ minu 'de'k mo 'peni mony'cesh yan mo tani aha/ mina dira ris 'kwani 'baar mo e is pem mo be. ³³ A'di oki gwo yansan mo mmo'tor 'pemen jwa jin mina a'di wu mo be. ³⁴ Dhala waambuhany 'kwani tho'ki a'di gwo mo ki: Aman cik'kina gwo mo 'peni gwon'kan jin cikunu mo ka Krist'hos midi ca'b ki sule/ sule/ mo. Ba / e o gwo kan mana ki Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo? Ki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan? ³⁵ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mon'kush midi nyak di e um ari'ceenne/ mo. Iiyi/ um mo ki mon'kush di'd naskina/ mo, isi ciki/ ki mondhurumi'd midi diki kum um mo. A'diyin jin yaki'd e bwam mondhurumi'd mo tani diki mish mo jin yakina a'di mo be. ³⁶ Ki um ta gi mon'kush mo tani gami gwo is e mon'kush mo ki um mini 'taki war ki iya/ gi mon'kush mo be.

'Kwani Yahuuda/ kun Dar gi Gwoj Gam Is mo

Ka Yesus oki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo dhali bag is piti 'peni uni mo be. ³⁷ Ba a'di miiki miimer ka ris ibwambori uni mo tani hili uni 'koki gam a'di gwo is mo be. ³⁸ A'di ta gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo jin minu thim moyi jin o gwo mo ki:

Tapa, kaja gamki gwom bana jin cinu is mo

dhali eya ja torkunu abi gi Tapa i e mo?

³⁹ Wakan uni mol a'di gwo gam is mo be. Haala Ishaya dok/e o gwo mo ki:

⁴⁰ A'di 'dapki uni em buni mo mmota ja'da/ mo dhali 'bi'thki uniya dum buni mo,

isi ciki/ ki uni mini 'taki par e ki em buni mo dhali nyith ka dum buni mo,

dhali tu'k mo gom aha/ mmowac uni mo be.

⁴¹ Ishaya oki gwo yansan haali/ a'di mishki monycam piti mo dhali o gwo gom a'di mo be. ⁴² Bahili 'kwani ka ris isi uni gun ta gi moshirr mo tani gamki a'di gwo is mo, hili gom mon'ko/ is gom 'Kwani Parisiyin mo tani uni 'koki pi gwo mo be, isi ciki/ uni minu 'taki ur ka pije/ 'peni gu'b gi montul is buni mo be. ⁴³ Haali/ uni enki montak 'peni 'kwani mo mmodhal montak 'peni Arumgimis e i is mo.

Gwo ma Yesus jin Midi Ta Gwo gi Dwalli 'Kwani mo

⁴⁴ Dhala Yesus cuuki'd kagahara dhali o gwo mo ki: A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani diki gam aha/ gwo is jasi 'te/ mo, hili a'di gamki a'di jin hashki aha/ gwo is mo be. ⁴⁵ Dhali a'di jin parki aha/ e mo tani parki a'di jin hashki aha/ e mo. ⁴⁶ Aha/ pu'dkina mo mmota mon'kush ma 'cesh yan mo ki a'diyin jin midi gam gwo is e aha/ mo tani midi diki tikir di mo e mondhurumi'd mo be. ⁴⁷ Wakki/ wathin tal 'de'j kamu/ cik' gwo jin oka/ mo dhali diki dhu uni mo tani aha/ dinaki dwall a'di gwo mo, haali/ aha/ dinaki pu'du/ mo mmodwall 'kwaniny'cesh gwo mo, hili mmowo'th 'kwaniny'cesh mo be. ⁴⁸ A'diyin jin ushki aha/ mo dhali diki bu'th gwom pem jin oka/ mo tani a'di ta gi jan tal 'de'j kamu/ jin midi dwall a'di gwo mo. Gwo jin oka/ mo tani a'di midi ta gwon dwall piti ka cim jin 'ko'd mo. ⁴⁹ Haali/ aha/ dinaki o gwo 'peni moshirr pem gana/ mo. Ababa jin hashki aha/ mo tani a'di ki is piti ciki aha/ gwon'kan jin 'kwarkunu mo gom gwo jin miga/ i/o mo dhali gwo jin miga/ itor mo. ⁵⁰ Dhali aha/ misha gwon'kan piti jin 'kwarkunu mo ki a'di ta gwo gi mondiki/e ki

sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. A'di jin oka/ mo tani okika/ me'd jin kankin ma Baba aha/ gwo mo be.

13

Yesus Lamki Imancik A'di Gwo Sho'k mo

¹ Dhali ntwa/ a/ ki mo jin yukuwa yuk ka tul 'kup ki Mompe'kupanyolos mo tani aYesus mishki'd ki mom piti pu'dki'd mo jin mina a'di ya mo 'peni mony'cesh yansan e com mo tani, a'di enki kum piti kun 'kokin e mony'cesh yansan mo, a'di enki uni ntagi 'pemen mo be.

² Dhali ki tonte/ muru shwa mo tani ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki gwo kar mo eya du ma Yahuusa Iskariyuuti mo, a'di jin ta ya/ ma Simaan mo mmo'cith a'di is ki gwo mo tani, ³ Yesus mmomishkina a'di ki Com ciki'da ris to 'baar mo e me'd piti mo dhali mmopu'dkina a'di 'peni Arungimis mo dhali mmomina a'di doka Arungimis ka nyan'ko'd mo tani ⁴ a'di cuki mis mo 'peni tonte/ mo, dhali a'di 'cukki burrinyem pom piti mo mmokara 'cesh mo dhali a'di ki dek burrinye/ gi imanmiiya tu'c e empa'd piti mo. ⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki wol yi'de/ e bwam ma sahan mo dhali tel mii 'pen mo mmolam imancik a'di gwo sho'k mo dhali shumut uni sho'k ki burrinye/ gi imanmiiya tu'c jin hitha a'di e empa'd mo be. ⁶ A'di pu'dki'da Simaan Buterus mo dhala Simaan Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, /e mini lam aha/ sho'k pem 'taa?

⁷ Yesus ki tho'k a'di gwo mo ki: To jin miiga/ shwane/ tani dina /e ki mish mo, hili n'ko'd mo tani /e mini mish gwo yan 'ban mo be. ⁸ Buterus ki tho'k a'di gwo mo ki: /E mini diki lam aha/ sho'k pem ki sule/ sule/ mo ba/. Yesus ki tho'k a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki lam /e mo tani /e diki ta gi monkamu/ e aha/ mo be. ⁹ Simaan Buterus ki tho'k a'di

gwo mo ki: Tapa, jasi sho'k pem 'te/ yisa, hili me'd pem si'da/ mo dhali 'kup mo be. ¹⁰ Yesus ki tho'k a'di gwo mo ki: Adiyin jin upkunu mo tani midi mii diki mii ta gi mo jin minu lam a'di mo isi ciki/ jasi sho'k piti mo, hili a'di dhelelki'd ka 'kup kulu/ mo be. Dhali um dhelelkin mo tani, hili yisa umi 'baar mowa. ¹¹ Haali/ a'di mishki a'di jin midi 'cith a'di is ki gwo mo. A'di i/ona a'di gwo gi wakan mo ki: Umi 'baar mo yisa idheleladhelel mo.

¹² Ki a'di lamki uni sho'k buni mo tani dhali a'di bu'thki burrinyem piti ka nyan'ko'd mo dhali ca'b e mom piti mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um mishi 'pemen miinj gwo yansan jin miiga/ gom um mowa? ¹³ Um yukki aha/ ka Mantor Gwo dhali ki Tapa mo. Dhali miim bum 'boro'd be haali/ aha/ wana kan mo be. ¹⁴ Wakki/ aha/ wana kan mmota Tapa mo dhali Amantor Gwom bum mo lamki um sho'k mo tani um si'da/ ka ba/ imini lam sho'k ka gam 'kup mo be.

¹⁵ Haali/ aha/ cikina um she/ um mii mo ki um si'da/ mini 'taki mii mii me'd aha/ mo me'd jin miika/ gom um mo be. ¹⁶ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki cin'kina/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa, walla a'di jin hashu mo tani yisa ica'd ki a'di jin hashki a'di mowa. ¹⁷ Wakki/ um mini mish gwo gwansan mo tani mom'bor mii 'te/ ba/ gom um mo wakki/ um mini mii uni mo be. ¹⁸ Aha/ dinaki tor gwo gom umi 'baar mo. Aha/ misha uni gun kwanyka/ mo, a'di jin mina Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo ki a'di minu thim moyi ki: A'di jin shwaki maam pem a'di 'de'kki 'penatinkilan sho'k piti apo/ aha/ mo. ¹⁹ Aha/ tora um gwo shwane/ ntwa/ a/ mo ki mo diki bu'th mo mo, wakki/ a'di ki bu'th mo mo tani um ki gam gwo is ki aha/ tana a'di mo be. ²⁰ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th

jan tal 'denj kamu/ 'peni bwam uni kun hashka/ mo tani a'di bu'thki aha/ mo, dhali a'di jin bu'thki aha/ mo tani a'di bu'thki a'di jin hashki aha/ mo be.

Mo jin Minu 'Citha/ Yesus Is ki Gwo mo Torkina A'di Itwa/a/ mo

²¹ AYesus oki gwo wakansan mo tani a'di murkin ma du mo e shi/ in mo dhali te gwo shoka 'cesh mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan tal 'denj kamu/ 'peni um midi 'cith aha/ is ki gwo mo be. ²² Dhali iman-cik gwo uni sugkin ki e ka rem 'kup mo mmomolkina uni wathi/ jin okina a'di mo be. ²³ Jan tal 'de/ 'peni imancik a'di gwo mo a'di jin enkin ma Yesus mo mmo/ishkina a'di ki 'dishe/ eya bor ma Yesus mo be. ²⁴ Wakan Simaan Buterus wukki a'di ki 'kup mo dhali o gwo mo ki: Tori aman wathi/ jin okina /e mo ma. ²⁵ Wakan mmo/ishkina a'di abor ma Yesus ki 'dishe/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa kaja sa/? ²⁶ Yesus ki thoq gwo mo ki: A'di ta a'di jin miga/ cika gabul maanjuthu'd yan mo ki aha/ mina 'thupki a'di mo be. Wakan ki a'di 'thupki a'di agabul maanjuthu'd mo tani a'di ki ciki a'di ka Yahu-usa jin ta ya/ ma Simaan Iskariyuuti mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd ka gabul maanjuthu'd mo tani Setaan seki'da dum piti mo. Yesus ki o a'di gwo mo ki: A'di jin mura /e imii mo tani miyi a'di ki jahanne/ mo ma. ²⁸ Dhali jan tal 'denj kamu/ jin di'da tharabeesa yisa mishki 'pe-men gwowa, kata okina a'di a'di kan mo. ²⁹ Kun tiya toshkin haali/ Yahuusa ta'd ga jisilaan ma guurush mo tani on ka Yesus torki a'di gwo mo ki: Yoli tonte/ kun mina ana mii ta goma yuk jin yuku ka tul 'kup mo, walla ki a'di midi 'taki ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ³⁰ Wakan 'ko'da gabul maanjuthu'd jin bu'thkina a'di mo tani a'di ki

jahanne/ yaki'd ka pije/ mo, dhali mo ta mondhurumi'd mo be.

Gwoŋkan Ta jin This jin 'Kwarkunu mo

³¹ Ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani Yesus ki o gwo mo ki: Shwane/ Ya/ gi 'Kwani karkunu ca eya tente/ mo, dhali e a'di mo tani Arumgimis karkunu ki ca mo be. ³² Wakki/ Arumgimis karkunu ki ca mo e a'di mo tani Arumgimis si'da/ minu kar ki ca mo e is piti mo dhali midi kar a'di ki ca hila/ mo be. ³³ Ushi uciya, aha/ dina um jasi ari'ceenne/ mo. Um mini n̄ap aha/ mo dhali me'd jin okika/ 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, wakan si'da/ tani shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Mo yin jin miga/ ya icine/ mo tani mina um mol iiyu/ icine/ mo be. ³⁴ Gwoŋkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo tani a'di cikika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo, isi me'd jin enka/ um moyi, ki um si'da/ mini en ka rem 'kup mo be. ³⁵ Gom 'kup mii yansan kan mo tani aris 'kwani ka ris mini mish ki um ta imancik gwom pem mo wakki/ um enen ka rem 'kup mo be.

Mo jin Wat ma Buterus Gwo mo Torkunu Itwa/a/ mo

³⁶ Simaan Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ki mana imina /e iya mo? Yesus ki thoq a'di gwo mo ki: Mo yin jin miga/ ya mo tani /e mini mol aha/ bathi sho'k shwane/ mo. Hili /e mini bathi aha/ nsho'k n̄'ko'd mo be. ³⁷ Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, jan ta imiga/ mol /e bathi sho'k shwanetan mo? Aha/ mina kar mondiki/em pema 'cesh gom /e mo be. ³⁸ Yesus ki thoq a'di gwo mo ki: A/e mini kar mondiki/em pini a'cesh gom aha/? Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora /e gwo mo ki: Ka dhongola n̄wa diki ko e mo tani ntagi /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be.

14

Yesus Ta Bway Tagi Com mo

¹ Dhalku/ ki dhu aḍum bum ki mur mo ma. Gami um gwo is eya Arungimis mo dhali gami aha/ gwo is si'da/ mo. ² E gu'b ma Babam pem mo tani mo jin minu 'ko tana ris mo. Waḱki/ a'di midi 'taki diki wakan mo tani a/miga/ 'taki tor um gwo ki aha/ yana ya mo mmothoson mo gom uma? ³ Dhali ki aha/ mina ya mo dhali thoson um mo tani aha/ mina doḱu/ doḱ/e dhali 'do um nyakki aha/ mo ki mo yin jin miga/ di nycine/ mo tani a'di imina umi 'ko si'da/ mo be. ⁴ Dhali mo yin jin yakika/ iya mo tani misha um mo dhali bway misha um si'da/ mo be. ⁵ Tuuma ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aman 'konaki mish mo jin yana /e iya mo. I/aman misha bway imana? ⁶ Yesu ki thoḱ a'di gwo mo ki: Aha/ tana bway dhali gwoḱ gana/ dhali mondiki/ e mo. Wathin tal 'deḱ kamu/ midi diki yayu/ eya Baba, hili jasi e aha/ mo be. ⁷ Waḱki/ um mini 'taki mish aha/ mo tani um mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. 'Peni shwane/ um mishki a'di mo dhali um parki a'di e mo be.

⁸ Pilibbus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, tor am Ababa i e mo ma, dhali aman minu te mo be. ⁹ Yesu ki o a'di gwo mo ki: Aha/ dina i /e ki rash rash kan mo dhali dina /e ki mish aha/ naskina/ Pilibbus? A'di jin parki aha/ e mo tani parki'da Baba e mo. Ba kata ona /e ki: Tor am Ababa i e mo? ¹⁰ Dina /e ki gam gwo is ki aha/ dina eya Baba dhali Ababa di'd e aha/ 'taa? Gwo kun oka/ um mo tani aha/ dinaki o a'di ki moshirr pem gana/ mo. Hili Ababa jin ca'bki'd e aha/ mo tani a'di miiki miim piti mo be. ¹¹ Gami aha/ gwo is mo ki aha/ dina eya Baba mo dhala Ababa di'd e aha/ mo, walla gami aha/ gwo is gom gway gi mii mo 'te/.

¹² Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di jin gamki aha/ gwo is mo tani midi mii mii si'da/ kun miika/ mo, dhali mii kun

can ki gwansan mo tani mina a'di imii mo haali/ aha/ yana ya Ababa mo be. ¹³ Ma to yin jin mina umi doḱ ki gway pem mo tani aha/ mina mii a'di mo, ka Baba minu kar ca eya tente/ e Ya/ mo be. ¹⁴ Waḱki/ um mini doḱ aha/ ton tiya ki gway pem mo tani aha/ mina mii uni mo be.

Gwo jin Onu Is gom Shi/in Dheleladhelel mo

¹⁵ Waḱki/ um eni aha/ mo tani um mini dhu gwoḱan pem kun 'kwarkunu mo be. ¹⁶ Dhali aha/ mina doḱa Baba mo dhali a'di midi ci uma Manmalasa kamu/ mmodi e um ki sule/ sule/ mo be, ¹⁷ isi a'diyi jin ta Shi/in gi gwoḱ gana/ mo, a'di jin molkina 'kwaniny'cesh bu'th mo haali/ uni 'koki mish a'di mo walla 'koki nyith a'di mo. Um mishki a'di mo haali/ a'di ca'bki'd nyakki um mo dhali midi di e um mo be.

¹⁸ Aha/ mina diki dhal um ka dhipa mo. Aha/ mina yayu/ i um mo be. ¹⁹ Shini naskina/ dhali 'kwaniny'cesh mini 'koki par aha/ e doḱ/e mo. Hili um mishki aha/ mo. Haali/ aha/ dina ki e mo tani um si'da/ mini 'ko ki e mo be. ²⁰ Ka cim caan tani um mini mish ki aha/ dina eya Babam pem mo dhali um e aha/ mo dhali aha/ e um mo be. ²¹ A'di jin ta gi gwoḱan pem kun 'kwarkunu mo dhali jin dhu uni mo tani a'di be ita ji gi eni aha/ mo be. Dhali a'di jin eni aha/ mo tani a'di min ma Babam pemi en mo dhali aha/ mina en a'di mo dhali tor a'di is pem i e eya tente/ mo be. ²² Yahuusa a'di jin ta'da Iskariyuuti yisa, a'di ki thoḱ a'di gwo mo ki: Tapa, kata a'di imina /e i'tor is pini eya tente/ e am mo dhali diki tor 'kwaniny'cesh mo? ²³ Yesu ki thoḱ a'di gwo mo ki: Waḱki/ wathi/ midi en aha/ mo tani a'di midi dhu gwom pem mo, dhali Ababam pem midi en a'di mo, dhali aman mina iiyu/ mo i a'di mo dhali mii moḱ'kom bam nyakki a'di mo be.

²⁴ A'diyin jin diki en aha/ mo tani diki dhu gwom pem mo. Dhali gwo yin jin cika um mo tani diki ta jim pem mo, hili ta jim ma Baba jin hashki aha/ mo be.

²⁵ Gwo gwansan torkika/ um mo ki aha/ dina e um naskina/ mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas jin ta Shi/ in Dheleladhelel mo, a'di jin min ma Babam pem hashu/ ki gway pem mo tani a'di midi tor um gwo 'baar mo dhali midi ka um gwo e 'baar mo kun torkika/ um mo be. ²⁷ Monku'th is dhalkika/ um mo. Monku'th is pem cikika/ um mo. Yisa me'd jin cinu 'kwaniny'cesha, aha/ cikina um a'di mo. Dhalka dum bum ki dhu ki mur mo walla dhalku/ ki dhu uni ka ko/ is mo. ²⁸ Um cikki gwo mo jin oka/ ki: Aha/ yana ya mo dhali aha/ mina idoku/ i um mo. Wakki/ um eni aha/ mo tani um mina bwa 'taki 'kuny mo haali/ aha/ yana Ababa mo, haala Baba a'di ekki'd mmobol aha/ e mo be. ²⁹ Dhali shwane/ aha/ torkina um gwo ntwa/ a/ mo ki mo diki bu'th mo mo naskina/. Wakan ki a'di midi bu'th mo mo tani um mini gam gwo is mo be. ³⁰ Aha/ mina diki ca'b mmotor um gwo ki rash rash mo haali/ tapa gi mony'cesh yan pu'dki'd mo. A'di dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo be. ³¹ Hili aha/ miikina to me'd jin kankin ma Baba aha/ gwo mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini 'taki nyith ki aha/ ena Ababam pem mo. Cuyi mis mo. Dhalki ana iina imun mo.

15

Yesus Ta Cwalman Gana/ mo

¹ Aha/ tana cwalman gana/ mo dhali Ababam pem a'di ta'da mankor mo be. ² Arisa bim pem kun dak dho'th mo tani uni 'citha/ a'di mo mmo'do ka pije/ mo, dhali arisa bi kun dho'th maman mo tani a'di ki thoson mo dhali 'cith mo ki uni mini dho'th maman ki nyanye/ mo be. ³ Um dhelelkin mo hila/ ki gwo jin torkika/ um mo be. ⁴ Koyi

e aha/ mo ma dhali aha/ e um mo. Me'da biny cwa jin moli maman dho'th ki is piti mo isi ciki/ a'di midi mii di e cwalman mo, wakan um si'da/ isi ciki/ um mini 'ko e aha/ mo be. ⁵ Aha/ tana cwalman gana/ mo, dhali um a'di itana bi mo. A'diyin jin ca'bki'd e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo tani a'di be jin dhothi maman kagahara mo, haali/ ki dar gi aha/ mo tani um moli toj kamu/ mii mo be. ⁶ Wakki/ wathi/ diki ca'b e aha/ mo tani a'di bitu ka pije/ me'da biny cwa mo dhali a'di ki ku'th mo dhala binycwa tulkunu is mo mmota'k i o'd mo, dhali o'd ki shwa mo be. ⁷ Wakki/ um 'kon e aha/ mo dhali gwom pem 'kon e um mo tani doti ma to yin jin ona bwa um mo dhali a'di minu mii gom um mo be. ⁸ Ki 'kup mii yan kan mo tani Ababam pem karkunu ki ca mo mmodho'thkina um maman kagahara mo, dhali wakan um ki nyo/ mii mo mmota imancik aha/ gwo mo be. ⁹ Me'd jin enkin ma Baba aha/ mo tani wakan si'da/ aha/ enkina um mo. 'Koyi e mo/ en pem mo ma. ¹⁰ Wakki/ um dhu gwonkan pem kun 'kwarkunu mo tani um mini 'ko e mo/ en pem mo, me'd jin dhukika/ gwonkan ma Babam pem mo kun 'kwarkunu mo dhali ca'b e mo/en piti mo be. ¹¹ To gwansan torkika/ um mo ki mon'kuny bwam pem midi di e um mo dhali ki bwan 'kunygam bum minu 'tu'd mo be.

¹² Gwo yansan a'di ta gwonkan pem jin 'kwarkunu mo ki um mini en ka rem 'kup mo me'd jin enkika/ um mo be. ¹³ Mo/en jin ca'da kamu/ yisa di'da e wathiny'cesha kamu/ jin wakansan mo jin mina wathi/ kar mondiki/em pitiya 'cesh gom ikam piti mo be. ¹⁴ Um ta ikam pem mo wakki/ um ki mii gwo kun kankika/ um mo be. ¹⁵ Aha/ yisa dikina mmoyuk um ki cinkina/ haali/ cinkina/ diki mish to jin miina tapam piti mo be. Hili aha/

yukkina um ki ikam pem mo haali/ aris to kun cikika/ 'pena Babam pem mo tani aha/ torkina um uni eya tente/ mo be. ¹⁶ Um 'koki kwany aha/ mo tani hili aha/ ikwanykina um mo dhali dhu um mo ki um mini 'taki 'ko mo dhali dho'th maman mo dhali ki maman bum mini 'taki 'ko mo. Wakan ki ma to yin jin mina um dota Baba ki gway pem mo tani a'di midi ciki um uni mo be. ¹⁷ Gwo yansan kankika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo be.

'Kwaniny'cesh Shi/kina Shi/i E mo

¹⁸ Wakki/ 'kwaniny'cesh shi/ i um i e mo tani um ki mish mo ki uni shi/ ki aha/ i e ntwa/ a/ mo dhali uni mini shi/ um i e mo be. ¹⁹ Wakki/ um mini 'taki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo tani 'kwaniny'cesh mini 'taki ena en gom kum buni mo, hili haali/ um 'koki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo haali/aha/kwanykina um mo 'peni 'kwaniny'cesh mo tani a'di ishi/ kina 'kwaniny'cesh umi e kan mo be. ²⁰ Kayi gwo e jin torka/ um mo ma ki cinjina/ yisa ica'd ki tapam pitiya. Wakki/ uni to'cki aha/ 'kus mo tani uni si'da/ mini to'c um 'kus mo. Wakki/ uni mini dhu gwom pem mo tani uni si'da/ mini dhu gwom bum mo be. ²¹ Hili aris to gwansan mina uni mii mo gom gway pem mo haali/ uni 'koki mish a'di mo, a'di jin hashki aha/ mo be. ²² Wakki/ aha/ mina 'taki diki pu'du/ mo dhali o uni gwo kan mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo ba/. Hili shwane/ uni dar gi gwo mmoci miinthus buni 'ko'd mo be. ²³ A'diyin jin shi/ki aha/ i e mo tani shi/ki'da Babam pemi e si'da/ mo be. ²⁴ Wakki/ aha/ mina 'taki diki mii to ibwam uni, mii jin dina jan tal 'dej kamu/ ki mii mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo. Hili shwane/ uni parki mo e mo dhali shi/ aha/ i e mmontal 'de/ nyakka Ababam pem mo be. ²⁵ A'di ta gwo

jin minu thim moyi jin 'kwarkunu mo e gwonkan buni jin cikunu mo ki: Uni shi/ki aha/ i e ka kar 'kup mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas midi pu'du/ mo a'di jin miga/ hashu/ i um 'pena Baba mo tani isi a'diyi jin ta Shi/in gi gwon gana/ mo a'di jin piyi'd 'pena Baba mo, a'di midi ta Man/ o gwo gom aha/ mo be. ²⁷ Dhali um si'da/ mini ta iman/ o gwo mo haali/ um nyakki 'ko ki aha/ 'peni ka mu'kup mo be.

16

¹ Aha/ okina ris to 'baar mo e um mo mmonon um 'peni mo jin minu kol um mo be. ² Uni mini ur um ka piye/ 'peni gu'b gi montul is mo. Ka jin gana/ mo midi pu'du/ mo ki a'diyin jin midi 'kosh um mo tani midi tosh ki a'di mii to mmoluja a'diya lun goma Arumgimis mo. ³ Dhali uni mini mii mii yansan haali/ uni 'koki misha Baba mo walla aha/ mo be. ⁴ Hili aha/ okina to gwansan e um mo, ki mom buni mini pu'du/ mo tani um ki ka gwo e ki aha/ torkina um uni mo be.

Mii gi Shi/in Dheleladhelel mo

Aha/ dinaki o gwo gwansan 'peni ka mu'kup mo haali/ aha/ dikina nyakki um mo be. ⁵ Hili shwane/ aha/ yana ya e a'di jin hashki aha/ mo. Hili jan tal 'dej kamu/ 'peni um diki dot aha/ gwo mo ki: /E yani ya mana mo? ⁶ Hili haali/ aha/ torkina um gwo gwansan mo tani bwani diti'd 'tu'dki uma dum bum mo be. ⁷ Bahili aha/ torkina um gwon gana/ mo. A'di fa shi/ miim 'boro'd bum mo jin miga/ ya mo haali/ wakki/ aha/ dinaki ya mo tani Amanmalas midi diki yayu/ i um mo. Hili wakki/ aha/ yana mo tani aha/ mina hashki a'di i um mo be. ⁸ Dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi pucur 'kwaniny'cesh ki gwo mo gom miinthus mo dhali gom mo ma kar/ e mo dhali gom gwo jin minu dwall mo be. ⁹ Gom gwo gi miinthus mo haali/ uni 'koki gam gwo is e aha/ mo be. ¹⁰ Gom

mii ma *kar/e* mo haali/aha/yana ya Ababa mo, dhali um mini 'koki par jis/em pem e mo be. ¹¹ Gom gwon dwall mo haali/ tapa gi mony'cesh yansan a'di torkunu gwon dwall 'twa/a 'cesh mo be.

¹² Hili aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo/o um mo tani hili um mol uni bu'th shwane/ mo be. ¹³ Ki Shi/ in gi gwon gana/ midi pu'du/ mo tani a'di midi shu um bway eya ris gwon gana/ 'baar mo. Haali/ a'di midi diki tor gwo gi moshirr ki is piti mo. Hili ma to yin jin mina a'di cik mo tani a'di mina a'di itor mo dhali a'di midi tor um eya tente/ to kun mini pu'du/ mo be. ¹⁴ A'di midi kar aha/ ki ca mo haali/ a'di midi bu'th jim pem mo dhali tor um a'di eya tente/ mo be. ¹⁵ Aris to 'baar mo kun ta ku ma Baba mo tani uni ta kum pem mo. A'di oka/ gwo mo wakan ki: A'di midi bu'th jim pem mo dhali tor um uni eya tente/ mo be.

Mondit Bwa Midi War ki Mon'kuny Bwa mo

¹⁶ Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e dok/e mo. Dok/e shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo be. ¹⁷ Kun tiya 'peni imanciḡ a'di gwo oki gwo ka rem 'kup mo ki: Gwonta okina a'di ana kan mo ki: Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e mo dhali dok/ e, shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo, dhali, haali/ aha/ yana iya Ababa mo? ¹⁸ Uni oki gwo mo ki: 'Pemen gwo yansan wakata jin ona a'di ki: Shini naskina/. Aman 'konaki mish 'pemen gwo jin ona a'di mo. ¹⁹ Yesus nyithki'd ki uni ona bwa ki dot a'di mo tani a'di ona a'di uni gwo mo ki: A/ gom gwo yan a'di idotkina um gwo ki is bum mo jin oka/ 'pemen piti ki: Shini naskina/ mo dhali um mini 'koki par aha/ e mo, dhali dok/e, shini naskina/ mo dhali um mini par aha/ e mowa? ²⁰ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Um mini ko mo dhali ko ki kony

jabu'th mo, hili 'kwaniny'cesh uni imina bwa i'kuny mo. Um a'di imina bwa iditadiḡ mo, hili bwan diti'd bum midi war ki mon'kuny bwa mo be. ²¹ Ka 'bom shwan ma 'ci mo tani ayim dita bwa mo haali/ ayim pu'dki'di mom piti mo. Hili ka yim ki dhotha 'ci mo tani ayim yisa di'di moka gwo e mo goma nyor pitiya, gom bwan 'kunyud' mo ka 'ci dho'thkunu mo e mony'cesh mo be. ²² Wakan um ditkina bwa shwane/ mo, hili aha/ mina par um e dok/e mo dhali adum bum minu 'tu'd ki mon'kuny bwa mo dhali wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin midi bu'th mon'kuny bwa yan 'peni um mo be. ²³ Dhali ka tee caan mo tani um mini 'koki dot aha/ gwondota kamu/ mo. Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Waḡki/ um mini dot toḡ kamu/ 'pena Baba mo tani a'di midi ciki um uni ki gway pem mo be. ²⁴ Ntagi shwanesan mo tani um 'koki dot toḡ kamu/ ki gway pem mo. Doti mo ma dhali um mini bu'th to mo ki mon'kuny bwam bum minu 'tu'd mo be.

Aha/ Pikina Mony'cesh E ki Mii mo

²⁵ Aha/ okina gwo yansan e um ki jim poḡ mo. Mo midi pu'du/ mo ki aha/ mina diki dok/ e tor um gwo ki jim poḡ mo, hili aha/ mina tor um gwo ka ji sho'k goma Baba mo be. ²⁶ Dhali ka tee caan mo tani um mini dot ki gway pem mo. Dhali aha/ dinaki o um gwo mo ki aha/ mina dot Ababa gom um mo. ²⁷ Haali/ Ababa ki is piti enki um mo haali/ um enki aha/ mo dhali gamki gwo is ki aha/ pu'dkina 'pena Baba mo be. ²⁸ Aha/ pikina 'pena Baba mo dhali aha/ pu'dkina i 'kwaniny'cesh mo be. Dok/e aha/ mura idhal 'kwaniny'cesh 'pen mo dhali ya Ababa mo be.

²⁹ Imanciḡ a'di gwo o gwo mo ki: Ayy, shwane/ / e tor ki gwo shoka 'cesh mo, yisa ki ari gwon kamu/

jin poka /eya. ³⁰ Shwane/ aman misha ki /e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mini mii diki ta gi jan tal 'de/ kam/ mmodot/ /e gwo mo. Gom 'kup mii yan mo tani aman gamkina gwo is ki /e pu'dkin 'peni Arungimis mo be. ³¹ Yesu ki thok uni gwo mo ki: A/gwo gama um is shwane/ mowa? ³² Mo midi pu'du/ mo. Ka jin gana/ a'di pu'dki'd mo ki um minu ceker bwa mo, aris uni 'baar mo e gu'b bum ka 'de/ 'de/ / mo dhali um mini dhal aha/ aha/ 'de/ mo. Hili aha/ dina aha/ 'de/ yisa, haali/ Ababa a'di nyakki di ki aha/ mo be. ³³ Aha/ okina gwo yansan e um mo ki e aha/ mo tani um mini ta gi mon'ku'th is mo. E mony'cesh yan mo tani um mini gam mon'to'c bwa mo, hili roci shoka 'cesh 'te/ ma, haali/ aha/ pikina mony'cesh yansan e ki mii mo be.

17

Yesu 'Thoki'd mo gom Imancik A'di Gwo mo

¹ Ka Yesu 'baarki gwo gwansan mmo/ o mo tani a'di 'de'kki em piti 'kup ki momis mo dhali o gwo mo ki: Ababa, mo pu'dki'd mo. Kari /e Ya/m pini ki ca mo ki Ya/ m pini si'da/ midi kar /e ki ca mo be. ² Me'dyin jin cikina /e a'di mom'bi'th apo/ bungwar is mo mmoçi mon'koki/ /e ki sule/ ya ye 'ba/ mo e uni gun cikina /e a'di mo be. ³ Dhali mon'koki/ /e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo a'dan be, ki uni mini mish /e mo, ki /e tana Arungimis gana/ /e 'de/ ki lish mo, dhala Yesu Kristhos, a'di jin hashkina /e mo be. ⁴ Aha/ karkina /e ki ca mo e mony'cesh yansan mmothimkika/ atu'c jin cikina /e aha/ mmomii mo be. ⁵ Dhali shwane/ Ababa, kari /e aha/ ki ca e bun'kus pini mo ma, a'di jin ta monyca jin nyakka/ ki /e ntwa/ a/ ki mony'cesh yansan dinuki uk mo be.

⁶ Aha/ torkina gway pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo, uni gun cikina

/e aha/ 'peni 'kwaniny'cesh mo. Uni ta kum pini mo dhali /e ciki uni aha/ mo dhali uni dhuki gwom pini mo be. ⁷ Shwane/ uni mishkin ka ris to 'baar mo kun cikina /e aha/ mo tani uni 'peni /e mo be. ⁸ Haali/ aha/ cikina uni gwo kun cikina /e aha/ mo dhali uni bu'thki uni mo dhali mish ka jin gana/ ki aha/ pikina 'peni /e mo, dhali uni gamki gwo is ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ⁹ Aha/ dikina mmo'tho mo gom uni mo. Aha/ yisa dina mmo'tho gom 'kwaniny'cesh gwansan mo, hili gom uni gwansan kun cikina /e aha/ mo haali/ uni ta kum pini mo be. ¹⁰ Aris kum pemi 'baar mo tani uni ta kum pini mo be. Dhali kum pini ta kum pem mo dhali aha/ karkunu ki ca e uni mo be. ¹¹ Dhali shwane/ aha/ mina diki di i mony'cesh yan mo, hili uni a'di i'koni mony'cesh yan mo, dhali aha/ yakina iya i /e mo. Ababa, /e jin kogu mo, dhuyi uni ma e gway pini mo uni kun cikina /e aha/ mo, ki uni mini tal 'de/ mo isi me'd jin tala ana 'de/ mo be. ¹² Ki aha/ dikina uni naskina/ mo tani aha/ dhukina uni ki gway pini mo, uni kun cikina /e aha/ mo. Aha/ jikina uni mo dhali jan tal 'de/ kam/ 'peni uni yisa thisu e mowa, hili jasi ya/ gi a'di jin daku gwo me'd mo, ki Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu minu thim moyi. ¹³ Hili shwane/ aha/ yakina iya i /e mo, dhali gwo gwansan torkika/ 'kwaniny'cesh mo ki uni mina bwa 'kuny mo mmo'tu'd uni ki is buni mo. ¹⁴ Aha/ cikina uni gwom pini mo dhali 'kwaniny'cesh shi/ki uni i e mo haali/ uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁵ Aha/ dinaki 'tho ki /e mini 'taki bu'th uni 'peni mony'cesh mo, hili ki /e mini 'taki dhu uni 'peni a'din thus 'deyin mo. ¹⁶ Uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁷ Dhagami uni

ki gwoŋ gana/ mo. Gwom pini ita gwoŋ gana/ mo be. ¹⁸ Me'd jin hashkina /e aha/ i mony'cesh mo tani wakan si'da/ aha/ hashkina uni mo e mony'cesh mo be. ¹⁹ Dhali gom gway buni mo tani aha/ dhagamkina is pem mo, ki uni si'da/ minu dhagam e gwoŋ gana/ mo be.

²⁰ Aha/ dinaki 'tho gom uni gwansan uni 'cena mo, hili si'da/ gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is i'ko'd mo e gwom buni mo be, ²¹ ki uni 'baar mo mini tal 'de/ mo, isi me'dyin /e jin tana Baba dikin e aha/ mo, dhali aha/ e /e mo, ki uni si'da/ mini 'ko e ana mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini gam gwo is ki /e hashki aha/ mo be. ²² Dhali monyca yin jin cikina /e aha/ mo tani aha/ cikina uni a'di mo ki uni mini tal 'de/ mo isi me'd ana mmo'tala ana 'de/ mo be. ²³ Aha/ e uni mo dhali /e e aha/ mo ki uni minu gam is ki gam gana/ mmo'tal 'de/ mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini mish ki /e a'di ihashki aha/ mo dhali /e enki uni mo isi me'dyin jin enkina /e aha/ mo be. ²⁴ Ababa, aha/ ona bwa si'dayi ki uni gwansan kun cikina /e aha/ mo mini nyak 'ko ki aha/ mo e mo yin jin miga/ di mo, mmopar monycam pem e mo, a'di jin cikina /e aha/ mo ki mo/ en pini gom aha/ mo n'twa/a/ ki mony'cesh yan dinuki ka'b mo be. ²⁵ Ayy Ababa jin ta'da kar/e mo, 'kwaniny'cesh 'koki mish /e mo, hili aha/ mishkina /e mo, dhali uni gwansan imishkin ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ²⁶ Aha/ torkina uni gway pini i e mo dhali aha/ mina kar a'di eya tente/ mo, ki mo/en caan jin enkina /e aha/ mo tani midi di e uni mo dhali aha/ e uni mo be.

18

Mo jin 'Cithuwa 'Cith Is ki Gwo mo dhali Mo jin Budhuwa Yesus mo

¹ Ka Yesus dakki gwo gwansan o mo tani a'di yaki'd ka pije/

mo nyakki imancik a'di gwo mo mmo'ciṭh embul wosh ma Gidruun mo e mo yin jin dikina monsinu mo, a'di jin cikina a'di nyakki imancik a'di gwo mo be. ² Dhala Yahuusa a'di jin 'ciṭhki a'di is ki gwo mo si'da/ mishki mo mo haala Yesus yaki'di mun me'd ka ris mo nyakki imancik a'di gwo mo be.

³ Wakan Yahuusa a'di cikunu i/ askar kun tulu 'kup mo, uni gun dhunu mo mmoji mo mo, dhali kun tiya kun tana imanji mo mo si'da/ 'peni igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, dhali uni iikin mo ka lamba/ ime'd mo dhali dhantho/ mo dhali to kun asu mo.

⁴ Dhali yan'ko'd Yesus mishki'da ris to gwansan kun mini pu'du/ i a'di mo tani dhali a'di yaki'd ka karambuye/ mo dhali o uni gwo mo ki: Kaja napa um mo? ⁵ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Dhala Yahuusa jin 'ciṭhki a'di is ki gwo mo tani doshki'd nyakki uni mo be. ⁶ Ki a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo tani, uni iikin ka cin'ko'd mo dhali tagkina 'cesh mo be. ⁷ Dok/e a'di ki dot uni gwo mo ki: Kaja a'di inapa um mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. ⁸ Yesus ki thok gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Wakki/ um napa aha/ kan mo tani dhalki 'kwani gwansan iin mo ma. ⁹ A'di ta gwo jin thimkunu moyi jin okina a'di mo ki: 'Peni uni gwansan kun cikina /e aha/ mo tani aha/ dinaki this jan tal 'der kam/ e mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Buterus ta'd gi dhan gandala turga/ mo dhali a'di ki buk a'di mo dhali ruṭun cin'kina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'ciṭh a'di 'ce ma bim poros piti mo. Dhali cin'kina/ yan yuku gway ka Malkus mo be. ¹¹ Yesus ki owa Buterus gwo mo ki: Dwari gandala turgam pini e 'kumpum piti mo. Miga/ diki piya

kubbaaya jin cikin ma Baba aha/ mo 'taa?

Yesus Suskunu mo Ibwambor ma Gasiis jin Ca'd mo

¹² Wakan i/ askar dhala mancil ma askar alip buni mo dhali imanji mo mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo uni bu'thkina Yesus mo dhali dek a'di mo be. ¹³ Ntwa/ a/ uni ki sus a'di eya Hannaan mo haali/ a'di ta'da mar ma Kayaapa mo, a'di jin ta'da gasiis jin ca'd gi yil caan mo be. ¹⁴ A'di ta'da Kayaapa jin logomki 'Kwani Yahuuda/ ki gwo mo ki a'di ta shi/ miim 'boro'd jin mina wathin tal 'deŋ kamu/ 'taki wu mo gom 'kwani mo be.

Buterus Waŋki'da Yesus Gway mo be

¹⁵ Simaan Buterus bathki'da Yesus nsho'k mo dhali amancik a'di gwoŋ kamu/ si'da/ mo. Dhali amancik gwo yan a'di mishkin ma gasiis jin ca'd mo dhali gom mii gi wakan mo tani a'di cikki bwaagon ma gasiis jin ca'd mo nyaŋka Yesus mo be, ¹⁶ ka Buterus di'di modosh naskina/ e 'twaŋkala goŋ mo be. Wakan amancik gwo yan jin mishkin ma gasiis jin ca'd mo yaki'd ka piye/ mo dhali tora tor ki nyarany cinƙina/ jin hili 'twaŋkala goŋ mo dhali susa Buterus bwaman mo mo. ¹⁷ Dhali nyarany cinƙina/ jin hili 'twaŋkala goŋ mo tani o'da Buterus gwo mo ki: /E si'da/ diki ta amancik wathi/ yansan gwo mo 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ¹⁸ Dhali uni kun ta cinƙina/ dhali imanji mo mo tani uni 'thaki o'da 'cila'th mo haali/ mo 'thupa'thup mo, dhali uni 'kokin mo mmosam is buni i o'd mo. Dhala Buterus si'da/ nyaŋki di ki uni mo mmodoshkina a'di mo dhali mmosam is piti i o'd mo be.

Gasiis jin Ca'd Dotki'da Yesus Gwo mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd agasiis jin ca'd dotki'da Yesus gwo mo gom iman-cik a'di gwo mo dhali gom gwo

jin tora a'di mo be. ²⁰ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ torkina 'kwaniny'cesh gwo eya tente/ isa yempa/ mo dhali aha/ torkina gwo isa yempa/ e gu'b gi montul is mo dhali e gu'b gi mondheleladhelele mo, e mo yin jin tulkina 'Kwani Yahuuda/ isi 'baar mo mmonta' de/ mo. Aha/ dinaki tor gwoŋ kamu/ ka kwal is mo. ²¹ /E doti aha/ gwo janta mo? Doti uni gwansan kun cik aha/ gwo mo ma, gwo jin okika/ uni mo. Uni mishi gwo kun oka/ mo be. ²² Ki a'di oki gwo gwansan mo tani jan tal 'de/ 'peni imanji mo mo jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani dorki'da Yesus ki me'd piti mo dhali o gwo mo ki: Eeh. A/e thokkina gasiis jin ca'd gwo mo kana? ²³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Waŋki/ aha/ thutha gwo o mo tani tori gwo jin thu'thka/ mii mo. Hili waŋki/ aha/ ona gwo ka kar/ e mo tani atinta dorkina / e aha/ mo? ²⁴ Dhali yan'ko'd Hannaan ki hash a'di eya gasiis jin ca'd ki mondek is mo be.

Buterus Waŋki'da Yesus Gway mo Dok/e

²⁵ Dhala Simaan Buterus a'di diki'di modosh ki mis mo dhali mmosam is piti i o'd mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: /E si'da/ diki ta amancik a'di gwo mo 'taa? A'di waŋki gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ²⁶ Dhali cinƙinan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni ma gasiis jin ca'd jin ta'da abas gi wathi/ jin 'ciŋ ma Buterus 'cem piti mo tani dotki a'di gwo mo ki: Dika/ ki par / e e mo nyaŋki a'di e bwam monsinu mowa? ²⁷ Dok/e Buterus waŋki gwo mo, dhali ki jahanne/ adhongola nwa gwoki e mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bi-laatus mo

²⁸ Yan'ko'd uni ki susa Yesus mo 'peni gu'b ma Kayaapa mo e mo jin ca'b ma mudhiir nycine/ mo. A'di ta mon'thamo/ ka 'tum mo. Uni ki is buni 'koki ciƙ mo jin din ma mudhiir nycine/ mo,

wakan ki uni minu 'taki 'koki nyo/ is mo, hili jin mina uni 'taki shwa to gi Mompe'kupanyolos mo be. ²⁹ Wakan aBilaatus yaki'd ka pije/ e uni mo dhali o gwo mo ki: Gom 'kup gwo gi wakatinta iyerkina um wathi/ yan is ki gway mo? ³⁰ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ wathi/ yansan midi 'taki diki ta jin thus ki thus mo tani aman mina 'taki 'koki ci a'di wakan mo be. ³¹ Bilaatus ki thok uni gwo mo dhali o gwo mo ki: Susi um a'di ki is bum mo dhali dwalli a'di gwo mo ki gwo jin ta jin kan bum mo. Dhali 'Kwani Yahuuda/ thokki a'di gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwonkan am bway mo mmokar jan tal 'de/ kam/ 'kupa 'cesh mo mmowu mo ba/. ³² A'di yansan miikunu mo mmothim gwo moyi jin okin ma Yesus mmo'or gwo mo gom wu jin mina a'di wu mo be.

³³ Bilaatus cicki'd e mo ma mudhiir ka nyan'ko'd mo dhali yuka Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Ki / e de itana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? ³⁴ Dhala Yesus ki thok gwo mo ki: / E si'da/ on kan e bwam pini mo 'taa? walla 'kwanin tiya a'di itorki / e gwo gom aha/ mo? ³⁵ Bilaatus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ tana Wathi/ Yahu-udaa? 'Kwani gi kal pini dhali igasiis kun can mo uni ciki / e ki aha/ mo. Ki tonta imiikina / e mo sa/? ³⁶ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Bampam pem jin taka/ tapa mo tani diki ta ji gi mony'cesh yansan mo. Wakki/ mom pem jin taka/ tapa mo midi 'taki di e mony'cesh yansan mo tani cinkinam pem mini 'taki as mo, ki aha/ minu 'taki 'koki ci 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili mom pem jin taka/ tapa mo tani yisa 'peni mony'cesh yana. ³⁷ Bilaatus ki thok a'di gwo mo ki: Ba / e be itana malik mo 'te/ ise be. Yesus ki thok gwo mo ki: / E be i/on ki aha/ tana amalik mo be. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ dho'thkunu mo dhali gom 'kup mii yan mo

tani aha/ pu'dkina e 'kwaniny'cesh mo mmo'or gwo ki gwon gana/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun ta 'kwani gi gwon gana/ mo tani uni cikki 'twam pem mo be. ³⁸ Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: Ki gwon gana/ atinta jan?

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

'Ko'di a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ e 'Kwani Yahuuda/ dok/ e mo dhali tor uni gwo mo ki: Ton kamu/ yisa gamkika/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo. ³⁹ Hili um tan gi mii mo ki aha/ mina 'cukki ki um wathin tal 'de/ gom um ka cim gi Mompe'kupanyolos mo. Um ona bwa ki aha/ mina 'cukki uma Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ⁴⁰ Uni cuun kagahara dok/ e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan yisa, hila Baraabas mo. Dhala Baraabas a'di ta wathi/ jin ta'da mandil to mo be.

19

¹ Dhali yan'ko'd Bilaatus ki budha Yesus mo dhali dor a'di ki yiship mo be. ² Dhali i/askar uni to'di ton'kup 'pena 'de/ mo dhali kar a'di i 'kup piti mo dhali uni ki hi'th a'di burrinyen duk is mo. ³ Uni pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda/! Dhali uni ki dor a'di ki me'd buni mo be. ⁴ Bilaatus a'di yaki'd ka pije/ dok/ e mo dhali o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ suskina um a'di ka pije/ mo ki um mini mish ki aha/ dinaki gam ton kamu/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo be. ⁵ Wakan aYesus a'di yaki'd ka pije/ mo mmohi'th ton'kup ma 'de/ mo dhali burrinyen duk is mo, dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Wathi/ a'dahan mo be. ⁶ Ki igasiis kun can mo dhali imanji mo mo parki a'di e mo tani uni kumki cuuwa/ kagahara mo mmo/o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan

dhul mo. Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Guyi um a'di ki is bum mo dhali 'koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo haali/aha/ dinaki gam tor kamu/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo be. ⁷ 'Kwani Yahuuda/ ki thok a'di gwo mo ki: Aman tana gi gwonkan jin cikunu mo dhali ki gwonkan jin cikunu mo tani a'di ka ba/ imidi wu moyi, haali/ a'di kar is piti mmota Ya/ ma Arungimis mo be. ⁸ Ka Bilaatus cikki gwo gwansan mo tani a'di ko/ ki is kagahara mo be. ⁹ A'di cikki mo ma mudhiir dok/ e mo dhali owa Yesus gwo mo ki: Ki /e 'peni mana sa/? Hila Yesus ci a'di gwon thoka kamuwa? ¹⁰ Wakan Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: /E mini diki thok aha/ 'twaa? Dina /e ki mish ki aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo'cuik / e mo dhali tana gi mom'bi'th mo mmo'kosh /e ki cwany'cithan dhul mo? ¹¹ Yesus thok a'di gwo mo ki: /E mini 'taki dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo, hili isi ciki/ a'di jin ciyunu /e 'peni momis mo. Wakan si'da/ a'di jin ciki /e aha/ mo tani a'di cana miinthus mo be.

¹² 'Peni mo yan mo tani Bilaatus napki bway mo mmo'cuik a'di mo, hili 'Kwani Yahuuda/ kumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ / e mini dhal wathi/ yan me'd mo tani /e yisa tana mugu ma Kaysara. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhu is buni ka malik mo tani uni dhu is buni apowa Kaysar mo be. ¹³ Ka Bilaatus cikki gwo yansan mo tani a'di suski'da Yesus ka pije/ mo dhali a'di ki ca'ba 'cesh apowa kursi jin dwallu gwo mo e mo ma 'cesh jin yukkunu gway ka A'cesh jin Rusu Mmoci Jamas mo dhali jin ta 'twan 'Kwani Ibraniyiin ka Jabbaatha mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo gom Mompe'kupanyolos mo, dhali a'di ta'da tente/ ibwan'kup mo be. A'di ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Amalik bum a'dan mo be. ¹⁵ Dhali

uni kumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: A'di ka bor 'de/ mo. A'di ka bor 'de/ mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Miga/ 'kosha Malik bum ki cwany'cithan dhula? Dhali igasiis kun can mo thok a'di gwo mo ki: Aman 'konaki ta ga malika kamu/ mo ba/, hila Kaysar a'di 'de/ mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

¹⁷ Wakan uni bu'thkina Yesus mo dhali a'di yaki'd ka pije/ mo mmokal cwany'cithan dhul pitin gana/ mo e mo jin yukkunu gway ki mo ma siman' kup mo, a'di jin yukkunu gway ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin mo ka: Gulgutha mo be. ¹⁸ Uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul imun mo dhali 'kwanin sun tiya si'da/ nyakkunu 'kosh ki a'di mo, jan tal 'deji kamu/ ki 'bana kamu/ mo, dhali jamu/ ki 'bana kamu/ mo dhala Yesus ibwamani uni mo be. ¹⁹ Bilaatus si'da/ a'di 'kwarki gwo mo dhali kari 'kup cwany'cithan dhul mo, a'di jin denkunu e mo ka: Yesus gi Pa Naasira, jin ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ 'Kwani Yahuuda/ ka ris denki gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo haali/ mo jin 'koshkunuwa Yesus ki cwany'cithan dhul mo tani a'di 'dishki 'penkuman bampa/ is mo dhali a'di 'kwarkunu ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin mo dhali ki 'twan 'Kwani Ithaliyaan mo dhali ki 'twan 'Kwani Griki mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd igasiis kun can gi 'Kwani Yahuuda/ mo okina Bilaatus gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'kwar mo mmo/o ka: Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo, hili, 'kwari gwo mo mmo/o ki: Wathi/ yansan o'd ki: Aha/ tana aMalik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²² Bilaatus thokki

gwo mo ki: A'di jin 'kwarka/ mo tani 'kwarkika/ mo be.

²³ Dhali ki i/askar mmo'koshkina uniya Yesus ki cwany'ciḥan dhul mo tani uni ki bu'th burrinyem piti mo dhali pwak a'di bwa mo she doḥon mo, jan ṭal 'de/ goma askar ki she/ she/ mo. Hili burrinyem bwaman piti jin uku ki dar gi mosho mo, miikunu mo 'peni 'ba/ tagi bum'pen mo be. ²⁴ Wakan uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Dhalkina ki dher a'di bwa mo, hili ana ki biṭ to mo gom a'di mo ki ana mina par e mo ki a'di midi ta jim maja mo. A'di ta gwo jin thimkunu moyi me'd gwo jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo ki:

Uni kwa/ki burrinyem pem bwa mo e bwam uni mo,
dhali gom burrinyem pem mo tani to ṭagkina uni mo be.

²⁵ Wakan i/askar uni miiki to yansan mo. Hili uni kun doshkin ki 'dishe/ e cwany'ciḥan dhul ma Yesus mo tani ta a'di jin ta kum mo dhali 'bwaham gi kum mo be, dhala Mariyam jin ta ash ma Kiluuba mo dhala Mariyam Magdaliyya mo. ²⁶ Ka Yesus parki kum e mo dhali amanciḳ a'di gwo jin ena a'di kagahara jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani a'di ki o kum gwo mo ki: A'boma, hili ya/m pini mo ma. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa manciḳ a'di gwo gwo mo ki: Hili kwan mo ma. Dhali 'peni mo caan mo tani amanciḳ a'di gwo suski'da yim bway gu'b pitij gana/ mo be.

Jwa ma Yesus mo

²⁸ Ko'di mo yansan mo tani Yesus mmomishkina a'di ka ris to 'baar mo ki uni 'baarkunu mo tani oki gwo mo (mmothim Gwo moyi jin 'kwarkunu mo) ki: Aha/ butha yi'de/ mo be. ²⁹ Dhali toṅ'kul bwaṅ kamu/ diki'd mo jin 'tu'dkunu mo ki yiman tom'paça'd mo. Wakan uni ki paca lipa/ mo mmo'tu'd a'di ki yiman tom'paça'd mo dhali kar a'di e cwa jin wana e ki cwa ma

'tasha jal bip mo dhali kar a'di e 'twam piti mo be. ³⁰ Ka Yesus bu'thki yiman tom'paça'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: A'di 'baarki'd mo, dhali a'di ki lunj 'kup piti mo dhali ci shi/in piti mo be.

Gwar ma Yesus Su'kkunu mo

³¹ Me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo, ki buṅgwar is mini 'taki 'koki 'ko apo/ cwany'ciḥan dhul ka cim ma pesu/ mo (haali/ acim ma pesu/ caan ta'da cim jin eka/ ek mo) tani 'Kwani Yahuuda/ dotkina Bilaatus 'twa/ mo ka yorom buni minu 'taki 'ce'd mo dhali ki uni minu 'taki kal mo be. ³² Wakan i/askar uni pu'dkin mo dhali 'ce'da yoro gi a'di jin twa/ a/ mo dhali ji gi a'diṅ kamu/ jin nyaḳkunu 'kosh ki cwany'ciḥan dhul ki a'di mo. ³³ Hili ki uni pu'dkina Yesus mo dhali par a'di e mo ki a'di wuki'd hila/ mo tani uni 'koki 'ce'da yorom piti mo be. ³⁴ Hila askara 'deṅ kamu/ su'kki a'di gwar ka mee mo dhali ki jahanne/ abas guski'd mo dhali yi'de/ mo be. ³⁵ A'di parki a'di e mo tani a'di oki gwo mo be - gwom piti jin ṭorkina a'di mo tani ta gwoṅ gana/ mo dhali a'di mishki'd ki a'di ṭorki gwoṅ gana/ - ki um si'da/mini gam gwo is mo be. ³⁶ Haali/ to gwansan uni bu'thki mo mo mmothim Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu moyi ki: Asiman ṭal 'deṅ kamum piti minu 'koki 'ce'd mo be. ³⁷ Dhali dok/ e Gwo ma Arumgimisa kamu/ jin 'kwarkunu mo o gwo mo ki: Uni mini hil a'di mo a'di jin su'kkina uni mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

³⁸ Ko'di mii yansan mo tani Yuusup gi Pa Arraama, a'di jin ta'da manciḳa Yesus gwo mo, hili ki kup mo, haali/ a'di ko/ki 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali a'di dotki'da Bilaatus 'twa/ mo ki a'di midi 'taki kal buṅgwar is ma Yesus mo dhala Bilaatus dhalki a'di bway

mo be. Wakan a'di pu'dki'd mo dhali kal bungwar is piti mo be. ³⁹ Nikudimys si'da/ a'di jin yayi'di a'di ntwa/ a/ mon'thiny mo, a'di pu'dki'd mo mmokal yiman cwa jin yuku ka murr jin 'koshi e ki yiman cwan kamu/ jin wana e ka 'kwan mo, a'di jin kuyi mo ki kuy mo, dhali jin baru ka ratul iss 'kwanimpa imudhe'd mo be. ⁴⁰ Uni ki kal bungwar is ma Yesus mo dhali 'tam a'di is ki burrinyen dhiny e mo dhali to kun kuyi mo ki kuy mo me'd mii jin miina 'Kwani Yahuuda/ mo mmokana kan mo be. ⁴¹ Dhali e mo jin 'koshkunu a'di ki cwany'cithan dhul nycine/ mo tani bwam monsinu di'd mo dhali e monsinu mo tani jis jwa jin ta jin this diki'd mo jin dinuki kar wathij kamu/ nycine/ naskina/ mo be. ⁴² Wakan haali/ a'di ta'da tee gi 'Kwani Yahuuda/ jin Thosonkunu to mo dhali gom jis jwa 'disha'dish mo tani uni ki kara Yesus imun mo be.

20

Mompi jin Piyunu mo

¹ Dhali ka cim jin twa/ a/ ka dhas mo tani Mariyam Magdaliyya pu'dki'd mo e mon'kupaje ka 'tum mo ki mo di'd ki mondhurum naskina/ mo dhali a'di parki wosh e ki a'di ka'ckunu hila/ 'peni jis jwa mo be. ² Wakan ayim guski'd mo dhali ya mo eya Simaan Buterus mo dhali amanci' a'di gwo' kamu/ mo, a'din 'de/ yin jin en ma Yesus mo, dhali o uni gwo mo ki: Uni kalki Tapa 'peni jis jwa mo dhali aman 'konaki mish mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ³ Dhali yan'ko'd Buterus pu'dki'd ka piye/ mo nya'ka manci' a'di gwo' kamu/ mo dhali uni sokin ka karambuye/ 'kup ki jis jwa mo be. ⁴ Dhali uni sokin mo, hila manci' gwo' kamu/ a'di bolki'da Buterus sho'k mo dhali jidhir e jis jwa ntwa/ a/ mo be. ⁵ Dhali a'di tuki mo mo mmohil bwaman

mo dhali a'di parki jasi burrinyen dhiny e e mo mmo/ishi mom buni mo, hili a'di diki ya bwaman mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Simaan Buterus pu'dki'd mo mmobath' a'di nsho'k mo dhali a'di yaki bwany jis jwa mo dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo/ ish mo be, ⁷ dhali burrinye/ jin dekkunu a'di i'kup piti mo tani yisa nyakki ish ki burrinyen dhiny e mo, hili a'di 'ku'ki is mo e mom piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd amanci' gwo' kamu/ a'di jin jidhirki'di jis jwa ntwa/a/ mo tani a'di si'da/ seki bwaman mo dhali a'di mishki mo mo dhali gam gwo is mo be. ⁹ Haali/ uni 'koki mish Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo naskina/ ki a'di midi mii pi 'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd imanci' a'di gwo uni dokki bway pam buni mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/ is mo

¹¹ Hila Mariyam doshki'd mo mmoko mo apiye/ 'peni jis jwa mo dhali me'd jin gwokin ma yim mo tani ayim ki tu mo mo dhali par jis jwa e mo be. ¹² Dhali ayim parki iman'doyu gwo su/ e ki bany bany mo mmo'ko e mo yin jin 'thikunu bungwar is ma Yesus mo, jan 'de/ diki'di bun'kup piti mo dhali jan kamu/ e busho'k piti mo be. ¹³ Uni ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina /e kan mo? Ayim ki tho'k uni gwo mo ki: Haali/ uni kalki Tapam pem mo dhali aha/ mola mo jin karkina uni a'di nycine/ mo be. ¹⁴ Mmo/ona a'di gwo kan mo tani ayim ki tuga bor mo dhali para Yesus e mo mmodosh mo, hili ayim diki mish a'di ki a'di ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Yesus ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina /e kan mo? Dhali aja inapkina /e mo? Dhali a'di toshki'd ki a'di ta'da manhil bwaman monsinu mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e kalki a'di mo tani tori aha/ mo jin 'thikina /e a'di nycine/ mo dhali

aha/ mina kal a'di mo be. ¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Mariyam. Ayim ki tu'k 'ban mo dhali o a'di gwo ki twaŋ 'Kwani Ibraniyiin ki: Rabbooni (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ka: Manŋor Gwo mo be). ¹⁷ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki peyaa/ i is mo haali/ aha/ dinaki seya Baba naskina/ mo. Hili yaku/ e iwak pem mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ sena se Ababam pem mo dhali Ababam bum mo, dhali eya Arumgimis pem mo dhali eya Arumgimis bum mo be. ¹⁸ Mariyam Magdaliyya yaki'd mo dhali o imanciŋ a'di gwo gwo mo ki: Aha/ parkina Tapa e ka pinya/ em pem mo be. Dhali ayim ŋorki uni gwo mo ki a'di ŋorki'da ris to gwansan eya yim mo be.

Yesus Piki Imanciŋ A'di Gwo I/is mo

¹⁹ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo ka tee caan mo jin ta'da cim jin twa/a/ ka dhas mo tani acampur gu'bi 'baar mo 'kokin ki mu'th mo e mo jin 'kokina imanciŋ a'di gwo nycine/ mo haali/ uni ko/ki 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhala Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo. ²⁰ Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki ŋor uni me'd piti i e mo dhali gwar piti mo be. Dhali yan'ko'd imanciŋ a'di gwo 'kunykina bwa mo mmoparkina uni Tapa e mo be. ²¹ Yesus ki o uni gwo dok/e mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo. Me'd jin hashkin ma Baba aha/ mo tani isi kan si'da/ aha/ hashkina um mo be. ²² Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di shi/inki'da po/ uni mo dhali o uni gwo mo ki: Budhi Shi/in Dheleladhelel mo ma. ²³ Waŋki/ um gwamki miinthus gi cin tiya mo tani uni gwamkunu mo, dhali waŋki/ um 'koki gwam miinthus gi cin tiya mo tani uni 'konuki gwam mo be.

A Tuuma jin Dar gi Moŋgam Gwo Is mo

²⁴ Dhala Tuuma a'di jin ta jan tal 'de/ 'peni uninj 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin yuŋkunu gway ka 'ci jin dhodhu isu/ mo tani a'di diki di i uni me'd jin pu'dkin ma Yesus mo be. ²⁵ Wakan imanciŋ a'di gwon tiya ŋorki a'di gwo mo ki: Aman parkina Tapa e mo. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Isi ciki/ aha/ mina 'taki para du'd ma musmaar e mo e me'd piti mo dhali dwar me'd pem e jisan ma musmaar mo dhali dwar me'd pem e gwar piti mo tani aha/ mina diki gam gwo is mo be.

²⁶ Acim pekwara ŋ'ko'd mo tani imanciŋ a'di gwo 'kokini bwaŋ gu'b dok/e mo, dhala Tuuma nyakki di ki uni mo. Dhali acampur gu'bi 'baar mo 'ko ki mu'th mo. Hila Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Moŋku'th is midi di e um mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa Tuuma gwo mo ki: Kari me'd pini imahan mo dhali pari me'd pem e mo, dhali hethi me'd pini mo dhali dwari a'di e gwar pem mo. Dhalku/ ki di ki dar gi gwo jin gamu is kan mo, hili gami gwo is mo ma. ²⁸ Tuuma thok a'di gwo mo ki: Tapam pem dhali Arumgimis pem. ²⁹ Yesus ki o a'di gwo mo ki: A/gwo gama /e is mo haali/ e parki aha/ e mo? Mom'bor mii 'te/ be gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is mo ki uni 'koki par aha/ e naskina/ mo be.

Gwo jin 'Dapa'dki 'Dap Gana/ mo

³⁰ Dhala Yesus mii'da ris miimera tiya ka ris mo ibun'kusi imanciŋ a'di gwo mo, uni kun 'konuki 'kwar eya warka/ yansan mo be. ³¹ Hili mii gwansan uni 'kwarkunu mo ki um mini gam gwo is ka Yesus ta'da Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo, dhali ki um mini ŋikir gwo gam is mo dhali ŋikir moŋ'koki/e gam mo e gwar piti mo be.

21

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Pesu/I'is mo

¹ 'Ko'di mii yansan mo tani aYesus a'di torki is piti eya tente/dok/e e imancik a'di gwo e shemen ma Al ma Thabariyya mo, dhali a'di torki is piti wakansan mo be. ² Simaan Buterus dhala Tuuma a'di jin yukunu ka A'ci jin dhodhu isu/ mo dhala Nathana/iil gi Pan Kaana e Pany Jaliil mo, dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo dhali imancik a'di gwon tiya isu/ mo, uni 'kon mmontal 'de/ mo be. ³ Simaan Buterus ki o uni gwo mo ki: Aha/ yana ya mo mmocesh to yi'de/ mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Aman mina ii nyakki / e mo. Uni iikin mo dhali se bwaakur mo. Hili ki mon'thiny caan mo tani uni 'koki bu'th tonj kamu/ mo be.

⁴ Me'd jin kala mo kush mo tani Yesus doshki'd e shemen ma gap mo. Hili imancik a'di gwo 'koki mish ki a'di ta'da Yesus mo. ⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki: Uciya, a/um ta gi to yi'den tiya 'te/ tana? Uni thok a'di gwo mo ki: Yisa. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: Bi'ta 'thi/ ki 'bana bim poros ma kur mo dhali um mini gam kun tiya mo be. Wakan uni bitki a'di mo dhali shwane/ uni molona 'thi/ dir bway bwaakur mo haali/ to yi'de/ 'ka'da 'kupa! ⁷ Dhali amancik a'di gwo jin en ma Yesus mo o'da Buterus gwo mo ki: A'di ta Tapa be. Ka Simaan Buterus cikki gwo ki a'di ta Tapa mo tani a'di hi'thki burriyem bwaman piti i is mo haali/ a'di di'd ki burriyene/ i empa'd 'te/ goma tu'c mo dhali a'di poshki'da al mo be. ⁸ Hili imancik a'di gwon tiya uni pu'dkin mo e bwaakur mo mmodira 'thi/ jin 'tu'da to yi'de/ mo haali/ uni yisa si'dkin 'pena gapa, hili uni athkina* n'atgini 'de/ mo be.

⁹ Ki uni pikin ka pije/ eya 'cesh mo tani uni parki o'd e jin

'thanu ka 'cila'th imun mo dhali to yi'de/ mmo'ko i o'd mo dhali maanjuthu'd mo be. ¹⁰ Yesus ki o uni gwo mo ki: Kali to yi'den tiya mo ma kun daka bu'thkina um mo. ¹¹ Wakan Simaan Buterus a'di yaki'da kur mo dhali dira 'thiya gap mo a'di jin 'tu'dkina to yi'deny caaga/ mo kun 'koni iss† 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo be. Dhali baga ris jin takina uni wakan mo tani a'thi/ yisa 'ci'thki bwa mowa. ¹² Yesus ki o uni gwo mo ki: liyu/ mo ma dhali shwa tonte/ gi mon'thamo/ mo. Hila mancik a'di gwon kamu/ yisa di'd 'de/ jin ro'dki mii mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki /e tana ja sa/? Uni nyithkin ki a'di ta Tapa mo be. ¹³ Yesus pu'dki'd mo dhali bu'th maanjuthu'd mo dhali ciki uni mo dhali to yi'de/ miikina a'di kan si'da/ mo be. ¹⁴ Mii yansan a'di ta mii jin 'kon ma po/i kwara mo jin torkin ma Yesus imancik a'di gwo is piti e eya tente/ mo 'ko'di a'di cukunu mis mo 'peni mowu mo be.

Ciyi Ka'bal Pem Tonte/ mo ma

¹⁵ Ki uni 'baarki tonte/ gi mon'thamo/ mmoshwa mo tani Yesus ki owa Simaan Buterus gwo mo ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/e eni aha/ mmobol gwansan e mo 'taa? A'di ki thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. /E mishkin ki aha/ enkina /e mo. ¹⁶ A'di ki o a'di gwo mo ki: Ciyi ushi ka'bal pem to mmoshwa mo. Dok/e me'd jin 'kon ma apo/i su/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/e eni aha/ mo 'taa? A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. /E mishkin ki aha/ enkina /e mo. A'di ki o a'di gwo mo ki: Hili ka'bal pem mo ma. ¹⁷ A'di ki o a'di gwo mo me'di kwara ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/e eni aha/ mo? AButerus suguwa du tash mo haali/ a'di ki o a'di gwo me'di kwara mo ki: A/e eni aha/ mowa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa,

* 21:8 miyyateen duraa/ † 21:11 miyya talaata wa kamsiin

/e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mishkin ki aha/ enkina /e mo. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ciyi ka'bal pem to mmoshwa mo. ¹⁸ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona /e gwo mo, me'dyin jin dina /e ki gwa'd mo tani /e ki dek to i empa'd ki me'd pini mo dhali ya me'd jin ona bwa /e mo. Hili ki /e mini ta adhan mo tani /e mini he'th me'd pini mo dhali wathin kamu/ midi dek ki /e to mo dhali kal /e i mo jin mina bwa 'te /e ki ya mo be. ¹⁹ (Gwo yansan ona a'di mmo'or a'di wu jin mina a'di wu mo mmokar monyca ma Arungimis mo.) Dhali 'ko'di gwo yansan mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma.

Amancik Gwo jin Enu mo

²⁰ Simaan Buterus tu'kki'd mo dhali par a'di jin bathki uni e mo a'di jin ta'da mancik gwo jin en ma Yesus mo, a'di jin ishki'd eya bor piti mo e tonte/ jin shwakina uni mom'pimpili/ yin mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, kaja a'di jin midi 'cith /e is ki gwo mo? ²¹ Ka Buterus parki a'di e mo tani a'di ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, gwo gom wathi/ yan wakata mo? ²² Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ a'di ta bwam pem gom a'di jin mina a'di ca'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo? Bathi /e aha/ nsho'k mo ma. ²³ Gwo yansan a'di yaki'd ki lala'th mo e bwam uni kun tana a'di awak mo, ka mancik a'di gwo yansan midi diki wu mo. Hila Yesus diki o gwo e a'di ki a'di midi diki wu mo, hila a'di o gwo mo ki: Wakki/ a'di ta bwam pem jin mina a'di ca'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo?

²⁴ A'di yansan ta'da mancik gwo jin ta'da man/o gwo gom to gwansan mo dhali a'di i'kwarki gwo gwansan mo. Dhali a'di mishki'd ki gwontor piti jin tora a'di mo tani ta gwonj gana/ mo be.

²⁵ Hili ton tiya 'kokin ka ris si'da/ jin miikin ma Yesus mo. Wakki/ aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ minu 'taki 'kwar mo tani aha/ tosha ki isi mony'cesh ki is piti mo midi dar gi mo mo mmodhuwa warka/ kun 'kwarkunu gwo mo kun minu 'taki 'kwar mo be.

Mii gi Imandhunu ki She/ mo

Gwo jin Onu Is gom Shi/in Dheleladhelel mo

¹ Gwo jin 'kwarka/ 'thissa/ Thawupiilus goma ris mii kun tel ma Yesus 'pen mo dhala ris gwo kun tela a'di 'pen mo mmotor si'da/ ² gama cim jin gunu a'di momis mo 'ko'di gwonkan jin cina a'di ki Shi/in Dheleladhelel ki imandhuna a'di ki she/ mo kun kwanykina a'di mo. ³ 'Ko'di isa nyor piti mo tani Yesus ki tor uni is piti jin di'd ki e eya tente/ ka du'd miinj gana/ ka ris mo. A'di yayi'di pi uni i is ka cim ma issu/ mo be. A'di di'd mmotor gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo. ⁴ A'di di'd mmonyak is tul ki uni mmontal 'de/ mo dhali a'di ki kan uni gwo mo ki uni mini 'koki ii mo 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini cor gwo jin ona Com is jin ona a'di jin cika um 'peni aha/ mo. ⁵ Haala Yohaana ka jin gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani um mina Shi/in Dheleladhelel mii si'da/ ki 'dishe/ mo be.

Mmoshinkunuwa Yesus Bway Momis mo

⁶ Uni si'da/, ki uni nyakki is tuli montal 'de/ mo tani uni dotki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, /e mini ci bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil ka nyan'ko'd ki mo yansan mo 'taa? ⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta mom bum mmomish mo mo dhali yil mo uni kun dhun ma Baba a'di 'de/ mo mmoci gwo ki moshirr pitinj gana/ mo be. ⁸ Hili um mini bu'th mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel jin midi yayu/ apo/ um mo dhali um mini ta iman/o gwom pem e Pa Urushaliim mo dhali e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali e Pan Saamira mo dhali ntagi mo

e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo be. ⁹ Dhali ki a'di oki gwo gwansan ki uni 'kon mmohil a'di mo tani a'di 'de'kkunu bway momis mo dhala rak ki bu'th a'di mo, mmotik uni e mo be. ¹⁰ Ki uni 'kon mmohil momis ka 'thime/ mo tani hili ma, 'kwanij gwasi su/ kun hi'thki burrinyen kush mo doshkin i'ko'd gwari uni mo be. ¹¹ Uni si'da/ o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pany Jaliil. Ata hila um momis ka 'thime/ kan mo? Yesus yan jin budhu mo 'peni um mo e bwam momis mo tani a'di midi dok/e yayu/ wakan me'dyan para um a'di e mo mmoya momis mo be.

Amangarr Embul ma Yahuusa jin Kwanykunu mo

¹² Yan'ko'd uni dokkin e Pa Urushaliim ka nyan'ko'd mo 'peni Wosh jin yuku ka Setuun jin 'dishi Pa Urushaliim is mo jin wana e ki mo jin mishu ii ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Ki unj sekin mo tani uni iikin 'kup ki mis e gu'b jin nyanu ka makampo/ apowa kamu/ mo, jin 'kona uni nycine/ mo, Buterus dhala Yohaana dhala Yakuub dhala Andaraawus dhala Pilibbus dhala Tuuma dhala Bartulamaawus dhala Matta dhala Yakuub ya/ ma Halpa dhala Simaan El Ghayuur dhala Yahuusa ya/ ma Yakuub mo. ¹⁴ Uni gwansani 'baar mo i'kon mo e gwon tal 'de/ mo mmoroç sho'k ki sule/ e mon'tho mo, uni ki up si'da/ mo dhala Mariyam jin ta KoYesus, uni ki ikam piti ilu/ mo be.

¹⁵ Dhali ka cim gwansan mo tani Buterus doshki'd ki mis mo ibwaman ma wak buni mo dhali o gwo mo ki: (dhala waambuhany 'kwani tul isi montal 'de/ mo uni wana e ki issi* pe'de/ mo be). ¹⁶ Awak pema, a'di minu mii mii mo ki Gwo ma Arungimis midi pu'du/ mo jin okina Shi/in Dheleladhelel ntwa/a/ ki 'twa/ ma Dawuu'd goma Yahuusa jin ta'da manshu uni bway kun

* 1:15 miyya wa ishriin

bu'thkina Yesus mo. ¹⁷ Haali/ a'di mishu ki a'din tal 'denj kamu/ 'peni bwam ana mo dhali 'ban piti butha a'di si'da/ e mii yan mo. ¹⁸ (Dhali wathi/ yan gam mombunto ki to jin cinu a'di mo gom miinthus piti mo be. Dhali mmobita a'di bwam/ em pitiya 'cesh kan mo tani bwam piti 'twakka'd mo dhala 'colem piti 'baar mo tha'thka'd ka pije/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di warki'd ki mo jin mishkunu mo e bwanj 'kwani gi Pa Urushaliim kagahara mo ki mombunto yan yuku ki 'twam buni ka Akeldama jin o ki: mombunto ma bas mo). ²⁰ Haali/ a'di 'kwarkunu mo eya warka/ ma Masamiir mo ki:

Dhalki monyca'b piti warki'd ki mombwamma'du/ mo

dhali dhalki wathinj kamu/ ki mii dhal bway mo mmoça'bi mo yan mo.

dhali

Dhalki mom piti butha wathinj kamu/ mo.

²¹ A'di mina tal 'denj kamu/ mii war ka man/o gwo nyakki ana mo gom mompinum piti mo tani tal 'de/ 'peni bwanj 'kwani kun nyak 'ko ki ana ka cimi 'baar mo ki Tapa Yesus yuthurki'd e bwam ana mo ²² mmoțel 'pen ka cim jin miin ma Yohaana a'di ki yi'de/ mo ntaga cim jin budhu a'di mo 'peni bwam ana mo. ²³ Dhali uni ki kwany 'kwani isu/ mmoțor uni eya tente/ mo, Yususup jin yuku ka Barsaaba jin yuku ki gwaya kamu/ ka Yustus si'da/ uni ka Mattiyaas mo. ²⁴ Dhali uni 'thon mo dhali o gwo mo ki: /En Tapa jin mishki'da dunj 'kwani 'baar mo tani tori 'peni bwam uni su/ mo a'din tal 'de/ jin kwanykina /e mo ²⁵ mmobu'th mo mii yan mo dhali mo ma mankar ma Yesus ki she/ yan jin this ma Yahuusa e mo gom a'dinj gwom piti ki a'di midi ya mo e mom piti mo be. ²⁶ Dhali uni ki biț to gom uni mo tani to bițki'da powa Mattiyaas mo dhali a'di nyaku gway denj e ki imandhun ma Yesus

gwansan ki she/ kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo be.

2

Mmopu'dkina Shi/ in Dheleladhelel mo

¹ Dhali ka cim Kamsiin pu'dki'd mo tani aris uni 'baar mo tulki is mo mmontal 'de/ mo. ² Dhali ki jahanne/ ise/ to goyina is mo 'peni momis mo jin wana e ki 'tham jin guski'd mo dhali jin poshki'd kagahara mo. A'di 'tu'd gu'bi 'baar mo jin 'kona uni nycine/ mo. ³ Dhala le'd yayi'd pi uni i is mo mmowa e ki ji o'd mo mmokwa/ bwa mo dhali mmo'ko uni i'kup ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁴ Dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali tel gwo 'pen mo mmowal 'twan tiya mo mmo'bitha Shi/in uni is mo mmowal 'twa/ ki she/ ki she/ mo be.

⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pa Urushaliim kun iyyin 'peni bampin tiya 'baar mo ki 'beles kun 'kon 'baame'da 'ceshi momis mo. Uni ta 'Kwani Yahuuda/ kun ko/ kina Arumgimis mo. ⁶ Ki to yan cikku mo tani awaambuhany 'kwani tulki isi montal 'de/ mo dhali dumbulkin kagahara mo haali/ aris 'kwani 'baar mo cikki uni 'twa/ mo mmowala uni 'twam buni ki she/ ki she/ ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁷ Dhali uni 'baar merkin kagahara mo dhali kulum gwo ibwa mo dhali o gwo mo ki: Hili ma. 'Kona uni ki ta 'Kwani gi Pany Jaliil 'taa aris uni 'baar kun o gwo kana? ⁸ Dhali ana cika gwo, aris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam bana ki she/ ki she/ uni kun dhotha ana manakan? ⁹ 'Kwani gi Pam Partiya mo dhali 'peni Pa Maadi mo dhali Pa Iilaam mo dhali 'kwani kun 'kon e pa ma uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b mo dhali Pa Yahuudiyya mo dhali Panj Kappadukiyya mo dhali Pam Puntus mo dhali Pan Asiyya mo. ¹⁰ Dhali Pam Parijiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo

dhali Pam Masir mo dhali ushi bampa/ gi Pa Libiyya mo kun 'kon is 'ko'd 'peni Paḡ Kerawaan mo dhali yilkina/ 'peni Pa Ruumiya mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani hili gwo ma Arungimis butha uni mo. ¹¹ 'Kwani gi Paḡ Kariit mo dhali 'Kwani gi Pa Arab mo. Ana ciḡa gwo mmotora uni gwo ki 'twam bana ki dhan mii ma Arungimis kun caaca mo. ¹² Dhali uni 'baar mo merkin dhali mol toḡ kamu/ mii mo dhali mmo/o gwo mo ka rem 'kup ki: Ata yan wakan mo? ¹³ Hili kun tiya miikin ka mak mo mmo/o gwo mo ki: Uni 'tu'du/ mo ki yimana mura'th jin ta jin this jin ḡa/u ki ḡah ḡah mo be.

Gwo ma Buterus jin Torkina A'di ka Cim Kamsiin mo

¹⁴ Hila Buterus doshki'd ki mis nyakki uninḡ 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di 'de'k 'twa/ mo dhali toḡ uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pa Yahuudiyya mo dhali um 'baar mo kun 'kon e Pa Urushaliim mo. Dhalki a'di yan mishu mo e bwam um mo dhali dhuyi 'cem bum mmociḡ gwom pem mo ma. ¹⁵ Haali/ gwahan 'kon ma su ki 'kosh mo me'd jin tosha um mo haali/ mo ta'da tente/ jin aḡha'd naskina/ mo. ¹⁶ Hili yan ta a'di jin okin ma manḡi gwo ma Arungimis kadhamo/ jin yuḡu ka Yu/iil mo ki:

¹⁷ Dhali ka cim jinḡ 'ko'd jin okin ma Arungimis mo tani aha/ mina ḡaḡ Shi/in pem apowaris 'kwaniny'ceshi 'baar mo. Dhali iya/ m bum dhali i'bwa/ m bum uni mini o gwo is mo, dhali washan bum mini par tony- jan e mo, dhali dhan 'kwanim bum mini shu'b jan mo,

¹⁸ nye dhali apo/ ciḡkinaḡ 'kwani kun yolu/ mo dhali ciḡkinan nyara/ ka cim gwansan mo tani miga/ ḡaḡ Shi/in pem mo dhali uni mini o gwo is mo.

¹⁹ Dhali aha/ mina toḡa dhan mii kun caaca e momis 'peni bwam momis mo dhali momer e mony'cesh 'pena 'cesh mo

dhala bas dhali o'd dhala wulpe/ ma ku'd mo.

²⁰ Atente/ minu war mo ki mond- hurumi'd mo

dhala ppe ka bas mo

ntwa/a/ ka cim gi Tapa midi pu'du/ mo

dhana cim yan jin mishu kagahara mo

²¹ dhali a'di midi war ki a'di yin jin midi yuḡ gway Tapa mo tani a'di iminu woḡh mo be.

²² Um 'Kwani ma Israyiil, ciḡi gwo gwansan mo ma. Yesu gi Pa Naasira jin maḡ ma Arungimis ibwam um ki mii kun 'bitha'bi'th dhali ka dhan mii gun caaca mo dhali momer kun miikin ma Arungimis e a'di e bwam um me'd jin mishkina um mo. ²³ Yesu yan mmociḡu a'di ki bwa ma Arungimis ka ḡar/ eḡ gana/ mo dhali mmomishkin ma Arungimis ntwa/ a/ mo tani um 'koshki a'di jwa mo ki cwany'ciḡhan dhul mo dhali a'di 'koshkina um jwa mo ka dun toḡony ki jwam 'batha'd me'd 'kwani gun ush gwonḡan jin cinu mii mo. ²⁴ Hili Arungimis ki 'de'k a'di imis mo mmo'cuka a'di a'di 'pena nyor wu mo haali/ a'di molkunu bu'th mo e mowu kan mo. Haala Dawuu'd o gwo gom a'di ki:

²⁵ Aha/ hilkina Tapa isa yempa/ ib- wambori jis/em pem mo

haali/ a'di di'd e me'da bim poros pem ki aha/ yisa minu joḡ mo yisa.

²⁶ A'di 'borkika/ bwa mo dhali 'twam pem 'kunyki'd mo.

Bwam pem si'da/ midi ca'b ka 'teḡ kape/ mo,

²⁷ haali/ /e mini diki dhala kashiram pem 'pen eya Haawiya mo

dhali / e si'da/ mini diki dhal Amanḡogum pini mmopar mompu/ e mo.

28 Bway mondiki/e tora /e aha/ eya tente/ mo.
/E mini 'tu'd mom'bor bwam pem si'da/ ki bwam/em pini mo.

29 Awak pema, aha/ mina 'taki o um gwo ki nyanye/ goma Dawuu'd jin ta'da dhana baban dhamo/ mo, a'di jin wuki'd mo dhali kankunu si'da/ mo dhali mon'kupajem piti di'di ana ntaga cim yan mo be.
30 Mmotana a'di amançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani dhali mmomisha a'di gwo jin on ma Arumgimis mmothul a'di me'da po/ ki a'di mido kar emen pitiñ kamu/ e kursin tapam piti mo tani 31 a'di mishki'd itwa/ a/ mo dhali oki gwo si'da/ gom mompinu ma Kristhos ki a'di yisa dhalkunu 'pen mo eya Haawiya yisa dhali shuman is piti yisa parki mompu/ e yisa. 32 Yesus yan 'de'kkin ma Arumgimis imis mo tani ana 'baar tana iman/ o gwo gom a'di mo be. 33 A'di mmokaru a'di ki ca e me'da bim poros ma Arumgimis mo tani dhali mmobutha a'di gwo 'peni Com jin onu is gom Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di gaçki'da piye/ mo a'di yan jin misha um mo dhali jin cika um si'da/ mo. 34 Haala Dawuu'd yisa seki momisa. Hili a'di o gwo mo ki is piti mo ki:

Tapa ki o gwo e Tapam pem mo ki:
Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo

35 ntagi aha/ mina dhu 'kup pini e cwa gi mondhu sho'k pini mo be.

36 Dhalka wak 'Kwani ma Israyiil 'baar mo mish mo mo ka jin gana/ ka Arumgimis kar a'di ki Tapa mo dhali ka Kristhos si'da/ mo, a'di jin ta'da Yesus yan jin 'koshkina um ki cwany'ciñhan dhul mo.

37 Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni suka gwo adum buni mo dhali owa Buterus mo dhali imandhun ma Yesus ki shen tiya gwo mo ki: Ikam bamma, am mina miya ta mo? 38 Dhala Buterus ki o uni

gwo mo ki: Rici adu is mo ma dhali miyi ki yi'de/ ki gway ma Yesus Kristhos mo, aris umi 'baar mo ki 'beles gom miinthus bum minu gwam um mo. Dhali um mini buth Shi/in Dheleladhelel jin ta a'di jin cinu ki me'd mo. 39 Haali/ gwo jin onu is mo tani, a'di onu gom um mo dhali uçim bum mo dhali goma ris uni 'baar mo kun si'dkin mo be, aris uni 'baar mo kun mina Tapa Arumgimis bana iyuk i a'di mo be. 40 Dhali gwon tiya ka ris tora a'di uni mo dhali mmomalas uni mo mmo/o gwo mo ki: Wothi/ is bum 'peni 'kwani kun tana nyakum yil bum kun ta thus ki thus mo. 41 Yan'ko'd uni si'da/ kun bu'th gwom piti mo, uni miikunu ki yi'de/ mo dhali uni maru is ka cim yin mo 'kwani ka ris wari wana e ka alaapi kwara mo. 42 Dhali uni 'kon mmoroç sho'k ki sule/ e gwo kun tora imandhun ma Yesus ki she/ mo dhali e mombut si'da/ mo, mmo'ce'd maanjuthu'd mo be dhali e mon'tho si'da/ mo be.

Mo gi 'Konu e Mo gi Gama Imangam Gwo Is mo

43 Dhali mon'kogu di'da po/ aris uni 'baar ki 'beles mo. Dhali mimer dhali mii kun caaca kun tana ris mo tani miikina imandhun ma Yesus ki she/ mo be. 44 Dhali uni 'baar mo kun gam gwo is mo nyakki 'ko mo dhali nyak to dhu 'baar mo. 45 Mom buni yola uni mo dhali tom buni yola uni si'da/ mo dhali kwa/ uni bwa mo ki uni 'baar mo me'd jin mina uni mii ta gi to ka 'dete/ 'dete/ mo be. 46 Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani uni roçki sho'k ki sule/ mo e gwon tal 'de/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mmo'ce'd maanjuthu'd e gu'b buni si'da/ mo. Uni ki bu'th tonte/ ki bwam 'boron mo dhali ki bwan tal 'de/ mo 47 mmomaña Arumgimis mo dhali 'kwanin tiya 'baar manj uni si'da/ mo. Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani Tapa mar uni is ki uni kun woñkunu mo be.

3

Wathi/ jin Ta Nwol Waɕkunu mo e 'Twaŋkal Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹ Dhala Buterus dhala Yohaana 'kon mmo/ ii ka gagamis e gu'b gi mondheleladhelel mo, ki mo jin 'thonu jin ta'da tente/ kwara mo. ² Dhali wathiŋ kamu/ ta nwol 'peni bwaŋ kum mo jin ƙalu mo dhali 'thinu mo e 'twaŋkal gu'b gi mondheleladhelel jin yuku ki jiny Jaro/ mo mmo'tho to 'peni uni kun seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. ³ Ki a'di parki'da Buterus e mo dhala Yohaana mmomura uni ise gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di ki dot to mmobu'th mo. ⁴ Dhala Buterus mmohila a'di a'di ka 'thime/ nyaƙ ka Yohaana si'da/ mo tani a'di o a'di gwo mo ki: Hili am mo ma. ⁵ Dhali a'di ki ha gwom buni e mo mmotosh ki a'di midi 'taki bu'th toŋ kamu/ 'peni uni mo. ⁶ Hila Buterus o a'di gwo mo ki: 'Dolkon kush dhali 'dolkon gana/ piyini aha/ mo tani hili a'di jin taka/ mo tani a'di imiga/ ici /e mo. Ki gway ma Yesu Kristhos gi Pa Naasira mo tani yayi ki sho'k mo ma. ⁷ Dhali a'di ki bu'th a'di ime'da bim poros mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali ise/ sho'k piti dhala simam bam sho'k piti bu'th 'bi'th mo. ⁸ Dhali mmopena a'di imis mo tani a'di doshki'd mo dhali tel moya 'pen mo dhali a'di seki'd nyakki uni e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoya ki sho'k mo dhali mmope mo dhali mmomaŋa Arungimis mo be. ⁹ Dhala ris 'kwani 'baar mo mishki a'di mo mmoyana a'di ki sho'k mo dhali mmomaŋa a'di Arungimis mo ¹⁰ dhali uni nyithkin ki a'di ta a'di jin ca'bki'd mmo'tho to i'Twaŋkal Jaro/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali uni meren ki mer jin shiyi'd mo dhali mmoda/ar a'di kagahara gom a'diyin jin pu'dki'd e a'di mo be.

Gwo ma Buterus jin Torkina A'di eya Lambalany ma Sulemaan mo

¹¹ Hili ka Buterus uni ka Yohaana mmobutha a'di a'di ki me'd mo tani aris 'kwani 'baar mo nyakki so ki uni kun 'kona lambalany jin yuku ki ji ma Sulemaan mo mmomer kagahara mo. ¹² Dhali ka Buterus ki par a'di e mo tani a'di ki thoƙ 'kwani gwo mo ki: 'Kwani ma Israyil, ata mera um gom wathi/ yan kan mo? walla ata hila um am ka 'thime/ kan mo me'd mom'bi'th jin ta jim bam ki is bam mo dhali mmodhuna aman is bam ki she/ ki dhelel dhelel mo tani am waɕa a'di mmomish ya ki shoka? ¹³ Arungimis ma Ibrahiim dhala Is/hak dhala Yakuub, Arungimis gi ibabam bana, karki ca gi cinƙinam piti ka Yesu eya tente/ jin cikina um mmowu mo dhali jin waƙina um gway mo ibwambor ma Bilaatus mo ki a'di dina gwo ibwa mo mmo'cuƙ a'di mo be. ¹⁴ Hili um waƙi gway ma Amanƙogu yan dhali Amanmii ka ƙar/enj gana/ yan mo dhali um dotkina man'kosha mee mo jin minu ciki um mo be. ¹⁵ Dhali Amanƙel mondiki/ e 'pen 'koshkina um jwa mo jin 'de'kkin ma Arungimis 'peni mowu mo tani ana 'baar mo tana iman/o gwo gom a'di mo. ¹⁶ Dhali ki monƙam gway piti is mo tani gway piti ki 'bi'th wathi/ yan is mo jin hila um mo dhali jin mishkina um mo. Nye, monƙam gwo is jin di'd e a'di mo tani a'di ki ci a'di isa 'borgaŋ gana/ yansan ibwambori umi 'baar mo.

¹⁷ Dhali shwane/, ikam pem, aha/ misha ki a'di miikina um mo mmomolkina um to mo, me'd jin miikina um tapam bum si'da/ mo. ¹⁸ Hili to gwansan kun tor ma Arungimis nƙwa/ a/ ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arungimis kadhamo/'baar mo tani ka Kristhos piti mina isi mii 'kosh ka nyor mo tani a'di miikunu a'di wakan mo. ¹⁹ Rici uma du is mo ma dhali tuka bor dok/ e mo ki miinthus

bum minu 'kosh mo, ki mii gi wakan mo ki mowaç midi pu'd mo 'peni bwambori Tapa mo be, ²⁰ dhali ki a'di midi hasha Kristhos jin karkunu mo gom um mo, a'di jin ta'da Yesus mo, ²¹ a'di jin mina momisi mii bu'th mo ntagi mo jin minu tela ris to 'baar mo shoka 'cesh dok/ e mo, uni gun on ma Arungimis ki 'twa/ gi imañci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo kun 'kokin 'peni isa dhamo/ innii mo. ²² Ka jin gana/ aMusa oki gwo mo ki: Amançi gwo ma Arungimis mina Tapa Arungimis piyu/ mo gom um 'peni bwam ikam bum mo jin midi wa e ki aha/ mo. A'di mina umi cik to 'baar mo ki 'beles kun mina a'di o um mo. ²³ Dhali a'di midi war ka ris 'kwani 'baar ki 'beles kun mini 'koki cik gwo ma mançi gwo ma Arungimis yan mo tani uni minu 'ce'd shoki 'baar mo ki 'bil 'bil 'peni bwan 'kwani mo. ²⁴ Nye dhali aris imañci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo 'pena Samu/iil mo dhali uni kun bathani 'ko'd tani aris uni 'baar mo kun oki gwo mo tani uni si'da/ tor ki gwo mo goma cim gwansan mo be. ²⁵ Um ta iya/ gi imañci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali gwo jin gamu me'd jin on ma Arungimis is ki ibabam bum mo mmo/ owa Ibrahim gwo 'bil 'penimo ki: Dhali e emen pini mo tani arisa waki 'baar mo kun 'kon e mony'cesh yansan mo tani uni minu 'bor mii mo be. ²⁶ Mmo'de'kkin ma Arungimis cinçinam piti imis mo tani a'di cina a'di um itwa/ a/ mo mmo'bor um mii mo mmo'tuka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'beles 'pena bor miiny 'cokgam bum mo be.

4

Buterus dhala Yohaana Uni Doshkini Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/ o gwo i 'kwani mo tani igasiis

dhali tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'Kwani Sadukiyiin iiyini uni mo ² mmo'kon ma du uni ki mur mo haali/ uni tor 'kwani gwo mo dhali uni o gwo eya tente/ si'da/ ki mompinu 'peni mowu di'd eya Yesus mo. ³ Dhali uni bu'thki uni dhali dhu uni mo mmoji uni ntaga cim jin 'ko'd mo haali/ mo ta mom'pençakum mo. ⁴ Hili uni 'kon ka ris 'peni bwam uni kun cik gwo mo uni kun gam gwo is mo dhali mondeñ gi gwas warki'd ki mondeñ jin wana e ka alaapi mudhe'd mo be.

⁵ Dhali a'di warki'd ka cim jin 'ko'd mo, ki tapam buni dhali 'kwaniñ gwanyjakaam buni dhali iman'kwar tom buni nyaç is tuli montal 'de/ mo e Pa Urushaliim mo. ⁶ Dhali Hanaan jin ta'da gasiis jin ca'd diki'd imun mo dhala Kayaapa mo dhala Yohaana mo dhala Iskandar mo dhali uni 'baar mo kun tana bas ma gasiis jin ca'd mo. ⁷ Dhali ki uni dhu uni ibwan 'kwani mo tani uni ki doç gwo mo ki: Yan miikina um ki mom'bi'th jana mo walla ki gway maja mo? ⁸ Dhala Buterus mmo'tu'dkina Shi/in Dheleladhelel a'di mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tapan 'kwani mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo, ⁹ wakki/ am ka cim yaase tirrishu ki gwo mo gom miim 'boro'd jin miikunu mo gom wathi/ jin dumpulki ya mo tani dhali ki mii ja nala/ waçu/ wathi/ yan mo tani ¹⁰ dhalki a'di mishu mo ibwam umi 'baar mo dhala ris 'Kwani ma Israyiili 'baar si'da/ mo ki gway ma Yesus Kristhos gi Pa Naasira mo tani jin 'kosha um ki cwany'ciñhan dhul mo dhali jin 'de'kkin ma Arungimis mo 'peni mowu mo tani e a'di yan tani wathi/ yan doshki'di mahan ibwambori um ki mowaç is mo be. ¹¹ A'di ta wosh jin karkunu ki dhan wosh gi 'pena bi mo wosh yan jin ushkina um ki 'tash mo, um kun ta imannyan gu'b

mo. ¹² Dhali mowoth yisa di'da e wathin kamu/ yisa haali/ gwaya kamu/ yisa di'da i'bame'd momis jin cinu ibwan 'kwaniny'cesh ki ana minu mii woth mo e a'di mo be.

¹³ Hili ki uni parkina Buterus dhala Yohaana e mo ki uni 'koki ju/ 'kwani mo tani dhali gam gwo ki uni 'koki ta 'kwani kun 'kon mmo-hila warka/ mo dhali ki uni si'da/ ta 'kwani gun moli to tani uni merkin kagahara mo. Dhali uni nyithkin ki uni nyakki 'ko ka Yesus mo. ¹⁴ Dhali mmomisha uni wathi/ jin wacu/ mo mmodosh nyakki uni mo tani uni moli gwon kamu/ o apo/ a'di mo. ¹⁵ Hili ki uni kanki uni gwo mo mmo/ii ka pije/ 'peni montul is buni yan mo tani uni ki tora tor ka rem 'kup mo ¹⁶ mmo/o gwo mo ki: Ana mina miya ta ki 'kwani gwansan sa/? Haali/ ka jin gana/ a'di toru eya tente/ ibwam uni 'baar kun 'kon e Pa Urushaliim mo ki miimer jin misha 'kwani 'baar mo miikunu mo e uni mo dhali ana mola a'di waṭ mo be. ¹⁷ Hili jin mina a'di diki pala ibwan 'kwani naskina/ mo tani dhalki ana kana uni gwo ki 'bi'th mo ma, gom to kun mina ana 'taki mii apo/ uni mo jin mina uni 'koki tor wathin kamu/ tal 'de/ gwo mo e gway yan 'peni mo yan ki sule/ mo be. ¹⁸ Dhali uni yukki uni mo dhali kan uni gwo ki uni mini tuk gway ma Yesus yan ki sule/ ki sule/ mo mmo'koki tor gwo mo walla ci gwo ki gway ma Yesus mo. ¹⁹ Buterus dhala Yohaana thokki gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Wakki/ a'di 'boro'd ibwambor ma Arungimis mo mmoha gwom bun e mo dhali ush ji ma Arungimis ha e mo tani 'cunycuri um mo ma, ²⁰ haali/ am mina mol gwo ush mmoṭor gom to kun mishkina aman mo dhali kun cika aman mo. ²¹ Dhali uni, ki uni o uni ki 'bi'th dok/e gom to gun mina uni 'taki mii mo tani uni dhalki uni mo mmo/ii mo mmomola uni bway mmogam

mo mmoçi uni ajisa gom 'kwani mo haala ris 'kwani 'baar mo kark-ina Arungimis ki ca mo gom a'di jin miikunu mo be. ²² Haali/ wathi/ yan taki'd gi yili issu/ i/ur 'kup mo jin miikunu miimer i a'di mo be.

Imangam Gwo Is Uni 'Thokin mo ki Dar gi Monyju/ mo

²³ Dhali mmodhalu uni bway mo mmo/ii mo tani uni iikin cem buni mo dhali lolopki gwo 'baar mo kun okina igasiis kun can dhali 'kwaniṅ gwanyjaka/ uni mo be. ²⁴ Dhali uni, ki uni cikki a'di mo tani uni 'de'kki 'twam buniya Arungimis ki bwan tal 'de/ mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa, / e jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali dhan kumma/ yi'de/ mo dhala ris to 'baar kun 'kon ibwaman uni mo, ²⁵ / e jin o gwo ki Shi/in Dheleladhelel ki 'twa/ ma babam bam ka Dawuu'd jin ta cinṅkinam pini ki:

Ata miina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ apure/ mo, dhala ris 'kwani kulum to ka wuny is ibwa kan mowa?

²⁶ Tapany can gi 'kwaniny'cesh doshkin ki is buni ki 'dishe/ mo

dhali itapa tuli isi montal 'de/ apo/ Tapa mo dhali apo/ a'dim piti jin ta'da Kristhos si'da/ mo.

²⁷ Haali/ ki gwon gana/ e pa yan apo/ cinṅkinam pini jin ta'da Yesus a'di jin karu ki she/ gi dhelel dhelel jin kara/ e Tapa tani Hirodus uni ka Punthi Bilaatus nyakki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani ma Israyil si'da/ mo tani uni 'baar mo nyak is tuli montal 'de/ mo ²⁸ mmomii a'di yin ki me'd pini mo dhali ki bwam pini jin onu isi twa/ a/ twa/ a/ innii mo midi war kansan mo be. ²⁹ Dhali shwane/ Tapa, hiliya po/ gwo gun ona uni ki 'bi'th gom to kun mina uni 'taki mii apo/ aman mo dhali ciki cinṅkinam pini 'bi'th mo ma mmo/o gwom pini ki dar gi monyju/ 'kwani mo ³⁰ me'dyin hedha / e abim pini

mmomii miiwaç mo dhali ki momer mo dhali dhan mii kun caaca kun minu mii ki gway gi Çin kinam pini jin ta'da Yesus jin karu ki she/ gi dhelel dhelel mo. ³¹ Dhali ki uni 'thon mo tani mo yikinki is mo e mo jin tula uni is nycine/ mo dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali uni oki gwo ma Arumgimis ki dar gi monyju/'kwani mo be.

Aris To 'Baar mo Gamu Me'd mo

³² Dhala waambuhany 'kwani 'peni bwam uni kun gam gwo is mo 'kon ka dun tal 'de/ mo dhali ki bwam tal 'de/ si'da/ mo. Dhali jamu/ yisa di'da i bwam uni jin o ki toŋ kamu/ tal 'de/ jin tana a'di mo tani ta jim piti ki is piti a'di 'de/ mo. Hili uni dhuna ris to 'baar mo imontał 'de/ mo. ³³ Dhali gwo gi mom'bi'th caaca mo tani imandhun ma Yesus ki she/ çi gwontor buni gom mompina Tapa Yesus 'peni mowu mo dhala 'the caaca ca'bkida po/ uni 'baar mo be. ³⁴ Haali/ wathiŋ kamu/ yisa di'da ibwam uni jin hara toŋ kamu/ yisa haali/ uni kun ta imanta gi mo mo walla gu'b mo tani uni ki yol uni mo dhala guurush 'doyina uni ki she yol mo be ³⁵ dhali dhu uni isho'k gi imandhunu ki she/ mo dhali to kwa/u bwa mo ka 'dete/ 'dete/ me'd jin mina wathiŋ kamu/ mii ta gi to mo be. ³⁶ Dhala Yuusup jin yuça imandhun ma Yesus ki she/ ki gwaya kamu/ ka Barnaaba (ki 'twam buni jin onu ki: ya/ gi momalas mo) jin ta Wathi/ Lawi jin ta wathi/ gi Paŋ Kuprus mo tani ³⁷ mmotana a'di gi mombunto mo tani a'di yolkina a'di mo dhala guurush 'doyina a'di mmodhu isho'k gi imandhunu ki she/ mo be.

5

Hananiyya dhala Sappiira mo

¹ Hili wathiŋ kamu/ jin yuçu gway ka Hananiyya uni ki ash jin yuçu ka Sappiira mo tani uni yoli

mo jin tana uni mo ² dhali boçkina guurush 'pen 'pena guurush gi she yol piti mo, ashim piti si'da/ nyak mishki a'di mo. Dhali a'di 'doyi'da guurush gi 'bana kamu/ mo dhali dhu a'di isho'k gi imandhun ma Yesus ki she/ mo. ³ Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Hananiyya, ata 'tu'd ma Setaan eya dum pini mmotham gwo o ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali boç 'bana kamu/ 'pen 'pena guurush jin yolu/ mo mo sa/? ⁴ Ki a'di dinuki yol naskina/ mo tani dina a'di ki ta jim pini /e' deya? dhali 'ko'di a'di yolkunu mo tani dina /e ki ta gi 'bi'th apo/ a'diya? Mii yan di /e ibwam pini mana kan? Gwon thus thamkina /e ki 'kwaniny' cesh yisa, hili thama /e ka Arumgimis mo be. ⁵ Dhali mmociç ma Hananiyya gwo gwansan mo tani a'di biçki'da 'cesh mo dhali çi shi/in piti mo be. Dhali monçogu caaca yayi'da po/ uni 'baar kun ciç a'di mo be. ⁶ Dhali 'kwanin dhuru'c cuki mis mo dhali 'tam a'di is mo dhali kal a'di ka piçe/ mo dhali kan a'di mo be.

⁷ Dhali mo ta'da tente/ jin wana e ka tente/ kwara mo mmoshor ma tente/ is i'ko'd me'dyan yayina ashim piti si'da/ ka enthus mo mmomola a'di a'di jin miikunu mo be. ⁸ Dhala Buterus oki'da yim gwo mo ki: Toŋ aha/ gwo mo ma, mo yola um ka guurush wa cikise/ mo 'taa? Dhala yim ki thoç a'di gwo mo ki: Nye, ka guurush wakan mo be. ⁹ Hila Buterus oki'da yim gwo mo ki: Ata gama um gwo me'd mmonał 'de/ mmopal Shi/ in gi Tapa kan mo? Hili ma, sho'k gi uni gun kankina kañim mo tani uni 'koni shan'tamo/ mo dhali uni mini kal /e ka piçe/ gara/ mo be. ¹⁰ Dhali ise/ a'di biçki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali çi shi/in piti mo dhali 'kwanin dhuru'c seyin mo dhali gama yim wuki'd mo be dhali uni kalki a'di ka piçe/ mo dhali kan a'di ka remambor ka kañim piti mo be. ¹¹ Dhali monçogu caaca yayi'da po/ kaniisa

'baar mo dhali apo/ uni 'baar mo kun cik to gwansan mo be.

Aris Jamas Mii dhali Momer Uni Thimkunu mo

¹² Dhali ki me'd gi imandhunu ki she/ mo tani momer ka ris dhali dhan mii caaca si'da/ miikunu mo ibwan 'kwani mo be, dhali uni 'baar mo 'kon ki bwan tal 'de/ eya lambalany ma Sulemaan mo.

¹³ Hili 'peni uni gun 'ko ki she/ mo tani wathij kamu/ yisa di'da jin eni uni mmo'dish mo is mo. Hili 'kwani man uni kagahara mo be.

¹⁴ Dhali imangam gwo is mo maru is ki nyanye/ e Tapa mo, awaambuhany 'kwani kun ta 'kwanij gwas uni ki upi lu/ mo. ¹⁵ To miikuni ki nyanye/ mo tani uni si'da/ ki kal kun 'bathan e bway mo dhali 'thi uni eya ci mo dhala birish si'da/ mo ka Buterus mmopena a'di uni mo tani akashiram piti mididi 'taki wupa po/ unin tiya 'peni bwam uni mo be. ¹⁶ Dhala waambuhany 'kwani si'da/ iiyin mmontal 'de/ mo 'peni pa kun 'kon is 'ko'd 'peni Pa Urushaliim mo mmo'doyu/ 'kwani kun 'bathan mo dhali uni gun toju bwa ka rum thus kun nyo/on mo dhali uni 'baar waçkunu ki 'beles mo be.

Imandhunu ki She/ Uni To'ckunu Bwa mo

¹⁷ Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo dhali uni 'baar mo kun nyak 'ko ki a'di mo (uni kun ta cej 'Kwani Sadukiyyin) dhali uni 'tu'du/ mo ki mondeeya du mo ¹⁸ dhali uni ki bu'th imandhun ma Yesu ki she/ mo dhali dhu uni mo e mo jin jinu 'kwani mo. ¹⁹ Hila man'doyu gwo gi Tapa mon'thiny mo tani a'di ka'dki'da sijin 'twañkal mo dhali sus uni ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: ²⁰ Iiyi um mo dhali doshi mo dhali tor 'kwani aris gwo 'baar mo gom mondiki/e yan e gu'b gi mondheleladhelel mo. ²¹ Dhali ki uni cik yan mo tani uni sekin e

gu'b gi mondheleladhelel ki mo kali kush mo dhali uni ki tor gwo mo.

Hili agasiis jin ca'd yayi'd mo dhali uni kun nyak 'ko ki a'di mo dhali yuk uni mo imontul is buni yan imontal 'de/ mo dhali montul isa kamu/ ki 'kwani gwanyjaka/ gi 'Kwani ma Israyiil mo dhali uni ki hash gwo i gu'ba sijin ki uni minu susu mo be. ²² Hili iboliish kun iikin mo tani uni 'koki gam uni eya sijin mo dhali uni dokkin mo dhali tor gwo mo ²³ mmo/o gwo mo ki: Gu'ba sijin gamkina am ki mu'th ki 'dantar mo dhali imanhil mo mo mmodosh ishan'tamo/ mo. Hili ki am ka'dkina a'di mo tani am 'konaki gam wathij kamu/ nycine/ mo.

²⁴ Dhali ki tapa jin ca'd ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali igasiis kun can mo cik gwo gwansan mo tani uni dunjorkin ma du is mo gom uni mo mmomina to yan ita ata mo. ²⁵ Dhali jin tal 'de/ yayi'd mo dhali tor uni gwo ki: Hili mo mo ma, 'kwanij gwas kun dhukina um eya sijin mo tani uni 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo mmodosh mo dhali mmotor 'kwani gwo mo. ²⁶ N'ko'd Tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo uni ki iboliish mo tani uni iikin mo dhali sus uni ki dar gi mondor mo haali/ uni ki ko/ 'kwani mo gom uni minu 'taki 'kosh ki wosh mo.

²⁷ Dhali ki uni suski uni mo tani uni ki dhu uni ibwambor montul is buni yan mo. Dhala gasiis jin ca'd dotki uni gwo mo ²⁸ mmo/o gwo mo ki: Am kankina um gwo ki 'bi'th mo mmo'koki tor gwo ki gway yansan mo, dhali hili ma, um 'tu'di Pa Urushaliim ki gwontor bum mo dhali um o ki guya bas wathi/ yan mmokara po/ am mo.

²⁹ Hila Buterus dhali imandhun ma Yesu ki she/ mo uni thok gwo mo dhali o gwo mo ki: Am mina mii mii gwo ma Arumgimis mo, yisa jin 'kwaniny'cesh yisa. ³⁰ Arumgimis gi ibabam bana 'de'kki'da Yesu

jin 'kosha um jwa mo mmohankina um a'di imis cwa mo. ³¹ A'di karkin ma Arungimis ki ca ki me'da bim poros piti mo mmota Amantel Mondiki/e 'Pen mo dhali ka Manwoth mmoçi mo jin rijuwa du is ki 'Kwani ma Israyiil mo dhali moŋgwam gom miinthus mo. ³² Dhali am tana iman/o gwo gom to gwansan am ki Shi/in Dheleladhelel si'da/ jin cin ma Arungimis gom uni kun ha gwom piti e mo mmomii mo be.

³³ Hili ki uni cik gwo yansan mo tani uni cithirkin ma dum buni ka nyor mo dhali 'kona gwo bwa mo mmo'kosh uni jwa mo. ³⁴ Hili jan tal 'de/ doshki'di bwam uni imontul is buni yan jin ta Wathim Parisi jin yuku ka Ghamala/iil jin ta'da mantor gwo gom gwoŋkan jin cinu mo dhali a'di jin taku ki momaŋ caaca ibwam ma ris 'kwani 'baar mo. Dhali a'di kanki gwo ki uni mini thoŋki imandhun ma Yesus ki she/ is 'ko'd naskina/ mo. ³⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'Kwani ma Israyiil, 'cunycuri is bum mo ma gom 'Kwani gwansan mo gom to kun mura umi mii mo. ³⁶ Haali/ ka cim jin t̄wa/a/ gwansan mo tani Thudaas doshki'd mo mmoŋor is piti ki a'di ita jan kamu/ jin ca'd mo. 'Kwanin gwas tiya wana e ki iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ mo gam is buni me'd ki a'di jin 'koshu jwa mo, dhali uni 'baar mo uni kun mii gwom piti mo tani uni ceker kunu bwa mo dhali toŋ kamu/ yisa gamu 'peni a'diya. ³⁷ 'Ko'di wathi/ yan mo tani Yahuusa gi Pany Jaliil ka cim gi moŋ'kwaru 'kwani gway mo a'di doshki'd si'da/ mo dhali a'di ki sus 'kwanin tiya per mo mmobaŋ a'di mo. A'di si'da/ this e mo dhali uni 'baar mo, uni kun mii gwom piti mo tani uni si'da/ ceker kunu bwa mo. ³⁸ Dhali shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Kwa/i is bum bwa mo 'peni 'kwani gwansan mo dhali dhalki uni 'kon uni 'cena

mo. Haali/ wakki/ gwo jin onu yan walla mii yan ta jin 'kwani mo tani a'di minu 'taki pi e mo be. ³⁹ Hili wakki/ a'di ta ji ma Arungimis mo tani um mini mol pi uni e mo be wakki/ um minu 'taki gam mo mmo'ko mmo/asa po/ Arungimis kan mo.

⁴⁰ Dhali gwom piti gama uni me'd mo. Dhali ki uni yukki imandhun ma Yesus ki she/ i uni mo tani uni ki dor uni mo dhali kan uni gwo mo ki uni mini 'koki o gwo ki gway ma Yesus mo dhali uni ki dhal uni mo mmo/ii mo be. ⁴¹ A'di iina uni mo 'peni bwambori montul is yan mo mmo'bora uni bwa mo ki uni dhuu ki montak wakan mmo'kosha uni is ka nyor kan ki mon'the is mo gom gway yan mo be. ⁴² Dhali isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali e pa mo tani uni 'koki daŋ gwo mo mmoŋor mo dhali mmoçi si'da/ mo ka Yesus yan ita'da Kriŋhos mo be.

6

'Kwanin Gwasi Pesu/ kun Lakkuu mo

¹ Dhali ka cim gwansan ki mondenju gi imancik gwo 'kokunu mo mmomar is mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Paŋ Griki miikina gumgum apo/ 'Kwani Ibraniyiin mo haali/ up buni kun wuna ikathim buni mo tani miikunu ka piny is mo e mo jin miinu to ka yempa/ mo. ² Dhali unin 'kume'd i'ce'dka su/ yukkina waambuhany imancik gwo i uni mo dhali o gwo mo ki: A'di diki 'bor jin mina aman dhal gwo ma Arungimis 'pen mo dhali miya tu'c ma tharabeesa mo. ³ A'di mina um, iwaŋ pem, ilak 'peni bwam um 'kwanin gwas pesu/ kun maŋu mo dhali kun 'tu'du/ mo ki Shi/in mo dhali ki yuk si'da/ mo uni kun mina ana mish dhu uni apowa tu'c yan mo. ⁴ Hili am mina roç sho'k mo mmo'tho ki sule/ mo dhali

* 5:36 urbumiyya

mmomii gwo mo. ⁵ Dhali gwo yan jin onu mo tani a'di 'borki'da waambuhany 'kwani 'baar mo bwa mo dhali uni kwanykina Istipanuus mo, a'di jin ta wathi/ jin 'tu'du/ ki mongam gwo is mo dhali ki Shi/in mo, dhala Pilibbus mo dhala Purukuurus mo dhala Nikanuur mo dhala Timuun mo dhala Parminaa mo dhala Nikula/uus jin ta Wathi/ gi Pan Anthaakiya jin bu'th gwoṅ 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁶ Uni gwahan idhuna uni ibwambori imandhunu ki she/ dhali ki uni 'thokin mo tani uni dhuki me'd buni apo/ uni mo be.

⁷ Dhali gwo ma Arungimis caki'd mo dhali mondeṅ gi iman-cik gwo markunu is mo e Pa Urushaliim kagahara mo dhala waambuhany igasiis caaca haki gwo yansan e jin gamu is mo.

Mo gi Bu'thkunuwa Istipanuus mo

⁸ Dhala Istipanuus 'tu'du/ ka 'the mo dhali ki mom'bi'th mo tani a'di miiki dhan mii kun caaca mo dhali momer si'da/ ibwanṅ 'kwani mo. ⁹ Hili 'kwanin tiya doshkin 'peni uni kun ta uni gi gu'b gi montul is jin yuku ki gu'b gi montul is gi 'Kwani Libartiin mo, dhali 'Kwani gi Paṅ Kerawaan mo dhali 'Kwani gi Pa Iskandariyya mo dhali 'peni uni gi Paṅ Kilikiyya mo dhali Pa Asiiyya mo uni sugkin ki gwo mo uni ka Istipanuus mo. ¹⁰ Dhali uni moli roç yuḅ yan mo dhali Shi/in jin ona a'di gwo mo be. ¹¹ Dhali uni wanki 'kwani is ka 'di/ mo dhali uni gun wanu is mo tani o gwo mo ki: Am cikkina a'di mmowal gwo sor apowa Musa dhali apowa Arungimis si'da/ mo. ¹² Dhali uni ka/ 'kwani is mo dhali 'kwaninṅ gwanyjaka/ si'da/ mo dhali iman'kwar to si'da/ mo dhali uni iiyina po/ a'di mo dhali bu'th a'di mo dhali sus a'di e montul is yan mo. ¹³ Dhali uni dhuki iman/ ak a'di gwo i is mo uni kun o gwo mo ki: Wathi/ yan diki dak gwo mo

mmo/o apo/ mo yan jin kogu mo dhali gwoṅkan jin cinu si'da/ mo. ¹⁴ Haali/ am cikkina a'di mo mmo/ o gwo ka Yesus yan gi Pa Naasira midi 'ce'd mo yan sho'k mo dhali ak mii ma Musa e mo kun tora a'di ana mo. ¹⁵ Dhali uni 'baar mo kun 'kon e montul is yan mmohila uni a'di ka 'thime/ mo tani mishki bwam/ em piti mo mmowakina e a'di ki bwam/e ma man'doyu gwo mo be.

7

Mo gi 'Ce'd ma Istipanuus Gwo She/mo

¹ Dhala gasiis jin ca'd o gwo mo ki: To gwansan wakana? ² Dhali a'di o gwo mo ki:

Imudhum pem dhali ibaba kana! Arungimis jin ta gi monyca mo tani a'di pi'da babam bana ka Ibrahiim i is ki a'di diki'd e uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b ntwa/ a/ me'd jin ca'ba a'di e Pan Haraan mo tani ³ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ ka piye/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'pena bas pini mo dhali yayi i mo jin miga/ tor /e mo. ⁴ N'ko'd a'di yaki'd ka piye/ 'peni Bampa/ gi 'Kwani Kaldaan mo dhali ca'b e Pan Haraan mo. Dhali 'peni mun mo tani ki com wuki'd mo tani Arungimis ki so'k a'di mo e bampa/ yan jin 'kokina um nycine/ shwane/ mo. ⁵ Dhali a'di diki ci a'di mala kamu/ nycine/ mo, wakan si'da/ ari 'bana kamu/ mmokar sho'k piti apo/ yisa. Dhali a'di ki o gwo is ki a'di mididi ci a'di a'di mo mmota jim piti mo be dhali ki emen piti n'ko'di a'di mo, ki a'di dar ga 'ci naskina/ mo. ⁶ Dhali Arungimis o gwo cikise/ mo be ki emen piti mini 'taki 'ko ki 'kus e bampaṅ kamu/ mo dhali ki uni mini 'taki sus uni mmota ciṅkina/ mo dhali mii uni ka ha'th'ko'd ki yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. ⁷ Dhali 'kwani gwansan jin mina uni ta ciṅkinam buni mo tani uni miga/ mii miiwak mo. A'di ta gwo jin

on ma Arumgimis kan mo. Dhali ɲ'ko'd mo tani uni mini pi ka piye/ mo dhali mii gwom pem e mo yan mo be. ⁸ Dhali a'di ki ɕi a'di gwo jin gamu me'd mo gom gwo ma munyjal yis mo dhali wakan Ibrahiim ki dhodha Is/ hak mo dhali ka cim pekwara mo tani a'di ki 'cith a'diya munyjal yis mo dhala Is/hak ki dhodha Yakuub mo dhala Yakuub ki dhodha waɕ gi idhan com kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo.

⁹ Dhali idhan com gwansan uni tan ma du dhapana powa Yuusup mo uni ki yol a'di iPam Masir mo dhala Arumgimis di'd e a'di mo ¹⁰ dhali woṭh a'di 'peni mo jin toju a'di bwa mo dhali ɕi a'di maɲ mo dhali moyuɕ mo ibwambor ma Pīrawn jin ta'da malik gi Pam Masir mo dhali a'di ki kar a'di ka mudhiir gom Bampa/ Masir mo dhali gu'b piti 'baar mo. ¹¹ Te/ pu'dki'da po/ Bampa/ Masiri 'baar mo dhali Paɲ Kanaan si'da/ mo dhali dhan moṅɔcu bwa di'd mo dhali ibabam bana gamki tonte/ yisa. ¹² Hili ka Yakuub ɕikki gwo ki tonte/ di'd e Pam Masir mo tani a'di tu'cki ibabam bana ki ii me'd jin twa/a/ mo. ¹³ Dhali ki me'd jin 'kon ma po/i su/ mo tani a Yuusup torki is piti eya tente/ e ikam mo dhali 'kwani ma Yuusup toru eya tente/ aPīrawn mo. ¹⁴ Dhala Yuusup ki hash gwo mo dhali yuɕa Yakuub jin ta com e a'di mo dhala risa bas piti kun ta 'kwani iss* 'kwanimpa 'kwara i'ce'dka ɕarpa'c mo. ¹⁵ Dhala Yakuub yaki'd ka lungu'b mo e Pam Masir mo dhali a'di wuki'd ki is piti mo dhali ibabam bana si'da/ mo be. ¹⁶ Dhali uni ɕalu mo mmo'cith Bampa/ gi Pan Shakiim mo dhali uni 'thinu mo e moɲ'kupaje jin yolkin ma Ibrahiim ki she yol gi 'dolkon kush 'peni iya/ ma Hamuur gi Pan Shakiim mo.

¹⁷ Hili ki moɲ gwo jin onu is

* 7:14 ɕamsa wa saba/iin

mo tani 'dishki'd mo jin gam ma Arumgimis me'd ka Ibrahiim mo dhali 'kwani can mo dhali mari is mo e Pam Masir mo, ¹⁸ gama malika kamu/ jin piki'd apo/ Bampa/ Masir mo jin diki misha Yuusup mo. ¹⁹ A'di yan miiki 'kwanim bana ka mak mo dhali mii ibabam bana ka ha'th'ko'd mmoṭa'k ushi ucim buni ka piye/ jin mina uni 'taki 'koki 'ko ki e mo be. ²⁰ Ki yil yan mo tani aMusa dhodhu mo dhali a'di ta yinthoɲ gana/ mo dhali a'di thipu ka ppe 'kupi kwara e gu'b gi com mo. ²¹ Dhali ki a'di ɕalu ka piye/ mo tani 'bwa/ ma Pīrawn taɕ a'di mo dhali thip a'di ki ya/m pitiɲ gana/ mo. ²² Dhali yuɕ gi 'Kwani Masiri 'baar mo tani a'di ye'thkunuwa Musa sho'k mo dhali a'di 'bitha'bi'th e gwom piti mo dhali miim piti si'da/ mo be.

²³ Hili ki a'di mura yila issu/ 'baar mo tani gwo pu'dki'da dum piti mo mmodoɕa waɕ 'kwanim piti kun ta iya/ ma Israyiil mo be. ²⁴ Dhali mmopara a'di jan tal 'den kamu/ e 'peni uni kun 'koshu ka wuny is mo tani a'di ki woṭh a'di mo dhali cesh a'di jin miinu ka ha'th'ko'd kan mo mmo'kosh Wathim Pam Masir jwa mo dhali rica ri'c gom a'di mo. ²⁵ Dhali a'di toshki'd ka waɕ piti mish gwo 'ban ka Arumgimis ki ɕi uni mo jin 'cuku ki me'd piti mo. Hili uni 'koki mish gwo 'ban mo be. ²⁶ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di pi uni i is mo uni kun 'koni mo/ as mo dhali a'di midi 'taki dhu uni mmogwam mo dok/ e mmo/ o gwo mo ki: Kana, um ta ikan mo be. Ata miina um ki shi/ ka rem 'kup kan mo? ²⁷ Hili a'di jin miiki'da mannyak ɕa'b piti ki shi/ mo tani a'di belki a'di mo mmoya mo mmo/ o gwo mo ki: Kaja kar /e ki tapa mmodwall gwo apo/ aman mo? ²⁸ E mini 'taki 'kosh aha/ jwa mo me'd jin 'koshkina /e Wathim Pam Masir katiliya? ²⁹ Dhala Musa guski'd mo

gom gwo yan jin onu mo dhali a'di warki'd ka mandi gi 'kus e Pam Madyaan mo e jin dhotha a'di iya/ isu/ mo.

³⁰ Dhali ki yila issu/ thimki'd mo tani aman'doyu gwo piki a'di i is em bwaasho e 'Kuwosh Sinaa/ eya le'dan o'd e ari cwa mo. ³¹ Dhali ka Musa parki a'di e mo tani a'di merki'd gom to jin mishkina a'di mo dhali ki a'di shor a'di is mo mmo'dish a'di is mo mmohil mo mo tani 'twa/ yayi'd 'peni Tapa ki: ³² Aha/ tana Arungimis gi ibabam pini mo dhala Arungimis ma Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo. Dhala Musa deena is kagahara mo dhali ko/ ki'da ko/ is mo mmohil a'di mo be. ³³ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: 'Cuka ppa/ 'peni sho'k pini mo ma haali/ mo yan jin dosha /e apo/ mo tani a'di ta'da 'cesh jin kogu mo be. ³⁴ Mishga/ ka jin gana/ monto'c bwa di'd e 'kwanim pem kun 'kon e Pam Masir mo dhali aha/ cikkina uni okonkin mo dhali aha/ dina mmoyaku/ ka 'cesh mo mmo'cuḵ uni mo. Dhali yayu/ shwane/ mo ma. Aha/ mina hash /e e Pam Masir mo.

³⁵ Musa yan jin ushkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja kar / e ki tapa mmodwall gwo mo tani a'di ihashkin ma Arungimis mo mmota tapa mo dhali mmota man'cuḵ uni ki me'd ma man'doyu gwo jin pi a'di i is e ari cwa mo. ³⁶ Wathi/ yan ishuni uni bway ka piye/ mo mmomiikina a'diya dhan mi kun caaca mo dhali momer si'da/ e Pam Masir mo dhali e bwaman dhan Yi'derj Kummam 'Per e mombwaasho ki yil issu/ mo. ³⁷ Yan ta'da Musa caan jin o ki uci ma Israyiil gwo mo ki: Amanci gwo min ma Arungimis ipiyu mo gom um 'peni bwaman ma wak bum mo mmowa e ki aha/ mo. ³⁸ Yan ta a'di jin di'd e montul is e mombwaasho nyakka man'doyu gwo jin o a'di gwo e 'Kuwosh Sinaa/ mo dhali nyak ki ibabam bana kun bu'th

gwo gi mondiki/e mmoḵi ana mo. ³⁹ Ibabam bana ush a'di gwo ha e mmomii mo. Hili uni ki bel a'di mo mmoya mo 'peni uni mo dhali uni dok ma dum buni ka nyan'ko'd iPam Masir mo mmo/owa Haruun gwo mo ki: ⁴⁰ Uḵ am to kun luḵu mo ma kun mini ii amani bwambor mo. Haala Musa yan jin susi ana ka piye/ 'peni Bampa/ Masir mo tani ana mola to jin yayi'di a'di mo be. ⁴¹ Dhali uni uk ari bip ka cim gwansan mo dhali 'do to jin 'ciḥu/ 'kus mo e tompinycon mo dhali 'bor bwa mo gom mii jin ta ji gi me'd buni mo. ⁴² Hili Arungimis tu'kki'd mo dhali ci uni bway mo mmoluḵ to kun 'kon e momis mo me'd jin 'kwarkunu e bwaman ma warka/ gi imanci gwo ma Arungimis kadhama/ mo ki:

Um ciyaa/ to/ e jin 'ciḥa um 'kus mo dhali to jin 'ciḥu si'da/ mmomii abas
ki yil issu/ e mombwaasho mo, ayy
'kwani ma wak ma Israyiila?

⁴³ Dhali um buthi gu'b burrinye/ ma Muuluuk mo
dhali acul kun ta tompinycon jin
yuḵu ka Rampaan mo
to gun uḵu kun uḵa um mmoluḵ
uni mo.

Dhali aha/ mina so'k um mo ibwampo/ Pam Baabil mo.

⁴⁴ Ibabam bana takan gi gu'b burrinye/ gom gwontor e mombwaasho me'd jin kara a'di a'di jin o gwowa Musa ki a'di midi uk me'd she/ mm jin mishkina a'di mo ⁴⁵ jin kala ibabam bana si'da/ ki mongarr buni ki she/ ki she/ mo nyakka Yashuu/ ki uni sekin mo e mo gi 'kwanin tiya kun bel ma Arungimis ka piye/ ibwambori bwam/ e gi ibabam bana mo ntaga cim ma Dawuu'd mo be. ⁴⁶ A'di gam moman ibwambor ma Arungimis mo dhali 'tho monyca'b goma Arungimis ma Yakuub mo. ⁴⁷ Hila Sulemaan nyan a'di gu'b mo. ⁴⁸ Bahili A'di jin

Cayaa/ e ki Ca mo diki ca'b e gu'b kun nyanu ki me'd mo me'd jin on ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki:

⁴⁹ Momis ta'da kursin tapam pem mo dhali mony'cesh ta cwa jin dhuka/ sho'k pem.

Gu'b gi wakata imina umi nyanaa/ mo? Tapa i/o'd kan mo.

walla ma mom pem jin miga/ isi/ is mo?

⁵⁰ Dina me'd pem ki uk to gwansani 'baar mo 'taa?

⁵¹ Um 'thek 'bam bum imis mo dhali um 'konuki 'citha/ munyjal ma du mo dhali 'ce si'da/ mo. Shi/in Dheleladhelel ura um isa yempa/ mo. Me'd jin miikina ibabam bum mo tani wakan miikina um si'da/ mo. ⁵² Jana 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo kun 'kona ibabam bum ki to'c 'kus mo? dhali uni 'kosh uni jwa mo uni kun tor gwo n'twa/a/ mo gom mmomina jan tal 'de/ jin mii'd ka kar/e iyayu/ mo. Um warkin ki iman'cith a'di is ki gwo mo dhali iman'kosh a'di jwa mo, ⁵³ um kun bu'th gwonkan jin cinu mo me'd jin kara iman'doyu gwo a'di mo dhali a'di karkina um yisa.

Mo gi 'Koshkunuwa Istipanuus ki Wosh mo

⁵⁴ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni cithirkin ma du mo dhali uni 'pe'dki she/ i a'di mo. ⁵⁵ Hili a'di mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di hilki momis ka 'thime/ mo dhali par monyca ma Arungimis e mo dhala Yesus si'da/ mmodoshkina a'di ka bim poros ma Arungimis mo ⁵⁶ dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ parkina momis ka'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani mmodosh ka bim poros ma Arungimis mo. ⁵⁷ Hili uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo dhali 'dap 'cem buni ki me'd mo dhali tha'th a'di ki is mo mmontal 'de/ mo ⁵⁸ dhali uni ki bit a'di ka pije/ 'peni bampa/ mo dhali 'kosh a'di

ki wosh mo be. Dhali iman/o gwo dhu burrinyem buni a'cesh isho'k gi dhuru'c washana kamu/ mo jin yuku ka Shawuul mo ⁵⁹ dhali uni ki 'kosha Istipanuus ki wosh mo mmoyuka a'di Tapa mmo/ o gwo mo ki: Tapa Yesus, budhi shi/ in pem mo. ⁶⁰ Dhali a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ mo ki: Tapa, dhalku/ ki kar miinthus yan i'bam buni mo. Dhali ki a'di o gwo kan mo tani a'di ki ish e mo be.

8

¹ Dhala Shawuul di'd mmogam bwa me'd mo gom wum piti mo be.

Shawuul To'cki'da Kaniisa Bwa mo be

Dhali ka cim yin tani mont'o'c 'kus caaca yayi'da po/ kaniisa jin di'di Pa Urushaliim mo dhali uni 'baar mo cekerki bwa mo i bampa/ 'baar mo e Pa Yahuudiyya mo dhali Pan Saamira mo, jasi imandhunu ki she/ uni i'kokin mo. ² Dhali 'kwani gun tana gayiin mo tani uni ikankina Istipanuus mo dhali gwon mo dhali ananki is kagahara gom a'di mo be. ³ Hila Shawuul mii'da nyor ka daran da kagahara mo mmoshi/ a kaniisa is mo dhali mmocica a'di gu'bi 'baar ki 'beles mo tani a'di ki dir 'kwani gwas mo dhali 'kwani up si'da/ 'ko'da 'cesh mo mmodhu uniya sijin mo.

Gwom 'Borga/ Cikunu mo e Pan Saamira mo

⁴ Uni si'da/ kun cekerki bwa mo tani uni iikin mo mmo'tor gwo ki lala'th mo be. ⁵ Dhala Pilibbus ya'd ka lungu'b mo e Pan Saamira mo be dhali ci uni gwo mo goma Kristhos yan mo. ⁶ Dhala waambuhany 'kwani cina dum buni ki bwan tal 'de/ ki gwo kun torkin ma Pilibbus mo me'd jin cika uni gwo mo dhali momer misha uni kun miikina a'di mo be. ⁷ 'Peni uni karis kun bu'th ma rum thus kun nyo/ on mo tani arum thus pikin mo mmocuuna uni ki dhan 'twa/ kun

caaca mo dhali uni tana ris kun mut̄ta/ is mo dhali kun ta njwol mo tani uni waçkunu mo be. ⁸ Dhali mom'bor bwa caaca di'di pa çaan mo be.

⁹ Wathiñ kamu/ di'd jin yuku gway ka Simaan mo. Nt̄wa/a/ mo tani a'di mii'da ruma tiya e pa çaan mo dhali 'Kwani gi Pan Saamira meren gom gwo jin ona a'di uni ki a'di ki is piti ta a'di jin ca'd ki tiya mo. ¹⁰ Dhali uni 'baar çì is buni ki gwom piti 'peni a'di jin gwa'da'd ntagi a'di jin ca'd mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/yan ta ji gi mom'bi'th ma Arumgimis jin yuku ki A'di jin Ca'd mo be. ¹¹ Dhali uni çì is buni ki gwom piti mo gom a'di mer uni is ki mii ma rum piti isa gush mo. ¹² Hili ki uni gam gwo ma Pilibbus is jin torkina a'di gom gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali gway ma Yesu Krist̄hos mo tani uni miikunu ki yi'de/ mo ki gwasi lu/ mo dhali ki upi lu/ si'da/ mo be. ¹³ Dhala Simaan ki is piti si'da/ a'di gam gwo is mo dhali miikunu ki yi'de/ mo. A'di nyaç ca'b ka Pilibbus mo mmohil momer mo dhali dhan miimer kun caaca kun miikunu mo tani a'di merki'd mo be.

¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun 'koni Pa Urushaliim, ki uni cik̄ki ki 'Kwani gi Pan Saamira bu'thki gwo ma Arumgimis mo tani uni ki tuca Buterus uni ka Yohaana ki iiku/ i uni mo. ¹⁵ Ki uni thulkin ka lungu'b mo tani uni 'thon gom uni ki uni mini 'taki bu'th Shi/in Dheleladhelel mo ¹⁶ haali/ a'di diki ya apo/ jamu/ i bwam uni naskina/ mo. Uni miikunu ki yi'de/ jasi ki gway gi Tapa Yesu 'te/ mo. ¹⁷ N'ko'd mo tani uni dhu uni me'di 'kup mo dhali uni bu'thki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ Dhali ka Simaan parki uni e mo mmodhuna imandhunu ki she/ uni me'di 'kup mo tani Shi/in Dheleladhelel cikunu mo a'di ki tor uni aguurush i e mo, ¹⁹ mmo/o gwo mo ki: Çiyaa/ mom'bi'th yan si'da/

mo ma, ki wathiñ kamu/ jin miga/ 'taki kar me'd pemi 'kup mo tani ki a'di si'da/ midi 'taki bu'th Shi/in Dheleladhelel mo. ²⁰ Hila Buterus ki thok̄ a'di gwo mo ki: Aguurush pini dhalki a'di nyaç sho'k 'ce'd ki/ e mo haali/ /e toshki gam to jin çin ma Arumgimis ki me'd ka guurush 'te/ mo. ²¹ /E dar gi to walla mii e gwo yan mo haali/ adum pini diki 'bor ibwambor ma Arumgimis mo be. ²² Rici adu is mo gom miinthus pini yan mo dhali 'thoyi Tapa mo ma, ki gwo jin kuluma / e ibwa wakan mo minu 'taki gwam /e mo. ²³ Haali/ mishga/ ki /e din e mo ma çì/ jin ka/aça/ mo dhali mondeku gi miinthus mo. ²⁴ Dhala Simaan thok̄ a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: 'Thoyi Tapa gom aha/ mo ma ki to gwansan kun ona um mini 'koki 'taki pu'du/ apo/ aha/ mo.

²⁵ Dhali ki uni çì gwontor buni mo dhali tor gwon Tapa mo tani uni dok̄kin ka nyan'ko'd mo mPa Urushaliim mo dhali tor gwom 'borga/ eya ris pa gi 'Kwani gi Pan Saamira mo be.

Pilibbus dhali Wathi/ gi Pañ Gale/jin Ta Mantil mo

²⁶ Hila man'doyu gwo gi Tapa ki owa Pilibbus gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki 'ko'd gwar ka biny cam ki bway jin ya'd ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo ntagi Pañ Ghassa jin ta mombwaasho mo. ²⁷ Dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo. Dhali hili Wathi/ gi Pañ Gale/ di'd jin ta mantil mo dhali jin ta tapa jin ca'd 'pena Kandaaka, a'bom jin ta'da malik gi 'Kwaniñ Gale/ mo. A'di ta'da mandhuwa guurush piti 'baar mo. A'di si'da/ yayi'di Pa Urushaliim mmolun mo be. ²⁸ Dhali a'di di'd mmodok̄ ka nyan'ko'd mo dhali a'di ca'bki'd i bwaman ma arabiya jin dira shumaram mo dhali di'd mmoden gwo jin 'kwarkin ma mançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo jin yuku ka Ishaya mo

be. ²⁹ Dhali Shi/in Dheleladhelel ki owa Pilibbus gwo mo ki: Shori is pini mo ma dhali 'dishi a/arabiya yan is mo. ³⁰ Dhala Pilibbus guski'di a'di mo dhali cik gwo jin deŋa a'di gwo e mo jin 'kwarkin ma mançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin yuku ka Ishaya mo tani dhali o a'di gwo mo ki: Gwo jin deŋa /e e mo tani misha /e 'ban mo 'taa? ³¹ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Miga/ mish 'peni mana ki dar gi wathi/ mmothuk aha/ gwo isi ciki/ mo. Dhali a'di yukki'da Pilibbus mo mmoseyu/ a/arabiya mo dhali nyak ca'b ki a'di mo. ³² Dhali gwo 'peni Gwo ma Arungimis jin 'kwaru jin deŋa a'di e mo tani wa cikise/ mo be, jin o'd ki:

A'di susu me'd ka'bal mmo'cih 'kus mo
dhali me'd ari ka'bal jin mol 'twa/
wal ibwambor ma man'cih
a'di amur piti mo tani

wakan si'da/ a'di diki ce'e twam piti mo.

³³ Dhali mmokara a'di is piti ki gwa'd mo tani mondwall gwom piti kwa/ u mo 'peni a'di mo.

'Kwani kun tana anyakum yil ki a'di mo tani kaja a'di jin midi ci gwo ki lala'th mo?

Haali/ mondiki/em piti gunu 'peni mony'cesh yansan mo.

³⁴ Dhali a'di jin ta mantil oki'da Pilibbus gwo mo ki: Tor aha/ gwo mo ma, amanci gwo ma Arungimis kadhamo/ yin mo tani a'di tori gwo goma ja sa/? A'di tori gwo gom is piti mo 'taa? walla gom wathiŋ kamu/ mo. ³⁵ Dhala Pilibbus ka'd twam piti mo dhali tel a'di Gwo ma Arungimis yin 'pen jin 'kwarkunu mo tani a'di ki ci a'di gwo goma Yesu mo be.

³⁶ Dhali mmo/iina uni ibway mo tani uni pu'dkin mo e yi'deŋ kamu/ mo dhali a'di jin ta mantil ki o gwo mo ki: Hili yi'de/ a'dan mo. Ata a'di jin midi non aha/ mmomii ki yi'de/ mo? ³⁷ Dhala Pilibbus ki o

a'di gwo mo ki: Wakki/ /e gam gwo is ka dum pini 'baar mo tani /e minu mish mii mo be. Dhali a'di ki thok gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gama gwo is ka Yesu Kristhos ta Ya/ ma Arungimis mo be. ³⁸ Dhali a'di ki kan gwo mo ka arabiya jin dira shumaru minu dosh mo dhali uni su/ thulkin ka lungu'b i bwaman yi'de/ mo uni su/ ka Pilibbus uni ki a'di jin ta mantil mo, dhali a'di ki mii a'di ki yi'de/ mo be. ³⁹ Dhali ki uni sen ka piye/ 'peni yi'de/ mo tani Shi/in gi Tapa a'di borki'da Pilibbus mo be dhali a'di jin ta mantil par a'di e dok/ e yisa haali/ a'di ya'd mo i bway piti mmo'bora bwa a'di mo. ⁴⁰ Hila Pilibbus gamkunu mo e Pa Ashduu'd mo dhali mmo'ciha/ a'di pa yin mo tani a'di ki tor gwom 'borga/ e pa 'baar mo ntagi a'di pu'dki'd e Paŋ Kaysariyya mo be.

9

Mo jin Tu'k ma Shawuula Du Is mo

¹ Hila Shawuul dek ma nyor kagahara naskina/ mo tani a'di shwa'da 'cesh ki sho'k mo dhali 'kosha 'kosh apo/ imancik Tapa gwo mo dhali a'di yaki'da gasiis jin ca'd mo ² dhali dot a'di awarka/ gi Pan Dimashk ki gu'b gi montul isi 'baar mo, wakki/ a'di midi 'taki gam kun tiya kun ta 'kwani gi Bway yan mo tani wakki/ uni mini 'taki ta gwas mo walla up mo tani a'di midi 'taki bu'th uni mmodek mo dhali susu mo e Pa Urushaliim mo be. ³ Dhali ki a'di di'd mmoya mo tani a'di 'dishki Pan Dimashk is mo dhali ki jahanne/ ise/ monkush 'peni momis 'twakki mo mo mmo'kam a'di is mo. ⁴ Dhali a'di bitki'da powa 'cesh mo dhali a'di cikki 'twa/ mmo/o a'di gwo mo ki: Shawuul, Shawuul. Ata toca/ e aha/ 'kus kan mo. ⁵ Dhali a'di o gwo mo ki: /E tana ja Tapa mo? Dhali a'di o gwo mo ki: Aha/ tana Yesu jin toca/ e 'kus mo. ⁶ Hili cuyi

/e mis mo ma dhali yayi ciç bampa/ mo ma, dhali a'di minu tor /e mo a'di jin mina /e imii mo be. ⁷ Dhali 'kwaniñ gwas kun nyakki ii ibway ki a'di mo tani doshkin mmomol gwo o mo mmocika uni gwo mo dhali mmo'kona uni ki par wathiñ kamu/ e mo. ⁸ Dhala Shawuul cu mis 'pena powa 'cesh mo dhali ki a'di ka'dki e mo tani a'di mol to par e mo dhali uni ki sus a'di ki me'd mo dhali sus a'di e Pan Dimashk mo be. ⁹ Dhali ka cim kwara mo tani a'di dar gi e mo dhali a'di shwa to yisa dhali a'di diki pi to si'da/ mo be.

¹⁰ Dhali amancik gwoñ kamu/ jin di'd e Pan Dimashk jin yuku ka Hananiyya mo dhali Tapa o a'di gwo ki tonyjan mo ki: Hananiyya. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Hili ma. Aha/ dina imahan mo be Tapa mo. ¹¹ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki bway jin yuku ka Doshki Dhi'c mo dhali yayi igu'b ma Yahuusa mo dhali ñap wathi/ 'peni Pan Tharsuus jin yuku ka Shawuul mo haali/ a'di 'thoki'd mo. ¹² Dhali wathi/ mishkina a'di jin yuku ka Hananiyya mo mmoseyu/ bwaman mo mmodhu me'da po/ a'di mo ki a'di midi 'taki mish mo mo. ¹³ Hila Hananiyya thok gwo mo ki: Tapa, aha/ ciça gwo 'peni 'kwani ka ris gom wathi/ yan gom miim piti wa'di shi/ kagahara yisa kun miikina a'di ki 'kwanim pini kun dhuna /e ki she/ gi dhelel dhelel mo e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Dhali i mahan si'da/ a'di ta gi gwo 'peni igasiis kun can mo mmodek uni 'baar mo kun yer gway pini mo. ¹⁵ Hili Tapa o a'di gwo mo ki: Yayi i bway pini mo ma haali/ a'di ta ton'kul bwa jin kwanyika/ gom aha/ mo mmokal gway pem ibwambori 'kwanin tiya kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali imalik si'da/ mo dhali uci ma Israyiil mo be. ¹⁶ Haali/ aha/ mina tor a'di to kun wana risa kun mina isi mii 'kosh a'di ka nyor gom gway pem

mo. ¹⁷ Dhala Hananiyya yaki'd mo dhali seki gu'b mo dhali mmodhu a'di me'di is mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pem ka Shawu-ula. Tapa jin ta'da Yesus jin piki /e isi bway jin yayina /e mo tani a'di tuci aha/ ki yayu/ mo, ki /e mini mish mo mo dhali ki /e minu 'tu'd mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo. ¹⁸ Dhali ise/ to jin wana e ka pampara/ bitkin 'peni em piti mo dhali a'di mishki mo mo be. Dhali a'di ki cu mis mo dhali a'di mi-ikunu mo ki yi'de/ mo ¹⁹ dhali a'di bu'th tonçe/ mo dhali 'bidhu is mo be.

Shawuul A'di Ciki Gwo e Pan Dimashk mo be

Dhali a'di di'd ka cim ka hony/ e nyakki imancik gwo kun 'kon e Pan Dimashk mo. ²⁰ Dhali ise/ a'di ki ci gwo e gu'b gi montul is buni mo goma Yesus ki a'di ta Ya/ ma Arungimis mo be. ²¹ Dhali uni 'baar mo kun cik a'di gwo mo tani merkin kagahara mo dhali o gwo mo ki: A'di diki ta a'di jin di'd e Pa Urushaliim jin 'ce'd 'kwani kun yer gway yan sho'k mo 'taa? Dhali a'di yayi'di mahan si'da/ mmomii kan ki a'di midi 'taki sus uni mmodek mo ibwambor gi igasiis kun can mo. ²² Hila Shawuul 'bitha is ki nyanye/ mo dhali a'di dumpulki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Dimashk mo mmony/ gwo ka kar/ e ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be.

Shawuul A'di Yeki'd mo 'Peni 'Kwani Yahuuda/ mo

²³ Dhali ka cim tana ris thimkin mo tani 'Kwani Yahuuda/ gam gwo me'd ka rem 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ²⁴ Hila wu'th buni pu'dki'da Shawuul mo. Dhali uni timki 'twanjal pa si'da/ montee mo dhali mon'thiny ilu/ mo jin mina uni 'taki 'kosh a'di jwa mo be. ²⁵ Hili imancik a'di gwo bu'th a'di mon'thiny mo dhali thul a'di ka 'cesh ka shi/ ki enj 'kupa gangaranj gonj ka nura/ i e mo be.

Shawuul A'di Diki'd mo e Pa Urushaliim mo

²⁶ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e Pa Urushaliim mo tani a'di palki is piti gam me'd nyakki imancika Yesus gwo mo be. Dhali uni 'baar mo ko/ a'di mo, mmo'koki gam gwo is ki a'di ta'da mancik gwo mo be. ²⁷ Hila Barnaaba bu'th a'di mo dhali sus a'di e imandhunu ki she/ mo dhali ci uni gwo mo mmomisha a'di Tapa ibway mo dhali a'di tor a'di gwo si'da/ mo, dhali a'di si'da/ ki a'di di'di Pan Dimashk mo tani a'di tor gwo e gway ma Yesus mo mmodiki ju/ mo be. ²⁸ Dhali a'di diki'd nyakki uni mmokul gu'b e Pa Urushaliim mo ²⁹ mmo'tor gwo e gway gi Tapa mo mmodiki ju/ mo. Dhali a'di o gwo mo dhali su'k ki gwo apo/ 'Kwani Yahuuda/ kun ta 'Kwanin Griki mo. Hili uni nap a'di mmo'kosh jwa mo. ³⁰ Dhali ka wak piti mishkin mo tani uni sus a'di ka lungu'b mo e Pan Kaysariyya mo dhali tu'c a'di mmoya Pan Tharusus mo be.

³¹ A'di tan ma kaniisa gi monku'th is e Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali Pany Jaliil mo dhali Pan Saamira si'da/ mo mmonyanu uni is mo dhali mmo/ii ki monko/ gi Tapa dhali e momalas gi Shi/in Dhelelad-helel mmomar is mo be.

Iniyaas A'di Waçkunu mo be

³² Dhali a'di warki'd ki ya ma Buterus e moyam piti 'baar mo ki 'beles mo tani a'di yaki'd ka lungu'b si'da/ e uni kun dhunu ki she/ gi dhelel dhelel kun 'kon e Pan Ludda mo. ³³ Dhali e mun mo tani a'di gamki wathin kamu/ jin yuku gway ka Iniyaas mo jin ish 'ko'da cim piti ki yil pekwaro mo haali/ a'di mutta/ is mo be. ³⁴ Dhala Buterus ki o a'di gwo mo ki: Iniyaasa, Yesus Krithos waçki / e mo. Cuyi mis mo dhali thosona cim pini mo ma. Dhali ise/ a'di cuki'd mo. ³⁵ Dhali aris uni kun 'kon e Pan Ludda mo dhali Pan Saruun mo mishki a'di mo dhali uni tu'kkun ki Tapa mo be.

Thabiitha A'di Tu'kkunu Is mo Mmodi ki E mo

³⁶ Dhala mancik gwon kamu/ diki'd e Pan Yaapa jin yuku ka Thabiitha jin ta gi 'pemen ki 'twam buni jin yuku ka Ghasaala mo. A'bom yan 'tu'du/ ka tuca 'borga/ mo dhali mii mii gom 'kwani gun hatha'ko'd mo kun miikina a'di to mo. ³⁷ Dhali a'di warki'd ka cim gwansan ki a'di soka is mo dhala yim wuki'd mo. Dhali ki uni upki a'di is mo tani uni ki 'thi a'di e gu'b jin nyanu ka makampo/ mo. ³⁸ Dhali gom Pan Ludda 'dish Pan Yaapa is mo tani imancik gwo mmocika uni gwo ka Buterus di'di mun mo tani uni ki hash 'kwanin su/ mmo/ ii a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo ki: Dhalku/ ki miiya diite/ mo mmonyak ya ki am mo. ³⁹ Dhala Buterus cuki'd mo dhali yayi'd nyak ki uni mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani uni suski a'di e gu'b jin nyanu ka makampo/ mo dhala ris up kun wuna ikathim buni doshkini 'ko'd gwar piti mo mmoko mo dhali mmo'tor burrinyen tura bi mo dhali burrinye/ kun hidhuwa po/ tiya mo kun thosonkin ma Ghasaala ki a'di nyak di ki uni mo. ⁴⁰ Hila Buterus tho'thki uni 'baar mo tani dhali a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo dhali mmo'tu'k'kup ki is piti mo tani a'di ki o gwo mo ki: Thabiitha, cuyi mis mo ma. Dhali a'di ka'dki em piti mo dhali ki a'di parki'da Buterus e mo tani a'di cu mis mo. ⁴¹ Dhali a'di ci a'di me'd piti mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali mmoyuka a'di imandhunu ki she/ gi dhelel dhelel mo dhali up kun wuna ikathim buni mo tani a'di ki tor uni ayim mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁴² Dhali a'di warki'd ki mo jin mishu ki lala'th e Pan Yaapa 'baar mo dhali 'kwani ka ris gamki Tapa gwo is mo. ⁴³ Dhali a'di warki'd ki mo jin ca'bki'na a'di mo ka cim ka ris e Pan Yaapa mo nyakka Simaana kamu/ jin ta'da manku'cur yit mo be.

10

Buterus dhala Karniliyuus mo

¹ Dhali wathin kamu/ diki'di Pan Kaysariyya jin yuku gway ka Karniliyuus mo jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanim pa mudhe'd mo ki mo jin yuku ki mo jin jin ma askar aji eya Ithaliyaan mo be. ² A'di ta wathin gayiin dhali a'di ta a'di jin ko/ki'da Arungimis mo uni ki kun gu'b piti ilu/i'baar mo dhali jin ci tom piti kagahara gom 'kwani kun hatha'ko'd mo dhali 'tho'da Arungimis isa yempa/ mo. ³ Ki mo wana e ka tente/ ikwara mmodina a'di ibum 'ban mo tani ki tonyjan parkina a'di e eya tente/ mo tani aman'doyu gwo ma Arungimis pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Karniliyuus. ⁴ Dhali a'di mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmoko/ is mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ata Tapa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mon'thom pini dhali to kun china / e cuki'di mis mo gom mo jin minu ka / e e mo ibwambor ma Arungimis mo. ⁵ Dhali shwane/ dhuyi 'kwanin gwas 'pen mo mmo/ii Pan Yaapa mo dhali susa Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo. ⁶ A'di ca'bki'd nyakka Simaan jin ta'da man'kucur yi' mo. Gu'b piti di'di yana gap mo. ⁷ Dhali ka man'doyu gwo jin tor a'di gwo yaki'd 'peni a'di mo tani a'di yu'ki imanmiiya tu'c gi gu'b piti isu/ mo dhala askara kamu/ 'peni uni jin ta'da gayiin mo jin cor a'di ki sule/ mo tani ⁸ dhali mmorasha a'di gwo e 'baar mo gom uni mo tani a'di ki dhu uni 'pen mo mmo/ii Pan Yaapa mo be. ⁹ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ki uni 'kon e mo/ iim buni mo dhali ki uni 'dish pa is mo tani Buterus seki 'kungan' mo mmo'tho ki mo jin wana e ka tente/ ibwan'kup mo. ¹⁰ Dhali a'di 'kosha te/ mo dhali napa to mo mmoshwa mo. Hili ki uni 'kon mmothoson to mo tani a'di bita is jwa mo.

¹¹ Dhali a'di hilki momis ka'du mo dhali ton'kul bwan kamu/ thulki mo jin wana e ka dhan burriney/ jin dhaluwa 'cesh ki shem 'pena bi donon apowa 'cesh mo ¹² kun 'kona ris to 'baar mo kun 'kona jamas ki she/ ki she/ nycine/ mo to/ e kun 'kona sho'k do donon mo dhali tony'cesh kun paaran mo dhali 'dii kun peni mis mo. ¹³ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di ki: Cuyi mis mo ma, Buterus. 'Koshi ma dhali 'kayi mo. ¹⁴ Hila Buterus ki o gwo mo ki: Yisa wakana, Tapa, haali/ aha/ dinaki 'ka ton kamu/ tal 'de/ ki sule/ jin ga/u mo walla jin 'konuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ¹⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di dok/ e me'di su/ ki: A'di jin thosonkin ma Arungimis ki dhelel dhelel mo tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/u mo ma. ¹⁶ Dhali yan miikunu me'di kwara mo. Dhali ise/ ton'kul bwa bu'thkunu e momis mo.

¹⁷ Dhali ka Buterus dumpulki'd kagahara ki is piti mo gom tonyjan yan jin para a'di e mo tani dhali gom 'pemen piti midi 'taki ta ji gi wakata mo tani hili 'kwanin gwas kun tu'c ma Karniliyuus ki iiku/ mo tani mmodotkina uni gu'b ma Simaan mo tani uni doshkin ibwambor 'twan'kal gu'b mo, ¹⁸ dhali yukkina yuk mo mmodot gwo mo wakka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo tani midi 'taki ca'bi mahan mo. ¹⁹ Dhali ka Buterus di'd mmokulum gwon tonyjani bwa mo tani Shi/in o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, 'kwanin gwasi kwara napi / e mo. ²⁰ Hili cuyi mis mo dhali thuli / e mo ma dhali yayi nyakki uni mmodiki dhan gwo i she/ mo, gom aha/ tuca uni mo be. ²¹ Dhala Buterus thulki'd ka 'ceshi 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana a'di jin napa um ti. Um iyyin kata? ²² Dhali uni o gwo mo ki: Karniliyuus jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanimpa mudhe'd jin ta wathi/ jin mii'd ka qar/ e mo

dhali ta a'di jin ko/ki'da Arumgimis si'da/ mo dhali jin maṅa 'kwani gi Bampa/ Yahuuda/ 'baar mo tani a'di cin ma Arumgimis gwo ntwā/ a/ ka man'doyu gwo jin dheleladhelel mo mmohashi /e e gu'b piti mo dhali mmocik gwo 'peni /e mo. ²³ A'di yukkina a'di uni bway bwan gu'b mo dhali dhu uni mmota yilkina/ mo be.

Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di cu mis mo dhali ya nyaḱki uni mo dhali kun tiya 'pena wak buni 'peni Pan Yaapa nyak ii ki uni si'da/ mo. ²⁴ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani uni seki Paṅ Kaysariyya mo. Dhala Karniliyuus di'd mmocor uni mo mmoyukkina a'di abas piti imontaḷ 'de/ mo dhali imugun ganam piti kun ena a'di ki en gana/ mo. ²⁵ Dhali a'di warki'd ki mo jin sen ma Buterus mo tani aKarniliyuus gam a'di 'kup mo dhali bitki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali luṅ a'di mo. ²⁶ Hila Buterus 'de'kki a'di ki mis mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Aha/ ki is pem si'da/ tana wathi/ mo. ²⁷ Dhali ki a'di tor'ki'da tor ki a'di mo tani a'di seki bway bwan gu'b mo dhali gamki 'kwani ka ris tulki isi montal 'de/ mo. ²⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um ki is bum mishkin ki a'di nonu mo ki gwonḱan jin cinu ki wathi/ jin ta Wathi/ Yahuuda/ mididi mol is piti gam me'd mo walla mididi ki ya e jan kamu/ 'de/ e bampaṅ kamu/ mo. Dhali hili Arumgimis tor'ki aha/ ki aha/ mina diki 'taki yuk wathiṅ kamu/ tal 'de/ ki jin ga/u mo walla jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ²⁹ Haali/ a'di wakan mo tani aha/ si'da/ yayina um ki dar gi gwon dhan mo haali/ aha/ hashkunu mo. A'di dotka/ um ki gwonta ihashkina um aha/ mo.

³⁰ Dhala Karniliyuus o gwo mo ki: Acim donon jin di'di twa/ a/ ntagi mo yan shwane/ mo tani aha/ dina mmobu'th mon'tho ka tente/ kwara e gu'b pem mo. Dhali hili

mo mo ma. Wathi/ doshki'd ibwambori aha/ ki burriṅye/i is ki ra/ ra/ mo ³¹ dhali o gwo mo ki: Karniliyuus, mon'thom pini ciku mo dhali to kun cina /e mo tani kakunu e mo eya Arumgimis mo. ³² Haali/ a'di wakan mo tani hashki gwo mo e Pan Yaapa mo dhali yuka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo. A'di ta yilkina/ e gu'b ma Simaan jin ta'da manḱur yit iyana gap mo. ³³ A'di hashka/ /e gwo mo ise/ dhali /e miin ki 'bore/ mmoyayina /e kan mo. Shwane/ haali/ a'di wakan mo tani aman 'baar mo imahan 'kona e buṅ'kus ma Arumgimis mo mmocika ris to 'baar mo kun kankina Tapa /e gwo mo.

Buterus A'di Tor'ki Gwo e Gu'b ma Karniliyuus mo

³⁴ Dhala Buterus ka'd 'twam piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ nyithkina ka Arumgimis diki mii mii ka gwar 'de/ gom 'kwani mo. ³⁵ Hili em bampany 'ceshi 'baar mo ki 'beles mo tani a'di jin ko/ a'di mo dhali mii miinḱar/ e mo tani a'di misha a'di bu'th mo. ³⁶ Gwo jin hashkina a'di uci ma Israyiil mo mmoci gwom 'boro'd ki monḱu'th is ma Yesus Kristhos mo (a'di jin ta Tapa gom 'kwani 'baar mo) - ³⁷ Gwo caan jin onu misha um ki is bum mo a'di jin cinu ki lala'th e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo mmotelu a'di 'pen mo 'peni Pany Jaliil mo 'ko'di gwo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ jin cinu mo be. ³⁸ Yesus gi Pa Naasira mmo'kosh ma Arumgimis a'di ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali mom'bi'th si'da/ i'kupi a'di mo, tani, a'di jin maṅaski'd ki mis mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmowotha ris 'kwani kun 'kosh ma ruma 'cesh mo be, haali/ Arumgimis di'd e a'di mo. ³⁹ Dhali am tana iman/o gwo goma ris to gwansan kun miina a'di e bampaṅ 'Kwani Yahuuda/ mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo. A'di si'da/ jin

'koshkina uni jwa mo mmohankina uni a'di apo/ cwa mo. ⁴⁰ A'di 'de'k ma Arumgimis mmis ka cim kwara mo dhali tor a'di eya tente/ mo ⁴¹ yisa ka ris 'kwani 'baar yisa, hili ki iman/ o gwo kun lak ma Arumgimis 'thissa/ kun ta aman kun nyak to shwa ki a'di mo dhali mmonyak to pi ki a'di mo 'ko'di a'di piki'd 'peni mowu mo be. ⁴² Dhali a'di kan am gwo mmoci 'kwani mo dhali te gwo mo ki a'di ita a'di jin kar ma Arumgimis mmota adwallinj gwo gom uni gun 'kon ki e mo dhali uni gun wukin mo. ⁴³ Gom a'di mo tani aris imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo uni te gwo mo ki ki gway piti mo tani aris 'kwani 'baar ki 'beles kun gam a'di gwo is mo tani mini bu'th monjgwan gom miinthus mo be.

'Kwani gun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ Bu'thki Shi/ in Dheleladhelel mo

⁴⁴ Hili ka Buterus di'd mmo/ o gwo gwansan mo tani Shi/in Dheleladhelel yaki'da po/ aris uni 'baar mo kun cik gwo mo. ⁴⁵ Dhali uni kun 'cithu/ amunyjal yis kun gam gwo is mo tani merkin kagahara mo, uni 'baar mo kun iina Buterus haali/ to jin cinu ki me'd jin ta Shi/in Dheleladhelel mo gacki'da po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo. ⁴⁶ Haali/ uni cik uni mmo/o gwo ki 'twan tiya dhali manja Arumgimis mo. N'ko'd mo tani aButerus tho'k gwo mo ki: ⁴⁷ Mina wathinj kamu/ mish non yi'de/ ki uni minu 'taki 'koki mii ki yi'deya, uni kun bu'th Shi/ in Dheleladhelel me'd ana mo 'taa? ⁴⁸ Dhali a'di kan uni gwo mo ki uni minu mii ki yi'de/ ki gway ma Yesu Kristhos mo. Dhali uni dotki a'di mo mmoca'bi uni ka cim ush'ceenne/ mo be.

11

Buterus A'di Lolopki'da Kaniisa Gwo e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali kun tiya 'pena wak kun 'kon e Bampa/ Yahuudiyya mo cikki gwo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ buthi gwo ma Arumgimis mo. ² Dhali ka Buterus yayi'd 'kup ki misi Pa Urushaliim mo tani uni kun 'cithuwa munyjal yis mo su'k a'di ki gwo mo ³ mmo/ o gwo mo ki: Katinta sa/? iyana /e i 'kwani gun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo dhali nyak to shwa ki uni mo? ⁴ Hila Buterus tel gwo 'pen mo mmo'or gwo i uni ka rotham po/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁵ Ki aha/ dina e Bampa/ Yaapa mo mmo'tho mo dhali aha/ bita is jwa mo mmopar tonyjan e mo. Ton'kul bwan kamu/ thulki'd mo jin wana e ki dhan burrinye/ jin dhaluwa 'cesh 'peni momis ki shem 'pena bi idonon mo. Dhali a'di yayi'di aha/ ciki/ mo be. ⁶ Dhali ki aha/ dina mmohil a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmokulum gwo ibwa mo tani aha/ mishkina apo/ a'di mo to/e kun 'kona sho'k do donon kun ta kuny 'cesh mo dhali tombwaasho mo dhali to kun paarana 'cesh mo dhali 'dii kun peni momis mo be. ⁷ Dhali aha/ cika 'twa/ si'da/ jin o gwo i aha/ mo ki: Cuyi mis mo ma, Buterus, dhali 'koshi ma dhali 'kayi mo. ⁸ Hili aha/ ona gwo mo ki: Yisa wakana Tapa haali/ ton kamu/ jin ga/ u walla ton kamu/ jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo tani a'di yisa ya'di 'twam pem me'd 'deya. ⁹ Hili 'twa/ tho'ku mo me'di su/ 'peni momis mo ki: A'di jin thoson ma Arumgimis ki dhelel dhelel mo tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/ u mo ma. ¹⁰ Dhali a'di miinu me'di kwara mo. Dhala ris to budhu e momis dok/ e mo. ¹¹ Dhali hili mo mo ma, 'kwani' gwasu kwara doshkin ibwambor gu'b jin 'kona aman nycine/ mo tani mmohashkunu uni 'peni Pa' Kaysariyya i aha/ mo. ¹² Dhali Shi/ in tu'c aha/ mmonyak ya ki uni mo

ki dar gi gwon dhanj mo. Dhali unim pe'de/ gwansan si'da/ 'pena wak mo tani nyak ii ki aha/ mo. Dhali am sekina gu'b wathi/ mo be. ¹³ Dhali a'di torki aman gwo mo mmopara a'diya man'doyu gwo e mo mmodosh igu'b piti mo dhali o gwo mo ki: Hashi gwo e Pan Yaapa mo ma mmoyuka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo ¹⁴ jin midi o /e gwo mo, gwo kun minu woth /e mo ki kuj gu'b pini ilu/ mo. ¹⁵ Dhali me'd jin telka/ gwo 'pen mo mmo/o mo tani Shi/in Dheleladhelel yayi'da po/ uni mo me'd jin yakina a'di apo/ ana ka muj'kup mo be. ¹⁶ Dhali aha/ kana gwon Tapa e mo mmo/ona a'di gwo mo ka: aYohaana ka jin gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani hili um minu mii ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁷ Wakki/ Arumgimis ki ci uni to jin cinu ki me'd kansan mo tani me'd jin miina a'di si'da/ gom ana ki ana gamkina Tapa Yesus jin ta'da Kristhos gwo is mo tani aha/ tana aja sa/ jin miga/ mish roca Arumgimis mo? ¹⁸ Dhali ki uni cik to gwansani 'baar mo tani uni bu'th monku'th is mo dhali kara Arumgimis ki ca mo mmo/o gwo mo ki: Hili 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ cin ma Arumgimisa du mo mmori'c is mo ntagi mon'koki/e mo be.

Akaniisa e Pa Anthaakiya mo

¹⁹ Uni si'da/ kun ceckerki bwa mo gom monto'c bwa jin piki'd mo goma Istipanus mo tani iikin mo ntagi Pam Piniikiya mo dhali Pan Kuprus mo dhali Pa Anthaakiya mo mmo/o gwo ki kun tiya yisa, hili ki jasi 'kwani kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Hili kun tiya 'koni bwam uni kun ta 'Kwani gi Pan Kuprus mo dhali Pan Kerawaan kun o ki 'Kwani Grikki si'da/ mmo'tor gwon Tapa Yesus me'dyin iiyina uni e Pa Anthaakiya mo be. ²¹ Dhali me'd gi Tapa di'd e

uni mo dhala waambuhany 'kwani caaca mo kun gam gwo is mo kun tu'kkin e Tapa mo. ²² Dhali gwontor yan yayi'di 'cej 'kwani kaniisa jin di'd e Pa Urushaliim mo, dhali uni hashkina Barnaaba ntagi Pa Anthaakiya mo ²³ jin 'bora bwa mo me'dyin pu'da/ a'di mo, dhali a'the ma Arumgimis mishkina a'di mo be. Dhali a'di malaski uni 'baar mo ki gwo mo, ki gwo kun dhuna uni adu mo mina uni 'dim 'kup gom Tapa mo. ²⁴ Haali/ a'di ta wathi/ jin 'boro'd mo dhali jin 'tu'du/ mo ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki mongam gwo is mo dhali 'kwani ka ris maru is e Tapa mo. ²⁵ Dhali a'di yaki'd mo e Pan Tharsuus mo mmonapa Shawuul mo ²⁶ dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki sus a'di e Pa Anthaakiya mo. Dhali a'di warki'd ki mo jin 'baarkina uni yil 'de/ mo mmotul isi montal 'de/ nyakka kaniisa mo dhali tor gwo ki 'kwani ka ris ris mo, dhali imangam gwo is yuku gway ka Kristhiyan e Pa Anthaakiya mo be.

²⁷ Dhali ka cim gwansan tani imanci gwo iiyin ka lungu'b mo 'peni Pa Urushaliim e Pa Anthaakiya mo. ²⁸ Dhali jamu/ tal 'de/ 'peni uni doshki'd ki mis mo jin yuku ka Aghabuus mo dhali tor gwo mo gom momer jin misha a'di ki Shi/in ki dhan te/ caaca midi di apo/ mony'ceshi 'baar mo jin bu'th mo mo ka tee ma Kuludiyuus mo. ²⁹ Dhali imancik gwo uni 'baar mo ki 'beles me'd jin mishu a'di mii mo tani uni dhu bwa mo mmohash mowoth goma wak buni kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo, ³⁰ me'd jin miina uni si'da/ mmohash a'di e 'kwani gwanyjaka/ ki me'd ma Barnaaba dhala Shawuul mo be.

12

Yakuub A'di 'Koshkunu Jwa mo dhala Buterus Karkunu eya Sijin mo

¹ Dhali mo 'dishki'd mo ka cim gwansan mo tani Hirodus jin ta'da

malik karki me'd piti mmobu'th 'kwanin tiya 'pena kaniisa mo mmoto'c uni bwa mo. ² Dhali a'di 'koshki'da Yakuub jwa mo jin ta'da kam ma Yohaana ki gandala turga/ mo. ³ Dhali ki a'di parki'd ki 'Kwani Yahuuda/ 'boru bwa mo gom a'di mo tani a'di diki dak mii mo hili bu'thki'da Buterus si'da/ mo. Dhala cim gwahan ta'da Cim gi Maanjku'thu'd kun miinu ki dar ga cumat' mo. ⁴ Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di kar a'di eya sijin mo dhali ci a'di ka askar kun dhunu mo ka nyir me'di do dojon mo mmoji a'di mo mmo/ o gwo e bwa mmosus a'di mo ibwambori 'kwani 'ko'da cim gi Mompe'kupanyolos mo. ⁵ A'di karkunuwa Buterus eya sijin mo. Hili mon'tho miin ma kaniisa ki dar gi mondak' mo eya Arumgimis gom a'di mo.

Buterus A'di 'Cuk'kunu 'Pena Sijin mo

⁶ Dhali ka Hirodus murki'di sus a'di ka pije/ mo tani mon'thiny yansan mo tani Buterus di'd mmo/ ish e ibwaman ma askar su/ mo dhali deku ka jindhiiri su/ mo dhali imanji mo mo 'koni wambor ma campur mo mmohila sijin mo. ⁷ Dhali hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa doshki'd mo mmo'dish a'di is mo dhali mon'kush 'twakki mo mo e ari gu'ba sijin mo. Dhali a'di dorki'da Buterus 'ko'd gwar ki me'd mo dhali mer a'di e mo mmo/ o gwo mo ki: Cuyi mis ise/ ki jahanne/ mo. Dhala jindhiir piti 'cukkin mo 'peni me'd piti mo. ⁸ Dhali aman'doyu gwo o a'di gwo mo ki: Deki wackan e empa'd pini mo ma dhali deka ppam pini mo. Dhali a'di mii a'di mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Kumi burrinyem pini i is pini mo dhali bathi aha/ m'pen mo. ⁹ Dhali a'di ya'd ka pije/ mo dhali batha'da bath mo dhali a'di molo'd ki a'di ta jin gana/ jin miikin ma man'doyu gwo mo tani hili a'di tosh ki a'di par tonyjan e

mo. ¹⁰ Dhali ki uni pe uni mo kun ta imanji mo mo kun 'koni twa/a/ dhali imanji mo mo kun ta kunj 'ko'd mo tani uni iiyini 'twanjal ton'kuthu'd jin ka'du bway mo e 'pen'kuman bampa/ jin ka'da'd gom uni ki is piti mo. Dhali uni iin ka pije/ mo dhali iin mo naskina/ mmo'baar bwaya 'de/ mo dhali ise/ aman'doyu gwo yaki'd 'peni a'di mo. ¹¹ Dhali ka Buterus yaki'd ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Shwane/ aha/ misha ka jin gana/ ki Tapa hashki'da man'doyu gwom piti mo dhali 'cuk' aha/ ka pije/ mo 'peni me'd ma Hirodus mo dhali 'pena ris to kun cora 'Kwani Yahuuda/ mo.

¹² Dhali ki a'di mishki to eya tente/ kan mo tani a'di yaki'd e gu'b ma Mariyam jin ta KoYohaana jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo i mo jin tula 'kwani is ka ris mmon'al 'de/ mo dhali uni 'kon mmo'tho mo be. ¹³ Dhali ki a'di dorki'da campur 'twanjal ki me'd mo tani ari nyara/ jin mii'da tu'c jin yuku gway ka Ruda mo tani a'di yayi'd mmocik 'twa/ naskina/ 'te/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di nyithki'd ki a'di ta 'twa/ ma Buterus mo tani a'di diki ka'd 'twanjal mo hili gom mom'bor bwam piti mo tani a'di guski'd mo mmo'tor gwo ka Buterus doshki'd ibwambor 'twanjal mo. ¹⁵ Dhali uni o a'di gwo mo ki: /E guskina du mo ba/. Hili a'di tor uni gwo dok/e ki 'bi'th ki a'di wakan mo be. Dhali uni o ki a'di ta'da man'doyu gwom piti 'te/ mo. ¹⁶ Hila Buterus di'di modor 'twanjal naskina/ mo dhali ki uni ka'dkin mo tani uni par a'di e mo dhali merkin mo be. ¹⁷ Hili a'di mmowukkina a'di uni e ki me'd mo mmo'ko ki shwam mo tani a'di ci uni gwo 'baar mo mmo-susa Tapa a'di ka pije/ mo 'pena sijin mo. Dhali a'di o gwo mo ki: Tora ris to gwansan ka Yakuub mo dhala wak'bana mo. Dhali a'di ya'd mo 'peni uni mo dhali ya'd mo e

moŋkamu/ mo.

¹⁸ Dhali mmosul ma tente/ mo tani mii ibwaman ma askar yisa miinu ka sereç yisa, aButerus warki'd kata mo? ¹⁹ Dhali ka Hirodus ŋapki'da ŋap kagahara mo tani dhali diki gam a'di mo tani a'di ŋapki gwo mo gom imanji mo mo dhali a'di kanki gwo mo ki uni minu 'kosh mo. Dhali a'di yaki'd ka lungu'b mo 'peni Bampa/ Yahuudiyya mo ntagi Paŋ Kaysariyya mo dhali ç'a'bi mun mo be.

Jwa ma Hirodus mo

²⁰ Dhali shwane/ Hirodus mi-iki'da nyor ki 'Kwani gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo dhali uni iyyin ki bwana tal 'de/ i a'di mo dhali mmomiina uni amugu aBalastus jin ta'da manmiiya tu'c gu'ba ci goma malik tani uni ki doŋ moŋgam mo haali/ bampam buni thiŋu 'peni bampa/ ma malik mo be. ²¹ Dhali apowa cim jin karu mo tani Hirodus mmohidha a'di burriŋye/ ma malik mo tani dhali mmoça'ba a'di eya kursi ma malik mo tani dhali a'di ki ç'i uni gwo mo be. ²² Dhali 'kwani cuun kagahara mo mmo/o gwo mo ki: 'Twa/ ma rum 'te/ be yisa 'twa/ gi wathimpa mo. ²³ Dhali ise/ aman'doyu gwo gi Tapa 'kosh a'di mo haali/ a'di diki kara Arumgimis ki ca mo dhali a'di shwan ma yish mo dhali ç'i shi/in piti mo be.

Barnaaba dhala Shawuul mo

²⁴ Hili gwo ma Arumgimis caki'd mo dhali markunu is mo be.

²⁵ Dhala Barnaaba dhala Shawuul dokkin 'peni Pa Urushaliim mo ki uni 'baarki mii jin iina uni mo mmomii mo tani uni suskina Yohaana nyakki uni mo, a'di jin yukkunu ki gwaya kamu/ ka Markus mo.

13

¹ Dhali kun tiya 'kon e Pa Anthaakiya eya kaniisa jin di'd imun kun ta imançi gwo mo dhali

imançor gwo mo: iBarnaaba dhala Simaan jin yuku ka Nijar mo dhala Luçiyus gi Paŋ Kerawaan mo dhala Manaayin jin ta'da amannyak ç'a'b ka Hirodus jin ta'da mudhiir dhala Shawuul mo. ² Dhali ki uni tul is mmoluŋ Tapa mo dhali ga/ to mo tani Shi/ in Dheleladhelel oki gwo mo ki: Dhuyi iBarnaaba dhala Shawuul ki she/ gom aha/ mo goma tu'c jin yukga/ uni mmomii mo. ³ Dhali ki uni ga/ to mo dhali 'tho mo dhali dhu me'd buni apo/ uni mo tani uni ki hash uni mo mmo/ii mo be.

Imandhunu ki She/ Çiki Gwo e Paŋ Kuprus mo

⁴ Wakan be uni mmohasha Shi/ in Dheleladhelel uni mo tani uni iikin ka lungu'b mo ntagi Pa Saluukiya mo dhali 'peni mun mo tani uni ki ii mo ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Paŋ Kuprus mo. ⁵ Dhali ki uni 'kon e Pan Salamiis mo tani uni ç'i gwo ma Arumgimis e gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhali uni tan ga Yohaana si'da/ jin woŋhi uni mo. ⁶ Dhali ki uni 'ciŋkin isi bwaman ma 'cesha kunn is ki tur mo ntagi Pam Papuus mo tani uni gam wathiŋ kamu/ jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo dhali jin ta'da mançi gwonthus mo dhali jin ta Wathi/ Yahuuda/ si'da/ jin yuku gway ka Baryashuu mo ⁷ jin nyak ç'a'b ka waçiila Sarjiyuus Buulus jin ta'da mihiŋ gwo wathi/ mo. A'di yan yukki'd iBarnaaba dhala Shawuul i a'di mo dhali ŋap gwo ma Arumgimis mmociŋ mo. ⁸ Hila Aliim (haali/ gway piti yuku kan ki 'twaŋ kamu/ mo) jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo tani a'di rocki uni mo mmoŋapa waçiil yan mmoçu'k mo 'peni moŋgam gwo is yan mo be. ⁹ Hila Shawuul jin yuku ka Buulus si'da/ mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ¹⁰ dhali o gwo mo ki: Ayy / e jin 'tu'du/ mo ka maçi 'baar mo dhali / e jin

ta thuthu/ ki thuthu/ mo dhali /e jin ta ya/ ma Iblis mo dhali /e jin ta 'kup ki a'di jin ta mo ma kar/ e 'baar mo tani mina /e diki dak mo mmosusa sus jin ta jim per mo 'taa 'peni miinj gana/ gi Tapa mowa? ¹¹ Dhali shwane/ hili mo mo ma, me'd gi Tapa midi di apo/ /e mo dhali /e mini ta ja'da/ mo mmomola tente/ par e ki ari mo mo mmodiki ca'b ca'b 'pempa naskina/ mo. Dhali ise/ monduku'd bitki'da po/ a'di mo dhali mondhurumi'd si'da/ mo dhali a'di yuthurki'd mo mmonjap 'kwani mo mmosus a'di me'da bi mo be. ¹² Dhali nj'ko'd mo tani awakiil ki a'di parki to e jin miikunu mo tani a'di gamki gwo is mo mmomera a'di mo gom gwon Tapa jin toru mo be.

ABuulus dhala Barnaaba 'Kokin mo e Pa Anthaakiya mo gi Pam Pisidiyya mo

¹³ Dhala Buulus uni ki imannyak iim piti mo tani uni 'cu'kina kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ ii 'peni Pam Papuus mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Parja gi Bampa/ gi Pam Pampiliyya mo dhala Yohaana ya'd mo 'peni uni mo mmodok ka nyan'ko'd e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Hili uni mmo'cih'kina uni 'peni Pam Parja mo tani uni pu'dkin mo e Pa Anthaakiya gi Bampa/ gi Pam Pisidiyya mo dhali uni iikini gu'b gi montul is ka cim ma pesu/ mmo'kowa 'cesh mo. ¹⁵ Dhali 'ko'di gwonjan jin cinu denju e mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ si'da/ tani Tapa gi gu'b montul is hashki uni gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Ikam bamaa, wakki/ um tan gi gwon tiya mo mmomalas 'kwani mo tani oyi mo ma. ¹⁶ Dhala Buulus doshki'd ki mis mo dhali mmowuk'kina a'di uni ki me'd mo tani a'di o gwo mo ki:

Um 'Kwani ma Israyiil mo dhali um kun ko/ kina Arumgimis mo

tani kana: ¹⁷ Arumgimis gi 'Kwani ma Israyiil gwan kwanyki ibabam bana mo dhali dhu 'kwani ki ca ki uni 'kon ki 'kus e Bampa/ Masir mo tani dhali ka bin tur mo tani a'di ki sus uni ka piye/ 'peni a'di mo be. ¹⁸ Dhali ki mo embul jin wana e ki yil issu/ mo tani a'di thipki'da thip gom uni mo e mombwaasho mo. ¹⁹ Dhali ki a'di 'ce'dki kal gi 'kwani kun 'kon ma po/i pesu/ sho'k kun 'kon e Pañ Kanaan mo tani a'di ki ci uni bampam buni ki mal ki mo embul yan jin wana e ki yil iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo. ²⁰ Dhali nj'ko'di to gwansan mo tani a'di ki ci uni imandwall gwo gwo ntaga Samu/il jin ta'da manci gwo mo. ²¹ Dhali ka nyan'ko'd dok/ e mo tani uni dotkina malik mo dhala Arumgimis ki ci uni aShawuul jin ta ya/ ma Kish jin ta wathi/ gi 'kwani ma wak ma Benyamiin ki mo embul ki yil issu/ mo. ²² Dhali ki a'di kwa/ ki a'di mo tani a'di piki'da Dawuu'd mmota amalik buni mo. Gom a'di si'da/ a'di ki te gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina Dawuu'd jin ta ya/ ma Yassa jin ta wathi/ jin gam ma du ki aha/ jin midi mii bwam pemi 'baar mo. ²³ 'Peni emen gi wathi/ yan mo tani Arumgimis me'd jin onu gwo is mo tani guyi'da Manwoth gom 'Kwani ma Israyiil mo jin ta'da Yesu mo ²⁴ me'dyin tor ma Yohaana gwo ntwa/ a/ mo mmodina a'di ki yayu/ naskina/ mo tani gwo mmomiya mii ki yi'de/ gom mo jin minu rica du is goma ris 'Kwani ma Israyiili 'baar mo. ²⁵ Dhali ka Yohaana di'd mmo'baar bway piti mo tani a'di o gwo mo ki: Um tosh ki aha/ tana aja mo? Aha/ dina ki ta a'di mo. Hili mo mo ma, jamu/ midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, appa/ sho'k piti mo tani aha/ dinaki 'bor jin miga/ 'cu' a'di mo.

²⁶ Ikam pema um kun ta uci ma

* 13:19 urbumiyya wa kamsiin

Ibrahiim kun iiyin 'pena tora 'de/ mo dhali um gwan ibwaman um kun ko/ kina Arumgimis mo tani gwo gom mowoth yan hashkunu mo gom ana mo be. ²⁷ Haali/ uni kun 'koni Pa Urushaliim mo dhali tapam buni si'da/, haali/ uni 'koki mish a'di mo dhali 'koki mish gwo gi 'twa/ gi imanci gwo kun deju e mo ka cim ma pesu/ isa yempa/ mo tani uni miikina uni 'baar mo mmowakkina uni a'di mo be. ²⁸ Dhali uni bala gamana ta i a'di mo mmoçi a'di mmowu mo hili uni dotkina Bilaatus gwo mo ki a'di minu mii 'kosh mo be. ²⁹ Dhali ki uni 'baarkina ris to 'baar mo mmomii kun 'kwarkunu mo gom a'di mo tani uni bu'thki a'di ka 'cesh 'peni cwa mo dhali 'thi a'di e mo'j'kupaje mo be. ³⁰ Hili Arumgimis 'de'k a'di 'peni mowu mo. ³¹ Dhali a'di mishu ka cim ka ris mo 'peni uni kun nyak ii ki a'di 'peni Pany Jaliil 'kup ki Pa Urushaliim mo tani uni shwane/ ita iman/ o gwo gom a'di ibwan 'kwani mo be. ³² Dhali am guyina um gwom 'borga/ 'peni jin onu is me'd jin toru ibaba mo ³³ ka Arumgimis 'baarki mii yansan e ana gom uçim bana mmo'de'kkina a'di aYesus mo be. Me'd jin 'kwarkunu mo si'da/ ka Masmuuri su/ mo ki:
/E ta Ya/m pem mo.

Ka cim yansan jin karka/ /e mmodi e aha/ mmotaya/ Ya/um mo.

³⁴ Dhali mmotana a'di gi wakan mo tani a'di 'de'kkina a'di a'di 'peni mowu shwane/ mo ki a'di midi diki tu'k ki sule/ mo e mompu/ mo, dhali a'di oki gwo cikise/ mo be ki:

Aha/ mina çi um mom'bor mii ma Dawuu'd kun ta kuç kogu mo dhali kun ta ku isinj gana/ si'da/ mo.

³⁵ Haali/ a'di si'da/ o'd kan eya masmuura kamu/ ki:
/E mini diki çi amankogum pini mmomish mompu/ mo.

³⁶ Haala Dawuu'd, 'ko'di a'di mii to gom 'kwani kun tana anyakum

yil ki a'di ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ish e mo dhali 'thinu mo e mo gi icom mo dhali mishki mompu/ mo be. ³⁷ Hili a'di jin 'de'kkin ma Arumgimis mo tani a'di mol mompu/ mo. ³⁸ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'di mishu mo ibwam um mo, ikam pem, ki wathi/ yan mo tani gwo gom miinthus mmogwam mo tani a'di çinu um mo be. ³⁹ Dhali 'pena ris to 'baar mo 'peni kun mola gwonkan ma Musa jin çinu mo um dhu ki mo ma kar/e mo tani e a'di mo tani aris uni 'baar mo ki 'beles kun gam gwo is mo tani uni dhunu ki mo ma kar/ e mo be. ⁴⁰ Haali/ a'di gi wakan mo tani hili mo mo ma gom a'di midi 'taki pu'du/ apo/ um jin ona imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁴¹ Hili mo mo ma, um kun ta imanthuru 'twa/ mo tani meri mo ma dhali thisi e mo. Haali/ aha/ miina mii ka cim bum mo,
mii jin mina umi ush ki 'tash mo mmogam is mo wakki/ jan tal 'de/ midi 'taki tor a'di um mo be.

⁴² Dhali ki uni iikin ka pije/ mo tani uni dotki gwo mo ki gwo gwansan minu 'taki o gom uni ka cim ma pesuç kamu/ jin 'ko'd mo. ⁴³ Dhali ki montul is 'koshu jwa mo tani uni ka ris 'peni 'Kwani Yahuuda/ dhali 'peni uni kun tana gayiin kun ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun bu'th gwo ma Arumgimis mo tani uni bathkina Buulus mo dhala Barnaaba mo kun o uni gwo mo mmomalas uni mo mmo'ko ki sule/ eya 'the ma Arumgimis mo.

⁴⁴ Dhali ka cim ma pesuç kamu/ jin 'ko'd mo tani 'kwani murkini 'taki ta 'kwani gi bampa/ 'baar mo kun iiyin mmotul is imontal 'de/ mo mmocik gwo ma Arumgimis mo. ⁴⁵ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ mishkina waambuhany 'kwani mo tani uni 'tu'du/ ki mondeeya du mo dhali uni dhançi to kun on

ma Buulus mo dhali wal gwo sor si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhala Buulus dhala Barnaaba o gwo eya tente/ mmo'koki ju/ mo dhali o gwo mo ki: A'di minu mii mii mo ki gwo ma Arumgimis minu mii o i/ um ntwa/a/ mo be. Haali/ um bel a'di 'peni um mo dhali um 'cunycurki is bum mmo/ o ki um 'koki 'bor mmota gi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani hili ma, aman tuka mo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁴⁷ Haali/ wakan si'da/ Tapa kanki am gwo mo mmo/o gwo mo ki:

Aha/ karkina / e mo mmota mon'kush gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, ki / e mini 'taki di gom mowoth mo ntagi mo e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo.

⁴⁸ Dhali me'dyin cika 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo yan mo tani uni 'borkina bwa mo dhali kar gwo ma Arumgimis ki ca eya tente/ mo. Dhala ris uni gun dhunu mo mmota gi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani uni gamki gwo is mo be. ⁴⁹ Dhali gwo gi Tapa kalu ki lala'th isi bampa/ yani 'baar mo ki 'beles mo. ⁵⁰ Hili 'Kwani Yahuuda/ lali upa gayiin kun manju sho'k mo dhali 'kwani kun tana 'kan'kup pa sho'k mo dhali uni cu-una po/ uni mmo'toca Buulus dhala Barnaaba bwa mo dhali ta'k uni ka piye/ 'peni bwaman mompam buni mo be. ⁵¹ Hili uni pirkina buhany 'peni sho'k buni apo/ uni mo dhali pu'dkin mo e Pa Ikuuniya mo. ⁵² Dhali imancik gwo 'tu'dkin mo ki mom'bor bwa mo dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

14

ABuulus dhala Barnaaba 'Kokin e Pa Ikuuniya mo

¹ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kona uni e Pa Ikuuniya mo tani uni sekini montal 'de/ mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali mmo/ona uni gwo mo tani adhana waambuhany 'kwani

caaca gi 'Kwani Yahuuda/ dhali 'Kwani Griki ilu/ mo tani gamki gwo is mo be. ² Hili 'Kwani Yahuuda/ kun ush gwo gam is mo tani uni cuuna po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni dhu uni gwo ibwa mo mmomii mii ha'th'ko'd apo/ awaḡ yan mo. ³ A'di 'kona uni mmun ki rash rash mo mmo/o gwo ki dar gi monyju/ e Tapa mo jin ci gwo jin tenu mo gom gwo goma 'them piti mo mmo'ci momer mo dhala dhan mii caaca kun miinu mo ki me'd buni mo. ⁴ Hila waambuhany 'kwanimpa kwa/ kunu bwa mo dhali kun tiya gamu me'd ki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun tiya gam me'd ki imandhun ma Yesu ki she/ mo. ⁵ Dhali ki mon'tha'th jin tḡa'th'kina uni 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani dhali 'peni 'Kwani Yahuuda/ ilu/ nyakki tapam buni mo mmosor uni ki shi/ kagahara mo dhali mmo'kosh uni ki wosh mo tani ⁶ uni mishki gwo 'ban mo dhali son mo tagi Pa Lika/ uniyya mo dhali Pan Listra mo dhali Pan Darba mo dhali kukul mo is mo. ⁷ Dhali e mun mo tani uni torki gwom 'borga/ mo be.

ABuulus 'Koshkunu ki Wosh e Pan Listra mo

⁸ Dhali e Pan Listra mo tani wathin kamu/ ca'bki'd jin dumpulki ya ki sho'k piti ki ḡwol 'peni bwan kum jin diki ya ki sho'k me'd 'de/ ki sule/ mo. ⁹ A'di yan cikki'da Buulus mmo/o gwo mo tani mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo dhali mmomisha a'di ki a'di ta gi mongam gwo is mo mmowaḡa a'di mo tani ¹⁰ a'di o gwo ki dhan 'twa/ ki: Doshi ki mis ki sho'k pini mo ma. Dhali a'di pe'di mis mo dhali yaki'd mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani parki mii yan e mo jin miikin ma Buulus mo tani uni 'de'kki 'twam buni mo mmo/o gwo ki 'twan 'Kwani gi Pa Lika/uniyya ki: Arum iiyini bwam ana ki jamas gi 'kwaniny'cesh

mo. ¹² Dhali uni yukkina Barnaaba gway ka Saps* mo dhala Buulus yuka uni ka Hermas† mo haali/ a'di ta tapa jin tori gwo mo. ¹³ Dhala gasiis ma Saps jin ta gi gu'b jin luju to jin di'di 'twaman bampa/ mo tani a'di 'doyi'da morbip mo dhali jisarro/ mo e 'twanjala gonj mo dhali a'di midi 'taki miya basa 'cesh nyakka waambuhany 'kwani mo. ¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun ta iBarnaaba dhala Buulus mo, cikki gwo gom a'di mo tani uni dherki burrinyem buni bwa mo dhali peni bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali cuu ki dhan 'twa/ kun caaca mo ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Kana 'kwani, ata miina um to gwahan kan mo. Am si'da/ tana 'kwanim 'ba'ban du me'd um dhali am guyina um gwom 'borga/ ki um mini 'taki tu'k mo 'peni tompinycon gwahan kun luja um mo eya Arungimis jin di ki e mo, jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali yi'de/ mo dhala ris to 'baar mo kun 'koni bwaman uni mo be, ¹⁶ a'di jin dhalki'da ris 'kwanim bampany 'cesh bwayi 'baar mo mmo/ii ki bwam buni mo e mo ma nyakum yil kun pekin mo be. ¹⁷ Dhali hili a'di diki dhal is piti ki dar gi gwontor mo haali/ a'di miiki miim 'boron mo dhali ci uma sho'k 'peni momis mo dhali yil mo kun dhotha tonte/ mo mmo'tu'da uma du ki tonte/ mo dhali moŋ'kuny bwa mo. ¹⁸ Dhali ki gwo gwansan kun enu mo tani uni miiki mii kun di'tadi't mmonona waambuhany 'kwani 'peni mo ma basa 'cesh gom uni mo be.

¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuudan tiya iiyini uni i mo yan mo 'peni Pa Anthaakiya mo dhali Pa Ikuuniya mo dhali mmolala uni awaambuhany 'kwani sho'k ki gwo mo tani uni 'koshkina Buulus ki wosh mo dhali dirki a'di ka pije/ 'peni bampa/ mo mmo'toshkina uni ki a'di wuki'd mo

be. ²⁰ Hili ki imancik gwo doshkin ki jin 'kam a'di mo tani a'di cu mis mo dhali cikki'd e bampa/ mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di yaki'd mo nyakka Barnaaba mo e Pan Darba mo be. ²¹ Dhali ki uni torki gwom 'borga/ e bampa/ caan mo dhali imancik gwo ka ris 'kokin mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo dhali e Pa Anthaakiya mo ²² mmo'tel bwa gi imancik gwo sho'k mo mmomalas uni ki gwo mo ki uni mini 'ko ki sule/ e moŋgam gwo is mo dhali ki monto'c bwa kun mini mii ta aris mo tani ana mina se Bampa/ ma Arungimis mo be. ²³ Dhali ki uni dhuki uni ki 'kwanin gwanyjaka/ eya risa kaniisa 'baar ki 'beles mo dhali 'tho ki moŋga/ to mo tani uni dhuki uni e me'd gi Tapa jin gamkina uni gwo is mo be.

Mondok jin Dokkina Uni ka Nyar'ko'd e Pa Anthaakiya gi Pan Suriyya mo

²⁴ Dhali uni 'cithkin ki tur mo e Pam Pisidiyya mo dhali pu'dkin mo e Pam Pampiliyya mo be. ²⁵ Dhali ki uni oki gwo e Pam Parja mo tani uni iikin ka lungu'b e Pa Attaaliya mo be. ²⁶ Dhali 'peni mo caan mo tani uni ki ii mo ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pa Anthaakiya mo 'peni mo jin dhukunu uni eya 'the ma Arungimis mo goma tu'c jin 'baarkina uni mo mmomii mo be. ²⁷ Dhali mmopu'dkina uni mo tani uni tulkina kaniisa is mo imontal 'de/ mo dhali uni lolopki uni gwo mo gom to 'baar mo kun miikin ma Arungimis i uni mo dhali mmo'ka'dkina a'di acampur gi moŋgam gwo is gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁸ Dhali uni 'kokin ka cim ush'ceenne/ yisa nyakki imancik gwo mo.

* 14:12 Saps ta com to jin luja 'Kwanin Griki mo. † 14:12 Hermas ta'da manya gom to kun luja 'Kwanin Griki mo.

15

Montul Is gi 'Kwanin Gwanyjaka/ ma Kaniisa e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali 'kwanin gwasu tiya iyyin ka lunḡu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali torkina waḡ buni gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'konuki 'citha/ munyal yis mo me'd mii jin miikin ma Musa mo tani um molu woth mo be. ² Dhali ki iBuulus dhala Barnaaba uni walkina wal jin gwa'da'd yisa tani uni tiriishki uni ki gwo kagahara mo dhali awaḡ buni ki dhu iBuulus mo dhala Barnaaba mo dhali kun tiya si'da/ 'peni bwam uni ki uni mini 'taki ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo e imandhunu ki she/ mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ si'da/ mo gom gwo yansan jin dotu/ mo. ³ Wakan mmo-suskina 'kwanin kaniisa uni ibway mo tani uni 'cithkin ki tur mo e Pam Piniikiya mo dhali e Pan Saamira mo mmoḡor gwo eya tente/ gom mo gi tuḡa 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ adu is mo dhali a'di pina dhan bwam 'boro'd eya waḡ buni 'baar mo. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Pa Urushaliim mo tani uni butha 'kwanin kaniisa mo dhali imandhunu ki she/ mo ki 'kwanin gwanyjaka/ ilu/ mo dhali gwo lolopkina uni uni mo goma ris to 'baar mo kun miikin ma Arungimis e uni mo. ⁵ Hili 'kwanin tiya 'pena waḡa kamu/ 'peni bwan 'Kwanim Parisiyyin kun gam gwo is mo tani doshkin 'peni bwam uni mo mmo/ o gwo mo ki: A'di minu mii mii mo mmo'cith uni amunyal yis buni mo dhali mmoḡan uni gwo mo ki uni mini ha gwoḡkan ma Musa jin cinu e mo.

⁶ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ nyakki is tul mo imonta' de/ mo mmoḡora ḡor gom gwo yan mo be. ⁷ 'Ko'di gwo kun sugu ki rash rash mo tani aButerus cuki mis mo dhali o uni gwo mo ki:

Iwaḡ pema, um mishkin ka Arungimis kwanyki'd 'peni um ka-gush ki 'twam pem mo tani 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini cik gwom 'borga/ yan mo dhali gam gwo is mo. ⁸ Dhala Arungimis jin mishki'da du mo tani a'di torki gwontor gom uni mmoḡi uni Shi/in Dheleladhelel mo me'd jin cikina a'di ana mo. ⁹ Dhali a'di diki mii mii ka gwar 'de/ gom ana mo dhali gom uni si'da/ kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ a'di ki lam uni adum buni ki dhelel dhelel ki moḡgam gwo is mo be. ¹⁰ Haali/ a'di wakan mo tani ata pala uma Arungimis kan mo ki um mini 'taki dhu dhanḡa'b tom'ba/, i'ba/i imancik gwo kun molkina ibabam bana kal mo dhali ana si'da/ mo. ¹¹ Hili ana gama gwo is ki ana minu woth mo ka 'the gi Tapa Yesus mo me'd mii jin mina uni mii kan si'da/ mo be.

¹² Dhali arisa waambuhany 'kwani 'baar mo 'kon ki shwam mo, dhali uni cikki gwo ma Barnaaba mo dhala Buulus mo mmololopa uni gwo mo gom momer mo dhala dhan mii kun caaca kun miikin ma Arungimis i bwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e uni mo be. ¹³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki shwam mo tani aYakuub thoḡ uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

Iwaḡ pema kana, cikki gwom pem mo ma. ¹⁴ Simaan lolopki gwo gom monthip jin thipkin ma Arungimis 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmobuk 'kwani ka piḡe/ 'peni bwam uni gom gway piti mo. ¹⁵ Dhali gwo yan gama imanci gwo ma Arungimis is kadhamo/ mo me'd jin 'kwarkunu mo ki:

¹⁶ 'Ko'di to gwansan mo tani aha/ mina doḡu/ mo

dhali aha/ mina doḡ/e nyan gu'ba burrinye/ ma Dawuu'd jin 'tuḡu/ mo.

Dhali aha/ mina doḡ/e nyan gu'b jin shi/u mo mo,

dhali aha/ mina thum a'di ki mis mo,

17 ki 'kwani kun ta nyenthe/ mo tani mini mish njap Tapa Arumgimis mo

dhali aris 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun 'tho gway ma Arumgimis mo.

18 A'di ona Tapa jin torki to gwansan eya tente/ 'peni kadhamo/ mo.

19 Haali/ a'di wakan mo tani gwo e bwam pem wa cikise/ mo be ki ana mina 'koki to'c uni gwansan bwa mo, uni kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun tu'kkin mo ka Arumgimis mo. ²⁰ Hili ana mina 'kwar uni gwo mo ki uni mini dhal mii 'pen mo kun miina uni mo mmoluŋ tompinycon mo dhali 'peni mo kun miinu miinyɔal si'da/ mo dhali 'peni to gun minyciru 'kus dhali 'peni miin to ma bas si'da/ mo. ²¹ Haali/ 'peni yil kadhamo/ mo tani aMusa ta gi uni eya ris bampa/ 'baar mo kun ci gwom piti mmoden a'di e e gu'b gi montul is ka risa cim ma pesu/i 'baar mo ki 'beles mo.

Gwo gi Thoƙu mo e Montul Is gi 'Kwani Gwanyjaka/ ma Kaniisa Yan mo

²² N'ko'd mo tani uni toshkin ki a'di 'boro'd mo gom imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ gi 'kwaniŋ kaniisa 'baar ilu/ mo mmokwany 'kwani 'peni bwaman uni mo dhali mmoŋtu'c uni mmo/ii Pa Anthaakiya nyakki iBulus mo dhala Barnaaba mo. Gway yerku mo ka Yahuusa mo jin yuku ki gwaya kamu/ ka Barsaaba mo dhala Sila kun ta tapa ibwaman ma waƙ buni mo. ²³ Dhali uni 'kwarki gwo cikise/ e uni mo ki: Imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ ma waƙ buni eya waƙ kun 'koni bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo e Pa Anthaakiya mo dhali Pan Suriyya mo dhali Pan Kilikiyya mo tani theki uni me'd mo ma.

²⁴ Haali/ ka jin gana/ aman cikina gwo ki unin tiya kun iikin ka piye/ 'peni bwam am mo tani uni to'c um 'kus ki gwo mo mmo'kosh uma dum bum is mo uni kun 'kona aman ki ye'th sho'k ki gwo mo be.

²⁵ A'di toshkina aman ki a'di 'boro'd mo mmogama aman bwa me'd ki bwan tal 'de/ tani mmokwany 'kwani mo dhali mmoŋtu'c uni ki ii i um mo nyakki iBarnaabam bam mo dhala Buulus kun ena aman kagahara mo be. ²⁶ Uni ta 'kwani kun ciki is buni ki 'kwanin tiya ki moŋ'koki/e gom gway gi Tapa Yesus Kristhos mo be. ²⁷ A'di hashkina amana Yahuusa mo dhala Sila mo. Uni ki is buni mini tor um gwo nyakki gwo kun toru ki 'twa/ mo. ²⁸ A'di toshkina Shi/in Dheleladhele ki a'di 'boro'd mo dhali am si'da/ mmo'koki dhu um towa po/ kun diɗadiɗ mo kun mini bol to gwansan gun minu mii mii mo e ki diɗ mo: ²⁹ ki um mini dhal mii 'pen mo 'peni to kun 'cithu/ mo mmomiya basa 'cesh mo mmoluŋ tompinycon dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to kun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinyɔal si'da/ mo be. Waƙki/ um mini non is bum 'peni to gwansan mo tani a'di midi bor mo gom um mo. 'Koyi ki mom'bi'th is mo ma.

³⁰ Wakan ki uni 'cukku mo tani uni pu'dkin ka luŋgu'b mo e Pa Anthaakiya mo dhali mmo-tula uni awaambuhany 'kwani is mo mmoŋtal 'de/ mo tani uni ki ci uni gwo kun 'kwarkunu mo be.

³¹ Dhali ki uni denki a'di e mo tani uni 'kunykina bwa mo gom gwo malas yan mo be. ³² Dhala Yahuusa dhala Sila mmotana uni imanci gwo si'da/ mo tani uni malaskina waƙ yan ki gwo ka ris mo dhali tel uni sho'k mo be. ³³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki rash rash ari'ceenne/ mo tani uni 'cukku mo ki moŋku'th is 'pena waƙ yan e uni gun tu'cki uni ki ii mo be. ³⁴ Hili a'di toshkin ma Sila ki a'di 'boro'd mo jin mina a'di ca'b imun mo. ³⁵ Hila Buulus

dhala Barnaaba 'kokin mo e Pa Anthaakiya mo mmotor gwo mo dhali mmoci gwon Tapa nyakki aris kun tiya si'da/ mo be.

ABuulus A'di Kwa/ ki Bwa mo Pena Barnaaba mo

³⁶ Dhali 'ko'da cim ka honye mo tani aBuulus oki'da Barnaaba gwo mo ki: Dhalki ana doka shwane/ mo dhali ii yilkina/ awak bana eya ris bampa/ 'baar ki 'beles mo kun cikina ana gwon Tapa mo mmopar uni e mo ki uni wakata mo? ³⁷ Dhala Barnaaba e bwam piti mo tani a'di o'd ki susa Yohaana si'da/ jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo. ³⁸ Hila Buulus a'di ikulumki gwo ibwa mo ki a'di diki 'bor mo mmosus a'di jin ya'd mo 'peni uni 'peni Pam Pampiliyya mo mmonyak ya ki uni mo a'di jin diki nyak ya ki uni eya tu'c mo. ³⁹ Dhali gwo jin kaaka jin wala uni piki'd mo tani a'di kwa/ uni bwa cem buni mo dhala Barnaaba suski'da Markus nyakki a'di mo dhali uni iikin mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Kuprus mo be. ⁴⁰ Hila Buulus kwanyki'da Sila mo dhali uni iikin mo mmodhun ma wak yan uni eya 'the gi Tapa mo be. ⁴¹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali Pan Kilikiyya mo mmotel 'kwanin kaniisa sho'k mo be.

16

Timuthawuus Bathki'da Buulus mo dhalā Sila mo be.

¹ Dhali a'di pu'dki'd si'da/ mo e Pan Darba mo dhali e Pan Listra mo dhali hili ma, amancik gwon kamu/ diki'di mun jin yukunu ka Timuthawuus mo jin ta ya/ ma 'bom gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin gamki gwo is mo hili com ta Wathin Griki mo be. ² A'di yansan man'kunu mo e bwam ma wak jin di'd e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo be. ³ A'di min ma Buulus i'taki nap mo mmosus nyakki a'di mo dhali a'di bu'thki a'di mo dhali 'cithki a'di

amunyjal yis piti mo gom 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e pa gwattan mo haali/ uni 'baar mo mishkin ki com ta Wathin Griki mo be. ⁴ Dhali mmo/iina uni mo ki bway buni ki tur mo mmo'cith bampa/ mo tani uni ciki uni gwonkan yan mo mmodhu kun gama imandhunu ki she/ me'd mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ si'da/ kun 'kon e Pa Urushaliim mo be. ⁵ Wakan si'da/ 'kwanin kaniisa 'bi'thkunu is mo e mongam gwo is mo dhali markunu is ka yempa/ mo be.

Dhan Tonyjan gi Wathi/ gi Pa Makiduniyya jin Parkin ma Buulus e mo

⁶ Dhali uni iikin ki tur mo e mo ka kukul is mo e Pam Parijiyya mo dhali Pan Ghalathiyya mo mmononkina Shi/in Dheleladhelel uni 'kup mo mmo/o gwo yan e Pa Asiyya mo be. ⁷ Dhali ki uni iin ka karambuye/ i Pam Misiyya mo tani uni palki mii mo mmo/ii ntagi Pam Bithiniyya mo dhali Shi/in ma Yesus diki dhal uni bway mo be. ⁸ Dhali mmokalkina uni Pam Misiyya mo tani uni iikin ka lungu'b mo e Pan Taruwaas mo be. ⁹ Dhali tonyjan piki'da Buulusi is mon'thiny mo a'di jin ta wathi/ gi Pam Makiduniyya mo jin diki'd mmodosh mo mmoyuk a'di mo dhali o gwo mo ki: Yayu/ ma mmo'citha/ gapa e Pam Makiduniyya dhali woth aman mo ma. ¹⁰ Dhali ki a'di parki tonyjan e mo tani ise/ am palkina mii mo mmo/ii e Pam Makiduniyya mo mmopu'da aman e gwontal 'de/ mo ka Arungimis yukki aman mo mmoci gwom 'borga/ e uni mo be.

Mii jin Tu'kkin ma Lidiyya Is mo

¹¹ Kan mo tani a'di i'cukkina amana kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pan Taruwaas mo be. Am iikina ka ji sho'k ki bway 'tham ntagi Pan Samuthraaki mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ntagi Pa Niyapuliis mo. ¹² Dhali 'peni mo

caan mo tani ntagi Pam Pilibbi jin ta bampa/ gi 'Kwani gi Pam Makiduniyya jin ta'da 'kan'kup pa e mo yan jin ta 'penkuman bampa/ gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo dhali aman 'kokina naskina/ ka cim ka hony/e mo. ¹³ Dhali ka cim ma pesu/ mo tani aman iikina ka pije/ ki 'twan'kala gon bampa/ mo e yana gap mo e mo jin toshkina aman ki mo jin 'thonu di'd mo. Dhali am 'kokina 'cesh mo dhali okina up gun iiyini montal 'de/ mo. ¹⁴ Dhala 'boma kamu/ jin yuku gway ka Lidiyya jin ta'da manyol burrinye/ jin gwaju mo ki tom buhe/ gi Pa Thiyatira jin lun'ki'da Arumgimis mo tani a'di cik'ki am gwo mo haala adum piti ka'dkina a'di ki Tapa mo mmo'ci is piti ki to kun okin ma Buulus mo be. ¹⁵ Dhali a'di miikunu ki yi'de/ mo dhali ki kun gu'b piti ilu/ mo tani a'di yuk'ki am mo mmo/o gwo mo ki: Wak'ki/ um nyithkin ki aha/ tana a'di jin ta isin' gana/ gom Tapa mo tani iiyu/ i gu'b pem mo ma dhali 'ko ise/ mo. Dhali a'di tu'cki am mo be.

Mo jin Dhukunu Uni eya Sijin e Pam Pilibbi mo

¹⁶ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kokina aman mmo/ ii mo e mo jin 'thonu tani nyaran' kamu/ jin ta ga rum mmomish to tor gom mo jin midi yayu/ mo tani a'di gam aman 'kup mo jin kalki'da tu'c kagahara gom itapam piti mmo'tora a'di gwo wakan mo. ¹⁷ A'di yan mmobathkina a'diya Buulus mo dhali aman si'da/ mo tani a'di cuuki gwo kagahara mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani gwansan ta cin'kina/ ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo kun ci um gwo gom bway ki mowoth' mo. ¹⁸ Dhali yan miikina a'di ka cim ka ris mo. Hila Buulus mmodita' bwa a'di mo tani tu'kki'd mo dhali owa rum gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ki gway ma Yesus Krist'hos mo mmoyayu/ ka

pije/ 'peni a'di mo. Dhali a'di piki'd ka pije/ mo ki mo yansan mo.

¹⁹ Hili ki tapam piti mishkin ki to kun mina uni 'taki gam 'peni a'di pikin mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhala Sila mo dhali dir uni ki 'bi'th mo e mo ma suug mo ibwambori tapa mo. ²⁰ Dhali ki uni suski uni e imandwall gwo mo tani uni o gwo mo ki: 'Kwani gwansan mmotana uni 'Kwani Yahuuda/ tani uni miiki mii kagahara mo mmo'to'c 'kwani gi bampam bana bwa mo, ²¹ dhali tor mii kun nona gwon'kan bam am bway mo mmobu'th mo walla mmobot'ki mii mo mmotana aman 'Kwani gi Pa Ruumiya mo. ²² Dhala waambuhany 'kwani gam gwo me'da po/ uni imontal 'de/ mo dhali imandwall gwo dher burrinyem buni bwa mo 'peni is buni mo dhali kan gwo mmodor uni ki cwa mo. ²³ Dhali ki uni dhuki mondoru ka risa po/ uni mo tani uni ta'kki uni eya sijin mo mmokana man'cora sijin gwo mo ki: Dhuyi uni ki 'dantar mo. ²⁴ Dhali mmobutha a'di gwon'kan gi wakan mo tani a'di ta'kki uni e bwaman ma sijin gana/ mo dhali repki uni sho'k ki cwa mo.

²⁵ Hili ki mo wana e ki mombwam/e mon'thiny mo tani aBuulus dhala Sila uni 'kon mo mmo'tho mo dhali mmoyuk' gway goma Arumgimis mo dhali 'kwani kun tana habuus 'kon si'da/ mmocik' uni mo be. ²⁶ Dhali ise/ adhan mony'cesh yik'inki is kagahara mo tani a'di yik'inkina mo jin ka'bu gu'ba sijin is mo. Dhali ise/ arisa campuri 'baar mo tani ka'dkunu mo dhala ris mondek' gi uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani sulkunu mo be. ²⁷ Dhala man'cora sijin mmomeru a'di e mo 'peni mo/ ish e mo tani dhali mmoparkina a'di acampura sijin e mmo'ko ki kany mo tani a'di buk'ki gandala turgam piti mo dhali murki'di 'taki 'kosh is piti jwa mo mmo'toshkina a'di ki 'kwani

habuus yekin mo be. ²⁸ Hila Buulus cuuki'd ki dhan 'twa/ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ to shiyi'da kamu/ ki mii gom is pini mo ma. Haali/ aman 'baar mo 'kona imahan mo. ²⁹ Dhali a'di yukki'da yuk gom o'd mo dhali pe'di bwaman mo dhali mmodeena a'di is mo gom monko/ is mo tani a'di bitki'da 'cesh ibwambor ma Buulus mo dhala Sila mo ³⁰ dhali a'di suski uni ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: Kana, aha/ mina miiya ta mmowoth is pem mo? ³¹ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Gami Tapa Yesus is mo ma dhali /e minu woth mo dhali ki kun gu'b pini ilu/ mo. ³² Dhali uni oki gwon Tapa e a'di ki uni 'baar mo kun 'kon e gu'b piti ilu/ mo. ³³ Dhali a'di bu'thki uni ki mo yansan jin ta mon'thiny mo dhali upki uni mondorum buni mo dhali ise/ a'di miikunu ki yi'de/ mo, a'di dhala ris unim piti 'baar mo be. ³⁴ Dhali a'di suski uni ki mis e gu'b piti mo dhali dhuki tonte/ ibwambori uni mo dhali uni 'borkina bwa kagahara mo inyakki kun gu'b piti mo mmogamkina uniya Arungimis gwo is mo be.

³⁵ Hili ki mo kali kush mo tani imandwall gwo hashki iman'doyi to kun doruwa dor mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki 'kwani gwansan iin mo ma. ³⁶ Dhala mançora sijin guki'da Buulus gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Imandwall gwo hashki um gwo mo mmodhal um bway mo mmo/ii mo ti. Haali/ a'di wakan mo tani a'di mina uni iiyu/ mo shwanetan mo dhali iiyi ki monku'th is mo. ³⁷ Hila Buulus oki uni gwo mo ki: Uni dorki am ibwambori 'kwani ki dar gi miiwaq mo, 'kwani kun ta ku gi Pa Ruumiya mo dhali ta'kki aman eya sijin mo dhali shwane/ uni mini ta'k am ka pije/ ka 'diya? Yisa ka jin gana/. Hili dhalki uni iiyin ki is buni mo dhali sus am ka pije/ mo. ³⁸ Dhali iman'doyi to kun doruwa dor mo guki gwo yansan e imandwall gwo mo dhali

uni ko/ki is mo haali/ uni cikkin ki uni ta 'Kwani gi Pa Ruumiya mo be. ³⁹ Dhali uni pu'dkin mo dhali yuk uni mo, dhali ki uni suski uni ka pije/ mo tani uni dotki uni mmo/ ii 'peni bampa/ mo be. ⁴⁰ Dhali uni iikin ka pije/ mo 'pena sijin mo dhali cikkin mo e gu'b ma Lidiyya, dhali ki uni mishkina waq buni mo tani uni malaski uni ki gwo mo dhali ii mo be.

17

Mo gi Ekkunu Mii e Pan Tasaluni-iki mo

¹ Dhali ki uni pekin ki tur mo e Pa Ampipuliis mo dhali Pa Apuluniyya mo tani uni pu'dkin e Pan Tasaluniiki mo jin dina gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Dhala Buulus me'd miim piti jin miina a'di mo tani a'di yaki'd e bwam uni mo dhali ka cim ma pesu/ ikwara mo tani a'di tor ki da tor ki uni ka karambuye/ 'peni Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo ³ mmoka'd gwo mo dhali mmodhu eya tente/ ka Kristhos mina isi mii 'kosh ka nyor mo dhali midi mii piyu/ mo dok/ e 'peni mowu mo, dhali ka Yesus yan jin cika/ um gwo mo tani a'di ta'da Kristhos mo be. ⁴ Dhali kun tiya e uni lalkunu gwo sho'k mo tani dhali uni wanki 'kwani is ki gwo mo nyakka Buulus dhala Sila mo. Dhali 'peni 'kwaniḡ gayiin kun ta 'Kwaniḡ Griki mo adhana waambuhany 'kwani si'da/ mo dhali 'peni up kun tana 'kan'kup pa yisa pelena. ⁵ Hili 'Kwani Yahuuda/ mmo'kon ma du uni ki jocon mo mmodee mo tani uni bu'thki uni ki me'd 'kup ki uni kun ta cin tiya kun ta gi mii kun bulabul 'peni uni gun 'kon ka piny is e mo ma suug mo, dhali mmotula uni awaambuhany 'kwani is mo tani uni tu'cki 'kwanim bampa/ mmo/ eḡ mii kagahara mo dhali mmotha'th 'kup ki gu'b ma Yasuun mo tani uni palki mii mo mmonjap

uni mmobor uni ka pije/ i 'kwani mo. ⁶ Dhali ki uni 'koki gam uni mo tani uni dirkina Yasuun dhala waka tiya e bwambori tapam bampa/ mo mmocuu gwo mo ki: Gwahan kun wuluski mony'cesh mo tani uni iiyini mahan si'da/ mo, ⁷ kun bu'thkin ma Yasuun mo dhali uni 'baar mo mii to ki ca'ckon apo/ gwonkan ma Kaysar mo mmo/ o gwo mo ki: aMalika kamu/ di'd jin ta'da Yesus mo be. ⁸ Dhali uni cina waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali tapam bampa/ ilu/ mo ki uni cikki to gwansan mo be. ⁹ Dhali ki uni dilki to 'pena Yasuun mo dhali kun tiya mo tani uni ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be.

Imandhunu ki She/ 'Kokin mo e Pam Biriyya mo

¹⁰ Dhala wak buni ise/ uni ki tuca Buulus dhala Sila ki ii mo mon'thiny mo ntagi Pam Biriyya mo dhali uni iikin e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ me'd jin pu'dkina uni imun mo. ¹¹ Hili uni gwansan bol uni gi Pan Tasaluniiki e ki yuk mo mmobu'thkina uni gwo mo ki mo/ o bwa kagahara mmo'cunycur Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ka yempa/ mo wakki/ to gwansan mini wakansan mo. ¹² A'di gamkina uni gwo is ka ris 'peni uni mo dhali 'peni up Griki si'da/ kun manju mo dhali kun ta 'kwani'j gwas yisa pelena. ¹³ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Tasaluniiki mishkin ki gwo ma Arumgimis cin ma Buulus e Pam Biriyya si'da/ mo tani uni pu'dkin imun si'da/ mo mmociya waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali mmo'tu'c uni adu mmomur mo. ¹⁴ Dhali ise/ ki jahanne/ mo tani awak buni tu'ckina Buulus mmo/ ii ka pije/ ntaga dhan yi'de/ mo dhala Sila dhala Timuthawuus 'kokin naskina/ imun mo. ¹⁵ Hili uni kun suskina Buulus mo tani uni gu a'di ntagi Pa Athiina mo dhali mmobutha uni gwonkan goma Sila mo dhali

Timuthawuus jin mina uni 'taki ii i a'di ki jahanne/ e me'd mo tani uni iikin mo be.

ABuulus Diki'd e Pa Athiina mo

¹⁶ Dhali ka Buulus corki uni e Pa Athiina mo tani shi/in piti de'da dum piti ki birbir mo mmohila a'di bampa/ jin 'tu'du/ ki tompinycon mo. ¹⁷ A'di torkina a'diya tor ka karambuye/ e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali nyakka gayiin 'kwani mo dhali e mo ma suug si'da/ isa yempa/ mo nyakki uni kun gam a'di 'kup mo. ¹⁸ Dhali 'kwani'j gangashan tiya si'da/ 'peni 'Kwani ma Apikuur mo dhali 'Kwani Ruwaak gam 'kup ki a'di mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: Aman'ta'b mo ki 'twa/ yan mo midi 'taki o katinta sa/ ise/? Kun tiya o gwo mo ki: A'di wana e ka mantor gwo goma rum kun molu mo haali/ a'di ciki gwo ma Yesus mo dhali gwo gom mompinu mo be. ¹⁹ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali sus a'di mo e mo jin yuku ka Ariyuus Baghuus mo mmo/ o gwo mo ki: Mina amani mish gwo yan ki gwo ta'da tinta jin toru ki a'di jin ta jin this jin okina /e mo? ²⁰ Haali/ /e 'doyi ton tiya eyi 'cem bam kun meru mo. A'di mina amani 'taki mish ki 'pemen to gwansan mo tani itana tinta mo? ²¹ Hila ris 'Kwani gi Pa Athiina dhali 'kwani gi kala tiya kun 'kon ki 'kus e mun mo tani uni 'baarana tentem buni mo mmomii toj kamu/ yisa hili jasi mmotora tor mo dhali mmocik gwo gom jasi ton thisa tiya mo.

²² Dhala Buulus doshki'd mo ibwaman ma Ariyuus Baghuus mo dhali o gwo mo ki:

Um 'Kwani gi Pa Athiina mo. Eya ris to 'baar mo tani aha/ nyitha ki um tana shi/ inyjwa kagahara mo. ²³ Haali/ ki aha/ yakina ki yam pe mo tani dhali hila to gun luja um mo tani aha/ gamkina si'da/ to jin thenuwa rum apo/ jin ta gi gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ ki:

Gom toŋ kamu/ jin luŋa mo ki ji mol mo. A'di si'da/ jin luŋa um ki ji mol mo tani a'di ɬorka/ eya tente/ gom um mo. ²⁴ Arumgimis yan jin ukki mony'cesh mo dhala ris to kun 'koni bwaman a'di mo tani a'di mmotana a'di Tapa gi momis mo dhali ji gi mony'cesh mo tani a'di diki ɕa'b e moŋ'ko kun kogu mo kun uku ki me'd mo be.

²⁵ A'di si'da/ idinuki mii to ki me'd gi 'kwani en'thi/ mo, ma me'd jin mina a'di mii diki ta gi toŋ kamu/ haali/ a'di ki is piti ɕi'da ris moŋ'koki/e dhali shi/in dhala ris to 'baar mo be. ²⁶ Dhali 'peni jan ɬal 'de/ mo tani a'di ukki'da ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar ki 'beles mo mmo'ko eya ris bwam/e gi mony'cesh mo mmo'kawurkina a'di yil mom buni kun dhunu mo dhali ki mom bwanɟwayu/ gi moŋ'kom buni si'da/ mo, ²⁷ ki uni mini 'taki nɟapa Arumgimis mo wakki/ uni si'da/ mini 'taki topu i a'di mo dhali gam a'di mo. Dhali a'di bala yisa isi'dki'd 'pena ris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/ yisa. ²⁸ Haali/ E a'di mo tani ana 'kona ki e mo dhali mmothoth mo dhali mmota gi moŋ'kom bana si'da/ me'd jin okina kun tiya ibwam iman'cem gway bum si'da/ mo ki:

Haali/ ana si'da/ tana bwambirman piti mo be.

²⁹ Mmotana ana bwambirman ma Arumgimis kantan mo tani ana mina mii 'koki tosh ki a'di jin ta ji ma Arumgimis jin piyi'd 'peni a'di wana e ki 'dolkon gana/ mo walla 'dolkon kush mo walla wosh gun cinuwa waro/ ki gwocon mo dhali ki gwalal gi wathi/ mo. ³⁰ A'di hilkin ma Arumgimis ki jim pe yil mo ki ji mol mo mo. Hili shwane/ a'di kanki 'kwaniny'cesh gwo mo ki uni 'baar mo e mo 'baar mo tani mini 'taki rica du is mo ³¹ haali/ a'di karki'da cim jin mina a'di mii miiwaɟ gom 'kwaniny'cesh mo e

mo ma ɕar/e gi wathi/ jin 'kawurkina a'di nɬwa/a/ mo. Gom a'di mo tani a'di ɕiki'da ris 'kwani 'baar mo mmomish mo ki isa duŋ gana/ mo mmo'de'kkina a'di a'di 'peni mowu mo be.

³² Dhali ki uni cikki gwo gom mompinu 'peni mowum piti mo tani kun tiya mii a'di ka maɟ mo. Hili kun tiya oki gwo mo ki: Am mina cik 'peni/e gom gwo yan dok/ e naskina/ mo. ³³ A'di gi wakan be tani a'di yakin ma Buulus ka piɟe/ mo 'peni bwam uni mo be. ³⁴ Hili 'kwanin tiya 'dim 'kup e a'di mo dhali gamki gwo is mo. Ibwan uni mo tani Diyunisiiyus diki'd si'da/ mo jin ta wathi/ gi mo ma Ariyus Baghuus mo dhala 'boma kamu/ jin yuku ka Damaris mo dhali kun tiya si'da/ nyakki 'ko ki uni mo be.

18

ABuulus Diki'd e Paŋ Kurinɬuus mo

¹ N'ko'di to gwansan mo tani a'di yaki'd 'peni Pa Athiina mo dhali a'di pu'dki'd e Paŋ Kurinɬuus mo.

² Dhali a'di gamki Wathi/ Yahuudaŋ kamu/ jin yuku gway ka Akila jin ta wathi/ gi Pam Puntus jin dhodhu mo jin daka pu'dki'd mo 'peni Pa Ithaaliya ki 'dishe/ nyakki ashim piti jin ta'da Piriskilla mo, haala Kuludiyus kanki'da ris 'Kwani Yahuuda/ gwo mo mmo/ii 'peni Pa Ruumiya mo dhali a'di pu'dki'd e uni mo. ³ Dhali haali/ a'di ta'da mannyak to mii ki uni mo tani a'di nyak ɕa'b ki uni mo dhali uni miiki to mo haala tu'c buni ta'da tu'c mmota imansho gu'b bur-rinye/ mo be. ⁴ Dhali a'di ɬorki'da ɬor ka ɕarambuye/ e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ ka risa cim ma pesu/ mo dhali a'di mala 'Kwani Yahuuda/ ki gwo mo dhali 'Kwaninɟ Griki mo be.

⁵ Hili ki iSila dhala Timuɬawuus pu'dkin ka luŋu'b mo 'peni Pam Makiduniyya mo tani aBuulus

doshki'da po/ gwo mo mmoṭor gwo eya tente/ gom 'Kwani Yahuuda/ mo ka Yesus yan ta'da Kriṣṭhos mo be. ⁶ Dhali ki uni roḱki gwo ki is buni mo dhali walki gwo sor mo tani a'di pirki burrinyem piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalka bas bum di'di 'bam bum mo ma, um 'cena ki is bum mo. Haali/ aha/ tana jin dheleli'd mo. 'Pena cim yansan ki sule/ mo tani aha/ mina ya mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ⁷ Dhali a'di yaki'd 'peni mo yan mo mmoyaku/ e gu'b gi wathin kamu/ jin yuku gway ka Tithiyus Yustus mo. A'din 'de/ yan lun'ki'da Arumgimis mo jin ta gi gu'b jin 'dishi gu'b gi montulu is is mo be. ⁸ Dhala Kirispus jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo tani a'di gamki gwo is e Tapa nyakka ris kun gu'b piti mo dhali 'Kwani gi Pan Kurinṭhuus ka ris mo mmocika uni gwo mo tani uni gamki gwo is mo be dhali uni miikunu ki yi'de/ mo. ⁹ Dhali Tapa oki'da Buulus gwo mo mon'thiny ki tonyjan ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili oyi gwo mo, dhali dhalku/ ki ca'b ki shwam mo ma, ¹⁰ haali/ aha/ dina e /e mo dhali wathin kamu/ midi mol /e seya po/ mo mmomii /e ki shi/ mo, haali/ aha/ tana gi 'kwani ka ris e bampa/ yansan mo be. ¹¹ Dhali a'di ca'bki'd imun ki yil mo dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo mmoṭor gwo ma Arumgimis e bwam uni mo be.

¹² Hili ka Ghaliyuun ta'da mudhiir gi Pa Akaa/ iya mo tani 'Kwani Yahuuda/ ki bwan tal 'de/ mo tani uni tha'thkin mowa po/ Buulus mo dhali sus a'di ibwambor ma kursi jin dwallu gwo mo ¹³ mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan lalki 'kwani sho'k ki gwo mmoluṇa Arumgimis ki mii kun ta kuny ca'ckon apo/ gwonkan jin cinu mo. ¹⁴ Hili ka Buulus murki'di cee 'twam piti mo tani aGhaliyuun ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Wakki/ ka jin gana/ a'di midi 'taki ta mii shi/i'd

mo walla mii jin ta jin thus mo dhali jin ta ji ma maka/ gany mo tani ayy um 'Kwani Yahuuda/ mo, adu midi 'taki tucaa/ mmo'taki gu is 'peni um mo. ¹⁵ Hili wakki/ um ta gi gwondot gom gwon tiya mo dhali gwaya tiya mo dhali gom gwonkan bum jin cinu mo tani hili gwo gom a'di um ki is bum mo ma. Aha/ dinaki ta gi bwa mmota amand-wall gwo gom gwo gwansan mo be. ¹⁶ Dhali a'di urki uni 'pena kursi jin dwallu gwo mo. ¹⁷ Dhali uni 'baar mo 'ce'dkina Sustaniis me'di is mo a'di jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo dhali uni ki dor a'di mo dhali sus a'di e bwambor ma kursi jin dwallu gwo mo. Dhala Ghaliyuun dina gwo ki di ibwa gom ton tal 'den kamu/ gwansan mo be.

ABuulus Doḱki'd ka Nyar'ko'd e Pa Anthaakiya mo

¹⁸ Dhala Buulus mmoṇa'bkina a'di ka cim ka ris naskina/ mo tani a'di bu'thki moyam piti 'pena wak yan mo dhali yaki'd eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo dhala Piriskilla dhala Akiila nyak'ii ki a'di mo mmo'ciṭha/ a'di amur'kup piti e Pan Kan'kariya mo haali/ a'di ta gi gwo jin okina a'di is mo be. ¹⁹ Dhali ki uni pu'dkin e Pan Epasus mo tani a'di ki dhal uni imun mo. Hili a'di a'di ki is piti seki'd e gu'b gi montul is mo dhali tor'ki'da tor ka karambuye/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁰ Dhali ki uni dotki a'di mo mmoṇa'bi uni naskina/ mo tani a'di ha gwo e yisa. ²¹ Hili mmobu'thkina a'di moyam piti 'peni uni mo dhali mmo/o uni gwo mo ki: Aha/ mina doḱu/ mo i um doḱ/e mo wakki/ Arumgimis midi 'taki o bwa mo. Dhali a'di 'cuḱki'da kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni Pan Epasus mo be.

²² Dhali ki a'di thulki'da 'cesh e Pan Kaysariyya mo tani a'di merki'da gap mo dhali theki 'kwaniṇ kaniisa me'd mo dhali yaki'd ka lun'gu'b mo e Pa

Anthaa^{kiya} mo be. ²³ Dhali mmoça'bkina a'di imun ki rash rash mo tani a'di yaki'd mo dhali yaki'd ki tur mo e bampa/ kukul is mo ntagi Pañ Galathiyya mo dhali Pam Parijiyya ka toñtoñ mo mmoțela ris imanciğ gwo sho'k mo be.

Abulluus Çiki Gwo e Pan Epasus mo

²⁴ Dhali Wathi/ Yahuudañ kamu/ diki'd jin yuku gway ka Abulluus jin ta Wathi/ gi Pa Iskandariyya ka dho'th piti mo jin yukayuk mmota gi 'twañ gwocon mo jin pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali a'di ta gi mom'bi'th e Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁵ Wathi/ yan òorkunu gwo mo e bway gi Tapa mo dhali mmoça/a a'di ki ka/ e shi/ in mo tani a'di o gwo mo dhali òorki gwon to ka kar/e goma Yesus mo mmomisha a'di jasi mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo ²⁶ dhali a'di telki gwo 'pen mo mmoçi gwo ki dar gi monyju/ mo e gu'b gi montul is mo be. Hili ka Piriskilla dhala Akiila ciğki a'di mo tani uni bu'thki a'di 'kup ki is buni mo dhali òorki a'di gwo eya tente/ gom bway ma Arungimis ka kar/e ki nyanye/ mo. ²⁷ Dhali ki a'di dina gwo ibwa mmo'ciħa/ gap mmopu'd mo e Pa Akaa/ iya mo tani awak yan malaski a'di mo mmoya mo dhali uni 'kwarki imanciğ gwo gwo mo mmobu'th a'di mo be. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di woħki uni ki nyanye/ mo uni kun gamki gwo is eya 'the mo, ²⁸ haali/ ki mom'bi'th mo tani a'di pucurki 'Kwani Yahuuda/ ki gwo ibwambori 'kwani mo mmoțor eya tente/ 'peni Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo ka Yesus yan ta'da Kriħthos mo be.

19

ABuulus Diki'd e Pan Epasus mo

¹ Dhali a'di warki'd mo ki mo jin dikin ma Abulluus mo e Pañ Kurinħuus naskina/ mo aBuulus

mmopena a'di ki tur mo e bampa/ jin di'd 'kup ki mis mo tani a'di pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali gamki imanciğ gwon tiya mo. ² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Shi/ in Dheleladhelel bu'thkina um mo me'dyin jin gamkina um gwo is mo 'taa? Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Yisa. Am 'konaki ciğ gwo ki sule/ wakki/ Shi/ in Dheleladhelel cikunu mo be. ³ Dhali a'di o gwo mo ki: Um miikunu mo jin miinuwa mii ki yi'de/ katinta kan si'da/ mo? Dhali uni ki o gwo mo ki: Ki mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be. ⁴ Dhala Buulus ki o gwo mo ki: aYohaana miiki'da mii jin miinuwa mii ki yi'de/ ki mo jin minu rica du is mo mmo/o 'kwani gwo jin mina uni 'taki gam a'di gwo is jin midi 'taki yayu i'ko'di a'di mo a'di yan jin ta'da Yesus mo. ⁵ Dhali ki uni ciğki gwo yan mo tani uni miikunu ki yi'de/ e gway gi Tapa Yesus mo. ⁶ Dhali ka Buulus dhuki me'd piti apo/ uni mo tani Shi/ in Dheleladhelel yayi'di uni mo dhali uni wal 'twan tiya mo dhali çi gwo is mo be. ⁷ Dhali uni 'baar kun 'kon mo tani uni wana e ki 'kwani kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

⁸ Dhali a'di seki'd e gu'b gi montul is mo dhali çi gwo ki dar gi monyju/ mo ka ppe 'kupi kwara mo mmoțora òor ka karambuye/ mo dhali mmomalasa malas ki gwo mo gom to gi Bampa/ ma Arungimis mo. ⁹ Hili ki kun tiya 'bi'thkunuwa du is mo dhali ushki gwo gam is mo dhali mmo/okina uni gwon thus gom gwo gi Bway yan ibwambor ma waambuhany 'kwani mo tani a'dim Buulus yaki'd 'peni uni mo dhali a'di kwa/ki imanciğ gwo mo mmodhu uni ki she/ mo mmoțora òor ka karambuye/ ka yempa/ e mombuț e Pan Tiraannus mo be. ¹⁰ Dhali mii yan miikunu ki sule/ki sule/ mo jin ta yil su/ mo be. Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di ciğkin ma ris uni kun 'koni Pa Asiyya gwon Tapa mo

dhali kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwanin Griki si'da/ mo be.

Iya/ma Sakaawa mo

¹¹ Dhali Arungimis miiki mi-imer jin ta ji mum ki me'd ma Buulus mo. ¹² Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di 'dona uni burrinyeny jiti/ mo walla burrinyen tu'c 'peni is piti e uni kun 'bathan mo dhali mom'ba'th iikin mo 'peni uni mo dhala rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ mo be. ¹³ Hili si'da/ kun tiya 'peni 'Kwani Yahuuda/ kun tani pa mo kun ta imandwaka rum thus mo tani uni palki mii mo mmoyer gway gi Tapa Yesus apo/ uni gun takin ga rum thus mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ kana um gwo mo ki gway ma Yesus yan jin cin ma Buulus gwo mo. ¹⁴ Dhali a'din 'deñ kamu/ jin 'kona iya/i pesu/ jin yuku gway ka Sakaawa jin ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali jin ta'da gasiis jin ca'd si'da/ kun miiki mii yan mo. ¹⁵ Dhala rum thus thokki 'twa/ mo dhali o uni gwo mo ki: Yesus yan nyithka/ mo dhala Buulus yan mishga/ mo. Hili um ta ija sa/? ¹⁶ Dhali wathi/ yan jin din ma rum thus icine/ mo tani a'di pe'da po/ uni mo dhali pi uni 'baar mo e ki mii mo dhali bol uni 'kup ki mom'bi'th apo/ uni mo. Gom a'di ki mii yan kan mo tani uni son ka pije/ mmoye mo 'peni gu'b caan ki ushi burrinye/ kun 'koni bwamani is 'te/ mo dhali ki jama/ i is si'da/ mo. ¹⁷ Dhali yan warki'd mo jin mishu mo e uni 'baar mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun ta 'Kwanin Griki si'da/ kun 'kokin e Pan Epasus mo, dhali monko/ bitki'da po/ uni 'baar mo dhali gway gi Tapa Yesus ekki'd mo be. ¹⁸ Uni tana ris si'da/ 'peni uni kun gamki gwo is mo tani uni iikin mo mmo'or gwo gom miinthus mo dhali mmoci gwo gom miim buni kun 'kokina uni mmomii mo. ¹⁹ Dhali uni

yisa pelena 'peni uni kun mala mii ka daran du mo uni 'doyina risa warkam buni mo imontal 'de/ mo dhali ci'th uni mo ibwambori uni 'baar mo. Dhali mo gi she yol buni denkina uni e mo dhali uni ki gam a'di mo ka 'ci'cimi'th kun ta 'dolkon kush kun 'koni alaapi iss* 'kwanimpa i/ iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ²⁰ Dhali gwo gi Tapa caki'd mo dhali pi'da ris mom'bi'th e 'baar mo be.

Amamanthar jin Diki'd e Pan Epasus mo

²¹ Dhali 'ko'da ris to gwansan 'baarkunu mii mo tani aBuulus dina gwo ibwa ki shi/in piti jin minu diki dhal 'pen mo me'd jin pekina a'di ki tur mo e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/ iya mo mmoya mo ntagi Pa Urushaliim mo mmo/o gwo mo ki: 'Ko'di mo jin miga/ ca'bi mun mo tani aha/ mina mii par bway Pa Ruumiya e si'da/ mo. ²² Dhali mmohashkina a'di uni su/ ibway gi Pam Makiduniyya uni kun mii a'di to mo kun ta i'imuthawuus mo dhala Arasthuus tani a'di ki is piti ca'bki'd mo e Pa Asiyya naskina/ mo be.

²³ Dhali ka cim caan mo tani mii piki'd mo, mii jin miinu ka sereç yisa gom gwo gi Bway yan mo. ²⁴ Haali/ wathin kamu/ jin yuku gway ka Dimitriyuus jin ta'da man'tor 'dolkon kush mo dhali jin ta'da man/uk ushi to 'peni 'dolkon kush kun wana e ki dhan gu'b jin ca'd jin lunuwa Arthamiis nycine/ mo dhali a'di kalki'da tu'c jin 'ka'da mii yisa gom itapa kun ta gi 'kwanin gwocon mo. ²⁵ Uni tulkina uni is mo imontal 'de/ mo nyakki uni kun miina tu'c ka kwam bwa ki ji nyak mo dhali o gwo mo ki: Kana ba/. Um mishkin ki tom bana kun tana ana mo tani 'pena tu'c yan mo. ²⁶ Dhali um mishkin mo dhali um cikki gwo ka Buulus yan malaski

* 19:19 A'di jin wana e ka alpeen jineeh ma Inkiliiis mo.

'kwani ki gwo mo dhali tu'k uni ka ris mo, yisa jasi e Pan Epasus a'di 'de/ yisa hili si'da/ mo muru/ 'baar mo be isi bwaman gi Pa Asiyya 'baar mo mmo/o gwo mo ki: To gun uku ki me'd mo tani yisa ta to kun lunu mo yisa ²⁷ dhali yisa jasi mo di'd e mo jin tagu wu mo jin min ma tu'c bana yan ta thuthu/ ki thuthu/ mo a'di 'de/ yisa, hili si'da/ gu'b gi lunuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis si'da/ minu 'taki war ka ha'th'ko'd mo dhali ki a'di si'da/ minu 'taki gac 'peni mo/ ek piti mo jin lunu 'Kwani gi Pa Asiyya 'baar mo dhali ku ji mony'ceshi 'baar mo si'da/.

²⁸ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni 'tu'du/ ka nyor mo dhali cuukin kagahara mmo/o gwo mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo. ²⁹ Dhali kum bampa/ yansan 'tu'du/ ki mo ma culma'th mo dhali uni tha'thkin ki bwan tal 'de/ e dhan mo jin ta montul is jin biruwa bir mo mmobu'thkina uniya Ghayuus mo dhala Aristarkus kun ta 'Kwani gi Pam Makiduniyya kun ta iman-nyak ii ka Buulus mo. ³⁰ Dhali ka Buulus dina gwo ibwa mmose i bwan 'kwani mo tani imancik gwo nonki a'di 'kup mo be. ³¹ Dhali kun tiya si'da/ 'peni 'kwani kun tana 'kan'kup ki mo gi Pa Asiyya mo† tani mmotana uni imugum piti tani uni hashki a'di gwo mo dhali malas a'di mo jin mina a'di diki ci is piti ki ya mo e mo jin ta montul is yan jin biruwa bir mo. ³² Dhali kun tiya si'da/ cuuni ton 'de/ mo dhali kun tiya si'da/ i tiyan tiya mo. Haali/ montul is yan ta'da culma'th mo be dhali uni 'kon ka ris kun molki to jin tulkina uni is kan mo be. ³³ Dhali uni suskina Iskandar ka pije/ 'pena waambuhany 'kwani mo mmokarkina 'Kwani Yahuuda/ a'di eya tente/ ki thorony mo. Dhala

Iskandar wukki uni ki me'd mo dhali mido 'taki woth gwo is gom 'kwani mo. ³⁴ Hili ki uni nyithkin ki a'di ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani uni 'baar cuukin ki 'twan tal 'de/ mo ki mo jin wana e ka tente/ su/ mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek mo tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo. ³⁵ Dhali ka hilingwoŋkan gom pa mu'thki'da waambuhany 'kwani 'twa/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pan Epasus. Ki wathi/ jana si'da/ idi'd jin diki mish ki 'Kwani gi Pan Epasus ta imanhil gu'b jin lunuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis mo dhali jamas gi to yan jin bitki'd 'pena Saps mo? ³⁶ Haali/ a'di gi wakan tani ki to gwansan minu mol wat mo dhali um mini mii ta gi mo mo mmo'ko ki shwam mo dhali 'koki mii toŋ kamu/ ki ji ram mo. ³⁷ Haali/ um suski 'kwani gwansan imahan mo kun 'koki ta 'kwani kun kwali to 'peni gu'b kun lunu to mo dhali uni si'da/ 'koki ta 'kwani gun wali gwo sor apowa dhan tony caagam bana yan jin lunu mo be. ³⁸ Wakka Dimitriyuus si'da/ dhali tapan 'kwani kun ta gi gwocon kun nyak 'ko ki a'di mo ta gi gwo apo/ wathin kamu/ mo tani acim dhunu mo gom gwon dwall mo dhali iwakiil 'kon si'da/ mo. Dhalki uni yer is buni gway ka rem 'kup mo ma. ³⁹ Hili wakki/ um napi toŋ kamu/ gom gwon tiya kun dotu/ mo tani a'di minu thoson mo e montul is yan jin yukuwa yuk mo. ⁴⁰ Haali/ ka jin gana/ ana 'kona e mo jin tagu wu mo e mo jin yeru is ki gway mo gom mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir ka cim yansan mo dhali mmomiinu a'di mo ka wuny is 'te/ mo. Dhali gom a'di yan mo tani ana mina mol gwo thok goma nyor yan jin deku/ mo. ⁴¹ Dhali ki a'di dakki gwo o kan tan mo tani a'di si'da/ 'cukki montul is

† 19:31 Uni kun ta 'kwani kun kwanykunu mo gom montul is yan mo mmota uni kun mina montul is yani cil mo gom tak jin minu taka malik mo.

mo be.

20

Ya ma Buulus e Pam Makiduniyya dhali Paṅ Griki mo be

¹ Dhali 'ko'di mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir daḳu/ mo tani aBuulus mmohashkina a'di imancik̄ gwo mo dhali mmomalaskina a'di uni ki gwo mo tani a'di ki bu'th moyam piti 'peni uni mo dhali a'di yaki'd mo e Pam Makiduniyya mo be. ² Dhali ki a'di yaki'd ki tur mo mmo'ciṭh 'ban gwansan mo tani a'di ciki uni gwo gom momalas ki nyanye/ mo dhali a'di pu'dki'd mo e Paṅ Griki mo be. ³ Dhali ki a'di ca'bki'd ka ppe 'kupi kwara imun mo tani awu'th karkina 'Kwani Yahuuda/ mo apo/ a'di mo. Ki a'di murki'di ya eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo tani a'di dina gwo mbwa mmodobok ki tur ka nyan'ko'd mo e Pam Makiduniyya mo be. ⁴ Dhali a'di suskunu m'pen mo itagi Pa Asiyya mo be. Uni gun sus a'di mo tani ta iSupaatarus gi Pam Biriyya jin ta ya/ ma Purrus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pan Tasaluniiki mo tani ta iAristarkus mo dhala Sakuntus mo dhala Ghayuus gi Pan Darba mo dhala Timuthawuus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pa Asiyya mo tani ta iTikiikus mo dhala Turupiimus mo. ⁵ Hili uni gwansan iikin ntwa/a/ dhali uni 'kokin mmocor aman mo e Pan Taruwaas mo be. ⁶ Dhali aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pam Pilibbi 'ko'da cim gi Maanḳuthu'd kun minu ki dar ga cumat̄ mo dhali aman pu'dkina e uni e Pan Taruwaas ka cimi mudhe'd mo be. E mo yan mo tani aman 'kokina ka cim pesu/ mo be.

ABuulus A'di Tak̄kunu e Pan Taruwaas mo

⁷ Dhali apowa cim yan jin t̄wa/a/ ka dhas mo tani aman 'kokina mmotul is mo imontal 'de/ mo

mmo'ce'd maanḳuthu'd mo tani aBuulus torki'da tor ki uni ka karambuye/ mo mmotor mo gom ya jin mina a'di mii ya mo ka cim jin 'ko'd mo dhali gwom piti bulkina a'di uni mo ntagi mombwam/e mo be. ⁸ Dhala lamba/ 'kokin ka ris e gu'b jin nyanju ka maḳampo/ mo e mo jin 'kokina aman mo mmotul is imontal 'de/ mo. ⁹ Dhali wathin dhuruca kamu/ jin yuku gway ka Apitkuus ca'bki'd e ari embul gu'b jin tupu i e mo dhali a'di to'da e is mo mmo/ish e kagahara mo. Dhali ka Buulus torki'da tor ka karambuye/ ki uni ki rash rash naskina/ mo tani mmoto'da e a'di is mo ki mo/ish/em piti mo tani a'di bit̄ki'd ka lungu'b 'peni gu'b jin 'kon ma po/i kwara mo dhali a'di 'de'kkunu monyjwa i is mo. ¹⁰ Dhala Buulus thulki'd ka lungu'b mo dhali a'di bit̄ki'da po/ a'di mo dhali mmokothkina a'di a'di me'd mo tani a'di o gwo mo ki: Dhalka du ki mii mo ma haali/a'di shi/irki'd mo be. ¹¹ Dhali ki a'di seki mo mis mo dhali mmo'ce'dkina a'di maanḳuthu'd yan mo dhali mmoshwa mo tani a'di si'da/ but̄ki'd nyaḳki uni ki rash rash mo ntagi mo jin sul ma tente/ mo be. Wakan a'di yaki'd mo be. ¹² Dhali uni suskina 'cingwath jin di ki e mo dhali uni malaskunu ki jasa/?

Mo gi 'Cuk̄kina Uni Akur Yi'de/ 'Peni Pan Taruwaas e Pa Miliit̄us mo

¹³ Hili mmo/iikina aman ntwa/a/ mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani aman 'cuk̄kina kur yi'de/ jin bela 'tham ki bway gi Pa Assuus mo mmotosh ka Buulus mina amani bu'th imun mo haali/ gwo kankina a'di wakan mo mmotor ki is piti mmoya ki sho'k mo. ¹⁴ Dhali ki a'di gamki am 'kup e Pa Assuus mo tani aman bu'thkina a'di bway bwaman mo dhali mmopu'd mo e Pam Mit̄iliini mo be. ¹⁵ Dhali mmo/iikina aman eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni mo yan mo tani aman pu'dkina ka cim jin bath̄a'd

ka karambuye/ gi pa gi Pan Kiyuus mo. Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani aman takina Pa Samuus ki me'd mo dhali ka cim ki jim bath mo tani aman pu'dkina e Pam Miliitus mo be. ¹⁶ Haala Buulus dina gwo ibwa mo mmoya eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmope Pan Epasus mo jin mina a'di 'taki diki mii ca'b ka ara cim e Pa Asiyya mo haali/ a'di miikina is ki 'kasa/ 'kasa/ mo jin mina a'di mii di e Pa Urushaliim goma Cim Kamsiin yan mo wakki/ a'di mido 'taki ta isi mii gom a'di mo be.

ABuulus A'di Torki Gwo e 'Kwanij Gwanyajaka/ e Pan Epasus mo

¹⁷ Dhali 'peni Pam Miliitus mo tani a'di hashki gwo mo e Pan Epasus mo dhali yuk 'kwanij gwanyajaka/ 'pena kaniisa mo e a'di mo. ¹⁸ Dhali ki uni pu'dkin e a'di mo tani a'di ki o uni gwo mo ki:

Um ki is bum mishki mo mo 'pena cim jin twa/ a/ jin karkika/ sho'k pem e Pa Asiyya mo mmoyakika/ mo kan e um mo mmoca'b e um ki sule/ mo ¹⁹ mmomiiya tu'c gi Tapa ki bwa jin karu ki jin gwa'd mo dhali ki jabuthi e mo dhali ki mompal kun tha'thkina po/ aha/ mo 'pena wu'th gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Dhali mmodika/ ki gu is pem 'peni gwon kamu/ tal 'de/ jin ta jim 'borga/ mo mmoci um mo dhali mmo'or um gwo mo ibwaman 'kwani mo dhali mmoya gu'b ki jin kul mo ²¹ mmo'or gwo e uni kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni kun ta 'Kwanij Griki si'da/ mo ki mo jin rijuwa du is 'kup ka Arungimis mo dhali mongam gwo is e Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ²² Dhali shwane/ hili mo mo ma aha/ yana ya ki mondek is ki Shi/in e Pa Urushaliim mo dhali aha/ mola to gun mini thathi aha/ imun mo ²³ jasi ki Shi/in Dheleladhelel tani a'di tori aha/ gwo e bampa/ 'baar mo mmo/o gwo mo ki mondek dhali monto'c bwa

corke aha/ imun mo. ²⁴ Hili aha/ mina diki bu'th mondiki/em pem mmokar a'di ki is pem ki jin na/ mo mmomiga/ mish 'baar bway tur gi mondiki/em pem mo dhala tu'c jin bu'thkika/ 'peni Tapa Yesus mmoci gwom 'borga/ mo goma 'the ma Arungimis mo. ²⁵ Dhali shwane/ mishi mo mo ma. Aha/ misha ki um 'baar mo um kun yaka/ ibwaman mo mmoci gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo tani um mini 'koki par bwam/em pem e dok/ e ki sule/ mo. ²⁶ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ cina um gwo ka cim yansan ki aha/ tana jin dhelelki'd 'pena bas bumi 'baar mo. ²⁷ Haali/ aha/ dikina ki bu'th is pem mo 'peni moci um gwo mo jin ta isi bwa ma Arungimisi 'baar mo. ²⁸ Cunycuri miim bum ki is bum mo ma dhala risa ma'diny gwan kun dhuna Shi/in Dheleladhelel um mo mmota icom kun mini hil mo mo dhali mmomiiya tu'c mo mmohila kaniisa gi Tapa jin yolcina a'di ka bas jin ta jim pitij gana/ mo. ²⁹ Aha/ misha ki 'ko'di mo jin miga/ ya mo tani awu kun cithiracithir mo tani mini seyu/ i bwam um mo mmomii mii kun miinu ka serec yisa goma ma'diny yan mo. ³⁰ Dhali 'peni bwam um ki is bum um 'cena mo tani 'kwani mini piyu/ mo gun mini o gwon tiya kun mini ta kun ther mo mmokwa/ imancik gwo bwa mo mmobath uni mo be. ³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani 'dimi um 'kup mo ma, mmoka mii e mo me'd jin 'kona yili kwara mo tani aha/ dinaki dak gwo mo mmomallas umi 'baar ki 'beles mo ki jabu'th mon'thiny mo dhali montee mo be. ³² Dhali shwane/ aha/ dhuna um eya Arungimis mo dhali ki gwo ma 'them piti jin mishi um nyaj mo dhali ci um mal mo e bwam uni 'baar mo kun dhunu ki she/ mo ki dhelel dhelel mo. ³³ Aha/ dina bwa ki 'thotho/ gom 'dolkon kush gi wathij kamu/ mo walla 'dolkon ganam piti mo walla bur-

rinyem piti si'da/ mo. ³⁴ Um ki is bum mishi mo ki me'd gwansan miiki to mo kun miga/ mii ta mo dhali gom uni gun nyaḱ 'ko ki aha/ si'da/ mo. ³⁵ Eya ris to 'baar mo tani aha/ cikina um isi she/mm mo ki um mmomiina uma tu'c wakan mo tani um si'da/ mini mii woth uni kun 'ka'da is mo dhali mmoka gwon Tapa Yesus e mo kun okina a'di ki is piti mo ki: Mmoçi to a'di ta mo gi 'boru mii jin boli mombu'th to e ki 'bor mo be.

³⁶ Dhali ki a'di oki gwo kan tan mo tani a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali a'di 'thoki'd nyaḱki uni 'baar mo. ³⁷ Dhali uni 'baar mo kumki ko mo dhali tagkini 'ba/ ma Buulus mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ³⁸ Bwan diti'd buni di'd ki nyanye/ gom gwo yan jin okina a'di uni ki uni mini 'koki par a'di bwam/em piti e dok/e ki sule/ sule/ mo be. Dhali uni suski a'di m'pen ibway piti mo ntaga kur yi'de/ jin bela 'tham mo be.

21

Ya ma Buulus jin Yakina A'di e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki aman 'kokina mmo/ii mo 'peni uni mo dhali 'cuḱa kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani aman iikina ka ji sho'k ki bway gi 'tham mo ntagi Paḱ Kus mo dhali ka cim jin 'ko'd ntagi Pa Rudus mo dhali 'peni mo yansan mo tani ntagi Pam Paḱara mo be. ² Dhali mmogamkina amana kur jin bela 'tham mo mmo'ciḱha/ gap ntagi Pam Piniikiya mo tani aman iikina apon kur yi'de/ mo dhali 'cuḱ jin bela 'tham mo. ³ Dhali ki aman pu'dkina eya tente/ e Paḱ Kuprus mo tani mmodhalkina aman a'di ka biny cam mo tani aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pan Suriyya mo dhali aman thulkina 'cesh mo e Pan Sur mo be, haali/ e mun mo tani aḱur yi'de/ minu ḱal ton diḱin piti mo be. ⁴ Dhali mmogamkina

am imancik gwo mo tani am 'kokina ka cim pesu/ imun mo dhali uni gwansan okina Buulus ki Shi/in ki a'di mididi 'taki diki kar sho'k piti e Pa Urushaliim mo. ⁵ Dhali ki a'di warki'd ka cim jin 'baarkina aman mo tani aman iikina mo dhali ii mo ki mo/iim bam mo. Dhali uni 'baar ki upi lu/ mo dhali uçi si'da/ mo tani uni suski am e bway bam mo gam am 'kokina mo mmo/ii ka piye/ mo 'peni 'penḱuman bampa/ mo dhali mmo'kokina aman ki jin 'kupa'dupun e mo ma dihal yi'de/ mo tani aman 'thokina mo be dhali aman cikina uni gwo mo mmothe me'd ka rem 'kup mmo/ ii mo. ⁶ Dhali aman iikina apon kur yi'de/ jin bela 'tham mo hili uni dokki bway pa ka nyaḱ'ko'd mo be.

⁷ Dhali ki aman 'baarkina mo/ iim bam mo e yi'de/ 'peni Pan Sur mo tani aman merkina e Pam Puḱulimaayis mo dhali am thekina waḱ me'd mo dhali 'ko nyaḱki uni ka cim 'de/ mo. ⁸ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani am iikina mo dhali pu'd mo e Paḱ Kaysariyya mo dhali mmociḱa aman gu'b ma Pilibbus jin ta'da mançi gwom 'borga/ jin ta jan 'de/ 'peni unim pesu/ mo tani am 'kona nyaḱki a'di mo. ⁹ Dhali wathi/ yan ta'd gi i'bwai doḱon kun ta nyaraḱ gana/ naskina/ kun ciki gwo is mo. ¹⁰ Dhali mmo'kokina aman imun ka cim ka hony/ e mo tani amanci gwon kamu/ jin yuḱu gway ka Aghabuus yayi'd ka luḱgu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo. ¹¹ Dhali mmoyakina a'di i am mo dhali mmobu'thkina a'di waḱan ma Buulus mo tani a'di deḱki sho'k pitiḱ gana/ mo dhali me'd piti si'da/ mo dhali oki gwo mo ki: Wakansan okina Shi/ in Dheleladhelele mo ki: Wakan si'da/ mina 'Kwani Yahuuda/ gi Pa Urushaliim deḱ wathi/ yan jin ta com waḱan yan mo dhali ci a'di e me'd gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹² Dhali ki aman cikina to gwansan mo tani am inyaḱki uni

gi pa yan mo tani aman malaskina a'di mo mmodiki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹³ Dhali ḡ'ko'd mo tani aBuulus thoḡki gwo mo ki: Ata gwokina um mo mmo'koshaa/du mo? Haali/ aha/ thosonkina is mo jasi ki mondek 'te/ yisa hili si'da/ mmowu mo e Pa Urushaliim gom gway gi Tapa Yesus mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di ushki gwo gi lalu a'di sho'k mo tani am dakkina gwo o mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki bwana Tapa a'di miinu mo ma.

¹⁵ Dhali 'ko'da cim gwansan mo tani am deka tom bam is mo dhali ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹⁶ Dhali imancik gwon tiya si'da/ nyakki ii ki am 'peni Paḡ Kaysariyya mo. Uni suski jan tal 'de/ nyakki uni jin yuku gway ka Manasuun gi Paḡ Kuprus jin ta'da mancik gwo jin twa/a/ jin mina am 'taki nyak ish ki a'di mo.

ABuulus Butki'd, Uni ka Yakuub mo

¹⁷ Dhali ki am merkina e Pa Urushaliim mo tani awak bu'thki am mo ki bwan 'kunyga/ mo. ¹⁸ Dhali ka cim ki jim bath mo tani aBuulus ya'di bwam am eya Yakuub mo dhala ris 'kwaniḡ gwanyjaka/ 'kon mo. ¹⁹ Dhali ki a'di theki uni me'd mo tani a'di ṭorki uni gwo mo ka 'dete/ 'dete/ gom to kun miikin ma Arumgimis ibwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ eya tu'c piti mo be. ²⁰ Dhali ki uni cikki a'di mo tani uni karkina Arumgimis ki ca mo dhali uni oki a'di gwo mo ki: Misha /eya mudhu, 'kwani wakina risa e bwan 'Kwani Yahuuda/ 'peni uni gun gamki gwo is mo dhali uni 'baar mo shwana nyor mo gom gwonkan jin cinu mo. ²¹ Dhali uni ṭorkunu gwo mo gom /e ki /e din mo mmoṭora ris 'Kwani Yahuuda/ gwo kun 'kon ibwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmodhal gwo ma Musa 'pen mo mmo/o uni ki uni mini dhalku/ uḡim buni ki 'citha/ munyal yis buni mo dhali

mmodhalku/ ki ciya hirdhe/ si'da/ ki mii kun onu mmomii mo. ²² Ata mina ana mii mo sa/ gom a'di mo? Uni mini cik gwo ka jin gana/ ki /e pu'dkin mo. ²³ Haali/ a'di gi wakan mo tani miiyi a'di jin mina amani 'taki o /e mo. Aman tana gi 'kwaniḡ gwasi doḡon kun 'kona to i'bam buni mo be. ²⁴ Budhi gwan mo ma dhali thosoni is pini ki dhelel dhelel nyakki uni mo dhali ca'bi / e mo ma gom to gun minu doṭ mo gom uni ki uni mini mish 'kup buni 'thi mo be. Dhala ris 'kwani 'baar mo mini mish ki a'di diki ta gwon gana/ gom to kun ṭorkunu uni gom /e mo hili /e ki is pini si'da/ iyan mo mmodiki tor ci 'twa/ mo mmodhu gwonkan jin cinu mo. ²⁵ Hili gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun gamki gwo is mo tani am 'kwarkina gwo mo mmoḡi gwo jin gamkunu me'd mo ki uni mini non is buni mo 'peni to gun 'cithu/ mo mmomiiya basa 'cesh mmolunj tompinycon mo dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to gun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinycaḡ si'da/ mo. ²⁶ Dhali ḡ'ko'd mo tani aBuulus ki bu'th 'kwani mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani mmothosonkina a'di is piti ki dhelel dhelel nyakki uni mo tani a'di yaki'd e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoḡi gwo mmo'baara cim gi mo jin thosonkunu is ki dhelel dhelel mo ntagi to minu ci mo a'di jin cikunu eya tente/ mo gom uni gwansani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

ABuulus A'di Bu'thkunu e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁷ Dhali ka cim ma pesu/ 'dishki'di 'baar mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Pa Asiyya ki uni parki a'di e e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni ci'thkina waambuhany 'kwani is ki mii mo dhali uni tha'thki a'di me'di is mo be ²⁸ mmoḡu gwo mo ki: 'Kwani ma Israyiil, woḡi/ aman mo ma.

Wathi/ yansan ta a'di jin torki'da ris 'kwani 'baar mo gwo mo e mo 'baar mo apo/ 'kwani dhali apo/ gwonkan jin cinu mo dhali apo/ mo yansan mo. Dhali a'di si'da/ suski 'Kwaniḡ Griki si'da/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mo yan jin kogu mo karkina a'di mo me'd mo jin dinuki ko/ mo be. ²⁹ Haali/ uni nṭwa/ a/ mishki a'di e bampa/ nyakka Turupiimus jin ta Wathi/ gi Pan Epasus jin toshkina uni ka Buulus nsuski a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo. ³⁰ Dhalaris 'kwanim bampa/ cuki mis mo dhali 'kwani sokin mo imontal 'de/ mo dhali uni ki budha Buulus mo dhali dir a'di ka piye/ 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ki jahanne/ acampur mu'thkunu mo be. ³¹ Dhali ki uni 'kon mmonḡap a'di mo mmo'kosh mo tani gwo pu'dki'd e mis eya mancil ma askar alip ki mo jin jin ma askara ji ka ris mo e Pa Urushaliimi 'baar mo 'kokin mo ka culma'th mo be. ³² Dhali ki jahanne/ a'di bu'thki i/ askar mo dhali imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali thulkin mo ka ḡwaca/ a'cesha po/ uni mo dhali uni, ki uni mishki imancil ma askar alip mo dhali mishki i/askar mo tani uni dakana Buulus 'kosh mo. ³³ Dhali yan'ko'd mo amancil ma askar alip pu'dki'd mo ki 'dishe/ mo dhali bu'th a'di mo dhali kan gwo mo ki a'di minu dek mo ka jindhiiri su/ mo. Dhali a'di dotki gwo mo ki a'di ta'da ja sa/ mo dhala ta miikina a'di mo. ³⁴ Dhali kun tiya cuun mo nton 'de/ mo dhali kun tiyan tiya ibwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ki a'di moli gwon ka'b yan jin ka'bu mo ka culma'th mo tani a'di kanki gwo mo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/askar mo. ³⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd apo/ mo jin senu mis mo tani a'di warki'd ki mo jin kalkan ma askar a'di ime'd mo gom mii yan jin kal ma waambuhany 'kwani mo be. ³⁶ Haala waambuhany 'kwani

bathani bathi 'ko'd mmocuu gwo mo ki: Guyi a'di mo ma.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ gom Is Piti mo

³⁷ Dhali ka Buulus muru susu gu'b gi i/askar mo tani a'di oki'da mancil ma askar alip gwo mo ki: Miga/ o gwon kamu/ e /e mo 'taa? Dhali a'di o gwo mo ki: 'Twanḡ Griki wala /e 'taa? ³⁸ /E diki ta Wathi/ gi Pam Masir yan si'da/ jin dhuki 'kwani alaapi donon kun ta iman'kosh tiya jwa mo mmo/ek mii kagahara mo dhali jin suski uni ka piye/ mombwaasho ka cim kagush yin mo 'taa? ³⁹ Hila Buulus a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana ji Yahuuda/ mo 'peni Pan Tharsuus gi Pan Kilikiyya jany 'cesh gi bampa/ jin molu mo yisa. Dhali aha/ 'thona /e mo mmodhalaa/ bway mo mmoṭor 'kwani gwo mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di ciki a'di bway mo tani aBuulus mmodoshkina a'di mo eya po/ mo jin senu mis mo tani a'di ki wuk 'kwani e ki me'd mo dhali ki mo doshki'd ki biyuu mo tani a'di torki uni gwo ki 'twanḡ 'Kwani Yahuuda/ mo mmo/o gwo mo ki:

22

¹ Imudhum pem dhali ibaba, kana, ciki um gwo jin miga/ 'ce'd um she/ shwane/ mo.

² Dhali ki uni cikki gwo ki a'di oki uni gwo ki 'twanḡ 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'kokin ki shwam ki mutt mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki:

³ Aha/ tana ji Yahuuda/ jin dhodhu mo e Pan Tharsuus gi Pan Kilikiyya mo dhali hili aha/ thipkunu e bampa/ yan em bwam sho'k ma Ghamala/ iil mo be. Dhali aha/ ye'thkunu sho'k ki gwo mo gom mii gi gwonkan jin cinu mo kun ta kuny ji sho'k mo 'peni ibabam bana mo be dhali aha/ shwanaa nyor mo goma Arumgimis si'da/ me'd umi 'baar mo kun 'kokin shwanetan mo. ⁴ Dhali aha/ to'ckina uni kun ta

kum Bway yan 'kus mo igam uni wun mo mmodek uni mo dhali mmoçi uni eya sijn mo uni kun ta kuj gwas mo dhali upi lu/ mo. ⁵ Wakan si'da/ agasiis jin ca'd dak gwo me'd ki aha/ mo dhala ris 'kwanij gwanyjaka/ 'baar mo ka njul 'kup mo. 'Peni uni si'da/ kun bu'thkika/ warka/ eya waq yan mo dhali mmoya mo e Pan Dimashk mo mmosus uni si'da/ kun 'kon mo mmun mmosus ki mondek is mmori'c mo e Pa Urushaliim mo be.

ABuulus Torki Mii jin Tu'k A'di Is mo

⁶ Dhali a'di wara'd mo me'd jin dika/ mo e moyam pem mo dhali 'dish Pan Dimashk is mo ka tente/ muru'di di ibwan 'kup mo tani ki jahanne/ adhan monjkush caaca 'twa'ki mo mo 'peni momis mo mmo'kam aha/ is mo be. ⁷ Dhali aha/ bitkina powa 'cesh mo dhali cik 'twa/ jin o aha/ gwo mo ki: Shawuul Shawuul. Ata toca / e aha/ 'kus kan mo? ⁸ Dhali aha/ thokkina gwo mo ki: /E tana ja Tapa? Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Aha/ tana Yesus gi Pa Naasira jin toca / e 'kus mo be. ⁹ Dhali uni gun 'kokin nya'ki aha/ mo tani uni mishki monjkush ka jin gana/ mo tani hili uni 'koki cik 'twa/ gi a'di jin oki aha/ gwo mo be. ¹⁰ Dhali aha/ ona gwo mo ki: Ata miga/ mii mo Tapa? Dhali Tapa oki aha/ gwo mo ki: Cuyi / e mis mo dhali yayi e Pan Dimashk mo dhali e mun mo tani a'di minu tor / e mo goma ris to 'baar mo kun thosonkunu gom / e mo mmomii mo be. ¹¹ Dhali ki aha/ mola mo hil gom mondhel gi monjkush caan mo tani aha/ merkina mo e Pan Dimashk mo mmosuskina uni kun nya'ki 'ko ki aha/ me'da bi mo.

¹² Dhali jan tal 'de/ jin ta'da Hananiyya jin ta wathij gayiin gom gwonkan jin cinu mo dhali jin man ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo kun 'koni mun mo tani

¹³ pu'dki'di aha/ mo dhali mmod- osha a'di mmo'dish aha/ is mo tani a'di oki aha/ gwo mo ki: Akam pem ka Shawuula, budhi momish mo mo ma. Dhali ki mo yansan mo tani aha/ bu'thkina momish mom pem mo dhali aha/ misha a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di o'd ka Arungimis gi ibabam bana iski / e mo mmomish bwam piti mo dhali mmopar mo ma kar/ e gi jan 'de/ e mo dhali mmocik cuuwa/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁵ Haali/ / e mini ta aman/ o gwo gom a'di eya ris 'kwani gom a'di jin misha / e mo dhali jin cika / e mo si'da/. ¹⁶ Dhali shwane/ ata ca'ba / e mmomii mo? Cuyi / e mis mo ma dhali miiyi is pini ki yi'de/ mo mmolam miinthus pini mo mmoyer gway piti mo.

ABuulus A'di Yukkunu mo gom 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahu-uda/ mo

¹⁷ Dhali me'd jin dokkika/ ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo dhali ki aha/ dikina mmo'tho mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani aha/ bitkina is jwa mo be. ¹⁸ Dhali aha/ parkina a'di e mo mmo/ o gwo i aha/ ki: Meri is mo dhali yayi mo ise/ ki jahanne/ 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini 'koki bu'th gwontor 'peni / e gom aha/ mo be. ¹⁹ Dhali aha/ okina gwo mo ki: Tapa, uni ki is buni mishkin ki aha/ dhukina uni gun gamki / e gwo is eya sijn mo dhali aha/ dorkina uni eya ris gu'b gi montul isi 'baar mo ki 'beles mo. ²⁰ Dhali ka bas ma Istipanuus jin ta'da man/ o gwom pini diki'd mmowol mo tani aha/ si'da/ doshkina ki 'dishe/ mo dhali gam bwa me'd mo dhali mmodhu burrinye/ gi uni gun 'koshki a'di mo. ²¹ Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma haali/ aha/ mina hash / e mo e mo jin si'dasi'd isa dhana/ mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahu-uda/ mo be.

ABuulus A'di Jikunu mo

22 Dhali uni *ci* a'di 'cem buni ki gwo yan mo. Dhali uni 'de'kki 'twam buni mo dhali o gwo mo ki: Guyi ji wakan mo 'peni mony'cesh mo haali/ a'di diki ha me'd jin mina a'di 'taki di ki e mo be. 23 Dhali ki uni cuukin mo dhali ta'kki burinyem buni mo dhali *ye*kki bu'da 'ceshi momis mo tani 24 amancil ma askar alip *kan*ki gwo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/ askar mo mmokan gwo ki a'di minu mii *tir*rish ki mondor ki yis bip mo jin mina a'di 'taki mish ki kata yan a'di jin cuuna uni apo/ a'di kan mo. 25 Dhali ki uni dekki a'di mo ki waçkan mo tani aBuulus oki gwo eya mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd jin doshki'd ki 'dishe/ mo ki: A'di ta gwo^{kan} 'taa jin mina umi dor wathi/ jin ta ji Pa Ruumiya ki yis bip ki dar gi miiwak kan mo 'taa? 26 Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd *ci*kki a'di mo tani a'di yaki'd eya mancil ma askar alip mo dhali *tor*ki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata mura /e imii mo? Haali/ wathi/ yan ta ji gi Pa Ruumiya mo be. 27 Dhala mancil ma askar alip pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: *Tora*a/ gwo mo ma, /e ta jim Pa Ruumiya 'taa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. 28 Dhala mancil ma askar alip *tho*kki gwo mo ki: Ki dhan to gun tulu 'kup mo tani bu'thkika/ mo mmota jany 'cesh gi bampa/ yan mo. Dhala Buulus o gwo mo ki: Hili aha/ tana jim Pa Ruumiya jin dhodho mo be. 29 Dhali uni gun 'kokin mmomuri *tir*rish a'di mo tani ise/ uni iikin 'peni a'di mo. Dhala mancil ma askar alip si'da/ *ko*/ki is mo haali/ a'di mishki'd ki a'di ta ji Pa Ruumiya mo haali/ a'di dekki a'di mo be.

ABuulus Doshki'di Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

30 Hili ka cim jin 'ko'd mo tani mmonapa a'di gwo mmomish gwonj *ka*'b yan jin *ka*'bu mo mmoyera 'Kwani Yahuuda/ a'di

is ki gway mo tani a'di 'cu^{kk}i a'di mo dhali *kan*ki'da gasiis kun can gwo mo dhali 'kwani gi montul is buni yani 'baar mo mmotul isi montal 'de/ mo dhali a'di suski'da Buulus ka 'cesh mo dhali kar a'di ibwambori uni mo be.

23

1 Dhala Buulus mmohilkina a'di apo/ montul is yan ka 'thime/ mo tani a'di o gwo mo ki: Iwak pema aha/ tana jany 'cesh gi bampa/ ibwambor ma Arumgimis mo e mii 'baar mo kun ta isi bwanj gana/ ntaga tee yan mo be. 2 Dhala gasiis jin ca'd jin ta'da Hananiyya *kan*ki uni kun doshkin ki 'dishe/ i a'di gwo mo mmodor a'di 'twa/ ki me'd mo. 3 N'ko'd aBuulus oki a'di gwo mo ki: Arumgimis midi dor /e mo, /e jin tana gangara/, jin kushu mo e mis 'te/ kan mo dhali /e ki *ca*'b mmodwall aha/ gwo mowa gom gwo^{kan} jin *cinu* mo dhali /e ki *kan* gwo ki aha/ minu dor mo ki gwo^{kan} jin *cinu* mo jin 'ce'du 'pen 'te/ mo? 4 Dhali uni gun doshkin ki 'dishe/ mo tani oki a'di gwo mo ki: /E sorkina gasiis jin ca'd ma Arumgimis mo kana? 5 Dhala Buulus ki o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish, iwak pem mo, ki a'di ta'da gasiis jin ca'd mo be, haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: /E mini dhalku/ ki o gwon thus gom tapanj 'kwanim pini mo.

6 Hili ka Buulus nyithki'd ki 'bana 'de/ ta ji gi 'Kwani Sadukiyyin mo dhali 'bana kamu/ ta ji gi 'Kwani Parisiyyin mo tani a'di cuuki'd mo e montul is yan mo ki: Iwak pema aha/ tana Wathim Parisi mo jin ta ya/ gi 'Kwani Parisiyyin mo be dhali gom mo jin tanu ga 'terj kape/ mo dhali gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ *yuk*kunu mo gom gwondot yan mo. 7 Dhali ki a'di oki gwo kan mo tani mo jin walkunuwa wal piki'd e bwanj 'Kwani Parisiyyin mo dhali 'Kwani Sadukiyyin mo dhali montul is yan

ƙwa/ kunu bwa mo be. ⁸ Haali/ 'Kwani Sadukiyyin oki gwo mo ki mo jin pinu yisa di'da walla man'doyu gwo mo walla shi/ in mo, hili 'Kwani Parisiyyin si'da/ tor gwo gom mompinu mo dhala man'doyu gwo mo dhali shi/ in mo. ⁹ Dhala dhan cuuwa/ piki'd mo dhali iman'kwar ton tiya kun ta kum 'ban gi 'Kwani Parisiyyin doshkin ki mis mo dhali di'bki gwo is mo mmo/ o gwo mo ki: Am yisa gama tonthusa kamu/ e wathi/ yansan yisa. Atinta wakki/ shi/ in oki gwo e a'di mo walla man'doyu gwo mo? ¹⁰ Dhali ki mo jin walkunuwa wal jin caaca piki'd mo tani amancil ma askar alip mmoƙo/ kina a'di is goma Buulus jin mina uni 'taki ƙwa/ a'di is bwa ka 'ci'cimi'th mo tani a'di ƙanki'da askar gwo mo mmo/ii ka 'cesh mo dhali bu'th a'di 'peni bwam uni ki ƙwap mo dhali mmosus a'di e gu'b gi i/askar mo be.

¹¹ Dhali ki mon'thiny jin bath'ki'd mo tani Tapa doshki'd ki 'dishe/ i a'di mo dhali oki gwo mo ki: Budhi adun gana/ mo ma haali/ me'd jin torƙina / e gwontor gom aha/ e Pa Urushaliim mo tani wakan si'da/ e mini mii ci gwontor gom aha/ si'da/ e Pa Ruumiya mo.

Awu'th jin Wu'thkunu Apo/ Mondiki/e ma Buulus mo

¹² Dhali ki mo ta montee mo tani 'Kwani Yahuuda/ gamki bwa me'd mo imantal 'de/ mo dhali dekki is buni ki gwo jin gama uni me'd mo mmo/ o gwo mo ki uni mini 'koki shwa to mo walla 'koki pi to mo ntagi uni mini 'taki 'kosha Buulus jwa mo be. ¹³ Dhali uni 'kokin ki nyanye/ ki issu/ mo kun miikina wu'th yan mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin e igasiis kun can mo dhali 'kwaniƙ gwanyjaka/ mo dhali o gwo mo ki: Aman deƙkina is bam ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki nyok torƙ kamu/ mo ntagi aman mina 'kosha Buulus

jwa mo. ¹⁵ Dhali shwane/ miyyi um gwo eya tente/ ka mancil ma askar alip ki a'di midu susi a'di ka 'ceshi um mo me'd jin mina umi dwall gwo gom a'di ka ji sho'k ki nyanye/ mo. Dhali aman ntwa/ a/ ki a'di midu 'dishu mo tani aman mina thoson is mo mmo'kosh a'di mo.

¹⁶ Hili ya/ gi 'bwah ma Buulus cikki gwo ki uni ishkin ki jim bag mo mmoƙor a'di mo tani a'di guski ce mo dhali ciƙ mo e gu'b gi i/ askar mo dhali torƙa Buulus gwo mo be. ¹⁷ Dhala Buulus yukki jan tal 'de/ e a'di mo 'peni imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali oki gwo mo ki: Susi washan dhuru'c yan eya mancil ma askar alip mo ma haali/ a'di ta gi torƙ kamu/ mmoƙor a'di mo. ¹⁸ Wakan a'di bu'th a'di mo dhali sus a'di eya mancil ma askar alip mo dhali o gwo mo ki: ABuulus jin ta'da habuus yukki aha/ i a'di mo dhali dotki aha/ gwo mo mmosus wathin dhuru'c yan i / e mo jin ta gi torƙ kamu/ mmo/ o / e mo. ¹⁹ Dhala mancil ma askar alip bu'th a'di ki me'd mo dhali thoth mo mmodot a'di gwo mo ka 'di/ mo ki: Atinta a'di jin mina / e itor aha/ gwo mo? ²⁰ Dhali a'di o gwo mo ki: 'Kwani Yahuuda/ gamki gwo me'd mo mmodot / e mmosusa Buulus ka 'cesh ka'thamo/ e montul is yan me'd jin mina / e 'taki tirrish gwo ka ji sho'k ki nyanye/ ari'ceenne/ gom a'di mo. ²¹ A'di mina / e dhalku/ ki ha gwom buni e mo. Haali/ 'kwaniƙ gwas 'kon ki nyanye/ ki issu/ mo kun ishkin ki jim bag mo mmoƙor a'di 'peni uni gun dekki is buni mo ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki shwa to mo walla mmo'koki pi to si'da/ mo ntagi uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali shwane/ uni 'kon mmothoson is mo mmohil 'kup ki gwo jin mina / e o is gom a'di mo. ²² Wakan amancil ma askar alip dhal dhuru'c wathi/ bway mo

mmoya mo mmokan a'di gwo mo ki: Dhalki wathin kamu/ gwo ki tor ki/e mii to gwansan eya tente/ gom aha/ mo.

ABuulus A'di Hashkunu mo eya Piliks jin Ta'da Mudhiir mo

²³ Dhali a'di yukki uni su/ i a'di kun tana imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali o uni gwo mo ki: Thosoni i/ askar iss* 'kwanimpa i'kume'd is mo ma mmo/ii ntagi Pañ Kaysariyya mo dhali 'kwani gun ta ku gi shumaram issi† kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali 'kwani kun ta ku ma mee iss 'kwanimpa i'kume'd mo ka tente/ pedoñon jin ta mon'thiny mo ²⁴ dhali a'di kanki uni gwo mo mmothoson to/e kun meruwa po/ mo jin mina uni 'taki kara Buulusa po/ a'di mo dhali mmosus a'di ki 'dantar eya Piliks jin ta'da mudhiir mo. ²⁵ Dhali a'di 'kwarki gwowa warka/ jin wana she/mm cikise/ mo ki:

²⁶ Kuludiyuus Lisiyaas eya mudhiir jin ta jim 'borga/ jin ta'da Piliks ki gwon the me'd mo. ²⁷ Wathi/ yan bu'thkina 'Kwani Yahuuda/ mo dhali murkina uni 'taki 'kosh jwa mo me'd jin pu'dkika/ apo/ uni mo dhali aha/ wothkina a'di mo nyakki i/askar mo mmoda/arka/ gwo mo ki a'di ta jim Pa Ruumiya mo. ²⁸ Dhali mmonappa/ gwo mmomish 'ban mo gom mo jin yera uni a'di is ki gway mo tani aha/ suskina a'di ka 'ceshi montul is buni yan mo. ²⁹ Dhali aha/ gamkina gwo mo mmoyeru a'di is ki gway mo gom gwondot gom gwonkan buni jin cinu mo hili mmodara a'di ki toñ kamu/ jin yeru a'di is ki gway jin mina a'di gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin ta ji gi mondek si'da/ mo. ³⁰ Dhali ki a'di torkunu aha/ mo ka wu'th di'da po/ wathi/ yan mo tani aha/ hashkina a'di i/ e ise/ mo mmokanki uni gwo mo uni

kun yer a'di is ki gway si'da/ mo mmo/o gwowa po/ a'di ibwambori /e mo.

³¹ Wakan si'da/ i/ askar me'd jin kankunu uni gwo mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhali sus a'di ki mo ta mon'thiny mo e Pa Antibatris mo. ³² Hili ka cim jin 'ko'd mo tani uni dhalki 'kwani gun ta ku shumaram bway mo mmo/ii mo nyakki a'di mo dhali mmodok ka nyan'ko'd e gu'b gi i/askar mo. ³³ Dhali uni, ki uni pu'dkin mo e Pañ Kaysariyya mo dhali cika warka/ eya mudhiir mo tani uni torkina Buulus si'da/ e bwambori a'di mo be. ³⁴ Dhali ki a'di denki gwo e mo tani a'di dotki a'di gwo mo ki /e ta jany cur jana mo, dhali ki a'di mishki gwo 'ban ki a'di ta ji Pañ Kilikiyya mo tani ³⁵ a'di o gwo mo ki: Aha/ mina cik gwo 'peni / e ki dhegem mo ki uni gwansan gun yer /e is ki gway si'da/ mini pu'du/ mo. Dhali a'di kanki gwo ki a'di minu kar e gu'b ma mudhiir jin ta ji ma Hirodus mo.

24

Gwon Dwall jin Dwallkunu Apowa Buulus mo

¹ Dhali 'ko'da cim mudhe'd mo tani agasiis jin ca'd jin ta'da Hananiyya pu'dki'd ka 'cesh mo nyakki 'kwaniñ gwanyakan tiya mo dhali nyakka wa/ in gwon kamu/ mo jan tal 'de/ jin ta'da Tartullus mo dhali uni torkina mudhiir gwo eya tente/ apowa Buulus mo be. ² Dhali ki a'di yukkunu mo tani aTartullus telki gwo 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/o gwo mo ki:

Haali/ gom / e mo tani aman 'kunykina bwa mo ki monku'th is ki nyanye/ mo dhali gom monthoson pini mo tani tonthus thumu ki 'bore/ gom kal yan mo ³ aman butha a'di em bwayi 'baar mo dhali e mo 'baar mo /e jin ta jim 'borga/

* 23:23 miyyateen † 23:23 saba/iin

jin tana Piliiks ki bwa 'baar ki 'bore/ mo. ⁴ Hili ki aha/ mina diki bul /e ki gwo naskina/ mo tani aha/ 'thona /e ki ji nan pini gom bwa jin tana /e pa mo mmocik am gwo ki e 'pe'pere/ mo. ⁵ Haali/ aman gamkina wathi/ yan jin shwan ma pibi anyor mo dhali aman kala wal jin walkunu mo ibwan 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo isi mony'chesi 'baar mo dhala manshu tiya bway gom cej 'kwani kun lun ji gi Pa Naasira mo.

⁶ Dhali a'di si'da/ pali mii mo mmodiki kar gu'b gi mondheleladhelel ki jin kogu mo dhali a'di si'da/ bu'thkina aman mo dhali aman mina 'taki dwall a'di gwo ki gwonkan bam jin cinu mo. ⁷ Hili amancil ma askar alip jin ta'da Lisiyaas pu'dki'd mo dhali ki dhan miim 'bi'th kun caaca mo tani a'di bu'thki a'di mo 'peni bwam me'd bam mo ⁸ mmokan imanyer a'di is ki gway gwo mo mmo/ii ibwambori /e mo, dhali 'peni a'di si'da/ mo tani /e mini mish a'di mo mmo'tirrish a'di ki gwo ki is pini mo mmonyith goma ris to gwansani 'baar mo kun yera aman a'di is ki gway mo.

⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ si'da/ 'dapkin ki gwo ki mo jin yera a'di is ki gway mo mmogam gwo me'd ki to gwansan ta kun gana/ mo be.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ Ibwambor ma Piliiks mo

¹⁰ Dhali ka mudhiir wukki a'di ki 'kup mo mmo/o gwo mo tani aBuulus tho'ki gwo mo ki:

Haali/ aha/ misha ki / e din ki yil ka ris mmota mandwall gwo gom kal yan mo tani aha/ ki bwam 'boro'd mo tani aha/ mina 'ce'd / e she/ ki gwo mo, ¹¹ haali/ /e mini mish nyith ki a'di diki ta acim 'kume'd i'ce'dka su/ ki nyanye/ me'd jin yakika/ ka gagamis mmolu'j e Pa Urushaliim mo. ¹² Dhali uni si'da/ 'koki gam aha/ e gu'b gi mondheleladhelel mmosu'k ki gwo ki wathin tal 'den

kamu/ walla mmocitha waambuhany 'kwani is ki mii mo si'da/ e gu'b gi montul is buni mo gi mo walla e bampa/ si'da/ mo. ¹³ Dhali uni si'da/ moli gwo kar ki ji ma du'd e /e gom to gun yera uni aha/ is ki gway mo. ¹⁴ Hili yan miga/ tor /e mo ki 'ko'di Bway jin yukkina uni ki jiny cem buni mo tani wakan aha/ miina to goma Arungimis gi ibabam bam mmogama ris gwo 'baar mo is kun waki gwonkan jin cinu mo dhali kun 'kwarkunu e imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ¹⁵ mmota ga 'tej kape/ eya Arungimis mo dhali gwohe si'da/ ki is buni hili 'kup ki yan mo, ki mompinu jin midi di mo gom uni kun mii jasi miin'kar/ e mo dhali uni si'da/ kun 'koki mii miin'kar/ e mo be. ¹⁶ E mii yansan si'da/ mo tani aha/ pira is pem mo mmota gi isi bwan gana/ mmodiki kol ibwambor ma Arungimis mo dhali ibwambor gi 'kwani isa yempa/ mo. ¹⁷ Dhali 'ko'di yil ka ris mo tani aha/ pu'dkina mo mmo'do to kun cinu gom 'kwani kun hatha'ko'd e kal pem mo dhali to kun cinu ki me'd si'da/ mo. ¹⁸ E mii gwansan mo tani uni gamki aha/ mo mmothoson is ki dhelel dhelel e gu'b gi mondheleladhelel mo ki dar ga waambuhany 'kwani mo dhali ki dar gi mo ma dulatt naskina/ mo. Hili 'Kwani Yahuudan tiya kun 'kon 'peni Pa Asiyya mo ¹⁹ kun mini 'taki mii 'ko imahan ibwambori /e mo dhali mmomii mo yan jin yera is ki gway mo wakki/ uni ta gi toj kamu/ apo/ aha/ mo. ²⁰ Walla si'da/ dhalki 'kwani gwansan ki is buni o gwo gom miinthus jana jin gamkina uni mo me'd jin doshka/ ibwambor montul is yan mo, ²¹ walla isi kan mo gom 'twan tal 'de/ yan jin cuuka/ mo mmodoshi bwaman uni mo ki: Gwo gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ yukku mo gom gwondot ibwambori /e ka tee yan mo.

ABuulus A'di Bu'thkuu e Mo jin Jinuwa Ji mo

²² Hila Piliiks ki dhal mii e i is mo mmonyitha a'di ka ji sho'k ki nyanye/gom Bwayyan mo tani a'di si'd uni gwo 'ko'd mo mmo/o gwo mo ki: Ka Lisiyaas jin ta'da mancil ma askar alip midi yayu/ ka 'cesh mo tani aha/ mina mish gwo ki dhegem gom /e mo. ²³ Dhali a'di ki ci gwonkan eya mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd ki a'di minu mii kari mohil mo dhali a'di midi ta gi mo mmoya gi 'kus si'da/ mo dhali minu 'koki non si'da/ 'peni kum pitin tiya mo kun mini iiyu/ i a'di mo.

²⁴ Hili 'ko'da tee gwansan tani Piliiks pu'dki'd nya'ka Durusilla jin ta ashim piti jin ta'da 'Bom Yahuuda/ mo, dhali hashki'da Buulus mo dhali cik gwo 'peni a'di mo gom gwo jin gamu is eya Yesus Kristhos mo. ²⁵ Dhali me'dyin torkina a'diya tor ka rem 'kup gom mo ma kar/ e mo dhali mo jin 'timuwa du mo dhali gom gwo miiwak jin midi yayu/ yilan kamu/ mo tani Piliiks ko/ ki is mo dhali thokki gwo mo ki: Yayi ibway pini shwanetan mo ma dhali ki aha/ mina ta gi embul jin 'boro'd mo tani aha/ mina yuk /e i aha/ mo. ²⁶ A'di toshki'd si'da/ ka guurush min ma Buulusi 'taki ci a'di mo. Gom a'di gi wakan si'da/ mo tani a'di hashki a'di gwo ki ye'th ye'th mo dhali mmobuti nyakki a'di mo. ²⁷ Hili ki yila su/ kun thimkin mo tani Piliiks garr ma Purkiyuus Pastuus i embul piti mo dhali mmo/ o bwa mmogam moman 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo tani Piliiks dhalki'da Buulus ki mondek is mo be.

25

ABuulus Yipki 'Kup 'Kup ka Kaysar mo

¹ Mmopu'dkin ma Pastuus eya cur yan mo tani a'di yakina a'di

'ko'da cim kwara ka gagamis e Pa Urushaliim 'peni Pañ Kaysariyya mo be. ² Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gun tana 'kan'kup 'peni 'Kwani Yahuuda/ ciki a'di gwo mo apowa Buulus mo. Dhali uni dotki a'di mo ³ mmodota 'them piti apo/ a'di mo ki a'di midi hash a'di e Pa Urushaliim mo mmomiya wu'th mmo'kosh a'di jwa mo eyan bway mo. ⁴ Bahili aPastuus thokki gwo ka Buulus karkunu mo mmohil mo e Pañ Kaysariyya mo dhali a'di ki is piti murki'di ya imun ki 'dishe/ mo. ⁵ Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di mina um dhalki uni kun ta gi mom'bi'th ibwam um mmo/ ii ka 'ceshi nyakki aha/ mo dhali wakki/ tonthusa kamu/ di'd e wathi/ yan mo tani dhalki uni yer a'di is ki gway mo.

⁶ Dhali ki a'di 'baarki'da cim naskina/ ibwam uni ka cim diki ta pekwara mo walla 'kume'd ki nyanye/ mo tani a'di yaki'd ka lungu'b e Pañ Kaysariyya mo be. Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di ca'bki'd mo eya kursi jin dwallu gwo mo dhali kanki gwo mo ka Buulus minu susu mo be. ⁷ Dhali mmopu'dkina a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ kun pu'dkin ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo tani doshkin ka kul isi a'di mo mmo'doyu gwowa po/ a'di kun tana ris mo dhali kun ta gi dhan gwony caaga/ kun mola uni dhu ki ji ma du'd mo. ⁸ N'ko'd mo tani aBuulus oki gwo ki jiny 'ce'd shem piti ki: Aha/ dinaki mii miinthusu kamu/ tal 'de/ ki lish apo/ gwonkan gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla apo/ gu'b gi mondheleladhelel mo walla apowa Kaysar mo. ⁹ Hila Pastuus mmo/ona, a'di bwa ki mii to mmo'bor 'Kwani Yahuuda/ bwa mo tani a'di thokki'da Buulus gwo mo dhali o gwo mo ki: /E ona bwa ki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo dhali /e minu dwall gwo gom to gwansan ibwambori aha/ imun mo 'taa? ¹⁰ Hila Buulus o gwo mo

ki: Aha/ doshkina ibwambor ma kursi ma Kaysar jin dwallu gwo mo jin ta mo jin minu mii dwall gwo gom aha/ mo be. Aha/ miikina toŋ kamu/ jin shi/ashi/ apo/ 'Kwani Yahuuda/ yisa me'd jin misha / e si'da/ ki 'bore/ be. ¹¹ Wakki/ aha/ si'da/ tana amandiki mii miinjkar/ e mo dhali wakki/ aha/ miikina toŋ kamu/ jin midi gam 'pemen jin ta ji gi wu mo tani aha/ dinaki ush mmowu mo. Hili wakki/ toŋ kamu/ tal 'de/ 'peni to gwahan kun yera gwahan aha/ is ki gway mo diki ta gwoŋ gana/ tani wathiŋ kamu/ yisa di'da jin midi mish ci aha/ e uni mo be. Aha/ mina yip 'kup pem 'kup ka Kaysar mo be. ¹² N'ko'd mo tani Paŋtuus ki a'di nyakki'da tor tor ki 'kwani gi montul is buni mo tani a'di thoŋki a'di gwo mo ki: /E o ki yip 'kup gi Kaysaro. /E mini ya eya Kaysar beseene/ mo.

ABuulus A'di Suskunu mo Ibwambor ma Aghripaas dhala Barniiki mo

¹³ Dhali ka cim ka hony/e pekin mo tani amalik jin ta'da Aghripaas dhala Barniiki merkin mo e Paŋ Kaysariyya mo dhali uni thekina Paŋtuus me'd mo be. ¹⁴ Dhali ki uni 'baarkina cim ka ris mo e mun mo tani aPaŋtuus ciki gwo goma Buulus eya tente/ ibwambor ma malik mo mmo/o gwo mo ki: Wathiŋ kamu/ di'di mahan jin dhalkin ma Piliks ki mondek is mo. ¹⁵ Dhali ki aha/ dikina e Pa Urushaliim mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ ciki aha/ gwo mo gom a'di mmodot aha/ gwo gom miywaŋa po/ a'di mo. ¹⁶ Uni thoŋkika/ gwo mo ki a'di diki ta mii gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo mmoci wathiŋ kamu/ tal 'de/ ntwa/ a/ ki a'di jin yeru is ki gway diki dosh ka karambor i uni gun yer a'di is ki gway mo dhali mmota gi mo mmo/o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti gom gwo jin karu apo/ a'di mo. ¹⁷ Dhali ki uni 'kokin si'da/ i

montul is buni imontal' de/ imahan mo tani aha/ dinaki miya diite/ mo. Hili ka cim jin 'ko'd mo tani aha/ ca'bkina eya kursi jin dwallu gwo mo dhali aha/ kankina gwo mo ki wathi/ minu mii susu mo be. ¹⁸ Dhali ki uni gun yer a'di is ki gway doshkin ki mis mo tani uni 'koki ci gwo gom to gun ta thus ki thus me'd jin toshkika/ mo be. ¹⁹ Hili uni ta gi gwondota tiya apo/ a'di gom gwo gi luŋum buni uni 'cena mo dhali gom jan tal 'de/ yan jin ta'da Yesus jin wuki'd mo jin on ma Buulus ki a'di di'd ki e mo be. ²⁰ Dhali aha/ mmodumpulkika/ gwondot gom to gwansan mo tani aha/ dotkina a'di mo wakki/ a'di midi 'taki ya e Pa Urushaliim mo dhali a'di minu dwall gwo i mun gom gwo gwansan mo. ²¹ Hili ka Buulus yipki 'kup mo jin minu kar a'di mmohil mo mmotagi gwon dwall 'pena Ughusthus yan mo tani aha/ kankina gwo mo ki a'di minu kar mmohil mo ntagi aha/ mina 'taki hash a'di eya Kaysar mo be. ²² Dhala Aghripaas oki'da Paŋtuus gwo mo ki: Aha/ si'da/ mura bwa o mo mmociŋ gwo 'peni wathi/ ki is pem mo. A'di o gwo mo ki: Ka'thamo/ /e mini cik gwo mo 'peni a'di mo.

²³ Wakan ka cim jin 'ko'd mo tani Aghripaas pu'dki'd mo dhala Barniiki ka dhan mii jin nyoŋu mo dhali uni 'kokin mo mmociŋ mo e mo jin cik gwo nyakki iman-cil ma askar alip mo dhali 'kwani gun tana 'kan'kup pa mo tani ki gwo jin kankin ma Paŋtuus mo tani aBuulus suskunu ibwaman 'kwani mo. ²⁴ Dhala Paŋtuus o gwo mo ki: AMalik Aghripaas dhala ris 'kwani 'baar mo kun nyak 'ko ima-han ibuŋ'kus bana mo. Um 'kon mmohil wathi/ yan jin tor kin ma risa waambuhany 'Kwani Yahu-uda/ aha/ gwo apo/ e Pa Urushaliim mo dhali imahan si'da/ uni cuun mo ki a'di midi mii diki di ki eŋ

kamu/ ki sule/ mo be. ²⁵ Hili aha/ gamkina a'di mo ki a'di yisa mii tonj kamu/ jin midi gam mo jin ta ji gi mowu yisa. Dhali mmoyipkina a'di 'kup ki is piti ka Ughusthus mo tani aha/ dina gwo ibwa mo mmohash a'di i a'di mo. ²⁶ Gom a'di mo tani aha/ dara ki gwoŋ kamu/ jin ka'bu mo jin miga/ 'kwar ki tapam pem gwo mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ suskina a'di ibwambori um mo dhali ki ji mumi bwambori /e jin tana malik Aghripaas ki aha/ mina 'taki ta gi gwo mmo'kwari 'ko'di mo jin theke'th kunu gwo mo ki theke'th theke'th mo. ²⁷ Haali/ aha/ tosha ki a'di diki ta 'kup gwo mmohash wathi/ habuus mo dhali mmodiki ci gwo eya tente/ imontal 'de/ mo, gwo jin onu apo/ a'di mo be.

26

ABuulus A'di 'Ce'dki Gwo She/ Ib-wambor ma Aghripaas mo

¹ Dhala Aghripaas oki'da Buulus gwo mo ki: /E dhalkunu bway mo mmo/o gwo gom is pini mo. Dhala Buulus he'thki me'd piti mo dhali o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti mo ki:

² Aha/ 'bora bwa ki is pem mo aMalik Aghripaas ki aha/ mina o gwo jin ta jiny 'ce'd shem pem ibwambori /e ka tee yan mo goma ris to gun yera 'Kwani Yahuuda/ aha/ is ki gway mo be. ³ Haali/ /e tana amanmish mii 'baar mo dhali gwo kun dotu/ mo si'da/ kagahara kun 'koni bwanj 'Kwani Yahuuda/ mo be. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yuka /e mmocik aha/ gwo mo ki bwa jin 'kuçu mo ki 'kari'th mo be.

⁴ Aris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo mishi miim pem ki yil gi mondiki/ em pem 'peni yil pem kun twa/a/ kun 'kon ka muŋ'kup e bwam unim pem kun ta kal pem mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo. ⁵ Uni mishki aha/ 'peni twa/a/ mo, wakki/ uni ta gi bwa mmoŋor gwo mo, ki aha/ dina ki ji Wathim Parisi mmota jim

buni kun miin ka ji sho'k ki nyanye/ mii gun onu gom ji gi lunum bam mo. ⁶ Dhali shwane/ aha/ dosha mahan mmominu dwall gwo goma 'teŋ kape/ gom gwo jin onu is 'peni Arungimis gi ibabam bam mo be. ⁷ Iwaŋ bam kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo koci e mo mmomii to goma Arungimis ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mmohil 'kup ki gwo jin onu is mo mmopu'du/ mo. Dhali goma 'teŋ kape/ yan mo tani aha/ yer ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo is ki gway mo, ayy malik. ⁸ Ata tosha /e ki a'di ta gwo jin molu gam is mo wakka Arungimis midi 'taki 'de'k jin wu'd mo?

⁹ Aha/ ka jinŋ gana/ kulumkina gwo ibwa ki is pem mo ki aha/ mina mii mii to ka ris kun ta kuny ca'ckona po/ gway ma Yesus gi Pa Naasira mo. ¹⁰ Dhali yan si'da/ miikika/ e Pa Urushaliim mo dhali uni ka ris mu'thkika/ eya si-jin mo 'peni imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo mmobu'thkika/ gwo ki mom'bi'th 'peni igasiis kun can mo dhali ki uni 'kokunu mo mmo'kosh jwa mo tani aha/ si'da/ cikina 'twam pem apo/ uni mo be. ¹¹ Dhali mmori'cka/ uni me'd ka ris eya ris gu'b gi montul isi 'baar mo tani aha/ tu'ckina uni mo mmowal gwo sor mo, dhali mmoshwakika/ anyor mo isi, ki bar bar apo/ uni mo tani aha/ pu'dkina ka piŋe/ mmo-tagi isi pan tiya si'da/ mo mmoŋo'c uni bwa mo be.

ABuulus Torki Mii jin Tu'k A'di Is mo

¹² E moyam pem yan mo tani ki aha/ dikina mmoya e Pan Dimashk mo mmokaru aha/ 'pen mo ki mom'bi'th 'peni igasiis kun can mo tani ¹³ ka tente/ di'di bwanj 'kup mo tani, ayy malik, aha/ mishkina e bway monkush jin boli'da tente/ e ki mon'twak mo mo mmo'twak mo mmo'kamaa/ is mo dhali uni gun nyakki ii ki aha/ mo be. ¹⁴ Dhali ki aman 'baar mo 'kokina mo mmo-bita powa 'cesh mo tani aha/ cikina

'twa/ jin o gwo i aha/ ki 'twar
'Kwani Yahuuda/ mo ki: Shawuul
Shawuul, ata toca /e aha/ 'kus kan
mo? A'di diṭa mii gom /e mmoruka
/eya ruḵ ki si mo mmoṭi'k a'di 'pen
mo. ¹⁵ Dhali aha/ thoḵa gwo mo
ki: /E tana ja Tapa? Dhali Tapa
ki o gwo mo ki: Aha/ tana aYesus
jin toca /e 'kus mo be. ¹⁶ Hili cuyi
/e mis mo dhali doshi ki sho'k
pini mo haali/ gom 'pemen yan kan
tan mo tani aha/ pina /e i is mo
mmothoson /e mo mmota aman-
mii to mo dhali mmota aman/ o
gwo gom to gun mishkina /e aha/
mo dhali gom to gun miga/ pi /e i
is mo ¹⁷ mmo'cuḵ /e 'peni 'kwani
mo dhali 'peni 'kwani kun 'koki ta
'Kwani Yahuuda/ e uni gun miga/
tu'c /e mmoya mo be. ¹⁸ Mmoka'd
uni em buni mo ki uni mini tu'k
mo 'peni mondhurumi'd 'kup ki
monḵush mo dhali 'peni mom'bi'th
ma Seṭaan eya Arungimis mo, ki
uni mini bu'th monḵwam gom mi-
inthus mo dhali mal ibwaman uni
gun dhuṇu ki she/ ki dhelel dhelel
ki monḵgam gwo is e aha/ mo be.

*Gwo ma Buulus jin Cikina
A'di gom 'Kwani Yahuuda/ mo
dhali 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani
Yahuuda/ mo*

¹⁹ Wakan si'da/, ayy Malik Aghri-
paas, aha/ dinaki usha ush e tony
jan jin piyaa/ i is 'peni momis
mo. ²⁰ Hili aha/ cikina uni gwo
eya tente/ mo ntwa/ a/ uni gun
'koni Pan Dimashk mo dhali e
Pa Urushaliim si'da/ mo dhali isi
bwamana ris bampa/ gi Pa Yahu-
udiyya mo dhali e 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ ki
uni mini 'taki rica du is mo dhali
mmoṭu'k 'kup ka Arungimis mo
mmomii mii gun minu gam mo
jin rijuwa du is mo. ²¹ Gom gwo
yan mo tani 'Kwani Yahuuda/ tulki
aha/ me'di is mo mmobu'th mo e
gu'b gi mondheleladhelel mo dhali
uni murkini 'kosh aha/ jwa mo
be. ²² Mmobu'thka/ mowoth jin
di'd 'peni Arungimis mo tani a'di

doshka/ gama tee yan mmoṭi gwo
gom uni gun gwa'dkin mo dhali
uni kun cakin mo mmo/ o gwoṇ
kamu/ tal 'de/ yisa, jasi a'di jin on
imanci gwo ma Arungimis kad-
hamo/ mo dhala Musa jin midi 'taki
pu'du/ mo, ²³ ka Kristhos yan mina
isi mii 'kosh ka nyor mo dhali a'di
jin midi ta amanpiya pi ntwa/ a/ jin
wuki'd mo midi 'taki ci monḵush
ki 'kwani mo dhali ki 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo.

*ABuulus A'di Yipki 'Kup 'Kup ka
Aghripaas mo Mmo'taki Gam Gwo
Is mo*

²⁴ Dhali ki a'di ciki gwo jin ta
jiny 'ce'd shem piti kan mo tani
Pastuus oki gwo ki dhan 'twa/ mo
ki: Buulus /e guskina du mo ba/
Mmomisha /e to den e kagahara
mo a'di tu'k /eya du mo mmogus
mo. ²⁵ Hila Buulus oki gwo mo ki:
Aha/ dinaki gusa du mo ba/ Pastuus
/e jin ta jim 'borga/ mo hili aha/
ona gwoṇ gana/ mo dhali ka du
jin kuthi/ is ki 'cese/ 'cese/ mo be.
²⁶ Haala malik mishki to gwansan
mo. E a'di si'da/ aha/ ona gwo ki dar
gi monyju/ mo gom aha/ lalawa du
sho'k gom tonḵ kamu/ tal 'de/ 'peni
'kwani gwansan yisa di'da jin bagu
mo 'peni a'di mo haali/ mii yansan
yisa miikunu ki tar mo. ²⁷ Malik
Aghripaas, gwo 'peni imanci gwo
ma Arungimis kadhamo/ gamkina
/e is mowa? A'di mishga/ ki /e
gami gwo is mo. ²⁸ Dhala Aghri-
paas oki'da Buulus gwo mo ki: A/e
palaa/ ki ari mompal mmolal aha/
sho'k ki gwo mo jin miga/ war ka
Kristhiyan mo? ²⁹ Dhala Buulus
oki gwo mo ki: Aha/ mishayi ka
Arungimis ki ari pal walla ki dhan
mompala caaga/ mo, yisa /e 'deya,
hili si'da/ uni 'baar mo gun cikki
aha/ ka tee yan mini 'taki war mo
mmowa e ki aha/ isi ciki/ ki dar gi
mondek gwansan mo be.

³⁰ Dhala malik cu mis mo dhala
mudhiir dhala Barniiki mo dhali
uni gun nyakki 'ko ki uni mo.

³¹ Dhali ki uni tho^hkin ka pije/ mo tani uni ciki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan diki mii toj kamu/ jin midi gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin midi ta jin minu deka dek mo be. ³² Dhala Aghripaas oki'da Pastuus gwo mo ki: Wathi/ yan minu 'taki kar ki 'kus mo wakki/ a'di midi 'taki diki yip 'kup 'kup ka Kaysar mo be.

27

ABuulus 'Cukki'da Kur Yi'de/ jin Bela 'Tham e Pa Ruumiya mo

¹ Dhali ki gwo gamu me'd mo jin mina amani 'taki ii eya kur yi'de/ jin bela 'tham ki bway gi Pa Ithaaliya mo tani uni ciki Buulus mo dhali uni ahabuusa tiya e me'd ma mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo jin yuk^kunu gway ka Yuliyuus mo 'peni mo jin jin ma askara ji eya Ughusthus mo. ² Dhali mmomerkina aman apon kur gi Pa Adramitiniyya jin bela 'tham mo jin muru 'cuk mo mmo/ii iyide/ e mon tiya eya gap gi Pa Asiyya mo tani aman 'cuk^kina akur yi'de/ e yi'de/ mo dhali jan tal 'de/ jin ta'da Aristarkus gi Pa Makiduniyya mo 'peni Pan Tasaluniiki mo tani a'di nyak di ki aman mo. ³ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani am takina Pan Saydaa/ ki me'd mo. Dhala Yuliyuus mii'da Buulus me'd wathimpa mo dhali mmodhal a'di bway mo mmoya mo e ikam piti mo dhali a'di ta wathimpa ki is piti mo be. ⁴ Dhali mmo'cuk^kina amana kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni mun mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham mo mmosheshela gap gi Pan Kuprus mo gom 'tham 'kon ki ca'ckon mo. ⁵ Dhali ki aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo'cith dhan yi'de/ jin di'd twa/ ki mis gi Pan Kilikiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo tani aman pu'dkina e Pam Mira gi Bampa/ gi Pa Likiiyya mo. ⁶ Dhali imun mo tani amancil ma askar iss 'kwanim

pa imudhe'd mo gamki'da kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pa Iskandariyya mo mmoya iyide/ ki bway gi Pa Ithaaliya mo dhali a'di tu'cki am mmomer a'di apo/ mo. ⁷ Dhali aman iikina i yi'de/ ka sereç, ka sereç mo ka cim ka ris mo dhali ki aman pu'dkina mo ki mii kun ditadit mo apo/ Pan Kiniidus mo mmonona 'tham am ki bway naskina/ mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham mo mmosheshela gap gi Pan Kariit apo/ Pan Salmuuni mo be. ⁸ Dhali ki mii kun ditadit mmota agap ki me'd mo ki sule/ tani aman pu'dkina mo e monkamu/ jin yuk^kunu ki Mo jin Dhunuwa Kur Yi'de/ ki Jaro/ mmo'dish Pa Lasaa/ iya is mo be.

⁹ Dhali ka cim 'baarkunu ki nyanye/ mo dhali ki mo/ii jin ta jin tagu wu hila/ mo tani haali/ monga/ to pekunu hila/ mo tani aBuulus kucurki uni ki gwom 'borga/¹⁰ dhali oki uni gwo mo ki: Kana, aha/ nyitha ki mo/ii midi washi/a dhali mo jin minu this to e midi caaca mo, yisa jasi to kun kalu yisa dhala kur jin bela 'tham mo yisa hili si'da/ mon'koki/ em bana mo. ¹¹ Hila mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo ciki'da dum piti ki nyanye/ ki gwo gi tapa ma kur yi'de/ jin bela 'tham mo dhali com ma kur yi'de/ si'da/ mo, yisa ki gwon to gwansan kun okin ma Buulus mo. ¹² Dhali haali/ mo yan jin dhunuwa kur yi'de/ mo diki ta a'di jin karu ki 'bore/ mo mmo'baara ppe gi mondit mo tani a'bana tiya o gwo mo mmo'cu^ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ii mo 'peni mun, wakki/ a'di midi 'taki ta isi mii gom uni mmomish pu'd e Pam Piniks mo dhali 'baara ppe gi mondit mo imun mo jin ta mo jin dhunuwa kur yi'de/ gi Pan Kariit jin hili 'kup ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar ma bim poros mo dhali ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar ma biny cam mo.

Adhan 'Thama Punthar Poshki'd e Kumma/ Yi'de/ mo

¹³ Dhali ki 'tham gi 'ban ma biny cam poshki'd ki puyii puyii mo tani uni toshkin ki uni gamki to jin di uni ibwa mo tani uni bukkinā kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo dhali uni iikin mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmota ga gap gi Paṅ Kariit ki me'd mo ki sule/ sule/ ki 'dish 'dish mo. ¹⁴ Hili ṅ'ko'di mo jin 'konu ki rash rash mo tani 'tham bitkunu 'peni a'di jin mii'd ki ji wuṭul mo jin yuku ka Urukliḍuun mo. ¹⁵ Dhali ka kur bu'thkunu mo tani a'di moli ya ibwambor 'tham mo tani am cikina a'di bway mo dhali am borkunu mo be. ¹⁶ Dhali mmosona aman mo mmosheshela gap ma ara uk ma 'cesh jin yukkunu gway ka Kalawdi mo tani aman misha kur bu'th ki mom'bi'th ki mii jin ditadiṭ mo. ¹⁷ Dhali ki uni yu'dki a'di ki mis mo tani uni miiki to woṭh mo mmohakam is ma kur mo ki ton deḱ mo dhali mmoko/ ka uni is mo ki uni minu 'taki bit apo/ mo ma Sirtis* mo tani uni 'cukki burrinye/ ma kur jin bela 'tham mo dhali wakan uni 'kokunu mo mmobor mo be. ¹⁸ Dhali ki aman 'kokina mo mmo'kosha tu'c ki mii ki nyanye/ gom dhan 'thama punthar mo tani ka cim jin 'ko'd uni telki mii 'pen mo mmokal to kun kalu mmota'k ka piḱe/ 'pena kur yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali ka cim kwara mo tani uni ki me'd buni uni 'cena ita'kki cwam burrinyen 'tham ma kur yi'de/ ka piḱe/ mo. ²⁰ Dhali ki dar ga tente/ mo walla acul mo mmokusha po/ aman ka cim ka ris mo dhali ki dhan 'thama punthar jin wa'da iyayi'da po/ aman mo dhali arisa 'teṅ kapem bam jin minu 'taki woṭh am mo tani thisu e 'baar ki 'bil 'bil mo.

²¹ Dhali ki uni 'kokin ki rash rash ki dar gi tonṭe/ mo tani aBuulus doshki'd ki mis mo 'peni bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Kana,

um mini 'taki ha isi gwom pem e mo mmo'taki 'koki 'cuḱa kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni Paṅ Kariit mo dhali um mini 'taki ye mon tonthus yan mo dhali to gwansan kun thisu e si'da/ mo. ²² Dhali shwane/ aha/ malasa um ki gwo mo. Tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ jamu/ ṭal 'de/ midi diki this mondiki/em piti e 'peni bwam um mo hili jasa kur yi'de/ 'te/ mo. ²³ Haala man'doyu gwoṅ kamu/ 'peni Arumgimis doshki'd e aha/ mon'thiny yan mo aha/ jin tana jim piti mo, a'di jin miiga/ to si'da/ mo ²⁴ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Buulus. /E mini mii doshi bwambor ma Kaysar mo dhali hili, Arumgumis midi ci ki / eya ris uni gun nyak ii ki /e eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo. ²⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani kana, tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ aha/ gama Arumgimis gwo is ki a'di midi mii mii wakan me'd jin okunu aha/ gwo mo be. ²⁶ Hili ana minu mii ṭaka po/ moṅ kamu/ jin ta ara uḱa 'cesh mo be.

²⁷ Hili ki mon'thiny jin ta'da 'kume'd i'ce'dka doṅon pu'dki'd mo tani aman 'kokunu mmobor ki yi'dem babangal eya dhan yi'de/ ma Adriya ki mo murki'di ta mombwam/e mo tani imanmiiya kur yi'de/ toshkin ki uni 'kokin mo mmo'dish bampaṅ kamu/ is mo be. ²⁸ Dhali uni bitki to mo mmopal 'kul gi dhan yi'de/ mo dhali uni gamki a'di mo mmota engula/ iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali 'ko'di ari mo jin thoṭha uni is mo tani uni bitki to doḱ/e mo mmopal 'kul piti mo dhali uni gamki a'di mo mmota engula/ iss 'kwanimpa idonṅon i'ce'dka 'kume'd mo be. ²⁹ Dhali mmoko/ kina aman is mo wakki/ aman minu 'taki ta'k mo a'cesh apo/ 'kuwosh 'kwaḱala/ mo tani uni ta'kkina kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo idonṅon

* 27:17 Sirtis a'di ta mo jin hapuḱ ma si'b ki hapuḱ mo.

'peni bum 'pen jin 'ko'd mo dhali 'tho monkush ki a'di bala midi di kakasjayi. ³⁰ Dhali ki imanmiiya kur 'kokin mo mmonapki mo mo mmoso ka pije/ 'peni bwam ma kur yi'de/ mo dhali thulka kur yi'de/ eya dhan yi'de/ e mii jin diki ta jamas mii me'd jin mina uni 'taki beredha kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo 'peni bum 'pen ma kamu/ jin twa/a/ mo tani ³¹ aBuulus oki gwo eya mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo dhali i/askar si'da/ mo ki: Isi ciki/ mmo'kokina gwansan ki 'koki 'ko eya kur yi'de/ mo tani um minu mol woth mo be. ³² N'ko'd i/askar 'cithkina shi/ ma kur yi'de/ 'pen mo dhali mmodhal a'di mmobitku mo be.

³³ Dhali ki monkush ma tente/ di'd mmoyayu/ mo tani aBuulus napki uni 'baar mo mmoshwa tonten tiya mo mmo/o gwo mo ki: Afee yan ta'da cim ma 'kume'd i'ce'dka dojon mo jin cora um mo dhali 'kona um mmoga/ to mo dhali um 'koki bu'th tonj kamu/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yukkina um mo mmobu'th tonten tiya mo haali/ a'di ta mo jin ta mom bum ki 'dantar mo. Haali/ ara mur'kup tal 'dey kamu/ midi diki 'ce'd sho'k 'peni 'kup bum ki jin 'dey kamu/. ³⁵ Dhali ki a'di oki gwo yan kan tan mo tani dhali a'di bu'thki maanjuthu'd mo dhali a'di 'borki'da Arungimis bwa i is e bun'kusi uni 'baar mo. Dhali a'di 'ce'dki a'di mo dhali tel a'di 'pen mo mmoshwa mo be. ³⁶ Dhali mmo'borkina uni bwa mo tani uni ki is buni si'da/ bu'thki tonte/ mo be. ³⁷ Dhali aman 'baar mo kun 'kona eya kur yi'de/ mo tani aman 'kwanimpa tana iss† 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka kwara apo/ i'ce'dka karpa'c i'ce'di 'de/ mo be. ³⁸ Dhali ki uni shwakini kap mo tani uni pashkina kur yi'de/ to is mo mmotagku ka pije/ mo pos bunyan

eya dhan yi'de/ mo.

Akur Pwathki Bwa mo

³⁹ Dhali ki mo ta montee mo tani uni 'koki nyith mony'cesh mo hili uni thiskina bem bwan gapa 'kulgan kamu/ i is mo jin ta'da gap mo dhali uni torkina tor wakki/ uni mini 'taki misha kur yi'de/ bor apowa gap mo. ⁴⁰ Dhali mmo-bitkina uniya kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo tani uni dhalki uni mo eya dhan yi'de/ mo mmo'cuk to kun dekki cwa jin shu'da kur yi'de/ bway ka yiha/ mo. Dhali mmoyu'dkina uni burriyenen 'tham ma kur jin twa/a/ mo 'kup ki 'tham tani uni bu'thkina kur yi'de/ mo mmoya 'kup ka gap mo. ⁴¹ Hili mmobitkina uni apo/ mo jin gama dhan yi'de/ sunj 'kup mo tani uni tu'ckina kur yi'de/ mo mmopeya 'cesh mo. Dhali bum 'pen ma kur yi'de/ jin twa/a/ jimki'da 'cesh mo dhali molu joç mo dhali di'd kan mo. Hili bum 'pen ma kur yi'de/ jin ta jin 'ko'd mo tel 'pen mo mmo'cuk is piti mo gom mom'bi'th gi yi'de/ mmobir bakal mo be. ⁴² Dhali gwo jin 'koni bwa gi i/askar mo tani ta gwo mmo'kosh 'kwani habuus mo jin mina unin tiya 'peni uni 'taki 'koki kan ka pije/ mo dhali ye mo be. ⁴³ Hila mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di dina gwo ibwa mmokara Buulus ki 'dantar mo tani a'di nonki uni mo 'peni gwo kun 'ko uni ibwa mo dhali kanki gwo mo ki uni gun mishi yi'de/ kanj mo mini posh is buni eya dhan yi'de/ mo dhali pu'di mony'ceshi twa/a/ mo. ⁴⁴ Dhali 'peni kun tiya mo tani uni 'kokin eya kur yi'de/ jin pwathki bwa mo dhali kun tiya e ton tiya 'pena kur yi'de/ mo. Dhali wakan a'di warki'd ki mo jin yekina uni 'baar mo mmopu'da po/ mony'cesh ki 'dantar mo be.

28

ABuulus Diki'd eya Uka 'Cesh gi Pam Maliitha mo

¹ Dhali ki aman yekina mo tani ŋ'ko'd aman nyithkina a/u_{ka} 'cesh yin jin ta a'di jin yuku ka Maliitha mo. ² Dhali 'kwani gun 'koki wal 'twan Griki mo torki aman mii kun muma uni mo haali/ uni 'thaki o'd mo dhali bu'thki amani 'baar mo 'kup ki is buni mo haala sho'k di'd mmowol yi'de/ mo dhali haali/ mo 'thupa'thup mo be. ³ Hili ka Buulus tulki cin_{kira}/ is imontal 'de/ mo dhali dhu uni e o'd jin shwa'd mo tani tashan 'thi pu'dki'd ka pije/ gom mom 'batha'd mo dhali 'tampal a'di i'bame'd piti mo. ⁴ Dhali ki 'kwani gun 'koki wal 'twan Griki parki ari to/e jin ta ga aci/i cine/ mmoshir ka 'cajala/ 'peni me'd piti mo tani uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan de ita'da man'kosha mee mo be. A'di bala yeki'd mana 'pena dhan yi'de/ mo tani mo jin miinu ka kar/ e non a'di mmodi ki e mo be. ⁵ Bahili a'di bitki to/e isi o'd jin shwa'd mo dhali a'di diki bu'th mo/ isa nyor mo. ⁶ Hili uni cōrki a'di ki a'di mina isi 'taki dhe'th mo walla mmomina jwa 'taki kal a'di mmobit e me'd mo. Dhali ki uni 'kokin ki rash rash mo mmocor a'di mo dhali mmohila uni ki tonthusu kamu/ diki pu'du/ i a'di mo tani uni wo_{tha} bwam buni 'kup mo dhali o gwo mo ki a'di ta'da rum mo be.

⁷ Dhali e mo_ŋ gu'b kun tulu 'kup e mo yan mo tani mo 'kon gun ta ji gi wathi/ ma 'kar'kup ma u_{ka} 'cesh yan jin yuk_{kunu} gway ka Publiyuus mo. A'di bu'thki aman mo dhali dhu am mmo/ish mo ka cimi kwara mmota yilkina/ mo. ⁸ Dhali a'di wakan si'da/ ki CoPubliyuus ishki 'ko'da 'cesh mmo'batha a'di is ki 'ba'th dhali mmo'thi mo. A'di jin yan ma Buulus nycine/ mo dhali mmo'tho mo dhali mmodhu me'd piti apo/ a'di mo mmowa_c a'di mo. ⁹ Dhali ki mii yan miikunu mo tani

kun tiya si'da/ kun 'kosha 'batha tiya eya u_{ka} 'cesh yan mo tani pu'dkin mo dhali uni 'kokunu mo mmowa_c si'da/ mo be. ¹⁰ Uni si'da/ takki aman gi montak ka ris mo dhali ki aman 'cuk_{kina} kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani uni dhu to gun mina am mii 'taki mii ta eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo.

Buulus Merki'd e Pa Ruumiya mo

¹¹ Dhali 'ko'da ppe 'kupi kwara mo tani am 'cuk_{kina} kur yi'de/ jin bela 'tham mo jin ta ji gi Pa Iskandariyya mo jin 'baarki'da ppe gi mondit eya u_{ka} 'cesh yan jin ta gi jamasa 'de/ jin ta isa kam su/ mo. (Ikam gi uni su/ gwansan ta iya/ ma Saps jin ta com to gun lu_{ŋa} 'Kwanin Griki mo dhali iya/ gwansan iyuku gway ka Kastuur mo dhala Polok mo dhali imanmiiya kur yi'de/ ki lu_ŋ uni me'd imanshu uni bway e bway yi'de/ mo.) ¹² Dhali mmotakina aman Pan Sirakuusa gi me'd mo tani aman 'kokina mo imun ka cimi kwara mo. ¹³ Dhali 'peni mo yan mo tani aman kukulkina bway mo dhali aman merkina e Pa Righiyuun mo dhali 'ko'da cim 'de/ mo tani 'tham gi 'bana biny cam poshki'd mo, dhali 'ko'da cim jin 'ko'd mo tani aman pu'dkina e Pam Puthiyuuli mo ¹⁴ e mo jin gamkina amana wak bam mo dhali aman tu'ckunu mo mmo'ko nya_{kki} uni ka cim pesu/ mo. Dhali wakan mo tani am pu'dkina e Pa Ruumiya mo be. ¹⁵ Dhali 'peni mo yan tani awak bam, ki uni cikki gwo gom aman mo tani, uni iiyin mo mmora_k am ibway mo ntagi Mo ma Suug gi Pa Appiyuus mo dhali Mo gi Gu'b Yilkina/ Ikwara mo be. Dhali ka Buulus mishki uni mo tani a'di mar_{ki}'da Arungimis mo dhali bwa ta a'di wathimpa mo be. ¹⁶ Dhali ki aman cik_{kina} e Pa Ruumiya mo tani Buulus dhalkunu bway mo mmo_{ca}'b a'di 'de/ nya_{ka} askar jin ji a'di mo be.

*ABuulus A'di Ciki Gwo e Pa Ru-
umiya mo*

17 Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di yuḱki uni mo mmoṭul is imonṭal 'de/ mo uni gun tana 'kan'kup gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali ki uni 'kokin mmoṭul isi monṭal 'de/ mo tani a'di oki gwo i uni mo ki: Aha/ ma waḱ bum, aha/ bala miikina toṅ kamu/ apon 'kwani yisa walla apo/ mii gi ibabam bana bala aha/ cikunu 'peni Pa Urushaliim mo mmota habuus e me'd gi 'Kwani gi Pa Ruumiya me'd. 18 Dhali ki uni ṭirrishki aha/ki gwo mo tani uni ona bwa ki kar aha/ ki 'kus mo haali/ mo jin yeru aha/ is ki gway mo diki ta 'pemen jin midi ta ji gi mowu mo. 19 Hili ki 'Kwani Yahuuda/ oki gwo apo/ a'di mo tani aha/ tu'ckunu mo mmoyip 'kup 'kup ka Kaysar mo, yisa mmotaka/ gi toṅ kamu/ jin miga/ yer 'kwani gi kal pem is ki gway mo yisa. 20 Haali/ gom moyer is ki gway yan tan a'di iyuḱkika/ um mmoparaa/ e mo dhali mmoṭora ṭor nyaḱki aha/ mo haali/ goma 'teṅ kape/ gi 'Kwani ma Israyiil mo tani aha/ deḱkunu ka jindhiir yan mo. 21 Dhali uni oki gwo i a'di mo ki: Aman 'kokina ki bu'th gwo jin 'kwarkunu 'peni Pa Yahuudiyya gom /e walla ṭal 'deṅ kamu/ 'pena waḱ pini yisa di'da jin pu'dki'd imahan mo dhali mmoci gwo walla mmo/o gwon tonthusa kamu/ 'de/ gom /e mo. 22 Hili aman ona ki a'di 'boro'd mmociḱ gwo 'peni /e a'di jin di /e i bwa wakan mo. Haali/ gom gwo gi ce yan mo tani a'di mishu mo ibwam aman ki gwo jin onu apo/ a'di e mo 'baar mo.

23 Dhali ki uni karkina cim gom a'di mo tani uni tha'thkin i a'di mo e mo jin ca'bkina a'di mo. Dhali a'di ṭorki uni gwo eya tente/ mo mmoci gwo gom Bampa/ ma Arungimimis mo dhali mmolal uni sho'k ki gwo mo goma Yesus mo 'peni gwonḱan ma Musa jin

cinu mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arungimimis kadhamo/ mo si'da/ 'peni mon'thamo/ ntagi mom'penḱaskum mo be. 24 Dhali kun tiya gamki to gwan is mo kun 'kokunu mo mmo/oku mo dhali gun tiya 'koki gam gwo is mo be. 25 Dhali ki uni 'koki gam bwa me'd mo e bwam uni 'cena mo tani uni iikin mo, 'ko'da Buulus oki jasi gwon kamu/ ṭal 'de/ mo ki: Gwo ona Shi/in Dheleladhelel ki 'bore/ eya Ishaya ka ji sho'k jin ta'da manci gwo ma Arungimimis kadhamo/ mo ibabam bum mo 26 mmo/o gwo mo ki:

Yayi /e mo ma e 'kwani gwansan mo dhali oyi gwo mo ki:

Mmocika um a'di ki cik gana/ mo tani um mini mol a'di 'ban ki tash tash mo

dhali um mini par a'di e ka jin gana/ mo tani um mini mol a'di nyith ki 'bil 'bil mo.

27 Haala duṅ 'kwani gwansan dhethadhe'th mo

dhali 'cem buni usa us ki pintir mo mmociḱ gwo mo

dhali em buni mu'thkina uni mo isi ciki/ ki uni mini 'taki nyith ki em buni mo

dhali cik 'cem buni mo dhali mish gwo 'ban eya dum buni mo

dhali 'taki tu'k 'kup ki aha/ mo jin miga/ 'taki waḱ uni mo be.

28 Dhalki a'di mishu si'da/ mo e um ki mowoṭh yan 'peni Arungimimis hashkunu mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki uni mini cik si'da/. 29 Dhali ki a'di oki gwo gwansan mo tani 'Kwani Yahuuda/ iikin mo mmosu'kkina uni ki gwo ki nyanye/ e bwam uni 'cena mo be.

30 Dhali a'di ca'bki'd mmo'baar yil su/ mo e gu'b pitin gana/ jin cikina a'di aguurush mo mmoça'bi cine/ mo dhali a'di bu'thki uni 'baar kun iiyini a'di mo be, 31 mmoci gwo gom Bampa/ ma Arungimimis mo dhali mmoṭor to gom Tapa Yesus Kriṭṭhos ki dar gi

monyju/ i 'baar mo dhali wathi/
piyi'd jin 'tashki a'di 'twa/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pa RUUMIYA mo

Mo jin Thenu Me'd mo

¹ ABuulus jin ta cɪŋkina/ ma Yesus Kristhos jin yuk^kunu mo mmota amankaru ki she/ mo, dhali a'di ki is piti ta jin karu ki she/ 'peni bwan tiya mo gom gwom 'borga/ ma Arungimis mo, ² 'peni gwo jin okina a'di is ki iman^ɔ gi gwom piti kadhamo/ mo jin ta gwo jin 'kwarkunu jin kogu mo be. ³ Isi/ ki gwo gom Ya/ m piti mo jin ta'da Yesus Kristhos Tapam bana mo, a'di jin dho'thkunu mo 'peni emen ma Dawuu'd mo isi/ ka yi'c bun^ɔwar is mo. ⁴ Dhali a'di toru eya tente/ ki a'di ta Ya/ ma Arungimis mo ki mom'bi'th mo ki gwo gi Shi/ in jin kogu mo mmopin^u a'di mo 'peni mowu mo be. ⁵ Dhali ki a'di mo tani am bu'thkina 'the mo dhali am takina imandhunu ki she/ mo imontal 'de/ mo e mmoha gwom piti e mo ki mon^ɔgam gwo is mo em bwaman kal gi 'kwani e mony'ceshi 'baar mo gom gway piti mo be. ⁶ Dhali nyak^{ki} uni mo tani um si'da/ um ta uni gun yuk^kunu ki kum ma Yesus Kristhos mo be.

⁷ E uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Ruumiya mo, uni gun en ma Arungimis mo dhali kun yuk^kunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

A'the e um mo dhali mon^ɔku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

ABuulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobuti Pa Ruumiya mo

⁸ Ntwa/ a/ aha/ 'bora Arungimis pem bwa i is mo eya Yesus Kristhos gom uni 'baar mo haali/ mon^ɔgam gwo is bum torkunu ki tur ka pije/ e mony'ceshi 'baar mo. ⁹ Haali/

Arungimis ta'da aman/ o gwom pem mo a'di jin miiga/ to ki shi/ in pem mo e gwom 'borga/ gi Ya/ m piti mo, haali/ aha/ yera um gway ka yempa/ mo e mon'thom pem ki dar gi monda^ɔ mo be. ¹⁰ Dhali aha/ do^{ta} Arungimis mo wak^{ki}/ a'di midi 'taki ta isi mii mo ki bwam piti mo tani ki aha/ mina gam a'di jin tupaa/ bwa mo isi/ isa gush mo mmoyaku/ i um mo be. ¹¹ Haali/ aha/ 'kosha te/ um kagahara mo ki aha/ mina 'taki ci um to gi shi/ in mo, mmominu 'taki 'bi'th um is mo. ¹² Dhali a'di be nta gwo be ki ana minu nyak^{ka} du ro^ɔ mo ki mon^ɔgam gwo is bana ka rem 'kup mo, a'di jin di'd e um mo dhali e aha/ mo be. ¹³ Dhali shwane/ aha/ yisa mina dhal um mmota pus mo yisa, iwak^ɔ pem, haali/ aha/ dina gwo mbwa me'd ka ris mo mmoyaku/ i um mo (dhali hili aha/ nonkunu 'kup mo be) ki aha/ mina nyak^ɔ maman gana/ dho'th e um mo si'da/ me'd e unin tiya kun 'kokin mo e bwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁴ Aha/ din ma mure/ m'ba/ gom 'Kwani^ɔ Griki mo dhali gom 'kwani kun 'koki wal 'twan Griki mo dhali gom uni gun ta gi yuk^ɔ mo dhali gom uni gun ta pus mo. ¹⁵ Dhali wakan me'd jin mishga/ mii mo e is pem mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoci gwom 'borga/ e um mo si'da/ gun 'kon e Pa Ruumiya mo be.

Mom'bi'th gi Gwom 'Borga/ mo

¹⁶ Haali/ aha/ dina is ki 'the mo gom gwom 'borga/ mo haali/ a'di ta mom'bi'th ma Arungimis mo e bway mowoth mo, e uni 'baar mo ki 'beles kun gam a'di gwo is mo. Ntwa/ a/ e 'Kwani Yahuuda/ mo dhali e 'Kwani^ɔ Griki si'da/ mo be. ¹⁷ Haali/ e a'di mo tani mo ma kar/ e ma Arungimis torkunu eya tente/ ki mon^ɔgam gwo is mo. Me'd jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin ta jin kar/ e ki mon^ɔgam gwo is mo tani a'di midi di ki e mo be.

Mii jin 'Kona 'Kwani ki Mii 'Ba/ mo

¹⁸ Haala nyor ma Arumgimis ṭorkunu eya tente/ 'peni momis apowa ris mii gun ta ku gi ushu Arumgimis mo dhali mii gun 'koki ta ḱar/ e kun miina 'kwani mo mmoyap gwoṅ gana/ ki miim buni kun 'koki ta ḱar/ e mo. ¹⁹ Haali/ mo jin mishuwa mish 'ban goma Arumgimis mo tani a'di ṭoru eya tente/ gom uni mo be. Haali/ a'di ṭorkin ma Arumgimis uni mo be. ²⁰ Gom to gun molu par e 'peni a'di me'd jin ukḱunu mony'cesh mo tani uni mishu eya tente/ mo be haali/ uni mishu e to gun uḱu mo be, uni gun mishu kun ta mom'bi'th piti jin di'd 'peni ka mun'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ntagi yilaṅ kamu/ ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ si'da/ mo dhali mmotana a'di Arumgimis kan si'da/ mo tani, wakan mo tani uni dar ki gwo mo mmoci 'ko'd mo be. ²¹ Haali/ ba ki uni mishkina Arumgimis mo tani uni kar a'di ki ca me'da Arumgimis gana/ yisa, dhali uni si'da/ 'koki maṅ a'di mo. Hili uni warkin ki iman'kosh mo ki mii mo e gwom buni kun kulumkina uni ibwa mo dhali adum buni jin ta pus mo tani uni dhuruma/ dhurum mo be. ²² Dhali ki uni ṭoshkin ki is buni ki uni yukayuk mo tani hili uni warkin ki pus mo be. ²³ Dhali uni akḱi monyca ma Arumgimis e mo jin moli wu mo me'd jamas to kun uḱu mo kun wana e ki wathiny'cesh jin mishi wu mo walla 'dii mo walla to/e mo walla to kun parana 'cesh mo be.

²⁴ Dhali ki mii gi wakan mo tani Arumgimis ciki uni bway mo ki mon'thoṭh bwa mo eya dum buni mo e to gun nyo/ anyo/ mo, ki buṅgwar is buni mini 'theya'the mo e bwam uni ki is buni mo be. ²⁵ Haali/ uni akḱi gwoṅ gana/ goma Arumgimis e mo ki gwo ma ṭor mo dhali luṅ to mo dhali mii to gom to jin uḱu mo, yisa goma Man/uḱ to

mo jin ta jin 'boru mii ki sule/ sule/ mo be. Amen.

²⁶ Haali/ gom 'kup mii yan kantan mo tani Arumgimis ciki uni bway ki mon'dap e kun ta kun shigga/ mo. Up buni akḱi jamas buyem pam buni e mo mmobu'th jamas kun 'koki ta jamas buyem pa mo. ²⁷ Dhali wakan si'da/ tani 'kwaniṅ gwaṭh uni dhalki jamas buyem pam buni ki up 'pen mo dhali uni bur ma dum buni mo mmo'dap e apon tiyan tiya gwaṭh mo. 'Kwaniṅ gwaṭh ha'k 'pen ceṅ 'kwaniṅ gwaṭh mo, dhali bu'th tonthus ki is buni uni 'cena mo, wakan ki miim buni kun thamkina uni mii mo be.

²⁸ Dhali haali/ Arumgimis usha uni mmonyith mo tani Arumgimis si'da/ ciki uni bway mo mmota gi bwa kun mini ta aye/iṅ gwo mo dhali ki mii kun shi/ashi/ mo be. ²⁹ Uni 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ris mii gun ta mii gun 'koki ta miinḱar/ e mo dhali mii kun ta tonthus mo dhali mii mmota a'thoṭhum bwa mo dhali mii kun ta kun dupa dupi e mo be. Dhali uni 'tu'du/ mo ki miin dhapan mo dhali mmo'kosha mee mo dhali mmota ibiriṅ gwo mo dhali mmota imanheka he'k e mo dhali mmota iman'do tiya ki e mo. Uni si'da/ tana le'd ka le'd apo/ 'kwaniṅ tiya mo ³⁰ dhali ta imanthutha thu'th 'pen mo dhali ta imanshi/ a Arumgimis i e mo dhali ta iman/ ush 'kwani ga/ kun can mo dhali ta iman'thek 'ba/ mmis mo dhali ta imandhu is ki ca mo dhali mmota imanmum miin tonthusa tiya kun ta kun thiṣ mo dhali mmota iman/ ush gwo gi icom dhali ikum mo be, ³¹ dhali ta pus mo dhali ta uni gun tana akum bwa ka akum bwa mo dhali ta imandar ga dum pa mo dhali ta imangora bwa ki gor mo. ³² Bala ki uni mishki gwoṅkan ma Arumgimis mo ki uni gun miiki to gwansan mini gam 'pemen jin ta ku gi mowu mo tani uni yisa mii uni jasi uni 'cena ki is buni yisa,

hili uni teski mii mo ki unin tiya
kun boṭkin ki mii si'da/ mo be.

2

*Mo jin Dwall ma Arumgimis
Gwo ka Kar/e mo*

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani /e dar gi gwo mmoči 'ko'd mo, ayy ki /e wathi/ ki /e jana dwalli ci gwo mo. Haali/ ki /e dwalli gwo apo/ a'di mo tani /e wakki is pini mo haali/ /e jin tana mandwall gwo mo tani /e miiki isi to kun nyakkin mo be. ² Ana misha ki gwon dwall ma Arumgimis pu'dki'd ki shem'bor mo apo/ uni gun miiki to gwansan mo be. ³ /Aki tosha /e, /e wathi/ ki gwo jin dwalla /e apo/ uni gun miiki to gwansan mo dhali /e bala mii uni ki is pini mo tani a/e mini ye mo 'peni mondwall gwo ma Arumgimis 'taa? ⁴ A/ e bolockina ris mii kun ta kum pa ma Arumgimis gi mo/en gun ishin ka entus ki bwa mo 'taa? Dhali mmoguna a'di bwa a'kany'cesh mo dhali mmo'kuca a'di bwa ki 'kari'th mowa? 'Kona um ki misha ki momiin ma Arumgimis ki mo/en mo tani ta 'pemen mmosus um mmorica du is mowa? ⁵ Hili adum bum kun 'bi'thkin mo dhali kun tana ushiṅ gwo mo tani um tulkina nyor is is mo gom is bum mo ka cim ma nyor mo ki gwon dwall ma Arumgimis jin ta jinṅ kar/ e minu tor eya tente/ mo be. ⁶ Haali/ a'di midi ciya ris 'kwani to ka 'dete/ 'dete/ isi ki mii gun miikina uni mo be. ⁷ A'di midi ci moṅ'koki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo ki uni gwansan kun miiki mii gun 'boron ki bwa gun 'kuču mo ki 'kari'th mmosimm monyca e mo dhali montak mo dhali mo gi molu wu mo be. ⁸ Hili anyor midi di mo dhali mo jin ka/ aka/ si'da/ mo gom uni gwansan kun ta ibirinṅ gwo mo dhali kun ush gwoṅ gana/ ha e mo mmomii mo hili uni ha gwon ton thus e mo mmomii mo be. ⁹ Monto'c

bwa midi di mo dhali wukura/ si'da/ goma ris 'kwani'cesh 'baar mo ki 'beles kun miiki miinthus mo. 'Kwani Yahuuda/ ntwa/a/ mo dhali 'Kwaniṅ Griki si'da/ mo be. ¹⁰ Hili monyca dhali montak dhali moṅku'th is goma ris uni gun mii miinṅ gana/ mo, 'Kwani Yahuuda/ ntwa/ a/ mo dhali 'Kwaniṅ Griki si'da/ mo be. ¹¹ Haali/ Arumgimis diki mii ka gwar 'de/ mo be.

¹² Aris uni gun miiki miinthus ki dar gi gwoṅkan jin cinu mo tani minu 'ce'd sho'k si'da/ ki dar gi gwoṅkan jin cinu mo be. Dhali aris uni gun miiki miinthus 'ko'di gwoṅkan jin cinu mo tani uni minu dwall gwo ki gwoṅkan jin cinu mo be. ¹³ Haali/ uni gwansan gun shirki gwoṅkan jin cinu ki 'ce mo tani uni yisa nta uninṅ kar/ e ib-wambor ma Arumgimis yisa. Hili uni gwansan gun miiki a'di mo tani uni idhunu ki mo ma kar/ e mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun dar gi gwoṅkan jin cinu mo mii ki buyem pa ki is buni a'di jin kana gwoṅkan jin cinu mo tani uni ta gwoṅkan ki is buni mo be. Hili ba uni idaran gi gwoṅkan jin cinu mo. ¹⁵ I/ uni itori a'di mo ki a'di jin kana gwoṅkan jin cinu mo tani a'di 'kwarkunu eya dum buni mo. Dhali kan si'da/ 'twa/ ma dum buni ta'da man/ o gwo mo dhali gwo kun kuluma uni i bwa ki ji wushur mo tani yer uni is ki gway mo walla tor gwo 'twa/ mo sayii ¹⁶ ka tee gwansan ka Arumgimis midi dwall 'kwani gwo kun kuma uni e bwa mo isi ki gwom 'borgam pem ka Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

*'Kwani Yahuuda/ dhali Gwoṅkan
jin Cinu mo*

¹⁷ Hili wakki/ /e yukki is pini ki Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ca'b 'ko'd e gwoṅkan jin cinu mo tani dhali kar 'bam pini ki ca mo ki /e ta jim pa goma Arumgimis mo tani ¹⁸ dhali mish bwam piti mo

dhali tes a'di jin ta isa 'borgaŋ gana/ mo haali/ /e ye'thkuŋu sho'k mo e gwoŋkan jin cinu mo be tani ¹⁹ dhali wakki/ /e mishkin ka jin gana/ ki /e tana manshu 'kwani kun tana ja'da/ bway mo tani dhali ki /e ta moŋkush gom uni gun 'kon mo e mondhurumi'd mo tani ²⁰ dhali /e tana manto'k gom 'kwani kun ta pus mo dhali amantor 'kwanim 'pereny gwo mo tani mmotana /e gi gwoŋkan jin cinu mo tani arisa yuk gun pe'dkunu mo mmomish to mo, ²¹ dhali/e si'da/ jin wakan si'da/ mo tani/e jin tori ci gwo mo tani mina /e diki tor is pini gwo mo 'taa? Dhali ki /e din mo mmoŋor gwo apo/ mo gi kwalu to mo tani /e si'da/ kwalki to mo 'taa? ²² /E jin o gwo ki jaŋ kamu/ midii mi dhalku/ cal ki mi mi mo tani /e si'da/ din mo 'taa? mmomii miinyal mo. /E jin shi/ i tompinyoni e mo tani /e si'da/ kwalki to mo 'peni gu'b jin luŋu to mo 'taa? ²³ /E jin kar 'bam pini ki ca mo gom gwoŋkan jin cinu mo tani /e ushkina Arumgimis tak mo 'taa? mmo'ce'd gwoŋkan jin cinu mo. ²⁴ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Gway ma Arumgimis walu gwo sora po/ mo e bwaŋ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo gom /e mo be.

²⁵ Haali/ ka jin gana/ mo tani mo jin 'cihuwa munyal yis ta jim 'borga/ mo wakki/ /e ha gwoŋkan e mo mmomii mo, hili wakki/ /e 'ce'dki gwoŋkan mo tani mo ma munyal yis pini jin 'cihu/ mo tani a'di warki'd ka munyal yis jin dinuki 'cih mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ wakki/ wathi/ jin di'd ka munyal yis i e mo dhuki gwoŋkan jin cinu mo ka kar/e mo tani mina mo ma munyal yis piti jin dina a'di ki 'cih mo tani kar a'di ka munyal yis jin 'cihu/ mo 'taa? ²⁷ Dhali wakan si'da/ 'kwani kun 'kon ka munyal yis i e kankan mo tani hili i/uni idhuki gwoŋkan jin cinu mo

tani uni ka jin gana/ mini wak /e jin ta gi gwoŋkan jin 'kwarkunu mo dhali mo ma munyal yis jin 'cihu/ kan mo tani hili /e i'ce'd gwoŋkan jin cinu mo be. ²⁸ Haali/ a'di diki ta Wathi/ Yahuudaŋ gana/ jin ta'da por ma piye/ mo be. Dhali mo ma munyal yis jin 'cihuŋ gana/ mo diki ta jim por ma piye/ mo dhali jim buŋwar is mo be. ²⁹ A'di ta Wathi/ Yahuuda/ jin ta jim bwaman mo dhali mo ma munyal yis jin 'cihuŋ gana/ mo tani a'di ta jim ma du mo be, jin ta to gi shi/in mo, yisa jin 'kwarkunu 'te/ mo. Montak piti diki di 'peni 'kwani mo tani hili a'di 'peni Arumgimis mo be.

3

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani shi/ miim 'boro'da ta itana 'Kwani Yahuuda/ mo sa/? Walla tonta igama she/ mo mmo'cihuwa munyal yis mo sa/? ² Shi/ miim 'boro'd 'teki nyanye/ mo be. To jin telkika/ 'pen a'dan be ki 'Kwani Yahuuda/ cinu gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo. ³ Dhali gwo wakata wakki/ kun tiya dar gi gwo jin gamu is mo? Mmo'kona uni ki dar gi gwo jin gamu is mo tani a/a'di imina gwo jin gamu is ma Arumgimis i/ush me'd mowa?

⁴ Dhalku/ ki tosh kan. Wakka ris 'kwani 'baar ki 'beles ta kun 'koki ta kuŋ gana/ mo tani dhalka Arumgimis ta a'diŋ gana/ mo. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ki /e mini 'taki ta jim ma kar/e ki gwom pini mo

dhali 'taki pi gwo kun dwallu /e e mo. ⁵ Hili wakki/ mii kun 'koki ta kuŋ kar/em bana miina ana mo mmoŋor mo ma kar/e ma Arumgimis mo tani i/ ana mina o katinta mo? Ka Arumgimis diki ta a'diŋ kar/ e mo 'taa mmogaça a'di anyora po/ ana. (Aha/ ona gwo me'd wathim pa ba/.) ⁶ Dhalku/ ki tosh kan. Wakki/ gwo midii 'taki diki wakan mo tani Arumgimis

midi 'taki mish 'kwaniny'cesh gwo dwall 'taa? ⁷ Hili wakki/gwon gana/ ma Arumgimis ishkina monygam piti mo goma tor pem mo tani atinta iwakkunu aha/ mo me'd wathi/ jin miiki miinthus mo si'da/? ⁸ Dhali tonthus 'konuki 'taki mii mo gomata mmomina tom 'boro'di 'taki pu'du/ mo sa/? - me'd 'kwanin tiya kun rukunyki ana ki gwo mo mmo/o ki ana i/ona gwo kan mo. Ki mo gi miiwak buni tana kar/e mo be.

Jaŋ Kamu/ jin Mii'd ka Kar/e Yisa Di'da

⁹ Dhali katinta si'da/? A/ki ana gun tana 'Kwani Yahuuda/ mo bola bol e ki 'bor mo 'taa? Yisa ki sule/ mo be. Haali/ aha/ hila yer ma ris 'kwani 'baar mo is ki gway mo imonta' de/ mo, 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki mo, ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo 'ko'd e mom'bi'th gi miinthus mo be. ¹⁰ Me'd gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ mo ki:

Jaŋ kamu/ jin mii'd ka kar/e yisa di'da. Tal 'de/ piyi'd mo be.

¹¹ Jaŋ kamu/ yisa di'da jin mishi gwo 'ban mo.

Dhali jaŋ kamu/ yisa di'da jin ŋapki'da Arumgimis mo.

¹² Aris uni 'baar mo dhereskin ki 'beles mo, aris 'kwani 'baar mo iiki iin thus mo.

Jaŋ kamu/ yisa di'da jin mii miim 'boro'da, tal 'de/ piyi'd mo be.

¹³ 'Kus buni wana e ki moŋ'kupaje jin ka'du 'twa/ mo.

Uni tan ka le'd buni kun he'kkina he'k e mo.

Acin tasha/ ca'bki'd 'ko'da le'd buni mo be.

¹⁴ Dhali 'twam buni 'tu'dkunu mo ki monyjeya je mo dhali ka/ ma du ki ka/ mo be.

¹⁵ Sho'k buni dherkin mo mmowola bas mo be.

¹⁶ E bway buni jin iikina uni mo tani rakka'di 'baar mo dhali mii jin miinu miiny cin'kina/ mo be.

¹⁷ Dhali bway gi mo ma ku'th is mo tani molkina uni mo be.

¹⁸ Moŋko/ isa kamu/ yisa di'd goma Arumgimis e bwambor jis/ em buni yisa.

¹⁹ Dhali ana misha shwane/ ki a'di yin jin ona gwonkan jin cinu mo tani a'di onu gom uni gwansan kun 'ko'ko'd e gwonkan jin cinu mo. Wakan mo tani ka ris 'twa/ 'baar mo minu 'dap 'twa/ mo gom gwo mo dhala ris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo mini dosh shoka 'cesh goma Arumgimis mo be. ²⁰ Haali/ wathim paŋ kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma kar/e mo e jis/ em piti mo goma tu'c gi gwonkan jin cinu mo yisa haali/ gom gwonkan jin cinu mo tani a'di nyithu/ miinthus mo be.

Mo ma Kar/e ki Moŋgam Gwo Is mo

²¹ Hili shwane/ tani mo ma kar/ e ma Arumgimis a'di torkunu eya tente/ ki dar gi gwonkan mo be. Ba gwonkan jin cinu mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin 'kwarkunu si'da/ mo uni ta iman/o gwo gom a'di mo be. ²² A'di ta mo ma kar/e ma Arumgimis ki moŋgam gwo is eya Yesu Kristhos gom uni 'baar kun gam gwo is mo be. Haali/ toŋ kamu/ di'd ka kwa/ um bwa yisa.

²³ Haala ris 'kwani 'baar mo miiki miinthus mo dhali a'ŋki monyca ma Arumgimis mo be. ²⁴ Uni dhukunu ki mo ma kar/e ka 'them piti me'd to jin cinu ki me'd mo ki mowan 'ba/ jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. ²⁵ A'di jin karkin ma Arumgimis ka the/ m me'd ka bas piti mo mmobudha bu'th ki moŋgam gwo is mo be. Yan miikunu mo mmotor mo ma kar/ e ma Arumgimis mo haali/ gom bwa ma 'kany'cesh piti mo mnotana a'di Arumgimis mo tani a'di peki miinthus a dhamo/ 'kup mo be. ²⁶ A'di miikunu mo mmotor e bun'kus shwane/ ki a'di ki is piti ta jaŋ kar/e mo dhali ki a'di karki

a'di ki mo ma *kar/e* mo a'di jin gami gwo is eya Yesu mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd mom bana jin dhukina ana 'ba/ ki ca mo tani a'di warki'd kata mo? A'di dhalkunu mo. Gom gwoŋkan jana? Gom gwoŋkan jin miinu mo 'taa? Yisa. Hili gom gwoŋkan gi moŋgam gwo is mo be. ²⁸ Haali/ ana koça e mo mmo/o ki wathi/ karu ki mo ma *kar/ e* ki moŋgam gwo is ki dar gi mii gi gwoŋkan jin cinu mo. ²⁹ Walla Arumgimis ta'da Arumgimis gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'cena? A'di si'da/ diki ta Arumgimis gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? Nye, a'di ta ji gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo be ³⁰ haali/ Arumgimis a'di tal 'de/ mo dhali a'di midi kar ki mo ma *kar/ e* uni gun 'cithuwa munyjal yis mo gom moŋgam gwo is buni mo dhali uni gun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo gom moŋgam gwo is buni si'da/ mo. ³¹ A/ki ana mina puu gwoŋkan jin cinu mo jin gamu is yansan mowa? Dhalku/ ki tosh kan. Nye, gwo jin bath a'di is mo tani ana tela gwoŋkan jin cinu sho'k mo be.

4

A/Ibrahiim Ta She/mm mo

¹ Dhali ki gwonta imina ana i/ o mo goma Ibrahiim mo, jin ta'da babam bana jin di'di twa/ a/ mo isi ka yi'c ki bungwar is mo? ² Haali/ wakka Ibrahiim karu ki mo ma *kar/ e* gom 'kup gwo jin miinu to mo tani a'di ta toŋ kamu/ jin kara a'di is ki ca mo gom a'di mo, dhali hili yisa ibwambor ma Arumgimis mo. ³ Haali/ gwo wakata jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo mmo/ o ka: Ibrahiim gamki'da Arumgimis gwo is mo, dhali a'di kar a'di ki mo ma *kar/ e* mo be. ⁴ Hili a'din 'de/ jin miiki mii mo tani tom piti jin gama a'di mo gom mii mo yisa karu ki to jin cinu ki me'd mo yisa. Hili

a'di karu ki to jin mina a'di mii gam mo gom miim piti jin miikina a'di mo be. ⁵ Hili a'din 'de/ jin diki mii mii mo tani hili a'di gamki a'di gwo is mo jin karki a'di ki mo ma *kar/ e* mo, a'di jin ta'da Arumgimis a/ ushiŋ gwo mo tani, moŋgam gwo is piti karu ki mo ma *kar/ e* mo be. ⁶ Wakan si'da/ aDawuu'd ciki t'wa/ maŋ ki mom'bor mii apo/ wathi/ jin kar ma Arumgimis ki mo ma *kar/ e* mo ki dar gi mii mo be ⁷ mmo/o gwo mo ki:

Mom'bor mii gom uni gwansan uni gun dhalkunu adhiŋ gwom buni 'pen mo, dhali mi-inthus buni si'da/ kumkunu 'kup mo be.

⁸ Mom'bor mii apo/ wathi/ jin mina Tapa Arumgimis diki kar mi-inthus piti mo be.

⁹ Mom'bor mii yan a'di cinu t'wa/ maŋ apo/ uni 'cena gun 'cithuwa munyjal yis mowa? walla apo/ uni si'da/ kun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo. Haali/ ana ona gwo ki moŋgam gwo is karki'da Ibrahiim ki mo ma *kar/ e* mo be. ¹⁰ Dhali a'di kar a'di kata mo? A'di karkunu n'twa/a/ mowa? walla ŋ'ko'd ki a'di 'cithuwa munyjal yis mo. A'di yisa ŋ'ko'da, hili n'twa/a/ ki a'di 'cithuwa munyjal yis mo be. ¹¹ Dhali a'di bu'thki mo jin 'cithuwa munyjal yis mo me'd jamas mii mo walla to jin 'dapa'd ki mo ma *kar/ e* gi moŋgam gwo is jin takina a'di ki a'di di'd ka munyjal yis i e naskina/ mo be. Ki a'di midi 'taki ta adhana baba ka ris 'kwani 'baar mo kun gamki gwo is mo be, uni gwansan kun darkin ki mo ma munyjal yis jin 'cithu naskina/ mo, ki mo ma *kar/ e* minu 'taki kar gom uni mo be. ¹² Dhali ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom 'kwani kun 'cithuwa munyjal yis mo jasi 'te/ yisa, hili gom uni gun ta ku gi 'cithuwa munyjal yis mo si'da/ dhali kun bathi she/mm mii gi moŋgam gwo is jin ta jim ma babam bana ka Ibrahiim jin takina

a'di ntwa/a/ ki a'di 'cithuwa muny-
jal yis mo be.

*Gwo jin Onu Is Yayi'd ki Mongam
Gwo Is mo*

¹³ Dhali gwo jin onu is goma Ibrahiim mo dhali emen piti jin mina uni 'taki ta gi mal mo e mony'cesh mo tani, diki yayu/ gom gwoŋkan jin cinu mo, hili gom mo ma kar/ e gi mongam gwo is mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ uni gun ta gi gwoŋkan jin cinu mo mini ta gi mal mo tani mongam gwo jin gamu gwo is mo tani minu war ki jin onu ka wuny is mo dhali gwo jin onu is mo si'da/ minu war mo ki gwo jin minu puu mo be. ¹⁵ Haali/ gwoŋkan jin cinu mo a'di kalki'da nyor mo be. Hili ki gwoŋkan piyi'd mo tani gwo molu dhiŋ si'da/ mo.

¹⁶ Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di ta ji gi gamu gwo is mo, ki gwo jin onu is min ma 'the cil mo dhali ki a'di minu tel sho'k mo gom emen piti 'baar mo, yisa gom jasi uni gun ha gwoŋkan jin cinu e mo, uni 'cena yisa, hili gom uni si'da/ kun nyak gwo gam is ka Ibrahiim mo be. Haali/ a'di ta'da adhana baba gom ana 'baar mo be. ¹⁷ Me'd Gwo jin 'kwarkunu mo mmo/o gwo mo ki: /E karkika/ mo mmota adhana baba gi kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo - e bun'kus ma Arungimis mo, a'di jin gama a'di gwo is mo jin ciki mon'koki/e mo gom uni gun wukin mo dhali yuka yuk ki to gun 'koki 'ko mo me'd to gun 'kokin mo be. ¹⁸ Dhali ki mo ma 'tej kape/ jin peki'd mo tani a'di gamki gwo is naskina/ mo ka 'tej kape/ mo ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo me'd gwo jin torkunu a'di mo ki: Wakan be emen pini mini 'ko mo be. ¹⁹ A'di diki 'ka'd mo e mongam gwo is mo ki a'di kulumki gwo ibwa mo gom bungwar is pitin gana/ jin wana e ki jin wu'd mo haali/ a'di ta'd gi yil

jin wana e ki issi mudhe'd mo ka dhan piti mo walla ki a'di kulumki gwo ibwa mo si'da/ goma Saarah jin dina bwan dho'th piti jin taki'da burum naskina/ mo be. ²⁰ A'di diki ath mo jin gamu gwo is ki sule/ mo be. A'di dina a'di ki dumbul mo gom gwo jin okin ma Arungimis is mo. Hili a'di 'bi'thkunu is mo e mongam gwo is mo me'd jin karkina a'di Arungimis ki ca mo be. ²¹ Dhali a'di telu sho'k mo ki gwo eya du mo ka Arungimis mishi mii a'di jin okina a'di is mo be. ²² Dhali wakan mo tani mongam gwo is piti karki a'di ki mo ma kar/ e mo be. ²³ Dhali hili, gwo jin okunu mo ki: a'di karki a'di mo tani, gwo gwansan uni 'kwarkunu mo gom jasi a'di a'di 'de/ yisa, ²⁴ hili gom ana si'da/ mo. A'di minu kar ka kar/ e gom ana kun gama gwo is e a'di mo jin piki a'di 'peni mowu mo jin ta'da Yesus Tapam bana mo be. ²⁵ A'di jin karkunu mo mmowu mo goma adhiŋ gwom bana 'baar mo dhali jin pikunu mo ki ana minu dhu ki mo ma kar/ e mo be.

5

*'Kup Gwo jin Dhunuwa Dhu ka
Kar/ e mo*

¹ Dhali gom mii gi wakan mo tani ana dhunu mo ki mo ma kar/ e ki mongam gwo is mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani ana tana gi mon'ku'th is eya Arungimis mo eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be. ² Dhali e a'di si'da/ ana takina ki bway mo eya 'the yansan mo jin doshkina ana nycine/ mo be. Dhali ana 'kunya bwa mo e mo ma 'tej kapem bana gi monyca ma Arungimis jin pwa'kkunu ana bwa mo be. ³ Dhali ki nyanye/ kan tan mo tani ana 'kunya bwa mo e mon'kosh is ka nyor bana mo dhali mmomisha ana ki mo/isa nyor pucurki'd mo mmogam 'pe- men ki mo jin minu 'dim 'kup mo be. ⁴ Dhali mo jin minu 'dim 'kup

mo pucurki'd mo mmogam 'pemen ki mo jin wanu gwo kan ibwa mo be dhali mo jin wanu gwo kan ibwa mo tani pucurki'd mo mmogam 'pemen ki mo ma 'tej kape/ mo be. ⁵ Dhali mo ma 'tej kape/ midi diki biṭ ana bwa ka lunḡu'b mo haali/ mo/en ma Arungimis gaḡkunu eya dum bana ki Shi/in Dheleladhelel mo, a'di jin ḡikunu ana mo be.

⁶ Dhali ki ana 'kokina ki dar gi 'bi'th mo tani ki embula 'borga/ yansan mo tani aKriṡṡhos wuki'd mo gom ku gi ushuna ush goma Arungimis mo be. ⁷ Hili a'di diṡa mii gom jan ṡal 'de/ mo mmo'taki wu mo gom a'di jin ta wathin ḡar/ e mo - bahili gom wathim 'boro'd mo tani jan ṡal 'de/ midi 'taki budha du mo mmowu mo be. ⁸ Hili Arungimis ṡorki mo/en piti gom ana mo haali/ ki ana 'kokina mo mmota imanmii miinthus naskina/ mo tani aKriṡṡhos wuki'd gom ana mo be. ⁹ Dhali haali/ a'di wakan mo tani mmodhukunu ana ki mo ma ḡar/ e shwane/ ka bas piti mo tani bakata 'te/ beseene/ ana minu ta is ki me'd mo ki a'di 'pena nyor ma Arungimis mo be. ¹⁰ Haali/ waḡki/ ana gwamkunu ka Arungimis mo mmota isa 'de/ mo ki mowu gi Ya/m piti mo tani ki ana 'kokina mo mmota 'kup gom a'di mo tani bakata 'te/ beseene/ ana gwamkunu mo mmota isa 'de/ mo shwane/ tani ana minu ta is ki me'd ki mondiki/em piti mo be. ¹¹ Dhali a'di diki wakan jasi 'te/ mo hili ana si'da/ mina bwa 'kuny mo eya Arungimis mo ka Kriṡṡhos jin ta Tapa Yesus bana mo. E a'di mo tani ana bu'thkina mongwam bana mo mmota isa 'de/ mo be.

Aadam dhala Kriṡṡhos mo

¹² Dhali me'd jin pu'dkina miinthus eya 'cesh ki wathim pan 'de/ mo tani dhali wu mo gom miinthus mo tani dhali wakan mo tani miinthus peperki'd eya ris 'kwani 'baar mo haala ris 'kwani 'baar mo miiki miinthus mo be.

¹³ Dhali ka jin gana/ miinthus ishki'd e mony'cesh yansan nṡwa/ a/ ki gwonḡan jin ḡinu mo 'konuki ḡi mo be. Dhali hili miinthusa kamu/ yisa karuwa waḡki/ gwonḡan piyi'd mo be. ¹⁴ Dhali hili wu seki'da Aadama po/ ntaga Musa mo, apo/ uni gwansan si'da/ kun takin gi miinthus kun waki gwon dhaḡ ma Aadam yisa. Aadam ta'da shimpira/ mii gom a'di jin midi yayu/ mo be.

¹⁵ Dhali hili, to jin ḡinu ki me'd mo tani diki waki gwon dhiḡ mo. Haali/ waḡki/ 'kwani ka ris wukin mo goma dhiḡ gwo gi wathin 'de/ mo tani bakata beseene/ a'the ma Arungimis dhali to jin ḡinu ki me'd eya 'the gi wathin 'de/ ḡaan jin ta'da Yesus Kriṡṡhos mo tani ishki'd mo gom 'kwani ka ris mo be. ¹⁶ Dhali to jin ḡinu ki me'd mo tani diki waka du'd mii 'peni miinthus wathin 'de/ ḡaan si'da/ mo. Haali/ mii jin ḡinu isa nyok jin bathki gwon dhiḡ 'de/ mo tani a'di iḡalki miiwak mo. Hili, to jin ḡinu ki me'd mo jin bathki gwon dhiḡ ka ris mo tani ḡalki mo jin dhunuwa dhu ka ḡar/ e mo be. ¹⁷ Waḡki/ gwon dhiḡ gi wathin 'de/ ḡalki wu mo jin seki'd apo/ mo gom wathin 'de/ yan tani bakata beseene/ mmina uni se apo/ mo e moḡ'koki/e mo ki wathin 'de/ yan jin ta'da Yesus Kriṡṡhos mo, uni gun bu'thkina 'the jin ishki'd ka enthus mo dhali to jin ḡinu ki me'd ki mo ma ḡar/ e mo.

¹⁸ Dhali wakan si'da/ gom gwon dhaḡ gi wathin 'de/ mo tani gwon dwall pu'dki'd apo/ aris 'kwani 'baar mo e miiwak mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan ṡal 'de/ jin mii'd ki mii ma ḡar/ e mo tani mo jin dhunuwa dhu ka po/ ki moḡ'koki/e mo pu'dki'd mo eya ris 'kwani 'baar mo be. ¹⁹ Haali/ gom jan 'de/ jin ta'da a/ ushingwo mii mo tani 'kwani ka ris warkin ki imanmii miinthus mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan ṡal 'de/ jin ta'da manha gwo e mo mmomii

mo tani 'kwani ka ris si'da/ minu warku/ ki imanmii miin̄kar/e mo be. ²⁰ Dhali yan'ko'd gwoŋkan jin cinu mo a'di pu'dki'd mo jin mina gwon dhan̄ imar is mo. Dhali hili me'd jin markina miinthus is mo tani a'the ishki'd ki nyanye/ mo be. ²¹ Dhali wakan si'da/ me'd jin sekina miinthus apo/ mo gi wunu mo tani a'the si'da/ midi se apo/ mo ma kar/e ki mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo eya Yesuṣ Kriṣṥhos Tapam bana mo be.

6

Mo jin Wunu e Miinthus, Hili Mmo'ko ki E eya Kriṣṥhos mo

¹ Dhali gwo gi wakata imina ana i/o mo sa/? Mina ana rash 'ko e miinthus ki sule/ mo 'taa? jin min ma 'the i/ish mowa? ² Dhalku/ ki tosh kan. Ana gun wukina mo e miinthus mo tani ana mina 'ko ki e e a'di mmana? ³ Ki 'kona um ki misha ki ana 'baar gun cuḥkunu eya Kriṣṥhos jin ta'da Yesuṣ mo 'kokunu mo mmocuc̄ mo nyak̄ki jwam piti mo 'taa? ⁴ Ana 'kokunu mo mmokan mo kan nyak̄ki a'di mo e jwam piti mo. Dhali wakan si'da/ me'da Kriṣṥhos mmocukunu a'di mis mo 'peni mowu ki monyca ma Baba mo tani ana si'da/ mina nyak̄ mondiki/en this yan mo be.

⁵ Haali/ wak̄ki/ ana tana imanwar ki isa 'de/ nyak̄ki a'di e jwa jin waki jim piti mo tani ana minu warku/ ki isa 'de/ nyak̄ki a'di e mompinum piti jin waki jim piti mo be. ⁶ Haali/ ana misha ki bwam dhamom bana 'koshkunu jwa mo nyak̄ki a'di mo, ki buŋwar is gi miinthus yan minu 'ce'd sho'k mo ki ana mina 'taki 'koki 'ko mo mmota cin̄kina/ gi miinthus mo be. ⁷ Haali/ a'di jin wuki'd mo tani a'di di'd ka po/ 'peni miinthus mo be. ⁸ Dhali hili wak̄ki/ ana wuna mo nyak̄ka Kriṣṥhos mo tani ana gama gwo is ki ana mina 'ko nyak̄ki a'di mo be. ⁹ Haali/ ana misha ka Kriṣṥhos a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu midi diki

wu dok/e ki sule/ mo. Mowu ta gi mom'bi'th apo/ a'di dok/e yisa. ¹⁰ Jwa jin wukina a'di mo tani a'di wuki'd gom miinthus mo be me'd 'de/ ki sule/ mo. Hili mondiki/ e jin dina a'di ki e mo tani a'di diki'd ki e eya Arumgimis mo be. ¹¹ Dhali wakan si'da/ um mini mii dhu is bum ki ku gun wukin mo gom miinthus mo dhali 'ko ki e eya Arumgimis mo eya Kriṣṥhos jin ta'da Yesuṣ mo be.

¹² Dhalku/ ki dhal miinthus wakan mmose apo/ buŋwar is ga 'cesh bum mo ma mmotu'c um mmocik̄ gwo 'peni bwam bum mo. ¹³ Walla dhalku/ ki ci tom buŋwar is bum ki miinthus mmota to mmomii mii kun 'coka'coḥ mo ma. Hili ciyi is bum ka Arumgimis mo ma, me'd 'kwani kun cuyunu mo 'peni mowu e mondiki/ e mo dhali tom buŋwar is bum si'da/ mmota toŋ kar/e goma Arumgimis mo. ¹⁴ Haali/ miinthus midi diki ta gi 'bi'th apo/ um mo, haali/ um ta 'kwani kun wana e ki cin̄kina/ gi gwoŋkan jin cinu yisa. Hili um wana e ki cin̄kina/ ma 'the ma Arumgimis mo be.

Mmota Cin̄kina/ gi Miin̄kar/e mo

¹⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina imii miinthus mo 'taa? Gom ana 'konaki ta cin̄kina/ gi gwoŋkan jin cinu mo 'taa? Mmotana ana cin̄kina/ ma 'the ma Arumgimis mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. ¹⁶ Ki 'kona um ki misha wak̄ki/ um ci is bum ki wathiŋ kamu/ mmota cin̄kina/ mmocik̄ gwom piti mo tani um ta cin̄kina/ gi wathi/ jin ciḥa um gwo mo ba/. Wak̄ki/ a'di midi 'taki ta miinthus mmogam mowu mo, walla wak̄ki/ a'di midi 'taki ta mmocik̄ gwo mo tani a'di nta mii ma kar/e mo be. ¹⁷ Hili 'bora'bor ka Arumgimis mo haali/ um gun 'thissa/ ta cin̄kina/ gi miinthus mo tani shwane/ um warkin ki imanha gwo e 'pena duŋ gana/ gom gwoŋ kar/ e yan

jin cinu um mmomii mo. ¹⁸ Dhali mmo'cukkunu um 'peni miinthus mo tani um warkin ki cinjina/ ki mii ma kar/ e mo be. ¹⁹ Aha/ ona gwo ki 'twa/ ga 'cesh mo, gom bungwar is ga 'cesh bum ahan mo. Haali/ 'thissa/ um ci tom bungwar is bum ki jiny cinjina/ 'peni miin 'dap e mo dhali ki miinthus kun eka/ ek mo tani wakan shwane/ ciyi tom bungwar is bum ki jiny cinjina/ ki mii ma kar/ e mo ma mmodhu gi she/ ki dhelel dhelel mo.

²⁰ Ki um ta cinjina/ gi miinthus mo tani um 'kon ki 'kus mo 'peni miinjar/ e mo. ²¹ Hili maman kuna gamkina um 'thissa/ me'dyin 'kona um e mii gun 'the um is shwane/ mo? Haali/ 'pemen gi to gwansan mo tani uni ta mowu mo be. ²² Hili shwane/ mmo'cukkunu um mo 'peni miinthus mo dhali mmowara um ki cinjina/ ma Arungimis mo tani um ta gi maman bum mmodhu gi she/ ki dhelel dhelel mo dhali 'pemen piti ta ji gi mon'koki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²³ Haali/ to jin gamu ki mii jin miinu miinthus mo tani ta mowu mo. Hili a'di jin cin ma Arungimis ki me'd mo tani a'di ta mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesu Kristhos Tapam bana mo be.

7

Suura 'Peni Gwo Miimash mo

¹ Dhali 'kona um ki misha, iwaka? (haali/ aha/ ona gwo e 'kwani kun mishi gwonkan jin cinu mo) ki gwonkan a'di dekki wathi/ ki yil gi mondiki/ em piti 'te/ mo be. ² Me'da 'bom jin mashkin ma kath mo tani a'di dekkina gwonkan ma kath ki a'di di'd ki e mo. Hili wakka akathim piti wuki'd mo tani ayim karu ki 'kus 'peni isi gwonkan ma kath mo be. ³ Wakan mo tani wakki/ a'di midi gam is piti ki wathin gwaḥa kamu/ mo ka kathim piti di'd ki e mo tani a'di minu yuk ka manmii miinyal

mo. Dhali hili wakki/ a'di yim min ma kathim piti wu mo tani ayim di'd ki 'kus 'peni gwonkan yan mo dhali wakki/ a'di masha'di wathin gwaḥa kamu/ mo tani a'di ta'da manmii miinyal yisa.

⁴ Dhali ki mii gi wakan si'da/ mo tani iwak pem, um wukin mo gom gwonkan jin cinu ki bungwar is ma Kristhos mo be. Haali/ a'di wakan mo tani shwane/ um ta uni goma cin kamu/ mo a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu ki ana mina dho'th maman goma Arungimis mo be. ⁵ Ki ana 'kona ki e mo e bungwar is mo tani mon'dap e gi miinthus bana gun 'mera gwonkan jin cinu e mo tani 'kon mmowagas e tom bungwar is bana mo mmodho'th maman gom mowu mo. ⁶ Hili shwane/ ana 'cukkunu mo 'peni gwonkan jin cinu mo. Ana wukina mo gom a'di caan jin bu'thki ana ki cinjina/ mo, ki ana mina 'koki mii to ki gwonkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo, hili ki ana mina mii to ki mondiki/ en this gi Shi/ in mo be.

Gwo gi Toju Bwa jin Dina Miinthus e Bwaman mo

⁷ Ata mina ana i/o mo sa/? A/ ana mina o ki gwonkan jin cinu mo tani ta miinthus mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Hili wakki/ gwonkan jin cinu mo midi 'taki pi mo tani aha/ mina 'taki mol miinthus nyith mo be. Aha/ mina 'taki mol 'ban a'di jin ta mon'thoth bwa wakki/ gwonkan jin cinu diki o gwo mo ki: Dhalki / e bwa ki mii i'thoth mo ma. ⁸ Hili miinthus mo tani mmogama a'di bway e gwonkan jin 'kwarkunu mo tani a'di wagaski'da ris to gun 'thoḥu bwa e aha/ mo. Ki dar gi gwonkan jin cinu mo tani miinthus wuki'd ka mak mo. ⁹ Ntwa/ a/ mo tani aha/ ca'bkina ki e mo ki dar gi gwonkan jin cinu mo. Hili ki gwonkan jin 'kwarkunu pu'dki'd mo tani miinthus wa'ca'd mo dhali aha/ wuk-

ina mo be. ¹⁰ Gwoŋkan a'di yin jin oki gwo is gom mondiki/e mo tani a'di gamkika/ wu nycine/ mo. ¹¹ Haali/ miinthus mmogamkina a'di gway e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di he'kiki aha/ e mo dhali ki a'di mo tani a'di 'koshki aha/ jwa mo be. ¹² Wakan be gwoŋkan jin cinu mo a'di kogu mo. Dhali gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di kogu mo dhali ta jin kar/e mo dhali ta jin 'boro'd mo be.

¹³ Mina a'di jin ta jin 'boro'd kal mowu gom aha/ mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Miinthus a'di be a'di miiki mo jin wunu e aha/ mo e a'di jin 'boro'd ki miinthus minu 'taki tor ki a'di nta miinthus mo be dhali ki gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di midi 'taki war ki miinthus jin shi/ashi/ mo be. ¹⁴ Ana misha gwo ki gwoŋkan jin cinu mo a'di ta to gi shi/in mo. Hili aha/ tana to gi shuman is mo jin yokunu mo e bwamme'd gi miinthus mo. ¹⁵ Aha/ dinaki mish gwo 'ban gom miim pem gana/ mo. Haali/ aha/ dinaki mii a'di jin oyaa/ bwa mo. Hili aha/ miikina a'di yin jin shi/kika/ i e mo. ¹⁶ Hili wakki/ aha/ miina to jin dika/ ki o bwa mo tani aha/ gamkina gwo me'd mo ki gwoŋkan jin cinu ta jim 'barga/ mo be. ¹⁷ Haali/ kan mo tani a'di diki ta aha/ jin miiki a'di mo, hili miinthus jin ca'bki'd e aha/ mo be. ¹⁸ Haali/ aha/ misha ki tom 'borgan kamu/ yisa ca'bki'd e aha/ mo, a'di jin ta buŋwar is gi shuman is pem mo. Aha/ misha bwa o gom a'di jin 'boro'd mo, hili aha/ mola a'di mii mo be. ¹⁹ Haali/ aha/ dinaki mii tom 'boro'd jin oyaa/ bwa mo, hili tonthus jin 'teka/ bwa mo tani a'di imiikika/ mo be. ²⁰ Hili wakki/ aha/ miina to jin diki oyaa/ bwa mo tani a'di diki ta aha/ jin miikina a'di mo, hili miinthus jin ca'bki'd e aha/ mo be.

²¹ Wakan mo tani aha/ gamkina gwoŋkan bwa kan me'd jin oka/ bwa mmomii ki 'bore/ mo tani hili tonthus a'di ishki'd ki 'dish 'dish

hila/ mo. ²² Haali/ aha/ 'bora bwa ki 'bor mo e gwoŋkan ma Arumgimis jin cinu mo e isi bwaman is pem mo be. ²³ Hili aha/ mishkina e tom buŋwar is pem mo gwoŋkan gi bwan kamu/ aski'd mo ki gwoŋkan ma dum pem mmokar aha/ mmota cinkina/ gi gwoŋkan gi miinthus jin ca'bki'd e tom buŋwar is pem mo be. ²⁴ Ayy aha/ jin dinaki ta buye/ wathim pa mo. Kaja midi 'cuk aha/ mo 'peni buŋwar is gi mowu yan mo? ²⁵ 'Bora'bor ka Arumgimis eya Yesu Kristhos Tapam bana mo. Dhali wakan mo tani aha/ ki is pem miikina gwoŋkan ma Arumgimis jin cinu ka dum pem mo dhali hili ki shuman is pem mo tani aha/ miikina gwoŋkan gi miinthus mo be.

8

Mondiki/e e Shi/in mo

¹ Gom a'di gi wakan mo tani mi-
iwaḱ diki di mo shwane/ gom uni
gwansan kun 'kokin eya Kristhos
jin ta'da Yesu mo be. ² Haali/
gwoŋkan gi Shi/in gi mondiki/e eya
Kristhos jin ta'da Yesu mo tani a'di
karki aha/ ki 'kus 'peni gwoŋkan
gi miinthus mo dhali mowu mo
be. ³ Haali/ Arumgimis 'baarki a'di
jin mola gwoŋkan jin cinu mii mo
haali/ a'di 'ka'da'd mo e buŋwar is
mo mmohashkina a'di Ya/m pitin
gana/ mo e jamas gi buŋwar is
gi miinthus jin shi/ashi/ mo dhali
gom miinthus si'da/ tani a'di wakki
miinthus e buŋwar is mo be. ⁴ A'di
mii'd kan ki mo ma kar/ e gi to
jin doṭa gwoŋkan jin cinu mo minu
thim e ana mo kun 'koki bath
buŋwar is mo hili mmobath Shi/
in mo be. ⁵ Haali/ uni gwansan
kun 'ko 'ko'd e buŋwar is mo tani
dhuna dum buni ki to gi buŋwar is
mo. Hili uni gwansan kun 'ko 'ko'd
e Shi/in mo tani dhuna dum buni
ki to gi Shi/in mo be. ⁶ Mmodhuwa
du 'ko'di buŋwar is mo tani ta
mowu mo be. Hili mmodhuwa
du 'ko'di Shi/in mo tani a'di ita

mondiki/e mo dhali monku'th is mo be. ⁷ Haala du caan jin karu 'ko'd e bungwar is mo tani a'di ta 'kup ka Arungimis mo. A'di diki gam me'd ki gwonkan ma Arungimis jin cinu mo. Ka jin gana/ a'di moli mii mo be. ⁸ Dhali uni gwansan kun 'kon e bungwar is mo tani uni molona Arungimis 'bor bwa i is mo be.

⁹ Hili um 'koki 'ko e shuman gi bungwar is mo. Um 'kon e Shi/in mo be wakki/ Shi/in ma Arungimis ka jin gana/ di'd e um mo. Wathi/ jin dara'd gi Shi/in ma Kristhos mo tani a'di diki ta jim piti mo be. ¹⁰ Hili wakka Kristhos di'd e um mo tani ba bungwar is bum wukin mo gom miinthus mo tani shi/in bum 'kon ki e gom mo ma kar/e mo be. ¹¹ Wakki/ Shi/in gi a'di jin 'de'kki'da Yesus 'peni mowu di'd e um mo tani a'di jin 'de'kki'da Kristhos jin ta'da Yesus 'peni mowu mo tani midi ci mondiki/e mo ki bungwar is bum kun mishi wu si'da/ mo ki Shi/in piti jin di'd e um mo be.

¹² Dhali wakan mo, iwaka, ana 'kon ma mure/ m'ba/ mo, yisa gom bungwar is yisa mmobatha ana bungwar is yan mo be. ¹³ Haali/ wakki/ um 'ko 'ko'd e bungwar is mo tani um mini wu mo be. Dhali hili wakki/ ki Shi/in mo tani um ki 'kosh mii gi bungwar is jwa mo a'di imina umi 'ko e mo. ¹⁴ Haala ris uni gun shuna Shi/in ma Arungimis bway mo tani uni ita iya/ ma Arungimis mo be. ¹⁵ Haali/ um 'koki bu'th shi/in mmota cinkina/ dok/ e mmobit mo e mo ma ko/ is mo. Hili um bu'thki shi/in mmota iya/ mo. Me'd jin gwokina ana mo ki: Abba Ababa. ¹⁶ A'di ta Shi/in ki is piti jin oki gwo nyakki shi/in bana ki ana tana uci ma Arungimis mo be. ¹⁷ Dhali wakki/ ana tana uci kan mo tani ana tana imankal mal mo, imankal mal ma Arungimis mo dhali iman-nyak mal kal ka Kristhos wakki/ ana mina isi 'kosh ka nyor nyakki a'di

mo ki ana minu nyak dhu ki ca ki a'di mo.

¹⁸ Aha/ tosha ki mo gi isa nyor jin di'd shwane/ diki ha me'd mmodhu ka par 'ban ki monyca jin minu tor ana eya tente/ yilar kamu/ mo. ¹⁹ Haali/ to kun uku mo tani uni corkina cor ki mo/ o bwa ki 'bi'th gom mo jin minu tor uci ma Arungimis eya tente/ mo be. ²⁰ Haala ris to kun uku 'kon mmogam me'd mo mmowar mmopu/ mo be. Uni yisa ki bwam buni gana/ yisa, hili ki bwa gi a'di jin dhu uni ki mo ma 'tej kape/ mo. ²¹ Haali/ to gun uku uni, ki is buni minu 'cuk mo 'peni mondek buni gi mompu/ mo dhali bu'th mo jin dhunuwa dhu ki 'kus mo gi monyca gi uci ma Arungimis mo be. ²² Ana misha ki aris to gun uku okonkin mo ki isa nyor ma dho'th imontal 'de/ mo ntagi shwane/ mo be. ²³ Dhali yisa jasi to gun uku uni 'cena, hili ana ki is bana mo, ana gun takina maman gi Shi/in nt'waa/a/ mo okonkina isi bwaman mo me'd jin corkina ana acor gom mo jin budhuwa bu'th ka bas gi iya/ mo jin ta mo gi wanu bungwar is bana 'ba/ mo be. ²⁴ Haali/ e mo ma 'tej kape/ yan mo tani ana takunu is ki me'd mo be. Hili mo ma 'tej kape/ jin mishu mo tani a'di diki ta a'tej kape/ 'te/ mo. Haali/ a'dija jin ta'd ga 'tej kape/ gom to jin misha a'di mo? ²⁵ Hili wakki/ ana tana ga 'tej kape/ ki to gun 'kona ana ki mish mo tani ana corkina acor gom a'di ki bwa jin 'kuju mo ki 'kari'th mo be.

²⁶ Wakan si'da/ Shi/in wothki ana e mon'ka'd is bana mo be. Haali/ ana 'konaki mish to 'tho mo me'd jin mina ana mii 'tho mo ka ba/. Hili Shi/in ki is piti a'di woth gwo is gom ana mmowuwa shure/ ki nyanye/ ki gwo mo. ²⁷ Dhali a'di jin napki'da duj 'kwani mo tani a'di mishki a'di jin ta'da adu gi Shi/in mo haali/ Shi/in a'di wothki gwo is gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel isi ki

bwa ma Arumgimis mo be.

Mmopi Mii E ki Nyanye/mo

²⁸ Haali/ ana misha mo ka ris to nyaku/ mii ki 'bore/ gom uni gun enena Arumgimis mo, gom uni gun yukkunu mo mmomii waki bwam piti mo be. ²⁹ Haali/ uni gun mishkina a'di ntwa/a/ mo tani uni i'kawurkina a'di mo mmonyak jamas ki Ya/m piti jin mina a'di ta abwa nyara/ ibwam ikam ka ris mo. ³⁰ Dhali uni gun 'kawurkina a'di mo tani uni iyukkina a'di si'da/ mo dhali uni gun yukkina a'di mo tani uni idhukina a'di ki mo ma kar/e mo dhali uni gun dhukina a'di ki mo ma kar/e mo tani uni idhukina a'di ki monyca si'da/ mo be.

³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina i/o kata gom gwo gwansan mo? Wakki/ Arumgimis ta a'di gom ana mo tani aja a'di jin midi ta 'kup ki ana mo sa/? ³² A'di jin diki non Ya/m pitin gana/ mo hili a'di ciki a'di mmowu mo goma ris ana 'baar mo tani mina a'di diki ci ana aris to ki nyanye/ ka 'the si'da/ nyakki a'di mo 'taa? ³³ Kaja a'di jin midi kar toj kamu/ tal 'de/ m'ba/ uni gun kwanykin ma Arumgimis mo? A'di ta'da Arumgimis jin kar wathi/ki mo ma kar/e mo be. ³⁴ Kaja a'di jin midi waka wakk mo? A'di ta'da Yesu Kristhos 'taa? jin wuki'd mo. Nye, a'di 'teyi jin 'de'kkunu 'peni mowu mo, a'di jin di'd ka bim poros ma Arumgimis mo, a'di ka jin gana/ jin woth gwo is gom ana mo. ³⁵ Kaja a'di jin midi kawa/ ana bwa 'peni mo/en ma Kristhos mo? Mmomina to to'c 'kus 'taa? Mmo'ko ka cis 'taa? Mmo'kosha 'kwaniya 'kosh 'taa? Mmomina te/ 'kosh 'taa? Mmo'ko ki dar gi burrinye/ 'taa? Walla mmo'ko e mo jin tagu wu mo 'taa? Walla gandala turga/ 'taa? ³⁶ Wakan be a'di 'kwarkunu mo ki: Aman 'koshkunu jwa iyula tente/ gom gway pini.

Aman 'kokunu mmodhu mo me'd ka'bal gun susu mmo'cith 'kus mo be.

³⁷ Yisa. Ka ris to gwansani 'baar mo tani ana tana imanpi mii e ki nyanye/ e a'di jin enki ana mo be. ³⁸ Haali/ aha/ misha mo ki isa duj gana/ ki mowu walla mondiki/ e walla iman'doyu gwo walla mom'bi'th kun molu gadhir walla to gun 'kon shwane/ walla to gun mini 'ko yilan kamu/ walla mom'bi'th ³⁹ walla montur walla mon'kul walla toj kamu/ tal 'de/ jin uku mo tani midi mol ana bwa kawa/ 'peni mo/en ma Arumgimis jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesu Tapam bana mo be.

9

Mmokwanykin ma Arumgimis 'Kwani ma Israyiil mo

¹ Aha/ ona gwoj gana/ eya Kristhos mo. Aha/ dinaki ta tor mo. 'Twa/ ma dum pem kalki aha/ gwo o e Shi/ in Dheleladhelel mo ² ki aha/ takina gi bwani di'ti'd jin caaca mo dhali aha/ dinaki dakk she/ 'pe'd eya dum pem mo. ³ Haali/ aha/ mina 'taki toshi ki aha/ ki is pem minu jee is jwa mo dhali 'cith 'twa/ 'pena Kristhos gom gway gi ikam pem gun tana bas pem ka yi'c mo. ⁴ Uni gun ta 'Kwani ma Israyiil mo dhali uni gun ta iya/ kun cila to mii mo dhali uni gun cila monyca mo dhali gwo jin gamu me'd mo dhali gwonkan jin cikunu mo dhali gwo gi lunu mo dhali gwo jin onu is mo be. ⁵ E uni a'di icil ma idhana baba mo dhali 'pena yi'c buni isi ki bungwar is mo tani a'di nta'da Kristhos jin diki'da po/ aris to 'baar mo, a'di jin ta'da Arumgimis jin 'boru mii ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ nnii mo. Amen.

⁶ Hili a'di yisa ta gwo ma Arumgimis jin ushki me'd mo yisa. Haali/ uni 'baar gun piyin 'peni uci ma Israyiil mo tani ta unij gana/ ma Israyiil yisa. ⁷ Dhali uni 'baar mo 'koki ta ucin gana/ ma Ibrahiim

mo haali/ uni ita kun piyin mo 'peni a'di. Dhali hili uni gun pikin 'pena Is/hak mo tani uni ita emen kun yerkuu gway n'ko'd mo be. ⁸ 'Pemen gwo yan diki ta jasi gwo gi tana uni uci gi bun'gwar is mo 'te/ uni kun ta uci ma Arungimis mo. Hili uni ta uci gi gwo jin onu is mo kun ta emen kun yerkuu gway n'ko'd mo be. ⁹ Haali/ gwo jin onu is yansan mo o gwo mo ki: Ki mo caan mo tani aha/ mina dok ka nyan'ko'd mo dhala Saarah midi ta gi ya/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di ta jasi kan yisa. Hili si'da/ me'd jin bwaakin ma Ripka uci ki wathin gwa'ha 'de/ mo tani ababam bana jin ta'da Is/hak mo tani ¹¹ bala ki uni 'konuki dho'th naskina/ mo tani dhali 'koki mii ton' kamu/ jin 'boro'd mo walla jin shiyi'd mo tani ki bwa ma Arungimis jin 'kawurkina a'di n'wa/ a/ ki mo jin kwanya a'diya kwany midi di ki sule/ mo tani yisa jasi gom mii yisa, hili goma yuk piti mo tani ¹² a'diyim tor'kunu gwo ki a'din gwanyaka/ imidi mii to gom a'di jin ta dhuru'c mo be. ¹³ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Yakuub a'di enka/ mo be. Hili Iisu a'di i'teka/ bwa mo be.

¹⁴ Ana mina i/ o kata si'da/? Arungimis thu'thki mii mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan mo ma. ¹⁵ Haali/ a'di oki'da Musa gwo mo ki: Aha/ mina miimiya po/ uni gun miga/ miimii mo dhali aha/ mina ko'c eya po/ uni gun miga/ ko'c e nycine/ mo. ¹⁶ Haali/ a'di diki ta to jin 'dapa'd e bwa wathi/ mo walla to jin palkunu mii mo hili a'di 'dapa'd ki momiimii ma Arungimis mo. ¹⁷ Haali/ Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ cukina /e mis mo gom 'kup mii yaasej gana/ mo mmo'tor mom'bi'th pem e /e mo. Wakan ki gway pem minu ci ki lala'th e mony'cehi 'baar mo. ¹⁸ Dhali kan mo tani a'di miiki mii apo/ unin

tiyan tiya mo kun ona bwa a'di mo dhali a'di 'bi'thki'da du unin tiyan tiya kun ona bwa a'di mo be.

¹⁹ A'di mina umi oyaa/ gwo cikise/ mo ki: Atinta karkina a'di gwo apo/ naskina/ mo? Haali/ kaja midi mish bwam piti roc mo? ²⁰ Hili ki /e wathi/ ja midi thoka Arungimis gwo ka nyan'ko'd mo? Mina to jin uku o a'di jin uk a'diya ki: Atinta uka /e aha/ kan mo? ²¹ Aman/uka je dina a'di ki ta gi 'bi'th apowa je mmo/ uk 'pena jen gabula 'de/ yan ton'kul bwan kamu/ ki jaro/ mo dhali jan kamu/ jin dinu ki ga/ to mmomiya?

²² Atinta wakki/ Arungimis dina gwo ibwa mmo'tor anyor piti mo dhali mmo'tor mom'bi'th piti mo tani a'di kalki bwan diti'd ki bwa jin 'ku'cu/ ki 'kari'th mo dhali ton'kul bwa ma nyor gun uk'kunu mo tani a'di ita gom mo gi 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo be ²³ mmothosonkina a'di momish mo jin tanu pa gi monycam piti gom ton'kul bwa gi momii miim piti mo be. A'di jin thosonkina a'di n'wa/ a/ gom monyca mo ²⁴ me'd isi anayi kun yuk'kina a'di mo, yisa jasi 'peni 'Kwani Yahuuda/ uni 'cena yisa si'da/, hili 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁵ Me'd ka jin gana/ jin okina a'di gwo eya Huusha mo ki:

Uni gwansan kun 'koki ta 'kwanim pem mo tani

miga/ yuk ki 'kwanim pem mo.

Dhala yim jin dinuki en mo tani

aha/ mina yuk a'di ki jim pem jin enka/ mo be.

²⁶ Dhali e mo yan gana/ mo, e mo jin onu gom uni mo ki: Um 'koki ta 'kwanim pem mo tani

uni minu yuk ki iya/ ma Arungimis mo, jin di'd ki e mo be.

²⁷ Dhali Ishaya a'di cuuki'd mo gom 'Kwani ma Israyiil mo ki: Bala wakki/ aris iya/ ma Israyiil mina e 'taki wa ki emena si'b gi bwam ma

gap mo tani hili jasi unin tiya ki daka/ iminu woth mo be. ²⁸ Haali/ Tapa midi dak bwan dwall gwom piti 'kup mo e mony'cesh ki 'bi'th dhali ki 'ta'b mo. ²⁹ Dhali me'd jin torkin ma Ishaya gwo ntwa/a/ mo tani ki:

Wakki/ Tapa Arumgimis gi momis midi diki dhal ana uci mo tani ana mina e 'taki wa ki 'Kwani gi Pan Saduum mo dhali mmowar mo me'd 'Kwani gi Pan Gamuura mo be.

'Kwani ma Israyiil dhali Gwom Borga/mo

³⁰ Dhali ana mina i/o kata? Ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun 'koki ur mo ma kar/ e isho'k mo dhali bu'th a'di mo, a'di a'di jin ta mo ma kar/ e yan gi mongam gwo is mo, ³¹ hili ki 'Kwani ma Israyiil kun urki mo ma kar/ e isho'k jin 'dapa'd ki gwonkan jin cinu mo tani uni 'koki ha me'd mo mmothim gwonkan caan jin cinu mo be. ³² Gomata? Haali/ uni 'koki ur a'di isho'k ki mongam gwo is mo hili me'd jin 'dapu a'di ki mii mo be. Uni golkina wosh jin golki'da gol mo be. ³³ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Hili aha/ 'thikina Sihyuun wosh caan mo jin midi gol 'kwani mo,

wosh caan jin mina uni ita'k mo.

Dhali a'di jin midi gam a'di gwo is mo tani minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo be.

10

¹ Iwaka, adum pem oyaa/ dhali a'thom pem eya Arumgimis mo gom 'Kwani ma Israyiil ki uni minu 'taki ta is ki me'd mo be. ² Aha/ kalkina gwo o gom uni mo, ki uni shwakina nyor goma Arumgimis mo, hili a'di mishkina uni 'ban mo yisa. ³ Haali/ mmo'kona uni ki ji mol mo gom mo ma kar/ e yan jin pu'dki'd mo 'peni Arumgimis mo dhali mmosimma uni mii e mo mmotel mo ma kar/em buni sho'k

mo tani uni 'koki dhu is buni 'ko'di me'd mo ma kar/ e ma Arumgimis mo be. ⁴ Haala Kristhos a'di ta jin 'ko'd gi gwonkan jin cinu mo, ka ris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun tan gi mongam gwo is mo minu dhu ki mo ma kar/ e mo be.

⁵ AMusa 'kwarki gwo mo ki, wathi/ jin boto'd ki mo ma kar/ e jin 'dapa'd ki gwonkan jin cinu mo tani midi ca'b e a'di mo be. ⁶ Dhali hili, mo ma kar/ e jin 'dapa'd ki gwo jin gamu is mo tani a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki o gwo eya dum pini mo ki: Kaja a'di jin midi se momis mo? (ki a'di midi thula Kristhos ka 'cesh mo) ⁷ walla, Kaja a'di jin midi thul jis jwa mo? (ki a'di midi guya Kristhos ka pije/ 'peni mowu mo.) ⁸ Hili gwo wakata okunu mo? Gwo 'dishki /e is mo, eya le'd pini mo dhali eya dum pini mo (a'di jin ta gwo gi mongam is jin cikina aman mo be). ⁹ Haali/ wakki/ /e mini pi gwo ki 'twam pini ka Yesus ta Tapa mo dhali gam gwo is ka dum pini ka Arumgimis 'de'kki a'di 'peni mowu mo tani /e minu woth mo be. ¹⁰ Haali/ wathi/ jin gam gwo is ka dum piti mo tani wakan a'di karu ki mo ma kar/ e mo be. Dhali a'di jin piki gwo ki 'twam piti mo tani dhali kan, a'di wothkunu mo be. ¹¹ Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu o gwo mo ki: Wathij kamu/ 'de/ jin gamki a'di gwo is mo tani yisa minu kar ki mo ma 'the is yisa. ¹² Haali/ mo ma gwar 'de/ diki di e bwaman Wathi/ Yahuuda/ mo dhali Wathij Griki mo. Tapa a'di ta Tapan 'de/ goma ris 'kwani 'baar mo dhali ta a'di jin ci mom piti jin tanu pa mo apowa aris uni kun yuk a'di mo be. ¹³ Haali/ aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun mini yer gway gi Tapa mo tani uni iminu ta is ki me'd mo be.

¹⁴ Hili 'kwani mini yuk a'di kata mo, uni kun 'koki gam a'di gwo is mo? Dhali uni mini gam a'di gwo is kata mo, uni gun 'koki cik gwo

ki sule/ sule/ mo? Dhali uni mini cik gwo kata ki dar ga manci gwo mo? ¹⁵ Dhali 'kwani mini mish gwo ci kata mo? hili isi ciki/ uni minu 'taki mii hash mo ba/. Me'd gwo kun 'kwarkunu mo ki: Sho'k gi uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo tani wani jarowa? ¹⁶ Hili uni 'baar 'koki ci is ki gwom 'borga/ yan mo. Haali/ a/ Ishaya o gwo mo ki: Tapa gamkin maja gwo is jin cika a'di 'peni aman mo? ¹⁷ Wakan mongam gwo is pu'dki'd 'peni a'di jin cikunu mo dhali a'di jin cikunu mo tani pu'dki'd 'peni gwo jin cikunu mo goma *Kristhos* mo be.

¹⁸ Dhali hili aha/ dotkina gwo mo ki: A/ki 'kona uni ki cika? Ka jin gana/ uni cikkin mo be. Haali/ 'Twam buni yaki'd ki lala'th isi mony'ceshi 'baar mo.

Dhali gwom buni taki'd ki 'pemen gi mony'cesh mo be.

¹⁹ Dok/e aha/ dota gwo mo ki: A/ki 'Kwani ma Israyiil 'koki mish gwo 'bana? Ntwa/a/ Musa o gwo mo ki: Aha/ mina kar /e mmoṭa'c bwa gom uni gun 'koki ta kal mo.

E kal jin ta pus mo tani aha/ mina kar /e mmoshwaa nyor mo.

²⁰ Dhala Ishaya o gwo wakan ka daran du mo ki:

Aha/ gamkunu ki uni gwansan kun 'koki ṅap aha/ mo.

Aha/ ṭorkina is pem eya tente/ gom uni gwansan gun 'koki dot aha/ mo be.

²¹ Hili gom 'Kwani ma Israyiil mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ka tee 'peni mon'thamo/ aha/ he'thkina me'd pem e 'kwani kun tana iman/ush gwo ha e mo dhali kun ta 'kwani kun ta ca'ckon ki ca'ckon mo be.

11

'Kwani ma Israyiil kun 'Kokini Daka/ mo

¹ A'di dotka/ gwo dok/e mo ki: Arungimis wakki 'kwanim piti mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Aha/ ki

is pem tana Wathi/ ma Israyiil mo, emen ma Ibrahiim mo, dhali aha/ tana jim ma wak ma Benyamiin mo be. ² Arungimis diki wak 'kwanim piti mo, uni gun 'kawurkina a'di mo. Dhali 'kona um ki misha, Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo o gwo ki Iliyya a'di jin wothki'da Arungimis gwo is apo/ 'Kwani ma Israyiil mo 'taa? Mmo/ o gwo mo ki: ³ Tapa uni 'koshki /e imanci gwom pini mo. Uni 'ce'dki mo jin karu mmomiya basa 'cesh gom /e sho'k mo dhali aha/ dhalkunu, aha/ 'de/ mo. Dhali uni ṅapki mondiki/ em pem mo.

⁴ Hili Arungimis thoḳ a'di gwo kata mo sa/? A'di thoḳ a'di gwo mo ki: Aha/ dhukina 'kwani ki is pem kun tana alaapi pesu/ mo kun 'koki luḳ ki jin 'kupa'dupun goma Baal mo. ⁵ Dhali wakan si'da/ ki mo yan mo tani 'kwani 'kokini daka/ kun kwanykunu ka 'the mo be. ⁶ Hili wakki/ a'di ka 'the mo tani a'di diki ta to mmo'dap ki mii mo. Wakki/ a'di diki wakan mo tani a'the midi diki ta a'the mo be.

⁷ Dhali ki gwonta si'da/? 'Kona 'Kwani ma Israyiil ki bu'th mo a'di jin ṅapkina uni mo. Uni gun kwanykunu mo tani uni bu'thki a'di mo. Hili unin tiya 'bi'thkunuwa du mo be. ⁸ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Arungimis ki ci bwa eny'ce'd mo, ki em buni mini 'taki 'koki mish mo mo dhali 'ce si'da/ mini 'taki 'koki cik gwo mo,

ntaga teen gana/ yansan mo.

⁹ Dhala Dawuu'd o gwo mo ki:

Dhalka ayuk jin yuka uniya yuk mmutul 'kup mo tani warki'd ki mo jin ceshuwa cesh mo dhali ka gume/ si'da/ mo

dhali wosh jin gol uni mo dhali jin garr uni 'kus mo.

¹⁰ Dhalki em buni warkin ki mondihurumi'd mo ki uni mini 'koki mish mo mo,

dhali dhalka apom buni mmogomki'dmo be. ¹⁹/E mini o gwo mo ki, abi ki sule/ sule/ mo.

Bway Mowoth gom 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹¹ Wakan aha/ doṭa gwo mo ki: A/ ki uni golkunu jin mina uni 'taki bit mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Hili gom gwon dhaṅ buni mo tani a'di ipu'dkina mowoth e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. A'di gi wakan mo tani a'di idhu 'Kwani ma Israyiil mmota aṭacum bwa mo. ¹² Dhali waḳki/ gwon dhaṅ buni ta 'pemen pa mo gom 'kwaniny'cesh mo tani dhali waḳki/ miim buni kun ush me'd mo ta tom pa mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani bakata 'te/ 'peni 'tu'd buni mo?

¹³ Hili aha/ ṭorkina um gwo mo um kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ma isi me'd jin taka/ amankaru ki she/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani miim pem mmomii to mo tani eḳkika/ mo be ¹⁴ jin minu dhu gwasi 'Kwani Yahuuda/ mmota'c bwa mo dhali ki mii gi wakan mo tani unin tiya takunu is ki me'd mo be. ¹⁵ Dhali waḳki/ gwo waḳ buni ta 'pemen jin wanuwa wan 'ba/ mo mmota' isa 'de/ mo gom 'kwaniny'cesh mo tani mombu'th buni midi ta 'pemen wakata mo? Hili mondiki/e 'peni mowu 'te/ mo.

¹⁶ Dhali waḳki/ ara gana'th 'peni maman to jin ta jin twa/a/ jin cinu mo ta jin kogu mo tani wakan si'da/ min ma gabul piti ka 'duntula/ ta jin 'kogu mo. Dhali waḳka birman ta jin kogu mo tani wakan si'da/ abim piti mo be.

¹⁷ Dhali hili wakka bin tiya kwa/ kunu mo tani dhali /e jin tana ale/ 'te/ 'pena setuun jin 'kaki is piti 'te/ kamkunu mo e embul buni mo tani mmonyak pa ta ki cwa setuun 'te/ mo tani ¹⁸ dhalku/ ki kar 'ba/ ki ca eya bi 'te/ mo. Dhali waḳki/ /e kar 'ba/ ki ca mo 'te/ tani kayi gwo e ki /e a'di idiki tela birman sho'k mo, hili abirman caan jin telki /e sho'k

mo be. ¹⁹/E mini o gwo mo ki, abi 'ce'dkunu wakan jin miga/ 'taki ta kamkin ki a'di mo. ²⁰ A'di ta gwoṅ ganayi. Uni 'ce'dkunu mo haali/ uni dar gi moṅgam gwo is mo. Hili/ e ntelki mo gi gamu gwo is sho'k mo 'te/. Wakan dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo hili doshi ki jin ko/ mo ma. ²¹ Haali/ waḳki/ Arumgimis diki ṭor momiimiim piti apo/ abiny cwa ka 'kup 'de/ mo tani wakan si'da/ a'di midi diki ṭor a'di ki /e mo be. ²² Hili a'di mo ma, mo jin miin ma Arumgimis ki bwanḳush mo dhali mo jin miinuwa jisa ki 'bi'th ka kar/e 'peni Arumgimis mo. Jisaṅ kar/e yan 'kup ki uni gwansan kun biṭkin mo, hili Arumgimis midi mii ki bwanḳush gom /e mo waḳki/ /e mini ca'b ki sule/ e mo gi bwanḳush piti mo. Waḳki/ a'di diki wakan mo tani /e si'da/ minu 'cith mo be. ²³ Dhali kan si'da/ gom kun tiya mo tani waḳki/ uni mini 'taki buḳ 'twa/ 'peni mo jin ushu gwo gam is mo tani uni minu kam mo be. Haali/ Arumgimis ta gi mom'bi'th mmokam uni dok/e mo be. ²⁴ Haali/ waḳki/ /e 'cithkunu 'peni cwa setuun jin 'kaki 'pen piti ka 'kup 'de/ mo dhali /e kamkunu ki ca'ckon mo /e jin diki di ka 'kup 'de/ e cwa setuun jin cu'thkunu mo tani bakata imin ma biny cwa ka 'kup 'de/ kam ka nyan'ko'd dok/ e e cwa setuun buninṅ gana/ mo.

Mo gi Tuku 'Kwani ma Israyiil Is mo

²⁵ Ki um mini 'koki 'ko ki ji mol mo mo e mohe'k em bum mo tani aha/ ṅapa um mmomish gwo 'ban mo, a'di jin ta gwo jin bagu mo, iwaḳa. A/usiny'ce pu'dki'd e 'ban gi 'Kwani ma Israyiila tiya mo ntaga waambuhany 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ 'tu'dkunu mo mmopu'd mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ aris 'Kwani ma Israyiil iminu ta is ki me'd mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ka man'cuka 'cuk 'ba/ mo midi
pu'du/ 'pena Sihyuun mo
tani

a'di midi dhi'th mo gi ushuwa ush
gom Arungimis sho'k mo
'pena Yakuub mo be.

27 Dhali a'di yansan midi ta gwom
pem jin gamu me'd nyakki
uni mo,

ki aha/ mina kal miinthus buni mo
be.

28 Isi gom gwom 'borga/ mo tani
uni ta 'kup ka Arungimis mo gom
gway bum mo. Hili isi gom unim
piti kun kwanykina a'di mo tani
uni a'di ita ku gi ena a'di gom
gway gi ibabam buni kun 'kokin
mo ntwa/ a/ mo be. 29 Haali/ to
kun cinu ki me'd mo dhali ayuk
ma Arungimis uni 'kon ka kanne/
mo. 30 Jasi me'd jin 'kokina um
mo mmo/usha Arungimis gwo ha
e mo tani hili shwane/ um bu'thki
momiimiim piti mo gom mo jin
usha uni gwo mmoha e mo be.

31 Wakan uni ushki gwo ha e mo jin
mina uni 'taki gam momiimii si'da/
gom momiimii jin torunu um mo
be. 32 Haali/ Arungimis tulki'da
aris 'kwani 'baar 'twa/ mo mmo/
ush gwo ha e jin mina a'di miimii
apo/ uni 'baar mo be.

33 Ayy mmo'kula mo jin tan ma
Arungimis pa ki 'kul mo dhali
ayuk piti mo dhali momish gwo
'ban ma Arungimis mo. Mmoth-
eke'th gwon dwall piti wanu imola
dhali mmothuk bway piti ki e mo
tani wanu imola.

34 Haali/ kaja mishki'da adun Tapa
Arungimis mo
walla aja ita'da manlogom a'di gwo
mo?

35 Walla aja a'di jin ciki a'di to jin
cinu ki me'd mo
ki a'di midi 'taki ci to ka garr 'kus
mo?

36 Haali/ 'peni a'di mo dhali ki a'di
mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar
'kokin mo. Dhali e a'di mo tani
dhalki monyca di'd ki sule/ sule/ ya
ye 'ba/ mo. Amen.

12

Mmota To jin 'Cithu/ 'Kus jin Di ki

Emo

1 Haali/ a'di gi wakan mo tani
aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwaḱ,
gom momiimii ma Arungimis jin
mina um ci is bum ka Arungimis
mo mmota to jin 'cithu/ 'kus jin di
ki e mo, jin kogu mo, jin mish ma
Arungimis bu'th mo, jin ta to gi
shi/in bum jin lunja uma lunj mo be.

2 Dhalku/ mii ki tash me'd 'kwani
kun 'koni mony'cesh yan mo ma.
Hili aki a/ ak mo mmota ga dun
this mo ki um mini pal a'di jin ta
bwa ma Arungimis mo jin ta a'dim
'boro'd mo dhali jin mishu bu'th
mo dhali jim 'borgaḱ gana/ mo be.

3 Haali/ ka 'the jin cikunu aha/
mo tani aha/ ona um gwo ka 'dete/
'dete/ ibwam um ki a'din 'de/ midi
diki kar is piti mmoboloḱa boloḱ ki
bwa mo jin mina a'di mii diki ka
kar is kan mo ba/. Hili mmokulum
bwa gi talu 'de/ mo aris 'kwani 'baar
ka 'dete/ 'dete/ isi ki sheḱ gwo ma
Arungimis jin gamu is mo jin cinu
a'di mo be. 4 Haali/ me'd jin ḱala
buḱwar isa 'de/ mo tani ana tana
gi tom buḱwar is ka ris mo. Dhala
ris tom buḱwar is uni 'koki ta jasi
en 'de/ mo. 5 Wakan ana bala wana
risa e buḱwar is ma Krithos mo
dhali ka 'dete/ 'dete/ mo tani tom
buḱwar is ta anan tiya mo. 6 Ana
cinu to jin cinu ki me'd mo ki she/
ki she/ mo isi ka 'the jin cikunu ana
mo. Dhalki ana miina to ki uni mo
ma. Waḱki/ gwo jin cinu ki 'twa/
ka para po/ gom monḱam gwo is
bana mo tani 7 waḱki/ ta momii to,
e momii tom bana mo dhali a'di
jin tori gwo mo e gwontor piti mo
8 dhali a'di jin malaski'da malas, e
malas piti mo dhali a'di jin ci to,
ka 'ka'd me'di is mo dhali a'di jin
wothki'da woth, ka nyor gana/ mo
dhali a'di jin miimii jin miinuwa
mii mo ki bwaḱ 'kunyu'd mo be.

*Mo gi 'Dapu 'Twa/ mo e Miin
'Kwani ma Yesus mo Mmo'ko mo*

⁹ Dhalki mo/ en wara'd ki jin gana/ mo. Shi/i a'di e mo tani jin ta jin thus mo. 'Dapi 'twa/ mo e a'di jin 'boro'd mo. ¹⁰ Eni ka rem 'kup mo mmota ikam gana/ mo dhali tayi ashu/um bway mo mmotaka tak ka rem 'kup mo mmotor montak mo. ¹¹ Dhalku/ ki ta tumu'c eya nyor ki sule/ mo ma. Tayi awa'bpa/ e Shi/ in mo mmomii to gom Tapa mo. ¹² 'Kunyi bwa mo ma e mo ma 'teŋ kapem bum mo. 'Kuçi bwa mo ma ki 'kari'th e monto'c bwa mo. 'Dimi 'kup ki sule/ e mon'tho mo ma. ¹³ Nyaki to kun minu ta mo gom imandhunu ki she/ mo. Boti ki mii jin mina ci ta gu'b bum ŋal mo ma.

¹⁴ 'Bori uni gwansan mii mo ma kun to'c um bwa mo. 'Bori a'bor bwa i is mo ma. Dhali dhalki uni ki jee mo. ¹⁵ 'Kunyi bwa mo ma nyakki uni gwansan kun 'kunya bwa mo. Koyi mo ma nyakki uni gwansan kun gwokin mo. ¹⁶ 'Ka'di bwa ki 'ka'd mo ka rem 'kup mo ma. Dhalku/ is ki kar ki ca mo, hili wuyi is ka 'cesh nyakki 'kwani en'thi/ mo ma. Dhalka boloç ki boloç ki sule/ mo. ¹⁷ Dhalki tonthus ki raki bway mo a'di jin ta jin thus mo mmokulum gwo ibwa ntwa/ a/ mo a'di jin 'boro'd e bwambor jis/enj 'kwani 'baar mo. ¹⁸ Waçki/ mishu mii isi mmomisha /e a'di mii mo tani ca'bi mo ki mo ma ku'th is nyakka ris 'kwani 'baar mo. ¹⁹ Um gun enka/ dhalka ri'c ki ri'c ki is bum mo ki sule/. Hili dhalki a'di ka nyor ma Arumgimis mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Mo ma ri'c mo tani ta jim pem mo be. Aha/ mina rak to ibway mo. A'di ta gwon Tapa mo be. ²⁰ Hili waçki/ a'di jin ta 'kup pini 'kosha te/ mo tani ciyi a'di tonte/ mo ma. Dhali waçki/ a'di budha yi'de/ mo tani çiki a'di mmopi mo ma. Haali/ gom mii gi wakan mo tani /e ki wola kapany o'di 'kup piti mo be. ²¹ Dhalku/ ki war ki uni gun pinu e ki tonthus mo ma. Hili piya ris tonthus e mo ki

miiim 'borga/ mo.

13

¹ Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ dhu is 'ko'di me'd ma hakuuma jin ta gi 'bi'th mo. Haali/ mom'bitha kamu/ yisa di'da. Hili isi ciki/ 'peni Arumgimis mo be. Dhali uni gwansan kun 'kokin mo tani uni dhukin ma Arumgimis mo be. ² Dhali wakan mo tani uni gun roçkin ki mom'bi'th mo tani roçkin ki a'di jin tor kin ma Arumgimis uni mo. Dhali uni gwansan kun roçkin mo tani uni mini 'dap uni ka nyok gi gwon dwall ki is buni mo. ³ Haali/ imanjiya ji 'koki ta ku gi minu ko/ mo gom miiim 'borga/ mo, hili gom mii shigga/ te/ mo. /E mini 'taki diki ko/ a'di jin ta gi mom'bi'th 'taa? Dhali waçki/ wakan mo tani miiyi a'di jin 'boro'd mo ma dhali /e mini bu'th momaŋ piti mo be. ⁴ Haali/ a'di ta çin kina/ ma Arumgimis gom mom'boro'd pini mo be. Hili waçki/ /e tham to mii mo tani ko/ ki is mo ma. Haali/ a'di diki kal gandala turgam piti ka kar 'kup 'te/ mo. A'di ta çin kina/ ma Arumgimis mo haali/ a'di ta'da mandak bwani dwall gwom piti 'kup ka nyor piti mo goma mantham mii mo be. ⁵ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'din 'de/ midi mii kar is piti 'ko'di me'd mo, yisa jasi gom mmothera nyor ma Arumgimis 'te/ yisa, hili si'da/ gom 'twa/ ma du mo be. ⁶ Haali/ gom 'kup gwo jin nyakki'd kan mo tani um mini ciya thulpa/ mo haali/ uni gun ta gi mom'bi'th mo uni ta imanmii to goma Arumgimis mo, kuthi is mo ki sule/ e to yan ka jin gana/ mo. ⁷ Çika ris uni to kun ta kun cila uni mo. Çika thulpa/ e uni gun cil ma thulpa/ mo, dhali çiki uni to gun wo'thi/ to 'kup mo dhali koki uni gun minu ko/ mo dhali takki uni gun minu tak mo.

⁸ Dhalku/ ki di ka mure/ i'ba/ gom to gi wathin kamu/ mo, hili

isi ciki/ mmo/ena en ka rem 'kup mo. Haali/ a'di jin ene'da mannyak ca'b piti mo tani thimki gwonkan jin cinu mo be. ⁹ Gwonkan kun 'kwarkunu mo kun o gwo mo: /E mini dhalku/ cal ki mii mii mo. /E mini dhalku/ ki mii 'koshā 'kosh mo. /E mini dhalku/ ki mii kwal to mo. /E mini dhalki bwa ki mii 'thoth mo. Dhali gwonkana kamu/ ma jin 'dapa'd ki gwon tul 'kup yan mo tani o gwo mo ki: /E mini mii ena mannyak ca'b pini me'd is piniŋ gana/ mo be. ¹⁰ Mo/en diki ta to jin thudhu mii mo goma mannyak ca'b mo. Dhali wakan mo tani mo/en ki thim gwonkan jin cinu mo be.

¹¹ Goma 'ban yansan mo tani/e ki mish mo mo. Ka tente/ pu'dki'd mo hila/ jin mina /e mer e mo 'peni mo/ ish e mo. Haali/ woth 'disha'dish mo e ana shwane/ ki ana gamkina gwo is ntwa/a/ mo be. ¹² Mon'thiny a'di 'baarki'd mo dhali montee a'di pu'dki'd hila/ mo. Wakan dhalki ana taga mii gi mondhurumi'd ka piye/ mo dhali hitha gongoro/ gi monjkush mo. ¹³ Dhalki ana miina ki is bana ki dher mo ma, me'd jin miinu e montee mo. Yisa mmomii ki ra'b e mon'kupa su mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo. Yisa e mo jin tanu dhora su dhali e mo jin kanuwa kanthi/ mo. Yisa e mo jin waluwa wal mo dhali e mo jin tanuwa tacum bwa mo. ¹⁴ Hili hithi Tapa Yesus Kristhos i is mo ma dhali dhalki gwo ki mii kulum ibwa ntwa/a/ gom bunjwar is mmote a'di e mon'dap e mo.

14

Dhalka Kam Bum ki Wak mo

¹ Hili gom wathi/ jin 'ka'da is mo e mongam gwo is mo tani hani a'di mo ma. Hili yisa mmosu'k ki gwo kun 'kon ka kwa/ m bwa mo. ² Wathin 'de/ gam gwo is ki a'di mishi shwa aris to mo. Dhali wathi/ jin 'ka'da is a'di shwa jasi ton dhii/i'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal

a'di jin shwa to ki wak a'di jin ga/ i to mo. Dhali dhalku/ ki dhal a'di jin ga/i to ki ta ashi/m bwa gom a'di jin shwaki to mo haali/ Arungimis han a'di mo be. ⁴ /E ja jin midi wak cinkina/ gi wathin kamu/ mo? A'di ta mii ibwambor tapam piti jin doshkina a'di mo dhali bit mo. Dhali a'di minu kar mmodosh mo haali/ Tapa mish a'di kar mmodosh kan mo be.

⁵ Wathin 'de/ karki'da cim 'de/ mmobola kamu/ e ki 'bor mo, ka kamu/ si'da/ kara'da tee 'baar mo ki jiny nyak mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mishin ka daran du eya dum buninŋ gana/ mo. ⁶ A'di jin karki'da cim mo tani kar a'di mmotak Tapa mo be. A'di si'da/ jin shwaki to mo tani shwa a'di mo mmotak Tapa mo be, haali/ a'di 'borki'da Arungimis bwa i is mo, me'd a'di jin ga/ki to mo tani ga/ki a'di mo mmotak Tapa mo dhali mmo'bora Arungimis bwa i is mo be. ⁷ Wathin 'de/ 'peni bwam ana yisa di'da jin ca'bki'd gom is piti mo. Dhali jan kamu/ 'peni bwam ana yisa wuki'd gom is piti mo yisa. ⁸ Wakki/ ana 'kona ki e mo tani ana 'kokina ki e gom Tapa mo. Dhali wakki/ ana wuna mo tani ana wukina e Tapa mo. Dhali wakan mo, wakki/ ana 'kona ki e mo walla wakki/ ana wukina mo tani ana tana ku gi Tapa mo be. ⁹ Haali/ gom 'pemen yan kan mo tani aKristhos wuki'd mo dhali diki'd ki e mo dok/e ki a'di midi ta Tapa gi uni kun wukin mo dhali gi uni kun 'kon ki e mo be.

¹⁰ Atinta iwakkina /e akam pini kan mo? Walla /e si'da/ atinta shi/ kina /e akam pini mo kan? Haali/ ana 'baar mo mina doshi bwambor ma Kursi ma Arungimis jin dwallu gwo mo be. ¹¹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

Me'd jin dika/ ki e mo tani a'di ta gwo jin ona Tapa mo, aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini lunj aha/ mo

dhali arisa le'di 'baar mo mini ci
'twa/ maŋ goma Arumgimis
mo be.

¹² Wakan ana ka 'dete/ 'dete/ mina
mii ci is bananŋ gana/ mo ka 'dete/
'dete/ ka Arumgimis mo.

*Dhalku/ki Dhala Kam Bum Golu
mo*

¹³ Dhali wakan dhalkina dok/e ki
waka waŋ ka rem 'kup mo. Hili yisa
si'da/ mmogam gwo me'd ki sule/
sule/ mo mmokar to jin golo'da gol
mo walla mmonona kan ki bway
mo. ¹⁴ Aha/ misha dhali lalu sho'k
ki gwo e Tapa Yesus Kristhos ki toŋ
kamu/ jin ga/u ki is piti yisa di'da.
Hili a'di ta to jin ga/u gom macin
tiya, uni kun kulum a'di ibwa ki
a'di ta to jin ga/u mo be. ¹⁵ Waŋka
kam pini raŋu mo goma shwantom
pini mo tani /e dok/ e baŋhi mo/
en yisa. Dhalku/ ki dhal tonŋe/
jin shwana /e ki ci a'din ta' derŋ
kamu/ jin wun ma Kristhos sho'k
mmo'ce'd mo. ¹⁶ Wakan dhalku/
ki dhal to jin 'boro'd gom /e mo
tani soru ki a'di ta tonthus mo.
¹⁷ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis
diki ta 'pemen gwo gom tonŋe/ mo
dhali tompi mo 'te/. Hili gom mo
ma kar/e mo dhali mo ma ku'th
is mo dhali moŋ'kuny bwa e Shi/
in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ A'di
jin miiki to wakan goma Kristhos
mo tani mish ma Arumgimis bu'th
mo dhali ta a'dinŋ gana/ jin maŋa
'kwani mo be. ¹⁹ Haali/ a'di gi
wakan mo tani dhalki ana ura to
jin midi dhuwa dhu ki mo ma ku'th
is mo dhali mmoŋel sho'k ka gam
'kup mo. ²⁰ Dhalku/ ki dhal gwon
tonŋe/ ki 'ce'da tu'c ma Arumgimis
sho'k mo. Aris to 'baar mo ka jin
gana/ dhelelkin mo. Hili a'di ta to
jin thamu mii mo gom macin tiya
kun dhu tiya mmoŋa'k mo gom to
jin shwakina uni mo be. ²¹ A'di ta
miim 'borga/ mmo'koki 'ka shum
walla mmopi yimana mura'th jin
ka/u ki nah nah mo walla mmo'koki
mii ton tiya ki suny suny kun mini

dhala kan mmokol mo. ²² Moŋgam
gwo is jin takina /e mo tani kari a'di
ki is pini um ka Arumgimis mo ma.
Bwam 'boro'd gom wathi/ jin diki
cu gwon dwall ki is piti mo gom to
jin gwona a'di 'kus mo. ²³ Dhali hili
a'di jin shi/i bwa 'kup mo tani waŋu
mo be, waŋki/ a'di shwaki to mo
haali/ a'di yisa mii'd me'd mii 'peni
mo gi gamu gwo is yisa. Haali/ aris
to gun miinu ki dar gi moŋgam gwo
is ki suny suny mo tani ta miinthus
mo be.

15

*Maŋi Amannyak Ca'b Pini mo,
Yisa Is Piniŋ Ganaa*

¹ Ana uni gun 'bitha is mo tani
mina mii ka' to gi uni gun 'ka'da is
kun aŋa/ aŋh mo dhali mmo'koki
maŋ is bana mo be. ² Dhalki ana
ka 'dete/ 'dete/ maŋa amannyak
ca'b bana mo gom tom 'borgam
piti mmoŋel a'di sho'k mo. ³ Haala
Kristhos diki maŋ is pitiŋ gana/
mo, hili me'd gwo jin 'kwarkunu
mo ki: Awaŋ jin waŋkina uni
gwansan /e mo tani uni biŋkina
po/ aha/ mo be. ⁴ Haali/ me'd
gwo yin jin 'kwarkunu kadhamo/
mo ka tee yin mo tani 'kwarkunu
mo mmoye'th ana gwo sho'k
mo mmoŋela tel sho'k mo dhali
mmoroŋa roŋ mo gom Gwo ma
Arumgimis kun 'kwarkunu mo
tani ana mina ta gi mo ma 'teŋ
kape/ mo be. ⁵ Dhalka Arumgimis
jin ta jin tele'da tel sho'k mo dhali
mmoroŋa roŋ mo tani ci um bwa
mo mmo'ko ki bwan ta' de/ ka
rem 'kup isi ki bwa ma Kristhos
jin ta'da Yesus mo be. ⁶ Ki umi
moŋta' de/ mo dhali ki 'twan ta' de/
mmokar a'di jin ta'da Arumgimis
mo dhali jin ta'da Baba gi Tapa
Yesus Kristhos bana ki ca mo.

*Gwom 'Borga/ e Kwani kun 'Koki
Ta 'Kwani Yahuuda/ mo*

⁷ Hayi ci ka rem 'kup mo
ma. Wakan me'da Kristhos a'di
hay ki um mo gom monyca ma

Arungimis mo be. ⁸ Haali/ aha/ tora um gwo ka *Kristhos* warki'd ki cin'kina/ e mo jin 'cithuwa munyjal yis mo mmotora Arungimis gwon' gana/ mo mmothim gwo jin onu is yan jin cikunu idhan ibaba mo be. ⁹ Dhali ki mii yan ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini kar Arungimis ki ca mo gom momiimiim piti mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Wakan aha/ mina man / e mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

dhali yuk' gway gom gway pini mo be.

¹⁰ Dhali dok/e a'di onu mo ki:

'Kunyi bwa mo ma, ayy 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nyakki 'kwanim piti mo.

¹¹ Dhali dok/e:

Manj um Tapa mo, um 'kwani 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

dhali dhalka ris 'kwani 'baar ki 'beles man a'di mo.

¹² Dhali dok/e Ishaya o gwo mo ki:

Abirman ma Yassa midi pu'du/ mo, a'di jin midi cu mo mmota tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

dhali e a'di mo tani mmina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nta ga 'tej kape/ mo be.

¹³ Dhalka Arungimis jin ta ji gi mo ma 'tej kape/ 'tu'd um ka ris bwan 'kunya/ dhali mon'ku'th is e mon'gam gwo is mo, wakan ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel ki um mini ish ka entus e mo ma 'tej kape/ mo be.

¹⁴ Aha/ ki is pem kapu/ gom um iwak pem mo, ki um ki is bum 'tu'dkunu ki piny piny ki miim 'borgan' gana/ mo dhali mmo'tu'd ka risa yuk' mo dhali mmomish cin tiya sho'k ye'th ka rem 'kup mo. ¹⁵ Hili ka 'ban kuku/ mo tani aha/ 'kwarkina um gwo ki dar gi monyju/ gana/ mo mmorogom um gwo mo haali/ goma 'the jin cikin ma Arungimis

aha/ mo be. ¹⁶ Mmota amanmii to goma *Kristhos* jin ta'da Yesu mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmota gasiis ma atu'c gi gwom 'borga/ ma Arungimis mo. Wakan ki to jin isi'd gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu mish bu'th mo a'di jin dhagamkunu ki Shi/ in Dheleladhelel mo be. ¹⁷ Wakan eya *Kristhos* jin ta'da Yesu mo tani aha/ tana gi 'kup gwo mo mmokar is ki ca mo goma tu'c pem goma Arungimis mo be. ¹⁸ Haali/ aha/ dinaki mii ka gugundhi/ mo mmo'ci gwo gom toj kamu/ 'de/ hili isi ciki/ a'di jin wagaskin ma *Kristhos* ki aha/ mo mmodhu 'kwani 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mmoha gwo e mo ki gwo mo dhali ki mii mo be.

¹⁹ Ki mom'bi'th gi jamas mii mo dhali momer dhali ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel mo. Gom mii gi wakan 'peni Pa Urushaliim mo dhali ntagi mo is 'ko'd e Pa Illirikuun mo tani aha/ thimkina gwom 'borga/ ma *Kristhos* mmo'ci mo be. ²⁰ Wakan mmokar a'di ki tom pem jin guka/ ki e mo mmo'ci gwom 'borga/ mo e mo jin dinuki mish gway ma *Kristhos* naskina/ mo ki aha/ mina diki nyan to e mo jin ka'ba wathin kamu/ mo be.

²¹ Hili me'd a'di jin 'kwarkunu mo ki: Uni mini hil a'di mo, uni kun 'konuki tor a'di ki sule/ mo, dhali uni mini mish gwo 'ban mo, uni kun 'koki cik' gwo gom a'di ki sule/ mo be.

ABuulus Dina Gwo Mbwa mo Mmobu'e 'Kwani gi Pa Ruumiya mo

²² Yan a'di ta 'kup gwo mmononkunu aha/ bway mo me'd ka hony/e mo mmoyaku/ i um mo be. ²³ Dhali hili shwane/ haali/ aha/ dara ki mo mo goma tu'c e bampa/ gwansan ka kukul is mo dhali haali/ aha/ dina gwo ibwa kagahara yil ka ris mmoyaku/ i um mo be. ²⁴ Aha/ tora ki ya par

um e mo mmomiga/ pe ki tur mo me'd jin miga/ ya Pa Ispaaniya mo dhali mmomina umi sus aha/ m'pen mo e moyam pem imun mo wakki/ ntwa/ a/ mo tani aha/ mina 'taki kap buti um ari'ceenne/ mo. ²⁵ Hili shwane/ aha/ yakina ya Pa Urushaliim ki to ime'd mo mmowoth uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ²⁶ Haali/ 'peni Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/ iya mo tani uni 'borkina bwa mo mmoçi ton tiya gom unin tiya kun aha to mo e bwam uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel e Pa Urushaliim mo be. ²⁷ Uni 'kokina bwa mmo'bor mo mmomii a'di mo dhali ka jin gana/ uni 'kon ma mure/ m'ba/ mo gom uni mo, haali/ wakki/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ daka pu'dkin mmopwak to gi shi/in buni bwa mo e mom'bor mii mo tani uni ka si'da/ ba/ mini ta imanmii uni to ki mom'bor mii ki to gun isha e uni mo be. ²⁸ Gom a'di gi wakan mo tani me'd jin miga/ 'baar mii yan mo tani dhali çiki uni to ki 'dantar mo gun tulu is mo tani aha/ mina yaki bway bum e Pa Ispaaniya mo be. ²⁹ Dhali a'di mishga/ ki aha/ mina yaku/ i um mo tani aha/ mina yaku/ ki mon'tu'd gi mom'bor mii ma Kristhos mo be.

³⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak, gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali gom mo/en gi Shi/ in, ki um mini uth mo mmontal 'de/ nyakki aha/ mo e mon'thom bum eya Arungimis mo gom aha/ mo be. ³¹ Ki aha/ minu 'cuk mo 'peni uni gun 'koki gam gwo is e Pa Yahuudiyya mo dhali ka tu'c pem jin miiga/ gom Pa Urushaliim mo tani minu mish bu'th mo e uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ³² Wakan ki bwa ma Arungimis mo tani aha/ mina yaku/ i um ki bwan 'kunya/ mo dhali aha/ minu waç mo e bam-pam bum mo be. ³³ Arungimis gi monku'th is midi di e umi 'baar mo. Amen.

16

Monthe Me'd jin Thenu ka Karembye/ mo

¹ Aha/ kana um gwo mo gom 'bwah bana ka Pibi jin ta'da mancila to hil goma kaniisa gi Pañ Kankariya mo be. ² Ki um mini bu'th a'diyim mo e Tapa me'd mii jin ha a'di me'd me'd kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali wohti a'diyim mo ma e ton tiya jin min ma yimi mii ta 'peni um mo haala yim a'di wothki'da woth ka ris mo dhali bungwar is pem gana/ si'da/ mo be.

³ Theka Piriskilla me'd mo ma dhali Akiila, unim pem kun nyakkaa/ atu'c mii eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Uni gun ci 'bam buni ki to gom mondiki/ em pem mo. E uni mo tani jasi aha/ 'de/ yisa, hili si'da/ eya risa kaniisa 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ci mom'bor bwa i is mo be. ⁵ Theka kaniisa me'd mo si'da/ kun 'kon e gu'b buni mo. Theka Abaynitus me'd mo a'di jin enka/ mo ma. A'di ta jan 'de/ jin twa/ a/ jin tu'kki'da bor mo e Pa Akaa/ iya goma Kristhos mo be. ⁶ Theka Mariyam me'd mo ma a'di jin miiki'da tu'c jin 'batha'ba'th e bwam um mo. ⁷ Theka Andaruunikus me'd mo ma dhali Yuniyas jin ta'da bas pem dhali agarr pem jin nyakkaa/ ca'ba sijin mo. Uni ita uni ibwan 'kwani kun dhunu ki she/ mo dhali uni 'kokin mo eya Kristhos ntwa/ a/ ki aha/ mo be. ⁸ Theka Ambiliyas me'd mo ma a'di jin enka/ e Tapa mo be. ⁹ Theka Urbanus me'd mo ma a'di jin ta'da mannyak to mii jin ta jim bana eya Kristhos mo. Dhali a'dim pem jin enka/ jin ta'da Istakis mo. ¹⁰ Theka Aballis me'd mo ma a'di jin manju eya Kristhos mo. Theki uni gwansan me'd mo ma uni gun tana wak ma Aristubulus mo. ¹¹ Theka bas pem me'd mo ma jin ta'da Hirudiyuun mo. Theki uni gwansan me'd mo uni kun 'kon e Tapa mo, uni gun tana wak

ma Narkissus mo. ¹² Theki uni gwansan me'd mo kun miikina tu'c e Tapa mo uni kun ta iTaripeena dhala Taripuusa mo. Theka Barsiis me'd mo ma jin enu mo, a'diyim jin miiki'da tu'c jin 'batha'ba'th e Tapa mo. ¹³ Theka Rupus me'd mo ma, a'di jin leke'thkunu e Tapa mo dhali kum si'da/ jin ta'da ata'dam pem mo. ¹⁴ Theka Asinkiriitus me'd mo dhala Piliguun mo dhala Harmaas mo dhala Baterubaas mo dhala Harmiis mo dhali awak kun nyak 'ko ki uni mo be. ¹⁵ Theka Piluluugus me'd mo ma dhala Juliya mo dhala Niriyuus mo dhali 'bwaham piti mo dhala Ulumbaas mo dhali aris uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo kun nyak 'ko ki uni mo be. ¹⁶ Theka the me'd ka rem 'kup mo ma ki mo gi gamu 'twa/'kup ki 'bore/ mo. Arisa kaniisa ma Kristhos theki um me'd mo be. ¹⁷ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo iwak ki um mini hil uni gwansan kun dhu bwa ka cem bwa mo dhali kun ta imanraka rak kun kolu kun se gwo i is mo, a'di jin torkunu um mo. 'Cuki uni i'kup mo ma. ¹⁸ Haali/ 'kwani kun ta thus kan mo tani 'koki mii to gom Tapam bana ka Kristhos mo hili uni mii to gom bwam bunin gana/ mo. Dhali ki gwom 'borga/ mo dhali ki gwo man mo tani uni he'kki tiya adu e kun atha/ ath mo. ¹⁹ Haali/ ki um 'kon mmoha gwo e mo tani a'di mishkunu e mo 'baar mo dhali gom a'di gi wakan mo tani aha/ 'kunykina bwa gom um mo. Hili aha/ ona ki um mini yukayuk mo mmomish a'di jin 'boro'd mo dhali ki um mini dar ga maki cine/ gom a'di jin ta thus mo. ²⁰ Dhali yan'ko'd Arumgimis jin ta gi monku'th is midi pucura Setaan eya 'cesh 'peni bwam sho'k bum ki 'dishe/ mo. A'the gi Tapa Yesu Kristhos bana dhalki a'di di'd e um mo ma.

²¹ Timuthawuus a'di jin nyakki'da tu'c mii ki aha/ mo tani theki um me'd mo, wakan si'da/ miikin ma Lukiyus mo dhala Yasuun mo dhali

Susibatrus kun tana bas pem mo be.

²² Aha/ jin tana Tartiyuus jin 'kwarki gwo yansan mo tani aha/ thekina um me'd e Tapa mo be.

²³ Gayus a'di jin ta'da 'borim bwa gom aha/ mo dhali goma kaniisa 'baar mo tani theki um me'd mo. Arastus jin cila 'pem pan ton dhu mo dhali akam bana ka Kawartus theki um me'd mo be. ²⁴ A'the gi Tapa Yesu Kristhos bana dhalki a'di di'd e umi 'baar mo. Amen.

Mmote Gwo mo ki Montak mo

²⁵ Dhali shwane/ e a'di jin mish um 'bi'th is mo isi ki gwom 'borgam pem mo dhali ki gwo jin cinu goma Yesu Kristhos mo isi ki gwo jin 'ceenu 'peni gwom bag yan mo tani a'di jin karu ki 'twan 'dap ki yil ka ris 'peni kadhama/ innii mo. ²⁶ Hili shwane/ a'di toru eya tente/ mo dhali ki gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhama/ kun 'kwarkunu a'di mishu eya tente/ eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo isi ki gwonkan ma Arumgimis jin di ki e ki sule/ ya ye 'ba/ mo mmokal mo gi hanu gwo e ki mongam gwo is mo be. ²⁷ Dhalki monyca di'd eya Arumgimis mo, a'di jin yuki'd a'din 'denj gana/ ki sule/ ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesu Kristhos mo. Amen.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ KURINT̩HUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin yukunu ki bwa ma Arungimis mo mmota a'di jin karu ki she/ goma Krist̩hos jin ta'da Yesus mo dhala kam bana ka Sustanis mo be.

² A'di 'kwarkunu goma kaniisa ma Arungimis jin di'd e Paŋ Kurint̩huus mo, e uni gwansan kun dhukunu ki she/ mo eya Krist̩hos jin ta'da Yesus mo, uni gun yukunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo imontal 'de/ nyakka ris uni gwansan kun 'kokin mo e mo 'baar mo kun yukki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Krist̩hos mo, a'di jin ta Tapam buni mo dhali Tapam bana mo be.

³ A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Krist̩hos mo be.

Mo jin 'Boruwa 'Bor Bwa i Is mo gom To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

⁴ Aha/ 'bora Arungimis bwa i is isa yempa/ mo gom um mo haali/ goma 'the ma Arungimis jin cikunu um eya Krist̩hos jin ta'da Yesus mo be, ⁵ haali/ eya ris to 'baar mo tani um saka'thunu e a'di mo ka ris gwo kun toru mo dhali ka risa nyith jin nyithu to mo. ⁶ Isi kani gwo jin toru goma Krist̩hos mo tani telkunu sho'k e bwam um mo be.

⁷ Wakan um yisa hari toŋ kamu/ e to gi shi/in jin cinu ki me'd mo yisa, me'd jin corkina um gom mo jin minu piyu/ Tapa Yesus Krist̩hos bana mo be. ⁸ A'di jin midi tel um sho'k mo ntagi 'pemen mo mmomina umi dar gi mii 'ba/ mo ka tee gi Tapa Yesus Krist̩hos bana mo be.

⁹ Arungimis ta a'di jin ta isinj gana/

mo. Ki a'di mo tani um yukunu mmonyak to mii ki Ya/m piti mo, a'di jin ta'da Yesus Krist̩hos Tapam bana mo be.

Akwa/um Bwa jin Kwa/u mo eya Kaniisa mo

¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak mo, ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Krist̩hos mo tani ki umi 'baar mo mini gam gwo me'd ki mo jin mina um i'taki 'ko ka kwam bwa mo tani midi 'taki diki di e bwaman um mo. Hili um mini gam 'twa/ 'kup mo e bwan tal 'de/ mo dhali eya yisanya 'de/ mo be.

¹¹ Haali/ gwo torunu aha/ mo ki 'kwani ma Kuluwi ki mowal di'd e bwam um mo, um kun tana wak pem mo. ¹² 'Pemen gwom pem jin oka/ mo a'dihe/ be, ki um ka 'dete/ 'dete/ o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Abulluus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Sapa mo, dhali, Aha/ tana ji ma Krist̩hos mo. ¹³ Krist̩hos kwa/u bwa mowa? ABuulus, a'di 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo gom um mowa? Walla um 'kokunu mmomii ki yi'de/ ki gway ma Buulus mo 'taa? ¹⁴ Aha/ 'borkina Arungimis pem bwa i is mo ki aha/ dinaki mii jin tal 'den kamu/ 'peni um ki yi'de/ mo, hili isi ciki/ jasa Kirispus dhala Gayus mo be, ¹⁵ isi kan ki jan tal 'den kamu/ midi 'taki diki o ki um miinu ki yi'de/ ki gway pem mo be. ¹⁶ (Aha/ miikina amii ki yi'de/ si'da/ mo gom 'kwani ma Istipanuus mo be. Sa kan mo tani aha/ dinaki mish ki aha/ miikina jin tal 'den kamu/ ki yi'de/ mo si'da/.) ¹⁷ Haala Krist̩hos diki hash aha/ mo mmomiiya mii jin miinu ki yi'de/ mo, hili mmoci gwom 'borga/ mo, yisa ki yuk jin midi ter 'kwani e mo isi ciki/ ki cwany'cithan dhul ma Krist̩hos minu kar ki jim puu mo ki dar gi mom'bi'th mo.

Krist̩hos jin Taki Mom'bi'th mo dhali Moyuk ma Arungimis mo

18 Haali/ gwo gi cwany'ciṭhan dhul mo tani a'di ta gwom pus gom uni gwansan kun 'kon ki jiny 'ce'd sho'k mo, hili gom ana kun 'kokunu mo mmota is ki me'd mo tani a'di ta mom'bi'th ma Arungimis mo be. 19 Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

Aha/ mina 'ce'd yuk gi 'kwani kun yukayuk sho'k mo,

dhali mo jin korkunu e gi 'kwani gwansan kun kora e ki kor mo tani aha/ mina tor uni sho'k ka pupush mo be.

20 Mane wathi/ jin yukayuk mo? Mane wathi/ jin ta'da man'kwar to mo? Mane amandot̥ gwo gom yil gwansan mo? Din ma Arungimis ki kar yuk gi mony'cesh yansan ki pus mowa? 21 Haali/ me'd jin tana yuk ji ma Arungimis mo tani 'kwaniny'cesh 'koki nyiṭha Arungimis ki yuk yan 'te/ mo tani a'di 'borki'da Arungimis bwa mo mmota uni gwansan is ki me'd mo kun gamki gwo is mo eya pali/ gi gwo jin cikina ana uni mo be. 22 Haali/ 'Kwani Yahuuda/ dotki gwo ki jin 'theḱ gom jamas mii mo dhali 'Kwaniṅ Griki simmki moyuk e mo. 23 Hili ana cikina gwo goma Krist̥hos jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'ciṭhan dhul mo, a'di jin golki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali warki'd ki gwo ma pali/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. 24 Hili gom uni gwansan kun yukkunu uni gun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniṅ Griki si'da/ mo tani aKrist̥hos ta mom'bi'th ma Arungimis mo dhali moyuk ma Arungimis mo be. 25 Haali/ gwom pus ma Arungimis mo tani a'di yukki'd 'teki yuk mo mmobol 'kwani e mo dhali moṅ'ka'd is ma Arungimis mo tani a'di 'bi'thki'd 'teki 'bi'th mo mmobol 'kwani e mo be.

26 Hili isi gwo goma yuk bum mo, iwaḱ mo. Aris um ka ris mo yisa yukayuk mo me'd jin tana

mo ma yuk gi mony'cesh yan mo. Dhali um tana ris mo yisa kun ta gi moshirr mo. Dhali um tana ris mo yisa kun dhodhu e mo jin tanu 'penkapan mo. 27 Hili Arungimis ki kwany to yan jin ta pus mo e mony'cesh mo mmo'the 'kwani kun yukayuk is mo. Dhali Arungimis ki kwany to yansan jin 'ka'da is e mony'cesh yan mo mmo'the uni kun 'bitha is is mo be. 28 Dhali Arungimis ki kwany to yansan jin hatha ca'b 'ko'd mo dhali to yansan jin waḱu e mony'cesh mo, isi kan mo to kun 'koki 'ko mo si'da/ mo tani jin mina a'di dhu to kun 'kokin si'da/ mo me'd to kun puukin mo be. 29 Wakan wathim pa en'thin kamu/ midi kar 'ba/ ki ca mo e buṅ'kus ma Arungimis yisa. 30 A'di ta 'kus gi mondiki/ em pini eya Krist̥hos jin ta'da Yesus mo, a'di jin kar ma Arungimis mmota yuk bana mo dhali mmota mo ma kar/em bana mo dhali mmota mo jin dhunuwa dhu ki she/ ki dhelel dhelel gom ana mo dhali mmota mo jin wanu ana 'ba/ mo. 31 Wakan me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca e Tapa mo.

2

Mmobah Gwo goma Krist̥hos jin 'Koshu/ ki Cwany'ciṭhan Dhul mo

1 Ki aha/ pu'dkina e um iwaḱ mo tani aha/ dinaki pu'dku/ mmobah um gwo jin toru goma Arungimis mo ki gwo jin molu piyu/ 'kup ka pije/ mo walla ki yuk mo. 2 Haali/ aha/ tana ki 'kup gwo mmomish toṅ kamu/ yisa e bwam um mo hili isi ciki/ jasa Yesus Krist̥hos mo dhali a'di jin 'koshkunu ki cwany'ciṭhan dhul mo be. 3 Dhali aha/ dikina e um mo e mo jin 'ka'du is mo dhali e mo jin ko/kunu is kagahara mo dhali e mo jin deenuwa de e mo be. 4 Dhali gwom pem jin torka/ mo dhali gwom pem jin cika/ mo tani

'koki ta gwo kun mini el 'kwani e mo gom moyuk mo hili mmonyō/ Shi/in mo dhali mom'bi'th mo be. ⁵ Wakan ki mongam gwo is bum minu 'koki thuma po/ moyuk gi 'kwani mo, hili e mom'bi'th ma Arumgimis mo be.

Gwo jin 'Ceenu/ ki Shi/in ma Arumgimis mo

⁶ Bahili e bwaman uni gun iskin mo tani ana tora gwo yuk mo. Ba a'di yisa ta moyuk gi mony'cesh yan mo walla yisa ta moyuk gi tapa gi mony'cesh gwan mo, kun mini puu mo. ⁷ Hili ana torkina gwo gom yuk jin cinu ki jin kup mo dhali yuk jin ta jim ma Arumgimis jin bagu mo, a'di jin 'kawurkin ma Arumgimis ntwa/a/ mo ki yil gi mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu ana ki ca mo. ⁸ Itapa kun 'koni mony'cesh yan mo tani mishi gwo 'ban gom a'di yan yisa. Wakki/ uni mini 'taki mish mo tani uni mini 'taki 'koki 'kosh Tapa gi monyca ki cwany'ciṭhan dhul mo be. ⁹ Hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin dina e ki mish mo walla jin dina 'ce ki cik mo walla jin diki dwar e gwalal gi wathi/ mo tani a'di jin thosonkin ma Arumgimis mo gom uni gwansan kun enki a'di mo tani,

¹⁰ Arumgimis torki a'di eya tente/ e ana ki Shi/in mo. Haali/ Shi/in a'di theke'thki'da ris to 'baar mo, isi kani mon'kul ma Arumgimis mo.

¹¹ Haali/ wathi/ jana mishki to jin kulum ma kamu/ ibwa mo? isi ciki/ shi/in gi wathi/ jin diki'd e a'di mo. Wakan si'da/ wathin tal 'denj kamu/ yisa mishki gwo jin kulum ma Arumgimis ibwa yisa hili isi ciki/ Shi/in ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali ana 'kokina ki bu'th moyuk gi mony'cesh mo, hili ana bu'thkina Shi/ in jin piki'd 'peni Arumgimis mo ki ana mina mish gwo 'ban gom to kun cinu ki me'd mo kun cin ma Arumgimis ana

'bakany mo. ¹³ Dhali ana tora gwo yansan yisa ki gwo gi yuk jin kuluma 'kwani en'thi/ ibwa mo yisa hili gwo jin torkina Shi/in ana mo, mmopok gwo gom to gi shi/in mo gom uni gwansan kun bu'thki Shi/in mo be.

¹⁴ Wathi/ jin dar gi to gi shi/in mo tani diki bu'th to jin cinu ki me'd 'peni Shi/in ma Arumgimis mo. Haali/ uni tana pali/ e a'di mo dhali a'di mol uni gwo mish 'ban mo haali/ uni nyithu/ ki to gi shi/in mo be. ¹⁵ Wathi/ jin ta gi to gi shi/in mo tani nyithki'da ris to 'baar mo dhali hili a'di ki is piti mo tani a'di minu 'koki nyith ki jan tal 'denj kamu/ mo be. ¹⁶ Haali/ aja a'di imishki bwa gi Tapa mo, wakan mmoye'th a'di sho'k ki gwo mo? Hili ana takina gi bwa ma Kristhos mo be.

3

Imannyaka Tu'c Mii goma Arumgimis mo

¹ Hili iwak mo, aha/ mola gwo o e um mo me'd 'kwani kun ta gi to gi shi/in mo, hili me'd 'kwani kun ta ku gi bungwar is mo, me'd usha ṅa/ eya Kristhos mo be. ² Aha/ cina uma ko mo mmopi mo, yisa tonte/ jin ta jin ka'c mo. Haali/ um 'koki thoson is gom a'di mo. Dhali isi kani um naskina/ 'koki thoson is gom a'di mo be. ³ Haali/ um 'kon mmo'ko mo naskina/ gom bungwar is mo. Haali/ kan mo, mo jin tanu dhapan di'd naskina/ e um mo dhali mo jin biruwa bir e bwaman um mo tani 'kona um ki ta ku gi bungwar is mo 'taa? dhali mmomii to me'd 'kwani kun 'konuki ak mii e mowa? ⁴ Haali/ wathin kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali jan kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Abulluus mo be, 'kona um ki ta 'kwani gi mony'cesh mo 'teya?

⁵ Ka Abulluus ta'da ta mo? Dhali aBuulus ta'da ta mo? Uni ta cinjina/ kun gamkina um gwo is

nycine/ mo me'd mii gi Tapa mo mmodhukina a'di uni ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁶ Aha/ sikina to mo tani, Abulluus a'di wolki to yi'de/ mo, hili Arungimis a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁷ Wakan si'da/ a'di jin siki to mo walla a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni ta toj kamuwa? hili Arungimis a'di 'de/ mo a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁸ A'di jin siki to mo dhali a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni nyakkin mo be, dhali uni ka 'dete/ 'dete/ mini bu'th to jin miikina uni to mo isi me'd shemen miim buni mo be. ⁹ Haali/ ana tana ci kun nyak to mii goma Arungimis mo be. Um ta mondhe'd ma Arungimis mo, mo jin nyan ma Arungimis mo be. ¹⁰ Isi ki gwo ma 'the ma Arungimis jin cikunu aha/ mo tani me'da man'kawor gu'b mo jin tana me'd piti gwocoon mo tani aha/ 'thikina mo jin ka'bu/ mo dhali wathin kamu/ nyan ki to apo/ a'di mo. Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ hilin ki 'bore/ mo, a'di jin minu nyan apo/ a'di mo be. ¹¹ Haali/ monka'bu kamu/ yisa di'da jin mina wathin 'dey kamu/ i'thi to kan apo/ mo jin 'thikunu mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ¹² Dhali wakki/ wathin kamu/ midi nyan to apo/ monka'b ki 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali cwa mo dhali kun'tush mo dhala wusha mo tani ¹³ arisa tu'c gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni minu tor eya tente/ mo. Haala tee midi this a'di tor mo haali/ a'di minu tor eya tente/ ki o'd mo, dhali o'd a'di midi pala ris e ma tu'c kun miina 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo be. ¹⁴ Wakki/ atu'c jin miina wathi/ mmonyan to apo/ mo jin ka'bu/ mo midi tel mo tani a'di midi bu'th to jin ishki kumma/ mo be. ¹⁵ Wakka tu'c gi wathin kamu/ cithu/ ki o'd mo tani a'di midi this tom piti e mo. Bahili a'di ki is piti mo tani a'di iminu ta is ki me'd mo, hili a'di

mina e wa gi mo jin boruwa bor mo 'peni 'twa/ o'd gana/ mo be.

¹⁶ 'Kona um ki misha ki um ta monyca'b ma Arungimis mowa? dhali Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis di'd e umi. ¹⁷ Wakki/ wathin 'dey kamu/ midi shi/ monyca'b ma Arungimis mo tani Arungimis midi 'ce'd a'di sho'k mo be. Haali/ monyca'b ma Arungimis mo tani a'di kogu mo dhali monyca'b caan jin ca'ba a'di mo tani a'di ita um mo be.

¹⁸ Wathin 'dey kamu/ midi mii dhalku/ ki he'k is piti e mo. Wakki/ wathin 'dey kamu/ e bwaman um toshki'd ki a'di yukayuk mo e embul yil yansan mo tani dhalki a'di wara'd ki pus mo ki a'di midi 'taki war ki wathi/ jin yukayuk mo be. ¹⁹ Haali/ moyuk gi mony'cesh yansan mo tani uni ta e ma pali/ mo goma Arungimis mo be. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di bu'thki uni gwansan kun yukayuk mo eya mak buni jin ishkina uni agany mo be. ²⁰ Dhali dok/ e a'di 'kwarkunu mo ki: Tapa a'di mishki gwo kun kuluma 'kwani kun yukayuk ibwa mo kun ta gwo kun ta pe'th mo. ²¹ Wakan wathin tal 'dey kamu/ midi mii dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo gom 'kwani mo be. Haali/ aris to 'baar mo ta kum bum mo be ²² wakki/ ta ji ma Buulus mo walla ji ma Abulluus mo walla Sapa mo walla mony'cesh mo walla mondiki/ e mo walla mowu mo walla mo kun 'kon shwane/ mo walla mo kun mini 'ko yilan kamu/ mo tani aris to gwansani 'baar mo tani uni ta kum bum mo be. ²³ Dhali um ta ku ma Kristhos mo dhali Kristhos ta ji ma Arungimis mo be.

4

Mii jin Miina Imandhunu ki She/ mo

¹ Dhalka aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ibuk ana ka pije/ mo ki ana itana cin'kina/ ma Kristhos mo dhali imandhu to mo

gom gwo ma Arungimis jin cinu mo ki jim bag mo. ² Bakata 'te/ a'di itheke'thkunu gwo mo gom imandhu to mo ki uni minu gam mo ki uni mini ta uni kun ta isinj gana/ mo. ³ Hili, ki aha/ mo tani a'di ta ari to jin gwa'da'd mo ki aha/ minu 'taki 'koki pal mo ki um mo walla ki gwon dwall gi wathi/ en'thinj kamu/ mo. Aha/ dinaki dwall isi is pem gwo mo si'dayi. ⁴ Haali/ aha/ mola torj kamu/ nyith apo/ is pem mo. Hili ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki di ki dar gi mii 'ba/ mo. A'di ta Tapa jin nyithki aha/ mo be. ⁵ Wakan dhalku/ ki ci 'twa/ gwon dwall ntwa/a/ ka tee mo, ntwa/a/ ki Tapa diki pu'd mo, a'di jin midi dhu aris to 'baar mo e monkush mo, aris to kun diku 'kup shwane/ mo e mondhurumi'd mo. Dhali a'di midi thisa dum pa tor mo. Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini bu'th 'twa/ manj 'peni Arungimis mo be.

⁶ Aha/ dhukina ris gwo gwansan gom is pem si'da/ mo dhala Abulluus si'da/ gom gway bum mo kun tana wak mo ki um si'da/ mini da/ar 'peni aman mo mmo'ko mo me'd isi gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo, ki jan tal 'denj kamu/ 'peni um mo midi diki pe mii i is mo apowa kamun kamu/ mo. ⁷ Haali/ aja a'di jin hilki to gunn kun 'ko ki she/ e um mo? Ata tana um mo wakki/ um 'konuki ci to mo? Dhali yan'ko'd wakki/ a'di bu'thkina um mo tani atinta dhuna um 'ba/ ki ca mo me'd wakki/ a'di diki ta to jin cinu ki me'd mo?

⁸ Um 'tu'dkunu mo hila/ mo be. Um ta 'kwani kun ta pa ki pa mo hila/ mo be. Ki dar gi aman mo tani um waran ki imalik mo. Dhali aha/ onayi ki um mini jiya ji moyi. Wakan ki aman mina 'taki nyak tapa ta ki um mo. ⁹ Haali/ aha/ tosha ka Arungimis a'di dhuki aman mo ki uni kun dhunu ki she/ mo mmota kunj 'ko'd mo me'd 'kwani kun toru gwo 'twa/ a 'cesh mo

mmowu mo. Haali/ aman takina businye/ gom 'kwaniny'cesh mo dhali gom iman'doyu gwo mo dhali gom 'kwani mo be. ¹⁰ Aman takina pus mo gom gway ma Kristhos mo be, hili um a'di iyukayuk eya Kristhos mo. Aman 'ka'dkina is mo. Hili um a'di i'bi'thkina is mo. Um a'di ishunkunu mo ki montak mo. Hili aman iwakkunu mo be. ¹¹ E mo yansan shwane/ mo tani aman 'koshkina te/ mo dhali bu'thkina yi'de/ mo. Aman hatha to hi'th 'ko'd mo dhali kanjamkina is ki kanjam mo gom mondor mo dhali aman dara gi gu'b mo be. ¹² Dhali aman miikina atu'c mo mmomiiya tu'c ki me'd bam gana/ mo. Ki aman sorkunu mo tani aman 'bora 'bor mii mo. Ki aman to'ckunu bwa mo tani aman 'dimkina 'kup mo be. ¹³ Ki aman yerkunu is ki gway ki gwonthus mo tani aman malaskina gwo mo. Aman warkina mo dhali shwane/ wa e ka duhal gi 'kwaniny'cesh mo dhali aman wana e ki to jin dhi'thkunu aris to nyo/o'di 'baar mo be.

¹⁴ Aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mmodhu um ki mon'the is mo, hili mmorum um ki gwo mo me'd ucim pem kun enka/ ki mo/ en gana/ mo be. ¹⁵ Haali/ um bala tanki imanshu um bway ki gwo mo kun wana risa eya Kristhos mo. Dhali um yisa tanki ibabam bum ka ris yisa. Haali/ aha/ wara ka babam bum eya Kristhos jin ta'da Yesu mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹⁶ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo wakan ki um mini ta imanthok aha/ mii mo be. ¹⁷ Wakan a'di ihashkika/ uma Timuthawuus mo, ya/ m pem jin enka/ ki en gana/ mo dhali a'di jin ta'da a'cim pem jin ta isinj gana/ e Tapa mo, a'di jin midi rogom um ki gwo mo gom miim pem eya Kristhos mo me'd jin torka/ uni gwo mo eya ris mo 'baar mo eya kaniisa ki she/ ki she/ mo be. ¹⁸ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo me'd jin oka/ ki aha/ mina diki yaku/ i um

mo. ¹⁹ Hili aha/ mina yaku/ i um ki 'dishe/ mo wakki/ a'di ta bwa gi Tapa mo dhali aha/ mina nyith mom'bi'th gi 'kwani gwansan kun dhu 'ba/ ki ca mo, yisa gom gwom buni 'te/. ²⁰ Haali/ Bampa/ ma Arungimis mo tani diki ta gom gwo mo hili gom mom'bi'th mo be. ²¹ Um 'kona gwonta ibwaye? Miga/ yaku/ i um ki cwa jin doruwa dor mowa? Walla ki mo/en e shi/in gi monjkar bwa ki gwa'd mo?

5

Gwon Dwall Apo/ Mii jin Miinu Cal mo

¹ Gwo be'dkunu ki mo jin miinu miinyal mo ishki'd mo e bwaman um mo dhali ji gi wakansan gamkunu mo yisa isi bwaman 'kwani kun 'kon ka po/ ki dar gi ji gi lunju mo. Haali/ wathin kamu/ ishki'd e ash gi com mo. ² Dhali um dhu 'ba/ ki ca mo. Um ka ba/ imini 'taki dhal mii yan e i is mo mmoko mo. Dhalki a'di jin miiki mii yansan kan san mo tani uru ka pije/ 'peni bwaman um mo.

³ Bahili ki aha/ pina e bunjwar is tani aha/ nyakkina di ki um mo e shi/in mo. Dhali me'd jin dika/ e bun'kus bum mo tani aha/ cikina 'twan gwon dwall mo hila/⁴ e gway gi Tapa Yesus apo/ wathi/, a'di jin miiki ji gi ta thus kansan mo be. Ki um tul is mo tani dhali shi/in pem nyak di ki um mo tani nyakki mom'bi'th gi Tapa Yesus bana mo be tani ⁵ um mini mii ciki wathi/ yansan mo ka Setaan mo gom mo jin minu 'ce'd a'di sho'k mo e bunjwar is mo, ki shi/in piti minu woth mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

⁶ 'Bam bum kun dhuna um ki ca mo tani yisa 'borona. 'Kona um ki misha ki ara cumata gwa'dga/ seki'da ga'bula gana'th ki 'twan'dap mowa? ⁷ Dhagami acumata dhamo/ mo ki um mini ta agana'th kun ta kun this mo me'd jin 'kona um ka jin gana/

ki dar ga cumat mo. Haali/ aKristhos jin ta ari ka'bal bana gi mompe'kupanyolos mo tani a'di miikunuwa bas mo be. ⁸ Gom a'di gi wakan mo tani dhalki ana nyonja montul is jin yukuwa yuk mo, yisa ka cumata dhamo/ mo, a'di jin ta'da cumat gi mii kun dupa dupi e mo dhali mii kun 'koki ta miinjkar/e mo yisa, hili ki maanjuthu'd jin dar ga cumati e mo, a'di jin dar ki washila/ mo dhali jin ta gwonj gana/ mo be.

⁹ Aha/ 'kwarkina um gwo e gwom pem mo ki um mini 'koki ce e ki imanmii miinyal mo. ¹⁰ A'di yisa ta 'pemen gwo mo gom imanmii miinyal gi mony'cesh yan mo walla imanta a'thothum bwa mo walla imandil to mo walla imanlunj tompinycon mo, haali/ wakki/ a'di wakan mo tani ki ton ta'da ta imina / e diki ya ka pije/ 'peni mony'cesh mo, eee.

¹¹ Hili aha/ dhala mii yan e i is mo mmo'kwar gwo mo e um mo ki um mini dhalku/ ki ce e nyakki a'din 'de/ yin jin ta'd gi gway ma kam piti mo wakki/ a'di dina mii m'ba/ mo gom miinyal mo walla mmota a'thothum bwa mo walla mmota amanlunj tompinycon mo walla mmota amansora sor mo walla mmota aman'kosh ma su mo walla mmota amandil to mo hili isi kan mo um mini dhalki to ki nyakshwa ki a'dinthus 'de/ yan mo be. ¹² Haali/ a'di diki ta miim pem mmodwall gwo gom uni kun 'kona pije/ mo. A'di diki ta uni gwansan kun 'kon eya kaniisa kun mina um idwall gwo mowa? ¹³ Arungimis a'di dwalli uni gwansan gwo mo kun 'kona pije/ mo be. Uri a'di jin ta thus ki thus kan 'peni bwam um ka pije/ mo ma.

6

Mmo'koki So Ce Ibwambori 'Kwani kun Dar gi Gwo jin Gamu Is mo

¹ Wakki/ jan tal 'denj kamu/ 'peni um taki'd gi gwo jin 'konuki bath

mo apowa kam piti mo tani a/ mina a'di iya mo e bwambor ma hakuuma mo, uni gun 'konuki dhu ki she/ mo goma Arumgimis mo mmodhal uni kun dhu nu ki she/ e i is mowa? ² 'Kona um ki misha, ki uni kun dhu nu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani mini dwall 'kwaniny'cesh gwo mowa? Dhali wakki/ 'kwaniny'cesh minu dwall gwo ki um mo tani a/ um bunya/ 'koki ha me'd mo mmoddwall ushi gwon gwa'dgaa? ³ 'Kona um ki misha ki ana mina dwall iman'doyu gwo gwo mowa? Bakatayee bathu mii gi mondiki/ e yan mo? ⁴ Wakki/ um ta gi gwon dwall mo tani atinta dhuna um uni mo ibwambori uni gun piskin mo eya kaniisa mo? ⁵ Aha/ ona gwo yansan mo mmo'the um is mo. A/ wathin kamu/ bunya/ diki yukayuk mo ibwam um mo jin midi 'kosh jwa mo mmonyith gwo mbwaman ma wak piti gom ikam mowa? ⁶ Haali/ akama kamu/ yaki'di bwambor ma hakuuma mo mmo/o gwo apowa kam mo dhali a'di ibwambori uni gun dar gi gwo jin gamu is mo.

⁷ Mmota gi shi/ ushi gwon dwall mo ka rem 'kup mo tani a'di ta mii jin pinu um e mo. Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo mmo'kosh is ka nyor mo gom tonthusa tiya mo? Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo ki um minu dil mo? ⁸ Hili um ki is bum mii tonthus mo dhali dila dil mo dhali isi kan iwak bum gana/ dilkina um mo be.

⁹ 'Kona um ki misha ki uni gun 'koki mii mii kun ta kun kar/ e mo tani mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo? Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Walla uni gun ta imanmii miinyal mo walla uni gun ta imanluṅ tompinycon mo walla uni gun ta cal ki cal mo walla uni gun cek ma du mo walla uni gun ha'k 'pen ceṅ gwas mo ¹⁰ walla 'kwanin 'di/ mo walla iman'thoth bwa mo walla iman'kosh ma su mo walla imansora sor mo walla

imandil to mo tani uni mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹¹ Dhali kun tiya ta ku gi wakan e um mo. Hili um lamkunu mo, um dhukunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali um dhukunu mo ki mo ma kar/ e mo ki gway gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali ki gway gi Shi/ in Dheleladhelel ma Arumgimis bana mo be.

*Kari Arumgimis ki Ca mo e
Bunḡwar Is Bum mo*

¹² Aris to 'baar mo tani dhala gwonkan aha/ bway mo, hili aris to 'baar mo yisa ta gi shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo be. Aris to 'baar mo dhala gwonkan aha/ bway mo, hili aha/ mina diki dhal is pem bway mo mmota cinkina/ gom to gunni 'baar mo. ¹³ Tonteyi gom bwa mo dhali bwayi gom tonte/ mo. Dhali Arumgimis midi 'ce'd jin tal 'den kamu/ sho'k mo dhali jan kamu/ mo. Bunḡwar is yisa uku gom mii jin miinu miinyal mo. hili gom Tapa mo dhali Tapa gom bunḡwar is mo be. ¹⁴ Dhali Arumgimis 'de'kki Tapa mo dhali a'di si'da/ midi 'de'k ana mo e mom'bi'th piti mo be. ¹⁵ 'Kona um ki misha ki bunḡwar is bum ta to is goma Kristhos mowa? Gom a'di gi wakan mo tani a/aha/ mina gu tom bunḡwar is ma Kristhos mo dhali mii uni ki to is jin miinu miinyal mowa? Aggi. ¹⁶ 'Kona um ki misha ki a'di jin gamki is piti is mo ki a'di jin miiki miinyal mo tani talki isa 'de/ mo uni ka yima? Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Uni su/ mini tal bunḡwar isa 'de/ mo be. ¹⁷ Hili a'di jin gamki is piti me'd ki Tapa mo tani wara'd gi shi/ ina 'de/ e a'di mo be. ¹⁸ Shipiti/ a ḡwaca/ mo 'peni mo jin miinu miinyal mo. Aris miinthus tiya 'baar mo gun miina wathin kamu/ mo tani a'di ta jim por ma pije/ gi bunḡwar is mo, hili miinyal jin miina wathi/ miinthus mo tani a'di miiki miinthus apo/ bunḡwar

is pitin̪ gana/ mo be. ¹⁹ 'Kona um ki misha ki bun̪gwar is bum ta monya' b gi Shi/ in Dheleladhelel jin di e uma? a'di jin takina um 'peni Arungimisa? Um yisa ta uni gun ta ku gi is bum yisa. ²⁰ Um yolku nu ki she/ yol jin 'bitha' bi'th mo. Wakan kari Arungimis ki ca mo e bun̪gwar is bum mo.

7

Gwo jin Toco'd Isi gom Gwo gi Miimash mo

¹ Dhali isi gom gwo gun baṭhu mo gom gwo kun 'kwarkina um mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd mo jin mina wathi/ diki 'disha 'bom is mo ba/. ² Hili gom mompal gi mo jin miinu miinyal mo tani 'kwaniṅ gwaṭh ka 'dete/ 'dete/ mini mii ta gi up bunin̪ gana/ mo dhali up ka 'dete/ 'dete/ mo tani mini mii ta gi ikathim bunin̪ gana/ mo. ³ Wathin̪ gwaṭh midii mii kar ashim piti ki kar 'pempaṅ gana/ mo dhali wakan si'da/ ashim piti midii kara katham piti ki kar 'pempaṅ gana/ mo be. ⁴ Haala 'bom midii mol ta tapa gom bun̪gwar is pitin̪ gana/ mo, hili wathin̪ gwaṭh a'di ita'd mo. Wakan si'da/ wathin̪ gwaṭh midii mol ta tapa gom is pitin̪ gana/ mo, hili a'bom a'di ita'd mo be. ⁵ Dhalku/ ki ush ka rem 'kup mo, isi ciki/ wari ki gwo jin gamu me'd mo gom ari mo mo, ki um mini mii ga/ is bum mo mmo'tho mo. Dhali hili gam is mmonṭal 'de/ ṅ'ko'd mo isi ciki/ ka Setaan midii diki pal um mo mmo/atha um mo jin 'timuwa du mo. ⁶ Aha/ ona gwo yansan ki sheshkon mo, yisa mmokan gwowa. ⁷ Aha/ onayi ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki wa e ki aha/ ki is pem mo. Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni takin gi to gun cikunu ki me'd mo ki ji mum mo ki is buni mo 'peni Arungimis mo, jan ṭal 'den̪ kamu/ ki ji en 'den̪ kamu/ mo dhali jan kamu/ ki ji en 'den̪ kamu/ mo.

⁸ E 'kwani kun 'koki mash mo dhali up kun wuna ikathim buni mo tani aha/ ona ki a'di ta shi/ miim 'boro'd gom uni mmo'ko kan ki laṇa/ mo me'd aha/ mo be. ⁹ Hili wakki/ uni molona du bu'th mo mmo'tim mo tani uni mini mii mash mo. Haali/ a'di 'boro'd mmomash mo mmodhal mii e i is mo mmodhu e ki 'thir 'thir gom mon'dap e mo be.

¹⁰ Gom uni gun mashkin mo tani aha/ kana gwo mo, dhali hili aha/ yisa, Tapa mo, ka 'bom midii diki mii kwa/ bwa 'pena katham piti mo ¹¹ (hili wakka yim midii mii kan mo tani dhalka yim di'd ki laṇa/ mo mmodiki mash mo walla si'da/ dhalka yim o gwoṅ gwam mo uni ka katham piti mo) – dhali ka katham si'da/ midii diki mii thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo.

¹² Gom um gun boṅkin mo si'da/ tani aha/ ona gwo mo, Tapa yisa, ki wakki/ akam ta gi ash mo jin diki gam gwo is mo dhala yim gam gwo me'd mo mmonyak ca'b ki a'di mo tani a'di midii mii diki thoson gwo mo mmodhala yim 'pen mo. ¹³ Wakka 'boma kamu/ si'da/ ta ga katham piti jin dar gi gwo jin gamu is mo tani dhali a'di ki gam gwo me'd mo mmonyak ca'b ka yim mo tani ayim midii mii diki mii thoson gwo mo mmodhal a'di 'pen mo. ¹⁴ Haali/ wathin̪ gwaṭh jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo gi ash mo be. Dhali a'bom jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo ma katham mo. Wakki/ a'di diki wakan mo tani uṇim bum si'da/ minu dhu gi ku gun 'koki dhelel mo. Hili me'd jin oka/ mo tani uni dhunu me'd ku gun dhelelin moyi. ¹⁵ Hili wakki/ amannyak ca'b jin dar gi gwo jin gamu is mo ona bwa mmokwa/ bwa mo tani dhalki a'di miinu wakan mo ma. Ki mo gi wakan mo tani akama kamu/ walla 'bwa-hama kamu/ minu 'koki deḅ mo ki

gwo yansan mo. Haali/ Arumgimis yuḵ ana mo gom moṅku'th is mo be. ¹⁶ A'boma, /e mini diki mish bunya/ waḵki/ /e mini woṭha kaṭhim pini mowa? Wathinḡ gwaṭha, mina /e diki mish bunya/ waḵki/ /e mini woṭh ashin mowa?

Mii gi Mondiki/ e jin Karkina Tapa mo

¹⁷ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo shuna shu/ um bway mo e mii gun tora Tapa uni mo mmomii mo dhali e a'di jin yuḵkin ma Arumgimis uni mo mmomii mo. A'di ta gwoṅkan pem goma kaniisa 'baar mo be. ¹⁸ Wathinḡ kamu/ di'da ki a'di 'ciṭhḡkunuwa munyal yis mo hila/ me'd jin yuḵkunu a'di mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmoṅap mo mo mmowar mo gi a'di jin dinuki 'ciṭha/ munyal yis mo. Wathinḡ kamu/ di'da jin yuḵkunu mo ki a'di dinuki 'ciṭha/ munyal yis mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmoṅap mo mo jin minu 'ciṭha/ munyal yis mo. ¹⁹ Haali/ mo ma munyal yis jin 'ciṭhu/ mo tani walla mo ma munyal yis jin dinuki 'ciṭh mo tani mii toṅ kamu/ yisa, hili mmodhu gwoṅkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁰ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii 'ko kan mo e mom buni ki she/ ki she/ mo e mo kun yuḵkunu uni mo be. ²¹ /E ta ciṅkina/ jin yolu mo ki /e yuḵkunu mo 'taa? Dhalku/ di'd kan mo. Hili waḵki/ /e mini 'taki mish gam mom pini jin dina /e ki 'kus mo tani miyi /e 'te/ ki is pini 'baḡany mo ma. ²² Haali/ a'di jin yuḵkunu mo e Tapa mo tani me'd jin tana a'di ciṅkina/ jin yolu mo tani a'di ta wathi/ jin di'd ki 'kus mo e Tapa mo. Wakan si'da/ a'di jin di'd ki 'kus mo me'd jin yuḵkunu a'di mo tani a'di ta ciṅkina/ jin yolu mo jin ta ji ma Kristhos mo be. ²³ Um yolḡkunu mo ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Dhalku/ ki mii dok/

e ta ciṅkina/ gi 'kwani kun mini yol um mo. ²⁴ Wakan iwaḡa, aris mo gunn kun yuḵkunuwa yuḵ ka 'dete/ 'dete/ mo tani dhalki a'di ca'ba'd mo nycine/ mo nyaḡka Arumgimis mo.

Ku gi 'Koki Mash mo dhali ku gi Wuna Ikath mo

²⁵ Dhali isi gwo gom uni kun 'koki mash mo tani aha/ dara ki gwoṅkan 'peni Tapa mo. Hili aha/ cikina um ayisany pem mo me'd wathin 'de/ jin ta a'di jin taki'd gi momiimii gi Tapa jin minu gam is ki isinḡ gana/ mo. ²⁶ Aha/ tosha gom mo jin 'konu ka cis e buṅ'kus bana shwane/ mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd gom wathi/ mmoḡa'b mo kan me'd jin ca'ba a'di mo be. ²⁷ A/ e deḡkunu ki ashin mowa? Dhalku/ ki ṅap bway mo mmodi ki 'kus mo. A/ e din ki 'kus mo 'pena 'boma? Dhalku/ mii ki tash mo mmoṅap momash mo. ²⁸ Hili waḵki/ /e ki mash mo tani /e mii miinthus yisa. Dhali waḵki/ nyara/ masha'd mo tani ayim mii miinthus yisa. Hili uni gwansan kun mashkin mo tani uni mina gwo gi mony'cesh ibal is mo mmoṭo'c bwa mo be dhali aha/ ona bwayi mmo'tash a'di 'twa/ 'peni um mo. ²⁹ Hili 'pemen gwo yan jin oka/ mo tani iwaka, atee jin karu mo tani a'di kuṭakuṭ mo be. 'Peni shwane/ mo tani dhalki uni gwansan kun ta gi up mo tani 'kon mo kan mo me'd uni gun daran mo, ³⁰ dhali uni gwansan kun gwokin mo tani me'd jin 'kona uni ki ko mo, dhali uni gwansan kun 'kun-ykina bwa mo tani me'd jin 'kona bwa uni ki 'kuny mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo tani me'd jin 'kona uni ki dar gi to mo, ³¹ dhali uni gwansan kun usi mony'cesh is mo tani me'd jin 'kona uni ki us mony'cesh is ki sule/ mo. Haali/ yir gi mony'cesh yansan di'd mo mmope mo be.

³² Aha/ ṅapa um mmo'ko ki 'kus 'peni mo jin ananu is mo. Dhali wathi/ jin diki mash mo tani a'di

ananki is piti mo gom to gi Tapa mo, ki a'di midi mii mii gun 'bor Tapa bwa mo be. ³³ Hili wathi/ jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bor ash bwa mo. ³⁴ Dhali wakan mo tani to gun koca a'di e nycine/ mo tani uni kwa/u bwa mo. Dhali a'bom jin diki mash mo walla nyara/si'da/ mo tani uni ananki is mo gom to gi Tapa mo jin mina uni dhu bun^gwar is buni ki she/ mo ki jin kog^u/ mo dhali shi/in buni si'da/ mo. Hili a'bom jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bora kath^{im} piti bwa mo. ³⁵ Aha/ ona gwo yansan gom shi/ miim 'boro'd gom mowoth^h bum mo, yisa mmodhu uma nyoki 'ba/ mo, hili mmodhush uma du mo ki shush gana/ mo jin mina umi ku'th is mo gom Tapa mo ki dar gi miinj kamu/ mo be.

³⁶ Wakki/ wathin tal 'deⁿ kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di diki mii mii kun mini ha me'd mo gom mondosh piti mo tani wakki/ bwa en'dap piti 'bitha'bi'th mo tani dhali wakki/ a'di minu mii mii mo tani dhalki a'di mii a'diyi jin o a'di bwa mo. Dhalki uni mashan mo. A'di ta miinthus yisa. ³⁷ Hili ma, a'diyin jin telu sho'k mo mmodosh mo eya dum piti mo tani dhali dar gi mo jin 'deke'thki a'di mo tani, hili si'da/ a'di ta gi bwa mo mmo'tima du mo dhali ta gi gwo ibwa eya dum piti mo gom mii yansan mo tani mmokara yim mo me'd jim piti jin dosha a'di mo tani a'di mii miim 'boro'd mo be. ³⁸ Wakan be, a'di jin mashki'da yim jin dosha a'di mo tani mii'd ki 'bore/ mo ba/. Dhali a'di jin tukki mii mash is mo tani a'di midi bol mii e mo.

³⁹ A'bom a'di deka gwonkan ma kath^h mo me'd jin din ma kath^h ki e mo. Ayim di'd ki 'kus mo mmo-mash mo 'ko'di jwa ma kath^h mo e a'di jin o'da yim bwa moyi, hili e

Tapa mo be. ⁴⁰ Hili eya yisany pem mo tani ayim a'di mina bwa 'bor ki nyanye/ mo wakka yim midi ca'b kan me'd jin ca'b ma yim mo. Dhali aha/ tosha si'da/ ki aha/ tana gi Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis mo be.

8

Tonte/jin Thenu Tompinycon mo

¹ Dhali isi gwo gom tonte/ jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki ana 'baar mo tana gi monyith yani 'baar mo. Monyith jin pe'di mis mo hili mo/en a'di nyan'ki'da nyan mo be. ² Wakki/ jan tal 'deⁿ kamu/ ta'd gi gwalal mo mmo/o ki a'di mishi toⁿ kamu/ mo tani a'di yisa mishki'd naskina/ to jin mina a'di 'taki mish mo ka ba/. ³ Hili wakki/ jan tal 'deⁿ kamu/ enki'da Arungimis mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin mishu ki a'di mo be.

⁴ Isi gwo gom tonte/ jin shwanu jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki aris tompinyconi 'baar mo 'koki ta to gun 'ko ki 'ko 'koⁿ gana/ mo, dhali kan mo tani Arungimisa kamu/ yisa di'da jasi a'di 'deⁿ gana/ mo be. ⁵ Haali/ bala arisa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo tani uni nala/ pelena kun 'kon e momis mo dhali e mony'cesh mo. Isi kan ka jin ganayi arisa rum nala/ pelena dhali amariny tapa mo tani ⁶ hili gom ana mo tani Arungimis tal 'de/ mo a'di jin ta'da Baba mo dhali 'peni a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali gom a'di mo tani ana 'kokina mo, dhali Tapan 'de/ mo jin ta'da Yesus Kristhos mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali e a'di mo tani ana 'kokina mo be.

⁷ Bahili, aris 'kwani 'baar mo yisa tan gi monyith yan mowa. Hili kun tiya mmo'kokina uni isa dhamo/ mo ntagi shwanesan mo mmobotki mii mo mmoluj tompinycon mo tani uni shwaki tonte/ mo me'd

a'diŋ gana/ jin thenu tompinycon mo, dhali 'twa/ ma dum buni mmo'ka'dkunu uni is mo tani shi/ kunu mo be. ⁸ Tonte/ midi diki mish ana sus eya Arungimis mo. Ana minu mii ki shi/ yisa waŋki/ ana 'konaki shwa a'di mo dhali ana minu 'bor mo yisa waŋki/ ana ki shwa a'di mo. ⁹ Hili miim pini i e ki 'bore/ 'te/ mo isi ciki/ mom pini jin dina /e ki 'kus kan mo midi 'taki war ki mo jin gola /e agol mo gom a'diŋ kamu/ jin 'ka'da is mo. ¹⁰ Haali/ waŋki/ wathiŋ kamu/ ki par /e e mo, / e jin ta wathi/ jin nyithki to mo, mmoča'ba /e eya tharabeesa e gu'b gi luŋu tompinycon mo tani mina a'di mii diki raŋ is piti mo waŋki/ bwan 'twam piti 'ka'da is mo mmoshwa tonte/ jin thenu tompinycon mowa? ¹¹ Dhali wakan gom monyith pini mo tani wathi/ yansan jin 'ka'da is mo tani a'di 'ce'dkunu sho'k mo be, a'di jin ta'da akan jin wun ma Kristhos mo be. ¹² Wakan miinthus jin miikina /e apo/ iwak pini mo dhali mmodhuna /e jama/ e 'twa/ ma dum buni mo ki uni 'ka'da is mo tani /e miiki miinthus apowa Kristhos mo be. ¹³ Wakan waŋki/ tonte/ rakki'da kam pem mmobit mo tani aha/ mina diki shwa a'di mo isi ciki/ ki aha/ mina diki raŋa kam pem mmobit mo be.

9

Mii gun Dhalu Imandhunu ki She/ Bway mo Mmomii mo

¹ Dika/ ki di ki 'kus mowa? Dika/ ki ta a'di jin karu ki she/ mowa? Dika/ ki par Tapa Yesus bana e mowa? 'Kona um ki ta uni gun ta kuma tu'c pem e Tapa mowa?

² Waŋki/ gom kun tiya mo tani aha/ dinaki ta a'di jin karu ki she/ mo, hili isi kan um ta kum pem kun cilka/ mo haali/ um ta to jin 'dapuwa 'dap goma tu'c pem mo mmotaka/ a'di jin karu ki she/ mo gom Tapa mo be.

³ Gwo yansan ta gwom pem jin 'ce'dka/ she/ mo gom uni gwansan kun mini dot aha/ mo be. ⁴ 'Konuki dhal am bway mo mmoshwa tonte/ mo dhali mmopi to mowa? ⁵ 'Konuki dhal am bway mo mmota gi up mo me'd jin tana unin tiya gun dhunu ki she/ mo dhali ikam gi Tapa mo dhala Sapa mowa? ⁶ Walla aBarnaaba a'di 'deya dhali aha/ am 'cena inonu mo mmomisha tu'c mii gom mo jin 'konu mowa? ⁷ Kaja a'di jin midi miya tuca askar ka guurush pitin gana/ mo? Kaja a'di jin midi si amura'th mo mmodiki shwa maman 'peni a'di mo? Kaja a'di jin ta'd gi tonkal mo jin midi diki uma ko 'peni unin tiya mo?

⁸ Gwo yansan oka/ ki moshirr gi wathi/ mowa? Dina gwonŋan jin cinu ki o gwo mo jin nyakka'd kan mowa? ⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo e gwonŋan ma Musa jin cinu mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo. Arungimis kulumki gwo ibwa mo goma morbip mowa?

¹⁰ Dina a'di ki o gwo gom gway bana 'baar mo ki 'bil 'bila? A'di 'kwarkunu mo gom gway bana mo haali/ amangora 'cesh mo tani midi 'taki gora 'cesh ki mo ma 'tej kape/ mo dhali amantor to mo tani midi tor to ki mo ma 'tej kape/ mo mmogamkina a'di emen to en tiya mo. ¹¹ Waŋki/ aman sina to gi shi/in gun 'boron mo e bwaman um mo tani a'di cana mii kagahara gara/ waŋki/ aman mina gam to 'peni um gom bungwar is mowa? ¹² Waŋki/ kun tiya uni tan gi to gwansan 'peni um mo tani mina am 'koki ta ki nyanye/ si'da/ 'peni uma?

Hili aman 'konaki bu'th bway jin dhalu aman mo mmomii kan mo. Hili aman 'dimkina 'kup mo e to gunn mo mmodhal mii e i is mo mmokar to jin gol 'kwani mo e bway gi gwom 'borga/ ma Kristhos mo be. ¹³ 'Kona um ki

misha ki uni gwansan kun miiki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani gamki tonțem buni mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni gwansan kun miiki to mo eya gwața/ jin miinuwa bas mo tani gamki to 'peni to jin 'cițhu/ 'kus mo mmomiiya bas mowa? ¹⁴ E bway jin nyakka'd kan mo tani Tapa a'di kanki gwo mo ki uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo mini 'taki gam moŋ'kom buni jin mina uni 'ko ki 'kom pa mo ki gwom 'borga/ mo.

¹⁵ Hili aha/ dinaki bu'th bway țal 'deŋ kamu/ mo jin dhalu aha/ mo mmomii wakan mo walla aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mo mmogam ari toŋ kamu/ gi wakan mo. Haali/ aha/ wari mina dhal mii e i is mo mmowu moyi mmodiki dhal aha/ bway mo mmoci aha/ a'di jin midi dhal aha/ mmokar 'ba/ ki ca mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ aha/ cina gwom 'borga/ mo tani a'di midi diki dhal aha/ bway mo mmokar 'ba/ ki ca mo. Haala țu'c jin țucu mo tani a'di 'thinu apo/ aha/ mo. Wayyi e aha/ mo wakki/ aha/ dinaki ci gwom 'borga/ mo. ¹⁷ Haali/ wakki/ aha/ mina mii yansan ki bwam pem gana/ mo tani aha/ tana gi to jin ish kumma/ mo. Hili wakki/ aha/ dinaki mii mii yansan mo ki bwam pem gana/ mo tani aha/ 'dapkina ki a'di jin ta'da mandhu to mo. ¹⁸ Wakki/ a'di wakan mo tani tom pem kun taka/ mo mmo/ ish kumma/ mo tani ta'da ta mo? Jasi a'di 'de/ jin wa cikise/ mo be: Ki gwom pem jin cika/ mo tani aha/ mina ci gwom 'borga/ ki me'd mo ki dar gi ton doț mo, mmodiki bu'th bway mo jin dhalu aha/ mo mmomii mo e gwom 'borga/ mo be.

¹⁹ Haali/ aha/ ka ba/ dina ki 'kus 'pena ris 'kwani 'baar mo. Aha/ kara is pem mmota ciŋkina/ goma ris 'kwani 'baar mo ki aha/ mina 'taki gam 'kwani ki nyanye/ adu is mo. ²⁰ Gom 'Kwani

Yahuuda/ mo tani aha/ warkina ki Wathi/ Yahuuda/ mo mmomiga/ mish gam 'Kwani Yahuuda/ adu is mo. Gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwoŋkan jin cinu mo tani aha/ warkina ki a'di jin di'd e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo - aha/ bala dinaki di e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan kun 'koni bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu adu is mo be.

²¹ Gom uni gwansan kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin cinu mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin di'd ka pije/ 'peni gwoŋkan jin cinu mo - yisa mmodarka/ gi gwoŋkan jin cinu ka karambuye/ 'kup ka Arumgimis mo yisa hili ibwan'kwariny gwoŋkan ma Kristhos mo be - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan adu is mo kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin cinu mo be.

²² Gom uni gwansan kun 'ka'da is mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin 'ka'da is mo ki aha/ mina gam uni gwansan adu is mo kun 'ka'da is mo. Aha/ warkina ka mandhas is pem bway mo gom 'kwani 'baar mo tani ki aha/ mina 'taki ta kun tiya is ki me'd mo, ma ki 'pemen yan kan mo be. ²³ Aha/ miikina a'di 'baar mo gom gway gi gwom 'borga/ mo ki aha/ minu 'taki pwak mom'bor miim piti mo be.

²⁴ 'Kona um ki misha ki e mo jin paru sho'k mo tani aris uni gun dhunu mo mmopar sho'k mo tani uni parki sho'k mowa? Hili jasi a'din 'de/ a'di ibu'thki tontaki. Wakan soyi mo ki um mini bu'th a'di mo. ²⁵ Aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo kun ta imanlo'ba lo'b mo kun birina bir mo tani uni 'timkina adum buni mo goma ris en ton tiya mo be. Uni miiki a'di mo mmobu'th toŋ'kup jin midi pu/ mo. Hili ana miikina a'di mo mmobu'th toŋ'kup jin midi mol pu/ mo be. ²⁶ Nye, aha/ dinaki gus ka kar 'kup mo. Aha/ dinaki hi'th toŋ'kulush ime'd mo mmomiiya bumbum 'te/

mo. ²⁷ Hili aha/ t̩uk̩kinkina is pem ki me'd mo dhali aha/ dilkina is pem ki me'd si'da/ mo tani isi ciki/ 'ko'di gwom pem jin cika/ kun tiya mo tani aha/ ki is pem mo mina 'taki ta a'di jin minu this waḵ mo be.

10

Gwo jin Rumu Apo/ Mii jin Luḵu Tompinycon mo

¹ Aha/ ḵapa um mo mmomish mo mo iwak mo, ki ibabam bana 'baar mo 'kokin mo e bwar'kwariny ma rak mo dhali uni 'baar mo pekin isi bwaman yi'deḵ k̩umma/ mo. ² Dhali uni 'baar mo 'kokunu mo mmocuḵ mo ki mii ma Musa mo eya rak mo dhali ki k̩umma/ yi'de/ mo be. ³ Dhali uni 'baar mo shwaki tonten tal 'de/ mo jin ta to gi shi/ in mo ⁴ dhali uni 'baar mo piki tompin tal 'de/ mo jin ta ki ji gi shi/ in mo. Haali/ uni pikin 'peni to gi shi/ in yan jin ta wosh mo jin bathki uni nsho'k mo dhali Wosh yan mo tani a'di ta'da Krist̩hos mo be. ⁵ Bahili unin tiya ka woho/ mo tani Arumgimis dina bwa ki 'bor mo gom uni mo haali/ uni ta'kkunu mo e bwam ma sho mo be.

⁶ Dhali to gwansan uni ta gwo kun rumu gom ana mo ki ana mina bwa 'koki o mo mmomij tonthus mo me'd uni mo be. ⁷ Dhalku/ ki luḵ tompinycon mo me'd unin tiya mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: 'Kwani gwansan uni 'koki 'pena 'cesh mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmocu mis mo mmosa mo be. ⁸ Ana mina mii 'koki dhal is bana bway mo e mo jin miinu miinyal mo me'd kun tiya mo kun miikin kan mo dhali 'kwani kun tana alaapi iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka kwara mo kun ta'kki jwa mo me'd kurkun ka tente/ mo. ⁹ Ana mina mii dhalku/ Tapa ki mii pal mo me'd jin miikina kun tiya mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k mo ki tasha/ kun shi/ ma ti'd ki shi/ mo. ¹⁰ Walla ana mina mii

dhalku/ ki miiya gumgum mo me'd kun tiya kun miikin mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ka Man'ce'd uni Sho'k mo be. ¹¹ Dhali mii gwansan miiki uni mo mmota to kun rumu uni mo. Hili uni 'kwarkunu mo gom mo jin minu ye'th sho'k bana mo, apo/ ana kun 'kona ki she/ yil yan jin midi di 'kup jin midi pu'du/ mo be. ¹² Wakan ba/ dhalki a'din 'de/ yin jin kulum gwo ibwa mo ki a'di mishi dosh mo tani dhalki a'di hil miim piti i e ki 'bore/ mo isi ciki/ a'di midi la kum 'twa/a 'cesh mo. ¹³ Mompaluḵ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th /e mo jin diki pal wathi/ en'thinj kamu/ mo. Hili Arumgimis a'di ta ji gi isinj gana/ mo dhali a'di midi diki dhal /e ki /e minu pal mo mmo'ce'd mom'bi'th pini apo/ mo. Hili ki mompal mo tani a'di si'da/ midi kwa/ /e bway mo mmoye mo jin mina /e mish a'di 'dim 'kup ki sule/ mo be.

¹⁴ Wakan mo um pem gun enka/ mo shipiti/a ḵwaca/ mo 'peni mo jin luḵu tompinycon mo. ¹⁵ Aha/ ona gwo e um mo me'd 'kwani kun ta gi yuk mo. Nyithi a'di ki is bum mo ma, a'di jin oka/ mo. ¹⁶ Akubbaaya gi mom'boru mii mo a'di jin 'bora ana a'bor mii mo tani a/ a'di diki ta mii jin nyaku to bu'th mo goma bas ma Krist̩hos mo 'taa? Dhali maanj̩kuthu'd jin 'ce'dkina ana mo tani a/ a'di diki ta mii jin nyaku bungwar is ma Krist̩hos bu'th mo 'taa? ¹⁷ Haala guraasa maanj̩kuthu'd tal 'de/ mo, ba ana kun tana ris mo tani ana tala 'de/ e bungwar isa 'de/ mo be. Haali/ ana 'baar mo nyakkina guraasa maanj̩kuthu'd yan mo be. ¹⁸ Hili mii jin bota 'Kwani ma Israyiil mo. 'Kona uni gwansan kun 'ka to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiya bas mo e shemena gwata/ jin miinuwa bas mowa? ¹⁹ Ki gwo jin oka/ ta'da ta saye? Ki tont̩e/ gun thenu tompinycon mo tani ta toḵ kamuwa? Walla ki ji gi ta pinycon mo tani ta toḵ ka-

* 10:8 talaata wa ishriin alip

muwa? ²⁰ Yisa. Gwo jin oka/ mo tani oka/ gom uni gun dar ki ji gi lunun gana/ mo tani uni 'ciṭhki to/e 'kus mo mmotheya ruma 'cesh mo, yisa Arungimis gana/ mo. Aha/ dinaki ṅap um mo mmonyak to mii ka ruma 'cesh mo. ²¹ Um mini mola kubbaaya gi Tapa pi mo dhali piya kubbaaya ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. Um moli 'kowa tharabeesa gi Tapa mo dhali 'kowa tharabeesa ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. ²² A/ mina ana rukuny Tapa mmota'c bwa mowa? A/ ana tana gi 'bi'th mmobol a'di e mowa?

Miiyi Aris To 'baar mo gom Moryca ma Arungimis mo

²³ Aris to 'baar mo dhala gwoṅkan aha/ bway mo. Hili, aris to 'baar mo 'koki ta to gun woṭhina woṭh mo. Aris to 'baar mo dhala gwoṅkan aha/ bway mo. Hili aris to 'baar mo yisa nyanji is mo yisa. ²⁴ Wathin 'deṅ kamu/ midi mii dhalku/ ki ṅap tom 'boron gom is piti mo. Hili a'di midi ṅap tom 'boron goma man'dish gu'b is ki a'di mo. ²⁵ Shwayi ma to gunn gun yolu mo e mo ma suug mo ki dar gi 'twaṅ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodotḡwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo. ²⁶ Haali/ mony'cesh yansan mo tani ta ji gi Tapa mo dhala ris to 'baar mo gun 'kon e a'di mo be. ²⁷ Wakki/ jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni uni gun daran gi gwo jin gamu is mo tani ci uma yuk mo mmoshwa tonṭe/ mo dhali um 'kona bwa mo mmo/ ii mo tani shwayi ma, ma a'diyin jin minu kara bori um mo ki dar gi 'twaṅ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodotḡwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo be. ²⁸ Hili wakki/ jan ṭal 'deṅ kamu/ o um gwo mo ki: To yansan mo tani a'di thekunuwa rum mo tani dhalki a'di ki shwa mo. A'di oka/ mo gom gway piti jin ṭorki um a'di mo dhali gom gway gi 'twa/ ma du mo tani ²⁹ 'pemen gwom pem jin oka/ mo gom 'twa/ ma dum piti

mo tani diki ta jim bum mo be. Haali/ ata mina mom pem jin dika/ ki 'kus mo ta a'di jin minu wak mo ki 'twa/ ma du gi wathin kamu/ mo? ³⁰ Wakki/ aha/ nyaḡa to bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani kataye cinu 'twa/ wak apo/ aha/ mo gom to caan jin cika/ mo ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo?

³¹ Wakan wakki/ um ki shwa to mo walla pi to mo walla a'diyin jin miina um mo tani miiyi a'di 'baar mo gom monyca ma Arungimis mo. ³² Dhalku/ 'Kwani Yahuuda/ ki ci e mo mmokol mo walla 'Kwanin Griki mo walla 'kwanin kaniisa ma Arungimis mo be. ³³ Jasi gom miim pem jin palka/ mo mmo'bora ris 'kwani bwa 'baar mo tani e to 'baar mo kun miika/ mo, yisa mmosimmka/ shi/ miim 'boron pem gana/ e mo hili gom 'kwani ka ris mo ki uni minu ta is ki me'd mo be.

11

¹ Tayi imanthok aha/ mii mo ma, me'd jin taka/ amanthoka Kristhos mii mo be.

Mii jin Mina Upi Kum 'Kup ki Burrinye/ mo

² Aha/ maṅa um mo haali/ um kayaa/ e mo eya ris to 'baar mo dhali mmodhu gwo jin luku um mo isi me'd jin cikika/ uni um mo be.

³ Hili aha/ ṅapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki a'di jin ta'da 'kan'kup gom 'kwani 'baar mo tani ta'da Kristhos mo be. Dhali a'di jin ta'da 'kan'kup goma 'bom mo tani ta wathin gwath ma yim mo dhali a'di jin ta'da 'kan'kup goma Kristhos mo tani ta'da Arungimis mo be. ⁴ Ma 'kwani gunn kun 'thon mo walla o gwo jin onu is mo ki 'kup buni kumu ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ gom 'kup buni mo be. ⁵ Hili ma up gunn kun 'thon mo walla o gwo is mo ki 'kup buni 'konuki kum ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ mo - a'di ta mii jin nyaḡa'd si'da/ gi mii jin 'thin

ma yima mur mo. ⁶ Haali/ wakka 'bom midi diki hi'th to i'kup gom is piti mo tani ayim midi 'taki 'ciṯha/ mur'kup piti mo be. Hili wakki/ a'di ta miin 'thalkina/ mo goma 'bom mo mmo'ciṯha/ mur'kup mo walla mmo'thiya mur'kup mo tani dhalka yim hithi burriyen' 'kup mo ma. ⁷ Haali/ wathin gwath ka ba/ midi diki kum 'kup piti ki to mo haali/ a'di ta jamas ma Arumgimis mo dhali monycam piti mo be. Hili ayima 'bomi a'di ta monyca gom wathin gwath mo be. ⁸ (Haali/ wathin gwath yisa uku 'pena 'bom mowa, hili a'bom 'peni wathin gwath mo be. ⁹ Wakan si'da/ wathin gwath dinuki uk goma 'bom mo, ayima 'bomi gom wathin gwath mo be.) ¹⁰ Ki a'di gi wakan mo tani a'bom ka ba/ midi mii ta gi burriyen' 'kup mo gom gway gi iman'doyu gwo mo. ¹¹ Bahili e Tapa mo tani a'bom mol is piti yip mo ki dar gi wathin gwath mo dhali wathin gwath mol is piti yip mo ki dar ga yima 'bomi mo be. ¹² Haali/ me'd jin ukuwa yima 'bomi mo 'peni wathin gwath mo tani wakan si'da/ wathin gwath shwane/ dhodhu mo 'pena yima 'bomi mo be. Dhali aris to 'baar mo 'kon mo 'peni Arumgimis mo be. ¹³ Nyithi mii ki is bum mo ma. A'di ha me'd mo goma 'bom mo mmo'tho Arumgimis mo ki dar gi 'kup ma yim jin kumu mo ki burriyene/ mo 'taa? ¹⁴ Dina to gi mony'cesh ki is piti ki tor um gwo mo jin mina wathin gwath kala mura 'calalga/ e 'kup piti mo tani a'di ta mii jin 'the a'di is mowa? ¹⁵ Hili wakka 'bom ta'd ga mura 'calalga/ mo tani a'di ta to jin min ma yimi kar is ki ca moyi. Haala mur'kup ma yim cikunu a'di mo mmodik 'kup e mo be. ¹⁶ Wakki/ wathin tal 'deṯ kamu/ dina gwo mbwa mo mmorukuny mii mo tani ana mina ush ki 'tash mo haali/ miin kamu/ yisa di'da jin botkunu

mo, walla mii jin miina 'kwanin kaniisa ma Arumgimis mo.

Mii jin Miinuwa Tharabeesa gi Tapa ki Shi/ mo

¹⁷ Hili e gwom pem jin bath a'di i'ko'd jin miga/ ye'th um sho'k mo tani aha/ dinaki man um mo haali/ ki um tuli is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa gom shi/ miim 'boro'da, hili gom mii jin shi/a um 'teki shi/ mo be. ¹⁸ Haali/ gwom pem jin ta jin twa/ a/ mo a'dihe/ ba/. Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo eya kaniisa mo tani aha/ cika gwo ki mo ma kwam bwa di'd e bwam um mo be. Dhali aha/ meta/ mo me'd mo mmogam a'di is mo be. ¹⁹ Haali/ mo ma kwam bwa midi mii di mo e bwam um mo, kan ki unin tiya kun ta 'kwanin gana/ mo e bwam um mo tani uni minu nyith mo be. ²⁰ Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa ta tonte/ gi Tapa jin shwakina um mowa. ²¹ Haali/ e mo jin shwanu to mo tani kun tiya ka 'deṯe/ 'deṯe/ mo tani shwaki tiya to i e mo jin ta tontem buni mo dhali jan 'deṯ kamu/ mo tani 'koshkina te/ mo dhali jan kamu/ mo tani 'koshkin ma su mo be. ²² Aggi. Ki um 'koki ta gi gu'b mo mmoshwayi to nycine/ mo dhali piyi to mowa? Walla kaniisa ma Arumgimis thuthkina um mii mbwaman kan mo dhali 'the uni gwansan is kun dar gi to mo kana? Ki gwo gi wakatinta mmiga/ i/ o gom umi? A/ miga/ man um gom gwo gi wakansana? Cawwo/. Aha/ mina ush ki 'tash mo be.

Mo jin Karu Mii mo goma Tharabeesa gi Tapa mo

²³ Haali/ aha/ bu'thkina gwo 'peni Tapa mo, a'di si'da/ jin cikika/ um mo, ki Tapa Yesus ki mon'thiny yan ki a'di 'ciṯkunu is ki gwo mo tani a'di bu'thki maan'kuthu'd mo ²⁴ dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali o gwo mo ki: Yansan ta is

pem jin 'ce'dki'd gom um mo. Miiyi mii yansan mo ma mmoka aha/ e mo. ²⁵ E mii yan jin nyakki'd si'da/ mo tani a'di bu'thki'da kubbaaya mo i'ko'di tonte/ mo mmo/o gwo mo ki: Akubbaaya yan a'di ta gwon this jin gamu me'd goma bas pem mo. Miiyi mii yansan mo ma me'd gunn kun pina um a'di mo tani e mii jin mina umi kayaa/ e mo be. ²⁶ Haala risa cim gunni 'baar mo kun 'kana um maanjuthu'd yan mo dhali kun pina uma kubbaaya yan mo tani um ki ci mii eya tente/ wu gi Tapam bum mo ntaga tee jin mina a'di pu'du/ mo be.

Mii jin Budhu To Atharabeesa gi Tapa ki Mii kun 'Koki Ha Me'd mo

²⁷ Wakan a'diyin jin midi 'ka maanjuthu'd yan mo walla piya kubbaaya gi Tapa mo ki mii jin ush me'd mo tani a'di mina mii di m'ba/ mo mmomii bungwar is gi Tapa ki shi/ kan mo dhala bas piti mo be. ²⁸ Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo nyith is buni mo dhali ki mii gi wakan mo dhalki uni 'ka maanjuthu'd mo dhali piya kubbaaya mo. ²⁹ Haali/ wathin 'de/ yin jin midi shwa to mo dhali pi to mo jin dar gi mo jin nyitha a'di bungwar yan mo tani a'di ki shwa mii mo dhali piya nyor ma Arungimis jin toru gwon dwall 'twa/ a'cesh apo/ is pitin gana/ mo be. ³⁰ Ba gi mii yansan kan mo tani a'di i'ka'da uma tiya is ka ris mo dhali 'ba'th mo dhali kun tiya wukin mo be. ³¹ Hili wakki/ ana nyitha is banan gana/ mo ka jin gana/ mo tani ana yisa minu 'taki dwall gwo mo yisa. ³² Hili ki ana dwallkina Tapa gwo mo tani ana dorkunu mo, wakan ki ana minu 'taki 'koki mii miiwak apo/ mo nyakki 'kwaniny'cesh mo be.

³³ Wakan iwak pem mo ki um mini tul is mo mmontal 'de/ mo mmoshwa to mo tani cori acor ka rem 'kup mo ma. ³⁴ Wakki/ wathin

tal 'dej kamu/ 'kosha te/ mo tani ba dhalki a'di ishwayi'd 'peni gu'b piti mo, isi ciki/ ki um mini 'koki pu'du/ mo dhali tul is mo mmontal 'de/ mo gom mo jin minu waka wak mo. Gwo gom ton tiya mo tani aha/ mina yip um 'ban mo ki gwo mo me'd jin miga/ pu'dku/ mo be.

12

To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

¹ Shwane/ isi gwo gom to gi shi/ in kun cinu ki me'd mo iwak mo, aha/ dinaki napa um mmota pus mo. ² Um mishin me'd jin 'kona um ki dar ki ji gi lunun gana/ mo tani um suskunu this e mo mmoluun tompinycon mo kun 'kon ki mutt mo, ma e bway gunn kun joekunu um mo. ³ Wakan aha/ napa um mo mmomish gwo 'ban mo ki wathin tal 'dej kamu/ yisa di'da jin oki gwo ki Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis mo ki sule/ mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalka Kristshos a'di jeenu mo. Dhali jan tal 'dej kamu/ yisa midi mish gwo o mo mmo/o ka: Yesu ta Tapa mo isi ciki/ ki Shi/ in Dheleladhelel mo be.

⁴ Hili to gun cinu ki me'd mo tani tana e kuku/ mo, hili 'peni Shi/ina 'de/ mo be. ⁵ Dhali hili mii ma tu'c tana e kuku/ mo, hili Tapa tal 'de/ mo be. ⁶ Dhali hili mo jin miinuwa tu'c tana e kuku/ mo, hili a'di ta'da Arungimisa 'de/ mo jin umki uni eya ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁷ E uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani mo jin toru ki Shi/in mo tani a'di cinu mo gom mo jin wothuwa woth mo gom 'kwani 'baar mo. ⁸ E wathin kamu/ 'de/ mo tani a'di cinu Shi/in mo jin ta moyuk gi gwo mo dhali e jan kamu/ mo tani mo jin ta monyith gi gwo mo isi me'd gwo gi tala Shi/ina 'de/ mo be. ⁹ E jan kamu/ mo tani mo jin gamu gwo is mo tani ki jasi Shi/ina 'de/ mo. E jan kamu/ mo tani to gun cinu ki me'd mo mmowaça waç mo tani ta ji gi Shi/ina 'de/ mo be. ¹⁰ E jan kamu/

mo tani mo jin miinu miimer mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mmo/o gwo jin onu is mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu shi/in mo mmodhu ka k̄wa/um bwa mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twan tiya wal mo e kuku/ mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twa/luḵ ki 'twan tiya mo be. ¹¹ Aris uni gwansani 'baar mo umu mo 'peni a'din 'de/ mo dhali Shi/in ṭal 'de/ mo mmopwak̄ bwa mo e uni ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin ona a'di bwa mo be.

Aris Tom Buṅwar Isi 'Baar mo Tala Isa 'De/ mo

¹² Haali/ me'd jin ṭala buṅwar isa 'de/ mo tani dhali tom buṅwar is ṇala/ wana risa dhali to gi buṅwar is mo tani bala 'ka'da miiya ma e buṅwara 'de/ mo tani wakani a'di ta'da Kr̄sthos mo be. ¹³ Haali/ ki Shi/ina 'de/ mo tani ana 'baar mo 'kokunu mo mmocuḵ mo ki yi'de/ mo e buṅwar isa 'de/ mo - ku Yahu-uda/ dhali kuṅ Griki mo, walla uni gun ta ciṅkina/ kun yolu mo walla kun 'kon ki 'kus mo - aris uni 'baar mo 'kokunu mo mmodhu mo mmonyak̄ pi 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁴ Haali/ buṅwar is mo tani a'di diki ta jasi gom en toṅ kamu/ mo hili gom mmota aris mo be. ¹⁵ Wak̄ki/ sho'k mid̄i 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ṇala/ tana me'd mo tani aha/ yisa icila buṅwar is mowa, itani a/a'di mid̄i 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buṅwar is mowa? ¹⁶ Dhali wak̄ki/ 'ce mid̄i 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ṇala/ tana e mo tani aha/ yisa icila buṅwar is mowa, itani a/a'di mid̄i 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buṅwar is mowa? ¹⁷ Wak̄ki/ buṅwar is ka 'bimpil mo mid̄i 'taki ta e mo tani mane mo jin minu 'taki cik̄ gwo mo? Wak̄ki/ buṅwar is ka 'bimpil mo mid̄i 'taki ta 'ce mo tani mane mo jin minu 'taki jika shim to mo? ¹⁸ Hili me'd jin

wana a'di kan mo tani Arumgimis a'di thumki hilsaṅ e buṅwar is mo uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin kwanykina a'di uni mo be. ¹⁹ Wak̄ki/ hilsaṅi 'baar mo mini 'koki laḵa/ mo tani mane mo jin mina buṅwar isi 'taki di mo? ²⁰ Me'd jin wana a'di kan mo tani mo ma 'ci'cimi'th ṇala/ wana risa, ba buṅwar is ṭal 'de/ naskina/ mo be. ²¹ E mid̄i mol gwo o gom me'd mo ki: Aha/ mina mii ta gi /eya? walla dok̄/e 'kup mid̄i o sho'k kan mo ki: Aha/ mina mii diki ta gi /e mo. ²² E gwo jin ta ḵa'ckon mo tani 'ban gi buṅwar is mo kun simmi mii e mo mmo'ka'd is mo tani uni ta uni gom a'di mo be. ²³ Dhali 'ban gi buṅwar is gwansan gun ṭosha ana gun aṭhi montak̄ mo tani ana tashu ki montak̄ jin caaca mo, dhali 'ban gi buṅwar is bana gun aṭha she/ ki aṭh mo tani dhuna ana ki yos mo, ²⁴ a'di jin minu mii 'koki mii ta mo gom 'ban gi buṅwar is gun 'koki aṭh she/ kan mo. Hili Arumgimis a'di su'kki buṅwar is kan mo mm-mocikina a'di montak̄ jin caaca e 'ban gi buṅwar is jin aṭhki'd mo be ²⁵ ki moṅkamu/ mid̄i 'taki diki di ki shu mo e buṅwar is mo, hili ki to gi buṅwar is mo mini nyak̄ hili e ka rem 'kup mo be. ²⁶ Wak̄ki/ tom buṅwar isa 'den̄ kamu/ 'koshu ki isa nyor mo tani aris uni 'baar mo 'koshu ki isa nyori montal 'de/ mo. Wak̄ki/ tom buṅwar isa 'den̄ kamu/ taku mo tani aris uni 'baar mo 'kunya bwa mo imontal 'de/ mo be.

²⁷ Shwane/ um ta buṅwar is ma Kr̄sthos mo dhali umi 'baar mo ta tom buṅwar is piti ki she/ ki she/ mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis a'di ki lege'th kun tiya eya k̄aniisa mo: Uni gunn kun ta kun ṭwa/a/ mo ta uni gun dhunu ki she/ mo, dhali kuṅ 'ko'd mmota iman̄ci gwo kun onu is mo dhali kun 'kon ma po/ i kwara mmota iman̄tor gwo mo, dhali kun ta iman̄mii miimer mo

dhali kun ta imanwaça waç mo dhali kun ta imanwoṯha/ woṯh mo dhali kun ta imanjiya ji mo dhali kun ta imanwal 'twan tiya ki she/ ki she/ mo be. ²⁹ A/aris uni 'baar mo ta uni gun dhunu ki sheya? A/aris uni 'baar mo ta uni gun ta iman/o gwo isa? A/aris uni 'baar mo ta imantor gwowa? A/aris uni 'baar mo mii miimera? ³⁰ A/aris uni 'baar mo bu'th to gun cinu ki me'd mo mmowaça waç mowa? A/aris uni 'baar mo mishki 'twan tiya wal mowa? A/aris uni 'baar mo ta imanluḵ 'twaa? ³¹ Hili tayi ki bwa jin onu ka daran du mo gom to gun cinu ki me'd mo kun yipu mii is mo.

Mo/en

Dhali aha/ mina tor a'di um jin 'ce'de'da po/ mo a'di jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo be.

13

¹ Waḵki/ aha/ mina o gwo ki 'twa/ gi 'kwani mo dhali ki 'twa/ gi iman'doyu gwo mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ gwona is 'te/ me'da sahan gurany 'per mo walla me'da sahana shu e mo jin tiri'd ki nyanye/ mo. ² Waḵki/ aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo/o gwo is mo dhali mmomisha ris gwo 'baar mo kun ta gwo kun baku 'ban mo dhali aris yuk mo si'da/, dhali waḵki/ aha/ tana gi monḡam gwo isi 'baar mo, wakan mmomish joç wosh kun turatur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ tana tor kamuwa? ³ Waḵki/ aha/ cina tom pemi 'baar mo kun taka/ mo dhali waḵki/ aha/ pisha is pem ki o'd mo mmopur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ ḵala tor kamu/ 'kup paa?

⁴ Mo/en a'di ta mon'kuç bwa mo dhali momii ki bwanḵush mo. Mo/en ta mii mmota'c bwa mo yisa walla mmokar 'ba/ ki ca mo yisa. ⁵ A'di yisa kar is ki ji gi mish to mo yisa walla mii mii jin mantharamandhar yisa. Mo/en diki ses mo

mmomii a'di jin o a'di bwa mo. A'di diki shwa mii ki o'd mo walla push gwo shi/i'd eya du mo. ⁶ A'di yisa 'kunya bwa mo gom tonthus gun thamu mii mo yisa, hili a'di 'kunya bwa mo gom mii kun miinu ki miinḡana/ mo be. ⁷ Mo/en a'di dininki'da ris to 'baar mo she/ mo, a'di gama'da ris gwo 'baar mo is mo, a'di ta'd ga 'teḡ kape/ gom to 'baar mo, a'di 'dim 'kup gom to 'baar mo.

⁸ Mo/en midi diki wu 'kup mo. Me'd gwo jin onu is mo tani a'di midi pe mo. Me'd gwo jin onu ki 'twanḡ 'kwani mo tani uni mini daḵ mo. Me'd gwo gi yuk mo tani a'di midi pe mo. ⁹ Haali/ monyith bana mo tani a'di aṯha 'ban mo dhali gwom bana jin ona ana is mo tani a'di aṯha 'ban mo be. ¹⁰ Hili ki a'dim 'borḡan gana/ midi pu'du/ mo tani a'di jin aṯha 'ban mo tani midi pe mo be. ¹¹ Ki aha/ tana a'ci mo tani aha/ ona gwo mo me'da 'ci mo, aha/ kulumkina gwo ibwa mo me'da 'ci mo, aha/ miina mii me'da 'ci mo. Ki aha/ wara ki wathi/ mo tani aha/ dhalkina mii ma 'ci 'pen mo. ¹² Haali/ shwane/ to parkina ana e eya hiljaro/ jin dukaduḵ mo tani, hili yilanḡ kamu/ ka ḵarambor mo. Shwane/ 'bana kamu/ mishka/ mo. Hili yilanḡ kamu/ mo tani aha/ mina mish 'bani 'baar mo, isi kani me'd jin mishkunu aha/ 'bani 'baar mo be. ¹³ Wakan monḡam gwo is mo dhali mo ma 'teḡ kape/ 'dapan ki me'd mo ki mo/en mo, uni kwara gwansan mo. Hili a'di jin ca'd ki caḡ gana/ mo mmobol gwoho e mo tani a'di ita mo/en mo be.

14

'Twan Tiya dhali Mo jin Onu Gwo Is mo

¹ Kari mo/en mmota tom bum jin mina umi gu ki e mo dhali oyi bwa ka daran du mo gom to gi shi/ in gun cinu ki me'd mo isi ki ji mum mo ki umi mini o gwo kun onu is mo. ² Haali/ wathin 'de/ jin

midi o gwo ki 'twanj kamu/ mo tani diki o gwo gom 'kwani 'te/ mo, hili goma Arungimis mo. Haali/ jan tal 'denj kamu/ diki mish a'di gwo 'ban mo, hili a'di oki gwo jin baku ki Shi/in mo be. ³ Hili 'bwanu'b gwoj kamu/ a'dihe/ be, gom a'di jin oki gwo is mo tani a'di 'torki 'kwani gwo mo gom monyanj is buni mo dhali mmo'bi'th uni adu is mo dhali mmomalasa dum buni mo be. ⁴ A'di jin oki gwo mo ki 'twanj kamu/ mo tani a'di nyanjki is pitinj gana mo, hili a'di jin oki gwo is mo tani a'di nyanjki'da kaniisa is mo be. ⁵ Hili aha/ napa umi 'baar mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo, hili isi kani aha/ ona bwa ki um mini o gwo is mo. A'di jin o gwo is mo tani a'di ekki'd ki a'di jin o gwo ki 'twanj kamu/ mo isi ciki/ jan tal 'denj kamu/ midi luk 'twa/ mo, wakan ka kaniisa minu 'taki nyanj is mo be.

⁶ Shwane/ iwak mo, wakki/ aha/ mina pu'dku/ i um mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo tani aha/ mina 'taki mii shi/ miim 'boro'd wakata mo gom um mo? hili isi ciki/ mo aha/ mina be'd ki um gwoj kamu/ jin ta ji gi miinu 'cee mo walla moyuk mo walla gwo jin onu is mo walla gwo jin toru mo. ⁷ Hili isi kan wakki/ to gun miinu to mme'd mo kun dar ki mondiki/e mo me'da thathar mo walla adhenjhenye/ mo tani 'koki lugum ko mo ka 'dete/ 'dete/ tani ki 'kwani mini mish ki ja pinu mo? ⁸ Dhali wakka puluj diki ko mo mmo/ak 'kus e mo tani aja a'di midi thoson is mo gom mmo/ as mo? ⁹ Wakan wakki/ um ki is bum mo o gwo ki 'twanj kamu/ mo jin molu cik mo tani 'kwani mini mish gwo 'ban kata a'di jin onu mo? Haali/ um 'torki gwo ki buthur gana/ mo be. ¹⁰ Gwoj kamu/ maça/ minu dhaña? Aris 'twa/ tana ris ka ris kun 'kokin ki she/ ki she/ mo e mony'cesh mo dhali jan kamu/ yisa dar gi 'pemena. ¹¹ Hili wakki/ aha/ dinaki mish 'pemen gwo ki 'twa/

yan mo tani aha/ mina ta amanmol 'twa/ yan cik mo goma mantor gwo mo dhali amantor gwo yan mo midi ta amanmol 'twa/ yan tor gom aha/ mo be. ¹² Wakan, um ki is bum mo tani me'd jin ganankina um 'ba/ mo gom mo jin minu tor mii gi Shi/ in eya tente/ mo tani shwayi ki o'd mo mmobol mii e mo mmonyana kaniisa is mo.

¹³ Wakan a'di jin o gwo ki 'twanj kamu/ mo midi mii 'tho mo gom mom'bi'th mo gom 'twa/ jin minu luk mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ aha/ 'thona ki 'twanj kamu/ mo tani shi/ in pem 'tho'd mo, hili adum pem mol maman dho'th mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina miya ta mo? Aha/ mina 'tho mo ki shi/ in mo dhali aha/ mina 'tho mo ka du si'da/ mo. Dhali aha/ mina yuk gway ki shi/ in mo dhali aha/ mina yuk gway ka du si'da/ mo be. ¹⁶ Wanya/ 'te/ ba/ wakki/ /e 'bori mii ki shi/in mo tani ka cinj kamu/ jin mol 'twa/ yan wal mo tani midi mish gwo o mo ki: Amen, kata mo gom mo ma 'bor bwam pini jin 'bora /e a'bor bwa i is mo ki a'di diki mish gwo jin ona /e moyi? ¹⁷ Haali/ /e mini ci mom'bor bwa i is jin ha me'd mo, hili wathinj kamu/ yisa minu nyanj is mowa. ¹⁸ Aha/ 'borkina Arungimis bwa i is mo ki aha/ okina gwo ki 'twan tiya mo mmobol um 'baar mo e mo. ¹⁹ Bahili eya kaniisa mo tani aha/ mina dhal mii e i is mo mmotor um gwo mo jasi mudhe'd ka dum pem mo, ma kan mo mmoye'th kun tiya sho'k mo, ki gwo gun 'koni alaapi 'kume'd mo jin miga/ tor ki 'twanj kamu/ mo be.

²⁰ Iwaka, dhalku/ ki 'ko mo mmota uci mo e gwom bum kun kuluma umi bwa mo. Gom gwon thus mo tani wari ki usha na/ mo hili e gwo gun kuluma umi bwa mo tani tayi ku gun isin mo. ²¹ E gwojkan jin cikunu mo tani a'di 'kwarkunu mo ki: Ki 'twa/ gi 'kwanin tiya mo dhali ka le'd gi

'kwani ki she/ mo tani miga/ tor gwo ki 'kwani gwansan mo, dhali isi kani uni si'da/ mini 'koki dhu 'ce gom aha/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo. ²² Wakan 'twan tiya uni ta jamas mii mo, yisa gom uni gun gam gwo is mo hili gom uni gun dar gi gwo jin gamu is mo. Nye, gwo jin onu is mo tani a'di yisa gom uni gun 'kon ki dar gi gwo jin gamu is mo, hili gom uni gun gami gwo is mo be. ²³ Wakki/ wakan mo tani akaniisa 'baar mo ka tul 'kup mo dhali uni 'baar mo o gwo ki 'twan tiya mo tani dhali 'kwani gun 'kon ka piye/ walla gun daran ki gwo jin gamu is mo tani wakki/ uni ciçin mo tani mina uni 'koki o gwo ki um sona du mowa? ²⁴ Hili wakki/ uni 'baar mo o gwo is mo dhali a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mo walla akamu/ jin di'd ka piye/ ciçki'd mo tani a'di sugu adu mo ki uni 'baar mo dhali a'di dotu gwo gom miim piti mo ki uni 'baar mo si'da/. ²⁵ Adum piti jin di'd ki kup mo tani thisu tor mo be. Dhali wakan mmobitkina a'di bwam/em piti a'cesh mo tani a'di midi luja Arungimis mo dhali tor eya tente/ ka Arungimis ka jin gana/ a'di di'd e bwam um mo be.

Aris To 'Baar mo Minu Mii ka Para Po/ mo

²⁶ Kataye si'da/, iwak mo? Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo um ka 'dete/ 'dete/ yukki gway mo dhali ta gi gwo jin toru mo dhali gwo jin 'ceenu mo dhali 'twan kamu/ jin toru mo walla gwo jin lukuwa luk mo. Dhalka ris to 'baar mo miinu mo mmonyana nyan mo. ²⁷ Wakki/ wathin kamu/ wal 'twan kamu/ mo tani dhalki uni mini mii 'ko jasi su/ mo walla midi mii ta jasi kwara mo dhali uni gwan ka 'dete/ 'dete/ ki jin garr mo dhali dhalki jan kamu/ iluki 'twa/ mo. ²⁸ Hili wakki/ jan kamu/ midi diki di mo mmoluk 'twa/ mo tani dhalki uni ka 'dete/ 'dete/ 'peni uni mo 'kon ki shwam

mo eya kaniisa mo dhali o gwo ki is buni mo dhali eya Arungimis mo be. ²⁹ Dhalki uni su/ walla kwara gun ta iman/o gwo jin onu is mo mmotor gwo mo tani dhali dhalki kun tiya uni nyith a'di jin onu mo. ³⁰ Wakki/ gwo jin 'ceenu gom a'din kamu/ jin di'd ki she/ mo tani dhalki a'di jin twa/a/ ca'ba'd ki shwam mo. ³¹ Haali/ umi 'baar mo mini mish gwo o jin onu is mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Wakan ki uni 'baar mo mini mish gwo 'ban mo dhali uni 'baar mo minu 'bitha du is mo be. ³² Dhali shi/in gi iman/ o gwo jin onu is mo tani uni 'dapan ki gwo jin onu is mo be. ³³ Haali/ Arungimis yisa ta'da Arungimis jin durkurki mii mo, hili a'di ta ji gi mo ma ku'th is mo be.

Me'da risa kaniisa 'baar mo gi imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ³⁴ up mini mii 'ko ki shwam mo eya kaniisa mo. Haali/ uni 'konuki dhal bway mo mmo/ o gwo mo, hili uni mini mii 'ko ki 'ko'd me'd mo me'd isi gwonkan jin cikunu mo jin o gwo kan si'da/ mo. ³⁵ Wakki/ ton kamu/ di'd jin ona bwa uni mmomish mo tani dhalki uni idot ikathim buni e gu'b buni mo. Haali/ a'di ta mii jin 'the is ki 'the mo goma 'bom mmotor gwo eya kaniisa mo be. ³⁶ Katintaye? Ki gwo ma Arungimis piyi'd 'peni uma? Walla a/um a'di um 'cena ijidhirkina a'di mowa?

³⁷ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di jin midi o gwo is mo walla gom to gi shi/in mo tani a'di midi 'taki nyith gwo gom gwom pem jin 'kwarka/ mo gom um mo ta gwonkan gi Tapa mo be. ³⁸ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ diki mish a'di yan mo tani a'di minu mish 'ban mo yisa. ³⁹ Wakan iwak pem mo, oyi bwa ka daran du mo mmo/ o gwo jin onu is mo dhali dhalku/ ki nona non ki bway mo mmotor gwo ki 'twan tiya mo. ⁴⁰ Hili aris to

'baar mo minu 'taki mii mo ki mii jin thuku mo dhali ka para po/ mo be.

15

Mompi jin Piyin ma Kriṣṭhos mo

¹ Dhali shwane/ aha/ mina ka um gwo e mo, iwak mo, e gwom 'borga/ jin cikika/ um mo, a'di jin bu'thkina um mo dhali a'di jin doshkina um apo/ mo be. ² Gwo jin wo'thkunu um mo wakki/ um mini bu'th a'di mmo'tel shoki cine/ mo, - isi ciki/ um gamki a'di is ki pe'th mo.

³ Haali/ aha/ cikina a'di um a'di jin mididi mii ta to jin mididi mii ta jin twa/a/ mo a'di jin bu'thkika/ mo si'da/ ka Kriṣṭhos wuki'd mo gom miinthus bana mo isi me'd gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be.

⁴ Dhali a'di kankunu mo dhali a'di cuki mis mo ka cim kwara isi me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo be. ⁵ Dhali a'di piki'da Sapa i is mo dhali yan'ko'd e uni gun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd a'di piki 'kwani gun bol 'kwani e mo kun 'koni iss* 'kwan-impā i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwan-impā imudhe'd apo/ mo ki me'd 'deḡ gana/ mo. Kun tiya ka woho/ mo tani uni 'kon ki e mo naskina/, ba kun tiya uni i/ishki e mo be. ⁷ Yan'ko'd a'di piki'da Yakuubi is mo, dhali yan'ko'd a'di piki uni 'baar mo i is mo kun dhunu ki she/ mo. ⁸ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'di piki aha/ i is si'da/ mo me'd ara ḡan 'de/ jin daḡa sulu adho'th mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana a'di jin pisi'd ki uni gun dhunu ki she/ mo, mmodika/ ki ha me'd mo jin minu yuk aha/ ki a'di jin karu ki she/ mo haali/ aha/ to'ckina akaniisa ma Arumgimis bwa mo be. ¹⁰ Hili ka 'the ma Arumgimis mo tani aha/ be itana aha/ mo, dhali ka 'them piti 'kup ki aha/ mo tani a'di yisa ki petha. E gwo gi ca'ckon mo tani aha/ miikina tu'c jin 'batha'ba'th mmobol unin tiya e mo gun miikin

mo. Ba a'di yisa ta aha/ mo, hili a'the ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd e aha/ mo be. ¹¹ Wakki/ a'di ta aha/ walla uni mo tani wakan aman cikina um gwo mo dhali wakan um gamki gwo is mo be.

Mompi jin Pikina ku gun Wukin mo

¹² Dhali wakka Kriṣṭhos cinu gwo mo me'd jin pikina a'di mo 'peni mowu mo tani kata ona uma tiya gwo mo ki mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo? ¹³ Hili wakki/ mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo tani aKriṣṭhos si'da/ yisa 'de'kkunuwa. ¹⁴ Wakka Kriṣṭhos minu 'taki 'koki 'de'k mo tani gwo jin cina aman mo tani mididi ta jim pe'th mo dhali mongam gwo is bum mo si'da/ mididi ta jim pe'th mo be. ¹⁵ Isi kan aman mina ta ku gi minu gam mo gun thisu hash mo goma Arumgimis mo haali/ aman tena gwo mo goma Arumgimis mo ki a'di 'de'kki'da Kriṣṭhos mo 'peni mowu mo a'di jin dina a'di ki 'de'k mo wakki/ a'di ta gwoḡ gana/ mo wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo tani wakan si'da/ Kriṣṭhos dinuki 'deku/ mo be. ¹⁷ Wakka Kriṣṭhos 'konuki 'deku/ mo tani mongam gwo is bum di'd ki pe'th mo dhali um 'kon mo naskina/ e miinthus mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan si'da/ gun ishki e mo eya Kriṣṭhos mo tani minu 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Wakki/ e moḡ'koki/e yan jasi kan mo tani ana gun 'kona eya Kriṣṭhos mo tana gi mo ma 'teḡ kape/ mo tani ana 'baar mo tana 'kwani gun boḡa ki shi/ gana/ mo mmobol 'kwanin tiya 'baar mo e mo be.

²⁰ Hili shoka 'cesh gana/ mo tani aKriṣṭhos 'de'kkunu mo 'peni mowu mo, a'di yansan jin ta maman jin twa/a/ ki uni gwansan kun ishki e mo be. ²¹ Haali/ ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina

* 15:6 kumsumiyya

wu mo dhali ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina mo jin piyunu/ mo si'da/ 'peni mowu mo be. ²² Haali/ me'd jin wukina 'kwani 'baar mo eya Adam mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani aris uni 'baar mo minu dhu ki e mo be. ²³ Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e mo ma para pom buni mo tani aKristhos ta maman ma 'kar 'kup jin t̪wa/a/ mo dhali yan'ko'd e yam piti jin mina a'di pu'du/ mo tani uni gwansan kun ta ku ma Kristhos mo be. ²⁴ Yan'ko'd 'pemen midi pu'du/ mo ki a'di midi ci bampa/ ka Arungimis mo a'di jin ta Com mo i'ko'di a'di midi 'ce'da ris mo gun tanu tapa sho'k mo dhali aris mo gun tanu ki moshirr mo dhali aris mom'bi'th mo be. ²⁵ Haali/ a'di midi mii ta Tapa mo ntagi a'di midi dhu aris uni 'baar mo kun ta 'kup gi a'di mo e bwan'kwariny sho'k piti mo be. ²⁶ Dhali 'kup jin ta jin 'ko'd jin minu 'ce'd sho'k mo tani ta wu mo be. ²⁷ Haali/ Arungimis dhuki'da ris to 'baar mo 'ko'di me'd piti mo e bwan'kwariny sho'k piti mo be. Hili ki a'di o gwo mo ki: Aris to 'baar mo dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo e bwan'kwariny a'di mo tani a'di di'da tente/ ba/ ki a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny me'd piti kan mo tani a'di di'd ka po/ mo be. ²⁸ Ki aris to 'baar dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo tani Ya/ si'da/ ki is piti mo minu kar 'ko'di me'di a'di mo a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny me'd piti mo, ka Arungimis midi ta aris to 'baar mo goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

²⁹ Maça/ 'te/ ba/. Ki gwonta ona 'kwani gwo mo gom gwo jin minuwa mii ki yi'de/ mo gom gway gi uni kun wukin mo? Wakki/ uni kun wukin mo 'konuki 'deku/ 'baar mo tani atinta miinu 'kwani ki yi'de/ gom gway buni mo? ³⁰ Kata si'da/ dikika/ e mo jin 'dishi 'twa/ aha/ wu mo? ³¹ Aha/ usha mo,

iwak mo, gom miim pem jin karka/ is ki ca mo e um mo a'di jin taka/ eya Kristhos jin ta'da Yesu Tapam bana mo tani aha/ wukina isa yempa/ mo be. ³² Dhali to jin ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo tani ta'da ta mo wakki/ aha/ ona gwo me'd wathi/ en'thi/ mo, wakki/ aha/ askina ki to/e gi Pan Epasus mo? Wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'deku/ mo tani: Dhalki ana shwana to mo dhali pi to mo haali/ ka'thamo/ mo tani ana ki wu mo be. ³³ Dhalku/ ki ta ku gun minu he'k e mo. Mii jin cenu e ki tonthus mo tani uni shi/i miim 'boron kun botu mo be. ³⁴ Kulumi gwo ibwa mo ki kulum gana/ mo ma. Dhali dhalku/ miinthus ki mii mo dok/e haali/ kun tiya 'koki misha Arungimis mo. Aha/ ona gwo yansan mmo'the um is mo be.

Mompi jin Piyunu ki Bunḡwar Is mo

³⁵ Hili 'kwanin tiya ka 'dete/ 'dete/ mini doḡ gwo mo ki: Ki ku gun wukin minu 'deku kataye? Dhali ki bunḡwar is jin wakata imina uni pu'du/ mo? ³⁶ /E wathim pus yan mo! To jin sina /e mo tani a/ a'di midi di ki e it̪wa/ a/ mowa hili isi ciki/ a'di midi wu mo be. ³⁷ Dhali a'di jin sina /e mo tani diki ta bunḡwar is mo jin mina a'di di mo tani, hili jasi emena 'de/ mo, wariba/ midi ta pos bunyan mo walla emen posa kamu/ mo. ³⁸ Hili Arungimis ki ci a'di bunḡwar is me'd jin kwanykina a'di a'di mo. Dhali arisa ka'bany to ki she/ ki she/ mo tani cina a'di bunḡwar is bunin gana/ mo be. ³⁹ Haali/ aris shuman is yisa nyakkana, hili bunḡwar is tal 'de/ gom 'kwani en'thi/ mo, dhali bunḡwara kamu/ goma ris tonycuk mo, dhali bunḡwara kamu/ goma ris tonyjeshe/ mo dhali bunḡwara kamu/ goma ris to yi'de/ mo. ⁴⁰ Wakan si'da/ aris bunḡwar isa tiya ta ku gi momis mo dhali wakan si'da/ aris bunḡwar isa tiya

ta ku ga 'cesh mo. Hili monyca gi buᅇgwar is gi momis mo tani a'di tal 'de/ mo dhali monyca gi buᅇgwar is ga 'cesh mo tani a'di ta jajkamu/ mo be. ⁴¹ Dhali monycaᅇ kamu/ 'de/ goma tente/ mo dhali monycaᅇ kamu/ goma ppe mo dhali monycaᅇ kamu/ goma risa cul mo. Haala cula kamu/ dina ca ki she/ 'pena cula kamu/ mo be.

⁴² Wakan si'da/ a'di nyaᅇka'd ki mo jin pinu 'peni mowu mo be. A'di jin sikunu mo tani a'di mishi pu/ mo, dhali a'di jin 'de'kkunu mo tani a'di moli pu/ mo be. ⁴³ A'di sikunu mo ki dar gi montak mo, dhali a'di 'de'kkunu mo e monyca mo. Dhali a'di sikunu mo ki is jin 'ka'da'd mo, dhali a'di 'de'kkunu mo ki mom'bi'th mo be. ⁴⁴ A'di sikunu mo ki is buᅇgwar jin ta shuman is mo dhali a'di 'de'kkunu mo ki buᅇgwar is jin ta ji gi to gi shi/ in mo. Wakki/ buᅇgwar is jin ta ji gi shuman is di'd mo tani wakan si'da/ buᅇgwar is gi to gi shi/in di'd mo be. ⁴⁵ A'di i'kwarkunu gwo gi wakan mo be ki: Dhala Aadam yan jin ta jin tᅇwa/a/ mo tani warki'd ki to jin di ki e mo, dhala Aadam jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/ in jin ci mondiki/e mo be. ⁴⁶ Hili a'di yisa ta to gi shi/in jin ta jin tᅇwa/a/ mo, hili a'di jin ta ji gi shuman is mo dhali yan'ko'd ji gi to gi shi/in mo be. ⁴⁷ Wathi/ jin ta jin tᅇwa/a/ mo tani a'di ta jany 'cesh mo, wathi/ jin cila bu'd mo. Dhali wathi/ jin ta jin 'ko'd mo tani a'di 'peni momis mo be. ⁴⁸ Me'd jin tana wathi/ jim bu'da 'cesh mo tani wakan si'da/ aris uni gwansan ta ku gi bu'da 'cesh mo. Dhali me'd jin tana wathi/ ji gi momis mo tani wakan si'da/ uni gwansan kun 'kon e momis mo. ⁴⁹ Me'd jin kalkina ana jamas gi wathi/ gi bu'da 'cesh mo tani ana si'da/ mina kal jamas gi wathi/ jin ta ji gi momis mo be. ⁵⁰ Aha/ tora um gwo yansan mo, iwak mo, shuman is dhala bas mo

tani uni mol mal gi Bampa/ ma Arungimis gam mo walla si'da/ to jin mishi pu/ mo tani mol gam mal gi a'di jin moli pu/ mo be.

⁵¹ Hili, aha/ tora um gwo jin ta jim bag mo. Ki ana 'baar mo mina 'koki ish e mo be, hili aris ana 'baar mo minu ak e mo be, ⁵² e mo jin ta ari mo mo, dhali e mo jin 'kamu'thkunu e mo tani ka poome/ jin ta jin 'ko'd dhalkunu me'd mo be. Haala poome/ midi koyu/ mo dhali uni gun wun mo tani minu 'deku/ mo e buᅇgwar kun moli pu/ mo dhali ana minu ak mo be. ⁵³ Haali/ buᅇgwar is yan jin mishi pu/ mo tani midi mii war gi buᅇgwar is jin moli pu/ mo dhali buᅇgwar shuman is yan jin mishi wu mo tani midi mii shum mo ki mo jin moli wu mo be. ⁵⁴ Ki a'di jin mishi pu/ mo midi shum mo ki a'di jin moli pu/ mo tani dhali a'di jin mishi wu mo tani midi shum mo ki a'di jin moli wu mo tani yan'ko'd a'di mina gwo pu'du/ mo jin onu jin 'kwarkunu mo cikise/ mo be ki: Mowu a'di loskunu mo e mo jin pinu mii e mo be.

⁵⁵ Ayy wuwa, mane miim pini jin pina /e mii eye?

Ayy wuwa, mane mom pini jin woja /eya wojje?

⁵⁶ Mowoj jin woja wu mo tani a'di ta miinthus mo dhali mom'bi'th gi miinthus mo tani a'di ta gwonkan jin cinu mo be. ⁵⁷ Hili mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo midi di mo goma Arungimis mo a'di jin ciki ana momp mii e e Tapam bana jin ta'da Yesus Kriᅇthos mo be.

⁵⁸ Wakan um pem gun enka/ mo, kun tana wak mo tani teli mo dhali tayi ku gi minu mol joᅇ mo dhali 'dapi 'twa/ mo isa yempa/ eya tu'c gi Tapa mo mmomisha um ki um 'koki miya tu'c gi Tapa ki pe'th mo be.

16

Mo jin Cinu To gom Uni kun

Dhunu mo ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ Dhali isi gwo gom to jin cinu mo gom uni kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo. Me'd jin *kankika/ 'kwaniŋ kaniisa* gi Paŋ Galathiyya gwo mo tani wakan si'da/ miyi um a'di mo ma. ² Ka cim jin *twa/a/ ka dhas* mo isa yempa/ mo tani aris um ka *'dete/ 'dete/* mo mini dhu to 'pen ka *pije/* mo dhali dhu a'di e mo jin dhunu to mo, ma to yin jin gamkina um mo, wakan ki to gun cinu mo tani minu *'koki mii tul* is mo me'd jin *miga/ pu'dku/* mo be. ³ Dhali ki aha/ mina bumburku/ mo tani aha/ mina hashki uni gwansan gun mina umi mish *'ban* ki gwo jin *'kwar*a um mo mmokal tom bum jin cinu um ki me'd mo e Pa Urushaliim mo be. ⁴ Wakki/ a'di midi *'taki ta shi/ miim 'boro'd* gom aha/ mmoyaku/ mo si'da/ tani uni mini ta kum pem kun mini sus aha/ mo be.

Mo jin 'Kawurkunu mo gom Ii jin Iinu mo

⁵ Aha/ mina buti um mo *'ko'di* mom pem jin *miga/ pe* Pam Makiduniyya mo haali/ aha/ dina gwo ibwa mo mmoya pe Pam Makiduniyya mo be. ⁶ Dhali wari aha/ mina ca'b nyakki um mo walla isi kan aha/ mina *'baar* mondit mo nyakki um mo, wakan ki um mini sus aha/ e yam pem jin *yaka/* mo e mo gunn kun *miga/ ya* mo be. ⁷ Haali/ aha/ ona bwa mmopar um e shwane/ mo, yisa jasi e yampe yisa. Aha/ tana gi mo ma *'teŋ kape/* mo mmo'baar yila tiya mo nyakki um mo wakki/ Tapa midi dhal aha/ bway mo be. ⁸ Hili aha/ mina ca'b mo e Pan Epasus mo ntaga Acim *Kamsiin* mo be. ⁹ Haala campur wangala wangal mo dhali mo jin midi uma *tu'c* mo tani a'di *ka'dkunu* aha/ mo dhali *'kwani* kun ta *'kup* mo tani tana ris ka ris mo be.

¹⁰ Ka *Timuthawuus* midi *pu'dku/* mo tani hili a'di i e ki *'bore/* mo ma

mmokar a'di ki kar *'pempa* mo e bwam um mo haali/ a'di miiki'da *tu'c* gi Tapa mo me'd aha/ mo be. ¹¹ Wakan *dhalku/* ki dhal wathin *'deŋ kamu/ bway* mo mmowaŋ a'di mo. *Susu/* a'di e bway piti ki *monku'th* is mo ki a'di midi *'taki doku/* i aha/ mo, haali/ aha/ *timkina* a'di mo *nyakka wak* mo be.

Kwalany 'Te/ be. Gwondot kun Dotu mo dhali Monthe Me'd mo be

¹² Haali/ goma kam bana ka Abulluus mo tani aha/ okina bwa ka daran du mo gom a'di mmobutu um mo *nyakka waka* tiya mo, hili a'di yisa ta bwa ma Arungimis mo gom a'di mmoyaku/ shwane/ mo. A'di midi *yaku/ mo wakki/* a'di ta'd gi embula *'borga/* mo be.

¹³ *Koyi* ki montim mo mo ma. *Doshi* mmotel shoka *'cesh* e mongam gwo is bum mo. *'Bithi* adu is mo dhali *'bithi* ki *'bi'th* mo. ¹⁴ Dhalka ris to gwansan gun miina um mo tani miinu ki mo/en mo.

¹⁵ Shwane/ *iwaŋ* mo, um mishin ki *kuŋ gu'b* ma *Istipanus* uni ta ku gi *twa/a/* kun gamki gwo is mo e Pa *Akaa/* iya mo dhali uni dhuki is buniŋ gana/ ki *'kwaniŋ* gayiin mo goma *tu'c* gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁶ Aha/ *yuka* um mo ki bwa jin o'd ka daran du mo jin mina umi ha gwo gi *'kwani* kun wakan e mo dhali ka ris uni *'baar* ka *'dete/ 'dete/* mo, kun ta kun *nyakkana tu'c* mii mo dhali kun mii to mo. ¹⁷ Aha/ *'kunya* bwa mo gom *pu'd* jin *pu'dkin* ma *Istipanus* mo dhala *Purtunatus* mo dhala *Akaa/ ikus* mo haali/ uni *'tu'dki* embul bum gun pina um mo ba/. ¹⁸ Haali/ uni *yeeyaa/ shi/ in* pem mo ki jim bum gana/ ilu/ mo. *Hayyi* *'kwani* gi wakansan mo ma.

¹⁹ Arisa *kaniisa* gun *'kon* e Pa Asiyya mo tani hashki um monthe me'd mo. *Akiila* dhala *Piriskilla* mo nyakki *'kwaniŋ kaniisa* gi *gu'b* buni mo tani hashki uma du gi monthe me'd e Tapa mo be. ²⁰ Arisa *waki* *'baar* mo hashki um monthe me'd

mo be. Theka the me'd ka rem 'kup
ki 'twaŋ gana/ jin pinu mo ma.

²¹ Aha/ jin tana Buulus 'kwark-
ina monthe me'd yansan ki me'd
pem gana/ mo be. ²² Wakka cin 'deŋ
kamu/ dara'd gi mo/en gi Tapa mo
tani dhalki a'di jeenu mo. Tapam
bam, pu'du/ ma. ²³ A'the gi Tapa
Yesus midi di e um mo. ²⁴ Mo/
en pem midi di gom umi 'baar mo
eya Krist̩hos jin ta'da Yesus mo be.
Amen.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan KURINT̩HUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arungimis mo, dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

Eya kaniisa ma Arungimis mo jin di'd e Pan Kurint̩huus mo nyakkaa ris uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Akaa/iya mo.

² A 'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mii jin 'Bor ma Buulusa 'Bor Bwa I Is mo 'Ko'di Monto'c Bwa mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arungimis mo dhali Ababa gi Tapam bana ka Yesus Kristhos mo, a'di jin ta'da Baba jin cila momiimii mo dhali Arungimis jin ta ji gi momalasi 'baar mo tani ⁴ a'di jin malaski ana mo eya ris monto'c bwam bana mo, wakan ki ana mina mish malas uni gwansan kun 'kon si'da/ e monto'c bwa mo ki malas jin malaskunu ana ki is bana mo 'peni Arungimis mo be.

⁵ Haali/ me'd jin pwa²kkunu ana isa nyor ma Kristhos ki nyanye/ mo jin 'koshki a'di mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani ana minu pwa² momalasi si'da/ ki nyanye/ mo be. ⁶ Wa²ki/ aman toju bwa mo tani a'di ta mii gom momalasi bum mo dhali bway mowoth mo. Dhali wa²ki/ aman malaskunu mo tani a'di si'da/ ta mii gom momalasi bum mo jin wana gwo um kani bwa mo ki um 'ku²ki bwa mo ki 'kari'th mmo'dim 'kup mo e mo gi isa nyor yan jin nya²ka'd ki kun

'koshki am mo be. ⁷ Mo ma 'tej kapem bam mo gom um mo tani a'di mola yikin is mo haali/ aman misha ki um pwa²ki mo gi isa nyor baman bwa mo tani um si'da/ minu nya² momalasi baman pwa² mo be.

⁸ Haali/ aman 'tena bwa jin mina umi ta pus mo, iwa² mo, gom monto'c bwa jin wa aman kan e bwa mo e Pa Asiyya mo haali/ aman 'kokina mo wakan ki ji u²h mo mmomol to kal kun 'thir aman mo haali/ mon'koki/em bam muru'di us kan mo be. ⁹ Hili aman toshkina ki aman bu'thkina gwon dwall jin toru 'twa/a 'cesh mmowu mo. Hili a'di yansan mmodu aman mo mmo'koki cesh mo ki is bam mo, hili eya Arungimis mo a'di jin 'de'kki ku gi wukin mo be.

¹⁰ Hili a'di 'cu²ki aman mo 'peni mowu yan jin caaca kagahara mo dhali a'di midi 'cu² aman mo. Eya po/ a'di mo tani aman dhukina mo ma 'tej kapem bam mo ki a'di midi 'cu² am dok/e mo be. ¹¹ Um si'da/ mini mii woth am ki mon'tho mo, wakan ki 'kwani ka ris mini mii ci mom'bor bwa i is mo apo/ gway bam mo gom mom'bor mii mo jin cikunu aman mo gom gwo ka ris jin thoku mo goma 'tho ka ris kun 'thonu mo.

Mombu² ma Buulus jin Dhalkunu 'Pen mo

¹² Haali/ 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo tani ta cikise/ mo be jin ta gwo jin cinu mo gom 'twa/ ma dum bam mo ki aman botkina ki mii e mony'cesh mo dhali ki nyanye/ mo tani aman miikina a'di 'kup ki um mo ki mii jin kogu mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki mii jin daru gi washila/ mo, yisa ki moyu² gi mony'cesh yan mo, hili ka 'the ma Arungimis mo be. ¹³ Haali/ am 'kwara um gwo² kamu/ ka wuny is yisa, hili ki gwo jin mina umi mish den e mo dhali mish 'ban mo. Aha/ tosha ki um mini mish a'di 'bani 'baar mo ki

dhegem mo. ¹⁴ Me'd jin mishkina um a'di 'baŋ ki 'bana kamu/ mo tani ki um mini mish dhu 'ba/ ki ca mo gom aman mo me'd jin misha aman 'ba/ dhu gom um mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

¹⁵ Haali/ aha/ misha ki isi mish gana/ mo gom a'di yan mo, ki aha/ okina bwa mo mmoyaku/ i um itwa/ a/ mo, wakan ki um mini ta gi bwam 'boro'd ka 'bukum 'ban mo be. ¹⁶ Aha/ okina bwa mo mmobuti um mo e bway pem jin yaka/ mo e Pam Makiduniyya mo dhali kulu/ i um ka nyan'ko'd mo 'peni Pam Makiduniyya mo dhali jin mina umi sus aha/ mo e bway pem mo e Pa Yahuudiyya mo be. ¹⁷ A/ aha/ tana aman/ aŋ bwa e mo mmo/o gwo mo ki mii to yansana? Dhali aha/ thosonkina miim pem mo me'd wathi/ gi mony'cesha jin nyon is mo mmo/o gwo mo ki: Nye dhali Yisa, ki kupa? ¹⁸ Haali/ ka jin gana/ me'd jin tan ma Arumgimis a'di isin gana/ mo tani gwom bam e um mo diki ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo be. ¹⁹ Haali/ Ya/ ma Arumgimis mo jin ta'da Yesus Krist̩hos mo tani a'di jin cikina aman gwo e bwam um mo tani dhali iSilwaanus dhala Timuth̩awuus mo dhali aha/ mo tani yisa ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo, hili eya Yesus mo tani isa yempa/ mo tani a'di ta gwo ma Nye mo be. ²⁰ Haali/ aris gwo kun on ma Arumgimis is mo tani gamki gwom buni jin onu ki Nye e a'di mo be. A'di be ta 'pemen gwo jin ona ana gwo ki Amen e a'di mo gom monyca ma Arumgimis mo be. ²¹ Hili a'di ta'da Arumgimis be jin telki aman sho'k mo nyakki um eya Krist̩hos mo dhali gwom piti jin kankina a'di am mo be. ²² A'di karki mon'dap piti apo/ am mo dhali ciki aman Shi/in piti eya dum bam mo me'd to jin wothu/ 'twa/ mo be.

²³ Hili aha/ yukkina Arumgimis mo mmota aman/o gwo apo/ aha/ mo. A'di ta gwo mmo'tash um

'twa/ mo ki aha/ tukkina is pem mo 'peni mo jin miga/ 'taki yaku/ e Paŋ Kurin̩th̩uus mo be. ²⁴ Yisa mmomina aman miin tapa apo/ mongam gwo is bum mo yisa. Aman miikina atu'c nyakki um mo gom bwan 'kunygam bum mo haali/ um doshkin mo mmotel sho'k mo e mongam gwo is bum mo be.

2

¹ Haali/ aha/ dina gwo ibwa mo yisa mmoyaku/ ibuti um mo ki gwo jin midi ci'th uma du mo. ² Haali/ wakki/ aha/ raka um cidhuwa du mo tani aja a'di midi mii aha/ ki bwam 'boro'd mo, hili a'din 'de/ jin ci'thka/ adu mowa? ³ Dhali aha/ 'kwarkina a'di me'd jin miikika/ mo, wakan ki me'd jin pu'dkika/ mo tani aha/ minu 'koki ci'tha du ki uni gwansan kun mini 'taki 'koki mii aha/ ki bwan 'kunyga/ mo. Haali/ aha/ misha ki isa dun gana/ gom umi 'baar mo ki mon'kuny bwam pem mo tani midi 'taki ta mon'kuny bwa gom umi 'baar mo be. ⁴ Haali/ aha/ 'kwarkina a'di i um mo 'peni bwa jin toco'd mo dhali ka du jin 'pe'd she/ mo dhali ki jabu'th jin upka/ mo e em pem mo, yisa mmorak um cidhuwa dum bum mo yisa, hili mmodhal um bway mo mmomish mo/ en jin ishki'd ka enthus mo, a'di jin takika/ mo gom um mo be.

Mo ma Mure/ Miinthus jin Dhalkunu 'Pen mo gom A'di jin Dhan̩ki Gwo mo

⁵ Hili wakki/ jan tal 'den kamu/ rakki mo jin cidhuwa du mo tani a'di rakki a'di mo yisa gom aha/ mo, hili ki shem boç mo, - a'di yisa ta gwo jin onu ki 'bitha - gom umi 'baar mo. ⁶ Haali/ gom wathin 'de/ wakan mo tani ajisa yansan jin dhukina 'kwani ka woho/ mo tani a'di 'kosh jwa mo be. ⁷ Wakan um mini 'taki mii dhal mii e i is mo mmotu'k mo mmodhal a'di amure/ miinthus piti 'pen mo dhali malas

a'di mo, walla a'di minu kumki 'twa/a 'cesh mo ki bwa jin di'adit ki nyanye/ mo. ⁸ Wakan aha/ yuka um mo mmo'deki a'di mo ki mo/en bum mo gom a'di mo be. ⁹ Haali/ gom mii gi wakan mo tani a'di 'kwarkika/ gwo yan mo ki aha/ mina nyo/ um mo dhali mish gwo 'ban mo wakki/ um ta imanha gwo e mo gom to 'baar mo be. ¹⁰ A'din 'de/yin jin mina umi dhal miinthus piti 'pen mo tani aha/ si'da/ mina dhal a'di miinthus piti 'pen mo be. A'di jin dhalkika/ miinthus piti 'pen mo tani wakki/ aha/ dhalkina miinthus ma ciŋ kamu/ 'pen mo tani a'di dhalkika/ mo gom gway bum mo e buŋ'kus ma Kristhos mo be, ¹¹ mmonona Setaan 'twa/ mo 'peni mmogam uma du is ki me'd mo gom shi/ miim 'boro'd apo/ ana mo. Haali/ ana yisa tana pus mo goma mak piti yisa.

Mo/is jin Anankin ma Buulus mo Me'd jin Dina A'di e Pan Taruwaas mo

¹² Ki aha/ pu'dkina mo e Pan Taruwaas mo mmoçi gwom 'borga/ ma Kristhos mo tani acampur a'di ka'dkunu aha/ mo e Tapa mo be. ¹³ Dhali hili adum pem yisa mish ta gi mosi/is yisa haali/ aha/ dinaki gam akam pem ka Tiithus imun mo. Wakan aha/ bu'fhkina moyam pem mo mmoya mo 'peni uni mo mmoya ki sule/ e Pam Makiduniyya mo be.

Mo jin Pinu Mii E eya Kristhos mo

¹⁴ Hili mom'bor bwa i is mo midi di mo goma Arungimis mo a'di jin di'd eya Kristhos mo jin di'd mo mmoshu ana bway mo isa yempa/ mo e mompi mii e mo dhali e ana mo tani mo jin teru/ mo eya ris mo 'baar mo goma shima kuyga/ gi moyuk piti mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana ashima kuyga/ jin cii mo eya Kristhos mo goma Arungimis mo e bwaman uni gwansan kun takunu is ki me'd mo dhali e bwaman uni gwansan kun 'ce'dki sho'k

mo be. ¹⁶ E jan 'deŋ kamu/ mo tani ashima kuyga/ jin kuyi mo 'peni wu, itan wu mo dhali e jan kamu/ mo ashima kuyga/ 'peni mondiki/ e, itan mondiki/ e mo. Kaja a'di i'koshki jwa mo gom to gwansan mo? ¹⁷ Haali/ aman yisa wana e ki 'kwani ka risa, uni gun laŋ 'kwani e gi gwo ma Arungimis mo. Hili mmota 'kwani kun daran ki washila/ mo ki gwonkan ma Arungimis mo dhali e jis/ e ma Arungimis mo tani aman torkina gwo mo goma Kristhos mo be.

3

Imanmii Mii gom Gwon This jin Gamu Me'd mo

¹ A/ aman telkina mii 'pen mo mmoha me'd dok/ e ibwambori uma? Walla aman mina mii ta gi gwo jin 'kwarkunu mo gom miim 'boron bam mo me'd unin tiya gun miin kan mowa? Walla gwo wakan 'peni uma? ² Um ki is bum ta gwo jin 'kwarkunu mo mmotor miim 'boron bam mo kun 'kwarkunu mo eya dum bum mo kun minu mish mo dhali kun minu deŋ e mo ki 'kwani 'baar mo be. ³ Dhali um toru mo ki um ta gwoŋ 'kwar 'pena Kristhos mo a'di jin cikina aman um mo. A'di yisa jin 'kwarkunu mo ka galama risha, hili ki Shi/in Dheleladhelel ma Arungimis jin di ki e mo, yisa apo/ wosha pa'dga/ mo hili adum pa'dga/ gi wathimpa en'thi/ mo be.

⁴ Jwa jin wuna amana wu i is mo tani eya Kristhos mo 'kup ka Arungimis mo be. ⁵ Yisa mmotana aman uni kun mini 'kosh jwa mo ki is bama mmose gwoŋ kamu/ i is yisa me'd jin yayi'd 'peni aman mowa. Mom bam jin 'kosha aman jwa mo tani 'peni Arungimis mo be, ⁶ a'di jin thumki aman mo mmota ku gi mini mii to mo gom gwon this jin gamu me'd mo, yisa e gwonkan jin 'kwarkunu mo, hili e Shi/in mo be. Haali/ gwonkan jin

'kwarkunu mo tani a'di 'koshki'da 'kosh mo, hili Shi/ in a'di ciki mondiki/e mo be.

⁷ Dhali wakki/ mo jin 'dapu/ isi jwa mo, a'di jin cikunu jamas mo apo/wosha pa'dga/ mo pu'dki'd mo ki mo jin mii ki ra/ra/ mo, ki 'Kwani ma Israyiil mol bwam/e ma Musa par e mo kan gom mondhel piti mo, mmothiskina a'di e ki liw liw kansan mo tani ⁸ ata gara/ imina mo jin 'dapu/ isi jwa mo jin ta gi Shi/in mo 'taki ku'th is mo ki mii jin miinu ki ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo? ⁹ Haali/ wakki/ mo jin miinu ki ra/ra/ di'd mo gom mo jin 'dapu/ isi jwa mo gom miiwak mo tani mo jin 'dapu/ isi jwa mo gi mii ma kar/e mo midi mii se ka pije/ ki ra/ra/ mo mmobol jin twa/a/ e kagahara mo be. ¹⁰ Dhali ka jin gana/ e shushan mii yansan mo tani mo jin mii ki ra/ra/ mo tani wara'd ki mo ma ra/ra/ jin diki pi ari shusha kamu/ mo haali/ mo ma ra/ra/ jin ta jin 'ko'd jin bol a'di e mo be. ¹¹ Haali/ wakki/ a'di jin 'baarkunu mo pu'dki'd mo ki mo ma ra/ra/ mo tani a'di jin midi di kan ka go/ mo midi mii ta gi mo ma ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo be.

¹² Me'd jin tana aman gi mo ma 'tenj kape/ gi wakan mo tani aman tana ku gi 'koki ju/ kagahara mo be. ¹³ Yisa me'da Musa a'di jin kumki bwam/em piti ki burrinye/ mo, wakan jin mina 'Kwani ma Israyiil 'koki hil mo ma ra/ra/ jin midi 'baar mo me'd jin sula a'di mo. ¹⁴ Hili adum buni 'bi'thkin ki 'bi'th mo. Haali/ ntaga tee yansan mo tani ki uni denjki gwon dhamo/ jin gamu me'd e mo tani burrinyem bwam/em buni yansan di'd naskina/ kan ki dar gi mompe'd mo haali/ jasi eya Kristhos mo tani a'di kalki a'di mo be. ¹⁵ Nye, ntaga tee yansan mo me'dyin denjina uni Gwo ma Musa e mo tani burrinye/ ki kum uni adum buni 'kup mo be. ¹⁶ Hili wakki/ wathi/ ki tu'k

mo e Tapa mo tani burrinye/ a'di pe'dkunu mo be. ¹⁷ Dhali shwane/ Tapa a'di ta Shi/ in mo dhali mo jin dina Shi/ in gi Tapa mo tani a'di idina mo kun 'konu ki 'kus mo be. ¹⁸ Dhali ana 'baar mo dara gi bwam/ e kun kumu mo mmohilkina ana monyca gi Tapa mo dhali mondhel jin dhelu/ mo mo tani ana 'kokunu mo mmo/ ak e mo e jamas piti mo 'peni monyca denj kamu/ itan monycaj kamu/ mo. Haali/ monyca yansan pu'dki'd 'peni Tapa mo, a'di jin ta Shi/in mo be.

4

Kumman To e Torj'kul Bwa mo jin Ta'da Je mo

¹ Wakan, mmotana aman gi mii yansan mmomii mo ki momiimii ma Arungimis mo tani aman yisa min ma dum bami ta'k ka lungu'b mo yisa. ² Aman dhanjina to shigga/ mo dhali mii gun ishuwa 'cesh mo. Dhali aman ushkina mo mmobotki mii ma mak mo walla mmolat gwo ma Arungimis e mo, hili mmotor gwo eya tente/ gom gwonj gana/ mo tani aman mina dhu is bam ki ku gi ha me'd mo gom 'twa/ ma du ma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ e jis/ e ma Arungimis mo be. ³ Dhali isi kan wakki/ gwom 'borgam bam kumu 'kup mo tani a'di kumu 'kup jasi gom uni gwansan kun 'koni mothis e mo be. ⁴ E 'kup miim buni yan mo tani arum gi mony'cesh yan jin luja uni mo tani dha'bki uni adum buni e mo uni gun daran gi gwo jin gamu is mo, mmonon uni 'peni mmopar monjkush gi gwom 'borga/ e mo jin ta monyca ma Kristhos mo, a'di jin nyakki'da nyak ka Arungimis mo be. ⁵ Haali/ gwo yan jin cina aman mo tani ta gwom bam ki is bam mo yisa, hili aYesus Kristhos jin ta Tapa mo, dhali gom miiny cinjina/ jin tana aman ki is bam mo gom um mo tani a'di gom

gway ma Yesus mo be. ⁶ Haali/ a'di ta'da Arungimis jin o gwo mo ki: Dhalki monjkush a'di 'twakki mond-hurumi'd bwa mo, a'di jin kushki mo mo eya dum bana mo mmoci monjkush gi moyuk gi monyca ma Arungimis e jis/e ma Krist̩hos mo be.

⁷ Hili aman tana gi kumman to yan e ton'kul bwa mo jin ta'da je mo mmo'or gwo ki mom'bi'th yan ta gummpa/ gi monyca ma Arungimis mo dhali a'di ta jim bam yisa. ⁸ Aman to'ckunu bwa mo ka ris 'twan'kal kuku/ mo tani hili mmotha'th 'pena 'cesh yisa, am dunjkurkunu adu is mo tani hili mmodirkunu aman e mo ma cis yisa, ⁹ aman 'koshkunu mo tani hili aman 'konuki dhal 'pen mo, aman dorkunu kal 'ko'da 'cesh mo tani hili aman yisa 'ce'dkunu sho'k mowa. ¹⁰ Isa yempa/ aman kalkina e bun'gwar is bam mowu ma Yesus mo, wakan ki mondiki/e ma Yesus si'da/ minu tor eya tente/ e bun'gwar is bam mo be. ¹¹ Haali/ ki aman 'kona ki e mo isa yempa/ mo tani aman cikunu mo mmowu mo gom gway ma Yesus mo, wakan ki mondiki/e ma Yesus mo minu tor mo eya tente/ mo e bun'gwar gi shum is bam mo jin mishi wu mo be. ¹² Wakan ba/ mowu miiki'da tu'c e am mo, hili mondiki/e e um mo be.

¹³ Me'd jin tana aman gi Shi/ ina 'de/ gi mongam gwo is mo me'd a'di jin di'd e a'di jin 'kwarki gwo ki: Aha/ gamkina gwo is mo dhali wakan aha/ tor'kina gwo mo tani, aman gara/ gama gwo is mo dhali wakan aman tor'kina gwo mo, ¹⁴ mmomish ki a'di jin 'de'kki Tapa Yesus 'peni mowu mo mididi 'de'k aman si'da/ mo nyakka Yesus mo dhali sus am nyakki um mo e bur'kus piti mo be. ¹⁵ Haali/ a'di 'baar mo gom gway bum mo, wakan me'da 'the mmopeperkina a'di e 'kwani ki nyanye/ ki nyanye/ mo tani mo jin 'boruwa 'bor bwa i

is mo minu mar is ki nyanye/ gom monyca ma Arungimis mo be.

Mon'ko ki Mongam Gwo Is mo

¹⁶ Wakan aman mina 'koki bit bwa ka lun'gu'b mo. Ba bun'gwar isa dhamom bam a'di shigkunu is mo, hili isi bwamana dum bam mo tani a'di jin yosu ki yos yos isa yempa/ mo be. ¹⁷ Haali/ mo jin toju bwa yansan mo jin tawasha tawash jin di'd jasi ki ari mo mo tani a'di thosonki'd mo gom aman mo mondit̩ ki monyca jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo jin molu kar ka par mo. ¹⁸ Haali/ aman 'konaki hil 'kup ki to kun mishu mo, hili 'kup ki to kun 'konuki mish mo. Haali/ to gun mishu mo tani 'kon eya tente/ ki lan' lan' mo, hili to gun 'konuki mish mo tani uni ta to gun mini 'ko ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

5

¹ Haali/ aman misha ki wakki/ gu'ba'ku/ gi mony'cesh yan mo jin 'kona aman nycine/ 'ce'dkunu sho'k mo tani aman tana gi monyan' peni Arungimis mo, gu'b jin nyanu ki me'd yisa, a'di jin midi di ki sule/ sule/ e momis mo be. ² E mahan ka jin gana/ mo aman ohonkina mo dhali 'kosh kwa/ a/ mo mmoshum mo ki mon'kom bam e momis mo. ³ Wakan ki mo jin mina amani shum ki a'di mo tani aman minu 'koki gam is 'te/ mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman mo naskina/ e gu'ba'ku/ yan mo tani aman wukina shure/ ki mo/anan is mo, yisa ki aman minu 'koki hi'th is ki to mo, hili ki aman minu hi'th is ki to ki nyanye/ mo, wakan ki bun'gwar is yan jin mish wu mo tani minu los mo ki mondiki/e yan mo be. ⁵ A'di jin thosonki aman is mo gom to yan gana/ mo tani a'di ta'da Arungimis mo, a'di jin ciki aman Shi/in mo me'd to jin wo'thu/ 'twa/ mo be.

⁶ Wakan aman isa yempa/ mo tani tana gi mo ma duŋ gana/ jin 'bidhu is mo. Dhali aman misha ki me'd jin 'kona aman e moŋ'kom bam e buŋwar is mo tani aman si'da ki si'd 'peni Tapa mo be. ⁷ Haali/ aman iina ki moŋgam gwo is mo, yisa ka shureya. ⁸ Aman tana ga duŋ gana/ jin 'bidhu is mo, dhali amani imina dhal mii e i is mo mmosi'd mo 'peni buŋwar is mo dhali nyak 'ko ki Tapa mo be. ⁹ Wakan wakki/ aman nyaka 'ko mo walla si'd mo tani aman karkina a'di ki tom bam jin guna aman ki e mo mmo'bor a'di bwa mo be. ¹⁰ Haali/ ana 'baar mo mina mii pi mo e bwambor ma kursi ma Kristhos gi gwon dwall mo, wakan ki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo mini 'taki bu'th to kun 'boron mo walla kun shiyin mo be isi me'd mii kun miikina uni ki buŋwar is mo be.

Mii jin Miinu To mo goma Gwam jin Gwamkunu mo

¹¹ Gom mii gi wakan mo tani mmomisha aman mii jin minu ko/ Tapa mo tani aman lalkina 'kwani sho'k ki gwo mo. Hili a'di jin tana aman mo tani a'di mish ma Arungimis mo dhali aha/ tana ga 'teŋ kape/ mo ki a'di si'da/ mishu ki 'twa/ ma dum bum mo be. ¹² Aman yisa dhuna is bam ki ku gi ha me'd mo e um mo dok/e, hili mmoci um mo jin raku mo mmodhu is ki ca mo gom am mo be. Wakan ki um mini mish thoŋ uni gwansan gwo mo kun dhu 'bam buni ki ca mo gom is buni mo gom monyca jin dina wathi/ nycine/ mo dhali yisa goma dum piti mo. ¹³ Haali/ wakki/ aman sona du ki is bam mo tani a'di goma Arungimis mo be. Wakki/ aman kutha is mo ki 'cese/ 'cese/ eya dum bam mo tani a'di gom um mo be. ¹⁴ Haali/ mo/en ma Kristhos mo tani a'di 'timkina amana du mo haali/ aman su'kkunuwa du mo ki tal 'deŋ kamu/ wu'd mo gom 'kwani 'baar mo. Wakan aris 'kwani 'baar mo wukin mo be. ¹⁵ Dhali a'di wuki'd

mo gom 'kwani 'baar mo ki uni gwansan kun 'kon mo mini dok/e 'koki 'ko mo gom buŋwar is buni mo hili gom a'di mo jin wuki'd mo gom gway buni mo dhali jin 'de'kkunu mo be.

¹⁶ 'Peni mo yan shwane/ mo, ki mii gi wakan mo tani aman 'konaki nyith wathin 'deŋ kamu/ 'peni ji en'thi/ mo. Isi kani ba am isa gush nyitha Kristhos mo 'peni ji wathimpa en'thi/ mo tani aman nyitha a'di wakan dok/ e yisa. ¹⁷ Wakan be wakki/ wathin 'deŋ kamu/ di'd mo eya Kristhos mo tani a'di ta jin this jin uku mo. Miin dhamo/ pekin mo tani dhali hili miin this uni pu'dkin mo be. ¹⁸ Aris uni gwansani 'baar mo 'peni Arungimis mo be, a'di jin gwamki ana mo eya Kristhos mo ki is piti mo dhali ci ana mii ki mo gi gwo jin gwamkunuwa gwam mo be. ¹⁹ Gwo a'dan be. Arungimis diki'd eya Kristhos mo mmogwamkina a'di 'kwaniny'cesh mo ki is piti mo, yisa mmodhu gwon dhaŋ buni apo/ uni mo, dhali dhu gwo e me'd bana mmoŋor mo, gwo gi mo jin gwamkunuwa gwam mo be. ²⁰ Wakan ana tana iman/ ii goma Kristhos mo, haali/ mo ma Arungimis jin yipkina a'di 'kup mo tani e ana mo be. Dhali aman yukkina um mo gom gway ma Kristhos mo be: Wari um ki ku gun gwamkin ma Arungimis mo ma. ²¹ Gom gway bana mo tani a'di ki kar a'di mo mmota ji gi mi-inthus mo, a'di jin molki miinthus mo. Wakan e a'di mo tani ana minu dhuku/ mo ki ku ma kar/e mo goma Arungimis mo be.

6

¹ Mmonyaka um to mii ki a'di mo tani aman malaskina um mo mmo'koki budha 'the ma Arungimis ki pe'th mo. ² Haali/ a'di oki gwo mo ki: Ka tee jin budhuwa bu'th mo tani aha/ ciŋkina /e gwo mo

dhali woḥ /e mo ka tee gi mowoḥ
mo be.

Dhali hili mo mo ma. Shwane/
a'di ta'da tee jin budhuwa bu'th
shwane/ mo. Hili mo mo ma.
Shwane/ a'di ta'da tee gi mowoḥ
mo be. ³ Aman 'konaki kar toḥ kola
kamu/ e bway gi jan ṭal 'dej kamu/
minu 'koki gam mo apo/ miim bam
jin miina am to mo be. ⁴ Hili me'd
çinƙina/ ma Arumgimis mo tani am
dhuna is bam mo ki ku gun ha me'd
mo eya ris 'twaḅkal kuku/ mo. E
dhan mon'dim 'kup mo, e monṭo'c
bwa mo, e miin ƙakga/ mo, e mii
gun shi/ashi/ mo, ⁵ e mondor mo,
eya sijin mo, e mo ma dulatt mo,
e mo ma ṭu'c jin caaca mo, e mon-
tima tim mo, en te/ mo, ⁶ ki mii gun
dheleladhelel mo, ki moyuƙ mo, ki
mo jin 'kuçu bwa ki 'kari'th mo e
mo gi isa nyor mo, ki mii jin miinu
ki bwanƙush mo, dhali ki Shi/ in
Dheleladhelel mo, ki mo/en gana/
mo, ⁷ ki gwoḅ gana/ jin onu mo,
dhali ki mom'bi'th ma Arumgimis
mo, ki to/as gi mii ma ƙar/e mo gom
me'da bim poros mo dhali me'da
cam mo be, ⁸ e montak mo dhali
mo jin ushuwa tak tak mo, e gwon-
thus jin ṭoruwa po/ mo dhali e gwom
'boro'd jin ṭoruwa po/ mo. Aman
miinu me'd 'kwani gun he'ƙkina
he'ƙ e mo tani hili aman tana kuḅ
gana/ mo, ⁹ me'd uni gun 'konuki
mish mo tani hili aman mishu mo
ki 'bore/, dhali me'd kun 'kon mo
e mowu mo tani dhali hili mo mo
ma, aman 'kona ki e mo, me'd
uni gun çikunuwa jisa mo tani hili
aman 'konuki 'kosh jwa mo be,
¹⁰ me'd kun 'kon ki bwan diṭadiṭ
mo tani hili isa yempa/ mmo'kunyu
bwa mo, me'd uni kun hatha'ko'd
ki ha'th mo tani hili aman miikina
mii ka ris kun ta pa ki pa mo, me'd
uni gun dar gi to mo tani hili aman
tana ga ris to 'baar mo be.

¹¹ Twam bam ƙa'dkunu mo gom
um gi Paḅ Kurinṭhuus mo. Adum
bam waḅgala waḅgal mo be. ¹² Um

yisa 'tashu 'twa/ ki aman mo yisa
hili um i'tashu 'twa/ ka dum bum
kun sicasi'c mo be. ¹³ E miim pem
jin miga/ kul 'kup ki um mo tani -
aha/ mina o um gwo mo me'd um ta
uçi mo - Waḅgali adum bum si'da/
mo ma.

*Um Ta Monyça'b ma Arumgimis
jin Di ki E mo*

¹⁴ Dhalku/ ki mash ki uni kun
daran gi gwo jin gamu is mo ma.
Haali/ mii ma ƙar/e midi nyak to
mii ki to shigga/ kata mo? Walla
monƙush midi nyak to mii ki mond-
hurumi'd kata mo? ¹⁵ Bwa ma
Kriṭhos midi gam me'd ki bwa
ma Bali/ aal mmana mo? Walla
wathi/ jin gam gwo is taki'd gi to
jin nyakka'd mo ki a'di jin dara'd gi
gwo jin gamu is mowa? ¹⁶ Gwo gi
wakata mina gu'b gi mondhelelad-
helel ma Arumgimis gam me'd mo
ki ji gi luḅu tompinycon mo? Haali/
ana tana gu'b gi mondheleladhelel
ma Arumgimis jin di ki e mo me'd
gwo jin on ma Arumgimis mo ki:

Aha/ mina di e uni mo dhali nyak
shekem ibwaman uni mo,
dhali aha/ mina ta uni Arumgimis
buni mo,
dhali uni mini ta 'kwanim pem mo
be.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani piyi
um ka pije/ mo 'peni uni mo
dhali dhuyi is bum ki she/ 'peni uni
mo. A'di ta gwo jin ona Tapa
mo.

Dhali dhalki to nyoggaḅ kamu/ ki
ta is ki me'd mo.

Yan'ko'd aha/ mina hayy um mo be,
¹⁸ dhali aha/ mina ta um Ababa mo,
dhali um mini ta iya/m pem mo
dhali i'bwa/m pem mo.

A'di ta gwo jin ona Tapa mo, a'di jin
ta a'di jin Eƙa/ Eƙ mo be.

7

¹ Me'd jin takina ana gi gwo
gwansan gun onu is mo tani um
gun enu mo tani dhalki ana dhelela
is bana mo 'pena ris mii gun nyo/
i buḅgwar isi 'baar mo dhali shi/

in mo mmosus mo jin kogi ki jaro/ jaro/ mo e moŋko/ goma Arumgimis mo.

ABuulus 'Kunykina Bwa mo gom 'Kwanin̩ Kaniisa kun Ri'ckina Du Is mo

² Ka'di adum bum gom aman mo. Aman 'konaki tu'th to mii e jan tal 'deŋ kamu/ mo. Aman 'konaki pu/ jan tal 'deŋ kamu/ mo. Aman 'konaki bu'th shi/ miim 'boro'da kamu/ gom jan tal 'deŋ kamu/ mo. ³ Aha/ dinaki o gwo yansan mo mmowaŋ um mo haali/ aha/ ona gwo yansan ntawa/ a/ mo ki um dhuna aman mo eya dum bam mo, mmowu mmontal 'de/ mo dhali mmo'ko ki e e montal 'de/ mo be. ⁴ Aha/ tana gi dhan mo jin wuka/ um jwa i is mo. Aha/ tana gi dhan mo jin karka/ is ki ca mo gom um mo. Aha/ 'tu'dkunu mo ki momalas mo. Ki mom bami 'baar mo jin toju aman bwa mo tani moŋ'kuny bwam pem guski'd ki sho'k piti mo be.

⁵ Haali/ isi kani ki aman pu'dkina mo e Pam Makiduniyya mo tani bungwar is bam yisa gamki mo ma si/isa kamuwa, hili aman to'ckunu bwa mo ka ris mo jin tuku mo, mo/ as ki us mo dhali ki moŋko/ is e bwaman mo. ⁶ Hili Arumgimis a'di jin malaski a'di jin bitkunu bwa ka luŋgu'b mo tani malaski aman mo gom pu'd jin pu'dkin ma Tiithus mo be. ⁷ Dhali yisa jasi gom pu'd jin pu'dkina a'di 'te/ mo, hili si'da/ ki momalas jin malaskina a'di um mo ki gwo jin torkina a'di aman mo gom kawa/ am bum jin 'koshki um mo, dhali gom kom bum jin gwokina um mo, dhali gom mii jin shwa uma nyor ka nyor mo gom aha/ mo, wakan ki aha/ mina bwa 'kuny kagahara mo be. ⁸ Haali/ isi kani wakki/ aha/ raka um mmokal bwana diti'd mo gom gwom pem jin 'kwarkika/ um mo tani aha/ yisa guna is mo gom a'di mo (ba aha/ gukina isi tawa/ a/ mo be) haali/ aha/ nyithkina ki gwo yansan jin

'kwarkika/ um mo tani jwakatki um mo be, bahili jasi gom ari mo mo. ⁹ Ki a'di gi wakan mo tani aha/ 'kunykina bwa mo, yisa haali/ um jwakatkunu mowa, hili haali/ um jwakatkunu mo e mo jin susu mmorica du is mo. Haali/ um suruna ki monywakat mo jin ta a'di 'peni Arumgimis mo, wakan ki um mina isi 'koki 'kosh ka nyor gom toŋ kamu/ jin thisu e mo gom aman mo be. ¹⁰ Haali/ monywakat 'peni Arumgimis mo a'di ki wagas mo jin rijuwa du is mo jin shu'di tagi bway mo jin tanuwa ta is ki me'd jin diki sus e mo jin 'donu is mo, hili monywakat jin ta ji gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di wa-gaski mowu mo be. ¹¹ Haali/ hili ma, mo jin gwona bwa ka daran du mo monywakat yan jin ta ji 'peni Arumgimis mo tani a'di wa-gaskunu mo e um mo, mom'ba/ jin ganankina um mo mmotor markin bum mo ki is bum mo, mo ma nyor jin dekki um mo, dhali mo ma ayy/ayy/ayy/am bum mo, dhali moŋkawa/ am bum jin 'koshki um mo, dhali mii jin shwa uma nyor ki thith dhali ajisa jin gamkunu mo be. Eya ris mii jin su'kkina um mo tani um ki is bum nyo/kunu mo ki ku gun 'kona mii ki 'ko 'ba/ mo goma ris mii kun 'konu ki bath mo be. ¹² Wakan, aha/ bala 'kwarkina gwo e um mo tani hili yisa gom a'din 'de/ yin jin tu'thki to mii mo walla gom a'din 'de/ yin jin 'koshkina is ka nyor mo gom mii jin tuthta a'di mii mo yisa, hili ki mo jin shwa uma nyor ki thith mo gom aman mo jin minu 'taki tor mo eya tente/ gom um e jis/e ma Arumgimis mo be. ¹³ Wakan aman malaskunu mo be.

Dhali ki momalas ganam bam jin 'ce'du 'ba/ mo tani aman 'kunykina bwa kagahara mo e moŋ'kuny bwa ma Tiithus mo haali/ adum piti a'di sikunu is mo gom umi 'baar mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ aha/ torkina a'di

gwoŋ kamu/ mo gom mmokarka/ is ki ca mo gom um mo tani aha/ yisa karu ki mon'the is yisa. Hili jasi me'da ris gwo 'baar mo kun okina aman e um mo tani ta gwoŋ gana/ mo tani wakan 'bam bam jin dhuna am ki ca mo e bwambor ma Tiithus mo tani a'di nyo/ kunu ki nyo/ gana/ mo be. ¹⁵ Dhala dum piti pu'dki'd ka pije/ 'baar mo kagahara gom um mo me'd jin kakina a'di gwom bum e jin hakina um e 'baar mo dhali moŋko/ jin koka/ um mo dhali adee jin deekina um mo a'di jin bu'thkina um a'di mo be. ¹⁶ Aha/ 'kunykina bwa mo haali/ aha/ takina gi mo jin wuka/ um jwa i is mo jin 'boro'd ki 'bor gana/ mo be.

8

Mii jin Cinu To ka 'Ka'd Me'di Is mo

¹ Aman napa um mmomish mo mo iwak mo gom gwo ma 'the ma Arungimis mo jin tor kunu mo eya kaniisa 'baar mo e Pam Makiduniyya mo be. ² Haali/ e mompal gi mo jin tocu bwa mo jin eka/ ek mo tani moŋ'kuny bwam buni jin ekki'd ki ek mo dhali moha'th'ko'd buni jin shwa'da nyor mo tani a'di guski'd ki sho'k piti mo ki pa jin tana uni ki to jin 'ka'da uni me'di is mo ki miim buni mo be. ³ Haali/ uni ciki to mo isi ki jim buni jin tana uni mo, me'd gwo jin mishka/ tor mo dhali ki tom buni jin 'ce'de'da po/ jin cina uni mo tani a'di 'peni bwam bunin gana/ mo be. ⁴ Uni 'thoki am mo ka dun dara'd mo gom mii ma 'the yan mmonyak to mii mo mmowoth uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁵ Dhali yansan miikina uni mo, yisa me'd jin toshkina aman mo, hili ntwa/a/ mo tani uni ciki is buni ki Tapa mo dhali ki aman mo ki bwa ma Arungimis mo be. ⁶ Isi ki gwo gi wakan mo tani aman tirrishkina aTiithus ki gwo mo haali/ a'di telki mii 'pen mo hila/ mo tani a'di midi

'taki mii thim mii ma 'the yan e bwam um mo be. ⁷ Dhali me'd jin 'kokina um imis eya ris to 'baar mo e moŋgam gwo is mo, e mo jin onu gwo mo, e moyuk mo, eya risa du gun darkin gi dar mo, dhali e mo/ en bum gom am mo tani hili si'da/ ki um mini 'ko imis gom mii ma 'the yansan si'da/ mo be.

⁸ Gwo yansan oka/ yisa mmokana kan mo, hili mmonyo/ mii mo ki mii gi cin tiya kun miina uni ka daran du mo ki mo/en bum si'da/ mini ta kuŋ gana/ kun dar ki washila/ mo be. ⁹ Haali/ um mishkina 'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, ba ki a'di ta pa ki pa mo tani a'di warki'd ka ha'th'ko'd gom gway bum mo. Wakan ki mo ma ha'th'ko'd piti mo tani um mini war ki uni gun ta pa ki pa mo be. ¹⁰ Dhali e mii yansan mo jin 'konu ki bath mo tani aha/ cikina uma yuk mo. A'di jin 'boro'd gom um mo mmothim a'di shwane/ mo tani a'di jin telkina um 'pen ki yil 'de/ yin kagush mo, yisa jasi mmomii to 'te/ mo, hili mmo/o bwa mo be. ¹¹ Wakan ki mo/is bum e bwa jin ona um ki mii a'di mo tani mini 'taki ta par mo ki miim bum jin thimkina um a'di mo 'peni to gun takina um mo be. ¹² Haali/ wakki/ mo jin isu di'd mo tani a'di mishkun bu'th mo me'd isi to gun takina wathi/ mo, yisa me'd isi to jin darkina a'di yisaa. ¹³ Aha/ dinaki o gwo yansan ki kun tiya mini 'taki ta gi mii gun 'disha'dish abor mo dhali uma tiya mmokal to kun ditadit mo. ¹⁴ Hili mmonyaka nyak to mo, gom tom bum gun ishkin ka enthus mo shwane/ e mo yan mo tani mini 'taki thipa thip mo gom tom buni gun hara uni mo, wakan ki tom buni gun ishkin ka enthus mo tani mina uni 'taki thip um ki to gun hara um mo, wakan ki mo jin nyaku to midi di mo be. ¹⁵ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin kwanyki to ki nyanye/ mo tani

dara'd ki ji gi uri 'kup mo dhali a'di jin kwanyki'd ari'ceenne/ mo tani yisa hara toŋ kamuwa.

Tiithus dhali Kum Piti kun Nyak A'di li mo

¹⁶ Hili ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arumgimis mo a'di jin karki bwa jin onu ka daran du mo mmohila hil mo gom um eya du ma Tiithus mo be. ¹⁷ Haali/ a'di yisa ibu'thki miinj 'kup bam jin yipa amana, hili a'di ki is piti ka daran du mo tani a'di midi yaku/ i um mo ki bwam pitiŋ gana/ mo be. ¹⁸ Ki a'di mo tani aman hashkina akam bana a'di jin torkina gway piti karash eya risa kaniisa 'baar mo gom gwony cim piti jin cina a'di mo gom gwom 'borga/ mo be. ¹⁹ Dhali hili jasi gom a'di jan yisa, hili a'di karkunu 'pen ka piŋe/ mo ka risa kaniisa 'baar mo mmonyak ya ki am mo gom mii ma 'the yan mo jin 'kokina aman mmokal ki mii mo gom monyca gi Tapa mo dhali mmotor bwam bam jin o'd ka daran du mo mmo/ is mo be. ²⁰ Am 'kona e ki mii ki 'kahar mo ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki 'taki 'tak manya/ apo/ am mo gom to jin ciyunu ki me'd jin 'ka'du i is mo a'di jin miikina aman to mo be. ²¹ Haali/ aman gukina a'di ki e mo a'di jin ta montak mo, yisa jasi e jis/ e gi Tapa mo yisa, hili si'da/ e jis/ e gi 'kwani mo be. ²² Dhali ki uni mo tani aman hashkina akam bam a'di jin nyo/kina aman mo me'd ka ris mo dhali gamkina aman mo ki a'di i/ona bwa ki oŋ gana/ goma ris to 'baar mo. Dhali hili a'di shwane/ a'di ona bwa ki dhan o jin shi/ashi/ mo gom dhan miim piti jin wukina a'di um jwa i is mo be. ²³ Haali/ me'da Tiithus mo tani a'di ita'da manpwak to bwa nyakki aha/ mo dhali agarr pem jin miiki to nyakki aha/ gom um mo. Dhali gom iwak bana mo tani uni ita imandhunu ki she/ mo eya risa kaniisa mo gom monyca ma

Kristhos mo be. ²⁴ Wakan nyo/ i mii mo ibwambora risa kaniisa mo gom mo/ en bum mo dhali gom 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo gom um mo ibwambori 'kwani gwansan mo be.

9

To jin Cinu mo gom Imandhunu ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ A'di yisa ta gwo jin miga/ mii i'kwar mo gom um mo gom to jin cinu ki me'd mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ² Haali/ aha/ mishkina miim bum jin iskina um mo, a'di jin karkika/ 'ba/ ki ca mo gom um mo ibwambori 'Kwani gi Pam Makiduniyya mo mmo/o gwo mo ki 'Kwani gi Pa Akaa/iya uni 'kokin mo mmothoson is buni mo 'peni yil kagush mo. Dhali miim bum jin shwa uma nyor ki thith tani a'di merki unin tiya is ka woho/ mo be. ³ Hili aha/ hashkina iwak mo, wakan ki 'bam bam gun dhuna aman ki ca mo gom um mo tani minu 'koki nyo/ ki pe'th eya yir yansan mo be, wakan ki um mini thoson is mo me'd gwo jin okika/ gom um mo jin midi 'taki di moyi. ⁴ Isi ciki/ wakki/ 'kwanin tiya 'peni Pam Makiduniyya mini pu'dku/ mo nyakki/ aha/ mo dhali gam um ki um 'koki thoson is mo tani aman minu dhu ki mon'the is mo, mmomol 'twan kamu/ o mo gom um mo, gom mo jin wuna aman um jwa i is kan mo be. ⁵ Wakan aha/ toshkina ki a'di ta mii jin minu mii mii mo mmodhuki iwak 'pen mo mmo/ii mo e um mo n'twa/a/ ki aha/ mo dhali thoson n'twa/a/ mo gom to jin cinu ki me'd mo jin ona um gwo is mo, wakan ki a'di minu thoson is mo, yisa mmokana kan ki 'bi'th mo gom a'di mo hili ki bwa jin ciki to ki me'd mo be.

⁶ Kup gwo a'dihe/ be. A'di jin siki to ki gwa'd gwa'd mo tani a'di si'da/ midi 'cith to jin gwa'dagwa'd mo dhali a'di jin siki to ka enthus

mo tani a'di si'da/ mididi 'cith to ka enthus mo be. ⁷ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii to gun dhukina uni eya dum buni mo, yisa ki is jin irin'kunu mo walla ki mo jin rukuny'kunuwa rukuny mo haali/ Arumgimis enki uni gun ci to ka 'ka'd me'di is mo be. ⁸ Dhali Arumgimis mishi um te mo ka ris mom'bor mii e mo jin isha to ka enthus mo be. Wakan ki um isa yempa/ takin gi to jin 'koshi jwa mo 'pena ris to 'baar mo dhali wakan si'da/ um mini te aris mii gun ishin ka enthus goma ris miim 'borga/ mo be. ⁹ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di yekki to mo isa dhana/ mo, a'di ciki to mo gom uni gun hatha'ko'd mo.

Momii ma kar/ em piti a'di 'dimki 'kup mo gom mii jin 'konu ki sule/ mo be.

¹⁰ A'di jin ciki'da ka'bany to ka mansi to mo dhali tonte/ goma manshwa to mo tani a'di mididi thipa thip mo dhali mara ka'bany bum is mo dhali ganamondhe'd bum jin ta mii ma kar/ e mo be.

¹¹ Dhali um minu saka'th mo eya ris bwayi 'baar mo ki 'twan'kal kuku/ mo gom dhan tony caaga/ kun cina um ki me'd mo, a'di jin minu wagas ki am mo gom mo jin cinu a'bor bwa i is mo goma Arumgimis mo be. ¹² Haali/ gom mii yansan jin miikunu mo tani yisa jasi goma thip kun thipu ki to gom uni gun dhunu ki she/ gom to gun hara uni mo yisa hili si'da/ gom mo ka ris kun cinu a'bor bwa i is mo goma Arumgimis mo kun sokin ki sho'k buni mo be.

¹³ E bwan'kwariny mo yansan jin nyo/ u mo gom mo jin minu to mo tani um mini kara Arumgimis ki ca mo gom gwo jin hana um e mo mmomii mo gom monyith jin nyithkina um gwom 'borga/ ma

Kristhos mo dhali gom to jin cina um ka 'ka'd me'di is mo gom uni mo dhali gom cin tiya 'baar mo si'da/

¹⁴ Dhali me'd jin 'kosha kwa/a/ uni gom um mo dhali 'tho gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin bononi mii mo jin di e um mo. ¹⁵ Mom'bor a'bor bwa i is mo eya Arumgimis mo gom to jin ciyunu ki me'd mo jin cina a'di mo a'di jin molu kolol mo be.

10

Mii ma Buulus jin 'Ce'dkina A'di Gwo She/ mo gom Mii jin Miina A'di To mo

¹ Aha/ Buulus ki is pem lalkina um sho'k ki gwo mo ki mii ma 'thup e mo dhali mii ma du jin 'thupki'd eya Kristhos mo - Aha/ jin kara is ki gwa'd mo ki ana 'kona ka karambor mo, hili aha/ dara gi monyju/ mo ki aha/ pikina 'peni um mo - ² Aha/ 'thokina um ki aha/ dikina e bun'kus bum mo ki aha/ mina 'taki diki tor mom pem

jin dika/ ki ju/ mo gom miiny jwa jin wunu i is mo me'd jin miga/ tora po/ kun tiya mo kun 'bapaski aman is ki mii mo kun 'dapi e ki bun'gwar is ga 'cesh mo. ³ Haali/ ba aman 'kona e mony'cesh mo tani aman yisa kalkina mo/ as gi mony'cesh mo. ⁴ Haali/ to gi mo/ as bana 'koki ta mo ma mee gi mony'cesh jin asa ana mo, hili uni ta ku gi mom'bi'th jin piyi'd 'peni

Arumgimis mo mmo'ce'da cur gi mo jin tenu mom'bi'th sho'k mo be. ⁵ Ana 'ce'dkina gwo jin garu 'kusi 'twa/ sho'k mo dhala ris mo jin dhunu is ki ca mo mmo'tasha 'tash 'twa/ mo gom mo jin minu nyitha Arumgimis mo dhali budha ris gwo kun kulumkina ana i bwa mo mmodhu mo mmoha gwo ma Kristhos e mo be. ⁶ Mmonyon is mo mmorica ris gwo gun ushu ha e mo ki gwom bum gun hakina um e kun thimkunu mo be.

⁷ Hili a'di jin di'd e bwambori jis/ em bum mo. Wakki/ jan tal 'denj kamu/ wu'da wuny jwa i is mo ki a'di ta jim ma Kristhos mo

tani dhalki a'di ka is piti e mo ki a'di ta ji ma *Kristhos* mo be. Wakani am si'da/ mo be. ⁸ Haali/ isi kan wakki/ aha/ kara 'ba/ ki ca mo 'teki shi/ ari nyanye/ mo gom moshirr bam mo jin cikina Tapa am mo gom mo jin nyanu um is mo dhali yisa gom mmo'ce'd um sho'k mo tani aha/ yisa minu kar ki mo ma 'the is mo. ⁹ Aha/ mina 'taki diki su'k uma du ka war moyi ki gwom pem jin 'kwarkika/ um mo be. ¹⁰ Haali/ uni o gwo mo ki: Gwom piti kun 'kwarkina a'di mo tani ditadiṭ mo dhali 'bitha'bi'th mo, hili mo jin dina a'di e bun'kus is mo tani 'ka'da'ka'd mo dhali gwom piti jin ona a'di mo tani waku mo be. ¹¹ Dhalki 'kwani gi wakan mish gwo 'ban mo ki gwo gun ona aman e gwo kun 'kwaru mo me'd jin pina aman mo tani aman miikina a'di me'd jin 'kokina aman mo be. ¹² Yisa mmomiina aman ka gugundhi/ mmodhu is bam ka par nyakki unin tiya gwansan kun dhuki is buni ki ku gun ha me'd mo. Hili ki uni barki is bunin gana/ ki tiyan tiya mo tani dhali dhu is buni ka par mo ka rem 'kup mo tani uni dar gi gwo jin mishu 'ban mo be.

¹³ Hili aman mina 'koki dhu is ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo, hili aman mina dhu gwayu/ ma Arungimis mo a'di jin dherkina a'di aman mo mmojidhir mo isi kan e umi. ¹⁴ Haali/ aman ki is bam yisa 'ce'dkina agagala/ mo, ma me'd jin dina aman ki jithirku/ i um mo. Aman takina uni kun t̩wa/a/ mo kun pu'dkin 'peni bway jin si'dasi'd e um mo gom gwom 'borga/ ma *Kristhos* mo be. ¹⁵ Aman 'konaki dhu 'bam bam ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo e mii jin miina 'kwanin tiya to mo. Hili mo ma 'terj kapem bam a'dan be. Ki mongam gwo is bum minu ek mo tani bwam mondhe'd bam e bwam um mo minu galal ki galal jin caaca mo be. ¹⁶ Wakan ki am

mina 'taki ci gwom 'borga/ eya ris bampa/ 'baar mo mmo'ce'd uma po/ mo ki dar gi mii jin dhunu 'ba/ ki ca mo gom mii jin iskin hila/ mo e bwam mondhe'd gi cin tiya mo be. ¹⁷ Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca mo e Tapa mo be. ¹⁸ Haali/ a'di yisa ta wathi/ jin midi kar is piti ki ji gi ha me'd mo jin minu bu'th mo, hili wathi/ a'di imina Tapa kar ki ji gi ha me'd mo be.

11

ABuulus dhali ku gi Ta Thus ki Thus mo kun Dhunu ki She/ mo

¹ Aha/ onayi ki um mini dhal aha/ ari bway mo mmo/o ari gwom pus mo. 'Kuci bwa mo ma ki 'kari'th gom aha/ mo. ² Aha/ sura i mon'thoth bwa gom um mo jin piyi'd 'peni Arungimis mo haali/ aha/ doshkina um eya *Kristhos* mo mmoçi um me'd nyaranyanja'b this jin dheleladhelel mo goma kat̩h ma yim mo be. ³ Hili aha/ ko/kina is mo, me'd mii jin miina tasha/ mo mmoheka Hawwa e mo ka mak̩ piti mo tani ki gwom bum kun kulumkina umi bwa mo tani mini sus um mmoper mo 'peni mii gun daru gi washila/ mo dhali miin dhelelga/ kun ta mii ma gayiin eya *Kristhos* mo be. ⁴ Haali/ wakki/ jan tal 'den kamu/ midi pu'dku/ mo dhali ci gwo goma Yesusa kamu/ mo jin diki ta a'din 'de/ jin cina aman um gwo mo tani walla wakki/ um bu'th shi/in kun 'ko ki she/ mo 'peni a'din 'de/ jin butha um mo walla wakki/ um bu'th gwom 'borga/ jin di ki she/ mo 'peni a'di jin bu'thkina um mo tani um komki 'peni a'di ki jahanne/ mo be. ⁵ Aha/ tosha ki aha/ dinaki kar ari shej kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo be. ⁶ Isi kani wakki/ aha/ dina 'twam pem ki ta gwocon mmoṭor gwo mo tani aha/ dara gi mo jin nyithuwa nyith mo yisa. Hili eya ris bwayi 'baar

mo ki 'twaŋkal kuku/ mo tani aman torkina um a'di yansan eya tente/ eya ris to 'baar mo be.

⁷ A/ ki aha/ miikina miinthus mo mmokarka/ is pem ki gwa'd wakana ki um minu 'taki dhu ki ca mo haali/ aha/ c̣ikina um gwo ma Arumgimis jin ta gwom 'borga/ mo ki dar gi mii jin 'thonu to 'peni um mo be. ⁸ Aha/ 'tulkina to 'pena kaniisan tiya mo mmobu'thkika/ to gun c̣inu 'peni uni mo goma thip jin miinuwa thip mo, ki mii gi wakan mo mmomii um to mo be. ⁹ Dhali ki aha/ nyaka di ki um mo dhali aha/ hara to mo tani aha/ dinaki kar jan tal 'deŋ kamu/ ton di'ti'd ibwa mo haali/ tom pem jin taka/ mo tani 'kokunu mo mmothip aha/ 'pena waŋ mo uni gun pu'dkin mo 'peni Pam Makiduniyya mo be. Wakan aha/ tukkina is mo dhali aha/ mina isi tuk mo 'peni mo si'da/ jin 'konu ki ton di'tin ibwa mo e um mo eya ris 'twaŋkal kuku/ mo. ¹⁰ Me'd gwoŋ gana/ ma Krist̥hos jin diki'd e aha/ mo tani 'bam pem jin karka/ ki ca mo tani aha/ mina 'twa/ diki 'dap mo e bampa/ gi Pa Akaa/iya mo be. ¹¹ Dhali kataye? Haali/ aha/ dinaki en uma? Arumgimis mishki'd ki aha/ ena um mo be.

¹² Dhali a'di jin miikika/ mo tani aha/ mina tikir a'di mii mo jin miga/ non uni gwansan kun se gwo i is mo, uni gun dhuki 'bam buni ki ca mo gom gwo jin hashu uni mo ki uni gun mini 'taki se gwo i is mo mmo/o ki uni i miiki mii mo ki mii ma garrne/ mo me'd aman mo be. ¹³ Haali/ 'kwani gi wakan ta uni gun dhunu ki she/ mo gun ta thus mo dhali imanmiiya tu'c gun he'kkina he'k e mo, kun warki is buninj gana/ ki uni ma Krist̥hos kun dhunu ki she/ mo. ¹⁴ Dhali mo jin meru di'da? Haali/ isi kani aSetaan warki is pitinj gana/ ka man'doyu gwo gi monkush mo be. ¹⁵ Wakan a'di yisa ta to jin meru waŋki/ c̣injinam piti si'da/ warki is buni

me'd is gi c̣inkina/ gi mo ma kar/e mo be. Hili 'pemen buni mini 'ko isi ki miim buni gun miikina uni mo be.

Mo jin 'Kosh ma Buulus Is ka Nyor mo Me'd jin Tana A'di Amankaru ki She/ mo

¹⁶ Aha/ rasha gwo e mo ba/ Dhalki wathin tal 'deŋ kamu/ midii diki tosh ki aha/ tana pus mo. Hili isi kani waŋki/ um toshkin kan mo tani budhi aha/ mo ma me'd wathim pus mo, wakan ki aha/ gara/ mina 'taki kar ari 'ba/ ki ca mo. ¹⁷ (A'di jin oka/ mo tani a'di oka/ mo yisa ki moshirr gi Tapa mo, hili me'd wathim pus mo mmokarkika/ 'ba/ ki ca mo mmowuwa wuny jwa i is mo be. ¹⁸ Me'd jin tana 'kwani aris kar ris kun dhu 'ba/ ki ca mo gom to ga 'cesh mo tani aha/ gara/ mina kar 'ba/ ki ca mo be.) ¹⁹ Haali/ um 'kunykina bwa mo mmo'kuŋ bwa mo gom uni gun ta pus mo me'd jin yuka um ki yuk ki is bum mo. ²⁰ Haali/ um 'kuŋki bwa mo waŋki/ wathi/ dhu um ki c̣injinam piti mo, walla 'kwar um ka gwapi/ mo, walla bu'th shi/ miim 'boron bum mo, walla 'theŋ thini mis mo, walla dor um e jis/em bum mo. ²¹ E mon'the is pem mo tani aha/ mina mii o gwo mo ki am 'kokina mo ki is jin 'ka'da'ka'd kagahara mo gom mii jan mo be.

Hili ma a'diyin jin mina jan tal 'de/ ibu'th ki monkar 'ba/ nycine/ mo tani - aha/ okina gwo me'd wathim pus mo - aha/ si'da/ bu'thkina mo mmokar 'ba/ ki ca mo ki a'di jan mo be. ²² A/ uni ta 'Kwani Ibraniyiina? Wakan aha/ garayi. A/ uni ta 'Kwani ma Israyiila? Wakan aha/ garayi. A/ uni ta emen ma Ibrahiima? Wakan aha/ garayi. ²³ A/ uni ta c̣inkina/ ma Krist̥hosa? Aha/ tana jan 'de/ jin 'boro'di. - Aha/ ona gwo mo me'd wathi/ jin gusi'da du mo. Aha/ tana a'di jin 'boro'd ki 'bor

gana/ kagahara goma tu'c jin caaca kagahara mo dhali gom mmodi eya sijin kagahara mo dhali gom mondor jin molu deŋ e mo dhali gom mmo'dish 'twa/ isa yempa/ mmowu mo. ²⁴ Me'di mudhe'd mo aha/ bu'thkina mondor 'peni me'd gi 'Kwani Yahuuda/ mo ki mondor jin 'kona issu/i/ath 'de/ mo. ²⁵ Me'di kwara mo aha/ dorkunu mo ki cwa mo. Ki eŋ kamu/ mo tani aha/ 'koshkunu ki wosh mo. Me'di kwara mo tani aha/ dikina e bwam ma kur yi'de/ jin pwaṭhki bwa mo. Ki mon'thiny ilu/ mo dhali ki montee ilu/ mo tani aha/ hashkina e 'kukumma/ yi'de/ mo be. ²⁶ E ya jin yaka/ me'd ka ris mo, aha/ 'dapa 'kup e mo jin tagu wu mo 'peni yi'de/ kun son mo, e mo jin tagu wu mo 'peni imandil to mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwanim pem mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwani gun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, e mo jin tagu wu mo e 'penjkuman bampa/ mo, e mo jin tagu wu mo e mombwaasho mo, e mo jin tagu wu mo e kumma/ yi'de/ mo, e mo jin tagu wu mo 'peni iwak pem gun ta thus ki thus mo, ²⁷ e mii ma tu'c jin 'batha'ba'th mo, e miiny cɨŋkina/ jin shwa'da nyor ki thiṭh mo, e mon'thiny ka ris ki dar gi e ki ish mo, e te/ jin 'kosho'da 'kosh mo dhali e yi'de/ jin bu'thki'da bu'th mo, me'd ka ris ki dar gi tonte/ mo, dhali e mon'thupga/ mo dhali ki is gana/ 'te/ mo. ²⁸ Dhali ki dar gi mii gwansani 'baar mo ka po/ mo tani to di'd jin yap aha/ mo isa yempa/ mo, a'di jin ta mo/an an is pem goma risa kaniisa 'baar mo be. ²⁹ Kaja a'di 'ka'da ise idhali aha/ idina is ki 'ka'd mo? Kaja a'di jin karu mmobit moye idhali aha/ idin ma nyor ki dek mo?

³⁰ Wakki/ aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo gom to gun toru aha/ e moŋ'ka'd is pem mo be. ³¹ Arumgimis dhali Ababa gi Tapa

Yesus mo tani a'di jin 'boru mii mo gom mii ma sule/ mo tani a'di mishki'd ki aha/ dinaki ta tor mo be. ³² E Pan Dimashk mo tani amudhiir jin diki'd e bwan'kwariny ma Malik jin ta'da Areta mo, jin jiki 'penjkuman Bampa/ gi Pan Dimashk mo jin mina a'di bu'th aha/ mo be. ³³ Hili aha/ thulkunu ka 'cesh mo e bwam ma nura/ mo gi eŋ 'kup gi embul shu'd ma goŋ mo dhali ye 'peni me'd piti mo be.

12

Tonyjan ma Buulus mo dhali Gwo jin 'Ceenu mo

¹ Aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo. Toŋ kamu/ yisa di'd jin midi ta shi/ miim 'boro'd gom a'di mo tani hili aha/ mina yip 'kup e tonyjan mo dhali gwo jin 'ceenu jin ta ji gi Tapa mo be. ² Aha/ misha wathi/ jin diki'd eya Kristhos mo, a'di jin diki'd ki yil karpa'c aṭh 'de/ mo 'thissa/, a'di jin bu'thkunu mo e bwam momis jin 'kon ma po/ i kwara mo - wakki/ ki buŋgwar is mo walla ki dar gi buŋgwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arumgimis a'di mishki mo mo be. ³ Dhali aha/ misha ki wathi/ yansan a'di bu'thkunu mo e bwam mony-jaro/ ma Arumgimis mo - wakki/ a'di e buŋgwar is mo walla ki dar gi buŋgwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arumgimis a'di mishki mo mo be. ⁴ Dhali a'di cikki gwo ki to gun minu mol tor mo, jin mina wathi/ mol bah mo be. ⁵ Gom gway gi wathi/ yansan mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo, hili eya po/ gway gi is pem gana/ mo tani aha/ mina diki kar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ jasi moŋ'ka'd is pem mo be. ⁶ Ba wakki/ aha/ onayi ki kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina diki ta pus mo haali/ gwo jin miga/ tor mo tani midi ta gwoŋ gana/ mo be. Hili aha/ tu'kkina is mo 'peni a'di mo, wakan ki jan

tal 'deŋ kamu/ midu 'taki diki kulum gwo apo/ aha/ ki nyanye/ 'peni a'di jin parkina a'di e aha/ mo walla cik 'peni aha/ mo be. ⁷ Dhali mmonon aha/ 'peni mo jin miga/ kar 'ba/ ki ca mo goma ris gwony 'cee gwansan kun ishkin ka enthus mo tani a'de/ a'di cikunu aha/ mo e bungwar is pem mo a'di jin ta'da gumbway ma Setaan mo mmotukun aha/ mo, mmonon aha/ mo 'peni mo jin miga/ 'taki kar 'ba/ ki ca ki nyanye/ mo. ⁸ Me'di kwara mo tani aha/ yukkina Tapa mo mmo'tho mo gom a'di yan mo ki a'di midu 'taki dhal aha/ mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'them pem a'di 'koshi jwa mo gom /e mo haali/ mom'bi'th pem a'di nyo/u mo ki nyo/ gana/ e mo is jin 'ka'da'ka'd mo. Aha/ mina bwa 'kuny ki nyanye/ kagahara 'baar mo mmokar 'ba/ ki ca mo e mom pem kun 'ka'dka/ is mo ki mom'bi'th ma *Kristhos* midu ca'ba po/ aha/ mo be. ¹⁰ Gom gway ma *Kristhos* kan mo tani aha/ ca'bkina ka this mo i e mo e is jin 'ka'da'ka'd mo, eya wak jin waku mo, e miiny cinjina/ jin shwa'da nyor ki thith mo, e mo gun tojuwa to'c bwa mo, dhali e mii ma cis mo. Haali/ ki aha/ 'ka'da is kan mo tani aha/ 'bi'thkina is ki 'bi'th mo be.

Mo jin Anankin ma Buulus Is mo goma Kaniisa gi Pan Kurint̥huus mo

¹¹ Aha/ takina pus mo. Um kankaa/ ki 'bi'th mo gom a'di mo haali/ aha/ ka ba/ imina 'taki ha me'd ki han gana/ ki um mo. Haali/ aha/ dinaki kar ari sheŋ kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo, isi kani ba aha/ tana toŋ kamuwa. ¹² Jamas mii goma mankaru ki she/ jin ta jin gana/ mo tani uni thimkunu mo e bwam um mo eya ris bwa 'baar mo kun 'kuçkunu mo ki 'kari'th mo dhali ki jamas mii mo dhali ki momer mo dhali ki miiny caaga/ mo. ¹³ Haali/ 'peni shi/ miim 'boro'd jana nonu um mo jin tan

ma kaniisan tiya mo, isi ciki/ aha/ ki is pem dinaki kar tondu'ti'da po/ um mo. Dhalki aha/ 'peni mii yan jin thu'thka/ mo ma.

¹⁴ Mmahan gom me'd kun 'koni kwara mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoyaku/ i um mo. Dhali aha/ mina diŋ um mii ki diŋ yisa, haali/ aha/ dinaki simm to gun tana um e mo, hili aha/ simma jasi um e mo. Haali/ ushi uci ka ba/ imini 'koki mii dhu to mo gom icom buni mo, hili icom gom uci mii buni mo be. ¹⁵ Aha/ mina bwa 'kuny mo ki 'kuny gana/ mo mmo'baar tom pem mo dhali mmo'baaru is pem mo gom gway ma kashiram bum mo. Wakki/ aha/ ena um kagahara mo tani a/ dhali aha/ minu en ki gwa'd gwa'd mowa? ¹⁶ Hili 'boro'd be ki aha/ ki is pem dinaki diŋ um mii ki diŋ mo. Dhali um o gwo mo ki aha/ miikina ka mak mo dhali aha/ he'kkina um e mo ka gany pem mo. ¹⁷ A/aha/ bu'thkina shi/ miim 'boro'd 'peni um ki unin tiya gwan gun hashkika/ e um mowa? ¹⁸ Aha/ kankina Tiithus gwo mo mmoyaku/ mo dhali mmo-hasha kam mmonyak ya ki a'di mo. A/dhala Tiithus bu'thki shi/ miim 'boro'd 'peni um mowa? A/'kona am ki mii mii jin nyaka'd e shi/ina 'de/ mowa? A/'kona aman ki nyak natgin gun nyakkan mowa?

¹⁹ A/um 'kon mmotosh isa yempa/ ki aman 'ce'dkina gwo she/ mo gom bungwar is bam mo ibwambori um mowa? A'di ibwambori jis/ e ma Arungimis mo ba/ ki aman torkina gwo goma *Kristhos* mo dhali a'di 'baar mo gom mmonyay bum kun minu nyay um is mo, um gun enu mo be. ²⁰ Haali/ aha/ ko/ kina is mo ki aha/ wari mina 'taki pu'dku/ mo dhali gam um me'd jin dika/ ki o bwayi, dhali ki um mini 'taki gam aha/ me'd jin mina um i'koki o bwa moyi. Wakan wari ki mo jin waluwa wal midu di mo walla bwam dhapan mo walla mo ma

nyor mo walla mii jin miinu ka ham 'kus mo walla mo jin thudhuwa thu'th 'pen mo walla mo ma le'd jin tanu mo walla mo jin 'theku 'ba/ mmis mo walla mo ma dulatt jin miinu mo. ²¹ Aha/ ko/kina is mo ki me'd jin miga/ pu'dku/ mo dok/e mo tani Arumgimis pem a'di midi 'taki kar aha/ ki is jin gwa'da'd mo ibwambori um mo dhali aha/ mina 'taki mii ko mo goma ris uni gwansan kun miiki miinthus itwa/a/ mo dhali 'koki rica du is mo 'peni mon'dap em buni mo dhali mii gun miinu miinyal mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, a'di jin botkina uni mo mmomii mo be.

13

Kwalany 'Te/ be. Gwo jin Rumkunuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹ Yansan ta me'di kwara mo jin murka/ pu'dku/ i um mo. E mii gunn kun yera yer is ki gway mo tani minu mii te mo ki te'b ki 'twaŋ 'kwani su/ mo walla ki 'twaŋ 'kwani ikwara mo kun mini mii ta iman/o gwo mo. ² Aha/ rumkina uni gwansan kun mii miinthus ntwa/a/ ki gwo mo dhali aris unin tiya si'da/ mo, dhali aha/ rumkina uni ki gwo mo shwane/ me'd jin pikika/ mo me'd jin miikika/ mo ki aha/ dikina i burj'kus mo eya pom buŋ pem jin 'kon ma po/i su/ mo ki aha/ mina diki 'tash uni 'twa/ mo wakki/ aha/ mina pu'dku/ dok/ e mo ³ haali/ um 'kokina gwo ibwa mo mmony/ mii mo ka Kristhos a'di torki gwo e aha/ mo. A'di yisa 'ka'da is ki 'ka'da e mo jin tu'ba a'di um mo, hili a'di ta gi mom'bi'th e um mo be. ⁴ Haali/ a'di 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo e mo jin 'ka'da a'di is ki 'ka'd mo, hili a'di di'd ki e mo dok/e ki mom'bi'th ma Arumgimis mo. Haali/ aman 'ka'da is e a'di mo, hili mo jin tu'bu/ um mo tani aman mina nyak 'ko ki a'di mo ki mom 'bi'th ma Arumgimis mo be.

⁵ Nyithi/ is bum mo ma, mmopar e wakki/ um shurkin mo e mongam gwo is bum mo. Pali is bum mo ma. 'Kona um ki nyitha ka Yesus Kristhos a'di diki'd e um mo - isi ciki/ ka jin gana/ um ushki me'd mo mmogam mompal 'kup mo be.

⁶ Aha/ ona bwayi ki um mini gam gwo ki aman 'konaki ta ku gun ush me'd mo be. ⁷ Hili aman 'thokina Arumgimis mo ki um mini 'koki mii a'di jin ta thus ki thus mo - yisa ki aman wana e gi uni gun gam mompal 'kup mo 'te/, hili ki um mini mii a'di jin ta jin kar/ e mo, ba am a'di iwana e ki uni gun ushi me'd mo be. ⁸ Haali/ aman mina mol toŋ kamu/ mii apo/ gwon gana/ mo, hili jasi gom gwon gana/ mo be. ⁹ Haali/ aman 'kunykina bwa mo ki aman 'ka'dkina is mo dhali um a'di i'bi'thkin ki 'bi'th mo. A'di jin 'thokina am mo tani ta gom miim bum jin minu nyo/ shoka 'cesh mo be. ¹⁰ Aha/ 'kwarkina gwo yansan ki aha/ si'da 'peni um mo, ki mii gi wakan ki aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina diki mii o gwo jin 'bitha'bi'th mo mmobu'thka/ moshirr mo a'di jin cikina Tapa aha/ mo gom mo jin nyanuwa nyan is mo dhali yisa mmopor to bwa mo.

¹¹ Kwalany 'te/ ba/, iwak mo. 'Koku/ ma. Toki miim bum ma. Ciya hirdhe/ ki gwom pem mo ma. Gami gwo me'd ka rem 'kup mo ma. 'Koyi e monku'th is mo ma. Dhali Arumgimis gi mo/ en dhali ji gi monku'th is mo a'di midi di e um mo be. ¹² Theka the me'd ka rem 'kup mo ma ki 'twa/ jin kogu jin pinu mo. ¹³ Aris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani theki um me'd mo be.

¹⁴ A'the gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali mo/en ma Arumgimis mo dhali anyak jin nyakku to mii gi Shi/ in Dheleladhelel mo tani mini 'ko e umi 'baar mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paṅ GALATHIYYA mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo - yisa 'peni 'kwani mo walla ki wathiṅ kamu/ mo, hili ka Yesuṣ Kriṣṭhoṣ mo dhali Arumgimis jin ta'da Baba mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be - ² dhali arisa waḱ pemi 'baar mo, uni kun nyakki 'ko ki aha/ mo.

Eya risa kaṅiisa gi Paṅ Galathiyya mo be.

³ A'the e um mo dhali moṅku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesuṣ Kriṣṭhoṣ bana mo be, ⁴ a'di jin ciki is piti mo gom miinthus bana mo mmo'cuḱ ana mo 'peni she/ yil jin ta jin thus yan mo isi ki bwa ma Arumgimis bana mo dhali a'di jin ta Com mo. ⁵ E a'di mo tani imina monyca icil mo gom mo jin minu 'ko ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Gwom 'Borgaṅ Kamu/ Yisa Di'da

⁶ Aha/ merkina mo ki um ki jahanne/ kan aḱki a'di e mo a'di jin yukki um mo eya 'the ma Kriṣṭhoṣ mo dhali tu'k mo e gwom 'borgaṅ kamu/ mo - ⁷ yisa e gwom 'borga/ jin ta jin kamuwa, hili haali/ kun tiya 'kokin mo kun to'cki um bwa mo dhali kun ona bwa ki aḱ gwom 'borga/ ma Kriṣṭhoṣ e mo be. ⁸ Hili isi kani waḱki/ aman walla aman'doyu gwo 'peni momis mo mini 'taki ci um gwom 'borgaṅ kamu/ ki ca'ckon mo ki a'di jin cikina aman e um mo tani dhalki a'di jeenu mo. ⁹ Me'd gwo jin okina aman iṭwa/a/ mo wakan shwane/ mo tani aha/ ona gwo dok/ e mo ki: Waḱki/ a'din 'deṅ kamu/ ci um gwom 'borga/ ki ca'ckon mo ki a'di

jin bu'thkina um mo tani dhalki a'di jeenu mo ma.

¹⁰ A/ aha/ shwane/ simmkina 'the gi 'kwani eya, walla 'the ma Arumgimis mo? Walla aha/ palkina mii mo mmo'bor 'kwani bwa mowa? Waḱki/ aha/ dina mo naskina/ mo mmo'bor 'kwani bwa mo tani aha/ mina 'taki diki ta ciṅkina/ ma Kriṣṭhoṣ mo be.

Mo jin Warkin ma Buulus ki A'di jin Karu ki She/ mo

¹¹ Haali/ aha/ mina 'taki dhal um imish mo moyi, iwak mo, ki gwom 'borga/ a'di jin cinu ki aha/ mo tani diki ta gwo 'peni isi gwo gi wathi/ en'thi/ mo. ¹² Haali/ aha/ dinaki bu'th a'di 'peni wathi/ en'thiṅ kamu/ mo, walla si'da/ aha/ dinuki to' a'di mo, hili a'di pu'dki'd mo ki gwo jin 'ceen ma Yesuṣ Kriṣṭhoṣ mo be. ¹³ Haali/ um cikki gwo mo gom mondiki/ em pem jin ta jin dhama/ jin ta ji gi mii gi 'Kwani Yahuuda/ mo, a'di ito'ckika/ kaṅiisa ma Arumgimis bwa mo ki mombujur mo dhali pal mii mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali aha/ bolkina uni e mo ki miinj 'Kwani Yahuuda/ mo, mmo'ce'd uni ka ris apo/ mo uni gun ta ku gi yil pem gana/ mo e bwaman 'kwanim pem mo haali/ aha/ shwakina nyor ki thiṭh mo gom gwon dhama/ gun luku 'peni 'kwani gwanyjaḱam pem mo be. ¹⁵ Hili ki a'di jin karki aha/ ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/ dinuki dho'th mo dhali yuk aha/ mo goma 'them piti mo tani, ¹⁶ a'di 'borkina bwa mo mmo'tor Ya/m piti eya tente/ e aha/ mo. Ki mii gi wakan mo tani ki aha/ mina ci gwo gom a'di e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki to'ra to'ra ki a'diṅ kamu/ jin ta bungwar is mo walla abas mo, ¹⁷ walla aha/ si'da/ dinaki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo e uni gwansan kun 'kokunu mo mmodhu ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/ mo, hili aha/ yakina mo e Bampa/ gi Pa Arabiyya

mo be dhali dok/e aha/ dokkına ka nyan'ko'd mo e Pan Dimashk mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili kwara mo tani aha/ yakina ka gagamis e Pa Urushaliim mo mmobuta Sapa mo dhali nyaḡ ca'b ki a'di ka cim ma karpa'c mo be. ¹⁹ Hili aha/ dinaki par unin tiya e kun dhunu ki she/ mo isi ciki/ jasa Yakuub jin ta'da kam gi Tapa mo be. ²⁰ (Dhali gwo jin 'kwarkika/ e um mo tani ibwambor ma Arungimis mo aha/ dinaki ta ator mo be.) ²¹ Dhali yan'ko'd aha/ yakina e Bampa/ gi Pan Suriyya mo dhali Paḡ Kilikiyya mo be. ²² Dhali aha/ 'konu mo mmomol mo nasकिनayi ki jis/e ma risa kaniisa ma Kristhos e Bampa/ Yahuudiyya mo be. ²³ Uni cikki jasi gwo jin onu mo ki: A'di jin to'cki ana bwa mo 'thissa/ a'di di'd shwane/ mmoci gwo gi mongam gwo is mo, a'di jin palkina a'di mmo'ce'd sho'k mo be. ²⁴ Dhali uni karkina Arungimis ki ca mo gom aha/ mo be.

2

ABuulus A'di Bu'thkunu mo ki Unin Tiya kun Dhunu ki She/ mo

¹ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili 'kume'd i'ce'dka doḡon mo tani aha/ yakina ka gagamis mo dok/ e e Pa Urushaliim mo nyaḡka Barnaaba mo mmosusa Tiithus nyaḡki aha/ mo be. ² Aha/ yakina mo ki gwo jin 'ceenu mo, dhali aha/ karkina a'di ibwambori uni mo (hili ki kup mo e bwambori uni gwansan kun dhunu ki uni gun tana shu/um bway mo) gom gwom 'borga/ mo a'di jin cika/ mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, isi ciki/ ki aha/ mina 'taki gus mo walla ki aha/ guskina 'te/ ki pe'th mo. ³ Hili isi kani aTiithus a'di jin nyaḡki ya ki aha/ mo, a'di yisa tucu mo mmo'ciḡha/ munyal yis piti mo, ba a'di ta Wathin Griki mo be. ⁴ Hili haali/ gom iwak kun ta thus mo

kun susu mo ibwaman mo ki kup mo tani uni kun hurki bwaman mo mmo'kar mom bam jin 'kona am ki 'kus e mo, a'di jin takina aman eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ki uni mini 'taki sus am e mo jin dekuwa dek mo be. ⁵ E uni mo tani aman 'konaki dhas is bam bway mo isi kan gom ari mo mo, ki gwoḡ gana/ gi gwom 'borga/ minu dhu mo gom um mo be. ⁶ Dhali 'peni uni gwansan si'da/ kun onu ki uni tana shu/um bway mo gom tor kamu/ mo (A'di jin tana uni mo tani midi diki mii tor kamu/ gom aha/ mo. Arungimis diki tor mii ma gwar 'de/ mo). Uni gwansan, aha/ ona gwo mo, e uni kun onu ki uni tana shu/um bway mo tani mini 'koki mar tor kamu/ is gom aha/ mo be. ⁷ Hili ki gwony ca'ckon mo, ki uni parki mii e mo ki aha/ karkunu mo mmoci gwom 'borga/ ki 'kwani kun 'kon ka munyal yisi e mo me'd jin karkunu aButerus mo mmota amanci gwom 'borga/ gom uni gun 'ciḡhuwa munyal yis mo be. ⁸ (Haali/ a'di jin miiki'da tu'c mo ka Buterus mo gom gwo gi hashu mo e uni gun 'ciḡhuwa munyal yis mo tani miiki'da tu'c mo e aha/ si'da/ mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo.) ⁹ Dhali ki uni nyithkina 'the jin cikunu aha/ mo tani aYakuub dhala Sapa dhala Yohaana uni gun onu ki uni tana atinḡkilinḡ mo tani ciki aha/ bway mo dhala Barnaaba mo abim poros gi mmonyak to mii mo, ki aman mina 'taki ii mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali uni e 'kwani kun 'ciḡhuwa munyal yis mo be. ¹⁰ Jasi uni ona bwayi ki aman mina ka uni gun hatha'ko'd e mo, a'di jin ta to yan gana/ jin gananka/ 'ba/ mo ka daran du mo mmomii mo be.

ABuulus Kucurki'da Buterus mo e Pa Anthaakiya mo

¹¹ Hili ka Sapa pu'dki'd mo e Pa Anthaakiya mo tani aha/ ceshkina

a'di mo ka *karambuye/* mo ki jis/em piti mo haali/ a'di doshki'd mo mmowakkunu a'di mo be. ¹² Haali/ntwa/a/ mo, ki 'kwaniin tiya pu'dkin mo 'pena Yakuub mo tani a'di nyakki to shwa ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili ki uni pu'dkin mo tani a'di guki is piti ka nyan'ko'd mo dhali *kwa/* is piti bwa mo mmoko/ kina a'di 'kwani kun 'cithuwa munyjal yis mo be. ¹³ Dhali nyakki a'di mo tani 'Kwani Yahuudan tiya kun boçkin mo tani nyakki mii yan mii mo ki mii washila/ mo. Wakan ka Bar-naaba si'da/ a'di kalkunu shoki mis ki miim buni jin miikina uni ki washila/ mo be. ¹⁴ Hili ki aha/ mishkina ki uni 'konuki dosh ka ji sho'k mo gom gwoŋ gana/ gi gwom 'borga/ yan mo tani aha/ okina Sapa ibwambori uni 'baar mo ki: Wakki/ /e ba ta ji Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd Wathi/ Yahuuda/ mo tani /e mini mish 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ dhu me'd 'Kwani Yahuuda/ kata mo?

'Kwani Yahuuda/ Nyakan ki 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo kun Wothu/ ki Mongam Gwo Is mo

¹⁵ Ana ki is bana ana kun tana 'Kwani Yahuuda/ ka dho'th mo dhali yisa 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun ta imanmii miinthus mo, ¹⁶ dhali ana gun misha mo mo ki wathi/ dinuki kar ki mo ma *kar/* e ki mii gi gwoŋkan jin cinu mo, hili ki mongam gwo is eya Yesu Kristhos mo, isi kani ana gamkina gwo is eya *Kristhos* jin ta'da Yesu mo. Ki mii gi wakan mo mmodhuwa dhu ki mo ma *kar/* e mo ki mongam gwo is eya *Kristhos* mo dhali yisa ki mii gi gwoŋkan jin cinu mo haali/ ki mii gi gwoŋkan jin cinu mo tani jan tal 'den kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma *kar/* e mo be. ¹⁷ Hili wakki/ miim bana jin pala ana ki ana minu dhu ki mo ma *kar/* e eya *Kristhos* mo tani ana ki

is bana minu gam mo ki ana tana imanmii miinthus mo a/a*Kristhos* a'di karu mo mmomii miinthus? Dhalku/ ki tosh kan mo. ¹⁸ Hili wakki/ aha/ ki nyan to gwansan is dok/ e mo, uni gun 'tukka/ mo tani yan'ko'd aha/ nyo/a is pem mo ka mandhan gwo mo be. ¹⁹ Haali/ ki gwoŋkan jin cinu mo tani aha/ wuna mo e gwoŋkan jin cinu mo ki aha/ mina di mo goma Arungimis mo be. ²⁰ Aha/ nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakka *Kristhos* mo. Dhali a'di yisa ta aha/ jin dina ki eya, hili a*Kristhos* a'di jin diki'd ki e e aha/ mo. Dhali mondiki/ e jin dika/ ki e e bungwar is mo shwane/ tani aha/ dina ki e ki mongam gwo is mo e Ya/ ma Arungimis mo, a'di jin enki aha/ mo dhali *ci* is piti mo gom aha/ mo be. ²¹ Aha/ dinaki puuwa 'the ma Arungimis mo. Haali/ wakki/ mo jin dhunuwa dhu ka *kar/* e diki'd mo e gwoŋkan jin cinu mo tani, kan, *Kristhos* wuki'd mo ki dar gi 'kup miinj gana/ mo be.

3

Gwoŋkan jin Cinu mo walla Gwo jin Gamu Is mo

¹ Ayy um 'Kwani gi Paŋ Galathiyya kun ta pus mo. Um gun torunuwa Yesu *Kristhos* eya tente/ mo ibwambori jis/ em bum mo a'di jin 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo tani aja iceshki um ki en dhathu/ mo? ² Dhalki aha/ dota um jasi gwo gom gway yansan mo. A/ ki um bu'thki Shi/ in ki mii gi gwoŋkan jin cinu mowa? Walla ki gwo jin cikina um ki mongam gwo is mo? ³ Ayy, um 'kona isi pusi mana? Mmotelkina um mii 'pen mo ki Shi/ in mo, a/ dhali um shwane/ dakki 'kup mo ki bungwar is mowa? ⁴ A/ ki gwo gi wana um kani bwa imiikina um aris to ki pe'th mo kana? - ba a'di 'te/ wari ka jin gana/ ita jim pe'th mo. ⁵ Dhali a'di si'da/ jin thipki'da thip ki Shi/ in e um mo dhali mii miimer e bwam um mo

tani a/a'di ki mii a'di ki gwoŋkan jin cinu mo walla ki gwo jin ciƙu ki moŋgam gwo is mo?

⁶ Wakan a/ Ibrahiim gamki'da Arumgimis gwo is mo, dhali a'di karkunu mo gom a'di ki mo ma ƙar/e mo. ⁷ Wakan um mini hil mii i e ki a'di ta mii gi 'kwani gi moŋgam gwo is mo kun ta iya/ ma Ibrahiim mo be. ⁸ Dhali Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, mmonyithkina a'di ntwa/a/ mo ka Arumgimis midi dhu 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ki mo ma ƙar/e ki moŋgam gwo is mo tani a'di ciki gwo ki gwom 'borga/ ntwa/a/ ka Ibrahiim mo mmo/o gwo mo ki: E / e mo tani aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo tani minu 'bor mii mo be. ⁹ Wakan mo, 'kwani gwansan kun ta ku gi gami gwo is mo tani uni 'boru mii mo nyaƙka Ibrahiim mo a'di jin ta'd gi moŋgam gwo is mo be.

¹⁰ Haali/ aris uni 'baar mo kun 'ko 'ko'd e mii gi gwoŋkan jin cinu mo tani uni 'kon e bwan'kwariny monyjee mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Monyjee midi di mo goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun 'koki 'ko 'ko'd eya ris to 'baar mo kun 'kwarkunu mo e gwoŋkan jin cinu mo dhali mii uni mo be. ¹¹ Dhali a'di di'd eya tente/ be ki wathi/ en'thiŋ kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma ƙar/e mo ibwambor ma Arumgimis ki gwoŋkan jin cinu mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di jin karu ki mo ma ƙar/e ki moŋgam gwo is mo tani a'di midi di ki e mo be. ¹² Hili gwoŋkan jin cinu mo tani diki di apo/ mo jin gamu gwo is mo, haali/ gwo 'kwarkunu mo ki: A'di jin mii uni mo tani a'di midi di 'ko'di uni mo be. ¹³ AKristhos a'di wanki ana 'ba/ mo 'peni monyjee gi gwoŋkan jin cinu mo mmowarkina a'di ki monyjee gom ana mo - haali/ a'di

'kwarkunu mo ki: Monyjee midi di goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun shirki is buni apo/ cwa mo - ¹⁴ Ki eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani mo jin 'boruwa Ibrahiim mii mo midi 'taki pu'du/ apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki ana mina 'taki bu'th gwo jin onu is mo gom Shi/ in e moŋgam gwo is mo be.

Gwoŋkan jin Cinu mo dhali Gwo jin Onu Is mo

¹⁵ Aha/ mina ci um mii gi wathi/ en'thi/ gom she/mm mii mo, iwak mo. Wathiŋ kamu/ yisa di'da jin midi puu gwo gom mal gi wathi/ mo walla mar gwom piti is mo 'ko'di a'di tekunu shoka 'cesh mo. ¹⁶ Dhali gwo kun okunu is mo dhukunu mo goma Ibrahiim mo dhali gom emen piti mo. A'di diki o gwo mo ki: Dhali e emen piti mo, mmo/o gwo goma ris mo. Hili mmo/o gwo mo gom a'din 'de/ mo ki: Dhali gom emen pini mo, a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹⁷ A'di ta 'pemen gwo jin oka/ mo. Ki gwoŋkan jin cinu mo jin pu'dki'd ki yil kun 'koni iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'da po/ mo ŋ'ko'd mo tani a'di diki kar gwo mmopuu mo, gwo jin gamu me'd mo 'thissa/, a'di jin ten ma Arumgimis shoka 'cesh mo. Wakan ki gwo jin onu is mo minu kar ki jim puu mo be. ¹⁸ Haali/ wakki/ mal ta ji gi gwoŋkan jin cinu mo tani a'di yisa di mo 'ko'di gwo jin onu is mo, hili Arumgimis ki ci a'di ka Ibrahiim ki gwo jin onu is mo be.

¹⁹ Kata cinu gwoŋkan jin cinuye? A'di karkunuwa po/ mo gom gwon dhan mo ntagi emen midi 'taki pu'du/ mo e a'di jin okunu gwo is mo. Dhali a'di karkunu 'pen ka pije/ mo ki iman'doyu gwo mo ki a'di jin doshki'di bwaman mo mmowotha/ woth mo. ²⁰ Dhali

* 3:17 urbumiyya wa ƙalaŋjin

a'di jin doshki'd e bwaman mo mmowotha/ woth mo tani a'di diki ta 'pemen mmodi jasi 'de/ mo. Hili Arungimis a'di tal 'de/ mo be.

'Kup Gwoŋ Gana/ gom Gwoŋkan jin Cinu mo

²¹ A/ dhali gwoŋkan jin cinu mo a'di di'da po/ gwo jin on ma Arungimis is mowa? Dhalku/ ki tosh kan mo. Haali/ wakki/ gwoŋkan jin cinu mo minu 'taki ci mo mmokar mo jin 'konu ki e mo tani yan'ko'd mo ma kar/e mididi 'taki di mo ka jin ganayi ki gwoŋkan jin cinu mo be. ²² Hili Gwo jin 'kwarkunu mo tani tulki'da ris to 'baar mo 'twa/ mo e miinthus mo, ki gwo jin onu is mo e mongam gwo is eya Yesus Kristhos mo tani minu 'taki ciki uni gwansan kun gami gwo is mo be.

²³ Dhali ntwa/a/ ki mongam gwo is diki pu'd mo tani ana 'kokunu mo mmohem mo e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo, mmohukunu ana e bwan'kwariny mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo ntagi mongam gwo is minu tor eya tente/ mo be. ²⁴ Wakan gwoŋkan jin cinu mo tani a'di ta'da mansus bana mo ntaga Kristhos pu'dki'd mo, ki ana minu dhu ki mo ma kar/ e ki mongam gwo is mo be.

²⁵ Hili shwane/ mongam gwo is a'di pu'dki'd mo, i/ana dok/e yisa i'kona mmo'ko mo e bwan'kwariny a'di jin suski'da sus mo ²⁶ haali/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani umi 'baar mo ta iya/ ma Arungimis mo ki mongam gwo is mo be. ²⁷ Haali/ aris umi 'baar mo kun miikunu ki yi'de/ mo eya Kristhos mo tani hi'thkina Kristhos i'ba/ mo be. ²⁸ Wakan walla Wathi/ Yahuuda/ yisa di'da walla Wathiŋ Griki mo, walla wathi/ jin ta cinjina/ jin yolu mo yisa di'da walla mon'ko ki 'kus mo, walla kun tana gwaŋ yisa di'da walla iyima 'bomi mo. Haali/ umi 'baar mo tal 'de/ mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo

be. ²⁹ Dhali wakki/ um ta ku ma Kristhos mo tani um ta emen ma Ibrahiim mo, mmota gi mal isi ki gwo jin onu is mo be.

4

¹ Gwo jin oka/ mo gom mal mo a'dihe/ be. Me'd jin tana a'di a'ci mo tani a'di jin midi kal mal mo diki bol mii jin tanu cinjina/ e ki 'bor mo, ba a'di ita a'di jin cila mali 'baar mo. ² Hili a'di diki'd mo e bwan'kwariny imanhil a'di jin aŋa she/ mo dhali imandhu tom piti mo ntaga tee jin karkina com a'di mo be. ³ Wakan gom ana mo. Ki ana takina uci mo tani ana takina cinjina/ gi gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh yan mo. ⁴ Hili ka tee pu'dki'd mo mmothimkunu a'di mo tani Arungimis hashki Ya/ m piti mo, a'di jin dhodhu 'pena 'bom mo dhali a'di jin dho'thkunu mo e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo be, mmowan uni gwansan 'ba/ mo, uni kun 'kokin mo e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo, ⁵ wakan ki ana mina bu'th mo jin thipuwa thip me'd iya/ mo be. ⁶ Dhali haali/ um ta iya/ mo tani Arungimis hashki Shi/in gi Ya/ m piti eya dum bana mo mmocuu gwo mo ki: Abba. Ababa. ⁷ Wakan eya Arungimis mo tani um yisa 'koni mmo'ko mo mmota cinjina/ mo, hili um ta iya/ mo, dhali wakki/ um ta iya/ mo tani um ta gi mal mo be.

ABUulus Dina Isi Gwo Ibwa mo gom Uni kun Gami Gwo Is mo

⁸ Kadhamo/ ki um 'koki mish Arungimis mo tani um 'kokin mo ki mondek is mo e mon'ko gi uni gun 'koki ta gi buyempa ma rum kun luŋu mo. ⁹ Hili shwane/ mmopu'dkina um mo mmomisha Arungimis mo tani, walla ki mii jin dhalu e i is mo ki um mishu ka Arungimis mo tani um mini mish dok ka nyan'ko'd kata mo e gwo

ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh gwansan kun 'ka'da is ki 'ka'd mo dhali kun hatha'ko'd ki ha'th kan mo? Um ona bwa mmota c̄injinam buni mo dok/eya? ¹⁰ Um 'kon mmodhuwa tee mo dhala ppe mo dhali yir jin aḱka'da aḱ mo dhali yil mo be. ¹¹ Aha/ ko/ka is mo ki aha/ miikina tu'c apo/ um ki pe'th mo.

¹² Iwaka, aha/ yuka um mo, wayi e ki aha/ mo ma haali/ aha/ si'da/ wana e ki um mo. Um 'koki thuthaa/ mii mo be. ¹³ Haali/ um mishkin mo ki mo jin 'ba'thka/ mo e buḅgwar is pem mo tani a'di cikika/ um gwo gom gwom 'borga/ yani twa/ a/ mo be. ¹⁴ Dhali ba mondum pem yin a'di ta mompal gom um mo tani um yisa ushi aha/ mo walla waḱ aha/ mo, hili um bu'thki aha/ mo me'da man'doyu gwo ma Arungimis mo dhali me'da Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Mane montem bum jin surki'd ki um mo be 'te/? Haali/ aha/ tana man/o gwo gom um mo ki um mini 'taki buḱ aha/ em bum ka pije/ mo dhali ciyu/ uni ki aha/ mo waḱki/ a'di mishu mii mo be. ¹⁶ A/ki aha/ wara ka manta 'kup gi um mmoṭorka/ um gwoḅ gana/ mo? ¹⁷ Uni ta malgin ki malgin gom um mo, dhali hili yisa gom 'kup miinḅ gana/ mo. Uni ona bwa mmomu'th um 'twa/ mo 'peni aha/ mo ki um mini 'taki ta malgin gom uni mo be. ¹⁸ Haali/ gom 'kup miim 'borga/ mo tani a'di 'boro'd mmoḱi gwo maḅ ki shem 'boro'd mo isa yempa/ mo dhali yisa ki aha/ dikina nyakki um mo 'te/. ¹⁹ Ushi uḱim pema, aha/ shwana bwan dho'th mo dok/ e ntaga Kristhos minu uḱ mo e um mo be. ²⁰ Aha/ ona bwayi mmo'taki di nyakki um mo ishunsan dhali aḱ 'twam pem e jin ṭorka/ gwo mo haali/ aha/ duḅkurunuwa du is mo gom um mo be.

Gwo jin Be'dkunu ka Par mo goma Haagar mo dhala Saarah mo

be

²¹ Tori aha/ gwo mo ma, um gun ona bwa mmo'ko mo e bwan'kwariny gwoŋkan jin cinu mo. A/'kona um ki cik gwoŋkan jin cinu mowa? ²² Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Ibrahiim ta gi iya/i su/ mo, jan 'de/ ta ji gi c̄injkina/ mo dhali jan 'de/ ta ji ma 'bom jin di'd ki 'kus mo be. ²³ Hili ya/ ma 'bom jin ta c̄injkina/ mo tani a'di dho'thkunu mo me'd isi gwo gom buḅgwar is mo dhali ya/ 'pena 'bom jin di ki 'kus mo tani a'di e gwo jin onu is mo be. ²⁴ Dhali a'di yansan ibe'dki gwo gi 'pemena kamu/ mo. Ki up su/ gwansan ita gwo gun gamu me'd mo. Jan 'de/ 'peni Wosh Sinaa/ mo mmodho'th uḱi gom miiny c̄injkina/ mo. Ayim jin ta'da Haagar mo be. ²⁵ Dhala Haagar a'di ta Wosh Sinaa/ e Pa Arabiyya mo. Ayim a'di nyakka'd ki Pa Urushaliim jin di'd shwane/ mo, haali/ a'di ta c̄injkina/ jin yolu nyakki uḱi ma yim mo be. ²⁶ Dhali hili Urushaliim jin di'di momis mo tani a'di di ki 'kus mo dhala yim a'di ta'da ata'dam bana mo be. ²⁷ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

'Kunyi bwa mo ma, ayy /en 'de/ yin jin tana burum mo jin diki dho'th mo.

C̄eyi 'twa/ mo ma dhali cuuyi mo, / e jin dina bwa ma dho'th ki shwa mo.

Haali/ ayim ma'du/ a'di ta'd gi uḱi ki nyanye/ mo

mmobola yim e, a'di jin ta'd ga kaḱh mo be.

²⁸ Dhali ana iwak mo, wana e ga Is/ hak mo mmota uḱi gi gwo jin onu is mo be. ²⁹ Hili ki me'd caan a'di jin dho'thkunu isi ki gwo gi buḅgwar is mo tani ṭo'cki a'di bwa mo a'di jin dho'thkunu mo isi ki gwo gi Shi/in mo. Dhali a'di wakan shwane/ mo be. ³⁰ Hili Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo o gwo kataye? O ki ura yim c̄injkina/ ka pije/ mo dhali ya/ ma yim mo

haali/ ya/ 'pena yim jin ta cɪŋkina/ jin yolu mo tani a'di mididi diki gam mal mo nyakki ya/ ma 'bom jin di ki 'kus mo be. ³¹ Wakan iwaka, ana 'konaki ta uci gi cɪŋkina/ jin yolu mo, hili ana tana uci ma 'bom jin di ki 'kus mo be.

5

Doshi ma ki Mo jin Telu Sho'k mo e Mo jin 'Konu ki 'Kus mo

¹ Haali/ gom mo jin 'konu ki 'kus mo tani aKristhos a'di dhu ana ki 'kus mo. Gom gwo gi wakan mo tani doshi ma dhali teli sho'k mo. Dhali dhalku/ 'ba/ ki mii 'ce'd mo dok/e mmonyak dhan'ka'b 'ba/ bu'th ki mii jin tanu cɪŋkina/ mo.

² Aha/ jin tana Buulus ona gwo yan e um mo. Wakki/ um bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo tani aKristhos mididi mii diki mii ta gi shi/ miim 'boro'd gom um mo.

³ Aha/ baha gwo mo dok/e eya ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni gun bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo ki a'di minu dek mo mmodhu gwonkan jin cinu mo ka 'bimpil mo be. ⁴ Um kun minu dhu ki mo ma kar/e gi gwonkan jin cinu mo tani um minu 'cith 'twa/ 'pena Kristhos mo be. Um ta'kin mo 'peni bway ma 'the mo be. ⁵ Haali/ ki Shi/in mo tani dhali ki mongam gwo is mo tani ana cɔrkina cɔr mo gom mo ma 'teŋ kape/ gi mo ma kar/ e mo be. ⁶ Haali/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo walla e mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo walla e mo ma munyal yis jin 'konuki 'cith mo tani a'di mididi mii toŋ kamuwa? Hili mongam gwo is mmomiina a'di to mo ki mii gi mo/ en mo be. ⁷ Um 'kokin mo mmoso ki 'bore/ mo. Kaja nonki um 'kup mo 'peni moha gwoŋ gana/ e mo?

⁸ Mii yansan jin laluluwa lal sho'k mo tani a'di diki di 'peni a'di jin yukki um mo. ⁹ Ara cumata gwa'dga/ tani a'di seki'da gana'th jin ta'da gabul ka 'bimpil mo. ¹⁰ Aha/ wukina Tapa

jwa i is mo ki um mini 'koki budha yisaŋa kamu/ mmodhal jim pem mo. Dhali a'di jin to'c um bwa mo tani a'di mididi mii bu'th gwon dwall jin minu mii tor 'twa/a 'cesh gom a'di mo, ma a'di yin jin tana a'di mo. ¹¹ Hili wakki/ aha/ iwak mo, dina mmoçi gwo mo gom mo jin 'cithuwa munyal yis mo tani atinta ito'ckunu aha/ bwa mo naskina/? E mii yan mo tani mo jin goluwa gol mo jin ta cwany'cithan dhu mo tani a'di joçkunu mo be. ¹² Aha/ onayi ki uni gun 'kon mmoduŋkur um mii is mo mini uŋ is buninŋ gana/ ki tolo'k mo.

¹³ Haali/ um yukkunu mo mmo'ko ki 'kus mo iwak mo. Dhali dhalku/ ki bu'th mom bum jin 'kona um ki 'kus mo mmota shi/ embula 'borga/ mo gom buŋgwar is mo. Hili e mo/ en mo tani tayi imanmii to ka rem 'kup mo ma. ¹⁴ Haali/ gwonkan jin cinu ka 'dan'dap mo tani a'di thimkunu mo e gwon 'de/ mo, jin o gwo mo ki: /E mini en amannyak ca'b pini jin 'dish /e is mo me'd is pininŋ gana/ mo be. ¹⁵ Wakki/ um ki shila shil ki she/ mo dhali losa los ka rem 'kup mo tani hil ki 'bore/ ki um minu 'koki 'ce'd sho'k ka rem 'kup mo be.

Maman gi Shi/in mo dhali Mii jin Miinu ki Shuman Is mo

¹⁶ Hili aha/ ona gwo mo ki: Iiyi mo e Shi/in mo dhali dhalku/ ki te bwa en'dap kun o um ki buŋgwar is mo. ¹⁷ Haali/ bwa en'dap kun onki buŋgwar is mo tani a'di miinu apo/ Shi/in mo, dhali bwa jin o'dki Shi/in mo tani apo/ buŋgwar is mo, haali/ uni gwansan ita gwo kun thanyi 'twa/ ka rem 'kup mo mmonon um 'peni mii gun o um bwa moyi. ¹⁸ Hili wakki/ um shuna Shi/in bway mo tani um yisa i'kokin mo e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo. ¹⁹ Dhali hili mii gi buŋgwar is mo tani uni 'kon eya tente/ ki thorony mo: mo jin miinu miinyal mo, dhali mo jin

'dapuwa 'dap e mo, dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, ²⁰ dhali mo jin lunu tompinyon mo, dhali mii kun miinu mii n̄ari/ mo, dhali mii kun tanu 'kup ki 'kup mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun tanuwa tacum bwa mo, dhali mii kun miinuwa nyor mo, dhali mii kun tanuwa ham 'kus ka ham 'kus mo, dhali mii kun ushu gwo gam me'd mo, dhali mii kun 'konu ka non she/ mo ²¹ dhali mii kun tanu dhapan mo dhali mii kun 'kosh ma suwa 'kosh mo, dhali mii kun waluwa wal e moŋ'kupa su mo, dhali mii gi wakansan mo. Aha/ ruma um ki gwo mo, me'd jin rumkika/ um itwa/a/ mo, ki uni gwansan kun miiki to gi wakansan mo tani mini 'koki gam mal gi Bampa/ ma Arungimis mo. ²² Hili maman gi Shi/in a'di ta mo/en mo dhali moŋ'kuny bwa mo dhali mo ma ku'th is mo dhali mombwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo dhali mii jin tanu ki bwan̄kush mo, dhali mombwam 'borga/ mo dhali mombwa kun tanu ku isiŋ gana/ mo, ²³ dhali mombwa kun 'thupu e ki 'thup mo dhali mombwa ma du jin 'timu/ mo. Apo/ mii gi wakan mo tani gwoŋkana kamu/ jin cinu mo yisa di'da. ²⁴ Dhali uni gwansan kun ta ku ma Kristhos jin ta'da Yesu mo tani uni 'koshki bungwar is buni mo nyakki e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali bwa en'dap buni mo be.

²⁵ Wakki/ ana 'kona e Shi/in mo tani dhalki ana si'da/ iina e Shi/in mo. ²⁶ Dhalki ana nona is bana mo ki coŋ coŋ mo walla rukunya rukuny 'kup ka rem 'kup mo walla ta dhapan ka rem 'kup mo.

6

Kali To kun Diŋadiŋ I'ba/ ka Rem 'Kup mo

¹ Iwaka, wakki/ wathiŋ kamu/ bulu 'twa/ a 'cesh e gwon dhaŋa kamu/ mo tani um gun ta gi to gi shi/in mo mini mii wari a'di is ka

nyan'ko'd mo e shi/in jin 'thupu e ki 'thup mo. Hili 'kup, 'kupki is pini mo isi ciki/ ki /e minu pal mo gara/. ² Kali ton diŋin ka rem 'kup mo, dhali ki mii gi wakan mo tani um mini thim gwoŋkan ma Kristhos mo be. ³ Haali/ wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di mo tani ki a'di diki ta toŋ kamu/ mo tani a'di he'kki isi is pitiŋ gana/ e mo be. ⁴ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'deŋe/ 'deŋe/ pali miim buniŋ gana/ mo, dhali gwo jin di a'di a'diŋ kamu/ ibwa mo mmokar 'ba/ ki ca mo tani midi di gom is piti a'di 'de/ mo dhali yisa eya mannyaŋ ca'b jin 'dish a'di is mo be. ⁵ Haali/ 'kwani 'baar ka 'deŋe/ 'deŋe/ mini kal is kom mo gom tom buniŋ gana/ jin kala uni mo be.

⁶ Dhalki a'di jin toŋu gwo mo nyakka'da ris tom 'boron pwaŋ bwa mo ki a'di jin toŋki gwo mo.

⁷ Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Arungimis yisa ta ji gi minu mii ka maka. Haali/ ma to yin jin mina wathi/ si mo tani a'di si'da/ imina a'di i'ciŋ mo be. ⁸ Haali/ a'di jin siki to gom bungwar is piti mo tani a'di midi 'ciŋ to 'peni bungwar is jin midi pu/ mo. Dhali hili a'di jin midi si to gom Shi/in mo tani a'di midi 'ciŋ mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo 'peni Shi/in mo be. ⁹ Dhali dhalki ana daka mii is jin wu e mo mmomii miim 'borga/ mo, haali/ ki she/ yil mo mo tani ana mina 'ciŋ to mo wakki/ ana 'kona bwa ki biŋ ka lun̄gu'b mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo tani me'd jin takina ana ki embula 'borga/ mo tani dhalki ana miina miim 'boron e 'kwani 'baar mo dhali isi kan ki jim mum mo gom uni gwansan kun 'kokin eya ta/ gi moŋgam gwo is mo be.

Mo jin Daka Gwo Me'd mo jin Rumuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹¹ Misha uma adhan toŋ gwo gun 'kwarkika/ um ki me'd pem gana/

mowa? ¹² A'di ta uni gwansan kun ona bwa ki tor eya tente/ eya por ma pije/ 'te/ gom bungwar is mo kun mini tu'c um ki um minu 'citha/ munyjal yis mo, dhali ki jasi mii gi wakan mo tani uni ti, iminu 'koki to'c bwa mo gom cwany'cithan dhul ma Kristhos mo be. ¹³ Haali/ isi kani uni gwansan kun bu'thki mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani uni yisa ki is buni id-huki gwonkan jin cinuwa. Hili uni ona bwa mo ki ta gi mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo ki uni mini 'tash miinyca mo 'te/ e bungwar is bum mo. ¹⁴ Hili mii gi wakan midi diki thothaa/ is mo mmokar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ e cwany'cithan dhul gi Tapa Yesus Kristhos bana mo. Ki a'di mo tani mony'cesh 'koshkunu jwa mo gom aha/ mo dhali aha/ gom mony'cesh mo be. ¹⁵ Haali/ walla mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani yisa 'dapa'dap ki tor kamuwa walla mo ma munyjal yis kun 'konu i e mo si'da/, hili a'di jin minu uk jin midi ta jin this mo be. ¹⁶ Monku'th is dhali momiimii mini 'ko apo/umi 'baar mo, um gun iikin mo e gwonkan yansan mo, apo/ um gun ta 'Kwani ma Israyiil kun ta ku ma Arungimis mo be.

¹⁷ Peni shwane/ mo tani dhalku/ ki dhal wathin tal 'den kamu/ bway mo mmo'c aha/ bwa mo, haali/ aha/ kalkina adu'd gi doru aha/ goma Yesus e bungwar is pem mo be.

¹⁸ A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo midi di e shi/in bum mo, iwak pem mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan EPASUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus ki bwa ma Arumgimis mo be.

E uni gwansan gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni si'da/ kun ta ku isin gana/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

² A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mom'bor Mii gi Shi/ in eya Kristhos mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arumgimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, a'di jin 'borki ana mii mo eya Kristhos ka ris mii kun 'boruwa 'bor mii mo e to gi shi/in mo e mo kun 'kon e momis mo be. ⁴ Isi kani me'd jin kwanykina a'di ana mo e a'di mo ntwa/a/ ki mony'cesh yan 'konuki ka'b mo, ki ana mina ta ku gun kogu mo dhali ta ku gun mini ta kun dar gi thalkin ibwambori a'di mo be.

⁵ A'di 'kawurki ana mo e mo/en mo mmota iya/m piti mo eya Yesus Kristhos mo isi ki gwon 'kup bwam 'borgam piti mo ⁶ gom moman ma 'the gi monyacam piti mo a'di jin cikina a'di ana ki me'd mo e A'di jin Enu mo be. ⁷ E a'di mo tani ana tana gi mo jin wanuwa wan 'ba/ka bas piti mo dhali amure/ gi gwon dhiŋ bana kun dhalkunu ana 'pen mo, isi ka 'them piti jin tana a'di pa ki pa mo ⁸ a'di jin karkina a'di mmogus apo/ ana mo be. ⁹ Haali/ a'di torki ana a'di i e eya tente/ mo eya ris moyuk mo dhali mmonyith gwo jin cinu mo ki jim bag mo jin ta bwam piti mo, isi ki gwon 'kup bwam 'borgam piti mo, a'di

jin karkina a'di eya Kristhos mo be ¹⁰ me'd gwo jin 'kawurkina a'di mo gom mo jin minu thim mo, mmogama ris to 'baar mo me'd e a'di mo, to gun 'kon e momis mo dhali to gun 'kon e mony'cesh mo be.

¹¹ E a'di mo isi ki gwon 'kup bwam 'borgam piti mo a'di jin thimki'da ris to 'baar mo isi ki bwan gwom piti jin 'kawurkina a'di mo be. ¹² Ana kun takina gi mo ma 'tej kape/ eya Kristhos ntwa/a/ mo tani ana 'kawurkunu mo dhali dhu 'pen ka piŋe/ mo mmo'ko mo gom montak mo gom monyacam piti mo be. ¹³ E a'di mo um si'da/ kun cikki gwon gana/ mo dhali gwom 'borga/ mo gom bway gi mowoth bum mo dhali gam gwo is mo e a'di mo tani um 'kokunu mo mmo'dap 'twa/ ki a'di jin okunu is mo a'di jin ta Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁴ A'di jin ta to jin wothu/ 'twa/ mo gom mal bana mo ntagi ana mina bu'th a'di mo e montak gi monyacam piti mo be.

Mo jin 'Thonuwa 'Tho mo gom Moyuk mo dhali Monyith To mo

¹⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani haali/ aha/ cikina gwo mo gom mongam gwo is bum mo e Tapa Yesus mo dhali mo/en bum 'kup ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ¹⁶ aha/ yisa daka mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom um mo mmoka um e mo e mon'thom pem mo ¹⁷ ka Arumgimis jin ta a'di gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali Ababa gi Monyca mo midi ci um shi/in gi moyuk mo dhali gwo jin 'ceenu e monyith jin nyitha um a'di mo, ¹⁸ mmotana um gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twak jin shi/ i'd mo, ki um mini mish mo ma 'tej kape/ yan mo jin yukkina a'di um icine/ mo dhali mom piti jin tana a'di pa ki pa mo gi mal gi monyacam piti e uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ¹⁹ dhali

mom'bi'th piti yan jin ekki'd ki ek jin shi/i'd jin molu bar mo e ana kun gama gwo is mo isi me'd miim piti jin miina a'di ka dhan 'bi'th jin ta'da dem dem mo, ²⁰ a'di jin thimkina a'di eya Kristhos mo me'd jin 'de'kkina a'di a'di mo 'peni mowu mo dhali kar a'di mmoça'b ki me'da bim poros piti mo e mo kun 'kon e momis mo be, ²¹ isi mis gana/ mo apowa ris gwonkan kun cinu ki 'bi'th mo dhali moshirr mo dhali mom'bi'th mo dhali mo jin tanu tapa mo, dhali apowa ris gwayi 'baar mo kun yerkuunu mo, yisa jasi e she/ yil yana, hili si'da/ e yil jin midi pu'du/ mo be. ²² Dhali a'di dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny sho'k piti mo dhali a'di karki a'di ki a'di jin ta'da 'kan'kup apowa ris to 'baar mo goma kaniisa mo, ²³ a'di jin ta bunḡwar is piti mo, gom mon'tu'd piti jin 'tu'dkina a'di a'tu'di 'baar mo be.

2

'Peni Mowu Ntagi Mondiki/e mo

¹ Dhali a'di dhuki um ki e mo, ki um kun 'kokin mo mmowu mo gom gwon dhan mo dhali miinthus mo, ² e uni kun iikina um 'thissa/ mo mmobathkina um ya gi mony'cesh yan mo dhali mmobathkina um miin tapa gi mom'bi'th kun pwanu/ e mis mo, jin ta shi/in caan jin di'd mmo/um mo e iya/ gi iman/ush gwo ha e mo be. ³ Ibwaman uni gwansan mo tani ana 'baar mo 'kokina mo ntwa/a/ mo e em bana mo kun dhuna ana ki 'thir 'thir mo gom bunḡwar is bana mo, mmobath bwa en'dap mo gom bunḡwar is mo dhali bwa mo, dhali wakan ana 'kokina mo ki buyem pa mmota uci ma nyor mo me'd 'kwanin tiya kun ta 'kwani en'thi/ mo be. ⁴ Hili Arungimis a'di jin ta pa ki pa e momiimii mo, 'peni dhan mo/en jin enkina a'di ana mo tani ⁵ isi kani ki ana 'kokina mo mmowu mo e gwon dhan bana mo

tani a'di ki dhu ana mo mmo'ko ki e mo mmontal 'de/ mo nyakka Kristhos mo (Ka 'the mo tani um wothkunu mo be), ⁶ dhali a'di ki cu ana mis mo nyakki a'di mo dhali a'di ki dhu ana mmonyak 'ko ki a'di mo e mo kun 'kon e momis mo eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be ⁷ ki she/ yil gunn kun mini pu'du/ mo tani a'di midi tor dhan pam piti jin tana a'di ka 'them piti jin molu bar mo e bwan'kush piti mo 'kup ki ana mo eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. ⁸ Haali/ ka 'the mo tani um wothkunu mo ki mongam gwo is mo be. Dhali yansan ta mii jin miina um ki is bum mo yisa. A'di ta to jin cin ma Arungimis ki me'd mo be. ⁹ Yisa, haali/ gom to jin miinu mowa, isi ciki/ jin mina wathin 'den kamu/ diki kar 'ba/ ki ca mo. ¹⁰ Haali/ ana tana kuma tu'c piti mo kun ukkunu mo eya Kristhos jin ta'da Yesu mo gom mii ma tuca 'borga/ mo, uni gun thosonkin ma Arungimis ntwa/a/ mo ki ana mina 'taki ii e uni mo be.

Mo jin Talu Isa 'De/ mo eya Kristhos mo

¹¹ Wakan kayi gwo e mo ki um 'thissa/ ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e bunḡwar is mo kun yukunu gway ki ku gi 'kon ka munyjal yis i e mo ki uni gun yukunu ki uni gun 'cithuwa munyjal yis mo, a'di jin miikunu e bunḡwar is ki me'd gi 'kwani mo be. ¹² Kayi gwo e mo ki um 'thissa/ me'dyin um kwa/ kunu bwa mo 'pena Kristhos mo, dhali um ta ku gi 'kon ka pije/ 'peni 'penkuman bampa/ ma Israyiil mo dhali um ta 'kwani kun moli gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo. Um daran gi mo ma 'terj kape/ mo dhali um daran ga Arungimis gana/ mo e mony'cesh mo be. ¹³ Hili shwane/ eya Kristhos jin ta'da Yesu mo tani um kun 'thissa/ si'dkin mo kagahara mo tani um suskunu mo mmo'dish mii is mo ka bas ma Kristhos mo be. ¹⁴ Haali/ a'di

ta monku'th is bana mo, a'di jin dhuki ana mmontal 'de/ mo dhali jin 'tukki mo ma goj jin kwa/ u bwa mo 'peni mo jin tanu 'kup mo ¹⁵ mmopuukina a'di e bungwar is piti mo gwonkan jin cinu mo dhali jin 'kwarkunu mo, dhali jin onu mo ki a'di midi 'taki uka uk e is pitinj gana/ mo wathin tal 'de/ jin ta jin this mo e mo gi unin su/ mo, wakan a'di karki mo ma ku'th is mo. ¹⁶ Dhali wakan si'da/ a'di midi 'taki mii mii jin gwamkunuwa gwam mo gom am mo dhali um mo eya Arungimis mo e bungwar isa 'de/ mo ki cwany'cithan dhul mo. Wakan a'di ki dil mo jin tanu 'kup sho'k mo ntagi 'pemen mo be. ¹⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali ci gwo gom monku'th is e um mo, um gun 'thissa/ si'dkin mo ki si'd thus mo dhali monku'th is e uni gwansan kun 'dishkina 'dish is mo be. ¹⁸ Haali/ e a'di mo tani aman dhali um takina gi bway mo e Shi/ina 'de/ mo eya Baba mo be. ¹⁹ Wakan um dok/e yisa 'kokin mo mmota 'kwani kun 'kon ka pije/ mo walla 'kwani kun 'kon ki 'kus mo 'peni bampa/ mo, hili um ta ku gi 'penkuman bampa/ mo nyakki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali um tal ma waka 'de/ mo eya ta/ ma Arungimis mo ²⁰ jin nyanjunu mo apo/ mo jin ka'bkunu mo jin ta uni kun dhunu ki she/ mo dhali imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo. AKristhos jin ta'da Yesus mo, a'di ki is pitinj gana/ a'di ta'da 'kan'kup gi dhan wosh gi 'penabi mo be. ²¹ E a'di mo tani aris mo 'baar mo kun re'du mo tani gam me'd imontal 'de/ mo dhali cu mo mmota gu'b gi mondheleladhelel e Tapa mo be. ²² E a'di mo tani um si'da/ inyanjunu mo e a'di jin ta monya'b ma Arungimis e Shi/ in mo be.

3

Mii jin Miina 'Kwani To mo gom

ku gi 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹ Gom 'kup mii yansan mo aha/ jin tana aBuulus mo, aha/ jin tana habuus goma Kristhos jin ta'da Yesus mo gom gway bum mo um kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Toshka/ ki um cik gwo mo gom mo jin dhunuwa 'the ma Arungimis mo a'di jin cikunu aha/ mo gom um mo, ³ mmotorkunu aha/ gwo mo jin cinu ki jim bag mo mmomish mo ki gwo jin 'ceenu mo, me'd gwo jin 'kwarkika/ ki e 'pe'pere/ mo. ⁴ Ki um mini dej yansan e mo tani um mini nyith a'di jin nyithka/ mo e gwo ma Kristhos jin cinu ki jim bag mo, ⁵ a'di jin dinuki tor iya/ gi 'kwanin tiya ka nyakum yil buni mo me'd jin torkunu a'di mo shwane/ e unim piti kun dhunu ki she/ ki jin kogu mo dhali imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki Shi/in mo. ⁶ Ba kani a'di ita gwo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmonyak mal mo, mmota waka 'de/ mo e bungwar is mo dhali mmonyak gwo pwak bwa jin onu is eya Kristhos jin ta'da Yesus ki gwom 'borga/ mo be.

⁷ Gom gwom 'borga/ yan mo tani aha/ karu ka manmii to mo isi ki to jin cin ma Arungimis ki me'd ka 'the mo, a'di jin cikunu aha/ mo ki mo/um ki mom'bi'th piti mo be. ⁸ E aha/ mo tani ba aha/ itana a'di jin pisapis mo eya ris uni kun dhunu ki she/ mo tani a'the yansan cikunu aha/ mo mmoçi gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, mo jin tan ma Kristhos pa ki pa mo jin molu dej e mo ⁹ dhali mmodhala ris 'kwani 'baar mo mmopar e mo a'di yan jin ti'thkunu mo ki jim bag mo mmoba'kkunu a'di ki yil ka ris mo eya Arungimis jin ukki'da ris to 'baar mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo ka kaniisa mo tani 'ban ka ris gi moyuk ma Arungimis mo minu 'taki tor mo e mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali mom'bi'th mo kun 'kon e mo kun 'kon e momis mo

be. ¹¹ A'di yansan ta isi 'kup gwo ibwanj gwom piti ki mo jin ta ji ma sule/ mo a'di jin torkina a'di 'twa/a 'cesh mo eya Kristhos jin ta'da Yesu Tapam bana mo be. ¹² E a'di mo tani ana dara gi monyju/ mo dhali wu a'di jwa i is mo gom bway yan e mongam gwo is bana e a'di mo be. ¹³ Wakan aha/ yukkina um mo mmodhalka du ki bit ka lungu'b mo apo/ is pem jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom um mo, a'di jin ta montak bum mo be.

Momish Mo/en ma Kristhos mo

¹⁴ Gom 'kup mii yansan mo tani aha/ bitkina ki jin 'kupa'dupuni bwambor ma Baba mo. ¹⁵ 'Peni a'di mo tani arisa wak kun 'kon e momis mo dhali kun 'kon e mony'cesh mo tani yerkuu gway mo, ¹⁶ ki isi pam piti jin tana a'di mo gom monyacam piti mo tani a'di midi 'taki ci um mom'bi'th is ki dem dem ki Shi/in piti jin di isi bwaman wathi/ mo. ¹⁷ Dhali ka Kristhos midi 'taki di eya dum bum mo ki mongam gwo is mo dhali ki um mmotakina um ka birman mo dhali mo jin ka'bu/ mo e mo/ en mo ¹⁸ mini 'taki ta gi mom'bi'th mo mmobu'th nyakka ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo a'di jin ta mombeega/ mo dhali mo kun tana luç mo dhali monturga/ mo dhali mon'kulga/ mo ¹⁹ dhali mmomish mo/en ma Kristhos mo, a'di jin bolki mo jin nyithuwa nyith e mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ka ris mo ma Arumgimis jin 'tu'da a'di a'tu'd mo be.

²⁰ Dhali e a'di mo, a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmo/ um mo e bwam ana mo, a'di jin mishki to mii mo ki nyanye/ mmobola ris to 'baar mo e kun dotkina ana mo walla kun toshkina ana mo, ²¹ e a'di mo tani monyca midi di mo eya kaniisa mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesu mo ntaga risa nyakum yil gi 'kwani mo gom mii ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

4

Mo jin Gamu Gwo Me'd ki Shi/in mo

¹ Wakan aha/ jin tana habuus gom Tapa mo yukkina um mo mmoshuwa shum bway ki mii kun ha me'd mo ka yuk jin yukkuu um mo be ² ka ris mii kun dhunu is ki gwa'd mo dhali ki mii ma 'thup e mo, ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo, mmothonkina uma thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo e mo/ en mo ³ mmoganankina um 'ba/ mo mmohal mo jin gamu gwo me'd e Shi/in mo eya dek jin deku/ gi mo ma ku'th is mo. ⁴ Buŋgwar isi tal 'de/ mo dhali Shi/ini tal 'de/ mo jasi me'd jin 'kokunu mo mmoyuk um mo e mo ma 'ten kapen 'de/ mo, a'di jin ta'da yuk bum jin yukkuu mo, ⁵ ki Tapan tal 'de/ mo dhali mongam gwo isa 'de/ mo dhali montal 'de/ jin cuçuwa cuç mo, ⁶ ka Arumgimis 'de/ mo dhali Ababa gi ana 'baar mo, a'di jin diki'da powa ris mo 'baar mo dhali eya ris to 'baar mo dhali e bwaman ana 'baar mo. ⁷ Hili a'the cikunu ana ka 'dete/ 'dete/ mo isi ki mombar to jin cin ma Kristhos ki me'd mo. ⁸ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Ki a'di shinki bway momis mo tani a'di suski'da risa buhanyuni gun bu'thkunu mo dhali a'di ciki to kun cinu ki me'd mo e 'kwani mo.

⁹ (E gwo jin onu mo ki: A'di shinki bway momis mo, a'di ta 'pemen gwo gi wakata moye? Jasi ki a'di si'da/ thulki'd mo ka lungu'b isi mon'kulga/ gi mony'cesh mo. ¹⁰ A'di jin thulki'd mo tani ta a'di si'da/ jin shinki bway momis mo apowa ris mo gun si'dasi'd mo ki a'di midi 'taki 'tu'da ris to 'baar mo.) ¹¹ Dhali tom piti kun cina a'di ki me'd mo annihe/ be. Ki kun tiya mini 'taki ta uni kun dhunu ki she/ mo dhali kun tiya mmota imanci gwo ma Arumgimis jin onu is mo dhali kun tiya mmota imanci gwom 'borga/ mo dhali kun tiya

mmota imanhila hil eya kaniisa mo dhali kun tiya mmota iman^{tor} gwo mo ¹² gom to gun 'tumu 'pen mo gom 'kwani kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo goma tu'c jin minu mii mo, dhali goma nyan jin minu nyan bungwar is ma Kristhos mo, ¹³ ntagi ana 'baar mo mina ku'th is mo e mo jin gamu is me'd mo gi mongam gwo is mo dhali monyith Ya/ ma Arungimis mo eya 'bap jin 'bapu/ mo ntagi mom bar gi tur piti jin 'tu'dkunuwa Kristhos mo. ¹⁴ Wakan ki ana mina 'taki 'koki 'ko mo mmota uci naskina/ mo ki ana minu 'koki 'dash mo dhali wutul mo dhali kal mo ka ris 'tham gi gwon thus ki en 'kwani kun korakor mo ka mak buni kun takina uni mo eya he'k e jin he'kkina uni ka gany mo. ¹⁵ Dhali mii gwan e i is mo mmo^{tor} gwoj gana/ e mo/en mo ki ana mina mii ca mo eya ris 'twan^{kal} kuku/ mo e a'di mo, a'di jin ta'da 'kan'kup mo, a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹⁶ 'Peni a'di mo tani bungwar ka 'bimpil gamki is mo dhali cu'th 'kupi montal 'de/ mo ka ris gwocor mo, uni kun thipkina thip gom a'di mo, ka ris yilsan gi bungwar is ka 'dete/ 'dete/ mo 'kon mo mmomiiya tu'c ki 'dantar mo mmoca bungwar is mo dhali mmonya^{na} nyan ki is piti e mo/en mo be.

Mondiki/en This eya Kristhos mo

¹⁷ Shwane/ aha/ karkina gwom pem mo dhali bah gwom pem mo e Tapa mo ki um mini mii 'koki 'ko mo me'd jin 'kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo e mii ma dum buni gun 'kona uni ki pe'th mo. ¹⁸ Uni tan ma dum buni a'tum ka 'tum mo mmo'ko ki dar gi momish gwo 'ban mo, mmo'ko ka piye/ 'peni mondiki/ e ma Arungimis mo haali/ gom miim pus buni kun 'kokin e uni mo goma dum buni gun 'bi'thkin ki 'bi'th mo. ¹⁹ Uni warkin ki enthus mo dhali uni ciki is bunij gana/

mo e mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, mmopur bwa mo mmobotka ris mii gun 'dapu/ e ki she/ ki she/ mo be. ²⁰ Wakan um 'koki da/ara Kristhos mo be. ²¹ Toshka/ ki um cik gwo gom a'di mo dhali ki um ^{tor}kunu gwo mo gom a'di mo me'd gwoj gana/ jin di'd eya Yesu mo. ²² Dhuyi aris miin dhamom bum 'pen ka piye/ mo, uni gun cila miim bum kun miina um kadhamo/ mo dhali kun pu/kin mo e mo ma he'k e ki e kun 'dapu/ mo ²³ dhali tayi this mo e shi/ in gi bwam bum mo ²⁴ dhali hithi miin this mo, a'di jin ukkunu mo mmowa e ka Arungimis e mo ma kar/en gana/ mo dhali mon^{ko}gou mo be.

²⁵ Wakan dhalki ana dhuna ris gwon thus 'pen ka piye/ mo, dhali dhalka ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ o gwoj gana/ e uni gun nyaka uni 'ko mo haali/ ana tana to isa 'de/ ka rem 'kup mo be. ²⁶ Ka nyor di'd mo tani hili dhalku/ miinthus ki mii mo. Dhalku/ ki dhala tente/ iya jis mo ka nyor buma du mo. ²⁷ Dhali dhalku/ embula 'borga/ ki ci mo gom tapa ma ruma 'cesh mo. ²⁸ Dhalku/ ki dhal a'din 'di/ bway mo mmodi mo mmokwal to mo, hili dhalki a'di dhal mii e i is mo mmomiiya tu'c mo, mmomiiya tu'c ki isi miim pa ki me'd piti mo, wakan ki a'di midi 'taki mish to ci mo gom uni gwansan kun mini mii ta gi to mo. ²⁹ Dhalku/ ki dhal gwon thus bway mo mmopu'du/ 'peni 'twam bum mo, hili jasi a'di jin 'boro'd gom gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo, a'di jin midi ha me'd ki embul yan mo ki a'di midi 'taki ciya 'the ki uni gwansan kun cikki gwo mo be. ³⁰ Dhali dhalku/ ki jwaka^t Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis mo e a'di jin 'dapkunu um 'twa/ mo goma tee gi wanuwa wan 'ba/ mo be. ³¹ Dhalka ris mii kun ka/aka/ 'pen mo dhala nyor jin dekki'da de^k mo dhala nyor jin miinu mo dhali cuuwa/ jin 'theru/ mo dhali

mo ma thu'th 'pen jin thudhu mo mmodhu 'pen ka pije/ mo 'peni um mo nyakka ris mii kun dupa dupi e mo, ³² dhali tayi gi bwan̄kush ka rem 'kup mo ka du kun 'ka'da'ka'd mo mmodhala mure/ gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo me'd mii jin dhalkin ma Arumgimis uma mure/ miinthus bum 'pen mo eya Kristhos mo be.

5

Iiyi Me'd Uci gi Mon̄kush mo

¹ Wakan tayi iman̄thoka Arumgimis mii mo me'd uci gun enu mo be. ² Dhali iiyi e mo/en mo me'da Kristhos enki ana mo dhali ci is pitij̄ gana/ mo gom ana mo mmota to jin kuyakuy mo jin cinu mo dhali jin 'ci'hu/ 'kus mo goma Arumgimis mo.

³ Hili mo jin miinu miin̄yal mo dhala ris mii kun ta en'dap mo walla mo jin tanuwa 'thothum bwa mo minu 'koki mii yer gway mo isi bwaman um kani me'd jin hana mii me'd mo e bwaman uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁴ Dhalku/ ki dhal miinj kamu/ jin nyo/ anyo/ bway mo mmodi mo, walla gwom pus jin onu mo walla miin salkin mo, uni gun 'koki ha me'd mo. Hili mmodhal mii gwansan e i is mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo. ⁵ Mishi ki 'bore/ gom gwo yan mo ma. Wathin 'den̄ kamu/ jin mii miin̄yal jin haku 'pen cej̄ gwas mo walla jin 'dapa'da 'dap e mo walla jan 'den̄ kamu/ jin ta'da 'thothum bwa mo (a'di jin ta mii jin luju to mo) midi diki gam ari mal e Bampa/ ma Kristhos mo dhali Arumgimis mo be. ⁶ Dhalku/ ki dhal wathin 'den̄ kamu/ bway mo mmoh̄e'k um e mo ki gwo kun 'ko bwa 'te/ mo haali/ gom to gi wakansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arumgimis apo/ iya/ gi uni gun ush gwo ha e mo. ⁷ Wakan dhalku/ ki ce e ki uni mo ⁸ haali/ 'thissa/ um

'kokin mo e mondhurumi'd mo, hili shwane/ um ta ku gi mon̄kush e Tapa mo. Iiyi um mo me'd uci gi mon̄kush mo ⁹ (haali/ maman 'peni mon̄kush mo a'di gamkunu mo eya ris miim 'borga/ mo dhali mii kun tana kar/ e mo dhali mii gi gwoj̄ gana/ mo). ¹⁰ Dhali pali mii mo mmoda/ar a'di jin midi 'bor Tapa bwa mo. ¹¹ Dhalku/ mii ki nyak mii ki mondhurumi'd mo jin moli maman dho'th mo, hili dhali mii e i is mo mmodhu uni eya tente/ mo. ¹² Haali/ a'di ta mii jin 'thenu is mo isi kani mmo/o gwo gom to gwansan kun miina uni ka kwal is mo. ¹³ Hili wakki/ ton̄ kamu/ tal 'de/ toru eya tente/ ki mon̄kush mo tani a'di wara'd ki to jin mishu mo haali/ ton 'den̄ kamu/ jin wara'd ki to jin mishu mo tani a'di ta mon̄kush mo be. ¹⁴ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Meri is mo, ayy / e jin ishki e mo, dhali cuyi mis mo 'peni mowu mo
dhala Kristhos midi ci / e mon̄kush mo be.

¹⁵ Hili ki thoson mo gom ii jin mina umi ii mo, yisa me'd 'kwani kun dar gi moyuk mo, hili me'd 'kwani kun ta gi moyuk mo, ¹⁶ mmowar mo is mo haala tee ta thus ki thus mo be. ¹⁷ Wakan dhalku/ ki ta pus mo, hili mishi gwo 'ban mo gom bwa gi Tapa jin wa cikise/ mo be. ¹⁸ Dhali dhalku/ ki ta uni kun 'kosh ma su mo, gom mii ma dhor piti mo. Hili 'tu'di mo ki Shi/in mo ¹⁹ mmotora tor ka rem 'kup mo e gway kun yuku mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali e gway jin man̄uwa man̄ mo dhali e gway jin yuku mo gom to gi shi/in mo mmoyuk gway mo dhali mmomii ko 'pena dum bumi 'baar mo gom Tapa mo, ²⁰ isa yempa/ mo dhali goma ris to 'baar mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki gway gi Tapam bana ka Yesu Kristhos mo eya Arumgimis jin ta'da Baba mo be.

Ikath dhali I/ash mo

²¹ 'Dapi ki me'd ka rem 'kup mo ki monko/ ma Kristhos mo. ²² Up, 'dapi ki me'd ki gwo gi ikathim bum mo me'd mii jin miina um e Tapa mo be. ²³ Haali/ wathin gwath a'di ta'da 'kan'kup gom ash mo me'da Kristhos mmotana a'di a'kan'kup goma kaniisa mo, a'di jin ta bungwar is piti mo dhali mmotana a'di a'di ki is piti Amanwoth a'di mo be. ²⁴ Me'd jin 'dap ma kaniisa ki me'd ka Kristhos mo tani wakan dhalka ris up si'da/ 'dapan ki me'd ka ris to gi ikathim buni mo. ²⁵ Kwani gwatha, eni up bum mo ma me'da Kristhos mmo/enkina a'diya kaniisa mo dhali ci is pitin gana/ mo goma yim mo ²⁶ ki a'di mididi dhagama yim mo ki mo jin dhelelkina a'di ayim mo ki gwo mo me'd mo jin lamu ki yi'de/ mo ²⁷ ka kaniisa minu kari bwambori a'di mo ki ra/ ra/ mo ki dar gi monyo/o'd mo walla mo jin dudupa dudup mo walla ma to gi wakan mo, ka yim mididi dheleladhelel mo dhali dar gi monthalkin mo. ²⁸ Isi kani gwath si'da/ mini mii eni up buni mo me'd is bunin gana/ mo. A'di jin eni ashim piti mo tani eni is pitin gana/ mo be. ²⁹ Haali/ wathin kamu/ yisa di'da jin shi/i bungwar is piti i e mo, hili a'di ki thip a'di mo dhali na/ a'di mo me'd mii jin miikin ma Kristhos goma kaniisa mo, ³⁰ haali/ ana tana tom bungwar is piti mo be. ³¹ Haali/ gom 'kup gwo gi wakan mo tani wathi/ mididi mii kwa/ bwa mo 'peni com mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo dhali uni su/ mo tani mini tal 'de/ mo be. ³² Gwo yansan ta dhan gwo jin bagu mo dhali aha/ butha 'pe-men yan kan mo mmotana a'diya Kristhos mo dhala kaniisa mo be. ³³ Bahili dhalka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo eni up bum mo me'd is bum gana/ mo, dhali dhalki up si'da/ hilin ki 'bore/ mo ki uni mini tak ikathim buni mo be.

6*Gwo jin Hanu E mo dhali Mo/en mo*

¹ Uciya, hayi gwo gi ibabam bum e mo dhali ikwan mo e Tapa mo, haali/ a'di yansan ta miim 'boro'd mo be. ² Taki ibabam bum mo dhali ikwan mo (Gwo yansan ta gwonkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin twa/a/ mo jin ta gi gwo jin onu is mo.), ³ ki a'di mididi 'taki 'bor mo gom um mo dhali ki um mini 'taki 'ko ki 'kom 'peman gana/ e mony'cesh mo. ⁴ Ibaba, dhalku/ ki rukuny uci ka nyor mo, hili thipi uni mo e mo jin 'dapuwa bora 'cesh mo dhali e mo jin yedhuwa ye'th sho'k ki gwon Tapa mo.

⁵ Um cinkina/ gun yolu mo, hayi gwo gi uni gwansan e mo kun ta tapam bum e mony'cesh mo ki monko/ is mo dhali ki mondee mo ka dun tal 'de/ mo me'd mii jin miina um goma Kristhos mo, ⁶ yisa e bway gi jis/ e jin miina 'kwani to mo, mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili me'd uni kun ta cinkina/ kun mii to goma Kristhos mo mmomii bwa ma Arumgimis 'pena du mo, ⁷ mmomii to ki bwan gana/ mo me'd mii jin miina um gom Tapa mo, dhali yisa gom 'kwaniya, ⁸ mmomisha um ki ma to gunn kun miina kun tiya ki 'bore/ mo tani a'di mididi bu'th to jin nyaka'd kan dok/ e mo 'peni Tapa mo wakki/ a'di ta cinkina/ jin yolu mo walla ta a'di jin di ki 'kus mo be. ⁹ Itapa, miyi to kun nyakan gom uni mo ma, dhali 'doyi bwa ka 'kany'cesh mo 'peni mo jin shwanuwa 'cesh ki sho'k mo, mmomisha um ki a'di jin ta Tapam buni dhali Tapam bum mo tani a'di di'd e momis mo, dhali mo jin miinuwa mii ka gwar 'de/ yisa di'da e a'di mo be.

Agongoro/ ma Arumgimis ka Bimpil mo

¹⁰ Kwality 'te/ be. 'Bithi um is mo e Tapa mo dhali e mom'bi'th

ma dem dem piti mo. ¹¹ Hithi agoṅgoro/ ma Arungimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo apowa 'kanyco/ gi tapa ma ruma 'cesh mo. ¹² Haali/ ana 'konaki 'thir mo apo/ buṅgwar is mo dhala bas mo, hili apo/ mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali apo/ mom'bi'th mo, dhali apo/ itapa kun ji mony'cesh yan mo jin ta mondhurumi'd mo shwane/, dhali apowa risa buhany shi/in thus kun 'koki ta gi buṅgwar is ga 'cesh mo e mo kun 'kon e momis mo. ¹³ Wakan budhi agoṅgoro/ ma Arungimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo mmoroç mo ka tee jin ta thus mo dhali mmothinkina um a'di mo tani mmodosh mo be. ¹⁴ Doshi um wakan mo mmodek waçkan gi gwoṅ gana/ mo e empa'd bum mo dhali hithi araçpa/ gi mii ma ka/ e mo ¹⁵ dhali mmo'kamu'thkina um sho'k bum ki mo jin thosonkunu mo ki gwom 'borga/ mo gi mo ma ku'th is mo be. ¹⁶ Apowa ris mii gwansani 'baar mo tani budhi agoṅgoro/ me'd bum mo, a'di jin ta moṅgam gwo is mo, haali/ e a'di mo tani um mini mish usa ris shemen toṅ kan kun 'bathan kun shina a'dinthus 'de/ yin mo. ¹⁷ Dhali budhi toṅ'kup ki bway mowoth mo dhali gandala turga/ gi Shi/in mo, a'di jin ta gwo ma Arungimis mo be. ¹⁸ Thoyi isa yempa/ e Shi/in ka risa 'tho mo dhali ka di'b is jin di'bu/ mo, ki um mini 'dim 'kup mo ki montim mo mo mmodi'ba di'b is goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁹ Dhali gom aha/ si'da/ ki mo jin bahkunu gwo mo minu 'taki ci aha/ mo e 'twam pem jin miga/ ce mo ki dar gi monyju/ mo mmobah gwo jin cinu ki jim bag mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo. ²⁰ Haali/ aha/ tana amanya eya jindhiir mo gom a'di mo jin miga/ 'taki bah a'di eya tente/ ki dar gi monyju/ mo me'd jin miga/ ka 'taki toṅ gwo mo ba/.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

²¹ Dhali ki um si'da/ mini 'taki mish mo mo gom mondim pem mo dhali mii jin miga/ mo tani Tikikus, a'di jin ta'da kam bana jin enu mo dhali a'di jin ta isin gana/ mo e miin to gi Tapa mo tani mididi toṅ um gwo mo goma ris to 'baar mo be. ²² Aha/ hashkina a'di i um mo gom 'kup gwom bwam 'boro'd yan mo, ki um mini 'taki mish mo mo ki aman anann be, dhali ki a'di mididi 'taki 'bitha dum bum is mo be.

²³ Moṅku'th is mididi mo gom iwaç mo dhali mo/ en nyakki moṅgam gwo is mo 'peni Arungimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be. ²⁴ A'the mididi mo gom umi 'baar mo, um gun enki Tapa Yesus Kristhos bana mo ki mo/ en jin mididi diki wuwa mashira/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pam PILIBBI mo

Monthe Me'd

¹ ABuulus dhala Timuthawuus kun ta cinjina/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo.

E uni 'baar mo kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, e uni gun 'kon mo e Pam Pilibbi nyakki 'kwaniḡ wanyajaka/ ma kaniisa dhali uni gun cila to hil mo.

² A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana dhali Tapa Yesus Kristhos mo.

Mon'tho ma Buulus gom 'Kwani gi Pam Pilibbi kun Ta Imangam Gwo Is mo

³ Aha/ 'bora Arungimis pem bwa i is mo apowa ris mom pem jin kaka/ um e mo be. ⁴ Isa yampa/ eya 'thom pem mo gom umi 'baar mo mmomii mon'thom pem ki bwan 'kunya/ mo. ⁵ Mmo'bora 'bor bwa i is mo gom gwom 'borga/ jin nyaku um pwaḡ ki aha/ 'pena tee jin twa/ a/ ntagi shwane/ mo be. ⁶ Dhali aha/ misha ka jin gana/ ki a'di jin telki'da tu'c jin 'boro'd 'pen e um mo tani midi 'baar a'di mo ka tee ma Yesus Kristhos mo be. ⁷ A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mmokulum gwo i bwa mo gom umi 'baar mo kansan mo haali/ aha/ dhuna um eya dum pem mo haali/ aris umi 'baar mo nyaku/ a'the pwaḡ ki aha/ mo me'd jin dika/ eya sijn mo dhali mmo'ce'd gwo she/ mo dhali mmo'tel gwom 'borga/ sho'k mo. ⁸ Haali/ Arungimis ta'da man/ o gwo gom aha/ mo mmo'kosha te/ aha/ mo gom umi 'baar mo ka du ma Kristhos jin gama gam mo jin ta'da Yesus mo. ⁹ Dhali a'di ita mon'thom pem ki mo/en bum mini ish ki nyanye/ ki nyanye/ mo

nyakki yuk ilu/ mo dhali mmony-itha ris to 'baar mo. ¹⁰ Wakan ki um mini tes to kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali mmota kun dhelelin mo dhali kun dar gi mii m'ba/ mo goma tee ma Kristhos mo be. ¹¹ Mmo'tu'd mo ki maman gi mo ma kar/ e jin pu'du'd 'pena Yesus Kristhos mo mmota monyca mo dhali moman ma Arungimis mo be.

Gom Aha/ Mmodi mo tani A'di Ta'da Kristhos mo

¹² Aha/ napa um mmomish mo mo, iwak, gom to gun mii aha/ mo ka jin gana/ tani a'di ta 'pe-men mmopal gwom 'borga/ mo be. ¹³ Dhali wakan mondek pem goma Kristhos a'di wara'd ki mo jin mishu mo isi ki tur mo e uni gun dhunu mo mmohil gu'b ma mudhiir e mo jin jin ma askar ma Ithaaliya aji mo dhala ris unin tiya si'da/ mo. ¹⁴ Dhali awaka tiya ka ris bu'thkina du mo e Tapa gom mondin pem eya sijn mo dhali uni dar ma du mo ki nyanye/ mmo'tor gwo ma Arungimis ki dar gi monko/ is mo be.

¹⁵ Kun tiya ka jin gana/ ci gwo goma Kristhos 'peni bwa shigga/ mo dhali mmobira bir si'da/ mo hili kun tiya si'da/ ki bwan gana mo be. ¹⁶ Ku gi 'ban yansan mii a'di ki mo/en mmomisha uni ki aha/ karkunu mo gom gwo mmo'ce'd she/ mo gom gwom 'borga/ mo. ¹⁷ Ku gi twa/a/ ci gwo goma Kristhos 'peni bwa jin kwa/ u mo tani yisa ki bwan gana/ mo hili uni kulumki gwo ibwa mo mmo'to'c aha/ 'kus mo e mondin pem eya sijn mo be. ¹⁸ Gomata 'te/. Jasi eya ris mii 'baar mo wakki/ mii jin pwanu/ 'te/ mo walla e gwoḡ gana/ mo tani aKristhos cikunu 'twa/ man mo dhali e a'di yan kantan mo tani aha/ 'kunykina bwa mo be.

¹⁹ Nye, dhali aha/ mina bwa 'kuny mo. Haali/ aha/ misha ka 'thom bum jin 'thokina um mo dhali mowoth gi Shi/in ma Yesus

Kristhos kan mo tani a'di tu'kki mii is mo mmo'cuk aha/ mo be. ²⁰ Me'd jin tana a'di monganan 'bam pem mo dhali mo ma 'teŋ kape/ mo ki aha/ mina isi diki 'theya 'the ki sule/ mo tani hili ka du jin roçu sho'k isi bwaman mo shwane/ me'd isa yempa/ mo tani aKristhos minu eh mo e buŋwar is pem mo wakki/ a'di ta mondiki/e walla mowu mo. ²¹ Haali/ gom aha/ mmodi mo tani a'di ta'da Kristhos mo dhali mmowu mo tani a'di ta nyunycina/ mo be. ²² Wakki/ a'di ta mo gi 'konu ki e e buŋwar is mo tani a'di ta 'pemen mmokal ma-man goma tu'c pem mo. Hili aha/ mola tor naskina/ a'di jin miga/ kwany mo. ²³ Aha/ budha bwa ka yissa/ mo. Bwa oyaa/ ki kwa/ is mo dhali mmonyak di eya Kristhos mo haali/ a'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo be. ²⁴ Hili mmodi mo ki buŋwar is mo tani a'di minu mii mii mo gom gway bum mo be. ²⁵ Dhali mmomishga/ yan ki isa duŋ gana/ mo tani aha/ misha ki aha/ mina di mo dhali rash ca'b mo e umi 'baar mo gom moŋkal iim bum mo dhali bwan'kunygam bum mo e moŋgam gwo is mo. ²⁶ Wakan e aha/ mo tani ki um mini ta gi 'kup mii mo kun mini ish ka enthus mo mmodhu 'ba/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom mmomiga/ pu'dku/ dok/ e e um mo be.

²⁷ Jasi a'di imina umi mii mo: Dhali dhalki um ta kum paŋ gana/ mo kun mini ha me'd mo gom gwom 'borga/ ma Kristhos mo. Wakan wakki/ aha/ mina yaku/ mo dhali par um e mo walla aha/ mina pi mo tani aha/ mina 'taki cik gwo gom um mo ki um telki sho'k mo e shi/ina 'de/ mo ka dun tal 'de/ mo mmobira bir ki 'ban kuku/ mo gom moŋgam gwo is gi gwom 'borga/ mo be. ²⁸ Dhali mmo'koki ko/ is gom toŋ kamu/ tal 'de/ mo 'peni uni gun asa uma po/ mo. A'di ta to jin toru eya tente/ mo gom uni mo mmo'kol e ki me'd mo gom

mony'ce'd sho'k buni mo hili gom bway mowoth bum mo tani dhali a'di yan 'peni Arungimis mo be. ²⁹ Haali/ a'di cikunu um mo gom gway ma Kristhos mo tani ki um mini 'taki 'koki gam a'di gwo is jasi 'te/ mo hili um si'da/ mina isi 'kosh ka nyor gom gway piti mo be. ³⁰ Mmomal e e moŋ'kosh mii yan a'di jin parkina um e mo dhali jin cikina um jin di'd e aha/ shwane/ mo be.

2

Kristhos Mmokarkina A'di Is ki Gwa'd mo tani A'di Karkunu ki Ca mo

¹ Wakan wakki/ mo jin roçuwa du sho'k mo eya Kristhos di'd mo dhali mo gi lalu sho'k mo ki gwo gi mo/ en mo dhali mo gi nyaku to mii ka dun 'de/ gi Shi/ in mo dhali wakki/ adu jin gama gam mo dhali mii jin miinu ki mo/ en mo tani ² 'tu'daa/ mo ki mom'bor bwa mo mmota ga du jin nyakka'd mo mmo'tu'd ki mo/ en 'de/ mo dhali mmo'tu'd ki bwan 'de/ mo dhali ka dun 'de/ mo be. ³ Dhalka ankirre/ ki mii mo mmota ham 'kus mo walla mmodhu is ki 'kwanim pa mo. Hili mmodhu is ki gwa'd mo mmohil ci i e ki 'bore/ mmobol is bumi e mo. ⁴ Dhalka ris um ka 'dete/ 'dete/ hil to gi cin tiya i e mo mmo'koki hil jasi tom bum gana/ i e mo. ⁵ Tayi gi bwa yan e bwa-man is bum um 'cena mo ma, a'di jin takina um eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ⁶ a'di ba/ a'di jin ta jamas ma Arungimis mo tani a'di diki o ki mo gi nyaka nyak ka Arungimis midi ta to jin minu bu'th ki wup mo. ⁷ Hili a'di karki is piti bwa 'te/ mo mmobu'th jamas gi cinkina/ mo mmodhodhu a'di ki dho'th jin dho'thkunu 'kwani kansan mo be. ⁸ Dhali mmogamu a'di kan ki is gi wathiny'cesh mo tani a'di karki isi is piti ki gwa'd mo dhali mmowar ka manha gwo e mo mmowu mo isi wu gi cwany'cithan dhul mo be.

9 Wakan Arumgimis karki a'di ki canj gana/ mo dhali ci a'di gway jin di'd eya powa ris gwayi 'baar mo. 10 Dhali ki gway ma Yesus mo tani aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini mii lunj mo ki 'beles e momis mo dhali e mony'cesh mo dhali e bwan'kwariny mony'cesh mo 11 dhala risa le'di 'baar mo mini pi gwo mo ka Yesus Krīsthos ta Tapa mo gom monyca ma Arumgimis jin ta Com mo be.

Kushi Um Mo mo Me'd Monjush e Mony'cesh mo

12 Dhali wakan, um pem gun enka/ mo, me'd jin hana um gwo e isa yempa/ mo tani wakan shwane/, yisa jasi mmodika/ um e bun'kus mo hili ki nyanye/ mmopika/ mo, miyi mowoth bum gana/ mo ki monjo/ is mo dhali ki mondee mo. 13 Haali/ Arumgimis umki mii mo e um mo dhali ki bwa jin ta bwa mo dhali ki bwa ma tu'c jin ta bwam pitinj gana/ mo be.

14 Miiyi aris to 'baar mo ki dar ga gungum mo ma walla ki gwo jin dotuwa dot mo. 15 Ki um mini dar gi mii 'ba/ mo dhali dar ga mak mo mmota uci ma Arumgimis mo mmodar gi thalkin mo e bwaman 'kwani ma nyakum yil mo kun burusha ii ki burush mo dhali kun caca ii ki caca mo e bwam uni mo, uni kun kusha um mo me'd monjush eya 'cesh mo. 16 Mmolana um gwo gi mondiki/ e bu'th mo wakan ka tee ma Krīsthos mo tani aha/ mina kar is ki ca mo ki aha/ dinaki gus mo ka wuny is walla mi-ya tu'c ka wuny is mo be. 17 Me'd wakki/ aha/ 'thinu mo e mo jin mi-inuwa basa 'cesh mo gom mongam gwo is bum mo tani aha/ 'bora bwa mo dhali 'kunya bwa mo nyakki umi 'baar mo be. 18 Wakan si'da/ um mina bwa 'bor mo dhali 'kuny bwa mo nyakki aha/ mo be.

Timuthawuus dhala Abapruditus mo

19 Aha/ tosha e Tapa Yesus mo mmohashka/ Timuthawuus e um mo ki 'dishe/ mo. Wakan ki aha/ minu malas mo ki gwo 'peni um mo. 20 Aha/ dara gi jan 'de/ jin waki a'di mo jin midi ta gi bwanj gana/ mo mmo/anan is gom mmo'kona um ki 'kom pa mo. 21 Uni 'baar mo hili jasi 'kupki tom buni mo, yisa gom to ma Yesus Krīsthos mo. 22 Hili Timuthawuus ta a'dim pa jin misha um mo mmomii to me'd ya/ jin mii to gom com mo tani a'di miiki to nyakki aha/ mo gom gwom 'borga/ mo be. 23 Aha/ tosha wakan mmo-hashki a'di i um mo ki 'dishe/ me'd jin miga/ mish ki a'di midi ya kata gom aha/ mo. 24 Dhali aha/ gama gwo is e Tapa mo ki aha/ ki 'dishe/ ki is pem mina yaku/ si'da/ mo be.

25 Aha/ kuluma gwo ibwa ki kulum gana/ mo ki a'di minu mii mii mmohash ki uma Abapruditus a'di jin ta'da kam pem mo dhali agarr jin nyaka'da tu'c mii mo dhali agarr jin ta'da askar mo dhali amanyam bum mo dhali amanmii to jin miga/ mii ta mo. 26 Haali/ a'di 'kosha te/ umi 'baar kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo haali/ um cik gwo mo gom a'di ki a'di 'ba'thki'd mo be. 27 Ka jinj gana/ a'di 'ba'thki'd mo mmo'dish 'twa/ mmowu mo be. Hili Arumgimis miimii apo/ a'di mo dhali yisa jasi e a'di, hili apo/ aha/ si'da/ isi ciki/ aha/ mina 'taki ta gi bwan diti'd jin ta jin diti'd mo. 28 Aha/ tupa bwa kagahara mo mmohash ki um a'di wakan mo ki um mina bwa 'kuny mo mmopar a'di e mo dok/ e dhali kan mo ki aha/ mina mo/anan is pem idinin is mo be. 29 Wakan buthi a'di e Tapa ki bwanj 'kunyga/ 'baar mo ma dhali taki 'kwani kun wakan mo. 30 Haali/ a'di muru'di wu mo goma tu'c ma Krīsthos mo, a'di ci mondiki/ em piti mmothima tu'c bum gom aha/ mo be.

3

Gwoj Gana/ gi Mii ma Kar/ e mo

¹ Gom gwo jin bogo'd mo gom um, iwaḡ pem mo. 'Bori bwa mo ma, e Tapa mo. Mmo'kwar um gwo kun nyakkan mo tani a'di diki tocaa/ bwa mo haali/ a'di ta'da tete/ gom um mo be.

² Jiya a'ka ki e ki 'bore/ mo ma. Dhali jiya uni gun mii tonthus ki e ki 'bore/ mo ma. Jiya uni gwansan ki e ki 'bore/ mo ma kun 'cithi/ buḡwar is is mo. ³ Haali/ ana tana uni gun 'cithuwa munyjal yis gana/ mo ana gun luḡa Arungimis ki shi/ in mo dhali monyca eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali mmo'koki dhu buḡwar is e buḡwar is mo. ⁴ Ba aha/ ki is pem tana gi 'kup gwo mo gom buḡwar is jin ta buḡwar is mo si'da/. Waḡki/ wathin kamu/ midi kulum gwo ibwa ki a'di ta gi 'kup gwo e buḡwar is mo tani aha/ tana ki nyanye/ ki nyanye/ mo be. ⁵ Aha/ 'cithkunuwa munyjal yis mo ka cim pekwaro mo dhali aha/ tana wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyiin mo dhali aha/ tana ja waḡ ma Benyamiin mo, dhali aha/ tana ji Ibraniyiin mo jin dhodhu e 'Kwani ma Ibraniyiin mo be. Me'd gwo gi gwoḡkan jin cinu ki 'Kwani Parisiyiin mo tani ⁶ aha/ shwakina anyor mo mmoṭoca kaniisa bwa mo, me'd gwo gi mo ma ḡar/ e jin baḡh gwoḡkan jin cinu i'ko'd mo tani aha/ dina ka po/ mo be. ⁷ Hili waḡki/ nyunycinan kamu/ di'd jin taka/ mo tani a'di karka/ me'd to jin thisu e mo gom gway ma Kristhos mo be. ⁸ Ka jin gana/ aha/ dhuna ris to me'd to kun thisu e mo gom to jin bolo'da ris to 'baar mo e ki 'bor mo jin ta mmomisha Kristhos jin ta'da Yesus Tapam pem mo be. Dhali gom gway piti mo tani aha/ wana gwo kan e bwa mo mmodhala ris to 'peni 'baar mo dhali aha/ dhuna uni me'd to gun pishu mo ki mii gi wakan ki aha/ mina gama Kristhos du is mo be. ⁹ Dhali ki aha/ minu this mo i is e a'di mo, yisa mmota gi mo ma ḡar/ e ki is pem mo yisa,

mmo'dap 'ko'di gwoḡkan jin cinu mo. Hili a'di jin ta mo gi gamu gwo is eya Kristhos mo. Mo ma ḡar/ e yan 'peni Arungimis mo a'di jin di 'ko'd e mo jin gamu gwo is mo be. ¹⁰ Ki aha/ mina mish a'di mo dhali mom'bi'th gi mompim piti mo dhali aha/ mina pash mo gi isa nyor piti mo mmowar waki a'di e jwam piti mo be. ¹¹ Wakan waḡki/ a'di mishu mii mo gom aha/ ki aha/ mina bumbur mo e mo jin pinu mo 'peni mowu mo be.

Yana 'Kup ki 'Kupa Nwa mo

¹² Yisa mmobu'thkika/ to yansan mo hila/ walla mmowarki jim 'bor- garj gana/ mo hila/, hili aha/ dina mmo/ur a'di mo mmomiga/ bu'th a'di jin bu'thkin ma Kristhos jin ta'da Yesus aha/ mo, mmokar aha/ mo mmota jim piti mo be. ¹³ Iwaḡa, aha/ dinaki kar is pem ki jim bu'th to mo hila/. Hili ton ṭal 'de/ mi- iga/ mo mmodhalka ris to gunn ḡ'ko'd mo dhali mmogon is ka karambuye/ ki to gun 'koni buḡkup mo tani ¹⁴ aha/ gusa ur to i'ko'd mo e mo jin tanu gi 'kup to mo mmogam 'kupa ḡwa 'pena yuk ma Arungimis 'peni momis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Dhalki ana gwansan gun isa mo tani tana gi bwa ki wakan mo ma. Dhali waḡki/ um 'kona bwa ka bwanycin mo, ma e ton tiya mo tani Arungimis midi ṭor a'di yan eya tente/ e um si'da/ mo be. ¹⁶ Isi kan dhalki ana iina iinj gana/ mo e mo jin bumburkina ana mo.

¹⁷ Iwaḡa, 'thoḡaa/ mii mo ma dhali kuthi uni gwansan ki e mo ma uni gun 'kokin mo mmomii kan me'd jin para um she/mm e e aman mo. ¹⁸ Haali/ uni ka ris ṭorkika/ um mo me'd ka ris mo dhali shwane/ aha/ ṭora um gwo ki jabu'th mo uni gun 'kokin mo mmomii waki uni gun ta 'kup gi cwany'cithan dhul ma Kristhos mo be. ¹⁹ 'Pemen buni ta mony'ce'd sho'k mo dhali arum buni jin luḡa uni mo tani ta bwa mo

dhali uni caki can thus e mon'the is buni mo ki bwa jin dhuna uni ki to ga 'cesh mo be. ²⁰ Hili 'penj kuman pam bana a'di ta momis mo be dhali 'peni a'di mo tani ana carkina Amanwoth mo jin ta Tapa Yesus Kristhos mo be, ²¹ a'di jin midi ak bungwara ha'th'ko'd bana yan e mo mmowa e ki bungwar is piti mo e monyca mo ki mom'bi'th jin 'bitha a'di e mo mmomisha ris to dhu 'baar mo mmobath a'di i'ko'd me'd is pitiŋ gana/ mo be.

4

'Kunyi Bwa mo ma e Tapa mo

¹ Wakan iwak pem, um gun enka/ mo dhali kun 'kosha te/ aha/ mo dhali kun ta bwanj 'kunygam pem mo dhali kun ta ton'kup pem mo tani teli sho'k wakan e Tapa mo ma um gun enka/ ki mo/en gana/ mo.

² Aha/ malaskina Apuudiya mo dhali aha/ malaskina Sintiiiki mo mmogam gwo me'd mo e Tapa. ³ Dhali aha/ dotkina /e si'da/ aman-nyak dhan'ka'b ganam pem bu'th mo ki wo'hi/ up gwansan mo ma, haali/ uni nya'kina tu'c mii ki 'ban kuku/ nyakki aha/ mo e gwom 'borga/ nyakka Aklimandus mo dhali kun tiya kun nyak'kana tu'c mii ki aha/ mo uni gun 'kona gway eya warka/ gi mondiki/e mo be.

⁴ 'Kunyi bwa mo ma, e Tapa, isa yempa/ mo. Dok/ e aha/ mina o um gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma. ⁵ Dhalka ris 'kwani 'baar mo mishi mo mo ma, mo ma dum bum jin 'tima um mo. Haali/ Tapa a'di 'disha 'twa/ mo hila/. ⁶ Dhalka anan ki anan mo gom ton 'denj kamu/ mo ma hili eya ris to 'baar mo ki mon'tho mo dhali ka thip jin thipu mo ki mom'bor bwa i is mo tani dhalki ton dot bum minu mish mo eya Arumgimis mo. ⁷ Dhali mon'ku'th is ma Arumgimis a'di jin peki'd eya ris mo jin mishu gwo 'ban mo tani a'di midi jiya dum

bum mo dhali bwam bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

Kulumi Gwo gi To Gwansani Bwa mo

⁸ Gom gwo jin boco'd mo gom um, iwak mo tani aris to gun ta kun gana/ mo, aris to gun ta kun taku mo, aris to gun ta kun kar/ e mo, aris to gun ta kun dhelelin mo, aris to gun ta kun ŋa/u mo, aris to gun ta kun jaro/ mo, wakki/ akamu/ midi 'taki di jin bol tiya e ki 'bor gana/ mo tani wakki/ tal 'denj kamu/ midi 'taki di jin ta jin ha me'd mo ki moman mo tani kulumi gwo gwansani bwa mo ma. ⁹ To gun da/ara um mo dhali kun budha um mo dhali kun cika um mo dhali kun parkina um e mo e aha/ mo tani to gwansan miiyi uni mo ma dhali Arumgimis gi mon'ku'th is midi di e um mo be.

Gwo Toru gom To jin Cina 'Kwani gi Pam Pilibbi ki Me'd mo

¹⁰ Hili aha/ 'bora bwa mo e Tapa ki canye haali/ me'd dok/ e hila/ um tuju bwam bum ki cu mo mmokayaa/ e mo. Ka jin gana/ um kaka/ e mo hili um dar gi bway 'boro'd mo mmomii to mo. ¹¹ Yisa mmo/oka/ gwo gom mo gi hara to mo haali/ aha/ mishkina mo ki is pem mo ki mo yin jin dika/ nycine/ mo tani aha/ ca'bkina mo ka this mo i e mo be. ¹² Aha/ misha mmokar is ki jin gwa'd mo dhali aha/ misha si'da/ mmo/isha to ka enthus mo. Eya ris to 'baar mo dhali gom to 'baar mo tani aha/ mishkina ka malimbu'da/ mmokap mo dhali mmo'kosha te/ mo, mmo/isha to ka enthus mo dhali mmohara to mo. ¹³ Aha/ misha aris to 'baar mo mii mo e a'di jin 'bi'thki aha/ is mo be.

¹⁴ Bahili um miikin ki 'bore/ mo mmo'cina um to gom aha/ gom mont'o'c is pem mo be. ¹⁵ Dhali um ki is bum si'da/ mishin um gi Pam Pilibbi ki me'd ka mun'kup 'peni gwom 'borga/ ki aha/ dhalk-ina Pam Makiduniyya 'pen mo tani

akaniisan kamu/ yisa nyak to mii ki aha/ yisa e momii jin cinu to ki me'd mo dhali e mo jin budhu to mo hili isi ciki/ um 'cena mo be. ¹⁶ Gom me'dyin e Pan Tasalunniiki tani um hashki jan 'de/ mo dhali dok/ e gom to jin miga/ mii ta mo. ¹⁷ Yisa mmosimmka/ to jin cinu ki me'd e mo yisa, hili aha/ simma maman e mo ki a'di midi mar is mo mmokam gom um mo be. ¹⁸ Hili aha/ bu'thkina to 'baar mo ki nyanye/ mo. Aha/ 'tu'dkunu mo mmobu'thkika/ to mo 'pena Abapruditus mo, to gun pu'dkin mo 'peni um jin ta'da shim jin cinu jin kuyi mo ki kuy jin ta mo jin mikunuwa bas mo jin mishu bu'th mo mmo'bora Arungimis bwa i is mo be. ¹⁹ Dhali Arungimis pemidi thip um ka ris to gun mina umi mii ta mo isi to gun waki kun tana a'di pam piti mo e monyca eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. ²⁰ Shwane/ dhalki monyca a'di di'd eya Arungimis bana jin ta'da Babam bana ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonnii. Amen.

Kwalany Monthe Me'dji 'Ko'd mo

²¹ Theka ris uni 'baar mo me'd kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel eya Kristhos jin ta'da Yesu mo ma. Dhala wak kun 'kon nyakki aha/ mo tani theki um me'd mo si'da/ ²² Aris uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani theki um me'd mo uni gun mumki 'ko mo e gu'b ma Kaysar mo be.

²³ A'the 'peni Tapa Yesu Kristhos midi di e shi/in bum mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ KULUUSI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesu mo ki bwa ma Arungimis mo dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

² E uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali iwaƙ kun ta ku isinƙ gana/ mo eya Kristhos mo, uni kun 'kokin mo e Paŋ Kuluusi mo.

A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo be.

Mon'tho ma Buulus mo gom 'Kwani kun Gami Gwo Is mo e Paŋ Kuluusi mo

³ Aman isa yempa/ 'bora Arungimis bwa i is mo, a'di jin ta'da Baba gi Tapa Yesu Kristhos bana mo, me'd jin 'thokina aman mo gom um mo, ⁴ haali/ aman cikƙina gwo gom moŋgam gwo is bum eya Kristhos jin ta'da Yesu mo dhali mo/en jin takina um mo goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁵ haali/ mo ma 'teŋ kape/ a'di karkunu mo gom um e momis mo. Gom a'di yansan mo tani um cikƙi gwo ntwa/ a/ mo e gwo jin ta gwoŋ gana/ mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo, ⁶ a'di jin pu'dki'd e um mo, me'd a'di ka jin gana/ diki'd e mony'ceshi 'baar mo mmodho'thkina a'di maman mo dhali mmo'twaƙƙina a'diya 'twak mo - wakan e bwam um ki is bum mo 'pena tee jin cikƙina um a'di mo dhali mish a'di 'ban mo, a'di jin ta'da 'the ma Arungimis mo e gwoŋ gana/ mo, ⁷ me'd jin da/ arkina um a'di mo 'pena Abapraas mo, a'di jin ta'da garr bam jin enu jin mii to mo. A'di ta a'di isinƙ gana/ mo jin mii to goma Kristhos mo gom

gway bam mo ⁸ dhali a'di torki a'di aman mo gom mo/en bum e Shi/in mo be.

⁹ Dhali wakan 'pena tee jin cikƙina aman a'di mo tani aman yiša daƙƙina 'tho mo mmo'tho mo gom um mo, mmodota/ doƙ mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ki monyith bwam piti mo eya ris miin to gi shi/in gi moyuƙ mo dhali momish gwo 'ban mo, ¹⁰ mmosusa sus e bway mii kun mini ha me'd gom Tapa mo, mmo'tu'd mo ki mii kun mini 'bor a'di bwa i is mo mmoƙal mamana dho'th mo goma ris miim 'borga/ mo dhali mmomara mar is mo ki monyitha/ Arungimis mo be. ¹¹ Dhalki um 'bitha is mo eya ris mom'bithi 'baar mo isi ki monycam piti jin ƙa'bki dem dem mo goma ris mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo dhali bwa jin 'kuƙu ki 'kari'th mo ki moŋ'kuny bwa mo, ¹² mmoƙiya Baba bwam 'boro'di is mo, a'di jin thumki ana mo mmonyak mal pwak ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo e moŋkush mo be. ¹³ A'di 'cuƙki ana mo 'peni mom'bi'th gi mondhurumi'd mo, mmo'ciƙh ana agap mo e bampa/ gi Ya/m piti jin ena a'di mo, ¹⁴ e a'di jin takina ana mo jin wanuwa wan 'ba/ mo dhali amure/ gi miinthus jin dhalkunu ana 'pen mo be.

Mon'tu'd ma Arungimis jin 'Tu'dki'd mo

¹⁵ A'di jin bu'thki jamas ma Arungimis mo, a'di jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da bwa nyara/ jin twa/ a/ ka ris to 'baar mo kun uƙu mo be. ¹⁶ Haali/ e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uƙ mo e momis mo dhali e mony'cesh mo, uni gun mishu ki e ga 'cesh mo, dhali uni kun molu par e ki e ga 'cesh mo, wakƙi/ adhana ƙursi ma maliƙ mo walla mo jin tanu tapa mo, walla mom'bi'th kun molu gadhir mo walla moshirr mo tani - aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uƙ mo

e a'di mo dhali gom a'di mo be. ¹⁷ A'di diki'di t_{wa/a}/ ka ris to 'baar mo, dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo tulkunu 'twa/ 'kup mo e a'di mo mmontał 'de/ mo be. ¹⁸ A'di ta'da 'kan'kup gom bungwar is mo a'di jin ta'da kaniisa mo. A'di ta montel 'pen mo, a'di ta'da bwa nyara/ 'peni mowu mo, ki a'di eya ris to 'baar mo tani midu 'taki ta isa 'cilman gana/ mo be. ¹⁹ Haali/ e a'di mo tani arisa 'tu'd kun ta ku ma Arungimis mo tani 'borkina bwa mo mmota gi moŋ'ko mo be. ²⁰ Dhali e a'di mo tani a'di gwamki'da gwam ki is pitin gana/ mo eya ris to 'baar mo, wakki/ to gun 'kon e mony'cesh mo walla e momis mo tani a'di karki mo ma ku'th is ka bas piti ki cwany'cithan dhul mo be.

²¹ Dhali um kun 'thissa/ 'kokin ka piye/ 'peni a'di mo dhali kun ta 'kup ki 'kup eya dum bum mo mmomii to kun ta thus ki thus mo tani ²² a'di shwane/ gwamki'da gwam mo ki is piti mo jin ta shuman is ki jwam piti mo, ki mii gi wakan mo tani a'di midu tor um eya tente/ mo me'd ku gun dhelelkin mo dhali kun dar gi thalkin mo dhali ku gun mini dar gi mo ma wak ibwambori a'di mo, ²³ ba shi/ mii a'dan 'te/ ba/, wakki/ um mini tikir 'ko mo e mongam gwo is mo, ki moŋka'b mo dhali tel sho'k mo, yisa mmoti'k mo 'peni mo ma 'teŋ kape/ gi gwom 'borga/ jin cikina um mo, a'di jin cikunu aris 'kwani 'baar mo kun ukkunu mo e bwan'kwariny momis mo, dhali gom a'di mo tani aha/ jin tana Buulus warkina ka manmii a'di mo be.

ABuulus Miiki To mo goma Kaniisa mo

²⁴ Dhali shwane/ aha/ 'kunykina bwa mo e is pem mo jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom gway bum mo, dhali e shuman is pem mo tani aha/ thimkina a'di jin harkunu mo e mo jin tocuwa Kristhos bwa mo gom gway gi bungwar is piti mo, a'di jin ta'da kaniisa mo. ²⁵ A'di

jin warkika/ ka manmii to mo isi ki gwo jin piyi'd 'peni Arungimis mo gom mo jin taka/ amandhu gwo mo, a'di jin cikunu aha/ mo gom um mo mmokar gwo ma Arungimis ki a'di minu mish eya tente/ mo, ²⁶ a'di jin ta gwo ma Arungimis jin bagu mo, a'di jin ba'kkunu ki she/ yil ka ris mo dhali mo ma nya'um yil gun tanu mo, dhali hili shwane/ a'di tor kunu eya tente/ ki kum piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ²⁷ E uni mo tani Arungimis ki kar bwa mo mmotor eya tente/ mo ka dhan mii kun wani caa e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki monyca jin ta pa ki pa mo e gwo yansan jin cinu ki jim bag mo, a'di jin ta'da Kristhos jin di'd e um mo, jin ta mo ma 'teŋ kape/ gi monyca mo be. ²⁸ A'di jin bahkina aman gwo mo mmoruma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki gwo mo dhali tora ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ gwo mo eya ris moyuk mo ki aman mina 'taki dhuwa ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ki ku gun isin mo eya Kristhos mo be. ²⁹ Haali/ gom mii yan mo tani aha/ miikina mii jin 'batha'ba'th mo, mmo/ uŋh mo ki is jin umu'di 'baar mo, a'di jin thi'thki'da thi'th mo e aha/ mo.

2

¹ Haali/ aha/ ona bwa ki um mini mish mo mo ka dhan mii jin picirkika/ mo gom um mo dhali uni gwansan kun 'kon mo e Pa Lawudikiyya mo dhali goma ris uni 'baar mo kun 'koki par jis/em pem e mo ² ka dum buni minu 'taki 'bi'th is mo me'd jin re'dkunu uni mo mmontał 'de/ mo e mo/en mo, mmota ga ris mo kun tanu pa ki pa mo gi momish mo mo 'pena duŋ gana/ mo dhali monyitha/ Arungimis gwom bag yan mo a'di jin ta'da Kristhos mo. ³ E a'di mo tani aris moyuk kun ishki kumma/ mo dhali mo jin nyithuwa nyith mo be. ⁴ Aha/ ona gwo

yansan mo wakan ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi taki diki he'k um e mo ki gwo ma maŋ jin onu mo.
⁵ Ba aha/ pina e buŋwar is mo tani hili aha/ dina e um ki shi/in mo, mmo'kuny bwa mo mmopar miim 'boron bum kun miina um ka para po/e mo dhali mom bum jin tela um sho'k mo ki moŋgam gwo is bum eya Kristhos mo be.

⁶ Wakan, me'd jin bu'thkina uma Kristhos jin ta'da Yesu jin ta Tapa mo tani wakan 'koyi e a'di mo, ⁷ mmo'tana um ka birman mo e a'di mo dhali mmonyaŋa um is mo e a'di mo dhali mmo'tela um sho'k mo e moŋgam gwo is mo, jasi me'd gwo jin tor kunu um mo, mmoso ki sho'k bum e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo be.

Mon'tu'd jin 'Tu'dki'd jin Ta Mondiki/e eya Kristhos mo

⁸ Ji yi mo ki e ki 'bore/ mo ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki 'kwar um ka gwapi/ mo ki gwoŋ 'kwaniŋ gaŋgasha/ mo dhali ki gwo kun hekuwa he'k e kun 'ko bwa 'te/ mo, isi ki gwoŋ 'kwani en'thin dhamo/ mo kun lu'ku mo, isi ki gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh yan mo, dhali yisa isi ki gwo ma Kristhos mo. ⁹ Haali/ e a'di mo tani mon'tu'd ka 'bimpil mo jin ta ji ma Arumgimis mo mmo'tana a'di Arumgimis mo tani ca'bki'd e buŋwar is piti mo. ¹⁰ Dhali um pu'dkin mo mmo'tu'da/ 'tu'd mo e mondiki/em piti mo, a'di jin ta'da 'kaŋ'kup goma ris montapa kun tanu mo dhala ris moshirr mo be. ¹¹ Dhali e a'di mo si'da/ um 'kokunu mo mmo'ci'ha/ munyjal yis mo ka munyjal yis jin 'ci'hu/ ki dar gi me'd mo, ki mii jin dhalu buŋwar is gi shuman is 'pen mo e mo ma munyjal yis jin 'ci'hu/ jin ta ji ma Kristhos mo. ¹² Dhali um 'kokunu mo mmokan mo nyakki a'di mo e mo jin cu'cuwa cu' mo dhali e mii jin 'kokunu mmocu um mis mo si'da/ nyakki a'di e moŋgam gwo is

mo e mo/um ma Arumgimis mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be. ¹³ Dhali um, um kun 'kokin mo mmowu mo e gwon dhaŋ mo dhali e mo ma munyjal yis bum jin 'konuki 'ci'hu um mo e shuman is bum mo tani Arumgimis a'di ki dhu ki e mmo'tal 'de/ nyakki a'di mo, mmodhalkina a'di ana aris gwon dhaŋ bana 'pen mo, ¹⁴ mmo'koshkina a'di gwo jin 'kwarkunu mo jin diki'da po/ ana mo, a'di jin theke'thki'da theke'th mo gom gwoŋkan mo be. A'di yansan idhalkina a'di ka po/ mo, mmo'telkina a'di a'di ka musmaar mo apo/ cwany'ci'han dhul mo. ¹⁵ A'di dininki mom'bi'th kun molu gadhir she/ mo dhali mom'bi'th mo, dhali a'di ki tor uni eya tente/ mo jin mina uni ta she/ mm mo mmo'pikina a'di uni e ki mii mo be.

Simmi To E mo kun Ta ku gi Momis mo

¹⁶ Wakan dhalki wathin tal 'deŋ kamu/ ki dhal bway mo mmokar gwo wa'k apo/ um mo e gwo jin do'ŋuwa do' mo gom ton'te/ mo dhali tompi mo walla gom mo ma yu'k jin yu'ku ka tul 'kup mo walla goma appen this mo walla goma cim ma pesu/ mo. ¹⁷ Uni gwansan ta jasa ka'shira/ gom to kun mini pu'du/ mo, hili buŋwar is gi mii mo tani uni ta ku ma Kristhos mo be. ¹⁸ Dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmo'thu'th um thum mo, mmodi'b um is mo mmowu is ka 'cesh mo dhali lu'ŋ iman'doyu gwo mo, mmodoshkina a'di apo/ tonyjan piti mo, mmose mo ki 'pura/ 'pura/ ki dar gi 'kup mii mo ki bwa gi buŋwar is 'te/ mo. ¹⁹ Dhali yisa mmo'tela a'di e a'di jin ta'da 'Kaŋ'kup mo. 'Peni a'di mo tani buŋwar is ka 'bimpil thi'pki'da thi'p mo dhali re'di mo'tal 'de/ ki mom piti gun gamu is mo dhala billa/ mo mmo'twa'k mo ki mon'twa'k jin di'd 'peni Arumgimis mo be.

²⁰ Wakki/ um wukin mo nyakka Kristhos mo gom gwo ma bwa nyara/ gom gwonkan gi mony'cesh yan mo tani gomatinta 'kokina um ki mon'ko mo jin cila 'kwaniny'cesh mo? Atinta 'dapkina um 'twa/ mo ki gwonkan jin 'tashuwa 'tash bway mo? ²¹ Uni gun o gwo mo ki: Dhalku/ to ki bu'th is ki me'd mo. Dhali, Dhalku/ to ki nyok mo. Dhali, Dhalku/ to ki ta is ki me'd mo. ²² (Uni ta to gwansani 'baar mo kun minu 'ce'd sho'k mo mmomii uni mo), isi ki gwonkan gi 'kwani en'thi/ mo dhali gwo kun toru mo? ²³ Uni gwansan ka jin gana/ miikunu 'pena por ma piye/ mo mmoshusha du mo gom mii ma gayiin jin ta'da teter gana/ mo dhali mo jin wunu is ka 'cesh mo dhali diki 'tash bunjwar is 'twa/ mo, hili uni 'koki ta to gun 'bitha she/ ki 'bi'th mo mmonona non mo 'peni mii gi bunjwar is jin din ma du ki 'thup mo.

3

¹ Wakki/ um 'deku mo nyakka Kristhos mo tani simmi mii e mo gom to gun ta ku gi momis mo, e mo jin din ma Kristhos mo, e mo jin ca'bkina a'di ka bim poros ma Arumgimis mo be. ² Dhuyi adum bum gom to gun 'kon e momis mo, yisa gom to gun 'kon e mony'cesh mo. ³ Haali/ um wukin mo dhali mon'koki/ em bum a'di bagkunu mo nyakka Kristhos eya Arumgimis mo be. ⁴ Ka Kristhos, a'di jin ta mon'koki/ em bana minu piyu/ mo tani um si'da/ minu piyu/ mo nyakki a'di mo e monyca mo be.

Miin Dhamo/ mo dhali Miin This mo

⁵ Wakan, 'koshi mii ga 'cesh jwa mo kun 'kon e um mo, kun ta mo gun miinu miinycal mo dhali mo gun 'dapu e mo dhali e kun dhunu ki 'thir 'thir mo dhali bwan thus kun pishu is mo dhali mo jin 'thothu/ bwa mo, a'di jin ta mii jin lunu tompinycon mo be. ⁶ Gom

mii gwansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arumgimis apo/ iya/ gi 'kwani kun ushi gwo ha e mo. ⁷ E mii gwansan 'thissa/ mo tani um iikin e uni mo me'd jin 'kokina um mo e bwam uni mo be. ⁸ Hili shwane/ dhuyi uni 'baar mo 'pen ka piye/ mo, mii ma nyor mo, dhali anyor jin dekki'da dek mo, dhali mii gun dupa dupi e mo dhali mo ma thu'th 'pen jin thudhu ka sor gun walu mo dhali gwo nyogga/ 'peni 'twam bum mo. ⁹ Dhalku/ ki ta ator ka rem 'kup mo, mmomisha um ki um dhalki mii gi buyempan dhamo/ 'pen mo ki miim piti kun botkina um mo. ¹⁰ Dhali um ki hi'th miim buyempan this mo, a'di jin ukkunu mo dok/e e monyitha/ nyith mo 'ko'di jamas gi a'di jin ukki'da uk mo. ¹¹ Mmahan mo tani Wathin Griki dhali Wathi/ Yahuuda/ mini mol 'ko ki she/ mo, dhali mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo dhali mo ma munyjal yis jin 'konuki 'cith mo, dhali wathi/ jin diki wal 'twan Griki mo dhali jin mii mii kun kanjama kanjam mo, dhali cinjina/ jin yolu mo dhali wathi/ jin di ki 'kus mo, hili aKristhos a'di ta to 'baar mo dhali e ana 'baar mo be.

¹² Wakan, hithi ma mii gwansan mo, me'd uninj gana/ kun kwanykin ma Arumgimis mo, um kun dhelelkin mo dhali kun enu mo, mii gi wakansan mo kun ta mii kun kwojuwa kwo'c e i is mo dhali mii kun miinu ki bwan'kush mo dhali mii gun dhunu is ki gwa'd mo dhali mii kun miinu ka 'thup e mo dhali mii kun 'kuca bwa ki 'kari'th mo, ¹³ mmothona thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo dhali, wakki/ wathin 'denj kamu/ ta gi gwo walla/ apowa kamu' kamu/ mo tani dhali adhal gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo ma. Me'd mii jin dhalkina Tapa uma mure/ miinthus bum 'pen mo tani um si'da/ mini mii dhalka mure/ miinthus 'pen mo. ¹⁴ Dhali apowa ris mii gwansani 'baar mo tani hithi mo/en mo, a'di jin

deki'da ris to 'baar mo mmontal 'de/ mo ki 'bor gana/ mo ki dar gi mo ma dhadharmu'th mo. ¹⁵ Dhali dhalki monku'th is ma Kristhos bway mo mmojiya dum bum mo e a'di ka jin gana/ jin yukunu um mo e bungwar isa 'de/ mo, dhali mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo. ¹⁶ Dhalki gwo ma Kristhos ca'ba'd e um ki ca'b 'pempaŋ gana/ mo me'd mii jin torkina um gwo mo dhali mmorogom gwo ka rem 'kup mo ka ris moyuk mo, dhali me'd jin yukina um gway mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali gway jin maŋuwa maŋ mo dhali gway jin yuku gom to gi shi/in mo ki mii jin 'boruwa 'bor bwa i is eya dum bum goma Arungimis mo be. ¹⁷ Dhali ma eya ris to gunn kun mina um imii mo tani e gwo gun ona um mo walla mii gun miina um mo tani miyi aris to 'baar mo ki gway gi Tapa Yesus mo mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ka Arungimis mo, a'di jin ta'da Baba e a'di mo be.

Mo jin Nyaku To Mii mo e Mon'ko Kwani gi Mon'koki/en This mo

¹⁸ Up 'dapi ki me'd ki gwo gi ikathim bum mo me'd gwo jin ha me'd e Tapa mo. ¹⁹ Kwaniŋ gwas, eni up bum mo ma, dhali dhalki uni ki 'cwar mo. ²⁰ Uciya, hayi gwo gi icim e mo dhali gwo gi ikwan e mo goma ris to 'baar mo, haali/ mii yansan mo tani a'di ki 'bor Tapa bwa mo. ²¹ Ibaba, dhalku/ ki rukuny uchim bum ka nyor mo, isi ciki/ uni mini 'koki 'bitha du is mo. ²² Cinjina/ kun yoluwa, hayi gwo e eya ris to 'baar mo gi uni gwansan kun ta tapam bum mo e mony'cesh mo, yisa ki mii kun miinu e jis/enj 'kwani mo mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili ka dun tal 'de/ mo mmoko/ Tapa mo be. ²³ Ma eya risa tu'c bum gunn kun miina um mo tani miyi a'di ki bwanj gana/ mo me'd jin miina um Tapa to mo, dhali yisa gom 'kwaniya,

²⁴ mmomishkina um 'peni Tapa mo ki um mini bu'th mal mo me'd tom bum jin ish kumma/ mo. Um miiki Tapa Kristhos to mo be. ²⁵ Haali/ amanthu'th to mii mo tani a'di minu doku/ tonthus apo/ a'di jin miikina a'di mo dhali mii jin miinu ka gwar 'de/ yisa di'da.

4

¹ Itapa, miyi cinjinam bum kun yola um ki mii ma kar/e mo dhali ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo, mmomisha um si'da/ ki um ta gi Tapam bum e momis mo.

² Tikiri mosho'k tel mo e mon'tho mo mmotimkina uma tim mo gom a'di ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ³ dhali 'thoyi mo gom am si'da/ ka Arungimis midi 'taki ka'd amana campur gom gwo mo, mmobah gwo ma Kristhos jin cinu ki jim bag mo gom gway gi a'di jin dikika/ eya sijin mo ⁴ ki aha/ mina 'taki tor a'di eya tente/ me'd jin miga/ 'taki tor a'di ka ba/.

⁵ Boti ki mii ki is bum gana/ ki yuk yuk mo 'kupki uni gwansan kun 'kona pije/ mo mmowara tee is mo. ⁶ Dhalki gwom bum kun ona um isa yempa/ mo ta gwo ma 'the mo dhali kun cemesa cemesa ka 'donkoro/ mo, wakan ki um mini mish mo mo gwo kun mina um ka ba/ ithok 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Kwalany 'Te/ Ba. Monthe Me'd mo

⁷ Tikikus a'di midi tor uma ris to 'baar mo kun miika/ mo. A'di ta'da kam bana jin enu mo dhali ta a'di isinj gana/ mmomii to mo dhali agarr jin ta'da manmii to e Tapa mo be. ⁸ Aha/ hashkina a'di i um mo gom isi gwoŋ 'kup gwo yan gana/ mo ki um mini mish mo mo gom 'kom bam jin 'kona am mo dhali ki a'di midi 'taki 'bi'th uma dum bum is mo, ⁹ dhali nyaŋki a'di mo si'da/ a'di jin ta'da Unisiimus mo, a'di jin ta isinj gana/ mo, dhali jin ta'da kam bana jin enu mo, a'di

jin ta jan 'de/ gi is bum gana/ mo.
 Uni mini for uma ris to 'baar mo
 kun buthi mo mo e mo yan mo.

jin dekkunu aha/ mo. A'the midi di
 gom um mo.

¹⁰ Aristarkus jin ta'da agarr pem
 jin nyakkaa/ ca'b eya sijin mo tani
 theki um me'd mo dhala Markus
 jin ta nam ma Barnaaba mo (isi
 gwo gom a'di jin bu'thkina um
 mmoye'thkunu um sho'k ki gwo
 mo - wakki/ a'di midi pu'dku/ i um
 mo tani buthi a'di mo ma), ¹¹ dhala
 Yesuu/ a'di jin yukkunu gway ka
 Yusthus mo. 'Kwani gwansan uni
 ta jasi uni kun 'cithkunuwa mun-
 yjal yis mo e bwaman uni kun
 nyakkaa/ tu'c mii mo gom Bampa/
 ma Arumgimis mo, dhali uni ita
 momalas pem mo be. ¹² Abapraas,
 a'di jin ta jan tal 'de/ ki is bum mo,
 jin ta'da manmii to goma Kristhos
 jin ta'da Yesus mo tani theki um
 me'd mo, isa yempa/ mmoka um e
 mo ka dun dara'd mo e mon'thom
 piti mo, ki um mini 'taki dosh mo
 me'd ku gi isin mo dhali mmomish
 mo ki isi mish gana/ 'baar mo a'di
 jin ta bwa ma Arumgimis mo be.

¹³ Haali/ aha/ tana aman/ o gwo
 gom a'di mo haali/ a'di miiki'da
 tu'c jin 'batha'ba'th mo gom um mo
 dhali gom uni gwansan kun 'kon e
 Pa Lawudikiyya mo dhali e Pa Hi-
 yarabulis mo be. ¹⁴ ALuuka, a'di jin
 ta'da hakiim jin enu mo dhala Di-
 mas mo theki um me'd mo. ¹⁵ Ciki
 monthe me'd pem eya wak kun
 'kon e Pa Lawudikiyya mo dhali
 eya Nimpaas mo dhala kaniisa jin
 di'd e gu'b ma yim mo. ¹⁶ Dhali ki
 gwo yansan denjkunu e mo e bwam
 um mo tani dhalki a'di si'da/ denju
 e mo eya kaniisa gi Pa Lawudikiyya
 mo be dhali hili ki 'bore/ ki um
 ki denj gwo yan e si'da/ gwo 'peni
 Pa Lawudikiyya mo. ¹⁷ Dhali oya
 Arkibbus gwo mo ki: Hili ki 'bore/
 ki /e mini thim to mii mo a'di jin
 bu'thkina /e 'peni Tapa mo.

¹⁸ Aha/ Buulus i'kwarkina gwo
 monthe me'd yan ki me'd pem
 gana/ mo. Kayi amakkiam pem e

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaan^us dhala Timuth^hawuus.

Eya kaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesu^s Krist^hos mo.

A'the e um mo dhali mon^{ku}'th is mo be.

*Mongam Gwo Is gi 'Kwani gi Pan
Tasaluniiki mo dhali She/mm kun
Tana Uni mo*

² Aman cikina mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arumgimis isa yempa/ mo gom umi 'baar mo mmo^tikir gway bum mmoka e eya 'thom bam mo, ³ mmoka e ibwambor ma Arumgimis bana mo dhali Ababa mo gom miim bum gi mongam gwo is mo dhali miin to kun miina um ki mo/en mo dhali mmotel sho'k mo e mo ma 'teⁿ kape/ e Tapa Yesu^s Krist^hos bana mo be. ⁴ Haali/ aman misha mo iwak mo, um kun enu ka Arumgimis mo, me'd jin kwanykina a'di um mo ⁵ haali/ gwom 'borgam bam pu'dki'd e um mo jasi ki gwo yisa, hili si'da/ ki mom'bi'th mo dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki gwo jin 'tu'du'd mo ki mo jin suguwa du mo. Um mishkin ki aman tana 'kwani kun wakata kun nyo/ kunu mo e bwam um mo gom gway bum mo. ⁶ Dhali um warkin ki iman^hok aman mii mo dhali gom Tapa mo haali/ um bu'thki gwo mo ki mo gi isa nyor jin 'kosho'd kagahara mo ki mon'kuny bwa mo jin ta moshi/ irr ki Shi/in Dheleladhelel mo. ⁷ Wakan ki um warkin ki uni gun ta she/mm goma ris uni kun gamki gwo is mo e Pam Makiduniyya mo dhali e Pa Ak^{aa}/iya mo be. ⁸ Haali/ gwo gi

Tapa yisa igwoki'd mo jasi 'peni um e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Ak^{aa}/iya mo hili si'da/ mongam gwo is bum si'da/ eya Arumgimis mo a'di yaki'd ka pi^{je}/ eya ris mo 'baar mo. Wakan ki aman yisa mina ta gi toⁿ kamu/ mmo/o mo. ⁹ Haali/ uni ki is buni be'dki isi gwo mo gom aman mo gom han jin han-kunu aman mo e bwaman um mo dhali gom mom bum jin tu'kkina um mo eya Arumgimis mo 'peni aris tompinyon mo mmomii to gom a'di jin di ki e mo, a'di jin ta'da Arumgimis gana/ mo be, ¹⁰ dhali mmo^oor Ya/m piti 'peni momis mo, a'di jin cukina a'di mis mo 'peni mowu mo, a'di jin ta'da Yesu^s jin midi 'cu^k ana mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo be.

2

*Miin To ma Buulus jin Miina A'di
e Pan Tasaluniiki mo*

¹ Haali/ um ki is bum mishki mo mo iwak mo, ki bu^t jin buta aman e um mo tani diki ta jim pe'th mo. ² Hili ba aman hila/ i'koshkina is ka nyor mo dhali miinu ki mon'the is kun shi/ashi/ mo e Pam Pilibbi mo me'd jin mishkina um mo dhali aman takina gi mo ma dum bam jin 'bi'thkina aman is mo eya Arumgimis mo mmobah um gwom 'borga/ ma Arumgimis mo e jis/e ka dhan mo jin tanu 'kup ki 'kup mo be. ³ Haali/ momalas bam mo diki pi 'peni mo ma he'k e mo walla mii kun nyo/anyo/ mo walla a'di jin miinu ka mak mo. ⁴ Hili jasi me'd jin tes^{ku}nu aman ka Arumgimis mo mmota imandhu to mo gom gwom 'borga/ mo tani wakan aman to^rkina gwo mo, yisa mmomii mii mmo'bor 'kwani bwa mo yisa, hili mmo'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin nyo/ki'da dum bam mo be. ⁵ Haali/ aman 'konaki bu'th gwo kun onu kun ta ku ma rakakokosh mo, me'd jin misha um mo, walla mii jin dik mii e mo

gom bwa jin puru'd mo me'd jin tan ma Arungimis aman/o gwo mo. ⁶ Wakan si'da/ aman 'konaki simm monyca e mo 'peni 'kwani mo walla 'peni um mo walla 'peni 'kwanin tiya mo, ba aman mina 'taki ta ku gun 'the'kki gwo mo gom to mo me'd uni kun dhunu ki she/ mo goma *Kristhos* mo. ⁷ Hili aman takina 'kwani kun 'thup ma du mo e bwaman um mo me'da yim jin hilki'da hil mo gom ucim piti mo be. ⁸ Wakan aman usha e jo'co/ mo gom bwa jin o am ki um mo. Aman thosonkina is mo mmonyaka nyak ki um mo, yisa jasi gwo gom gwom 'borga/ ma Arungimis mo, hili si'da/ is bam gana/ mo haali/ um warkin ki uni kun ena am ki en gana/ mo be.

⁹ Haali/ um kaki miim bam jin miina aman to e mo dhali mii gun 'batha'ba'th mo, iwak mo. Aman miikina mii mon'thiny mo dhali ki montee ilu/ mo ki aman mina 'taki diki dhu ton ditin e 'ba/ apo/ jan kamu/ mo me'd jin 'kokina am mmoci gwom 'borga/ ma Arungimis e um mo be. ¹⁰ Um ta iman/o gwo mo dhali Arungimis si'da/ mo gom mii ma gayiin bam mo dhali mii kun ta ku ma kar/e mo dhali mii kun daru/ ki thalkin mo ibwambori um kun ta imangam gwo is mo be. ¹¹ Haali/ um mishki mo mo me'd mii kun miina com mo gom ucim piti mo tani aman malaskina um ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'bi'th uma du is mo dhali kan um gwo mo ¹² mmo'ko 'ko jin ha me'd mo goma Arungimis mo, a'di jin yukki um mo e bampam pitin gana/ mo dhali monyca mo be.

¹³ Dhali aman si'da/ 'bora Arungimis bwa i is mo ki tikir tikir mo gom mii yan mo haali/ ki um bu'thki gwo ma Arungimis mo jin cikina um 'peni aman mo tani um bu'thki a'di mo me'd gwon 'kwani yisa, hili me'd a'di jin ta a'di mo, a'di jin ta gwo ma Arungimis mo, a'di jin diki'd mo mmo/ um mo

e um kun gamki gwo is mo be. ¹⁴ Haali/ um, iwak mo, um warkin ki imanthok mii mo ka kaniisa ka ris mo kun ta ku ma Arungimis mo eya *Kristhos* jin ta'da Yesus mo, uni kun 'kokin mo e Pa Yahuudiyya mo. Haali/ um 'koshkina is ka nyor mo ki ton tal 'de/ mo 'peni 'kwani gi bampam bum mo me'd mii kun miikunu uni mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo, ¹⁵ uni kun 'koshki Tapa Yesus jwa mo nyakki imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali ur am ka pije/ gara/ mo dhali mii gi wakan diki 'bora Arungimis bwa mo dhali uni ta 'kup ki 'kup mo gom 'kwani 'baar mo ¹⁶ mmononkina uni aman bway mo 'peni motor gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki uni minu 'taki woth mo. - Wakan me'd isa yempa/ mo uni 'tu'dki miinthus buni ki piny piny mo. Hili anyor ma Arungimis pu'dki'd apo/ uni ki 'ta'b mo.

ABUulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobuti 'Kwanin Kaniisa Dok/e mo

¹⁷ Hili me'd jin 'thissa/ kwa/ kunu aman bwa mo 'peni um iwak mo, ki ari mo mo e bungwar is mo tani, yisa eya du mo tani aman palkina mii mo ka daran du kagahara mo dhali o bwa ki o shiyi'd mo mmo'tora tor ki um ka karambuye/ mo. ¹⁸ Haali/ aman napa mmopu'dku/ i um mo - aha/ Buulus dok/ e dhali dok/ e mo - hila Setaan nonki aman 'kup mo. ¹⁹ Haali/ mo ma 'tej kapem bam walla mon'kuny bwam bam walla ton'kup jin dhuna aman 'ba/ ki ca mo ibwambori Tapa Yesus bana mo gom pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo tani a'di ta'da ta mo? A'di diki ta uma? ²⁰ Haali/ um ta tontak bam mo dhali mon'kuny bwam bam mo be.

3

¹ Wakan ki aman mola 'dim 'kup naskina/ mo tani aman okina bwa mo ki aman minu dhalku/ mo

ŋ'ko'd mo e Pa Athiina mo aman 'cena mo ² dhali aman hashkina aTimuthawuus mo, a'di jin ta'da kam bana mo dhali a'di jin ta'da manmii to mo goma Arungimis mo gom gwom 'borga/ ma Kristhos mo, mmotel um sho'k mo e mongam gwo is bum mo dhali mmomalas um mo, ³ ki wathin tal 'deŋ kamu/ minu 'koki joç mo ki monto'c bwa gwansan mo. Um ki is bum mishki mo mo ki a'di yansan ta tom bana jin midi 'bag ana e mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman nyakki um mo tani aman torkina um gwo gwansani twa/a/ mo ki ana mina isi 'kosh ka nyor mo e monto'c bwa mo, me'd jin pu'dkina a'di kan mo me'd jin mishkina um mo be. ⁵ Gom 'kup mii yansan mo ki aha/ mola a'di 'dim 'kup mo naskina/ mo tani aha/ hashkina gwo mo ki aha/ mina 'taki mish mongam gwo is bum mo, gom monko/ is mo ka manpal 'kwani mo gamki bwaya kamu/ mmopal um mo, ki miin tom bam midi 'taki ta jim pe'th mo be.

⁶ Hili shwane/ me'd jin pu'dkin ma Timuthawuus mo e am mo 'peni um mo tani dhali kalki aman gwom 'boron mo gom mongam gwo is bum mo dhali mo/en bum mo dhali be'd gwo mo ki um isa yempa/ kaki aman e mo ki bwan'kush mo dhali kwa/a/ ki 'kosh um mo mmopar am e mo, me'd jin 'koshkina kwa/a/ aman si'da/ mo mmopar um e mo - ⁷ haali/ gom 'kup mii yan mo tani iwak mo eya ris mo ma cis bam mo dhali monto'c bwa mo tani aman 'kokunu mo mmomalas mo ki um mo e mongam gwo is bum mo be. ⁸ Haali/ shwane/ aman 'kokina mo wakki/ um mini tel sho'k e Tapa mo be. ⁹ Haali/ mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki mii gi wakata imina aman ici eya Arungimis mo gom um mo goma ris bwan 'kunya/ suru'dki amana a'di jin takina aman gom gway bum ibwambor ma Arungimis mo ¹⁰ mmo'tho mo

ka daran du mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mo ki aman mina tora tor ki um ka karambuye/ mo dhali thipa thip mo a'di jin hara um mo e mongam gwo is bum mo be.

¹¹ Dhali shwane/ dhalki Arungimis bana dhali Ababa ki is piti dhali Tapa Yesus Kristhos cu'thki aman bway bam e um mo ¹² dhali dhalki Tapa a'di dhu um mmomar mo/en is mo ka rem 'kup mo dhali ci um mo/en jin ishki'd ka enthus ka rem 'kup mo, dhali goma ris 'kwani 'baar mo, me'd mii jin miikina aman mo gom um mo. ¹³ Wakan ki a'di midi tela dum bum sho'k mo ki dar gi mii kun 'koni 'ba/ mo e mii gun kogu mo ibwambor ma Arungimis bana mo dhali Ababa mo ki pu'd jin mina Tapa Yesus bana pu'du/ mo nyakka ris unim piti kun dhelelkin mo be.

4

Mii kun Miina Wathi/ Mii Mii mo Mmo'bora Arungimis Bwa mo

¹ Kwalany 'te/ ba/ iwa'ka, aman yukkina um mo dhali malas um mo e Tapa Yesus mo ki um me'd jin da/ arkina um gwo mo 'peni aman mo gom gwo jin mina um ka 'ko mo ba/ dhali 'bora Arungimis bwa mo jasi me'd mii jin miikina um mo tani miiyi wakan ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo. ² Haali/ um mishki gwo jin ye'thkina aman um sho'k mo e Tapa Yesu mo be. ³ Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arungimis mo, ki um minu dhagam mo, ki um mini 'do is mo 'peni mo jin miinu miinyal mo, ⁴ ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini mish mo mo mmobu'th up gom is bum gana/ mo e mii jin kogu mo dhali montak mo, ⁵ yisa e mii jin dhunu e ki 'thir 'thir mo mmo'dap e mo me'd mii kun miina 'kwani kun daran ki ji gi luju mo, uni kun 'koki misha Arungimis mo, ⁶ dhali ki wathin 'deŋ kamu/ midi diki dhan gwo mo

dhali mii akam piti ki shi/ e mii yan mo, haali/ Tapa a'di ta'da manrica ris to gwansani 'baar mo me'd gwo jin rumkina aman um itwa/ a/ ki 'bi'th 'bi'th mo. ⁷ Haali/ Arungimis diki yuk ana mo gom mii en'dap mo, hili e miin dhelelga/ mo. ⁸ Hili a'diyin jin midi ush gwo yansan mo tani a'di ushki gwo gi wathi/ yisa, hili Arungimis mo, a'di jin ciki Shi/in piti jin Dheleladhelel e um mo be.

⁹ Hili isi gwo gom mo/ eni e mo iwak mo um yisa mini mii ta gi jan 'deŋ kamu/ jin midi 'kwar um to mo, haali/ um ki is bum ŋorkunu gwo ka Arungimis mo ki um mini ena en ka rem 'kup mo ¹⁰ dhali ka jin gana/ umi 'baar mo enki iwak mo kun 'kokin mo e Pam Makiduniyya mo. Hili aman ma'askina um mo iwak mo mmomii uni ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo, ¹¹ mmogu a'di ki e mo mmo'ko ki 'dantar mo, mmohil isi miim bumi e mo, dhali mmomiiya ŋu'c ki me'd bum mo me'd gwo jin kankina aman um mo. ¹² Wakan ki miim bum mini yuk montak 'peni 'kwani kun 'kon ka piŋe/ mo dhali mmo'koki 'tho to 'peni cin tiya mo.

Ku gun Wukin mo dhali kun 'Ko ki E mo ka Tee jin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹³ Hili aman mina 'koki dhal um bway mo mmota pus moyi, iwak mo, isi gwo gom uni gwansan kun ishki e mo ki um minu 'koki jwakaŋ mo me'd mii kun miina kun tiya kun daran gi mo ma 'teŋ kape/ mo. ¹⁴ Haali/ me'd jin gamkina ana gwo is ka Yesus wuki'd mo dhali cu mo dok/ e, isi kan si'da/ wakan eya Yesus mo tani Arungimis midi 'doyu/ nyakki a'di si'da/ uni gwansan kun ishki e mo be. ¹⁵ Haali/ a'di yansan ibahkina aman e um mo ki gwon Tapa mo ki ana kun 'kona ki e mo dhali kun bockin mo ntagi pu'd jin mina Tapa pu'du/ mo tani ana mina 'koki sul uni gwansan bway mo kun ishki

e mo be. ¹⁶ Haali/ Tapa ki is piti a'di midi thulu/ 'peni momis ki cuuwa/ jin kanu mo, nyakka yuk ma man'doyu gwo jin ca'd mo, dhali nyakki ko ma poome/ ma Arungimis mo. Dhali uni gun wukin eya Kristhos mo tani mini cu misi twa/a/ mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd ana kun 'kona ki e mo dhali kun bockin mo minu nyak bu'th mo nyakki uni mo mmontal 'de/ mo mmogam Tapa 'kup mo e bwaa rak mo e momis mo. Dhali wakan ana mina nyak 'ko ki Tapa ki sule/ mo. ¹⁸ Dhali ki mii gi wakan mo tani malasiya malas ka rem 'kup e gwo gwansan mo ma.

5

Thosoni Is mo gom Pu'd jin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹ Hili isi me'd gwo goma tee mo dhali yir mo mo iwak mo, um mini mii 'koki ta gi gwon 'deŋ kamu/ jin minu 'kwarku/ e um mo. ² Haali/ um ki is bum mishki mo ki 'bore/ mo ka tee jin mina Tapa pu'du/ mo tani a'di wana e ki wathin 'di/ jin midi yayu/ mon'thiny mo. ³ Ki 'kwani mini o gwo mo ki: Monku'th is a'diheyeye dhali mo jin 'konu 'kom 'pempa mo tani yan'ko'd ki jahanne/ mony'ce'd sho'k midi pu'd apo/ uni mo me'd nyor ma 'ci jin shwa'da 'bom mo. Dhali monkamu/ minu yeya? ⁴ Hili um yisa 'kon e mondhurumi'd mo iwak mo, haala tee yansan midi diki wuny um is mo me'd mii jin miina wathin 'diyi. ⁵ Haali/ umi 'baar mo ta iya/ gi monkush mo dhali iya/ ma tee mo. Ana 'konaki ta uni gi mon'thiny mo walla gom mondhurumi'd mo. ⁶ Wakan dhalki ana ki ish e mo me'd mii kun miina 'kwanin tiya mo, hili dhalki ana 'kona ki e i'kup mo dhali tim mo mo ki 'cese/ 'cese/ mo. ⁷ Haali/ uni gwansan kun ishki e mo tani ishki e mo e mon'thiny mo dhali uni gwansan kun 'koshkin ma su mo tani 'koshkin ma su mo mon'thiny

mo be. ⁸ Hili me'd jin takina ana uni ma tee mo tani dhalki ana tima mo mo dhali hitha raɕpa/ gi moŋgam gwo is mo dhali mo/ en mo dhali gom toŋ'kup mo tani a'di ta mo ma 'teŋ kapem bana gi bway mowoth mo be. ⁹ Haali/ Arumgimis diki 'kawur ana mo goma nyor mo hili ki ana mina bu'th bway mowoth mo e Tapa Yesu Kristhos bana mo, ¹⁰ a'di jin wuki'd mo gom ana mo, wakan waŋki/ ana 'kona ki e mo walla isha e mo tani ana mina 'taki 'ko nyakki a'di mo be. ¹¹ Wakan 'bithi ci adu is ka rem 'kup mo dhali nyanj anyanj ka rem 'kup mo jasi me'd mii jin miikina um mo be.

Kwalany 'Te/ Ba/. Momalas mo dhali Monthe Me'd mo

¹² Hili aman yukkina um mo iwak mo, mmotak uni gwansan kun miiki mii e bwam um mo dhali uni gun can ki um e Tapa mo dhali uni gun logomki um ki gwo mo, ¹³ dhali taki uni mo ki tak jin caaca mo e mo/ en mo goma tu'c buni mo be. Hili tayi gi mo ma ku'th is e bwaman is bum gana/ mo. ¹⁴ Dhali aman malaskina um mo, iwak mo, ki um mini to'k uni gwanhan kun tana piny is mo, dhali 'bithi uni gwansan adu is mo kun 'thina buye/ ki miin to mo, dhali wothi/ uni kun 'ka'da is mo, 'kuɕi bwa ki 'kari'th mo gom uni 'baar mo. ¹⁵ Hili ki 'bore/ ki jan tal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um midi diki rak tonthusi bway mo gom tonthus jin miinu mo, hili isa yempa/ simmi mii e mo mmomii miim 'boro'd ka rem 'kup mo dhali gom 'kwani 'baar mo. ¹⁶ 'Kunyi bwa mo isa yempa/ mo. ¹⁷ 'Thoyi ki tikir tikir mo. ¹⁸ Ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo goma ris mii 'baar mo kun tu'k 'ban mo. Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arumgimis eya Kristhos jin ta'da Yesu mo gom um mo be. ¹⁹ Dhalku/ Shi/in ki us mo. ²⁰ Dhalku/ gwo jin onu is ki wak

mo. ²¹ Hili nyo/i aris to 'baar mo. Teli mo e a'di jin 'boro'd mo. ²² 'Doyi is mo 'peni aris e 'baar mo kun ta tonthus mo.

²³ Dhalka Arumgimis jin ta moŋku'th is ki is piti mo dhagam um ka 'bimpil mo, dhali dhalki shi/ in bum dhala kashiram bum dhali bunɟwar is bum minu dhu ki 'dantar mo dhali dar gi monthalkin mo gom pu'd jin mina Tapa Yesu Kristhos bana pu'du/ mo be. ²⁴ A'di jin yukki um mo tani ta a'di jin ta isiŋ gana/ mo dhali a'di midi mii a'di mo.

²⁵ Iwaka, 'thoyi gom aman mo ma.

²⁶ Theyi arisa wak me'd mo ki 'twa/ jin pinu ki jin ko/ mo.

²⁷ Aha/ kankina um gwo mo ki gwon Tapa mo ki gwo yansan minu deŋ e mo goma risa waki 'baar mo be.

²⁸ A'the gi Tapa Yesu Kristhos bana mo midi di e um mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaanus dhala Timuthawuus mo.

Eya kaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

² A'the e um mo dhali monku'th is eya Arungimis a'di jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Gwon Dwall ka Tee jin Min ma Kristhosi Pu'du/ mo

³ Am kara ba/ mina ci mo jin 'boruwa Arungimis bwa i is mo isa yempa/ mo gom um mo iwak mo, me'd jin gama a'di ki gam mo, haali/ mongam gwo is bum 'twakki'd ka enthus mo dhali mo/ en bum ka 'dete/ 'dete/ mo gom mo/en jin ena um ka rem 'kup mo a'di markunu is mo be. ⁴ Wakan aman ki is bam dhuna 'ba/ ki ca mo gom um mo eya risa kaniisa ma Arungimis mo gom sho'k bum jin telkina um mo dhali mongam gwo is bum eya ris mom bum jin 'koshu um mo dhali e monto'c bwa jin 'kokina umi mo'dim 'kup mo be.

⁵ Mii yansan a'di mishu mo eya tente/ mo ki gwon dwall ma Arungimis jin ta'da kar/e mo ki um minu 'taki dhu ki uni gun ha me'd mo gom Bampa/ ma Arungimis mo gom a'di jin 'koshkina um is ka nyor mo be. ⁶ Haali/ Arungimis ka jin gana/ karki a'di ki miinkar/ e mo mmorak monto'c bwa ibway mo ki uni gwansan kun to'cki um bwa mo be ⁷ dhali mmoçi um mo ma si/is mo, um kun tashkunu ki bwani ditin mo nyakki am mo me'd jin mina Tapa Yesus 'ceeyu mo 'peni momis mo nyakki iman'doyu

gwo piti kun 'bitha'bi'th mo e o'd jin shwa'd ka le'dan mo, ⁸ mmorica ri'c apo/ uni gwansan kun 'koki misha Arungimis mo dhali apo/ uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ gi Tapa Yesus bana e mo mmomii mo. ⁹ Uni mina isi 'kosh ka nyor mo gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo gom mii ma kar/e mo, a'di jin ta mo jin minu 'ce'd sho'k ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo jin dheru bwa ki sule/ mo 'peni bun'kus gi Tapa mo dhali 'peni monycam piti gi mom'bi'th mo ¹⁰ me'd jin mina a'di pu'du/ ka tee caan mo ki a'di minu kar ki ca mo e kum piti kun dheleladhelel mo dhali a'di min ma ris 'kwani 'baar mo mer mo, uni kun gamki a'di gwo is mo, haali/ gwo jin toru e um mo tani gamkunu is mo be. ¹¹ Itagi 'pemen yan mo isa yempa/ mo tani aman 'thokina mo gom um mo ka Arungimis bana midi dhu um ki uni kun ha me'd mo ka yuk piti mo dhali thima ris 'kup mii 'baar mo kun 'boron mo dhali mii kun piyin mo 'peni mo jin gamu gwo is mo ki mom'bi'th piti mo. ¹² Wakan ki gway gi Tapa Yesus bana mo minu kar ki ca mo e um mo dhali um e a'di mo isi me'd gwo ma 'the ma Arungimis bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

2

Wathin 'De/ Yin jin Ush Gwonkan mo

¹ Dhali shwane/ isi gom gwo jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo dhali goma dhana tul 'kup bana jin mina ana gam a'di 'kup mo tani aman yukina um mo iwak mo. ² Dhalku/ ki ta uni gun mina isi la yikin ki jahanne/ mo eya du mo walla la dhal cu-uwa/ me'd mo walla ki shi/in mo walla ki gwo mo, walla ki gwo jin 'kwarkunu mo mmo/o ki a'di ta jim bam mo mmo'es gwo mo ka tee gi Tapa pu'dki'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal wathin 'derj kamu/ bway mo

mmomu'th um e ki bwaya kamu/ mo. Haala tee caantan midi diki pu'du/ ciki/ mo isi ciki/ mo, mo jin dhalu gwo 'pen mo midi pu'du/ ntwa/ a/ mo dhali wathin 'de/ yin jin ush gwoŋkan mo minu tor eya tente/ mo, a'di jin ta ya/ gi mo jin daku gwo me'd mo ⁴ a'di jin ceshki mo ki njar mo dhali kar is piti ki ca mo apowa risa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo walla to jin lunu mo, wakan a'di ki bu'th monyca'b piti e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo mmobah gwo mo ki a'di ki is piti ta'da Arumgimis mo be. ⁵ Kona um ki ka gwo eya, ki me'd jin dikika/ e um naskina/ mo tani aha/ torkina um gwo yansan mowa? ⁶ Dhali um mishki mo mo ki a'di jin 'tashki a'di 'twa/ mo shwane/ wakan mo ki a'di minu tor eya tente/ ka teem piti mo. ⁷ Haali/ mom'bi'th jin ta jin kup 'peni mo jin ushu gwoŋkan mo di'd mo hila/ mmo/ um mii mo. Hili jasi a'di jin 'tashi a'di 'twa/ mo shwane/ midi mii wakan ntaga tee jin minu bu'th a'di 'peni bway piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd a'din 'de/ yin jin ush gwoŋkan mo tani minu tor eya tente/ mo, dhali Tapa Yesus midi 'kosh a'di jwa mo ki shi/irr ki 'twam piti mo dhali 'ce'd a'di sho'k mo ki is piti mo jin mina a'di piyu/ mo dhali ki pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ⁹ Mompu'd jin mina a'din 'de/ yin jin ushi gwoŋkan ipu'du/ mo ki mo jin um ma Setaan mii mo tani midi di ka ris mom'bithi 'baar mo dhali ki jamas mii ma mak mo dhali momer kun ta ku ma mak mo, ¹⁰ dhali nyakka ris mo jin hekuwa he'k e mo kun ta kun thus mo gom uni gwansan kun 'kokini mo'ce'd sho'k mo haali/ uni ushki gwoŋ gana/ en mo dhali wakan ki uni minu 'taki wo'th mo. ¹¹ Wakan Arumgimis a'di hashki'da po/ uni adhan mo jin susuwa sus mmoper mo 'peni gwoŋ gana/ mo mmodhu uni mmogam a'di jin ta thus ki thus

is mo. ¹² Wakan ki uni 'baar mo minu waŋ mo, uni kun 'koki gam gwoŋ gana/ is mo, hili uni 'kola 'ce mo e momii mii kun 'koki ta kun kar/e mo.

Mo jin Kwanykunuwa Kwany gom Bway Mowo'th mo

¹³ Hili am kara ba/ imina ci mo jin 'boruwa Arumgimis bwa i is mo isa yempa/ mo gom um mo iwaŋ mo, um gun enu ki Tapa mo, haali/ Arumgimis kwanyki um 'peni ka muŋ'kup mo mmota ku gi minu wo'th mo e mii kun dhagamkunuwa dhagam ki Shi/in mo dhali mo jin gamkunu gwo is e gwoŋ gana/ mo. ¹⁴ E mii yan mo a'di yukkina a'di um mo e gwom 'borgam bam mo, wakan ki um mini bu'th monyca gi Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ¹⁵ Wakan mo tani iwaŋ mo, doshi mo dhali teli sho'k mo dhali budhi gwo kun luku um mo, a'di jin torkunu um ki aman mo, wakan, ki gwo jin onu ki 'twa/ mo walla ki gwo jin 'kwaru mo be.

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki Tapa Yesus Kristhos bana ki is piti mo dhali Arumgimis jin ta'da Babam bana mo, a'di jin enki ana mo dhali ci ana momalas jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo ma 'teŋ kapeŋ gana/ ka 'the mo, ¹⁷ dhalki a'di malaski'da dum bum mo dhali tel uni sho'k mo eya risa tuca 'borga/ mo dhali gwo mo be.

3

'Thoyi gom Aman mo

¹ Kwalany 'te/ be, iwaŋ mo, 'thoyi gom am mo, ki gwo gi Tapa midi pala/ ki lala'th mo dhali pi mii e mo me'd mii jin miikina a'di e bwam um mo ² dhali ki aman minu 'cuk mo 'peni 'kwani kun daran gi 'ce mo dhali kun ta thus ki thus mo. Haali/ 'kwani 'baar mo yisa ta gi gwo jin gamu is mo yisa. ³ Hili Tapa a'di ta a'di isin gana/ mo. A'di midi 'bi'th um is mo dhali ji um 'peni a'dinthus 'de/ yin mo. ⁴ Dhali aman

takina gi mo jin wukina aman Tapa jwa i is mo gom um mo ki um 'kon mmomii to shwanetan mo dhali ki um mini mii to kun kankina aman um gwo mo be. ⁵ Dhalki Tapa a'di cu'thki'da dum bum mo e mo/en mo goma Arumgimis mo dhali e sho'k jin telu mo eya Kristhos mo be.

Mii ma Mure/jin 'Ko 'Kwani I'ba/ mo gom Mii jin Minu Imi^{iy}a Tu'c mo

⁶ Dhali shwane/ aman kankina um gwo mo iwa^k mo, e gway gi Tapa Yesu^s Kristhos bana mo ki um mini non is bum mo 'peni ikana tiya mo, uni kun 'kokin mo e mo ma piny is mo dhali yisa isi e gwo jin lu^{ku} mo jin bu'thkina um 'peni aman mo. ⁷ Haali/ um ki is bum mishki mo mo gom um ka ba/ imini ta iman^{tho}k aman mii mo. Aman 'konaki ta apiny is mo me'd jin 'kokina aman e um mo. ⁸ Aman 'konaki shwa tonte/ gi wathin tal 'deⁿ kamu/ mo ki dar gi to jin ro'du mo. Hili ka tu'c bam jin 'batha'ba'th mo dhali ki miin to jin miikina aman ki mon'thiny ilu/ mo dhali ki montee mo tani ki aman mina 'taki 'koki dhu ton di^{ti}ni 'ba/ acin^kamu/ 'peni um mo. ⁹ A'di yisa wakana haali/ aman 'konuki dhal bway mo mmomii kan mo, hili mmo^{ci} um e miim bam kun bota am mo mmota she/mm mo ki um mini ta iman^{tho}k aman mii mo be. ¹⁰ Haali/ isi kani me'd jin 'kokina aman e um mo tani aman cikina um gwoⁿkan yansan mo ki: Wa^kki/ wathin tal 'deⁿ kamu/ midi diki mi^{iy}a tu'c mo tani dhalku/ ki dhal a'di bway mo mmoshwa tonte/ mo. ¹¹ Haali/ aman cik^kina gwo mo ki uma tiya 'kokin mo e mo ma piny is mo, dhali ta imankul gu'b 'te/ mo, mmo'koki mi^{iy}a tuca tiya mo 'te/. ¹² Dhali 'kwani gi wakansan mo tani kankina aman um gwo mo dhali malas mo e Tapa Yesu^s Kristhos mo mmomii to ki me'd buni ki shwam mo dhali mmogam to ka tu'c buni jin mina uni mii ta

mo. ¹³ Iwa^ka, dhalku/ is ki wu e mo mmomii miim 'borga/ mo.

¹⁴ Wa^kki/ wathin tal 'deⁿ kamu/ midi ush gwo ha e mo jin ona aman mo eya warka/ yansan mo tani bu^ki wathi/ yan ka pi^je/ mo dhali dhalku/ a'di ki 'dish is mo mmonyak to mii ki a'di mo ki a'di mina isi 'theya 'the mo. ¹⁵ Dhali dhalku/ ki hil a'di me'd a'di jin ta 'kup ki um mo, hili rumi a'di ki gwo mo me'da kam bum mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki Tapa gi mon^{ku}'th is ki is piti mo ci um mon^{ku}'th is mo eya ris mo 'baar mo dhali ka ris 'twan^kal kuku/ mo. Tapa midi di nyak^ki umi 'baar mo.

¹⁷ Aha/ Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo. A'di ta'da du'd mii kun 'kwarkika/ eya ris gwom pem mo. A'di ta miim pem jin 'kwarkika/ gwo mo. ¹⁸ Dhali a'the gi Tapa Yesu^s Kristhos bana midi di e umi 'baar mo be.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki gwonkan ma Arungimis mo jin ta'da Manwoth bana mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus jin ta mo ma 'tenj kapem bana mo be.

² Eya Timuthawuus mo, a'di jin ta'da 'cim pem gana/ e mongam gwo is mo.

A'the dhali momiimii dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo be.

Arum jin Rumuwa Po/ Gwon Thus jin Toru mo

³ Me'd jin tirrishkika/ /e ki gwo mo me'd jin yakika/ ya mo e Pam Makiduniyya mo mmoča'b mo e Pan Epasus mo ki /e mini 'taki kan 'kwanin tiya gwo mo mmo'koki tor gwontora kamu/ jin diki she/ mo ⁴ walla si'da/ mmo'koki ciya hirdhe/ ki is buni mo gom gwo lolop jin ta ja mak buni mo dhali mo jin beledhu gwo mo jin dar ki 'pemen mo, a'di jin shushki'da du mo mmodot gwo mo 'te/ mmodhal mii e i is mo gom gwo jin yedhu sho'k jin piyi'd 'peni Arungimis mo, a'di jin ta gwo e mongam gwo is mo. ⁵ Hili tom bam jin 'dona am ki e mo mmokankina aman gwo mo tani ta mo/en be, a'di jin piyi'd 'pena du jin dheleli'd mo dhali 'peni 'twa/ ma dum 'borga/ mo dhali 'peni mongam gwo is jin dar ki washila/ mo. ⁶ 'Kwanin tiya mmogaskina uni mo 'peni to gwansan mo tani uni wanykin ki wanya/ wanya/ mo e gwo kun 'ko bwa 'te/ mo kun 'kokina uni mmodora tor mo, ⁷ mmo'kona uni gwo ibwa mo

mmota uni kun ta imanor gwo mo gom gwonkan jin cinu mo. Uni dar ki mo jin mishu gwo 'ban mo gom gwo kun ona uni mo walla gom to kun ona uni gwo mo ki gwo jin gwona uni 'kus mo be.

⁸ Dhali ana misha mo mo ki gwonkan jin cinu mo, a'di 'boro'd mo, wakki/ wathin 'dej kamu/ midi mii a'di mo me'd jin dhala gwonkan a'di bway mo mmomii mo. ⁹ A'di midi mii mish gwo yansan 'ban mo, ki gwonkan jin cinu mo yisa 'thikunuwa 'cesh mo gom uni kun ta kuj kar/ e mo, hili gom iman/ ush gwonkan mii mo dhali iman/ ush gwo ha e mo, dhali gom ku gi ushuna ush goma Arungimis mo dhali imanmii mi-inthus mo, dhali gom ku gi 'koki dhelel mo dhali gom ku gi 'koki dhu mii kun kogu mo dhali gom iman'kosha mee mo ki icom mo dhali iman'kosha mee mo ki ikum mo dhali iman'kosha mee mo ki 'kwani mo, ¹⁰ dhali 'kwani kun mii miinyal mo dhali imanha'k 'pen cej gwas mo dhali imankwal 'kwani mo dhali imanta tor mo dhali imanthul me'da po/ gwo ka mak mo dhali ma to gunn kun minu ki ca'ckon mo e gwon gana/ jin toru mo, ¹¹ isi ki gwo gi monyca gi gwom 'borga/ mo jin ta ji ma Arungimis jin 'boru mii mo, a'di jin cikunu aha/ mo mmodhu mo be.

Mii ma Buulus jin 'Bora A'di A'bor Bwa i Is mo gom Mo jin Miin-uwa Mii mo

¹² Aha/ 'borkina a'di bwa i is mo a'di jin ciki aha/ mom'bi'th mo gom a'di yan mo, a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo jin ta Tapam bana mo, haali/ a'di mishki aha/ mo ki aha/ tana ji isin gana/ mo mmokarkina a'di aha/ 'pen ka pije/ mo mmomii to mo gom a'di mo, ¹³ ba aha/ 'thissa/ walkina gwo sor mo dhali aha/ 'koshkina 'kwani mo dhali aha/ sorkina a'di mo. Hili aha/ bu'thkina momiimii mo

haali/ aha/ miikina miim pus mo mmodika/ e mo jin daru ki gwo jin gamu is mo. ¹⁴ Dhali a'the gi Tapam bana guski'd ki sho'k piti gom aha/ mo nyakki mongam gwo is mo dhali mo/ en mo kun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. ¹⁵ Gwo yan jin onu mo ta gwoŋ gana/ mo dhali a'di ha me'd ki haŋ gana/ mo mmobu'th a'di 'baar mo ka Kristhos jin ta'da Yesu pu'dki'd mo e mony'cesh yan mo mmowoth uni kun miiki miinthus mo. Dhali aha/ tana 'kaŋ'kup jin ta'da manmii miinthus mo. ¹⁶ Hili aha/ bu'thkina momiimii mo gom 'kup mii yan mo, ki, e aha/ mo tani me'd jin taka/ 'kaŋ'kup mo tani Yesu Kristhos midi 'taki tor eya tente/ bwa ma dum pitiŋ gana/ mo jin 'kuca a'di ki 'kari'th mo mmota she/mm mo gom uni gwansan kun mini 'ko mo mmogam gwo is mo e a'di mo gom moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Eya Malik jin di'd ki she/ yil mo, jin midi mol wu mo, dhali jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da Arungimis mo jin di'd 'deŋ gana/ mo, a'di minu tak mo dhali kar ki ca mo goma sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

¹⁸ Gwoŋkan yansan kankika/ / e mo, Timuthawuus, /e jin ta ya/m pem mo, isi ki gwo kun onu is mo kun bagu mo, uni kun torokunu mo gom / e mo, ki /e mmoshi/irrkunu ki uni mo tani mini 'taki asa asa 'borga/ mo ¹⁹ mmotel mongam gwo is sho'k mo dhali 'twa/ ma duŋ gana/ mo. Mmo/ush gwo 'peni 'twa/ ma du mo tani 'kwanin tiya pwa'thki mongam gwo is buni mo. ²⁰ E bwaman uni gwan mo tani ta iHiminayus mo dhala Iskandar mo, uni 'kon mo, uni kun cikika/ ka Seŋan mo ki uni mini da/ar mii mo mmo'koki wal gwo sor mo be.

2

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k mo gom Isi Gwo Goma 'Tho mo jin Minu

'Tho mo

¹ Gwo jin ta jin twa/ a/ ki gwo 'baar mo tani a'dihe/ be. Aha/ tirrishkina atirrish ki gwo mo ki mo jin di'buwa di'b is mo dhali mo ma 'tho mo jin 'thonu mo dhali gwo jin wo'thu/ is mo dhali mo jin cinuwa 'borim bwa i is mo minu mii mo gom 'kwani 'baar mo, ² gom imalik mo dhali gom 'kwani 'baar mo kun 'ko 'kom 'penkapan mo, ki ana mina 'kowa lam bana ki shwam mo dhali ki moŋku'th is mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki ana minu tul 'twa/ 'kup mo ki momaŋ mo ka ris 'twaŋkal kuku/ mo be. ³ Mii yansan a'di 'boro'd mo dhali a'di mishkunu bu'th mo e jis/e ma Arungimis jin ta'da Manwo'th bana mo, ⁴ a'di jin dina gwo ibwa mo goma ris 'kwani 'baar mo ki uni minu wo'th mo dhali mmopu'du/ mo mmonyith gwoŋ gana/ mo be. ⁵ Haali/ Arungimis tal 'de/ mo be dhali jan 'de/ di'd si'da/ jin doshki'd e bwaman ma Arungimis mo dhali 'kwani mo, a'di jin ta wathi/ jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesu mo, ⁶ a'di jin ciki is piti mo mmota to jin wani 'kwani 'baar mo 'ba/ mo. Gwontor gom a'di mo tani a'di torokunu mo ki embul ma teem piti mo. ⁷ Gom a'di yan mo tani aha/ karkunu 'pen ka piŋe/ mo mmota amanci gwo mo dhali mmota a'di jin karu ki she/ mo (Aha/ tora gwo ki tor gana/ mo. Aha/ dinaki ta ator mo). Aha/ tana amantor 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo mo e mongam gwo is mo dhali e gwoŋ gana/ mo be.

⁸ Aha/ dina gwo ibwa mo si'da/ eya ris mo 'baar mo ki 'kwani mini mii 'tho mo, mmo'de'k me'd kun dhelelini mis mo ki dar ka nyor mo walla dar gi wala jin walu mo ki tas tas mo. ⁹ Wakan si'da/ up mini nyon is buniŋ gana/ mo ki dar gi mo jin minu tera ter mo dhali mmohi'th burriŋye/ i is mo kun gamana gam mo kun di't ma po/ e mo, yisa mmoto'da mur kagahara

mo walla mmohi'th 'dolkon gana/ i is mo walla mmohi'th dhema/ i is mo walla mmohi'th burrine/ kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. ¹⁰ hili uni mini nyoŋ is ki miim 'borga/ mo me'd jin mina a'di ha me'd mo gom up kun o gwo ki 'twa/ mo ki uni tana gayin mo gom ji gi luŋu mo. ¹¹ Dhalka 'bom da/ar mii mo mmoča'b ki shwam mo dhali ca'b ki ca'b 'ko'd me'di 'baar mo. ¹² Aha/ dinaki dhala 'boma kamu/ bway mo mmota amanŋor gwo mo walla mmota gi moshirr apo/ 'kwaniŋ gwas mo. Ayim midi mii ca'b ki shwam mo. ¹³ Haala Adam a'di ta a'di jin uku nŋwa/ a/ mo dhala Hawwa ŋ'ko'd mo. ¹⁴ Dhala Adam yisa ihe'kkunu eya, hila 'bom a'di ihe'kkunu e mo dhala yim warki'd ka mandhaŋ gwo mo be. ¹⁵ Hila 'bom minu woṭh mo ki mo jin dhodhu uci mo waŋki/ ayim midi rash di mo e moŋgam gwo is mo dhali e mo/ena en mo dhali mii kun dheeladheel mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma ŋer mo.

3

Monthum jin Thumkunu mo gom Jwahaŋ 'Kwaniŋ Kaniisa mo

¹ A'di ta gwo jin ta isiŋ gana/ be jin onu ki: Waŋki/ wathin 'deŋ kamu/ dina gwo ibwa mo mmomi- iya ŋu'c jin miina jwahaŋ 'kwani mo tani a'di ona bwa ka ŋuca 'borga/ mo be. ² Wathi/ gwanyjaŋa/ midi mii diki mii ta gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii ta ga 'bom jasi 'de/ mo, dhali a'di midi mii ta wathi/ jin min ma du 'tim mo, dhali a'di midi mii ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali a'di midi mii diki lo'b is piti nycine/ mo, dhali a'di minu mii ta gu'b piti ŋal mo, dhali a'di midi mii ta gwocon ki gwocon mo mmotoŋor gwo mo, ³ dhali a'di midi mii diki 'dish mo ma su is mo, dhali a'di midi mii diki mii ki ra'b mo hili a'di mina e mii 'thupa'thup mo, dhali a'di midi mii diki wala le'd ki ŋas ŋas mo, dhali a'di midi

mii diki ta aman/ena guurush mo si'da/. ⁴ A'di midi mii mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo, mmodhu uciŋ piti mmo'dapa bora 'cesh mo mmociŋ gwo mo dhali mmotaka taŋ mo ka ris 'twaŋkal kuku/ mo. ⁵ Haali/ waŋki/ wathi/ diki mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo tani ba ki jin ta'da ta mmina a'di mish 'kwaniŋ kaniisa ma Arumgimis dhu mo? ⁶ A'di midi mii diki ta wathi/ jin ta jin this mo jin daŋa bu'th gwo jin gamu is mo haali/ a'di midi 'taki se ki 'pura/ 'pura/ mo ki 'ba/ jin kara a'di ki ca mo, dhali biŋ mo e mo jin waŋu tapa ma ruma 'cesh mo. ⁷ Bahili a'di minu mii maŋ mo ki 'kwani kun 'kon ka piŋe/ mo haali/ a'di midi 'taki biŋ mo e mo jin waŋuwa waŋ mo dhali eya gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo.

Monthum jin Thumkunu mo gom Imanhila Hil mo goma Kaniisa mo

⁸ Wakan si'da/ 'kwani kun dhunu mo mmohil to ma kaniisa i e mo tani uni mini mii ka/aka/ mo, mmo'koki ta gi 'twa/ jin onu gwo isu/ mo, dhali mmo'koki jima su i 'twa/ mo, dhali mmo'koki pur bwa mo goma guurush mo. ⁹ Uni mini mii bu'th gwo jin cinu ki jim bag mo jin gamu is mo ki 'twa/ ma dun dheelgam buni mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ minu mii nyo/i ŋwa/a/ mo. Dhali yan'ko'd waŋki/ uni nyo/u ki is buni mo ki uni ta uni kun dar gi mii 'ba/ mo tani dhalki uni mii to mo me'd uni kun cila to hil mo goma kaniisa mo. ¹¹ Wakan si'da/ up mini mii ka/aka/ mo, mmo'koki thutha thu'th 'pen mo, hili uni mini ta uni kun mini 'tima du mo, mmota uni isiŋ gana/ mo eya ris to 'baar mo be. ¹² Dhalki uni kun cila to hil goma kaniisa mo ta gi up jasi 'dete/ 'dete/ mo dhali dhalki uni mish uciŋ buni dhu mo dhali kuŋ gu'b buni ki 'bore/ mo. ¹³ Haali/ uni gwansan kun miiki to ki 'bore/ mo me'd uni gun cila to hil mo goma kaniisa mo tani uni gam

'twa/ maṅ mo gom miṅ gana/ jin gama uniya du is mo gom is buni mo dhali si'da/ adhan mo jin wunu jwa i is mo e moṅgam gwo is mo, a'di jin diki'd eya Kriṣṭhos jin ta'da Yesus mo be.

Gwo jin Cinu ki jim Bag mo gom ji Luṅ Bana mo

¹⁴ Aha/ tosha mmopu'dku/ i um ki 'dishe/ mo, hili aha/ 'kwarkina um gwo gwansan mo mmoye'th um sho'k mo. ¹⁵ Wakan, wakki/ aha/ takina diite/ mo tani um mini 'taki mish mo mo ki um ka ba/ mini 'taki mii mii ki is bum mo me'd uni kun ta kuṅ gu'b ma Arumgimis mo, a'di jin ta'da kaniisa jin ta ji ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta'da atiṅkiliṅ mo dhala cur gi gwoṅ gana/ mo be. ¹⁶ Ka jin gana/ ana pikina gwo mo gom a'di yansan jin ta dhan gwo jin cinu ki jim bag mo jin ta jim bana jin luṅ ana aluṅ mo:

A'di jin ṭorkunu eya tente/ mo e shu-man is mo,

dhali a'di jin karkunu ki mo ma kar/e e Shi/in mo

dhali a'di jin parkina iman'doyu gwo e mo

dhali a'di jin cikunu gwo mo e bwa-man kal gi 'kwaniny'cesh mo

dhali a'di jin gamkina 'kwani gwo is mo e mony'cesh mo

dhali a'di jin bu'thkunu bway momis mo e monyca mo.

4

Gwo jin Toru Itwa/a/ mo gom Mo jin Minu Dhal Gwo jin Gamu Is 'Pen mo

¹ Dhali Shi/ in a'di ṭorki gwo ki ji lugum mo mmo/o gwo mo ki, ka cim kuṅ 'ko'd mo tani kun tiya mini per mo 'peni moṅgam gwo is mo mmociya hirdhe/ ki gwo gi shi/in kun he'kkunuwa he'k e mo dhali ki gwo kun ṭoru goma ruma 'cesh mo ² e gwo ma por ma pije/ mo kun tanuwa ṭor ka ṭor mo ki 'kwani gwansan mo kun sula 'twa/

ma dum buni mo, ³ uni gun nonki mash jin mashu mo dhali uni kun shush mii mo mmoga/ tonten tiya mo, uni kun uk ma Arumgimis mo mmota to gun minu bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki uni gwansan kun gamki gwo is mo dhali mish gwoṅ gana/ mo be. ⁴ Haali/ aris to 'baar mo kun uk ma Arumgimis mo tani uni ta tom 'boron mo, dhali toṅ kamu/ minu wak mo gomata? wakki/ a'di budhu ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo, ⁵ haali/ a'di karu ki she/ mo wakan ki gwo ma Arumgimis mo dhali ka 'tho jin 'thonu mo be.

Amanmii To jin Ha Me'd mo goma Yesus Kriṣṭhos mo be.

⁶ Wakki/ / e mini dhu gwo gwansan kun yedhuwa ye'th sho'k mo ibwambora wak mo tani / e mini ta a'dim 'borga/ mo mmomii to mo goma Kriṣṭhos jin ta'da Yesus mo, gom gura/ jin 'kana / e mo e gwo jin gamu is mo dhali gom gwom 'boro'd jin ṭoru / e mo a'di jin bathkina / e mo be. ⁷ Dhalka hirdhe/ ki ci mo gom gwo lolop jin ta ji ma mak mo jin diki ta ji ma gayiin mo dhali jin ta ji ma pali/ mo. Nyonj is piniṅ gana/ mo e mii ma gayiin mo, ⁸ haali/ me'd jin hana a'di ari me'd mo mmonyonj buṅgwar is mo 'te/ mo tani mii ma gayiin a'di ha me'd mo eya ris 'twaṅkal kuku/ mo haali/ a'di gam mii adu is mo gom mondiki/e jin di'd shwane/ mo dhali si'da/ gom mondiki/ e jin midi pu'du/ ilan kamu/ mo be. ⁹ Gwo jin onu mo ta a'diṅ gana/ mo dhali ta a'di jin ha me'd mo mmobu'th ka 'bimpil mo. ¹⁰ Haali/ gom 'pemen yansan mo tani ana 'kona mo mmomiiya tu'c kun 'batha'ba'th mo dhali mmopicira picir mo haali/ ana takina ga 'tej kapem bana mo jin karkunuwa po/ ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta'da Amanwoth gom 'kwani 'baar mo, dhali ki ji

mum mo gom uni gwansan kun gamki gwo is mo be.

¹¹ Kani gwo gwansan mo ma dhali tori uni mo. ¹² Dhalku/ ki dhal jan 'deŋ kamu/ bway mo mmowak /e mo gom dhuru'c pini jin tana / e mo. Hili tayi she/mm mo gom uni mo uni kun gamki gwo is mo e gwom pini jin tora /e mo dhali e is pini jin thosona /e mo dhali e mo/ en mo dhali e mongam gwo is mo, dhali e miin dhelelga/ mo. ¹³ Ntagi aha/ mina pu'dku/ mo tani kuthi is mo mmoden Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu e mo e bwan 'kwani mo, dhali ciyi gwo mo dhali tori gwo mo. ¹⁴ Dhalku/ ki ta piny is mo gom to jin cinu ki me'd mo jin tana /e mo, a'di jin cikunu /e mo ki gwo jin onu is mo jin bahu mo me'd jin dhukina jwahan 'kwani me'd buni apo/ /e mo be. ¹⁵ Boti ki mii gwansan kun minu mii mii mo. /E ki is pini imini ta agayiin gom uni mo. Wakan uni 'baar mo mini par yam pini jin yana /e e mo. ¹⁶ Hili is piniŋ gana/ i e ki 'bore/ mo dhali gwom pini jin tora /e mo. Noni is pini ki 'koho/ 'koho/ mo. Ki miim pini jin mina /e mii kan mo tani /e mini woṭh is pini mo dhali uni kun mini cik gwom pini mo be.

5

Mii kun Minu Mii Mii mo ka Karambuye/ mo gom cin Tiya mo

¹ Dhalku/ wathiny ca'd ki kucur mo, hili malasi a'di mo me'd mii jin mina /e mii cim mo. Usi 'kwanin dhuru'c is mo me'd ikam pini mo. ² Wakan si'da/ up kun tana ti/ mo me'd ita'dam pini mo, dhali up kun ta dhuru'c mo me'd i'bwahan mo, eya ris mii 'baar mo kun dhelelad-helel mo.

³ Taŋi up kun wuna ikath ki wuŋ gana/ mo. ⁴ Waŋka 'boma kamu/ jin wun ma kath mo ta'd gi uci mo walla uci gi uci piti mo tani dhalki uni nṭwa/a/ da/ar gwo mo

gom ji gi luŋum buni mo gom mii jin minu mii mii mo goma waŋ buniŋ gana/ mo mmoçi ton tiya ka nyaŋ'ko'd mo gom ita'dam buni mo dhali icom mo. Haali/ mii yansan a'di mishu bu'th mo e jis/ e ma Arumgimis mo. ⁵ Ayim jin wun ma kath ki wuŋ gana/ mo dhali jin dhalu a'di 'de/ mo tani ayim karki mo ma 'teŋ kapem piti apowa Arumgimis mo dhali tikirki mii mo mmodi'ba di'b is mo dhali 'tho mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali mantee mo. ⁶ Ayim jin momoŋki'da dum piti mo tani a'di di'di mowu mo isi kani me'd jin din ma yim ki e mo. ⁷ Kani gwo yansan mo wakan ki uni mini 'ko ki dar gi mii jin waŋuwa waŋ mo. ⁸ Waŋki/ jan tal 'deŋ kamu/ diki thipa waŋ pitiŋ gana/ mo tani a'di waŋki gwo jin gamu is mo, dhali a'di boli wathi/ jin diki gam gwo is e ki shi/ mo.

⁹ Dhalku/ ki dhal jan 'deŋ kamu/ bway mo mmonyak gway 'kwar ki uni kun wuna ikath mo kun atha yili issi* kwara mo walla kun mashkunu mo 'thissa/ kagusha niin mo. ¹⁰ Dhala yim minu mii o gwo maŋ mo gom miim 'borga/ ma yim mo me'd jan 'de/ jin thiŋki uci mo mmoŋor mii jin minu ta gu'b piti ŋal mo, mmolam uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel sho'k mo, mmowoṭha/ woṭh mo gom uni kun toju 'kus mo, dhali is ma yim jin kara a'di ka gayiin mo mmomii mii kun 'boron eya ris 'twaŋkal kuku/ mo. ¹¹ Hili ushi uni gwansan gway 'kwar mo, uni kun ta dhuru'c kun wuna ikath mo. Haali/ ki uni cana bwa en'dap buni mo apowa Kristhos mo tani uni ona bwa ki mash mo ¹² dhali wakan uni tulki miiwak is mo mmo'ce'dkina uni gwom buni kun twa/ a/ kun ona uni is mo. ¹³ Ki mii yan jin 'ce'de'da po/ mo tani uni da/arki mii mo mmota piny is mo dhali ta imanŋap gu'b ki sho'k mo dhali

yisa mmodotana uni jasa piny is 'te/ yisa hili si'da/ uni tana le'd ka le'd mo dhali ta imankul gu'b ki kul kul mo mmoham gwo mo, mmo/ o gwo mo kun mina uni 'taki 'koki o mo. ¹⁴ Wakan ba/ aha/ ona ki uni gun ta dhuru'c kun wuna ikathim buni mo tani dhalki uni mashan mo mmodho'th uci mo, mmoji gu'b buni mo, dhali mmo'koki ci a'di jin ta 'kup embula kamu/ mo mmosor ana mo. ¹⁵ Haali/ kun tiya uni hila/ perkin mo mmobatha Setaaani sho'k mo be. ¹⁶ Wakka 'boma kamu/ jin gami gwo is mo ta'd ga wak piti kun wuna ikathim buni mo tani dhalka yim wofh uni mo jin mina 'kwanin kaniisa 'koki kal mii kun ditadit mo, wakan ki uni mini wofh uni gwansan kun wuna ikath ki wun gana/ mo.

¹⁷ Dhalki jwahan 'kwanin kaniisa uni kun ji mo ki 'bore/ mo, dhunu ki uni gun ha me'd mo ki montak ka 'bukum 'ban mo, ki nyanye/ gom uni gwansan kun mii to mo mmoçi gwo mo dhali mmotor gwo mo. ¹⁸ Haali/ Gwo ma Arumgimis jin kwarkunu mo o gwo mo ki: / E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo, dhali, Amanmiiya tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. ¹⁹ Dhalku/ ki gam gwo me'd apo/ wathiny jwahan 'den kamu/ ki sule/ sule/ mo isi ciki/ mo gwo jin mishu eya tente/ mo ki 'twan 'kwani su/ mo walla ki 'twan 'kwanin kwara mo be. ²⁰ Gom uni gwansan kun ush miinthus dak mii mo tani kucuri uni mo ibwambora ris 'kwani 'baar mo, wakan ki unin tiya si'da/ mini ko/ is mo mmodosh mo. ²¹ E bun'kus ma Arumgimis mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesu mo dhali e iman'doyu gwom piti mo kun kwanykunu mo tani aha/ kana /e gwo mo mmodhuwa ris gwonkan gwansan mo ki dar gi mii jin miinu 'peni gwo jin di'di bwa n'wa/a/ mo walla 'peni mii jin

miinu ka gwar 'de/ mo. ²² Dhalku/ ki la la mo e mo jin dhuna 'kwani me'da po/ 'kup wathi/ mo, walla mmonyak miinthus mii jin miina wathin kamu/ mo. Kari is pini ki dhelel dhelel mo.

²³ Dhalku/ ki pi jasi yi'de/ mo naskina/, hili piyi ari yiman amura'th mo gom gway gi bwam pini mo dhali gom 'ba'th pini jin 'kosh /e ki jahanne/ jahanne/ mo.

²⁴ Miinthus gi 'kwanin tiya mo tani uni mishu eya tente/ mo, dhali uni dhunu eya tente/ mo gom gwon dwall mo, hili miinthus gi 'kwanin tiya mo tani uni minu piyu/ i'ko'd mo be. ²⁵ Wakan si'da/ miim 'borga/ uni toru eya tente/ mo, dhali isi kani me'd jin 'kona uni ki 'ko eya tente/ mo tani uni molu dhu ki ku gun bagu mo be.

6

¹ Dhalka ris uni 'baar mo kun 'kon mo e bwan'kwariny dhan'ka'b 'bam buni kun tana uni cin'kina/ kun yolu mo mmodhu uni kun ta tapam buni ki uni gun ha me'd mo eya ris montak mo, wakan ki gway ma Arumgimis mo dhali gwo jin toru mo minu 'koki wal gwo sora po/ mo be. ² Uni gwansan kun takin gi itapa kun gamki gwo is mo tani uni mini mii 'koki dhu uni ki mon'the is mo mmo/o gwo mo ki uni ta ikam mo 'te/. Hili uni mini mii dhal mii yan e i is mo mmomii aris to 'baar mo ki 'bore/ ki nyanye/ mo haali/ uni gwansan kun miina cin'kinam buni to mo tani ta uni kun gamki gwo is mo dhali uni gun enu mo be.

Mo jin Miinu Mii ma Gayiin mo Nyakki Mo jin 'Konu ka This Mo i E mo

Tori gwo mo dhali tirrishi gwo mo goma ris to gwansan kun minu mii mii mo. ³ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi tor gwon kamu/ jin di ki she/ mo dhali diki gam gwo me'd mo ki gwom 'borga/ gi Tapa Yesu Kristhos bana mo tani

dhali gwo jin ṭoru jin gamu me'd mo ki mii ma gayiin mo tani ⁴ a'di jin seki'd ki 'pura/ 'pura/ mo, ki 'ba/ jin karu ki ca mo. A'di diki mish toṅ kamu/ mo. A'di ta'd gi 'ba'th jin 'kosh a'di mo mmo'kosh 'daṅ gwo mo mmodota/ doṭ mo dhali gom gwo jin sugu ki gwo mo, a'di jin wagaski miin dhapan mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun thudhuwa thu'th 'pen mo dhali mmoṭosh gwon thus eya du apo/ 'kwanin tiya mo ⁵ dhali mii gi gwo kun sugu e bwaman 'kwani mo 'peni bwam buni kun bulabul mo dhali kun dheru bwa mo 'peni gwon gana/ mo, mmoṭoshkina uni ki mii ma gayiin jin luṅuwa luṅ mo ta 'pemen mmogam mii adu is mo. ⁶ Dhan mii 'kon kun gamuwa du is ki mii ma gayiin jin luṅuwa luṅ mo wakki/ mo jin thisu is e di'd si'da/ mo, ⁷ haali/ ana 'konaki 'do miin tiya 'kup pa mo e mony'cesh yan mo dhali a'di mishu ka jin gana/ mo ki ana mola toṅ kamu/ bu'th mmokaḷ 'peni mony'cesh mo. ⁸ Hili wakki/ ana tana gi tonte/ mo dhali burrinye/ mo mmohi'th mo tani ana mina 'ko ka this mo i e mo gom uni gwansan mo. ⁹ Hili uni gwansan kun 'kona gwo ibwa mo mmota pa ki pa mo tani uni ta'kkin mo e mo jin paluwa pal mo dhali e mo ma gume/ jin bu'thki'da bu'th mo dhali eya ris miim pus mo dhali bwa jin onu gwo jin ta jama/ ki jama/ mo mmobul 'kwani 'kup e mo jin daḷu gwo me'd mo dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo. ¹⁰ Haali/ mo jin enuwa guurush mo tani a'di ta'da birman goma ris tonthusi 'baar mo. Gom 'daṅ gwo yan jin 'kosh'o'd mo tani kun tiya perkin mo 'peni bway gi mongam gwo is mo dhali uni su'kkin ma dum buni ki la/a'd la/a'd ka ris mo.

Mo/as Gana/ jin Asu ki Mongam Gwo Is mo

¹¹ Hili gom / e jin ta wathi/ ma Arumgimis mo tani shipiti/ a

ṅwaḷa/ mo 'pena ris to gwansan mo. Guyi a'di ki e mo a'di jin ta mo ma kaṛ/ e mo dhali mii ma gayiin mo dhali mongam gwo is mo dhali mo/en mo dhali sho'k mmoṭel mo dhali mon'thup e mo.

¹² Asi ki as gana/ mo gom mongam gwo is mo. Budhi a'di ki nyen mo, a'di jin ta mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin yukḷunu / e nycine/ mo me'd jin pikina / e gwom 'boro'd mo gom a'di mo e buṅ'kusi iman/ o gwo ka ris mo.

¹³ Dhali e buṅ'kus ma Arumgimis mo, a'di jin ciki mon'koki/ e mo goma ris to 'baar mo dhala Kriṣṭhos jin ta'da Yesu mo, a'di jin ciki gwom piti ibwambor ma Punthi Bilaatus mo, gwo jin pikina a'di ki piṅ gana/ mo tani ¹⁴ aha/ kana / e gwo mo mmodhu gwonkan jin 'kwarkunu mo ki dar gi monyo/o'd mo dhali ki dar gi mo jin wakuwa wak mo ntaga tee jin mina Tapa Yesu Kriṣṭhos bana piyu/ mo be.

¹⁵ Dhali a'di yansan minu ṭor eya tente/ mo, ka tente/ jin ta'da kaṛ/ e mo jin ta Litgany gana/ 'de/ ki lish mo, jin 'boru mii mo, dhali a'di jin ta'da Malik jin doshki'da po/ imaliki 'baar mo dhali a'di jin ta Tapa jin doshki'da po/ itapa 'baar mo, ¹⁶ a'di jin ta a'di ki is piti a'di 'de/ mo jin dar gi mo jin wunu mo dhali jin ca'bki'd mo e monkush jin molu ii 'kupki cine/ mo, jin dina wathin kamu/ tal 'de/ ki par e mo ki sule/ sule/ mo walla jin mola wathin kamu/ par e ki sule/ mo be. E a'di mo tani montak midi di mo dhali mo jin tanu tapa midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonni. Amen.

¹⁷ Dhali gom uni kun ta pa ki pa mo e mony'cesh yan mo tani kani uni gwo mo mmo'koki 'do bwam buni isi mis mo walla mmodhu mo ma 'teṅ kapem buni apo/ pa jin tana uni jin mii uni e ki 'kala/ 'kala/ mo, hili apowa Arumgimis mo jin ciki ana aris to 'baar mo ki

moŋ'ka'd me'di is mo mmo'kuny
 bwa mo. ¹⁸ Uni mini mii to ki
 'bore/ mo mmota pa ki pa mo ki
 miim 'borga/ mo dhali mmoçi to
 ki nyanye/ ka 'ka'd me'di is mo.
¹⁹ Wakan mmodhuna uni to mmo/
 ish kumma/ mo gom is buni mo
 mmota moŋka'b jin 'bora'bor mo
 gom yilarŋ kamu/ mo tani wakan ki
 uni mini bu'th mondiki/e ki nyer
 mo, a'di jin ta mondiki/eŋ gana/ mo
 be.

²⁰ Ayy Timuthawuus, kari a'di
 jin kankunu / e mo mmodhu mo.
 Thethi/ mo 'peni gwo jin waluwa
 tor ka wuny is mo ki dar gi mii
 ma gayiin mo dhali ayiseŋ gwo
 kun 'kon ki ca'ckon mo gom gwom
 pus jin yuku ki gwo gi moyuk mo.
²¹ Haali/ ki mo jin bathu/ a'di i'ko'd
 mo tani kun tiya ŋana/ du'd mii mo
 isi gwo jin gamu is mo be.

A'the midi di e /e mo.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesu^s mo ki bwa ma Arumgimis mo isi ki gwo jin onu is mo gom mondiki/e jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesu^s mo be.

² Eya Timuthawuus jin ta ya/ m pem jin enka/ mo.

A'the dhali momiimii dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesu^s mo jin ta Tapam bana mo.

Dhalku/ Is ki 'The mo

³ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin miiga/ to mo ki 'twa/ ma dum pem jin dheleladhelel mo, me'd mii jin miikina ibabam pem mo, ki aha/ kakina /e e ki tikir tikir mo e mon'thom pem mo. ⁴ Me'd jin kakika/ jabu'th pini e mo tani aha/ 'koshkina te/ /e ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee ilu/ mo mmopar /e e mo, ki aha/ minu 'taki 'tu'd mo ki mon'kuny bwa mo be. ⁵ Aha/ rogomkunu ki gwo mo gom mongam gwo is pini mo jin dar ki washila/ mo, mongam gwo is yan jin ca'bki'di 'twa/a/ mo eya tin'kwan pini jin ta'da Lo/iis mo dhali ata'dam pini jin ta'da Apniiki mo, dhali shwane/ aha/ misha ki isa dun' gana/ mo ki a'di ca'bki'd e /e mo. ⁶ Me'd jin rogomkika/ /e ki gwo mo mmo'ti'k to jin cin ma Arumgimis ki me'd mo, a'di jin di'd e /e mo ki mo jin thulka/ /e me'd pema po/ mo. ⁷ Haali/ Arumgimis diki ci ana shi/in ma shi/in ywa mo, hili a'di ki ci ana shi/in gi mom'bi'th mo dhali mo/en mo dhali mmomisha du 'tim mo.

⁸ Dhalku/ ki mii 'the is mo mmoci gwo mo gom Tapam bana mo, walla gom aha/ mmotaka/ habuus mo, hili budhi isa nyor pini jin pwa'ku /e mo gom gwom 'borga/ mo e mom'bi'th ma Arumgimis mo, ⁹ a'di jin wothki ana mo dhali yuk ana mo ka yuk jin kogu mo, yisa gom miim bana jin ha me'd mo, hili ki miim piti kun ha me'd mo e 'kup miim pitin' gana/ yan mo dhali a'the jin cikina a'di ana mo tani eya Kristhos jin ta'da Yesu^s mo ki yil ka risi 'twa/a/ mo, ¹⁰ dhali shwane/ a'di toru eya tente/ mo gom is jin piyin ma Manwoth bana ka piye/ mo a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesu^s mo, a'di jin puuki wu mo dhali kalu mondiki/e mo dhali mo jin molu wu mo e mon'kush mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹¹ Haali/ gom gwom 'borga/ yansan mo tani aha/ karkunu 'pen ka piye/ mo mmota aman'ci gwo mo dhali ta a'di jin karu ki she/ mo dhali ta a'di jin ta'da man'or gwo mo. ¹² Dhali wakan aha/ 'koshkina is ka nyor mo me'd jin 'kosha is aha/ ka nyor mo. Hili aha/ dina is ki 'the mo haali/ aha/ misha a'di jin gamka/ gwo is mo dhali aha/ misha ki isa dun' gana/ ki a'di mishi ji ki 'bore/ ntaga Tee caan mo a'di jin cikika/ a'di mmodhu mo be. ¹³ Ba'hi bway pem mo gom gwo' ganam pem kun 'orka/ mo, uni kun cikina /e 'peni aha/ mo e mongam gwo is mo dhali e mo/en mo, uni gun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesu^s mo. ¹⁴ Ji'yi gwo' gana/ mo a'di jin cikunu /e mo mmodhu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo a'di jin ca'bki'd e bwan ana mo.

¹⁵ /E mishki gwo hila/ mo ka ris uni gwansan kun 'kokin mo e Pa Asiyya mo tani tu'kkin mo 'peni aha/ mo dhali e bwam uni gwansan mo tani ta i'Pijallus mo dhala Harmujanis mo, uni 'kokin mo. ¹⁶ Dhalki Tapa a'di ci momiimii gom kun gu'b ma Unisipurus mo haali/ a'di me'd ka ris yeki aha/

'ba/ mo. A'di yisa 'thena is mo gom mondek pem jin deku aha/ ka jindhiir mo, ¹⁷ hili ki a'di merki'd mo e Pa Ruumiya mo tani a'di ṅapki'da ṅap mo gom aha/ ki bur bur ka daran du mo dhali a'di gamki aha/ mo be. - ¹⁸ Dhalki Tapa ci a'di mo jin mina a'di gam momiimii mo 'peni Tapa mo 'pena Tee caan mo - dhali /e mishkin ki 'bore/ mo aris to kun kalkina a'di ki mii mo e Pan Epasus mo be.

2

Athuruk Gana/ma Yesus Kristhos mo

¹ /E si'da/ jin ta ya/m pem mo, 'bithi /e is mo eya 'the jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ² dhali a'di jin cikina /e 'peni aha/ ntwa/a/ mo ka ma'diny iman/o gwo mo tani ciki uni 'kwani kun ta ku isinj gana/ mo mmodhu mo, uni kun mini mish tiyan tiya gwo tor si'da/ mo be. ³ Budhi isa nyor pini jin pwaḱu /e mo me'da thuruk gana/ ma Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Athuruka kamu/ yisa di'da jin midi re'd is piti ki to gi monyca'b piti mo me'd jin dina a'di mmony to ma thuruk mo, haali/ tom piti jin guna a'di ki e mo tani ta mii jin mina a'di mii mo mmokap a'di adu mo, a'di jin kar a'di aṭu'c ma thuruk mo be. ⁵ Wathinj kamu/ jin ishki'da bor ka 'cesh mo e mo ma lo'b mo tani minu 'koki shum ki toṅ'kup mo isi ciki/ a'di midi mii thim isi gwo jin kanuwa kan mo gom mo ma lo'b yansan mo be. ⁶ A'di ta'da mansi to jin mii'da tu'c jin 'batha'ba'th mo, a'di ka ba/ iminu pwaḱki 'kup to jin 'ciṭhu/ ntwa/a/ mo. ⁷ Kulumi gwo ibwa mo gom gwo kun oka/ mo haali/ Tapa a'di midi ci /e mo jin mishu gwo 'ban mo goma ris to 'baar mo be.

⁸ Kayi aYesus Kristhos e mo a'di jin pikunu mo 'peni mowu mo, a'di jin ta emen 'pena Dawuu'd mo, me'd gwom pem jin cikika/

e gwom 'borga/ mo, ⁹ a'di jin ta gwom 'borga/ a'di jin 'koshka/ is ka nyor mo dhali rash mo ka makkiya m'bame'd mo me'da manthu'th to mii mo. Hili Gwo ma Arumgimis mo tani a'di yisa ta gwo jin deku mowa. ¹⁰ Wakan aha/ 'dimkina 'kup mo eya ris to 'baar mo gom gway gi uni kun kwanykunu mo, ki uni si'da/ mini 'taki bu'th bway mowoth yan jin diki'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo jin midi nyak ya ki monyca ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹¹ Gwo yan jin onu mo tani ta gwo jin ta isinj gana/ mo be ki:

Wakki/ ana wuna mo nyakki a'di mo tani ana si'da/ mina 'ko ki e nyakki a'di mo be.

¹² Wakki/ ana 'dima 'kup mo tani ana si'da/ mina nyak tapa ta ki a'di mo be.

Wakki/ ana mina waṭ a'di gway mo tani a'di si'da/ midi waṭ ana gway mo be.

¹³ Wakki/ ana dara gi mongam gwo is mo tani a'di di'd kan mmota ji gi isinj gana/ mo be

haali/ a'di midi mol is piti waṭ mo be.

Wathi/ jin Mii To jin Nyo/ u ki Nyo/ Gana/ mo

¹⁴ Rogomi uni ki gwo yan mo dhali kan uni gwo mo ibwambori Tapa mo mmotheth gwo jin sugu mo gom gwo mo, a'di jin diki kal miinj kamu/ 'kup pa mo, hili a'di jasi 'ce'd uni sho'k mo, uni kun cik a'di mo. ¹⁵ Miiyi miim pini ki dher mo mmoci bunḱwar is pini ka Arumgimis mo me'd a'din 'de/ jin tesu mo, mmota wathi/ ma tu'c mo, a'di jin mina isi mii diki 'the mo, a'di jin midi dher bway ka kar/ e mo e gwoṅ gana/ mo, mmotor a'di ki 'twaṅ gwocon mo. ¹⁶ Thethi/ mo 'peni gwo kun 'kon ki pe'th mo haali/ a'di midi sus 'kwani ka ris mo e mo jin ushuwa Arumgimis ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo ¹⁷ dhali gwom buni

mini shwa bway mo me'd jama/ mo. E bwam uni gwansan mo tani ta iHiminayus mo dhala Pilitus mo, ¹⁸ uni kun wanykin mo 'peni gwoṅ gana/ mo mmobu'th gwo ki wup mo mmo/o ki mompinu a'di peki'd mo hila/. Uni ki kum moṅgam gwo is gi 'kwanin tiya 'twa/a 'cesh mo. ¹⁹ Hili moṅka'b ma Arumgimis telkunu sho'k mo mmodosh mo, mmokal mo jin dina gwo yan ka 'dan'dap mo ki: Tapa mishi uni gwansan kun ta kum piti mo, dhali, Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni kun yeri gway gi Tapa mo, kwa/ is buni bwa mo 'peni miinthus kun shi/ashi/ mo.

²⁰ Dhali eya dhan gu'ba caaga/ mo tani toṅkul bwa 'kon si'da/ mo, kun 'koki ta jasi 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo, hili si'da/ toṅkul bwany cwa si'da/ mo dhali toṅkul bwa ma je kun 'thosu mo si'da/ dhali kun tiya kun tana ajji kun dhunu ki she/ ki dhuṅ gana/ mo dhali kun tiya si'da/ kun dhunu mmota abar mo. ²¹ Wakki/ wathin tal 'deṅ kamu/ mididi dheel is piti mo 'peni mii kun waḳu mo tani a'di mididi ta toṅkul bwa mo jin karu ki she/ ki kar gana/ mo goma tu'c gi montak mo, mmota ji gi karu ki she/ mo dhali mishi to mii mo gom tapa gi gu'b mo, mmonyonkina a'di is mo goma risa tuca 'borga/ gunn mo. ²² Wakan shipiti/a ṅwaca/ mo 'peni miin dhuru'c pini jin karkina / e e ki 'thir 'thir mo dhali guyi mo ma kar/e ki e mo, dhali moṅgam gwo is mo, dhali mo/en mo dhali moṅku'th is mo nyaḳki uni gwansan kun yukki gway gi Tapa 'pena dum buni kun dheeladheel mo. ²³ Dhalka hirdhe/ ki ci mo gom mo jin doṭu/ gwowa doṭ mo kun ta gwom pus mo dhali gwo kun 'konuki ye'th sho'k mo. /E mishin ki uni cisina le'd jin walu ki tas tas mo. ²⁴ Dhali amanmii to gom Tapa mo tani a'di mididi mii diki mii ta amanwala le'd ki tas tas mo, hili

a'di mina bwa mii ta gi kush gom 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali jin mididi mish ta amanṭor gwo ki 'twanj gwocon mo, mmothona thon me'di 'ko'd mo, ²⁵ mmoḳucur unim piti gwahan ki gwo mo kun cesh a'di mo ki thith mo, ki mii jin 'thupu e ki 'thup mo. Arumgimis wari mididi 'taki ci uni mo jin rijuwa du is mo dhali pu'du/ mo mmomish gwoṅ gana/ mo, ²⁶ dhali uni mini 'taki ye mo 'pena gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo 'ko'di mom piti jin bu'thkina a'di uni mo mmomii bwam piti mo be.

3

Buye/ Mii jin Mina 'Kwani Ta mo ka Tee jin 'Ko'd mo

¹ Hili mishi gwo yansan 'ban mo, ki, ka tee kun 'ko'd mo tani mo mididi pu'du/ mo jin min ma wukura/ di mo. ² Haali/ 'kwani mini en is buni mo dhali ena guurush mo dhali dhu 'ba/ ki ca mo dhali 'thek 'bam buni imis mo, dhali wal gwo sor mo, dhali ush gwo gi icom buni ha e mo dhali ikum mo, dhali uni mini ta iman/ usha 'borim bwa ci mo, dhali uni mini ta uni gun 'koki dheel mo, ³ dhali uni mini dar gi mo/en jin di'd eya du wathi/ en'thi/ mo, dhali uni mini ta iman/ ush gwo gwam mo, dhali uni mini ta imanthutha thu'th 'pen mo, dhali uni mini ta imandar ga du kun 'timu mo gom e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo, dhali uni mini ta imanmii mii kun kaṅkama kaṅkam mo, dhali uni mini ta imanshi/ miim 'boro'di e mo, ⁴ dhali uni mini ta iman'cith is ki gwo mo, dhali uni mini ta imanbujura bujur mo, dhali uni mini se ki 'pura/ 'pura/ mo mmodhu 'ba/ oki uni imishi mo mo, dhali uni mini ta iman/ en 'kom 'penkapan buni mo mmodhal mo/en ma Arumgimis e i is mo, ⁵ mmodhu jasa warma'e mii gom ji gi lunju mo, hili uni ki waṭ gway gi mom'bi'th piti mo. Thethi/

mo 'peni 'kwani kun wakan mo. ⁶ Haali/ ibwaman uni gwansan mo tani uni ta uni kun kuli bway buni mo e gu'b gi 'kwanin tiya mo mmobu'th up kun ta 'thalkina/ ki 'thalkina/ mo kun bur ma du mo ki wap wap ki miinthus mo dhali thap miinthus kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, ⁷ uni kun ta imanha 'kwani gunn gwo e mo, dhali yisa bumburkin ki sule/ e mo jin nyithu/ gwoj gana/ mo. ⁸ Me'da Yan-niis dhala Yambiriis, uni ceshkina Musa mo mo, wakan si'da/ 'kwani gwansan uni ceshki mo mo gom gwoj gana/ mo, uni kun ta 'kwani kun pu/kin mo e bwam buni mo dhali kun ta gi mongam gwo is kun waku mo. ⁹ Hili uni mini thoth isa dhanaa? Haali/ mii ma palim buni midi di eya tente/ mo gom 'kwani 'baar mo, me'd mii gi 'kwani su/ gwansan mo be.

Gwo ma Buulus jin Ta jin 'Ko'd mo jin Kankina A'diya Timuthawuus mo

¹⁰ Shwane/ /e mishki gwom pem kun torka/ mo dhali miim pem kun miika/ mo dhali tom pem jin guka/ ki e mo e mondiki/ e mo dhali mongam gwo is pem mo, dhali bwam pem jin 'kucka/ ki 'kari'th mo, dhali mo/en pem mo, dhali sho'k pem jin telka/ mo, ¹¹ dhali monto'c bwam pem mo, dhali isa nyor pem jin 'koshki aha/ mo, dhali a'di jin pu'dki'di aha/ e Pa Anthaakiya mo, dhali e Pa Ikuniyya mo, dhali e Pa Listra mo, dhali monto'c bwa wana, kun 'dimka/ 'kup mo. Hili 'peni uni gwansani 'baar mo tani Tapa a'di yeki aha/ 'ba/ mo be. ¹² Ka jin gana/ aris uni gwansan kun 'kona gwo ibwa mo mmo'ko isi 'ko ma gayiin mo e moj'koki/ e mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani uni minu to'c bwa mo be, ¹³ ki 'kwani gun mii tonthus mo dhali imanheka he'k e mo mini thi'th mii gun shiyin mo ntagi mii shigga/ kagahara mo, uni

kun ta imanheka he'k e mo dhali uni kun he'kkunu e mo be. ¹⁴ Hili gom /e mo tani tikiri /e di mo e gwo jin da/ arkina /e mo dhali e gwo jin gamkina /e is ki gam gana/ eya du mo, mmomishkina /e 'peni a'di jin da/ arkina /e a'di mo ¹⁵ dhali mish 'ban 'peni mo jin tana /eya 'ci mo tani /e mishki gwo gwansan kun 'kwarkunu mo dhali kun kogu mo, uni gun mini mish /e sho'k ye'th mo gom bway gi mowoth ki mongam gwo is eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. ¹⁶ Aris Gwo ma Arungimisi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'kwarkunu mo tani uni shi/irrkina ma Arungimis mo dhali ha me'd mo gom gwo mmotor mo dhali gom kucur jin minu kucura kucur mo dhali gom to'k jin minu toka to'k mo dhali goma nyon is jin minu nyon mo gom mii ma kar/ e mo ¹⁷ ki wathi/ ma Arungimis minu 'taki thim mo, mmota ka ris to 'baar mo kun minu mii ta mo goma risa tuca 'borga/ 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

4

¹ Aha/ kana /e gwo mo ibun'kus ma Arungimis mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin midi dwall gwo mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo, dhali ki pim piti jin mina a'di piyu/ is ka pije/ mo dhali bampam piti mo be. ² Ciyi gwo mo, hayi me'd ki embul mo mo, dhali hayi me'd ki embul mo jin diki 'bor mo, dhali tokiya to'k mo dhali kucuriya kucur mo, dhali malasiya malas mo, dhali dhalku/ buye/ ki 'thi mo e bwa jin 'kucu ki 'kari'th mo dhali e gwo jin toru mo. ³ Haali/ mo midi pu'du/ mo ki 'kwani mini 'koki 'dim 'kup mo e gwom 'borga/ jin toru mo, hili mmotana uni gi bwany'ce kun kasakas mo tani uni mini tul imanfor gwo 'kup mo gom is buni mo mmogam bwam buni kun ona uni 'kup mo, ⁴ dhali uni mini tu'k mo 'peni gway gi gwoj gana/ jin

ciku mo dhali ta ɕa/ ka ɕa/ e gwo lolop jin ta ja maɕ mo. ⁵ Dhali gom /e mo tani isa yempa/ teli /e sho'k mo, dhali 'dimi 'kup mo e mo jin 'koshu is ka nyor mo, dhali miyya tu'c gi imantor gwom 'borga/ mo, dhali thimi miin tom pini mo.

⁶ Haali/ aha/ hila/ dikina e shushan mo jin minu mii aha/ abas mo. Dhali mom pem jin miga/ kwa/ is pem bwa mo tani a'di pu'dki'd mo be. ⁷ Aha/ askina ki as gana/ mo. Aha/ 'baarkina bway tur gi miinj gana/ mo. Aha/ karkina mongam gwo is mo. ⁸ 'Peni shwane/ mo to karkunu mo gom aha/ mo, a'di jin ta ton'kup gi mo ma kar/e mo, a'di jin mina Tapa, jin ta'da amandwall gwo mo jin ta'da kar/e mo ci aha/ mo ka Tee ɕaan mo. Dhali yisa jasi e aha/ 'de/ mowa, hili si'da/ gom uni 'baar mo kun enki miim piti jin minu piyu/ a'di is ka piye/ mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

⁹ Miiyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ ki jahanne/ mo. ¹⁰ Haala Dimas, a'di jin enki mony'cesh yan jin di'd shwane/ mo tani, a'di dhalki aha/ 'pen mo dhali yaki'd mo e Pan Tasaluniiki mo, dhala Kiriskis a'di yaki'd mo e Pan Galathiyya mo dhala Tiithus e Pan Dalmathiyya mo. ¹¹ Luuka a'di di'd a'di 'de/ nyakki aha/ mo. Gama Markus mo dhali susi a'di mo nyakki /e mo, haali/ a'di ta a'dim pan gana/ jin mii to gom aha/ mo. ¹² Tikikus, aha/ hashkina a'di e Pan Epasus mo be. ¹³ Ki /e mini pu'du/ mo tani guyu/ burinyem pom pem mo, a'di jin dhalkika/ nyakka Karbus mo e Pan Taruwaas mo, dhala warka/ si'da/ mo, dhali isi ki ji mum mo ayi'c kun 'kwaru gwo apo/ mo. ¹⁴ Iskandar jin ta'da mantor to mo tani a'di miiki aha/ dhan to jin shi/ ashi/ mo, dhali Tapa midi rak a'di to ibway mo gom miim piti jin miina a'di mo.

¹⁵ Jiya a'di ki e mo, /e ki is pini mo, haali/ a'di 'bitha'bi'th mo mmocesh mo mo gom gwom bam jin tora aman mo be. ¹⁶ E gwom pem jin ta jin twa/ a/ jin 'ce'dka/ she/ mo tani wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin bu'thki 'ban gwom pem mo. Uni 'baar mo dhalki aha/ 'pen mo. Hili mii yan a'di minu mii dhalku/ ki dhu apo/ uni mo. ¹⁷ Hili Tapa a'di doshki'd nyakki aha/ mo dhali ci aha/ mom'bi'th is mo mmobah gwo ki bah gana/ 'baar mo, ki aris 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mini 'taki cik a'di mo be. Wakan aha/ yekunu mo 'peni 'twa/ ma dhop mo be. ¹⁸ Tapa a'di midi ye aha/ 'ba/ mo 'pena ris tonthus mo dhali ta aha/ is ki me'd mo gom bampa/ jin ta ji momis piti mo be. E a'di mo tani monyca midi di mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹⁹ Theka Piriska me'd mo dhala Akiila mo, dhali kuj gu'b ma Unisipurus mo be. ²⁰ Araastus diki'd mo e Pan Kurinṭhuus mo. Dhala Turupiimus a'di dhalkika/ mo e Pam Miliitus mo haali/ a'di 'ba'thki'd mo be. ²¹ Miiyi is pini ki dher mo mmoyayu/ ntwa/ a/ ki mo diki ta mondit mo. Abuulus hashki monthe me'd gom /e mo. Kan si'da/ miikin ma Budis mo dhala Linus mo dhala Kalapidiyya mo dhala risa waki 'baar mo be.

²² Tapa midi di e shi/in pini mo. A'the midi di gom /e mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma TIITHUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta cin̄kina/ ma Arumgimis mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesu^s Kri^sthos mo mmopal mongam gwo is ma Arumgimis mo gom uni kun kwanykunu mo dhali gom monyith buni jin nyith̄kina uni gwoŋ gana/ mo, a'di jin tekunu mo ki mii ma gayiin mo, ² e mo ma 'teŋ kape/ mo gom mo gi 'konu ki e ya ye 'ba/ mo, a'di jin okin ma Arumgimis gwo is 'peni kadhamo/ dhamo/ nnii mo, a'di jin diki ta ator ki sule/ mo be. ³ Dhali ki mo ma teen̄ gana/ mo tani a'di ki tor a'di eya tente/ ki gwom piti mo ki gwo jin cikunu mo, a'di jin cikunu aha/ mo mmodhu mo ki gwo jin kan ma Arumgimis mo jin ta'da Manwoth bana mo be.

⁴ Eya Tiithus jin ta'da 'cim pem gana/ mo e mongam gwo is jin nyakka'd mo.

A'the dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kri^sthos jin ta'da Yesu^s Amanwoth bana mo be.

Mii ma Tiithus e Paŋ Kariit mo

⁵ Gwo a'dihe/ be jin dhalkika/ / e mo e Paŋ Kariit mo, ki / e mini 'taki thoson ki 'bore/ mo to kun athkin mo dhali dhu jawahan 'kwani 'pen ka pije/ mo eya ris 'penkuman bampa/ ka 'dete/ 'dete/ mo, me'd gwo jin cikika/ / e ka karambuye/ mo, ⁶ 'kwani uni kun daran ki mii 'ba/ mo, uni kun mashi jasi me'd 'de/ ki lish mo, uni kun tana ucin buni imangam gwo is mo dhali yisa uni kun mishu yer is ki gway mo gom mo jin dara uni ka du kun 'timu mo gom e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo walla gom mo jin

usha uni gwo ha e mo. ⁷ Haali/ jwaha/ wathi/, me'd wathi/ jin ta'da mandhu to goma Arumgimis mo ba/, a'di midi mii dar gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii diki 'theŋ 'ba/ imis mo, walla ta amanwar ki jahanne/ mo, walla ta a'di jin min ma su 'kosh mo, walla ta amanbujura bujur mo, walla ta amanpur bwa ki pur mo gom nyunycina/ mo. ⁸ Hili a'di minu mii ta gu'b piti nal mo, dhali a'di midi mii ta aman/en miim 'borga/ mo, dhali ta amanji is piti mo, dhali ta a'di jin kusha buye/ mo, dhali ta a'di jin dheleladhelel mo, dhali ta a'di jin mishi'da du 'tim ki is piti mo. ⁹ A'di midi mii bu'th gwoŋ gana/ ki nyen mo mmotel shoki cine/ mo me'd jin tor̄kunu a'di a'di mo, wakan ki a'di midi 'taki mish ci gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo e gwoŋ gana/ jin toru mo dhali si'da/ mmo^kucur uni gwansan ki gwo mo, uni kun dhan̄ki a'di gwo i'twa/ mo. ¹⁰ Haali/ 'kwani tana ris kagahara mo ushki gwo ha e mo, uni kun ta iman/ o gwo kun 'ko bwa 'te/ mo dhali kun ta imanheka he'k e mo, isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun 'cith̄kunuwa munyjal yis mo. ¹¹ Uni minu mii dhu ki shwam, haali/ uni kunkina waŋa tiya 'twa/a 'cesh mo ka 'bimpil mo mmotor gwo mo gom to jin mina uni gam ki nyunycinan thus mo, a'di jin dara uni ki bway ka ba/ mmotor mo. ¹² Jan tal 'den̄ kamu/ di'd 'peni bwam uni mo jin kar is piti ka manci gwo mo jin ta jim buniŋ gana/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani gi Paŋ Kariit isa yempa/ tana tor mo dhali uni ta tombwaasho kun shi/ashi/ mo dhali kun shwan ma piny isa nyor mo dhali kun shwana te/ a nyor mo be. ¹³ Gwontor yansan ta gwoŋ gana/ mo. Wakan kucuri uni ki gwo jin kaaka ki uni mini 'taki ta kuŋ gana/ mo e mongam gwo is mo, ¹⁴ mmodhal mii e i is mo mmo'koki ciya hirdhe/ gom gwo lolop jin ta ja

maḵ gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla gwoṅḵan gi 'kwani kun waḵki gwoṅḵana/ mo. ¹⁵ E uni kun dheelelkin mo tani aris to ta kun dheelelkin mo, hili e uni gun pu/kin mo tani dhali kun dar gi gwo jin gamu is mo tani toṅ kamu/ piyi'd jin dheelelki'd mo. Bwam buninḵ gana/ mo dhali 'twa/ ma dum buni mo tani, uni pu/kin mo be. ¹⁶ Uni torki gwo ki 'twa/ ki uni mishkina Arungimis mo tani uni waḵki a'di gway ki miim buni mo be. Uni waḵkunu ki waḵ jin shi/ashi/ mo gom bul buni mo dhali uni ta iman/ush gwo ha e mo dhali uni ha me'd gom ari tom 'boro'da kamuwa?

2

Gwo jin Toru jin Ta jinḵ Gana/ mo

¹ Hili gom /e mo tani tori gwo mo a'di jin midi ha me'd mo gom gwontor gana/ mo. ² Kani 'kwani kun can gwo mo mmo'tima du mo, dhali mmoka/ aka/ mo dhali ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, mmota kunḵ gana/ mo e monḵgam gwo is mo dhali e mo/en mo dhali mmoṭel sho'k ki tel gana/ mo. ³ Kani up gun tana ti/ gwo mo wakan ki uni mini ka/aka/ mo gom gway miim buni mo, mmo'koki ta imanthutha thu'th 'pen mo walla mmota ciṅkina/ ma su mo mmopi mo. Uni ka ba/ imini mi tor gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo ba/. ⁴ Dhali wakan yethi up kun ta dhuru'c sho'k mo mmo/en ikathim buni mo dhali uḵim buni mo, ⁵ dhali mmota uni kun mini ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali mmota uni gun mini ga/ gwasa tiya mo, dhali ta imandhu gu'b buni ki 'bore/ mo, dhali ta imanta gi bwanḵkush mo, dhali ta uni kun mini 'dap 'twa/ mo e mo gi ikathim buni mo, ki gwo ma Arungimis minu 'taki 'koki waḵ mo be. ⁶ Wakan kani 'kwani kun ta dhuru'c gwo mo ka daran du mo mmo'tima du ki is buni mo. ⁷ Tori is pini eya ris 'twanḵkal

kuku/ mo mmota she/mm ki miim 'borga/ mo, dhali e gwom pini jin tora /e mo tani tori a'di jin dara'd ki jin thusi cine/ mo, dhali a'di jin ka/aka/ mo, ⁸ dhali gwom 'borga/ jin tora /e jin minu mol waḵ mo, wakan ki wathi/ jin ceshki mo mo tani minu kar ki mo ma 'the is mo mmodar gi tonthusa 'deṅ kamu/ mo mmo/o gom ana mo be. ⁹ Kani uniny ciṅkina/ gun yolu gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e itapam buni mo dhali ci uni monḵap mo eya ris 'twanḵkal kuku/ mo. Uni mini mii 'koki burush uni gwo i'twa/ mo, ¹⁰ walla mmokal to ki bwam buni mo, hili mmoṭor a'di jin di'd isi bwaman mo ki a'di jin ta jinḵ gana/ mo, wakan ki eya ris to 'baar mo tani uni mini mii 'taki nyonḵ gwontor ma Arungimis is mo, a'di jin ta'da Manwoṭḵ bana mo be.

¹¹ Haali/ a'the ma Arungimis mo, a'di piki'd mo gom bway mowoṭḵ mo goma ris 'kwani 'baar mo be, ¹² mmoye'th ana sho'k mo mmowaḵ gwo mo jin ushuwa Arungimis lunḵ mo dhali mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo e mony'cesh yan mo dhali mmo'ko mmoku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali mmota gi buyeṅ kush gana/ mo dhali mmomii mii ma gayiin mo e mony'cesh mo be, ¹³ mmocora cor mo gom mo ma 'teṅ kapem bana jin 'boru mii mo, a'di jin ta mompī gi monyca ma Arungimis bana mo jin caaca mo dhali Amanwoṭḵ bana jin ta'da Yesu Kristhos mo be. ¹⁴ A'di jin ciki is piti mo gom ana mo mmowan ana 'ba/ mo 'peni aris miinthus mo dhali mmodhelel 'kwanim pitinḵ gana/ mo gom is piti mo, uni kun shwana mii anyor ki thith mo gom miim 'boron mo be.

¹⁵ Bahi aris to gwansan mo dhali malasiya malas mo dhali kucuriya kucur ki moshirri 'baar mo. Dhalku/ ki dhal wathin 'deṅ kamu/ bway mo mmowaḵ /e mo.

3

Tikiri Miim 'Borga/ mo kun Miinu mo

¹ Rogomi uni ki gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e uni kun ta itapa mo dhali uni kun ta gi moshirr mo, mmota imanha gwo e mo, dhali mmota uni kun mini thoson is mo gom ma gom miinj gana/ mo, ² mmo'koki o gwon thusa po/ wathin 'deŋ kamu/ mo, mmotheth mo 'peni 'kwani kun walana le'd ki tas tas mo, mmota uni gun min ma du 'thup mo dhali mmotora dum paŋ gana/ mo e miin taŋ goma ris 'kwani 'baar mo. ³ Haali/ ana ki is bana 'thissa/ ntwa/ a/ mooniin tani takina pus mo mmo/ush gwo ha e mo dhali ana suskunu per mo dhali ana takina ciŋkina/ ka ris mii kun dhukunu e ki 'thir 'thir mo, haali/ ana 'kona 'ce ki 'kol mo, mmo'baara teem bana mo jin dupuwa dup i e mo dhali ki miin dhapan mo, dhali ana shinu i e ki 'kwani mo dhali ana shina shi/ i e ka rem 'kup mo. ⁴ Hili ki miim 'borga/ mo dhali mii kun miinu ki mo/en ki bwanjkush mo jin ta ji ma Arungimis mo, a'di jin ta'da Amanwoth bana mo, piyin mo tani ⁵ a'di taki ana is ki me'd mo, yisa gom miim 'boro'da kamu/ jin miikina ana ki mii ma kar/ e mowa, hili ki momiimiim pitinj gana/ jin ha me'd mo, ki mii jin lamkunu mo ka dho'th jin dhodhu dok/ e mo dhali ki mii jin tanu this e Shi/in Dheleladhelel mo tani ⁶ a'di jin wolkina a'di apo/ ana mo ki ehe/ ka Yesus Kristhos jin ta'da Amanwoth bana mo be. ⁷ Wakan ki ana minu 'taki dhu ki mo ma kar/ e mo ka 'them piti mo dhali ta imanbu'th mal e mo ma 'tenj kape/ gi moŋ'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁸ Gwo jin onu mo be ta isi gwon gana/ be.

Aha/ ona bwa ki / e mini tirrish gwo mo gom to gwansan mo ba/ Wakan ki uni gwansan kun gamki gwo is eya Arungimis mo tani

mini mii mii ka sereŋ mo mmoci is buni mo ki miinj gana/ mo. Mii gwansan uni kun ta kum 'borgaŋ gana/ mo dhali ta ku kun mini ha me'd mo gom 'kwani mo be. ⁹ Hili thethi/ mo 'peni mo jin dotu/ gwowa dot mo kun ta gwom pus mo, dhali mo jin beledhu gwo mo, dhali mo jin biruwa bir mo dhali mo jin tanuwa le'd ki tas tas mo apo/ gwonkan jin cinu mo, haali/ uni dar gi shi/ miim 'boro'd mo dhali kun ta kum pe'th mo. ¹⁰ Haali/ gom wathi/ jin kali gwon thus jin ta'da he'k e mo tani 'ko'di a'di rumkunu ki gwo mo me'd 'de/ mo walla me'di su/ mo tani dhalku/ miinj kamu/ ki 'dish is mo nyakki a'di mo ¹¹ mmomisha / e ki wathi/ gi wakan a'di wutukunu mo dhali ta'da manmii miinthus mo. A'di wakku mo ki is piti mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k mo gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

¹² Me'd jin miga/ hashka Artimas mo walla Tikikus mo e / e mo tani miyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ mo e Pa Nikubulis mo, haali/ aha/ dikina gwo ibwa mo mmo'baar mondit imun mo be. ¹³ Miiyi ki miim pini ki dher mo mmotora Sinas gwo mo, a'di jin ta'da manmisha jo'd gwonkan mo, dhala Abulluus mo mmo/ iiyu/ e bway buni ki jahanne/ mo. Hili uni i e ki 'bore/ mo ki uni mina tonj kamu/ diki har mo. ¹⁴ Dhali dhalki 'kwanim bana da/ ar mii mo si'da/ mmoci is buni ki miim 'boro'd mo, wakan ki uni mini wo'th miin tiya 'twa/ mo kun mini mii ta gi to mo dhali yisa mmomol maman gana/ dho'th mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁵ Aris uni 'baar mo kun nyakki 'ko ki aha/ mo tani hashki / e monthe me'd mo. Theki uni gwansan me'd mo kun enki aman mo e mongam gwo is mo be.

A'the midi di e umi 'baar mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma PILIMUUN mo

Monthe Me'd mo

¹ Abuulus jin ta'da habuus goma Kristhos jin ta'da Yesu mo dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo,

Eya Pilimuun jin enu mo, a'di jin ta'da mannyaqa tu'c bana mii mo. ² Dhala Abpiyya mo jin ta 'bwah bana mo dhala Arkibbus mo jin ta'da garr bana jin ta'da thuruḱ mo, dhala kaniisa e kuḱ gu'b pini mo.

³ A'the e/e mo dhali moḱku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesu Kristhos mo be.

Mo/ en ma Pilimuun dhali Moḱgam Gwo Is Piti mo

⁴ Aha/'bora Arungimis pem bwa i is isa yempa/ mo ki aha/ kakina /e e mo eya 'thom pem mo be, ⁵ haali/ aha/ cikina gwo mo gom mo/en pini mo dhali gom moḱgam gwo is pini jin karkina /e ka karambuye/ ki Tapa Yesu mo dhali goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁶ dhali aha/ 'thokina ki moḱgam gwo is pini jin pwakkunu /e mo midi um mo mmonyitha ris to kun 'boron mo kun ta kun bana mo eya Kristhos mo be. ⁷ Haali/ aha/ tana gi moḱ'kuny bwa kagahara mo dhali momalas 'peni mo/en pini mo, /e jin tana kam pem mo, haali/ adu gi 'kwani kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani uni yenu 'ba/ mo e /e mo be.

ABuulus Woḱki Gwo Is goma Unisiimus mo

⁸ Isi kan mo tani ba aha/ dara gi monyju/ mo ki nyanye/ eya Kristhos mo mmokan /e gwo mo mmomii to kun 'theḱkunu gwo mo tani ⁹ hili

gom gway gi mo/en mo tani aha/ ona bwa mo mmoyip 'kup 'kupki /e mo - aha/ jin tana Buulus mo, aha/ jin tana amanya goma Kristhos mo dhali shwane/ aha/ tana habuus mo si'da/ goma Kristhos jin ta'da Yesu mo be - ¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kupki /e mo, goma 'cim pem jin ta'da Unisiimus mo, aha/ jin warkina a'di ki com mo me'd jin dikika/ mo eya sijin mo. ¹¹ (Kadhamo/ niin mo 'thissa/ tani a'di diki ha me'd gom /e mo, hili shwane/ mo tani a'di ta a'diḱ gana/ jin ha me'd mo gom /e mo dhali gom aha/ mo be.)

¹² Aha/ hashkina a'di ka nyan'ko'di /e mo, isa dum pem gana/ a'di ihashkika/ mo niin. ¹³ Aha/ onayi ki aha/ mina bwa 'taki 'kuny mo mmokar a'di nyakki aha/ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di midi 'taki mii aha/ to mo gom gway pini mo me'd jin tikirkika/ di mo eya sijin mo gom gwom 'borga/ mo. ¹⁴ Hili aha/ 'tena bwa ki mii toḱ kamu/ ki dar gi gwom pini jin gama /e me'd mo, ki mii gi wakan mo tani ki tom pini kun 'boron minu 'taki 'koki mii ki mii kun tu'cu /e mo, hili ki bwam piniḱ gana/ jin di ki kany mo be.

¹⁵ Wariba/ a'di ta mii yansan jin kwa/kunu a'di is mo 'peni /e mo gom ari mo mo ki /e mini 'taki ta gi a'di ka nyan'ko'd mo ki sule/ sule/ mo, ¹⁶ mmodok/e kar a'di me'd ciḱkina/ jin yolu yisa, hili mmothi a'di mii 'ko'd e mo me'd ciḱkina/ jin 'konuki yol mo, mmokar a'di ka kam pini jin enu mo, dhali isi ki ji mum si'da/ mo gom aha/ mo, hili a'di 'teki nyanye/ gom /e ba/, gom mii kun 'konu ki shuman is mo dhali e Tapa mo be. ¹⁷ Wakan wakki/ /e mini o bwa ki aha/ mo mmota agarr pini mo tani budhi a'di mo ma me'd mii jin mina /e 'taki bu'th aha/yi. ¹⁸ Wakki/ a'di thu'thki /e toḱ kamu/ mii mo tani walla di ka murem pini 'ba/ mo gom toḱ kamu/ mo tani 'kwari a'di gom gway pem mo ma. ¹⁹ Aha/, jin tana Buu-

lus mo, i'kwarkina gwo yansan ki me'd pem gana/ mo. Aha/ mina ci /e to mo gom a'di mo - ki aha/ mina diki o gwoŋ kamu/ mo goma murem pini jin dina /e aha/ i'ba/ mo, isi kani jin ta buŋgwar is piniŋ gana/ mo. ²⁰ Nye, akam pem, aha/ ŋapa shi/ miim 'boro'd 'peni /e mo e Tapa mo. Yeyi aha/ adum pem eya Kristhos mo ma.

²¹ Gom jwam pem jin wuka/ /e i is mo gom gwom pini jin hana /e e mo tani aha/ 'kwarkina /e gwo yan mo, mmomishkika/ ki /e mini mii uni kan ki nyanye/ mo mmobol gwom pem jin oka/ /e e mo. ²² Ki mii yan jin miina /e e me'd mo tani thosoni gu'b yilkina/ si'da/ mo gom aha/ mo haali/ aha/ tosha e mon'thom pini mo ki aha/ minu ci ki /e mo be.

Kwalany 'Te/ Ba. Monthe Me'd mo

²³ Abapraas, a'di jin ta'da garr pem jin nyak aha/ ca'b eya sijin mo gom gway ma Kristhos jin ta'da Yesu mo tani hashki /e monthe me'd mo, ²⁴ dhala Markus si'da/ mii'd wakan mo dhala Aristarkus mo dhala Dimas mo dhala Luuka mo, uni kun tana garr pem kun nyak aha/ atu'c mii mo.

²⁵ A'the gi Tapa Yesu Kristhos midi nyak di ki /e e shi/in pini mo be.

Gwo jin 'Kwaru gom 'Kwani IBRANIYIIN mo

*Arumgimis Torki Gwo ki Ya/ m
Piti mo*

¹ Eya ris bway kun 'ko ki she/ ki she/ mo tani Arumgimis torki gwo e ibabam bana kadhamo/ mo ki imançi gwom piti kadhamo/ mo. ² Hili ka tee kuj 'ko'd gwansan mo tani a'di torki gwo e ana ki a'di jin ta Ya/ mo be, a'di jin karkina a'di 'pen ka piye/ mo mmota amanbu'th mal gom to 'baar mo. Dhali e a'di mo tani mony'cesh si'da/ ukkina a'di mo be. ³ A'di dhelki monyca ma Arumgimis mo mo dhali kal isi jamas jin takina a'di buyempam pitiñ gana/ mo, mmojetkina a'di aris to kun uku mo ki gwo gi mom'bi'th piti mo be. Ki a'di diki'd mmodhelela dhelel mo gom miinthus mo tani a'di ca'bki'd ki me'da bim poros gi a'di jin Eka/ Ek e momis mo, ⁴ mmowarkina a'di ki a'di jin telki gantha/ mo mmope iman'doyu gwo 'kup mo, ma gom gway piti jin bu'thkina a'di mo jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo mmobol kum buni e mo be.

*Ya/ A'di Itelki Gantha/ ki
Iman'doyu Gwo mo*

⁵ Haali/ eya man'doyu gwo jana sa/ i/ on ma Arumgimis gwo mo me'd 'de/ mo ki: /E ta Ya/m pem mo, shwane/ aha/ dho'thkina /e mo? walla dok/e, Aha/ mina ta a'di com mo, dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo?

⁶ Dhali dok/e, ki a'di kalki mo ma dho'th jin ta ji ma bwanyara/ e mony'cesh mo tani a'di oki gwo mo ki:

Dhalki aris iman'doyu gwo ma Arumgimis luji a'di mo.

⁷ Gom iman'doyu gwo mo tani a'di ki o gwo mo ki:

A'di jin dhuki iman'doyu gwom piti mmota 'tham mo, dhali cinjinam piti mmota akapany o'd ma le'dan mo.

⁸ Hili gom Ya/ mo tani a'di ki o gwo mo ki:

Akursin tapam pini, ayy Arumgimis, ta a'di jin midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ mo.

Cwa ma kar/ e mo ta cwa gi bampam pini mo.

⁹ /E enki mii ma kar/ e mo dhali shi/ mo i e mo, mo jin ushu gwonkan mii mo.

Wakan Arumgimis, jin ta'da Arumgimis pini mo, a'di 'koshki /e is mo

ka yin gi bwanj 'kunyga/ mo mmo'ce'd cin tiyam pini apo/ mo.

¹⁰ Dhali,

/ E jin ta Tapa mo, / e ka'bki mony'cesh sho'k mo 'peni ka mun'kup mo,

dhali aris momis uni ta mii kun miina /e ki me'd pini mo be.

¹¹ Uni minu 'ce'd sho'k mo tani, hili /e mini di mo be.

Uni mini wuwa dhan mo me'd burrinye/ jin shi/i isi 'baar mo.

¹² Me'd burrinye/ jin kumu bwam/ e mo tani /e mini 'kuç uni is mo

dhali uni minu ak e mo me'd burrinye/ mo be.

Hili / e din naskina/ ki jamas jin tana /e /e mo,

dhali yil pini mini 'koki ush me'd mo be.

¹³ Hili eya man'doyu gwo jana sa/ i/ ona a'di gwo mo me'd 'de/ mo ki:

Ça'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo

ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mmota cwam pini jin mina /e idhu sho'k mo?

¹⁴ Kona ris uni ki ta shi/in kun mii to mo, kun hashkunu mo mmomii to mo, gom gway gi uni gwansan kun mini bu'th bway gi mowoth mowa?

2

Gum Dhan Mowoth mo

¹ Wakan ana mina mii ciya hirdhe/ ki 'dish 'dish mo ki gwo jin cikina ana mo, isi ciki/ ki ana minu 'koki bor 'peni a'di mo. ² Haali/ wakki/ gwo jin bahu ki iman'doyu gwo mo tani doshki'd ki sho'k mo dhali aris mo jin dhanu gwo mo walla mo jin ushu gwo ha e mo bu'thki mo jin rakuwa raki bway jin ta jin kar/e mo tani ³ i/ana mina ye kata mo, wakki/ ana pinykina is mo gom dhan gumbway mowoth yan mo? A'di bakkunu itwa/a/ mo ki Tapa mo, dhali a'di telkunu sho'k mo e ana mo ki uni gwansan kun cikki a'di mo be, ⁴ ka Arungimis di'd si'da/ mmokal gwo o ki jamas mii mo kun miikina a'di mo dhali aris momer mo dhali aris miimer kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali ki to kun cinu ki me'd ki Shi/ in Dheleladhelel mo, kun pwačkunu bwa mo isi ki bwam pitinj gana/ mo be.

A/'kan'kup gi Mowoth mo

⁵ Haali/ Arungimis diki kar gwo gi moshirr mo apo/ iman'doyu gwo mo gom to gun ta kun this kun minu mii e mony'cesh yan mo, a'di jin 'kokina ana mo mmo/ o mo. ⁶ A'di pikunu mo e monkamu/ e gwo ma Arungimis mo ki:

Wathi/ gi wakata mo, jin mina /e i/ o bwa ki a'di mo,
walla ya/ gi wathi/ mo ki /e mini hil a'di i e mo?

⁷ / E karki a'di gom ari mo mo mmota jin gwa'da'd ki iman'doyu gwo mo.

Dhali /e shumki a'di ki monyca mo dhali ki montak mo,

⁸ mmodhukina / e aris to 'baar mo e moshirr piti e bwan'kwariny sho'k piti mo be.

Dhali goma ris to gun dhukunu mo e moshirr gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di diki dhal tonj kamu/ ka pije/ mo 'peni moshirr piti mo. Me'd

jin dina a'di kan mo tani, ana 'kon-aki para ris to e naskina/ mo e moshirr piti mo. ⁹ Hili ana parkina Yesus e mo, a'di jin diki'd ki ari mo mo mmokarkunu a'di ki gwa'd mo ki iman'doyu gwo mo tani a'di shumkunu mo ki monyca mo dhali montak mo gom isa nyor jin wukina a'di mo. Wakan ka 'the ma Arungimis mo tani a'di midi 'taki nyok wu mo goma ris 'kwani 'baar mo be.

¹⁰ Haali/ a'di gama'd ki isi gam gana/ mo ki a'di, a'di jin uku to 'baar mo gom gway piti mo dhali a'di jin 'kon ma ris to 'baar mo mmo/ uka uk ki a'di mo, mmo-suskina a'di iya/ gi 'kwani ka ris mo e monyca mo, a'di jin ta'da shu/um bway gom gway gi mowoth buni mo tani ki a'di minu 'taki kar ji gi isi 'borganj gana/ mo ki mo jin 'koshu is ka nyor mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin dhagamki'da dhagam mo dhali uni gwansan kun dhagamkunu mo tani uni takin gi mo ma tel 'pen jin ta'da 'kan'kup mo. A'di ka ba/ idina is ki 'the a'di mo mmoyuk uni ki iwak piti mo, ¹² mmo/o gwo mo ki: Aha/ mina bah /e gway pini e iwak pem mo

dhali e bwaman ma waambuhany 'kwani kun tuli is mo tani aha/ mina manj /e mo be.

¹³ Dhali dok/e,
Aha/ mina kar mongam gwo is pem e a'di mo,

Dhali dok/e,
Aha/ a'dihe/ mo, dhali uci kun cin ma Arungimis aha/ mo be.

¹⁴ Me'd jin wakina a'di kan mo mmobu'thkina uci bungwar is mo dhala bas mo tani a'di ki is piti si'da/ bu'thki buyempa jin nyakka'd kan mo, ki, ki e mowu mo tani a'di midi 'taki 'ce'd a'di sho'k mo, a'di jin ta gi mom'bi'th gi mowu mo, a'di jin ta tapa ma ruma 'cesh mo ¹⁵ dhali 'cuč uni gwansani 'baar mo, uni kun 'kokin e mo jin ko/ kina uni wu mo e moshirr gi mondek mo mmo'baar mon'koki/

em buni mo. ¹⁶ Haali/ ka jin gana/ a'di diki ta gwo gom iman'doyu gwo mo a'di jin shwakina a'di jwa mo, hili gom emen ma Ibrahiim mo be. ¹⁷ Wakan a'di ka ba/ ituju mmowa e ki iwak piti mo eya ris 'twanjal kuku/ mo, wakan ki a'di midi 'taki war ka gasiis jin ca'd mo jin ta'da manmiimii mo dhali jin ta isin gana/ mo, e mo jin miinu to goma Arungimis mo, mmomii mii jin ta ji ma the/m me'd gom miinthus gi 'kwani mo be. ¹⁸ Haali/ gom a'di ki is piti mo tani, a'di 'koshkina is ka nyor mo dhali a'di palkunu mo, a'di misha a'di uni gwansan woth mo kun palkunu mo be.

3

Yesus A'di Itelki Gantha/ ka Musa mo

¹ Wakan iwak kun kogu mo, um gun pwaḱkunu to gi momis mo ka yuk jin yuku mo, mmokwo'c jasi eya Yesus mo, a'di jin karkunu ki she/ mo dhali ta'da gasiis jin ca'd mo gom gwom bana jin pikina ana mo. ² A'di ta a'di jin ta a'di isin gana/ mo gom a'di jin karki a'di 'pen ka pije/ mo, me'da Musa mo mmotakina a'di isin gana/ mo si'da/ e gu'b ma Arungimis mo. ³ Hila Yesus a'di karkunu ki a'di jin haki me'd ki han gana/ mo e monyca mo mmobola Musa e mo, me'da mannyan gu'b jin takkunu kagahara mo mmobol gu'b e mo be. ⁴ (Haali/ aris gu'b ki she/ ki she/ nyanḱunu ki 'kwani mo, hili amannyanḱa ris to 'baar mo tani a'di ta'da Arungimis mo be.) ⁵ Dhala Musa a'di ta a'di jin ta isin gana/ mo mmomiiya ris to 'baar mo e gu'b ma Arungimis mo me'da manmii to mo, mmoḱesa ris gwo gom to 'baar mo kun minu mii tori 'ko'd mo be. ⁶ Hila Kristhos a'di ta a'di jin ta isin gana/ mo apo/ gu'b ma Arungimis mo me'd ya/ mo. Dhali ana tana kun gu'b piti mo wakki/

ana mina bu'th gwo ki nyen mo, gwo gom mom bana jin wukina ana a'di jwa i is mo dhali dhu 'ba/ ki ca mo e mo ma 'teḱ kapem bana mo be.

Asi/ is gom 'Kwani ma Arungimis mo

⁷ Wakan, me'd gwo jin okina Shi/ in Dheleladhelel mo ki:

Shwane/, ki um mini cik 'twam piti mo tani

⁸ dhalka dum bum ki 'bi'th mo me'd mii jin ushkunuwa ush mo

eya tee jin palkunu um mo e mombwaasho mo

⁹ e mo yin jin palkina ibabam bum aha/ mo

dhali mish miim pem ki yila issu/ mo.

¹⁰ Wakan aha/ ci'thkunuwa du mo ki 'kwani ma nyaḱum yil gwansan mo,

dhali o gwo mo ki: Uni isa yempa/ iikini dheres mo eya dum buni mo

dhali uni 'koki mish bway pem mo.

¹¹ Me'd jin thulka/ me'da po/ gwo mo goma nyor pem jin deḱga/ mo tani

uni mini 'koki cik mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be.

¹² Hili ki 'bore/ iwak mo isi ciki/ ki jin tal 'denḱ kamu/ 'peni bwam

um mo midi diki 'taki ta ga du jin ta thus ki thus mo mmo/ush gwo

gam is mo, mmosus um mmoḱa'k mo 'peni bway ma Arungimis jin

di ki e mo be. ¹³ Malasiya malas ka rem 'kup isa yempa/ mo isi me'd

jin tana a'di atee jin yuku ka Tee Yan mo, jin mina miinthus diki

he'k jan tal 'denḱ kamu/ e mo ki mo ma he'k em piti mo mmo'bi'th uma

du mo. ¹⁴ Haali/ ana pwaḱkunu to eya Kristhos mo wakki/ ana jasi 'te/

mo mina bu'th monyiwam bana jin wuna ana a'di i isi twa/a/ mo

mmotel sho'k mo ntagi 'pemen mo,

¹⁵ ki a'di 'konu mo mmo/o si'da/ mo ki:

Shwane/, ki um cikki 'twam piti mo tani

dhalka dum bum ki 'bi'th mo

me'd mii jin ushkunuwa ush mo.
¹⁶ Ki ija si'da/ uni i'kokin mo mmociḡ a'di mo dhali 'ko mo mmo/ usha ush mo naskina/? 'Kona uni ki ta uni gwansani 'baar mo kun dhalki Pam Masir 'pen mo e bway'kwariny mii jin shun ma Musa ashu/ um bway mowa?
¹⁷ Dhali ki ija a'di ici'thki a'di adu ki yila issu/ mo? A'di diki ta uni gwansan kun miiki miinthus mowa, kun ishkina buḡwar is buni e bwam ma sho mowa?
¹⁸ Dhali ki ija si'da/ ithulkina a'di me'da po/ gwo mo mmo/o ki uni mini 'koki 'taki ciḡ mo e mo ma si/is piti ki sule/ sule/ mo, hili a'di diki ta uni gwansan kun ushki gwo ha e mo mmomii mowa?
¹⁹ Wakan ana parkina uni e mo ki uni molki ciḡ mo haali/ uni ushki gwo gam is mo be.

4

¹ Wakan, ki gwom piti jin okunu is mo gom ciḡ jin minu ciḡ mo e mo ma si/is piti diki'd mo tani dhalki ana ko/ka is mo isi ciki/ mo ki jan ṭal 'deḡ kamu/ 'peni um midi 'taki atha/ath mo mmojidhir a'di mo be.
² Haali/ gwom 'boro'd pu'dki'di ana mo jasi me'd jin pu'dki'd e uni mo. Hili gwo jin ciḡkina uni mo tani diki war ki ji gi ha me'd gom uni mo, haali/ a'di diki 'dap ki me'd mo ki monḡam gwo is mo e uni gun cikki a'di mo be.
³ Haali/ ana kun gamkina gwo is mo tani ciḡkina mo e mo ma si/is yan mo, me'd gwo jin okina a'di mo ki:
 Me'd jin thulka/ me'da po/ gwo mo goma nyor pem jin dekḡga/ mo tani
 Uni mini 'koki ciḡ mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be,
 ba miim piti 'baarkunu mo 'peni monḡka'b jin ka'bkina a'di mony'cesh mo be.
⁴ Haali/ a'di ṭorki gwo mo e monḡkamu/ mo goma cim ma pesu/ mo e bway ki wa cikise/ ki: Dhali Arungimisi siki is mo ka cim ma pesu/ mo 'pena ris to kun

uḡkina a'di mo be. ⁵ Dhali dok/e e mo yansan mo tani a'di o gwo mo ki:

Uni mini 'koki ciḡ mo e mo ma si/is pem ki sule/ sule/ mo be.

⁶ Me'dyin ki mii gi wakan mo tani kun tiya 'kon mmociḡ mo e a'di ki a'di diki'd naskina/ mo. Dhali uni gwansan kadhamo/ kun bu'thki gwom 'boro'd mo dhali ush me'd mo mmo'koki ciḡ a'di mo tani haali/ uni warkin ki iman/ush gwo ha e mo be. ⁷ Dok/e a'di karki'da teen kamu/ mo mmo/o gwo mo ki: Shwane/, mmo/o gwo mo eya Dawuu'd mo, ma isi 'ko'di nni mo, e gwo kun 'tulunu mo hila/ ki:
 Shwane/ ki um cikki 'twam piti mo tani

dhalka dum bum ki 'bi'th mo.

⁸ Haali/ wakka Yashuu/ midi 'taki ci ki uni mo ma si/is mo tani Arungimisi midi diki 'taki o gwo goma teen kamu/ jin midi di i'ko'd mo be. ⁹ Wakan a'di iḡa'bkini ma cim ma pesu/ mo jin mina 'kwani ma Arungimisi si/is mo be.
¹⁰ Haali/ a'diyin jin midi ciḡ mo eya tee jin min ma Arungimisi si/ is mo tani a'di si'da/ midi dak miim piti mo me'd jin dak ma Arungimisi miim piti mo be.

¹¹ Wakan dhalki ana bira bir mo mmociḡ mo e mo ma si/is yan mo, wakan ki jan ṭal 'deḡ kamu/ midi diki biṭ mo e 'kusan gwon 'de/ yan jin ushu gwo ha e mo. ¹² Haali/ gwo ma Arungimisi ta gwo jin di ki e mo dhali umi is mo dhali kaaka ki ḡarḡar mo mmobol gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ e ki ka mo mmo-suka su'k mo mmokwa/ a kashira/ bwa mo dhali shi/ in mo, dhali gwocor mo dhali noro'd mo, dhali mmonyith gwo kun kulumu ibwa mo dhali ayisenḡ gwo gi 'twa/ ma du mo. ¹³ Dhali ibwambori a'di mo tani to jin uḡuḡ kamu/ yisa di'da jin bagkunu 'peni a'di mo, hili aris uni 'baar mo dhunu eya tente/ mo dhali 'kon ki laḡ laḡ mo e bwambori em piti mo, a'di jin mina ana mii us is mo mmomii to mo.

Yesus Ta Dhana Gasiis jin Caaca mo

¹⁴ Me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo, a'di jin peki'd ki tur mo eya ris momis mo, a'di jin ta'da Yesus mo, jin ta Ya/ ma Arungimis mo tani, dhalki ana budha a'di ki ri'd mo mmo^{te} sho'k mo e gwom bana jin pina ana mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana ka gasiis jin ca'd mo, a'di jin misha isa nyor 'ciŋ mo nyakki moŋ'ka'd is bana mo, a'di jin ta jan tal 'de/ jin palkunu mo ki 'twaŋkal kuku/ mo me'd ana mo tani hili a'di diki mii miinthus mo be. ¹⁶ Wakan dhalki mom bana jin wuna ana a'di jwa i is mo 'dish ana abor mo ki 'dish 'dish mo eya kursi ma malik jin ta ji ma 'the mo, ki ana mina 'taki bu'th momiimii mo dhali gama 'the mo mmo^{wo}tha/ woth mo ka tee jin minu mii ta gi a'di mo be.

5

¹ Haali/ iris igasiis kun can ka 'dete/ 'dete/ mo kun kwanykunu mo 'peni bwaŋ 'kwani mo tani uni dhukunu 'pen ka piye/ mo gom mii mo gom gway gi 'kwani mo mmo'disha uni Arungimis is ki mii mo, mmoci to gun cinu ki me'd mo dhali to kun 'cithuwa basa 'cesh mo gom miinthus gi 'kwani mo. ² A'di mishi mii us is ka daran du mo gom 'kwani kun ta pus mo dhali kun thamii mii mo, haali/ a'di ki is piti 'kamu ki mo jin 'ka'du is mo. ³ Haali/ gom mii yansan mo tani a'di ka ba/ imidi mii ci to jin cinu mmo'citha/ basa 'cesh mo gom miinthus pitinŋ gana/ mo me'd mii jin nyakka'd ki isi nyak gana/ mo me'd jin miina 'kwani gwansan mo gom miinthus buni mo be. ⁴ Dhali wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi kar is piti ki montak yan apo/ is piti mo, hili a'di yuk^kunu ka Arungimis mo, jasi me'da yuk^k jin yuk^kunuwa Haruun wakan mo be.

⁵ Wakan si'da/ aK^{ri}st^hos diki kar is pitinŋ gana/ ki ca mo mmominu

kar a'di ka gasiis jin ca'd mo, hili a'di karkunu 'pen ka piye/ mo ki a'di jin oki gwo e a'di mo ki:

/E ta Ya/m pem mo.

Shwane/aha/ dhotha /e mo.

⁶ Me'd gwo jin ona a'di si'da/ e moŋkamu/ mo ki:

/E tana gasiis jin midi di ki sule/ sule/ mo

mmothuk^k mii ma Malkisaadag i'ko'd mo.

⁷ Dhali ka tee jin bu'thkina a'di buŋwar is gi 'kwani ki is piti mo tani, aYesus ciki mo ma 'tho jin 'thonu mo dhali di'ba di'b is mo ki 'twa/ jin caaca ki moŋko mo dhali ki jabu'th mo, e a'di jin mishi a'di is ta ki me'd mo 'peni mowu mo, dhali a'di cik^kunu ko mo gom mii ma gayiin piti jin kogu mo. ⁸ Ba a'di ita Ya/ mo tani a'di da/ arki gwo jin hanu gwo e mo gom to jin 'koshki a'di is ka nyor mo. ⁹ Dhali mmo'borkunu a'di ki 'bor gana/ mo tani a'di warki'd ki 'kusan gi bway gi mowoth^k ki sule/ sule/ mo e uni 'baar mo kun haki a'di gwo e mo be, ¹⁰ mmo'cemkin ma Arungimis a'di gway mo mmota agasiis jin ca'd mo mmothuk^k mii ma Malkisaadag i'ko'd mo be.

Arum jin Rumu Apo/ Mo jin Dhalu Gwoŋ Gana/ 'Pen mo

¹¹ Gom gwo yansan mo tani ana takina gi gwo kagahara mo mmo/ o mo, a'di jin 'bitha'bi'th mo mmobe'd 'pen ka piye/ mo, haali/ um ushkina 'ce ki us mo mmocik a'di mo be. ¹² Haali/ ba um ka tee yansan mo tani um ka ba/ imini 'taki ta imant^or gwo mo, hili um mini mii ta gi jan 'deŋ kamu/ mmo^or um gwo mo dok/ e isi ki gwo ma bwa nyara/ jin t^wa/ a/ gi gwo ma Arungimis mo. Um mini mii ta ga ko mo mmopi mo, yisa mmoshwa maa ki ka'c yisa. ¹³ Haali/ aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'ko 'ko'd eya ko mo tani uni daran gi 'twaŋ gwocon mo e gwo jin ta'da kar/ e mo, haali/

uni ta uci mo be. ¹⁴ Haali/ maa jin shwanu ki ka'c mo tani a'di gom 'kwani kun iskin mo be, a'di gom uni gwansan kun ye'thkunu sho'k mo ki gwon gwocon gi bwam buni mo mmobotkina uni ki miim 'boro'd mmokwa'th mo 'peni a'di jin ta thus ki thus mo.

6

¹ Wakan, dhalki ana dhala gwo ma bwa nyara/ kun toru 'pen mo goma Kristhos mo dhali yip 'kupki isi yip gana/ mo e mo jin isuwa is mo, yisa mmomina ana n'thi ton kamu/ dok/ e apo/ mo jin ka'bu/ e mo jin rijuwa du is mo 'peni mii kun wukin mo, dhali mongam gwo is 'kup ka Arungimis mo yisa, ² ki gwo jin yedhu sho'k mo gom gwo gi mo jin lamuwa lam is mo ki miin dhamo/ mo, dhali mo jin 'thikunu mii 'ko'di me'd mo, dhali mampi 'peni mowu mo, dhali mo jin toru gwon dwall 'twa/ a 'cesh ki sule/ mo. ³ Dhali mii yansan a'di imina ana imii mo wakki/ Arungimis midi dhal ana bway mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo mmotash mii e mo dok/ e gom mo jin rijuwa du is mo gom uni gwansan kun takin gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twak jin shi/ i'd 'thissa/ mo, uni gun nyokki to gi momis jin cinu ki me'd mo dhali war ki uni gun pwakkunu Shi/ in Dheleladhelel mo be, ⁵ dhali uni kun nyokki mo jin 'kunya gwo ma Arungimis mo dhali aris mom'bi'th kun mini pu'du/ ki she/ yil mo, ⁶ wakki/ uni mini ci mii jin dhalu gwo 'pen mo, me'd jin 'koshkina uni Ya/ ma Arungimis jwa mo ki cwany'cithan dhul mo gom gwo ki bwam buni mo dhali 'de'k a'di imis mo ki a'di midi bu'th mo jin wakuwa wak mo be. ⁷ Haali/ mony'cesh jin piki yi'den sho'k mo jin ta'kki 'twa/ me'd ka ris apo/ a'di mo dhali a'di ki dho'th 'cemen to kun ha me'd mo gom gway gi uni gwansan kun korki a'di mo tani

mony'cesh bu'thki mom'bor mii 'peni Arungimis mo be. ⁸ Hili wakki/ a'di dho'thki'da risa 'de/ mo dhali arisa lit mo tani a'di ushki me'd mo dhali 'dishkina 'twa/ mo ki a'di minu jee mo. Dhali 'pemen piti mo tani a'di minu pur ki o'd mo be.

Momish ki Isa Duŋ Gana/ mo. Mo ma 'Teŋ Kape/ mo

⁹ Hili um gun enu mo, aman lalkunu sho'k ki gwo mo eya dum bam mo gom um mo, mmomisha aman tom 'borga/ 'peni um mo kun ta kum bway gi mowoth mo, ba gwo gi wakan mo tani a'di i/ okina aman gwo mo be. ¹⁰ Haali/ Arungimis diki mola kar/ e ta mo wakan mmoshampar miin tom bum ki e mo dhali mo/en jin torkina um gom gway piti mo e miin to gun miikina um mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, me'd mii gun 'kokina um mmomii a'di shwanesan mo. ¹¹ Dhali aman ona bwa ki isi on gana/ ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini tor mii yan ka daran du mo mmonyitha/ nyith ki mii jin shi/i'd mo mmomish ki isa duŋ gana/ gom mo ma 'teŋ kape/ jin midi di ntagi 'pemen mo be, ¹² wakan, ki um minu 'taki 'koki soroth mo, hili thoki uni gwansan mii mo uni gun takin gi mal mo e gwo kun onu is mo ki mongam gwo is mo dhali ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo be.

¹³ Haali/ ka Arungimis oki gwo is goma Ibrahiim mo me'd jin dara a'di gi jin tal 'den kamu/ jin eka/ ek ki a'di jin thulkina a'di gwo me'da po/ mo tani a'di ki is piti a'di ki thul a'di gwo me'da po/ ki is pitin gana/ mo ¹⁴ mmo/o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina 'bor / e mii mo dhali mar / e is mo be. ¹⁵ Dhali wakan a/ Ibrahiim taki'd gi bwa jin 'kuçkina a'di ki 'kari'th mo mmobu'th gwo jin onu is mo. ¹⁶ Kwani ka jin gana/ thulki gwo me'da po/ ki a'di jin caaca mmobol uni e ki is bunin gana/ mo, dhali

eya ris gwom buni kun suka uni mo tani gwo jin thulu me'da po/ mo a'di ta gwo jin 'ko'd jin toruwa bora 'cesh mo. ¹⁷ Wakan ka Arumgimis dina gwo ibwa mo mmotor mo jin pina a'di gwo jipi e ki nyanye/ mo gom uni gun mini kal mal gi gwo jin onu is mo tani a'di diki ak buyempam pitin gana/ e mo gom 'kup bwan ganam piti mo tani a'di hurki 'pen bway bwaman mo ki gwo jin thulkina a'di me'da po/ mo be. ¹⁸ Wakan ki gwo kun 'koni su/ kun 'konuki ak e mo tani e mo jin moluwa Arumgimis nyo/ mo ki a'di ta thus mo tani ana kun takina gi mo jin sokina ana mo gom jwam bana jin sokina ana mo mmohur mo e a'di mo tani minu 'taki 'bitha du is mo mmobu'th mo ma 'tej kape/ jin karkunuwa bori ana mo be. ¹⁹ Ana takina gi a'di yansan mo mmomish mo ki isa duj gana/ mo dhali telu sho'k mo ka kar 'kup tonkuthu'd goma kashira/ mo dhali mo ma 'tej kape/ caan jin jidhirki'd mo dhali ciç mo e mo yan jin kogu mo ibwampo/ burrinye/ jin karu ka yolol mo mmodik mo e mo, ²⁰ mo caan jin yakin ma Yesus n'wa/ a/ mo gom gway bana mo mmotakina a'di agasiis jin ca'd mo ki sule/ sule/ mo mmothuk mii ma Malkisaadag mo be.

7

Igasiis Thuçki Mii ma Malkisaadag mo

¹ Haala Malkisaadag yan jin ta'da malik gi Pan Saliim mo dhali a'di si'da/ ta'da gasiis gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo jin ta'da Arumgimis mo tani a'di gamki'da Ibrahiim 'kup mo mmodokkina a'di ka nyan'ko'd mo 'peni mo jin 'koshkina a'di imalik mo dhali 'bor a'di mii mo be. ² Dhali e a'di mo tani a/Ibrahiim ki kwa/ a'di to bwa mo jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo. A'di ta a'di jin t'wa/a/ mo ki mo jin

luçu gway piti mo jin ta'da malik jin ta'da kar/ e mo dhali a'di si'da/ ta'da malik gi Pan Saliim mo, a'di jin onu ki, amalik gi mo ma ku'th is mo be. ³ A'di di'd ki dar gi com mo, walla kum si'da/ mo, walla dar gi gwo jin beledhu gom emen piti mo, dhali a'di si'da/ dara'd gi mo 'pena tee ga muj'kup mo walla 'pemen gi mondiki/em piti mo, hili a'di wana e ki Ya/ ma Arumgimis mo mmotikirkina a'di di mo mmota agasiis ki sule/ sule/ mo be.

⁴ Bahili ma. Cam piti wa'da/ A/Ibrahiim jin ta'da dhana baba gi 'Kwani ma Israyiil mo çiki a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni to kun dilunu mo. ⁵ Dhali uni gwansan kun ta emen gi 'Kwani Lawi mo kun bu'thki mo jin tanuwa gasiis mo tani uni ta gi gwojkan jin 'kwarkunu mo e gwojkan jin cinu mo mmobu'th to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'peni 'kwani mo, uni gun ta ikam buni mo, ba uni gwansan si'da/ ita emen 'pena Ibrahiim mo be. ⁶ Hili wathi/ yansan jin dara'd gi gwo jin beledhu 'peni emen buni mo tani bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'pena Ibrahiim mo dhali 'bor a'di mii mo, a'di jin ta gi gwo jin onu is mo be. ⁷ A'di ta gwo jin 'ce'dki'da gagala/ isi nnii mo ki gwo jin sugu ki a'di jin gwa'da'd mo tani 'borkunu mii ki a'di jin telki gantha/ mo be. ⁸ Mmahan mo tani to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo bu'thkuu mo ki 'kwani kun mishi wu mo. Mmun mo tani ki jan tal 'de/ mo jin teskunu gwo mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁹ Jan tal 'deç kamu/ midi 'taki o isi gwo ka Lawi ki is piti jin bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo tani çiki to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd ka Ibrahiim mo, ¹⁰ haali/ a'di diki'd naskina/ e 'penthi'th gi com mo ka Malkisaadag gamki a'di 'kup mo be.

¹¹ Wakki/ mo jin tanu gu ki

'boron ki isi 'bor gana/ mo mishu jidhir mo ki mii gi 'Kwani Lawi ki mo jin tanuwa gasiis mo tani (Haali/ e bwan'kwariny a'di mo tani 'kwani bu'thki gwonkan jin cinu mo) gwo ki wakata iminu dok/ e mii ta mo mmodok sho'k mo goma gasiisa kamu/ mo mmocu mis mo mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo, mmodhal jan 'denj kamu/ gway piti e i is mo, mmothuk mii ma Haruun i'ko'd mo? ¹² Haali/ wakki/ mo di'd mo mmo/ ak mo jin tanuwa gasiis e mo tani a'di midi mii ta mii jin njanuwa njan mo jin minu mii aka/ ak e mo e gwonkan jin cinu mo si'da/. ¹³ Haali/ a'din 'de/ yin jin okunu gwo gwansan mo tani a'di cila mo jin tana a'di ja waka kamu/ mo, 'peni a'di jin dina a'din 'denj kamu/ ki mii to mo eya gwa'a/ jin miinu to goma basa 'cesh ki sule/ sule/ mo. ¹⁴ Haali/ a'di mishu eya tente/ ki Tapam bana a'di ta emen 'pena Yahuuda/ mo dhala Musa si'da/ diki o gwon kamkina kamu/ goma wak yansan gom mo jin tanu gasiis mo.

¹⁵ Gwo yansan a'di warki'd ki isi gwo jin mishu eya tente/ ki mish gana/ mo ka gasiisa kamu/ midi cuyi mis jin mina e waka Malkisaadag mo be, ¹⁶ a'di jin warki'd ka gasiis mo, yisa ki isi gwo jin 'thekkina gwonkana 'thek mo isi gwo gom bunjwar is mo 'peni emen kun tanu mo, hili ki mom'bi'th gi mondiki/ e jin molu dhi'th sho'k mo. ¹⁷ Haali/ gwo onu mo gom a'di mo ki:

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo,
mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo be.

¹⁸ Dhali ki me'da kamu/ mo tani gwonkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo a'di puunu/ mo haali/ a'di 'ka'dkina is ki 'ka'd mo dhali a'di ta dholgwon mo be. ¹⁹ (Haali/ gwonkan jin cinu mo tani yisa piyi miin kamu/ jin 'boro'd ki 'bor

gana/ 'kup ka pije/ yisa.) Dhali ki me'da kamu/ dok/ e mo tani mo ma 'tej kapem 'borga/ mo tani a'di waru/ is mo, a'di jin 'dishkina ana Arungimis is ki a'di mo be.

²⁰ Dhali a'di si'da/ diki di mo ki dar gi gwo jin thulu me'da po/ mo.

²¹ Haali/ unin dhamo/ gwansan kun warkin ki igasiis mo tani uni bu'thki mom buni kun tana uni igasiis mo ki dar gi gwo kun thula uni me'da po/ mo. Dhali hili jan tal 'de/ yansan mo tani a'di bahu gwo mo ki gwo jin thulu me'da po/ mo ki:

Tapa a'di thulki gwo me'da po/ mo dhali a'di midi diki ak bwam piti e ki sule/ mo.

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo be.

²² Mii yansan a'di ki ciya Yesu mo mmota to jin 'tashu 'twa/ mo gom gwom 'borga/ jin gamu me'd mo jin bolo'da kamu/ e mo.

²³ Haali/ igasiisa dhamo/ tana ris ka ris ki em buni kun denj uni mo, haali/ uni dilu isa bora 'cesh ki wu mo 'peni miim buni jin tikirkina uni mii ma gasiis mo. ²⁴ Hili a'di bu'thki mii, mii jin tana a'di agasiis mo mmo'tel ki sule/ mo, haali/ a'di tikirki di mo ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ²⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani a'di mishki mii mo isa yempa/ mo mmota uni gwansan is ki me'd mo, uni kun 'dishkina Arungimis is mo ki a'di mo, haali/ a'di isa yempa/ diki'd mo mmota amanwoth gwo is gom uni mo be.

²⁶ Haali/ a'di ha me'd ki han gana/ mo ki ana mina 'taki ta ga gasiis jin ca'd gi wakan mo, a'di jin kogu mo dhali a'di jin dar gi mii 'ba/ mo dhali a'di jin dar gi mo jin nyo/ o'd mo, dhali a'di jin kwa/i is mo 'peni imanmii miinthus mo, dhali a'di jin karu ki ca mo apo/ momisi 'baar mo. ²⁷ A'di midi mii diki ta gi jamu/ mo me'd igasiis gwahan kun cakin mo mmo'ci'th to/ e 'kus mo goma bas jin miinuwa 'cesh isa yempa/ mo, mmo'ci'thi twa/ a/ mo gom miinthus pitinj gana/

mo dhali yan'ko'd gom miinthus gi 'kwani gwansan mo. A'di miiki mii yansan me'd 'de/ ki sule/ mo ki a'di ciki is pitin gana/ mo. ²⁸ Ka jin gana/ gwonkan jin cinu mo dhuki 'kwani 'pen ka pije/ mo e moŋ'ka'd is buni mo mmota igasiis kun can mo, hili gwo jin thulu me'da po/ mo jin pu'dki'di 'ko'd mo 'ko'di gwonkan jin cinu mo tani, a'di karki Ya/ ka pije/ mo, a'di jin karu mmota a'di jin 'boro'd ki 'bor gana/ ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

8

Adhana Gasiis jin Ca'd ki Gwon This jin Gamu Me'd mo

¹ Dhali shushan gwo yan jin 'kona ana mmo/o mo tani ta gwo jin wa cikise/ mo be. Ana tana ka gasiis jin ca'd gi wakan mo, a'di jin ta jan tal 'de/ jin ca'bki'd ki me'da bim poros ma kursi ma malik mo jin ta ji gi a'di jin Eka/ Ek e momis mo, ² amanmii to mo e mo jin kogu mo dhali e gu'b cinjan gana/ mo, a'di jin telu ki me'd gi wathi/ yisa, hili ki Tapa mo be. ³ Haali/ iris igasiis kun can uni dhukunu 'pen ka pije/ mo mmoci to gun cinu ki me'd mo dhali mmo'cih to/e 'kus mo mmomiya basa 'cesh mo. A'di gara/ iminu mii napa nap goma gasiis yansan mmomii ta gi toŋ kamu/ si'da/ jin mina a'di mii ci mo mmomiya bas mo be. ⁴ Dhali wakki/ a'di midi 'taki di e mony'cesh yan mo tani a'di midi 'taki diki ta agasiis moyi, haali/ igasiis uni 'kokin mo mmoci to gun cinu ki me'd mo isi ki gwonkan jin cinu mo. ⁵ Uni bu'thki mii me'd mo mmota ayinyjwa mo dhali a'thintha/ mii mo gom to jin kogu mo jin di'di momis mo. Haali/ ka Musa murki'di nyan gu'b burinye/ mo tani a'di ye'thkunu sho'k ka Arumgimis mo mmo/o gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ki/e mini nyaŋa ris to 'baar mo isi ki she/mm jin

torkunu/e mo 'peni 'kuwosha turga/ mo be. ⁶ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani aKrišthos a'di bu'thki mo jin miinu to mo, a'di jin 'boro'd ki isi 'bor jin shi/i'd mo mmobol jin dhamo/ e mo, me'd gwo jin gamu me'd mo jin doshkina a'di agalany mo mmomii mo jin bolki'da kamu/ e mo, haali/ a'di ruu'kkunu mo ki gwo kun onu is mo kun bolki tiyan dhamo/ e mo be. ⁷ Haali/ wakki/ gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo midi 'taki ta a'di jin dar gi mii 'ba/ mo tani moŋkamu/ midi 'taki di yisa goma kamu/ jin 'ko'd mo.

⁸ Haali/ a'di gamki mii jin 'ko uni 'ba/ mo ki a'di oki gwo mo ki:

Atee mini pu'du/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Ki aha/ mina tel gwo jin gamu me'd jin ta jin this mo nyakki kun Gu'b ma Israyiil mo

dhali nyakki kun Gu'b ma Yahu-uda/ mo tani

⁹ yisa mmowa e ki gwo jin gamka/ me'd nyakki ibabam buni mo

ka tee jin suska/ uni ka pije/ ki me'd pem mo

mmoshuyu/ uni bway ka pije/ 'peni Pam Masir mo,

haali/ uni 'koki tikir 'ko mo e gwom pem jin gamu me'd mo,

dhali wakan aha/ dinaki ciya hirdher kam/ e uni mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo be.

¹⁰ Gwo yansan a'di imiga/ gam me'd ki kun Gu'b ma Israyiil mo

'ko'da tee gwansan mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Dhali aha/ mina kar gwonkan pem jin cinu mo eya dum buni mo

dhali 'kwar uni eya dum ba'dgam buni mo

dhali aha/ mina ta Arumgimis buni mo,

dhali uni mini ta 'kwanim pem mo be.

- 11 Dhali uni yisa mini mii tor 'kwani gwo ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun ta cim buni mo, walla ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e ikam buni mo, mmo/ o gwo mo ki: Mishi Tapa mo ma, haali/ uni 'baar mo mini mish aha/ mo be, 'peni uni kun pisapis mo ntagi uni gun 'bapa'bab mo be.
- 12 Haali/ aha/ mina miimii 'kup ki miinthus buni kun miikina uni mo be, dhali aha/ mina ka miinthus buni e dok/e yisa.
- 13 Mmo/ona a'di gwo mo gom gwo jin gamu me'd mo jin ta jin this mo tani mmotu/ulkina a'di mo a'di jin ta jin twa/a/ mo me'd jin dhamo/ jin puu'd mo be. Dhali a'di jin ta jin dhamo/ jin warki'd ki jin puuki'd mo dhali wuwa mashira/ mo tani a'di hila/ midi us ki jog mo be.

9

Mo jin Kogu jin Ta ji gi Mony'cesh mo dhali ji gi Momis mo

¹ Dhali isi gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo taki'd gi gwonkan gom mo jin lujuwa luju mo dhali mo jin kogu mo jin ta ji gi mony'cesh mo. ² Haali/ gu'b burriyene/, a'di thosonkunu mo, a'di jin ta jan 'de/ jin di'd ka piye/ mo. E a'di mo tani a'di ita mo jin karkunu tirkina/ ma lamba/ mo, dhala tharabeesa mo, dhali maankuthu'd jin karu i Buj'kus mo, a'di jin yukkunu ki Mo jin Kogu mo be. ³ Dhali ibwampo/ mo jin dhunu burriyene/ mmoshir ka makampo/ mo tani gu'b burriyeneŋ kamu/ doshki'd mo jin yukkunu ki Mo jin Koguwa Kogi 'baar mo, ⁴ mmotana a'di ka gwata/ gi 'dolkon gana/ mo gom mo jin dukuwa 'bicajwahar mo dhala Sanduk jin 'koshu is ki 'dolkon gana/ mo i'ko'd gwar

piti 'baar mo, a'di jin dhunu gwo jin gamu me'd mo, a'di jin taki'da jji mo jin ta 'dolkon gana/ mo jin dhunuwa manna ibwaman mo, dhali cwa ma Haruun mo jin lu'kki'd mo dhali wosha ba'dga/ ki gwonkan jin gamu me'd mo. ⁵ Dhali apo/ a'di mo tani carabiim* 'kon mmohetha bi apo/ mo jin miinu mii ka the/m me'd mo. Gom to gwansan mo tani ana mola gwo o shwane/ e busho'k mo.

⁶ Mmomiikunuwa ris to gwansan kun nyonkunu mo wakansan mo tani igasiis 'kon mmotikir ii mo e gu'b burriyene/ jin di'd ka piye/ mo, mmothim miim buni kun bota uni mii mo kun thidhu mo. ⁷ Hili ki mo jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di ta jasi mo jin min ma gasiis jin ca'di ya mo, dhali hili a'di midi yaki jasi me'd 'de/ ki yil mo, dhali a'di midi ya ki dar ga bas yisa, jin mina a'di 'cith 'kus gom is piti mo dhali gom mii kun thama 'kwani mii mo be. ⁸ Dhali ki mii gi wakan mo si'da/ tani Shi/in Dheleladhelel a'di torki bway e mo jin koguwa ko/ mo, ki a'di dinuki 'ka'd 'twa/ naskina/ mo me'd mii gi gu'b burriyene/ ma piye/ jin doshki'd naskina/ mo ⁹ (a'di jin ta'da shimpira/ mii gom she/ yil yan mo). Isi ki gwo yansan jin miinu ki jin garr mo tani to gin cinu ki me'd mo dhali to gun cinu mo mmo'cith 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo, a'di jin mol 'bor 'twa/ ma du 'bor ki 'bor gana/ mo goma luŋ jin luŋu mo, ¹⁰ hili uni ki us mii is mo jasi gom tonte/ mo dhali gom tompi mo dhali aris miin tiya kun lamu is ki she/ ki she/ mo gom gwon dhamo/ mo, uni kun ta mii gun kankunu mo gom buŋgwar is mo, mmo'dap uni 'twa/a 'cesh mo ntagi mo jin min ma tee irica ri'c is mo.

¹¹ Hili ka Kristhos piki'd mo

* 9:5 Carabiim, a'di jin ta to/e jin uku mo jin 'thupki'da kursi ma Arumgimis is ka bim piti mo, mmolun a'di mo gom monycam piti mo.

mmota gasiis jin ca'd mo gom tom boron mo kun pu'dkin mo tani yan'ko'd e a'di jin ta gu'b burriyne/ jin bol a'di e ki ca mo dhali jin bol a'di e ki 'bor mo (a'di jin 'konuki uk ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin diki ta mo jin ukuwa uk mo e mony'cesh yansan mo) ¹² a'di cicki'd me'd den gana/ mo gom mmoteya te/ mo e Mo jin Kogu mo, dhali a'di diki budha bas mi mo dhala bas gi ushi bip mo, hili abas pitin gana/ mo, wakan a'di ki bu'th mo jin wanuwa wan 'ba/ ki sule/ sule/ mo. ¹³ Haali/ wakki/ bungwar is gi 'kwani kun bulabul mo kukuskunu ka bas mi mo dhala bas ma morbip mo dhali ki 'piny gi nas bip mo dhagamki'da dhagam mo gom mo jin minu dhelel bungwar is mo tani ¹⁴ bakata 'te/ imin ma bas ma *Kristhos*, a'di jin ci is piti ka Arungimis mo ki Shi/in gi mo ma sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin dara'd gi thalkin mo mmodiki dhelel um 'twa/ ma dum bum 'peni mii kun wukin mo mmomii to goma Arungimis jin di ki e mo.

¹⁵ Wakan a'di ta a'di jin doshki'da galany mo mmota gwon this jin gamu me'd mo. Wakan, ki uni gwansan kun yukunu mo mini 'taki bu'th mal gi mo ma sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo jin onu gwo is mo, haali/ mowun kamu/ bu'thki mo mo, a'di jin wanki uni 'ba/ mo 'peni gwon dhan mo e bwan'kwariny gwo jin twa/a/ jin gamu me'd mo. ¹⁶ Haali/ wakki/ gwo gi mal jin gamu me'd mo di'd mo tani jwa gi a'din 'de/ yan jin kar a'di mo tani a'di minu mii nyo/ mo be. ¹⁷ Haali/ gwo gi mal jin gamu me'd mo tani a'di bu'thki mo jasi 'ko'di mowu mo, haali/ a'di yisa minu bu'th ki 'bidha, ki com pitin 'de/ yan jin kar a'di mo tani di'd ki e mo naskina/. ¹⁸ Me'd isi kani gwo jin gamu me'd jin ta jin twa/a/ 'konuki te shoka 'cesh ki dar ga bas mo be. ¹⁹ Haali/ ka ris gwonkan kun 'kwarkunu mo gi gwonkan jin

cinu ka 'dete/ 'dete/ mo bakkin ma Musa gwo e 'kwani 'baar mo tani a'di ki budha bas gi ushi bip mo dhali mi mo, nyakki yi'de/ mo dhala mur ka'bal jin ta'da duk is mo dhali cwa ma 'tasha jal bip mo dhali a'di ki kukusa bas apowa warka/ ki is piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²⁰ mmo/ o gwo mo ki: Abas yansan a'di ta gwo jin gamu me'd mo jin kan ma Arungimis um gwo mo be. ²¹ Dhali a'di si'da/ ki bway jin nyakka'd kan mo tani a'di kukuski'da bas apo/ gu'b burriyne/ mo dhali eya aris ton'kul bwa mo kun mishu to mii nycine/ mo goma lun jin lunu mo be. ²² Ka jin gana/ e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo tani aris to 'baar ka woho/ mo tani uni dhelelkunu ka bas mo, dhali ki dar gi mo jin woluwa basa 'cesh mo tani mo jin minu 'taki dhala mure/ gi miinthus gi 'kwani 'pen mo tani mini 'taki di yisa.

Miinthus Karkunu 'Pen ka Pije/ ka Kristhos mo Mmomiikunu A'diya Bas mo

²³ Wakan a'di ta mii jin minu mii napa nap mo goma yinyjwa gi to gi momis mo mmodhelel mo ki mii gwansan kun botu mmothi'th mo, hili to gi momis ki is buni mo tani mmodhelel mo ki mii kun 'cithuwa basa 'cesh kun bol gwansan e mo be. ²⁴ Haala *Kristhos* a'di cicki'd mo, yisa e mo jin kogu mo jin uku ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin ta'da yinyjwa gi a'din 'den gana/ mo, hili e momis ki is pitin gana/ mo tani, hili a'di piki'd mo ibun'kus ma Arungimis mo gom gway bana mo be. ²⁵ Walla yisa mmoçi is piti mo mmorash me'd ka ris mo me'd mii jin miin ma gasiis jin ca'd mo mmoçi mo e Mo jin Kogu mo me'd 'de/ ki yil mo ka basi me'd mo jin diki ta jim piti mo. ²⁶ Haali/ wakan mo tani a'di mina isi 'taki 'kosh ka nyor mo mmorash me'd ka ris mo 'peni mo jin ka'bkunu mony'cesh sho'k mo. Hili ki mii gi wakan mo tani,

a'di piki'd jasi me'd 'deŋ gana/ mo e 'pemen jin 'ko'd mo gi she/ yil mo mmokal miinthus sho'k ka pije/ mo mmocikina a'di is piti mo mmota to jin 'cihu/ 'kus mo be. ²⁷ Dhali jasi me'd jin karkunu wu gom 'kwani mo mmowu mo me'd 'de/ mo tani dhali yan'ko'd mo jin toru gwon dwall 'twa/a 'cesh pu'dki'd mo tani ²⁸ wakan aKristhos, a'di jin cikunu mo mmokal miinthus gi 'kwani ka ris me'd 'de/ mo tani a'di midi piyu/ dok/e me'di su/ mo tani yisa mmo/ us mii is mo gom miinthus mo, hili mmota uni gwansan is ki me'd mo, uni gun gananki 'ba/ ki gananki jin shi/i'd mo mmocor a'di mo be.

10

¹ Haali/ me'd jin dina gwonkan jin cinu mo mmota a'thintha/ gom tom 'boron kun mini pu'du/ mo, mmodhal mii yansan e i is mo gom jamas gana/ gi to gwansan kun piyi mo ki mii mo tani a'di midi mol mii ki sule/ sule/ mo nyakki mii jin 'cihu/ to/e 'kus mo mmomiya basa 'cesh mo jin tikirkunu mii mo mmoci mo ki yil 'ko'di yil mo mmodhu uni gwansan ki kum 'boron mo mmo'dish mo is mo be. ² Gwo jin ta jiny ca'ckon mo, a/mina uni dak mo mmoci to jin 'cihu/ 'kus mowa? Wakki/ imanluja luja uni dhelelkunu mo hila/ tani uni yisa mini dok/e 'ko mo mmota gi 'twa/ ma du gom miinthus kamu/ mo. ³ Hili e to gwansan kun 'cihu/ 'kus mo mmomiya bas mo tani gwo diki'd jin kakunuwa ka e mo gom miinthus mo 'ko'di yil 'ko'di yil mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo ka bas ma morbip mo dhali mi mo mini 'taki kal miinthus gi 'kwani mo be.

⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani, ka Kristhos pu'dki'd e mony'cesh yan mo tani a'di ki o gwo mo ki:

To kun 'cihu/ 'kus mo mmomiya bas mo dhali to gun cinu mo tani /e dina bwa ki o ki a'di mo,

hili bungwar is mo tani /e thosonki a'di gom aha/ mo be.

⁶ E mo jin purkunu to jin cinu mo dhali to kun cinu gom miinthus mo tani /e diki bu'th mo jin dina 'ce ki 'kol /e mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd aha/ ona gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ pu'dkina mo mmomii bwam pini mo, ayy Arungimis mo, me'd gwo jin 'kwarkunu gom aha/ mo e ari gwo ma warka/ mo.

⁸ Ki a'di o gwo e ibun'kup imattaan mo ki: /E walla dina bwa ki o mo, walla /e yisa ta gi 'ceŋ kamu/ jin 'kol /e mo gom to gun 'cihu/ 'kus mo dhali to gun cinu mo dhali to kun cinu mmopur ki o'd mo dhali to gun cinu gom miinthus mo tani (Uni gwansan, uni cinu mo me'd isi gwo gi gwonkan jin cinu mo be),

⁹ yan'ko'd dok/e a'di ki mar a'di is mo mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ pu'dkina mo mmomii bwam pini mo. A'di puuki mii jin twa/a/ yan mo tani ki mii gi wakan ki a'di midi tel jin 'ko'd sho'k mo be.

¹⁰ Dhali ki bwa ma Arungimis yan mo tani ana dhagamkunu mo ki to jin cinu jin ta bungwar is ma Yesu Kristhos mo me'd 'de/ ki sule/ mo.

¹¹ Dhali igasiis kun canii 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo doshkin isa yempa/ apo/ momiin to mo, mmoci to kun rashu mii ki rash rash mo mmo'ciha/ basa 'cesh mo kun nyakkin kan mo, uni kun moli miinthus gi 'kwaniny'cesh kal ki sule/ sule/ mo. ¹² Hili ka Kristhos a'di jin ciki is piti mo mmota to jin 'cihu/ 'kus mo tani me'd 'deŋ gana/ gom ki sule/ mo gom miinthus gi 'kwani mo tani a'di ca'bki'd ki me'da bim poros ma Arungimis mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di coroki mo mo ntagi 'kup piti minu 'taki dhu mo mmota cwa gom sho'k piti jin mina a'di idhu mo be. ¹⁴ Haali/ gom me'd 'deŋ gana/ mo tani a'di ciki is piti mo mmodhu

aris uni gwansani 'baar mo kun dhagamkunu mo ki kum 'borgaŋ gana/ mo gom ki sule/ mo. ¹⁵ Dhali Shi/in Dheleladhelel si'da/ a'di ki o gwo mo gom ana mo. Haali/ 'ko'di gwo jin onu is mo ki:

¹⁶ Yansan ta gwo jin miga/ gam me'd nyakki uni mo

'ko'da tee gwansan mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo ki:

Aha/ mina dhu gwoŋkan pem jin cinu eya dum buni mo,

dhali 'kwar uni e bwam buni mo be.

¹⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki mar a'di is mo mmo/o gwo mo ki:

Aha/ mina diki ka miinthus buni e mo dhali miim buni kun shina uni mii ki sule/ sule/ mo.

¹⁸ E mo jin dhaluwa mure/ gi miinthus gwansan 'pen mo tani moŋkamu/ yisa di'da dok/ e jin minu mii ci to gom miinthus mo be.

Dhalki Ana 'Disha Mo Is mo dhali Tel Sho'k mo

¹⁹ Wakan iwak mo, me'd jin takina ana ki mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmociŋ mo e mo jin kogu mo ka bas ma Yesu mo ²⁰ ki miin this mo dhali ki bway gi mii kun 'konu ki e mo jin ka'dkina a'di ki burriŋye/ yan jin shiru ka yolol mo, a'di jin ta buŋwar is piti mo be, ²¹ dhali me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo e gu'b ma Arumgimis mo tani ²² dhalki ana 'disha mii is mo ka duŋ gana/ mo mmo'tu'd mo mmomish mo ki isa duŋ gana/ ki moŋgam gwo is mo, ka dum bana kun kukuŋunu ana ki dhelel dhelel mo 'peni tonthus gi 'twa/ ma dum bana mo dhali buŋwar is bana kun lamkunu ki yi'de/ jin ca'bki yidhih yidhih mo be. ²³ Dhalki ana budha ki ri'd mo ma 'teŋ kapem bana jin mina ana pi ki dar gi moŋtoŋ mo, haali/ a'di jin oki gwo is mo tani a'di ta a'diŋ gana/ mo be. ²⁴ Dhali dhalki ana si'da/ 'kona isi gwo i bwa mo,

ma mo ci'th ci is ki mii ka rem 'kup mo mmo/ ena en mo dhali mmomii miim 'boron mo, ²⁵ yisa mmopinykin is gom mo jin tulu is mmontaŋ 'de/ mo, me'd jin boŋa kun tiya ki mii mo, hili mmo'bi'th ci adu is ka rem 'kup mo, dhali isa yempa/ mo ki nyanye/ mo me'd jin parkina uma Tee e mo mmo'dishkina a'di ki 'dish 'dish mo be.

²⁶ Haali/ wakki/ ana miina miinthus mo mmokal mii ki is mo 'ko'di ana bu'thkina mii jin nyi'thkina ana gwoŋ gana/ mo tani moŋkamu/ yisa di'da dok/ e jin minu mii 'ci'th to/ e 'kus mo gom miinthus mo be. ²⁷ Hili mii jin kogu is mo tani a'di 'thoyi mo gi gwon dwall mo dhali o'd jin ca'b ki wur wur mo, a'di jin midi shwa uni kun ta 'kupi 'baar mo be. ²⁸ Wathi/ a'di jin 'ce'dki gwoŋkan jin cinu ka Musa mo tani a'di wuki'd mo ki dar gi momiimii mo ki 'twa/ gi iman/ o gwo kun 'koni su/ mo walla ikwara mo be. ²⁹ Ba shi/ ma jisa bala wakata mo a/um kulum gwo ibwa mo ki a'di midi cil she/ mo gom wathi/ jin saki Ya/ ma Arumgimis ki sho'k mo, dhali jin sorki'da bas gi gwo jin gamu me'd mo, a'di jin dhagamkunu a'di mo dhali wak Shi/in ma 'the mo? ³⁰ Haali/ ana misha a'di mo, a'di jin oki gwo mo ki: Mo jin minu tor gwon dwall 'twa/ a 'cesh mo tani a'di ta jim pem mo. Aha/ mina gar to 'kusi bway mo. Dhali dok/ e, Tapa a'di midi dwall 'kwanim piti gwo mo. ³¹ A'di ta to jin kogu is mo mmomina 'kwani ta'k mo e me'd ma Arumgimis jin di ki e mo be.

³² Hili yuka teen dhamo/ gwansan mo ki 'ko'di um 'kokina e ma du kun 'twakki mo mo tani um 'dim 'kup mo e mii jin 'batha'ba'th jin jwaka'tki'd ki mo/ isa nyor mo ³³ dhali ka cima tiya mo mmotoŋ ibwambori 'kwani mo mmota busiŋye/ goma sor mo dhali moŋto'c bwa mo dhali ka cima kamu/ mmogam mii me'd ki uni

gwansan kun miinu mii ki shi/ mo wakan. ³⁴ Haali/ um ko'cki e gom 'kwani habuus mo dhali um bu'thki mo jin dilkunu um to mo kun tana um mo ki bwarj 'kunyga/ mo me'd jin misha um ki um ki is bum tan gi tom bum kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali kun mini 'ko ki sule/ mo. ³⁵ Wakan dhalku/ ki buk is bum mo 'peni mom bum jin wuna uma wuny jwa i is mo, a'di jin ta gi dhan mo jin isha to kumma/ mo. ³⁶ Haali/ um mini mii ta gi mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo wakan ki um mini 'taki mii bwa ma Arungimis mo dhali bu'th a'di jin okunu is mo.

³⁷ Haali/ um corcina cor mo ari'ceenne/ naskina/ mo dhali a'din 'denj kamu/ jin midi pu'du/ mo dhali midi diki ta adii'e/ mo.

³⁸ Hili a'dim pem jin ta'da kar/e mo tani midi di ki e e mongam gwo is mo,

dhali wakki/ a'di midi guwa 'kany'cesh ka nyan'ko'd mo tani

akashiram pem midi dar gi mo jin midi 'kol 'ce mo e a'di mo be.

³⁹ Hili ana 'konaki ta uni gwansan kun mini 'dowa 'kany'cesh ka nyan'ko'd mo dhali kun 'ce'du sho'k mo, hili ana tana uni gwansan kun ta gi mongam gwo is mo dhali mmodhuwa kashiram bana mo be.

11

Mongam Gwo Is mo

¹ Mongam gwo is a'di imishu ki isa duj gana/ ki a'di ta to gom mo ma 'tej kape/ mo, mmosuka du mo gom to kun 'konuki par e mo. ² Haali/ ki a'di mo tani jwahaaj 'kwanin dhamo/ uni bu'thki mo jin nyo/uwa nyo/ mo be. ³ Ki mongam gwo is mo tani ana mishkina gwo 'ban mo ki mony'cesh ukkunu ki gwo ma Arungimis mo, wakan ki a'di jin parkunu e mo tani ukkunu

ki to kun 'koki piyu/ is ka pije/ mo be.

⁴ Ki mongam gwo is mo tani aHabiil a'di miiki'da Arungimisa bas mo jin mishu bu'th mo mmobol ji ma Kayiin e mo ki mii jin bu'thkina a'di mo jin nyo/uwa nyo/ mo me'd wathinj kar/e mo. Haali/ Arungimis kalki gwo o mo gom tom piti jin cina a'di ki me'd mo jin bu'thkunu mo. A'di wuki'd mo, hili ki mongam gwo is piti mo tani a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo be. ⁵ Ki mongam gwo is mo tani a/Aknuuk a'di bu'thkunu bway momis mo, wakan ki a'di midi 'taki diki par wu e mo. Dhali a'di yisa gamkunuwa, haali/ Arungimis bu'thki a'di bway momis mo. Dhali ntwa/a/ ki a'di dinuki bu'th bway momis mo tani a'di kalkunu gwo o mo ki a'di miiki to jin 'borki'da Arungimis bwa mo be. ⁶ Ki dar gi mongam gwo is mo tani a'di molu mii mo mmo'boru Arungimis bwa i is mo be. Haali/ a'diyin jin midi 'taki 'disha Arungimis is mo tani midi mii gam gwo is ki a'di diki'd mo, dhali ki a'di midi ci uni gwansan to kun ish kumma/ mo kun naji a'di mo be. ⁷ Ki mongam gwo is mo tani aNuuu, a'di rumkunu ka Arungimis mo isi goma yirto jin dina a'di ki mish naskina/ mo tani a'di yipi unu 'kup mo ki monko/ is jin ta'da gayiin mo, a'di ki dhera kur mo gom kuj gu'b piti jin minu ta is ki me'd mo be. Ki mii yan mo tani a'di ki mii miiwak gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo gom 'kwaniny'cesh mo dhali a'di warki'd ka mankal mal gom mo ma kar/e mo jin pu'dki'd ki mongam gwo is mo be.

⁸ Ki mongam gwo is mo tani a/ Ibrahiim haki gwo e mo ki a'di yukunu mo mmoya ka pije/ mo e mo jin mina a'di bu'th mal mo. Dhali ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani, mo misha a'diya jin yana a'di ya mo? ⁹ Ki mongam gwo is mo tani

a'di warki'd ki yilkina/ e mony'cesh jin onu gwo is mo, e mony'cesh jin diki ta jim pitin gana/ mo, mmoça'b e gu'b burrine/ jin nyañu mo nyaḱka Is/ hak mo dhala Yakuub mo, uni gun ta imankal mal mo nyaḱki a'di mo ki gwon 'de/ jin onu is mo be. ¹⁰ Haali/ a'di hilki'd gom 'penkuman bampa/ jin midi pu'du/ yilañ kamu/ mo, a'di jin ḱa'bu/ mo, a'di jin nyañkin ma Arumgimis mo dhali a'di jin uḱkina a'di mo be. ¹¹ Ki monḱgam gwo is mo tani aSaarah, ayim ki is piti bu'thki mom'bi'th mo mmobwaa mo, isi kani ka yim 'baarkina yila dho'th piti mo, haala yim nyithki a'di ki a'di jin ta isin gana/ mo, a'di jin oki gwo is mo be. ¹² Wakan, 'peni wathin 'de/ mo tani, dhali a'di wana e ki wathiny jwa mo tani, emen tana ris ka ris dho'thkunu mo me'da cul gi momis mo dhali wa e ki emen ma si'b kun ishkin e bwaman ma gap mo kun molu deñ e mo be.

¹³ Aris uni gwansani 'baar mo wukin mo e monḱgam gwo is mo dhali yisa bu'th to jin onu gwo isa. Hili uni parki a'di e mo dhali the a'di me'd 'pena dhana/ mo, dhali uni 'kokin mo me'd 'kwani kun 'kon ka pije/ mo 'peni bampañ kamu/ mo dhali me'd uni gun 'kon e bwaman 'kwanin tiya mo e mony'cesh mo be. ¹⁴ Haali/ 'kwani kun o gwo kan mo tani kar a'di eya tente/ mo ki uni ḱapki mo mo jin minu nyañ gu'b buni nycine/ mo be. ¹⁵ Waḱki/ uni mini kulum gwo ibwa mo gom mony'cesh caan jin iikina uni ka pije/ 'peni cine/ mo tani uni mini 'taki ta gi embula 'borga/ yi mmodok ka nyañ'ko'd i a'di mo be. ¹⁶ Hili, gom a'di gi wakan mo tani uni 'kokina gwo ibwa mo gom bampa/ jin dina jaro/ ki she/ mo, a'di yansan jin ta bampañ tal 'de/ jin ta ji gi momis mo be. Ki mii gi wakan mo tani Arumgimis dina is ki 'the mo ki a'di minu yuḱ ka Arumgimis buni mo

haali/ a'di thosonki uni 'penkuman bampa/ mo be.

¹⁷ Ki monḱgam gwo is mo tani a/ Ibrahiim ki a'di palkunu mo tani ciki'da Is/ hak mo, dhali a'di jin bu'thki gwo jin onu is mo tani thosonki is mo mmoci ya/m pitin tal 'deñ gana/ mo be, ¹⁸ ma e a'di jin onu gwo is mo ki: Eya Is/ hak mo tani emen pini minu 'cem gway mo be. ¹⁹ A'di nyithki'd ka Arumgimis mishki 'kwani 'de'k mo isi kani 'peni mowu mo. Wakan, ki gwo jin wayina e kan jin okunu mo ki a'di bu'thki a'di ka nyañ'ko'd mo be. ²⁰ Ki monḱgam gwo is mo tani a/Is/hak 'thoki'd gom mom'bor mii yilañ kamu/ apowa Yakuub mo dhala Iisu mo be. ²¹ Ki monḱgam gwo is mo tani aYakuub ki a'di murki'di wu mo tani a'di 'borki iya/ ma Yuusup mii ka 'dete/ 'dete/ mo, mmogañkina a'di is ka 'cesh mo mmoluña luñ mo apo/ 'kucwa jin guna a'di ime'd mo. ²² Ki monḱgam gwo is mo tani aYuusup ki a'di dina mondiki/em piti 'kup mo tani a'di ṭorki gwo eya tente/ mo gom ya ma pije/ gi Uci ma Israyiil mo dhali a'di ki kan gwo mo gom isi kan piti jin minu kan a'di mo be.

²³ Ki monḱgam gwo is mo tani aMusa ki a'di dho'thkunu mo tani a'di bagkunu ka ppe 'kupi kwara mo ki icom mo haali/ uni mishkin ka 'ci shina jaro/ ime'd mo. Dhali uni 'koki ko/ is mo gom gwonḱan ma malik mo. ²⁴ Ki monḱgam gwo is mo tani aMusa ki a'di caki'd mo tani ushki'd mo mmoyuḱkunu a'di ki ya/ gi 'bwa/ ma Pirawn mo. ²⁵ A'di ki dhal mii e i is mo mmokwany mo gi mii ma ha'th'ko'd mo nyaḱki 'kwani ma Arumgimis mo, ma mmodiki 'kuny bwa mo nyaḱki uni gwansan e mo jin 'konu ki 'kol 'ce e miinthus mo ki mo jin minu tor sho'k ka pupush mo be. ²⁶ A'di nyithki'd mo ma sor jin 'kosu is ka nyor goma Kriṱhos mo mmota pa ki pa mo mmobol

dhan to gi Pam Masir kun ish kumma/ e mo, haali/ a'di hilki'd gom to jin ish kumma/ jin minu ci mo be. ²⁷ Ki mongam gwo is mo tani a'di dhalki Pam Masir 'pen mo, yisa mmoko/ kina a'di anyor ma malika, haali/ a'di 'dimki 'kup mo mmohilkina a'di a'di jin molu mish mo be. ²⁸ Ki mongam gwo is mo tani a'di karki mo jin penuwa Pe'kupanyolos mo dhali kukusa bas mo, wakan ka Man'ce'da bwan-yara/ sho'k mo midi 'taki diki ta uni is ki me'd mo be.

²⁹ Ki mongam gwo is mo tani 'kwani 'cithki Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo me'd mony'cesh jin kuthaku'th mo. Hili 'Kwani gi Pam Masir, ki uni palki mii mo mmomii mii jin nyakki'd kan mo tani uni loskina yi'de/ mo be. ³⁰ Ki mongam gwo is mo tani adhana gangara/ gi Pa Ariiha bitki'da 'cesh mo 'ko'di uni kukulki a'di is mo ka cim pesu/ mo. ³¹ Ki mongam gwo is mo tani aRahab, a'di jin ta'da yim cal mo, diki 'ce'd sho'k mo nyakki uni gwansan mo, uni gun ush gwo ha e mo, haala yim a'di miiki mii mo mmohan 'kwani kun dhuyunu 'pen mo mmo'kar mo mo be.

³² Dhali ki gwo gi wakatinta imiga/ o moye? Haali/ mo midi har moyi gom aha/ mo mmotor gwo mo goma Gidyuun mo dhala Barag mo dhala Shamshuun mo dhala Yaptaah mo dhala Dawuu'd mo dhala Samu'il mo dhali imanci Gwo ma Arungimis kadhamo/ mo - ³³ uni ki mongam gwo is mo tani piki bampan tiya e mo mmobu'th mo, dhali mmotor gwowa 'bora 'cesh mo gom mo jin dhunuwa dhu ka kar/e mo, dhali bu'th gwo kun onu is mo, dhali mu'th aris 'twa/ ma dhop mo, ³⁴ dhali mmo/us o'd jin bilitki'd ka le'd mo, dhali ye shemen gandala turga/ mo, dhali mmogam mii adu is ki mom'bi'th mo 'peni mon'ka'd is mo dhali war ki a'di jin 'bitha'bi'th mo e mo

ma mee mo, dhali dhu 'kwanin tiya kun tana thuru'k ma mee mo mmoso mo. ³⁵ Up bu'thki kum buni kun wukin mo ki mompi jin piyunu/ mo. Kun tiya 'koshkunu is ka nyor ka 'cem 'cem mo, mmo/ush mo bu'th mo, mo jin 'cukuwa 'cuk mo, ki uni mini 'taki piyu mo dok/ e e mondiki/e jin dina jaro/ ki she/ mo. ³⁶ Kun tiya 'kosha is ka nyor ki mii jin miinu uni ka mak mo dhali kun tiya dorkunu ki yis bip mo dhali isi kani kun tiya dekkunu mo ka makkiya mo dhali kun tiya takina habuus mo. ³⁷ Uni 'koshkunu ki wosh mo. Dhali kun tiya 'cithu/ is bwa ka 'co'colo'c mo. Dhali uni palkunu mo. Dhali uni 'koshkunu jwa mo ki gandala turga/ mo. Uni iikin ki iiny ca/ mo mmo'tamkina uni ayi'c ka'bal i is mo dhali ayi'c mi mo, mmo/ii is 'ten gana/ mo, dhali mmo'okunu uni bwa ki mii ma ha'th'ko'd mo - ³⁸ Gom uni mo tani mony'cesh diki ha me'd mo. Uni takina ca/ mo e bwam ma si'b mo dhali e mon'kuwosha turga/ mo dhali eya risa jurum wosh mo dhali e jis ga/ gi mony'cesh mo be.

³⁹ Dhali aris uni gwansan mo, ba uni nyo/u ki nyo/ jin 'boro'd gom mongam gwo is buni mo tani uni 'koki bu'th to kun onu gwo is mo be. ⁴⁰ Haali/ Arungimis parki to e ntwa/a/ mo jin 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom ana mo ki uni minu 'taki 'koki dhu ki uni kun isin mo ki dar gi ana mo be.

12

Ajisa gi Tapa jin Yedha A'di Kwani Sho'k mo

¹ Wakan, me'd jin 'kamkunu ana ki dek ka dhana rak gi iman/o gwo mo tani dhalki ana si'da/ thadha aris tom bana 'baar mo kun ditadi'ti ka 'dete/ 'dete/ mo dhali miinthus kun tana junyu/ki ana ki 'dish 'dish mo dhali dhalki ana sona ki bwa jin 'ku'ku ki 'kari'th mo mmopar sho'k mo gom to jin di'da bori ana mo be, ² mmohil 'kup ka Yesus mo

a'di jin ta'da 'kan'kup mo dhali a'di jin midi thim mongam gwo is bana mo, ma a'di gom mon'kuny bwa jin diki'da bori a'di mo tani a'di 'dimki 'kup mo gom cwany'cithan dhul mo mmorukkina a'di mo jin 'thenu is mo dhali a'di ca'bki'd ki me'da bim poros ma kursi ma Arungimis mo be.

³ Nyithi/ a'di mo, a'di jin 'dimki 'kup mo 'peni imanmii miinthus mo kun ta 'kup ki 'kup ki a'di kan apo/ a'di mo, wakan ki um mini 'koki ca mo e mo jin wunu is e mo walla eya dum bum jin mina buye/ i'thi mo. ⁴ E mom bum jin askina uma shir shir apo/ miinthus mo tani um 'koki ro'c a'di naskina/ mo mmopu'd mo e shushan mii jin mina umi wola bas buma 'cesh mo be. ⁵ A/ dhali um njaki mo jin malasu um mo jin yukunu um ki iya/ mowa? mmo/o gwo mo ki:

Ya/m pem dhalku/ ki halipa jisa jin yedha Tapa /e sho'k mo walla dhalku/ ki sul mo jin 'bidhu / e adu is mo ki /e cinuwa jisa ki a'di mo.

⁶ Haali/ Tapa a'di ki ciya jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo a'di jin ena a'di mo be.

dhali dor aris iya/ ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun bu'thkina a'di mo be.

⁷ A'di ta'da jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo jin mina umi mii 'dim 'kupi cine/ mo be. Arungimis miiki um mo me'd iya/ mo. Haali/ ya/ jana njala/ di'd jin dina com ki ciya jisa mo? ⁸ Wakki/ um dhalu ki dar ga jisa jin cinu mmoye'th um sho'k mo tani, a'di jin pwa'kununu mo gom 'kwani 'baar mo tani, wakan um ta uci kun 'kon ki la'a/ mo dhali um 'koki ta iya/ mo be. ⁹ Ki gwo yansan jin 'ce'de'd apo/ mo tani ana takina gi ibabam bana mo e mony'cesh mo mmo'ci ana ajisa mmoye'th ana sho'k mo dhali ana takkina uni mo be. Dhali bunya/ mina ana 'koki 'dap 'twa/ mo eya Babam bana gi ku gi shi/ in mo dhali 'ko mowa?

¹⁰ Haali/ uni ciki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo ki ari mo mo me'd jin ona bwa uni mo. Hili Arungimis ciki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo gom mom'boro'd bana mo, ki ana mina pwa'k mondhelel piti mo be. ¹¹ Gom ari mo mo tani arisa jisa kun cinu mmoye'th ye'th sho'k mo tani wana e ki jin 'koshu ka nyor mo, ma mmodhal bwanj 'kunyga/ e i is mo. Yan'ko'd mo tani a'di ki gwono'd maman gi mo ma kar/ e mo jin ta mo ma ku'th is mo e uni gwansan kun ye'thkina a'di sho'k mo be.

Arum jin Rumu Apo/ 'Kwani kun Wakkina 'The ma Arungimis mo

¹² Wakan 'deki me'd bum kun 'kon ki polkon mo dhali 'bithi 'kupa'dupun bum kun miin ki 'ka'da/ 'ka'da/ mo ¹³ dhali dhuyi bway tur ka ji sho'k gom sho'k bum mo, wakan ki a'di jin ta njwal mo tani minu 'taki 'koki kar ka pije/ 'peni gwocor mo, hili mmodhal mii e i is mo mmowa'a/ wa'c mo be. ¹⁴ Biriya bir mo gom mon'ku'th is mo nya'ka ris 'kwani 'baar mo dhali gom mo ma dhelel mo, a'di jin mola wathin kamu/ par Tapa e ki sule/ mo ki dar gi a'di mo be. ¹⁵ Mishi gwo 'ban mo ki wathin tal 'dej kamu/ midi diki ush me'd mo mmobudha 'the ma Arungimis mo, dhali dar gi mo ma birman jin ka/ aka/ mo mmo'ka ale/ mo dhali rak monto'c bwa mo dhali ki a'di mo tani aris 'kwani ka ris warkin ki uni kun shi/u is mo be, ¹⁶ dhali ki wathin tal 'dej kamu/ midi diki mii mii jin miinu miinycal mo walla diki dhu mii kun kogu mo, me'da Iisu mo, a'di jin yolki mo ma bwanyaram piti ki tonte/ jin shwanu 'te/ mo be. ¹⁷ Haali/ um mishkin nj'ko'd ki a'di ona bwa ki mal gi mom'bor mii mo tani a'di wakunu mo haali/ a'di diki gam bula kamu/ mmorica du is mo, ba a'di njaki a'di ki bur bur ki jabu'th mo be.

¹⁸Haali/um 'koki pu'd mo e wosh jin minu ta is ki me'd mo, a'di jin ta o'd jin shwa'd ka le'd mo, dhali mondhurumi'd mo dhali mondhurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo dhali apunthar jin 'theqi'd mo ¹⁹dhali ko ma poome/ mo dhali 'twa/ jin ta gi gwo kun tu'c imancik uni mo mmodot gwo mo ki gwo gwansan minu 'koki oku/ ki thatha/ thatha/ mo gom uni mo be. ²⁰Haali/ uni moli 'dim 'kup moyi gom gwonkan yan jin cikunu mo jin o gwo mo ki: Wakki/ isi kani tombwaasho midi mumbur wosh yan ki is mo tani a'di minu 'kosh ki wosh mo be. ²¹Ka jin gana/ nyca/, wakan mo, mo jin koguwa ko/ is diki'd mo e bwambori jis/em piti mo ka Musa o gwo mo ki: Aha/ deekina is mo ki monko/ is kagahara mo be. ²²Hili um pu'dkin mo e 'Kuwoh ma Sihyun mo dhali e 'perjkuman Bampa/ ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta bampa/ gi momis jin ta Pa Urushaliim mo, dhali eya ris iman'doyu gwom piti kun molu den e mo eya dhana tul 'kup kun tula uni is mo be, ²³dhali eya dhana tul isa kamu/ gom uni kun tana bwanyara/ mo, uni gun 'kwarkunu gway mo eya warka/ gi momis mo, dhali eya Mandwall gwo mo a'di jin ta'da Arumgimis gom 'kwani 'baar mo, dhali eya ris shi/in gi 'kwani kun tana kar/ e mo kun dhunu ki ku gun iskin mo, ²⁴dhali eya Yesu mo, a'di jin doshki'da galany mo gom gwo jin ta jin this jin gamu me'd mo, dhali e mo jin kukuskunuwa bas mo jin onu gwo ki o ma aane/ mo ka bas yan bol ji ma Habiil e mo be.

²⁵Hili um ki 'bore/ mo. Dhalki a'di ki ush mo, a'di jin tori um gwo mo. Haali/ wakki/ uni 'koki ye mo ki uni ushki a'di gwo mo, a'di jin rumki uni ki gwo mo e mony'cesh yan mo tani ba ana bala mina ye kata mo wakki/ ana mina wak a'di mo, a'di jin rumki ana ki gwo mo

'peni momis mo? ²⁶'Twam piti a'di yikinki mony'cesh is mo me'dyin mo. Dhali hili shwane/ a'di oki gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dok/e mina yikin jasi mony'cesh is mo yisa, hili si'da/ momis mo be. ²⁷Gwo gwansan kun on ki: Aha/ dok/e mina, ba/ tani uni 'kayi gwo 'kus mo goma jo'c jin jocu/ mo gom is jin yikinkunu mo, me'd gwo jin onu gom to kun ukkunu mo, ki mii gi wakan mo tani ki to kun molu yikin is mo tani mini 'taki 'ko mo be. ²⁸Wakan mo, dhalki ana tana gi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom mmobu'th 'perjkuman bampa/ jin molu yikin is mo dhali wakan dhalki ana cina Arumgimis mo jin lunuwa lun mo jin mishu bu'th mo ki mo jin tukuwa tuk mo dhali ki monko/ is mo. ²⁹Haali/ Arumgimis bana a'di shwa'd ki o'd ki bar bar mo be.

13

Miin To kun Miinu ki 'Bore/ mo 'Borki'da Arumgimis Bwa mo

¹Dhalki mo/en jin en ma wak ka rem 'kup mo tikir di mo. ²Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmo'or mii jin minu ta gu'b bum nal mo goma ris yilkina/ mo, haali/ gom mii gi wakan mo tani kun tiya suski iman'doyu gwo gu'b buni mo ki mii jin molkina uni uni mo be. ³Kayi uni gwansan e mo kun 'kokin eya sijin mo, ma me'd jin nyakkina um 'ko eya sijin nyakki uni mo. Dhali nyakki uni gwansan kun miinu ka jin thus e mo, haali/ um si'da/ nyakki 'ko e bungwar is mo be. ⁴Dhalki mash jin mashu ki mash gana/ mo karu ki montaki bwaman uni 'baar mo dhali dhalki mo gi miinu miimash karu ki jin kogu mo haali/ Arumgimis midi dwall gwo mo gom uni gun ha'k 'pen 'ce'j gwa'th mo dhali up kun ta kumana 'ka mo dhali uni gun mii miinyal mo. ⁵Dhuyi mon'koki/em bum ki 'kus mo 'peni mo jin enuwa

guurush mo dhali kapi um mo ki to jin tana um mo, haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki ush me'd ki sule/ sule/ mo gom um mo walla aha/ mina diki dhal um 'pen mo be. ⁶ Wakan, ana mina kar dhan mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmo/o gwo mo ki:

Tapa a'di ta'da Manwoth pem mo be.

Dhali aha/ mina diki ta ko/is mo.

Ki to gi wakata imina 'kwani mii aha/ mo?

⁷ Kayi imanshu/um bway e mo, uni gwansan kun oki um gwo ma Arumgimis mo dhali nyithi/ adu'd mii mo gom moŋ'koki/em buni mo dhali thokiya thok mo gom moŋgam gwo is buni mo. ⁸ Yesus Kristhos ta a'di ma tili/ mo dhali ji gi shwane/ mo dhali gom ki sule/ sule/ mo, a'di jin diki war mo. ⁹ Dhalku/ ki ta uni kun minu susi per mo ki gwo kun toru kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali kun molu mo naskina/. Haali/ a'di 'boro'd mo ka du minu 'bi'th is ka 'the mo, yisa ki tonte/ mo, a'di jin midi diki ha me'd mo gom uni gun shwaki uni mo. ¹⁰ Ana tana ga gwaŋa/ jin miinuwa basa 'cesh mo, dhali 'peni a'di mo tani uni gun miiki to mo gom gu'b burinye/ mo tani 'konuki dhal bway mo mmoshwa to mo be. ¹¹ Haali/ bungwar is gi to/ e gwansan kun wolkunuwa bas buni kun kalkunu mo e mo jin kogu mo ka gasiis jin ca'd mo gom mii kun 'ciŋhu/ a'di a'cesh mo gom miinthus mo tani uni ci'ŋhkunu ki o'd mo ka piye/ 'peni gu'ba'ku/ mo be. ¹² Wakan Yesus si'da/ 'koshkina is ka nyor mo ka piye/ mo 'peni 'twaŋkala goŋ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di midi dhagam 'kwani ka bas pitin gana/ mo be. ¹³ Wakan, dhalki ana kala ya ka bor mo e a'di ka piye/ mo 'peni gu'ba'ku/ mo, mmokala sor jin minu sor ana gom a'di mo be. ¹⁴ Haali/ mmahan mo tani ana dara gi 'penkuman bampa/ jin ta a'di jin midi di ki sule/ sule/ mo,

hili ana simma 'penkuman bampa/ e mo jin midi pu'du/ mo be. ¹⁵ E a'di mo tani dhalki ana si'da/ tikira 'ko mo mmoçi mo jin miinuwa basa 'cesh mo mmomaŋa Arumgimis mo, a'di jin ta gwo mo kun mini pi 'peni 'twam bana kun ta mamman mo 'peni mo jin nyithu/ gway piti mo be. ¹⁶ Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmopwak to bwa mo a'di jin tana um mo, haali/ ki to gi wakan kun 'ciŋhuwa basa 'cesh mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo be.

¹⁷ Hayi uni gwo e mo uni kun tana shu/ um bway gom um mo dhali 'dapi 'twa/ a 'cesh e uni mo. Haali/ uni 'kon mo mmotima kashiram bum mo me'd 'kwani kun 'kokin mo kun mini mii ci gwo mo. Dhalki uni mii a'di yansan ki bwaŋ 'kunya/ mo, dhali yisa ki bwa kun biŋu ka lungu'b yisa, haali/ a'di midi 'taki diki ta shi/ miim 'boro'd gom umi.

¹⁸ 'Thoyi gom aman mo, haali/ aman misha ki isa duŋ gana/ mo ki aman dhelelkina 'twa/ ma dum bam ki dhelel mo mmo/ o bwa mo mmomii mii kun minu taka tak mo eya ris to 'baar mo be.

¹⁹ Aha/ tirriškina gwo ka daran du kagahara mo ki um mini mii to gwansan mo, ki mii gi wakan mo tani ki aha/ minu 'taki waru/ mii is ka nyar'ko'd mo e um mo ki 'dishe/ mo be.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ Kwani mo dhali Monthe Me'd ki Kwalany mo

²⁰ Shwane/ dhalka Arumgimis gi moŋku'th is, a'di jin guyi Tapa Yesus bana 'peni mowu mo dok/e, a'di jin ta'da Amanhil ka'bal, ka bas gi gwo jin gamu me'd jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ²¹ mmote um ka ris to kun 'boroni 'baar mo ki um mini mii bwam piti mo, mmo/ umkina a'di e um mo a'di jin 'bor a'di bwa mo e bwambori jis/em piti mo, eya Yesus Kristhos mo, e a'di jin

mina monyca icil ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo. Amen.

²² Aha/ yipa 'kup 'kupki um iwak mo. Thonaa/ me'di 'ko'd mo ki gwom pem jin malaskika/ um mo haali/ aha/ 'kwarkina um gwo ki e 'pe'pere/ mo. ²³ Um mini 'taki mish gwo 'ban mo goma kam bana ka Timu^hawuus mo gom 'cuk jin 'cuk^kunu a'di mo. Ki a'di mo tani aha/ mina par um e mo wakki/ a'di midi pu'du/ ki 'dishe/ mo be.

²⁴ Theki aris imanshu/ um bway me'd mo dhali aris uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. Uni gwansan kun pu'dkin mo 'peni Pa Ithaaliya mo hashki um monthe me'd mo be. ²⁵ A'the midi di gom umi 'baar mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma YAKUUB mo

Monthe Me'd mo

¹ AYakuub jin ta cinƙina/ ma Arumgimis mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

E uni kun 'kon ma waki 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni kun cekerƙunu bwa mo.

Monthe me'd mo.

Moŋgam Gwo Is dhali Mo jin Dhunu Is ki Gwa'd mo

² Kari bwaŋ 'kunyga/ mo ma, iwaƙ pem, ki um jemki 'kup ki mompal ki she/ ki she/ mo. ³ Haali/ um mishkin ki mompal gi moŋgam gwo is bum pucurki'd mo mmoƙel sho'k mo be. ⁴ Dhali dhalki mo jin telu sho'k mo 'tu'da/ mo jin pucuru mo ki um mini ta kum 'borgaŋ gana/ mo dhali ta kun thimin mo mmo'koki har toŋ kamu/ mo.

⁵ Waƙki/ jan tal 'den kamu/ 'peni bwam um hara moyuƙ mo tani dhalki a'di doƙo'da Arumgimis mo a'di jin ciki'da ris 'kwani ka duŋ gana/ mo ki dar gi nƙadhum mo dhali a'di minu ci a'di mo be. ⁶ Hili dhalki a'di doƙ a'di ki moŋgam gwo is mo ki dar gi bwa jin shinu 'kup mo haali/ a'di jin shina bwa 'kup mo tani wana e ki yi'den kumma/ jin bir bakal mo jin boru mo dhali jin 'dasha 'tham mo be. ⁷ Haali/ wathi/ caan mido mii diki mii tosh ki a'di mido bu'th toŋ kamu/ 'peni Tapa mo. ⁸ A'di jin 'kona bwa isu/ mo dhali a'di jin gwakalki ya mo e bway piti 'baar mo.

⁹ Hili dhalka kana ha'th'ko'd ki kar mo mmokar 'bam piti ki ca mo e mo jin karu a'di ki ca mo ¹⁰ dhali a'di jin ta pa ki pa mo e mo jin karu a'di ki gwa'd mo haali/ me'd jandi/ ma sho mo tani a'di mido la pe mo be. ¹¹ Haala tente/ sulu'd mo ki mom'ba'th piti jin shi'bili to mo dhali a'di ki kutha sho mo dhali

jandim piti raskin mo dhali jarom piti 'ce'dkunu sho'k mo. Wakan si'da/ wathi/ jin ta pa ki pa mo mido us mo ki jog e bway piti jin ura a'di to isho'k mo be.

Mo jin Paluwa Pal mo

¹² Mom'bor mii gom wathi/ jin 'dimki 'kup mo e mompal mo haali/ ki a'di mishki mompal mo tani a'di mido bu'th toŋ'kup gi mondiki/ e mo a'di jin on ma Arumgimis gwo is gom uni gwansan kun eni a'di mo be. ¹³ Dhalku/ wathiŋ kamu/ ki dhal bway mo ki a'di palu mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ pal ma Arumgimis mo. Haali/ Arumgimis molu pal ki tonthus mo dhali a'di ki is piti si'da/ diki pal jan tal 'de/ mo be. ¹⁴ Hilaris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ palkunu mo ki a'di jin diri'da dir mo dhali cesa bwa en'dap buni mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd mon'dap e ki a'di bwaakunu mo tani a'di dho'thki miinthus mo dhali miinthus ki a'di caki'd mo tani kalki mowu mo be.

¹⁶ Dhalku/ ki ta uni gun hegu e mo ma, iwaƙ pem kun enka/ mo. ¹⁷ Aris tom 'boron gun cinu ki me'd mo kun ta kum 'borgaŋ gana/ mo tani uni 'peni momis mo mmothulu/ mo 'pena Baba gi moŋkush mo. E a'di mo tani mo jin aƙuwa aƙ yisa di'da walla ala piyi'd si'da/ 'peni mo jin tukuwa tu'k mo. ¹⁸ 'Peni bwam pitiŋ gana/ mo tani a'di ki dho'th ana mo ki gwoŋ gana/ mo ki ana mina ta maman kun twa/a/ 'peni mo/uƙ piti mo be.

Gwo jin Ciku dhali Mii Gwo mo

¹⁹ Mishi gwo yan mo ma, um iwaƙ pem kun enka/ mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mer is mo ki jahanne/ mmocik gwo mo dhali ƙori naskina/ mo dhali o gwo mo dhali ƙori naskina/ mo dhali miya nyor mo. ²⁰ Haala nyor jin miina wathi/ mo tani a'di diki ta to jin mii mo ma ƙar/ e goma Arumgimis mo. ²¹ Dhali ki mii

gi wakan mo tani dhuyi aris tony nyogga/ 'pen ka pije/ mo dhali mii kun 'coka'cok kun ishin ka enthus mo dhali bu'thki mo jin dhunu is ki gwa'd mo gwo jin sinu mo a'di jin mishki'da kashiram bum woth mo.

²² Hili tayi imanmii gwo mo ma dhali dhalku/ ki cik gwo jasi 'te/ mo mmohe'k is bum e mo. ²³ Haali/ wakki/ wathin 'de/ jin cik jasi gwo 'te/ mo dhali diki mii a'di mo tani a'di wana e ki wathi/ jin hili jis/ em piti jin dhodhu a'di mo eya hil-jaro/ mo. ²⁴ Haali/ ki a'di hilki is piti mo dhali ya mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki this mohil jin wana a'di kan e mo be. ²⁵ Hili a'di jin tu gwonkan jin cinum 'borganj gana/ mo tani a'di jin ta ji gi kara'da kar ki 'kus mo dhali a'di jin 'dim 'kup mo mmodiki cik jasi gwo 'te/ mo mmothis a'di e mo tani hili mii a'di yan jin miinu mo tani a'di iminu 'bor mii mo e a'di jin miikina a'di mo be.

²⁶ Wakki/ wathin kamu/ kulum gwo ibwa ki a'di ta'da manluj to mo dhali diki 'kalitha le'd piti mo tani hili a'di he'kki'da dum piti e mo, mo jin luja wathi/ yan mo tani a'di ta mii jin miinu ki pe'th mo be. ²⁷ Mo jin luju aluj jin dheleli'd mo dhali jin dinuki shi/ ki mii gi wakan mo ibwambor ma Arumgimis mo dhali Ababa a'di wa cikise/ mo be: mmohil gom uni gun tana thipa/ i e mo dhali uni gun wuna ikath mo e monjo'c bwam buni mo dhali mmokar is pitin gana/ mo ki dar gi monyogga/ mo 'peni mony'cesh mo be.

2

Gwo jin Rumu Apo/ Mii gi Miin-uwa Mii ka Gwar 'De/ mo

¹ Iwak pem, dhalku/ mii ki mii ka gwar 'de/ mo me'd jin bu'thkina um mongam gwo is mo e Tapa Yesus Kristhos bana mo, a'di jin ta Tapa gi monyca mo. ² Haali/ wakki/ wathin kamu/ ta gi 'dolkon to me'd mo dhali hi'th burrinye/ jin bol

tiya e ki 'bor i is mo mmoyayu/ e gu'b gi montul is bum mo tani dhali wathin kamu/ jin hatha'ko'd hi'th burrinyem porkin pu'dki'd mo si'da/ tani ³ dhali um ci a'di jin hithi burrinye/ jin bol tiya e ki 'bor ahirdhe/ mo dhali o gwo mo ki: Ca'bi imahan mo ma gana, dhali um ka yiha/ ki o wathi/ jin hatha'ko'd gwo mo ki: Doshi mmattaan, walla, Ca'bi e sho'k pem mmahan mo ma tani ⁴ 'kona um ki mii to ka kwam bwa wakan e bwam is bum mo dhali ta imandwall gwo gom gwonthus kun kulumkina um ibwa mo 'taa? ⁵ Dhuyi 'ce mo ma, uma wak pem gun enka/ mo. Din ma Arumgimis ki kwany uni gwansan kun hatha'ko'd e mony'cesh mo mmota pa ki pa mo e mongam gwo is mo dhali mmota imankal mal gi bampa/ gi momis jin okina a'di gwo is gom uni gwansan kun eni a'di mo 'taa? ⁶ Hili um this wathi/ jin hatha'ko'd mii mo. A'di diki ta unim pa kun 'cwar umma? A'di diki ta uni gun dir um e mo jin dwallu gwo mo 'taa? ⁷ A'di diki ta uni gun wal gwo sora po/ gway yan ki a'di jin taku mo jin yuku um mo 'taa?

⁸ Wakki/ um ka jin gana/ thimki gwonkan ma malik mo isi me'd Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ki: / E mini en amannyak ca'b pini me'd is pini gana/ mo tani um miin ki 'bore/ mo be. ⁹ Hili wakki/ um mii mii ka gwar 'de/ mo tani um miiki miinthus mo dhali um waka gwonkan jin cinu mo me'd 'kwani gun dhanji gwo mo be. ¹⁰ Haali/ a'di yin jin dhuki gwonkan jin cinu mo ka 'dan'dap mo hili i/ush me'd mo gom jan tal 'de/ mo tani a'di wara'd ki wathi/ jin dina mii i'ba/ mo gom uni 'baar mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin o gwo mo ki: Dhalku/ cal ki mii mii mo ma, a'di si'da/ o gwo dok/e mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma. Wakki/ / e diki

mii miinyɔal mo hili i'kosha 'kosh mo tani / e waran ka mandhaŋ gwonɔkan jin ɔinu mo be. ¹² Wakan oyi um gwo mo dhali miyi to mo wakan me'd uni gwansan gun minu dwall gwo mo 'ko'di gwonɔkan jin dhu'da dhu ki 'kus mo. ¹³ Haali/ gwon dwall a'di dar gi mo jin minu miimii mo e a'di jin diki ɔor momiimii mo. Hili momiimii ta mo jin pinu mii e apo/ gwon dwall mo be.

Monɔam Gwo Is ki Dar gi Mii mo tani A'di Wu'd mo be

¹⁴ Dhali gwo bala nyo/ u kata mo, iwaɔ pem mo, waɔki/ wathi/ o gwo ki a'di ta'd gi monɔam gwo is mo hili idiki mii to mo tani a/mina monɔam gwo is piti ita a'di is ki me'd mo 'taa? ¹⁵ Waɔka kan walla 'bwahan hatha to hi'th 'ko'd mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo tani ¹⁶ dhali jan 'de/ 'peni um o uni gwo mo ki: Iiku/ ki monɔku'th is mo ma, dhali, 'Bathi is ki 'ba'th mo, dhali, 'Tu'di/ mo, ki dar gi to jin ɔina um uni mo mmota mo gom buɔgwar is buni mo tani a/dhali mii yan a'di nyo/ u ki 'bore/ 'taa? ¹⁷ Wakan si'da/ monɔam gwo is ki is piti mo waɔki/ a'di dinuki mii to mo tani a'di wu'd mo be.

¹⁸ Hili wathin 'deŋ kamu/ midii o gwo mo ki: / E tan gi monɔam gwo is mo dhali aha/ tana gi mii mo. ɔor aha/ monɔam gwo is pini ki dar gi miim pini mo ma dhali aha/ ki miim pem mo tani mina ɔor / e monɔam gwo is pem mo be. ¹⁹ / E gami gwo is ka Arungimis ɔal 'de/ mo. / E miin ki 'bore/ mo be. Me'da rum thus kun nyo/on si'da/ gam gwo is mo dhali cuna is ki thunthur mo. ²⁰ / E ona bwa ki to minu ɔora, / e cim pus yan, ki monɔam gwo is ki dar gi mii mo tani a'di ta'da bush 'ko'd mo be. ²¹ Ibrahiim jin ta'da babam bana dinuki kar ki mo ma kar/e ki mii mo ki a'di ɔi ya/m piti ka Is/hak apowa gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo? ²² / E mishin ki monɔam gwo is nyak

ya ki miim piti mo dhali monɔam gwo is a'di thimkunu ki mii mo be. ²³ Dhali Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo thimki gwo jin onu mo ka: Ibrahiim gamki'da Arungimis gwo is mo dhali a'di karu a'di ki mo ma kar/e mo, dhali a'di yuku ka mugu ma Arungimis mo be. ²⁴ / E mishin ki wathi/ a'di karu ka kar/e ki mii mo dhali yisa ki monɔam gwo is a'di 'de/ yisa. ²⁵ Dhali ki mii jin nyaka'd kan mo tani dinuki kara Rahab si'da/ jin mii miinyɔal mo, ki mo ma kar/e ki mii mo me'd jin bu'thkina a'di igumbway mo dhali tu'c uni ki ii ka piye/ ki bwaya kamu/ mowa? ²⁶ Haali/ me'd buɔgwar jin dar gi shi/ in mo tani a'di wuki'd mo, wakan si'da/ monɔam gwo is jin dar gi mii mo tani a'di wuki'd mo be.

3

Ale'd

¹ Um mini mii dhalku/ ki ta aris ka aris mo mmota imanɔor gwo mo, iwaɔ pem, haali/ um mishin ki ana gun ɔora gwo mo tani minu dwall gwo ki miywaɔ jin 'bitha'bi'th ki nyanye/ mo be. ² Haali/ ana 'baar mo tana iman'ciɔh mii ka ris e i'pen mo dhali waɔka cin 'deŋ kamu/ jin diki 'ciɔh mii e i'pen e gwo jin ona a'di mo tani a'di ta wathim 'borgaŋ gana/ mo jin mish 'kali'th buɔgwar isi 'baar mo si'da/. ³ Waɔki/ ana dhuna ɔor 'kali'th e 'twa/ shumarum mo jin mina uni ha ana gwo e mo tani ana susa buɔgwar is buni 'baar mo be. ⁴ Hili gwo goma kur yi'de/ mo ma si'da/, ba uni gun caaca kagahara mo tani dhali borkina 'tham kun 'bitha'bi'th mo tani uni shunu bway ki ushi cwam bum 'pen mo e mo yin jin ta bwa ma manbora kur mo be. ⁵ Wakan ale'd a'di ta ari tom buɔgwar is mo dhali kar 'ba/ ki ca mo gom to gun caaca mo? Bwanyi cwa wa'di caa jin karkunu

mmoshwa ka le'd ga ara kapany o'd mo.

⁶ Dhali ale'd a'di ta o'd mo be. Ale'd a'di ta to gi 'kwaniny'cesh jin diki ta *kar/e* ibwaman tom bungwar is bana mo mmonyoy/ bungwar isi 'baar mo mmoci'th ki o'd 'peni buyem pa jin dhodhuwa dho'th jin dosh 'peni o'd mo dhali jin cidhu ki o'd ki mo/ o'd mo. ⁷ Haali/ aris to gun 'kona sho'k do donjon e ki she/ ki she/ mo tani dhali 'dii dhali to gun paarana 'cesh mo dhali to yi'de/ mo tani uni mishu non 'kup mo mmo'te 'twa/ mo dhali uni nonu 'kup mo mmo'te 'twa/ mo ki wathimpa en'thi/ mo be. ⁸ Hili wathimpa en'thi kamu/ yisa mishuwa le'd non 'kup mo mmo'te 'twa/ mo ki sule/ sule/ jin bir bakal ka yempa/ gom tonthus jin 'tu'du/ mo ka ati'd gi mowu mo be. ⁹ Ki a'di mo tani ana 'bora Tapa mii mo dhali Ababa mo dhali ki a'di mo tani ana jeekina 'kwani mo ana gun ukkunu mo mmowa e ka Arumgimis mo. ¹⁰ 'Peni 'twa/ yan mo tani mom'bor mii pu'dki'd mo dhali monyjee mo. Iwak pem, gwo yansan *ka* ba/ imidi 'taki diki di wakan mo. ¹¹ A/yi'de/ yidhi'thga/ dhali jin *ka/ aka/* du'dun mo 'peni 'twan 'deya? ¹² Cwampu/ midi mish dho'th mama setuuna, iwak pem, walla cwalmana mura'th midi dhodha pu/ 'taa? Wakan si'da/ yi'dem 'bala'thga/ mol war ki yi'de/ jin yidhi'th'd mo be.

Moyuk 'Peni Momis mo

¹³ Kaja a'di iyukayuk mo dhali mish gwo 'ban mo ibwam um mo? Ki miim 'borgam piti mo tani dhalki a'di tor a'di ki miim piti jin kara a'di is ki gwa'd mo ki moyuk mo. ¹⁴ Hili wakki/ um *ka/* ma du ki *ka/* mo mmoshi/ bwa mo dhali ta ham 'kus mo mmo'tula dum bum nycine/ mo tani dhalku/ ki dhu 'ba/ ki ca mo dhali mmota ator mo gom gwonj gana/ mo. ¹⁵ Moyuk yansan

diki waki jin yayi'd ka 'cesh 'peni momis mo hili a'di ta jany 'cesh mo, dar gi to gi shi/in mo, ta ji ma rum thus kun nyo/on mo be. ¹⁶ Haali/ ki mo gi shinu bwa mo dhali mmota ham 'kus mo mmo'tula du mo 'kon mo tani a'di mina mo jin dunjuru mii mo dhali mo jin botu ki miim bulga/ 'baar mo 'ko mo be. ¹⁷ Hili moyuk 'peni momis mo tani ta jin *twa/ a/* jin dheleli'd mo, yan'ko'd mmota gi monku'th is mo dhali mmo'thup e mo dhali mmoka'd bwa mo dhali mmo'tu'd ki momimii mo dhali ki maman gana/ mo dhali mmodar gi mii ma gwar 'de/ mo walla mmodar ki washila/ mo be. ¹⁸ Dhali maman gi mo ma *kar/e* mo tani a'di sinu ki monku'th is mo ki uni gwansan kun dhukina dhu ki monku'th is mo be.

4

Mmo'koki Ta Mugu gi 'Kwaniny'cesh mo

¹ 'Peni mana yayin ma nyor mo dhali 'peni mana askina um ibwam um mo? A'di diki ta en'dap bum 'taa? kun askin e tom bungwar is bum mo? ² Um 'kona gwo ibwa mo tani dhali um 'koki gam a'di mo. Wakan um ki 'kosha 'kosh mo. Dhali um 'thotha bwa mo tani dhali um mol a'di bu'th mo. Wakan um askin mo dhali gama nyor mo. Um 'koki gam to mo haali/ um 'koki dot to mo be. ³ Um dotki to mo tani dhali um 'koki bu'th a'di mo haali/ um dotki to ki dot thus mo mmo'baar a'di jin 'dapa um e mo be. ⁴ Um 'kwaniny cal, 'kona um ki mish mo mo ki mmonyak to mii ki 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta 'kup ka Arumgimis mo? Haali/ a'di wakan mo tani a'di yin jin ona bwa ki ta mugu gi 'kwaniny'cesh mo tani kar is piti mo mmota 'kup ka Arumgimis mo be. ⁵ Walla a/ tosha um ki Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo o gwo ka wuny is mo mmo/ o gwo mo ki: A'di jin shwana dhapana nyor apo/ shi/

in jin kara a'di mo mmoça'b e ana mo? ⁶ Hili a'di ciki'da 'the ki nyanye/ mo be. Dhali wakan a'di o gwo mo ki: Arungimis ceshki mo mo gom uni gun dhu 'ba/ ki ca mo hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be. ⁷ Ci is bum wakan ka Arungimis mo ma. Roçi tapa ma ruma 'cesh mo ma dhali a'di midi gus mo 'peni um mo be. ⁸ Dishu Arungimis is mo ma dhali a'di midi 'dish um is mo be. Lami me'd bum mo ma, um 'kwani kun ta imanmii miinthus mo dhali dheleli adum bum mo ma, um 'kwani kun 'kona bwa ka susu/ mo. ⁹ Tayi buyem pa mo ma dhali koyi mo dhali ki konyjabu'th mo. Dhalki mompe'th bum wara'd ki moŋko mo dhali dhalki bwanj 'kunyud bum wara'd ki mondit bwa mo. ¹⁰ Dhuyi is bum ki gwa'd mo ibwambori Tapa Arungimis mo ma dhali a'di midi dhu um ki ca mo be.

Mmodwalla Kan Gwo mo

¹¹ Dhalku/ gwonthus ki o ka rem 'kup mo ma, iwak pem. Haali/ a'di jin oki gwonthus apowa kam piti mo walla dwalla kam piti gwo mo tani a'di oki gwo apo/ gwonkan jin cinu mo dhali dwall gwonkan jin cinu gwo mo. Hili wakki/ / e ki dwall gwonkan jin cinu gwo mo tani / e tana manmii gwonkan jin cinu mo yisa hili / e tana mandwall gwo mo be. ¹² Amançi gwonkan jin cinu mo tani di'd 'de/ mo dhali amandwall gwo di'd 'de/ si'da/ mo, a'di jin mishi'da mish woḥ mo dhali mmo'ce'da/ 'ce'd sho'k mo. Hili ki / e ja dwallkina mannyak ç'a'b pini gwo mo?

Dhalku/ 'Baki 'Theki Mis goma 'Thamo/ mo

¹³ Iiyu/ shwane/ mo ma, um uni gun o gwo mo ki: Shwane/ walla ka'thamo/ ana mina ii mo e mo ciki/ dhali ciki/ e bampa/ mo dhali 'baar yil mo imun mo dhali yol to mo dhali gam nyunycina/ mo. ¹⁴ Hili

um 'koki mish to gun mini mii ka'thamo/ mo. Moŋ'koki/em bum wakata mo? Haali/ um tana wulpe/ kun piyin ki ari mo mo dhali la pi mo be. ¹⁵ Gom kan ka ba/ gun o gwo mo ki: Wakki/ Tapa ona bwa mo tani ana mina 'ko ki e mo dhali ana ki mii to yansan mo walla to çaan mo. ¹⁶ A'di ta a'di, um dhuki 'bam bum ki gwo jin baha um mo. Aris mo jin dhunu is ki ca mo tani uni ta tonthus mo. ¹⁷ A'di yin jin mish jim 'boro'd mo mmomii mo dhali diki mii a'di mo tani gom a'di mo a'di ita miinthus mo be.

5

Gwo jin Rumu gom Uni gun Ta Pa ki Pa mo

¹ Iiyu/ shwane/ um gun ta pa ki pa mo mmoko mo dhali mmowol cuuwa/ mo gom monto'c bwa gun pu'dkina po/ um mo. ² Tom bum kun tana um pa ki pa mo tani pu/kin mo dhali burrinyem bum shwan ma dhurany mo. ³ Dolkon ganam bum dhali 'dolkon kush bum wu gure/ mo dhali gurem buni kun wuna uni mo tani mini ta gwontor apo/ um mo dhali a'di midi shwa bunjwar is bum mo me'd o'd mo be. Um tul to gun ish kumma/ is mo goma cim kun 'koni 'ko'd mo be. ⁴ Hili to gi gama uni gun miina tu'c mo, uni gun 'cithi/ to mo e bwam buntom bum mo kun бага um ka wun mo tani gwokin kagahara mo. Dhali ko jin gwona iman'cith to mo tani a'di jidhirki'd mo e bwany'ce gi Tapa Arungimis gi momis mo be. ⁵ Um 'koni mony'cesh ki 'kom bum mo dhali ki bwam bum mo. Um mo-motkina dum bum mo eya tee jin 'cithu/ to 'kus mo. ⁶ Um ta iman-waka wak mo. Um 'koshki wathinj kar/e jwa mo. A'di diki roç um mo be.

'Kuci Bwa mo dhali Mo jin Paluwa Pal mo

⁷ 'Kuçi bwa mo ma ki 'kari'th wakan, iwak pem, ntaga cim jin mina Tapa pu'du/ mo. Hili mo mo ma, amankor to çorki maman to jin tana aane/ e mony'cesh mo mmo'kuça a'di bwa mo ki 'kari'th apo/ a'di ntagi a'di bu'thki'da sho'k jin twa/a/ dhala sho'k jin 'ko'd mo be. ⁸ Um si'da/ 'kuçi bwa mo ma ki 'kari'th mo dhali tela dum bum sho'k mo gom ya gi mina Tapa pu'du/ e me'd hila/ mo. ⁹ Dhalku/ ki miyya gumgum mo, iwak pem, apo/ ka rem 'kup mo ma, ki um minu 'koki dwall gwo mo. Hili mo mo ma, amandwall gwo a'di doshki'da po/ campur mo be. ¹⁰ Me'd gi she/mm gi isa nyor mo dhali bwa jin 'kuçu mo ki 'kari'th mo tani iwak pem, budhi imanci gwo ma Arungimis mo, uni gun çiki gwo gom gway gi Tapa Arungimis mo. ¹¹ Hili mo mo ma, ana yuça uni gwansan ki ku gi 'bora bwa mo, uni gun 'kokunu mo mmo'tel sho'k mo. Um çikki gwo mo goma Ayuub telki sho'k mo dhali um parki 'pemen jin di'di bwan Tapa e mo, bahili Tapa Arungimis a'di jin hilki'da hil mo dhali mmomiimii mo be.

¹² Hili apowa ris to 'baar mo tani iwak pem, dhalku/ ki o gwo is mmothul me'd mo walla gom momis mo walla gom mony'cesh mo walla ma e gwo jin onu isa tiya mo, hili dhalka nyem bum ta'da nye mo dhali hili dhalka yisam bum ta'da yisa mo, ki um mini 'koki ta'k mo e miiwak mo be.

¹³ A/ wathin kamu/ ibwam um 'kosha is ka nyor mo 'taa? Dhalki a'di 'tho'd mo. Dhali a/ wathin kamu/ di'd jin 'bora bwa mo 'taa? Dhalki a'di yuk gway gi moman mo. ¹⁴ A/ wathin kamu/ ibwam um 'ba'thki'd mo 'taa? Dhalki a'di yuk 'kwani gwanyjaka/ ma kaniisa mo dhali dhalki uni 'thon mo gom a'di mo dhali wol a'di ayini 'kup ki gway gi Tapa mo ¹⁵ dhali ki mon'tho gi morngam gwo is mo tani

a'di midi woth wathi/ jin 'batha'd mo dhali Tapa a'di midi cu a'di mis mo dhali wakki/ a'di miiki miinthus mo tani a'di minu gwam mo be. ¹⁶ Dhali ki mii gi wakan mo tani piyi gwo miinthus bum ka rem 'kup mo ma dhali 'thoyi ka rem 'kup mo ma, ki um minu waç mo be. Haali/ mon'tho gi wathin kar/ e mo tani ta gi mom'bi'th e a'di mmowagas mo be. ¹⁷ Iliyya a'di ta wathi/ jin nyaka e 'dap ki ana mo dhali a'di 'thoki'd ka daran du mo jin min ma shoki diki he'th mo, dhali ki yili kwara mo tani dhali ka appe 'kona 'kupi pe'de/ mo tani asho'k diki he'th apo/ mony'cesh mo be. ¹⁸ Dhali yan'ko'd a'di 'thoki'd mo dok/ e dhali momis çiki'da sho'k mo dhali mony'cesh dho'thki maman tom piti mo be.

¹⁹ Iwak pem, wakki/ jan tal 'denj kamu/ 'peni bwam um dhereski'd mo 'peni gwon gana/ mo tani dhali jamu/ ki sus a'di ka nyan'ko'd mo tani ²⁰ dhalki a'di mishi'd ki a'di yin jin susu'da manmii miinthus ka nyan'ko'd 'peni bway dheres piti mo tani midi woth a'di akashiram piti 'peni mowu mo dhali midi kuma ma'diny miinthus 'kup mo be.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma BUṬERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuṭerus, a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kriṣṭhos mo.

E uni gun 'kokin mo e bwaman 'kwanin tiya mo kun ceḡerkunu bwa mo e Pam Buntus mo dhali e Paṅ Galathiyya mo dhali e Paṅ Kabbadukiyya mo dhali e Pa Asiyya mo dhali e Pam Biṭhiniyya mo ² uni kun kwanykunu mo dhali kun 'kawurkin ma Arungimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhagamkunu mo ki Shi/in mo gom gwo jin hana uni e mo eya Yesus Kriṣṭhos mo dhali goma bas piti jin kukuski'd mo.

Dhalka 'the dhali moṅku'th is minu mar is gom um mo.

Mo ma 'Teṅ Kape/ jin Di ki E mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arungimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesus Kriṣṭhos bana mo. Ka dhan momiimiim piti mo tani ana 'kokunu mo mmodho'th mo dok/ e e mo ma 'teṅ kape/ jin di ki e mo ki mompi ma Yesus Kriṣṭhos 'peni mowu mo, ⁴ dhali e mo mal jin budhu mo a'di jin moli pu/ mo, dhali jin dinuki shi/ ki mii mo, dhali jin midi diki us mo ki jog mo, dhali jin karkunu mo gom um mo e momis mo. ⁵ Um gun jinu ki mom'bi'th ma Arungimis mo ki mo ki moṅgam gwo is ki bway mowoth mo, a'di jin thosonkunu mo mmoṭor eya tente/ ka tee jin 'ko'd mo. ⁶ E mii yansan mo tani 'kunyi um bwa mo ma, ba shwane/ ki ari mo yansan mo tani um mina isi 'kosh ka nyor mo ki mompal ki she/ ki she/ mo. ⁷ Wakan ki moṅgam gwo is bum gana/ mo, jin ta yintho/ ki yintho/ mo mmobol 'dolkon gana/ e mo, a'di, ba a'di

jin mishi pu/ mo tani a'di nyo/u ki mo/o'd mo tani minu 'taki gam mo mmoḡi momaṅ mo dhali monyca mo dhali montak mo e mony'cee jin minu 'ceeya Yesus Kriṣṭhos mo be. ⁸ Ki dar gi mmopar a'di e mo tani um enki a'di mo. Ba um bala kun 'koki par a'di e mo shwane/ mo tani um gamki gwo is e a'di mo dhali 'kunykina bwa mo ki gwo jin molu bah mo dhali jin eka/ ek mo. ⁹ Me'd gwo jin thimkunu mo gom moṅgam gwo is bum mo tani um bu'thki bway mowoth bum goma kaṣhram bum mo be.

¹⁰ Imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ kun oki gwo kun onu is mo goma 'the yan mo jin midi ta jim bum mo tani uni simmki mii e mo dhali doṭa/ doṭ mo gom bway mowoth yansan mo be. ¹¹ Uni doṭkina doṭ mo goma ci en'thiṅ kamu/ mo walla mo mo jin ṭorkina Shi/ in ma Kriṣṭhos jin di'd e uni mo me'd jin ṭorkunu gwo nṭwa/ a/ mo gom isa nyor ma Kriṣṭhos mo dhali monyca jin midi di ṅ'ko'd mo be. ¹² A'di ṭorkunu uni eya tente/ mo ki uni 'koki mii to mo gom is buni mo, hili gom um mo, eya ris to gun baḡkunu um shwane/ mo ki uni gwansan kun ta imanci gwom 'boro'd e um mo ki Shi/in Dhelelad-helel mo, a'di jin hashkunu 'peni momis mo, uni kun ta to jin 'koshkina iman'doyu gwo te/ mo mmopar e mo be.

Ayuk jin Yuḡu mo Mmo'ko 'Ko jin Kogu mo

¹³ Wakan deḡi adum bum mo dhali kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali dhuyi a'teṅ kapem bum ki mon'tu'd mo apowa 'the mo, a'di jin pu'dki'di um mo 'peni mony'cee jin 'ceekunuwa Yesus Kriṣṭhos mo be. ¹⁴ Me'd uḡi gun ha gwo e mo tani dhalku/ mii ki tash mo mmodhu e ki 'thir 'thir mo me'd jin miikina um 'thissa/ e miin dhamom pus bum mo. ¹⁵ Hili me'd jin tana a'di jin yuki um, a'di jin

ƙogu mo tani tayi um uni gun ƙogu mo ki is bum mo eya ris miim bum kun nyoŋa um is mo. ¹⁶ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Um mini mii ta kun ƙogu mo haali/ aha/ tana a'di jin ƙogu mo be. ¹⁷ Wakki/ um mini yuka yuk apowa Baba mo, a'di jin dwallki 'kwani gwo ka 'dete/ 'dete/ ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo isi ki miim buni kun miina uni mo tani nyoŋi is bum ki moŋko/ is mo ka teem bumi 'baar mo jin 'kona um mo e bwan 'kwanin tiya mo. ¹⁸ Um mishki mo ki um wankunu 'ba/ mo 'peni miim pe'th kun luku 'peni ibabam bum mo tani yisa ki to kun mini pu/ mo me'd 'dolkon kush mo walla 'dolkon gana/ mo, ¹⁹ hili um wankunu 'ba/ mo ka bas ma *Kristhos* jin ta yintho/ mo me'd ji gi ari ka'bal jin dar gi thalkin mo dhali jin ta jim 'borgaŋ gana/ mo. ²⁰ A'di 'kawurkunu ntwā/ a/ mo ki mony'cesh yan 'konuki ka'b mo, hili a'di torkunu eya tente/ e 'ko'd mo gom mo gi gway bum mo be. ²¹ E a'di mo tani um takin gi mo jin wunuwa Arungimis jwa i is mo, a'di jin cuki a'di mis 'peni mowu mo, dhali ci a'di monyca mo, wakan ki moŋgam gwo is bum mo dhali mo ma 'teŋ kapem bum mo mini 'ko eya Arungimis mo be.

²² Mmodhelelkina um aƙashiram bum mo ki gwom bum jin hana um e mo e gwoŋ gana/ mo gom washila/ jin piyi'd e um mo e mo/ en mo gom iwak mo, mmo/ enkina uma en mo ki bwan dara'd mo 'pena duŋ gana/ mo. ²³ Um dho'thkunu mo dok/e ki dho'th this mo, yisa 'peni emen to jin midi pu/ mowa, hili 'peni emen to jin midi mol pu/ mo, e a'di jin ta gwo ma Arungimis jin di'd ki e mo dhali jin midi di ki sule/ mo. ²⁴ Haali/ Aris shuman isi 'baar mo uni wana e ka sho mo.

Dhala ris jarom buni mo tani uni wana e ki jandi/ ma sho mo. Asho ku'thkin mo dhali jandim buni raskin mo

²⁵ hili gwo gi Tapa mo tani a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

Gwo yansan a'di ta gwom 'boro'd mo, a'di jin cikunu um mo be.

2

Wosh jin Di ki E mo jin Ta'da Duntula/ mo dhali Kal jin Kogu mo

¹ Wakan dhuyi aris mii kun dupuwa dupi e 'pen ka pije/ mo dhali arisa mak mo dhali mii kun ta washila/ mo dhali miin dhapan mo dhali arisa thu'th 'pen kun thudhu mo. ² Me'd usha ŋam 'pereny kun daka dhodhu mo tani oyi bwa mo goma ko mo jin ta to gi shi/in jin dheleli'd mo. Ki a'di mo tani um mini ca mo e bway gi mowoth mo. ³ Haali/ um nyokki bwanƙush gi Tapa mo be.

⁴ Iiyu/ i a'di mo, a'di jin ta wosh yin jin di ki e mo, a'di jin wakƙina 'kwani mo, hili e jis/ e ma Arungimis mo tani a'di kwanykunu mo dhali a'di ta yintho/ ki yintho/ mo. ⁵ Dhali me'd wosh kun 'ko ki e mo tani tayi um ki is bum kun minu nyan mo mmota gu'b gi to gi shi/in mo, mmota uni gun mii mii ma gasiis kun ƙogu mo, mmoci to kun 'ciŋhu/ 'kus mo kun ta gi shi/in mo kun mishu bu'th ka Arungimis eya *Yesus Kristhos* mo be. ⁶ Haali/ a'di telki'd mo e Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ 'thikina aSi-hyuun wosh mo, a'di jin ta wosh 'penabi jin kwanyu mo dhali jin ta yintho/ mo.

Dhali a'di jin gam gwo is e a'di mo tani minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo be.

⁷ Wakan e um mo um gun gamki gwo is mo tani a'di ta yintho/ mo, dhali hili gom uni gwansan kun 'koki gam gwo is mo tani:

Wosh gana/ yansan jin wakƙina imannyan gu'b mo tani a'di warki'd ka dhana 'kan'kup wosh gi 'penabi mo,

8 dhali
 Wosh jin midi dhu 'kwani mmokol
 mo,
 dhali wosh jin midi dhu uni
 mmota'k mo,
 haali/ uni golkunu mo haali/
 uni 'koki ha gwo e mo me'd jin
 'kawurkunu uni mo mmomii mo.
 9 Hili um ta emen kun
 kwanykunu mo dhali imanmii mii
 ma gasiis jin waki ji ma malik
 mo, dhali um ta kal gi 'kwani kun
 kogu mo, dhali um ta 'kwani ma
 Arumgimis ki is pitinj gana/ mo, ki
 um mini bah eya tente/ mo miim
 'borgam piti mo, a'di jin yukki um
 mo 'peni bwam mondhurumi'd
 mo e mojkush piti jin ta momer
 mo. 10 Ntwa/a/ mo tani um 'koki
 ta 'kwani mo, hili shwane/ um ta
 'kwani ma Arumgimis mo. Ntwa/
 a/ mo tani um 'koki bu'th mo jin
 miinu mii mo, hili shwane/ um
 bu'thki momiimii mo be.

*'Koyi Me'd Imanmii To goma
Arumgimis mo*

11 Um gun enu mo, aha/ yuka
 um mo me'd 'kwani kun 'kon ka
 piye/ mo 'peni bampaŋ kamu/ mo
 dhali me'd uni kun 'kon e bwaman
 'kwanin tiya mo, mmoga/ mii kun
 dhunu e ki 'thir 'thir mo gi shuman
 is mo jin ta to jin aski'da asa powa
 kashiram bum mo. 12 Hali miim
 'borga/ mo mmonyon is mo e bwa-
 man 'kwani kun 'koki ta 'Kwani
 Yahuuda/ mo, wakan wakki/ uni
 mini 'taki o gwo apo/ um mo me'd
 imanthu'th to mii mo tani uni mini
 'taki par miim 'borgam bum e mo
 dhali kara Arumgimis ki ca mo eya
 tee gi mowoth mo be.

13 'Dapi 'twa/ mo gom gway gi
 Tapa mo eya ris mii kun telkina
 'kwani en'thi/ 'pen mo gom 'kom
 buni mo, wakki/ a'di midi ta malik
 mo jin ta tapa apo/ tiyan tiya mo
 14 walla imudhiir mo kun hashu ki
 a'di mo mmoci uni gwansana jisa
 mo kun thu'th to mii mo dhali maŋ
 uni gwansan kun miin ki 'bore/ mo.
 15 Haali/ a'di ta bwa ma Arumgimis

mo ki um ki miim 'borgam bum
 mo kun miina um mo tani mini
 mu'th 'twa/ gi 'kwanim pali/ mo
 dhali miim pus buni mo. 16 Tayi
 'kwani kun 'kon ki 'kus mo, hili
 ki dar gi mii jin mina umi bu'th
 mom bum jin 'kona um ki 'kus mo
 mmota mii jin dik mii gun miina
 um kun ta thus mo. Hili 'koyi
 me'd uni kun ta imanmii to goma
 Arumgimis mo. 17 Taŋi aris 'kwani
 'baar mo. Eni iwak bumi 'baar mo.
 Koki Arumgimis mo. Taŋi imalik
 mo.

*She/ mm Mii ma Kristhos jin
'Kosha Is A'di ka Nyor mo*

18 Imanmii towa, 'dapi 'twa/ mo
 e tapam bum mo ka ris montak
 mo, hili yisa jasi e uni gun mii
 mii ki bwanjkush mo dhali mii ma
 'thup e mo, hili si'da/ e uni gun
 'cwarlina 'cwar mo be. 19 Haali/
 wathi/ a'di tesu mo wakki/ a'di ta'd
 gi 'twa/ ma du 'kup ka Arumgimis
 mo mmo'dim 'kup mo e isa nyor
 mo me'd jin tana a'di isa nyor jin
 diki ta kar/ e mo. 20 Haali/ to jin
 gama um a'di ta'da taye, wakki/
 um ki thu'th to mii mo dhali gam
 mondor mo gom a'di mo tani dhali
 um mini bu'th a'di ki bwa jin 'kuçu
 ki 'kari'th mowa? Hili wakki/ um
 ki mii miim 'boron mo dhali 'kosh
 is ka nyor mo gom a'di mo tani
 um bu'thki a'di ki bwa jin 'kuçu
 ki 'kari'th mo dhali um tan gi mo
 jin tes ma Arumgimis um mo be.
 21 Haali/ gom a'di yan mo tani um
 yukunu mo, haala Kristhos si'da/
 'koshu is ka nyor mo gom um mo,
 mmodhalkina a'di um she/mm piti
 mo ki um mini 'taki baŋha cuŋ piti
 mo be. 22 A'di diki mii miinthusu
 'den kamu/ mo. Dhali gwo maŋa
 'den kamu/ si'da/ dinuki gam 'pena
 le'd piti mo be. 23 Ki a'di sorkunu
 mo tani a'di diki raka sori bway
 mo. Ki a'di 'koshkina is ka nyor mo
 tani a'di diki shwaa 'cesh ki sho'k
 mo. Hili a'di gamki a'di gwo is mo,
 a'di jin ta'da mandwall gwo mo jin

ta'da *kar/ e* mo. ²⁴ A'di a'di ki is piti *kalki* miinthus bana e is piti mo apo/ cwa mo, ki ana mina 'taki wu miinthus mo dhali 'ko ki e mo e mo ma *kar/ e* mo. Ki jamam piti jin dorkunu a'di mo tani um waçkunu mo be. ²⁵ Haali/ um iikini per mo me'd *ka'bal* mo, hili shwane/ um *doçkin* ka nyan'ko'd mo eya Manhil *Ka'bal* mo dhali Amanjiya *qashiram* bum mo be.

3

Shush Mii jin Miina Up kun Mashu mo dhali Ikath mo

¹ Wakan si'da/ um upa, 'dapi 'twa/ mo e *ikathim* bum mo, wakan ki kun tiya mo, ba kun tiya yisa ha gwo eya, uni minu 'taki gama du is ki dar gi gwo mo goma nyoŋ is gi i/ ashim buni mo ² ki uni mini par miim bum jin *tu*ka uma *tu'k* is e mo dhali miin *dhelelga/ mo gom* mii kun nyoŋuwa nyoŋ mo. ³ Hili *dhalku/ ki dhal* miim bum mmota ji ma por ma piye/ mo gom tom bum kun hidha um i is mo ka mur jin to'du mo, dhali mmonyŋ 'dolkon gana/ mo dhali hi'th *burrinyem po/ mo*, ⁴ Dhali hili *dhalki a'di ta'da* ciŋ kamu/ jin bagu mo jin ta'da du mo ki wosh dhel jin moli pu/ mo jin ta shi/in jin 'thupa e mo dhali jin di'd ki shwam mo, a'di jin ta yintho/ ki yintho/ mo e *bwambori jis/ e ma Arungimis* mo. ⁵ Wakan 'thissa/ up kun *dhelelin* mo, uni kun tan ga 'tej kape/ eya *Arungimis* mo tani nyoŋki is buni mo dhali 'dap 'twa/ mo e gwo gi *ikathim* buni mo, ⁶ me'da Saarah mmohakina a'di gwo ma Ibrahim e mo dhali yuk a'di ki tapa mo. Dhali um shwane/ mo ta uçi ma yim mo waçki/ um mini mii mii ki 'bore/ mo dhali mmodiki dhal toŋ kamu/ bway mo mmodee um is mo be.

⁷ Wakan si'da/ um *gwaṭha*, 'koyi ki isi 'kom pa mo *nyakki* up bum mo, mmoçi montak goma 'bom mo me'd jin 'ka'da isa yim mo ki buŋgwar ma yim mo, haali/ um

nyakki mal buthi mon'de/ mo ka 'the ki mondiki/ e mo, ki mii gi wakan mo tani ka 'thom bum kun 'thona um mo tani minu 'koki 'taki non 'kum mo be.

'Koshi Is ka Nyor ma gom Gway Mii ma Kar/ e mo

⁸ Kwalany 'te/ be. Aris umi 'baar mo, tayi gi mo jin gamu gwo me'd e shi/in mo, dhali *koci* e mo, dhali eni iwaç bum mo, dhali tayi ka duŋ 'ka'dga/ mo dhali bwa kun dhunu ki gwa'd mo. ⁹ Dhalku/ ki *raç* tonthusi bway mo gom tonthus mo walla dhalka sor ki *raçi* bway mo goma sor jin soru mo. Hili apo/ mii yan ki *ça'ckon* mo tani 'boriya 'bor mii mo haali/ gom mii yan mo tani um yukunu mo ki um mini 'taki bu'th mo jin 'boruwa 'bor mii mo be. ¹⁰ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin midi 'taki en mondiki/ e mo dhali par ateem 'borga/ e mo tani *dhalki a'di noni'da le'd* piti 'peni tonthus mo dhali 'twam piti 'peni mo jin onu gwo ma maç mo.

¹¹ Dhalki a'di *tu'kki'd* mo 'peni tonthus mo dhali mii miim 'boro'd mo dhali *dhalki a'di simm monku'th* is e mo dhali ur a'di *isho'k* mo.

¹² Haali/ e gi Tapa a'di di'd apo/ uni gun mii miin*kar/ e* mo dhali 'cem piti *ka'dkina* a'di mo gom mon'thom buni mo be. Hili bwam/ e gi Tapa diki'da po/ uni gun miiki tonthus mo.

¹³ Dhali kaja di'di mmoshi/ um mo waçki/ um shwana miin gana/ anyor ki *thith* mo? ¹⁴ Hili isi kani waçki/ um 'kosha is ka nyor mo gom gway gi mii ma *kar/ e* mo tani um minu 'bor mii mo be. Dhalku/ uni ki *ko/ mo* walla dhalka du ki mur mo, ¹⁵ hili eya dum bum mo tani *tuçi aKristhos* me'd Tapa mo. Isa yempa/ mo tani um mini thoson is mo mmota iman'ce'd gwo she/ mo gom ma gom 'kwani gunn kun

yukki um mo mmoçi gwo goma 'teŋ kape/ jin di'd e um mo, hili miiyi a'di ka du jin 'thupu e mo dhali ka tuŋ jin tuŋu/ mo. ¹⁶ Dhali dhuyi 'twa/ ma dum bum ki dhelel dhelel mo, wakan wakki/ um minu 'taki sor mo tani uni gwansan kun sorki um mo goma nyon bum jin nyonja um is ki 'bore/ mo eya Kristhos mo tani uni minu dhu ki mo ma 'the is mo be. ¹⁷ Haali/ a'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo mmo'kosh is ka nyor mo gom miin gana/ mo wakki/ a'di midi 'taki ta bwa ma Arumgimis mo mmobol mii jin thudhu mii e mo. ¹⁸ Haala Kristhos a'di wuki'd mo si'da/ gom miinthus mo me'd 'de/ mo gom 'kwani 'baar mo, a'di jin ta'da kar/e mo wuki'd mo gom uni kun 'koki ta kar/e mo, ki a'di midi 'taki sus ana eya Arumgimis mo. A'di karkunu mo mmowu mo ki bungwar is gi shuman is mo, hili a'di karkunu ki e mo e shi/ in mo. ¹⁹ E a'di jin yakina a'di mo dhali ci gwo e shi/ in kun 'kon eya sijin mo, ²⁰ uni gun 'koki ha gwo e 'thissa/ mo, me'd jin 'kuçkin ma Arumgimis bwa ki 'kari'th mo mmocora cor ka tee ma Nuuh mo, me'd jin dikina a'di mmonyana dhana kur mo, a'di jin 'kokina 'kwani ki daka/ icine/ mo, uni gun 'koni jasi pekwara mo, uni a'di itakunu is ki me'd 'peni yi'de/ mo be. ²¹ Mo ma cuç jin cuçu/ jin 'dapa'd ki gwo yan mo tani a'di wothki um shwane/ mo, yisa me'd mii jin kalkunuwa dihar ka pije/ 'peni bungwar is mo, hili me'd isi 'kup jin yipkunu eya Arumgimis mo gom 'twa/ ma dun dhelelga/ mo ki mompi ma Yesus Kristhos mo, ²² a'di jin ciçki bway momis mo dhali a'di jin diki'd ka bim poros ma Arumgimis mo nyakki aris iman'doyu gwo mo dhali ki moshirr mo dhali mom'bi'th kun 'dapki 'twa/ ki a'di mo be.

4

Imandhuwa 'The ma Arumgimis Gana/ mo

¹ Haali/ me'd mii gi wakan mo tani aKristhos 'koshkina is ka nyor e shuman is mo tani thosoni is bum mo ki gwon 'de/ mo mmokulumu bwa mo, haali/ a'diyin jin 'kosha is ka nyor mo e shuman is mo tani a'di dakki miinthus mii mo, ² wakan mmo'ko mo gom mo jin boço'd mo naskina/ e shuman is mo yisa mmodok/ e dhu e ki 'thir 'thir ki e gi 'kwani en'thi/ mo, hili ki bwa ma Arumgimis mo be. ³ Hili dhalka tee yin jin yaki'd ki jim pe mo 'kosh jwa mo mmomii me'd mii kun miikina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmo'kokina uni e mii kun 'kanuwa kanthi/ mo dhali e mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo dhali e mii kun waluwa wal e moŋ'kupa su mo, dhali mmomii ki ra'b mo e mo ma su mo dhali e mii kun luju tompinycon mo kun 'kona gwonkan ki dhal bway mo. ⁴ Uni wunyu/ is shwane/ mo ki um 'koki gam mii me'd ki uni mo e miin 'de/ jin 'baara uni mo ki 'twa/ mo e mii gun miina uni ki ra'b mo, dhali uni sorki um mo. ⁵ Hili uni mini ci gwo e a'di mo, a'di jin thosonki is mo mmodwall gwo mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo be. ⁶ Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di cinu gwom 'borga/ yan mo isi kani gom uni gun wukin mo, ba ki uni dwallkunu gwo mo e shuman is mo me'd 'kwani mo tani uni mini 'taki 'ko ki e mo e shi/ in mo me'da Arumgimis mo be.

⁷ Pemen ma ris to gwansani 'baar mo tani pu'dkin hila/ mo be. Wakan dhuyi adum bum ki 'bore/ mo dhali kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo goma 'thom bum jin mina umi 'tho mo. ⁸ Apowa ris mii gwansani 'baar mo tani buthi/ mii ki ri'd mo mmo/ ena en ka rem 'kup mo jin diki ush me'd mo, haali/ mo/en a'di kumki'da ris miinthus kun dhukunu ka makampo/

'twa/a 'cesh mo. ⁹ Boṭi ki mii jin minu ta gu'b bum ṅal mo ki dar ga gumgum ka rem 'kup mo. ¹⁰ Me'd 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo kun bu'thki to kun cinu ki me'd mo tani bu'thki a'di mo mmomii to mo gom tiya ka rem 'kup mo me'd imandhuwa 'the ma Arungimis ki she/ ki she/ mo kun ta kum 'boron mo. ¹¹ A'diyin jin oki gwo mo tani me'd a'din 'de/ yin jin bakki gwoṅkan ma Arungimis mo. Dhali a'diyin jin mii to e mo jin miinu to mo tani me'd a'din 'de/ yin jin mii to mo ki mom'bi'th jin thip ma Arungimisa thip mo. Ki mii gi wakan mo tani eya ris to 'baar mo Arungimis minu kar ki ca mo eya Yesuṣ Kriṣṭhoṣ mo be. E a'di mo tani monyca ciḷa a'di mo dhali mo jin tanu tapa mo gom 'pemen ki sule/ dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Mojin 'Koshu Is ka Nyor mo Me'd Uni kun Ta Uni ma Kriṣṭhoṣ Gana/ mo

¹² Um gun enu mo, dhalku/ ki ta ku gun minu wuny is mo e mii kun 'batha'ba'th mo me'd o'd mo jin pu'dki'da po/ um mo mmony/ um mo, me'd toṅ kamu/ jin molu mo jin mii um mo be. ¹³ 'Kunyi bwa mo isi me'd jin pwakkina um isa nyor ma Kriṣṭhoṣ mo tani ki um si'da/ mina bwa 'taki 'kuny mo dhali 'bor mo, ki monycam piti minu ṭor eya tente/ mo be. ¹⁴ Waḷki/ um waḷu mo gom gway ma Kriṣṭhoṣ mo tani um 'borkunu mii mo, haali/ Shi/in gi monyca mo dhali ji ma Arungimis ca'bki'da po/ um mo be. ¹⁵ Hili dhalku/ ki dhal jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni bwam um mo mmo'kosh is ka nyor mo me'd a'di jin 'koshki'da mee mo, walla me'd a'di jin kwalki'da 'di/ mo walla me'd a'di jin thu'th to mii mo walla me'd a'di jin shwan ma pipi anyor mo. ¹⁶ Hili waḷki/ jan ṭal 'deṅ kamu/ 'kosha is ka nyor mo me'd a'di jin ta'da Kriṣṭhiyan mo tani a'di mina is diki mii 'theya 'the mo, hili e bwan'kwariny gway

yan mo tani dhalki a'di kara'da Arungimis ki ca mo. ¹⁷ Haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall mo mmoṭel 'pen 'peni uni gun tana ta/ ma Arungimis mo. Dhali waḷki/ a'di ṭelu 'pen ki ana mo tani 'pemen midi ta ata mo gom uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ ma Arungimis e mo? ¹⁸ Dhali me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Waḷki/ a'di ta to jin diṭa mii mo gom wathiṅ kar/ e mo mmowoṭh mo tani mane mo jin mina uni gun ushuna ush mo dhali imanmii mi-inthusi piyu 'ba/ ka piye/ mo?

¹⁹ Wakan dhalki uni gwansan kun 'kosha is ka nyor mo isi ki bwa ma Arungimis mo mmomii miim 'boron mo tani dhalki uni miin mo dhali ciya kaṣhiram buni eya Man/ uḷ to jin ta isiṅ gana/ mo.

5

Hili Ama'diny ma Arungimis mo ma

¹ Wakan aha/ malaskina jwahan 'kwaniṅ kaniisa mo e bwam um mo, me'd jin taka/ garr jin ta jwaha/ si'da/ mo dhali ta aman/o gwo mo gom isa nyor ma Kriṣṭhoṣ mo dhali me'd jin bu'thkika/ monycam piti si'da/ jin minu ṭor eya tente/ mo be. ² Ciyi ama'diny ma Arungimis tonte/ mo, a'di jin kanu um gwo mo mmomii mo, yisa ki mii jin minu tu'c uma, hili ki bwa jin onu mo, yisa gom mii jin minu gama du is ki mon'the is mo, hili ki 'ba/ jin ganankunu mo, ³ yisa ki mii jin mina umi 'cwara 'cwar apo/ uni gwansan kun kanu um gwo mo mmomii to mo, hili tayi she/ mm goma ma'diny ma Arungimis mo. ⁴ Dhali ki a'di jin ta'da Manhil Ka'bal jin ta'da 'kan'kup minu ṭor eya tente/ mo tani um mini bu'th toṅ'kup jin moli us ki jog mo jin ta monyca mo be. ⁵ Wakan si'da/ um gun ta dhuru'c mo 'dapi um 'twa/ mo e 'kwani kun ta gwanyjaka/ mo.

Shumi is bum mo, aris umi 'baar mo, ki mo jin dhunu is ki gwa'd ka karambuye/ ka rem 'kup mo, haali/ Arungimis ceshki mo mo gom uni gun dhu 'ba/ ki ca mo, hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be.

⁶ Wakan dhuyi is bum ki gwa'd mo e bwan'kwariny me'd ma Arungimis jin ta gi mom'bi'th mo, ki ka teen gana/ yan mo tani a'di midi dhu um ki ca mo be. ⁷ Ta'kka ris mo/an an is bumi 'baar mo apo/ a'di mo haali/ a'di mishi'da hil hil mo gom um mo be. ⁸ Kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali timi mo mo. Haali/ a'di jin ta 'kupki um jin ta tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di an'kaski'd ki mis me'da dhop jin an'karki ko mo, mmosimm jan tal 'dey kamu/ e mo mmolos ki 'kolo'c ka kuluny mo. ⁹ Roçi a'di mo, dhali teli sho'k mo e mongam gwo is bum mo, mmomisha um ki gwo jin wanu kani bwa gom isa nyor jin 'kosho'd mo tani a'di 'thekkunu mo 'peni iwak bum mo kun 'kon e mony'ceshi 'baar mo. ¹⁰ Dhali 'ko'di mo jin 'koshkina um is ka nyor ki ari mo mo tani Arungimis jin ta'd ga 'the 'baar mo dhali a'di jin yukki um mo e monycam piti jin di'd ki sule/ sule/ mo eya Kristhos mo tani a'di ki is piti midi thoson um ki 'dantar mo, dhali tel um sho'k mo dhali 'bi'th um is mo be. ¹¹ E a'di mo tani mo jin tanu tapa mo midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹² Ka Silwaanus, a'di jin ta'da kam bana jin ta isinj gana/ mo me'd jin oka/ gwo mo gom a'di mo tani aha/ 'kwarkina gwo ki e 'pe'pere/ mo gom um mo, mmo-malasa malas mo dhali mmobah gwo mo ki a'di yansan ta'da 'the ma Arungimis gana/ mo. Doshi ki sho'k jin telu mo e a'di mo. ¹³ Ayim jin diki'd e Pam Baabil mo, a'di jin

kwanykunu wakan mo tani hashki um monthe me'd mo. Dhali ya/m pem ka Markus miiki'd kan si'da/ mo. ¹⁴ Theka the me'd ka rem 'kup mo ki 'twa/ jin pinu ki mo/en mo.

Mon'ku'th is midi di gom umi 'baar mo, um kun 'kokin eya Kristhos mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma BUṬERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ASimaan jin ta'da Buterus mo, a'di jin ta ciṅkina/ mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kristhos mo.

E uni gwansan kun bu'thki mongam gwo is jin nyakka'd ki ji yinthom bana mo e mo ma kar/ e ma Arungimis bana mo dhali Amanwoth bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be.

² Dhalka 'the dhali moṅku'th is minu mar is mo gom um mo e monyith jin nyithkina uma Arungimis mo dhali Tapa Yesus bana mo.

Ayuk Bum jin Yuku Um mo dhali Kwany jin Kwanykunu Um mo

³ Mom'bi'th piti jin piyi'd 'peni Arungimis mo tani a'di ciki'da ris to 'baar mo e ana mo kun minu mii ta mo gom mondiki/e mo dhali mii ma gayiin mo e mo ma nyith piti jin nyithkina ana a'di mo jin yukkina a'di ana mo e monyca jin ta jim pitin gana/ mo dhali e miim 'borgam pitin gana/ mo be. ⁴ E uni mo tani a'di ciki ana gwom piti kun onu is mo kun ta yintho/ ki yintho/ mo dhali kun eka/ ek kagahara mo, dhali ki uni gwansan mo tani ki um mini 'taki ye mo 'peni mo jin pu/ uwa pu/ mo, a'di jin di'd e mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu e ki 'thir 'thir mo, dhali ki um mini war ki imanpwak buyempa jin piyi'd 'peni Arungimis mo. ⁵ Haali/ gom 'kup mii yan gana/ mo tani pali aris mii ki 'twankal kuku/ mo mmogalal mongam gwo is bum is mo ki miim 'borga/ mo, dhali miim 'borga/ ki mii jin nyithuwa nyith mo, ⁶ dhali mii jin nyithuwa nyith mo ki mii

ma du jin 'timu mo, dhali ki mii ma du jin 'timu mo ki mii sho'k jin telu mo, dhali mii sho'k jin telu mo ki mii ma gayiin mo, ⁷ dhali mii ma gayiin mo ki momish jin mishu ikam ka rem 'kup mo, dhali mii jin mishu ikam ka rem 'kup mo ki mo/en mo. ⁸ Haali/ wakki/ to gwansan ta kum bum mo dhali ish ka enthus mo tani uni mini non um 'peni mii kun ushi me'd mo walla 'peni mo jin molu maman dho'th mo e monyith jin mina umi nyith Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁹ Haali/ a'diyin jin midi har to gwansan mo tani a'di ta'da ja'da/ mo dhali hili'd isi shunse/ mo dhali a'di naki mo mo ki a'di lamkunu mo 'peni miinthusa dhamom piti mo be. ¹⁰ Wakan iwaka, shwayi uma nyor ki thith mo mmoṭe mo ma yuk jin yuku um mo dhala kwany jin kwanykunu um shoka 'cesh mo. Wakki/ um mini mii to yan mo tani um mini 'koki ta'k ki sule/ sule/ mo. ¹¹ Wakan, mo jin tanu pa ki pa mo minu ci um mo, a'di jin ta mo jin ciṅ mo e bampa/ gi Tapam bana mo dhali Amanwoth bana mo jin ta'da Yesus Kristhos mo, jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹² Wakan aha/ dina gwo ibwa isa yempa/ mo mmoka um gwo e mo gom to gwansan mo, ba um mishki uni mo dhali um telkunu sho'k mo e gwoṅ gana/ mo jin takina um mo be. ¹³ Aha/ tosha ki a'di 'boro'd mo me'd jin ca'bka/ ki ca'b bungwar is yan mo mmopir um is mo ki bway jin kaka/ um gwo e mo, ¹⁴ me'd jin mishka/ ki mo jin miga/ kar bungwar is pem 'pen ka pije/ mo ki 'dishe/ mo me'd gwo jin tora Tapa Yesus Kristhos bana aha/ mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina hil a'di i e mo, ki 'ko'di yam pem jin miga/ kwa/ is bwa mo tani um mini 'taki mish to gwansan ka e mo, ma ka tee caan mo be.

Uni gun Ta Iman/o Gwo ki E mo gom Monyca ma Kristhos mo

16 Haali/ aman 'konaki batha gany gi gwo lolop kun ta ku ma maki sho'k mo kun lolopu ki lolop gwocon mo, me'd jin tora aman um eya tente/ mo mom'bi'th mo dhali mompu'd jin mina Tapa Yesus Kriṣṭhos bana pu'du/ mo, hili aman 'kokina mmota iman/ o gwo ki e mo gom mo/ek piti mo. 17 Haali/ ki a'di bu'thki montak mo dhali monyca 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'twa/ gwoyi'd gom a'di mo ki Monyca jin Eka/ Ek mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enu mo. Ki a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo. 18 Aman cikina 'twa/ yansan jin gwoyi'd 'peni momis mo haali/ aman nyakina 'ko ki a'di mo e wosh jin kogu mo. 19 Dhali ana takina gi gwo jin onu is mo jin tenu ki nyanye/ mo be. A'di midi 'bor gom um mo wakki/ um mini ciya hirdhe/ mo gom a'di yan mo me'da lamba/ mo mmo'twakina a'di mo mo e bwam mondhurumi'd mo ntaga tee midi 'twak mo mo dhala cul e gi mon'thamo/ ki cu mo eya dum bum mo. 20 Um mini mii mish to yan 'ban mo ntwa/a/ mo, ki gwoṅ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da e bwan Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin mina wathin tal 'deṅ kamu/ mish 'pemen piti tor ki is piti a'di 'de/ mo. 21 Haali/ gwoṅ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da jin pu'dki'd ki bwa gi wathi/ mo, hili 'kwani mmojockina Shi/in Dheleladhelel uni mo tani uni oki gwo 'peni Arumgimis mo be.

2

Imanci Gwo kun Ta Thus ki Thus mo dhali Imantor Gwonthus mo

1 Hili imanci gwonthus si'da/ cuki mis mo e bwan 'kwani mo jasi me'd jin mina imantor gwonthus 'ko i bwam un mo, uni gun mini kal gwonthusa tiya kun 'ce'du/ sho'k ka kwal is mo, isi kani mmowaṭ Tapa gwo mo, a'di jin yolki uni mo, mmoḱal mo jin mina uni tor sho'k ka pupush ki is buni e

mony'ce'd sho'k mo. 2 Dhali 'kwani ka ris mini bath miim buni kun 'kanuwa kanthi/ isho'k mo, dhali gom miim buni mo tani bway gi gwoṅ gana/ minu sor mo be. 3 Dhali e bwam buni kun purapur mo tani uni mini nyuny um mo mmota nyunycina/ ki gwonthus buni mo. 'Peni kadhamo/ miiwak buni jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo tani diki ta nyon'kor mo dhali mony'ce'd sho'k buni si'da/ mo tani diki ish e mo be.

4 Haali/ wakki/ Arumgimis diki 'tash iman'doyu gwo 'twa/ mo me'd jin miina uni miinthus mo tani, hili a'di ki ta'k uni e mo/o'd mo dhali a'di ki dhu uni e jisa 'kulga/ mo kun ta mondhurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo mmodhu uni ntagi gwo jin minu dwell mo be.

5 Wakki/ a'di diki 'tash mony'cesha dhamo/ 'twa/ mo tani, hili a'di ki kara Nuuh ki 'dantar mo, a'di jin ta'da amanci gwo mo gom mo ma kar/e mo nyakki 'kwani pesun tiya mo me'd jin kalina a'di agannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo jin 'kona iman/ usha ush mo. 6 Wakki/ mii jin tugu 'penkuman bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo ki burta/ o'd mo tani a'di ki wak uni mo ki mo jin toru gwo 'twa/a 'cesh ki mony'ce'd sho'k mo dhali dhu uni mo mmota she/mm mo gom uni kun mini ta uni gun ushuna ush mo. 7 Dhali wakki/ a'di ye'da Luuth jin ta'da kar/e 'ba/ mo, a'di jin di'd ki dhan mo ma cis ki mii kun 'kanuwa kanthi/ mo gi 'kwanin thus gwansan mo 8 (Haali/ a'di jin misha wathin kar/e yan mo dhali cik mo me'd jin ca'ba a'di e bwam uni mo tani a'di tu/ulkunu mo ki isa nyor eya kashiram piti jin ta'da kar/ e ka yempa/ mo ka tee kun bathani 'ko'd mo ki miim buni kun ushkina uni gwoṅkan mii mo). 9 Wakan Tapa mishki ye uni 'ba/ mo, uni kun tana gayiin 'peni mompal mo, dhali dhu uni gwansan kun 'koki ta kun kar/e mo e bwan'kwariny

mo jin 'konu ka jisa apo/ mo ntaga tee gi gwon dwall jin minu tor gwo 'twa/ a 'cesh mo, ¹⁰ dhali isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun ci is buni ki bwa en'dap mo mmoshi/ is buni ki e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali waḵ mo jin tanu ki moshirr mo.

Dhali dar gi monyju/ mo dhali ki bwam buni mo tani uni 'koki ko/ a ko/ is mo mmosor uni kun ta gi monyca mo. ¹¹ Bahili iman'doyu gwo mo, ba uni bol tiya e mo ki mo/ek jin caaca kagahara mo dhali mom'bi'th mo tani uni 'koki bah gwo sor jin ta gwon dwall apo/ uni mo mmosul Tapa bway mo. ¹² Hili uni gwansan wana e ki to/ e gun 'kon ka miiny mo, kun ta to gun uḵu mo ki buyem buni mo, uni gun dho'thkunu mo mmobu'th mo dhali mmo'kosh mo tani sorkina sor mo e mii kun 'kokina uni mmota pus mo tani uni minu 'ce'd sho'k mo nyakki uni ki mony'ce'd sho'k jin tal 'de/ mo, ¹³ mmo'kosh is ka nyor e miin thu'th buni jin thu'thkina uni to mii mo. Uni tulki a'di 'kup mo gom 'cem buni kun 'ko ki 'kol uni mo mmomiina uni ki ra'b mo e montee mo. Uni ta monyo/ on mo dhali monthalkin mo mmomii ki ra'b mo e miim buni kun 'curkina uni e mo e mii 'baar mo dhali mmoko cuuwa/ ki kawwu mo e mo kun yukuwa yuk ka tul 'kup mo mmonyakki um mo. ¹⁴ Uni takin gi em buni kun 'tu'dkunu ki piny piny ki miinyal mo, a'di jin moli dak mo gom miinthus mo. Uni ellkina ell e mo gom 'kwanin tiya kun 'konuki tela kashiram buni sho'k mo. Uni takin ga dum buni kun yedhu sho'k mo e bwa jin purapur mo. Uni ta uci kun jeekunu mo. ¹⁵ Mmodhalkina uni bwaya kar/ e 'pen mo tani uni iiki iim per mo. Uni baḥki bway ma Balaam mo, a'di jin ta ya/ ma Basuur mo, a'di jin enki mo jin gamu nyunycina/ 'peni mii kun thudhu mo ¹⁶ hili a'di kucurkunu mo gom gwondhan pitin gana/ mo.

Ntagi thulunyun jin mol 'twa/ wal mo, ki wal a'di ki 'twa/ gi wathimpa en'thi/ mo dhali nona manci gwo 'kup 'pena du ma nyonkom piti jin gusa a'di mo be.

¹⁷ Uni gwansan ta jis yi'de/ kun du'dun kun kutha e ki ku'th mo dhali kun tana shile/ kun borkin ma punthar mo. Gom uni mo tani mondhurumi'da 'tum a'di karkunu mo be. ¹⁸ Haali/ 'twam buni kun baha uni mmodhu 'ba/ ki ca mo eya palim buni mo tani uni ellkina ell e ki mii kun 'kanuwa kanthi/ mo ki e kun dhunu ki 'thir 'thir ki bungwar is mo, mmo/ ell 'kwani e mo, uni gun yekin mo 'peni yokkam gi uni kun 'kon e mii gun thudhu mo be. ¹⁹ Uni oki uni gwo is mo gom mo jin mina uni 'ko ki 'kus mo, hili uni ki is buni mo tani ta cinkina/ kun yolu mo e mo jin pu/u mo. Haali/ ma a'diyin jin midi pi wathi/ e mo tani a'di ta cinkinam piti mo be. ²⁰ Haali/ wakki/ 'ko'di uni yekin mo 'peni mo jin shi/u bunḡwar is mo 'peni mony'cesh mo ki monyith Tapam bana mo dhali Amanwoth jin ta'da Yesus Kristhos mo tani uni dok/ e kothkunu mo e uni mo dhali pinu e mo tani mon'kom buni jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/ kagahara mo gom uni mo mmobol jin twa/ a/ e mo be. ²¹ Haali/ a'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom uni mo ki uni mini 'taki 'koki mish bwaya kar/ e yansan ki sule/ sule/ mo dhali 'ko'di uni mmomishkina uni a'di mo tani uni ki tu'k ka nyan'ko'd 'peni gwonkan jin kogu mo jin cikunu uni mo. ²² A'di pu'dki'di uni mo isi ki gwon gana/ mo jin onu 'pena dhamo/ mo ki: A'ka lakki ya/ piti ka nyan'ko'd jin ya/ kina a'di mo, dhali kuman kuthar upkunu yi'de/ mo jasi mmo'dan'kali bwam boro'th jin 'dorotha'doro'th mo be.

3

Gwo jin Onu Is mo gom Pu'd jin

Mina Tapa Pu'du/ mo

¹ Gwo yansan shwane/ a'di ta gwo jin 'kon ma po/i su/ mo jin 'kwarkika/ um mo, um gun enu mo, dhali e uni su/ kan mo tani aha/ yikinkina uma du is mo e bwam bum kun dar ki washila/ mo e bway yan mo mmoka um gwo e mo, ² ki um mini 'taki ka gwo e mo ki gwo kun onu itwa/ a/ mo ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun kogu mo dhali ki gwonkan gi Tapa mo dhali Amanwoth mo e unim bum kun dhunu ki she/ mo. ³ Ntwa/a/ ka ris to 'baar mo tani um mini mii mish gwo yansan 'ban mo ki uni kun tana mak ka mak mo mini pu'du/ ka tee kuj 'ko'd mo ka mak buni mo mmobath en'dap gana/ kun dhuna uni e ki 'thir 'thir mo ⁴ dhali o gwo mo ki: Mane gwom piti jin onu is ki a'di midi pu'du/ mo? Haali/ 'peni me'd jin wukina ibabam bana mo tani aris to 'baar mo 'kon mmo'tikir 'ko mo me'd mii kun 'kokina uni mo 'peni ka mur'kup ki mo jin ukkunu to mo. ⁵ Uni ci mii 'ko'd mo ki bwam buni mo, ki, ki gwo ma Arumgimis mo tani aris momis 'kokin kadhamo/ innii mo ba/, dhali mony'cesh ukkunu 'peni yi'de/ mo dhali ki yi'de/ jin ta yi'de/yi ⁶ dhali ki a'di mo tani mony'cesh jin diki'd mo me'dyin, a'di halaskunu a'di ki yi'de/ mo dhali 'ce'd sho'k mo. ⁷ Hili ki gwon 'de/ mo tani aris momis dhali mony'cesh kun 'kokin mo shwane/ mo tani uni dhunu mo mmo/ish kumma/ mo gom mo/o'd mo, mmo'kokunu mmodhu uni mo ntaga tee jin minu tor gwon dwall 'twa/a 'cesh mo dhali 'ce'd 'kwani sho'k mo uni gun ushuna ush mo be.

⁸ Hili dhalku/ ki ci miin 'de/ yan 'ko'd mo, um gun enu mo, ki, ki Tapa mo tani ateen 'de/ yan wana e ki yil alip mo dhali yil alip mo tani a'di wana e ka teen 'de/ mo be. ⁹ Tapa a'di midi diki miiya

diite/ mo gom gwom piti jin ona a'di is mo me'd jin ona kun tiya ki a'di midi taya diite/ mo, hili a'di thonki'da thon me'di 'ko'd mo 'kupki um mo. A'di yisa ona bwa ki tal 'denj kamu/ midi 'taki this e mo, hili ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki jidhir mo e mo jin rijuwa du is mo be. ¹⁰ Hila tee gi Tapa mo tani a'di midi pu'du/ mo me'd wathin 'di/ mo dhali yan'ko'd aris momis mini pe mo ki dhan cuuwa/ jin minu rayu/ mo, dhali to kun 'kon e mo ma tor piti mo tani mini wa ki o'd jin ca'b ki wur wur mo, dhali mony'cesh yan mo dhali miim piti mo kun 'kona po/ a'di mo tani minu puri 'baar mo be.

¹¹ Haali/ me'd jin mina ris to gwansani 'baar mo wa mo wakan mo tani um mini ta 'kwani kun mini wakata ka ba/ mo mmomii mii kun kogu mo dhali mii mii ma gayiin mo ¹² mmoçora çor mo dhali gom bwa jin onu ka daran du mo goma tee ma Arumgimis mmopu'du/ mo, haali/ gom a'di mo tani momis minu tushun ki o'd mo dhali minu wa mo dhali to kun 'kon e mo ma tor piti mo tani minu to'd ki o'd mo be. ¹³ Hili ki isi gwom piti jin onu is mo tani ana çora momis kun ta kun this mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo, a'di jin mina mo ma kar/e nyca'bi cine/ mo be.

¹⁴ Wakan, um gun enu mo, me'd jin çorkina um gom to gwansan mo tani shwayi anyor ki thith mo ki um minu gam e a'di mo ki dar gi monyo/ o'd mo walla thalkin mo dhali um minu gam mo ki mo ma ku'th is mo. ¹⁵ Dhali kar mo ma thon jin thonkina Tapam bana ana me'di 'ko'd mo gom bway mowoth mo. Wakan si'da/ akam bana jin enu jin ta'da Buulus mo 'kwarki um gwo mo isi ki gwo ki moyuk jin cikunu a'di mo ¹⁶ mmo'tor a'di yansan mo me'd miim piti jin miikina a'di eya ris gwom piti jin 'kwarkina a'di mo. Dhali gwon

tiya kun 'kokin e uni mo tani
 'bitha'bi'th mo mmomish 'ban mo,
 ki uni kun ta pus mo dhali uni
 kun 'konuki tel sho'k mo tani uni
 wuṭulki uni mii mo ntagi mo jin
 minu 'ce'd sho'k bunin gana/ mo be
 me'd jin miikina uni gom gwo ma
 Arungimisa tiya kun 'kwarkunu
 mo. ¹⁷ Wakan um gun enu mo
 mmomisha um a'di nṭwa/ a/ mo
 tani jiyi mo ki e mo isi ciki/ mo ki
 um minu 'koki 'de'k shoki mis mo
 ki gwo jin thamu mo 'peni 'kwani
 kun ush gwoṅkan mii mo dhali this
 mom bum gana/ jin tela um sho'k
 e mo. ¹⁸ Hili 'bapi um mo eya 'the
 mo dhali e monyith Tapam bana
 mo dhali Amanwoṭh jin ta'da Yesu
 Kristhos mo. E a'di mo tani monyca
 midi di mo 'peni shwane/ mo dhali
 ntaga tee jin midi di ki sule/ sule/ ya
 ye 'ba/ mo. Amen.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Gwo gi Mondiki/e mo

¹ A'di caan jin diki'd 'peni ka mun'kup mo dhali a'di caan jin cika aman mo dhali a'di caan jin misha aman mo ki em bam mo dhali a'di caan jin hila aman mo dhali jin tana aman is ki me'd bam mo isi gwo gi mondiki/e mo be, ² dhali mondiki/e yan toru eya tente/ mo dhali a'di hilkina aman mo dhali aman itana iman/o gwo gom a'di mo dhali mondiki/e yan tora aman um eya tente/ mo, mondiki/e yan jin di'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo, jin di'd eya Baba mo tani dhali a'di torunu aman eya tente/ mo be, ³ a'di caan jin misha aman mo dhali cik mo tani tora aman um eya tente/ si'da/ mo ki um si'da/ mini nyak to mii ki aman mo dhali tom bana jin nyaka ana mii mo tani nyakka Baba mo dhali nyakki Ya/ m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ⁴ Dhali to gwansan 'kwarkina aman mo, ki mon'kuny bwam bana minu thim mo be.

Arumgimis Ta Monkush mo be

⁵ Yan ta gwo be jin cika aman 'peni a'di mo dhali jin cina aman e um mo, ka Arumgimis ta monkush mo dhali e a'di mo tani mondhurumi'd piyi'di 'baar mo be. ⁶ Wakki/ ana ona gwo ki ana nyaka to mii ki a'di mo dhali ii ka yiha/ mo e mondhurumi'd mo tani ana tana tor mo dhali gwoj gana/ 'kona ana ki mii mo be. ⁷ Hili wakki/ ana iina mo e monkush mo tani me'd a'di jin di'd e monkush mo tani ana nyaka to mii ka rem 'kup mo dhali abas ma Yesus jin ta Ya/ m piti mo tani a'di pucumki ana aris miinthusi 'baar mo be. ⁸ Wakki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana heka is banarj gana/ e mo dhali

gwoj gana/ yisa di'd e ana mo. ⁹ Wakki/ ana pina gwo miinthus bana mo tani a'di ta a'dinj gana/ mo jin mii'd ka kar/ e mo jin midid dhal ana miinthus bana 'pen mo dhali pucum ana 'pena ris mii kun 'koki ta kun kar/ e mo be. ¹⁰ Wakki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana kara a'di mo mmota ator mo dhali gwom piti diki di e ana mo be.

2

AKristhos Ta'da Manmalas Bana mo

¹ Ushi ucim pema, aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo ki um mini 'koki mii miinthus mo be. Hili wakki/ wathinj kamu/ mii miinthus mo tani ana tana ka Manmalas mo nyakka Baba mo, aYesus Kristhos jin ta'da kar/ e mo, ² dhali a'di ita mongwam gom miinthus bana mo, dhali yisa jasi gom kum bana yisa, hili si'da/ gom miinthus gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo be. ³ Dhali gom a'di yan kan mo tani ana mina mish mo mo ki ana misha a'di mo wakki/ ana dhuna gwojkan piti kun 'kwarkunu mo be. ⁴ A'di caan jin o gwo mo ki: Aha/ misha a'di mo, ihili ush gwojkan piti kun 'kwarkunu ha e mo tani a'di ta'da tor mo be dhali gwoj gana/ yisa di'da e a'di mo. ⁵ Hili a'diyin jin dhu gwom piti mo tani e a'di mo ka jin gana/ mo/en goma Arumgimis thimu ki 'bore/ mo be. Ki a'di gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana 'kona e a'di mo be. ⁶ A'di jin o gwo mo ki a'di ca'bki'd e a'di mo tani ka ya'd e bwaya 'de/ jin yana a'di mo ba/.

Gwojkan jin 'Kwaru jin Ta jin This mo

⁷ Um gun enu mo, aha/ dinaki 'kwar um gwojkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin this mo hili gwojkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo a'di jin takina um 'peni ka mun'kup mo, gwojkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo jin ta gwo jin cikina um

mo be. ⁸ Dok/ e aha/ 'kwarkina um gwoŋkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo, a'di jin ta jin gana/ e a'di mo dhali e um mo, haali/ mondhurumi'd peki'd mo dhali moŋkush gana/ a'di 'twakki mo mo hila/ mo be. ⁹ A'di jin o gwo ki a'di di'd e moŋkush mo dhali shi/ a kam piti i e mo tani a'di di'd e mondhurumi'd naskina/ mo be. ¹⁰ A'di jin ene'da kam piti mo tani ca'bki'd e moŋkush mo be dhali e a'di mo tani mo jin gwoluwa gol piyi'd mo be. ¹¹ Hili a'di jin shi/ ki'da kam piti i e mo tani a'di di'd e mondhurumi'd mo dhali ya e mondhurumi'd mo be dhali diki mish mo mo, mo jin yakina a'di iya mo haali/ mondhurumi'd dha'bki a'di em piti mo be.

¹² Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ushi uci, haali/ miinthus bum dhalkunu um 'pen mo gom gway piti mo be. ¹³ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di mo, a'di jin di'd 'peni ka muŋ'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um piki a'dinthus 'de/ yin e mo. Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta uci mo, haali/ um mishkina Baba mo be. ¹⁴ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di jin diki'd 'peni ka muŋ'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um 'bitha'bi'th mo dhali gwo ma Arumgimis ca'bki'd e um mo dhali um piki a'dinthus 'de/ yin e mo be.

¹⁵ Dhalku/ ki en mony'cesh mo ma walla to kun 'kon e mony'cesh mo. Wakki/ wathij kamu/ eni mony'cesh mo tani mo/en goma Baba diki di e a'di mo be. ¹⁶ Haali/ aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo kun ta mon'dap e gi bungwar is mo dhali mon'dap e gi e mo dhali mii mmodhu is ki ca mo tani a'di diki di 'pena Baba mo hili a'di ta jany 'cesh mo be.

¹⁷ Dhali mony'cesh peki'd mo dhali mon'dap em piti mo, hili a'di jin mii'd ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

AKristhos jin Diki Ta jin Gana/

¹⁸ Uciya, a'di ta mo jin 'ko'd mo dhali me'd jin ciƙa um gwo ka kristhosthus pu'dki'd mo tani wakan shwane/ arisa kristhos kun 'koki ta kuŋ gana/ pu'dkin mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana ki mish mo mo ki a'di ta'da cim jin 'ko'd mo be. ¹⁹ Uni iikin ka piye/ 'peni ana mo hili uni 'koki 'ko 'peni ana mo haali/ wakki/ uni mini 'taki ta kum bana mo tani uni mini 'taki rash 'ko e ana mo. Hili uni iikin ka piye/ mo ki a'di minu tor eya tente/ mo ki uni 'baar mo 'koki 'ko 'peni ana mo be. ²⁰ Hili um 'koshu ki a'din 'de/ jin kogu mo dhali umi 'baar mo mishi a'di mo be. ²¹ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, yisa haali/ um 'koki mish gwoŋ gana/ mo yisa, hili haali/ um mishi a'di mo dhali mish yan mo ka tora kamu/ yisa di'd e gwoŋ gana/ yan mo be. ²² Kaja a'di jin ta'da tor mo hili a'di jin watki gwo mo ka Yesus ta'da Kristhos mo. Yan ta'da kristhos jin diki ta jin gana/ mo a'di jin watki'da Baba gwo mo dhali Ya/ mo. ²³ A'din 'den kamu/ jin watki Ya/ mo tani a'di diki ta ga Ababa mo. A'di jin piki gwo gom Ya/ mo tani a'di ta'd ga Ababa mo si'da/. ²⁴ Dhalki a'di jin ciƙa um 'peni ka muŋ'kup mo ca'ba'd e um mo. Wakki/ a'di jin ciƙa um 'peni ka muŋ'kup mo ca'ba'd e um mo tani yan'ko'd um mini 'ko e Ya/ mo dhali eya Baba mo be. ²⁵ Dhali a'di ta gwo yansan jin okina a'di ana is mo jin ta mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

²⁶ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo gom uni gwansan kun mini 'taki he'k um e mo be. ²⁷ Hili moŋkosh jin bu'thina um mo 'peni a'di mo tani ca'bki'd e um

mo dhali um mini mii 'koki mii ta gi jan 'deŋ kamu/ jin midi 'taki tor um gwo mo, haali/ me'd mon'kosh piti tor ki um gwo mo goma ris to 'baar mo dhali a'di ta gwoŋ gana/ mo dhali ator piyi'd e a'di mo be. Me'd jin tora a'di um gwo mo tani wakan 'koyi e a'di mo ma.

²⁸ Dhali shwane/ ushi uciya, 'koyi e a'di mo ma, wakan ki a'di midi piyu/ mo tani ana mina 'taki 'koki ju/ mo dhali 'koki ko/ is ki mon'the is mo ibwambori a'di mo ki mom piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ²⁹ Wakki/ um mishi mo mo ki a'di ta'da kar/e mo tani um mini mish mo mo ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miin ki 'bore/ mo tani dho'thkunu 'peni a'di mo be.

3

Uci ma Arumgimis mo

¹ Hili mo/en ma Baba jin cikunu ana mo ki ana minu yuk ki uci ma Arumgimis mo. Dhali wakan ana tana uni mo be. A'di ta 'kup gwo jin 'kona 'kwaniny'cesh ki mish ana mo haali/ uni 'koki mish a'di mo be. ² Um gun enu mo, ana tana uci ma Arumgimis shwane/ mo, a'di dinuki tor eya tente/ naskina/ mo a'di jin mina ana wa e mo, hili ana misha a'di ki a'di midi piyu mo tani ana mina e waki a'di mo haali/ ana mina par a'di e ki a'di wakan mo be. ³ Dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'kon ka 'teŋ kape/ e a'di mo tani dhelelki is buni mo me'd a'di mmodhelelki a'di mo be.

⁴ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miiki miinthus mo tani uni 'kona mii i'ba/ mo mmo'ce'd gwoŋkan jin cinu mo. Miinthus a'di ita to jin 'ce'd gwoŋkan jin cinu mo be. ⁵ Um mishin ki a'di toru eya tente/ mo mmokal miinthus mo be dhali e a'di mo tani miinthus piyi'd mo be. ⁶ Wathin 'de/ jin ca'bki'd e a'di mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo. Dhali wathin 'de/ jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di diki par a'di e mo walla

diki mish a'di mo be. ⁷ Ushi uciya, dhalku/ ki dhal wathin 'de/ bway mo mmohe'k um e mo. A'di jin mii'd ki 'bore/ mo tani ta'da kar/e mo me'd a'di mmotana a'diya kar/ e mo be. ⁸ A'di jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di ta ji gi tapa ma ruma 'cesh mo, haali/ tapa ma ruma 'cesh a'di miiki miinthus 'peni ka muŋ'kup mo. A'di ta 'kup gwo jin toru Ya/ ma Arumgimis eya tente/ mo mmo'ce'd mii gi tapa ma ruma 'cesh sho'k mo be. ⁹ Wathin 'de/ jin dhodhu 'peni Arumgimis mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo, haali/ buyempa ma Arumgimis ca'bki'd e a'di mo, dhali a'di mol di mo mmomii miinthus mo haali/ a'di dho'thkunu 'peni Arumgimis mo be. ¹⁰ Gom mii yan kan mo tani a'di iminu mish mo mo eya tente/ mo gom uni gun ta uci ma Arumgimis mo be dhali gom uni gun ta uci gi Tapa ma ruma 'cesh mo: A'diyin jin diki di mo mmomii miim 'boro'd mo tani a'di 'peni Arumgimis yisa walla a'di jin diki ena kam piti mo.

Eni ka Rem 'Kup mo

¹¹ Haali/ a'di yansan ita gwo jin cikina um 'peni ka muŋ'kup mo ki ana mina en ka rem 'kup mo be ¹² dhali yisa mmowa e ka Kayiin mo a'di jin ta a'di 'peni a'dinthus 'de/ yin mo dhali 'kosha kam piti jwa mo. Dhali kata 'koshkina a'di a'di mo? Haali/ miim pitin gana/ mo tani ta jin thus mo dhali mii ma kam piti ta jaŋ kar/e mo be. ¹³ Dhalku/ ki mer mo ma, iwak pem, ki um shina 'kwaniny'cesi e mo. ¹⁴ Ana misha ki ana pekina mo 'peni mowu mo e mon'koki/e mo haali/ ana ena awak mo. A'di jin diki ena en mo tani a'di ca'bki'd e mowu mo be. ¹⁵ Macin 'de/ yin jin shi/ki'da kam piti i e mo tani ta'da man'kosha mee mo be dhali um mishin ki wathi/ jin 'koshki'da mee mo tani diki ta gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo jin ca'bki'd

e a'di mo. ¹⁶ Gom a'di yan kan mo tani ana misha mo/en mo ki a'di karki mondiki/em piti a'cesh mo gom ana mo dhali ana ka ba/imina mii dhu moŋ'koki/em bana mo gom iwaŋ mo ba/. ¹⁷ Hili waŋki/macin 'de/ yin jin ta gi to ga 'cesh mo dhali hila kam piti ki e mo e to jin mina a'di mii ta mo tani hili a'di ki mutha dum piti apo/ a'di mo tani mo/en ma Arungimis midica'bi a'di kata mo? ¹⁸ Ushi uciya, dhalkina ki en ki gwo mo walla ka le'd mo hili ki mii mo dhali ki gwoŋ gana/ mo be.

Ana Dara ki Monyju/ Ibwambor ma Arungimis mo

¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana tana 'kwani 'peni gwoŋ gana/ mo dhali mmomisha dum bana ibwambori a'di mo be ²⁰ wakka dum bana waŋ ana mo. Haali/ Arungimis a'di ca'd ka dum bana mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo be. ²¹ Um gun enu mo, wakka dum bana diki waŋ ana mo tani ana dara gi monyju/ mo ibwambor ma Arungimis mo be. ²² Dhali ana bu'thkina 'peni a'di mo, ma to yin jin dotkina ana a'di mo, haali/ ana 'kokina mo mmodhu gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo dhali mmomii to jin 'bor a'di bwa mo be. ²³ Dhali yan ta gwoŋkan piti jin 'kwarkunu mo ki ana mina gam gway gi Ya/ is mo jin ta'da Yesu Kristhos mo dhali mmo/ en ka rem 'kup mo me'd jin kankina a'di ana gwo mo be. ²⁴ Dhali aris uni gun dhu gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo tani 'ko e a'di mo dhali a'di e uni mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki a'di ca'bki'd e ana mo ki Shi/in piti jin cikina a'di ana mo be.

4

Shi/in ma Arungimis dhali Shi/in ma Kristhos jin Diki Ta jin Gana/ mo

¹ Um gun enu mo tani dhalku/ ki gam gwo is eya ris shi/in mo hili nyo/i aris shi/in mo mmopar e waŋki/ uni ta ku ma Arungimis mo, haali/ imançi gwonthus uni iikin ka piye/ e mony'cesh mo. ² Gom gwo gi wakan mo tani um mini mish mo mo ki Shi/in ma Arungimis mo: Aris shi/in 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi gwo ka Yesu Kristhos pu'dki'd mo ki buŋgwar is mo tani uni 'peni Arungimis mo be, ³ dhali aris shi/in 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki pi gwo ka Yesu mo tani uni 'peni Arungimis yisa. A'di yan ta shi/in ma kristhos jin diki ta jin gana/ mo, a'di jin cikina um gwo mo ki a'di midu pu'du/ mo dhali shwane/ a'di diki'd e mony'cesh hila/ mo be. ⁴ Ushi uciya, um 'peni Arungimis mo dhali um piki uni e ki mii mo. Haali/ a'di jin di'd e um mo tani a'di ekki'd mo mmobol a'di jin di'd e mony'cesh yan e mo be. ⁵ Uni ta ku ga 'cesh mo, dhali kan mo tani gwo jin ona uni mo tani ta ku ga 'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh cikki uni gwo mo be. ⁶ Ana tana ku ma Arungimis mo. A'diyin jin mishki'da Arungimis mo tani cikki ana gwo mo dhali a'di jin diki di 'peni Arungimis mo tani diki cik ana gwo mo be. Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo gom shi/in gana/ mo dhali gom shi/in jin thamu o mo be.

Arungimis Ta Mo/en be

⁷ Um gun enu mo, dhalki ana ena ka rem 'kup mo ma, haali/ mo/ en ta ji ma Arungimis mo dhali a'di jin ene'da en mo tani dho'thkunu 'peni Arungimis mo dhali a'di mishki'da Arungimis mo be. ⁸ Dhali a'di jin diki di mo mmo/ena en mo tani a'di molki'da Arungimis mo haali/ Arungimis ta mo/en mo be. ⁹ Dhali e mii yan kan mo tani mo/en ma Arungimis a'di torkunu eya tente/ e bwam

ana mo, ka Arumgimis hashki Ya/ m pitin 'de/ mo e mony'cesh mo, wakan ki ana mina 'ko e a'di mo be. ¹⁰ Dhali mo/en a'dan be, yisa mmo/enkina ana Arumgimis mo hili mmo/enkina a'di ana mo dhali mmohashkina a'di Ya/ m piti mo mmota mo jin gwamuwa gwam mo gom miinthus bana mo be. ¹¹ Um gun enu mo tani wakki/ Arumgimis ki en ana wakan mo tani ana ka ba/ imina mii en ka rem 'kup si'da/ mo. ¹² Wathimpan 'deŋ kamu/ yisa parki'da Arumgimis e mo yisa. Wakki/ ana ena ka rem 'kup mo tani Arumgimis ca'bki'd e ana mo dhali mo/en piti thimkunu e ana mo be.

¹³ Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana 'kona e a'di mo dhali a'di e ana mo haali/ a'di ciki ana Shi/in pitin gana/ mo be. ¹⁴ Dhali ana mishkina mo mo dhali ta iman/ o gwo mo goma Baba mo mmohashkina a'di Ya/ m piti mo mmota Amanwoth gom 'kwaniny'cesh mo be. ¹⁵ A'diyin jin pi gwo ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo tani Arumgimis ca'bki'd e a'di mo dhali a'di eya Arumgimis mo be. ¹⁶ Wakan ana misha mo mo dhali gam gwo is mo gom mo/en jin takin ma Arumgimis gom ana mo. Arumgimis ta ji gi mo/ en mo dhali a'di jin ca'bki'd e mo/en mo tani ca'bki'd eya Arumgimis mo dhali Arumgimis ca'bki'd e a'di mo be. ¹⁷ Dhali mo/en a'dan be jin thimkunu e ana mo ki ana mina 'koki ta gi monyju/ mo goma cim jin dwallu gwo mo haali/ me'd jin wana a'di kan mo tani ana 'kokina mo e mony'cesh yansan mo be. ¹⁸ Monko/ isa kamu/ yisa di'da e mo/ en mo hili mo/ ena 'borgan gana/ mo a'di ta'kki monko/ is ka pije/ mo. Haali/ monko/ is a'di gamkunuwa jisa mo dhali a'di jin ko/ki'da ko/ is mo tani diki thim mo/en mo be. ¹⁹ Ana ena en mo haali/ a'di ntwa/ a/ enki ana mo

be. ²⁰ Wakka cin kamu/ jin midi o gwo mo ki: Aha/ ena Arumgimis mo, dhali shi/ a kam piti i e mo tani a'di ta'da tor mo, haali/ a'di jin diki ena kam piti mo tani a'di jin parkina a'di e mo tani a'di mol ena Arumgimis mo ki a'di jin dina a'di ki par e mo be. ²¹ Dhali gwonkan jin 'kwaru a'dan be jin takina ana 'peni a'di mo, ki a'di jin enki'da Arumgimis mo tani midi mii ena kam piti si'da/ mo be.

5

Mongam Gwo Is A'di Ipiki Mii E mo e Mony'cesh mo

¹ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun gamki gwo is mo ka Yesus ta'da Krithos mo tani uni ita uci ma Arumgimis mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun enki a'di jin dho'thki'd mo tani enki a'di jin dho'thkunu si'da/ mo be. ² Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana ena uci ma Arumgimis mo, ki ana ena Arumgimis mo dhali mmoha gwonkan piti e kun 'kwarkunu mo be. ³ Haali/ mo/en ma Arumgimis a'dan be ki ana mina dhu gwonkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwonkan piti kun 'kwarkunu mo diki ta ton di'ti'd mo. ⁴ Haali/ a'diyin jin dho'thkunu 'peni Arumgimis mo tani piki mony'cesh e ki mii mo. Dhali momp mii e a'dan be jin pi mony'cesh e ki mii mo jin ta mongam gwo is bana mo be. ⁵ Kaja a'di ipiki mony'cesh e ki mii mo hili a'di jin gamki gwo is ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Onu Isi gom Ya/ mo

⁶ Dhali yan ta a'di jin pu'dki'd ki yi'de/ mo dhali ka bas mo jin ta'da Yesus Krithos mo, yisa jasi ki yi'de/ 'teya, hili ki yi'de/ mo dhali ka bas mo be. ⁷ Dhali Shi/in a'di ta'da aman/ o gwo mo haali/ Shi/in a'di ta gwon gana/ mo be. ⁸ Gwo kun onu mo tani uni 'koni kwara mo, Shi/in, dhali yi'de/, dhala bas.

Uni kwara gwansan igami me'd mo be. ⁹ Wakki/ ana budha gwo kun ona 'kwani mo tani gwo jin on ma Arungimis mo tani a'di ekki'd mo be. Haali/ gwo jin on ma Arungimis a'dan be, ki a'di ta'da aman/o gwo gom Ya/ m piti mo be. ¹⁰ A'di jin gamki gwo is e Ya/ ma Arungimis mo tani a'di ta'da aman/o gwo e is piti mo. A'di jin diki gam Arungimis gwo is mo tani kar a'di mo mmota ator mo haali/ a'di diki gam gwo jin on ma Arungimis is mo gom gwo gi Ya/ m piti mo be. ¹¹ Dhali gwo jin onu a'dan be, ka Arungimis ciki ana mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mon'koki/e yan e Ya/ m piti mo be. ¹² A'di jin ta gi Ya/ mo tani a'di ta gi mondiki/e mo be, dhali a'di jin diki ta gi Ya/ mo tani a'di dar gi mondiki/e mo be.

Mishi Gwo ki Um Ta gi Mon'koki/ e ki Sule/ Ya Ye 'Ba/ mo

¹³ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan e um kun gam gwo is e gway gi Ya/ ma Arungimis mo, ki um mini mish mo mo ki um ta gi mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁴ Dhali yan ta mo jin 'kona ana ki ju/ mo jin takina ana e a'di mo, wakki/ ana mina dot toj kamu/ isi ki bwam piti mo tani a'di cikki ana gwo mo be. ¹⁵ Dhali wakki/ ana misha mo mo ki a'di cikki ana gwo mo e to yin jin dotkina ana a'di mo tani ana misha mo mo ki ana mina bu'th a'di yin jin dotkina ana a'di mo be. ¹⁶ Wakki/ wathin 'den kamu/ parki'da kam piti e mo mmomii miinthus jin diki ta ji gi wunu mo tani a'di midi dota/ dot mo dhali Arungimis midi ci a'di mondiki/ e mo gom uni gwansan kun ta gi miinthus kun 'koki ta ku gi wunu mo. Miinthus 'kon kun gamu mo kun wunu mo. Aha/ dinaki o ki jan kamu/ midi 'tho mo gom gwo yansan mo. ¹⁷ Aris mii kun thamu mii mo tani ta miinthus mo hili

miinthus di'd jin diki ta ji gi wunu mo be.

¹⁸ Ana misha mo mo ki a'din 'de/ jin dhodhu 'peni Arungimis mo tani diki di mo mmomii miinthus mo, hili a'di jin dho'thkunu 'peni Arungimis mo tani karki a'di mo, dhali a'dinthus 'de/ yin diki ta a'di is ki me'd mo be.

¹⁹ Ana misha mo mo ki ana tana ku ma Arungimis mo, dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo uni 'kon e mom'bi'th gi a'dinthus 'de/ yin mo be.

²⁰ Dhali ana misha mo mo ki Ya/ ma Arungimis pu'dki'd mo dhali ciki ana gwo mo mmomish 'ban mo, mmomish a'di jin ta jin gana/ mo. Dhali ana e a'di mo a'di jin ta jin gana/ mo, e Ya/ m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo. Yan a'di ita'da Arungimis gana/ mo dhali mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²¹ Ushi ucuya, dhuyi is bum 'peni tompinycon mo ma.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Su/ jin Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathin gwanyjaka/ eya yim jin kwanyu mo dhali ucin piti mo, uni gun enka/ e gwoŋ gana/ mo, dhali yisa jasi aha/ 'de/ mo hili aris uni 'baar mo kun mishi gwoŋ gana/ si'da/ mo ² haali/ gom gwoŋ gana/ jin ca'bki'd e ana mo dhali jin midi di e ana ki sule/ sule/ mo.

³ A'the dhali momiimii mo dhali monku'th is mini 'ko e ana mo 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'pena Yesus Kristhos jin ta Ya/ gi Com mo, e gwoŋ gana/ mo dhali e mo/en mo be.

Koyi e Gwo ma Kristhos mo ma

⁴ Aha/ 'kunya bwa kagahara mo mmogam ucin pinin tiya mmobath gwoŋ gana/ mo, me'd jin kankin ma Baba ana gwo mo.

⁵ Dhali shwane/ aha/ yuka / e jin tana yim mo, yisa me'd jin miga/ 'taki 'kwarki /e gwoŋkan jin 'kwarkunu jin ta jin this mo, hili a'din 'de/ jin takina ana 'peni ka muŋ'kup mo, ki ana mina en ka rem 'kup mo be. ⁶ Dhali mo/en a'dan be ki ana mina bath gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'dan be, me'd jin cikina um 'peni ka muŋ'kup mo ki um mini bath mo/en mo be.

⁷ Haali/ 'kwani ka ris kun he'kkina he'k e mo tani iikin ka pije/ mo e mony'cesh mo, 'kwani kun 'koki pi gwo mo gom mo jin yayin ma Yesus Kristhos ki buŋwar is mo. A'din 'de/ gi wakan mo tani ita'da he'k e mo dhala Kristhos jin diki ta jin gana/ mo. ⁸ Hili is bum ki 'bore/ mo ma ki um mini 'koki this a'di e mo a'di jin miikina um mii mo gom a'di mo hili ki um mini gam to jin cinu jin waki mii jin miinu mo mmo'koki

ta bade/ mo. ⁹ Macin 'de/ jin ya'di twa/ a/ mo dhali diki ca'b e gwo ma Kristhos mo tani a'di diki ta ga Arumgimis mo. A'di jin ca'bki'd e gwo ma Kristhos mo tani a'di ta'd ga Baba mo dhali Ya/ mo be. ¹⁰ Wakka cin 'denj kamu/ pu'dki'd e um mo dhali diki guyu/ gwo yan mo tani dhalku/ ki bu'th a'di bway gu'b mo walla dhalku/ ki ci a'di monthe me'd mo, ¹¹ haali/ a'di jin theki a'di me'd mo tani nyakki miin tonthus piti bu'th mo be.

Kwalany Monthe Me'djin 'Ko'd mo

¹² Ba aha/ tana gi gwo ka ris mmo'kwarki um mo tani aha/ ona bwa yisa mmo'kwarki um to ka galama risha mo, hili aha/ tosha mmopar um e ki 'dishe/ mo dhali mmoŋora tor ki um ka karambuye/ mo, wakan ki mom'bor bwam bana minu thim mo be.

¹³ Uci gi 'bwah pini jin kwanyu mo tani uni theki /e me'd mo be.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Kwara jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathin gwanyjaka/ eya Gayus jin enu mo, a'di jin enka/ e gwon gana/ mo.

² /E jin enu mo, aha/ 'thona ka ris to 'baar mo mini ii ki 'bore/ gom / e mo dhali ki / e mina isi 'bor mo. Aha/ misha mo mo ki a'di 'boro'd goma kashiram pini mo be. ³ Haali/ aha/ 'bora bwa kagahara mo ki 'kwani ma waka tiya bumburkin mo dhali ci gwo gom miin ganam pini mo ka jin gana/ me'd jin bathkina/ e gwon gana/ mo. ⁴ Mon'kuny bwan kamu/ yisa di'da jin ca'd ki a'di yan jin miga/ mish ta mo, mmocik gwo ki ucim pem bathi gwon gana/ mo.

Mii ma Gayus jin Tanu Gu'b Piti Nal mo A'di Manu mo

⁵ /E jin enu mo, a'di ta'da tu'c isin gana/ mo jin miikina / e ki / e mii to mo ma wak mo isi ki ji mum mo eya ris yilkina/ mo ⁶ uni gun ciki gwo gom mo/en pini ibwambor ma kaniisa mo. /E mini mii ki 'bore/ mmohashki uni e bway buni gun iina uni mo me'd jin hana to me'd mo goma tu'c ma Arungimis mo be. ⁷ Haali/ uni cuki mis mo gom gway piti mo dhali uni 'koki bu'th toj kamu/ 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁸ Wakan ana ka ba/ imina han 'kwani kun wakan mo ki ana mina ta iman-nyak to mii e gwon gana/ mo be.

Mii ma Diyutriipis jin Miina A'di ki Ca'ckon mo

⁹ Aha/ 'kwarkina gwon kamu/ goma kaniisa mo. Hili Diyutriipis a'di jin ona bwa ki kar is piti ntwa/ a/ mo tani diki pi gwo gom moshirr pem mo. ¹⁰ Wakan wakki/ aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina kal

gwo ka pije/ mo gom to jin miina a'di mo mmoyer aha/ is ki gway ka wuny is ki gwonthus mo. Dhali a'di diki 'kosh jwa kan tan mo tani a'di ushki'd ki is piti mo mmohana wak mo, dhali a'di si'da/ ki non uni gwansan 'kup mo kun ona bwa ki han uni mo dhali a'di ki ur uni ka pije/ 'pena kaniisa mo.

Gwom 'Borga/ jin Cinu Isi goma Dimitriyus mo be

¹¹ /E jin enu mo, dhalku/ ki bath tonthus mmomii mo ma, hili bathi a'di jin 'boro'd mmomii mo. A'di jin mii tom 'boro'd mo tani a'di 'peni Arungimis mo. A'di jin mii tonthus mo tani diki par Arungimis e mo be. ¹² Dimitriyus a'di ta gi gwo jin cina 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'peni gwon gana/ ki is piti mo. Aha/ cina gwo gom a'di si'da/ mo dhali um mishi mo mo ki gwony cim pem ta kuj gana/ mo be.

Kwalany Monthe Me'd jin 'Ko'd mo

¹³ Aha/ tana gi gwo kagahara mo mmo'kwarki / e mo tani hili aha/ dina bwa ki o mmo'kwarki / e a'di ka galama risha mo. ¹⁴ Aha/ tosha mmopar / e e ki 'dishe/ mo dhali ana mina tora tor mmontal 'de/ ka karambuye/ mo.

¹⁵ Mon'ku'th is midi di e / e mo. Ikam theki / e me'd mo. Theki ikam me'd mo ma, aris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Gwo jin 'Kwar ma YAHUUSA mo

Monthe Me'd mo

¹ Yahuusa jin ta cinƙina/ ma Yesuƙ Kristhos mo dhali jin ta'da kam ma Yakuub mo.

E uni gwansan kun yukƙunu mo ki ku gi en ma Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhunu goma Yesuƙ Kristhos mo be.

² Dhalki momiimii mo dhali monƙu'th is mo dhali mo/en minu mar is gom um mo.

Gwon Dwall gom Imantor Gwon- thus mo

³ Um gun enka/ mo tani dhali mmo/ oka/ bwa kagahara mo mmo'kwarki um gwo mo gom mowoth bana jin nyakki'd mo tani aha/ gamkina a'di jin ta jin minu mii mii ta mo mmo'kwar mo mmoyip 'kup 'kupki um mo mmosu'k ki gwo mo gom monƙam gwo is mo, a'di jin cinu mo me'd 'de/ ki sule/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁴ Haali/ 'kwanin tiya 'kokin ka kwal is mo kun gam bway mo mmose mo, uni gun 'kokin kadhamo/ mo kun 'kawurkunu mo gom miiwak yansan mo be, uni gun ta 'kwani gun ushkina Arumgimis mo, uni gun tu'kkina 'the ma Arumgimis bana mo mmota mii gun 'kanuwa kanthi/ mo dhali mmowat gway gi Tapa jin di'd 'de/ mo, a'di jin ta Tapa Yesuƙ bana mo be.

⁵ Dhali aha/ dina gwo ibwa mo mmorogom um ki gwo mo, ba um me'd 'de/ ki sule/ torkunu to 'baar mo ki a'di jin wothki 'kwani 'peni Bampa/ Masir mo tani yan'ko'd a'di ki 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koki gam a'di gwo is mo be.

⁶ Dhali iman'doyu gwo, uni gun 'koki dhu mom bunij gana/ mo kun 'kona uni mo tani hili uni dhalki monƙkom pam buni 'pen mo

tani uni bu'thkina a'di ka jindhiir ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e mond- hurumi'da 'tum mo ntaga tee gi gwon dwall jin eƙa/ ek mo be. ⁷ Jasi me'd gi Bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo dhali bampa/ kun 'kon ki jin 'kam mo tani dhali ki mii jin nyaka'd mo tani uni ci is buni ki miinyal mo dhali mii mon'dap e kun 'koki ta buyempa mo tani uni dhunu mo mmota she/mm mmothima jisa gi mo/o'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

⁸ Dhali e bway jin nyakki'd kan mo tani 'kwani gwansan e jan buni kun shu'bkina uni mo tani uni nyo/ ki bunƙwar is mo mmowak moshirr mo dhali mmowal gwo sor apo/ uni kun caaca mo be. ⁹ Hili ka man'doyu gwo jin ca'd jin ta'da Miƙa/ iil su'kkin ki gwo mo uni ki tapa ma ruma 'cesh mo tani uni walkin mo gom bunƙwar is ma Musa mo a'di bu'thki'da du mo mmodiki yer a'di is ki gway ki gwo sor mo, hili a'di oki gwo mo ki: Tapa Arumgimis kucurki /e mo be. ¹⁰ Hili 'kwani gwansan walkina sor apo/ to kun 'kona uni ki mish 'ban mo dhali ki to gwansan kun misha uni en tom bwa mo me'd to/e gun dar gi bwan 'twa/ wal mo tani uni 'ce'dkunu sho'k mo be. ¹¹ Wayyi e uni mo. Haali/ uni iikin e bway ma Kayiin mo dhali uni pura bwa mo mmobath mii jin tham ma Balaam mii mo dhali uni 'ce'du/ sho'k mo e gwon dhaƙ ma Kuurah mo be. ¹² Uni gwansan ta thalkin apo/ moyuk bum gun ena um mo me'd jin 'kona uni ki ju/ mo mmo'kona uni i'kupa su mo mmowal mo mmontal 'de/ mo tani uni hilki is buni mo. Uni tana rak kun kutha e ki ku'th mo, kun kalkina 'tham ki sule/ mo, dhali uni ta cwa gi moyu- run kun ku'th gunƙuru/ mo kun dar gi maman mo, me'di su/ mo tani uni wukin mo mmoyu'dkunu uni mo be. ¹³ Anyor yi'deny caaga/

jin bir bakal mo tani uni sekina gabusha/ mo gi mon'the is buniŋ gana/ mo, acul kun tana ɕa/ mo tani mondhurumi'da 'tum karkunu mo gom uni ki sule/ sule/ mo be.

¹⁴ Gom uni gwansan si'da/ mo tani Aknuuk a'di jin ta'da Aadama nyakum yili pesu/ mo tani ciki gwo is mo mmo/ o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di pu'dki'd mo nyakki kun dhelelin piti ka ris ris mo ¹⁵ mmotor gwon dwall 'twa/a po/ 'kwani 'baar mo dhali mmodhu uni ki ku gi 'kona mii i'ba/ mo aris uni gun ushuna ush mo ka ris miim buni kun miikina uni mo, mmota a/ ushiŋ gwo mo kun miikina uni ciki/ mo tani e gwo gi uni gun ushi gwo mo dhali ka ris gwo kun 'bitha'bi'th mo kun okina imanmii miinthus mo kun ushuna ush apo/ a'di mo. ¹⁶ Uni gwansan ita imanmiiya gungum mo, dhali waka wak mo mmobath mon'dap em buniŋ gana/ mo, dhali mmoce 'twa/ mo mmodhu 'ba/ ki ca mo mmomaŋ 'kwani ka mak mo mmogam nyunycina/ gi shi/ miim 'boro'd mo.

Gwo jin Rumuwa Rum mo dhali Mo jin Malasuwa Malas mo

¹⁷ Hili um mini mii ka gwo e mo, um gun enu mo, gwo jin ona uni gun dhuna Tapa Yesu Kristhos bana is mo. ¹⁸ Uni o um gwo mo ki: Ki mo jin 'ko'd mo tani uni gun miin ka mak mo tani mini bath mon'dap em buniŋ gana/ mo kun usha uni a/ ush mo be. ¹⁹ Uni ta uni gwansan gun dhu gwo kun kwa/u bwa mo, kun ta 'kwani tony 'cesh mo, uni dar gi Shi/in mo be. ²⁰ Hili um gun enu mo tani nyaŋi is bum apo/ mongam gwo is jin koguwa ko/ mo dhali 'thoyi e Shi/in Dheleladhelel mo ma. ²¹ Dhuyi is bum e mo/en ma Arumgimis mo. Cori momiimii gi Tapa Yesu Kristhos bana mo ntagi mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ²² Dhali miyi mii apo/ unin tiya mo ma kun shina bwa 'kup mo.

²³ Wothi/ kun tiya mo ma, mmobor uni ka pije/ mo 'peni mo/o'd mo. Miyyi mii ki jin ko/ mo ma, apo/ kun tiya me'd jin shi/a um burrye/ i e jin nyo/ki'd e bungwar is mo.

Mmo'bor Bor Mii mo

²⁴ Dhali e a'di jin mish um dhu mo 'peni montag mo tani dhali mmoçi um ki dar gi mii kun nyo/ on mo ibwambori bun'kus mony- cam piti ki mon'kuny bwa mo tani ²⁵ e a'di jin ta'da Arumgimis 'de/ mo tani Amanwoth bana e a'di jin ta'da Yesu Kristhos Tapam bana mo tani dhalki a'di a'di idi'd ki monyca mo dhali mmo/eka/ ek mo dhali mom'bi'th mo dhali moshirr jin di'di 'twa/a/ 'baar mo dhali jin di'd shwane/ mo dhali jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonni. Amen.

Gwo jin 'Ceenu eya Yohaana mo

*Gwo jin 'Ceenu goma Yesus
Kristhos mo*

¹ Gwo jin 'ceenu goma Yesus Kristhos mo, a'di jin cikin ma Arumgimis a'di mo mmoṭor unim piti kun ta imanmii to mo gom to kun mini mii la bu'th embul mo mo. Dhali a'di karki a'di eya tente/ mo mmohashkina a'di aman'doyu gwom piti mo eya manmii tom piti jin ta'da Yohaana mo, ² a'di jin ta'da mankal gwo o mo gom gwo ma Arumgimis mo dhali gwontor jin tora a'di goma Yesus Kristhos mo, isi kani ma eya ris to 'baar mo kun parkina a'di e mo be. ³ Mom'bor mii gom a'di jin denki gwo yansan e mo jin onu is ki 'twa/ jin caaca mo dhali mom'bor mii gom uni gwansan kun cikki a'di mo dhali uni gun dhuki a'di jin 'kwarkunu nycine/ mo haali/ mo 'disha'dish mo be.

*Monthe Me'd goma Kaniisa kun
'Koni Pesu/ mo*

⁴ Yohaana eya kaniisa kun 'koni pesu/ mo e Pa Asiyya mo:

A'the e um mo dhali monku'th is 'peni a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo dhali 'peni shi/ in kun 'koni pesu/ mo, uni gun doshkini bwam-bor ma kursi ma malik piti mo be. ⁵ Dhali 'pena Yesus Kristhos, a'di jin ta isin gana/ gi gwo jin onu mo, a'di jin ta'da bwanyara/ gi mowu mo dhali ta tapa apo/ imalik kun 'koni mony'cesh mo.

E a'di, a'di jin enki ana mo dhali dhu ana ki 'kus mo 'peni miinthus bana mo ka bas piti mo, ⁶ dhali a'di ki nyon ana ki 'penkuman pa mo, mmota igasiis goma Arumgimis piti mo dhali Ababa mo. Dhali e a'di mo tani monyca midi di mo

dhali mo jin tanu tapa mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen. ⁷ Hili mo mo ma. A'di midi pu'du/ mo e bwaarak mo dhali aris ej 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mini par a'di e mo, dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun su'k a'di mo tani, dhali arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini wol ko mo gom gway piti mo. Isi kan si'dayi. Amen.

⁸ Aha/ tana ja Mun'kup mo dhali jin 'Ko'd mo. A'di ta gwo jin ona Tapa Arumgimis mo, a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo, a'di jin ta a'di jin Eka/ Ek mo be.

Tonyjan gi Ya/ gi 'Kwani mo

⁹ Aha/ jin tana Yohaana jin tana kam bum mo, aha/ jin pwa'kina isa nyor nyakki um eya Yesus ki mon'c bwa mo dhali gom 'penkuman bampa/ mo dhali ki mo jin 'ku'cu bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo tani aha/ dikina eya uka 'cesh jin yuku gway ka Bathmus mo gom gway gi gwo ma Arumgimis mo dhali gom gwontor jin torika/ mo goma Yesus mo be. ¹⁰ Aha/ dikina e Shi/in mo ka tee gi Tapa mo dhali aha/ cikina dhan 'twa/ apo/ aha/ mmun me'd ko ma poome/ mo ¹¹ mmo/o gwo mo ki: 'Kwari ma a'di jin parkina /e e mo eya warka/ mo dhali hashki a'di ka kaniisa gun 'koni pesu/ mo e Pan Epasus mo dhali e Pan Simirna mo dhali e Pam Bargaamus mo dhali e Pan Thiyatira mo dhali e Pan Sardis mo dhali e Pam Piladalpiya mo dhali e Pa Lawudikiyya mo.

¹² Dhali yan'ko'd aha/ tu'kkina 'ban mo mmopar 'twa/ yan jin oki aha/ gwo e mo, dhali ki aha/ tu'kkina mo tani aha/ parkina tirkina/ ma lamba/ e mo kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo. ¹³ Dhali e bwaman gi tirkina/ ma lamba/ mo tani jan tal 'den kamu/ wakina e ki Ya/ gi 'Kwani mo jin hi'thki burryne/ jin ta gi

tur mo dhali waɕkan 'dolkon gana/ mo eya bor a'di mo. ¹⁴ 'Kup piti dhala mur'kup piti ca'b ki bany bany me'da mur ka'bal mo jin ta gi kush mo dhali ta gi kush me'da wasa/ mo. Dhali em piti wana e ka le'dan o'd mo. ¹⁵ Dhali sho'k piti wana e ka korok jin kushi mo mo dhali dhel mo mo me'd mii jin to'du a'di mo e shemen o'd jin toru a'di mo, dhali 'twam piti wana e ka dhan yi'de/ kun gwona is ka ris mo. ¹⁶ Dhali e me'da bim poros piti mo tani a'di bu'thki'da cul kun 'koni pesu/ mo. Dhali 'peni 'twam piti mo tani a'di gaɕki gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ mo dhali bwam/ em piti 'twakki mo mo me'da tente/ mo mmo'tu'd mo ki mom'bi'th is mo be.

¹⁷ Ki aha/ parkina a'di e mo tani aha/ biɕkina mo e sho'k piti mo, ma mmowa e ki wathi/ jin wuki'd mo. Hili a'di karki me'da bim poros piti apo/ aha/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo. Aha/ tana ja mun'kup mo dhali jin 'ko'd mo be, ¹⁸ dhali aha/ tana jan tal 'de/ jin di'd ki e mo. Aha/ wukina mo dhali hili mo mo ma, aha/ dikina ki e mo gom ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ takina ga muptha/ gi Mowu mo dhali Mo ma Haawiya mo be. ¹⁹ Shwane/ 'kwari a'di jin parkina /e e mo, a'di jin di'd shwane/ mo dhali a'di jin midi bu'th mo mo i'ko'd mo be. ²⁰ Gom gwo yansan jin cinu ki jim bag mo goma cul kun 'koni pesu/ mo jin parkina /e e mo e me'da bim poros pem mo dhali tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo kun ta 'dolkon gana/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo tani uni ta iman'doyu gwo mo kun 'kona kaniisa kun 'koni pesu/ mo dhali gom tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo goma kaniisa kun 'koni pesu/ mo be.

2

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi

Pan Epasus mo

¹ Eya man'doyu gwo ma kaniisa jin di'd e Pan Epasus mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo 'peni a'di, a'di jin bu'thki'da cul kun 'koni pesu/ mo e me'da bim poros piti mo, a'di jin yaki'd e bwaman tirkina/ ma lamba/ kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo, mmo/o gwo mo ki:

² Aha/ misha miim pini mo, dhali atu'c pini jin miina /e ki mii jin 'batha'ba'th mo dhali mo jin 'kuca /e bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali mo jin mola /e bu'th 'kwani kun mii ton thus mo hili /e nyo/ ki uni gwansan kun yukki is buni ki uni kun dhunu ki she/ mo tani hili uni yisa ta uniya, dhali gam uni ki uni ta thus ki thus mo.

³ Aha/ misha ki /e 'dimki 'kup mo ki bwa jin 'kuca /e ki 'kari'th mo dhali kal mo jin 'koshu is ka nyor mo gom gway pem mo dhali /e yisa cakin mo e mowu is eya. ⁴ Hili aha/ tana gi gwo yaase apo/ /e mo haali/ /e dhalki mo/en jin ta jin twa/a/ jin di'di /e 'pen mo. ⁵ Kayi gwo e mo 'peni a'diyin jin biɕkina /e mo dhali rici /e adu is mo dhali miiyi to jin miina /e n'wa/a/ mo. Wakki/ /e diki mii mo tani heey, aha/ mina pu'dku/ i/e mo dhali joc tirkina/ ma lambam pini mo 'peni mom piti mo, isi ciki/ wakki/ /e diki rica du is mo be. ⁶ Naskina/ toɗ kamu/ jin tana /e a'dihe/. /E shi/ki mii jin miina 'Kwani Nugulawiyiin i e mo, mii jin shi/kika/ i e si'da/ mo. ⁷ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tani aha/ mina ci a'di tonte/ mmoshwa mo 'peni cwa gi mondiki/e mo, a'di jin diki'd e monyjaru/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Simirna mo

⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Simirna mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gwansan

ta ku gi a'di jin t̥wa/a/ mo dhali jin 'ko'd mo gom a'di jin wuki'd mo dhali a'di jin pu'dki'd mo mmodi ki e mo, mmo/o gwo mo ki:

⁹ Aha/ misha monto'c bwam pini mo dhali aha'th'ko'd pini mo tani (hili / e ta pa ki pa mo) dhali uni gwansan kun thu'thkina thu'th 'pen mo kun oki uni ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani dhali uni yisa ta uniya, hili uni tan gi gu'b gi montul is ma Setaan mo be. ¹⁰ Dhalku/ is ki ko/ mo gom to kun mura /e i'kosh is ka nyor nycine/ mo. Hili mo mo ma, tapa ma ruma 'cesh ona bwa ki ta'k uma tiya eya sijin mo ki um minu 'taki nyo/ mo dhali ka tee kun 'koni 'kume'd mo tani um mini gam monto'c bwa mo. Tayi /e a'di jin ta/a isin gana/ mo mmowu mo dhali aha/ mina ci /e ton'kup gi mondiki/e mo be. ¹¹ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. A'di jin piki mii e mo tani a'di iminu 'koki shi/ ki wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pam Bargaamus mo

¹² Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pam Bargaamus mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di jin ta'd gi gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ mo, mmo/o gwo mo ki:

¹³ Aha/ misha mom pini jin ca'ba /e mo, e mo jin ca'b ma kursi ma Setaan mo. /E telki sho'k mo e gway pem mo dhali /e diki waṭ gwom pem jin gamu is mo isi kani ka tee ma Antibas mo, a'di jin ta'da man/o gwom pem mo, a'dim pem jin di'd 'de/ mo jin ta isin gana/ mo, a'di jin 'koshkunu mo mbwam um mo, e mo jin ca'bkin ma Setaan mo be. ¹⁴ Hili aha/ tana gi ushi gwon tiya idaka/ mmo/o apo/ /e mo. /E tan gi 'kwanin tiya imun, uni kun bu'th gwo jin tor ma Balaam mo jin tor'ki'da Baalaag gwo mo mmokar mo jin koluwa kol mo

mbwambori iya/ gi 'Kwani ma Israyil mo, ki uni mini 'taki shwa to jin 'ciṭhu/ 'kus mo gom tompinycon mo dhali mmobotki mii jin miinu miinycal mo. ¹⁵ Wakan si'da/ /e tan gi 'kwanin tiya kun bu'thki gwo jin tora 'Kwani Nugulawiyiin mo. ¹⁶ Kan mo tani rici /e adu is mo. Waṭki/ /e diki rica du is mo tani heey, aha/ mina yaku/ i /e ki jahanne/ mo dhali mii mo/as apo/ uni ki gandala turga/ jin ta 'twam pem mo. ¹⁷ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya kaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tani aha/ mina ci a'di amanna jin bagu mo, dhali aha/ mina ci a'di wosh dhel jin ta jin kush mo ki gway this nycine/ mo jin 'kwaru apo/ wosh mo, a'di jin mola jan tal 'deṭ kamu/ mo, isi ciki/ jasi a'di jin bu'thki a'di mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Thiyatira mo

¹⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Thiyatira mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo jin ta ji gi Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin ta gi e jin shwa'd ka le'dan o'd ki bar bar mo dhali a'di jin wana 'basho'k ka koroḱ mo.

¹⁹ Aha/ misha miim pini mo dhali mo/en pini mo dhali mongam gwo is pini mo dhali miin tom pini kun miina /e mo dhali bwam pini jin 'kuca /e ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali miin tom pini kun ta kun 'ko'd mo mmobol kun t̥wa/a/ e mo. ²⁰ Hili aha/ tana gi to yaase apo/ /e mo ki /e dhalkina 'bom jin ta'da Isabal mmodi e /e mo, ayim jin yukki is piti ka manci gwo mo dhali a'di tor'ki gwo mo dhali mmosus cin'kinam pem mmoper mo mmobotki mii jin miinu miinycal mo dhali mmoshwa to jin 'ciṭhu/ 'kus mo mmothe tompinycon mo. ²¹ Aha/ cikina yima tee mo mmorica du is mo tani hili ayim ushki'd mo

mmorica du is 'peni miinyal ma yim mo. ²² Hili mo mo ma, aha/ mina 'danƙala yim 'ko'da ci mo, aci jin isha a'di ki 'ba'th mo dhali uni gwansan kun mii miinyal nyaƙƙa yim mo tani aha/ mina biƙ uni e monto'c bwa jin caaca mo, isi ciki/ waƙƙi/ uni 'koki rica du is 'peni mii ma yim mo. ²³ Dhali aha/ mina 'kosh uci ma yim jwa mo. Dhali arisa ƙaniisa gwansan mini mish mo mo ki aha/ tana a'di jin naƙƙi bwan 'kwani ki bur bur mo dhali adun 'kwani mo, dhali aha/ mina ci aris umi 'baar mo to ka 'deƙe/ 'deƙe/ mo, to kun wana e ki miin to kun miina um mo. ²⁴ Hili gom uma tiya kun 'kon e Pan Thiyaƙira mo kun 'koki bu'th gwo yansan jin toru mo, um kun 'koki da/ar gwo mo kun yuƙa 'kwanin tiya ki ton'kulga/ ma Seƙaan mo, e um mo tani aha/ mina o um gwo mo ki aha/ dinaki 'thi ton ƙamu/ jin diƙadi apo/ um mo a'di jin dina e ki she/ jin mina umi kal mo. ²⁵ Hili teli sho'k mo e a'di jin tana um mo ntagi aha/ mina pu'dku/ mo. ²⁶ A'di jin piki mii e mo tani dhali dhu miin tom pem mo ntagi 'pemen mo tani aha/ mina ci a'di mom'bi'th mo apowa ris kal gi 'kwaniny'cesh mo ²⁷ dhali a'di midi ji uni ki cwan kol 'kus jin ta tonƙuthu'd mo, me'd jin 'kon ma anos kun uƙu 'pena je mo tani uni 'ce'dki bwa mo ki 'ci'cimi'th mo, wakan isi kani aha/ ki is pem si'da/ bu'thkina mom'bi'th mo 'peni Ababam pem mo ²⁸ dhali aha/ mina ci a'di acul gi mon'thamo/ mo. ²⁹ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in eya ƙaniisa gwansan mo.

3

Gwo jin Hashu goma Ƙaniisa gi Pan Sardis mo

¹ Dhali eya man'doyu gwo ma ƙaniisa gi Pan Sardis mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di jin ta'd gi shi/in ma Arungimis kun 'koni

pesu/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo be, mmo/o gwo mo ki:

Aha/ misha miin tom pini mo. / E takin gi gway gi a'di jin di ki e mo dhali /e ki is pini a'di iwuni. ² Meri e mo, dhali 'bithi is mo, a'di jin boƙi'd e /e mo dhali a'di jin 'dishkina 'twa/ mmowu mo, haali/ aha/ dinaki gam miin ƙamu/ jin 'boro'd e miim pini jin 'boro'd jin ha me'd mo ibwambori jis/e ma Arungimis pem mo. ³ Kayi gwo e mo ma, a'di jin bu'thkina /e mo dhali a'di jin cikina /e mo. Kari a'di jan ma dhali rici /e adu is mo ma. Waƙƙi/ /e mini diki mer e mo tani aha/ mina yaku/ me'd wathin 'di/ mo dhali /e mini mol mo mo, mo jin miga/ pu'dku/ apo/ /e mo be. ⁴ E takin ush'ceenne/ naskina/ mo kun ta 'kwani gi Pan Sardis mo, uni kun 'koki nyo/ burrinyen buni mo. Dhali uni mini nyaƙ ii ki aha/ e burrinyen kush mo haali/ uni ha me'd mo be. ⁵ A'di jin piki mii e mo tani a'di minu shum isi kan ki burrinyen kush mo, dhali aha/ mina diki 'kosh gway piti mo 'pena warka/ gi mondiki/ e mo. Aha/ mina pi gway piti ibwambor ma Babam pem mo dhali ibwambori iman'doyu gwom piti mo. ⁶ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in goma ƙaniisa gwansan mo.

Gwo jin Hashu goma Ƙaniisa gi Pam Piladalpiya mo

⁷ Dhali eya man'doyu gwo ma ƙaniisa gi Pam Piladalpiya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'din 'de/ jin ƙogu mo, a'din 'de/ jin ta jin gana/ mo, dhali a'di jin ta'd ga muƙtha/ ma Dawuu'd mo, a'di jin midi ka'd 'twaƙƙal mo dhali jan tal 'deƙ ƙamu/ piyi'd jin midi mu'th a'di mo, a'di jin mu'thki a'di mo tani dhali jan tal 'deƙ ƙamu/ mol a'di ka'd mo be, mmo/o gwo mo ki:

⁸ Aha/ misha miin tom pini mo. Hili mo mo ma, aha/ karkina acampur ki ƙany ibwambori /e mo, a'di

jin mola jan tal 'deŋ kamu/ mu'th mo. Aha/ misha ki /e tan gi jasi ari mom'bi'th jin gwa'dagwa'd mo dhali /e dini mmodhu gwom pem naskina/ mo dhali /e diki waŋ gway pem mo be. ⁹ Hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni gwansan kun ta ku gi montul is ma Setaan mo, uni gun oki uni ta ku gi 'Kwani Yahu-uda/ mo dhali uni ta uni yisa, hili uni tana tor mo - hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni mmopu'dku/ mo dhali luŋ ki jin 'kupa'dupuni bwambori sho'k pini mo, dhali da/ ar gwo mo ki aha/ enkina /e mo be. ¹⁰ Haali/ /e dhuki gwom pem mo ki bwa jin 'kuca /e ki 'kari'th mo ki mon'dim 'kup mo tani aha/ mina non /e 'peni mompal mo, a'di jin midi pu'du/ apo/ mony'ceshi 'baar mo, mmopal uni gwansan kun 'kokin mo e mony'cesh mo be. ¹¹ Aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo. Teli sho'k mo e a'di jin tana /e mo, wakan ki jan tal 'deŋ kamu/ midi 'taki diki bu'th toŋ 'kup pini mo be. ¹² A'di jin piki mii e mo tani aha/ mina kar a'di mmota akak gi gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis pem mo. A'di midi mol ya ka pije/ ki sule/ sule/ 'peni a'di mo, dhali aha/ mina 'kwar gwo apo/ a'di jin ta gway ma Arumgimis pem mo, dhali gway gi 'penkuman Bampa/ ma Arumgimis pem mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo jin midi pu'dku/ ka 'cesh mo 'peni Arumgimis pem mo 'peni momis mo, dhali gway this pem gana/ mo be. ¹³ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in mo goma kaniisa gwansan mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo

¹⁴ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di ma Amen mo, a'di jin ta isin gana/ mo dhali jin ta'da man/o gwo jin ta jin

gana/ mo, jin ta mo ma muŋ'kup me'd jin ukkin ma Arumgimis aris to mo be, mmo/o gwo mo ki:

¹⁵ Aha/ misha miin tom pini mo. /E ŋala/ wani 'thupa walla monkamu/ ŋala/ 'batha /eya. Ki /e kara ba/ imini 'taki 'thupa'thup mo walla 'batha'ba'th moyi. ¹⁶ Wakan, haali/ /e mangalamangal mo dhali /e ŋala/ wani 'thupa walla monkamu/ 'batha/eya, aha/ mina ya/ /e ka pije/ 'peni 'twam pem mo be. ¹⁷ Haali/ /e o gwo ki, aha/ tana pa ki pa mo dhali aha/ wara ki pa mo dhali aha/ mina mii ta gi toŋ kamu/ yisa, mmomola /e mo mo ki /e tocu 'kus mo dhali koju e i is mo dhali hatha'ko'd ki ha'th mo dhali ta ja'da/ mo dhali di is 'te/ mo. ¹⁸ Wakan aha/ malaskina /e mo mmoyol 'dolkon gana/ 'peni aha/ mo, a'di jin minu tash e ki o'd mo, ki /e mini 'taki ta pa ki pa mo dhali ta gi burrinyeŋ kush mo mmohi'th /e i is mo dhali 'taki kar /e 'peni mo ma 'the is pini jin yana /e is 'te/ mo, 'peni mo jin mishu /e mo dhali /e mini 'taki ta gi kwalany mmogwa'c em pini mo, ki/e mini 'taki mish mo mo. ¹⁹ Uni gwansan kun enka/ mo tani aha/to'kkina uni mo dhali aha/ dorkina uni mo. Wakan shwayi miiya nyor mo ki thith mo dhali rici /e adu is mo. ²⁰ Hili mo mo ma, aha/ doshkina ishan'tamo/ mo dhali nagkana campura po/ki me'd mo. Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi cik 'twam pem mo dhali ka'dki aha/ acampur mo tani aha/ mina seku/ ibwamani a'di mo dhali nyak to shwa ki a'di mo dhali a'di nyakki aha/ mo be. ²¹ A'di jin midi pi mii e mo tani aha/ mina ci a'di 'ban mo jin mina a'di ca'b nyakki aha/ ka kursi ma malik pem mo, me'd aha/ ki is pem mo mmopikika/ mii e mo dhali aha/ ca'bkina nyakka Babam pem eya kursim piti mo be. ²² A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/in goma kaniisa gwansan mo.

4

Mo ma Luṅ jin Ta ji gi Momis mo

1 'Ko'di mii gwansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, e momis mo tani acampur ka'dkunu mo. Dhali 'twa/ jin t'wa/ a/ gwoyi'd mo. A'di jin cik'ka/ jin oki gwo mo e aha/ mo jin wana e ka poome/ jin o gwo mo ki: Yayu/ 'kup ki moho/ mo dhali aha/ mina tor / e to mo, a'di jin midi bu'th mo mo i'ko'di mii yaase mo be.

2 Dhali ki jahanne/ aha/ dikina e Shi/in mo dhali hili mo mo ma, akursi ma malik doshki'd mo e momis mo nyak'ki a'din 'de/ jin ca'bki'da po/ kursi ma malik mo.

3 Dhali a'di jin ca'bki'di mattaan mo tani jamas piti jin piyina a'di mo tani wana e ki wosha wasin dhela/ ki e ka ris mo dhali wosha wasin dhela/ jin ta jim 'per mo dhali ape'do/ mo a'di 'kamki'da kursi ma malik is mo jin wana e ki wosha wasin dhela/ jin ta jin dhii/ mo. 4 Dhali akursi ma malik 'kokini iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka doṅon kun 'kamkina kursi ma malik is mo dhali uni gun 'kokina powa kursi ma malik gwansan mo tani ta 'kwanij gwanyjaka/ kun 'kon ka iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka doṅon mo kun shumkin ki burrinyen kush mo nyak'ki toṅ'kup 'dolkon gana/ e 'kupi uni mo be.

5 'Pena kursi ma malik mo tani moṅkush 'pena wara sho'k a'di dhwa/a'dki mo mo dhali 'twa/ mo dhali mondor ma sho'k gwoki'da gur gur mo, dhali e buṅ'kus ma kursi ma malik mo tani dhantho/ 'koni pesu/ kun kanykunu o'd mo, uni kun 'koni pesu/ mo tani uni kun ta shi/in ma Arumgimis mo. 6 Dhali mbwambor ma kursi ma malik mo tani kumma/ yi'de/ diki'd jin wana e ka gasaas jin miiki'd ki 'bera/ 'bera/ mo.

Dhali to/ e kun 'kon ki e kun 'koni doṅon mo, uni 'kamkina kursi ma malik is mo mmo'kama kursi

ma malik 'kup ki engwari lu/ mo, dhali mmosulkina e uni ka pije/ e ki bwambor mo dhali e kun 'ka uni ka bisan'ko'd mo. 7 To/ e jin t'wa/ a/ jin di'd ki e mo tani wana e ka dhop mo dhali to/ e jin ta jin 'ko'd mo jin di'd ki e mo tani wana e ka morbip mo dhali to/ e jin 'kon ma po/ i kwara mo jin di'd ki e mo tani wana jis/ em piti ki wathi/ mo dhali to/ e jin 'kon ma po/ i doṅon mo jin di'd ki e mo tani a'di wana e ka wulu/ jin pe'di mis mo. 8 Dhali to/ e kun 'kon ma po/ i doṅon mo kun 'kon ki e mo, uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani 'kan ma biny jeshem buni ipe'de/ mo dhali uni gun sula e ka pije/ ki thorony thorony mo, aris uni 'baar mo kun 'kon ki jin 'kam mo dhali e bwaman mo dhali montee dhali mon'thiny mo tani uni 'koki dak mo mmoyuk gway mo mmo/o gwo mo ki:

A'di jin kogu mo, a'di jin kogu mo,
a'di jin kogu mo, a'di jin ta
Tapa Arumgimis jin ta a'di
jin Eka/ Ek mo,

a'di jin diki'd mo dhali a'di jin di'd
mo dhali a'di jin midi yayu/
mo be.

9 Dhali ma me'd jin 'kona to/ e gwahan kun 'kon ki e mo mmoçi monyca ka Arumgimis mo dhali montak mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo e a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik mo, a'di jin ca'bki'd ki sule/ ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani 10 jwahan 'kwani kun 'kon iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka doṅon mo tani ta'kkina 'chesi bwambori a'di mo, e a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik mo dhali luṅ a'di jin ca'bki'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani uni ta'kki toṅ'kup buni me'd mo mbwambor ma kursi ma malik mo mmoyuk gway mo ki:

11 /E a'di ha me'd mo, Tapam bam
mo dhali Arumgimis bam
mo

* 4:4 arba wa ishriin

mmobu'th monyca mo dhali mon-
tak mo dhali mom'bi'th mo
haali/ /e ukkina ris to 'baar mo
dhali ki bwam pini mo tani uni
'kokin mo dhali uni 'konu
mmo/uk mo be.

5

*Yit jin 'Kuçu Is mo dhali Ari
Ka'bal mo*

¹ Dhali aha/ mishkina ki me'da
bim poros gi a'di jin ca'bki'da
powa kursi ma malik mo tani
a'di ta'd gi yit jin 'kuçkunu is mo
jin 'kwarkunu gwo nycine/ mo
dhali apom piti mo si'da/, a'di jin
'dapkunu 'twa/ ka 'diñkila/ kun
'dap a'di 'twa/ kun 'koni pesu/ mo.
² Dhali aha/ parkina man'doyu gwo
e mo jin 'bitha'bi'th mo jin bahki
gwo mo ki 'twa/ jin caaca mo jin o
gwo mo ki: Aja a'di jin ha me'd ki
hañ gana/ mo mmobene'd gwo jin
'kwaru apo/ yit yansan mo dhali
kaca 'diñkilam piti mo? ³ Dhali jan
tal 'deñ kamu/ yisa di'di momis
mo walla apo/ mony'cesh mo
walla e bwan'kwariny mony'cesh
mo jin midi mish a'di ka'd mo,
yit yansan jin 'kuçu is mo walla
mmohil gwo jin 'kwaru e bwaman
a'di mo be. ⁴ Dhali aha/ gwokina
kagahara mo haali/ tal 'deñ kamu/
yisa gamkunu mo jin ha me'd mo
mmoka'd gwo yansan jin 'kuçkunu
is mo walla mmohil gwo kun
'kwarkunu ibwaman a'di mo be.
⁵ Dhali yan'ko'd wathin tal 'de/
'peni 'kwaniñ gwanyjaka/ oki aha/
gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma.
Hili mo mo ma, Adhop ma wak
ma Yahuuda/ dhali Abirman ma
Dawuu'd, a'di piki mii e mo be.
Wakan a'di, a'di imidi mish yit
yansan jin 'kuçu is ka'd 'twa/ mo
dhala 'diñkila/ kun 'koni pesu/ kun
'dapkunu a'di 'twa/ mo.

⁶ Dhali mbwaman ma kursi ma
malik mo dhali to/ e kun 'koni
doñon kun 'kon ki e mo dhali ib-
waman 'kwaniñ gwanyjaka/ mo
tani aha/ parkina Ari Ka'bal e mo

mmodosh mo. A'di wana e ki a'di
jin 'koshkunu mo, ki ce kun 'koni
pesu/ ime'd mo dhali ka pinya/ e
kun 'koni pesu/ mo, uni gun ta shi/
in ma Arumgimis kun 'koni pesu/
mo, uni gun hashkunu mo eya ris
mony'ceshi 'baar mo. ⁷ Dhali a'di
yaki'd mo dhali bu'thki yit yansan
jin 'kuçkunu is mo 'peni me'da bim
poros gi a'di jin ca'bki'd eya kursi
ma malik mo. ⁸ Dhali ki a'di bu'thki
yit yansan jin 'kuçu is mo tani to/
e kun 'kon ma po/ i doñon kun
'kon ki e mo dhali 'kwaniñ gwany-
jaka/ kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/
i'ce'dka doñon mo tani ta'kkina
'ceshi bwambori Ari Ka'bal mo.
Uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ bu'thkina
dhen'dhenye/ mo dhali ton'kul bwa
kun tana sahan 'dolkon gana/ mo
kun 'tu'dkunu mo ka 'bicajwahan
mo jin ta mon'tho gi uni kun dhuu
ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁹ Dhali
uni yukki gway this mo mmo/o gwo
mo ki:

/ E a'di ta a'di jin ha me'd mo
mmobu'th yit yansan jin
'kuçu is mo dhali mmoka'da
'diñkilam piti jin 'dapu a'di
'twa/ mo,

haali/ /e 'koshkunu jwa mo, dhali
ka bas pini mo tani / e
wanki 'kwani 'ba/ mo goma
Arumgimis mo

'peni arisa wak kun 'ko 'kwani e ki
she/ ki

she/ mo dhali 'peni aris 'twa/
kun wala 'kwani ki she/ ki
she/ mo dhali 'peni 'kwani
kun 'kona e ki she/ 'peni
tiya mo dhali 'peni kal gi
'kwaniñ'cesh/ mo

¹⁰ dhali /e ki nyon uni ki 'penkuman
bampa/ mo dhali / e ki
dhu uni ki igasiis goma
Arumgimis bana mo

dhali uni mini ta tapa mo e
mony'cesh yansan mo.

¹¹ Yan'ko'd aha/ ki hil mo mo dhali
aha/ cikina rakin jin rayunu/ mo
ka kul is 'pena kursi ma malik mo
dhali to/ e kun 'kon ki e mo dhali

gwanyjakaŋ 'kwani mo tani 'twa/ gi iman'doyu gwo ka ris dhali ka ris uni ka ris kun molu den e mo dhali 'twaŋ 'kwani alip alip mo, ¹² mmo/ o gwo ka dhan 'twa/ kun caaca mo ki: A'di ta a'di jin ha me'd mo. A'di jin ta Ari Ka'bal jin 'koshkunu mo mmobu'th mom'bi'th mo dhali pa mo dhali moyuk mo dhali mo jin eka/ ek mo dhali montak mo dhali monyca mo dhali mom'bor mii mo. ¹³ Dhali aha/ cikkina ris to 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun ukkunu mo kun 'kon e momis mo dhali kun 'kon e mony'cesh mo dhali kun 'kon e bwan'kwariny mony'cesh mo dhali e bwan kumma/ yi'de/ mo dhali aris uni 'baar mo kun 'koni bwaman mo tani o gwo mo ki: E a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik mo dhali e Ari Ka'bal mo ki mom'bor mii midi di mo dhali montak mo dhali monyca mo dhali mo/ek mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. ¹⁴ Dhali to/e kun 'kon ma po/i doŋon mo kun 'kon ki e mo tani o gwo mo ki: Amen, dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ ta'kkin mo dhali luŋ a'di mo be.

6

Arisa 'Dinjala/ mo

¹ Dhali aha/ mishkina mo ki Ari Ka'bal 'ceeki yiŋ yansan jin 'kuçu is 'twa/ mo a'di jin ta jin 'de/ 'peni tiyan pesu/ mo kun 'dapkunu 'twa/ mo ka 'dinjala/ mo, dhali aha/ cikkina 'twan 'de/ 'peni to/e kun 'kon ma po/i doŋon kun 'kon ki e mo, mmo/o gwo mo me'd 'twa/ ma sho'k jin dorki'd mo ki: Yayu/ mo. ² Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaru kush mo dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani ta'd ga abwa mme'd mo. Dhali toŋ'kup cikunu a'di mo, dhali a'di yaki'd ka pije/ mo mmopi mii e mo dhali di gwo ibwa mo mmopi mii e mo be.

³ Dhali ki a'di 'ceeki'da 'dinjala/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i su/ mo tani aha/ cikkina 'twa/ 'peni to/e

kun 'kon ki e mo kun 'kon ma po/ i su/ mo jin o gwo mo ki: Yayu/ mo. ⁴ Dhali shumaruma kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo jin ca'bki'tiki/ 'tikil mo dhali dhir dhir mo. Dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani a'di dhalkunu bway mo mmobu'th moŋku'th is 'peni 'kwani'cesh mo, wakan ki 'kwani mini 'kosh jwa ka rem 'kup mo, dhali a'di cikunu dhan gandala turga/ jin caaca mo.

⁵ Ki a'di 'ceeki'da 'dinjala/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i kwara mo tani aha/ cikkina to/en kamu/ jin 'kon ma po/i kwara jin di ki e mo jin o gwo mo ki: Yayu/ mo. Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ pu'dki'd mo jin ta'da dhisal mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani ta'd gi to jin baru to mo mme'd piti mo be.

⁶ Dhali aha/ cikkina 'twa/ jin wana e ki a'di jin dohki'di bwaman to/e kun 'koni doŋon kun 'kon ki e mo mmo/o gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ka gada mo ki nasa guurush mo dhali pos bunyana kamu/ jin baru ka gada karka ba'de/ apo/ mo ki nasa guurush mo. Hili dhalku/ ki shi/ a yin is mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki ŋah ŋah mo.

⁷ Ki a'di 'ceeki'da 'dinjala/ jin 'kon ma po/i doŋon 'twa/ mo tani aha/ cikkina 'twa/ 'peni to/e kun 'kon ki e mo kun 'kon ma po/i doŋon mo kun o gwo mo ki: Yayu/ mo. ⁸ Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ jin ta'da mandupany pu'dki'd mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani gway piti yuku ki Mowu mo, dhali Mo ma Haawiya mo, a'di bathki a'di isho'k mo. Dhali uni cikunu mom'bi'th mo apo/ mony'cesh mo ntagi bwanu'ba kamu/ gi mony'cesh mo mmo'kosh uni ki gandala turga/ mo dhali ki te/ mo dhali ki mo/ isa nyor 'peni to kun shi/kin mo dhali ki tombwaasho kun 'kokin e mony'cesh mo.

⁹ Dhali ki a'di 'ceeki'da 'dinjila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i mudhe'd mo tani aha/ parkina mo e mo e bwan'kwariny mo ma gwaṭa/ jin miikunuwa basa 'cesh mo akashira/ gi uni gwansan kun 'koshkunu jwa mo gom gwo ma Arungimis mo dhali gom gwo jin kala uni mmoṭor mo. ¹⁰ Uni cuukin ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ayy, Tapa jin di'da Litgany mo, / e kogu mo dhali /e ta a'din gana/ mo. Kakasja sa/? imina / e dwall gwo mo dhali ri/a ri'c mo goma bas bam mo apo/ uni gwansan kun 'kokin apo/ mony'cesh mo? ¹¹ Yan'ko'd uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ cikunu burrinyen kush mo dhali ṭorkunu gwo mo mmosi/is ari'ceenne/ mo ntagi mondeṅ gi igarr buni kun nyakkina tu'c mii mo dhali iwak buni mo minu 'taki thim mo, uni gun minu 'taki 'kosh jwa mo me'd uni, uni ki is buni mmomiikunu uni kan mo.

¹² Dhali ki a'di 'ceeki'da 'dinjila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yikinki is mo dhali atente/ warki'd ki 'thi/ mo me'da shawaal 'thi/ mo dhali appe jin ta'da kunn is mo tani warki'd ka bas mo ¹³ dhala risa cul 'peni momis uni ta'kkina 'cesh mo me'd cwampu/ mo me'd jin raskina a'di maman kun 'koki is mo e mondit mo ki a'di yikinkin ma punthar 'tham is mo. ¹⁴ Momis a'di puuki'd mo mmowa e ki yiṭ jin kuṭkunu is mo, dhala ris wosha turga/ mo dhali a/ uka 'cesh mo uni joṭkunu mo 'peni mom buni mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd imalik kun 'kon e mony'cesh mo dhali 'kwani kun caaca mo dhali uni gun ta gumpu/ gom 'kwani ma mee mo dhali uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun 'bitha'bi'th mo dhali 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo dhali uni gun ta cinjina/ kun

yolu mo dhali uni kun 'kon ki 'kus mo tani uni bagkin e jurum wosh mo dhali e bwamana ris wosh mo e 'kuwosha turga/ mo tani ¹⁶ uni yukki wosha turga/ mo dhali aris wosh mo mmo/o gwo mo ki: Taki apo/ aman mo dhali bagi aman mo 'peni jis/ e gi a'di jin ca'bki'd eya kursi ma malik mo dhali 'pena nyor gi Ari Ka'bal mo ¹⁷ haali/ adhana tee ma nyor buni jin caaca a'di pu'dki'd mo dhali kaja a'di imidi mish doshi bwambori a'di mo?

7

Uci ma Israyiil kun 'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo I'ce'dka Doṅon Apo/ mo kun 'Dapu ka 'Dinjila/ mo

¹ Ko'di mii yansan mo tani aha/ parkina iman'doyu gwo e mo kun 'koni doṅon mo mmodosh eya rukun gi mony'cesh kun 'koni doṅon mo mmobu'th 'tham kun poshkin me'd mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idonon mo, ki 'thama kamu/ mido 'taki diki poshu apo/ mony'cesh mo, walla e kumma/ yi'de/ mo walla apo/ cwan kamu/ mo. ² Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoṅ kamu/ e mo jin shinkunu mo 'peni mo jin sul ma tente/ mo ka 'dinjila/ ma Arungimis jin di ki e mme'd mo, dhali a'di yukki'da yuk ki dhan 'twa/ jin caaca kagahara mo e iman'doyu gwo kun 'koni doṅon mo, uni kun cikunu mom'bi'th mo mmoshi/ mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo ³ mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ mony'cesh ki shi/ is mo walla kumma/ yi'de/ mo walla aris cwa mo, ntagi ana mina 'dapa 'dinjila/ apo/ imanmii to ma Arungimis bana mo e buyem buni mo. ⁴ Dhali aha/ cikina dhan mondeṅ gi uni gun 'dapkunuwa 'dinjila/ mo mmota alaapi* iss 'kwanimpa ipesu/ mo

* 7:4 miyya wa arba wa arba/iin alip

i'ce'dka doṅon apo/ mo, uni gun 'dapkunuwa 'diṅkila/ mo 'peni arisa waḵ kun 'kona e ki she/ ki she/ mo 'peni iya/ ma Israyiil mo, ⁵ alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, uni gun 'dapkunuwa 'diṅkila/ 'pena waḵ ma Yahuuda/ mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Ra/ ubiin mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Jaad mo, ⁶ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Ashiir mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Naptaali mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Manassa mo, ⁷ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Shamuun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Lawi mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Yassaakar mo, ⁸ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Sabuluun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena waḵ ma Yuusup mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, gun 'dapkunu 'twa/ ka 'diṅkila/ 'pena waḵ ma Benyamiin mo.

Abuhany 'Kwani 'Pena Ris Kal gi 'Kwaniny'cesh mo

⁹ 'Ko'di mii yansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhana buhany wathimpa caaca mo jin mina wathin ṭal 'deṅ kamu/ mol deṅ e mo, 'peni aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo, dhali 'peni arisa waḵ gi 'kwani ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwani kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwanin tiya kun wal 'twa/ ki she/ mo, mmodoshkina uni mbwambor ma kursi ma malik mo dhali mbwambori Ari Ka'bal mo, mmohi'th burrinyen turga/ kun ta kuṅ kush mo, dhali abiny jethkum e me'd buni mo be. ¹⁰ Dhali uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Mowoth ta ji

ma Arumgimis bana mo, a'di jin ca'bki'd eya po/ kursi ma malik mo dhali e Ari Ka'bal mo. ¹¹ Dhali aris iman'doyu gwo 'baar mo doshkin ki mis mo mmo'kam a'di is mo, kursi ma malik mo, dhali mmo'kam 'kwanin gwanyjaka/ is mo dhali to/e kun 'koni doṅon kun 'kon ki e mo, dhali uni ta'kki bwam/em buni ibwambor ma kursi ma malik mo dhali luṅa Arumgimis mo ¹² mmo/ o gwo mo ki: Amen. Mom'bor mii mo dhali monyca mo dhali moyuk mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo dhali montak mo dhali mom'bi'th mo dhali mo/ek mo eya Arumgimis bana mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

¹³ Dhali yan'ko'd jan ṭal 'deṅ kamu/ 'peni 'kwanin gwanyjaka/ 'ka'daa/ gwo me'di is mo, mmo/ o gwo mo ki: Ki ija anahannee kun shumkunu ki burrinyen turga/ kun ta kuṅ kush mo dhali 'peni mana ipu'dkina uni mo? ¹⁴ Aha/ ki o a'di gwo mo ki: Gana, /e a'di imishki uni mo be. Dhali a'di ki oyaa/ gwo mo ki: Uni gwansani, ita uni gun piyin mo 'pena dhan mont'o'c bwa mo. Uni lamki burrinyen tur buni mo dhali mii uni ki bany bany ka bas gi Ari Ka'bal mo.

¹⁵ Wakan uni 'kokini bwambor ma kursi ma malik ma Arumgimis mo

dhali mii a'di to ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo e gu'b gi mondheleladhelel piti mo be,

dhali a'di jin ca'bki'da po/ kursi ma malik mo tani a'di midi pa'd ki uni adarha'da/ jin ta buṅ'kus piti mo be.

¹⁶ Uni mina te/ mol 'kosh ki sule/ mo, walla mina yi'de/ 'koki bu'th ki sule/ mo.

Atente/ si'da/ midi diki 'kosh uni mo, walla midi diki ci'th uni is ki mom'batha'd piti mo.

¹⁷ Haali/ Ari Ka'bal, a'di doshki'di bwaman ma kursi ma malik mo, a'di jin ta'da Amanhil uni mo,

dhali a'di midi shu uni bway mo e
mo jin kasha yi'de/ jin di ki e
e mo

dhali Arumgimis midi shumuta ris
jabudhi 'baar mo 'peni em
buni mo be.

8

*A'dinjila/ jin 'Kon ma Po/i Pesu/
mo dhali Ton'kul Bwa jin Ta 'Dolkon
Gana/ mo jin Dukunuwa 'Bicajwa-
har mo*

¹ Ki Ari Ka'bal 'ceeki'da 'dinjila/
'twa/ mo jin 'kon ma po/i pesu/
mo tani mo doshki'd ki biyuu e
momis mo ki ari mo mo jin wana
e ka nusa saa mo. ² Dhali yan'ko'd
aha/ parkina iman'doyu gwo kun
'koni pesu/ e mo, uni gun doshkini
bwambor ma Arumgimis mo,
dhali apoome/ 'koni pesu/ cikunu
uni mo. ³ Dhala man'doyu gwo
kamu/ pu'dki'd mo dhali doshki'd
mo e mo ma gwata/ jin dukunuwa
'bicajwahaar mo ki ton'kul bwa jin
ta 'dolkon gana/ mo jin dukunuwa
'bicajwahaar ime'd mo. Dhali a'di
cikunuwa 'bicajwahaar kagahara
mo mmoce e ki mon'tho ma ris uni
gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel
mo apo/ mo ma gwaṭan to jin ta
ton'kul bwa mo jin ta 'dolkon gana/
mo mbwambor ma kursi ma malik
mo, ⁴ dhali aku'd ma 'bicajwahaar
a'di cuki mis mo nyakki mon'tho
gi uni gun dhunu ki she/ ki dhelel
dhelel mo 'peni me'd ma man'doyu
gwo jin doshki'di bwambor ma
Arumgimis mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd
aman'doyu gwo bu'thki ton'kul
bwa jin dukunuwa 'bicajwahaar mo
dhali a'di ki 'tu'd a'di ka kapany o'd
mo 'peni mo ma gwaṭa/ mo dhali
a'di ki yek a'di apo/ mony'cesh
mo, dhali kontor ma sho'k gwoki'd
ki gur gur mo dhali dhan rakin
caaca mo dhali awar dhwa/a'dki'd
ki dhwa/ a'd dhwa/ a'd mo dhali
adhan mony'cesh yikinki is mo be.

Arisa Poome/ mo

⁶ Dhali iman'doyu gwo kun 'koni
pesu/ kun tan ga poome/ kun 'koni
pesu/ mo tani uni thosonki is mo
mmodhal uni me'd mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo jin twa/
a/ a'di dhalki'da poomem piti
me'd mo dhala wasa/ dhali o'd
bathki a'di isho'k mo mmo'cur e
ka bas mo, uni kun ta'kkina po/
mony'cesh mo be. Dhali 'ban gi
mony'cesh jin 'kon ma po/i kwara
mo tani a'di kopkunu ki o'd mo be
dhali 'ban gi bwanycwan kamu/
jin 'kon ma po/i kwara mo tani
a'di kopkunu ki o'd mo be dhali
arisa shon dhii/ini 'baar mo tani
uni celkunu ki o'd mo.

⁸ Dhala man'doyu gwo jin 'kon
ma po/i su/ mo tani dhalki'da
poomem piti me'd mo be dhali
dhan ton kamu/ caaca kagahara
mo, wana e ka dhan wosha turga/
mo jin ci'thkunu ki o'd mo, dhali
a'di bitkunu e bwan kumma/ yi'de/
mo ⁹ dhali 'ban gi kumma/ yi'de/
jin 'kon ma po/i kwara mo tani
warki'd ka bas mo dhali 'ban gi to/e
kun 'kon ma po/i kwara kun 'kon ki
e mo tani uni wukin mo e yi'de/ mo
dhali 'ban ma kur kun 'kona 'bani
kwara mo tani uni 'ce'dkunu sho'k
mo be.

¹⁰ Dhala man'doyu gwo jin 'kon
ma po/i kwara mo tani dhalki'da
poomem piti me'd mo dhali ad-
hana cul bitki'd 'peni momis mo
mmodhel mo mo me'd dhantho/
mo be dhali a'di bitki'd eya 'ban
yi'de/ kun 'kon ma po/i kwara mo
dhali apo/ yi'de/ jin kasha e ki
kash mo be. ¹¹ Dhali gway ma
cul yansan mo tani a'di yukunu
gway ka tap mo. Dhali 'ban gi yi'de/
jin 'kon ma po/i kwara mo tani
warki'd ka tap mo dhali 'kwani ka
ris wukin mo 'peni yi'de/ yan mo be
haali/ yi'de/ ca'bki ka/ ka/ mo.

¹² Dhala man'doyu gwo jin 'kon
ma po/i donon mo tani dhalki'da
poomem piti me'd mo, dhali 'ban
ma tente/ jin 'koni kwara mo tani
a'di pwaṭhkunu 'ban mo dhali 'ban

ma ppe jin 'kon ma po/i kwara mo dhali 'ban ma cul jin 'kon ma po/i kwara mo, wakan ki 'ban gi monkush buni jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ki mondhurumi'd mo. Dhali 'ban gi montee jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di nonu mo 'peni mo jin 'twakki mo mo dhali wakan si'da/ 'ban gi mon'thiny jin 'kon ma po/i kwara mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd aha/ hilkina mo mo dhali aha/ cikina wulu/ jin 'therki ko mo ka dhan 'twa/ jin caaca kagahara mo me'd jin pekina a'di isi bwaman momis mo ki: Wayyi, wayyi, wayyi e uni gwansan kun 'koni mony'cesh mo ka poomen tiya 'konu mo mmodhal me'd mo, a'di jin mura iman'doyu gwo kun 'koni kwara mmopi mo be.

9

¹ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i mudhe'd mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali aha/ parkina cul e mo mmobiṭu/ 'peni momis a'cesh mo, dhali a'di cikunuwa muptha/ ki jis jin shu'd jin dar gi 'pemen mo. ² Dhali a'di ki ka'd moshu'd gi jis jin dar gi 'pemen mo, dhali 'peni moshu'd gi jis yan mo tani aku'd cuki mis mo me'd dhana ku'd jin caaca 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo, dhali atente/ dhali bul mis 'kokin mo mmodhuruma dhurum mo ka ku'd 'peni jis shu'd yan mo be. ³ Dhali 'pena ku'd yan mo tani ameenkuuyu/ pu'dkin apo/ mony'cesh mo dhali uni cikunu mom'bi'th mo mmowa e ki mom'bi'th ma 'dak mo e mony'cesh mo. ⁴ Uni ṭorkunu gwo mo mmo'koki shi/ asho e mony'cesh mo, walla aris mo gunn kun dhii/in mo, walla cwa gunn mo, hili jasi 'kwani gwansan kun 'koki ta ga 'diṅkila/ ma Arungimis e buyem buni mo tani ⁵ uni idhalkunu uni bway mo mmoci

isa nyor ki me'd mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo, hili yisa mmo'kosh uni jwa mo, dhali thulany buni wana e ki thulany ma 'dak mo ki a'di wo'cki 'kwani mo be. ⁶ Dhali ka cim gwansan mo tani 'kwani mini ṅap wu mo tani dhali uni yisa mini gam a'diya. Uni mina bwa o kagahara mmowu mo dhali wu midi gus 'peni uni mo be.

⁷ Dhali jamas ma kuuyu/ gwansan mo tani uni wana e ki shumaram kun thosonkunu is mo gom mo ma mee mo. E 'kup buni mo tani uni takin gi toṅ'kup kun wana e ki toṅ'kup 'dolkon gana/ mo. Jis/em buni wana e ki jis/en 'kwanim pa mo, ⁸ amur is buni wana e ka amur'kup gi up mo dhali shem buni wana e ki she/ ma dhop mo. ⁹ Uni takin gi nyahara/ kun wana e ka rapa/ kun ta toṅkuthu'd mo, dhali is ma bim buni alki is mo me'da risa arabiya kun dirkina shumaram mo mmoya ṅwaṅa/ e mo ma mee mo be. ¹⁰ Uni takin gi thin kun wana e ka 'dak mo dhali wo'c buni mo, dhali mom'bi'th buni mmoshi/ 'kwani mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo ishki'd e thin buni mo be. ¹¹ Uni takin ga malik apo/ uni mo a'di jin ta'da man'doyu gwo gi jis jin dar gi 'pemen mo. Gway piti yuku ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin ka Abadduun mo, dhali ki 'twan 'Kwaniṅ Griki a'di yuku ka Abulliyyuun mo.

¹² Dhali awayyi jin ta jin twa/a/ peki'd mo. Hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/i su/ mo a'di diyid' mmomii pu'du/ mo.

¹³ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali aha/ cikina 'twa/ 'peni ce kun 'koni doṅon 'pena gwata/ jin ta 'dolkon gana/ jin di'di bwambor ma Arungimis mo ¹⁴ mmo/o gwo mo eya man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo, a'di jin ta'da ga poome/ mo ki: 'Cuki iman'doyu

gwo kun 'koni doṅon mo, uni gun deḱkunu mo eya dhan kumma/ yi'de/ jin yuku gway ka Elpuraat mo. ¹⁵ Wakan iman'doyu gwo kun 'koni doṅon mo tani uni 'cuḱkunu mo, uni gun bu'thkunu me'd mo mmothoson is mo goma saa mo dhali goma tee mo dhali goma ppe mo, dhali gom yil mo, mmo'kosh 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/i kwara a'cesh mo. ¹⁶ Dhan mondeṅ ma thuruḱ ma mee kun mer shumarum apo/ mo tani 'koni alaapi 'kume'd mar is doḱ/ e ka alaapi 'kume'd mo dhali doḱ/ e mar is ka alaapi 'kume'd mo. Dhali aha/ cikkina dhan mondeṅ buni e mo. ¹⁷ Dhali tonyjan pem jin parkika/ e mo tani shumarum wana e ciki/ mo. Dhali uni gun mer shumarum apo/ mo tani uni hi'thkina raḱpa/ mo ki jamas gi mo/o'd mo dhali jamas gi wosh jin ta 'pinyamath mo dhali jamas gi wosh jin si'da 'kwani mo jin ca'bki go'd go'd mo, dhali 'kup shumarum wana e gi 'kup ma dhop mo, dhali o'd dhali aku'd dhali wosh jin si'da 'kwani mo gaḱki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁸ Ki to gwansani kwara kun 'koshi 'kwani is ka nyor mo tani 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/i kwara kun 'kon e mony'cesh mo tani uni 'koshkunu ki o'd mo dhali ka ku'd mo dhali ki wosh jin si'da 'kwani mo jin gaḱki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁹ Haali/ mom'bi'th gi shumarum mo a'di diki'd e 'twam buni mo dhali e thin buni mo. Thin buni waki tasha/ mo kun takin gi 'kup mo, dhali ki uni mo tani uni ki dhu 'kwani jama/ i is mo.

²⁰ Dhali 'ban gi 'kwaniṅ kamu/ mo, uni gun 'konuki 'kosh mo naskina/ ki isa nyor yan jin woci 'kwani is she/ mo tani uni 'koki rica du is mo 'peni mii gi me'd buni mo walla dhala ruma 'cesh luṅ 'pen mo dhali tompinycon kun uku 'peni 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali akorok mo dhali wosh dhel

mo dhali cwa mo, uni kun mol mo par e mo walla cik gwo mo walla ii ki sho'k mo. ²¹ Walla uni si'da/ 'koki rica du is mo 'peni mo ma meem buni kun 'kosha uni mo walla mii ma rum buni kun miina uni mo walla miinyal buni kun miina uni mo walla mii ma 'dim buni kun miina uni mo.

10

Aman'doyu Gwo dhali Ari Yiṅ jin Kuḱu Is mo

¹ Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoṅ kamu/ e mo a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, koṅhu is ka raḱ mo dhali ka pe'do/ i'kupi a'di mo, dhali bwam/em piti wana e ka tente/ mo dhali 'basho'k piti wana e ka kaḱ o'd mo. ² A'di ta'd gi ari yiṅ jin 'kuḱu is mo mmodi 'twa/ kany mo e me'd piti mo. Dhali a'di ki kar shoka bim poros piti apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali shoka biny cam piti apo/ mony'cesh mo, ³ dhali a'di ki yuka yuk ki dhan 'twa/ jin caaca mo, mmowa e ka dhop jin anḱarki ko mo. Ki a'di yuḱki'da yuḱ mo tani mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo tani alki is mo. ⁴ Dhali ki mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo alki is mo tani aha/ 'disha 'twa/ mo mmo'kwar a'di mo, hili aha/ cikkina 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: 'Dapi a'di ka 'diṅkila/ mo, a'di jin ona montor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo, dhali dhalku/ a'di ki 'kwar mo ka jes is mo. ⁵ Dhali aman'doyu gwo, a'di jin parkika/ e mo tani doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali mony'cesh mo mmo'de'k me'da bim poros piti 'kup ki momis mo ⁶ mmothul gwo me'da po/ mo ki a'di jin diki'd goma sule/ mo dhali ki sule/ mo, a'di jin uḱki momis mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali mony'cesh mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo ki miinṅ kamu/ minu 'taki 'koki mii

miiyu/ ka diite/ mo, ⁷ hili ka tee gi ko ma poome/ jin yukuwa yuk mo jin minu kum cuuwa/ ka man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo gom gwo ma Arumgimis jin cinu ki jim bag mo me'd jin mina a'di bak a'di e cinjinam piti mo, uni gun ta imanci gwom piti mo, ki a'di minu 'taki thim mo be.

⁸ Dhali yan'ko'd 'twa/ jin cikka/ 'peni momis o aha/ gwo mo dok/ e ki: Yaku/ mo, dhali budhi yit jin 'kuçu is mo, a'di jin di 'twa/ kany mo e me'd ma man'doyu gwo mo, a'di jin doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali apo/ mony'cesh mo be. ⁹ Wakan aha/ yakina mo eya man'doyu gwo mo dhali tor a'di gwo mo mmoci aha/ ari yit jin 'kuçu is mo. Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Budhi a'di ma dhali 'kayi a'di ma. A'di midi ka/ aka/ gom bwam pini mo, hili a'di midi ca'bki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pini mo be. ¹⁰ Dhali aha/ bu'thkina ari yit jin 'kuçu is mo 'peni me'd ma man'doyu gwo mo dhali 'ka a'di mo. A'di ca'bki'd ki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pem mo. Hili ki aha/ 'kakina a'di mo tani bwam pem ca'bki'd ki nah nah mo. ¹¹ Dhali aha/ tor kunu gwo mo ki: /E mini mii ci gwo is mo gom 'kwani ka ris mo dhali gom kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali gom 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali gom imalik mo be.

11

'Kwani Su/ kun Ta Iman/o Gwo mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cikunuwa cwahan mo jin wana e ki cwan kol 'kus mo mmobar to mo, dhali aha/ tor kunu gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali bari gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo dhali mo ma gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo dhali uni gwansan kun lunjini cine/ mo. ² Hili dhalku/

ki bar mo ma gon jin di'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhalki a'di 'pen mo, haali/ a'di cikunu 'kwanin kal gi mony'cesh mo, dhali uni mini yap mom'penkuman bampa/ yan jin kogu mo ki sho'k mo ka ppe iss* 'kwanimpa su/ i'ce'dka su/ mo. ³ Dhali aha/ mina ci uni kun 'koni su/, uni gun ta iman/o gwom pem, mom'bi'th mo mmoci gwo is mo goma tee kun 'kon ma alipi† 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd 'dap 'twa/ ka kwara mo, mmohi'th burrinye/ ma shawaal kun ta kun 'thi/ mo.

⁴ Uni gwansan ta cwa setuun isu/ mo dhali alamba/ kun ta tirkina/ isu/ mo, uni gun doshkini bwambori Tapa gi mony'cesh mo.

⁵ Dhali wakki/ jan tal 'deñ kamu/ midi 'taki shi/ uni mo tani o'd minu wolu/ 'peni 'twam buni mo dhali shwa uni gun ta 'kup buni ki 'ci'd'da/ mo. Wakki/ jan tal 'deñ kamu/ midi shi/ uni is mo tani a'di 'dapa'dap kan ki a'di minu 'kosh mo. ⁶ Uni ta gi mom'bi'th mmomu'th momis 'twa/ mo ka shoka kamu/ midi diki pir ari yi'de/ a'cesh ki me'da tee gwansan jin 'kona uni mmoci gwom buni is mo, dhali uni ta gi mom'bi'th apo/ yi'de/ mo mmowar uni mmota abas mo dhali mmodor mony'cesh mo ka ris isa nyor kun woci 'kwani is she/ mo me'd ka ris me'd jin mina bwa o uni mo mmomii kan mo.

⁷ Dhali ki uni mini 'baar gwom buni jin ona uni is mo tani adhan to/e yan jin midi shinu 'peni jis jin dar gi 'pemen mo tani midi mii mo/ as apo/ uni mo dhali pi uni e mo dhali 'kosh uni mo be. ⁸ Dhali bungwar is buni kun wukin mo tani mini ishi bway tur kun iinu mo e dhan 'penkuman bampa/ mo a'di jin yuku gway ki, a'di jin 'be'dki gwo ki 'pemena kamu/ mo, ki a'di jin ta Pan Saduum mo dhali

* 11:2 itneen wa arba/iin † 11:3 alip wa miyyateen wa sittiin

Pam Masir mo e mo jin 'koshkunu Tapam buni ki cwany'ciḥan dhul mo. ⁹ Haali/ ka cim kwara dhali ka nusa po/ mo tani 'kwaninḡ gwas 'peni 'kwanin tiya mo dhali 'peni awaka tiya mo dhali 'peni 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali 'peni kala tiya mo uni hilkina hil ka 'thime/ mo gom bungwar is buni kun wukin mo dhali ush ki 'tash mo mmodhal uni bway mo ki uni minu kan ijis jwa mo. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo tani uni mina bwa i'kunya'kunyo apo/ uni mo dhali mii miim 'penkapan mo dhali ci to ki me'd ka rem 'kup mo haali/ imanci gwo su/ gwansan, uni 'koshki 'kwani is ka nyor ki to jin wo'cki 'kwani is she/ mo, uni kun 'kon e mony'cesh mo. ¹¹ Hili 'ko'da cim kwara dhali ka nus mo tani shi/ir jin di ki e 'peni Arumgimis cikki'd e uni mo dhali uni doshkin ki sho'k buni mo, dhali adhan monko/ is bitkin apo/ uni gwansan kun parki uni e mo be. ¹² Dhali yan'ko'd uni cikki dhan 'twa/ jin caaca 'peni momis mo mmo/o uni gwo mo ki: Iiyu/ ise mo. Dhali e jis/e gi unim buni kun ta 'kup gi uni mo tani uni iiki bway momis mo e bwaarak mo. ¹³ Dhali ka tente/ caan mo tani adhan mony'cesh yikinki is mo dhali 'ban gi 'penjkuman bampa/ jin 'kon ma po/i 'kume'd mo tani ta'kkin mo be. Dhali 'kwani alaapi pesu/ mo uni 'koshkunu ki mony'cesh jin yikinki is mo, dhali kun tiya uni deekin ki dee jin shiyi'd mo dhali ci monyca ka Arumgimis jin ta ji gi momis mo be.

¹⁴ Dhali awayyi jin 'kon ma po/ i su/ mo tani peki'd mo be. Dhali hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/i kwara mo tani 'dishkina 'twa/ mmopu'du/ mo be.

Apooome/ jin 'Kon ma Po/i Pesu/ mo

¹⁵ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin 'kon ma po/ i pesu/ mo tani

dhalki'da poomem piti me'd mo be, dhala dhan 'twa/ kun caaca gwoyunu/ mo 'peni momis mo mmo/oyu/ gwo mo ki: 'Penjkuman bampa/ gi mony'cesh mo tani a'di warki'd ki 'penjkuman bampa/ gi Tapam bana mo dhala Kristhos jin ta jim piti mo, dhali a'di midi ta Tapa gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo be. ¹⁶ Dhali 'kwaninḡ gwanyjaka/ kun 'koni iss 'de/ mo mmo'ce'dka donjon mo uni kun 'koki 'pena kursim buni ibwambor ma Arumgimis mo tani ta'kki jis/ em buni a'cesh mo dhali luja Arumgimis mo ¹⁷ mmo/o gwo mo ki:

Aman cikina / e mom'bor bwa i is mo, Tapa Arumgimis jin Eka/ Ek mo, /e jin din mo dhali /e jin dikin mo

haali/ /e bu'thki dhan mom'bi'th pini mo dhali tel mii 'pen mo mmota tapa mo.

¹⁸ Dhan kal gi 'kwaniny'cesh burushkina mo isho'k mo, hili anyor pini jin toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani a'di pu'dki'd mo

dhali mo gom uni kun wukin mo ki uni minu dwall gwo mo

dhali mo jin mina /e ci cinkinam pini to mo kun ish kumma/ mo, uni gun ta imanci

gwo mo dhali uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,

dhali uni gwansan kun ko/ki gway pini mo, nyakki uni kun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo,

dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd sho'k gom uni kun ta iman'ce'd mony'cesh sho'k mo be.

¹⁹ Dhali yan'ko'd gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis e momis mo tani a'di ka'dkunu 'twa/ mo dhala Sanduuk jin karu gwom piti jin gamu me'd mo tani a'di parkunu e mo e gu'b gi mondheleladhelel piti mo. Dhali awara sho'k su'kki'd ki dhwa/a'd dhwa/ a'd mo dhali mo alki is

mo dhali agur gur ma sho'k mo dhali mony'cesh yikinki is mo dhali adhan kuluny ma wasa/ ta'kkin mo.

12

A'bom dhali Tasha/ mo

¹ Dhali adhan toj kamu/ jin ta to mer piki'd mo e momis mo jin ta jama ma 'bom jin hi'thki'da tente/ mo dhali appe e 'basha'k ma yim mo dhali e 'kup ma yim mo tani toj'kup hi'thkin ma yim jin 'kon ma culi 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ² Dhali ayim bwaaki'da 'ci mo dhali ayim ki 'ther cuuwa/ mo gom isa nyora dho'th ma yim mo mmo'pe'dkina a'di she/ mo goma dho'th jin mina a'di idho'th mo. ³ Dhali adhan to mera kamu/ dok/ e piki'd mo e momis mo. Hili mo mo ma, adhan tasham 'per taki'd gi 'kupi pesu/ mo dhali jin karki ce 'kupi 'kume'd mo dhali toj'kup ma malik kun 'koni pesu/ kun 'tamkunu mo e 'kup piti mo. ⁴ Dhali thin piti 'cwarki 'ban ma cul jin 'kon ma po/ i kwara mo 'peni momis mo dhali ras uni ka 'cesh mo. Dhali tasha/ doshki'di bwambor ma 'bom mo a'di jin 'disha 'twa/ mo mmodhodha 'ci mo ki a'di midi 'taki losa 'ci ma yim mo ka yim midi 'taki dho'th a'di mo. ⁵ Dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta'da gwas mo, a'din 'de/ yan jin midi ta tapa apo/ aris kal gi 'kwaniny'cesh mo ki cwan kol 'kus jin ta toj'kuthu'd mo, hili a'ci ma yim a'di bu'thku mo eya Arungimis mo dhali eya kursim piti mo. ⁶ Dhali a'bom yaki'da njwaca/ mo e mombwaasho mo, e mo jin thosonkin ma Arungimis goma yim mo, e mo jin minu thip a'di goma tee ma alipi 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo ny'ce'dka kwara mo.

⁷ Dhali mo/ as cuki mis mo e momis mo. Mika/ iil dhali iman'doyu gwom piti askin apo/ tasha/ mo dhali tasha/ si'da/

nyakki/ iman'doyu gwonthus piti mo askina as mo. ⁸ Hili uni pikunu e mo dhali monkamu/ di'd gom uni e momisa? ⁹ Dhali adhan tasha/ a'di bitkunu ka 'cesh mo, dhan tashan dhamo/ yin mo, a'di jin yukunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo, a'di jin ta'da manhe'k 'kwaniny'cesh e 'baar mo - a'di bitkunu mo ka 'cesh mo dhali iman'doyu gwonthus piti si'da/ mo, uni ta'kkunu ka 'cesh nyakki a'di mo. ¹⁰ Dhali aha/ cikina dhan 'twa/ 'peni momis mo mmo/ o gwo mo ki: Shwane/ mowoth dhali mom'bi'th dhali 'penkuman bampa/ ma Arungimis bana mo dhali moshirr jin ta ji ma Kristhos piti mo tani pu'dkin mo, haali/ amanyera wak bana is ki gway mo, a'di bitkunu ka 'cesh mo, a'di jin yerki uni is ki gway mo isa yempa/ ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo ibwambor ma Arungimis bana mo. ¹¹ Dhali uni piki a'di e mo ka bas gi Ari Ka'bal mo dhali ki gwontor buni kun tora uni mo, haali/ uni yisa enki mon'koki/em buniya. Isi kani uni ci uni mmowu mo. ¹² Kunyi bwa mo ma, ayy um 'kwani kun 'koni momis mo dhali um gwa'tan kun 'kokin e a'di mo. Hili wayyi e um mo, ayy mony'cesh dhali kumma/ yi'de/ mo haali/ tapa ma ruma 'cesh pu'dki'd e um mo ka dhana nyor jin shi/ashi/ mo haali/ a'di mishki'da tentem piti 'disha'dish mo.

¹³ Dhali ki tasha/ parki mii yan e mo ki a'di bitkunu ka 'cesh mo tani a'di njaki'da 'bom mo, a'di jin dho'thki'da 'cingwath mo be. ¹⁴ Hili a'bom cikunuwa biny jese/ isu/ mo, uni kun ta ku ma dhana wulu/ mo ka yim midi 'taki pe mo 'peni tasha/ mo e mombwaasho mo e mo jin minu thipa yim mo ki mo mo dhali ki mo me'd ka ris mo dhali ki mo ka nus mo. ¹⁵ Dhali tasha/ ga'cki yi'de/ 'peni 'twam piti me'd kumma/ yi'de/ mo 'ko'da 'bom mo mmodhidha yim sho'k ka dhana

gannu/ yi'de/ mo. ¹⁶ Hili mony'cesh pu'dki'd mo dhali wotha yim mo dhali mony'cesh ka'dki 'twam piti mo dhali los yi'de/ jin gackina tasha/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁷ Yan'ko'd dok/ e tasha/ shin ma nyori me'd mo goma 'bom mo dhali yaki'd mo mmomii mo/as apo/ ushi uci ma yim mo kun 'kokin mo, uni gwansan kun dhuki gwonkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo dhali kun ta iman/ o gwo goma Yesus mo. Dhali a'di doshki'd apowa si'b gi kumma/ yi'de/ mo be.

13

To/e kun 'Koni Su/ mo

¹ Dhali aha/ parkina to/ e e mo jin cuki'd 'peni kumma/ yi'de/ mo jin 'kana ce 'kupi 'kume'd mo dhali ta gi 'kupi pesu/ mo dhali hi'th ton'kup ma malik kun 'koni 'kume'd kun 'tamkunuwa po/ cem piti mo dhali gway jin ta gi 'pemen jin walu gwo sor mo karkunu mo apo/ 'kup piti mo. ² Dhali to/e caan jin parkika/ e mo tani a'di wana e ka kwa mo, dhali sho'k piti wana e ki jin tombwaasho mo jin waka mann mo, dhali 'twam piti waki 'twa/ ma dhop mo. Dhali e a'di mo tani tasha/ ciki mom'bi'th ki a'di mo dhali akursim piti mo dhali adhan moshirr mo be. ³ 'Kup pitin kamu/ 'de/ wana e ki 'kup jin ta'da wambor mo jin ta jama/ mo, hili 'kup piti jin ta'da wambor jin ta jama/ mo tani wakunu mo dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo bathki dhan to/ e yan isho'k mo mmomer mo. ⁴ 'Kwaniny'cesh lun'ki tasha/ mo haali/ a'di ciki moshirr piti e to/ e mo dhali uni lun'ki to/ e mo mmo/ o gwo mo ki: Kaja a'di iwaki/ Eeyyee, /e jin ta to/ e mo, dhali aja a'di imidi mish asa po/ a'di mo?

⁵ Dhali to/e a'di cikunu 'twa/ mo mmobah dhan gwo jin eka/ ek mo dhali gwo jin waluwa sor mo, dhali a'di dhalkunu bway mo mmopi

moshirr piti ka ppe 'kupi issu/ i'ce'dka su/ mo. ⁶ A'di ka'dki 'twam piti mo mmobah gwo sora powa Arumgimis mo dhali mmowal gwo sor mo gom gway piti mo dhali gom monyca'b piti mo, a'di jin ta uni gwansan kun 'kokin e momis mo. ⁷ A'di si'da/ dhalkunu bway mo mmomii mo/as apo/ uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali pi uni e mo. Dhali moshirr cikunu a'di apo/ 'kwani kun 'kon ma wak e ki she/ ki she/ mo dhali apo/ 'kwani mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali kal gi 'kwaniny'cesh mo, ⁸ dhali aris uni gun 'koni mony'cesh yan mo tani uni mini lun' a'di mo, aris uni ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'konuki 'kwar gway buni n'wa/ a/ ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo eya warka/ gi mondiki/ e gi Ari Ka'bal jin 'koshkunu mo. ⁹ Wakki/ a'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo:

¹⁰ Wakki/ jan tal 'deñ kamu/ minu bu'th mmota cin'kina/ mo tani e mo jin budhu a'di mo mmota cin'kina/ mo tani a'di iyakina a'di nycine/ mo be.

Wakki/ jan tal 'deñ kamu/ 'koshki'da 'kosh ki gandala turga/ mo tani ki gandala turga/ mo tani a'di iminu mii 'kosh ki a'di mo be.

Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo dhali mongam gwo is mo jin ta ji gi uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina to/ en kamu/ e mo, a'di jin cuki mis mo 'peni mony'cesh mo. A'di ta'd gi ce isu/ mo jin wana e ki ji ari ka'bal mo dhali a'di oki gwo me'd tasha/ mo. ¹² A'di piki mii gi moshirri 'baar mo jin ta jin to/ en twa/ a/ mo e bun'kus piti mo, dhali a'di ki tu'c mony'cesh mo dhali 'kwani kun 'koni a'di mo mmolun' to/ e jin twa/ a/ mo, a'di jin takina 'kupa

wambor gom jama/ jin waçkunu a'di mo. ¹³ A'di miiki dhan jamas mii mo, isi kani a'di ukki o'd mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo apo/ mony'cesh mo e bwambori jis/enj 'kwani mo be. ¹⁴ Dhali ki dhan jamas mii jin dhalkunu a'di bway mo mmomii mo e bun'kus to/ e yansan mo tani a'di he'kki 'kwani gwansan e mo, uni kun 'kokin apo/ mony'cesh mo. A'di ki us uni is ki mii mo mmo/uk jamas gi to/e mo, a'di jin takina 'kupa wambor ki gandala turga/ mo jin 'koshki a'di mo dhali a'di di'd ki e mo naskina/. ¹⁵ Dhali a'di dhalkunu bway mo mmoçi shi/ir ki jamas gi to/e jin uku mo, wakan ki jamas to/e jin uku mo midi 'taki mish isi 'twa/ wali, dhali mmoraç uni gwansan kun 'koki lun jamas to/e jin uku mo ki uni minu 'kosh mo be. ¹⁶ A'di si'da/ rakki'da ris 'kwani 'baar mo 'peni uni gun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo, 'peni uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun hatha'ko'd ki ha'th mo, 'peni uni kun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu mo ki yol çinçina/ mo, mmo'kwar jamas buni e me'da bim poros mo walla e buyem buni mo, ¹⁷ wakan ki wathin tal 'deç kamu/ midi mol yol mo walla yol to mo isi ciki/ a'di midi mii ta gi jamas mo, a'di jin ta gway gi to/e mo walla mondeç gi gway piti e mo be. ¹⁸ Mii yansan a'di 'theku gwo mo gom moyuk mo. Dhali dhalki a'di jin mishi gwo 'ban mo tani nyith mondeç gi gway gi to/e yan mo haali/ a'di ta mondeç gi gway gi wathi/ en'thi/ mo. Mondeç piti ta'da iss* 'kwanimpa i/iss 'de/i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dki issi kwara i'ce'dka pe'de/ apo/ mo.

14

Gway jin Yuça 'Kwani kun 'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo

I'ce'dka Doçon Apo/ mo

¹ Yan'ko'd aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, e 'Kuwosh ma Sihyuun mo tani Ari Ka'bal doshki'd mo dhali nyakki a'di mo ka alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka doçon mo, uni gun tan gi gway piti mo dhali gway ma Babam piti jin 'kwarkunu e buyem buni mo be. ² Dhali aha/ ciçkina 'twa/ 'peni momis mo mmowa e ka dhan yi'de/ jin gwokina is ka ris mo dhali mmowa e ki montor ma sho'k jin alki is mo. Dhali 'twa/ jin ciçka/ mo tani wana e ki ko ma dhençdhenye/ mo kun pikina imanpi uni mo. ³ Dhali uni yukki gway jin ta gway this mo ibwambor ma kursi ma Arungimis mo dhali ibwambori to/ e kun 'koni doçon kun 'kon ki e mo dhali ibwambori 'kwaninç gwanyjaça/ mo. Wathin tal 'deç kamu/ yisa midi mish gway yansan da/ ar yisa, hili isi ciki/ uni gun tana alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka doçon mo, uni gun wankunu 'ba/ mo 'peni mony'cesh yansan mo be. ⁴ A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun 'koki nyo/ bungwar is buni ki up mo, haali/ uni 'kokin kan 'pena bwanyara/ ma dho'th jin dhodhu uni mo. A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun baçhki Ari Ka'bal mo e mo yin jin yakina a'di mo. Uni gwansan iwankunu 'ba/ mo 'peni aris mii kun miina 'kwaniny'cesh mo mmota maman kun twa/ a/ goma Arungimis mo dhali gom Ari Ka'bal mo. ⁵ Dhali e 'twam buni mo tani gwo ma tora kamu/ 'konuki gam mo haali/ uni dar gi monyo/o'd mo be.

Gwo jin Hashina Iman'doyu Gwo kun 'Koni Kwara mo

⁶ Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoç kamu/ e mo, a'di jin peki'd isi bwaman momis mo, a'di jin ta gi gwom 'borga/ jin di'd ki e ki sule/ mo mmobah a'di mo e uni

* 13:18 suttumiyya wa sitta wa sittiin

gwansan kun 'kon e mony'cesh mo, eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo dhali e 'kwani kun 'kon ma wak e ki she/ mo dhali e 'kwani kun wal 'twan tiya mo dhali e 'kwani kun ta 'kwanin tiya mo. ⁷ Dhali a'di ki o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Koki Arumgimis mo dhali ci a'di monyca mo haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall piti jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo, dhali lunji a'di mo, a'di jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali yi'de/ kun kasha e ki kash mo.

⁸ Dhali aman'doyu gwonj kamu/ mo, a'di jin 'kon ma po/i su/ mo, bathki a'di isho'k mo mmo/o gwo mo ki: Pam Baabil biti'doo. Pam Baabil biti'doo. A'di jin caaca mo. Ayim a'di jin rakki aris kal gi 'kwaniny'cesh mmopi yimana mura'th jin ka/u ki njah njah mo jin ta e ma yim jin karkina a'di ki 'thir 'thir mo goma kanthi/ jin 'kakin ma yim mo.

⁹ Dhali aman'doyu gwonj kamu/ mo, a'di jin 'kon ma po/i kwara mo, bathki a'di isho'k mo mmo/o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Wakki/ wathin tal 'dej kamu/ midi lunj to/e yan mo dhali jamas piti jin uku mo, dhali bu'th mon'kwar jin cinu jamas e buyem piti mo walla e me'd piti mo tani ¹⁰ a'di si'da/ midi pi yimana mura'th jin ka/u ki njah njah jin ta'da nyor ma Arumgimis mo jin minu wolu/ jin 'konuki ce e ka kubbaaya ma nyor piti mo, dhali a'di minu ci isa nyor ki me'd mo jin midi wo'c a'di is she/ mo ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin di'di bun'kus gi iman'doyu gwom piti kun kogu mo dhali e bun'kus gi Ari Ka'bal mo. ¹¹ Dhali aku'd gi mon'kosh is buni ka nyor jin midi wo'c is she/ mo tani ulucki'd ki uluc uluc mo ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ mo, dhali kun mini dar gi mosi/is mo ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo, uni gwansan uni ta uni gun lunji to/e yan mo

dhali jamas piti jin uku mo dhali a'diyin jin midi bu'th mon'kwar gi gway piti mo.

¹² Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni gwansan kun dhuki gwonkan ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo dhali mongam gwo is ma Yesu mo be.

¹³ Dhali aha/ cikina 'twa/ 'peni momis mo mmo/ o gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ma. Mom'bor mii gom uni kun wukin mo, uni gun wun e Tapa mo 'peni shwane/ ki sule/ mo. Mom'bor mii ka jin gana/ mo, me'd gwo jin ona Shi/in mo, ki uni mini 'taki si/is mo 'peni mii ma tu'c buni mo haali/ miin tom buni bathki uni isho'k mo be.

Bwam Mondhe'd gi Mony'cesh mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina mo e mo, dhali hili mo mo ma, arak jin ta gi kush ki bany bany mo dhali a'di jin ca'bki'da powa rak mo tani wana e ki ya/ gi 'kwani mo, mmota gi ton'kup 'dolkon gana/ mo e 'kup piti mo dhali anyertha/ jin ca'bki njar njar e me'd piti mo. ¹⁵ Dhali aman'doyu gwonj kamu/ pu'dki'd ka pije/ dok/ e mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmoyuka yuk ki dhan 'twa/ jin caaca e a'di jin ca'bki'da powa rak mo mmo/o gwo mo ki: Kari anyertham pini mme'd mo dhali 'cithi/ to mo haali/ mo pu'dki'd jin minu 'cith to mo, haali/ bwam mondhe'd gi 'kwaniny'cesh yansan mo tani a'di iski'd mo ki is gana/ mo. ¹⁶ Wakan a'di jin ca'bki'd eya powa rak mo tani a'di ishki'da bor ga 'cesh ka nyertham piti apo/ mony'cesh mo dhali mony'cesh a'di 'cithkunu to mo be.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwonj kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel e momis mo, dhali a'di si'da/ ta'd ga nyertha/ jin ca'bki njar njar mo. ¹⁸ Dhali yan'ko'd

aman'doyu gwoŋ kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni mo ma gwata/ jin miinuwa bas mo, a'di jin ta'da man'doyu gwo jin ta gi mom'bi'th apo/ o'd mo, dhali a'di yukki'da yuk ki dhan 'twa/ jin caaca mo e a'di jin ta'd ga nyertha/ jin ca'bki njar njar mo mmo/o gwo mo ki: Kari anyertham pini mo dhali gori man-man 'peni cwalman gi mony'cesh mo haali/ amura'th piti iskin ki is gana/ mo. ¹⁹ Wakan aman'doyu gwo a'di ishki'da bor ga 'cesh ka nyertham piti mo apo/ mony'cesh mo dhali gor maman to ma 'cesh mo dhali ta'k a'di eya dhan to jin nyu/ u yimana mura'th mo, a'di jin ta'da nyor ma Arungimis jin 'batha'ba'th mo. ²⁰ Dhali mo jin nyu/ u amurathi cine/ mo tani yapkunu ki sho'k mo ka pije/ 'peni 'penkuman bampa/ mo dhali abas guski'd 'peni mo jin nyu/ u yimana mura'th mo dhali 'kul ma bas cakid mo mmogama lijaam gi 'twa/ gi shumaram mo, gom 'kus piti jin karkina a'di mo mmogus mo ta'da amyaal iss 'kwanimpa i'kume'd mo be.

15

Iman'doyu Gwo kun Ta gi Mo gi Isa Nyor kun Wo'cki 'Kwani Is She/ mo kun Ta kuŋ 'Ko'd mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina to mera kamu/ e mo e momis mo, dhan to mer jin caaca mo, iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ mo nyakki isa nyor jin woci 'kwani is she/ mo kun 'koni pesu/ mo, uni kun ta kuŋ 'ko'd mo, haali/ ki uni mo tani anyor ma Arungimis jin 'batha'ba'th mo tani a'di dakunu kup mo be.

² Dhali aha/ parkina toŋ kamu/ e mo jin piki'd e kumma/ yi'de/ mo jin mii'd ki 'bera/ 'bera/ mo me'da gasaas mo jin cenu e ki o'd mo, dhali uni gwansan kun piki to/ e e mo jin uku mo dhali jamas piti mo dhali mondeŋ gi gway

piti mo tani doshkin i'ko'd gwar gi kumma/ yi'de/ jin mii'd ki 'bera/ 'bera/ mo me'da gasaas mo ka dheŋdhenye/ ma Arungimis ime'd buni mo be. ³ Dhali uni yukki gway ma Musa mo, a'di jin ta cin'kina/ ma Arungimis mo, dhali gway gi Ari Ka'bal mo mmo/o gwo mo ki:

Miin tom pini uni caaca mo dhali to mer mo,

ayy, Tapa Arungimis jin Eka/ Ek mo.

Miim pini ta kuŋ kar/e mo dhali kuŋ gana/ mo,

ayy, Malik jin ta ji gi she/ yil mo.

⁴ Kaja a'di imidi diki ko/ /e mo dhali kar gway pini ki ca mo, ayy Tapa?

Haali/ /e 'deŋ gana/ mo tani ita a'di jin kogu mo.

Aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mini iiyu/ mo dhali luŋ /e mo

haali/ gwon dwall pini jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani a'di torkunu eya tente/ mo.

⁵ 'Ko'di mii yansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali gu'b gi mondheleladhelel jin ta gu'b burrinye/ jin onu gwo mo e momis mo tani a'di ka'dkunu 'twa/ mo, ⁶ dhali 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani iman'doyu gwo 'koni pesu/ mo, uni pu'dkin mo ki 'ba'th kun 'koni pesu/ ime'd mo kun wo'cki 'kwani is she/ mo mmoshumki burrinyen tur kun dheleladhelel mo, kun kushakush kun dhinya/ e ki dhiny mo dhali uni ki hi'th waŋkan 'dolkon gana/ mo e empa'd buni mo. ⁷ Dhali to/e kun 'ko ki e mo, jan 'de/ 'peni tiyan doŋon gwansan mo tani ciki iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ toŋ'kul bwan 'dolkon gana/ mo kun 'tu'dkunu mo ki piny piny ka nyor ma Arungimis jin 'batha'ba'th mo, a'di jin di'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo ⁸ dhali gu'b gi mondheleladhelel mo a'di 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ku'd gi monyca 'peni Arungimis mo dhali 'peni mom'bi'th piti mo,

dhali jan tal 'den kamu/ yisa mishi
ciç gu'b gi mondheleladhelel
ntagi 'ba'th kun 'kon ma po/i pesu/
kun woci 'kwani is she/ mo mina
iman'doyu gwo gwansan kun 'koni
pesu/ idak 'kup mo be.

16

*Aris Ton'kul Bwa ma Nyor mo
kun Batha'ba'th mo*

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cikkina
dhan 'twa/ jin caaca mo 'peni
gu'b gi mondheleladhelel mo
mmo'tor iman'doyu gwo kun 'koni
pesu/ gwo mo ki: iiku/ mo dhali
gaça nyor ma Arumgimis jin
'batha'ba'th ki sheŋ 'kup mo e
mony'cesh mo 'peni ton'kul bwa
kun 'koni pesu/ mo.

² Wakan aman'doyu gwo jin di'di
twa/a/ mo tani a'di yaki'd mo dhali
gaça nyor piti 'peni ton'kul bwa
mo apo/ mony'cesh mo, dhali jama/
kun 'then mo ki 'then mo dhali kun
bulabul mo pu'dkina po/ 'kwani
mo uni gun kalki gway gi to/e yan
mo dhali kun lun'ki jamas piti jin
uku mo be.

³ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon
ma po/i su/ mo gaçki'da nyor piti
'peni ton'kul bwa mo apo/ kumma/
yi'de/ mo dhali mo wakina e ka bas
gi wathi/ jin wuki'd mo, dhali aris
to 'baar mo kun 'kon ki e mo tani
wukin mo, uni gun 'kokin e kumma/
yi'de/ mo be.

⁴ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon
ma po/i kwara mo tani gaçki'da
nyor piti 'peni ton'kul bwa mo
apo/ yi'de/ kun sokin mo dhali apo/
yi'de/ kun kasha e ki kash mo, dhali
uni warkin ka bas mo be. ⁵ Dhali
aha/ cikkina man'doyu gwo gi yi'de/
mmo/o gwo mo ki:

Gwon dwall pini gwansan kun
torkina /e gwo 'twa/a 'cesh
mo tani uni ta kun kar/e mo,
/e jin ta a'di jin din mo dhali jin
diki'd mo, ayy / En 'De/ jin
Kogu mo.

⁶ Haali/ 'kwani gaçkina bas gi
unim pini kun dhuu ki she/
ki dhelel dhelel mo dhali
imançi gwo mo,

dhali /e çiki uni abas mmopi mo.
A'di ta tom buni jin 'dapa 'dap mo
be.

⁷ Dhali aha/ cikkina gwata/ gi mo
ma bas 'therki ko mo mmo/o gwo
mo ki:

Nye, Tapa Arumgimis jin Eka/ Ek
mo,

gwon dwall pini kun torkina /e
gwo 'twa/a 'cesh mo tani uni
ta uniŋ gana/ mo dhali kun
kar/e mo.

⁸ Dhali aman'doyu gwo jin
'kon ma po/ i doŋon mo tani
gaçki'da nyor piti 'peni ton'kul
bwa mo apowa tente/ mo dhali
a'di dhalkunu bway mo mmoshil
'kwani is ki o'd jin 'batha'ba'th
mo. ⁹ 'Kwani uni shilkunu is
ki mom'batha'd jin ca'bki wur
wur mo dhali uni jeeki gway
ma Arumgimis mo, a'di jin ta gi
mom'bi'th mo apo/ mom'ba'th
gwansan kun wo'cki 'kwani is she/
mo, dhali uni 'koki rica du is mo
dhali ci a'di monyca mo.

¹⁰ Dhali aman'doyu gwo jin
'kon ma po/ i mudhe'd mo tani
gaçki'da nyor piti 'peni ton'kul
bwa mo apowa kursi gi to/e mo
dhali 'penkuman bampam piti taki
mondhurumi'd mo. Dhali 'kwani
'kali'thkina le'd buni ki she/ mo e
isa nyor buni jin 'pe'dkina uni she/
mo, ¹¹ dhali jee Arumgimis jin ta
ji gi momis mo gom isa nyor buni
mo dhali jamam buni mo dhali uni
'koki rica du is 'peni miim buni mo
be.

¹² Dhali aman'doyu gwo jin 'kon
ma po/ i pe'de/ mo tani gaçki'da
nyor piti 'peni ton'kul bwa mo
apo/ dhan kumma/ yi'de/ jin yuku
gway ka Elpuraat mo, dhali yi'dem
piti ku'thkunu mo mmothoson
bway mo goma ris imalik kun
'koni mom'pesho'k mo. ¹³ Dhali
aha/ parkina to jin gaçki'd 'peni

'twan tasha/ e mo dhali 'peni 'twa/ gi to/ e mo dhali 'peni 'twa/ ma manci gwonthus mo, to kun 'kona e ikwara mo kun 'thena'then mo dhali kun bulabul mo 'peni shi/ in piti jin wana e ki ji ma 'dwa/ mo ¹⁴ haali/ uni tan ga ruma 'cesh mo, mmo'kup momer mo, uni gun hakaski mo ka bor mo e imalik mo kun 'koni mony'ceshi 'baar mo, mmotul uni 'kup mo goma dhana mee ka tee jin caaca ma Arumgimis jin Eka/ Ek mo. ¹⁵ (Hili mo mo ma. Aha/ mina pu'dku/ mo mmowa e ki wathin 'di/ mo. Mom'bor mii gom a'di jin di'd ki e i'kup mo mmokar burriyem piti mo ki a'di midi 'taki diki ya is 'te/ mo dhali ki a'di minu 'koki hil ki laj laj mo.) ¹⁶ Dhali uni tulki uni is mo mmontal 'de/ mo e mo jin yuku gway ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin ka Harmajadduun mo.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo tani gacki'da nyor piti mo 'peni ton'kul bwa mo e embul gi momis mo, dhali adhan 'twa/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'pena kursi ma malik mo mmo/ o gwo mo ki: A'di miikunu mo be. ¹⁸ Dhali awara sho'k su'kki'd ki dhwa/ a'd dhwa/ a'd mo dhali dhan mo alki is mo dhali kontor ma sho'k miiki'da gur gur mo dhali adhan mony'cesh yikinki is mo, ji gi wakansan yisa mishkunu yisa 'thissa/ me'd jin 'kokina 'kwani e mony'cesh mo. Dhan mony'cesh caan jin yikinki is mo tani wa'di caa. ¹⁹ Adhan 'penkuman bampa/ a'di dherki bwa mo ki she/i kwara mo dhali aris 'penkuman bampa/ gi kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo tani ta'kkin mo, dhali Arumgimis kaki dhan Pam Baabil e mo mmotuca yim mmopiya kubbaaya iku'th mo, a'di jin ta ji ma nyor piti jin 'batha'ba'th ki wap wap mo. ²⁰ Dhali arisa uka 'ceshi 'baar mo sokin mo dhali dhan wosha turga/ yisa gamkunuwa. ²¹ Dhali adhan kuluny ma wasa/ ta'kkin mo. Dit

buni ka 'dete/ 'dete/ kalki'da ratul iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo kun ta'kkina po/ 'kwani 'peni momis mo ntagi 'kwani jeekina Arumgimis mo gom isa nyor kun wo'cki uni is she/ mo goma wasa/ mo, haali/ gom isa nyor jin wo'c uni is she/ kagahara kan mo.

17

Gwo jin Toru Gwo 'Twa/a 'Cesh goma Dhana 'Bom Cal mo

¹ Dhali yan'ko'd jan tal 'denj kamu/ 'peni iman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo, a'di jin taki'd gi ton'kul bwa kun 'kon ma po/i pesu/ mo tani pu'dki'di aha/ mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina tor /e adhan gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh jin caaca mo goma dhana 'bom jin mii miinyal mo, a'di jin ca'bki'da po/ yi'de/ ka ris mo. ² A'di jin miikina imalik kun 'kon e mony'cesh gwansan miinyala po/ mo dhali uni ki pi yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo ki uni gwansan kun miiki miinyal kun 'kokina po/ mony'cesh mo, dhali uni warkin ki uni gun 'koshkin ma su mo. ³ Dhali a'di ki sus aha/ ki Shi/ in mo e mombwaasho mo dhali aha/ parkina 'bom e mo mmoça'b apo/ to/enj kamu/ jin ta'da duk is mo, a'di jin 'tu'du/ is ki gway jin walu gwo sor mo, dhali a'di ta gi 'kupi pesu/ mo dhali ce i'kume'd mo be. ⁴ Dhali a'bom a'di hi'thkunu is ki burriyem buhe/ mo dhali jin ta'da duk is mo dhali ayim nyonkunu is ki 'dolkon gana/ mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali dhema/ mo, dhali ayim bu'thki'da kubbaaya jin ta 'dolkon gana/ mo e me'd piti mo jin 'tu'dkunu ki mii kun bulabul mo dhali mii kun 'kan ma yima kanthi/ mo gom mo jin miin ma yim miinyal mo. ⁵ Dhali e buye/ ma yim mo tani a'di 'kwarkunu gway ki gwo jin bagu mo ki: Pam Baabil jin caaca mo, a'di jin ta'da

ata'da gi uni kun cila cal mo dhali uni kun cila mii kun bulabul mo e mony'cesh mo. ⁶ Dhali aha/parkina 'bom e mo mmo'koshkin ma bas gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali abas gi uni kun 'ciṡu/ 'kup mo goma Yesus mo be.

Ki aha/ hilkina yim mo tani aha/merkina ki dhan mer jin shiyi'd mo. ⁷ Hili aman'doyu gwo ki o aha/ gwo mo ki: Katinta mera eye? Aha/ mina tor /e gwo jin cinu ki jim bag mo goma 'bom yan mo dhali gom to/e jin 'kona 'kupi pesu/ mo dhali jin 'kona ce i'kume'd mo jin kalki'da yim ka pije/ mo. ⁸ Dhali to/ e caan jin parkina /e e jin piki'd mo tani a'di diki di mo dhali a'di minu shinu/ 'peni jis jin dar gi 'pemen mo dhali ya mo e mo jin minu dak gwo me'd mo. Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo uni kun 'konuki 'kwar gway buni eya warka/ gi mondiki/e mo 'peni mo ma mun'kup ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo tani uni mini mer ki mer jin shiyi'd mo mmohil to/e mo haali/ a'di diki'd mo dhali midi diki di mo dhali a'di midi pu'du/ mo. ⁹ Mii yaase a'di minu mii kor e ki kor nycine/ mo ki moyuk mo. 'Kup kun 'koni pesu/ mo tani a'di ta dhan 'kuwosh kun turatur mo kun 'koni pesu/ mo, e mo jin ca'b ma 'bom mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ ita imalik kun 'koni pesu/ mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani ta'kkin mo, jan tal 'de/ a'di doshki'd mo, dhali jan kamu/ yisa pu'dki'da naskina/ mo, dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi mii ca'b mo ki jasi ari mo mo. ¹¹ Dhali gom to/e yansan jin diki'd mo dhali diki di mo tani a'di i'kon ma po/i pekwara mo, hili a'di icila uni gun 'koni pesu/ mo dhali a'di yaki'd mo e mo jin daku gwo me'd mo be. ¹² Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina /e e mo tani uni ita imalik kun 'koni 'kume'd mo, uni gun 'koki bu'th mom'bi'th

gi miin tapa naskina/ mo, hili uni mini bu'th moshirr mo me'd imalik ka tenten 'de/ mo, mmonyaḡki to/ e mo. ¹³ Uni gwansan mina bwa tal 'de/ mo dhali ci mom'bi'th buni mo dhali moshirr buni ki to/e mo. ¹⁴ Uni mini mii mo/ as apo/ Ari Ka'bal mo, dhali Ari Ka'bal midi pi uni e mo haali/ a'di ta Tapa jin di'da powa ris itapa mo dhali a'di ta'da Malik jin di'da powa ris imalik mo dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di mo tani uni yuk'kunu mo dhali kwanykunu mo dhali ta uni kun ta isiṡ gana/ mo.

¹⁵ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Yi'de/ kun parkina /e e mo e mo jin ca'b ma 'bom cal mo tani uni tana ris 'kwani mo dhali adhana buhany wathimpa mo dhali aris kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo. ¹⁶ Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina /e e mo tani uni dhali to/ e mo tani uni mini shi/ a 'bom cali e mo. Uni mini ciya 'bom tinya/ mo dhali mii a'di mmodi is 'te/ mo dhali los bungwar is ma yim ki 'kolo'c mo dhali ciṡha yim ki o'd mo, ¹⁷ haali/ Arungimis ki kar a'di eya dum buni mo mmomii bwam piti jin dina a'di gwo ibwa mo gom bwan tal 'de/ jin tana uni mo dhali ci mom'bi'th buni jin miina uni miin tapa ki to/ e mo ntagi gwo ma Arungimis minu thim mo be. ¹⁸ Dhali a'bom caan jin parkina /e e mo tani a'di ta'da dhan 'penkuman bampa/ jin caaca mo, a'di ita gi mo yan jin miinu tapa mo apo/ imalik kun 'koni mony'cesh mo be.

18

Pam Baabil jin Bitki'doo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoṡ kamu/ e mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo. A'di ta gi dhan moshirr mo dhali mony'cesh 'twaḡki mo mo ki mo ma ra/ ra/ piti mo be. ² Dhali

a'di yukki'da yuk ki 'twa/ jin eka/
ek mo mmo/o gwo mo ki:

Pam Baabil biti'doo. Pam Baabil
biti'doo. A'di jin caaca mo.

A'di jin warki'd ki mo jin 'kon ma
ruma 'cesh nycine/ mo,
mo ma alanyjoro'c gom shi/ ini
'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun
'thena'then mo,

mo ma alanyjoro'c gom 'dii 'baar
ka 'dete/ 'dete/ mo, kun
'thena'then mo dhali kun
bulabul mo.

³ Haali/ aris kal gi 'kwaniny'ceshi
'baar mo piki yimana
mura'th jin ka/u mo ki nah
nah mo 'peni e ma yim jin
karkina a'di ki 'thir 'thir mo
goma kanthi/ jin 'kan ma yim
mo.

Dhali aris imalik kun 'koni
mony'cesh mo tani uni miiki
miinyal apowa yim mo

dhali aris uni gun yoli to e
mony'cesh mo tani uni
sekina 'pen ka pije/ mo gom
pam buni jin tana uni mo
'peni mii ma yim kun cana
bwa en'dap a'di mo.

⁴ Yan'ko'd aha/ cikina 'twarj kamu/
'peni momis mo mmo/o gwo mo ki:
Iiyu/ ka pije/ 'pena yim mo, um gun
ta 'kwanim pem mo,

isi ciki/ ki um mini 'koki bu'th mi-
inthus ma yim mo,

isi ciki/ ki um mini 'koki pwak isa
nyor ma yim kun mini wo'c
'kwani is she/ mo.

⁵ Haali/ miinthus ma yim uni
su'kkin ka makampo/ ntagi
momis mo,

dhali Arumgimis kaki mii ma yim
kun 'koki ta kuj kar/e e mo.

⁶ Raka yim to ibway mo me'da yim
ki is piti rakki to ibway mo

dhali raka yim to ibway mo ka
'bukum 'ban mo gom miin to
ma yim mo.

Poka yim to jin cena a'di e ka
'bukum 'ban ntwa/a/ mo ka
kubbaaya jin cen ma yim to e
mo.

⁷ Me'da yim mmokarkina a'di 'baki
ca ki is piti mo dhali lo'b e
mii gi bwa en'dap mo tani

wakan cika yim isa nyor jin midi
wo'c a'di is she/ mo dhali
koki kony jabu'th mo ki mii
jin nyaka e ki ji gi bar ma yim
mii mo.

Haali/ eya du ma yim mo tani ayim
o gwo ki is piti mo ki: Ahayi
itana malik jin ta'da yim mo,

aha/ yisa tana adhalla, dhali ko
jin gwonu ki jabu'th mo tani
miga/ par eya?

⁸ Wakan to ma yim jin midi wo'c
a'di is she/ mo tani midi
pu'du/ ka tenten gana/ mo,

mo/isa nyor 'peni to kun shi/kin
mo, dhali ko jin gwonu ki
kony jabu'th mo dhali te/ jin
midi 'kosha 'kosh mo,

dhali ayim minu ci'th ki o'd mo
haali/ Tapa Arumgimis jin dorki'da
yim gwon dwall 'twa/a 'cesh
mo tani a'di eka/ ek mo be.

⁹ Dhali aris imalik kun 'koni
mony'cesh mo, uni gun miiki mi-
inyal apo/ a'di mo dhali uni gun
mii mii kun ta bwa en'dap nyakka
yim mo tani uni mini ko mo dhali
wol kony jwa mo goma yim mo ki
uni mini para ku'd e mo mmo'kuta
powa yim mo be. ¹⁰ Uni mini dosh
isa dhana/ nnii mo mmoko/ isa
nyor ma yim jin midi wo'c a'di is
she/ mo dhali o gwo mo ki:

Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy. /E jin ta
dhan 'penkuman bampa/ mo,
/e jin ta dhan 'penkuman bampa/ gi
Pam Baabil jin eka/ ek mo.

Ka tenten 'de/ mo tani gwon dwall
jin toru gwo 'twa/a 'cesh apo/
'e pu'dki'd mo.

¹¹ Dhali uni kun yoli to e
mony'cesh mo gwokin mo dhali
koki kony jabu'th goma yim mo,
haali/ wathin tal 'denj kamu/ yisa
di'da jin midi yol tom buni kun
suka uni ki sule/ sule/ mo. ¹² To
kun suka uni mo kun ta 'dolkon
gana/ mo dhali 'dolkon kush mo,
dhali wosh dhel mo dhali dhema/

mo, dhali burrinyen dhiny e mo dhali burrinyem buhe/ mo dhali burrinye/ jin na'bulana'bul mo dhali burrinyen duk is mo dhali aris cwa kun 'kona e ki she/ ki she/ mo kun 'kon ma kulus nycine/ mo dhali aris to kun uku 'peni sheny je kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, dhali aris to kun pa/ u 'peni cwa kun 'bitha yol she/ ki bi'th mo, dhala korok mo dhali tonkuthu'da 'bi'thga/ mo dhali dhan wosh jaro/ jin miina e ki wa'c wa'c mo, ¹³ dhali akur cwa jin wana e ka kwattan jin kuyi mo mo, dhali cwa jin ukuwa pi'dna/ 'peni cine/ mo dhali a'bicajwahar mo dhali cwa jin yuku gway ka murr mo dhali a'bicajwahar jin cenu e ki to jin kuyi mo mo, dhali yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo dhali ayin mo dhali adipanya 'tiga/ mo dhali pos bunyan mo dhali bip mo dhali ka'bal mo, dhali aris shumarum mo dhali arisa arabiya kun dira shumarum mo dhali 'kwani kun ta cinjina/ kun yolu mo, uni gwansan kun tana kashira/ gi 'kwanimpa en'thi/ mo.

¹⁴ Dhali maman to jin 'kosh ma kashiram pini te/ mo tani a'di yaki'd 'peni /e mo,

dhali aris tom pini kun tawusatawus mo dhali mo ma wa'c wa'c pini mo, uni thiski /e e mo, dhali minu gam dok/eya?

¹⁵ Dhali uni gun yolki to gwansan kun sugu mo, uni gun gamki mii adu is ki pa jin tana uni 'pena yim mo tani, uni mini dosh isa dhana/ mo e monko/ is mo gom isa nyor ma yim mo jin midi wo'c a'di is she/ mo, dhali wol ko mo dhali koki kony jabu'th kagahara mo, mmo/o gwo mo ki:

¹⁶ Ayy/ ayy/ ayy, ayy/ ayy/ ayy, gom dhan 'penkuman bampa/ mo a'di caan jin hi'thkunu is ki burrinyen dhiny e mo dhali burrinyem buhe/ mo dhali burrinyen duk is mo,

dhali nyonkunu is ki 'dolkon gana/ mo dhali ki wosh dhel mo dhali ki dhema/ mo.

¹⁷ Ka tenten 'denj gana/ mo tani aris to gwansan kun ta pa ki pa mo tani shi/kunu is mo be.

Dhali aris uni gwahan kun ta tapa ma kur yi'de/ mo dhali aris 'kwani kun 'cethkina kur yi'de/ mo dhali uni kun ta imanbora kur mo dhali aris uni gwansan kun yolki to mo apo/ kumma/ yi'de/ mo tani, uni doshkin isa dhana/ mo ¹⁸ dhali kum cuuwa/ mo me'd jin parkina uni aku'd e mo mmo'kuta powa yim mo, mmo/o gwo mo ki:

Ki 'penkuman bampa/ jana sa/ wana e gi dhan 'penkuman bampa/ yan mo?

¹⁹ Dhali uni yekki bu'da 'ceshi 'kup buni mo me'd jin gwokina uni mo, dhali koki kony jabu'th mo, mmo'kum cuuwa/ mo ki:

Ayy/ ayy/ ayy, ayy/ ayy/ ayy, gom dhan 'penkuman bampa/ mo, e mo jin 'kona uni 'baar kun tan ga kur mo kun ishkin ki kana'd kana'd mo gom pa jin tan ma yim mo.

Ka tenten 'denj gana/ mo tani ayim shi/kunu is mo be.

²⁰ 'Kunyi bwa mo ma, apowa yim mo, ayy um 'kwani kun 'koni momis mo,

ayy um kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali um kun dhunu ki she/ mo dhali imançi gwo mo,

haali/ Arumgimis ciki um gwon dwall jin minu tor gwo 'twa/ a 'cesha powa yim mo.

²¹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin eka/ ek mo bu'thki wosh jin wana e ki dhan wosh jin yoru to mo dhali bit a'di e kumma/ yi'de/ mo mmo/o gwo mo ki:

Wakan Pam Baabil jin ta dhan 'penkuman bampa/ mo tani minu bit ka 'cesh ki mombu-jur mo,

dhali a'di minu gam dok/e yisa.

22 Dhali ko ma dhenḍhenye/ jin buka imanbuk uni mo dhali uni kun tana 'twa/ gwocon ki gwocon gom gway jin yuku mo dhali uni kun mishkina thathar pi mo dhali uni kun mishkina apome/ pi mo tani uni minu cik dok/ e yisa e / e ki sule/ sule/ mo.

Dhali 'kwani kun ta iman/ uk to 'peni ton tiya gunn kun uku mo tani uni minu gam dok/ e yisa e / e ki sule/ sule/ mo.

Dhali ko ma yo jin yoru to mo tani minu cik dok/ e yisa e / e ki sule/ sule/ mo.

23 Dhali monkush ma lamba/ mo tani midi diki dok/ e kush mo mo e / e ki sule/ sule/ mo.

Dhali 'twa/ gi wathinyaḅa'b dhali nyaranyaḅa'b mo tani minu cik dok/ e yisa e / e ki sule/ sule/ mo.

Haali/ 'kwani kun yoli to e / e mo tani uni ta 'kwani kun caaca e mony'cesh mo

dhali aris kal gi 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo tani uni he'kkunu e mo ki mii ma rum pini kun miina / e mo.

24 Dhali eya yim mo tani abas gamkunu mo, a'di jin ta'da bas gi imançi gwo mo dhali imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali aris uni gwansan gun 'koshkunu apo/ mony'cesh mo be.

19

¹ Yan'ko'd aha/ cikkina 'twa/ jin waki dhan 'twa/ ma waambuhany 'kwani kun eka/ ek e momis mo mmokum cuuwa/ mo ki:

Halleluya. Mowoth dhali monyca dhali mom'bi'th cil ma Arumgimis bana mo be,

² haali/ gwom piti jin toru gwon dwall 'twa/ a 'cesh mo tani uni ta kuḅ gana/ mo dhali kuḅ kar/ e mo.

Haali/ a'di dwalki'da dhana yim jin ta cal gwo mo, a'di jin pu/

ki 'kwaniny'cesh ki miinycal ma yim mo.

Dhali a'di ri'cki'da yim mo goma bas gi unim piti kun ta cinḅkinam piti mo.

³ Dhali dok/ e uni kumki cuuwa/ mo ki:

Halleluya. Dhala ku'd 'pena yim yaki mis mo ki sule/ dhali ki sule/ mo.

⁴ Dhali 'kwaniḅ gwanyjaka/ kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka doḅon mo dhali to/ e kun 'koni doḅon kun 'kon ki e mo tani uni ta'kkina 'cesh mo dhali luḅa Arumgimis mo, a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik piti mo mmo/ o gwo mo ki: Amen, dhali Halleluya. ⁵ Dhali 'pena kursi ma malik mo tani 'twa/ pu'dki'd jin gwoyi'd mo ki:

Maḅi Arumgimis bana mo, aris uni 'baar mo kun ta cinḅkinam piti mo,

um kun ko/ ki a'di mo, 'peni uni gun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo.

Tonte/ ma Yuk gi Momiimash gi Ari Ka'bal mo

⁶ Dhali yan'ko'd aha/ cikkina 'twa/ jin waki dhan 'twa/ ma waambuhany 'kwani mo, dhali jin wana e ki dhan yi'de/ jin gwona is ka ris mo dhali jin wana e ka dhan montor ma sho'k jin eka/ ek mo jin mii'da gur gur mo, mmokum cuuwa/ mo ki:

Halleluya. Haali/ Tapa Arumgimis gana mo, a'di jin ta a'di jin Eka/ Ek mo tani a'di ta Tapa mo.

⁷ Dhalki ana 'kunya bwa mo dhali kar a'di ki ca mo dhali ci a'di monyca mo,

haali/ momiimash gi Ari Ka'bal a'di pu'dki'd mo,

dhali Nyaranyaḅa'b piti mo, ayim ki is piti a'di thosonki is mo.

⁸ Ayim takkunu ki burriḅe/ jin dhinya/ e ki dhiny mo dhali jin ca'bki caw caw mo dhali jin dheleladhelel mo -

haali/ burrinyen dhiny e yansan mo tani a'di ta mii ma *kar/e* gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be.

⁹ Dhala man'doyu gwo ki o aha/ gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ma: Mom'bor mii gom uni gwansan kun *cinu ayuk* mo mmo/ iiyu/ mo mmoshwa *tonte/ gi momi-* imash gi Ari *Ka'bal* mo. Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo gwansan uni ta gwoŋ *gana/ ma Arumgimis* mo. ¹⁰ Dhali yan'ko'd aha/ *biŋkina* 'cesh e sho'k piti mo dhali *luŋ* a'di mo, hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: / E yisa mini mii mii kana. Aha/ tana garr jin *nyakki'da tu'c* mii ki / e mo dhali *awaŋ pini* mo, uni gun *telki gwontor* goma *Yesus* mo. *Luŋi / e Arumgimis* mo. Haali/ *gwontor* ma *Yesus* mo tani a'di ta shi/in gi gwo jin *cinu* is mo be.

Amanmer Shumarum jin Ta jin Kusha Po/ mo

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ *parkina* momis e mo *mmoka'dkunu* a'di 'twa/ mo, dhali hili mo mo ma, aha/ *mishkina* *shumarum* kush mo. Dhali a'di yansan jin *ca'bki'da po/* a'di mo tani gway piti *yuku* ki: A'di jin ta *Isin Gana/ mo dhali* a'diŋ *Gana/ mo, dhali* e momii mii ma *kar/e* mo tani a'di *dwallki* gwo mo dhali *kar mo/as* mo be. ¹² Em piti wana e ka le'dan o'd mo dhali e 'kup piti mo tani aris *ton'kup* ma *malik* 'tamkunu e 'kup piti mo. Dhali a'di *yukkunu* gway ka *nyi'da/ nyi'da/ mo, a'di* jin mola wathin *tal 'deŋ kamu/ mo, hili* a'di ki is piti *imishki'd* mo be. ¹³ A'di *hi'thkunu* is ki *burrinyen* *turga/ mo jin* 'thupkunu is ka bas mo dhali gway gi a'di jin *yukkunu* a'di mo tani a'di ita Gwo ma *Arumgimis* mo be. ¹⁴ Dhali aris 'kwani ma mee gi momis mo tani uni *thosonkunu* is ki *burrinyen* dhiny e mo dhali kun ta *kuŋ* kush mo dhali kun *dheleladhelel* mo, *mmobath* a'di *isho'k* mo ki *shumarum* buni kun

ta gi kush mo. ¹⁵ Dhali 'peni 'twam piti mo tani a'di *gacki* *gandala turga/ jin* kaaka mo, a'di jin mina a'di 'kosh aris kal gi 'kwani'cesh mo dhali a'di *midi* ta *tapa apo/ uni* ki cwa jin ta *ton'kuthu'd* mo. Dhali a'di *midi* yap mo jin *nyu/u* *yimana* *mura'th* ki *sho'k* mo, a'di jin ta'da nyor ma *Arumgimis* jin *Eka/ Ek* mo, anyor jin 'batha'ba'th mo. ¹⁶ E *burrinyen* *turgam* piti mo dhali e wum piti mo tani a'di *cinu* gway ka *nyi'da/ nyi'da/ mo* jin o ki: *Amalik* jin ta *tapa apo/ imalik* mo dhali *Tapa* jin ta *tapa apo/ itapa* mo.

¹⁷ Dhali yan'ko'd aha/ *parkina* man'doyu *gwoŋ kamu/ e* mo *mmodosh* *atente/ jin* *shwa'd* mo dhali ki dhan 'twa/ jin *caaca* mo tani a'di *yukki'da yuŋ* mo goma ris 'dii 'baar mo kun pen isi *bwaman* momis mo ki: *Peyu/ mo, dhali* *tulu/ is* mo goma dhan *tonte/ ma Arumgimis* mo, ¹⁸ *mmo'ka* *buŋwar* is gi *imalik* mo, dhali *buŋwar* is gi uni gun ta *gummpa/ ki gummpa/ mo* gom 'kwani ma mee mo, dhali *buŋwar* is gi 'kwani kun *eka/ ek* mo, dhali *buŋwar* is ma ris *shumarum* mo dhali *imanmer* uni *apo/ mo, dhali* *buŋwar* is ma ris 'kwani 'baar mo, uni gun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu ki yol *cin'kina/ mo, 'peni* uni gun *gwa'da* is mo dhali uni kun *cakin* mo. ¹⁹ Dhali aha/ *parkina to/e* e mo dhali *imalik* gi *mony'cesh* mo *nyakki* 'kwani ma *meem* buni mo *mmotul* is *mmontal* 'de/ mo *mmomii mo/as* *apo/ a'di* jin *ca'bki'da po/ shumaru* mo dhali *apo/ kwani* ma *meem* piti mo. ²⁰ Dhali *to/e* a'di *bu'thkunu* mo dhali *nyakka* *man'ci* *gwonthus* piti mo, a'di jin *diki'd* e *bu'kus* a'di mo dhali *mmomii* dhan *jamas* mii mo ki mii jin *he'kkina* a'di uni gwansan e mo, uni gun *bu'thki* *jamas* gi *to/e* mo dhali uni gwansan kun *luŋki* *jamas* piti jin *uku* mo. Dhali uni su/ gwansan mo tani uni *ita'kkunu* *eya* al o'd ki e mo, e mo

jin mina isi pur uni ki to jin si'du ilu/ mo. ²¹ Dhali kun tiya 'kokunu mo mmo'kosh ki gandala turga/ mo ki a'di jin ca'bki'da po/ shumaram mo, gandala turga/ jin ga'ki'd 'peni 'twam piti mo, dhali aris 'dii 'baar mo komki 'pen mo gom bungwar is buni mo be.

20

Yil jin 'Koni Alipi 'De/ mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwo e mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, mmota ga muptha/ e me'da bim poros piti mo gom dhan jis jin dar gi 'pemen mo dhala jindhiir mo. ² Dhali a'di ki 'dap dhan tasha/ yan ka nyok mo, dhan tashan dhamo/ yin, jin yukunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo dhali a'di ki dek a'di mo gom yil alip mo. ³ Dhali a'di ki bit a'di mo e mo jin 'kula'kul mo, dhali a'di ki mu'th a'di 'twa/ mo dhali a'di ki 'dap a'di ka 'din'kila/ apo/ mo ki a'di mididi 'taki diki heka ris kal gi 'kwaniny'cesh e dok/e mo ntagi yil alip mididi 'kup mo. Dhali 'ko'di mii caan mo tani a'di minu mii dhalu me'd mo gom ari mo mo.

⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina risa kursi ma malik e mo, dhali uni gun 'kokina po/ uni mo tani uni ta uni gun cikunu gwon dwall jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo. Dhali aha/ si'da/ parkina kashira/ gi uni gwansan kun 'cithkunu 'kup mo gom gwom buni kun tora uni goma Yesus mo dhali gom gwo ma Arungimis mo, dhali uni gun 'koki lun to/e yan mo walla jamas piti jin uku mo, dhali uni gun 'koki bu'th jamas piti e buyem buni mo walla e me'd buni mo. Uni pu'dkin ki e mo dok/e dhali nyak tapa ta ka Kristhos ki yil alip mo be. ⁵ Dhali unin tiya kun wukin mo tani 'koki pu'du/ mmo'ko ki e mo naskina/ mo tani ntagi yil alip mididi 'kup mo. A'di yansan ita mo jin pinu jin ta jin

twa/ a/ mo be. ⁶ Mom'bor mii mo dhali a'di jin kogu mo tani ta a'di mo a'di jin pwakki mompinu jin ta jin twa/ a/ mo. Apo/ uni kun wakan mo tani mowu jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di dar gi mom'bi'th apo/ uni mo, hili uni mini ta igasiis ma Arungimis mo dhali goma Kristhos mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki yil alip mo be.

⁷ Dhali ki yil alip mididi 'kup mo tani aSetaan a'di minu dhalu me'd mo 'pena sijin piti mo ⁸ dhali a'di mididi pu'du/ ka piye/ mo mmoheka ris kal gi 'kwaniny'cesh e mo, uni gun 'kon ki 'ban gi mony'cesh kun 'kona shem 'penabi idonon mo, a'di jin ta Pany Juuj mo dhali Pam Majuuj mo, mmotul uni is mo gom mo ma mee mo. Monden buni uni wana e ka si'b gi bwam ma gap gi kumma/ yi'de/ mo. ⁹ Dhali uni yakina ye'th ye'th mo mmo-hakar mony'cesh ka bor mo dhali mmo'kama ris gu'ba'ku/ gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali 'perjkuman bampam buni jin enu mo. Hili o'd pu'dki'd ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni ki 'ci'd'da/ mo. ¹⁰ dhali tapa ma ruma 'cesh jin he'k uni e mo tani a'di bitkunu mo eya al o'd mo dhali e bwam to jin si'du mo, e mo jin dina to/e mo dhali amanci gwonthus mo, dhali uni minu 'kosh ki isa nyor jin mididi wo'c is she/ mo montee dhali ki mon'thiny ilu/ mo ki sule/ dhali ki sule/ mo.

Gwo jin Toru Gwo 'Twa/a 'Cesh 'Pena Dhana Kursi ma Malik jin Ta jin Kush mo

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina dhana kursi ma malik jin ta gi kush e mo dhali a'di jin ca'bki'da po/ a'di mo. 'Peni bun'kus piti mo tani mony'cesh dhali momis uni yakina nwa'ca/ mo, dhali mo yisa gamu gom uniya. ¹² Dhali aha/ parkina uni gun wukin e mo, uni kun cakin mo dhali kun gwa'dkin mo, mmodosh mo mbwambor ma kursi

ma malik mo, dhali arisa warka/ka'dkunu mo be. Dhali awarkan kamu/si'da/ka'dkunu mo, a'di jin ta'da warka/ gi mondiki/ e mo. Dhali uni gun wukin mo tani uni dwallkunu gwo mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwam ma risa warka/ mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹³ Dhali kumma/ yi'de/ ciyi 'kwani ka nyan'ko'd kun wukin e a'di mo. Mowu dhali Mo ma Haawiya ciyi 'kwani kun wukin e uni mo, dhali aris uni 'baar mo dwallkunu gwo mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Mowu dhali Mo ma Haawiya uni ta'kkunu mo eya al o'd mo. A'di yansan ita wu jin 'kon ma po/i su/ mo, a'di jin ta'da al o'd mo. ¹⁵ Dhali wakki/ jan tal 'denj kamu/ 'konuki gam gway piti jin 'kwarkunu mo eya warka/ gi mondiki/ e yan mo tani a'di si'da/ minu bit mo eya al o'd mo be.

21

Momis jin Ta jin This mo dhali Mony'cesh jin Ta jin This mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina momis jin ta jin this e mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo. Haali/ momis jin ta jin twa/a/ mo dhali mony'cesh jin ta jin twa/a/ mo tani uni pekin mo be, dhali kumma/ yi'de/ yisa di'd dok/e. ² Dhali aha/ parkina 'penkuman bampa/ jin kogu e mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo, mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis 'peni Arungimis mo, mmothosonkunu a'di is mo me'd nyaranyan'a'b jin nyonkunu is ki to mo goma kathim piti mo be. ³ Dhali aha/ cikina dhan 'twa/ 'pena kursi ma malik mo mmo/ o gwo mo ki: Hili mo mo ma, monyca'b ma Arungimis diki'd nyakki 'kwani mo. A'di midi nyak ca'b ki uni mo dhali uni mini ta 'kwanim piti mo, dhali Arungimis ki is piti, a'di midi nyak di e uni mo dhali a'di midi ta uni Arungimis buni mo. ⁴ Dhali

a'di midi shumut jabu'th 'pena ris em buni ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali wunj kamu/ midi dok/e diya, walla kony jabudha kamu/ minu kowa, walla cuuwanj kamu/ minu cuuwa, walla isa nyora kamu/ midi diya? haali/ aris ton dhamo/ gwansan mo tani uni pekin mo be.

⁵ Dhali a'di jin ca'bki'da powa kursi mo tani oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ miikina ris to mmota kun this mo. A'di si'da/ ki o gwo mo ki: 'Kwari a'di yansan mo ma, haali/ gwo gwansan mo tani uni ta ku isinj gana/ mo dhali kunj gana/ mo. ⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'di miikunu mo. Aha/ tana ji ma Mun'kup mo dhali jin 'Ko'd mo, aha/ tana ji gi mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin midi di 'kup mo be. E uni kun butha yi'de/ gom miinjkar/ e mo tani aha/ mina ci uni yi'de/ ki dar gi yol mo 'peni yi'de/ jin kashkina e ki kash mo jin ta mondiki/ e mo be. ⁷ A'di jin piki mii e mo tani a'di midi ta gi mal yansan mo, dhali aha/ mina ta Arungimis piti mo dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo. ⁸ Hili gom uni gun tana shi/inj jwa mo dhali uni gun dar gi mongam gwo is mo, dhali uni gun wali gwo sor mo, dhali uni gun ta iman'kosha mee mo, dhali uni gun ta iman'ha'k 'pen cej gwas mo, dhali uni gun ta iman-mii mii ma rum mo, dhali imanlunj tompinycon mo, dhali aris uni gun tana tor mo tani tom buni di'd jin midi 'bag uni e mo eya al o'd mo jin purki'd ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin ta wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Pa Urushaliim jin Ta jin This mo

⁹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwonj kamu/ 'de/ 'peni bwam uni gun 'koni pesu/ mo, a'di jin ta'd gi ton'kul bwa mo jin 'tu'dkunu ki mom'ba'th kun 'koni pesu/ kun woci 'kwani is she/ mo kun ta kunj 'ko'd mo tani pu'dki'd mo

dhali o aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina tor / e Nyaranyaṅa'b mo, a'di jin ta'da 'bom gi Ari Ka'bal mo. ¹⁰ Dhali e Shi/in mo tani a'di kalki aha/ mo eya dhan wosh jin turatur mo, dhali tor aha/ 'penkuman bampa/ jin kogu mo jin ta Pa Urushaliim mo, mmothulu/ ka 'cesh mo 'peni momis mo 'peni Arungimis mo, ¹¹ mmotakina a'di gi monyca ma Arungimis mo, dhali dhel piti bolki wosh dhel jin ta'da aane/ e mo, mmowa e ki wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo jin di'd eya tente/ jin miid ki wa'c wa'c mo. ¹² A'di ta'd ga dhana goṅ jin turatur mo jin 'kona 'twaṅkali 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali iman'doyu gwo 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo e 'twaṅkal piti mo, dhali e 'twaṅkal piti mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun tana waḡ gi iya/ ma Israyiil mo kun cikunuwa nyi'da/ nyi'da/ mo. ¹³ E mom'pesho'k mo tani 'twaṅkal 'koni kwara mo dhali e moṅ'ko'd gwar ma bim poros mo tani 'twaṅkal 'koni kwara mo, dhali e moṅ'ko'd gwar ma biny cam mo tani 'twaṅkal 'koni kwara mo, dhali eya bora lunḡu'b mo tani 'twaṅkal 'koni kwara mo. ¹⁴ Dhali agoṅ gi 'penkuman bampa/ mo tani ta'd gi moṅka'b kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali apo/uni mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun ta gway gi imandhunu ki she/ gi Ari Ka'bal mo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

¹⁵ Dhali a'di jin tor'ki'da tor ki aha/ mo tani ta'd gi cwan 'dolkon gana/ mo jin baru to mo mmo-bar 'penkuman bampa/ mo dhali 'twaṅkal piti mo dhali agangaram piti mo. ¹⁶ Dhali 'penkuman bampa/ mo nyakkina isi bwa mo dhali aluḡ piti nyakki'd ki bem piti mo. Dhali a'di barki 'penkuman bampa/ ki cwam piti mo, ka amyaal alipi*

'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwan-impā i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwan-impā imudhe'd mo. Aluḡ piti dhali bem piti dhali tur piti, uni nyakkan ki 'doko/ 'doḡo/ mo. ¹⁷ Dhali a'di si'da/ barki'da agangaram piti mo, ki gula/ iss† 'kwanimpā ipesu/ mo i'ce'dka doṅon mo. A'di ta mombar jin baru 'kwani mo, a'di jin ta ji gi iman'doyu gwo mo. ¹⁸ Agoṅ a'di inyanḡunu ki wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo, dhali 'penkuman bampa/ miiki'd ki 'be'd 'be'd mo gom 'dolkon gana/ mo dhali di eya tente/ me'da gasaas mo. ¹⁹ Dhali moṅka'b ma gangara/ gi 'penkuman bampa/ mo tani a'di nyoṅkunu ka ris wosh dheli 'baar mo ki she/ ki she/ mo. A'di jin ta jin twa/a/ mo ta wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo ki e ka ris mo, dhali jin 'ko'd mo a'di ta wosh dhel jin ta 'pinyamath mo, dhali a'di jin 'kon ma po/ i kwara mo a'di jin ta wosh dhel jin ta jin dhii/ mo, dhali jin 'kon ma po/ i doṅon mo a'di jin ta wosh wasin dhela/ jin ta jin dhii/ mo, ²⁰ dhali jin 'kon ma po/i mudhe'd mo a'di jin ta wosh dhel jin ta gi kush mo, dhali jin 'kon ma po/i pe'de/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta jim 'per mo, dhali jin 'kon ma po/i pesu/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta'da go'd go'd mo, dhali jin 'kon ma po/i pekwarā mo a'di jin ta wosh dhel jin miina is ki go'de/ go'de/ mo, dhali jin 'kon ma po/i pedoṅon mo a'di jin ta wosh dhel jin miina is ki dhii/ e dhii/ e mo dhali jin 'kon ma po/ i 'kume'd mo a'di jin ta wosh dhel jin tana jamasa tortukul mo, dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo a'di jin ta wosh dhel jin tana isa mandupany mo, dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd i'ce'dka su/ mo a'di jin ta wosh dhel jin ta'da duk is mo. ²¹ Dhali 'twaṅkal kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni ta dhema/ kun 'koni 'kume'd

* 21:16 alip wa kumsumiyya † 21:17 miyya wa arba wa arba/iin

i'ce'dka su/ mo, dhali 'twaŋkala gon ka 'dete/ 'dete/ mo uni ukkunu ki dhema/ en 'de/ mo, dhali bway tur jin iinu ii 'penkuman bampa/ mo tani ta jasi 'dolkon gana/ 'baar mo, jin minu hil 'pena piye/ itor karash me'da gasaas mo.

²² Dhali aha/ parkina gu'b gi mondheleladhelela kamu/ e yisa e 'penkuman bampa/ mo, haali/ gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani a'di ta Tapa Arungimis mo, a'di jin Eka/ Ek mo dhali Ari Ka'bal mo be. ²³ Dhali 'penkuman bampa/ yansan yisa midi mii ta ga tente/ mo walla appe mo mmo'twak mo apo/ a'di mo, haali/ monyca ma Arungimis mo tani a'di ta monkush piti mo dhali alambam piti mo tani a'di ta Ari Ka'bal mo. ²⁴ Ki monkush piti mo tani a'di min ma ris kal gi 'kwaniny'ceshi ii mo dhali aris imalik kun 'koni mony'cesh mo tani mini ci monycam buni mo gom a'di mo be, ²⁵ dhali 'twaŋkal piti mo tani mini 'ko kan ki kany ki sule/ montee mo - dhali mon'thinya kamu/ midi diya e mun mowa? ²⁶ Uni mini ciki a'di monyca mo dhali montak mo goma ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. ²⁷ Hili to nyo/o'da kamu/ yisa midi diya jin midi ciç e a'di mo, walla jan tal 'de/ jin midi botki miinthus jin shi/ashi/ mo walla ta mançi gwonthus mo, hili jasi uni gwansan kun 'kwarkunu gway eya warka/ gi Ari Ka'bal gi mondiki/ e mo tani, uni a'di imini 'ko mo be.

22

¹ Dhali yan'ko'd a'di torki aha/ yi'de/ jin guski'd mo jin ta yi'de/ jin di ki e mo, jin kushakush jin mii'd ki wa'c wa'c mo, mmoyayaa nwaça/ mo 'pena kursi ma Arungimis mo dhali Ari Ka'bal mo, ² ki tur mo isi bwaman bway tur gi 'penkuman bampa/ mo. Dhali si'da/ e 'ban kuku/ mo gi yi'de/ jin guski'd mo tani cwa gi mondiki/ e mo nyaçki

maman pitin gana/ kun 'kona e i'kume'd i'ce'dka su/ mo gwono'dki maman piti mo ka ppe ki she/ ki she/ mo. Dhali 'cemen gi cwa a'di karkunu mo mmowaça ris kal gi 'kwaniny'cesh mo. ³ Monkamu/ midi di yisa jin min ma manjeeya jee idi mo, hili jasa kursi ma malik ma Arungimis mo dhali ji gi Ari Ka'bal mo a'di midi di nycine/ mo, dhali cinjinam piti mo uni imini luŋ a'di mo. ⁴ Dhali uni mini par jis/ em piti e mo dhali gway piti midi ca'ba po/ buyem buni mo. ⁵ Dhali mon'thiny midi di yisa. Uni mini mii ta gi monkush ma lamba/ mo yisa walla atente/ mo yisa haali/ Tapa Arungimis a'di midi ta monkush buni mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki sule/ mo dhali ki sule/ mo be.

Yesus Midi Pu'du/ ki 'Dishe/ mo

⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo gwansan uni ta ku isin gana/ mo dhali kuŋ gana/ mo. Dhali Tapa, jin ta'da Arungimis mo gom shi/in gi imançi gwo mo tani a'di hashki'da man'doyu gwom piti mo mmotor cinjinam piti to mo kun mini bu'th mo ki 'dishe/ mo. ⁷ Dhali hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo.

Mom'bor mii gom a'di jin dhuki gwo kun onu is eya warka/ yansan mo.

⁸ Aha/ jin tana Yohaana mo tani aha/ tana a'di jin cikki to gwansan mo dhali par to gwansan e mo be. Dhali ki aha/ cikkina uni mo dhali par uni e mo tani aha/ bitkina 'cesh mo mmoluŋ e sho'k ma man'doyu gwo mo, a'di jin torki aha/ to gwansan mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: /E mini diki mii mii kan mo. Aha/ tana garr jin nyaçki'da tu'c mii nyaçki / e mo dhali awak pini mo uni kun ta imançi gwo mo, dhali nyaçki uni gwansan kun dhuki gwo kun 'kwarkunu mo eya warka/ yansan mo. Luŋ /e Arungimis mo.

¹⁰ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'dap 'twa/ ka 'diŋkila/ mo, gwo yansan jin onu is eya waraka/ yansan mo, haali/ mo 'disha'dish mo be. ¹¹ Dhalki a'dinthus yin di'd naskina/ mo mmomii tonthus mo dhali dhalki a'di jin mii mii kun nyo/ anyo/ mo di'd naskina/ mo mmomii mii kun nyo/ anyo/ mo, dhali uni kun mii miin̄kar/ e mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii miin̄kar/ e mo dhali uni kun tana gayiin mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii mii ma gayiin mo.

¹² Hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo, mmokalku/ tom pem mme'd mo, mmoraka ris 'kwani 'baar mo to mbway mo ka 'dete/ 'dete/ mo me'd mii jin miikina uni mo. ¹³ Aha/ tana ja Muŋ'kup mo dhali jin 'Ko'd mo, aha/ cila mo jin t̄wa/a/ mo dhali mo jin 'ko'd mo, dhali aha/ cilkina mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin di 'kup mo.

¹⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun wuski burriyen tur buni mo dhali kun mii gwoŋkan piti mo, ki uni mini ta gi moshirr mo gom cwa gi mondiki/ e mo, dhali ki uni mini 'taki ciç 'penkuman bampa/ ki 'twaŋkal ma goŋ mo be. ¹⁵ Apije/ mo tani arisa 'ka 'kokin mo dhali uni kun mii mii ma rum mo dhali uni gun ha'k 'pen ceŋ gwas mo dhali iman'kosha mee mo dhali imanluŋ tompinycon mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun eŋina eŋ thus mo dhali botki mii gi imançi gwonthus mo.

¹⁶ Aha/ jin tana Yesu hashkina man'doyu gwom pem e /e mo ki gwo yansan jin onu mo goma risa kaniisa mo. Aha/ tana birman mo dhali emen ma Dawuu'd mo, jin ta'da cul gi mon'thamo/ mo jin 'twakki mo mo.

¹⁷ Shi/ in dhali Nyaranyaŋa'b o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin ciŋ a'di mo o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin

budha yi'de/ gom miin̄kar/ e mo yayi'd mo. Dhali dhalki a'di jin ona bwa ki bu'th yi'de/ gi mondiki/ e ki dar gi moyol mo tani iyayi'd si'da/ mo.

¹⁸ Aha/ rumkina aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki gwo mo uni kun ciŋki gwo gwansan jin onu is eya waraka/ yansan mo. Dhali waŋki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi mar uni is mo tani Arungimis si'da/ midi mar a'di mo/ isa nyor is mo jin midi wo'c a'di is she/ mo, uni kun tor̄kunu mo eya waraka/ yansan mo. ¹⁹ Dhali waŋki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi bu'th gwo 'pena waraka/ yansan jin onu gwo is mo tani Arungimis si'da/ midi bu'th miim piti jin pwak̄kina a'di cwa gi mondiki/ e mo dhali e 'penkuman bampa/ jin koŋu mo, uni kun tor̄kunu eya waraka/ yansan mo.

²⁰ A'di jin teki gwo gwansan mo mmo/o mo tani o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo be. Amen. Yayu/ ma, Tapa Yesu mo.

²¹ A'the gi Tapa Yesu midi di e uni kun dhunu ki she/ ki dheleli dheleli 'baar mo. Amen.

Gway gi iDawuu'd AWARKA/ JIN TWA/A/ MO

1

¹ Mom'bor mii gom wathi/ a'di jin diki ya e bway jin logoma 'kwanin thus gwo mo, walla dosh e bway gi imanmii mi-inthus mo, walla ca'b mo e moŋ'ko gi uni gun 'theḱ shushi mis mo,

² hili mom'bor bwam piti mo tani di'd e gwoŋkan gi Tapa Arungimis jin cinu mo, dhali e gwoŋkan piti jin cinu mo tani a'di ki ci is ki a'di mon-tee mo dhali mon'thiny mo be.

³ A'di wana e ki cwa jin cu'thkunu e shemen yi'de/ jin guski'd mo, a'di jin gwono'dki maman ki yil piti mo, dhali 'cemen piti diki ku'th mo. Eya ris to 'baar kun miina a'di mo tani a'di rusa/ rus mo.

⁴ Imanmii tonthus mo tani yisa wakana, hili uni wana e ka 'pi'b jin 'dashkina 'tham mo be.

⁵ Wakan imanmii tonthus mo tani mini 'koki dosh mo ka tee gi gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo walla imanmii miinthus si'da/ e dhan mo ma tul 'kup gi 'kwani ma kar/e mo,

⁶ haali/ Tapa Arungimis mishki bway gi a'dinj kar/e mo, hili bway gi uni gun mii tonthus mo tani ta mony'ce'd sho'k mo be.

2

¹ Ata miina 'kwani gi kala tiya adu-latt mo, dhali 'kwani gam 'twa/ 'kup ki pe'th kan mo?

² Imalik gi 'kwaniny'cesh doshkin ki is buni ki 'dishe/ mo, dhali itapa tuli isi monṭal 'de/ mo apo/ Tapa dhali apo/ a'din 'de/ jin 'koshkunu ki monyca mo, mmo/o gwo mo ki:

³ Dhalki ana 'ce'da mondeḱ buni mo dhali taka nyoḱ buni 'peni ana mo.

⁴ A'di jin ca'bki'd eya ris momis mo tani pe'thki'd mo, Tapa miiki uni ka mudhiny'cere/ mo.

⁵ Yan'ko'd a'di midi tor uni gwo eya nyor piti mo dhali dher uni is bwa ka nyor piti jin ciṭhiraciṭhir mo mmo/o gwo mo ki:

⁶ Aha/ karkina malik pem mo apowa Sihyuun, a'di jin ta wosh pem jin ḱogu mo.

⁷ Aha/ mina tor gwoŋkan gi Tapa mo: A'di ta gwo jin ona a'di aha/ mo ki: /E ta Ya/m pem mo, shwane/ aha/ dho'thkina /e mo.

⁸ Doṭi aha/ ma, dhali aha/ mina ci/ eya ris kal gi 'kwaniny'cesh mo mmota mal pini mo, dhali 'pemen gi mony'cesh mo tani uni mini ta kum pini mo.

⁹ /E mini 'ce'd uni bwa mo ki cwan kol 'kus jin ta toŋḱuthu'd mo, dhali mu/ uni 'twa/a 'cesh mo ka 'ci'cimi'th mo me'd toŋḱul bwa jin uku 'pena je mo.

¹⁰ Dhali wakan shwane/, ayy imalik, yuki is mo ma, muri is mo, ayy um itapa gi mony'cesh mo.

¹¹ Miiyi Tapa to ki moŋko/ is mo dhali ki mondee is mo, ¹² piyi sho'k piti 'twa/ mo,

isi ciki/ ki a'di midi diki shwaa nyor mo, dhali um minu 'ce'd sho'k ibway mo, haali/ anyor piti 'thakunu hila/ ki jahanne/ mo.

Mom'bor mii goma ris uni gun
bu'thki mo jin huru jwa e
a'di mo.

3

*Gway jin yuku mo mmoka mo
jin miinuwa mii e mo jin ta jim ma
Dawuu'd mo me'd jin guskina a'di
mo 'peni ya/m piti ka Abshaluum
mo.*

¹ Ayy Tapa, 'kwani kun ta 'kup gi
aha/wana risa!

Uni tana ris ka ris kun cuna po/
aha/ mo.

² Uni tana ris o gwo gom aha/ mo ki:
mowotha/ kamu/ midi di gom a'di
eya Arumgimis yisa.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

³ Hili /e, ayy Tapa, itana gongoro/
gom aha/ mo,

dhali monycam pem mo dhali
aman'de'k 'kup pem ki mis
mo.

⁴ Aha/ 'thera cuuwa/ ki nyanye/ e
Tapa mo,

dhali a'di thokki aha/ 'twa/ 'peni
'kuwosh piti jin kogu mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁵ Aha/ isha 'ko'da 'cesh dhali ish e
mo.

Aha/ mera e dok/e mo, haali/ Tapa
a'di teki aha/ mo.

⁶ Aha/ dinaki ko/ is gom 'kwani kun
'koni alaapi 'kume'd mo
uni gun doshkin ki is buni apo/ mo
mmo'kama 'kam mo.

⁷ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa.

'Cuki aha/ mo ma, ayy Arumgimis
pem.

Haali/ /e dorkina ris uni gun ta 'kup
ki aha/ e peshe/ mo,

dhali /e ki 'ce'd she/ gi uni gun ta
thus ki thus mo.

⁸ Mo jin 'cukuwa 'cuk mo tani a'di ta
ji gi Tapa mo,

mom'bor miim pini a'di midi di
apo/ 'kwanim pini mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

4

*Eya manyuk gway mo nyakka
risa dhenjhenye/. Gway jin yuku mo
mmoka mo jin miinuwa mii e mo.
Gway ma Dawuu'd.*

¹ Thoki aha/ 'twa/ mo ma ki
aha/ yuka yuk mo, ayy
Arumgimis pem jin ta'da
kar/e mo.

/E ciki aha/ mo mo ki aha/ dina ka
cis mo.

Miiyi mii ma 'the apo/ aha/ ma,
dhali ciki mo ma 'thom pem
mo.

² Ayy 'kwani kakasja imina montak
pem jin 'koshu is is ka nyor
idi ki mo ma 'the is kan mo?

Kakasja imina /e dhal mo/ en gi
gwo jin di'd bwa 'te/ 'pen mo
dhali simm jasi gwo ma tor e
kan mo?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

³ Hili mishi gwo 'ban ki Tapa a'di
dhuki uninj gayiin ki she/ mo
gom is piti mo.

Tapa cikki aha/ gwo mo ki aha/
gwona 'twa/ e a'di mo.

⁴ Ka nyor di'd mo tani hili dhalku/
miinthus ki mii mo.

Wali 'twa/ ka dum bum mo apowa
cim bum mo dhali 'koyi um
ki shwamm mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁵ Ciyi to kun 'cithu/ 'kus kun tana
kar/enj gana/ mo

dhali dhuyi mongam gwo is bum e
Tapa mo.

⁶ Kwani tana ris kun o gwo mo ki:
Ayy, ki ana mina mish tom
'boro'da kamuyi.

'Deki monkush gi jis/em pini apo/
aman mo, ayy Tapa.

⁷ /E karki monkuny bwa ki nyanye/
eya dum pem mo

mmobol uni gwansan e mo kun takin gi pos buni dhali yimana mura'th jin ka/u ki nah nah kun ishkin mo.

⁸ E mo ma ku'th is mo tani aha/mina ish 'ko'da 'cesh mo dhali ish e mo,

haali/ /e 'de/ mo tani ayy Tapa, kar aha/mmoça'b ki 'dantar mo.

5

Eya manyuk gway mo gom imanpiya thathar mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Ciyi 'cem pini ka ris gwom pem mo ma, ayy Tapa,

yipi /e 'kup mo gom ohon pem jin ohonkika/ mo.

² Ciki kony cuuwam pem jin gwoka/ mo ma,

aMalik pem dhali Arumgimis pem, gom e/e mo tani aha/ 'thona mo.

³ Ayy Tapa, e mon'thamo/ mo tani /e cikki 'twam pem mo,

e mon'thamo/ mo tani aha/ 'citha to 'kus gom /e mo dhali tima tim mo.

⁴ Haali/ /e diki ta Arumgimis jin 'kunya bwa mo e tonthus jin miikunu mo.

tonthus midi diki nyak di ki /e mo.

⁵ Iman'thek 'ba/i mis mo mini 'koki doshi bwambori jis/em pini mo,

/e shi/kina ris imanmii tonthusi e mo.

⁶ /E 'ce'dki uni gwansan sho'k mo kun oki gwo ma tor mo.

Tapa shi/ i uni gwansani e kun budha te/ jasi goma bas mo dhali 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo.

⁷ Hili aha/ ki mo/en pini jin telu sho'k mo jin ishki'd ka enthus mo tani aha/ mina cigu'b pini mo,

dhali aha/ mina luja luja ka karambuye/ gi gu'b gi mondheleladhelel pini mo ki monjo/ /e mo.

⁸ Shuyi aha/ bway mo ma, ayy Tapa, e mii ma kar/em pini mo

haali/ gom 'kup pem tana ris mo, kari bway pini ka ji sho'k mo ibwambori aha/ mo.

⁹ Haali/ gwon gana/ yisa di'da e 'twam buni mo,

adum buni 'ce'dkunu sho'k mo, 'kus buni wana e ki mon'kupaje jin ka'du 'twa/ mo,

dhali uni ko 'kus ka le'd buni mo.

¹⁰ Dhuyi uni mmokal tom buni kun 'ko uni i'ba/ mo, ayy Arumgimis,

dhalki uni bitkin ki gwom bunin gana/ gun 'ko uni ibwa mo,

haali/ goma dhin gwom buni ka ris mo tani taki uni ka pije/ mo,

haali/ uni walkin ki tas tas apo/ /e mo.

¹¹ Hili dhalka ris uni gwansan kun huri jwa mo e /e mo tani 'kunya bwa mo.

Dhalki uni yuk gway ki sule/ gom mon'kuny bwa mo,

dhali /e a'di imina uni jett me'di cine/ mo,

ki uni gwansan kun en gway pini mo tani mina bwa i/ii imis gom /e mo.

¹² Haali/ /e 'borki unin kar/e mii mo, ayy Tapa,

/e kumki uni ki mo ma 'them pini me'da gongoro/ mo.

6

Eya manyuk gway mo nyakki dhen'dhenye/ isi ki kon ko jin 'kula 'kus ki 'kul mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Ayy Tapa, dhalku/ ki kucur aha/ ka nyor pini mo,

walla dor aha/ ka nyor pini jin 'batha'ba'th mo.

² Miiyi mii ma 'the gom aha/ mo, ayy Tapa, haali/ aha/ 'dushura ki 'dushur mo.

Ayy Tapa, waci/ aha/ mo, haali/ arisa simam pem tocu bwa mo.

³ Akashiram pem si'da/ a'di puru/ ki montoc bwa mo.

Hili /e, ayy Tapa – kakasja sa/?

⁴ Tuki mo, ayy Tapa, tayi mondiki/
em pem is ki me'd mo,

'cuki aha/ mo gom gway gi mo/en
pini jin telki sho'k mo.

⁵ Haali/ e mowu mo tani mon'kamu/
yisa di'da jin kanu /e e mo.

E mo ma Haawiya mo tani aja si'da/
imidi ci /e moman' mo?

⁶ Aha/ 'thabula is mo gom is pem jin
shunki aha/ mo,

aris mon'thinyi 'baar mo aha/ upa
cim pem ki jabu'th mo.

Aha/ corosa/ ki coros apowa cim
pem mo ki jabu'th pem jin
gwoka/ mo.

⁷ Em pem ca'bki reŋ reŋ mo gom
monyjwaka't pem mo,

a'di warki'd ki mon'ka'd is mo
haala ris 'kup pem tana ris
ka ris mo.

⁸ Iiku/ 'peni aha/ mo, aris um gun
miiki tonthus mo,

haali/ Tapa a'di cikki cuuwa/ gi kom
pem mo.

⁹ Tapa cikki aha/ ko gom mo ma di'b
is mo.

Tapa bu'thki mo ma 'thom pem mo
be.

¹⁰ Aris uni gun ta 'kup pem minu
dhu ki mo ma 'the is mo
dhali pura du ki mont'o'c
bwa mo,

uni mini dok'ka nyar'ko'd mo dhali
minu dhu ki mo ma 'the is ki
e 'kamu'thki'd hila/ mo.

7

*Ko ma Dawuu'd mo a'di jin
yukkina a'di gway e Tapa mo isi ki
gwo goma Kuush mo jin ta'da wak
ma Benyamiin mo.*

¹ Ayy Tapa Arumgimis pem, e /e mo
tani aha/ budha mo jin huru
jwa mo,

tayi aha/ is ki me'd 'pena ris unim
pem kun uri aha/ isho'k mo,
dhali 'cuki aha/ mo ma,

² isi ciki/ ki uni mini 'koki dher aha/
bwa me'da dhop mo,

mmodir aha/ mo mmodar gi jan tal
'de/ mmowoth aha/ mo.

³ Ayy Tapa Arumgimis pem wakki/
aha/ miina yansankan mo,
dhali wakki/ ton' kamu/ di'd jin mi-
iga/ ki me'd pem jin shiyi'd
mo tani

⁴ dhali wakki/ aha/ ri/a amugum
pem ki tonthus mo tani

walla dil a'di jin ta 'kup pem to ka
wuny is mo tani

⁵ dhalki a'di jin ta 'kup gi aha/ uri
aha/ mo dhali bu'th mo,

dhali dhalki a'di pucur mondiki/
em pem 'twa/a 'cesh mo,

dhali 'thi/a kashiram pem e bwam
bu'd mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁶ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa, eya
nyor pini mo,

'deki is pini ki mis apo/ uni
gwansan kun ta 'kup pem
kun puri mii ki o'd mo,

meri is mo, ayy Arumgimis pem,
/e torki gwon dwall jin toru
gwo 'twa/a 'cesh mo.

⁷ Dhalki montul is gom 'kwani uni
itul is gom /e mo,

dhali apo/ a'di mo tani budhi
monyca'b pini jin eka/ ek
mo.

⁸ Tapa dwalli 'kwani gwo mo,
dwalli aha/ gwo mo ayy Tapa, isi ki
mii ma kar/em pem mo

dhali isi ki gwo jin di'di aha/ jin
dika/ ki mii ki nadhun mo.

⁹ Ayy dhalki tonthus gi imanmii
miinthus daku ka bwa i'ba/
mo ma,

hili teli /e imanmii ka kar/ e sho'k
mo,

/e jin nyo/ki bwan' kwani mo dhali
adun' kwani mo,

/e jin tana Arumgimis jin ta'da kar/
e mo.

¹⁰ Agongorom pem a'di di'd eya
Arumgimis mo,

a'di jin ta uni is ki me'd mo, uni kun
dhelel ma du mo.

11 Arumgimis ta'da kar/e jin dwalli gwo mo,
dhali Arumgimis jin deƙ ma nyor mo isa yempa/ mo.

12 Waƙki/ wathi/ diki rica du is mo tani
Arumgimis midi cil gandal piti ki ƙar ƙar mo.

A'di riƙi'da shum bwam piti mo.

13 A'di thosonki to gi mo/as piti gom mo gi 'koshuwa 'kosh mo,
mmodhala thopa/ o'd piti me'd mo jin ca'bki wur wur mo.

14 Hili mo mo ma, amanmii tonthus mo tani a'di bwaaki'da ris tonthus mo,

dhali di'd ka 'ci ibwa mo jin ta'da pibi ka pibi mo,

dhali a'di ki kala ƙor ka pije/ mo.

15 A'di ki cwany jis mo tani dhali tor a'di ƙarash ka pije/ mo,

dhali biti jis piti jin cwanykina a'di mo be.

16 Mo ma pibim piti tu'kki'd e 'kup pitiƙ gana/ mo,

dhali mombujur piti thulu'd e bwanj 'kup pitiƙ gana/ mo.

17 Aha/ mina ci Tapa mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo jin ha me'd ki mo ma kar/em pitiƙ gana/ mo

dhali aha/ mina yuk gway mmo-manj gway gi Tapa mo, a'di jin Caa e ki Ca mo.

8

Eya manyuk gway, isi ki gway jin yuku ka jattiyya mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Ayy Tapa, jin ta Tapam bam, gway pini wa'di eƙa/ e mony'ceshi 'baar mo!

/E jin ta gi monyca apo/ momisi 'baar mo jin nani'da nana/ mo.

² Ki 'twa/ gi usha ƙa/ mo dhali uni gun tana 'pereny mo tani

/e telkina cur sho'k mo haali/ gom uni gun ta 'kup gi /e mo,

mmodosh a'di jin ta 'kup gi /e mo dhali a'di jin ri'cki'da ri'c mo.

³ Ki aha/ parkina momis pini e mo, jin ta'da tu'c gi me'd pini mo tani

mmopara ppe e mo dhala risa cul kun telkina /e sho'k mo,

⁴ wathi/ gi wakata mo, jin mina /e i/ o bwa ki a'di mo,
walla ya/ gi wathi/ mo ki /e mini hil a'di i e mo?

⁵ Naskin /e ki kar a'di mmota ari jin gwa'da'd ka Arumgimis mo dhali shum a'di ki monyca mo dhali mii montak mo.

⁶ /E ci ki a'di mo jin tanu tapa apowa risa tu'c gi me'd pini mo

dhali /e dhukina ris to 'baar mo e bwanj'kwariny sho'k piti mo

⁷ aris ka'bal dhala morbip mo,

dhali si'da/ aris tombwaasho mo,

⁸ dhali aris 'dii kun peni mis mo, dhala ris wa'c e bwanj kumma/ yi'de/ mo

dhala ris to gunn kun dhu bway e bwanj kumma/ yi'de/ mo.

⁹ Ayy Tapa, jin ta Tapam bam mo, gway pini wa'di eƙa/ e mony'ceshi 'baar mo!

9

Eya manyuk gway mo isi ki gwo mowu gi ya/m piti mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is e Tapa ka dum pemi 'baar mo.

Dhali aha/ mina ƙora ris to kun mi-ikina /e ki jaro/ jaro/ mo.

² Aha/ mina bwa 'kuny mo dhali ya i mis gom /e mo.

Dhali aha/ mina yuk gway mmo-manj gway pini mo, ayy /e jin Caa e ki Ca.

³ Ka ris uni kun ta 'kup gi aha/ doƙkin ka nyanj'ko'd mo

dhali uni golkinki is mo dhali 'ce'd sho'k ibwambori /e mo.

4 Haali/ /e halki mom pem jin raku jin ta jin kar/e mo.

/ E ca'bkina po/ kursi ma malik mo mmoci mo ma kar/e mo dhali gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo.

5 / E kucurkina ris kal gi 'kwaniny'cesh mo, /e 'ce'dki uni gun ta thus ki thus sho'k mo,

/e 'koshki gway buni ki sule/ dhali ki sule/ mo.

6 Uni gun ta 'kup mo tani uni torki sho'k ka pupush mo e mo jin mu/u 'twa/a 'ceshi 'baar mo, aris 'penkuman bampam buni mo tani yu'dkina /e mo,

dhali mom buni jin kanu uni e mo tani a'di i'ce'dkunu sho'k mo be.

7 Hili Tapa a'di ica'bki'd i mo ma kursi ma malik ki sule/ mo.

A'di telki'da kursi ma malik piti mo gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo,

8 dhali a'di dwallki 'kwaniny'cesh gwo ki mii ma kar/e mo.

A'di midi dwall 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.

9 Tapa a'di 'bitha'bi'th me'da cur gom uni gun yapkunu mo,

a'di ta'da cur jin 'bitha'bi'th ka tee jin tojuwa to'c bwa mo.

10 Dhali uni gwansan kun mishki gway piti mo tani dhuki mongam gwo is buni e /e mo,

haali/ gom /e mo tani ayy Tapa /e diki dhal uni gwansan 'pen mo gun simmki /e e mo.

11 Yuki gway ki manj Tapa mo a'di jin di'd eya Sihyuun mo.

Tori miin tom piti e bwaman ma ris 'kwani mo.

12 Haali/ a'di jin ri'cki'da bas mo tani a'di diki this uni e mo

dhali a'di diki this ko e mo, ko gi a'di jin wo'ckunu is she/ mo.

13 Miiyi mii ma 'the gom aha/ mo ma, ayy Tapa.

Hili mo mo ma to jin 'koshi aha/ is ka nyor mo tani a'di ta to 'peni uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo,

Ayy / e jin 'de'kki aha/ mo 'peni 'twaŋkal gi mowu mo,

14 ki aha/ mina rasha ris momanj pini e mo,

ki eya ris 'twaŋkal ma gonj gi 'bwa/ ma Sihyuun mo

ki aha/ mina bwa 'kuny mo e mony'cuŋ pini mo.

15 Aris kal gi 'kwaniny'cesh cickin 'teki jorom mo e jis kun cwanykina uni mo,

eya nyok kun bagkina uni mo tani a'di bu'thki uni isho'k buninj gana/ mo.

16 Tapa dhalki is piti ki a'di minu mish mo, a'di torki gwon dwall 'twa/a 'cesh mo,

uni gun ta thus ki thus mo tani bu'thkin ma gumem buni kun ukkina uni ki me'd buninj gana/ mo.

Higgaion. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

17 Uni gun ta thus ki thus mo tani uni mini ceker bwa mo eya Haawiya mo,

aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo kun thiskina Arumgimis e mo.

18 Haali/ uni kun mini mii ta gi to mo tani uni minu mii 'koki this e isa yempa/ mo,

dhali mo ma 'teŋ kape/ gi uni gun hatha'ko'd mo tani uni minu 'koki 'ce'd sho'k ki sule/ mo be.

19 Cuyi mis mo, ayy Tapa. Dhalku/ ki dhal 'kwani mmopi gwo jipi/ mo.

Dhalka ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo dwallu gwo mo ib-wambori jis/em pini mo.

20 Dhuyi uni ki mo ma ko/ is mo, ayy Tapa.

Dhalka ris kal gi 'kwaniny'cesh ki mish uni mo ki uni tana ta, uni ta 'kwaniny'cesh mo!
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

10

¹ Katinta doshkina /e isa dhana/ kan mo, ayy Tapa?

Katinta bagkina /e is pini 'pena tee jin tocu bwa mo?

² E mo jin dhuna uni kun ta thus ki thus is ki ca mo tani uni ki ur uni kun hatha'ko'd isho'k mo.

Dhalki uni budhu mo e mom buni kun pishinkina uni ki 'pen mo kun kulumkina uni gwo ibwa mo.

³ Haali/ uni kun ta thus ki thus mo tani dhuki 'ba/ ki ca mo gom to kun gop uni bwam buni mo,

dhali wathi/ jin pura bwa ki pur gom nyunykina/ mo tani a'di midi jeeya je mo dhali ruḵ Tapa mo.

⁴ E bwam/em piti jin kara a'di 'ba/ ki ca mo tani a'di jin ta thus ki thus mo tani diki ṅap a'di mo.

Dhali aris gwom piti kun kuluma a'di ibwa mo tani ta ku kun wa cikise/ mo mmo/ o ki: Arumgimis piyi'd mo be.

⁵ Bway piti ruski'd ki rus isa yempa/ mo,

gwon dwall pini a'di ca'bki'd e mo jin eka/ ek mo, jin di'di bwampo/ gi jis/em piti mo:

dhali goma ris 'kup piti mo tani a'di ki 'taḵ uni manya/ i'kup mo.

⁶ A'di kulumki gwo eya dum piti mo ki: Aha/ mina mol joc mo,

eya risa nyaḵum yil gi 'kwani mo tani aha/ mina diki gam a'di jin ta mo jin 'konu ki 'twa/ jin 'bushura/ 'bushur 'kup mo.

⁷ Twam piti 'tu'dkunu mo ki mo ma jee mo dhali ki mo ma he'k e mo dhali mmoyapa yap mo,

dhali 'ko'da le'd piti mo tani a'di taki'da pibi mo dhali mi-inthus jin shi/ashi/ mo.

⁸ A'di ca'bki'd mo mmobag mo eya ris bampa/ mo,

e mom piti jin bagkina a'di is mo tani a'di jin ta'da man'kosha mee gom uni gun 'kon ka po/ mo.

Em piti mii'd ki jir jir mmotim uni gun hatha'ko'd mo

⁹ a'di ki wupa 'cesh ka kwal is me'da dhop e bwan gu'b piti mo,

a'di ki wupa 'cesh ki a'di midi bu'th uni gun hatha'ko'd mo,

a'di ki bu'th uni gun hatha'ko'd mo ki a'di di'd mmodir uni ka nyok bway bwaman mo.

¹⁰ Uni gun hatha'ko'd mo tani uni nyu/ kunu mo, mmociḵ ka 'cesh mo,

dhali ta'k mo e mom'bi'th piti mo.

¹¹ A'di kulumki gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis dhalki'da dhal 'pen mo,

a'di bagki jis/em piti mo, a'di midi mol a'di par e mo.

¹² Cuyi mis mo ma ayy Tapa, ayy Arumgimis. 'Deki me'd pini mo,

dhalku/ ki dhal uni gun woca is is she/ 'pen mo.

¹³ Katinta iruḵkina wathi/ jin ta thus ki thus Arumgimis mo,

dhali o gwo eya dum piti mo ki: / E mini diki yuḵ a'di mmoci mondeṅ piti e mo?

¹⁴ /E mishkin mo, nye, /e nyiṅki mo jin tocu bwa mo dhali mo jin jwakaṭkunuwa jwakaṭ mo

ki /e mini 'taki ḵal a'di e me'd pini mo,

a'di jin hatha'ko'd mo tani a'di ciki is piti ki /e mo,

haali/ /e jin tana manwoṅ gom a'di jin dar gi com mo.

¹⁵ 'Ce'dki /e a'di abi mo a'di jin ta thus ki thus mo dhali a'di jin ta'da manmii tonthus mo,

simmi miin tonthus piti e naskin
 mo ntagi /e mini diki gam
 toj kamu/ mo.
 16 Tapa a'di ta'da malik gom ki sule/
 mo dhali ki sule/ mo.
 Kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo
 mini 'ce'd sho'k 'peni
 mony'cesh mo.
 17 Ayy Tapa /e mini cik to gi a'di jin
 'ka'd ma du ki 'ka'd gom to
 jin o a'di bwa mo,
 /e mini 'bi'th uni adum buni is mo
 dhali /e mini ka'd 'cem pini
 mo,
 18 mmodhuwa dhu ka po/ mo gom
 uni gun dar gi icom mo dhali
 uni gun yapkunu mo be,
 wakan ki wathi/ gi mony'cesh midi
 diki dhu uni ki morjo/ is
 dok/e mo be.

11

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 E Tapa mo tani aha/ bu'thkina
 mom pem jin hurkika/ jwa
 mo, dhali /e mini oyaa/ gwo
 kata mo ki:
 Peyi me'd 'dii mo e 'kuwosha turga/
 mo,
 2 haali/ hili mo mo ma, haali/ uni
 gun ta thus ki thus mo tani
 gwana'dkina bwa mo,
 uni ka'bkina thopam buni eya shu/
 mo
 mmoshin e mondhurumi'd mo
 apo/ uni kun dhelel ma du
 mo.
 3 Dhali wakki/ mo kun ka'bkunu
 'ce'dkunu sho'k mo tani
 imanmii ka kar/ e mini miiya ta
 mo?
 4 Tapa a'di di'd e gu'b gi mondhele-
 ladhelel piti jin kogu mo,
 dhali akursi gi Tapa a'di di'd e
 momis mo,
 dhali em piti hilki mo mo, dhali
 akwarma'c em piti a'di nyo/ki
 uci gi 'kwaniny'cesh mo be.
 5 Tapa a'di nyo/ki uni gun miin ka
 kar/ e mo dhali uni gun ta
 thus ki thus mo,

dhali akashiram piti shi/ki a'di i e
 mo a'di jin enki mo jin buju-
 ruwa bujur mo.
 6 Apo/ a'di jin ta thus ki thus kan mo
 tani a'di midi hetha po/ a'di
 akapany o'd mo dhali to jin
 si'du/ mo,
 dhali 'tham jin shi'bil to mo tani
 a'di midi ta tom buni kun
 pwakkunu uni bwa ka 'to'd
 'to'd mo be.
 7 Haali/ Tapa a'di ta'da kar/ e mo
 dhali a'di eni mii gun miinu
 ka kar/e mo.
 Uni gun dhelel ma du mo tani mini
 hil bwam/em piti mo be.

12

Eya manyuk gway mo: isi ki gwo ma sheminith mo. Gway ma Dawuu'd.

1 Wothi/ awoth mo ma, Tapa.
 Haali/ jan kamu/ yisa di'da
 naskina/ jin ta'da gayiin mo,
 haali/ uni kun ta ku isinj gana/ mo
 tani torki sho'k ka pupush
 mo 'peni bwaman gi ya/ gi
 'kwaniny'cesh mo be.
 2 Aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo ka
 'dete/ 'dete/ mo tani tak-
 ina tor ka tor apo/ imannyak
 'dish gu'b buni is mo,
 ki gwo man buni 'pena le'd buni
 ka mak mo dhali ka du kun
 'koni su/ mo tani uni ki tor
 gwo mo.
 3 Dhalki Tapa a'di 'cithki'da risa
 man kun manju ka mak 'peni
 'twa/ mo,
 dhala le'd kun dhu dhan 'ba/ ki ca
 mo,
 4 uni gwansan kun o gwo mo ki: Ka
 le'd bana mo tani ana mina
 pi gwo jipi/ mo,
 ale'd bana 'kon nyakki ana mo, kaja
 a'di ita tapam bana mo?
 5 Haali/ uni gun hatha'ko'd mo tani
 uni yapkunu mo, haali/ uni
 gun mini mii ta gi to mo tani
 uni ohonkin mo,

aha/ mina cu mis shwane/ mo, a'di ta gwo jin ona Tapa mo, dhali aha/ mina kar a'di ki 'dantar e mo jin o a'di bwa mo.

⁶ Aris gwo kun ona Tapa is mo tani uni ta gwo kun onu is mo kun dhelelkin mo, 'dolkon kush uni ito'dkunu ki o'd jin ca'b ki wur wur mo 'pena 'cesh mo, uni dhukunu i o'd me'di pesu/ mmodhelel a'di mo.

⁷ Ayy Tapa, miiyi mii mmocesh am ka po/ mo ma, jiyi aman 'pena nya^uum yil gi 'kwani gwansan mo ma ki sule/ mo.

⁸ Eya ris 'twan^ukal kuku/ mo uni kun ta thus ki thus mo tani 'ka^ukarki mo mo, me'd miim bulga/ a'di ikaru ki ca e bwaman iya/ gi 'kwaniny'cesh mo.

13

Eya manyu^uk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Kakasja, ayy Tapa? A/e mini dhal aha/ 'pen ki sule/ sule/ kan mowa?

Dhali /e mini bag jis/em pini 'peni aha/ ki mo gi wakata mo?

² Dhali ki mo gi wakatinta imiga/ mii kal mom'pe'd shem pem eya kashiram pem mo,

dhali ta gi mondit bwa eya dum pem iyula tente/ kan mo?

Ki mo gi wakatinta imina a'di jin ta 'kup gi aha/ ica apo/ aha/ mo?

³ Nyithi ma dhali thok aha/ gwo mo, ayy Tapa, Arumgimis pem mo.

Kushi em pem mo isi ciki/ ki aha/ mina ish e mo e a'di jin ta mo/ish e gi mowu mo,

⁴ isi ciki/ ki a'di jin ta 'kup ki aha/ midi o gwo mo ki: Aha/ pina a'di e mo be,

isi ciki/ ki uni kun ta 'kup ki aha/ mina bwa 'kuny mo haali/ aha/ yikinkunu is mo be.

⁵ Hili aha/ gamkina gwo is mo e mo/ en pini jin telkunu sho'k mo, adum pem mina bwa 'kuny mo e bway mowoth pini mo.

⁶ Aha/ mina yu^uk gway e Tapa mo, haali/ a'di mii aha/ ki 'bore/ ki miin to kun ishkin ka enthus mo.

14

Eya manyu^uk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ A'di jin ta pus mo tani o gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis piyi'd mo.

Uni pu/kin mo, dhali uni mii mii kun bulabul mo.

Jan kamu/ jin mii'd ka kar/ e yisa di'da.

² Tapa hilki mo ka lun^ugu'b 'peni mis apo/ uci gi 'kwaniny'cesh mo mmopar mo e mo wakki/ jan tal 'de^u kamu/ mii mii ki yu^uk yu^uk mo,

mmosimm jasi Arumgimis e mo.

³ Uni 'baar mo iikini dheres mo, uni 'baar mo wakina e ki to gun pu/kin mo,

jan tal 'de^u kamu/ yisa di'da jin mii mii jin 'boro'd mo, tal 'de/ piyi'd mo be.

⁴ Kona uni ki nyitha/, aris imanmii tonthus mowa, uni kun shwa 'kwanim pem me'd ton^ute/ kun shwana uni mo, dhali uni 'koki yu^uk Tapa mo.

⁵ Uni minu dhu ki dhan monko/ is mo, haali/ Arumgimis nya^uk di ki 'kwani ma nya^uum yil kun mii miin^ukar/e mo.

⁶ Um mini 'taki non mo jin thosona wathi/ jin hatha'ko'd 'twa/ mo tani,

hili Tapa a'di ita jim piti jin hura a'di jwa nycine/ mo be.

7 Ayy mony'cuḵ midī 'taki pu'd gom 'Kwani ma Israyiil moyi 'peni Sihyuun mo!
 Ki Tapa midī wara shamanetṭan ki 'kwanim piti is mo tani Yakuub mina bwa 'kuny mo dhali Israyiil mina bwa 'bor mo.

15

Gway ma Dawuu'd

1 Ayy Tapa, aja a'di imidi ḵa'b ki ḵa'b yilkina/ e gu'b bur-rinyem pini mo?
 Dhali aja a'di imidi ḵa'b e 'kuwosh pini jin ḵogu mo?
 2 A'di jin ya'd ki dar gi mii 'ba/ mo, dhali mii miim 'boro'd mo, dhali tor gwoṅ gana/ 'pena dum piti mo,
 3 a'di jin diki thutha thu'th 'pen ka le'd piti mo, dhali diki mii tonthus ka kam piti mo, walla ḵal mo jin waḵuwa waḵ apowa mannyak ḵa'b piti jin 'dish a'di is mo,
 4 dhali e jis/em piti mo tani aman/ ush gwo gam is mo tani waḵkina a'di mo, hili a'di taḵ uni gwansan kun ḵo/ki Tapa mo, dhali a'di jin thulki gwom piti me'da po/ mo ki to jin shi/ ki a'di mo tani dhali diki aḵ gwom piti e mo be,
 5 a'di jin diki kara guurush piti e mo jin nyunyu/ to mo, dhali a'di diki bu'th mo jin wanu is apo/ a'di jin di'd ka po/ mo be.
 A'di jin mii to gwansan mo tani minu mol joḵ ki sule/ mo be.

16

Ko ma Dawuu'da dhamo/ jin kanu e mo.

1 'Tashi aha/ 'twa/ mo ma, ayy Arumgimis, haali/ e /e mo tani aha/ bu'thkina mo jin huru jwa mo.

2 Aha/ ki o Tapa gwo mo ki: /E ta Tapam pem mo.
 Ki dar gi /e mo tani aha/ mina mol tom 'boro'd gam mo.
 3 Me'd uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel e mony'cesh mo tani uni a'di ita kun bol tiya e ki 'bor mo, dhali e uni mo tani a'di 'kunya/ bwam pemi 'baar mo.
 4 Uni gwansan kun kwanykina ruma tiya mo tani uni marki monditṭ bwam buni is mo, mon tom buni gun ḵina uni mmo'ciṭha basa 'cesh mo tani aha/ mina diki ḵi mo walla aha/ mina diki ḵal gway buni e 'twam pem mo.
 5 Tapa a'di ta tom pem jin kwanyka/ mmobu'th mo dhala ḵubbaayam pem mo dhali /e ko'dki mal pem is mo.
 6 Jil uni dirkini bwambori aha/ mo e mo jin 'kunya/ bwa mo, nye, aha/ tana gi mala 'borga/ mo.
 7 Aha/ 'bora Tapa mii mo a'di jin ḵiki aha/ gwo logom mo, e mon'thiny si'da/ mo tani adum pem ye'thki aha/ sho'k ki gwo mo.
 8 Aha/ karkina Tapa isa yempa/ ib-wambori jis/em pem mo, haali/ a'di di'd ki me'da bim poros pem mo ki aha/ minu 'koki joḵ mo be.
 9 Wakan adum pem a'di 'borkunu bwa mo dhala ḵashiram pem a'di 'kunykina bwa mo. Bunḡwar is pem a'di ḵa'bki'd ki ḵa'b 'pempaṅ gana/ mo.
 10 Haali/ /e diki ḵi aha/ eya Haawiya mo, walla /e diki dhal a'din 'de/ jin ta'da gayiin pini bway mo mmopar jisa 'kulga/ e mo.
 11 /E ṭorki aha/ bway tur gi mondiki/ e mo, e bunḡkus pini mo tani a'di isha mo jin 'tu'du ki monḡkuny bwa mo,

eya bim poros pini mo tani a'di
'kona mo jin 'boru bwa ki
sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

17

Mon'tho ma Dawuu'd

- 1 Ciki gwoŋ kar/e mo ma, ayy Tapa.
Kari 'ce gom kom pem mo.
Ciŋyi 'cem pini gom mon'thom pem
'pena le'd pem jin di'd ki 'kus
'pena he'k e mo.
- 2 'Peni /e mo tani dhalki mom pem
jin yenu pu'du'd mo.
Dhalki em pini a'di hili jim 'boro'd
mo.
- 3 Waŋki/ /e mini pala dum pem mo,
dhali waŋki/ /e mini yayu/
mmobuŋi aha/ mon'thiny
mo,
dhali waŋki/ /e mini nyo/ aha/ mo
tani /e mini diki gam ton-
thusa kamu/ e aha/ mo.
'Twam pem diki dharj gwo mo.
- 4 Me'd mii gun miina 'kwani mo
tani ki gwo gi 'twam pini mo
tani
aha/ gaskina mo 'peni bway gi uni
kun bujurkina bujur mo.
- 5 Naŋgin pem telki sho'k mo e bway
tur pini mo,
sho'k pem diki yeres mo.
- 6 Aha/ yukkina / e mo haali/ / e
mini thoŋ aha/ 'twa/ mo, ayy
Arungimis.
Kari /e 'cem pini gom aha/ mo, ciki
/e gwom pem mo ma.
- 7 Tori monŋel sho'k gi mo/en pini ki
jaro/ jaro/ mo,
ayy amanwoŋ gi uni gwansan kun
simmki mo jin huru jwa e
mo
'peni uni kun ta 'kup gi uni ki me'da
bim poros pini mo.
- 8 Kari aha/ me'da pinya/ e e mo.
Bagi aha/ eya la ma bim pini mo,
- 9 'peni uni kun ta thus kun dilki
aha/ to mo,
kun ta 'kup pem kun shi/in ki shiŋ
gana/ mo kun 'kamki aha/
mo.

- 10 Uni mu'thkina dum buni 'peni
bwa jin hilu ki e ma 'thime/
mo.
Dhali ki 'twam buni mo tani uni oki
gwo ki 'ba/ kun dhuna uni ki
ca mo.
- 11 Uni thukki aha/ ki 'the'b 'the'b
mo, dhali shwane/ uni
'kamki aha/ mo.
Uni dhuki em buni mo mmo'tuk
aha/ ka 'cesh mo.
- 12 Uni wana e ka dhop jin gananki
'ba/ mo mmodher to bwa ka
gwapi/ mo,
me'd ari dhuru'c ma dhop jin
wupki'da 'cesh mmobag mo.
- 13 Cuyi mis mo, ayy Tapa, jemi uni
'kup mo, dhali piyi uni e mo.
Dhali 'cuki mondiki/em pem 'peni
uni kun ta thus ki thus ki
gandal pini mo,
- 14 'peni 'kwani ki me'd pini mo, ayy
Tapa,
'peni 'kwani gwansan kun bu'th to
jin ta mon'ko gi mony'cesh
mo.
Dhalki bwam buni 'tu'du/ mo ki to
kun dhukina /e gom uni mo.
Dhalki uŋim buni uni tan gi to ki
nyanye/ mo jin midi bol ji gi
ca'd e mo.
Dhali dhalki uni ur ton tiya 'kup
gom usha ŋam buni mo.
- 15 Dhali gom aha/ mo tani aha/
mina hil bwam/em pini mo
e mo ma kar/e mo.
Ki aha/ mina mer e mo tani aha/
minu kap mo mmohila yir
em pini mo be.

18

*Eya manyuk gway mo. Gway ma
Dawuu'd, a'di jin ta ciŋkina/ gi Tapa
mo, a'di jin dhalki'da ris gwo me'd
mo ki gway jin yuka a'di e Tapa mo
ka tee jin 'cukkina Tapa a'di mo 'peni
me'd ma ris unim piti kun ta 'kup ki
a'di mo dhali me'd ma Shawuul mo
tani a'di ki o gwo mo ki:*

- 1 Aha/ ena /e mo, ayy Tapa, jin ta
mom'bi'th pem mo.

2 Tapa a'di ta wosh pem mo, dhali acur pem mo, dhali aman'cuḵ aha/ mo, dhali Arungimis pem mo, dhali wosh pem mo, e a'di jin bu'thkiḵa/ mo jin hurga/ jwa mo, a'di jin ta'da gongorom pem mo, dhali ce gi bway gi mowoth pem mo, dhali mo ma cur pem jin tenu gwo mo.

3 Aha/ yukkina Tapa mo, a'di jin haki me'd mo jin minu maḵ mo, dhali aha/ taḵunu is ki me'd mo 'pena ris unim pem kun ta 'kup ki aha/ mo.

4 Atomm gi mowu a'di 'tamkunu aha/ is mo, mii jin kar 'kus me'd yi'de/ 'peni mo jin daḵu/ gwo me'd mo a'di tiḵ aha/ e mo,

5 dhali atomm ma Haawiya a'di koḵki aha/ is mo, dhali agume/ gi mowu a'di jemki aha/ 'kup mo.

6 E mo ma cis pem mo tani aha/ yukkina Tapa mo, eya Arungimis pem mo tani aha/ gwokina 'twa/ i a'di gom mowoth mo. 'Peni gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani a'di ciḵki 'twam pem mo, dhali kom pem a'di jidhirki'd mo e bwany'cem piti mo.

7 Dhali mony'cesh a'di yaki'd ka kul is mo dhali tu'k 'ban ki washar washar mo, dhali monḵa'b ma ris wosha turga/ si'da/ uni deekin ki bir bir mo, dhali yikinki is mo haali/ a'di shwaki'da nyor mo.

8 Aku'd yaki'd ka piḵe/ 'peni shush piti mo dhali o'd jin midi kupa kup 'peni 'twam piti mo, akapany o'd jin kakaca kaka'c gaḵki'd ka piḵe/ 'peni a'di mo.

9 A'di goḵki momis is mo dhali thulu/ ka 'cesh mo

dhala rak jin 'cethki'da 'tum a'di di'd e bwan'kwariny sho'k piti mo.

10 A'di merki'da powa man'doyu gwo mo dhali pe mo, a'di pu'dki'd ki 'ta'b apowa bi gi 'tham mo.

11 A'di karki mondhurumi'd mmota tom piti jin 'kamki a'di is mo, adarha'dam piti a'di ta'da rak jin 'cethki'da 'tum gom yi'de/ mo.

12 'Peni monḵkush jin kushi mo ka-gahara e bwambori a'di mo tani to pu'dki'd 'pena rak piti mo jin ta'da wasa/ mo dhali akapany o'd mo.

13 Dhali Tapa si'da/ a'di gwoki'da gur gur e momis mo dhali a'di jin Caa e ki Ca a'di bahki 'twam piti mo, awasa/ mo dhali akapany o'd mo.

14 Dhali a'di shinki'da thopam piti mo dhali ce uni bwa mo dhali a'di ki dhi'th mo ka war mo dhali ti'k uni 'pen mo.

15 Dhali bway tur e kumma/ yi'de/ mo tani uni 'kokunu mo mmomish mo, dhali monḵa'b gi mony'cesh uni mishkunu mo be, gom miiḵ kucur pini mo jin kucurkina /eya kucur mo, ayy Tapa, gom du'd gi shi/in 'peni shush pini mo.

16 A'di jidhirki'd 'peni mo jin eḵa/ eḵ mo, dhali a'di bu'thki aha/ mo, a'di ki dir aha/ ka piḵe/ 'pena ris yi'de/ mo.

17 A'di ki 'cuḵ aha/ mo 'peni a'di jin ta 'kup ki aha/ jin 'bitha'bi'th mo, dhali 'peni uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo, haali/ uni 'kona isi 'bitha gom aha/ mo.

18 Uni pu'dkina po/ aha/ ka teem pem jin ta joḵ ki joḵ mo,

hili Tapa a'di ta mohal pem mo,
 19 A'di ki buk aha/ ka pije/ e mo jin
 kwashara/ kwashar mo
 dhali a'di cukki aha/ mo, haali/ a'di
 'borkina bwa ki 'bor ki aha/
 mo.
 20 Tapa a'di ciki aha/ adum pem jin
 ish kumma/ mo me'd isi mii
 ma kar/em pem mo,
 dhali me'd isi mii jin dhelelkika/
 me'd pem mo tani a'di rakki
 aha/ to ibway mo.
 21 Haali/ aha/ dhukina bway gi
 Tapa mo
 dhali aha/ dinaki mij tonthus
 mmoper mo 'peni bway ma
 Arungimis pem mo.
 22 Haali/ aris gwoŋkan piti kun onu
 mo tani uni 'koni bwambori
 aha/ mo,
 dhali gwoŋkan piti kun bahu mo
 tani aha/ dinaki dhu uni 'pen
 ka pije/ 'peni aha/ mo.
 23 Aha/ dara gi mii 'ba/ ibwambori
 a'di mo,
 dhali aha/ karkina is pem 'peni mo
 jin 'konu ki mii 'ba/ mo.
 24 Gom gwo gi wakan mo tani Tapa
 a'di irakki aha/ to ibway mo
 isi ki mii ma kar/em pem mo,
 dhali isi ki me'd pem jin
 dhelelkika/ mo e jis/em piti
 mo be.
 25 Gom uni kun ta ku isinj gana/ mo
 tani /e ki tor is pini jin tana /
 e a/isinj gana/ e uni mo,
 dhali ki wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo
 tani /e ki tor is pini jin dara /
 e ki mii 'ba/ e wathi/ mo.
 26 Dhali gom uni kun dhelelkin
 mo tani /e ki tor is pini jin
 dhelelkina /e e uni mo,
 dhali ki uni kun wanyarkina ii ki
 wanyjar mo tani /e ki tor is
 pini e uni ki ca'ckon mo.
 27 Haali/ /e 'cukki 'kwani kun dhu is
 ki gwa'd mo,
 hili uni kun dhu 'bam buni ki ca ki e
 ma wak mo tani /e mini thul
 uni ka 'cesh mo be.

28 Nye, /e kanyki monkush ma lam-
 bam pem mo.
 Tapa Arungimis pem a'di 'twakki
 mondhurumi'd pem ki
 monkush mo.
 29 Nye, ki /e mo tani aha/ misha
 sirica risa thuruḵ ma mee ki
 sho'k mo
 dhali ka Arungimis pem mo tani
 aha/ mina mish nyalla/ apo/
 'kupa gangara/ mo.
 30 Arungimis yansan mo tani
 bway piti 'boro'd ki 'bor
 gana/ mo.
 Dhali gwo jin ona Tapa is mo tani
 a'di nyo/ki gwoŋ gana/ mo.
 A'di ta'da gongoro/ goma ris uni
 gwansan kun bu'thki mo jin
 huru jwa e a'di mo be.
 31 Haali/ aja a'di ta'da Arungimis
 mo? hili a'di jin ta Tapa mo.
 Dhali aja a'di ita wosh? isi ciki/
 Arungimis bana mo.
 32 Arungimis jin dekki aha/ ki
 mom'bi'th is mo,
 dhali kar bway pem ki 'dantar mo.
 33 A'di ki kar sho'k pem mmowa e
 ki sho'k ma buyymo mo,
 dhali a'di ki kar aha/ ki kar 'pem-
 paŋ gana/ mo e mo jin tu-
 ratur mo.
 34 A'di tor ki me'd pem gwo mo gom
 mo ma mee mo,
 wakan ka bim pem mini mish
 gwana'da bwa me'da korok
 mo.
 35 /E ciki aha/ agongoro/ gi bway
 mowoth pini mo,
 dhali ki me'da bim poros pini mo
 tani /e thiŋki aha/ mo,
 dhali ki mowoth pini mo tani a'di
 ki kar aha/ mmocaaca mo.
 36 /E ki ci aha/ mo jin wangala/
 wangal gom natgin pem kun
 dhuka/ e bwan'kwariny
 pem mo,
 dhali sho'k pem diki yeres mo.
 37 Aha/ urkina ris uni kun ta 'kup
 gi aha/ isho'k mo, dhali bu'th
 uni mo

dhali aha/ dinaki dok ka nyan'ko'd mo ntagi uni kupkunu mo be.
 38 Aha/ puṭulkina uni i e mo, wakan ki uni molki cu mis mo. Uni ta'kkin e bwan'kwariny sho'k pem mo.
 39 Haali/ /e dekki aha/ ki mom'bith mo gom mo ma mee mo. / E ki dhu uni kun tikki aha/ e mo mmocic ki jorom mo ibwan'kwariny aha/ mo.
 40 / E ki dhu aris unim pem kun ta 'kup ki aha/ mmoṭu'k aha/ 'ko'd buni i is mo dhali uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo tani aha/ 'ce'dkina uni sho'k mo be.
 41 Uni cuukin gom mowoth mo hili jan kamu/ piyi'd mmota uni is ki me'd mo. Uni cuukin 'twa/ e Tapa mo tani hili a'di diki thoḡ uni gwo mo be.
 42 Aha/ dorkina uni mmota agarisa/ ibwambori 'tham mo. Aha/ ta'kkina uni ka pije/ me'da je e bway tur kun iinu mo.
 43 /E 'cuḡki aha/ mo 'peni mo jin bira 'kwani abir mo, /E ki kar aha/ mmota a'kan'kup ki kal gi 'kwaniny'cesh mo. Ki 'kwani kun dika/ki mish mo tani uni miiki aha/ to mo.
 44 Haali/ me'd jin cikina uni gwo gom aha/ mo tani uni haki aha/ gwo e mo. 'Kwani kun wal 'twan tiya mo tani uni pu'dkin mo mmopar ki jin 'kupa'dupun 'kup ki aha/ mo.
 45 'Kwani kun wal 'twan tiya mo tani uni thiskin ma du e mo, dhali pu'du/ mo mmodee kagahara 'peni mo ma cur buni mo.
 46 Tapa di ki e mo dhali mom'bor mii midi di gom wosh pem mo, dhali mo/ eḡ midi di goma Arungimis pem jin ta bway mowoth pem mo.
 47 Arungimis jin ciki aha/ mori'c mo

dhali aris 'kwani mmo'dap 'twa/a 'cesh i bwan'kwariny sho'k pem mo.
 48 A'di jin 'cuḡki aha/ mo 'pena ris 'kup pem mo, nye, / e karki aha/ ki ca mo mmoboloḡa ris uni kun ta 'kup ki aha/ e mo, dhali /e 'cuḡki aha/ mo 'peni 'kwani kun bujurkina bujur mo.
 49 Haali/ gom mii yan kan mo tani aha/ mina ci / e montak gi gwo man mo, ayy Tapa ibwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo, dhali yuḡ gway mmoman gway pini mo be.
 50 Adhan mo jin pinu mii e mo tani a'di cikina a'di goma malik piti mo, dhali a'di ki ṭor mo jin ṭelu mo/en piti sho'k mo ki a'dim piti jin 'koshkina a'di ki monyca mo, eya Dawuu'd mo dhali e emen piti ki sule/ sule/ mo.

19

Eya manyuḡ gway mo. Gway ma Dawuu'd.

¹ Aris momis uni ṭorki monyca ma Arungimis mo, dhala balany bahki miin tom piti ki me'd mo.
² Ka yempa/ ka yempa/ mo a'di ki gaḡ gwontor piti mo, dhali mon'thiny ka yempa/ mon'thiny mo tani a'di ki ṭor monyith piti mo,
³ Mowal 'twa/ piyi'd mo walla gwo piyin mo, dhali 'twam buni si'da/ 'konuki cik mo tani
⁴ hili 'twam buni a'di yaki'd ka pije/ e mony'ceshi 'baar mo, dhali gwom buni a'di yaki'd ki 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo. E uni mo a'di ki kar gu'ba'ku/ goma tente/ mmodi mo,
⁵ a'di jin sulki'd ka pije/ me'd wathinyaḡa'b jin dhalki gu'b jin isha a'di 'pen mo

dhali wa e ki wathi/ jin 'bitha'bi'th
jin guski'd mmo'baar bway
piti ki moŋ'kuny bwa mo.

⁶ Mosul piti a'di 'peni 'pemen ma ris
momis mo,

dhali mo ma kul is piti a'di taki'd gi
'pemen e uni mo,

dhali toŋ kamu/ yisa di'da jin
mishu bag mo 'peni mo ma
wur wur piti mo.

⁷ Gwoŋkan jin cinu gi Tapa mo tani
a'di 'boro'd ki isi 'bor gana/
mo,

a'di jin warki'da kashira/ is mo,
dhali gwonyci gi Tapa a'di doshki'd
mo,

mmodhu uni gun 'ka'da mii 'ba/ ki
moyuk mo,

⁸ gwoŋkan gi 'twa/ gi Tapa mo tani
uni yisa shiyina,

hili uni 'kunykina du mo be.

Dhali gwoŋkan gi Tapa jin
'kwarkunu mo tani a'di
dheleladhelel mo,

a'di jin kushki e gi 'kwani mo.

⁹ Moŋko/ jin kogu Tapa mo tani uni
dheleladhelel mo,

kun minu 'dim 'kup ki sule/ sule/ ya
ye 'ba/ mo.

Dhali gwoŋkan gi Tapa kun onu mo
tani uni ta unŋ gana/ mo

dhali tana kar/ e mmonṭal 'de/ mo
be.

¹⁰ Kun minu o bwa ki nyanye/
mmobol 'dolkon gana/ e mo

isi kan si'dayi me'd 'dolkon gana/
jin tashkunu e ki o'd mo,

dhali a'di jin ca'bki dhel dhel si'da/
mmobola dham e mo

dhali jin yuki'd ki haw haw me'd
mamana dham mo.

¹¹ Bahili ki uni mo tani cinṅkinam
pini a'di rumkunu mo

dhali mmodhu uni mo tani adhan
to jin ish kumma/ jin caaca
mo tani a'di cikunu mo.

¹² Hili aja a'di imidi theke'th tom
piti kun thama a'di mii mo?

Dheleli/ e aha/ 'peni mombag gi mii
kun thamka/ mii mo.

¹³ 'Tashi cinṅkinam pini 'twa/ mo
'peni miinthus kun miina
a'di ka daran du mo.

Dhali dhalku/ ki dhal uni bway mo
mmota tapa apo/ aha/ mo.

Dhali yan'ko'd aha/ mina di ki dar
gi mii 'ba/ mo

dhali di ka po/ 'pena dhan gwon
dhan mo.

¹⁴ Dhalki gwo gi 'twam pem
dhali gwo kun kulum aha/ eya du
mo

mishu bu'th mo e jis/em pini mo,
ayy Tapa jin ta wosh pem mo dhali
amanwan aha/ 'ba/ mo.

20

*Eya manyuk gway mo. Gway ma
Dawuu'd.*

¹ Tapa midi thok / e 'twa/ mo ka tee
jin toju / e bwa mo.

Dhali gway ma Arumgimis ma
Yakuub mo tani a'di midi
cesh / e ka po/ mo.

² Dhalki a'di hashki / e mowoth
'peni mo jin kogu mo

dhali ci / e mo ma thip 'pena Si-
hyuun mo.

³ Dhalki a'di ka'da ris tom pini
kun cina / e ki me'd e mo
mmo'ciṅ 'kus mo,

dhali kar / e ki mo ma 'the mo gom
to kun 'ciṅkina / e 'kus mo
mmomiiya bas mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁴ Dhalki a'di ci / e a'di jin gwon ma
dum pini mo

dhali thima ris tom pini kun
thosonkina / e is mo.

⁵ Dhalki aman wola cuuwa/ mo
gom bwaŋ 'kunyka/ apo/
mom pini jin pina / e mii e
mo

dhali ki gway ma Arumgimis bana
mo tani dhalki ana thuma
berek bana mo.

Dhalki Tapa a'di thimi'da ris mo
ma 'thom pini mo.

⁶ Dhali aha/ misha ki Tapa a'di midi
woth jim piti jin 'koshkunu
ki monyca mo.

A'di mididi thoḵ a'di 'twa/ mo 'peni momis piti jin kogu mo
ki dhan mo ma dem dem jin pinu mii e mo ki me'da bim poros piti mo be.

7 Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo goma risa arabiyya kun dira shumarmum mo, dhali goma ris shumarmum mo.

Hili ana dhuna 'ba/ ki ca gom gway gi Tapa Arumgimis bana mo.

8 Uni mini 'tuk mo dhali ta'k mo hili ana mina cu mis mo dhali dosh ki bimbir mo.

9 Ciyi mo jin pinu mii e ka malik mo, ayy Tapa, thoḵi aman 'twa/ mo ma ki aman yukkina yuk mo.

21

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 E mom'bi'th is pini mo tani amalik a'di 'kunykina bwa mo, ayy Tapa,

dhali e mowoth pini mo tani adhan moman mmoyuk gway wa'd e a'diya!

2/E ciki a'di to jin gwon ma dum piti mo,

dhali /e diki non to jin 'theḵa a'di gwo ki 'twam piti mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

3 Haali/ /e gamki a'di 'kup ki mom'bor miim 'borga/ mo,

dhali /e ki kar a'di ton'kup ki 'dolkon gana/ jin tashu e ki o'd i'kupi a'di mo.

4 A'di dotki mondiki/e 'peni /e mo tani dhali/e ciki a'di a'di mo, a'di jin ta'da luḵ ma tee gom ki sule/ dhali ki sule/ mo.

5 Monycam piti caaca gom mowoth pini mo,

dhali mo ma ra/ ra/ mo dhali mo/ek mo tani karkina /e apo/ a'di mo be.

6 Nye, /e karki a'di mmota a'di jin mididi 'bora 'bor mii ki sule/ mo

dhali / e ki kar a'di mmota aman'bor bwa mo ki mon'kuny bwa gi buj'kus pini mo.

7 Haala malik gamki gwo is e Tapa mo

dhali e montel sho'k gi mo/en gi a'di jin Caa e ki Ca mo tani a'di mididi diki joḵ sho'k mo.

8 Me'd pini a'di mididi gama ris unim pini 'baar kun ta 'kup ki /e mo.

Me'da bim poros pini mididi gam uni gwansan gun shi/ki/e i e mo.

9 /E mini dhu uni mmota 'cepesa 'cepes me'd to kun cesuwa gwata/ mo

ki /e mini pi is ka pije/ mo.

Tapa a'di mididi los uni ki 'kolo'c ka nyor piti mo,

dhali o'd mididi shwa uni ki 'ci'd'da/ mo.

10/E mini 'ce'da 'pereny buni sho'k 'peni mony'cesh mo

dhali ucim buni 'peni bwaman iya/ gi 'kwani mo.

11 Wakki/ uni thoson tonthus apo// e mo,

dhali wakki/ uni mini mum tonthus mmota pibi icine/ mo tani uni mini mol a'di pi 'ba/ ka pije/ mo.

12 Haali/ /e mini dhu uni mmoso mo.

Haali/ /e mini tur uni jis/em buni ka bwam pini mo.

13 Dhalki /e karu ki ca mo, ayy Tapa, e mom'bi'th is pini mo.

Aman mina yuk gway mo dhali man' mom'bi'th pini mo be.

22

Eya manyuk gway mo, isi ki mii ma buyymo mo jin kala e kush mo. Gway ma Dawuu'd.

1 Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta idhalkina /e aha/ 'pen kan mo?

Dhali ki ton ta'da ta isi'da/ /e ki si'd 'peni mowoth aha/ kan mo? 'peni gwo gi kom pem jin ohonkika/ mo?

- 2 Ayy Arumgimis pem aha/ gwok-ina montee ka yempa/ mo, dhali hili /e diki thok aha/ 'twa/ mo.
Dhali mon'thiny si'da/ aha/ gwok-ina mo, dhali hili mosi/ isa kamu/ gamkaa/?
- 3 Naskin mo tani /e dheleladhelel mo,
/e karuwa kursin tapa jin ta moman gi 'Kwani ma Israyiil mo.
- 4 E /e mo tani ibaba gamki gwo is mo.
Uni gamki gwo is mo, dhali /e 'cučki uni mo.
- 5 E /e mo tani uni gwokin mo dhali 'kokunu mo mmota is ki me'd mo.
E /e mo tani uni gamki gwo is mo, dhali uni 'konuki this dhu mo.
- 6 Hili aha/ tana yiish mo, dhali aha/ tana wathi/ yisa,
haali/ aha/ cinu gurra/ ki 'kwani mo, dhali jin wakunu ki 'kwani mo.
- 7 Aris uni gwansan gun parki aha/ e mo tani uni miiki aha/ ka mak mo,
uni thuny aha/ 'twa/ i is mo, dhali uni pirki 'kup buni mo be.
- 8 A'di ciki miim piti jin raka'd e Tapa mo. Dhalki a'di 'cuk a'di mo.
Dhalki a'di 'cwam a'di mo, haali/ a'di 'kunya bwa e a'di mo.
- 9 Hili /e ta a'di jin bu'thki aha/ 'peni bwa ma dho'th ma ta'da mo.
Dhali /e karki aha/ ki 'dantar mo abora ko ma ta'dam pem mo.
- 10 Apo/ /e mo tani aha/ bitkunu 'peni mondho'th pem mo,
dhali me'd jin kal ma ta'dam pem aha/ e bwa mo tani /e tana Arumgimis pem mo be.
- 11 Dhalku/ ki si'd 'peni aha/ kan mo ma,
haali/ monto'c bwa uni 'disha'dish mo
dhali wathin kamu/ piyi'd mmowotha wo'th mo be.
- 12 Aris gwathim bip uni 'kamki aha/ mo,
gwathim bip gun 'bitha'bi'th 'peni Pam Bashan mo tani uni 'kamki aha/ mo.
- 13 Uni ceeki aha/ 'twam buni i is mo mmowa e ka dhop kun pithilki to ki she/ mo dhali ko mo.
- 14 Aha/ wana 'baar mo me'd yi'de/, dhala risa simam pemi 'baar rakkin mo 'peni gwocor mo.
Adum pem ta walmish ki walmish mo,
a'di to'do'd mo eya bor pem mo.
- 15 Mom'bi'th pem a'di ku'thki'd me'da 'pish mo,
dhala le'd pem a'di 'dapki'd e bwan ka'dkim pem mo.
/E 'thiki aha/ 'ko'd e bu'da 'cesh ki mowu mo.
- 16 Nye, arisa 'ka uni 'kamki aha/ mo.
Imanjali 'pen kun mii tonthus mo tani uni hamki aha/ mo.
Uni su'kki me'd pem dhali sho'k pem mo.
- 17 Aha/ misha denja risa simam pem e mo -
Uni hilki aha/ ka 'thime/ mmoko'c e i is mo dhali pe'th ki kuss kuss apo/ aha/ mo.
- 18 Uni pwa'kki burrinyem pem bwa mo e bwaman is buni mo,
dhali gom burrinyem bwaman pem mo tani uni bitki to gom aha/ mo.
- 19 Hili /e, ayy Tapa, dhalku/ ki si'd mo ma.
Ayy /e jin ta mowoth pem mo, huru/ ki jahanne/ gom mowoth pem mo.
- 20 Cuka kashiram pem 'pena ris gandal gun kaaka mo ma,
dhali mondiki/ em pem 'peni mom'bi'th ma 'ka mo.
- 21 Tayi aha/ is ki me'd 'peni 'twa/ ma dhop mo ma,
akashiram pem wa'thkunu i e ki ce ma morbip gun shwana nyor ka nyor mo.
- 22 Aha/ mina tor gway pini e iwak pem mo.

E bwaman ma dhana tul 'kup 'kwani mo tani aha/ mina manj/e mo be.

23 Um gun ko/ki Tapa mo tani manj a'di mo ma, aris um gun ta iya/ ma Yakuub mo tani kari a'di ki ca mo ma, dhali doshi ki monko/ is gom a'di mo, aris um gun ta iya/ ma Israyiil mo.

24 Haali/ a'di diki waka wak mo dhali shi/a shi/ i e mo gom monto'c bwa jin toci wathi/ bwa mo.

Dhali a'di diki bag jis/em piti 'peni wathi/ mo, hili a'di cikki ko mo me'd jin gwokina wathi/ twa/ i a'di mo.

25 'Peni / e mo tani a'di pu'dkina mom pem jin manka/ /e eya dhana tul 'kup ki 'kwani mo, aris gwom pem kun oka/ is mo tani aha/ mina ci uni ibwambori uni gwansan kun ko/ki a'di mo.

26 Wathi/ jin to'ckunu bwa mo tani a'di midi shwa tonte/ mo tani dhali minu kap mo,

Dhali uni gwansan kun simmki a'di e mo tani uni mini manj Tapa mo.

Dhalka dum bum 'kon ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

27 Aris uni kun 'kokin isi 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo tani uni a'di imini ka a'di e mo dhali tu'k e Tapa mo,

dhala risa wak gi kal gi 'kwaniny'cesh mini lunj ibwambori a'di mo.

28 Haali/ mo jin tanu tapa a'di cila Tapa mo,

dhali a'di ki jiya ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.

29 Nye, e a'di aris 'kwani kun dhu 'ba/ ki ca e mony'cesh mo tani mini dhu shush ka lungu'b mo.

Ibwambori a'di mo tani uni minij lunj mo, uni gun mini ii ka 'cesh mmowa e ki bu'da 'cesh mo,

dhali a'di jin mol is piti kar ki e mo.

30 Aris uni gun mini iiyu/ i'ko'd mo tani uni a'di imini mii a'di to mo.

Dhali 'kwani mini tor gwo gom Tapa goma nyakum yil gi uci gun mini pu'du/ i'ko'd mo.

31 dhali bah gwo gom mony'cuk piti mo gom uni gun 'konuki dho'th naskina/ mo, ki a'di a'di iwagaski a'di mo.

23

Gway ma Dawuu'd.

1 Tapa a'di ta'da Manhil aha/ mo. Aha/ mina diki har to mo.

2 A'di karki aha/ mmo/ ish 'ko'da shon dhii/i'd mo.

A'di suski aha/ e shemen yi'de/ jin doshki'd mo.

3 A'di warki aha/ akashiram pem is mo.

A'di suski aha/ e bway mii ma kar/ e mo gom gway gi gway piti mo.

4 Ba isi wakki/ aha/ mina ya e embul wosh ma la gi mowu mo tani

aha/ yisa mina ko/ tonthus yisa, haali/ /e nyakki di ki aha/ mo.

Ajappam pini dhali cwam pini uni malaski aha/ mo be.

5 / E thosonki tonte/ ibwambori aha/ mo

e buj'kus ma ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo.

/E 'koshki aha/ 'kup pem ka yin mo. Akubbaayam pem a'di 'tu'dki'd iwol 'kupa sho mo.

6 Ka jin gana/ miim 'boron dhali momiimii mo tani uni mini bath aha/ nsho'k mo

ka teem pemi 'baar mo jin dika/ ki e mo,

dhali aha/ mina ca'b e gu'b gi Tapa ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

24

Gway ma Dawuu'd.

1 Mony'cesh a'di ta jin Tapa mo dhali mon'tu'd piti mo, mony'cesh dhali uni gwansan gun 'koni bwaman a'di mo.

² Haali/ a'di nyan̄ki a'diya p̄owa ris
kumma/ yi'de/ mo
dhali t̄el a'di sho'k mo apowa ris
yi'de/ kun son mo.

³ Kaja a'di imidi shin 'kuwosh gi
Tapa mo?

Dhali kaja a'di imidi doshi mom
piti jin k̄ogu mo?

⁴ A'di ta a'di jin mina me'di dhele-
ladhelel mo dhali adu jin
dheleladhelel mo,

a'di jin diki 'deka k̄ashiram piti 'kup
ki gwo jin 'ce'du/ 'te/ ka t̄or
mo

dhali jin diki thul gwo me'da po/ ka
he'k e mo.

⁵ A'di midi bu'th mom'bor mii 'peni
Tapa mo,

dhali mo gi yeyunum piti 'peni
Arumgimis gi bway gi
mowoth̄ piti mo.

⁶ Me'd uni ma nyak̄um yil gwansan
kun simmki a'di e mo,

uni gun simmki jis/ e ma
Arumgimis ma Yakuub e
mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁷ Deki 'kup bum ki mis mo ma, ayy
aris 'twaṅkala goṅ mo,

dhali um minu 'de'k mo, ayy arisa
campur kun tana dhamo/
mo,

jin min ma Malik̄ gi monyca yayu/
bway bwaman mo.

⁸ Kaja a'di ita'da Malik̄ gi monyca
mo?

Tapa a'di jin ta gi mom'bi'th mo
dhali mo ma dem dem mo.

Tapa a'di jin ta gi mo ma dem dem
e mo ma mee mo.

⁹ Deki 'kup bum ki mis mo ma, ayy
aris 'twaṅkala goṅ mo

dhali um minu 'de'k mo, ayy arisa
campur kun tana dhamo/
mo,

jin min ma Malik̄ gi monyca yayu/
bway bwaman mo.

¹⁰ Kaja a'di yansan ita'da Malik̄ gi
monyca mo?

Tapa gi momis mo,
a'di ita'da Malik̄ gi monyca mo be.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

25

Gway ma Dawuu'd.

¹ E / e mo tani ayy Tapa, aha/
'de'kkina k̄ashiram pem mo.

² Ayy Arumgimis pem e / e mo tani
aha/ gamkina gwo is mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ ki aha/ minu
kar ki mo ma 'the is mo.

Dhalku/ ki dhal ris uni kun ta
'kup ki aha/ mmoyuk̄ gway
ki moṅ'kuny bwa apo/ aha/
mo.

³ Nye, dhalki jan t̄al 'de/ jin coṛ /e ki
kar ki mo ma 'the is mo ma.

Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is
mo, uni gwansan gun 'dapa
e ki mii ma 'bar 'bar mo.

⁴ Kari aha/ mmomish bway pini mo
ma, ayy Tapa.

Tori /e aha/ bway tur pini mo.

⁵ Shuyi aha/ bway e gwoṅ ganam
pini mo, dhali t̄ori aha/ gwo
mo,

haali/ /e tana Arumgimis gi bway gi
mowoth̄ pem mo,

haali/ aha/ coṛkina /e ka tee 'baar
mo isa yempa/ mo.

⁶ Kayi momiimiim pini e mo, ayy
Tapa, dhali mo/ en pini jin
t̄elu sho'k mo,

haali/ uni 'kokin 'peni kadhamo/
mo.

⁷ Dhalku/ ki ka miinthus pem e kun
miiga/ ki aha/ tana dhuru'c
mo, walla ris gwon dhan̄
pem mo,

isi ki gwo ki mo/ en pini jin t̄elu
sho'k mo tani kayi aha/ e mo,

gom gway gi miim 'borgam pini
mo, ayy Tapa.

⁸ Tapa a'di 'boro'd dhali ta jan k̄ar/
e mo.

Dhali gom gwo gi wakan mo tani
a'di ki ye'th imanmii mi-
inthus sho'k e bway 'boro'd
mo.

⁹ A'di ki shuwa shu/um bway gom
uni gun dhu is ki gwa'd e a'di
jin 'boro'd mo,

dhali tor imandhu is ki gwa'd bway piti mo.
 10 Aris bway tur gi Tapa mo tani uni telu sho'k e mo/en mo dhala ris mii ma isin gana/ mo, gom uni gwansan gun dhu gwom piti kun gamu me'd mo dhali gwonycim piti gun cina a'di mo.
 11 Gom gway gi gway pini mo tani ayy Tapa, dhalki miim pem jin dika/i'ba/'pen mo ma, haali/ a'di caaca mo.
 12 Ki wathi/ ja iko/ki Tapa mo? A'di imina a'di ye'th sho'k mo i bway jin mina a'di ikwany mo.
 13 A'di ki is piti midi ca'b e mo jin isha to ka enthus mo, dhali ucim piti mini gam mal gi mony'cesh mo be.
 14 Mo jin nyaku to mii ki Tapa mo tani a'di gom uni gwansan gun ko/ki a'di mo, dhali a'di tor'ki'd eya tente/ e uni gwom piti jin gamu me'd mo.
 15 Em pem isa yempa/ cu'thki 'kupki Tapa mo, haali/ a'di midi buk sho'k pem 'pena gume/ mo.
 16 Tuki /e e aha/ mo dhali miyi mii ma 'the e aha/ mo, haali/ aha/ dina aha/ 'de/ dhali tocu bwa mo.
 17 'Cuki aha/ 'peni mo ma to'c bwa ma dum pem mo ma, dhali susi aha/ ka pije/ 'peni mo ma cis pem mo.
 18 Hili isi gwo e gom mont'o'c bwam pem mo dhali gom mo ma du mur pem mo, dhali gwami aha/ 'pena ris mi-inthus pemi 'baar mo.
 19 Hili isi gwo e ma haali/ 'kup pem nala/ wana risa!
 Dhali ki mombujur jin shinuwa shi/i e mo tani uni shi/ki aha/ i e mo be.
 20 Ayy jiyi bondiki/ em pem mo dhali 'cuki aha/ mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo, haali/ aha/ budha mo jin hurga/ jwa e /e mo.
 21 Dhalki mii jin miinu ki dar gi njadhun dhali miinjkar/ e uni 'tash aha/ 'twa/ mo, haali/ aha/ corkina cor gom /e mo.
 22 Wani 'Kwani ma Israyiil 'ba/ mo ma, ayy Arumgimis, 'pena ris mont'o'c bwam buni mo.

26

Gway ma Dawuu'd.

1 Yeyi aha/ mo ma, ayy Tapa, haali/ aha/ yana e yam pem ki ya jin dar gi njadhun mo, dhali aha/ gamkina gwo is e Tapa ki dar gi bwa jin shinu 'kup mo.
 2 Nyo/i aha/ mo ma, ayy Tapa dhali pali aha/ mo. 'Cunycuri adum pem mo dhali bwam pem mo.
 3 Haali/ mo/en pini iteli sho'k ib-wambori em pem mo. Dhali aha/ yana e ya ma isin gana/ e /e mo.
 4 Aha/ dinaki nyak ca'b ki 'kwani kun ta iman'tor gwonthus mo, walla aha/ dinaki ce e ki 'kwani kun kal mii ka bor mo.
 5 Aha/ shi/a mo jin cenu e ki iman-mii tonthusi e mo, dhali aha/ mina diki nyak ca'b ki a'di jin ta thus ki thus mo.
 6 Aha/ mina 'thur me'd pem mo gom aha/ dina ka po/ mo, dhali ya mo e mo ma gwa'am pini jin 'cithu/ to 'kus mo, ayy Tapa,
 7 mmoyuk gway ki 'kall 'kall mo, gway jin 'boruwa 'bor bwa i is mo, dhali mmotora ris miiny jarom pini kun miina /e mo.
 8 Ayy Tapa, aha/ ena mo kun 'konu e gu'b pini mo, dhali e mo jin dina monycam pini mo.

9 Dhalku/ ki tor aha/ sho'k ka pupush nyakki imanmii miinthus mo, walla mondiki/ em pem nyakki 'kwani kun 'kosha te/ ma nyor mmowol 'kwani abasa 'cesh mo,
 10 'kwani uni gun nyo/ a me'd ki nyo/ gom tonthus kun pishinkina uni ki mii mo dhali me'da bim poros buni uni 'tu'dkunu ki mowan 'kwani is mo.
 11 Hili gom aha/ mo tani aha/ yana ki yam pem ki ya jin dar ki njadhun mo.
 Wani aha/ 'ba/ mo dhali miyi mii ma 'the e aha/ mo.
 12 Sho'k pem doshki'd e mo ma 'cesh jin ba'da/ ba'd mo.
 Eya dhana buhany 'kwani mo tani aha/ mina 'bor Tapa mii mo be.

27

Gway ma Dawuu'd.

1 Tapa a'di ta monkush pem mo dhali bway gi mowoth pem mo, kaja a'di imiga/ ko/ mo? Tapa a'di ta'da cur jin telu gwo sho'k mo gom mondiki/ em pem mo, dhali kaja a'di imiga/ ko/ is mo?
 2 Ki imanmii tonthus tikki aha/ e mo tani uni thu'thkina thu'th 'pen kagahara apo/ aha/ mo, uni gun ta 'kup ki aha/ mo dhali kun 'kwarkina 'kwar ka gwapi/ mo tani uni mini kal 'bar mo dhali ta'k mo be.
 3 Ba aris uni kun 'kamkina 'kam apo/ aha/ mo tani adum pem yisa ko/ is yisa. Ba ki mo ma mee cuu'da po/ aha/ mo tani hili aha/ mina wu is ka 'cesh mo.
 4 Ton tal 'de/ dotkika/ 'peni Tapa mo, a'di jin miga/ simm e mo mmobaḥi 'ko'd mo,

ki aha/ mina ca'b e gu'b gi Tapa mo ka risa cim pemi 'baar mo ki mondiki/em pem mo, mmohil monyaro/ gi Tapa mo, dhali mmohil isi gwo i e mo gom gu'b gi mondheleladhelel piti mo be.
 5 Haali/ a'di midi bag aha/ eya darha'dam piti mo ka tee jin tocu aha/ bwa mo. A'di midi bag aha/ e bwan'kwariny gi gu'b burrinyem piti mo. Dhali a'di midi kar aha/ i'kuwosh jin turatur mo.
 6 Dhali shwane/ 'kup pem minu 'de'k ki mis mo apowa ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo kun 'kamki aha/ is mo be. Dhali aha/ mina ci to jin 'ciḥu/ 'kus mmomiiya bas e gu'b burrinyem piti mo ki cuuwa/ gi mon'kuny bwa mo. Dhali aha/ mina yuk gway mo dhali mii ko gom Tapa mo.
 7 Ciki ko mo ma, ayy Tapa, ki aha/ 'thera cuuwa/ kagahara mo. Miyyi mii ka 'the gom aha/ mo dhali tho'ki aha/ 'twa/ mo.
 8 / E oki gwo mo ki: Simmi um bwam/em pem e mo. Adum pem o gwo gom /e mo ki: Bwam/ em pini Tapa, a'di isimmkika/ e mo be.
 9 Dhalku/ ki bag bwam/ em pini 'peni aha/ mo. Dhalku/ ki tu'k cin'kinam pini jin mii /e to ka nyor mo, /e jin tana manwoth pem 'thissa/ mo. Dhalku/ ki biḥ aha/ asho mo, dhali dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo, ayy Arungimis gi mowoth pem mo.
 10 Haala babam pem dhali ata'dam pem uni dhalki aha/ 'pen mo, hili Tapa a'di imidi hil aha/ i e mo.
 11 Tori aha/ bway pini mo ma, ayy Tapa, dhali susi aha/ e bway tur jin ba'da/ ba'd mo

haali/ goma ris uni kun ta 'kup ki aha/ mo.

12 Dhalku/ ki ci aha/ ki bwa gi uni kun ta 'kup ki aha/ mo, goma ris iman/o gwonthus cukina po/ aha/ mo

dhali uni wukina shure/ gom mom-bujur mo.

13 Aha/ gama gwo is ki aha/ mina par miim 'boro'd gi Tapa e mo

e mo jin 'kona 'kwani ki e mo.

14 Cori Tapa mo ma, dhali 'bithi is mo dhali dhalka dum pini bu'th mo jin rogu sho'k mo.

Nye, cori Tapa mo ma.

28

Gway ma Dawuu'd.

1 E / e mo tani, ayy Tapa, aha/ yukkina/ e mo.

/E jin ta wosh pem mo, dhalku/ ki ta a'diye/ gom aha/ mo,

isi ciki/ wakki/ /e mini 'taki ca'b ki shwamm gom aha/ mo tani aha/ mina e waki uni gwansan gun iin ka lungu'b e jisa 'kulga/ mo.

2 Ciki 'twam pem jin oka/ gwo gom mo ma di'b is pem jin di'bka/ mo ma,

me'd jin gwoka/ 'twa/ i / e gom mowoth mo,

me'd jin 'de'kkika/ me'd pem ki mis mo

'kup ki mom pini jin miinu to jin kogu mo jin bol tiya e mo.

3 Dhalku/ ki nu'th aha/ 'ban nyakki imanmii tonthus mo,

nyakki uni gwansan kun ta iman-mii to kun ta thus ki thus mo,

uni gun torcina tor gom monku'th is nyakki imannyak 'kom buni mo,

ki mo ma pibi 'kokin eya dum buni mo.

4 Raki uni to ibway isi ki tom buni kun miina uni mo,

dhali isi ki tonthus buni kun miik-ina uni mo.

Raki uni to ibway isi ki miin to kun miina uni ki me'd buni mo.

Garki uni to 'kusi 'twa/ kun mina uni gam mo.

5 Haali/ uni 'koki dhu miin to gi Tapa mo,

walla miin to ki me'd piti mo.

A'di midi 'ce'd uni ka 'cesh mo dhali midi diki nyan uni ki mis dok/e mo.

6 Mom'bor mii midi di gom Tapa mo!

Haali/ a'di cikki 'twam pem goma di'b is jin di'bkika/ is mo.

7 Tapa a'di ita mom'bi'th pem mo dhali agongorom pem mo.

E a'di mo tani adum pem gamki gwo is mo be.

Wakan aha/ wothkununu mo dhali adum pem midi ya i mis mo,

dhali ki gway pem jin miga/ yuk mo tani aha/ mina ci a'di mo jin

'boruwa 'bor bwa i is mo.

8 Tapa a'di ita mom'bi'th gom 'kwanim piti mo.

A'di ta mo jin huru jwa jin tanu is ki me'd mo gom a'dim piti jin 'koshu ki monyca mo.

9 Ayy tayi 'kwanim pini is ki me'd mo ma, dhali 'bori mal pini mii mo.

Tayi / e Amanhil uni mo dhali kali uni ki sule/ mo.

29

Gway ma Dawuu'd.

1 Ciyi Tapa monyca mo, ayy um gun 'koni momis mo,

Ciyi Tapa monyca mo dhali mom'bi'th mo.

2 Ciyi Tapa monyca ki gway piti mo dhali luji Tapa e monyjarom piti jin kogu mo.

3 'Twa/ gi Tapa a'di diki'da powa ris yi'de/ mo.

Dhali Arumgimis ki monyca a'di ta 'twan tor ma sho'k mo,

Tapa jin di'da powa ris yi'de/ 'baar mo.

4 'Twa/ gi Tapa a'di ta gi mom'bi'th caaca mo,

dhali 'twa/ gi Tapa a'di 'tu'dkunu mo ki mo/ek mo.

- 5 'Twa/ gi Tapa a'di 'ce'dki cwa kun wana e ka bwanyayiis bwa mo,
Tapa a'di 'ce'dki cwa kun wana e ka bwanyayiis bwa mo kun ta cwa gi Pan Lubnaan bwa mo.
- 6 A'di ki kar cwa yan e Pan Lubnaan mmopeya njalbothon mo me'd ari bip mo,
dhali 'Kuwosh Siryuun me'd dhuru'c ari morbip mo jin shwa'da nyor ka nyor mo.
- 7 'Twa/ gi Tapa a'di dhi'thki mo ka le'dan o'd ki 'bala'c 'bala'c mo.
- 8 'Twa/ gi Tapa a'di yikinki mombwaasho is mo,
Tapa a'di yikinki mombwaasho is ki Pan Kaadish mo.
- 9 'Twa/ gi Tapa a'di ki dhu abuyymo mmodho'th ushan mo
dhali mmo'cwar 'cemen gi bwany-cwa mo.
Dhali e gu'b gi mondheleladhelel piti mo tani aris 'kwani 'baar mo cuun ki: Monyca mo.
- 10 Tapa a'di ca'bki'da powa kursi apowa gannu/ yi'de/ mo,
Tapa a'di ca'bki'da powa kursi ma malik ki sule/ sule/ mo.
- 11 Dhalki Tapa ci mom'bi'th piti ki 'kwanim piti mo.
Dhalki Tapa 'bor 'kwanim piti mii ki monku'th is mo.

30

Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mmo'ci gu'b gi mondheleladhelel ka Arumgimis mo.

- 1 Aha/ mina kar /e ki ca mo, ayy Tapa, haali/ /e 'de'kki aha/ ki mis mo,
dhali /e diki dhal uni gwansan bway mo kun ta 'kup ki aha/ mo mmo'kuny bwa apo/ aha/ mo.
- 2 Ayy Tapa Arumgimis pem, aha/ gwona 'twa/ e / e gom mowoth mo,
dhali /e wacki aha/ mo be.

- 3 Ayy Tapa, /e 'cwamkina akashiram pem 'pena Haawiya mo,
dhali war aha/ mondiki/ em pem is mo 'peni bwaman uni gwansan kun iikin ka lungu'b e jisa 'kulga/ mo.
- 4 Yuki gway mmoman Tapa mo, ayy um piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,
dhali ciyi a'borim bwa i is gom gway piti jin kogu mo,
- 5 Haali/ anyor piti di'd mo hili jasi gom ari mo mo,
dhali mii ma 'them piti a'di di'd ki sule/ sule/ mo.
Ko jin gwonu a'di midi di gom mon'thiny mo tani hili mon'kuny bwa a'di pu'dki'd mon'thamo/ mo be.
- 6 Haali/ me'd aha/ mo tani aha/ ona gwo e mom pem jin isha to ka entus mo ki:
Aha/ minu 'koki jo'c ki sule/ mo.
- 7 Ki mii ma 'them pini mo, ayy Tapa,
/e telki aha/ sho'k mo me'd 'kuwosha turga/ jin 'bitha'bi'th mo.
/E bagki jis/em pini mo tani dhali aha/ merkina mo.
- 8 E /e mo tani ayy Tapa, aha/ gwokina mo
dhali e Tapa mo tani aha/ karkina mo jin di'buwa di'b is mo.
- 9 To wakata midi 'dap e mowum pem mo
wakki/ aha/ yana ka 'cesh e jisa 'kulga/ mo?
A/ dhali mina bu'da 'ceshi man / eya?
A/dhali mina a'di itor mom pini jin tana /e a/isin gana/ mowa?
- 10 Ciki gwo mo ma, ayy Tapa, dhali miyi mii ma 'the gom aha/ mo.
Ayy Tapa, wari /e ka manwoth aha/ mo ma.
- 11 /E tu'kki monkom pem ki mo jin peka/ imis mo.
Dhali /e 'cukki aha/ burrinyen shawaal mo

dhali 'kam aha/ ki moŋ'kuny bwa mo,
 12 ka kashiram pem midi maŋ /e mo dhali diki di ki shwamm mo.
 Ayy Tapa Arumgimis pem mo, aha/ mina ci /e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki sule/ sule/ mo.

31

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 E /e mo tani ayy Tapa, aha/ simmkina mom pem jin huru jwa e mo.
 Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.
 E mo ma kar/em pini mo tani 'cuŋi aha/ mo.
 2 Kari 'cem pini gom aha/ mo ma. 'Cwami aha/ ki 'ta'b mo.
 Wari /e ki wosh jin miga/ hur jwa mo,
 dhali mmota acur jin 'bitha'bi'th jin midi ta aha/ is ki me'd mo.
 3 Nye, /e ta wosh pem mo dhali acur pem mo,
 gom gway gi gway pini mo tani susi aha/ mo ma dhali shuyi aha/ bway mo.
 4 Susi aha/ ka pije/ 'pena gume/ jin bagkunu gom aha/ mo,
 haali/ /e ta jim pem jin hurga/ jwa mo.
 5 E me'd pini mo tani aha/ cikina shi/in pem mo.
 /E wanki aha/ 'ba/ mo, ayy Tapa, Arumgimis jin ta isin gana/ mo.
 6 /E shi/ki uni gwansan i e mo uni gun cina hirdhe/ ki pe'th ki tompinycon kun luŋu mo.
 Bahili aha/ gamkina gwo is e Tapa mo.
 7 Aha/ mina bwa 'kuny mo dhali 'bor mo gom mo/en pini jin telu sho'k mo,
 haali/ /e hilki mom pem jin tocu aha/ bwa mo,
 dhali /e yipki 'kup mo goma ris uni kun ta 'kup gi aha/ mo,

8 dhali /e diki ci aha/ e me'd gi uni kun ta 'kup gi aha/ mo.
 /E dhuki sho'k pem e mo ma 'cesh jin beeyabee mo.
 9 Miiyi mii ma 'the gom aha/ mo, ayy Tapa, haali/ aha/ dina e mo ma cis mo.
 Em pem shi/ki is mo gom jwakat jin jwakatki'd mo,
 eya kashiram pem mo dhali buŋgwar is pem si'da/ mo.
 10 Haali/ mondiki/em pem 'baaru mo jasi ki mondiŋ bwa mo,
 dhali yil pem ki jasi mowuwa shure/ mo.
 Mom'bi'th pem ushki me'd mo gom mondum pem jin 'bushura/ 'bushur mo,
 dhala simam buŋgwar is pem tana 'kala/ 'kala/ mo.
 11 Aha/ tana jin thunyu/ 'twa/ i is ka ris uni kun ta 'kup ki aha/ mo,
 dhali aha/ shi/u i e ki uni gun nyak 'ko ki aha/ mo,
 dhali aha/ tana to jin guna uni ki e mo ki moŋko/ is mo, unim pem kun mishi aha/ mo,
 dhali uni gwansan kun parki aha/ e mo e bway tur mo tani uni 'cuŋki aha/ i 'kup mo.
 12 Aha/ njakunu me'd jan 'de/ jin wuki'd mo.
 Dhali aha/ wakina e ki toŋ'kul bwa jin waki'd mo.
 13 Nye, aha/ cikkina ris 'kwani 'baar mo shilki gwalish mo
 mmo'dowa ŋur ŋur 'twanŋkal kuku/ mo,
 me'd jin 'tuntulkina uni isi monŋal 'de/ apo/ aha/ mo,
 me'd jin wu'thkina uni awu'th mmobu'th mondiki/em pem mo.
 14 Hili aha/ gamkina gwo is e /e mo, ayy Tapa.
 Aha/ ona gwo mo ki: /E tana Arumgimis pem mo.
 15 Mom pem uni 'kon e me'd pini mo.

'Cukɪ aha/ mo 'peni me'd ma ris uni gun ta 'kup ki aha/ mo dhali uni kun to'cki aha/ bwa mo.

16 Dhalki bwam/em pini a'di kushu mo mo e ɕinjinam pini mo.

Tayi aha/ is ki me'd mo e mo/en pini jin telu sho'k mo.

17 Dhalku/ ki dhal aha/ mo mmodi ki mo ma 'the is mo, ayy Tapa mo,

haali/ aha/ yukkina /e mo.

Dhalki uni kun mii tonthus idhukunu 'te/ ki mo ma 'the is mo

dhali dhalki uni ii 'ce us kan e mo ma Haawiya mo.

18 Dhalka le'd kun tana tor tana 'diye/ mo,

uni oki gwo sor apo/ unin kar/e mo e mo jin dhuna uni 'ba/ ki ca mo dhali mo ma bujur mo.

19 Ayy mom'boro'd pini wa'di ish ka enthusa!

A'di jin karkina / e gom uni gwansan kun ko/ki /e mo

dhali wagas mo gom uni gwansan kun bu'thki mo jin huru jwa e /e mo,

e jis/e gi iya/ gi 'kwani mo.

20 Dhali bun'kus pini mo tani a'di ibagki uni mo

'pena risa wu'th gi 'kwani mo.

/ E dhuki uni ki 'dantar e bwan'kwariny ma darha'dam pini mo

'pena risa le'd jin biruwa bir mo.

21 Mom'bor mii midi di gom Tapa mo,

haali/ a'di wa'di 'bora mmo'tor mo/ en piti jin telu sho'k e aha/ mo

ki aha/ karu mo mmohem me'd penj'kuman bampa/ mo.

22 Aha/ okina gwo e mo ma ayy/ayy/ ayy pem mo ki:

Aha/ borkunu ki 'bal 'bal itaga dhana/ mo 'peni jis/em pini mo.

Hili /e cikki mom pem jin di'bkika/ di'b is mo

ki aha/ gwokina 'twa/ i / e gom mowoḥ mo.

23 Eni Tapa mo, aris umi 'baar mo kun ta kum piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

Arungimis dhuki uni kun ta ku isin gana/ mo,

hili tom piti kun mina a'di irak 'kwani to ibway ishki'd ka enthus mo gom uni kun kalki mii mo mmo'thek 'ba/ imis mo.

24 'Bithi is mo dhali dhalka dum pini bu'th mo jin rocu sho'k mo,

aris umi 'baar mo kun ɕorki Tapa mo.

32

Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo mmoyetha ye'th sho'k ki gwo mo.

1 Mom'bor mii gom a'di jin gwamkunu gwon dhaḥ piti mo,

a'di jin ta miinthus piti jin kumkunu 'kup mo.

2 Mom'bor mii gom wathi/ jin dina Tapa ki yer is ki gway gom miinthus kamu/ mo,

dhali e shi/in piti mo tani mo ma he'k e piyi'd mo.

3 Ki aha/ dinaki tor gwo miinthus pem mo tani bun'gwar is pem a'di mutti'di 'baar mo

e mo/ohon pem ka tee 'baar mo.

4 Haali/ montee dhali mon'thiny mo tani me'd pini diṭadiṭ apo/ aha/ mo.

Mom'bi'th pem a'di ku'thki'd mo me'd mom'batha'd jin 'koshki to moyurantee mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

5 Aha/ nyithkina miinthus pem e /e mo

dhali aha/ dinaki bag miinthus pem mo.

Aha/ ona gwo mo ki: Aha/ mina pi gwon dhaḥ pem ki Tapa mo.

Dhali yan'ko'd /e gwamki aha/ gom miinthus jin di aha/ i'ba/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

6 Wakan dhalka ris 'kwani 'baar mo kun tana gayiin 'thon e / e mo.

Ka tee ma cis mo, dhali ka tente/ kun sona dhan yi'de/ mo tani uni mol a'di gam mo.

7/E ta mombag gom aha/ mo dhali /e 'tashki aha/ 'twa/ mo 'peni monṭo'c bwa mo.

Dhali /e 'kamki aha/ ki mony'cuk mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

8 Aha/ mina ye'th /e sho'k mo dhali tor/e bway jin mina /e iya mo be.

Aha/ mina logom /e ki gwo mo ki em pem jin midi di apo/ /e mo.

9 Dhalku/ ki wa e ki shumarum walla bagal kun mol 'twa/ wal mo,

uni kun minu 'kali'th is mo dhali 'kamu'th 'twa/ ka lijaam mo isi ciki/ ki uni mini 'koki so 'peni /e mo.

10 To kun diṭ bwa gom 'kwani kun ta thus ki thus mo tani uni tana ris mo,

hili mo/en jin teli sho'k mo a'di 'kam a'di is mo a'di jin gamki gwo is e Tapa mo.

11 'Bori bwa e Tapa mo dhali 'kunyi bwa mo ayy um 'kwani kun tana kar/e mo,

dhali kumi cuuwa/ gom mon'kunyi bwa mo, aris um kun dhelel ma du mo.

33

1 'Kunyi bwa mo ma e Tapa, ayy um 'kwani kun tana kar/e mo.

Manja man jin 'dapa'd gom uni kun dhelel ma du mo.

2 Manji Tapa ka dhenḍhenye/ jin buku/ mo,

dhali yuki gway gom a'di ka dhenḍhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo.

3 Yuki gway gom a'di, gway jin ta jin this mo,

buka shu/ki me'd jin ta gwocon mo, ki 'kus jin caaca mo.

4 Haali/ gwo gi Tapa mo tani uni ha me'd mo.

Dhali aris miim piti uni miikunu ki mii ma isinj gana/ mo.

5 A'di enki momii ma kar/ e mo dhali mo jin miinu ki dar gi mo ma gwar 'de/ mo.

Mony'cesh a'di 'tu'du/ mo ki mo/en gi Tapa jin teli sho'k mo.

6 Ki gwo gi Tapa mo tani momis ukunu mo

dhali aris to kun 'koni bwaman uni ki shi/in jin shi/ ini'd 'peni 'twam piti mo.

7 A'di ki tula ris yi'de/ is mo dhali kumma/ yi'de/ mo me'd jin 'thuthu/ uni ibwaman ma gasaas mo.

A'di ki dhu yi'den 'kulga/ e mo kun dhunu to mo.

8 Dhalki aris 'kwani 'baar kun 'kon e mony'cesh ko/ Tapa mo.

Dhalki aris 'kwani 'baar kun 'kon e mony'cesh doshon ki monko/ is gom a'di mo.

9 Haali/ a'di toriki gwo mo tani dhali a'di pu'dki'd kan mo.

Dhali a'di kanki gwo mo tani dhali gwo doshki'd mo.

10 Tapa ka kal gwo kun logoma kal gi 'kwaniny'cesh mo mmota gwo jin di bwa 'te/ mo.

A'di ki non mo jin thosona 'kwani 'kup 'twa/ mo.

11 Gwo logom gi Tapa mo tani a'di doshki'd ki sule/ mo.

Gwoṅ kulum eya dum piti mo tani a'di diki'd ki sule/ goma risa nyakum yil gi 'kwani mo.

12 Mom'bor mii gom kal gi 'kwani jin tan ma Arumgimis Tapa mo,

'kwani kun kwanykina a'di mo mmota mal piti mo.

13 Tapa hilki mo ka lungu'b 'peni momis mmopara ris iya/ gi 'kwaniny'cesh e mo.

14 'Peni mo jin ca'bkina a'di eya kursi ma malik mo tani a'di ki hil mo mo apowa ris 'kwani gi mony'cesh mo.

15 A'di ta a'di jin aḱki'da dum buni e 'baar mo,
 dhali a'di ki hila ris miim buni kun miina uni mo.
 16 Amaliḱ a'di 'konuki ta is ki me'd ki dhan 'kwani ma meem piti mo.
 Wathi/ gom mo ma mee mo tani a'di 'konuki 'cuḱ ki dhan mom'bi'th piti mo.
 17 Shumarum gi mo ma mee mo tani a'di ta tom pe'th gi mo ma 'teṅ kape/ gi mo jin pinu mii e mo.
 Dhali ki dhan mo ma 'bi'th ma dem dem piti mo tani a'di molu ta is ki me'd mo.
 18 Hili mo mo ma, e gi Tapa a'di di'd apo/ uni gwansan kun ḱo/ki a'di mo,
 apo/ uni gwansan kun takin gi mo ma 'teṅ kape/ gi mo/en piti jin telkunu sho'k mo,
 19 ki a'di midi 'cuḱa ḱashiram buni 'peni mowu mo,
 dhali dhu uni ki e mo e yil jin 'kosha te/ mo.
 20 Aḱashiram bana a'di ḱorki Tapa mo.
 A'di ta'da Manwoth gom ana mo dhali agongorom bana mo.
 21 Nye, adum bana 'kunykina bwa mo e a'di mo
 haali/ ana gamkina gwo is e gway piti jin ḱogu mo.
 22 Dhalki mo/en pini jin telu sho'k, ayy Tapa, di'd eya po/ aman mo,
 isi kani, me'd jin tana aman ka 'teṅ kape/ e/ e mo.

34

Gway ma Dawuu'd, ki a'di ki mii me'd wathi/ jin gus ma du mo ibwambor ma Abimaalik mo. Wakan a'di urki a'di ka piḱe/ mo dhali a'di ki 'koshya mo.

1 Aha/ 'bora Tapa mii isa yempa/ mo.
 Moman midi di isa yempa/ e 'twam pem mo.
 2 Aḱashiram pem kar is ki ca e Tapa mo.

Dhalki uni gwansan kun 'koshu ki isa nyor ciḱ a'di mo dhali 'bor bwa mo.
 3 Ayy kari Tapa ki ca nyakḱi aha/ mo,
 dhali dhalki ana kara gway piti ki ca imontaḱ 'de/ mo.
 4 Aha/ ṅapkina Tapa mo dhali a'di thokki aha/ 'twa/ mo,
 dhali 'cuḱ aha/ mo 'pena ris monḱo/ is pem mo.
 5 Hili 'kup ki a'di mo dhali kushi mo mo
 wakan ki bwam/ em bum mini 'koki 'ko ki mo ma 'the is mo.
 6 Wathi/ ha'th'ko'd yan gwoki'd mo dhali Tapa ciḱki a'di mo
 dhali ta a'di is ki me'd mo 'pena ris mont'o'c bwam piti mo.
 7 Aman'doyu gwo gi Tapa 'kamki'da 'kam ka kul is gom uni gwansan kun ḱo/ki a'di mo,
 dhali 'cuḱ uni mo.
 8 Ayy nyoki ma dhali par e ki Tapa 'boro'd mo.
 Mom'bor bwa gom wathi/ jin bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo.
 9 Ayy koki Tapa mo um piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo,
 haali/ uni gwansan kun ḱo/ki a'di mo tani 'kona ton tiya ki har mo.
 10 Ushi dhuruca dhop uni hari to mo haali/ uni 'kosha te/ mo
 hili uni gwansan kun simmki Tapa e mo tani uni 'koki har tom 'boro'da kamu/ mo.
 11 Iiyu/ ma, ayy iya/ mo, ciḱi gwo 'peni aha/ mo.
 Aha/ mina tor um gwo gom monḱo/ is gom Tapa mo.
 12 Wathi/ jana i/ ona bwa ki mondiki/e mo,
 dhali 'thoth bwa ka yempa/ ki a'di mina bwa 'kuny ka yempa/ gom tom 'boro'd mo?
 13 Nona le'd pini 'twa/ 'peni gwon thus mo.
 dhali 'twam pini mmo/ o gwo ka he'k e mo.

- 14 Kwa/i bwa mo 'peni tonthus mo dhali miiyi ki 'bore/ mo.
 Simmi monku'th is e mo dhali uri a'di isho'k mo.
- 15 E gi Tapa a'di di'da po/ uni kun miin ka kar/e mo
 dhali 'cem piti 'kup ki kom buni mo.
- 16 Bwam/e gi Tapa di'da po/ iman-mii tonthus mo,
 ki uni minu 'cith' twa/ mo ki uni minu 'koki dok/ e ka e e mony'cesh mo.
- 17 Ki uni kun mii miinkar/e gwokin gom mowoth mo tani Tapa cikki uni mo
 dhali 'cuk uni mo 'peni aris mont'o'c bwam buni mo.
- 18 Tapa 'disha'dish ka yempa/e uni kun 'ce'dkunuwa du mo
 dhali ta uni is ki me'd mo uni kun siri'ckunu shi/in ki sho'k mo.
- 19 Mont'o'c bwa tana ris gom a'di jin mii miinkar/e mo,
 hili Tapa 'cukki a'di 'peni uni 'baar mo.
- 20 A'di ki dhuwa risa simam piti 'baar mo.
 Simam pitin kamu/yisa 'ce'dkunuwa.
- 21 Tonthus jin miinu midu 'kosha manmii tonthus mo,
 dhali uni gwansan kun shi/ ki 'kwani kun mii miinkar/e i e mo tani minu wak mo be.
- 22 Tapa a'di wanki mondiki/ e gi cinkinam piti 'ba/ mo.
 Jan tal 'den kamu/ 'peni uni gwansan kun bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo tani minu 'koki wak mo be.

35

Gway ma Dawuu'd.

- 1 Jemi ajem 'kup mo ma, ayy Tapa, nyakki uni gwansan kun jemki aha/ 'kup mo.
 Asi apo/ uni gwansan kun askin apo/ aha/ mo ma.
- 2 Bu'thka gongoro/ki me'd mo dhali to mmocesh is mo

- dhali cuyi mis gom mowoth pem mo.
- 3 'Deka mee she mis mo dhali ameeny 'cith' is mo
 apo/ uni kun urki aha/ isho'k mo.
 Oyi gwo goma kashiram pem mo ki:
 Aha/ tana man'cuk pini mo.
- 4 Dhalki uni dhukunu 'te/ ki mo ma 'the is mo dhali ush tak mo
 uni gwansan kun simmki mondiki/ em pem e mo.
 Dhalki uni tu'kkunu ka nyan'ko'd mo dhali non 'twa/ mo
 uni kun pishinki mo gi 'pen mo mmomii tonthus apo/ aha/ mo.
- 5 Dhalki uni wana e ka 'pi'b ibwam- bori 'tham mo
 ka man'doyu gwo gi Tapa ki ur uni ki sule/ sule/ mo.
- 6 Dhalki bway buni ta'da 'tum mo dhali dheresa dheres mo,
 ka man'doyu gwo gi Tapa ki ur uni isho'k mo.
- 7 Ki dar gi 'kup mii mo tani uni bagkina gumem buni gom aha/ mo.
 Dhali ki dar gi 'kup mii mo tani uni cwanyki jis gom mondiki/ em pem mo.
- 8 Dhalki mo kun toru sho'k ka pu- push pu'du'd apo/ uni ki e ka wu mo.
 Dhalka gumem buni kun baga uni mo tani bu'th uni mo.
 Dhalki uni ta'kkin ibwaman uni mmo'ce'd sho'k ka pupush mo.
- 9 Dhali yan'ko'd akashiram pem 'kunya bwa e Tapa mo
 mmoyuk gway mmomaja man gom mony'cuk piti mo.
- 10 Arisa simam pem mini o gwo mo ki:
 Ayy Tapa, kaja a'di jin waki /e mo, /e jin 'cuk a'di jin 'ka'da is ki 'ka'd mo
 'peni a'di jin 'bitha'bi'th gom a'di mo,
 dhali a'di jin 'ka'da is dhali a'di jin midu mii ta gi to mo 'peni a'di jin shi/ki a'di is mo.

11 Iman/o gwo kun dupuna dupi e mo tani uni cuki mis apo/ aha/ mo.
 Uni dotki aha/ to kun 'koka/ ki mish 'ban mo.
 12 Uni ki ci aha/ tonthus ka nyan'ko'd gom tom 'borga/ kun miiga/ gom uni mo.
 Akashiram pem a'di 'bushura/ 'bushur mo.
 13 Hili aha/, ki uni 'ba'thkin mo tani aha/ hi'thkina burrinyen shawaal mo,
 aha/ shi/kina is pem ki monga/ to mo.
 Aha/ 'thokina ki 'kup pem jin karka/ ka lungu'b abor pem mo
 14 me'd jin jwatakunu aha/ adu goma mugum pem mo dhala kam pem mo.
 Aha/ yakina ka kul is me'd jan tal 'de/ jin gwoki'd goma ta'dam piti mo,
 mmobit 'kup ka lungu'b dhali ko ki gwony jabu'th mo.
 15 Hili e mombit pem mo tani uni tulki is mo mmope'th ki kuss kuss mo,
 uni tulki is mmontal 'de/ apo/ aha/ mo.
 Uni kun ta nwol kun molka/ mo tani thu'thki aha/ 'pen ki dar gi mondak mo.
 16 Uni ci aha/ tinya/ ka mak mo ki nyanye/ dhali ki nyanye/ mo.
 Uni 'pe'dki aha/ shem buni i is mo.
 17 Kakasja, ayy Tapa, mina /e ca'bi gu is mo kan?
 'Cwami aha/ mo 'peni mo ma bujur buni kun 'ce'du sho'k mo,
 mondiki/em pem 'pena risa dhop mo.
 18 Dhali yan'ko'd aha/ mina ci /e mom'bor bwa i is e bwaman ma waambuhany 'kwani mo.
 Dhali e mom'bi'th ma waambuhany 'kwani mo tani aha/ mina man /e mo.
 19 Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo mmo'kuny bwa apo/ aha/ mo

uni kun mii aha/ ki shi/ kun ta 'kup ki aha/ mo,
 dhali dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo mmoshi'b e
 kun shi/ aha/ i e ki dar gi miin kamu/ mo.
 20 Haali/ uni 'koki o gwo gom monku'th is mo,
 hili apo/ uni gwansan kun 'kon ki biyuu e mony'cesh mo tani uni bwaaki gwo kun hekuwa he'k e mo.
 21 Uni ka'dki 'twam buni kun beeyabee apo/ aha/ mo.
 Uni oki gwo mo ki: Soso soso.
 Em bana parki a'di e mo.
 22 / E mishkin mo, ayy Tapa. Dhalku/ ki ca'b ki shwamm mo ma,
 ayy Tapa, dhalku/ ki si'd 'peni aha/ mo.
 23 Muri is pini mo ma, dhali meri is gom tom pem jin rak aha/ mo,
 dhali tom pem jin pu'du'd mo. Arungimis pem mo dhali Tapan pem mo.
 24 Yeyaa/ mo, ayy Tapa, Arungimis pem, isi ki mii ma kar/ em pini mo,
 dhali dhalku/ ki dhal uni bway mo mmo'kuny bwa apo/ aha/ mo.
 25 Dhalku/ uni ki dhal bway mo mmo/o gwo e is buni mo ki: Soo, ana tana gi to kun on ma dum bana mo.
 Dhalku/ uni ki dhal bway mo mmo/ o gwo mo ki: Ana loskina a'di ki 'kolo'c mo.
 26 Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is mo dhali dunguru/ ka du isi montal 'de/ mo
 uni kun 'kunykina bwa mo apowa cis pem mo.
 Dhalki uni kumu is ki mo ma 'the is mo dhali ki mo jin ushuwa tak tak mo,
 uni kun dhu is buni ki ca apo/ aha/ mo.
 27 Dhalki uni gwansan kun 'kona gwo i bwa gom moyem pem

kum cuuwa/ mo gom moŋ'kuny
 bwa mo dhali mom'bor bwa
 mo,
 dhali o gwo ki sule/ sule/ mo ki:
 Tapa a'di caaca mo,
 a'di jin 'kunya bwa e miin to gi
 ciŋkinam piti jin gama a'di
 adu is mo.
 28 Dhali yan'ko'd 'twa/ pem midi tor
 gwo gom mii ma kar/em pini
 mo
 dhali momaŋ pini isa yempa/ isa
 yempa/ mo.

36

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd, a'di jin ta ciŋkina/ gi Tapa mo.

1 Gwon dhaŋ oki a'di jin ta thus ki
 thus gwo mo ki 'kula'kul eya
 dum piti mo.
 Moŋko/ isa kamu/ yisa di'da goma
 Arungimis e bwambor jis/
 em piti mo.
 2 Haali/ a'di o gwo maŋ ka mak gom
 is piti mo e em pitin gana/
 mo
 ki miinthus piti minu 'koki gam mo
 dhali shi/i e mo.
 3 Gwo 'peni 'twam piti mo tani uni
 tana pibi mo dhali mo jin
 hekuwa he'k e mo.
 A'di dakki'd mo 'peni mo jin miina
 a'di ki yuk yuk mo dhali mii
 ki 'bore/ mo.
 4 A'di ci is piti ki gwo ma pibi ma
 wu'th mo ki a'di di'd mmo/
 isha ankar piti mo.
 A'di ki kar is piti e bway jin diki 'bor
 mo.
 A'di diki ush tonthus mo.
 5 Mo/en pini jin teli sho'k mo tani,
 ayy Tapa, a'di jithirki'd e
 momis mo,
 dhali mii gi isin ganam pini eya rak
 mo.
 6 Mii ma kar/em pini a'di wana e ki
 wosh kun turatur kun ta ku
 ma Arungimis mo,
 gwon dwall pini kun toru gwo 'twa/
 a 'cesh mo uni wana e ki
 dhan 'kul yi'de/ mo.
 'Kwani dhali tombwaasho takina /
 e is ki me'd mo, ayy Tapa.

7 Mo/ en pini jin teli sho'k mo
 tani wa'di yinthowa, ayy
 Arungimis.
 Uci gi 'kwaniny'cesh uni bu'thki
 mo jin huru jwa eya kashira/
 ma bim pini mo.
 8 Uni yukkina yuk e gu'b pini jin
 isha to ka enthus mo,
 dhali /e ciki uni to mmopi mo 'peni
 yi'de/ jin 'kunykina /e bwa
 mo.
 9 Haali/ e /e mo tani /e a'di ta
 mondiki/e jin kashki'd mo.
 E moŋkush pini mo tani am parkina
 moŋkush e mo.

10 Ayy tikiri mo/en pini jin teli sho'k
 ki sule/ gom uni gwansan
 kun mishki /e mo,
 dhali bway gi mowoth pini gom
 uni kun dhelel ma du ki
 dhelel mo.
 11 Dhalku/ ki dhal sho'k gi a'di jin
 kar 'ba/ ki ca mmopu'da po/
 aha/ mo,
 walla me'd gi a'di jin ta thus ki thus
 mmobor aha/ mmosi'da/ si'd
 mo.
 12 'Kwani kun ta imanmii tonthus
 ishkin ki rap rap mo,
 uni kun torkunu 'ko'da 'cesh mo,
 mmomol cu mo.

37

Gway ma Dawuu'd.

1 Dhalku/ is pini ki anan mo goma
 manthu'th to mii mo,
 dhalku/ dhapan ki mii ta gom
 imanthu'th to mii mo.
 2 Haali/ uni mini la us ki jog me'da
 sho mo,
 dhali ku'th mo me'da sho mo.
 3 Gami gwo is e Tapa mo, dhali
 miiyi ki 'bore/ mo.
 Wakan ki /e mini ca'b eya 'cesh mo,
 dhali 'kuny bwa mo gom mo
 jin mina /e ca'b ki 'dantar
 mo.
 4 Budhi mo jin 'kunyu bwa e Tapa
 mo,
 dhali a'di midi ci /e to kun gwon ma
 dum pini mo.
 5 Cuthi bway pini 'kup ki Tapa mo.

Dhali gami gwo is e a'di mo, dhali a'di midi kal mii mo be.

6 Dhali a'di midi kal mom pini jin minu ye/e mo monkush mo dhali tom 'boro'd pini mina e waki montee mo.

7 Doshi naskina/ e bwambor gi Tapa mo dhali coriya cor ki bwa jin 'kuçu/ki 'kari'th gom a'di mo.

Dhalku/ is ki anan apo/ a'di jin gam mii adu is e bway piti mo, apo/ wathi/ jin kali tonthus ka pije/ ki mii jin pishina a'di ki 'pen mo.

8 Daḳi 'pena nyor mo dhali dhalka nyor jin shwanu 'pen mo.

Dhalku/ is pini ki anan mo, a'di jin kuthi is jasi gom tonthus mo.

9 Haali/ amanmii tonthus mo tani a'di minu la 'ciḥ mo,

hili uni gwansan kun corki Tapa mo tani uni a'di imini gam mony'cesh mo.

10 Cori naskina/ ari'ceenne/ mo dhali amanmii tonthus midi di dok/e yisa.

Ba me'd jin hila um a'di ki a'di di'd e mom piti ki 'bore/ mo tani a'di midi di yisa.

11 Hili uni kun 'thup ma du mini gam mony'cesh mo

dhali 'kuny bwa e is buni mo e mo jin isha to ka enthus ki mii jin gama uni adu is mo.

12 Amanmii tonthus a'di mii'da wu'th apo/ a'diḅ kar/e mo

dhali 'pe'd shem piti apo/ a'di mo,

13 hili Tapa pe'thki a'di jin mii tonthus mo

haali/ a'di mishki'd ka teem piti pu'dki'd mo be.

14 Imanmii tonthus uni buḳi gandal buni mo dhali gwana'da bwam buni mo,

mmokal ka 'cesh uni kun hatha'ko'd mo dhali kun mini mii ta gi to mo.

dhali 'kosh uni gwansan kun iin ki iin dhelelga/ mo.

15 Gandal buni mini ciḳa dum buninḅ gana/ mo,

dhali abwam buni minu 'ce'd bwa mo be.

16 To kun tana a'diḅ kar/ e ush'ceenne/ mo tani a'di 'boro'd mo

mmobol to jin ishi'd ka enthus maris uni kun mii tonthus e mo.

17 Haala bi gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'ce'd mo,

hili Tapa a'di dhuki imanmii miinḅkar/e mo.

18 Tapa a'di mishki'da tee gi uni kun 'kon ki dar gi mii 'ba/ mo,

dhali mal buni ca'bki'd ki sule/ sule/ mo.

19 Uni minu 'koki dhu ki mo ma 'the is ka tee kun ta thus ki thus mo,

dhali ka tee jin mina te/ 'kosh mo tani uni mini ta gi to jin ish ka enthus mo.

20 Hili imanmii tonthus mo tani uni 'ce'dki sho'k mo.

Aris uni kun ta 'kup gi Tapa mo tani uni wana e ki monyca ma shon dhii/i'd mo,

uni kun la puu mo - dhali uni kun wana e ka ku'd kun la puu mo.

21 Amanmii tonthus barki to kal 'peni 'kwani mo tani, dhali mol ciya murem piti ka nyan'ko'd mo,

hili a'diḅ kar/e ta'da 'the mo dhali ci'da ci mo.

22 Haali/ uni gwansan kun 'boru mii ki Tapa mo tani uni mini gam mony'cesh mo,

hili uni gwansan kun jeenu ki a'di mo tani uni minu 'ciḥ 'twa/ mo be.

23 Natgin jin tana wathi/ mo tani a'di 'peni Tapa mo,

dhali a'di telki a'di sho'k mo e bway jin mina bwa 'kuny a'di mo.

24 Ba ki a'di midi biḥ mo tani a'di minu 'koki biḥa sho 'kup ka lunḅu'b mo,

haali/ Tapa a'di ta mondim gom me'd piti mo.

25 Aha/ tana dhuru'c 'thissa/ mo dhali shwane/ aha/ tana dhan mo.
 Hili naskina/ aha/ dinaki par a'din kar/e e dhalkunu 'pen mo walla ucin piti mmo'tho tonte/ mo.
 26 A'di ciki to ka 'ka'd me'di is mo ka yempa/ mo dhali ci to mo, dhali ucin piti warkin ki uni kun 'bor mii mo.
 27 Kwa/i bwa mo 'peni tonthus mo dhali miyi ki 'bore/ mo, wakan ki /e mini di ki sule/ sule/ mo.
 28 Haali/ Tapa a'di enki mo jin 'konuki miya mii ka gwar 'de/ mo.
 A'di midi diki dhal unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel 'pen mo.
 Imanmii miin'kar/ e minu dhu ki sule/ sule/ mo.
 Hili uci gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'cith' twa/ mo.
 29 Imanmii miin'kar/ e mini gam mony'cesh mo dhali ca'ba po/a'di ki sule/ sule/ mo.
 30 'Twa/ ma manmii miin'kar/ e mo tani a'di bahki gwo gom moyuk mo dhali ale'd oki gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.
 31 Dhali gwonkan ma Arumgimis piti jin cinu mo tani a'di di'da dum piti mo.
 Dhali natgin piti 'koki yeres/ yeres mo.
 32 Amanmii tonthus a'di timki a'din kar/e mo dhali simm a'di e mo mmo'kosh mo.
 33 Tapa a'di midi diki dhal a'di 'pen e mom'bi'th piti mo, walla dhal a'di ki a'di minu wak mo me'd jin minu sus a'di e mondwall gwo mo.
 34 Cori Tapa mo dhali kari bway piti mo dhali a'di midi kar /e ki ca mo mmogam mal gi mony'cesh mo.
 / E mini hil mony'ce'd sho'k ma manmii tonthus mo.

35 Aha/ hilkina manmii tonthus mo mmomii mii gi 'ba/ mo, dhali mmotura tur me'da bwanyayis gi Pan Lubnaan mo.
 36 Dok/e aha/ yakina ki yam pe mo dhali hili a'di diki di dok/e mo.
 Ba aha/ njapkina a'di mo tani a'di 'konuki gam mo be.
 37 'Cunycuri wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo dhali hili mo mo ma a'di jin dhelel ma du mo, haali/ emen 'kon gom wathi/ gi monku'th is mo.
 38 Hili imandhar gwo mo tani uni minu 'ce'd sho'k imontal 'de/ mo.
 Dhali emen gi imanmii tonthus mo tani uni minu 'cith' mo be.
 39 Bway gi mowoth gom wathin kar/e mo tani a'di 'peni Tapa mo be.
 A'di ita jim buni jin hura uni jwa ka tee gi monto'c bwa mo.
 40 Tapa wothki uni mo dhali 'cukki uni mo.
 A'di 'cukki uni mo 'peni imanmii tonthus mo dhali ta uni is ki me'd mo haali/ uni bu'thki mo jin huru jwa e a'di mo be.

38

Gway ma Dawuu'd mmoka to e jin cinuwa Arumgimis ki me'd mo.

1 Ayy Tapa, dhalku/ ki kucur aha/ ka nyor pini mo walla dhalku/ ki dor aha/ ka nyor pini jin shwana /e mo!
 2 Haala thopam pini karana dum 'per pem 'kup mo, dhali me'd pini pu'dkina pom pem mo be.
 3 Dhali monkamu/ mura shuman bungwar is pem is mowa? haala nyor pini jin shwana /e caaca mo.
 Dhali mowaça kamu/ di'd goma siman pema? gom miinthus pem mo be.
 4 Haali/ miinthus pem loski aha/ ki 'kupi lu/ mo,

dhali uni 'thiraa/ dit̄ mmokał mo be.

⁵ Jamam pem 'kakin mo dhali bula-bul mo dhali taga 'bi/ nycine/ mo gom miim pus pem mo.

⁶ Aha/ kumkunu 'twa/ a 'cesh mo dhali 'daçal 'ko'da 'cesh mo. Isa yempa/ yula tente/ mo tani aha/ yakina gwolu/ mo.

⁷ Haali/ empa'd pem a'di 'tu'dkunu ki mo jin 'batha'ba'th mo, dhali moŋkamu/ mura shuman bungwar is pem is mowa?

⁸ Aha/ kumkunu 'twa/a 'ceshi 'baar mo dhali sirica po/ ki sho'k mo.

Aha/ ohonkina mo goma dulatt̄ ma nyor ma dum pem mo.

⁹ Tapa, aris mom pem kun gwon ma du mo tani mishu ki /e mo.

Dhali ashurem pem jin wuka/ mo tani 'konuki bag 'peni /e mo be.

¹⁰ Adum pem shwa'd ki ju'k ju'k mo dhali mom'bi'th pem ushi me'd mo e aha/ mo

dhali apinya/ em pem jin shwa'd ki o'd mo tani, uni si'da/ uskin 'peni aha/ mo be.

¹¹ Imugum pem dhali uni gun nyaḵ aha/ ii ka yempa/ mo tani uni doshkin ki moŋko/ is 'peni isa nyor pem kun wo'cki aha/ she/ mo,

dhala bas pem si'da/ uni doshkin isa dhana/ mo.

¹² Uni gwansan kun simmki mondiki/em pem e mo tani 'thikina gumem buni mo.

Uni gwansan kun simmki mo e jin mina uni shi/ aha/ is mo tani oki gwo kun minu kup mo

dhali kulum gwo ibwa mmo'ce'da 'ce'd me'di isi yula tente/ mo.

¹³ Hili aha/ wana e ki wathin 'diye/ mo, aha/ dinaki cik̄ tor̄ kamu/ mo.

Aha/ wana e ki wathi/ jin mol 'twa/ wal mo jin mol 'twam piti ḵa'd mo.

¹⁴ Nye, aha/ wana e ki wathi/ jin mol gwo cik̄ mo,

dhali e 'twa/ mo tani aha/ dara gi gwon̄ ḵucur mo.

¹⁵ Hili e /e mo tani ayy Tapa, /e be icorkaa/ mo be.

A'di ta /e be, ayy Tapa Arumgimis pem, /e jin mini thoḵa thoḵ 'twa/ mo be.

¹⁶ Haali/ aha/ 'thona mo ki: Uni mini dhalki bwa ki 'kuny apo/ aha/ mo.

uni gun dhu 'ba/ ki ca apo/ aha/ mo ki sho'k pem yereski'd mo.

¹⁷ Aha/ 'dishkina mmobit̄ mo, dhali mo jin woca is aha/ she/ mo tani a'di di'da bori aha/ ki sule/ sule/ mo.

¹⁸ Aha/ pikina gwo gom tonthus pem jin miika/ mo,

aha/ kala bwan diti'd gom miinthus pem mo.

¹⁹ Uni gwansan kun ta 'kup pem mo tani dar gi 'ko mo uni 'bitha'bi'th mo,

dhali uni gwansan kun shi/i aha/ i e ki shi/ thus mo tani uni tana ris mo.

²⁰ Dhali uni gwansan kun rak̄ki aha/ tonthusi bway gom tom 'boro'd mo tani

uni ita 'kup pem kun tana ris mo haali/ aha/ batha jasi tom 'boroni 'ko'd mo.

²¹ Dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo ma, ayy Tapa,

ayy Arumgimis pem, dhalku/ ki si'd 'peni aha/ mo!

²² Huru/ ki jahanne/ mmowoth̄ aha/ mo,

ayy Tapa, gi bway mowoth̄ pem mo.

39

Eya manyuk̄ gway mo: goma Yaduth̄uun. Gway ma Dawuu'd.

¹ Aha/ ona gwo mo ki: Aha/ mina ji bway pem ki e mo,

ki aha/ mina diki mii miinthus ka le'd pem mo.

Aha/ mina 'kali'th 'twam pem mo,

wakan me'd jin mina 'kwanin
thusi 'kowa bori aha/ mo.

² Aha/ usha 'twa/ wal mo dhali
ca'bki shwamm mo,
aha/bu'thkina monku'th is pem mo
tani tonj kamu/ gamkaa/?
mo ma cis pem thissi'di ca mo 'teki
shi/ shi/ mo.

³ Adum pem ca'bki 'ba'th 'ba'th e
aha/ mo.
Me'd jin tashu aha/ ki gwo kun
kulumkaa/ e bwa mo tani
o'd jin 'batha'ba'th shwaki'd
mo,

dhali yan'ko'd aha/ ki o gwo ka le'd
pem mo ki:

⁴ Tapa, dhalki aha/ misha 'pemen
pem jin midi di 'kup mo
dhali atem bar pem wakata mo?
Dhalki aha/ misha mo mo, ma
mondiki/em pem midi gus
kata mo?

⁵ Hili / e ki kara teem pem
mmokuta/ kut me'd bwam
me'd ki daka/ mo
dhali mondiki/em pem jin dika/ ki
e mo tani ta tonj kamu/ ib-
wambori jis/em pini yisa.

Ka jinj gana/ aris 'kwani 'baar mo
'kokin 'twa/i 'kup 'te/ mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁶ Ka jinj gana/ 'kwani iikin ki jasa
kashira/ ma la 'te/ mo.

Ka jinj gana/ uni 'koshki jis mo ki
dar gi mii kun kala uni mii
'kup pa ka pije/ mo.

'Kwani sugki to mo dhali mol mo
mo a'di jin midi tul a'di is
mo.

⁷ Dhali shwane/ Tapa, ki to jin ta'da
ta icorkika/ mo?

Mo ma 'teñ kapem pem di'd e/ e mo.

⁸ Cuki aha/ mo 'pena ris gwom pem
kun dhanjka/ mo.

Dhalku/ ki kar aha/ jin mina iman-
mii miim pus iwak aha/ mo.

⁹ Aha/ usha 'twa/ wal mo, aha/ di-
naki ka'd 'twam pem mo,
haali/ a'di ta /e jin miiki a'di mo.

¹⁰ Jocki mondor pini 'peni aha/ mo.

Aha/ 'baarkina mo ki mondor ki
me'd pini mo.

¹¹ Ki/ e ki dor wathi/ dhali kucur a'di
gom miinthus mo tani

/ e ki 'cum to jin ena a'di me'da
dhurany jin shwa to jin 'ka'd
a'di 'twa/ ki 'ka'da bor mo.

Ka jinj gana/ aris 'kwani 'baar mo
'ko ki e 'twa/i 'kup 'te/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

¹² Ciki mon'thom pem mo ma, ayy
Tapa,

dhali ka'di 'cem pini gom monkom
pem mo.

Dhalku/ ki bu'th monku'th is pini
'peni jabu'th em pem mo.

Haali/ aha/ takina yilkinam pini jin
yaki'd ki yam pe mo,

a'di jin tani pa mo, mmowa e
ki ibabam pemi 'baar kad-
hamo/ mo.

¹³ Hilki / e mo ka cin'ko'd mo 'peni
aha/ mo, ki aha/ mina gam
bwanj 'kunyud mo

ntwa/a/ ki aha/ mina ya mo dhali
diki di dok/e mo.

40

*Eya manyuk gway mo. Gway ma
Dawuu'd.*

¹ Aha/ cora/ cor ki bwa jin 'kuçu/ ki
'kari'th gom Tapa mo.

A'di ka'dki 'cem piti mo dhali cik
aha/ kom pem mo.

² A'di dirki aha/ ka pije/ 'peni jis
jin miga/ 'taki tor sho'k ka
pupush mo,

'peni boro'th jin ca'bki co'do/ co'do/
mo.

A'di ki dhu sho'k pem apo/ wosh
mo

dhali dhu natgin pem mmo'ko ki
'dantar mo.

³ A'di ki kar gway this e 'twam pem
mo,

gway jin manjka/ Arumgimis bana
mo.

'Kwani ka ris mini par e mo tani
dhali koka ko/ mo

dhali dhu monjam gwo is buni e
Tapa mo.

4 Mom'bor mii gom wathi/ jin kar
Tapa ki jim piti jin gama a'di
gwo is mo,
a'di jin diki tu'k mo e mo jin karu is
ki ca mo,
ki uni gwansan kun iikini per
mo mmobath gwo ma rum
pinyconi sho'k mo.
5/E marki momiin tom pini kun ta
momer is mo
dhali gwom pini kun kulumkina /
e ibwa 'kupki am mo, ayy
Tapa Arumgimis pem mo.
Jamu/ piyi'd jin minu kar ka par
nyakki /e mo.
Wakki/ aha/ mina 'taki bah gwo mo
dhali tor uni mo tani
uni mini 'taki bol uni kun minu
'taki deŋ e e ka ris mo.
6 To jin 'cithu/ 'kus mmomiiya bas
mo dhali to jin cinu ki me'd
mo tani bwam pini diki o
mo.
Hili / e ki tup aha/ 'cem pem
mmoshuwa shu mo.
To jin cithu/ ki o'd jin cinu ki me'd
mo dhali jin cinu gom mi-
inthus mo tani
/e yisa 'thekki gwo gom uni yisa.
7 Yan'ko'd aha/ ki o gwo mo ki: Hili
mo mo ma, aha/ pu'dkina
mo.
Eya warka/ jin 'kuçu/ is jin
'kwarkunu gwo apo/ gom
aha/ mo.
8 Aha/ 'kunya bwa mo mmomii
bwam pini mo, ayy
Arumgimis pem.
Gwonkan pini jin cinu mo a'di di'd
eya dum pem mo.
9 Aha/ torkina gwon 'kunya/ jin
cinu gom mo jin 'cuğuwa 'cuk
mo
eya dhana tul 'kup mo.
Dhali hili mo mo ma, aha/ dinaki
mu'th 'twam pem mo,
me'd jin mishkina /e aha/ mo, ayy
Tapa.
10 Aha/ dinaki bag mom pini jin
tana / e aha/ is ki me'd
mmowoth aha/ eya dum
pem mo.

Aha/ torkina gwo mo goma isiŋ
ganam pini jin tana /e mo
dhali gom bway gi mowoth
pini mo.
Aha/ dinaki us mo/en pini jin telu
sho'k mo dhali mo ma isiŋ
ganam pini jin tana /e mo.
'pena dhana tul 'kup 'kwani mo.
11 Dhalku/ ki bu'th momiimiim pini
'peni aha/ mo, ayy Tapa.
Dhalki mo/en pini jin telu sho'k mo
dhali mo ma isiŋ ganam pini
jin tana /e mo tani 'tash aha/
'twa/ ki sule/ sule/ mo.
12 Haali/ tonthus uni 'kamki aha/
mo dhali uni molu deŋ e mo.
Miinthus pem uni kalki aha/ ka
'cesh mo ntagi aha/ mola mo
mo.
Uni tana ris ka ris kun bolina mur
'kup pem e mo.
Adum pem ush aha/ me'di e mo.
13 Ba miiyi ki 'bore/ bala, ayy Tapa,
mmo'cuk aha/ mo.
Ayy Tapa, huru/ ki jahanne/ ma
mmowoth aha/ mo.
14 Dhalki uni dhunu mo ma ki mo
ma 'the is mo dhali dun'kuru/
'kup isi montal 'de/ mo
uni gwansan kun simmki mii e mo
tani mmo/ uŋh mondiki/ em
pem mo.
Dhalki uni tu'kkunu ka nyan'ko'd
mo dhali 'doyu/ e mo jin
ushuwa tak tak mo
uni gun ona bwa ki shi/ aha/ is mo.
15 Dhalki uni meren kagahara gom
mon'the is buni mo
uni gun o aha/ gwo mo ki: Soso,
soso.
16 Hili dhalki uni gwansani 'baar
mo kun simmki /e e mo tani
'kunya bwa mo dhali 'bor bwa mo
e/e mo.
Dhalki uni gwansan kun eni bway
gi mowoth pini mo tani
tikir gwo o mo ki: Tapa a'di i/eka/ ek
mo.
17 Gom aha/ mo tani aha/
hatha'ko'd ki ha'th mo dhali
mina mii ta gi to mo,
hili Tapa a'di kulumki gwo ibwa
gom aha/ mo.

/E ta a'dim pem jin wothki aha/ mo
dhali a'dim pem jin 'cukki
aha/ mo.
Dhalku/ ki ta adiite/, ayy
Arungimis pem!

41

*Eya manyuk gway mo. Gway ma
Dawuu'd.*

¹ Mom'bor mii gom a'di jin hili uni
gun hatha'ko'di e mo.

Tapa 'cukki a'di ka tee jin toju a'di
ato'c bwa mo.

² Tapa wothki a'di mo dhali kar a'di
ki e mo.

A'di yuku gway ka man'boru mii e
mony'cesh mo.

/E diki ci a'di e bwa gi uni gun ta
'kup ki a'di mo.

³ Tapa a'di thip a'di 'ko'da cim piti
jin isha a'di mmo'ba'th mo.

E mom'ba'th piti mo tani a'di ki
wac a'di 'pena ris isa nyor
kun 'koshki a'di mo.

⁴ Gom aha/ mo tani, aha/ ona gwo
mo ki: Ayy Tapa, miyi mii
ma 'the gom aha/ mo ma.

Dhali waci aha/ mo, haali/ aha/ mi-
ikina miinthusa po/ e mo be.

⁵ Uni gun ta 'kup ki aha/ mo o gwo e
aha/ eya adun dup buni mo
ki:

Kakasja imina a'di iwu mo? dhali
gway piti ki 'ce'd sho'k mo?

⁶ Dhali ki jan tal 'denj kamu/
pu'dki'd mmopar aha/ e mo
tani a'di ki bah gwo kun 'kon
isi bwa 'te/ mo,

ka yiha/ ka dum piti tulu'da ris mii
ma pibi is mo.

Ki a'di ya'd ka pije/ mo tani a'di ki
wagar gwo mo.

⁷ Aris uni gwansan kun shi/ki aha/
i e mo tani tor kina tor ki kako/
mmontal 'de/ gom aha/ mo.

Uni ki gwalal buni mo tani uni ku-
lumki gwo shi/in ibwa gom
aha/ mo, kun bol tiya e mo.

⁸ Uni ki o gwo mo ki, To jin wunu
kara bitida po/ a'di ba/.

A'di midi cu mis dok/eya? ma 'peni
mo jin isha a'di mo.

⁹ Isi kani amugum pem gana/ jin
di'da bori aha/ jin gamka/
gwo is mo tani

a'di jin shwaki tontem pem mo tani
a'di 'de'kki 'penatin kilam piti
apo/ aha/ mo.

¹⁰ Hili /e ayy Tapa, miyi mii ma 'the
apo/ aha/ mo,

dhali 'deki aha/ ki mis mo ki aha/
mina 'taki mu'th uni 'twa/
mo.

¹¹ Gom mii yansan mo tani aha/
misha ki /e 'bora bwa ki aha/
mo,

ki a'di jin ta 'kup ki aha/ mo tani
diki pi aha/ e mo be.

¹² Hili /e bu'thki aha/ mo gom miim
pem jin dar gi nadhum mo,
dhali /e ki kar aha/ e bun'kus pini
ki sule/ sule/ mo.

¹³ Mom'bor mii midi di gom Tapa
mo, a'di jin ta Arungimis gi
'Kwani ma Israyil mo,

'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/
ya ye 'ba/ mo ntagi mo jin
'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye
'ba/ mo.

Amen dhali dok/e Amen mo.

AWARKA/ JIN 'KONA 'BANI SU/ MO.

42

*Eya manyuk gway mo. Gway
gom iya/ ma Guurah mo jin yethu
sho'k mo.*

¹ Me'da shet jin kara ce jin ta yoll mo
a'di jin ona bwa ki yi'de/ jin
kasha e ki kash mo tani

wakan si'da/ akashiram pem
cor'ki'da cor gom /e mo, ayy
Tapa Arungimis.

² Akashiram pem budha te/ miin'kar/
e goma Arungimis mo,

goma Arungimis jin di ki e mo.
Ki aha/ mina pu'd kakasja dhali hil
bwam/e ma Arungimis mo?

³ Jabu'th em pem a'di warki'd ki
tontem pem gi montee mo

dhali mon'thiny mo,
ka yiha/ ki 'kwani 'kon mmorash
aha/ gwo o mo ki:

Mane Arungimis pini mane?

⁴To gwansan mo tani uni kakika/ e
mo,

me'd jin wolkika/ kashiram pem ka
pije/ mo:

me'd jin yaka/ nyakka buhany
'kwani mo

dhali shu uni bway ka jintura/ e
gu'b ma Arungimis mo,

ki bwam 'boro'd kun kumu cu-
uwa/ mo dhali yuk gway kun
'boruwa 'bor bwa i is mo,

me'd jin dhukin ma waambuhany
'kwani kun kogu acim mo.

⁵Katinta ibitu/ /e eya 'cesh mo, ayy
akashiram pem mo,

dhali atinta i/ usha /e me'd kan e
aha/ mo?

Tayi ka 'tej kape/ eya Arungimis
mo. Haali/ aha/ mina dok/e
maj a'di mo,

a'di jin ta'da manwoth pem dhali
Arungimis pem mo.

⁶Akashiram pem a'di bitu/ 'ko'da
'cesh e aha/ mo.

Wakan aha/ kakina /e e mo
'pena 'cesh gi Pan Uurdun mo dhali
gi Pan Harmuun mo

dhali 'peni 'Kuwosh ma Misar mo.

⁷Mon'kulga/ jin yuku ki
mon'kulgan kamu/ mo

me'd jin dora yi'dej kuku/ kukum
pini mo.

Aris yi'dem pini kun bir bakal mo
dhali aris en kuthar yi'dem
pini

uni karki aha/ ka 'cesh mo.

⁸Ki montee isa yempa/ mo tani
Tapa a'di kanki mo/en piti jin
telu sho'k mo

dhali mon'thiny mo tani gway piti
di'd nyakki aha/ mo,

mmo'thowa Arungimis gi
mondiki/em pem mo.

⁹Aha/ ona gwo eya Arungimis jin
ta wosh pem mo ki:

Atinta inana /e aha/ kan mo?

Katinta gara/ imiga/ ca'b jasi
gwolu/ kan mo

gom mosiri'c gi uni kun ta 'kup ki
aha/ kan mo.

¹⁰Me'd wathi/ jin 'disha 'twa/
mmowu mo 'peni jama/ jin
doruwa dor e bungwar is
pem mo tani

uni kun ta 'kup ki aha/ mo sorki
aha/ mo,

dhali ka yiha/ mo tani uni 'kon
mmorash aha/ gwo o mo ki:

Mane Arungimis pini mane?

¹¹Katinta ibitu/ /e eya 'cesh mo, ayy
akashiram pem mo,

dhali atinta i/ usha /e me'd kan e
aha/ mo?

Tayi ka 'tej kape/ eya Arungimis
mo. Haali/ aha/ mina dok/e
maj a'di mo,

a'di jin ta'da manwoth pem dhali
Arungimis pem mo.

43

¹Yeyi aha/ mo, ayy Arungimis
dhali 'ce'di gwo she/ gom to
jin raki aha/ mo

apo/ 'kwani kun 'koki mii miin_{kar}/
e mo,

dhali 'peni 'kwani kun ta imanhe'k
e mo,

dhali 'peni 'kwani kun 'konuki dhu
ki mo ma kar/e mo tani 'cuki
aha/ mo.

²Haali/ /e tana Arungimis a'di
jin bu'thka/ mom pem jin
hurga/ jwa mo be.

Katinta bita /e aha/ asho kan mo?
Dhali tonta imiga/ ca'b jasi gwolu/
kan mo

gom uni kun siri'c aha/ ki sho'k mo
kun ta 'kup pem mo?

³Ayy, hashi mon'kush pini mo dhali
gwoŋ ganam pini mo.

Dhalki uni shu aha/ bway mo.

Dhalki uni sus aha/ mo e 'kuwosh
pini jin kogu mo

dhali mom pini jin ca'ba /e mo.

⁴Dhali yan'ko'd aha/ mina ya mo e
mo ma gwata/ jin 'cihu/ to
'kus goma Arungimis mo,

eya Arumgimis jin 'kunyka/ bwa ki
 'kuny icine/ kagahara mo.
 Dhali aha/ mina maŋ / e ka
 dhenḍhenye/ jin 'kon ma
 shu/i pesu/ mo,
 ayy Arumgimis jin ta Arumgimis
 pem mo.
 5 Katinta ibiṭu/ /e eya 'cesh mo, ayy
 akashiram pem mo,
 dhali atinta i/ usha /e me'd kan e
 aha/ mo?
 Tayi ka 'teŋ kape/ eya Arumgimis
 mo. Haali/ aha/ mina dok/e
 maŋ a'di mo,
 a'di jin ta'da manwoṭh pem dhali
 Arumgimis pem mo.

44

*Eya Manyuk gway mo. Gway
 gom tya/ ma Guurah jin yedhu sho'k
 mo.*

1 Aman ciḱkina gwo ki 'cem bam
 mo, ayy Arumgimis mo,
 ibabam bam ṭorki aman gwo mo,
 gom miim pini kun miikina / e
 mmothim ka teem buni mo,
 ka tee 'peni kadhamo/ mo.
 2/E ki me'd piniŋ gana/ mo tani/e ki
 ura ris kala tiya ka pije/ mo
 dhali hili uni mo tani /e ki cu'th uni
 mo.
 /E ki dor 'kwani ka ris mo,
 dhali hili uni mo tani /e ki dhu uni
 ki 'kus mo.
 3 Haali/ a'di ki gandal buni yisa
 igamkina uniya 'cesh yan
 adu is mo yisa,
 walla si'da/ abim buni diki ci uni
 mom'bi'th mo,
 hili me'da bim poros pini mo dhali
 abim pini mo,
 dhali moŋkush 'peni bwam/em pini
 jin kushki mo mo,
 haali/ /e 'kunykina bwa e uni mo
 be.
 4 / E tana Malik pem mo dhali
 Arumgimis pem mo,
 a'di jin 'kawurki'da 'kawur mo
 gom mompinu mii e ma
 Yakuub mo.
 5 Ki /e mo tani am ki ṭan uni kun ta
 'kup bam ka bor mo.

Dhali ki gway pini mo tani am ki
 yap uni gwahan ki sho'k mo
 kun gam am 'kup mmo/ as
 mo.
 6 Haali/ bwam pem mo tani aha/
 dinaki gam gwo is gom a'di
 mo,
 walla gandal pem si'da/ diki ta aha/
 is ki me'd mo.
 7 Hili /e woṭhki aman mo 'peni uni
 kun ta 'kup ki am mo,
 dhali kar to ibwaman uni kun shi/i
 aman i e mo jin midi dungur
 uni 'kup 'kup is mo.
 8 Eya Arumgimis mo tani aman
 dhukina 'ba/ ki ca ki ṭikir ṭikir
 mo,
 dhali aman mina ci /e momaŋ gom
 gway pini ki sule/ sule/ mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 9 Hili /e ki ṭa'k am ka pije/ mo
 dhali dhu am ki mondhu is
 ki gwa'd mo,
 dhali /e diki ya ka pije/ nyakki
 'kwani ma meem bam mo.
 10 / E ki dhu am mmodok ka
 nyan'ko'd mo 'peni uni gun
 'kwar am ka gwapi/ mo.
 Dhali uni kun ta 'kup ki am mo tani
 dilki aman to mo.
 11 / E ki dhu am me'd ka'bal kun
 minu 'ciṭh 'kus mo,
 dhali /e ki cecker aman bwa
 mo e bwaman kal gi
 'kwaniny'ceshi 'baar mo.
 12/E ki yol 'kwanim pini ka maliim
 gana/ mo,
 /e ki kan gwo ki uni minu 'koki yol
 ka thaman kun caaca mo.
 13 / E ki dhu am ki uni gun nyak
 'ko ki am mmoçi aman gura/
 mo,
 dhali aman dupu i e dhali ṭhuny
 'twa/ i is ki uni gwansan kun
 'kamki am is mo.
 14 Dhali /e ki dhu am ki ku gun
 miinu mii ka mak mo e bwa-
 man kal gi 'kwaniny'cesh
 mo.
 dhali aman pe'thkunu mmopir
 'kupi is e bwaman
 'kwaniny'cesh mo.

15 Ka cim 'baar mo mom pem jin darka/ ka 'the mo di'di bwambori aha/ mo,
 dhali mon'the is a'di kumki aha/ bwam/em pem mo,
 16 gom gwo gi uni kun ciki aman gura/ mo dhali imansor aman mo tani
 dhali e bwambor uni gun ta 'kup mo dhali a'di jin napa'd mmori/a ri'c mo.
 17 Aris to gwansan pu'dki'd apo/ aman mo,
 ba aman 'konaki na /e mo,
 walla aman 'konaki ta thus gom gwom pini jin gamu me'd mo.
 18 Adum bam 'koki dok ka nyan'ko'd mo,
 walla natgin bam 'koki dheres 'peni bway pini mo
 19 ki /e mini 'taki 'ce'd am mo 'peni mo jin 'kon ma jala/ nycine/ mo,
 dhali kum am 'kup ki mondhurumi'd jin 'kula'kul mo.
 20 Wakki/ aman nakina gway ma Arumgimis bam mo tani,
 walla he'th me'd bam goma rum pinycon mo tani,
 21 min ma Arumgimis 'taki diki gam mii yansana?
 Haali/ a'di mishki to kun 'kona dun 'kwani ka kwal is mo.
 22 Yisa, gom gway pini mo tani aman 'koshkunu yula tente/ mo,
 dhali aman dhukunu mo me'd ka'bal kun dhunu mmo'cih kus mo be.
 23 Muri is pini mo. Ata isha /e e kan mo, ayy Tapa?
 Meri /e e mo. Dhalku/ ki ta'k am asho ki sule/ sule/ mo.
 24 Katinta ibaga /e jis/em pini mo?
 Katinta inana /e mom bam jin woja is am she/ mo dhali mo jin siri'ckunu am ki sho'k mo?
 25 Haala kashiram bam a'di kumkunu 'twa/ a 'cesh e bwam bu'd mo,

dhali bungwar is bam ishkina 'cesh ki rap rap mo.
 26 Cuyi mis mo dhali yayu/ mmowoth aman mo.
 'Cuki aman mo gom gway gi mo/en pini jin telu sho'k mo.

45

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo gi jandin to mo. Gway jin yuku mmoye'th iya/ma Guurah sho'k mo. Gway gi mo/en mo.

1 Adum pem a'di 'tu'du/ mo ki tom 'borga/ jin di'di bwaman mo mmo/o mo.

Aha/bahkina gwom pem eya malik mo.

Ale'd pem a'di wana e ka galama riisha/ jin thoson ma man'kwar to is hila/ mo.

2/E ta a'di jin onu bwa ki nyanye/ ki iya/ gi 'kwani mo.

A'the a'di wolunuwa powa le'd pini mo.

Wakan Arumgimis 'borki /e mii ki sule/ sule/ mo.

3 Deki gandal pini apowa wum pini mo, ayy /en 'de/ jin ca'bki dem dem mo
 e monycam pini mo dhali e mo/ek pini mo.

4 E mo/ek pini mo tani meri mo e mo jin pinu mii e mo

gom gway gi gwon gana/ mo dhali gom mo jin minu cesh she/ mo

gom mo jin minu dhu bwa ki gwa'd ki miin'kar/e mo.

Dhalki me'da bim poros pini torki /e gwo gom dhan mii jin caaca mo.

5 Athopam pini uni kaaka mo eya du uni kun ta 'kup ma malik mo.

Dhali 'kwani ta'kkin e bwan'kwariny pini mo.

6 Kursim pini a'di ta ji ma Arumgimis jin di'd ki sule/ sule/ mo.

Cwa ma malik pini a'di ta cwa jin 'konuki mii mii ka gwar 'de/ mo.

7 / E eni mo jin miinu miin^{kar/ e} mo dhali shi/ mo jin miinu to gun 'coḱa'coḱ i e mo.

Wakan Arungimis jin ta'da Arungimis pini mo tani a'di 'koshki /e ki monyca mo

ka yin gi mom'bor bwa apo/ uni gun ta cim pini mo.

8 Burrinye/ ma pom pini a'di ter mo kagahara mo gom yiman cwan^{ḱuyu'd} 'pena murr dhali yiman gi cwa jin wana e ka 'kwaṭan mo dhali yiman cwa jin yuḱu gway ka saliiḱa mo.

'Peni mo ma malik pini jin ta sheny je mo tani ashun dhen^{dhenye/} uni buḱkunu mo mmo'kuny /e bwa mo.

9 I'bwa/ gi imalik mo uni 'koni bwa-man up pini kun taḱu mo.

E me'da bim poros pini mo tani ayim jin ta asha malik a'di doshki'd ki 'dolkon 'peni Pa Upir jin hidhu i/ is ma yim mo.

10 Ciḱi gwo mo ma, ayy 'bwa/um, dhali mishi isi gwo dhali ka'di 'cem pini mo.

Dhalki 'kwanim pini 'pen mo dhali gu'b gi icim mo.

11 Dhala malik mina bwa o gom jarom pini mo.

Me'd jin tana a'di tapam pini mo tani luḱi a'di mo.

12 'Kwani gi Pan Sur uni mini sus mo ma 'them pini ki to kun cinu ki me'd mo,

uni 'peni 'kwani kun ta pa ki pa mo, ¹³ 'pena ris to gun 'kona e ki she/ ki she/ kun tanu mo.

'Bwa/ ma Malik a'di shumkunu ki burrinye/ jin shonu ka ce e ki 'dolkoni e mo.

14 Ka ris jamas burrinye/ ki she/ ki she/ mo tani ayim suskunu amalik mo

nyak^{ḱi} nyaranyaḱa'b ma yim jin suski a'di mo, uni gun iiyin nyak^{ḱa} yim mo.

15 Ki bwan^ḱ 'kunyu'd dhali ki bwan^ḱ 'kuny^{ka/} mo tani uni sus uni mmontal^{'de/} mo

me'd jin cikina uni gu'b ma malik mo be.

16 Mmodhal mii yansan e i is gom ibabam bum mo tani a'di midi ta iya/m bum mo.

Dhali /e mini dhu uni mmota iya/ gi mony'ceshi 'baar mo be.

17 Aha/ mina kar gway pini ki a'di midi 'ciṭṭha cim bwa mo jin minu taḱ a'di mo eya risa nyak^{um} yil gi 'kwani mo.

Wakan 'kwani 'baar mo mini maḱ /e mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo.

46

Eya manyuḱ gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo. Isi gi gwo gom a'di jin di'd ki nyaran^ḱ gana/ mo. Gway jin yuḱu mo.

1 Arungimis ta a'dim bana jin hura ana jwa icine/ mo dhali mom'bi'th mo,

a'di jin 'dishid^{'d} ka yempa/ mmowotha^{woṭṭ} 'peni mont^o'c bwa mo.

2 Wakan ana mina 'koki ko/ is mo, ma wak^{ḱi/} mony'cesh midi aḱ jamas e mo,

ma dhali wak^{ḱa} ris wosh kun turatur si'da/ mini 'taki yikⁱⁿ is mo e bwaman ma duḱ^{ḱumma/ yi'de/} mo,

3 ba yi'de/ a'di gwokina is mo dhali seya gabusha/ mo,

ba dhan wosha turga/ uni deekin mo ka dulatt^{'d} piti mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

4 Yi'de/ jin kasha e jin gusu'd a'di jin kar 'pen^ḱ kuman Bampa/ ma Arungimis ki bwan^ḱ 'kuny^{ka/} mo,

dhali mo jin kogu jin ta mo gi a'di jin Eḱa/ Eḱ mo.

5 Arumgimis a'di di'di bwaman ma yim mo. Ayim minu mol joc mo.
 Arumgimis midi wo^ha yim ki 'dishe/ shunsan mo.

6 Kal gi 'kwaniny'cesh uni shwak-ina bumburush mo. Dhala risa hakuuma kun 'kona 'cesh mo uni yaki yil mo mmokala mo uni mo.
 A'di bahki gwo ki 'twam piti mo tani mony'cesh waki'd mo be.

7 Tapa gi momis mo tani a'di nya^kki di ki ana mo.
 Arumgimis ma Yakuub a'di ta jim bana jin hura ana jwa icine/ mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

8 Iiyu/ ma, hili mo mo ma, mii kun miina Tapa mo,
 a'di jin wagaski mo jin 'ce'du/ sho'k e mony'cesh mo.

9 A'di doshki mo ma mee kun asu mo e 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo.
 A'di 'ce'dki'da bwaa mo dhali tosha mee mo.
 A'di ki ci^htha arabiyya kun dira shumarum ki o'd mo.

10 Doshi ka ku^hth is naskina/ mo dhali mishi gwo 'ban ki aha/ tana Arumgimis mo.
 Aha/ karu ki ca e kal gi 'kwaniny'cesh mo.
 Dhali aha/ karu ki ca e mony'cesh mo be.

11 Tapa gi momis mo tani a'di nya^kki di ki ana mo.
 Arumgimis ma Yakuub a'di ta jim bana jin hura ana jwa icine/ mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

47

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ma Guurah mo.

1 Tori me'd bum mo, aris 'kwani 'baar mo.
 Kumi cuuwa/ mo goma Arumgimis mo ki gway jin e^ku/ ki

nyanye/ gom bwan 'kunya/ mo.

2 Haali/ Tapa, a'di jin Caa e ki Ca mo tani a'di ka/aka/ mo,
 a'di jin ta dhana Malik apo/ mony'ceshi 'baar mo.

3 A'di ki dhuwa ris 'kwani e bwan'kwariny ana mo
 dhali aris 'kwani e bwan'kwariny sho'k bana mo.

4 A'di ki kwany mal bana gom ana mo,
 'ba/ jin kar ma Yakuub ki ca a'di jin ena a'di mo be.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

5 Arumgimis shinki bway momis cuuwa/ ilu/ mo be,
 dhali Tapa ki ko ma poome/ mo.

6 Yu^ki gway mmomaⁿ Arumgimis mo, yu^ki gway mmomaⁿa maⁿ mo.
 Yu^ki gway mmomaⁿa Malik bana mo, yu^ki gway mmomaⁿa maⁿ mo.

7 Haali/ Arumgimis a'di ta'da Malik gom mony'ceshi 'baar mo.
 Yu^ki gway mmomaⁿa maⁿ ki gway jin yedhuwa ye'th sho'k mo.

8 Arumgimis miiki miin tapa apowa ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.
 Arumgimis ca'bki'da powa kursim piti jin kogu mo.

9 Iya/ gi 'kwani mo tani uni tulki isi montal 'de/ mo
 me'd 'kwani ma Arumgimis ma Ibrahiim mo.
 Haala gongoro/ jin ta ji gi mony'cesh mo tani a'di cil ma Arumgimis mo be.
 A'di karu ki ca jin e^ka/ e^k mo.

48

Gway jin yuku gom iya/ ma Guurah mo.

1 Tapa a'di ta a'di jin ca'd mo dhali ta a'di jin ca'd jin minu maⁿ mo
 e 'pen^kuman bampa/ ma Arumgimis bana mo.

2 Dhali e 'kuwosha turgam piti jin turatur jin kogu mo, dhali jarom piti ki tur mo, a'di ta moŋ'kunyka/ gom 'kwaniny'ceshi 'baar mo. A'di jin ta Wosh ma Sihyuun mo jin di'd isa dhana/ki 'ban ma bim poros mo, a'di jin ta 'penkuman bampa/ ma dhana Malik mo.

3 E bwaman gi gu'b mo gom montur piti mo tani Arungimis ki tor is piti eya tente/ki a'di ta a'di jin 'ce'de'da 'ce'd she/ mo.

4 Bahili, imalik uni tulki 'kup mo, uni pu'dkini montal 'de/ mo be.

5 Isi me'd jin parkina uni a'di e mo tani uni merkin kagahara mo. Uni 'kokunu mmodungur 'kup is mo dhali uni sokin mo be.

6 Mo jin deenu is ki bir bir mo tani a'di bu'thki uni mo, dhali uni 'pe'dki she/ me'da 'bom jin shwan ma 'ci mmomuri dho'th mo.

7 Ki 'tham ki mom'pesho'k poshki'd mo tani /e ki por uni bwa mo uni gun tana kur yi'de/ gi Pan Tarshiish mo.

8 Me'd jin cikina ana gwo mo tani wakan si'da/ parkina ana e mo, e 'penkuman bampa/ gi Tapa gi momis mo, dhali e 'penkuman bampa/ ma Arungimis bana mo, a'di jin tel ma Arungimis sho'k ki sule/ sule/ mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

9 Aman kulumkina gwo ibwa gom mo/en pini jin telu sho'k mo, ayy Arungimis, e bwaman gu'b gi mondheleladhelel pini mo.

10 Me'd gway pini mo tani, ayy Arungimis mo, wakan momaŋ pini a'di jidhirki'd e 'pemen gi mony'cesh mo.

Me'da bim poros pini mo tani a'di 'tu'dkunu ki mompi mii e mo.

11 Dhalki Wosh ma Sihyuun a'di 'kunya bwa mo. Dhali dhalki i'bwa/ gi 'Kwani Yahu-uda/ uni 'kunya bwa mo gom mondwall gwom pini mo.

12 Iiyi mmo'kara Sihyuun mo, dhali iiyi ka kul is mmo'kama yim is mo, denji aris gu'b ma yim kun turatur e mo,

13 hili isi gwo i e ki 'bore/ goma cur ma yim mo, iiyi e bwaman mo ma, e mo ma yim kun turatur mo ki um mini mii tora nyakum yil 'kwani gwo i'ko'd mo,

14 ki a'di yansan ta'da Arungimis mo, a'di jin ta'da Arungimis bana mo gom ki sule/ dhali ki sule/ mo. A'di midi ta jim bana jin midi shu ana bway ki sule/ sule/ mo.

49

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuku gom iya/ ma Guurah mo.

1 Ciki gwo yansan mo ma, aris 'kwani 'baar mo. Dhali ciyi 'cem bum mo, aris um gun 'kokin e mony'cesh mo,

2 um gun gwa'da is mo dhali um gun 'bapkin mo, dhali kun ta pa ki pa mo dhali kun hatha'do'd si'da/ mmontal 'de/ mo.

3 'Twa/ pem midi tor gwo gom moyuk mo. Dhali gwom pem jin kulumka/ eya du mo tani minu mish 'ban mo be.

4 Aha/ mina ka'd 'cem pem ki gwom 'bi'th/e mo. Aha/ mina gam gwom pem jin 'ce'dka/ agagala/ mo ki ko ma dhen'dhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.

5 Ki gomatinta imiga/ *ko/* is goma
 risa tente/ kun *toju aha/ bwa*
mo,
 ki imanmii tonthus kun *toçi aha/*
'kus mo tani 'kamki aha/
mo?
 6 Uni gun ta 'kwaniḡ gwath kun
 'ko ki 'kus gom tom buni kun
 tana uni mo
 dhali dhu 'ba/ ki ca gom tom buni
 kun tana uni kun ishkin ka
 enthus ki pa jin tana uni mo?
 7 Ka jin gana/ wathin kamu/ *piyi'd*
jin midi wan is piti 'ba/ mo,
 walla *ciya Arumgimis she/ yol gom*
mondiki/em piti mo,
 8 haali/ mo jin wanu 'ba/ gom
 mondiki/em piti mo tani a'di
 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo,
 dhali midi mol gam ki sule/ sule/
 mo,
 9 ki a'di midi 'taki *tikir di ki e ki sule/*
sule/ mo,
 dhali mol jisa 'kulga/ par e mo.
 10 Nye, a'di midi par e ka jin gana/
 ki isi 'kwani kun *yukayuk*
wukin mo,
 uni gun ta pus dhali uni gun dar gi
 bwan'kup mo tani uni mini
 mii inyak 'ce'd sho'k imontal
 'de/ mo
 dhali dhal tom buni kun tana uni
 pa ki pa ki unin tiya mo be.
 11 Jis jwam buni mo tani a'di ta pam
 buni jin mina uni 'ko ki sule/
 sule/ mo,
 a'di jin ta mo jin mina uni
 i'ko nyakka ris 'kwani ma
 nyakum yil buni mo,
 ba uni *toshki yuka 'cesh gway ki jim*
buni mo.
 12 Wathi/ mol ca'b ki e e 'penkapan
 piti jin tana a'di mo,
 a'di wana e ki tonyuḡ kun 'ce'dki
 sho'k mo.
 13 A'di yansan ta 'pemen gi uni
 gwansan kun ta pus mo kun
 wuna wuny jwa i is mo,
 a'di ta 'pemen gi uni gwansan kun
 'bora bwa gom tom buni gun
 pwaḡkunu uni mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.

14 Me'd *ka'bal mo tani uni dhukunu*
'pen ka piye/ goma Haawiya
mo.
 Wu a'di midi ta amanhil uni mo,
 ka ji sho'k gana/ bway jis jwa mo
 tani uni thulkunu mo be,
 dhala yi'c buni midi shi/ is mo.
 AHaawiya a'di midi ta pam buni
 mo be.
 15 Hili Arumgimis midi wana
kashiram pem 'ba/ mo 'peni
mom'bi'th ma Haawiya mo,
 haali/ a'di midi bu'th aha/ mo be.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 16 Dhalki is ki *ko/ mo wakki/ jan tal*
'denj kamu/ ta pa ki pa mo,
 ki monyca gi gu'b piti maru is mo.
 17 Haali/ ki a'di midi wu mo tani tonḡ
kamu/ mina a'di kal ime'da?
 Monyca piti midi diki ya ka
 lunḡu'b bath a'di nsho'k mo.
 18 Ba, me'dyin dina a'di ki e mo
 tani a'di ki par is piti e ki a'di
 'bora bwa ki 'bor mo,
 dhali ba wathi/ manu mo ki a'di ki
 mii to ki 'bore/ gom is piti mo
 tani
 19 a'di midi ya nyakki 'kwani ma
 nyakum yil gi icom mo,
 uni gun mini mol monḡkush par e ki
 sule/ sule/ mo.
 20 Wathi/ mol ca'bki e e 'penkapan
 piti jin tana a'di mo,
 a'di wana e ki tonyuḡ kun 'ce'dki
 sho'k mo.

50

Gway ma Asap.

1 A'din 'De/ jin ca'bki dem dem mo,
 Arumgimis jin ta Tapa mo,
 ki a'di ki o gwo mo dhali mony'cesh
 yuḡkunu mo
 'peni mo jin sul ma tente/ mo ntagi
 mo jin yul ma tente/ mo be.
 2 'Pena Sihyuun mo tani 'bor piti
 shina jaro/ ime'd mo,
 Arumgimis 'twakki mo mo.
 3 Arumgimis bana pu'dki'd mo a'di
 diki ca'bki shwamm mo,
 e bwambori a'di mo tani a'di ta o'd
 jin loski'da los mo,

dhali mo 'kam a'di is mo a'di jin ta'da dem dem mo tani a'di ta 'thama punthar mo.

4 A'di yukki'da yuk gom momis jin di'da po/momis mo,

dhali mony'cesh mo, ki a'di midi dwall 'kwanim piti gwo mo be.

5 Tuli aha/kum pem is mo kun ta ku isirj gana/ mo,

uni gun gamki gwo me'd nyakki aha/ ki to kun 'ciṯhu/ 'kus mo.

6 Momis bahki gwo gom mo ma kar/em piti mo.

haali/ Arumgimis ki is piti mo tani a'di ta'da mandwall gwo mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

7 Ciki gwo, ayy 'kwanim pem mo, dhali aha/ mina tor gwo mo, ayy Israyiila, aha/ mina te gwo apo/ um mo.

Aha/ tana Arumgimis jin ta'da Arumgimis bum mo.

8 Dhali aha/ dinaki kucur um gom tom bum gun 'ciṯha/ um 'kus mmomiiya bas mo,

walla tom bum kun cina um ki me'd mo mmoci'th ki o'd mo ki tikir tikir ibwambori aha/ mo.

9 Aha/ mina mola rasim bip bu'th 'peni gu'b bum mo, walla rasi mi 'peni kal bum mo.

10 Haala ris tonycuk kun 'kon e bwaasho mo tani uni ta kum pem mo,

dhali bip kun 'koni 'kuwosha alip mo.

11 Aha/ misha ris 'dii kun pen e momisi 'baar mo,

dhali aris to gwansan kun joekin e bwam bunto mo tani uni ta kum pem mo.

12 Wakki/ aha/ mina te/ 'taki 'kosh mo tani aha/ mina 'taki diki tor um gwoyi,

haali/ mony'cesh dhali aris to gwansan kun 'koni bwaman a'di mo tani uni ta kum pem mo be.

13 A/aha/ 'kana shum gi gwathim bip mo?

walla a/aha/ pina bas mi mo?

14 Ciyi Arumgimis to jin cinu ki me'd mmo'ciṯh 'kus ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo,

dhali ciyi gwom bum kun onu is ki a'di jin Eka/ Ek mo,

15 dhali yuki aha/ ka tee jin toju um bwa mo,

dhali aha/ mina 'cuk um mo dhali um mini kar aha/ ki ca mo be.

16 Hili gom a'di jin ta thus ki thus mo tani Arumgimis ki o gwo mo ki:

Kaja ci / e shi/ mii mmorash gwoṅkan pem kun bahu e mo,

walla bu'th gwoṅkan pem jin gamu me'd eya le'd pini mo?

17 Haali/ /e shi/i mo jin dilu 'kwani abora 'ceshi e mo

dhali /e ki bit gwom pem ki nyany-gon mo.

18 Wakki/ /e ki par wathin 'di/ e mo tani /e tana mugum piti mo be

dhali /e ki ta amannali 'pen gom uni gun buthi miinyal me'd mo.

19 /E ki ci 'twam pini bway ki kany mo gom tonthus mo,

dhali ale'd pini ki uk mo jin hekuwa he'k e mo.

20 /E ki ca'b dhali tor gwo apowa kam pini mo.

/E ki thutha 'ci ki kwan 'pen mo.

21 To gwansan miikina um mo dhali aha/ ca'ba ki shwamm mo.

Dhali /e toshkin ki aha/ nyaḳa is ki /e mo.

Dhali hili shwane/ aha/ kucurkina / e mo, dhali kar gwoṅkan ib-wambori /e mo.

22 Nyiṯi gwo yansan mo ma, um gun ṅakina Arumgimis mo,

isi ciki/ ki aha/ mina bwa pu'd ka piye/ mo dhali yan'ko'd jan kamu/ midi diki di mmo'cuk um mo be.

23 A'di yansan jin 'doyu to ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo me'd to jin 'ciṯhu/ 'kus jin ta jim

piti mo tani a'di taḵ aha/ mo
 be.
 E a'di jin karki bway piti ki 'bore/
 mo tani
 aha/ mina tor bway gi mowoṭh ma
 Arumgimis mo be.

51

*Eya manyuk gway mo. Gway
 ma Dawuu'd, me'd jin pu'dkin ma
 Nathan jin ta'da manci gwo i a'di
 mo i'ko'di yam piti jin yakina a'di a
 Bathshaba/.*

- 1 Miiyi mii apo/ aha/ mo ma, ayy
 Arumgimis, isi ki gwo gi mo/
 en pini jin telu sho'k mo,
 isi ki gwo gi mii ma 'them pini
 jin ishki'd ka enthus mo tani
 'koshi aris gwon dhan pem
 mo ma.
- 2 Lami aha/ 'pena tan'kara/ 'peni mi-
 inthus pem mo,
 dhali dheleli aha/ mo 'peni mi-
 inthus pem mo.
- 3 Haali/aha/ misha gwon dhan pem
 mo,
 dhali miinthus pem di'd ka yempa/
 e bwambori aha/ mo.
- 4 Apo/ /e, /e 'de/ mo tani a'di imi-
 ikika/ miinthus mo,
 dhali mii a'din thus yin jin shi/a shi/
 e bwambori jis/em pini mo,
 wakan /e karu ki mo ma kar/e e
 gwom pini jin tora /e 'twa/a
 'cesh mo,
 dhali dar gi mii 'ba/ e gwon dwall
 pini mo.
- 5 Hili mo mo ma, aha/ kalunu ka
 piye/ e miinthus mo,
 dhali e miinthus mo tani ata'dam
 pem bwaaki aha/ mo be.
- 6 Hili mo mo ma /e ona bwa ki gwon
 gana/ e isi bwaman ma dum
 per mo.
- Dhali gom gwo gi wakan mo tani
 tori aha/ gwo gom moyuk mo
 eya dum pem ki kup mo.
- 7 Dhagami aha/ mo ki cwa jin wana
 e ka 'tasha jalbip mo, dhali
 aha/ mina dheleladhelel mo.

- Lami aha/ mo dhali aha/ mina
 ca'bki bany bany mmobola
 wasa/ e mo.
- 8 'Tu'di aha/ ki bwam 'borga/ mo
 dhali ki bwan 'kunya/ mo.
 Dhalka sima/ jin 'ce'da / e mo
 'kunya bwa mo si'da/.
- 9 Bagi jis/ em pini 'peni miinthus
 pem mo
 dhali 'koshi aris miinthus pem
 'baar mo.
- 10 Uki e aha/ adun dhelelga/ mo, ayy
 Arumgimis,
 dhali kar jin this dhali jin 'boro'd e
 bwaman shi/in pem mo.
- 11 Dhalku/ ki biṭ aha/ asho 'peni
 bun'kus pini mo,
 dhali dhalku/ ki bu'th Shi/in dhelel
 dhelel pini 'peni aha/ mo.
- 12 Wari bwan 'kunya/ is e aha/ mo
 e bway gi mowoṭh pini mo,
 dhali buthi aha/ me'd ki bwa gi shi/
 in mo.
- 13 Dhali yan'ko'd aha/ mina tor
 imandhan gwo bway pini
 mo,
 dhali imanmii miinthus mo mini
 tu'k mo e /e mo be.
- 14 'Cuki aha/ mo 'pena bas gi aha/
 jin dina mii i'ba/ mo, ayy
 Arumgimis,
 /e jin tana Arumgimis mo tani ita
 bway gi mowoṭh pem mo be,
 dhali ale'd pem midi yuk gway ki
 'kal 'kal gom mony'cuk pini
 mo be.
- 15 Ayy Tapa, ka'di /e 'twa/ pem mo
 ma,
 dhali 'twa/ pem midi tor moman
 pini mo.
- 16 Haali/ / e dina bwa ki 'kuny
 mo e mo jin 'ciṭhu/ to 'kus
 mmomiiya bas mo.
- Waḵki/ aha/ mina 'taki ci to ki me'd
 mmoci'th ki o'd mo tani /e
 mini 'taki diki 'bor bwa mo
 be.
- 17 To jin 'ciṭhu/ 'kus mmomiiya
 bas jin mish ma Arumgimis
 bu'th mo tani a'di ta shi/in
 jin 'ce'dkunu mo.

Dhali mo ma du jin 'ce'du mo dhali adu jin waki'd mo tani, ayy Arumgimis, /e mini diki usha ush mo.

¹⁸ Miiyi ki 'bore/ gom Sihyuun mo e bwan 'kunygam pini mo.

Nyanj dok/ e agonj gi Pa Urushaliim mo.

¹⁹ Dhali yan'ko'd /e mina bwa 'kuny mo e to jin cinu ki me'd mo mmo'ciḥ 'kus jin 'boro'd mo,

dhali e to jin cinu ki me'd mo mmo'ci'th ki o'd mo dhali kun ciḥu/ ki o'd ka 'bimpil mo,

dhali yan'ko'd gwasimbip uni minu 'ciḥ 'kus eya gwaṭam pini mo.

52

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuk ma Dawuu'd mmoyetha ye'th sho'k mo me'd jin pu'dkin ma Duwaag jin ta Wathi/ gi Pan Aduum, dhali ṭora Shawuul gwo mo ka: Dawuu'd pu'dki'd mo e gu'b ma Akimaalik mo.

¹ Atinta kara /e 'ba/ ki ca mo, ayy wathi/ jin ca'bki dem dem mo?

mmota pibi apo/ 'kwani kun tana gayiin mo.

Isa yempa/ /e kar gwo shiyi'd e ilu/ mo mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo.

² Twam pini kaaka me'da nyer mo, /e jin tana manmii mii jin hekuwa he'k e mo.

³ / E ki en tonthus mmobol jin 'boro'd e mo

dhali /e ki o gwo ka ṭor mmobol gwonj gana/ e mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ /E ki en aris gwo kun losina los mo,

ayy /e jin tan ma le'd pini ahe'k e ka he'k e mo.

⁵ Hili Arumgimis mido 'ce'd /e bwa ka 'cesh ki sule/ mo.

A'di mido bor /e mo dhali dher /e bwa mo 'peni gu'b bur-rinyem pini mo.

Dhali /e minu yu'd mo 'peni mo jin 'kona 'kwani mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁶ Unij kar/ e mini par e mo dhali ko/ is mo

dhali pe'th a'di mo mmo/o gwo mo ki:

⁷ Hili wathi/ yan jin 'tena bwa mmokara Arumgimis ki a'dim piti jin hura a'di jwa icine/ mo,

hili a'di ki gam gwo is e tom piti jin ishin ka enthus jin tana a'di pa ki pa mo,

dhali a'di ki ṇap mo jin huru jwa e 'penkapan piti jin tana a'di mo.

⁸ Hili aha/ wana e ki cwa seṭuun jin ca'bki go'd go'd

e gu'b ma Arumgimis mo.

Aha/ gamkina gwo is e mo/en ma Arumgimis jin ṭelu sho'k

ki sule/ ki sule/ mo.

⁹ Aha/ mina ci /e bwam 'boro'di is ki sule/ ki sule/ mo,

haali /e miiki a'di mo.

Aha/ mina bah gway pini haali/ a'di 'boro'd mo be,

e buṇ'kus uni kun tana gayiin mo be.

53

Eya manyuk gway mo, isi ki koṇ gway jin gwonu gom bwan di'ti'd mo. Gway jin yuk ma Dawuu'd mmoyetha ye'th sho'k mo.

¹ A'di jin ta pus mo tani o gwo eya dum piti mo ki: Arumgimis piyi'd mo.

Uni pu/kin mo, dhali uni mii mii kun bulabul mo.

Janj kamu/ jin mii'd ka kar/ e yisa di'da.

² Tapa hilki mo ka lunḡu'b 'peni mis apo/ uci gi 'kwaniny'cesh mo

mmopar e mo wakki/ jan ṭal 'denj kamu/ mii mii ki yuk yuk mo,

mmosimm jasi Arumgimis e mo.

³ Uni 'baar mo iikini dheres mo,
uni 'baar mo wakina e ki to kun pu/
kin mo.

Jan tal 'dej kamu/ yisa di'da jin mii
mii jin 'boro'd mo,
tal 'de/ piyi'd mo be.

⁴ 'Kona uni ki nyitha, aris uni
gwansan kun mii tonthus
mo,

uni kun shwa 'kwanim pem me'd
tonte/ mo

dhali uni 'koki yuka Arumgimis
mo?

⁵ Uni nanni kun 'kon e dhan mo
kun kogu is mo,

mo jin kogu is wakan diki di 'peni
kadhamo/ mo.

Haali/ Arumgimis midi rasa sima/
gi 'kwani kun ushuna
Arumgimis mo.

Uni minu dhu ki mo ma 'the is mo
haali/ Arumgimis wakki uni
mo be.

⁶ Ayy mo jin 'cukuwa 'cuk gom
'Kwani ma Israyiil mo tani
a'di midi 'taki pu'du/ 'pena
Sihyuun moyi.

Ka Arumgimis midi wara
shamanettan ki 'kwanim piti
is mo tani

Yakuub mina bwa 'kuny mo dhali
Israyiil mina bwa 'bor mo
be.

54

*Eya manyuk gway mo ka shu/
kun buku gway mo. Gway ma
Dawuu'd jin yetha a'diya ye'th sho'k
mo me'd jin pu'dkina 'Kwani gi Pan
Siip mmotora Shawuul gwo mo ka
Dawuu'd bagki'd e bwam am mo.*

¹ Tayi aha/ is ki me'd mo ma, ayy
Arumgimis mo, ki gway pini
mo,

dhali yeyi aha/ mo ki mo ma dem
dem pini mo.

² Ciki mon'thom pem mo ma, ayy
Arumgimis.

Ciyi 'cem pini ki gwo gi 'twa/ pem
mo.

³ Haali/ iman/ ush 'kwani ga/ mo
tani uni cu mis apo/ aha/ mo,

dhali imangora bwa ki gor mo tani
uni nqaki mondiki/ em pem
mo.

Dhali uni 'koki kara Arumgimis ib-
wambori jis/ em buni mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁴ Hili mo mo ma, Arumgimis ta'da
manwoth pem mo,

dhali Tapa a'di ta'da mantel aha/
mondiki/ em pem sho'k mo.

⁵ A'di midi ri'c 'kwani kun ta 'kup ki
aha/ ki tonthus mo.

Dhali e mii ma isinj ganam pini mo
tani /e mini dak uni 'pemen
buni 'kup mo be.

⁶ Ki bwam pem jin di 'bakany mo
tani aha/ cina to jin 'cithu/
'kus mmomiiya bas ki /e mo.

Dhali aha/ mina ci mo jin 'boruwa
'bor bwa i is ki gway pini mo,
ayy Tapa, haali/ mii yan a'di
'boro'd mo be.

⁷ Haali/ /e 'cukki aha/ mo 'pena ris
monto'c bwam pem mo,

dhali em pem hilki mo jin pinu mii
e apo/ 'kwani gun ta 'kup ki
aha/ mo be.

55

*Eya manyuk gway mo ka shu/
kun buku mo. Gway ma Dawuu'd jin
yetha a'diya ye'th sho'k mo.*

¹ Ciyi 'cem pini ki mon'thom pem,
ayy Arumgimis.

Dhali dhalki is pini ki ba'k mo 'peni
tom pem jin dotka/ ka di'b is
mo.

² Kuthi is gom aha/ mo, dhali thoki
aha/ gwo mo.

Aha/ kumu 'twa/a 'cesh ki monto'c
bwam pem mo.

³ Dhali aha/ guskina du mo gom
cuuwa/ gi 'kwani kun ta 'kup
mo,

haali/ 'kwani kun ta thus ki thus
mo tani uni siri'ckina siri'c
ki sho'k mo.

Haali/ uni kali mo jin toju bwa apo/
aha/ mo

dhali ka nyor mo tani uni ki thip
mo ma dupe/ apo/ aha/ mo.

4 Dhali adum pem 'pe'di she/ e bwa-
man is pem mo,
dhala pure/ gom mowu biṭki'da po/
aha/ mo.

5 Moṛko/ is dhali mondee is
pu'dkina po/ aha/ mo,
dhali to jin ko/ki aha/ is mo tani uni
kumki aha/ 'twa/a 'cesh mo.

6 Dhali aha/ ona gwo mo ki: Ayy
wakki/ aha/ mina 'taki ta ga
bi me'd gurko/ mo tani
aha/ mina 'taki pe mo dhali si/ is mo
be.

7 Nye, aha/ mina ya si'dasi'd moyi
Aha/ mina ya ca'b e mombwaasho
moyi.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

8 Aha/ mina lala ki jahanneyi dhali
gama darha'dam pem
'peni mo ma bumburush 'tham mo
dhali 'thama punthar mo.

9 'Ce'di tom buni jin thosona uni
sho'k sho'k mo ma, ayy Tapa.
Cumbulki uni ale'd buni mo,
haali/ aha/ hilkina mo jin bujura
bujur mo dhali mo jin
biruwa bir e 'penkuman
bampa/ mo.

10 Montee dhali mon'thiny uni iikin
ka kul is e yana ganḡaram piti
mo,
dhali mo jin tanuwa pibi dhali mo
jin toju bwa mo tani 'kon e
uni mo.

11 Mo jin doru sho'k ka pupush mo
tani a'di di'd e bwaman a'di
mo,
dhali mo jin sirijuwa siri'c ki sho'k
mo dhali mo jin hekuwa
he'k e mo tani
uni 'koki ii mo 'peni mo ma suug
piti mo.

12 A'di diki ta a'di jin ta 'kup ki aha/
jin 'bakaa e mo -
ki aha/ mina 'taki mish a'di kal mo.
A'di diki ta a'di jin ta 'kup ki aha/ jin
tu/ul mo jin gora bwa ki gor
apo/ aha/ mo,
ki aha/ mina 'taki bag 'peni a'di mo.

13 Hili /e be, jin wa e ki aha/ ki is
pem mo,
/e jin nyak ya ki aha/ mo, dhali /e jin
tana wak pem mo.

14 Me'dyin mo ana nyaka tor
tori montal 'de/ mo jin
'kunya'kunya mo.
E gu'b ma Arumgimis mo tani ana
iina mmonyak to mii mo.

15 Dhalki mowu pu'du'd apo/ uni
mo.
Dhali dhalki uni 'donu ki e eya
Haawiya mo.
Dhali dhalki uni iin e bwaya pure/
gi moṛ'kupajem buni mo.

16 Hili aha/ yukkina Arumgimis mo.
Dhali Tapa midi ta aha/ is is ki me'd
mo.

17 Mom'pimpili/ dhali mon'thamo/
dhali montee mo tani
aha/ bahkina gwo ma 'thupin
'twam pem mo dhali ko mo,
dhali a'di midi cik 'twam pem mo.

18 A'di midi 'cuḡa ḡashiram pem ki
'dantar mo
'peni mo ma mee jin miga/ 'taki as
mo,
haali/ 'kwani tana ris miina bum-
burusha po/ aha/ mo.

19 Arumgimis midi ci 'cem piti mo
dhali dhu uni ki gwa'd mo,
a'di jin diki'd eya kursi ma malik
kadhamo/ mo.
Haali/ uni 'koki dhu gwonḡan jin
cinu mo
dhali uni 'koki ko/ Arumgimis mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

20 Amannyak yam pem a'di
he'thki'da bim piti mo
apowa mugum piti mo,
a'di 'ce'dki gwom piti jin gama a'di
me'd mo.

21 Gwom piti jin ona a'di mo tani
a'di na'bulana'bul mmobola
yina ko e mo,
hili anyor di'd eya dum piti mo.
Dhali gwom piti 'capuṭa/ 'capuṭ
mmobola yin e mo,
hili uni wana e ki gandal kun
'de'kkunu she ki mis mo.

22 Taki to jin diṭi'd pini apo/ Tapa mo

dhali a'di midi kal gom /e mo.
A'di midi diki dhal jan kamu/ jin
ta'da kar/e mmojoç mo.

23 Hili /e ayy Arungimis mini ta'k
uni ka lungu'b mo
e jis jin 'kula'kul mo.
'Kwani kun wol tiya bas mo dhali
kun wa'thkina wathi/ e mo
tani
uni mini 'koki 'ko ki e mo ka teem
bunin 'de/ i'tu'd mo.
Hili aha/ mina gam gwo is e /e mo
be.

56

*Eya manyuk gway mo, isi ki kon
gurko/ kun 'kon e cwa kun si'dasi'd
kun wana e ka ciss mo. Gway jin
karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo
me'd jin bu'thkina 'Kwani Piliistiin
a'di mo e Pany Jatt mo.*

1 Miiyi mii ka 'the gom aha/ mo
ma, ayy Arungimis, haali/
'kwani yapki aha/ ki sho'k
mo.

Yula tente/ mo 'kwani kun ta 'kup
ki aha/ uni siri'cki aha/ apo/
ki sho'k mo.

2 Uni gun ta 'kup ki aha/ mo tani uni
yapki aha/ ki sho'k mo yula
tente/ mo,

haali/ 'kwani tana ris kun askina
po/ aha/ ki 'ba/ gun dhuna
uni ki ca mo.

3 Ki aha/ ko/kina is mo tani
aha/ karkina mongam gwo is pem e
/e mo be.

4 Eya Arungimis mo, a'di jin
manka/ gwom piti mo,
eya Arungimis mo tani aha/ gama
gwo is ki dar gi monko/ is
mo.

Bungwar is midi miiya tinta ki aha/
mo?

5 Yula tente/ mo tani uni simmki
mii e mo mmotak aha/ jama/
gom tom pem jin rakki aha/
mo.

Aris gwom buni 'baar mo kun ku-
lumkina uni ibwa apo/ aha/
mo tani uni ta thus ki thus
mo.

6 Uni 'tuntulki is buni imontal 'de/
mo, dhali uni wupkina 'cesh
mo.

Uni çorki natgin pem mo.
Me'd jin çorkina uni mondiki/em
pem mo,

7 wakan raki uni to ibway mo gom
tonthus buni mo kun miik-
ina uni mo,
ka nyor pini mo tani Arungimisa,
taki 'kwani gwan ka 'cesh
mo, ayy.

8 /E denki yam pem jin wunjkulika/
e mo.

Te'di jabu'th em pem eya gasaas
pini mo.

'Kona uni ki 'ko eya warkam pini
mowa?

9 Dhali yan'ko'd mo tani uni kun
ta 'kup ki aha/ mo tani minu
tu'k ka nyan'ko'd mo
ka tee jin miga/ yuka yuk mo.

Dhali aha/ misha ka jin gana/ ka
Arungimis ta a'di gom aha/
mo be.

10 Eya Arungimis mo, a'di jin
manka/ gwom piti mo,
e Tapa, a'di jin manka/ gwom piti
mo,

11 Eya Arungimis mo tani aha/
gama gwo is ki dar gi
monko/ is mo.

Ton tinta a'di imina 'kwani mii
gom aha/ mo?

12 Gwom pem kun oka/ is e /e mo
tani aha/ mina thim uni mo,
ayy Arungimis.

Aha/ mina ci mo jin 'boruwa
'bor bwa i is ki to jin cinu
mmo'cith 'kus gom /e mo.

13 Haali/ /e 'cukkina kashiram pem
mo 'peni mowu mo,
nye, sho'k pem 'tasha /e 'twa/ 'peni
mombit mo,

ki aha/ mina ya ibwambor ma
Arungimis mo,
e monkush gi mondiki/e mo.

57

*Eya manyuk gway mo, isi ki gwo
jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo. Gway
jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd*

mo me'd jin guskina a'di mo 'pena Shawuul mo e jurum wosh mo.

¹ Miyyi mii e aha/ mo, ayy Arumgimis, dhali miyyi mii e aha/ mo, haali/ e /e mo tani akashiram pem bu'thki mo jin huru jwa mo. Dhali eya la ma bim pini mo tani aha/ bu'thkina mo jin hurga/ jwa mo, ntagi 'thama punthar jin 'ce'di'da 'ce'd sho'k peki'd mo be.

² Aha/ gwokina 'twa/ Arumgimis jin Caa e ki Ca mo, eya Arumgimis jin thimki 'kup miim 'boro'd piti gom aha/ mo.

³ A'di midi hasha hash 'peni momis dhali ta aha/ is ki me'd mo, dhali a'di midi dhu uni gwansan ki mon'the is mo, uni gun yapki aha/ ki sho'k mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

Arumgimis midi hashi mo/en piti jin telu sho'k mo dhali mii ma isinj ganam piti mo.

⁴ Aha/ isha e bwaman ma risa dhop mo uni gun pitilki iya/ gi 'kwani bwa ki she/ mo. Shem buni waka mee mo dhala thopa/ mo, dhali ale'd buni kaaka me'd gandal mo be.

⁵ Dhalki / e karu ki ca mo, ayy Arumgimis, apowa ris momisi 'baar mo. Dhalki monycam pini a'di di'da po/ mony'chesi 'baar mo.

⁶ Uni karkina kume/ gom natgin sho'k pem kun dhuka/ mo, akashiram pem a'di di ki 'kup ka lungu'b mo. Dhali uni cwanyki jis e bway pem jin yaka/ mo, hili uni ki is buni uni ita'kkin e jis buni jin cwanya uni mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁷ Adum pem telkunu sho'k mo, ayy Arumgimis,

adum pem ka jin gana/ a'di telkunu sho'k mo. Aha/ mina yuk gway mo dhali nann gway mo.

⁸ Meri e mo ma, akashiram pem. Meri e mo ma, ayy adhen'dhenye/ dhali adhen'dhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.

Aha/ mina mer mo gi mon'thamo/ e mo.

⁹ Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa, e bwaman ma ris 'kwani mo.

Aha/ mina yuk gway mo dhali manj /e mo e bwaman ma ris kal gi 'kwaniny'cesh mo.

¹⁰ Haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo tani a'di caaca kagahara e momis mo,

dhali mo ma isinj ganam pini jin tana /e mo e bwaman ma risa rak mo.

¹¹ Dhalki / e karu ki ca mo, ayy Arumgimis mo, apowa ris momisi 'baar mo.

Dhalki monycam pini a'di di'da po/ mony'chesi 'baar mo.

58

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo. Gway jin karu ki kup jin ta jima Dawuu'd mo.

¹ A/um ka jin gana/ kani gwo ki isi kan gana/, um kun ta 'kwani ma tul 'kupa?

A/um dwalli iya/ gi 'kwani gwo ki dwall gana/ mowa?

² Yisa, eya dum bum mo tani um usha 'ce 'kol mo eya dum gom tonthus mo.

Me'd bum tu/ul mo jin bujura bujur e mony'cesh mo.

³ Imanmii tonthus mo iikini dheres mo 'peni bwa gi ikum mo, uni thamki mii 'pena cim gun dhodhu uni mo tani uni thamki gwo o ka tor mo.

⁴ Uni tan ga ti'd me'da ti'd tasha/ mo,

me'd tashan 'thi/ jin ta'da 'diye/ mo
jin 'dapki bwany'cem piti
'twa/ mo,

⁵ wakan jin mina a'di diki cik gwal-
ish gi wathi/ mo
walla laṭ jin laṭu/ a'di mo.

⁶ Ayy Arumgimis, 'ce'dki uni she/ e
bwan 'twam buni mo.

Bukki uni sheṅ gwolingwoṭha/ mo
'peni ushi dhuru'c ma dhop
mo, ayy Tapa.

⁷ Dhalki uni pikin ki jahanne/ me'd
yi'de/ jin gusu'di 'cith 'pen
mo,

dhali wa e ka sho si'da/ jin tora
moṅkuthu'd 'ko'da 'cesh mo
dhali ku'th mo.

⁸ Dhalki uni wana e ka homo'th jin
yu moros mo,

dhali me'da 'ci jin ṭagu ka dho'th
piti jin molo'da tente/ par e
mo be.

⁹ Ki 'dishe/ tani anos bum mina
'ko'd gwari 'batha'ba'th
me'da 'de/ jin shwana o'd
mo,

wakki/ ta'da go'd go'd walla diki'd
mo/ o'd mo tani dhalki a'di
dhi'th uni sho'k ki jahanne/
mo.

¹⁰ Amanmii miinḱar/e mo tani a'di
mina bwa 'kuny mo haali/
a'di midi par mo jin ri/uwa
ri'c e mo be.

Dhali a'di midi lam sho'k piti ka bas
gi 'kwani kun ta thus ki thus
mo.

¹¹ 'Kwani mini o gwo mo ki: Ka jin
gana/ to jin ish ḱumma/ mo
tani di'd gom 'kwaniṅ ḱar/e
mo.

Ka jin gana/ Arumgimis di'd
mmodwall gwo apo/
mony'cesh mo be.

59

*Eya manyuk gway mo, isi ki
gwo jin minu 'koki 'ce'd sho'k mo.
Gway jin karu ki kup jin ta jima
Dawuu'd mo me'd jin hashkin ma
Shawuul 'kwani mo mmotim gu'b
piti mmo'taki 'kosh a'di jwa mo be.*

¹ 'Cuḱi aha/ mo ma 'peni
'kwaniṅ 'kup pem mo, ayy
Arumgimis pem,

ceshi aha/ 'peni uni gwansan kun
cuuna po/ aha/ mo.

² 'Cuḱi aha/ mo 'peni uni gwansan
kun mii tonthus mo,

dhali tayi aha/ is ki me'd mo 'peni
'kwani gwansan kun 'kosha
te/ mmowol 'kwaniya bas
mo.

³ Haali/, hili mo mo ma, uni ishkin
mmoḱor mondiki/ em pem
mo,

'kwani kun 'cithira/ 'cithir mo tani
uni 'tuntulki is buni imonṭal
'de/ apo/ aha/ mo.

Gom gwon dhaṅ pem walla mi-
inthus pem yisa, ayy Tapa,

⁴ walla gom miim pem jin thamka/
yisa, uni urkina uri sho'k mo
dhali thoson is mo.

Muri is pini mo, dhali pu'du/ mo
dhali woṭh aha/ mo, dhali
pari mii yan e mo.

⁵ / E, jin ta Tapa Arumgimis gi
momis mo tani, / e tana
Arumgimis ma Israyiil mo
be.

Meri is mo dhali ciya ris kal gi
'kwani'cesh to kun wana
e ki miim buni mo.

Dhalku/ ki dhal jan ṭal 'denṅ kamu/
bway mo 'peni uni gwansan
kun 'dapa e ki mii ma wu'th
gi tonthus mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁶ Mom'pimpili/ isa yempa/ mo tani
uni pu'dkin ka nyan'ko'd mo
mmobuk me'da 'ka ka ris mo dhali
'thil is buni e 'penḱuman
bampa/ mo.

⁷ Uni anann be, gwona bombok ki
'twam buni mo,

dhali kaa 'twa/ i is ki 'twam buni mo

haali/ kaja ikuluma uni gwo ibwa
mo mmo/o gwo mo ki: Kaja
imidi cik ana mo?

⁸ Hili /e, ayy Tapa, /e pe'thki uni mo,

dhali / e dhukina ris kal gi
'kwaniny'cesh mmota uni
gun waku mo.

⁹ Ayy Mom'bi'th pem mo tani aha/
mina yuk gway mo mmo-
man /e mo,

haali/ /e, ayy Arumgimis, tana cur
pem jin tenu gwo mo.

¹⁰ Arumgimis pem jin di'd e mo/en
piti jin telu sho'k mo tani a'di
midi gam aha/ 'kup mo.

Dhali Arumgimis pem a'di midi
dhal aha/ bway mo mmopar
mo jin pinu mii e mo apo/
uni gun ta 'kup ki aha/ mo.

¹¹ Dhalku/ uni ki 'kosh jwa mo, isi
ciki/ tagi 'kwanim pem mini
this uni e mo.

Dhuyi uni mmomol dosh shoka
'cesh mo ki mom'bi'th pini
mo, dhali 'doku/ uni ka
lungu'b mo,

ayy Tapa, jin ta jim bam jin ta'da
gongoro/ mo.

¹² Haali/ gom miinthus kun miik-
ina uni ki 'twam buni mo,
dhali ki gwo ma le'd buni
mo,

dhalki uni bu'th ma kume/ gi 'bam
buni kun dhuna uni ki ca
mo.

Gom gwo ma jee dhali gwo ma tor
kun baha uni mo tani

¹³ shwayi uni ki 'ci'd'da/ ka nyor
pini mo,

shwayi uni ki 'ci'd'da/ ntagi uni
mini 'koki 'ko dok/ e mo, ki
'kwani mini mish ki /e tana
Arumgimis jin ji 'kwani ma
Yakuub mo

ntagi 'pemen gi mony'cesh mo be.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

¹⁴ Mom'pimpili/ isa yempa/ mo tani
uni pu'dkin ka nyan'ko'd mo
mmobuk me'da 'ka ka ris mo
dhali 'thil is buni e 'penkuman
bampa/ mo.

¹⁵ Uni tani mo ki tantan gom tonte/
mo,

dhali cesh mo ki narjash mo wakki/
uni 'koki kapa dum buni mo.

¹⁶ Hili aha/ mina yuk gway gom mo
ma dem dem pini mo.

Dhali aha/ mina yuk gway ki 'kal
'kal gom mo/en pini jin telu
sho'k mo e mon'thamo/ mo.

Haali/ /e takina cur jin tenu gwo
gom aha/ mo

dhali /e ta jim pem jin hurga/ jwa
icine/ mo ka teem pem jin
dika/ ka cis mo.

¹⁷ Ayy Mom'bi'th pem mo tani aha/
mina yuk gway mo mmo-
man /e mo,

haali/ /e, ayy Arumgimis, tana cur
pem jin tenu gwo mo,

/e jin tana Arumgimis jin toroki aha/
mo/en pini jin telu sho'k mo.

60

*Eya manyuk gway mo, isi ki kor
gway jin yuku gom jandin to mo.
Gway ma Dawuu'd jin yedhu sho'k
mo dhali gwo ma ye'th sho'k jin
yedhu me'd jin kalkina a'diya shir
shir uni ka Araam Nahreen mo
dhala Araam Suba mo dhali me'd jin
pu'd ma Yuwab e kul piti jin dokkina
a'di me'd jin 'koshkina a'di 'Kwani gi
Pa Aduum kun 'koni alaapi 'kume'd
i'ce'dka su/ mo e embul Wosh ma
'Donkoro/ mo.*

¹ Ayy Arumgimis, /e wakki aman
mo, dhali 'ce'd mom bam jin
'ce'du/ gwo she/ mo.

/E miikina nyor mo. Ayy, waru/
aman is mo ma.

² /E karki mony'cesh mmoyikin is
mo. Dhali /e ki 'twak a'di
bwa mmothek she/ mo.

Nyanji a'di ka nyan'ko'd mo e mom
piti jin shi/ki'd mo, haali/ a'di
mol dosh shoka 'cesh mo.

³ /E ki dhal 'kwanim pini mmo'kosh
is ka nyor ki to kun
'batha'ba'th mo,

/e ki dhu am me'd 'kwani kun sona
du mo gom to kun ditadit
kun 'kosh am mo.

⁴ /E ki kar mom pini jin ta'da berag
gom uni gwansan kun ko/ki
/e mo,

mmocuna uni ki bimbir 'peni a'di
jin ta jin gana/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁵ Wakan ki unim pini gun ena /e mo
minu 'cuḱ mo,

ḱiyi mo jin pinu mii e ki me'da bim
poros pini mo dhali thoḱ am
gwo mo.

⁶ Arumgimis oki gwo e mom piti jin
ḱogu mo.

Nyakkī gway jin yuku ki moḱ'kuny
bwa mo tani aha/ mina ḱwa/
Pan Shakiim bwa mo

dhali dhu uni ka bwanykin 'peni
embul ma Sukkuut mo.

⁷ Dhala Jil/aad, a'di ta jim pem mo.
Dhala Manassa a'di ta jim
pem mo.

Dhala Eprayim a'di ta toḱ'kup pem
mo.

Dhala Yahuuda/ a'di ta cwa ma
malik pem mo.

⁸ Muwab a'di ta mom pem jin
'thurka/ me'd mo.

Dhali apo/ Pan Aduum mo tani
aha/ yipa pḱam pema po/
mo.

Dhali apo/ Pam Palasthiin mo aha/
mina 'ther cuuwa/ gom mo
jin pinu mii e mo be.

⁹ Kaja a'di imidi sus aha/ e
'penḱuman bampa/ jin ḱenu
gwo mo?

Dhali kaja a'di imidi shu aha/ bway
mo e Pan Aduum mo?

¹⁰ / E a'di idiki waḱ amana, ayy
Arumgimis?

/ E diki ḱal ya ka bor mo, ayy
Arumgimis, nyakkī 'kwani
ma meem bam mo.

¹¹ Ayy ḱuka bor ma, woḱh am mo
'pena po/ 'kwani kun ta 'kup
ki am mo,

haali/ mowoḱh jin ta gi wathi/ mo
tani a'di ta jim pe'th mo be.

¹² Nyakka Arumgimis mo tani ana
pina mii e mo

haali/ a'di ta a'di jin siri'cki uni gun
ta 'kup bana ki sho'k mo.

61

*Eya manyuk gway mo ka shu/
kun buku mo. A'di jin ta gway ma
Dawuu'd.*

¹ Ciki gwom pem mo ma, ayy
Arumgimis, kari 'ce gom
mon'thom pem mo,

² 'peni 'pemen gi mony'cesh mo
tani aha/ yukkina /e mo me'd
jin 'thin ma dum pem buye/
mo be.

Susi /e aha/ mo e wosh ḱaan jin
turatur mmobol aha/ e mo,

³ haali/ /e ta jim pem jin hurga/ jwa
mo,

/e ta a'di jin waki gu'ba turga/ jin
'bitha'bi'th apo/ 'kwani kun
ta 'kup ki aha/ mo.

⁴ Dhalki aha/ ḱa'ba e gu'b bur-
rinyem pini ki sule/ sule/ mo.

Ayy mmodi ki 'dantar e
bwaḱ'kwariny ma darha'dam
pini jin ta'da bi mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁵ Haali/ /e, ayy Arumgimis, cikki
gwom pem jin oka/ is mo,
/e ḱiki aha/ mal gi uni gwansan kun
ḱo/ki gway pini mo.

⁶ Galali mondiki/e ma malik mo.
Dhali dhalki yil piti 'dim 'kup
ntaga risa nyakum yil gi
'kwaniny'cesh mo.

⁷ Dhalki a'di karuwa kursi ma malik
ki sule/ sule/ ibwambor ma
Arumgimis mo.

Dhalku/ ki non mo/en jin ḱelu sho'k
mo dhali mii ma isiḱ gana/
mmotim a'di apo/ mo.

⁸ Dhali aha/ mina yuk gway mo
mmomanḱ gway pini mo,
me'd jin cikika/ gwom pem jin oka/
is 'ko'da tee 'ko'da tee mo.

62

*Eya manyuk gway mo, isi ki
gwo ma Yaduthuun mo. Gway ma
Dawuu'd.*

¹ Goma Arumgimis 'de/ mo tani
a'di iḱor ma ḱashiram pem ki
shwamm mo.

¹Peni a'di mo tani mowoth pem pu'dki'd mo.

²A'din 'deŋ gana/ ita wosh pem mo dhali bway gi mowoth pem mo

dhali acur pem jin tenu gwo mo. Ki aha/ minu 'koki joç mo ki joç jin shiyi'd mo.

³Um mini dak mo kakasja mmo'ko apo/ 'kwani mo mmo'ce'd uni bwa mo, aris umi 'baar mo,

kun wana e ka goŋ kun ishki gal mo, agoŋ jin dar gi mo jin kar shoka 'cesh mo?

⁴Uni i'kona gwo ibwa mo mmoyap a'di ki sho'k 'pena ris 'kup piti mo.

Uni 'kunykina bwa ki 'kuny gom gwon thus mo.

Uni 'borki 'twam buni mii mo, dhali hili e bwaman ma dum buni mo tani uni jeekina jee mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵Goma Arungimis a'di 'de/ mo tani a'di içor ma kashiram pem ki shwamm mo.

Haali/ mo ma 'teŋ kapem pem mo tani a'di 'peni a'di mo be.

⁶A'din 'deŋ gana/ ita wosh pem mo dhali bway gi mowoth pem mo

dhali acur pem jin tenu gwo mo. Aha/ minu mol yikin is mo be.

⁷Eya Arungimis mo tani mom pem jin sika/ is gom mony'cuç mo dhali montak mo tani 'kon e a'dim pem

jin ta wosh jin eka/ ek mo, dhali a'dim pem jin hurga/ jwa mo tani a'di ita'da Arungimis mo be.

⁸Gami gwo is e a'di ka tee i'baar mo, ayy 'kwani.

Woli adum bum ibwambori a'di mo.

Haali/ Arungimis ta a'di jin mina ana hur jwa icine/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹'Kwani kun hatha moŋ'ko 'ko'd ki ha'th mo tani hili 'kon jasi ari'ceenne/ mo.

'Kwani kun 'kon e mo jin kapa 'penkapan mo tani suskunu this e mo eya dum buni mo.

Dhali mombar buni 'deke'thki'd isi mis mo.

Uni tawasha tawash mo mmobola wulpe/ e mo.

¹⁰Dhalku/ ki dhu mo jin wunu awuny jwa i is e mo jin dilu to mo.

Dhalku/ ki dhu mo ma 'te/ ma kapem bum ki pe'th e mo jin kwalu to mo.

Wakki/ mo jin tanu pa ki pa mar is mo tani dhalku/ ki dhu adum bum 'ko'di uni mo.

¹¹Me'd 'de/ Arungimis oki gwo mo. Me'di su/ mo tani aha/ cikina gwo yansan mo

ki mom'bi'th ta jima Arungimis mo

¹²dhali e /e mo tani ayy Tapa, mo/ en jin telu sho'k mo cila /e mo.

Haali/ /e ki rak wathi/ to ibway mo isi ki miin to jin miina a'di mo be.

63

Gway ma Dawuu'd me'd jin dikina a'di e bwaasho gi 'Kwani Yahuuda/ mo.

¹ Ayy Arungimis, / e tana Arungimis pem mo, dhali aha/ simmkina /e e mo.

Akashiram pem 'kosha te/ /e mo.

Buŋgar is pem 'thina buye/ gom /e mo

me'd mo jin kuthaku'th mo dhali mony'cesh jin ta toŋkor jin dina yi'de/ ki di mo be.

²Wakan aha/ hilkina apo/ /e e mo jin kogu mo

mmohil mom'bi'th pini mo dhali monyca mo.

³Haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo tani a'di 'borki'd mo mmobol mondiki/e e mo,

'twa/ pem midi marj /e mo be.

- 4 Wakan aha/ mina 'bor /e mii mo
isi me'd jin miga/ di ki e mo.
Aha/ mina 'de'k me'd pem 'kup ki
mis mo dhali yuka yuk apo/
gway pini mo.
- 5 Akashiram pem a'di 'kunykina
bwa mo me'd ki monoro'd
mo dhali ca'bki momot
momot mo
dhali 'twa/ pem a'di manki /e ki
mon'kuny bwa jin ta 'twa/
mo.
- 6 Ki aha/ kulumkina gwo ibwa gom
/e apowa cim pem jin ishka/
mo
dhali kulum gwo ibwa gom /e
mon'thiny kun timka/ tim
mo.
- 7 Haali/ /e tana manwoth aha/ mo,
dhali eya la ma bim pini mo tani
aha/ yukkina gway gom
mon'kuny bwa mo be.
- 8 Akashiram pem kothki /e me'd mo.
Dhali me'da bim poros pini bu'thki
aha/ mo.
- 9 Hili uni gwansan kun simmki
mondiki/ em pem e mo
mmo'ce'd a'di sho'k mo tani
uni mini ii ka lungu'b e mony'cesh
jin 'kula'kul mo.
- 10 Uni mini ciku/ e mom'bi'th gi
gandal jin kaaka mo.
Uni min ma jala/ i'kwar ka gwapi/
mo.
- 11 Hili amalik mina bwa 'kuny eya
Arungimis mo.
Aris uni gun thulkunu me'da po/ ki
a'di mo tani uni mini ca mo,
haali/ 'twa/ gi uni kun tana tor ka tor
mo tani minu 'dap 'twa/ mo
be.

64

*Eya manyuk gway mo. Gway ma
Dawuu'd.*

- 1 Ciki 'twa/ pem ma, ayy
Arungimis, goma 'thupin
'twam pem mo.
'Tashi mondiki/ em pem 'twa/ mo
'peni mo jin kar aha/ ki mo
ma ko/ is gom uni kun ta
'kup gi aha/ mo.

- 2 Bagi aha/ mo 'peni 'kwanin thus
kun miina wu'th ka kwal is
mo,
'peni mo jin 'konu gwo ibwa mo
mmomii to jin ta thus ki thus
mo.
- 3 Uni gun cilkina le'd buni me'd
gandal kun kaaka mo,
kun turki gwo kun kaaka me'da
thopa/ kun turu/ to mo,
- 4 mmo'kosha 'kosh 'peni mo jin
isha uni ki jim bag apo/
wathi/ jin dar gi mii 'ba/ mo,
mmo'kosh a'di ki jahanne/ mo
dhali dar gi monko/ is mo.
- 5 Uni buthi tonthus buni me'd mo,
dhali uni torcina tor goma gume/
kun 'thina uniya 'cesh ka
kwal is mo
mmokulum gwo ibwa mo mmo/o
ki: Kaja mini par ana e mo?
- 6 Dhali kaja a'di imidi nja ana ki
bur bur gom miim bana kun
'ko ana i'ba/ mo?
Ana kulumkina gwo ibwa ki e
kun korakor mo mmobwaa
wu'th mo.
Haali/ isi bwaman bwa wathi/
mo dhali adu mo tani a'di
'kula'kul mo.
- 7 Hili Arungimis a'di midi shinka
thopa/ ka lungu'b e uni imun
mo,
uni mini ta jama/ ki jahanne/ mo.
- 8 Haali/ goma le'd buni mo tani a'di
midi 'doyi uni e mo jin kupu/
mo.
Aris 'kwani kun mini par uni e mo
tani mini bir 'kup buni mo
be.
- 9 Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar
mo mini ko/ is mo
dhali uni mini tor to jin wagaskin
ma Arungimis mo,
dhali kulum gwo ibwa mo gom to
kun miikina a'di mo.
- 10 Dhalki a'di jin mii miinjar/ e
'kunya bwa mo e Tapa mo
dhali bu'th mo jin huru jwa e a'di
mo.
Dhalki uni gwansan kun dhelel ma
du mo tani can mo.

65

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo.

¹ Momañ a'di 'dapa'd ki /e mo, ayy Arumgimis, eya Sihyuun mo,

dhali e /e mo tani gwo jin onu is minu mii thim mo,

² ayy /e jin cikki mon'tho mo.

Haali/ e i /e mo tani a'di ipiyina ris buŋgwar is mo

³ haali/ gom gway gi miinthus mo.

Ki gwondhañ bana piki ana e mo, /e gwamki uni mo.

⁴ Mom'bor mii gom a'di jin kwanykina / e mo dhali guyu/ mmo'dish mo is mo,

dhali mmoça'b e bwaagon pini mo. Am minu kap mo ki miim 'borgam

pini mo e gu'b pini mo jin ta gu'b pini gi mondhelelad-

helel mo be.

⁵ Ki dhan miim pini kun miikina /e kun caaca mmothok am

'twa/ ki mony'cuŋ mo, ayy Arumgimis bam jin ta bway

mowoth mo, /e jin ta mo ma 'teñ kape/ goma ris

'kwani kun 'kokin e 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo,

dhali uni kun si'dkin mo e bwampowa ris kumma/

yi'de/ mo.

⁶ /E ki mom'bi'th is pini mo tani /e telki dhan wosh kun turatur

sho'k mo, mmoçu'th gi mo ma dem dem mo.

⁷ /E jin doshki yi'de/ jin mii'da kuku/ kuku/ mo,

dhala kuku/ kukum buni jin birkina uni bakal mo,

dhala dulatt gi 'kwani mo,

⁸ wakan uni gwansan gun 'kokin e mony'cesh jin si'dasi'd mo tani,

uni ko/ki is gom jamas miim pini mo.

/ E ki dhal mo jin yana ya gi mon'thamo/ mo dhali mom'pimpili/ mo mmoŋum

cuuwa/

gom bwan 'kunya/ mo.

⁹ /E butkin e mony'cesh mo dhali wol a'di yi'de/ mo,

dhali /e 'kummki a'di ki 'kumm jin caaca kagahara mo.

Yi'de/ ma Arumgimis kun son a'di 'tu'dki mo mo.

/E ki 'twak emen buni mo, haali/ wakan /e thosonki a'di mo

be.

¹⁰ /E wolki a'di yi'de/ ka cenjal kun ishkin ka enthus mo,

dhali thoson a'di jil piti mo, mmodhal a'di ki co'do/ mo 'pena

piriny ma sho'k mo dhali /e ki 'bor a'di mii mo gom ca

jin cana a'di mo.

¹¹ /E shumki yil gi mo jin isha to ka enthus kun ta kum pini mo.

Jil jin dir ma arabiyam pini mo tani uni wolki 'twa/ mo ki

momoŋ jin momoŋkina uni mo.

¹² Mo ma shon dhii/ i'd gi mombwaasho mo tani wolki 'twa/ mo,

dhali aris woshi 'baar mo uni 'kamki is buni ki mony'kuny

bwa mo.

¹³ Ashom bip uni hi'thki is buni ki mo ma ma'diny mo,

dhali embul wosh uni hi'thki is buni ki pos mo,

uni kumki cuuwa/ mo dhali yuk gway mmoŋal 'de/ ki

mony'kuny bwa mo.

66

Eya manyuk gway mo. Gway jin yuku jin ta gway mo.

¹ Yuŋi gway ki mony'kuny bwa ki 'kal 'kal goma Arumgimis

aris um kun 'koni mony'cesh mo.

² Yuŋi gway ki monyca gom gway piti mo.

Dhali ci a'di monyca ki momañ mo.

³ Dhali oyi Arumgimis gwo mo ki: Dhan miim pini 'ka'da mii ca

kagahara.

Wakan dhan monyca pini 'kuŋki uni gun ta 'kup ki /e ibwam-

bori /e mo.

4 Aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo lun̄ki /e mo.

Uni yuk̄ki gway mmoman̄ /e mo,
uni yuk̄ki gway gom gway pini mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

5 Iiyu/ mo dhali par to jin miikin ma Arumgimis e mo.

A'di miiki'da dhan to kun caaca kagahara e bwan̄ 'kwani gi mony'cesh mo.

6 A'di tu'kki kumma/ yi'de/ mo mmota a'cesh jin kuthaku'th mo.

Dhali 'kwani iikin ki sho'k e bwam yi'de/ jin ku'thki'd mo.

Dhali e mun mo tani aman 'kunykina bwa mo e a'di mo,

7 a'di jin jiki'da ji ki mo ma dem dem piti ki sule/ sule/ mo,

a'di jin timki kal gi mony'cesh gi 'kwani ki em piti mo,

dhalku/ ki dhal uni gwansan bway mo uni kun pishi is buni ka le'd mo mmodhu is buni ki ca mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

8 Mom'bor mii goma Arumgimis bana mo, ayy 'kwani,

dhalki cuuwa/ jin minu man̄ a'di dhalki a'di cik̄u mo,

9 a'di jin dhuki ana e bwaman 'kwani kun 'kon ki e mo,
dhali diki dhal sho'k bana bway mmoyeres mo.

10 Haali/ /e, ayy Arumgimis, /e nyo/ ki aman mo.

Dhali /e palki aman me'd 'dolkon kush jin palu ki o'd mo.

11 /E ki sus am eya gume/ mo.

/E ki 'thi mon̄to'c bwa e empa'd bam mo.

12 /E ki dhal 'kwani bway mo mmomeri 'kupi aman mo.

Aman iikina e mo/o'd mo dhali e yi'de/ kun shwana nyor mo,

hili /e din mmosus am e embul mo kun beeyabee mo.

13 Aha/ mina ya e gu'b pini mmoci to jin 'ciṭhu/ 'kus mmo'tha ki o'd mo.

Aha/ mina ci /e gwo jin oka/ is mo,

14 a'di jin bahkina 'twam pem mo dhali 'twam pem oki gwo is mo me'd jin dika/ e mon̄to'c bwa mo.

15 Aha/ mina ci /e to jin cinu mmo'ciṭh 'kus jin ta gun̄kulus ka'bal mo,

nyakka ku'd ma rasiṅ ka'bal mo kun 'ciṭhu/ 'kus mmo'tha ki o'd mo.

Aha/ mina ci to jin 'ciṭhu/ 'kus kun ta gwaṭhim bip dhali mi mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

16 Iiyu/ mo dhali cik̄ gwo mo, aris umi 'baar mo kun ko/ kina Arumgimis mo,

dhali aha/ mina tor a'di jin miikunu gom aha/ mo.

17 Aha/ 'therkina cuuwa/ kagahara gom a'di mo,

dhali a'di karkunu ki ca ki 'twa/ pem mo.

18 Wak̄ki/ aha/ mina 'taki thip ton̄thus eya dum pem mo tani

Tapa a'di midi 'taki diki cik̄ aha/ 'twa/ mo.

19 Hili ka jin̄ gana/ Arumgimis a'di icikki'da cik̄ mo.

A'di cik̄i'da hirdhe/ ki 'twa/ pem jin 'thoka/ mo.

20 Mom'bor mii goma Arumgimis mo,

haali/ a'di diki wak̄ mon'thom pem mo,

walla joṅ mo/en piti jin telu sho'k 'peni aha/ mo.

67

Eya manyuk̄ gway mo ka shu/ kun buku mo. Gway jin̄ yuku mo jin ta gway mo.

1 Dhalka Arumgimis mii mii ma 'the gom am mo dhali 'bor am mii mo

dhali kar bwam/em piti mmokush mo apo/ aman mo,

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

² ki bway pini minu mish mo apo/ mony'cesh mo,

dhali mom'bi'th pini jin tana /e ata is ki me'd mo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo.

³ Dhalki 'kwani man / e mo, ayy Arungimis.

Dhalka ris 'kwani 'baar mo man / e mo.

⁴ Dhalki kal gi 'kwaniny'cesh yuk gway ki mom'bor bwa mo dhali ki mon'kuny bwa mo, haali/ /e dwallki 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo, dhali shu kal gi 'kwaniny'cesh bway apo/ mony'cesh mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Dhalki 'kwani man / e mo, ayy Arungimis.

Dhalka ris 'kwani 'baar mo man / e mo.

⁶ Mony'cesh gwono'dki maman piti jin markina a'di is mo.

Arungimis jin ta'da Arungimis bam mo, a'di 'borki am mii mo.

⁷ Arungimis 'borki am mii mo.

Dhalka ris 'kwani kun 'kon e 'pe-men gi mony'cesh mo ko/ a'di mo.

68

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd. Gway jin yuku mo.

¹ Dhalka Arungimis cu mis mo dhali dhalki uni kun ta 'kup ki a'di ceckerunu bwa mo.

Dhalki uni gwansan kun shi/ a'di e mo tani son mo 'peni bwam-bori a'di mo.

² Dhalki uni wana e ka ku'd kun borkunu mo, wakan borki uni mo.

Dhali me'd mamana dham jin to'dki'd ibwam-bori o'd mo tani

dhalki a'di jin ta thus 'ce'du/ sho'k mo si'da/ e bwambor ma Arungimis mo.

³ Hili dhalki a'di jin ta'da kar/ e 'kunya bwa mo.

Dhalki uni yuk gway ki mon'kuny bwa mo ibwambor ma Arungimis mo.

Dhalki uni tashu ki mon'kuny bwa mo.

⁴ Yuki gway eya Arungimis mo. Yuki gway jin manu gway piti mo.

'Deki gway isi mis apo/ a'di jin merki'da powa rak mo.

Gway piti ta Tapa mo. Yuki gway ki mon'kuny bwa mo ibwam-bori a'di mo.

⁵ Ababa gi uni kun daran ki icom mo, dhali amanhil up gun wuna ikath mo tani, a'di ta'da Arungimis jin di'd e mom piti jin kogu mo.

⁶ Arungimis ki ci uni kun dar gi gu'b mo mo mmo'ko icine/ mo.

A'di ki sus 'kwani gun dhunu eya sijin e mo jin rusa/ rus mo,

hili uni gun pish is ka le'd mo tani uni 'kokin e mo jin ta'da burta/ o'd ka burta/ o'd mo.

⁷ Ayy Arungimis, me'd jin yana /e ka piye/ nyakki 'kwanim pini mo tani

dhali me'd jin yana /eya ye'th ye'th nyakki 'kwanim pini mo e mombwaasho mo tani,

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁸ mony'cesh yikinki is mo dhali momis wolki'da shoka 'cesh 'peni icine/ mo,

e bun'kus ma Arungimis mo.

Wosh Sinaa/ caan mo tani a'di yikinki is mo e bun'kus ma Arungimis mo,

a'di jin ta'da Arungimis ma Israyiil mo.

⁹ Ayy Arungimis, /e dhalkina sho'k mmohe'th kagahara mo,

/e jin wari mal pini is ka nyan'ko'd
mo me'd jin wuyina is a'di e
mo.

10 Ama'diny ka'bal pini uni gamki
mo jin 'konu icine/ mo.

E mo mii miinj ganam pini mo tani,
ayy Arumgimis, /e ki thoson
mii gom 'kwani kun dar gi to
mo.

11 Tapa kanki gwo mo.

Uni gwansan tana ris kagahara
kun kalki gwom 'borga/ yan
mo.

12 Imalik gi 'kwani ma mee mo tani
uni son mo, hili uni sokin
mo.

Up kun 'koni pa mo tani uni kwa/ki
to jin dilu bwa mo,

13 ba uni nyak 'ko ki ka'bal e bwam
ma gonj mo,

dhala biñ gurko/ uni 'koshkunu is
ki 'dolkon kush mo

dhali jeshem piti ca'b ki go'd go'd
me'd 'dolkona go'd go'd mo.

14 Ki a'di jin ta gi Mom'bi'th ma
Dem Dem cekerki imalik
bwa mo tani
awasa/ pu'dki'd apo/ Wosha
Salmuun mo.

15 Ayy, wosh jin turatur jin ca'bki
dem dem mo, jin ta wosha
turga/ gi Pam Bashan mo.

Ayy wosha turga/ jin 'kana 'kup ki
bidhi/ bidhi/ ka ris mo, jin ta
wosha turga/ gi Pam Bashan
mo.

16 Ata hila / e mo ki en dhapan
kan mo, ayy, wosha turga/
jin 'kana 'kup ki bidhi/ bidhi/
ka ris mo,

e 'kuwosh jin on ma Arumgimis
bwa mo mmota mom piti
mmoça'bi cine/ mo?

Nye, mo jin mina Tapa ca'b ki sule/
sule/ mo.

17 Ki mom'bi'th ma ris shumarum
kun tana dem dem mo kun
ta iss 'kwanimpa ka iss 'de/
ka alip mo,

dhala alaapa powa alaap mo,
Tapa pu'dki'd 'peni 'kuwosha
Sinaa/ e mo jin kogu mo.

18/E ki pok wosh jin turatur mo,
dhali /e ki shu uni bway uni gun
bu'thkunu mo e bway pini
jin yana /e mo,

dhali bu'th to kun cinu ki me'd e
bwanj 'kwani mo,

isi kan e bwanj 'kwani kun pishi is
ka le'd mo, wakan ki Tapa
Arumgimis midi di e mo yan
mo be.

19 Mom'bor mii midi di gom Tapa
mo,

a'di jin 'de'kki ana abor ki mis isa
yempa/ mo.

Arumgimis a'di ta bway gi mowoth
bana mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

20 Arumgimis bana a'di ta'da
Arumgimis gi bway gi
mowoth mo.

Dhali eya Arumgimis mo tani, a'di
ta Tapa jin cila mo jin yenu
'peni mowu mo.

21 Hili Arumgimis midi pwath 'kup
gi uni kun ta 'kup ki a'di mo,
dhali ayinyjwa gi 'kup gi a'di jin
ya'd e bway piti jin dina mii
a'di i'ba/ mo.

22 Tapa o gwo mo ki:

Aha/ mina dok uni ka nyan'ko'd
'peni Pam Bashan mo,

dhali aha/ mina dok uni ka
nyan'ko'd 'peni kumma/
yi'de/ jin 'kula'kul mo

23 ki um mini lam sho'k bum ka bas
mo,

dhali ka le'd ma 'kam bum mo tani
uni mini ta gi tonçe/ 'peni
'kwani gi 'kup bum mo.

24 Yam pini kun kogu kun yana /
e mo tani mishu mo, ayy
Arumgimis,

a'di jin ta ya ma Arumgimis pem
mo, a'di jin ta'da Malik pem
mo, e mo jin kogu mo,

25 imanyuk gway kun iina bori a'di
mo, dhali uni kun bukina
dhenjhenye/ iini 'ko'd mo

dhali bwaman uni mo tani nyara/
pina dhenjhenyem buni ki
me'd mo.

26 'Bori Arumgimis mii e dhana tul
'kup gi 'kwani mo,

Tapa, ayy um 'kwani kun ta uci ma
Israyiil kun kasha e mo.

27 'Pena wak ma Benyamiin, a'di
jin piski'd e bwaman uni, jin
shu'da shu/um bway mo,

e bwaman gi iya/ gi 'Kwani Yahu-
uda/ eya waambuhany buni
mo,

dhali e iya/ gi 'Kwani gi Pan Sabu-
lun mo, dhali e iya/ gi 'Kwani
gi Pa Naptaali mo.

28 Tilu mom'bi'th ma dem dem pini
is mo, ayy Arumgimis.

Tori mom'bi'th pini mo, ayy
Arumgimis, / e jin wagaski
a'di gom am mo.

29 Gom gu'b gi mondheleladhelel
pini jin di'd e Pa Urushaliim
mo tani

imalik kalki to kun cinu ki me'd
mmoçi / e mo.

30 Kucuri to/ e gwansan kun 'kon e
bwaman ma pil mo,

dhali e bwaman ma ma'diny
gwathim bip nyakki ushi bip
gi 'kwani mo.

Yap uni ki sho'k uni gwansan kun
'dapkina e goma thulpa/ mo,

dhali cekerki 'kwani bwa mo uni
gun 'kunyi bwa e mo ma
mee mo.

31 Dhalka korok kalu 'peni Pam
Masir mo.

Dhalki 'Kwaniñ Gale/ soyin ki ja-
hanne/ mo dhali he'th me'd
buni goma Arumgimis mo.

32 Yuçi gway eya Arumgimis mo,
ayy aris 'penkuman bampa/
gi mony'cesh mo.

Yuçi gway mmoman Tapa mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

33 E a'di jin merki'd eya powa
ris momis mo, a'di jin ta gi
momisa dhamo/ mo.

Hili mo mo ma, a'di hashki 'twam
piti 'peni mun mo, 'twam piti
jin ca'bki dem dem mo.

34 Cika Arumgimis mom'bi'th mo,
mom'bi'th piti jin miikina a'di miin
tapa apo/ 'kwani ma Israyiil
mo,

dhali mom'bi'th piti a'di diki'd e
bwaman momis mo.

35 Arumgimis a'di ka/ aka/ e mom
piti jin kogu mo,

a'di jin ta'da Arumgimis gi 'Kwani
ma Israyiil mo,

a'di ki ci mom'bi'th mo dhali 'bi'th
'kwanim piti is mo.

Mom'bor mii midi di goma
Arumgimis mo.

69

*Eya manyuk gway mo, isi ki
gwo gom jandin to mo. Gway ma
Dawuu'd.*

¹ Tayi aha/ is is ki me'd mo ma, ayy
Arumgimis.

Haali/ yi'de/ loski aha/ ki 'ba/ ilu/
mo.

² Aha/ ciçkina ka 'cesh e bwam
boro'th jin 'kula'kul mo,

e mo jin dar gi mo jin miga/ jett
shoki cine/ mo.

Aha/ pu'dkina e yi'de/ jin 'kula'kul
mo,

dhali agannu/ yi'de/ a'di kaçki'da
po/ aha/ mo.

³ Aha/ wukina is e gom kom pem
mo,

dhali 'kus pem dhere'di 'baar mo.
Dhali em pem 'cehki'da 'tum kaga-
hara mo

mmowu e 'kup mmoçora
Arumgimis mo.

⁴ Mmobola mur 'kup pem e mo tani
uni ta uni gwansan kun shi/ki aha/
e mo ki dar gi miin kamu/
mo.

Uni gwansan ca'bki dem dem mo
kun mini 'ce'd aha/ sho'k
moyi,

uni gwansan kun mini bu'th aha/
ki gwo ma tor mo.

A'di jin dika/ ki kwal naskina/ mo
tani

aha/mina mii dok a'di ka nyan'ko'd mowa?

⁵ Ayy Arungimis, /e mishki mii ma palim pem mo.

Mii gun thu'thka/ mii mo tani 'konuki bag 'peni /e mo be.

⁶ Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway kun tan gi mo ma 'ten kape/ e /e mo dhunu ki mo ma 'the is gom aha/ mo,

ayy Tapa Arungimis gi momis mo. Dhalku/ ki dhal uni gwansan bway kun simmki /e e mo jin minu 'doyu/ uni e mo jin minu this uni tak gom aha/ mo,

ayy Arungimis ma Israyiil mo.

⁷ Haali/ a'di gom gway pini mo tani aha/ kalkina mo jin wakuwa wak mo,

dhali mon'the is a'di kumki aha/ bwam/em pem mo.

⁸ Aha/ wara ki wathi/ gi bampañ kamu/ e bwaman 'kwani ma wak pem mo,

mmota a'di gi pañ kamu/ e bwa-man iya/ ma ta'da mo.

⁹ Haala nyor gom gu'b pini a'di shwaka/ mo,

dhali asor gi uni gwansan kun sorki /e mo tani ta'kkina po/ aha/ mo.

¹⁰ Ki aha/ karkina is pem ki gwa'd mo eya kashiram pem ki monga/ to mo tani

a'di warki'd ki mowak pem mo.

¹¹ Ki aha/ hi'thkina burrinye/ ma shawaal e is mmota burrinye/ gom is pem mo tani,

aha/ warkina ki a'di jin miikina uni ka mak mo.

¹² Aha/ tana a'di jin tora uni gwansana tor kun 'kon e 'twan'kala goj mo

dhali uni kun 'koshkin ma su mo tani yukki gway gom aha/ mo.

¹³ Hili gom aha/ mo a'thom pem jin 'thoka/ mo tani e /e mo be, ayy Tapa.

Eya tente/ jin mishuwa bu'th bu'th mo, ayy Arungimis,

dhali e mo/ ish jin isha mo/ en pini jin telu sho'k mo tani /e 'thokki aha/ 'twa/ mo.

¹⁴ Ki mowoth pini jin ta isin gana/ mo tani 'cwami aha/ mo 'peni boro'th jin loski aha/ mo.

Dhalki aha/ 'cu'ku mo 'peni 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo dhali 'peni yi'de/ kun 'kula'kul kun shwana nyor mo.

¹⁵ Dhalku/ ki dhala gannu/ yi'de/ bway mo mmodhi'th aha/ sho'k mo,

walla mon'kul piti mmolos aha/ mo,

walla jisa 'kulga/ mmomu'th 'twa/ apo/ aha/ mo.

¹⁶ 'Thoki aha/ 'twa/ mo ma ayy Tapa, haali/ mo/ en pini jin telu sho'k mo a'di 'bora'bor mo be.

Isi ki gwo gi momiimiim pini jin ishki'd ka enthus mo tani tu'kki/ aha/ is mo.

¹⁷ Dhalku/ ki bag jis/em pini 'peni cin'kinam pini mo.

Haali/ aha/ dina e mo ma cis mo tani huru/ ki jahanne/ mo mmo'thok aha/ 'twa/ mo.

¹⁸ 'Dishi aha/ is mo dhali wani aha/ 'ba/ mo,

dhali kari aha/ ki 'kus 'peni 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo.

¹⁹ /E mishi mowak pem jin waku aha/ mo,

dhali mo ma 'the is pem mo dhali mo jin 'konuki tak aha/ mo.

Aris uni gun ta 'kup ki aha/ misha / e mo.

²⁰ Asor 'ce'dkina dum pem bwa mo, wakan a'di itaka/ butkan ki butkan mo.

Aha/ njapa mo jin minu 'taki hil aha/ ki mo ma 'thime/ ki mo/ en mo tani hili aha/ gama wathin kamu/ yisa.

Dhali aha/ njapa 'kwani mmo'taki malas aha/ mo tani, hili aha/ dinaki gam jañ kamu/ mo.

²¹ Uni ciki aha/ ati'd tonthus e tonte/ mo,

dhali gom yi'de/ jin bu'thki aha/
mo tani uni ciki aha/ yiman
tom'paca'd mmopi mo be.

22 Dhalki tontem buni jin shwana
uni atharabeesa mo warki'd
ka gume/ ibwambori uni
mo.

Dhalki tom buni kun 'cithu/ 'kus
mmomiiya bas goma yuk jin
yuku ka tul 'kup mo warki'd
ka gume/ mo.

23 Dhalki em buni a'di dhu-
rumkunu mo mo, wakan ki
uni mini 'koki par mo e mo

dhali dhu ki uni empa'd buni
mmodee ki sule/ sule/ mo.

24 Woli anyor pini jin dekkina / e
apo/ uni mo,

dhali dhalka nyor buni jin pura / e
ki o'd kumki uni 'twa/a 'cesh
mo.

25 Dhalki gu'ba'kum buni taki
bwam ma'du/ mo.

Dhalku/ ki dhal jan tal 'denj kamu/
bway mo mmo'ca'b e gu'b
burrinyem buni mo.

26 Haali/ uni to'cki a'di bwa mo a'di
jin dorkina / e mo,

dhali a'di jin takkina / e jama/
mo tani uni 'kon naskina/
mmo'c a'di bwa ki nyanye/
mo.

27 Dhuki uni ajisa i is mo.

Dhalku/ ki dhu uni mmodhu ka po/
'peni / e mo.

28 Dhalki uni 'koshu gway buni
'pena warka/ gi mondiki/ e
mo,

dhali uni minu 'koki 'kwar gway
buni e bwamana warka/
nyakki 'kwani kun tana kar/
e mo.

29 Hili aha/ wo'ckunuwa du she/ mo
dhali 'kaa du she/ mo,

Dhalki bwaya kar/ em pini, ayy
Tapa Arungimis, kar aha/ e
mo jin ka'dama/ ka'dam mo.

30 Aha/ mina man gway ma
Arungimis ki gway jin yuku
mo.

Aha/ mina ek a'di ki bwa jin
'boruwa 'bor i is mo.

31 Mii yansan a'di imidi 'bor Tapa
bwa kagahara mmobola
morbip e mo,

walla rasim bip jin 'kana je mo
dhala cuk mo.

32 Dhalki uni gwansan kun siriju/
ki sho'k par mii e mo dhali
'kuny bwa mo.

Dhali um gwansan gun simmkina
Arungimis e mo tani dhalka
dum bum tashu e mo dok/e.

33 Haali/ Tapa a'di cikki gwo mo
'peni uni gun mini mii ta gi
to mo,

dhali a'di diki wak uni gun ta unim
piti kun dekkunu mo.

34 Dhalki momis dhali mony'cesh
man a'di mo,

dhali dhan kumma/ yi'de/ dhali aris
to 'baar mo kun kalki ya e
bwaman a'di mo.

35 Haali/ Arungimis midi ta Si-
hyuun is is ki me'd mo

dhali nyar ka Yahuuda/ 'penkuman
bampam piti dok/e mo.

Dhali uni gun ta cinkinam piti mo
tani mini 'ko e mo yan mo
dhali bu'th a'di mo

36 dhali uci gi cinkinam piti mo tani
midi ta mal piti mo,

dhali uni gwansan gun eni gway
piti mo tani mini 'ko e bwa-
man a'di mo.

70

*Eya manyuk gway. Gway ma
Dawuu'd, gom mo jin kanu to e jin
cinu ki me'd mo.*

1 Tayi ki bwam 'boro'd ma, ayy
Arungimis mmo'cuk aha/
mo.

Ayy Tapa, huru/ ki jahanne/
mmowo'aha/ mo.

2 Dhalki uni dhunu ki mon'the is
mo dhali dun'kurki 'kup is mo
uni gwansan kun nar mondiki/em
pem mo.

Dhalki uni dokkunu to ka
nyan'ko'da bor mo dhali
dhalki uni 'doyunu mo e mo
jin ushu uni tak mo

uni gwansan kun ona bwa ki aha/
minu shi/ mo.

³ Dhalki uni ko/ is ki ko/ jin shiyi'd
mo gom mo ma 'the is buni
mo

uni gun o gwo mo ki: 'Thor ki 'thor.

⁴ Dhalki aris uni 'baar kun simmi/
e e mo tani

'bora bwa mo dhali 'kuny bwa mo
e/e mo.

Dhalki uni gwansan kun en bway
gi mowoth pini mo

o gwo mo kagahara mo ki:
Arumgimis a'di caaca mo.

⁵ Hili aha/ hatha'ko'd mo dhali aha/
mina mii ta gi to mo.

Huru/ ki jahanne/ gom aha/ mo,
ayy Arumgimis.

/E tana manwoth pem mo dhali
aman'cuk pem mo.

Ayy Tapa, dhalku/ ki tayaa diite/
mo.

71

¹ E / e mo tani, ayy Tapa, aha/
bu'thkina mom pem jin
hurga/ jwa e/e mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/
minu kar ki mo ma 'the is
mo.

² E momii ma kar/em pini mo tani
'cuki aha/ mo dhali 'cwami
aha/ mo.

Ka'di 'cem pini gom aha/ mo dhali
tayi aha/ is is ki me'd mo.

³ Wari /e ki wosh jin miga/ hur jwa
icine/ mo,

mmota acur jin tenu gwo mo
mmota aha/ is is ki me'd mo,
haali/ e ta wosh pem mo dhali acur
pem jin tenu gwo mo.

⁴ 'Cwami aha/ mo, ayy Arumgimis
pem, 'peni me'd gi a'di jin ta
thus ki thus mo,

dhali 'peni a'di jin bu'thki'da bu'th
ki kwap mo, a'di jin diki ta
kar/e mo dhali wathi/ jin ta
matt ki matt mo.

⁵ Haali/ /e, ayy Tapa, /e tana 'tej
kapem pem mo,

dhali 'pena cim pem jin gamka/ /
e gwo is mo, ayy Tapa, 'peni
dhuru'c pem jin taka/ mo.

⁶ Apo/ / e mo tani aha/ dikina
ka linthith 'peni mondho'th
pem mo.

/E ta a'di be jin bu'thki aha/ 'peni
bwa ma dho'th ma ta'dam
pem mo.

Moman pem tikirki di gom /e mo.

⁷ Aha/ mera 'kwani ka ris ka
yempa/ mo.

Hili /e ta jim pem jin 'bitha'bi'th jin
hurga/ jwa icine/ mo.

⁸ 'Twa/ pem a'di 'tu'du/ mo ki piny
piny ki moman /e mo

dhali ki monycam pini i'baara tee
mo.

⁹ Dhalku/ ki bi'th aha/ asho ka tee jin
miga/ ta adhan mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ 'pen mo
wakki/ aha/ mina mom'bi'th
pemi 'baar mo.

¹⁰ Haali/ 'kwani tana ris kun ta 'kup
ki aha/ mo kun oki isi gwo
gom aha/ mo,

uni gwansan kun corki mondiki/
em pem mo tani uni logomki
gwo mo mmon'tal 'de/ gom
aha/ mo

¹¹ dhali o gwo mo ki: Arumgimis,
mola / e, dhalki a'di 'pen
mowa?

Uri a'di isho'k mo dhali bu'th a'di
mo

haali/ jan kamu/ di'da jin midi 'cuk
a'di mo?

¹² Ayy Arumgimis, dhalku/ ki si'd
'peni aha/ kagahara mo.

Ayy Arumgimis pem, huru/ ki ja-
hanne/ dhali woth aha/ mo.

¹³ Dhalki unim pem gwahan kun
yeri aha/ is ki gway dhunu ki
mo ma 'the is mo dhali shwa
ki o'd ki 'ci'd'da/ mo.

Dhalki uni tashu ki mo jin wakuwa
wak mo dhali mo jin
thisuwa tak tak mo,

uni gwansan kun simmki mo e jin
midi shi/ aha/ is mo.

¹⁴ Hili aha/ mina ta gi mo ma 'tej
kape/ ki sule/ sule/ mo,

dhali aha/ mina man /e naskina/ ki
sule/ dhali ki sule/ sule/ mo.

15 Twam pem midi tor gwo gom mo
 ma kar/em pini jin kalkina /e
 mo
 dhali miim pini jin miina /e gom
 bway gi mowoth goma tee
 'baar mo,
 haali/ mondeŋ buni a'di peki
 monyith pem jin nyithka/
 uni mo.
 16 Ki dhan mii ma dem dem gi Tapa
 Arumgimis mo tani aha/
 mina pu'dku/ mo,
 aha/ mina maŋ mii ma kar/em pini
 mo, a'di jin ta jim pini /e 'de/
 mo.
 17 Ayy Arumgimis, 'peni dhuru'c
 pem jin taka/ mo tani /e torki
 aha/ gwo mo,
 dhali aha/ mina bah dhan momer
 pini jin miina /e to mo.
 18 Wakan, isi kani, e mo jin canu ki
 yil mo dhali mo jin 'kan ma
 wuu 'kwani mo
 ayy Arumgimis, dhalku/ ki dhal
 aha/ 'pen mo,
 ntagi aha/ mina bah mo ma dem
 dem pini mo
 eya risa nyakum yil gi 'kwani kun
 mini pu'du/ mo.
 19 Mom'bi'th pini dhali mo ma
kar/em pini mo tani, ayy
 Arumgimis,
 uni jidhirkin e momis jin ka'dama/
ka'dam mo.
 /E jin miikina dhan to kun caaca
 mo,
 ayy Arumgimis, kaja a'di iwaki /e
 mo?
 20 /E jin karki aha/ mo mmopara ris
 monto'c bwa e kun surkun
 mo tani
 /e mini tash aha/ e mo dok/e.
 'Peni mon'kul gi mony'cesh mo
 tani
 /e mini 'de'k aha/ abor gi mis dok/e
 mo.
 21 /E mini mar aha/ montak pem is
 is mo
 dhali malas aha/ dok/e mo.
 22 Dhali aha/ si'da/ mina maŋ /
 e ka dhen'dhenyem pem jin
 bu'ka/ mo

gom mo ma isin ganam pini
 jin tana / e mo tani, ayy
 Arumgimis pem,
 aha/ mina yuk gway mmomaŋ /e
 ka dhen'dhenye/ jin 'kon ma
 shu/i pesu/ mo,
 ayy /En 'De/ jin ta jima Israyiil jin
 Kogu mo.
 23 'Twa/ pem midi 'ther cuuwa/
 gom bwaŋ 'kunya/ mo,
 ma me'd jin miga/ yuk gway mmo-
 maŋ /e mo,
 nyakka kashiram pem si'da/ ilu/ mo
 a'di jin 'cwamkina /e mo.
 24 Dhali ale'd pem midi tor gwo
 gom mii ma kar/em pini jin
 wothkina /eya woth
 ka tee 'baar mo
 haali/ uni dhukunu ki mo ma 'the is
 mo dhali mo jin thisuwa tak
 tak e mo,
 uni gwansan kun n'apki bway ki
 bur bur mo mmo'taki shi/
 aha/ is mo.

72

Gway ma Sulemaan.

1 Ciya malik mo ma kar/em pini mo,
 Ayy Arumgimis,
 dhali mo ma kar/em pini gom ya/
 ma malik mo.
 2 Dhalki a'di dwall 'kwanim pini
 gwo ki mii ma kar/e mo
 dhali unim pini kun hatha'ko'd ki
 mo ma kar/e mo.
 3 Dhalki dhan wosha turga/ kali mo
 jin rusu ki rus gom 'kwani
 mo,
 dhali aris wosh si'da/ kali mo ma
kar/e mo.
 4 Dhalki a'di 'ce'd gwo she/ gom
 to jin raki 'kwani kun
 hatha'ko'd mo.
 Ciyi mo jin 'cu'kuwa 'cu'k gom
 'kwani kun mini mii ta gi to
 mo,
 dhali yapi uni gwansan kun
 siri'ckina siri'c ki sho'k mo.
 5 Dhalki a'di di'd ki e mo ka tente/
 di'di motim 'kup naskina/
 mo,

dhali me'd jin din ma ppe naskina/
gara/ mo, eya risa nyakum
yil gi 'kwani mo.

6 Dhalki a'di wana e ka sho'k jin
wolki yi'dem piti asho jin
'punyu/ mo,
me'da sho'k jin mii yi'de/ ki puya/
puya/ apowa 'cesh mo.

7 Eya teem piti jin dina a'di ki e
mo tani dhalki mo ma kar/e
'twaka'd mo,

dhali monku'th is mmo/ ish mo
ntaga ppe midi diki di dok/
e mo.

8 Dhalki a'di ta gi mom'bi'th 'peni
kumma/ yi'de/ mo ntagi
kumma/ yi'den tiya mo,

dhali 'peni yi'de/ kun sokin mo ita
gi 'pemen gi mony'cesh mo.

9 Dhalki uni gun ta 'kup ki a'di
lun'kini bwambori a'di mo,
dhali 'kwani kun ta 'kup ki a'di
mini 'bitt bu'da'cesh mo.

10 Dhalki imalik gi Pan Tarshiish
dhali kum pa uka 'cesh mo
ci a'diya thulpa/ mo,
dhali imalik gi Pan Shaba mo dhali
Pan Saba mo

kal to kun cinu ki me'd gom a'di mo.

11 Dhalki aris imaliki 'baar
mo tagkina 'cesh ki jin
'kupa'dupuni bwambori
a'di mo,

dhali dhalka ris kal gi 'kwaniny'cesh
si'da/ mii a'di to mo.

12 Haali/ a'di 'cukki uni gun mini
mii ta gi to mo, ki a'di
yukki'da yuk mo,

a'di jin hatha'ko'd mo dhali a'di jin
dar gi wathi/ mmowoth a'di
mo.

13 A'di ki hila hil ki e ma 'thime/ ki
mo/en apo/ uni gun 'ka'da is
mo dhali apo/ uni gun mini
mii ta gi to mo,

dhali ta mon'koki/ em buni is ki
me'd mo gom uni gun mini
mii ta gi to mo.

14 'Peni mo jin sirijuwa siri'c ki
sho'k mo dhali abujur jin

bujuru mo tani a'di wanki
mon'koki/em buni 'ba/ mo,
dhala bas buni ta yinthon' gana/ e
jis/em piti mo.

15 Dhalki a'di di'd ki e ki sule/ sule/
mo.

Dhalki 'dolkon gana/ jin ta gi Pan
Shaba cinu a'di mo.

Dhalki mon'tho minu tikir 'tho gom
a'di ki tikir tikir mo
dhali mom'bor mii minu 'tho gom
a'di ka tee 'baar mo.

16 Dhalki emen tonte/ ishin ka en-
thus e bampa/ mo,

apowa ris 'kuwosha turga/ mo
me'd jin yikinkina 'tham uni
is mo.

Dhalki maman cwam piti wana e ki
ji gi Pan Lubnaan mo

dhali dhalki 'kwani 'tu'dina 'tu'd
mo 'peni aris 'per'kuman
bampa/ mo

me'da sho gi bwam bunto mo.

17 Dhalki gway piti 'dim 'kup ki
sule/ sule/ mo.

Dhalki yir piti di'd ki sule/ sule/
me'da tente/ mo.

Dhalki 'kwani 'bori is buni mii ki
a'di mo,

dhali aris kal gi 'kwaniny'cesh yuki
a'di mo ki a'di jin 'boru mii
mo.

18 Mom'bor mii midi di gom Tapa
mo a'di jin ta'da Arumgimis
gom 'Kwani ma Israyiil mo,
A'din 'den' gana/ imii'da dhan to gi
momer mo.

19 Mom'bor mii midi di gom gway
gi monycam piti ki sule/
sule/ mo.

Dhalki monycam piti 'tu'd
mony'ceshi 'baar mo. Amen
dhali Amen.

20 Mon'tho ma Dawuu'd mo a'di
jin ta ya/ ma Yassa mo a'di
'baarkunu mo.

AWARKA/ JIN 'KONA 'BANI KWARA MO

73

Gway ma Asap mo.

1 Ka jin gana/ Arumgimis ta a'di jin
 'boro'd gom uni kun dhelel
 ma du mo,
 gom uni gwansan kun dhelelkin
 eya du mo.

2 Bahili gom aha/ mo tani sho'k
 pem 'dishi 'twa/ 'taki dheres
 mo,
 natgin pem 'disha'dish 'taki yeres
 mo.

3 Haali/ aha/ tana dhapan gom uni
 kun dhu is ki ca mo,
 ki aha/ parkina mo jin rusa to ki rus
 gom uni kun ta thus ki thus e
 mo.

4 Haali/ uni dar gi mo jin su'k uniya
 du ka war mo.
 Bungwar is buni ca'b ki cur cur mo
 dhali ca'b ki 'thikil 'thikil mo.

5 Uni tocu 'kus me'd 'kwanin tiyaa?
 Dhali uni doru ki to jin woci is she/
 me'd 'kwanin tiyaa?

6 Wakan uni dhu is ki ca gom
 neram buni kun hitha uni
 i'ba/ mo,
 dhali mo ma bujur jin bujurkina
 uni mo tani a'di 'kamki uni is
 mo me'd burrinye/ mo.

7 Em buni dhethadhe'th gom mo-
 mot buni mo,
 adum buni a'di kumkunu 'twa/ a
 'cesh ki mii ma pali mo.

8 Uni 'thek shushi mis mo dhali o
 gwo ki mo jin dupuwa dup i
 e mo.
 Mmodhuna uni is buni eya tente/
 ki thorney mo tani uni ki
 ruma rum gom mo jin miinu
 sirica siri'c ki sho'k mo.

9 Uni ki ka'd 'twam buni mmosor
 momis mo
 dhala le'd buni a'di kalki 'pen kany e
 mony'cesh mo.

10 Dhali gom gwo gi wakan mo tani
 'kwani tu'kkin mo dhali man
 uni mo
 dhali gam to shiyi'da kamu/ e uni
 yisa.

11 Dhali uni o gwo mo ki: Ki tonta
 si'da/ imish ma Arumgimis
 mo?
 A/ a'di jin Caa e ki Ca nyithki ton
 kamuwa?

12 Hili mo mo ma, uni gwansan ita
 thus ki thus mo.
 Isa yempa/ uni 'koni mo jin 'ka'da
 mii 'ba/ ki 'ka'd mo
 dhali uni mara to kun tana uni pa
 ki pa is mo.

13 Dhali aha/ ki pe'th mo tani aha/
 karkina dum pem ki dhelel
 dhelel mo
 dhali lam me'd pem e mo jin 'konu
 ka po/ mo.

14 Haali/ ka tee 'baar mo tani aha/
 dherkunu is bwa mo,
 dhali dorkunu isa yempa/
 mon'thamo/ mo.

15 Wakki/ aha/ mina 'taki o gwo mo
 ki: Aha/ mina o gwo wakan
 mo tani
 aha/ mina 'taki diki ta a'din gana/
 goma nyakum yil gi ucim
 pini mo.

16 Hili ki aha/ kulumkina gwo ibwa
 mmomish gwo yansan 'ban
 mo tani
 a'di midi 'taki wayaa/ e ki to jin
 midi wu is e mmomii mo,

17 ntagi aha/ yakina e mo ma
 Arumgimis jin kogu mo,
 dhali yan'ko'd aha/ ki nyith 'pemen
 gi 'ko'd 'buni mo.

18 Ka jin gana/ /e ki dhu uni e mo jin
 yeres/ yeres mo.
 /E ki dhal uni bway mo mmo'ta'k e
 mo jin kupu/ mo.

19 Uni 'ce'dki sho'k kadhamowa?
 Uni dhidhu sho'k ka pupush ka
 dhan mii jin ta'da pure/ ka
 pure/ mo.

20 Uni wana e ki jan jin shu'bu/ mo
 me'd jin merkina jan 'dej
 kamu/ e mo.
 'Peni momer e mo tani um ki wak
 to munn buni mo.

21 Ka kashiram pem ka/ki'd ki ka/ mo
 tani
 dhali ki aha/ su'kkunu eya du mo,
 22 aha/ takina dholgon mo dhali ta
 pus mo tani
 aha/ wana e ki tombwaasho 'kup ki
 /e mo.

23 Bahili aha/ dina mmo'tikir ca'b
 nyakki /e mo.

/E bu'thki me'da bim poros pem mo.
 24/E ki shu aha/ bway ki gwom pini jin logomkina /e mo
 dhali yan'ko'd /e mini bu'th aha/ mmotaḱ mo.
 25 Kaja a'di itaka/ e momis mo? Hili diki ta jasi /eya?
 Dhali to piyi'd e mony'cesh yan mo mmo/oka/ bwa mo mmodhal /e ka po/ mo.
 26 Bwngwar is pem dhala dum pem mini 'taki ush me'd mo tani hili Arungimis a'di ta'da Man'bitha dum pem is mo dhali Amanpwaḱ ki aha/ to jin miga/ ta ki sule/ sule/ mo.
 27 Haali/ hili mo mo ma, uni gwansan kun si'dkin 'peni /e mo tani minu 'ce'd sho'k mo be.
 /E ki kar mo jin daḱu gwo 'kup mo gom uni gwansan kun ṭori gwon thus apo/ /e mo.
 28 Hili gom aha/ mo tani a'di 'boro'd jin miga/ 'disha Arungimis is mo.
 Aha/ karkina Tapa Arungimis mo mmota a'di jin hurga/ jwa icine/ mo,
 ki aha/ mina ṭora ris miim pini mo.

74

Gway jin yedhu sho'k goma Asap mo.
 1 Ayy Arungimis, ki to jin ta'da ta ita'kkina /e amana sho ki sule/ sule/ kan mo?
 Ki to jin ta'da ta idhala /eya nyor pini i ya ku'd apo/ ka'bal pini kun tana shon dhii/i'd mo?
 2 Kayi dhana tul 'kup 'kwanim pini e mo, uni gun takina /e 'peni kadhamo/ mo,
 uni kun wankina /e 'ba/ mo mmota waḱ gom mal pini mo.
 Kayi 'Kuwosh ma Sihyuun e mo e mo yan jin ḱa'bkina /e mo.
 3 Ḷṭhi / e ṇaḱin pini e mo jin 'tukunu ki sule/ sule/ mo.
 Uni gun ta 'kup ki 'kup mo tani 'ce'dkina ris to sho'k mo e mo jin ḱogu mo.

4 Uni gun ta 'kup ki /e mo tani aṅkarkin e bwaman mom pini jin ḱogu mo.
 Uni thumkina bereḱ buninḱ gana/ mo mmota jamas mo.
 5 Dhali e 'twaṅkal gu'b isi mis mo tani uni ki jep cwandher bwa ka thurmany mo.
 6 Dhali yan'ko'd aris cwa kun 'cimudhu bwa mo tani uni 'ce'd uni ka 'cesh ka thurmanya ba'd'ban mo dhali ki 'dorro/ mo.
 7 Uni ki ḱi'th mom pini jin ḱogu ki o'd mo.
 Uni ki shi/a 'cesh pini jin ḱa'ba /e ki gway pini mo.
 8 Uni ki o gwo e is buni mo ki: Ana mina uṭh uni 'baar mo.
 Uni ki ḱitha ris mo jin tulu is goma Arungimis e mo yan mo.
 9 Ana 'konaki par jamas bana e mo. Dhala maṅci gwonḱ kamu/ di'da? Dhali jaṅ kamu/ di'di bwam ana jin mishi gwo ki mii yan midī ta ata?
 10 Ayy Arungimisa, /e mini dhal 'kwani kun ta 'kup bway mo mmo'theḱ shushi mis ki rash rash kan ṇtagi mo gi wakata mo?
 A/'kwani kun ta 'kup ki /e mini sor gway pini ki sule/ sule/ kan mo?
 11 Ki to jin ta'da ta si'da/ igukina /e me'd pini ka nyan'ko'd mo?
 Ki to jin ta'da ta ikarkina /e me'd pini e bwambor pini mo?
 12 Hili Arungimis jin ta'da malik pem mo a'di jin diki'd 'peni kadhamo/ mo,
 jin miiki bway gi mowoth e bwaman gi mony'cesh mo.
 13 /E ki ḱwa/ dhan yi'de/ bwa ki mii ma dem dem pini mo.
 /E ki 'ce'd 'kup ma dhan tasha/ ki bwam yi'de/ mo.
 14 /E ki pwath 'kup gi dhan to yi'de/ mo,

dhali / e ki ci a'di mmota tonte/
gom uni kun uku kun 'kon e
bwaasho mo.

15 /E ki tirki wosh mo dhali ka'd a'di
'twa/ mo dhali du'd yi'de/ mo
dhali yi'de/ ki 'thonthor mo.

/E ki ku'thki yi'de/ jin sokin e bwam
ma gap mo.

16 Atee ta jim pini mo. Mon'thiny
si'da/ ta jim pini mo.

/E telki monkush gi momis sho'k mo
dhala tente/ mo.

17 / E thosonkina ris gwayu/ gi
mony'cesh mo.

/ E karki moyurantee mo dhali
mondit mo.

18 Kayi gwo yan e mo ma, ayy Tapa,
'kwani kun ta 'kup 'thekki
shushi mis kata sa/ mo?

dhali 'kwani kun 'koki dhu mii gun
kogu mo tani wakki gway
pini mo be.

19 Dhalku/ ki ciya kashira/
gi gurkom pini ki tom
bwaasho mo.

Dhalku/ ki na mondiki/e gi a'dim
pini jin hatha'ko'd ki sule/
sule/ mo.

20 Kari gwom pini jin gamu me'd
mo.

Haali/ mo gi mondhurumi'd gi
mony'cesh mo tani a'di
'tu'dkunu mo ki 'kwani
gwahan kun bujurkina
bujur mo.

21 Dhalku/ ki dhal uni gwansan
bway mo kun yapkunu ki
sho'k mo mmodhu ki mo ma
'the is mo.

Dhalki uni kun hatha'ko'd dhali
kun mini mii ta gi to mo man
gway pini mo.

22 Cuyi mis mo, ayy Arungimis,
dhali muri is mo gom mii jin
midi rak/ e mo.

Kayi gwo e ki uni gwahan kun ushi
gwo kun kogu dhu 'the'ki / e
shushi is ka tee 'baar mo.

23 Dhalku/ ki na cuuwa/ jin cuuna
'kwani kun ta 'kup ki / e mo,

abombok 'peni 'kwani kun ta 'kup
ki / e ka ris mo, a'di jin yaki'd
ka 'kulam 'pen mo.

75

*Eya manyuk gway mo, isi ki gwo
jin onu ki: Dhalki sho'k ki 'ce'd mo.
Gway ma Asap. A'di jin ta gway mo.*

¹ Am cina /e mo jin 'boru /e bwa i is
mo, ayy Arungimis,

bwa jin 'boruwa 'bor bwa i is cina
aman /e mo.

Aman yukkina yuk apo/ gway pini
mo dhali de'j dhan momer
pini e mo kun miikina /e mo.

² Ka tee jin karka/ 'pen ka pije/ mo
tani

aha/ mina dwall gwo ki dar gi mii
ma gwar 'de/ mo.

³ Ka 'cesh midi wunkul mo dhali
aris 'kwani kun 'kon e a'di
mo tani

a'di ta aha/ be jin telki mom piti jin
tana a'di akak mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁴ Aha/ mina o uni gwansan kun
dhu 'ba/ ki ca gwo mo ki:
Dhalku/ 'ba/ ki dhu ki ca mo

dhali aha/ mina o a'di jin ta thus
ki thus gwo mo ki: Dhalku/
cem pini ki 'de'k ki mis mo.

⁵ Dhalku/ cem pini ki 'de'k 'kup ki
mis jin ka'dama/ ka'dam mo
walla o gwo mmo'thek 'ba/ imis
mmo/ush 'kwani ga/ mo.

⁶ Haali/ yisa 'peni mom'pesho'k
walla bora lungu'b mo

dhali yisa 'peni mombwaasho mo
ipu'dkina mo jin 'deku is ki
mis mo.

⁷ Hili a'di ta'da Arungimis jin torki
gwon dwall 'twa/a 'cesh mo
mmo'thi jan 'de/ 'ko'da 'cesh mo

dhali cuwa kamu'j kamu/
mis mo.

⁸ Haali/ e me'd gi Tapa mo tani
akubbaaya diki'd mo

jin sekina yimana mura'th jin ka/u
 ki nah nah ki 'tha'da/ 'tha'da/
 mo, jin 'koshu is ki 'bore/ mo.
 Dhali a'di midi wol a'di 'peni jin
 pinu mo,
 dhali aris 'kwani kun ta thus ki
 thus e mony'cesh mo
 uni mini pi a'di ku'th mo ki ter
 ntaga 'cummam piti ilu/ mo.
 9 Hili aha/ mina bwa 'kuny ki sule/
 sule/ mo.
 Aha/ mina yuk gway mmoman
 Arumgimis ma Yakuub mo.
 10 Aris ce gi uni kun ta thus ki thus
 mo tani mina a'di wa'b bwa
 mo
 hili ce gi uni kun tana kar/e minu
 dhu ki ca mo.

76

*Eya manyuk gway ka shu/ jin
 buku mo. Gway ma Asap. A'di jin ta
 gway mo.*

1 Eya Yahuuda/ mo tani a'di imish
 ma Arumgimis mo,
 gway piti jin eka/ ek mo e bwaman
 ma Israyiil mo.
 2 Monyca'b piti a'di telkunu sho'k
 mo e Pan Saliim mo,
 mo jin ca'ba a'di mo tani a'di di'd
 eya Sihyuun mo.
 3 E mun mo tani a'di ki 'ce'da thopa/
 kun shinunu ki o'd ki yuwar
 yuwar bwa mo,
 dhali agongoro/ gi mo/as mo dhali
 gandal gi mo/ as mo dhali
 aris tonkan gi mo/as mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.

4 Monyca ta jim pini mo, dhali mo
 jin eku
 mmobol dhan wosha turga/ e kun
 'kon ki sule/ sule/ mo.
 5 'Kwani kun 'kon ma du ki
 dhethadhe'th mo tani uni
 dilkunu tom buni kun dilina
 uni mo.
 Uni cikin e mo jin ishu e mo.
 Aris 'kwani gi mo/as mo tani
 uni mol me'd buni bu'th mmomii
 to mo.

6 E mo ma kucur pini mo ayy
 Arumgimis ma Yakuub mo
 tani
 a'di jin mer shumaruma po/ mo
 dhali shumarum mo uni su/
 miikina buye/ ka yinjira/
 mo.

7 Hili /e, /e tana pure/ mo.
 Kaja a'di imidi mish doshi bwam-
 bori /e mo
 me'd jin min ma nyor pini 'tulu/ ka
 pije/ mo?

8 'Peni momis mo tani /e ki bah gwo
 gom gwon dwall jin toru
 'twa/a 'cesh mo.

Mony'cesh ko/ki is mo dhali dosh
 shoka 'cesh mo

9 ka Arumgimis cuki mis mo dhali
 tel gwon dwall piti jin toru
 'twa/a 'cesh mo

mmota ris 'kwani gwansan is ki
 me'd mo kun 'cwarkunu e
 mony'cesh mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.

10 Ka jin gana/ anyor gi 'kwani midi
 man /e mo.

Dhali anyor jin bocki'd mina /e non
 'twa/ 'pena po/ /e mo.

11 Oyi um gwo is e Tapa Arumgimis
 bum mo dhali thimi uni mo.
 Dhalki aris uni 'baar mo kun 'kam
 a'di is mo tani 'doyu to kun
 cinu ki me'd mo

e a'di jin minu mii ko/ mo

12 dhali a'di jin 'cithki mondiki/e gi
 iya/ ma malik mo,

a'di jin taki'da pure/ ka pure/ apo/
 imalik gi mony'cesh mo.

77

*Eya manyuk gway, isi ki gwo
 gi a'di jin 'cemki gway jin yuku ka
 Yaduthuun mo. Gway ma Asap.*

1 Aha/ gwokina 'twa/ Arumgimis ki
 nyanye/ mo,

mmoko 'twa/ Arumgimis ki
 nyanye/ ki a'di midi cik aha/
 'twa/ mo.

2 Ka tee jin tocu aha/ bwa mo tani
 aha/ simmkina Tapa e mo,

e mon'thiny me'd pem a'di he'thki'd mo ki dar gi mo jin wuna is a'di e mo.

Akashiram pem a'di ushki'd mo ki a'di minu malas mo.

³ Aha/ kulumkina gwo ibwa goma Arungimis mo, dhali aha/ gwokina mo mmo/ anan is mo.

Dhali aha/ kulumkina gwo ibwa mo dhali shi/in pem 'thikina buye/ mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁴ /E ki bu'th 'ko'd em pem me'd mo 'peni mo jin 'kamutha a'di e mo.

Aha/ tocu bwa kagahara mo dhali aha/ mola gwo o mo.

⁵ Aha/ hila isi gwo i e goma teen dhamo/ gunn mo,

dhali aha/ kakina yil gunn e kadhamo/ mo.

⁶ Aha/ torkina tor eya dum pem mon'thiny ka kar/e mo.

Dhali aha/ kulumkina gwo ibwa mo dhali aha/ nɔpkina shi/in pem mo.

⁷ Mina Tapa usha ush ki sule/ mo dhali diki mii mii ma 'the dok/ e 'taa?

⁸ Mo/en piti jin telu sho'k da'kki'd mo 'taa?

Dhali aris gwom piti kun onu is 'kokin ntagi 'pemen ma risa tee 'baar mo 'taa?

⁹ Arungimis thiski mii ma 'them piti e mo 'taa?

Dhala nyor piti jin shwakina a'di mo tani a'di da'kki'da hil hil ki e ma 'thime/ ki mo/en mo 'taa?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁰ Dhali aha/ ona gwo mo ki: A'di ta aha/ jin jwaka'kunuwa du mo ki me'd gi a'di jin Caa e ki Ca akki mii e mo.

¹¹ Aha/ mina ka mii gi Tapa e mo. Nye, aha/ mina ka momer piti e 'peni kun dhamo/ mo.

¹² Aha/ mina kulum gwo ibwa goma ris miin tom pini mo dhali tikir gwo kulum ibwa gom mii ma dem dem pini mo.

¹³ Bway pini, ayy Arungimis, a'di kogu mo.

Ka rum jana caaca me'da Arungimis banan gana/ mo?

¹⁴ /E tana Arungimis jin miiki momer mo,

/ e jin piki mo ma dem dem pini ibwaman 'kwani mo.

¹⁵ /E ki me'da bim pini mo tani /e ki wan 'kwanim pini 'ba/ mo, uni gun ta iya/ ma Yakuub mo dhali ku ma Yuusup mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

¹⁶ Ka ris yi'de/ parki /e e mo tani ayy Arungimis,

ka ris yi'de/ parki /e e mo tani uni ko/kina ko/ is mo,

nye, uni gun 'kula'kul mo tani deekina is ki bir bir gom monko/ is mo.

¹⁷ Dhali arak kun 'kani mis wolki yi'de/ mo,

dhali momis si'da/ dhalki mondor ma sho'k me'd mo.

Dhali athopam pini a'di dhwa/ a'dki'd ki dhwa/ a'd dhwa/ a'd mo eya ris 'twan'kal kuku/ mo.

¹⁸ Dhali mom pini jin 'twa'ka mondor ma sho'k mo tani a'di diki'd e 'tham kun 'the'kkin mo.

Awara sho'k pini a'di kushki mony'cesh mo,

dhali mony'cesh deeki'd ki bir bir mo dhali yikin is mo.

¹⁹ Bway pini diki'd e bwam kumma/ yi'de/ mo

dhali bway tur pini diki'd eya dhan yi'de/ mo.

Dhala dum bwam sho'k pini jin yana /e mo tani mishuwa?

²⁰ /E ki sus 'kwanim pini me'da ma'diny ka'bal mo, ki me'd ma Musa mo dhala Haruun mo.

78

Gwayjin yedhu sho'k goma Asap mo.

- 1 Dhuyi 'ce, ayy 'kwanim pem, ki gwo jin torka/ mo.
Ka'di bwany'cem bum mo ki gwo ki 'twam pem mo.
- 2 Haali/ aha/ mina ka'd 'twam pem ki gwom 'bi'th e mo.
Aha/ mina bah gwo mmo/o gwo kun mini 'koki 'ko eya tente/ 'peni gwon dhamo/ mo,
- 3 'peni to gwansan kun cikina ana gwo mo dhali mish mo,
uni gun torkina ibabam bana ana mo.
- 4 Ki ana mina 'koki bag uni 'peni u_çim buni mo,
hili a'di minu tor ka nya_çum yil jin mini yayu/ i'ko'd mo
mii gi monyca gi Tapa mo dhali mo ma dem dem piti mo
dhali momer jin wagaskina a'di mo.
- 5 A'di telki gwony_çi sho'k eya Yakuub mo,
dhali kar gwon_çan 'pen ka pi_çe/ jin cinu eya Israyiil mo,
a'di jin çankina a'di ibabam bana mo
mmo_{tor} u_çim buni gwo mo
- 6 ki u_çi ma nya_çum yil kun min ma po/i 'ko isu/ ki uni mini mish uni mo
dhali u_çi kun 'konuki dho'th naskina/ mo,
dhali cu mis mo dhali tor u_çi kun ta u_çim buni mo
- 7 wakan ki uni mini dhu mo ma 'te_ç kapem buni eya Arumgimis mo
dhali 'koki this mii ma Arumgimis e mo,
hili mmodhu gwon_çan piti kun 'kwarkunu mo
- 8 dhali ki uni mini 'taki 'koki waki ibabam buni mo,
mmota ga du jin tana wa'ba/ mo
dhali ta any_çum yil kun mini pish is ka le'd mo,
uni gun mini ta any_çum yil kun min ma du tel shoka 'cesh mo,

- uni gun mini ta ga çashira/ kun mini 'koki ta ku isin_ç gana/ goma Arumgimis mo.
- 9 'Kwani ma Eprayim uni takin ka bwaa gi mo/as mo,
dhali uni dokkin ka nyan'ko'd mo ka tee jin asuwa mee mo.
- 10 Uni 'koki dhu Gwo ma Arumgimis jin gamu me'd mo,
hili uni u_çhkin ki 'tash mo mmo/ ii isi ki gwon_çan piti jin cinu mo.
- 11 Uni çaki mii kun miikina Tapa mo
dhali miimer jin torkina a'di uni mo.
- 12 E jis/e gi ibabam buni mo tani a'di wagaski momer mo
dhali e Pam Masir mo dhali e bwam bunto ma Suu/an mo.
- 13 A'di ki çwa/ dhan çumma/ yi'de/ bwa mo dhali dhal uni bway mo mmo/ii icine/ mo
dhali a'di ki kar yi'de/ mmodosh me'da gap mo.
- 14 Dhali montee mo tani a'di ki shu uni bway ka ra_ç mo,
dhali mon'thiny isa yempa/ mo tani a'di ki shu uni bway ka dhan o'd jin kushi mo mo.
- 15 A'di ki tawan wosh e ki cwa e mombwaasho mo
dhali a'di ki çi uni yi'de/ jin kasha e ki kash mmopi mo me'd mo jin 'kula'kul mo.
- 16 A'di ki dhal yi'de/ bway mmo'thonthoru/ 'peni 'ku-wosh mo,
dhali a'di ki ra_ç yi'de/ mmoga_çu/ka 'cesh me'd a'di jin guski'd e bwaagap mo.
- 17 Naskina/ uni 'kon mmomii mi-inthus apo/ a'di mo,
mmopish is ka le'd apo/ a'di jin Caa e ki Ca mo e bwam ma si'b mo.
- 18 Uni ki pal Arumgimis ka dum buni mo
ki gwom buni jin 'the_çkina uni gom tonte/ mo ka dum buni kun purki uni mo.

19 Uni ki o gwo apowa Arumgimis mo mmo/ o gwo mo ki: A/ Arumgimis mishi ci ana tontē/ mmoshwa e bwaashowa?
 20 A'di ki mush wosh ki cwa mo, wakan yi'de/ kolki 'kus mo, dhali yi'de/ 'thonthorki'd kagahara mo.
 Gara/ mina a'di diki ci tontē/ walla dina a'di gara/ ki ci shum ki 'kwanim piti mo?
 21 Wakan ki Tapa cikki gwo mo tani, a'di 'tu'dkunu ka nyor mo.
 O'd a'di 'thakunu apowa Yakuub mo,
 anyor piti a'di caki'da powa Israyiil mo
 22 haali/ uni dar gi mongam gwo is eya Arumgimis mo
 dhali 'koki gam gwo is gom mom'bi'th piti jin tana a'di ata is ki me'd mo.
 23 Naskina/ a'di ki kan momis jin di'di mis mo,
 dhali a'di ki ka'c acampur gi momis mo
 24 dhali a'di ki hethu a'cesh apo/ uni amanna mmoshwa mo,
 dhali a'di ki ci uni pos 'peni momis mo.
 25 'Kwani shwaki tontē/ gi iman'doyu gwo mo.
 A'di hashki uni tontē/ ka enthus mo.
 26 A'di ki rak 'tham gi mom'pesho'k mmoposhu e momis mo,
 dhali ki mom'bi'th piti mo tani a'di ki shu 'tham ma biny cam bway mo.
 27 A'di ki he'th shum apo/ uni me'd bu'da 'cesh mo,
 dhali 'dii kun 'kan ma bi me'd emena si'b kun 'kon e bwaman ma gap mo.
 28 A'di ki dhal uni bway mo mmoṭa'k e bwaman gu'b cinṅam buni mo,
 mmo'kama ris mom buni kun 'kona uni is mo.
 29 Dhali uni 'kaki uni mo ntagi uni kapkin ki kap gana/ mo,

haali/ a'di ciki uni to jin 'thona bwa uni ki gor gor mo.
 30 Hili ntwa/ a/ ki uni dhu to kun gora bwa uni mo tani,
 ki tontē/ di'd e 'twam buni mo tani,
 31 anyor ma Arumgimis cuki mis apo/ uni mo
 dhali a'di ki 'kosh uni gun 'bitha'bi'th 'peni bwam uni mo
 dhali a'di ki 'thi uni gwahan a'cesh uni gun dhunu 'pen ka pije/ gom mom'bor buni 'peni 'Kwani ma Israyiil mo.
 32 Bahili apowa ris to gwansan kun miinu mo tani uni 'kon naskina/ mmomii miinthus mo.
 Dhali bahili ki a'di mii momer piti mo tani uni 'koki gam a'di gwo is mo.
 33 Wakan a'di dhalki'da teem buni mmopuu mo me'da wulpe/ mo
 dhali yil buni ta'da pure/ ka pure/ mo.
 34 Ki a'di 'koshki uni mo tani uni ṅapki a'di mo.
 Uni ri'ckina du is mo dhali ṅapa Arumgimis ka duṅ gana/ mo.
 35 Uni kaki gwo e ka Arumgimis a'di ta wosh buni mo,
 a'di jin ta'da Arumgimis buni jin Caa e ki Ca jin wanki'da wan 'ba/ mo.
 36 Hili uni ṭorkina ṭor ki a'di ki 'twany jarom buni ka mak mo.
 Uni takina ṭor ka ṭor gom a'di ka le'd buni mo.
 37 Adum buni yisa ṭelu shoka 'kupki a'di mo.
 Uni 'koki ha me'd gom gwoṅ ganam piti jin gamu me'd mo.
 38 Hili a'di di'd naskina/ mmohila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en mo,
 dhali gwam uni 'peni tonthus buni kun miikina uni mo,
 dhali diki 'ce'd uni sho'k mo.
 A'di 'tumki'da nyor piti is ka nyan'ko'd me'd ka ris mo,

dhali a'di diki mura nyor piti
 'baar mo mmoshwa a'cesh
 ki sho'k mo.
 39 A'di kaki gwo e mo ki uni ta jasi
 shuman is gi bungwar is mo,
 me'd 'tham yin jin poshki'd
 mo dhali diki wuṭulu/ ka
 nyan'ko'd mo.
 40 Me'd wana risa kun pisha uni
 is ka le'da po/ a'di e momb-
 waasho mo
 dhali jwakaṭ a'di adum piti e bwam
 ma si'b mo.
 41 Uni palki a'di dok/e dhali dok/e
 mo
 dhali rukuny A'din 'De/ jin Kogu jin
 ta jima Israyiil mo.
 42 Dhali uni yisa dhu mom'bi'th piti
 eya dum buni yisa,
 walla atee yin si'da/ me'd jin wank-
 ina a'di uni 'ba/ 'peni 'kup
 buni mo,
 43 me'd jin wagaskina a'di jamas
 miim piti e Pam Masir mo,
 dhali miimer piti e bunto ma Suu/
 an mo.
 44 A'di ki tu'k yi'dem buni mmota
 abas mo,
 wakan ki uni mini 'koki pi yi'dem
 buni kun sokin mo.
 45 A'di ki hash dhana buhanya
 kanthi/ e bwaman uni mo
 a'di jin loski uni mo,
 dhali adhana buhanya 'dwa/ jin
 'ce'dki uni sho'k mo.
 46 A'di ki ci tontem buni kun sina
 uni ka jirsan mmoshwa mo,
 dhali maman buni jin miina uniya
 tu'c mo tani shwan ma kuyu/
 mo.
 47 Dhali a'di ki 'ce'd cwalman tom
 buni sho'k ka wasa/ mo
 dhali cwampu/ buni ki jape/ jin
 wuna uni me'd manyandhe/
 mo.
 48 Dhali a'di ki ci bip buni cwa ki
 me'd ka wasa/ mo,
 dhali ma'diny ka'bal buni uni
 dorkunu ki dhan o'd jin
 dhwa/a'dki'd mo 'pena wara
 sho'k mo.
 49 A'di ki 'cuṭa nyor piti jin ca'bki
 wur wur apo/ uni mo,

anyor jin ta'da nyor piti jin dek a'di
 mo dhali mo ma cis mo,
 uni gun 'doyina iman'doyu gwo
 kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k mo.
 50 A'di ki kar bway tur goma nyor
 piti mo.
 A'di 'tash uni 'twa/ 'peni mowuwa?
 Hili a'di ki kar 'kupki ta'kki
 mon'koki/ em buni ki
 mom'ba'th jin wo'cki uni is
 she/ mo.
 51 A'di ki musha risa bwanyara/ gi
 'Kwani gi Pam Masir ki cwa
 mo,
 mom'bi'th jin ta jim buni jin
 gacki'd e gu'ba'ku/ ma Haam
 mo.
 52 Dhali yan'ko'd a'di ki shu
 'kwanim piti bway ka piye/
 me'd ka'bal mo,
 dhali a'di ki shu uni bway e momb-
 waasho me'da ma'diny
 ka'bal mo.
 53 A'di ki sus uni ki 'dantar mo,
 wakan uni 'koki ko/ is mo.
 Hili dhan kumma/ yi'de/ a'di 'ce'dki
 'kup buni sho'k mo.
 54 Dhali a'di ki sus uni ka piye/ e
 mony'cesh piti jin kogu mo,
 dhali e 'kuwosha turga/ jin ta'da
 bim poros piti mo jin gamk-
 ina a'di adu is mo.
 55 A'di ki ura ris kal gi 'kwani ka
 piye/ ibwambori uni mo.
 A'di ki dhu mo ki she/ gom uni jin
 mina uni mii bu'th mo,
 dhali thoson mo kun minu 'ko
 goma wak ma Israyiil e
 gu'ba'kum buni mo.
 56 Naskina/ uni 'kon mmopal a'di
 mo dhali pish is ka le'da po/
 a'di jin Caa e ki Ca jin ta'da
 Arungimis mo,
 dhali 'koki dhu gwonycim piti mo,
 57 hili uni tu'kkin mo dhali 'dap
 e ki miiny daṭara/ mo me'd
 ibabam buni mo.
 Uni toshkin me'da bwaa jin
 he'kki'da he'ke e mo.
 58 Haali/ uni rukunyi a'di mo
 mmomii anyor mo ki mom
 buni kun eka/ ek mo.

Uni ki rak a'di joçu/ ki mo jin
'thothu/ bwa ki miin dhapan
mo gom tompinycon buni
kun uka uni mmoluḡ mo.

59 Ka Arumgimis cikki gwo mo tani
a'di 'tu'du ka nyor mo,
dhali a'di ki waḡa Israyiil ka bor
'den gana/ mo.

60 A'di ki dhal mom piti 'pen jin
ḡa'bkina a'di jin ta Pan Shilu
mo,
e gu'ba'ku/ jin ḡa'bkina a'di e bwan
'kwani mo,

61 dhali a'di ki 'cuḡ mom'bi'th piti
apo/ uni gun bu'thkonu mo
mmota ḡiḡkina/ mo,
dhali monyca gi me'd piti apo/
'kwani kun ta 'kup mo.

62 A'di ki ḡi 'kwanim piti e me'd gi
uni kun ḡal gandal mo,
dhali kuma nyor piti mo apo/ uni
kun ta mal piti mo.

63 O'd shwaki 'kwani kun ta
dhuru'c buni mo,
dhali nyaram buni uni dar gi gway
gi momash mo.

64 Igasiis buni ta'kkina 'cesh gom
shemen gandal mo,
dhali upa dhalla/ gi igasiis mo,
monḡamu/ gwona uniya?

65 Dhali yan'ko'd Tapa merki e mo
'peni mo jin wana e ki mo jin
ishkina a'di e mo,
me'd wathi/ jin 'bitha'bi'th jin
'therki cuuwa/ gom yimana
mura'th jin pina a'di jin ḡa/ u
ki ḡah ḡah mo.

66 Dhali a'di ki dhu 'kup piti
mmoḡwa/ bwa mo.
A'di ki dhu uni e mo ma 'the is ki
sule/ sule/ mo.

67 A'di ki waḡ gu'ba'ku/ ma Yuusup
mo,
dhali a'di diki kwanya waḡ ma
Eprayim mo.

68 Hili a'di ki kwanya awaḡ ma Yahu-
uda/ mo,
a'di jin ta 'Kuwosha Sihyuun, a'di
jin ena a'di mo.

69 A'di ki nyanḡ mom piti jin ḡoḡu mo
me'd mo jin eḡa/ eḡ e momis
mo,

dhali me'd mony'cesh jin ḡelkina
a'di sho'k ki sule/ sule/ mo.

70 Dhali a'di ki kwanya Dawuu'd jin
ta ḡiḡkinam piti mo,

dhali sus a'di mo 'peni mo jin hila
a'di ḡa'bal mo,

71 'peni mo jin hila a'di ushi nas
ḡa'bal kun bwan mo tani

a'di ki sus a'di mo mmota aman-
hil ḡa'bal gom 'Kwani ma
Yakuub mo,

a'di jin ta'da Israyiil jin ta mal piti
mo.

72 Ka du jin ta a'di pa ki pa mo tani
a'di ki hil uni mo,

dhali a'di ki shu uni bway ki me'd
piti jin ta gwocon mo.

79

Gway ma Asap.

1 Ayy Arumgimis, 'kwani kun 'kon
ki 'kus 'peni ji gi luḡu mo tani
uni pu'dkun e mo gi mal pini
mo.

Uni ki shi/ gu'b gi mondhelelad-
helel pini mo.

Uni ki shi/ Pa Urushaliim mo
mmokup a'di mo.

2 Uni ki ḡi buḡwar is gi ḡiḡkinam
pini ki 'dii kun pen e momis
mmota tonḡe/ gom uni ki 'ka
mo,

buḡwar is gi unim pini kun dhunu
mo ki she/ ki dhelel dhelel
mo tani 'kakina tonḡwapi/ gi
mony'cesh mo.

3 Uni wolkina bas buni me'd yi'de/
mo

mmo'kam Pa Urushaliim is mo
dhali janḡamu/ di'd jin kan uniya?

4 Ana warkina ki uni gun ḡinu gura/
ki imannyak 'kom bana mo,

dhali miikonu ka maḡ mo dhali
pe'th ki petha sor ki uni
ḡwansan kun 'kamki ana is
mo.

5 Ayy Tapa, kakasja imina /e di mo
mmomiiya nyor mo?

Min ma nyor pini 'peni bwan ta'c
pini diki pur me'd o'da?

6 Woli / e anyor pini apo/ kal gi
 'kwaniny'cesh mo
 uni kun 'koki mish /e mo,
 dhali eya dhan bampa/ mo
 uni kun 'koki yuk gway pini mo.
 7 Haali/ uni loskina Yakuub mo,
 dhali shi/ mom piti is mo.
 8 Dhalku/ ki dok/ e ka gwo e apo/ am
 gom miinthus kun miikina
 ibabam bam kadhamo/ mo.
 Dhalki mo ma 'thimem pini jin hilu
 ki mo/en pu'du'd ki jahanne/
 gam am 'kup mo,
 haali/ aman dhukunu e mo jin 'the
 am is ki 'the ka lungu'b mo.
 9 Wothi/ aman mo, ayy Arungimis,
 jin ta bway mowoth bam
 mo,
 ki gway gi monycam pini mo.
 'Cuqi aman mo dhali gwami aman
 'peni miinthus bam mo,
 gom gway gi gway pini mo.
 10 Ki to jin ta'da ta imina kal gi
 'kwaniny'cesh i/o gwo mo ki:
 Mane Arungimis buni mane?
 Dhalki mori'c pini goma bas gi
 cinjinam pini jin gaçkunuwa
 'cesh mo,
 dhalki a'di mishu mo e bwaman
 kal gi 'kwaniny'cesh e
 bwambori jis/em bam mo.
 11 Dhalki mo/ ohon gi uni gun
 dhunuwa sijin pu'dkini
 bwambori /e mo,
 ki isi ki dhan mom'bi'th pini mo
 ki / e mini 'tash uni 'twa/
 mo uni gwansan kun 'disha
 'twa/ mmowu mo.
 12 Tu'dki uni to me'di pesu/ibwam-
 bor mo uni gwahan kun ta
 imannyak 'kom bam mo,
 gom gura/ jin cikina uni /e mo, ayy
 Tapa.
 13 Dhali yan'ko'd aman kun tana
 'kwanim pini mo, uni gun
 tana ma'diny ka'bal pini
 goma shon dhii/i'd pini mo
 aman mina ci /e mo jin 'boruwa
 'bor bwa i is ki sule/sule/ mo,
 'pena nyakum yil jin tanu mo ntaga
 nyakum yil jin 'ko'd mo,

aman mina pe'd moman
 pini mo be.

80

*Eya manyuk gway, isi ki gwo
 gom jandin to mo. Gom gwo jin cinu
 goma Asap mo. A'di jin ta gway mo.*

1 Çiyi 'ce mo ma, ayy Amanhil
 Ka'bal ma Israyiil mo, / e
 jin shukina Yuusup bway ka
 piye/ me'da ma'diny ka'bal
 mo.

/E jin karkunu mo mmoça'ba po/
 kursi ma malik mo apowa
 çarabiim kun 'thupa kursi is
 ka bim buni mo tani, kushi
 mo mo

2 ibwambor ma Eprayim mo dhali
 bwambor ma Benyamiin
 mo dhala Manassa mo.

Piri mo ma dem dem pini is mo
 dhali yayu/ mo mmota am is ki
 me'd mo.

3 Waru/ am is mo, ayy Arungimis.
 Dhalki bwam/em pini kushu mo
 mo, ki am minu ta is ki me'd
 mo.

4 Ayy Tapa Arungimis gi momis
 mo,
 anyor pini midi di pu'd kakasja
 gom mon'tho gi 'kwanim
 pini mo?

5 /E ki ci uni tonte/ jin shwana uni
 jin ta jabu'th mo,
 dhali /e ki ci uni jabu'th mmopi mo
 ki shej kwa jin 'tu'du'd mo.

6 /E ki dhu am ki imannyak 'kom
 bam mmoçi am gura/ mo,
 dhali uni gun ta 'kup ki am
 mmope'th e bwaman is buni
 mo.

7 Waru/ am is mo, ayy Arungimis
 gi momis mo.

Dhalki bwam/em pini kushu mo
 mo, ki am minu ta is ki me'd
 mo.

8 /E ki kal cwalman ka piye/ 'peni
 Pam Masir mo,
 dhali / e ki ura ris kal gi
 'kwaniny'cesh ka piye/ mo
 dhali çu'th a'di mo.

9/E ki kara 'cesh eya tente/ gom a'di mo.

A'di ki guwa birman piti ka lunḡu'b e mo jin 'kula'kul mo dhali a'di ki 'tu'd mony'cesh mo.

10 Dhali 'kuwosha turga/ uni 'tu'dkunu mo ka lam piti mo, cwa kun wana e ka bwanyayiis kun ca'bki dem dem nyakka bim piti mo.

11 A'di ki hash ka bim piti ntagi kumma/ yi'de/ mo dhala birman piti mmoya gam yi'de/ a'cesh mo.

12 Goma tinta sa/ i'ce'dkina / e agangaram piti ka 'cesh mo wakan ka ris uni gun iikin ki iimpe e bway piti mo tani hoki man piti mo?

13 Abogo'b gi bwaasho a'di ha'thki a'di ki 'twa/ mo, dhali aris to gwansan kun 'kon mmokal ya e bwam bunto mo tani shwaki a'di mo.

14 Tuku mo dok/e, ayy Arungimis gi momis mo.

Hili mo ka lunḡu'b 'peni momis mo dhali par mo e mo.

Hili cwalman ma mura'th yan mo ma,

15 a'di jin kothki'd jin sikina / e ka bim poros pini mo.

16 Uni ci'thki a'di ki o'd mo dhali uni ki jep uni ka 'cesh mo.

Dhalki uni 'ce'd sho'k mo e mo jin kucura kucur mo jin ta jis/em pini mo.

17 Hili dhalki me'd pini a'di di'da po/ wathi/ jin ta me'da bim poros pini mo,

a'di jin ta ya/ gi wathi/ jin karkina/ e mmo'bitha'bi'th gom is pini mo.

18 Dhali yan'ko'd am mina mol dok ka nyan'ko'd 'peni / e ki sule/ mo.

Ci am mon'koki/ e mo dhali am mina yer gway pini mo.

19 Waru/ am is mo, ayy Tapa Arungimis gi momis mo.

Dhalki bwam/ em pini kushu mo mo, ki am minu ta is ki me'd mo.

81

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo ma dhenḡhenye/ gi 'Kwani gi Pany Jatt mo. Gway ma Asap.

1 Yuḡi um gway ki 'kal 'kal eya Arungimis jin ta mom'bi'th bana mo.

Kumi cuuwa/ mo gom bwan 'kunya/ eya Arungimis ma Yakuub mo.

2 'Deki gway abor ki mis mo ki ko ma dhenḡhenye/ jin pinu ki me'd mo,

adhenḡhenye/ jin 'kon ma shu/ i pesu/ mo jin 'kunya'kuny mo dhali adhenḡhenye/ mo.

3 Piyi apoome/ ka ppen this mo, dhali ka ppe jin ta'da kunn is mo, ka cim jin yukuwa yuḡ ka tul 'kup bana mo.

4 Haali/ a'di ta gwonḡkan jin bahu gom 'Kwani ma Israyil mo, dhali gwonḡkan ma Arungimis jin onu ki 'twa/ goma Yakuub mo.

5 A'di ki kar gwonḡkan goma Yuusup mo, me'd jin yakina a'di ka pije/ e Pam Masir mo.

Aha/ cikina 'twa/ mo a'di jin molkika/ mo.

6 Aha/ sorothkina / e 'kupa bim pini 'peni ton di'ti'd mo.

Me'd pini karu ki 'kus 'pena nura/ mo.

7 E mo ma cis pini mo tani / e yuḡkina yuḡ mo dhali aha/ 'cukina / e mo.

Aha/ thokkina / e 'twa/ ka kwal is e mo jin dor ma shoka dor mo.

Aha/ palkina / e mo e yi'de/ ma Mariiba mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

8 Ciki gwo mo ma, ayy 'kwanim pem, dhali aha/ mina kucur um mo ki kucur pa mo.

Ayy Israyiil, wakki/ / e mina bwa
'taki oyi, hili dhali cik aha/
gwo mo.

⁹ Wakan ka rum pinycon kun luja
'kwanin tiya midi diki di e
bwam um mo.

Wakan ki um mini 'koki lun
ka jin 'kupa'dupun gom
tompinycon jin luja
'kwanin tiya mo.

¹⁰ Aha/ tana Tapa Arumgimis bum
mo,

a'di jin suski um ka pije/ 'peni Pam
Masir mo.

Ka'di 'twam bum ki wangal mo
dhali aha/ mina 'tu'd a'di ki
piny piny mo.

¹¹ Hili 'kwanim pem 'koki cik
'twam pem mo,

Israyiil midi 'taki ta gi jim pema
kamuwa?

¹² Wakan aha/ cikina uni bway mo
eya dum buni kun miin ki
wa'th wa'th mo,

mmobath gwom buni kun logoma
bwam bunin gana/ uni mo.

¹³ Ayy, ki 'kwanim pem mini 'taki
'koki cik aha/ gwo mo sa/?

Ka Israyiil midi 'taki ya e bway pem
moyi.

¹⁴ Aha/ 'disha 'twa/ ba/ mmo'ce'd
'kup buni sho'k mo,

dhali tu'k me'd pem apo/ uni gun ta
'kup ki uni mo.

¹⁵ Uni gwansan kun shi/ki Tapa i e
mo tani uni mini 'taki koçki
til til 'kup ki a'di mo,

dhali tom buni jin 'baki uni e mo
tani midi diyi bwambori uni
ki sule/ sule/ mo.

¹⁶ Aha/ mina 'taki thip um ki pos
bunyan gana/ mo

dhali ka dham 'peni wosh jin midi
'taki kap um moyi.

82

Gway ma Asap.

¹ Arumgimis bu'thki mom piti e mo
ma tul 'kup jin ta jim piti mo,
eya ris bwaman gi 'kwani ma
hakuumam piti a'di ki kar

mo jin dwallu gwo jin toru
gwo 'twa/a 'cesh mo.

² /E mini dak gwo dwall ki shi/ shi/
kakasja mo

dhali tor mo ma gwar 'de/ gom uni
gun ta thus ki thus mo?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

³ Ciyi mii ma kar/e ki uni gun 'ka'da
is mo dhali uni gun daran gi
icom mo.

Hali mo ma kar/ e gom uni gun
dorkunuwa du mo dhali
gom uni kun mini mii ta gi
to mo.

⁴ 'Cwamu/ uni gun 'ka'da is mo
dhali uni kun mini mii ta gi
to mo.

'Cuçi uni mo 'peni me'd gi uni gun
ta thus ki thus mo.

⁵ Uni mish ton kamu/ nyith yisa
walla gwon kamu/ misha
uni 'bana?

Uni iikin e mondhurumi'd mo.
Aris mo gun ka'bu mony'cesh mo
tani uni yikinki is mo.

⁶ Aha/ ona gwo mo ki: Um a'di itana
hakuuma mo,

dhali um ta iya/ gi a'di jin Caa e ki
Ca mo, aris umi 'baar mo.

⁷ Bahili um 'baar mo mini wu mo
me'd 'kwani mo

dhali ta'k 'ko'da 'cesh me'd iya/ ma
malik mo.

⁸ Cuyi mis mo, ayy Arumgimis,
dhali dwalli mony'cesh gwo
mo

haala ris kal gi 'kwaniny'ceshi
'baar mo tani ta kum pini
mo be.

83

*Gway jin yuku mo. A'di jin ta
gway ma Asap.*

¹ Ayy Arumgimis, dhalku/ ki ca'b ki
shwamm mo.

Dhalku/ ki ca'bi bu'th monku'th is
pini mo walla di ki shwamm
mo, ayy Arumgimis.

² Haali/ hili mo mo ma, 'kwanin
'kup pini uni miikina dulatt
mo.

Uni gwansan kun shi/ki /e i e mo tani uni 'deki 'kup buni ki mis mo.

³ Uni 'thiki gwonthus 'cesh apo/ 'kwanim pini mmocesh uni mo.

Uni torkina tor mmontal 'de/ apo/ unim pini gun ceshkina /e ka po/ mo.

⁴ Uni o gwo mo ki: Iiyu/ mo, dhalki ana dhidha uni sho'k ka pu-push 'peni kal jin tana uni mo.

Dhalku/ ki dhal gway ma Israyiil ki a'di minu ka e dok/e mo.

⁵ Nye, uni 'dapan ki me'd ki gwom buni ka rem 'kup mo.

Apo/ /e mo tani uni ki gam gwo me'd mo.

⁶ Gu'ba'ku/ gi 'Kwani Pa Aduum dhali 'Kwani ma Isma/iil dhali 'Kwani gi Pa Muwab dhali 'Kwani gi Pa Haajar mo,

⁷ dhali 'Kwani gi Pany Jibaal dhali 'Kwani gi Pa Ammuun dhali 'Kwani gi Pa Amalik,

dhali 'Kwani gi Pam Palasthiin nyakka ris 'Kwani gi Pan Sur mo.

⁸ Dhali 'Kwani gi Pan Ashshuur si'da/ uni gamki gwo me'd ki uni mo.

Uni ta 'kwani kun 'bi'th ma bi ki 'bi'th kun ta uci ma Luuth mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Wakan /e mini mii miim pini apo/ uni me'd jin miikina /e apor 'Kwani gi Pam Midyaan mo,

dhali me'da Sisara dhala Yabin mo e Yi'de/ ma Kishun mo,

¹⁰ uni gun 'ce'dkunu sho'k mo e Pan Endor mo,

uni gun warkin ki gure/ gom mony'cesh mo.

¹¹ Dhuyi mom buni kun tana uni 'penkapan mmowa e ka Gu-raab dhala Diib mo

dhali aris iya/ ma malik buni mo me'da Sabah dhala Salmunnaa/ mo.

¹² Uni gun o gwo mo ki: Dhalki ana budha to gom is bana mo 'pena shon dhii/i'd ma Arumgimis mo.

¹³ Ayy Arumgimis pem, dhuyi uni mmowa e ki 'tham jin 'the ki bu'da'cesh ki ji wutul mo, me'da 'pi'b jin 'dashu ibwambori 'tham mo.

¹⁴ Me'd o'd jin shwaki bwanycwa mo, dhali me'da le'dan o'd jin shwaki'd ka le'd eya ris 'kuwosha turga/ mo tani

¹⁵ wakan /e mini nal uni ka cunthar pini mo, dhali por uni bwa ka punthar pini mo.

¹⁶ Tu'dki uni bwam/em buni ki mo ma 'the is mo, ki uni mini 'taki naj gway pini mo, ayy Tapa.

¹⁷ Dhalki uni dhunu ki mo ma 'the is mo dhali 'koku ki 'ko ma cis ki sule/ sule/ mo.

Dhalki uni 'ce'dki sho'k mo ki mii jin thiskunu mii 'ko'd e ki dar ka 'the mo.

¹⁸ Dhalki uni mish gwo 'ban mo ki /e a'di ital 'de/ mo jin tana gway pini Tapa mo,

/e jin Caa e ki Ca apo/ mony'ceshi 'baar mo.

84

Eya manyuk gway mo, isi ki gwo ma dhen'dhenye/ gi 'Kwani gi Pany Jatt mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Mom pini jin ca'ba /e mo tani wanu ena, ayy Tapa gi momis mo.

² Akashiram pem corki'da cor mo, nye a'di 'thikina buye/ mo gom mo ki monyca'b gi Tapa mo. Adum pem dhali bungwar is pem yuki gway ki bwan 'kunyga/ goma Arumgimis jin di ki e mo.

³ Isi kan si'da/ ara ganya/ a'di gamki gu'b mo dhala gwajayilil taki'd gi gu'b gom is piti mo, e mo jin mina a'di dho'th ushan piti mo,

e mo ma gwaṭam pini jin miinu to mo, ayy Tapa gi momis mo, /e jin tana Malik pem mo dhali Arungimis pem mo.

⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kokin e gu'b pini mo, uni gun yukki gway mmoman /e ki sule/ sule/ mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁵ Mom'bor mii gom 'kwani gwahan kun 'kona mom'bi'th is e /e mo,

dhali uni gun kwasharr ma du ki kwasharr e bway ma Sihyuun mo.

⁶ Me'd jin iikina uni ka lungu'b e embul wosh ma Buka mo tani

uni ki war a'di mmota mo jin kasha yi'de/ e ki kash mo,

dhala shoka 'ce'dcipiny tashki a'di 'kup ki usha al piti mo.

⁷ Uni iikin ki mo jin 'bithu is mo itagi mo jin 'bithu is mo.

Arungimis jin bol tiya e ki 'bor mo tani a'di iminu mish mo eya Sihyuun mo.

⁸ Ayy Tapa Arungimis gi momis mo, ciki mon'thom pem mo ma.

Dhali ciyi /e 'ce mo, ayy Arungimis ma Yakuub mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁹ Hila gongoro/ me'd bam mo ma, ayy Arungimis.

Hili 'kup ki jis/e gi a'dim pini jin 'koshu ki monyca mo.

¹⁰ Haali/ atee gi mo ki monyca'b pini mo tani a'di 'boro'd mo, mmobola alip gi mo gunn e mo.

Aha/ mina 'taki dhal mii gunn e i is 'te/ sayi mmota manhil 'twan'kal gu'b ma Arungimis pem mo

mmobol mo jin 'konu e gu'ba'ku/ gi 'kwani kun ta thus ki thus e mo.

¹¹ Haali/ Tapa Arungimis a'di ta'da tente/ dhali agongoro/ mo.

A'di ciki mo ma 'the dhali montak mo.

Tom 'boro'da kamu/ mina Tapa non yisa

'peni uni gwansan kun iikin ki iinj gana/ mo.

¹² Ayy Tapa gi momis mo, mom'bor mii gom wathi/ jin gamki gwo is e /e mo.

85

Eya manyuk gway mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo.

¹ Tapa, /e miiki isi mii gi bwa goma 'cesh pini mo.

/ E ki waru/ shamanettan ma Yakuub is mo.

² /E ki gwamki miinthus gi 'kwanim pini mo.

/E ki dhal ka ris miinthus buni 'pen mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

³ /E dokkina nyor pini bway bwa 'baar mo.

/E tu'kkin mo 'pena nyor pini jin 'batha'ba'th mo.

⁴ Waru/ aman is ka nyan'ko'd mo dok/e ayy Arungimis jin ta bway mowoth bam mo

dhali dhu ka nyor pini gunn 'pen ka piye/ kun dekkina /e apo/ aman mo.

⁵ A/e mini miya nyor apo/ aman ki sule/ sule/ kan mo?

A/e mini dhala nyor pini mmoya ki tur apo/ ma risa nyakum yil gi 'kwani kana?

⁶ Mina /e bunya/ diki tash am e mo dok/e?

ki 'kwanim pini mina bwa 'kuny mo e /e?

⁷ Tori aman mo/en pini jin telu sho'k mo ma, ayy Tapa,

dhali dhalki aman bway gi mowoth pini me'd mo.

⁸ Dhalki aha/ cika gwo mo ma, gwo jin min ma Arungimis jin ta Tapa o mo,

haali/ a'di midi o gwo gom mon'ku'th is ki 'kwanim piti mo,
 dhali unim piti gwansan kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali uni gwansan kun tu'kkun e a'di mo eya dum buni mo.
 9 Ka jin gana/ bway mowoth piti a'di diki'd e me'd mo gom uni gwansan kun ko/ki a'di mo
 ki monyca midi di e bampam bana mo.
 10 Mo/en jin telu sho'k mo dhali mii jin ta ji ma isin gana/ mo tani uni mini sho ki me'd mo.
 Mii ma kar/e dhali mon'ku'th is uni mini pi 'twa/ ka rem 'kup mo.
 11 Mo ma isin gana/ midi kash e me'd yi'de/ 'peni mony'cesh mo,
 dhali mii ma kar/ e midi hil ka lungu'b 'peni momis mo.
 12 Nye, Tapa a'di midi ci a'di jin 'boro'd mo,
 dhali bampam bana a'di midi gwono'd a'di jin midi mara mar is mo.
 13 Mii ma kar/e midi ya ibwambori a'di mo
 dhali kar natgin piti mmota bway mo be.

86

Mon'tho ma Dawuu'd.

1 Ka'di 'cem pini mo, ayy Tapa, dhali cik aha/ gwo mo,
 haali/ aha/ hatha'ko'd mo dhali mina mii ta gi to mo.
 2 'Tashi mondiki/ em pem 'twa/ mo, haali/ aha/ tana wathin gayiin mo.
 Tayi cin'kinam pini is ki me'd mo, a'di jin gami gwo is e /e mo.
 3/E tana Arungimis pem mo.
 Miiyi mii ka 'the gom aha/ mo, ayy Tapa,
 haali/ e /e mo tani aha/ gwokina 'twa/i/e iyula tente/ mo.
 4 'Kunyi akashira/ gi cin'kinam pini mo,

haali/ e/e, ayy Tapa, akashiram pem 'de'kka/ 'kup 'kup ki mis mo.
 5 Haali/ / e, ayy Tapa, ta a'di jin 'boro'd mo dhali jin gwamki'da gwam mo,
 ki mo/en pini jin telu sho'k mo jin ishki'd ka enthus mo gom uni 'baar mo kun mini yuk/ e mo be.
 6 Ciyi 'cem pini, ayy Tapa, ka 'thom pem mo.
 Ciki gwo gom ko jin gwoka/ ka di'b me'di is mo.
 7 Ka tee jin tocu aha/ bwa mo tani aha/ yukkina /e mo,
 haali/ /e thokki aha/ 'twa/ mo.
 8 Jan'kamu/ yisa di'da e bwam ma rum thus gwahan jin waki / e, ayy Tapa,
 walla jan'kamu/ yisa di'da jin mii to me'd /e mo.
 9 Aris kal ma ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo kun uka /e mo tani mini pu'du/ mo
 dhali lun ki jin 'kupa'dupuni bwambori /e mo, ayy Tapa,
 dhali kar gway pini ki ca mo.
 10 Haali/ /e caaca mo dhali miina dhan to gi momer mo,
 dhali /e 'de/ itana Arungimis mo.
 11 Tori aha/ gwo gom bway pini mo, ayy Tapa,
 ki aha/ mina ya e bway ganam pini mo.
 Kara dum pem mmotal 'de/ mo ki aha/ mina ko/ gway pini mo.
 12 Aha/ cina mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa Arungimis pem mo, ka dum pemi 'baar mo,
 dhali aha/ mina kar gway pini ki ca ki sule/ sule/ mo.
 13 Haali/ mo/en jin telu sho'k mo tani a'di caaca 'kup ki aha/ mo.
 / E 'cukkina kashiram pem 'peni mon'kulga/ ma Haawiya mo.
 14 Ayy Arungimis, 'kwani kun ushi 'kwani ga/ uni cugin apo/ aha/ mo,

dhana tul 'kup 'kwani kun mathamath mo tani simmki mondiki/em pem e mo,

dhali uni 'koki kar / e ibwambori jis/em buni mo.

15 Hili / e, ayy Tapa, / e tana Arumgimis jin miimii mo dhali mii mii ka 'the mo,

/ e mangala she/ ki mangal goma nyor mo, dhali mo/en pini jin telu sho'k mo tani ishki'd mo dhali mii ma isin gana/ si'da/ mo.

16 Tuku/ mo e aha/ mo dhali bu'th mo jin hiluwa hil ka 'thime/ ki mo/en apo/ aha/ mo.

Ciyu/ mo jin 'bidhu/ e is pini ki cin'kinam pini mo,

dhali tayi ya/ gi nyaranycin'kinam pini is ki me'd mo.

17 Tori aha/ jamas mii ma 'them pini mo,

ki uni gwansan kun shi/ki aha/ i e mo mini par mii e mo tani dhali minu dhu ki mo ma 'the is mo

haali/ / e, Tapa, wo'ḥki aha/ mo dhali malas aha/ mo be.

87

Gway gi iya/ ma Guurah. A'di ta gway jin yuku mo.

1 E 'kuwosha turga/ jin kogu mo jin doshki'd mo jin ta 'penkuman bampam piti jin ka'bkid mo.

2 Tapa a'di enki 'twan'kala gon ma Sihyuun mo,

mmobola ris mo jin 'konu e pa ma Yakuub e mo.

3 To gi monyca a'di tor'kunuwa tor gom / e mo,

ayy 'penkuman bampa/ ma Arumgimis mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

4 E bwaman uni gwansan kun mishki aha/ mo tani aha/ tor'kina aRahab eya tente/ mo dhali Pam Baabil mo.

Hili mo mo ma, 'Kwani gi Pam Palasthiin dhali 'Kwani gi

Pan Sur nyak'ki 'Kwani gi Pan Gale/ mo.

Uni o gwo mo ki: Jan 'de/ yan dho'thkunu e mun mo.

5 Dhali goma Sihyuun mo tani a'di minu o gwo ciki:

Jan 'de/ yan dhali jan 'de/ caan dho'thkunu eya yim mo.

Haali/ a'di jin Caa e ki Ca ki is piti midi tela yim sho'k mo.

6 Tapa midi dena den e mo me'd jin 'kwarkina a'di gway gi 'kwani mo ki:

A'di 'de/ yan dho'thkunu imun mo. Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

7 Imanyuk gway dhali imansa gara/ o gwo mo ki:

Aris mo jin kasha yi'dem pem e mo tani uni 'kon e / e mo.

88

Gway jin yuku mo. Gway gom iya/ ma Guurah mo. Eya manyuk gway mo, isi ki gway jin gwonu gom bwan diti'd mo. A'di ta gway mmoyetha Hemaan jin ta Wathi/ ma Asraah sho'k mo.

1 Ayy Tapa, Arumgimis pem, aha/ yuk'kina / e mmowo'ḥ aha/ montee mo.

Aha/ gwokina mon'thiny ibwambori / e mo.

2 Dhalki mon'thom pem pu'dki'd ibwambori / e mo,

ka'di 'cem pini mmocik kom pem mo.

3 Haali/ akashiram pem a'di 'tu'du/ mo ki monto'c bwa mo,

dhali mondiki/em pem a'di kalkina mo mo mmo'disha Haawiya is mo.

4 Aha/ denu e nyak'ki uni gwansan kun iikin ka lun'gu'b e jisa 'kulga/ mo.

Aha/ tana wathi/ jin dar gi mom'bi'th mo,

5 dhali mmowa e ki a'di jin dhalkunu 'pen e bwaman jwa mo,

dhali wa e ki wathi/ jin 'koshkunu mmo/ish e jis jwa mo,

dhali wa e ki uni gwansan kun dina
 /e ki ka e dok/e mo,
 haali/ uni 'cithkunu 'twa/ mo 'peni
 me'd pini mo.
 6/E karki aha/ e jisa 'kulga/ mo,
 dhali e pa gi mondhurumi'd dhali
 mon'kulga/ mo.
 7 Anyor pini ishki'da po/ aha/ ki dit
 dit mo,
 dhali /e kumki aha/ 'twa/a 'cesh ka
 ris mii gi lanthinem pini mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 8/E ki rak uni gun nyak ii ki aha/
 mmogas aha/ mo.
 /E ki kar aha/ mmota to jin bulabul
 gom uni mo.
 Aha/ mu'thkunu 'twan'kal e bwa-
 man mo wakan ki aha/ mina
 mol ye mo.
 9 Em pem caki'd mo mmokala 'tum
 gom bwan diti'd mo.
 Isa yempa/ aha/ yukkina /e mo, ayy
 Tapa.
 Aha/ te'dkina me'd pem gom /e mo.
 10 A/ e mii miimer gom uni gun
 wukina?
 A/ dhali kun iikin mo mini cu mis
 mo mmoman'eya?
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 11 A/ mo/en pini jin telu sho'k bahu
 e jis jwa mowa?
 Walla dhali mo ma isinj ganam pini
 e mo jin kupu mowa?
 12 A/ momer pini mishu e mondu-
 rumi'd mowa?
 Walla a/ mo jin tana / e is ki
 me'd mmowoth 'kwani e
 mony'cesh jin dhaluwa dhal
 'pen mishu mowa?
 13 Hili aha/, ayy Tapa, gwokina
 'twa/ e /e mo.
 E mon'thamo/ a'thom pem yaki'di
 bwambori /e mo.
 14 Ayy Tapa, atinta ibita /e aha/ asho
 kan mo?
 Atinta бага /e jis/em pini 'peni aha/
 mo?
 15 Mo jin jwakat'kunuwa du mo dhali
 mowu 'dishki aha/ is mo
 'pena tee jin taka/ dhuru'c
 mo,

aha/ 'koshu is ka nyor goma purem
 pini mo. Aha/ dara gi
 mowoth mo.
 16 Anyor pini a'di dhi'thki aha/
 sho'k mo.
 To jin ko/ ka/ is 'peni / e uni
 bu'thkina bu'th mmo'ce'd
 aha/ sho'k mo.
 17 Uni 'kamki aha/ is me'da gannu/
 yi'de/ jin guski'd ka tee 'baar
 mo.
 Uni 'kamki aha/ 'kup ki deki montal
 'de/ mo.
 18 /E ki rak uni gun eni aha/ dhali
 imugum pem mmogas aha/
 mo.
 Imannyak 'kom pem uni 'kon e
 mondhurumi'd mo.

89

*Gway jin yedhu a/Ethaan sho'k jin
 ta Wathi/ ma Asraah mo.*

1 Aha/ mina yuk gway gom mo/en
 pini jin telu sho'k mo, ayy
 Tapa, ki sule/ sule/ mo.
 Ki 'twa/ pem mo tani aha/ mina bah
 gwo gom mo ma isinj ganam
 pini eya risa nyakum yil gi
 'kwaniny'cesh mo.
 2 Haali/ mo/en pini jin telu sho'k mo
 tani a'di telkunu ki sule/ sule/
 mo.
 Mo ma isinj ganam pini a'di
 rwa'ckunu mo me'd momis
 mo.
 3 /E ki o gwo mo ki: Aha/ gamkina
 gwo me'd ki jin 'dem pem jin
 kwanyka/ mo.
 Aha/ thulkina gwo me'da po/ goma
 Dawuu'd jin ta cin'kinam pem
 mo.
 4 Aha/ mina tel emen pini sho'k ki
 sule/ sule/ mo,
 dhali nyanja kursi ma malik pini
 goma risa nyakum yil gi
 'kwani mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 5 Dhalki momis manj momer pini
 mo, ayy Tapa,
 dhali mo ma isinj ganam pini e
 dhana tul 'kup gi 'kwani kun
 kogu mo.

6 Haali/ kaja a'di jin di'd e momis
gunn kun uku jin minu kar
ka par nyakki Tapa mo?

Kaja ibwaman uni gi momis jin
wakina e ki Tapa mo?

7 Arungimis a'di jin ko/kunu eya
dhana tul 'kup gi 'kwanim
piti kun kogu mo,

a'di jin caaca mo dhali jin ta'da
pure/ mo apowa ris uni
'baar mo kun 'kamki a'di is
mo.

8 Ayy Tapa Arungimis gi momis
mo,

kaja a'di jin ta jima dem dem me'd
/e mo? ayy Tapa,

nyakki mo ma isin ganam pini jin
'kamki /e is mo.

9 / E jikina ji apo/ yi'de/ jin birki
bakal mo.

Ki lanthinem pini jin cukina a'di
mis mo tani /e doshki uni
mo.

10 / E siri'ckina Rahab apo/ ki
sho'k mo me'd bungwar isa
gongoro/ mo.

/E kwa/ki 'kwani kun ta 'kup ki /
e 'twa/ mo ka bim pini jin
ca'bki dem dem mo.

11 Momis ta kum pini mo dhali
mony'cesh si'da/ ta jim pini
mo.

Mony'cesh dhala ris to 'baar kun
'kon e a'di mo tani, /e ka'bki
uni mo be.

12 Abora bim poros dhali abora
biny cam /e ukki uni mo.

Wosh ma Tabur dhali Wosh ma
Harmuun uni 'kunyina
bwa gom gway pini mo.

13 / E takin ga bim pini jin ca'bki
dem dem mo.

Me'd pini 'bitha'bi'th mo, me'da
bim poros pini turatur mo.

14 Mo ma kar/ e dhali mo jin
dhunuwa dhu ka po/ uni
ka'bkina krsi ma malik pini
mo

dhali mo/en jin telu sho'k mo dhali
mii ma isin ganam pini mo
uni iikini bwambori /e mo.

15 Mom'bor mii gom 'kwani kun
mishi cuu mo e mo ma tul
'kup jin yukuwa yuk mo,

uni gun iikin mo, ayy Tapa, e
monkush gi jis/em pini mo,

16 uni gun 'de'k gway isi mis gom
gway pini ka tee 'baar mo,
dhali kar mo ma kar/em pini ki ca
mo.

17 Haali/ / e ta monyca gom
mom'bi'th is buni mo.

Ki mii ma 'them pini mo tani cem
bam karkunu ki ca mo.

18 Haali/ agongoro/ gi me'd bana
mo tani a'di ta ji gi Tapa mo,
amalik bana mo tani a'di ta ji gi
A'din 'De/ jin Kogu jin ta jima
Israyiil mo.

19 Haali/ 'pena dhamo/ mo tani /e
torki gwo ki tonyjan mo

ki a'dim pinin 'de/ jin ta isin gana/
mo dhali o a'di gwo mo ki:

Aha/ karkina ton'kup 'dolkon apo/
jan 'de/ a'di jin ca'bki dem
dem mo,

dhali aha/ karkina a'di ki ca, a'din
tal 'de/ yan jin kwanyu/ mo
'peni 'kwani mo.

20 Aha/ gamkina Dawuu'd mo a'di
jin ta cinkinam pem mo.

Ka yin pem jin kogu mo tani aha/ ki
'koshki a'di mo.

21 Wakan me'd pem midi diya po/
a'di ki sule/ sule/ mo.

Abim pem si'da/ midi 'bi'th a'di is
mo.

22 Uni gun ta 'kup ki a'di mo tani uni
mini 'koki pi a'di e ki yuk mo.

Uni gun ta thus ki thus mini 'koki
kar a'di mo mmokar is ki
gwa'd mo.

23 Aha/ mina siri'c uni gun ta 'kup ki
a'di ki sho'k ibwambori a'di
mo.

dhali dher uni gwahan is bwa ka
'cesh mo uni gun shi/ki a'di
i e mo.

24 Mii ma isin ganam pem dhali mo/
en pem jin telu sho'k mo tani
uni mini nyak 'ko ki a'di mo
be,

dhali ki gway pem mo tani cem piti
 minu kar ki ca mo.
 25 Aha/ mina kar me'd piti apo/
 kumma/ yi'de/ mo
 dhali me'da bim poros piti apo/
 yi'de/ kun son mo.
 26 A'di midi 'ther ko e aha/ mo
 dhali o gwo mo ki: /E tana
 Ababam pem mo,
 jin ta'da Arumgimis pem mo, dhali
 Wosh jin ta bway mowoth
 pem mo.
 27 Dhali aha/ mina kar a'di mmota
 abwanyara/ mo,
 a'di jin eka/ ek mmobol imalik gi
 mony'cesh e mo.
 28 Mo/en pem jin telu sho'k mo tani
 aha/ mina karki a'di gom
 a'di ki sule/ sule/ mo.
 Dhali gwom pem jin gamka/
 me'd mo midi dosh
 mmorwa'ckunu a'di gom
 a'di mo.
 29 Aha/ mina tel jil piti sho'k ki sule/
 sule/ mo
 dhali akursi ma malik piti mina e
 wa ka tee gi momis mo.
 30 Wakki/ ucim piti mini dhal
 gwonkan pem jin cinu 'pen
 mo
 dhali 'koki ii isi me'd gwonkan kun
 onu mo tani,
 31 dhali wakki/ uni ki puu gwonkan
 pem kun bahu mo
 dhali 'koki dhu gwonkan pem kun
 'kwarkunu mo tani
 32 yan'ko'd aha/ mina ci uni ajisa
 gom gwondhanj buni ki
 cwam pem mo
 dhali miinthus buni ki gulu'c jin
 miga/ dor uni mo.
 33 Hili aha/ mina joç mo/en pem jin
 telu sho'k 'peni a'di yisa,
 walla aha/ mina ta thus gom mii
 ma isinj ganam pem yisa.
 34 Aha/ mina diki puu gwo jin
 gamka/ me'd mo
 walla ak gwo e mo jin piyi'd 'peni
 'twam pem mo.
 35 Me'd 'de/ ki sule/ aha/ okina gwo
 isi 'baar mo mmothul gwo
 me'da po/ gom mondhelel
 pem mo.

Dhali aha/ mina diki ta ator goma
 Dawuu'd mo.
 36 Jil piti midi 'dim 'kup ki sule/
 sule/ mo,
 dhali akursi ma malik piti midi di
 ki sule/ me'da tente/ ibwam-
 bori jis/em pem mo.
 37 Me'da ppe mo tani a'di midi tel
 sho'k ki sule/ sule/ mo.
 A'di midi dosh ki morwa'c is mo ki
 momis 'kon mmo'dim 'kup
 mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 38 Hili shwane/ /e bitkina bita sho
 mo dhali ruka/ ruk mo.
 / E 'tu'dkunu mo ka nyor apo/
 a'dim pini jin 'koshkunu ki
 monyca mo.
 39 / E watki gwom pini jin gamu
 me'd mo gi cinjinam pini mo.
 /E ki shi/ ton'kup piti is e bu'da'cesh
 mo.
 40 /E ki yu'd agonj piti mo.
 / E ki kar mom piti jin tenu gwo
 mmokup mo.
 41 Aris uni gwansan kun pekin mo
 uni dilki a'di to mo.
 A'di cikunu gura/ ki imannyak
 'kom piti mo.
 42 /E ki kar me'da bim poros gi a'di
 jin ta 'kup ki a'di ki ca mo.
 /E ki dhuwa ris uni gun ta 'kup ki
 a'di mmo'kunybwa mo.
 43 Nye, /e ki dok shemen gandal piti
 jin kaaka ka nyan'ko'd mo.
 Dhali /e diki kar a'di mmodosh mo
 e mo ma mee mo.
 44 /E ki joç cwa ma malik 'peni me'd
 piti mo
 dhali /e ki bita kursi ma malik piti
 a'cesh mo.
 45 /E ki kara teem piti ki kut kut
 mo ateam piti jin tana a'di
 dhuru'c mo.
 /E ki tash a'di is ki mo ma 'the is mo.
 Doshi ma dhali 'cunycuri yan
 mo.
 46 Ki mo gi wakata, ayy Tapa, imina
 /e bag is pini ki sule/ sule/
 kan mo?
 Ki mo gi wakata, imin ma nyor pini
 pur me'd o'd kan mo?

47 Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa,
mondiki/ e wana bar piti
kata mo?

Dina /e ki par e mom pini jin uka /e
to di bwa 'te/ goma ris iya/ gi
'kwani mo?

48 Wathi/ jana sa/ imidi di ki e
mmodiki par wu e mo?

Dhali kaja si'da/ imidi misha
kashiram piti woth 'peni
mom'bi'th ma Haawiya mo?

Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

49 Tapa, mane mo/en pinin dhamo/
yin jin telu sho'k mo,

a'di jin tana /e isinj gana/ a'di jin
thulkina /e aDawuu'd gwo
me'da po/ mo?

50 Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa,
cinjinam pini cinu gura/ mo
be.

Kayi gwo e mo ma, ki aha/ kalkina
asor gi 'kwani gwansan eya
bor pem mo,

51 a'di jin thunykina 'kwani kun ta
'kup ki /e 'twa/ is mo, ayy
Tapa,

a'di jin miikina uni ka mak mo,
natgin gi a'di jin 'koshkina /e
ki monyca mo.

52 Mom'bor mii gom Tapa ki sule/
sule/ mo.

Amen dhali Amen.

**AWARKA/ JIN 'KONA
'BANI DONON MO**

90

*Mon'tho ma Musa, a'di jin ta
Wathi/ ma Arumgimis mo.*

1 Tapa, /e taki jim bam jin 'kona
am 'twa/i cine/ mo eya risa
nyakum yil gi 'kwani mo.

2 Ntwa/ a/ ka dhan wosha turga/
'kokunu mmo'doyu/ ka pije/
mo,

walla isi me'dyini jin uka /eya 'cesh
dhali mony'cesh mo,

'peni mo jin 'konuki/ e ki sule/
sule/ ya ye 'ba/ mo itan mo
jin 'konuki/ e ki sule/ sule/

ya ye 'ba/ mo tani /e tana
Arumgimis mo.

3 / E ki tu'k wathi/ mmowar ki
bu'da'cesh ka nyan'ko'd
dok/e mo

dhali /e ki o gwo mo ki: Dokku/
ka nyan'ko'd mo, ayy uci gi
'kwaniny'cesh mo.

4 Haali/ yila alip e jis/em pini mo
tani ta tonj kamuwa?

Hili a'di wana e katili/ jin peki'd
mo,

walla a'di wana e ki mon'thiny jin
timkunu mo mo.

5 / E ki dhi'th 'kwani sho'k mo
dhali uni wakina e ki jan jin
shu'bu/ mo,

dhali wa e ka sho jin lu/ kin
mon'thamo/ mo.

6 E mon'thamo/ me'd jin lu/a a'di ki
tup tup mo dhali a'di lu/u mo

dhali mom'pimpili/ mo tani a'di
uski'd ki jog mo dhali ku'th
mo.

7 Haali/ aman kupkunu ki 'ci'd'da/
ka nyor pini mo.

Ka nyor pini mo tani aman
kumkunu 'twa/ a 'cesh ki
kum jin 'boro'da?

8 / E ki kar tom bam jin 'co'ka'co'k
ibwambori /e mo.

Miinthus bam kun miikina am ka
kwal is mo dhukina /e e
monjkush gi bwam/ em pini
mo.

9 Haala risa teem bami 'baar mo
pekin mo e bwan'kwariny
ma nyor pini mo.

Yil bam pu'dkin itagi 'pemen mo
me'da shure/ jin dak 'kup
mo.

10 Yil gi mon'koki/em bam a'di ta iss
'kwanimpa kwara i'ce'dka
'kume'd apo/ mo,

walla isi kani wakki/ 'kup gwo gom
mom'bi'th is itagi iss 'kwan-
impa donon mo tani

hili naskina/ sur buni a'di di'di
mmo'kosha 'kosh ki mii mo
dhali mon'to'c bwa mo,

dhali ki 'dishe/ mo tani uni pekin
mo dhali aman pekina mo.

11 Kaja si'da/ imidi hil isi gwo i e
goma nyor pini mo,
dhali ka nyor pini isi ki gwo jin
minu ko/ /e mo?
12 Wakan tori aman gwo mo
mmodenja teem bam e mo
ki aman mina gama dum bam gi
moyuk mo.
13 Doku/ mo, ayy Tapa! Ki mo jin
wakata imina /e idi mo?
Hili ahil ki e ma 'thime/ gom
cinjinam pini mo.
14 Kapi amana dum bam ki
mon'thamo/ ki mo/en pini
jin telu sho'k mo
ki aman mina bwa 'kuny mo dhali
'bor bwa mo ka teem bam
'baar mo.
15 Dhuyi aman mmo'kuny bwa mo
me'da tee ka ris mo me'da
cim gunn kun dorkina /e
aman mo
dhali me'd yil ka ris me'd jin
parkina aman tonthus e mo.
16 Dhalka tu'c pini a'di toru eya
tente/ e cinjinam pini mo,
dhali monyca gi mom'bi'th pini e
ucim buni mo.
17 Dhalki mii ma 'the gi Tapa
Arumgimis bam di'da po/
aman mo,
dhali teli /e atu'c bam sho'k mo
jin miina aman ki me'd bam
mo,
nye, atu'c jin miina aman ki me'd
bam mo tani teli /e a'di sho'k
mo.

91

1 A'di jin ca'bki'd eya darha'da/ gi
a'di jin Caa e ki Ca mo,
a'di jin ca'bki'd eya la gi a'di jin
ca'bki dem dem mo,
2 mido o Tapa gwo mo ki: /E a'di
ihurga/ jwa icine/ mo dhali /
e tana cur pem jin tenu gwo
mo,
Arumgimis pem, e /e mo tani aha/
gamkina gwo is mo.
3 Haali/ a'di mido 'cuk /e mo 'pena
gume/ jin cesh ma mancesh
to to mo

dhali 'peni to jin wo'cki 'kwani is
she/ mmowu mo.
4 A'di mido kum/ e 'kup ki thulas piti
mo,
dhali e bwan'kwariny ma bim piti
mo tani /e mini gam mo jin
huru jwa mo.
Mii ma isin ganam piti a'di ta'da
gongoro/ mo dhali pa'dal
mo.
5 /E mini diki ko/ is gom mon'thiny
jin mido miiya pure/ mo,
walla athopa/ jin peki'd montee
mo,
6 walla to jin wo'cki is she/ jin
parki'd mon'thiny mo,
walla mo jin 'ce'du/ sho'k jin shi/
ki'da shi/ is montee mo.
7 Alip 'kwani mini rasu/ e 'ko'd
gwar pini mo,
dhali alaapi 'kume'd mini rasu/ ka
bim poros pini mo,
hili a'di mido diki pu'du/ mmo'dish
/e is mo.
8 /E mini hil ki jasi em pini mo
dhali hil mo jin minu ri'c a'di jin ta
thus ki thus mo.
9 Haali/ /e ki kar Tapa mmota jim
pini jin hura /e jwa mo,
a'di jin Caa e ki Ca mo jin ta mom
pini jin ca'ba /e icine/ mo
tani
10 tonthusa kamu/ mido diya
mmopu'da po/ /eya?
walla mo jin doruwa dor mido 'dish
/e is e gu'b burrinyem pini
jin ca'ba /eya?
11 Haali/ a'di mido hash iman'doyu
gwom piti mo mmo'kan gwo
gom /e mo
dhali mmoji /e mo eya ris bway
pini 'baar mo.
12 E me'd buni mo tani uni mini
'de'k /e mo,
isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki
torosh apo/ wosh mo be.
13 /E mini yapa dhopa po/ ki sho'k
mo dhali tasha/ jin ta ga ti'di
cine/ mo,
dhali adhop jin ta dhuru'c mo dhali
tasha/ mo /e mini yap uni ki
sho'k mo.

14 Haali/ a'di kothki aha/ me'd ki mo/en mo tani aha/ mina 'cuk a'di mo.
 Dhali aha/ mina cesh a'di ka po/ mo haali/ a'di mishki gway pem mo be.
 15 Ki a'di midi yuk aha/ mo tani aha/ mina yuk a'di 'twa/ mo, aha/ mina nyak di ki a'di e mo jin toju a'di bwa mo.
 Aha/ mina 'cwam a'di mo dhali tak a'di mo.
 16 Ki mondiki/ e jin tura 'ba/ ki tur mo tani aha/ mina kap a'diya du mo, dhali tor a'di bway gi mowoth pem mo.

92

Gway. Gway jin yuku goma cim ma pesu/ mo.

1 A'di 'boro'd mmoci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo, mmoyuk gway mmoman gway pini mo, ayy /e jin Caa e ki Ca mo,
 2 mmobah gwo gom mo/en pini jin telu sho'k mo mon'thamo/ mo, dhali mo ma isin ganam pini mon'thiny mo,
 3 dhali ki konj gway ma dhen dhenye/ jin 'kon ma shu/i 'kume'd mo jin buku ki dar ga yi'c mo dhala dhen dhenye/ mo, dhali ko jin lukum ma dhen dhenye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo be.
 4 Haali/ /e, ayy Tapa, /e karki aha/ mmo'kuny bwa ki 'kuny gom miim pini mo.
 Ki miin to ki me'd pini mo tani aha/ yukkina gway ki mon'kuny bwa mo.
 5 Dhan miim pini 'ka'da miya, ayy Tapa.
 Gwom pini kun kuluma /e ibwa mo tani uni 'kula'kul mo.
 6 Wathi/ jin ta dholgon mo tani mol a'di mish 'ban mo,

wathi/ jin 'kan ma 'kama janya/ mo tani a'di mol mish gwo yansan 'ban mo be.
 7 Ki ba a'di jin ta thus mo tani a'di 'ka'da le/ me'da sho mo dhali imanmii tonthusi 'baar mo lugkin ki tup tup mo tani uni 'birki 'kup ki mo jin 'ce'du/ sho'k ki sule/ sule/ mo,
 8 hili/ e, ayy Tapa, /e a'di idikin e mo jin kapa'ka/ kapa'ki sule/ sule/ mo.
 9 Haali/, hili mo mo ma, 'kwani kun ta 'kup ki /e mo, ayy Tapa, haali/, hili mo mo ma, 'kwani kun ta 'kup ki /e mo tani uni minu 'ce'd sho'k mo.
 Aris imanmii tonthus mo tani minu ceker bwa mo be.
 10 Hili/ e ekki cem pem mo mmowa e ki ce ma alman'a'th mo. /E ki wol aha/ ayin jin ta this ki this i is mo.
 11 Em pem parki uni kun ta 'kup ki aha/ e mo mmota'k ka lungu'b mo. 'Cem pem cikki gwo gom mom'bir 'kup ki 'kwani kun ta thus ki thus kun tha'th aha/ ki is mo.
 12 Unin kar/ e uni lugkin me'd cwanyjethkum mo dhali ca me'da bwanyayiiis e Pan Lubnaan mo.
 13 Uni cu'thkunu mo e gu'b gi Tapa mo. Uni lugkin ki tup tup e gu'b ma piye/ jin di 'kup kany ma Arungimis bana mo.
 14 Uni 'kon naskina/ mmodho'th mamanan ka dhan buni kun tana uni mo. Uni 'tu'du/ mo ki sule/ ki yiman ki is buni mo dhali ishki dhii/ mo
 15 mmotor eya tente/ ki Tapa a'di ta a'di jin ta'da kar/e mo, a'di jin ta wosh pem mo, dhali miinj kamu/ di'd e a'di yisa jin ush me'd mmonon a'di mmota kar/e mo.

93

- 1 Tapa a'di jiki'da ji mo. A'di hi'thkunu ki burrineye/ ma malik mo.
Tapa a'di hi'thkunu is ki burrineye/ mo. A'di 'kamkunu is ki mom'bi'th mo.
Nye, mony'cesh a'di telkunu sho'k mo. A'di molu joç ki sule/ sule/ mo be.
- 2 K_ursi ma malik pini a'di telkunu sho'k mo 'peni kadhamo/ mo.
/E idikin 'peni kadhamo/ ki sule/ sule/ mo.
- 3 Agannu/ yi'de/ uni uluçkin ki mis mo, ayy Tapa,
agannu/ yi'de/ uni uluçkin ki mis ki 'twam buni mo,
agannu/ yi'de/ uni uluçkin ki mis ki 'twam buni jin gwokina uni a_kuku/ kuku/ mo.
- 4 Mo ta gi mom'bi'th kagahara mmobol yi'de/ e jin alki is is ka ris mo,
dhali mo ta gi mom'bi'th mmobol yi'de/ jin birki bakal e mo.
Tapa jin diki'd e mo jin ka'dama/ ka'dam mo tani a'di ça'bki dem dem mo.
- 5 Gwo_nkan pini kun 'kawurkunu mo tani uni 'kon eya tente/ ki 'ko_n gana/ mo.
Mo_nko/ piti a'di gama gam gom gu'b pini mo,
ayy Tapa, gom ki sule/ sule/ mo.

94

- 1 Ayy Tapa, /e tana Arungimis jin ri'cki'da ri'c mo.
/E tana Arungimis jin ri'cki'da ri'c mo tani dhalki /e kushki mo mo.
- 2 Cuyi mis mo, ayy / e jin tana Amandwall mony'cesh gwo mo.
Çiki uni gwahan kun dhu is ki ca tom buni kun 'dapa uni ki 'dap mo.
- 3 Ayy Tapa, ki mo gi wakata imina uni kun ta thus ki thus i'ko mo?

- Ki mo gi wakata imina uni kun ta thus ki thus 'ko mo mmope ki bwanj 'kunyu'd mo?
- 4 Uni wolki gwom pus buni kun dhunu uni 'ba/ ki ca ka piye/ mo,
uni dhu 'ba/ ki ca mo, aris uni 'baar mo kun miiki tonthus mo.
- 5 Uni siri'cki 'kwanim pini apo/ ki sho'k mo, ayy Tapa,
dhali wa'th mal pini i e mo.
- 6 Uni ki 'kosh upa dhalla/ mo dhali uni kun ii ii yilkina/ mo,
dhali ta iman'kosha mee ki 'kwani kun dar gi icom mo.
- 7 Dhali uni ki o gwo mo ki: Tapa mishki to_n kamu/ par eya?
Arungimis ma Yakuub a'di mish to_n kamu/ nyi_tha/?
- 8 Mishi gwo 'ban ma, ayy 'kwani kun ta dholgon ki dholgon mo.
Um kun tana rwa/ e/, ki um mini yuk kakasja mo?
- 9 A'di jin ukki gu'ban'ce mo tani mina a'di diki cik gwo mowa?
A'di jin ukki e mo tani mina a'di diki par mo e mowa?
- 10 A'di jin dorki kal gi 'kwaniny'cesh mo tani mina a'di diki dora dor garaa?
A'di jin to_rki 'kwani gwo mmonyith to mo tani,
- 11 Tapa a'di mishki to kun kuluma 'kwani ibwa mo,
ki uni ta to_n kamuwa? ayy jasa wulpe/ 'te/ mo.
- 12 Mom'bor mii gom wathi/ a'di jin dorkina /e mo, ayy Tapa,
dhali a'di jin to_rkina /e gwo 'peni gwo_nkan pini jin cinu mo,
- 13 mmoci a'di isa haju/ 'pena teem piti jin to_ju a'di bwa mo,
ntagi jisa 'kulga/ minu cwany mo gom a'di jin ta thus ki thus mo.
- 14 Haali/ Tapa midi diki dhal 'kwanim piti 'pen mo.
A'di midi diki dhal mal piti 'pen mo.

15 Mo jin dhunuwa dhu ka po/ mididi doku/ mo e mo jin ta'da kar/ e mo,
 dhali aris uni 'baar mo kun dhelel ma du mo tani uni mini bath a'di isho'k mo be.
 16 Kaja a'di jin cu mis gom aha/ apo/ uni kun ta thus ki thus mo?
 Kaja a'di jin doshki'd gom aha/ apo/ imanmii tonthus mo?
 17 Wakki/ Tapa mididi diki ta manwoth pem mo tani
 akashiram pem ishunsan gana/ moyi mididi ca'b ki shwamm e mony'cesh jin 'konu ki shwamm mo.
 18 Ki aha/ kulumkina gwo ibwa mo ki: Sho'k pem yereski'd mo tani
 mo/ en pini jin telu sho'k mo, ayy Tapa, a'di ibu'thki aha/ mmodosh mo be.
 19 Ki mo ma tete/ ma dum pem tana ris mo tani
 momalas pini uni 'kunykina kashiram pem bwa mo be.
 20 Mina itapa kun ta thus ki thus mish gwo gam me'd nya^ukki/ e mo,
 uni kun thosonki gwonkan kun bahu kun tanuwa pibi ka pibi mo?
 21 Uni 'tuntulki isi montal 'de/ apo/ mondiki/ e gi wathin kar/ e mo,
 dhali wak a'di jin di'd ka po/ mmokar a'di mmowu mo.
 22 Hili Tapa a'di warki'd ka cur pem jin tenu gwo mo,
 dhali Arumgimis pem ta wosh pem jin hurga/ jwa mo.
 23 A'di mididi dokki uni to i is mo gom miiny 'cokgam buni mo
 dhali dhi'th uni sho'k ka pupush 'peni miim buni kun tana uni thus ki thus mo.
 Tapa Arumgimis bana mididi dhi'th uni sho'k ka je'desh mo.

Dhalki ana 'kunya bwa kagahara mmowol cuuwa/ gom wosh jin ta bway mowoth bana mo.
 2 Dhalki ana iiyina mo e buj'kus piti mo mmo^ugi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo.
 Dhalki ana 'kunya bwa kagahara mmowol cuuwa/ nya^ukki gway jin manuwa man mo.
 3 Haali/ Tapa a'di ta'da Arumgimis jin caaca mo,
 dhali a'di ita'da Malik jin caaca apowa risa rum pinycon mo.
 4 E me'd piti mo tani mon'kulga/ gi mony'cesh 'kokin mo,
 dhali mo jin ka'dama/ ka'dam kun ta wosha turga/ si'da/ uni ta kum piti mo.
 5 Kumma/ yi'de/ uni ta kum piti mo, haali/ a'di i/ukki uni mo,
 haali/ me'd piti a'di ukki mony'cesh jin kuthaku'th mo.
 6 Ayy iiyu/ mo, dhalki ana lunj lunj mo, dhali 'ko ki jin 'kupa'dupun mo,
 dhalki ana raka is ka 'cesh ibwambori Tapa jin ukki ana mo.
 7 Haali/ a'di ta'da Arumgimis bana mo,
 dhali ana tana 'kwani ma shon dhii/i'd piti mo, dhali ka'bal gi me'd piti mo.
 Ayy ka tee yan shwane/ mo ki um mini 'taki cik' twam piti moyi.
 8 Dhalka dum bum ki 'bi'th mo me'd mo jin yuku gway ka Mariiba* mo
 me'da tee yan jin ta'da tee ma Massa e bwaasho mo,
 9 ki ibabam bum palki aha/ mo
 dhali kar aha/ mmonyoy mo, ba uni mishki miim pem mo be.
 10 Ki yila issu/ mo tani aha/ jwakatkunuwa du mo gom 'kwani ma nya^ukum yil gwan mo,

95

1 Ayy iiyu/ mo, dhalki ana yuka gway gom Tapa mo.

* 95:8 Mo e mombwaasho jin doru wosh ki cwa gom yi'de/ mo.

dhali o gwo mo ki: Uni 'kwani gwansan uni tan ma dum buni thuthu/ ki thuthu/ mo, dhali uni 'koki dhu gwo ki bway pem mo.
 11 Wakan aha/ thulkina gwo me'da po/ ka nyor pem mo
 ki uni mini 'taki 'koki ciç mo e mo jin sinu is mo be.

96

1 Ayy, yuki gway e Tapa gway jin ta jin this mo,
 yuki gway e Tapa mo aris 'kwaniny'cesh 'baar mo.
 2 Yuki gway e Tapa mo, dhali 'bori gway piti mii mo,
 tori gwo gom bway mowoth piti 'pena tee itana tee mo.
 3 Bahi monycam piti e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo,
 dhali miim piti kun miina a'di ki momer e bwaman ma ris 'kwani mo.
 4 Haali/ Tapa a'di caaca mo, dhali ki nyanye/ mo tani a'di iminu tak mo.
 A'di iminu ko/ mo apowa risa rum pinyconi 'baar mo.
 5 Haali/ arisa rum pinycon gi 'kwani mo tani uni ta tompinycon kun luja 'kwani mo.
 Hili Tapa a'di ukki momis mo.
 6 Montak dhali mo jin eka/ ek uni 'koni bwambori a'di mo,
 mom'bi'th dhali monyjarom piti uni 'kon e mom piti jin kogu mo.
 7 Ciki Tapa monyca mo, ayy um uci gi 'kwani mo,
 ciki Tapa monyca mo dhali mom'bi'th is mo.
 8 Ciki Tapa monyca mo, a'di jin 'dapa gway piti ki 'dap mo.
 Guyi to jin cinu mmo'cih 'kus mo dhali iyyi e mom piti jin di 'kup kany mo.
 9 Luji Tapa ki burrine/ ma du jin hidhu ki hitha dhelelga/ mo.

Dhali deeyi ki bir bir ibwambori a'di mo, aris 'kwani 'baar gi mony'cesh mo.

10 Oyi gwo e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo ki: Tapa a'di ijiki'da ji mo.
 Nye, mony'cesh a'di telkunu sho'k mo, dhali a'di molu joç ki sule/ sule/ mo be.
 A'di midi dwall 'kwani gwo ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo.
 11 Dhalki momis 'kunya bwa mo dhali dhalki mony'cesh si'da/ 'kunya bwa mo,
 dhali dhalki kumma/ yi'de/ si'da/ bir bakal mo dhali aris to gwansani 'baar mo kun 'tu'd a'di bwaman mo.
 12 Dhalki bwam mondhe'd yuk gway ki mon'kuny bwa mo dhali aris to 'baar mo kun 'kon e bwaman a'di mo.
 Yan'ko'd aris cwa 'baar mo gi bwanycwa mini yuk gway ki mon'kuny bwa mo
 13 ibwambor gi Tapa mo, haali/ a'di pu'dki'd mo,
 haali/ a'di pu'dki'd mo mmodwall mony'cesh gwo mo.
 A'di midi dwall mony'cesh gwo ki mii ma kar/e mo
 dhali 'kwaniny'cesh ki gwon ganam piti mo.

97

1 Tapa a'di ijiki'da ji mo. Dhalki mony'cesh 'kunya bwa mo.
 Dhalka ris 'kwani kun 'kon e mony'cesh ki yanagap 'kunya bwa mo.
 2 Arak dhali arak kun 'cethina ku'dum ki mondhurumi'd mo tani a'di 'kamki a'di is mo.
 Mo ma kar/e dhali mii ma kar/e uni ita monka'b ma kursi ma malik piti mo.
 3 O'd yayi'di bwambori a'di mo,
 dhali shwa jin minu shwa 'kup piti ki o'd mo tani 'kamki a'di is mo.

- 4 Awara sho'k piti a'di kushki mony'cesh mo mo.
 Mony'cesh parki a'di e mo dhali dee ki bir bir mo.
- 5 Dhan wosha turga/ uni wakim me'd mandha/ dham mo ibwambori Tapa mo,
 ibwambori Tapa gi mony'ceshi 'baar mo.
- 6 Momis a'di bahki mo ma kar/em piti mo,
 dhali aris 'kwani 'baar mo parki monycam piti e mo be.
- 7 Aris uni 'baar mo kun lunji tompinycon mo tani uni dhunu ki mo ma 'the is mo,
 uni kun dhu 'bam buni ki ca mo gom to jin mol ha me'd jin ta tompinycon mo.
 Arisa rum pinycon mini lunj ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo.
- 8 Sihyuun cikki gwo mo tani dhali a'di 'kunya bwa mo,
 dhali i'bwa/ gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'kunya bwa mo,
 haali/ gom gwon dwall pini jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo, ayy Arungimis.
- 9 Haali/ /e, ayy Tapa, /e a'di icaaca apo/ mony'ceshi 'baar mo,
 /e a'di ikarkunu ki ca apowa risa rum pinyconi 'baar mo.
- 10 Tapa a'di enki uni gwansan kun shi/ki tonthusi e mo.
 A'di 'tashki mondiki/e gi unim piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel 'twa/ 'peni tonthus mo.
 A'di 'cukki uni 'peni me'd gi uni kun ta thus ki thus mo.
- 11 Monj'kush kushki mo mo gom uni kun miin ka kar/e mo,
 dhali monj'kuny bwa gom uni kun dhelel ma du mo.
- 12 'Kunyi bwa e Tapa mo, ayy uma kar/e mo,
 dhali ci a'di mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom a'di jin kogu mo.

98

Gway

- 1 Ayy, yuki gway e Tapa gway jin ta jin this mo, haali/ a'di miiki dhan to ki momer mo.
 Me'da bim poros piti dhala bim piti jin kogu mo tani gamki a'di mo jin pinu mii e mo.
- 2 Tapa a'di itorki mom piti jin pinu mii e eya tente/ mo,
 a'di ki pi mom piti jin yenuwa ye mo e jis/ e gi kal gi 'kwaniny'cesh mo.
- 3 A'di ki ka mo/en piti jin telu sho'k e mo dhali mii ma isinj ganam piti mo
 e gu'b ma Israyiil mo.
 Aris 'pemen gi mony'ceshi 'baar mo tani parki a'di e mo,
 a'di jin ta mo jin pinu mii e ma Arungimis bana mo.
- 4 Kumi cuuwa/ gom bwanj 'kun- yka/ e Tapa mo, aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo.
 Kwaku/ 'twanjal gom monj'kuny bwa ki gway mo dhali yuki gway jin manj'wa manj mo.
- 5 Yuki gway jin manj'wa manj e Tapa ka dhenj'henye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo,
 dhali ka dhenj'henye/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo dhali ki konj gway jin lukumu mo.
- 6 Ka risa poome/ jin pinu mo dhali ki kony ce jin pinu mo,
 kumi cuuwa/ gom bwanj 'kunyka/ ibwambor ma Malik mo,
 a'di jin ta Tapa mo.
- 7 Dhalki kumma/ yi'de/ bir bakal mo, dhali aris to gwansan kun 'tu'dki a'di bwaman mo, mony'cesh dhali uni gwansan kun 'kokin e a'di mo.
- 8 Dhalka gannu/ yi'de/ tor me'd buni mo.
 Dhalka ris wosh yuk gway monj'kuny bwa imontal 'de/ mo
- 9 ibwambori Tapa mo, haali/ a'di midi pu'du/ mo

mmoji mony'cesh mo be.
 A'di midi dwall 'kwaniny'cesh gwo
 ki mii ma kar/e mo
 dhali 'kwani ki dar gi mii ma gwar
 'de/ mo be.

99

1 Tapa a'di ijiki'da ji mo. Dhalki
 'kwani deen ki bir bir mo.
 A'di ca'bki'd eya kursi ma Malik eya
 powa carabiim mo. Dhalki
 mony'cesh thek she/ mo.
 2 Tapa a'di caaca eya Sihyuun mo.
 A'di ikarkunu ki ca apowa ris
 'kwani 'baar mo.
 3 Dhalki 'kwani man gway pini mo
 jin caaca mo dhala purem
 pini mo.
 A'di ikogu mo.
 4 Malik a'di ca'bki dem dem mo,
 a'di jin enki mo ma kar/e mo.
 /E telki mo jin daru gi mii ma dehe/
 sho'k mo.
 /E ki tor gwowa bora 'cesh gom mii
 ma kar/e mo
 dhali mo ma kar/ e goma Yakuub
 mo.
 5 Kari Tapa Arumgimis bana ki ca
 mo.
 Luŋi a'di e cwam piti jin dhuna a'di
 sho'k mo.
 A'di ikogu mo.

6 Musa dhala Haruun uni ita kum
 piti ibwaman ma gasiis mo.
 Samu/ iil si'da/ a'di ita jim piti e
 bwaman uni gwansan kun
 yukki gway piti mo.
 Uni ki ko 'twa/i Tapa mo tani dhali
 a'di ithokki uni gwo mo be.
 7 A'di torki uni gwo ka rak jin wana
 e ka ka'dum ki jamas piti mo.
 Uni dhuki gwonycim piti mo,
 dhali gwonkan piti kun bahu mo
 kun cikina a'di uni mo.
 8 Ayy Tapa Arumgimis bam / e
 thokki uni 'twa/ mo.
 /E tana Arumgimis jin gwamki uni
 mo,
 hili /e ki ri'c uni gom tonthus buni
 jin thama uni mii mo.
 9 Kari Tapa Arumgimis bana ki ca
 mo,

dhali luŋi a'di e 'kuwosha turgam
 piti jin kogu mo,
 haali/ Tapa Arumgimis bana mo
 tani a'di kogu mo.

100

*Gway jin yuku mo gom mo jin
 'boruwa 'borim bwa i is gom to jin
 'cithu/ 'kus mo.*
 1 Kumi cuuwa/ ki mon'kuny
 bwa e Tapa mo, aris um
 'kwaniny'cesh mo.
 2 Miiyi Tapa to ki bwan 'kunya/
 mo.
 Iiyu/i bun'kusi a'di ki gway ilu/ mo.
 3 Mishi mo mo ki a'di ta Tapa jin
 ta'da Arumgimis mo.
 A'di ta a'di jin ukki ana mo dhali
 ana tana kum piti mo be.
 Ana tana 'kwanim piti mo dhali
 ana tana ka'bal ma shon
 dhii/i'd piti mo.
 4 Cici e 'twan'kal ma gonj piti ki mo
 jin 'boruwa 'bor bwa i is mo,
 dhali e mom piti jin di 'kup kany
 nyakki mo jin manuwa man
 mo.
 Ciyi a'di mo jin 'boruwa 'bor bwa
 i is mo, dhali 'bori gway piti
 mii mo.
 5 Haali/ Tapa a'di 'bora'bor mo.
 Mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di
 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo,
 dhali mo ma isiŋ ganam piti eya
 risa nyakum yil ki 'kwani
 mo.

101

Gway ma Dawuu'd
 1 Aha/ mina yuk gway ki yuka
 gayiin mo dhali ki mo ma
 kar/e mo.
 E /e mo tani ayy Tapa, aha/ mina
 yuk gway mo.
 2 Aha/ mina yip 'kup ki bway kun
 'konu ki dar gi mii 'ba/ mo.
 Ayy, kakasja imina /e pu'du/ i aha/
 mo?
 Aha/ mina ya ki dar gi nadhun eya
 dum pem
 e gu'b pem mo.

- 3 Aha/ mina diki kar e bwambor jis/ em pem mo,
ma torj kamu/ jin 'coka'coḵ mo.
Aha/ shina mii gi uni gwansani e mo kun ta'kkin 'peni bway gana/ mo.
Uni mini 'koki thal aha/ mo.
4 Mo jin iinu ki ca'ckon eya du mo tani midi si'd 'peni aha/ mo.
Tonthus miga/ mol mo be.
5 A'di jin thuthi'da mannyak 'dish gu'b piti 'pen ka kwal is mo tani
aha/ mina 'ce'd a'di sho'k mo.
Wathi/ jin 'thek 'ba/ mmis dhali jin kar 'ba/ ki ca mo eya dum piti mo tani
aha/ mina mish a'di 'dim 'kup yisa.
6 Aha/ mina hila hil ki mo/en apo/ uni kun ta ku isinj gana/ e mony'cesh mo,
ki uni mini nyak 'ko ki aha/ mo be.
A'di jin yaki'd e bway jin 'konu ki dar gi mii 'ba/ mo tani
a'di imidi mii aha/ to mo be.
7 Wathinj kamu/ jin boḵo'd ki mo ma he'k e isa yempa/ mo tani
a'di midi ca'bi gu'b pem yisa.
Wathinj kamu/ jin baha'da tor ka yempa/ mo tani
a'di mol tikir ca'b e bun'kus pem mo be.
8 Mon'thamo/ itan mon'thamo/ mo tani aha/ mina 'ce'd uni sho'k mo,
aris uni kun ta thus ki thus kun 'kon e mony'cesh mo,
mmo'ciḵa ris tonthusi 'baar mo kun miina imanmii uni mo 'peni 'penkuman bampa/ gi Tapa mo.

102

A'tho 'peni jan 'de/ jin jwakaḵkunuwa du mo, ki a'di 'thikina buye/ mo dhali wola gumgum piti ibwambori Tapa mo.

- 1 Ciki mon'thom pem mo ma, ayy Tapa.
Dhalki kom pem pu'dki'di /e mo.
2 Dhalku/ ki bag jis/em pini 'peni aha/ mo

- ka teem pem jin ta'da cis ki cis mo.
Ka'di 'cem pini ki aha/ mo.
Thoki aha/ 'twa/ ishunsan gana/ ka tee jin yukḵika/ /e mo.
3 Haala teem pem a'di peki'd mo me'da ku'd jin 'ciḵki 'pen mo
dhala simam pem burkin mmowa e ki mo ma gwata/ jin 'thanu o'd jin 'batha'ba'th mo.
4 Adum pem dorkunu mmowa e ka sho mo dhali ku'thki'd mo.
Aha/ ḵakina tonḵem pem mmoshwa mo.
5 Haali/ gom dhan mo/ ohon pem caaca mo tani
asimam pem thalkina bunḵwar is pem mo.
6 Aha/ wakina e ki koro/ gi momb-waasho mo,
aha/ wana e ka kunu/ jin diki'd e bwam ma'du/ mo.
7 Aha/ isha ki e i'kup ki walwal mo,
aha/ wana e ki 'dii jin di a'din 'denj gana/ apo/ 'kunḵu'b mo.
8 Ka tee 'baar mo 'kwani kun ta 'kup ki aha/ ḵhunyki aha/ 'twa/ i is ki uni gwansan kun pe'th aha/ ki petha sor mmokar gway pem ki mo jin jeenuwa jee mo.
9 Aha/ shwakina jasi 'piny me'd tonḵe/ mo,
dhali ce jabu'th pem e ki to jin pika/ mo
10 goma nyor jin deḵkina / e mo dhala nyor pini mo.
Haali/ /e kalki aha/ imis mo dhali biḵ aha/ asho mo.
11 Ateem pem wana e ka ḵashira/ ma tente/ gi mom'pimpili/ mo.
Aha/ ku'thkina me'da sho mo.
12 Hili /e, ayy Tapa, dikin e ḵursi ma malik ki sule/ sule/ mo.
Gway pini a'di 'dim 'kup eya risa nyakum yil gi 'kwaniny'cesh mo.
13 / E mini cu mis mo dhali tayi gi mo/en ma 'thime/ apowa Sihyuun mo.
A'di ta'da tente/ jin minu mii mii ka 'the goma yim mo.

Atente/ jin karu 'pen ka pije/ a'di pu'dki'd mo.

14 Haali/ cinjinam pini uni bu'thki wosh ma yim ji gi ŋa/u mo, dhali hila hil ki mo/ en apo/ bu'da'cesh ma yim mo.

15 Kal gi 'kwaniny'cesh uni mini ko/ gway gi Tapa mo, dhali aris imalik gi mony'cesh mo uni mini ko/ monycam pini mo.

16 Haali/ Tapa midi nyaŋa Sihyuun ki mis ka nyaŋ'ko'd mo, a'di midi piyu/ki monycam piti mo.

17 A'di midi ciya hirdhe/ki mon'tho gi uni kun dhalkunu 'pen mo, dhali a'di midi diki waŋ uni gom tom buni kun 'thona uni ka di'b is mo.

18 Dhalki gwo yansan a'di 'kwarkunu isa 'cesh goma nyaŋum yil gi 'kwani kun mini iiyu/i'ko'd mo, wakan ki 'kwani kun 'konuki dho'th naskina/ mo uni a'di imini maŋ Tapa mo,

19 haali/ a'di hilki mo ka luŋgu'b 'peni mom piti jin kogu mo jin ka'dama/ka'dam mo, 'peni momis mo tani Tapa hilki mo apowa 'cesh mo

20 mmociŋ ohon gi uni kun tana habuus mo, mmo'cuŋ uni gwansan kun 'birki 'kup ki jwa mo,

21 ki 'kwani mini bah gwo eya tente/ eya Sihyuun mo a'di jin ta gway gi Tapa mo, dhali e Pa Urushaliim mo tani uni mini bah gwo maŋ piti mo,

22 ki 'kwani mini tul isi montal 'de/ mo dhali aris 'penkuman bampa/ mo mmoluŋ Tapa mo.

23 A'di 'ce'dki mom'bi'th pem bwa mo e bwaman yam pem mo. A'di karki'da teem pem mmokuŋa/ kuŋ mo.

24 Ayy Arumgimis pem, aha/ ona gwo mo ki: Dhalku/ ki bu'th aha/ 'peni mahan mo e bwaman ma teem pem mo, /e jin 'dimkina yil 'kup mo eya risa nyaŋum yil gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo.

25 'Peni kadhamo/ mo tani /e 'thiki monka'b gi mony'cesh mo, dhali momis a'di ta mii ki me'd pini mo.

26 Uni mini 'ce'd sho'k mo tani hili / e a'di imini 'dim 'kup mo, uni 'baar mo mini wuwa dhagale/ mo me'd burrinye/ jin hidhu i is mo.

/E aŋ uni e me'd burrinye/ jin hidhu i is mo dhali uni pekin mo, 27 hili /e ta a'di ma 'de/ mo, dhali yil pini mol di 'kup mo.

28 Uci gi cinjinam pini uni mini 'ko ki 'dantar mo. Nyemes gi uci'm buni ki uni mini dho'th i'ko'd mo tani uni iminu tel shoki bwambori /e mo be.

103

Gway ma Dawuu'd

1 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem, dhali aris to gwan 'baar mo kun 'kon e aha/ mo, 'bori gway piti mii jin kogu mo.

2 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem mo, dhali dhalku/ ki ŋa a'dim piti jin 'dapa 'dap mo,

3 a'di jin gwamki /e 'pena ris miim pini kun 'coŋa'coŋ mo, a'di jin waŋki /e 'pena ris 'ba'th pini mo,

4 a'di jin wanki /e 'ba/ 'peni jisa 'kulga/ mo, a'di jin shumki /e ki ton'kup ki mo/ en jin telu sho'k mo dhali ki momiimii mo,

5 a'di jin kapki /eya du mo ki tom 'boron me'd jin dikina /e ki e mo, wakan dhuru'c pini jin tana /e midi 'ka gura/ me'da biny jeshe/ ma wulu/ mo.

6 Tapa a'di miiki mii jin yenuwa ye mo
 dhali mo ma kar/e goma ris uni gwansan kun siri'ckunu apo/ki sho'k mo.

7 Bway piti tora a'di eya tente/ ka Musa mo,
 dhali miim piti jin kala a'di e 'Kwani ma Israyiil mo.

8 Tapa a'di ta'da manmiimii mo dhali mii jin miinu ka 'the mo,
 anyor piti mangala she/ mo dhali mo/en jin telu sho'k ishki'd ka enthus mo.

9 A'di isa yempa/ diki kucura kucur mo,
 walla a'di diki kara nyor piti ki sule/ sule/ mo.

10 A'di diki tu/ul ana isi ki gwo gi miinthus bana mo,
 walla ri'c ana isi ki gwo gom tony 'cokgam bana kun miina ana mo.

11 Haali/ me'd momis jin ka'dama/ ka'dam apo/ mony'cesh mo tani
 wakan dhan mo/en piti jin telu sho'k caaca mo 'kupki uni gwansan kun ko/ki a'di mo be.

12 Me'd jin si'da mom'pesho'k ki si'd 'pena bora lungu'b mo tani
 isa dhana/ kan si'da/ a'di ki joc gwondhan bana 'peni ana mo.

13 Me'da baba jin hilki ya/ ki mo/en mo tani
 wakan si'da/ Tapa ki hil uni gwansan kun ko/ki a'di ki mo/en mo.

14 Haali/ a'di mishki'da yi'c bana mo,
 dhali a'di kaki gwo e ki ana tana bu'da'cesh mo.

15 Wathi/, ateem piti a'di wana e ka sho mo.
 A'di lugki'd ki tup tup mo me'd jandin to e bwam bunto mo,

16 haali/ 'tham poshki'd apo/ a'di mo dhali a'di ki 'cwar a'di mo,

dhali mom piti mishi a'di dok/ e yisa.

17 Hili mo/en gi Tapa a'di telkunu sho'k mo 'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo itan mo jin 'konuki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo
 apo/ uni gwansan kun ko/ki a'di mo,
 dhali mo ma kar/em piti e uci gi ucim buni mo,

18 e uni gwansan kun dhuki gwom piti jin gamu me'd mo,
 dhali ka uni e mo mmomii gwonkan piti kun 'kwarkunu mo.

19 Tapa a'di telki'da kursi ma malik piti sho'k e momis mo,
 dhali 'penkuman bampam piti jiki'da ji apowa ris to 'baar mo.

20 'Bori Tapa mii mo, ayy um iman'doyu gwom piti mo,
 um kun ca'bki dem dem mo kun mii gwom piti mo,
 mmocik 'twa/ gi gwom piti mo.

21 'Bori Tapa mii mo, aris umi 'baar mo kun ta kum piti kun 'kon e momis mo,
 imanmii tom piti mo kun mii bwam piti mo.

22 'Bori Tapa mii mo, aris to kun miina a'di mo,
 eya ris mo 'baar mo kun ta mom piti kun tana a'di tapa mo.
 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem mo.

104

1 'Bori Tapa mii mo, ayy kashiram pem mo, ayy Tapa Arumgimis pem, / e a'di icaaca kagahara mo.
 /E hi'thkunu ki montak mo dhali mo/ek mo,

2 /e jin 'kamki is pini ki monkush me'd burrinye/ jin 'kamu is mo,
 /e jin bele'thki momis me'd gu'b burrinye/ mo,

3 /e jin 'thikina ka'dum gi gu'b pini apowa ris yi'de/ 'baar mo,

/e jin dhukina rak me'd arabiyya
 jin dira shumaram pini mo,
 /e jin merkina powa bi gi 'tham mo,
 4 /e jin dhuki 'tham ka ris mmota
 iman/ii gom /e mo,
 o'd dhala le'dan o'd jin shwa'd ki
 bar bar mo tani uni mii /e to
 mo.
 5 /E ki kar mony'cesh e monka'b piti
 mo,
 wakan ki a'di minu 'koki yikin is ki
 sule/ sule/ mo.
 6 /E ki kum a'di 'kup ki mon'kulga/
 me'd burrinye/ jin kumu to
 'kup mo.
 Dhali yi'de/ doshki'da powa ris
 wosha turga/ mo.
 7 Ki gwom pini jin kucurkina /e uni
 mo tani uni sokin mo.
 Dhali ki kon dor ma sho'k pini mo
 tani uni yakina nwaqa/ mo.
 8 Aris wosha turga/ cuki mis mo,
 dhali embul wosh mo tani
 uni cikkin ka 'cesh mo
 e mo jin karkina /e 'pen ka pije/
 gom uni mo.
 9 /E ki kar gwayu/ mo ki uni mini
 'koki pe mo,
 wakan ki uni mini 'taki 'koki halas
 mony'cesh dok/e mo.
 10 / E ki dhu yi'de/ kun 'du'dun
 mmogaç ka pije/ e embul
 wosh mo.
 Uni yakina nwaqa/ e embul ma ris
 wosh mo.
 11 Dhali uni 'baar mo pikina to/
 e 'baar mo kun 'kon e
 bwaasho mo.
 Thuluny bwaasho si'da/ uni kapkin
 'peni mo jin budha yi'de/ uni
 mo.
 12 Ki uni mo tani 'dii kun peni
 momis mo tani gamki
 mon'kom buni mo.
 Uni wolki gway e bwaman ma risa
 biny cwa mo.
 13 'Peni monyca'b pini jin dina /eya
 'ta'dama mo tani /e wolki
 yi'de/ apo/ wosha turga/ mo.
 Mony'cesh a'di kapkunuwa du ki
 maman miin to ki me'd pini
 mo.

14 /E rakina sho ca'd gom to/e mo,
 dhali dhu emen to jin mina 'kwani
 si mo,
 ki a'di mididi dho'th maman tonçe/
 'peni mony'cesh mo,
 15 dhali yimana mura'th jin ka/ u
 ki nah nah mmo'kunya duj
 'kwani mo,
 dhala yin mmokar bwam/em piti
 ki 'tikil 'tikil mo,
 dhali tonçe/ mmo'bi'th 'kwani adu
 mo.
 16 Aris cwa gi Tapa uni wolu yi'de/
 ka enthus mo,
 dhali arisa bwanyayis gi Pan Lub-
 naan jin sikina a'di mo.
 17 E uni mo tani 'dii nyan'ki gu'b
 buni mo,
 dhala gwampi/ taki'd ki gu'b piti
 apo/ cwa jin wana e ka tuj
 mo.
 18 Dhali aris wosha turga/ mo
 tani uni gom mi kun 'koni
 bwaasho mo,
 dhali wosh uni ta mo jin hur ma
 warriny jwa icine/ mo.
 19 /E ki kara ppe mmoya yil mo,
 dhali atente/ mishi mom piti jin
 mina a'di iyul mo.
 20 / E ki kar mondhurumi'd mo
 dhali a'di ta ji mon'thiny mo,
 ka ris to/ e 'baar mo kun 'kon e
 mombwaasho mo tani park-
 ina 'cesh mo.
 21 Ushi dhuruca dhop uni an'karki
 ko mo gom tom buni kun
 'kwarkina uni ka gwapi/ mo,
 mmosimm tonçem buni e mo 'peni
 Arungimis mo.
 22 Ka tente/ sulki'd mo tani uni
 sokin 'pena tente/ mo
 dhali bag is buni e jurum wosh mo.
 23 Dhali wathi/ yaki'd mmomiiya
 tu'c mo
 dhali a'di ki miiya tu'c piti ntagi
 mom'pimpili/ mo.
 24 Ayy Tapa, mii gi me'd pini wan
 ma po/ e di'a/.
 E moyuk mo tani /e ukki uni 'baar
 mo.
 Aris mony'cesh 'tu'dkunu ki tom
 pini kun ukkina /e mo.

25 Bwampo/ kumma/ yi'den 'kulga/
 mo kun caaca mo dhali kun
 beena bwa ki bee mo,
 a'di jin ishkina to/e ki mus mus
 ibwaman kun uku mo kun
 molu den e mo,
 kun 'kon ki e mo nyakki kun gwa'da
 is mo dhali kun caaca mo.
 26 Dhali arisa kur yi'de/ si'da/
 hashkina po/ a'di mo
 dhala dhan to yi'de/ a'di jin ukkina/
 e mmoguwa nalbothon ibwa-
 man a'di mo.
 27 Aris to gwansani 'baar mo hil
 'kupki /e mo,
 dhali / e ciki uni tontem buni
 mmoshwa ka tentem buni
 ki she/ ki she/ mo.
 28 Ki /e ki ciki uni to mo tani uni
 tulki a'di isi montal 'de/ mo.
 Ki /e ka'dki me'd pini mo tani uni
 'tu'dkunu ki tom 'borga/ mo.
 29 Ki/e bagki jis/em pini mo tani uni
 bitkina bwa ka lungu'b mo.
 Ki/e ki bu'th shi/in buni mo tani uni
 wukin mo
 dhali dok ka nyan'ko'd e bu'da'cesh
 buni mo.
 30 Ki /e hashki Shi/in pini mo tani
 uni ukunu mo be
 dhali /e ki ta bwam/e gi mony'cesh
 this mo dok/e mo.
 31 Dhalki monyca gi Tapa a'di i'dim
 'kup ki sule/ sule/ mo.
 Dhalki Tapa 'kunya bwa e miim
 piti mo,
 32 a'di jin hilki mo apo/ mony'cesh
 mo dhali a'di deeki'd ki bir
 bir mo,
 a'di jin taki wosha turga/ is ki me'd
 mo dhali uni yakina ku'd
 mo.
 33 Aha/ mina yuk gway e Tapa mo
 me'd jin dika/ ki e mo.
 Aha/ mina yuk gway mmomaña
 Arungimis pem mo me'd jin
 kusha buye/ aha/ mo.
 34 Dhalki gwom pem jin kulum
 aha/ ibwa mo tani 'bor a'di
 bwa mo,
 haali/ aha/ 'kunya bwa e Tapa mo.

35 Dhalki imanmii miinthus
 tushunkunu ki o'd 'peni
 mony'cesh mo,
 dhali dhalki imanmii to kun
 'coka'cok mini mii dhalku/
 ki 'ko mo dok/e.
 'Bori Tapa mii mo ma, ayy kashiram
 pem.
 Manji Tapa mo.

105

1 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
 i is ki Tapa mo, dhali yuki
 gway piti mo.
 Kari eya tente/ mii gi tom piti e
 bwaman 'kwani mo.
 2 Yuki gway e a'di mo, yuki gway
 mmomañ a'di mo,
 tori aris to kun miina a'di ki momer
 mo.
 3 Cayi mo e gway piti jin kogu mo.
 Dhalka du gi uni gwansan kun
 simmki Tapa e mo tani
 'kunya bwa mo.
 4 Simmi Tapa e mo dhali mom'bi'th
 piti mo,
 simmi bun'kus piti e ki tikir tikir mo.
 5 Kayi momer piti e jin miikina a'di
 mo,
 a'di jin ta miimer piti mo dhali
 gwon dwall kun toru 'twa/a
 'cesh jin bahkina a'di mo,
 6 ayy emen ma Ibrahiim jin ta
 cinjinam piti mo,
 um kun ta iya/ ma Yakuub mo, kun
 ta kum piti kun kwanykina
 a'di mo.
 7 A'di ta Tapa ma Arungimis bana
 mo.
 Gwon dwall piti kun toru gwo 'twa/
 a 'cesh mo tani a'di idiki'da
 powa ris mony'ceshi 'baar
 mo.
 8 A'di tana bwam piti pa ki pa gom
 gwom piti jin gama a'di me'd
 ki sule/ sule/ mo,
 gom gwom piti jin kankina a'diya
 kan goma alip ma risa
 nyañum yil 'kwani mo,
 9 gwo jin gamkina a'di me'd nyakka
 Ibrahiim mo,

dhali gwoṃ piti jin thulkina a'di
me'da po/mmo/o is goma Is/
hak mo,
10 a'di jin rwa'ckina a'di eya
Yakuub mo me'd gwoṃkan
jin bahu mo,
dhali eya Israyiil me'd gwoṃkan
yan jin gamu me'd mo jin
midi di ki sule/ sule/ mo,
11 mmo/o gwo mo ki: E um mo tani
aha/ mina ci um mony'cesh
gi Paṃ Kanaan mo
mmota a'di jin mina umi 'tuntul
bwa ime'd mo mmota mal
bum mo.
12 Ki uni 'kon ki daḡa/ ka ris buni
mo,
ki uni ta jasi ara ushalaṃ gana/ mo,
ki iimpem buni e a'di mo,
13 mmo/ iikina uni ki ii ma ca/
'peni kal gi 'kwaniny'cesh
mmotan kal gi 'kwaniny'cesh
mo,
'peni bampa/ gi 'penkuman bampaṃ
kamu/ itagi 'kwanin tiya mo,
14 a'di diki dhal jan 'deṃ kamu/
bway mo mmosiri'c uni apo/
ki sho'k mo.
A'di kucurki imalik gom gway buni
mo
15 mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ ki ta
unim pem kun kwanyka/ is
ki me'd mo,
dhalku/ ki mii to shi/ ka/ apo/
imanci gwom pem mo.
16 Ki a'di yukki te/ apo/ mony'cesh
mo,
dhali 'ce'da ris tonte/ 'baar mo kun
miinu ime'd mo,
17 a'di ki hash wathi/ mmoya itwa/
a/ ki uni mo,
a'di jin ta'da Yuusup mo, a'di jin
yolkunu mmota ciṃkina/ mo.
18 'Basho'k piti a'di shi/ kunu ka
makkiyya mo,
dhali 'ba/ piti a'di re'dkunu ka
dhan neran tonkuthu'd mo
19 ntagi gwo jin ona a'di mo
pu'dki'd mo ki jim pe mo
dhali gwo gi Tapa nyo/ki a'di mo.
20 Dhala malik hashki'da hash mo
dhali 'cuḡ a'di mo be,

dhali tapa gi 'kwani mo tani karki
a'di ki 'kus mo,
21 dhali a'di ki kar a'di ki ari tapa
apo/ gu'b piti mo,
dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom
piti 'baar kun tana a'di mo,
22 mmoye'th uni kun ta iya/ ma
malik piti sho'k ki bwam
'boro'd piti mo,
dhali mmotor 'kwani gwanyjakam
piti gwo ki moyuk mo.
23 Dhali yan'ko'd Israyiil pu'dki'd e
Pam Masir mo,
dhala Yakuub pu'dki'd ki yan'kus
eya 'cesh ma Haam mo.
24 Dhali Tapa ki dhu 'kwanim piti
mmota uni kun dho'th ma-
man gi dho'th gana/ mo,
dhali mmodhu uni mmota 'kwani
kun 'bitha'bi'th mo mmobol
'kwanin' kup buni e mo.
25 A'di ki tuka dum buni mmoshi/
'kwanim piti i e mo,
mmotu/ul nyakki uni mmoheka ris
ciṃkinam piti e mo.
26 A'di ki hasha Musa jin ta ciṃkinam
piti mo,
dhala Haruun jin kwanykina a'di
mo.
27 Uni wagaskunu jamas miim piti
e bwam uni mo,
dhali miimer kun miikunu e
bampa/ ma Haam mo.
28 A'di hashki mondhurumi'd mo,
dhali 'ceth bampa/ 'tum mo.
Dhali uni pishki is ka le'da po/
gwom piti mo.
29 A'di tu'kki kumma/ yi'dem buni
mmota bas mo,
dhali rak wa'c buni isi jwa mo.
30 Bampam buni tashkunu ka
buhany ma 'dwa/ mo,
wakan si'da/ e gu'b gi imalik buni
mo.
31 A'di oki gwo mo dhali abuhanya
kanthi/ pu'dki'd mo,
dhali arisa shokom tha'thkin e
bampam buni 'baar mo.
32 A'di ci uni dhana wasa/
mmohe'th me'da sho'k mo,
dhala wara/ sho'k yan jin dhwa/
a'dki mo ki dhwa/a'd dhwa/

a'd e bampam buni 'baar mo.
 33 A'di 'koshki cwalman ma mura'th buni mo dhala ris cwam pu/ mo,
 dhali a'di kwa/ki cwa gi bampam buni 'baar mo.
 34 A'di oki gwo mo dhala kuyu/ pu'dkin mo,
 dhali ushi emena kuyu/ kun molu den e mo,
 35 uni kun loskina ris to kun sinu ki 'kolo'c e bampam buni mo,
 dhali uni ki shwa maman cwam buni 'pena 'cesh mo.
 36 A'di ki 'kosha ris bwanyaram buni 'peni bampam buni mo,
 a'di jin gacki'di twa/ a/ 'peni mom'bi'th buni mo.
 37 Yan'ko'd a'di ki shuwa Israyiil bway ki 'dolkon kush mo dhali 'dolkon gana/ mo,
 dhali jan tal 'den kamu/ piyi'd e bwaman ma wak piti mo jin kolkunu mo.
 38 Kwani gi Pam Masir 'bora bwa ki 'bor ki uni iikin mo,
 haali/ dhan to jin ko/ uni is 'peni 'Kwani ma Israyiil mo tani pu'dki'da po/ uni mo.
 39 A'di ki pa'da rak mmokuma kum 'kup mo,
 dhali o'd mmoçi monkush mon'thiny mo.
 40 Uni dotki to mo dhali Arumgimis ki ci uni aris kusskun mo,
 dhali a'di ki ci uni tonṭe/ 'peni momis jin ishki'd ka enthus mo.
 41 A'di ka'dki wosh 'twa/ mo dhali yi'de/ gacki'd ka pije/ mo.
 A'di guski'd e bwam ma si'b me'd yi'de/ jin guski'd e bwam wor mo.
 42 Haali/ a'di kaki gwom piti e jin ona a'di is jin kogu mo,
 dhala Ibrahiim jin ta cinṭkinam piti mo.
 43 Wakan a'di suski 'kwanim piti ka pije/ ki mon'kuny bwa mo,
 unim piti kun kwanykina a'di mmo/ii gwayi lu/ mo.

44 A'di ki ci uni kal gi bampa/ gi 'kwanin tiya mo,
 dhali uni bu'thki to gi 'kwanin tiya kun tana uni gi maman buni kun miikina uni to mo,
 45 tagi 'kup gwo yan mo ki uni mini 'taki dhu gwonṭkan piti kun bahu mo,
 dhali mii gwonṭkan piti kun cikunu mo.
 Manji Tapa mo.

106

1 Manji Tapa mo.
 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gi Tapa mo, haali/ a'di 'bora'bor mo,
 haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
 2 Kaja a'di jin midi mish bah gwo gom miin to ma dem dem gi Tapa mo,
 walla tora ris moman piti mo?
 3 Mom'bor mii gom uni gwansan kun miiki mii ma kar/e mo,
 uni kun mii miinṭkar/e isa yempa/ mo.
 4 Kayi aha/ e mo, ayy Tapa, ki /e din mmotor mii ma 'them pini e 'kwanim pini mo.
 Wothi/ aha/ mo me'd jin mina /e 'cuk uni mo,
 5 ki aha/ mina par mo jin rusa/ rus gi unim pini kun kwanya /e e mo,
 ki aha/ mina bwa 'kuny mo e mo jin 'kunya bwanj 'kwani gi kal pini mo,
 ki aha/ mina ca mo e mal pini mo.
 6 Am dhali ibabam bam mo, 'thissa/ niin mo tani miikina mi-inthus mo.
 Aman miikina mii kun 'coṭa'coṭ mo, am miikina to kun ta thus ki thus mo.
 7 Ibabam bam, ki uni 'kokin e Pam Masir mo tani,
 uni 'koki hil gwo i e gom tom pini kun miina /e ki momer mo.
 Uni 'koki ka mo/en pini e jin telu sho'k jin ishki'd ka enthus mo,

hili uni pishki is ka le'd apo/ a'di jin
Caa e ki Ca e Kamma/ Yi'de/
jin ta gi 'Per mo.

8 Naskina/ a'di ki ta uni is ki me'd
gom gway gi gway piti mo,
ki a'di midi tor mom'bi'th ma dem
dem piti mo.

9 A'di kucurki Kamma/ Yi'de/ jin ta gi
'Per mo dhali a'di warki'd ki
mo jin kuthaku'th mo.

Dhali a'di suski uni e bwaman
mon'kulga/ mo me'd jin mi-
ikina a'di e bwaman ma si'b
mo.

10 Wakan a'di taki uni is ki me'd mo
'peni 'kwaniñ 'kup buni mo,
dhali 'cuk uni mo 'peni mom'bi'th
gi 'kwaniñ 'kup buni mo.

11 Dhali yi'de/ kumki uniñ 'kup
buni 'twa/a 'cesh mo.
Jan'kamu/ di'd jin bo'co'd 'peni
uniya?

12 Dhali yan'ko'd uni gamki gwom
piti is mo.
Uni yukki gway gom momañ piti
mo.

13 Hili ki jahanne/ uni ñaki miim piti
mo.
Uni 'koki cor gwom piti jin logoma
a'di mo.

14 Hili uni cana bwa en'dap mo
mmogora bwa ki gor e
mombwaasho mo,
dhali kara Arumgimis mo
mmony/ a'di e bwam ma
si'b mo.

15 A'di ci uni to jin dotkina uni mo,
hili a'di ki hash 'ba'th jin shi/ uni is
e bwaman uni mo.

16 Ki 'kwaniñ gwas kun 'kon e mo
ma yuukam buni mmo'ta'c
bwa ki ta'c apowa Musa mo
dhala Haruun, a'di jin ta jan 'de/ gi
Tapa jin kogu mo tani

17 mony'cesh ka'dki 'twa/ mo dhali
losa wak ma Dathan mo
dhali kum 'kwani kun nyak ii ka
Abiram 'twa/a 'cesh mo.

18 O'd si'da/ du'dushki'da po/ iman-
nyak iim buni mo
dhala le'dan o'd shwaki 'kwani kun
ta thus ki thus mo.

19 Uni ukki ari bip e 'kuwosh ma
Hurib mo
dhali uni ki lunj tompinycon jin
to'du/ mmo/ uk a'di jin ta
pinycon mo.

20 Uni akki monyca ma Arumgimis
e mo
gom jamas to jin uku mo me'da
morbip jin shwa'da sho mo.

21 Uni ñakina Arumgimis mo, a'di
jin ta'da Manwoth uni mo
a'di jin miiki dhan to jin caaca e
Pam Masir mo,

22 ki mii gi momer mo e bampa/ ma
Haam mo,
dhali dhana puren to e Kamma/
Yi'de/ jin ta gi 'Per mo.

23 Wakan a'di oki gwo mo ki: A'di
midi 'ce'd uni sho'k moyi,
dhala Musan 'dem piti jin kwanya
a'di mo tani
dina a'di ki doshi bwambori a'di
mo

ntagi a'di dokki'da nyor piti jin
midi 'taki 'ce'd uni sho'k
mowa?

24 Yan'ko'd uni ki wak mony'cesh
jin 'bora'bor mo,
dhali dar gi mon'gam gwo is gom
gwom piti jin ona a'di is mo.

25 Uni miikina gumgum e bwanj
gu'b burinyem buni mo,
dhali ush gwo gi 'twa/ gi Tapa ha e
mo.

26 Wakan a'di 'de'kki me'd piti mo
dhali thul gwo me'da po/
gom uni mo
mmo/ o ki a'di midi dhu uni
mo mmo'ta'k mo e momb-
waashoyi,

27 dhali kwa/ emen gi ucim buni
bwa mo e bwaman kal gi
'kwaniñ'cesh mo,
mmo'cekerki uni bwa mo e bam-
pany 'ceshi 'baar mo.

28 Wakan uni 'tampalki is buni ka
rum ma Baal jin ta ji Pam
Paguur mo,
dhali 'ka to jin 'ciñhu/ 'kus mmothe
tompinycon gom jwa gi
'kwani kun wun mo.

29 Uni rukunyki Tapa mmomiya nyor mo gom miim buni mo, dhali 'ba'th jin wo'cki 'kwani is she/du'dushki'd e bwaman uni mo.

30 Dhali yan'ko'd Pinahaas doshki'd ki mis mo dhali woth gwo is mo, dhali 'ba'th jin wo'cki 'kwani is she/ca'bki'd mo.

31 Dhali a'di ikarkunu a'di ki mo ma kar/e mo 'pena nyakum yil jin tanu mo mnotana nyakum yil ki sule/sule/ mo.

32 Uni rak a'di isa nyor mo gom gwo yi'de/ e mo ma Mariiba mo, dhala Musa cinu isi jwa mo gom gway buni mo,

33 haali/ uni ki raka kashiram piti ca'bki nah nah mo, dhali a'di ki o gwo ki mony'cwar mo.

34 Uni 'koki 'ce'd 'kwani sho'k mo me'd gwo jin kankina Tapa uni mo,

35 hili uni ceki e ki kal gi 'kwanin tiya mo dhali da/ar mii kun miina uni mo.

36 Uni ki mii to gom tompinycon buni mo, a'di jin warki'd ka gume/ gom uni mo.

37 Uni ki ci iya/m buni mmo'cih 'kus mmomiya bas mo dhali i'bwa/ buni si'da/ ka rum thus kun nyo/anyo/ mo.

38 Uni ki wol tiya bas kun 'kon ma bas ka po/ mo, uni kun tana bas gi iya/m buni mo dhali i'bwa/ mo, uni kun cikina uni mmo'cih 'kus gom tompinycon kun lunu gi Pan Kanaan mo, dhali bampa/ shi/ kunu is ka bas 'kwanimpa mo.

39 Wakan uni taki 'kwani kun nyo/ anyo/ ki miim buni mo, dhali lo'bi gwonycal ki miim buni mo.

40 Dhali yan'ko'd anyor gi Tapa a'di 'thakunu ki ligi/ligi/ apo/ 'kwanin piti mo dhali a'di ki shi/ mal piti i e mo.

41 A'di ki ciki uni mo e me'd gi kal gi 'kwanin tiya mo, wakan ki uni gwansan kun shi/ki uni i e mo tani mii miin tapa apo/ uni mo.

42 'Kwanin 'kup buni siri'cki uni apo/ ki sho'k mo, dhali uni 'doyunu mo mmodila bora 'cesh e bwan'kwariny mom'bi'th buni mo.

43 Me'd ka ris a'di ki 'cuq uni mo, hili uni pishki is ka le'd ki tas gom 'kup gwom buni mo dhali uni 'doyunu ka lungu'b e miim buni kun 'coka'cok mo.

44 Bahili a'di ki ciya hirdhe/ ki mo ma cis buni mo, ki a'di cikki kom buni mo.

45 A'di ki ka gwo e gom gway buni gom gwom piti jin gama a'di me'd mo, dhali a'di ki bit bwam piti me'd mo isi ki gwo gi mo/en piti jin telu sho'k mo jin ishki'd ka enthus mo.

46 A'di ki rak uni gwahan mmohila hil ki e ma 'thime/ ki mo/en mo ki uni gwansan kun bu'th uni mnota habuus mo.

47 Tayi aman is ki me'd mo, ayy Tapa Arungimis bam mo, dhali tulu/ aman is mo 'pena ris bwaman gi kal gi 'kwaniny'cesh mo, ki am mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki gway pini jin kogu mo, dhali ca mo e moman pini mo.

48 Mom'bor mii gom Tapa mo, a'di jin ta'da Arungimis ma Is-rayiil mo, 'peni mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo itan mo jin 'konuki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

Dhali dhalka ris 'kwani 'baar mo o gwo mo ki: Amen.

Manji Tapa mo.

**AWARKA/ JIN 'KONA
'BANI MUDHE'D MO**

107

- 1 Ayy, ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki Tapa mo, haali/ a'di 'bora'bor mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.
- 2 Dhalki 'kwani gwahan kun wanu 'ba/ mo i/o gwo wakan mo, uni kun wankina a'di 'ba/ 'peni mo jin toju bwa mo,
- 3 dhali tul uni is 'peni mony'cesh mo
'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bora lun'gu'b mo,
dhali 'peni moŋ'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'peni moŋ'ko'd gwar ma biny cam mo.
- 4 Unin tiya kun iikin ki iinya/ e bwam ma si'b mo jin shinu is mo,
uni gam bwaya kamu/ e 'penkuman bampa/ mmo'ko icine/ mowa?
- 5 Uni 'kosha te/ mo dhali budha yi'de/ mo,
dhali akashiram buni 'thikina buye/ e bwaman uni mo.
- 6 Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/ i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo,
dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo,
- 7 dhali a'di ki shu uni bway ki bwaya ji sho'k mo,
ntagi uni bumburkin mo e 'penkuman bampa/ mmo'ko icine/ mo.
- 8 Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- 9 Haali/ a'di ki kap a'diya du mo, a'di jin budha yi'de/ mo,

dhali a'di jin 'kosha te/ mo tani a'di ki 'tu'd a'diya du ki tom 'barga/ mo.

- 10 Kun tiya 'kokin e mondhurumi'da 'tum mo dhali e mo jin molu pi 'kup ka pije/ mo
kun tana habuus mo gom uni doru ki isa nyor mo dhali remu 'basha'k ki ton'kuthu'd mo,
- 11 haali/ uni pishki is ka le'da po/ gwo ma Arumgimis mo,
dhali bel gwo jin logoma a'di jin Caa e ki Ca mo.
- 12 Adum buni a'di lun'ku'd gom to jin ditadi' kun miina uni mo,
dhali ki uni ta'kki 'ko'da 'cesh mo tani jan'kamu/ piyi'd mmowo'ḥ uni mo.
- 13 Yan'ko'd uni ki ko 'twa/ i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo
dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.
- 14 Dhali a'di ki 'doyu/ uni ka pije/ 'peni mondhurumi'd mo
dhali mo jin molu pi 'kup ka pije/ mo
dhali a'di ki 'ce'd mondek buni mmoshaḥ uni ka 'ceshi 'baar mo.
- 15 Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo,
gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.
- 16 Haali/ a'di shaḥki'da risa campur ma korok ka 'cesh mo,
dhali a'di ki pwaḥ dhana bem'ban ton'kuthu'd bwa mo.
- 17 Kun tiya 'ba'thkin mo e bway miinthus buni mo,
dhali gom miiny'coḥam buni mo tani uni 'koshkunu is ka nyor gom to jin wo'cki is she/ mo.
- 18 Uni ushki tonten tiya kun 'kona e ki she/ mo,
uni 'dishki 'twaḥkal gi mowu is mo.
- 19 Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/ i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo

dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.

20 A'di hashki gwom piti mo dhali waç uni mo,

dhali a'di 'cukki uni mo 'peni mo jin 'ce'du sho'k mo.

21 Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo, gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.

22 Dhali dhalki uni ci to jin cinu mmo'ciḥ 'kus ki bwa jin 'boruwa 'bor i is mo dhali tor miim piti ki gway mo ki bwanj 'kunya/ mo.

23 Kun tiya iikin ka 'cesh e bwaman kumma/ yi'de/ e bwaa kur mo, mmomiya tu'c yol jin caaca e dhan yi'de/ mo.

24 Uni parki mii gi Tapa e mo, momer piti kun miikina a'di e mon'kulga/ mo.

25 Haali/ a'di kanki gwo mo dhali cu 'tham jin ta'da punthar mo, a'di jin 'de'kki yi'de/ abor ki mis mmobir bakal apo/ kumma/ yi'de/ mo.

26 Uni uluçki 'kupki mis mo tani dhali uni iikin ka 'cesh e mon'kulga/ mo.

Mo ma dum buni jin 'bitha uni is waki'd mo gom mo ma cinthar buni kun ta thus ki thus mo.

27 Uni iikin ki dho'do/ dho'do/ mo dhali wungul ii mo me'd 'kwani kun 'koshkin ma su mo,

dhali uni deekina miim buni ki tash tash mo.

28 Dhali yan'ko'd uni ki ko 'twa/i Tapa mo gom monto'c bwam buni mo

dhali a'di 'cukki uni 'peni mo ma cis buni mo.

29 A'di karki'da punthar 'tham mmodi ka ku'th is mo,

dhali bakal kumma/ yi'de/ a'di doshkunu ki biyuu mo.

30 Dhali yan'ko'd uni 'kunya bwa mo haali/ uni gam mo jin 'konu ki shwamm mo,

dhali a'di ki sus uni e mom buni jin 'kana uni ki she/ jin ona bwa uni mo.

31 Dhalki uni ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is gom Tapa mo gom mo/en piti jin telu sho'k mo, gom miin to gi momer piti e iya/ gi 'kwani mo.

32 Dhalki uni kar a'di ki ca mo e bwaman ma tul 'kup 'kwani mo,

dhali manj a'di e bwaman ma tul 'kup gi 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo.

33 A'di ki tu'k yi'de/ e bwaman ma si'b mo, yi'de/ jin kasha e e mony'cesh jin budha yi'de/ 'kwani mo.

34 Mony'cesh jin dhotha to a'di ki tu'k a'di mo mmota a'cesh jin 'balatha'bala'th jin shiyi'd mo,

gom miim buni kun ta thus ki thus kun 'kokin e a'di mo.

35 A'di ki tu'k bwaa si'b mmowar ka al yi'de/ mo,

dhali mony'cesh jin ta'da burta/ o'd mo tani a'di ki kar a'di mmokash yi'de/ e mo.

36 Dhali imattaan a'di ki dhal uni kun 'kosha te/ mmo'ko mo, dhali uni telki 'penkuman bampa/ sho'k mo mmo'ko icine/ mo.

37 Uni siki bunto mo dhali nyanja goḡ mmosiya mura'th mo,

dhali gam maman cwa kun gwono'dkin mo.

38 Ki mom'bor miim piti mo tani uni markina mar is ki caaca mo,

dhali a'di diki dhal bip buni bway mo mmo'koki 'ko mmodhodhi mar is mo.

39 Ki uni 'kon ki daka/ mo dhali warkunu ki 'kwani kun aḥa she/ ki ath mo

e mo jin siri'ckunu uniya siri'c ki sho'k mo dhali monto'c bwa mo dhali bwan diḡi'd mo tani

40 a'di ki wol mowa_{ka} po/ iya/ gi imalik mo
 dhali a'di ki dhu uni mmo/ii ka ca/e mo jin pina sho'k 'kwani mo dhali tony_{cuk} mo.
 41 Hili a'di ki cu uni mis uni kun mini mii ta gi to 'peni mo jin tojuwa to'c bwa mo,
 dhali dhuwa wak buni mmowa e ka ma'diny ka'bal mo.
 42 'Kwani kun dhelel ma du mo tani parki a'di e mo dhali 'kuny bwa mo
 dhali aris uni kun ta thus ki thus mo tani 'dapkunu 'twam buni mo.
 43 A'diyin jin yukayuk mo tani dhalki a'di ciyi'da hirdhe/ ki to gwansan mo.
 Dhalki 'kwani hil isi gwo i e mo gom mo/en gi Tapa mo jin telu sho'k mo.

108

Gway. Gway jin ta gway ma Dawuu'd.

1 Adum pem thosonki is mo, ayy Arungimis. Adum pem thosonki is mo.
 Aha/ mina yuk gway mo, aha/ mina yuk gway mmoma_{ja} ma_j mo.
 Meri e mo, akashiram pem.
 2 Meri e mo, ayy adhen_{dhenye}/ dhala dhen_{dhenye}/ jin 'kon ma shu/i pesu/ mo.
 Aha/ mina mer mon'twash/e e mo.
 3 Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ki /e mo, ayy Tapa, e bwaman ma ris 'kwani mo.
 Aha/ mina yuk gway mmo-_{ma_j} / e e bwaman kal gi 'kwaniny'cesh mo.
 4 Gom mo/en pini jin telu sho'k mo apowa dhan momis mo,
 mo ma isin ganam pini a'di jithirki'd e bwaman ma rak mo.
 5 Kari is pini ki ca mo, ayy Arungimis, apo/ momisi 'baar mo.
 Dhalki mony_{cam} pini a'di di'da po/ mony'ceshi 'baar mo.

6 Ki a'dim pini jin enu minu 'cuk mo tani /e ki ci mowoth ka bim poros pini mo, dhali tho_{ka} aha/ 'twa/ mo.
 7 Arungimis oki gwo is e mom piti jin kogu mo mmo/o gwo mo ki:
 Aha/ mina ya i mis ki mon'kuny bwa mo dhali kwa/ Pan Shakiim bwa mo
 dhali 'to/ to bwa ime'd mo e embul Wosh ma Sukkuut mo.
 8 Jil/aad a'di ta jim pem mo, dhala Manassa a'di ta jim pem mo, dhala Eprayim a'di ta ton'kup pem mo.
 Yahuuda/ a'di ta cwa ma malik pem mo.
 9 Muwab a'di ta'da kwalal pem jin 'thurka/ me'd mo
 dhali e Pan Aduum mo tani aha/ mina bita ppa/ pem mo,
 dhali apo/ e Pam Palasthiin mo tani aha/ mina 'ther cuuwa/ ki mo jin pinu mii e mo.
 10 Kaja a'di imidi shu aha/ bway e 'penkuman bampa/ jin tenu gwo mo?
 Dhali kaja a'di jin midi shu aha/ bway e Pan Aduum mo?
 11 Ki diki ta /e iwakki aman mo, ayy Arungimis?
 /E diki nyak ya ki aman mo, ayy Arungimis, nyakki 'kwani ma meem bam mo.
 12 Ayy ciyi aman mowoth 'peni 'kup bam mo ma,
 haali/ mowoth 'peni 'kwani mo tani ta jim pe'th mo.
 13 Ka Arungimis mo tani ana mina mii mii kun ca'bki kon kon mo.
 Haali/ a'di ta a'di jin midi tan bway gom 'kwanin' kup bana mo be.

109

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 Dhalku/ ki ca'b ki shwamm mo, ayy Arungimis gom moma_n pem mo.

- 2 Haali/ 'twa/ gi 'kwani kun ta thus ki thus mo dhali kun he'kkina he'k e mo ka'dkina uni apo/ aha/ mo,
mmo/o gwo apo/ aha/ ki 'twa/ ma tor mo.
- 3 Uni tu'bki aha/ ki gwo jin shinuwa shi/ i e mo
dhali bu'th aha/ ki dar gi mii mo.
- 4 To kun dokkina uni aha/ 'peni mo/ en pem mo tani uni ki thisi yer aha/ is ki gway mo,
isi kani me'd jin dika/ mmo'tho gom uni mo.
- 5 Wakan uni ki ci aha/ to jin ta thus gom tom 'boro'd mo
dhali mo jin shinuwa shi/ i e mo gom mo/en pem mo.
- 6 Kari wathi/ jin ta thus ki thus 'pen ka pije/ apo/ a'di mo
dhali dhalka manyer a'di is ki gway susi a'di e mo jin dwallu gwo mo.
- 7 Ki a'di dwallkunu gwo mo tani dhalki a'di dikina mii i'ba/ mo.
Dhalki mon'thom piti a'di denu e ki ta ji miinthus mo.
- 8 Dhalka teem piti karu ki kut kut mo.
Dhalki wathin kamu/ bu'th mal piti mo.
- 9 Dhalki ucim piti 'kon ki dar gi com mo,
dhali dhalki ashim piti ta'da dhalla/ mo.
- 10 Dhalki ucim piti ii iinyca/ dhali 'tho to mo.
Dhalki uni uru ka pije/ 'peni mo jin kupa uni kun 'kona uni mo.
- 11 Dhalki wathi/ jin dina a'di ka mure/ i'ba/ bu'th tom piti 'baar mo.
Dhalki 'kwanin tiya si'da/ shi/ ma-man cwam piti is mo jin 'koshkina a'diya tu'c ki mii mo.
- 12 Dhali dhalki wathi/ piyi'd jin midi mii kar bwa jin kushakush gom a'di mo,
walla hil ucim piti jin dar gi com ki mii ma 'thime/ gi mo/en mo.
- 13 Dhalki emen piti kun mini yayu/ i'ko'd ci'htkunu 'twa/ mo.

- Dhalki gway piti si'da/ minu 'kosh 'peni 'kwani ma nyakum yil kun min ma po/i 'ko/i su/ mo.
- 14 Dhalki mii kun 'coka'cok gi icom kanu e ibwambori Tapa mo,
dhali dhalki miinthus gi kum minu 'koki 'kosh ka pije/ mo.
- 15 Dhalki uni 'koni bwambori Tapa ki tikir tikir mo
dhali dhalki a'di jin dhunu ibwa minu 'ci'ht 'twa/ 'peni mony'cesh mo.
- 16 Haali/ a'di diki ka mii e mo mmo'tor mii gi bwan kush mo
hili a'di ki ur 'kwani kun hatha'ko'di sho'k mo
dhali uni gun mini mii ta gi to mo
dhali uni gun 'ce'dkin ma dum buni gom jwam buni mo.
- 17 A'di en mo jin jeenuwa jee kaga-hara mo, dhali dhalki mo ma jee pu'dki'da po/ a'di mo.
A'di diki en mo jin 'boruwa 'bor mii mo, dhali dhalki a'di si'dasi'd 'peni a'di mo.
- 18 A'di shumki is piti ki mo ma jee me'd burriyem pom piti jin hitha a'di mo.
Dhalki a'di 'thok bungwar is piti me'd yi'de/ mo,
dhali me'da yin eya simam piti mo.
- 19 Dhalki a'di wana e ki burriyem/ jin 'tampalkina a'di i is mo,
dhali me'd waçkan jin hi'thkina a'di e empa'd piti ka yempa/ mo.
- 20 Dhalki a'di yansan ita to jin gam ma manyer aha/ is ki gway 'peni Tapa mo
gom uni gwansan kun oki tonthusa po/ mondiki/em pem mo.
- 21 Hili, /e, ayy Arungimis jin ta Tapam pem mo,
tu/ uli mii yan mo ma gom gway pem mo dhali gom gway gi gway pini mo
haali/ mo/ en pini jin telu sho'k mo a'di 'boro'd mo mmo'cu'k aha/ mo.

22 Haali/ aha/ hatha di 'ko'd ki ha'th
mo dhali mina mii ta gi to
mo,

dhala dum pem a'di ta jama/ ki
jama/ e isi aha/ mo.

23 Aha/ 'baara mo, dhali aha/
wana e ka kashira/ ma la gi
mom'pimpili/ mo.

Aha/ yikinkunu is me'da kuyu/ mo.

24 'Kupa'dupun pem 'ka'da'ka'd mo
gom ga/ jin ga/ka/ to mo.

Bungwar is pem lulki'd mo.

25 Aha/ tana kut jin thunya imanyer
aha/ is ki gway 'twa/i is mo.

Ki uni parki aha/ e mo tani uni birki
'kup buni mo be.

26 Wothi/ aha/ mo ma, ayy Tapa
Arungimis pem mo.

Tayi aha/ is is ki me'd mo isi ki mo/
en pini jin telu sho'k mo.

27 Dhalki uni mishi mo mo ki mii
yansan a'di ita mii gi me'd
pini mo,

ki /e, ayy Tapa, imiiki a'di mo be.

28 Dhalki uni jeena jee mo, hili /
e mini mii mo jin 'boru mii
mo.

Dhalki uni gwansan kun tha'th
aha/ ki is dhunu ki mo ma
'the is mo. Dhalki cin'kinam
pini 'kunya bwa mo.

29 Dhalki imanyer aha/ is ki gway
shumu ki mii jin thisuwa tak
ush tak mo.

Dhalki uni i'tampalkina mo ma
'the is bunin' gana/ e is mo
me'd burrinye/ mo.

30 Ki 'twam pem mo tani aha/ mina
ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i
is ki Tapa mo.

Aha/ mina man' a'di e bwaman ma
waambuhany 'kwani mo.

31 Haali/ a'di doshki'd ki me'da bim
poros mo gom a'di jin mid
mii ta gi to mo,

mmota a'di is ki me'd mo 'peni
uni gwansan kun wakki a'di
mmowu mo be.

110

Gway ma Dawuu'd.

1 Tapa ki o tapam pem gwo mo ki:
Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros
pem mo ma

ntagi aha/ mina dhu uni gun ta 'kup
ki /e mmota cwa jin mina /e
dhu sho'k mo.

2 Tapa ki hash 'pena Sihyuun cwa
ma malik' pini jin ta gi mo ma
dem dem mo.

Jiyiya ji e bwaman 'kwani kun ta
'kup pini mo.

3 'Kwanim pini mini ci is buni
'bakany mo

ka tee jin mina / e susa waam-
buhany pini

apo/ 'kuwosh kun turatur kun kogu
mo.

'Peni bwa ma dho'th gi mon'thamo/
mo tani

dhuru'c pini jin tana /e midi pu'du/
i /e me'd jape/ mo be.

4 Tapa thulki gwo me'da po/ mo
dhali a'di midi diki ak' bwam piti e
mo:

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo
mmobath'a cuk' ma Malkisaadag
isho'k mo be.

5 Tapa a'di diki'd ki me'da bim
poros pini mo be.

A'di midi sha't imalik' ka 'cesh mo
ka tee ma nyor piti mo.

6 A'di midi tor gwon dwall 'twa/
a 'cesh e bwaman kal gi
'kwaniny'cesh mo,

mmo'tu'd uni ki bungwar is jwa mo.
A'di midi sha't itapa ka 'cesh mo
apo/ mony'cesh jin beeyabee mo.

7 A'di midi pi 'peni jis yi'de/ jin
kasha e jin di'di shemen
bway mo.

Wakan a'di midi 'de'k 'kup piti ki
mis mo be.

111

1 Manji Tapa mo.

Aha/ mina ci mo jin 'boruwa 'bor
bwa i is ki Tapa mo ka dum
pemi 'baar mo,

ki dhan ya ma tul 'kup gi kwani kun dheel ma du mo e bwaman ma tul 'kup yan mo.

² Mii gi Tapa a'di caaca mo, dhali a'di thukkin ma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki e mo, uni kun 'borkina bwa e uni mo.

³ A'di 'tu'du/ ki montak mo dhali mo/ ek mo e miin tom piti mo, dhali miin_{kar/em} piti 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

⁴ A'di ki rak miin tom piti jin miina a'di ki momer kanu e mo. Tapa a'di ta'da 'the ka 'the mo dhali amanmiimii mo.

⁵ A'di ki thoson tonte/ gom uni gwansan kun ko/ki a'di mo. A'di dina bwam piti ki ush mmota pa gom gwo jin gama a'di me'd mo.

⁶ A'di ki tor 'kwanim piti mom'bi'th gi miin tom piti mo, dhali ci uni mal gi kal gi 'kwaniny'cesha tiya mo.

⁷ Miin to gi me'd piti mo tani uni ta ku isin gana/ mo dhali kun_{kar/e} mo.

Aris gwonkan gi 'twam piti uni ta ku gun minu gam is mo.

⁸ Uni telkunu sho'k ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo, mmothim uni ki mii ma isin gana/ mo dhali ki mii ma kar/e mo.

⁹ A'di ki hash mo jin wanu 'ba/ ki 'kwanim piti mo. A'di ki kan gwonkan piti jin gamu me'd mmodi ki sule/ sule/ mo.

Gway piti kogu mo dhali mii ma purem piti mo.

¹⁰ Monko/ gom Tapa mo tani a'di ta montel 'pen gi moyuk mo.

Mo jin mishu gwo 'ban jin 'boro'd goma ris uni 'baar mo kun botkin ki a'di mo.

Moman piti a'di i'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

Mom'bor mii gom wathi/ jin ko/ki Tapa mo,

a'di jin 'kunykina bwa ki 'kuny kahara e gwonkan piti kun 'kwarkunu mo.

² Emen piti mini ca'bki dem dem e mony'cesh mo,

dhala nyakum yil gi 'kwani kun dheel ma du mo tani uni minu 'bor mii mo.

³ Pa jin tanu dhali pa jin tana a'di e gu'b piti mo

dhali mo ma kar/em piti 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

⁴ Monkush cuki mis e bwaman mondhurumi'd gom uni kun dheel ma du mo.

Tapa a'di ta'da 'the mo dhali ta'da manmiimii mo dhali ta'da kar/e mo.

⁵ A'di 'boro'di gom wathi/ jin tu/ulki mii ki mii ma 'the mo dhali ci to ka 'ka'd me'd is mo,

a'di jin mishi is piti ninn gom tom piti ki mii ma kar/e mo.

⁶ Haali/ wathin_{kar/e} a'di molu joc ki sule/ sule/ mo.

A'di minu ka e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

⁷ Dhali a'di midi diki ko/ is gom tonthus jin minu kal mo.

Adum piti rwa'ckunu mo, mmogamkina a'di gwo is e Tapa mo.

⁸ Adum piti shurki'd mo, a'di midi diki ko/ is mo

ntagi a'di midi par to jin ona bwa a'di e apo/ uni kun ta 'kup ki a'di mo.

⁹ A'di ki pwak to bwa 'bakany mo, a'di ciki to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo,

mii ma kar/em piti a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

Cem piti a'di karkunu ki ca ki montak mo.

¹⁰ Wathi/ jin ta thus ki thus mo tani a'di parki a'di e mo dhali a'di shwa'da nyor mo.

A'di ki 'pe'd shem piti mo dhali wa mo.

112

¹ Mani Tapa mo.

To jin ona bwa wathi/ jin ta thus
ki thus mo tani warki'd ka
munyjal mo.

113

- 1 Manji Tapa mo.
Manji aman mo, ayy um c̣in̄kina/ gi
Tapa mo,
manji gway gi Tapa mo.
- 2 Mom'bor mii midi di mo gom
gway gi Tapa mo
'pena tee yansan mo dhali ki sule/
sule/ mo dhali ki sule/ sule/
mo.
- 3 'Peni mo jin sul ma tente/ mo tani
dhali mo jin yula a'di mo
tani
gway gi Tapa a'di iminu man mo.
- 4 Tapa a'di ika'damaka'dam apowa
ris kal gi 'kwaniny'cesh mo,
dhali monycam piti a'di diki'da po/
momis mo.
- 5 Kaja a'di iwakina e ki Tapa
Arumgimis bana mo,
a'di jin ca'bki'd e mo jin ka'dama/
ka'dam mo,
- 6 a'di jin hilki mo ka lungu'b
'pena po/ momis mo dhali
mony'cesh mo?
- 7 A'di ki 'de'k 'kwani kun
hatha'ko'd ki ha'th 'peni
bu'da'cesh mo
dhali a'di ki 'de'k uni kun mini mii
ta gi to mo 'pena duhal 'piny
mo,
- 8 mmodhu uni mmonyak'ko ki iya/
gi imalik mo,
dhali nyakki iya/ gi imalik gi
'kwanim piti mo.
- 9 A'di ki ciya 'boma burum pa mo
mmoça'b mo,
mmokara yim mmo'kuny bwa ki
'kuny jin shiyi'd mo me'd
kum gi uci mo.
Manji Tapa mo.

114

- 1 Me'd jin yakin ma Israyiil ka piye/
'peni Pam Masir mo tani
gu'b ma Yakuub 'peni 'kwani kun
wal 'twan tiya mo tani
- 2 Yahuuda/ warki'd ki mom piti jin
kogu mo,

dhala Israyiil a'di ta mo jin tanu
tapa ki sule/ sule/ mo.

- 3 Dhan kumma/ yi'de/ hilki mo mo
dhali ya nwaça/ mo.
Dhali Kumma/ Yi'de/ Uurdun
doḱki'd ka nyan'ko'd mo.
- 4 'Kuwosha turga/ pekina ḱalbothon
ki 'thir 'thir mo me'd gwasinj
ka'bal mo,
dhali ushi wosha gwa'dga/ wana e
ki ushi ka'bal mo.
- 5 Ata mii /eye, ayy kumma/ yi'de/, ki
/e guskin kan mo?
Ayy Uurdun, katinta doḱkina /e ka
nyan'ko'd mo?
- 6 Ayy 'kuwosha turga/, ata pekina
um ki 'thir 'thir me'd gwasinj
ka'bal kan mo?
Dhali um ushi wosha gwa'dga/ kun
wana e ki ushi ka'bal mo?

- 7 Deeyi ma ki bir bir mo, ayy
mony'cesh, e buj'kus gi
Tapa mo,
e buj'kus ma Arumgimis ma
Yakuub mo,
- 8 a'di jin tu'kki wosh mo mmota a/
al gom yi'de/ mo
dhali wosh jin bilitki o'd mo tani
warki'd ki yi'de/ jin kasha e
mo.

115

- 1 Yisa e am, ayy Tapa, yisa e am,
hili gom gway pini mo tani ciyi
monyca mo,
gom gway gi mo/en pini jin telu
sho'k mo dhali mii ma isinj
ganam pini mo.
- 2 Ki ton ta'da tinta imina kal gi
'kwaniny'cesh i/o gwo mo ki:
Mane Arumgimis buni mane?
- 3 Arumgimis bana a'di diki'd e
momis mo.
A'di ki mii a'diyin jin 'bora bwa a'di
mo.
- 4 Tompinycon buni kun luja uni
mo tani ta 'dolkon kush mo
dhali 'dolkon gana/ mo
kun uku ki me'd gi 'kwani mo be.
- 5 Uni ta gi 'twa/ mo, hili uni o gwon
kamuwa?

Dhali uni ta gi e mo, hili uni parki
toŋ kamu/ eya?

⁶ Uni ta gi 'ce mo, hili uni cik toŋ
kamuwa?

dhali uni ta gi shush mo, hili uni
cičkina shim toŋ kamuwa?

⁷ Uni tan gi me'd mo, hili uni ta toŋ
kamu/ is ki me'da?

Uni tan gi sho'k mo, hili uni mishi ii
ki shoka?

Dhali uni misha isa kamu/ mur e
'kus buniya?

⁸ Uni gwansan kun uŋ uni mo tani
uni wana e ki uni mo.

Wakan si'da/ aris uni gwahan kun
gamki gwo is e tompinycon
buni mo.

⁹ Ayy Israyiil, gami gwo is e Tapa
mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo
dhali agongorom buni mo.

¹⁰ Ayy gu'b ma Haruun, kari
mongam gwo is e Tapa mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo
dhali agongorom buni mo.

¹¹ Um kun ko/ ki Tapa mo tani
gamki gwo is e Tapa mo.

Haali/ a'di ita mowoth buni mo
dhali agongorom buni mo.

¹² Tapa tana bwa pa ki pa gom ana
mo. A'di midi 'bor ana mii
mo.

A'di midi 'bor gu'b ma Israyiil mii
mo.

Dhali a'di midi 'bor gu'b ma
Haruun mii mo.

¹³ A'di midi 'bor uni gwansan mii
kun ko/ki Tapa mo

'peni uni kun gwa'da is mo dhali
uni kun cakin mo.

¹⁴ Dhalki Tapa ci um mo jin
maruwa mar is mo,
um dhali uŋim bum mo.

¹⁵ Dhalki um 'boru mii ki Tapa mo,
a'di jin uŋki momis mo dhali
mony'cesh mo.

¹⁶ Momis uni ta momis gi Tapa mo,
hili mony'cesh cikina a'di ki iya/ gi
'kwani mo.

¹⁷ Uni kun wuŋin mo tani mishi
Tapa man yisa,

walla uni gwansan kun iikin ka
lungu'b e mo ma shwamm
mo.

¹⁸ Hili ana mina 'bor Tapa mii mo
'pena tee yansan shwane/ mo dhali
ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

Manji Tapa mo.

116

¹ Aha/ mina en Tapa mo haali/ a'di
cikki ko gi

'twam pem mo jin 'thoka/ ka di'b
me'di is mo.

² Haali/ a'di ka'dki bwany'cem piti
ki aha/ mo

wakan aha/ mina yuŋ a'di isi ki
me'd jin dika/ ki e mo.

³ Agume/ gi mowu uni 'kamki aha/
is mo,

anyok ma Haawiya uni bu'thki
aha/ mo.

Aha/ 'kosha is ka nyor mo eya cis
pem mo dhali 'pe'd she/ mo.

⁴ Yan'ko'd aha/ ki yuŋ gway gi Tapa
mo mmo/o gwo mo ki:

Ayy Tapa, aha/ yuŋa / e mo, tayi
mondiki/em pem is ki me'd
mo.

⁵ Tapa a'di ta'da 'the ka 'the mo
dhali ta'da kar/e mo,
Arungimis bana jin miimii mo.

⁶ Tapa a'di 'tashki uni 'twa/ mo uni
kun wana she/ is is kan mo,
ki aha/ guyunu ka lungu'b e
mongwa'dga/ mo tani a'di
taki aha/ is ki me'd mo.

⁷ Doki ka nyan'ko'd, ayy kashiram
pem, e mosi/is pini mo,
haali/ Tapa a'di tu/ulki'd nyakki/e ki
mii jin isha to ka enthus gom
/e mo.

⁸ Haali/ / e 'cučkina kashiram pem
'peni mowu mo,
dhali em pem 'peni jabu'th jin
wolki'd mo,
dhali sho'k pem 'peni mo jin
gwoluwa gol mo.

⁹ Aha/ yakina e bwambori Tapa mo
e mony'cesh jin 'konuki/e mo.

¹⁰ Aha/ karkina mongam gwo is
pem mo, isi kani me'd jin
okika/ gwo mo ki:

Aha/ tashu ka dhan mo jin
jwakaṭkunuwa jwakaṭ jin
shiyi'd mo.

11 Aha/ ona gwo e mom pem jin
dumbulkika/ bway mo ki:
'Kwani 'baar mo tan ga 'teṅ kape/
jin ta jim ma pe'th mo.

12 Ata a'di jin miga/ ci ki Tapa mo
goma ris tom piti 'baar kun ishkin
ka enthus gom aha/ mo?

13 Aha/ mina 'deka kubbaaya gi
mowoth ma Arungimis ki
mis mo
dhali yuk gway gi Tapa mo.

14 Aha/ mina ci gwom pem jin oka/
is ki Tapa mo
e bun'kus ma ris 'kwanim piti 'baar
mo.

15 Yinthonj gana/ e jis/e gi Tapa mo,
a'di ita wu ki unim piti kun dhunu
ki she/ ki dhelel dhelel mo.

16 Ayy Tapa, aha/ tana cinjkinam pini
mo.
Aha/ tana cinjkinam pini mo, a'di
jin ta ya/ gi nyaranycinjkinam
pini mo be.

/E ki 'cuḱ mondeḱ pem mo.

17 Aha/ mina ci to jin 'ciṭhu/ 'kus ki
bwa jin 'boruwa 'bor i is mo
dhali yuk gway gi Tapa mo.

18 Aha/ mina ci gwom pem jin oka/
is ki Tapa mo
e bun'kus ma ris 'kwanim piti 'baar
mo,

19 eya piḱe/ gi gu'b gi 'kup kany gi
Tapa mo,
e bwaman um mo tani, ayy
Urushaliim.
Manji Tapa mo.

117

1 Manji Tapa mo, aris um kal gi
'kwaniny'cesh mo.

Yuki gway ki mon'kuny bwa gom
a'di mo, aris um 'kwani mo.

2 Haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di caaca 'kupki ana
mo

dhali mo ma isinj gana/ gi Tapa mo
a'di 'dimki 'kup ki sule/ sule/
ya ye 'ba/ mo.

Manji Tapa mo.

118

1 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is gom Tapa mo, haali/ a'di
i'boro'd mo.

Mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di
'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo.

2 Dhalka Israyiil o gwo mo ki:
Mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di
'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo
be.

3 Dhalki gu'b ma Haruun o gwo mo
ki:

Mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di
'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo
be.

4 Dhalki uni gwansan kun ko/ Tapa
mo tani o gwo mo ki:

Mo/en piti jin telu sho'k mo tani a'di
'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo
be.

5 'Peni mo ma cis pem mo tani aha/
yukkina Tapa mo.

Dhali Tapa thoḱki aha/ 'twa/ mo
dhali kar aha/ ki 'kus mo.

6 Ki Tapa nyak di ki aha/ mo tani
aha/ mina ko/ toṅ kamu/
yisa.

To gi wakatinta imina 'kwani imii
aha/ mo?

7 Tapa a'di diki'd e 'ko'd gwar pem
mo mmowoth aha/ mo.

Aha/ mina hil mo ki e jin pinu mii
e mo apo/ uni gwansan kun
shi/ki aha/ i e mo.

8 A'di 'boro'd mmobu'th mo jin
huru jwa e Tapa mo
mmo'koki dhu mo jin wunuwa
wuny jwa i is e 'kwani mo.

9 A'di 'boro'd mmobu'th mo jin
huru jwa e Tapa mo
mmo'koki dhu mo jin wunuwa
wuny jwa i is e iya/ ma malik
mo.

10 Aris kal gi 'kwaniny'cesh uni
'kamki aha/ 'kup ki deḱ mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/
'ciṭhkina uni 'twa/ mo.

11 Uni 'kamki aha/ 'kup ki deḱ mo,
mmo'kam aha/ 'kup ka ris
'twanjal kuku/ mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/
'cithkina uni 'twa/ mo.

12 Uni 'kamki aha/ 'kup ki dek
me'da dham mo.

Uni shwan ki bar bar me'd o'd
cwan 'de/ mo.

Ki gway gi Tapa mo tani aha/
'cithkina uni 'twa/ mo.

13 Aha/ gaçu/ ki gaç jin shi/ashi/ mo.
Wakan aha/ 'barkina mo

hili Tapa wothki aha/ mo be.

14 Tapa a'di ta mom'bi'th pem dhali
gway pem mo.

A'di warki'd ki bway gi mowoth
pem mo.

15 Ciki gwo mo ma, gom gwaya
'kunya/ kun pinu mii e mo
e gu'b burrinye/ gi 'kwani gi
miin̄kar/e mo.

Me'da bim poros gi Tapa a'di miiki
mii ki dar gi monyju/ mo.

16 Me'da bim poros gi Tapa a'di
karkunu ki ca mo.

Me'da bim poros gi Tapa a'di miiki
mii ki dar gi monyju/ mo.

17 Aha/ mina wu yisa, hili aha/
mina di ki e mo,

dhali tash miin to den e kun miina
Tapa mo.

18 Tapa a'di dorki aha/ ntagi aha/
bura is ki wap wap mo,

hili a'di yisa ciki aha/ mmowu mo
yisa.

19 Ka'di aha/ 'twan̄kal ma goŋ ki mii
ma kar/e mo

ki aha/ mina ciç e uni mo
dhali ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i
is ki Tapa mo.

20 Yansan a'di ta 'twan̄kala goŋ gi
Tapa mo

jin mina 'kwaniŋ kar/ e ciçi cine/
mo.

21 Aha/ 'borkina /e bwa i is mo
haali/ /e cikki aha/ 'twa/ mo

dhali war ki bway gi mowoth pem
mo.

22 Wosh gana/ yansan jin wak̄kina
imannyan̄ gu'b mo tani

a'di warki'd ka dhana 'kan'kup
wosh gi 'penabi mo.

23 Mii yansan a'di ita mii jin miik-
ina Tapa mo,

dhali a'di ta mii jin meru em bana
mo be.

24 Yansan a'di ita'da tee jin karkina
Tapa mo.

Dhalki ana 'kunya bwa mo dhali
'bor bwa e a'di mo.

25 Tayi am is ki me'd mo, am kun
yukkina /e mo, ayy Tapa.

Ayy Tapa, am yukkina /e mo, ciyi
aman mo jin diluwa bora
'cesh mo.

26 Mom'bor mii gom a'di jin ciçki'd
mo e gway gi Tapa mo.

Am 'bora /e mii mo 'peni gu'b gi
Tapa mo.

27 Tapa a'di ita'da Arumgimis mo,
dhali a'di ciki ana mon̄kush mo.

Nyon̄i mo jin kalu ya goma yuk̄ ma
tul 'kup ka biny cwa mo

ntagi ce jin thumu e 'kupa gwata/
jin miinuwa bas mo.

28 /E tana Arumgimis pem mo dhali
aha/ mina ci mo jin 'boruwa
'bor bwa i iŝ ki /e mo.

/E tana Arumgimis pem mo dhali
aha/ mina kar /e ki ca mo.

29 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is gom Tapa mo, haali/ a'di
i'boro'd mo,

haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di i'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.

119

1 Mom'bor mii gom uni gwansan
kun 'kona bway buni ki dar
gi mii i'ba/ mo

uni kun iyyin e gwon̄kan jin cinu gi
Tapa mo.

2 Mom'bor mii gom uni gwansan
kun dhuki gwonyçim piti
mo,

uni kun simmki a'di e ka dum buni
'baar mo,

3 uni si'da/ kun 'koki thu'th to mii
mo,

hili mmo/ti e bway piti mo be.

4 /E kanki gwon̄kan gi 'twam pini mo
ki uni minu dhu ka duŋ gana/ mo.

5 Ayy ki bway pem minu tel sho'k
mo

mmodhu gwoṅkan pini kun bahu mo.
 6 Wakan ki aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo,
 mmothoson em pem mmoko'c eya ris gwoṅkan pini 'baar mo kun 'kwarkunu mo.
 7 Aha/ mina maṅ /e ka du jin dheleladhelel mo,
 ki aha/ mina da/ar gwo gom mii ma kar/ em pini 'peni gwoṅkan kun onu mo.
 8 Aha/ mina mii gwoṅkan pini kun bahu mo.
 Ayy dhalki aha/ ki dhal 'pen mo ka dun thorony mo.
 9 A'di jin ta dhuru'c midi kar bway piti ki dhelel dhelel kata mo?
 mmoji a'di isi ki gwom pini mo.
 10 Ka dum pemi 'baar mo tani aha/ simmkina /e e mo.
 Dhalku/ ki dhal aha/ mmoçaca/ mo 'peni gwoṅkan pini kun 'kwarkunu mo.
 11 Aha/ dhukina gwom pini eya dum pem mo,
 ki aha/ mina diki mii miinthusu po/ /e mo.
 12 Mom'bor mii gom /e mo, ayy Tapa.
 Tori aha/ gwoṅkan pini kun bahu mo.
 13 Ki 'twam pem mo tani aha/ bahkina aris gwoṅkan pini kun onu ki 'twam pini mo.
 14 E bway gi gwonycim pini mo tani aha/ 'kunya bwa mo
 me'd jin miga/ 'kuny bwa eya ris mo jin tanu pa ki pa mo.
 15 Aha/ mina kulum gwo ibwa gom gwoṅkan gi 'twam pini mo dhali ko'c em pem e bway pini mo.
 16 Aha/ mina bwa 'kuny mo e gwoṅkan pini kun bahu mo.
 Aha/ mina diki ṅa gwom pini mo.
 17 Tu/uli nyakki cingkinam pini ki mo jin isha to ka enthus mo,
 ki aha/ mina di ki e mo dhali mii gwom pini mo be.
 18 Ka'di em pem mo ma ki aha/ mina par momer e

kun 'kon e gwoṅkan pini jin cinu mo.
 19 Aha/ tana yilkina/ ki yilkina/ e mony'cesh mo.
 Dhalku/ ki bag gwoṅkan pini kun 'kwarkunu 'peni aha/ mo.
 20 Akashiram pem a'di 'cumkunu ki mo jin cora/ cor mo
 goma ris gwoṅkan pini 'baar kun onu ka yempa/ mo.
 21 /E ki kucur uni gwansan kun ush 'kwani ga/ mo, dhali uni kun jeenu mo,
 uni kun ca'ckin mo 'peni bway gi gwoṅkan pini kun 'kwarkunu mo.
 22 Kali 'peni aha/ mon'twam buni kun thunya uni aha/ i is mo dhali mo ma wak mo,
 haali/ aha/ dhukina gwonycim pini mo.
 23 Isi kani ba iya/ ma malik uni 'kokin mo dhali miiya wutha po/ aha/ mo tani
 cingkinam pini a'di midi kulum gwo ibwa gom gwoṅkan pini kun bahu mo.
 24 Gwonycim pini uni a'di i'kunykika/ bwa mo
 haali/ uni itana manlogom aha/ ki gwo mo.
 25 Akashiram pem thalkina bu'da'cesh mo.
 Tashi aha/ e mo isi ki gwom pini mo.
 26 Ki aha/ torkina bway pem mo tani /e tho'ki aha/ 'twa/ mo.
 Tori aha/ gwoṅkan pini kun bahu mo.
 27 Kari aha/ mmomish gwo 'ban gom bway gi gwoṅkan gi 'twam pini mo,
 dhali aha/ mina kulum gwo ibwa gom miim pini jin miina /e to ki momer mo.
 28 Akashiram pem a'di waki'd gom bwan diti'd mo.
 'Bithi aha/ is mo isi ki gwom pini mo.
 29 Kari bway jin ta thus ki thus mmosi'd 'peni aha/ mo.
 Dhali ka 'the mo tani tori /e aha/ gwoṅkan pini jin cinu mo.

- 30 Aha/ kwanykina bway gi mii ma isinj ganam pini mo.
 Aha/ karkina gwonkan pini kun onu ibwambori jis/em pem mo.
- 31 Aha/ thalkina gwonycim pini mo, ayy Tapa.
 Dhalku/ ki dhal aha/ bway ki aha/ minu kar ki mo ma 'the is mo.
- 32 Aha/ mina gus e bway gi gwonkan pini kun 'kwarkunu mo
 ki / e mini lala'th mom pem jin mishka/ gwo 'ban is mo.
- 33 Tori aha/ gwo mo ma, ayy Tapa, gom bway gi gwonkan pini kun bahu mo
 dhali aha/ mina dhu uni ntagi 'pe-men mo be.
- 34 Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina dhu gwonkan pini jin cinu mo
 dhali mii a'di ka dum pemi 'baar mo.
- 35 Susi aha/ e bway gi gwonkan pini kun 'kwarkunu mo
 haali/ aha/ 'kunya bwa e a'di mo.
- 36 Ka'da dum pem ki gwonycim pini mo
 yisa mmota miya du is ki me'd mo.
- 37 Tuki em pem 'peni mo jin hiluwa hil kun 'kon bwa 'te/ mo
 dhali ciyi aha/ mondiki/ e e bway pini mo.
- 38 Rwaci gwom pini jin ona / e is e cinjinam pini mo,
 a'di jin ona / e gom uni gwansan kun ko/ki / e mo.
- 39 Kali 'peni aha/ mowak jin kalki aha/ 'ko'da 'cesh mo,
 haali/ gwonkan pini kun onu mo tani uni 'bora'bor mo.
- 40 Hili mo mo ma, aha/ carkina gwonkan gi 'twam pini mo
 e mii ma kar/em pini mo tani / e ciyi aha/ mondiki/ e mo.
- 41 Dhalki mo/en pini jin telu sho'k pu'dki'd e aha/ mo, ayy Tapa, isi ki bway gi mowoth pini jin ona / e gwo is mo.
- 42 Dhali yan'ko'd aha/ mina ta gi gwonthok gom uni gwansan kun thunyki aha/ 'twa/i is mo
 haali/ aha/ gamkina gwo is e gwom pini mo.
- 43 Dhali dhalku/ ki bu'th gwon gana/ 'peni 'twa/ pem ka dun thorony mo,
 haali/ mo ma 'tej kapem pem a'di di'd e gwonkan pini kun onu mo.
- 44 Aha/ mina dhu gwonkan pini jin cinu ki tikir tikir mo
 gom ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.
- 45 Dhali aha/ mina ya 'bakany gana/ mo
 haali/ aha/ napkina gwonkan gi 'twam pini mo.
- 46 Aha/ si'da/ mina o gwo gom gwonycim pini ibwambori imalik mo
 dhali aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo
- 47 haali/ aha/ gamkina mom pem jin 'kunya/ bwa mo e gwonkan pini kun 'kwarkunu mo,
 a'di jin enka/ mo.
- 48 Aha/ taka gwonkan pini kun 'kwarkunu mo, a'di jin enka/ mo,
 dhali aha/ mina kulum gwonkan pini kun bahu mo eya du mo.
- 49 Kayi gwom pini e e cinjinam pini mo,
 e a'di jin karkina / e aha/ mmota ga 'tej kape/ mo.
- 50 Yansan ta momalas pem mo e mont'o'c bwa mo
 ki gwom pini jin ona / e is ci aha/ mondiki/ e mo.
- 51 'Kwani kun dar gi mii ma gayiin mo tani uni pe'th aha/ ki petha sor mo,
 hili aha/ dinaki tu'k mo 'peni gwonkan pini jin cinu mo.
- 52 Ki aha/ kulumkina gwonkan pini kun onu mo ibwa mo 'peni kadhamo/ mo tani

aha/ bu'thkina momalas mo, ayy Tapa.

53 Anyor jin deku jin 'batha'ba'th mo tani bu'thki aha/ mo gom 'kwani kun ta thus ki thus mo,

uni kun dhalki gwonkan pini jin cinu 'pen mo.

54 Gwonkan pini kun bahu mo tani uni warkin ki gway pem jin yukka/ mo

e gu'b pem gi moyam pem jin yaka/ lunj mo be.

55 Aha/ kakina gway pini e mon'thiny mo, ayy Tapa, dhali dhu gwonkan pini jin cinu mo.

56 Mom'bor mii yansan a'di bitki'da po/ aha/ mo

ki aha/ dhukina gwonkan gi 'twam pini mo.

57 Tapa a'di ita tom pem jin 'tuntulka/ bwa ime'd mo.

Aha/ ona gwo is mmodhu gwom pini mo.

58 Aha/ 'thona mii ma 'them pini ka dum pemi 'baar mo.

Miiyi mii ka 'the gom aha/ isi gi gwom pini jin ona /e is mo.

59 Ki aha/ kulumkina gwo ibwa gom bway pini mo tani

aha/ wo'thkina sho'k pem 'ba/ e gwonycim pini mo.

60 Aha/ hurkina ki 'ta'b mo dhali diki ta adiite/ mo

mmodhu gwonkan pini kun 'kwarkunu mo.

61 Ba anyok gi 'kwani kun ta thus ki thus mo tani uni bu'thki aha/ ka gume/ mo

dhali aha/ dinaki this gwonkan pini jin cinu e mo.

62 E mombwam/e mo tani aha/ cukina mis mmomaj /e mo,

haali/ gom mii ma kar/em pini gi gwonkan pini kun onu mo.

63 Aha/ nyakkina ya ka ris uni gwansan kun ko/ki /e mo,

uni gwansan kun dhuki gwonkan gi 'twam pini mo.

64 Mony'cesh, ayy Tapa, a'di 'tu'dkunu mo ki mo/en pini jin telu sho'k mo.

Tori aha/ gwonkan pini kun bahu mo.

65 /E tu/ulkina tu/ul ki 'bore/ gom cinjkinam pini mo,

ayy Tapa, isi ki gwom pini mo.

66 Tori aha/ gwo isi ki tor gana/ mo mmonyith to mo dhali moyuk mo,

haali/ aha/ gamkina gwo is e gwonkan pini kun 'kwarkunu mo.

67 Ntwa/a/ ki aha/ wo'ckunu is she/ mo tani aha/ yakina yam per mo,

hili shwane/ aha/ dhukina gwom pini mo.

68 /E 'bora'bor mo dhali mii mii kun 'bora'bor mo.

Tori aha/ gwonkan pini kun bahu mo.

69 'Kwani kun ushina ga/ ga/ mo tani uni 'thokki aha/ ka tor mo,

hili ka dum pemi 'baar mo aha/ dhukina gwonkan gi 'twam pini mo.

70 Adum buni momata/ momat me'd kwalany mo,

hili aha/ 'kunykina bwa mo e gwonkan pini jin cinu mo.

71 A'di 'boro'd gom aha/ ki aha/ jwokatkunuwa du mo

ki aha/ mina da/ar gwonkan pini kun bahu mo.

72 Gwonkan jin cinu ki 'twam pini mo tani a'di 'boro'd gom aha/ mo,

mmobol 'dolkon gana/ ma alip e mo dhali 'ku'kus 'dolkon kush mo.

73 Me'd pini a'di ukki'da uk mo dhali /e ciki aha/ jamas mo.

Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina da/ar gwonkan pini kun 'kwarkunu mo.

74 Uni gwansan kun ko/ki /e mo tani mini par aha/ e mo dhali 'kuny bwa mo

haali/ aha/ tana gi mo ma 'tej kape/ e gwom pini mo.

75 Aha/ misha, ayy Tapa, ki gwon dwall pini kun toru gwon dwall 'twa/ a 'cesh mo tani uni tana kar/e mo

dhali /e dorki aha/ ki isa nyor ki mii ma isin ganam pini mo.

76 Dhalki mo/en pini jin telu sho'k mo thoson is mo mmomalas aha/ mo

isi ki gwom pini jin ona /e is gom cinjinam pini mo.

77 Dhalki momiiimim pini pu'du'd e aha/ mo ki aha/ mina di ki e mo,

haali/ gwonkan pini jin cinu mo tani a'di ta jim pem jin 'kunya/ bwa mo.

78 Dhalki uni kun ushina ga/ ga/ mo tani idhunu ki mo ma 'the is mo

haali/ uni ceshki aha/ ki gwo ma mak mo.

Gom aha/ mo tani aha/ mina kulum gwo ibwa gom gwonkan gi 'twam pini mo.

79 Dhalki uni gwansan kun ko/ /e mo tani tu'kkina bor ki aha/ mo,

ki uni mini mish gwonycim pini mo.

80 Dhalka dum pem a'di dar gi mii 'ba/ e gwonkan pini kun bahu mo

ki aha/ minu 'koki kar ki mo ma 'the is mo.

81 Akashiram pem a'di gananki 'ba/ mo gom bway gi mowoth pini mo.

Aha/ tana ga 'tej kape/ gom gwom pini mo.

82 Em pem ushi me'd mo mmoçor / e gom gwom pini jin ona /e is mo.

Aha/ doña gwo mo ki: Kakasja sa/ imina /e imalas aha/ mo?

83 Haali/ aha/ warkina ki kucan gi yimana mura'th jin 'koshkin ma ku'd mo,

hili aha/ dinaki na gwonkan pini kun bahu mo.

84 Ki mo gi wakatinta imina cinjinam pini i'dim 'kup mo?

Kakasja imina / e idwall uni gwansan gwo mo uni kun to'c aha/ bwa mo?

85 'Kwani kun ushkina ga/ ga/ mo tani uni cwanyki jisa 'kulga/ gom aha/ mo jin miga/ biti cine/ mo,

'kwani kun 'konuki dosh shoka 'cesh gom gwonkan pini jin cinu mo.

86 Aris gwonkan pini kun 'kwarkunu mo tani uni shurkin mo.

Uni to'cki aha/ bwa ki gwo ma tor mo. Woñi/ aha/ mo ma.

87 Uni 'dishi 'twa/ mo mmo'baar aha/ 'peni mony'cesh yan mo

hili aha/ dinaki na gwonkan gi 'twam pini mo.

88 E mo/en pini jin telu sho'k mo tani 'tashi mondiki/em pem 'twa/ mo

ki aha/ mina dhu gwonycim pini gi 'twam pini mo.

89 Gom ki sule/ sule/ mo tani, ayy Tapa, gwom pini

a'di irwa'ckunu mo mmoth- osonkunu uni mo e momis mo.

90 Mii ma isin ganam pini i'dimki 'kup ki sule/ sule/ eya risa nyakum yil gi 'kwani mo.

/E telki mony'cesh sho'k mo dhali a'di doshki'd ki sho'k piti mo.

91 Ki miim pini kun dhukina / e uni 'pen ka pije/ mo tani uni doshkin shwane/ mo,

Haali/ aris to 'baar mo tani uni ta cinjinam pini mo.

92 Wakki/ gwonkan pini jin cinu midi 'taki diki ta jim pem jin 'kunya/ bwa mo tani,

aha/ minu 'taki 'ce'd sho'k e tom pem jin tocaa/ bwa mo.

93 Aha/ mina mol na gwonkan gi 'twam pini ki sule/ sule/ mo,

haali/ ki uni mo tani /e ciki aha/ mondiki/e mo.

94 Aha/ tana jim pini mo. Tayi aha/ is ki me'd mo

haali/ aha/ napkina gwonkan gi 'twam pini mo.

95 Imanmii tonthus ishkin mo dhali
 cora/ cor mmo'ce'd aha/
 sho'k mo,
 hili aha/ hila isi gwonycim pini i e
 mo.
 96 Aha/ hilkina gwayu/ gom a'di
 jin ha me'd ki isi hanj gana/
 'baar mo,
 hili gwonkan pini jin 'kwarkunu
 mo tani a'di ibeeyabee kaga-
 hara mo.
 97 Ayy, gwonkan pini jin cinu mo
 tani enka/ kata mo sa/
 A'di ta gwom pem jin kulumka/
 ibwa isa yempa/ mo.
 98 Gwonkan pini jin 'kwarkunu mo
 ikar aha/ mmoyukayuk ka-
 gahara mmobol 'kwani kun
 ta 'kup ki aha/ e mo,
 haali/ a'di di'd nyakki aha/ isa
 yempa/ mo be.
 99 Aha/ misha gwo 'ban kagahara
 mmobola ris uni kun torki
 aha/ gwo e mo,
 haali/ gwonycim pini a'di ta jim
 pem jin kulumka/ ibwa mo.
 100 Aha/ mishkina gwo 'ban mo
 mmobol 'kwani kun cakin e
 mo,
 haali/ aha/ dhukina gwonkan gi
 'twam pini mo.
 101 Aha/ wo'ha sho'k pem 'ba/ mo
 'pena ris bway thus mo,
 gom mii gi wakan mo tani
 mmodhu gwom pini mo be.
 102 Aha/ dinaki tu'k mo 'peni
 gwonkan pini kun onu mo,
 haali/ e torki aha/ gwo mo be.
 103 Gwom pini wana 'kuny kata
 si'da/ mmoneyokka/ a'di mo.
 A'di ca'bki dhel dhel mmobola
 dham e e 'twam pem mo.
 104 E gwonkan gi 'twam pini mo tani
 a'di ibu'thkika/ mo jin mishu
 gwo 'ban mo.
 A'di ishi/ kika/ aris bway thusi e
 wakan mo.
 105 Gwom pini a'di ta'da lamba/
 gom sho'k pem mo
 dhali monkush gom bway tur pem
 mo.

106 Aha/ thulkina gwo me'da po/ mo
 dhali o gwo is mo dhali rwa'c
 a'di mo
 mmomii gwonkan pini kun onu mo
 kun tana kar/e mo be.
 107 Aha/ wo'ckunu is she/ mo
 mmobur is ki wap wap mo.
 Ciyi aha/ mondiki/e mo, ayy Tapa,
 isi ki gwom pini mo.
 108 Budhi tom pem jin cika/ ki me'd
 ki momanj mo, ayy Tapa,
 dhali tori aha/ gwo gom gwonkan
 pini kun onu mo.
 109 Aha/ butha mondiki/em pem e
 me'd pem ki sule/ sule/ mo,
 hili aha/ dinaki na gwonkan pini jin
 cinu mo.
 110 'Kwani kun ta thus ki thus mo
 tani uni 'thikina gume/ gom
 aha/ mo.
 hili aha/ dinaki per mo 'peni
 gwonkan gi 'twam pini mo.
 111 Gwonycim pini uni ta mal pem
 ki sule/ sule/ mo.
 Nye, uni ita mom'bor bwa goma
 dum pem mo.
 112 Aha/ ka'dkina dum pem mo
 mmothim gwonkan pini kun
 bahu
 ki sule/ sule/ mo ntagi 'pemen gi
 mony'cesh mo.
 113 Aha/ shi/kina 'kwani kun 'kona
 bwa ka susu/ i e mo,
 hili aha/ enkina gwonkan pini jin
 cinu mo.
 114 / E ta mo jin bagka/ mo dhali
 agongorom pem mo.
 Aha/ takina ga 'tenj kape/ e gwom
 pini mo.
 115 Iiku/ mo 'peni aha/ mo um kun
 mii to kun ta thus ki thus mo,
 ki aha/ mina 'taki dhu gwonkan
 ma Arungimis pem kun
 'kwarkunu mo.
 116 Budhi aha/ mo isi ki gwom pini
 jin ona /e is mo ki aha/ mina
 di ki e mo,
 dhali dhalku/ ki dhal aha/ bway mo
 ki aha/ minu kar ki mo ma
 'the is mo gom mom pem jin
 taka/ ga 'tenj kape/ mo.

- 117 'Deki aha/ ki mis mo ki aha/ mina 'taki di ki 'dantar mo dhali mii gwonḵan pini kun bahu ki sule/ sule/ mo.
- 118 /E waḵkina ris uni kun perkin mo 'peni gwonḵan pini kun bahu mo, nye, mo jin laṭa/ uniya laṭ e mo tani a'di di bwa 'te/ mo.
- 119 Aris imanmii tonthus gi mony'cesh mo tani /e ki deṅ uni e me'd wushulan to mo. Wakan aha/ ena gwonycim pini mo.
- 120 Buṅwar is dee'd ki bir bir gom moṅko/ is jin ko/ka/ /e mo, dhali aha/ ko/kina is kagahara gom gwon dwall pini kun toru gwon dwall 'twa/a 'cesh mo.
- 121 Aha/ miikina a'di jin ta'da ḵar/e mo dhali jin 'boro'd mo. Dhali dhalku/ki dhal aha/ bway mo jin mina uni gwansan kun siri'c aha/ apo/ ki sho'k mo 'koki siri'c aha/ apo/ ki sho'k mo.
- 122 Tayi ki bwa ma 'dantar gom cṅkinam pini mo, gom mom'bor piti mo. Dhalku/ ki dhal 'kwani kun molina gayiin ga/ bway mo mmosiri'c aha/ apo/ ki sho'k mo.
- 123 Em pem ushki me'd mo mmo-tim bway mowoth pini mo, dhali gom gwom pini jin minu thim jin ona /e is ki o ma ḵar/ e mo.
- 124 Tu/ uli nyakki cṅkinam pini mo isi ki gwo gi mo/en pini jin ṭelu sho'k mo, dhali ṭori aha/ gwo gom gwonḵan pini kun bahu mo.
- 125 Aha/ tana cṅkinam pini mo. Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo ki aha/ mina 'taki mish gwonycim pini mo.
- 126 A'di ta'da tee gi Tapa jin mina a'di ḵal mii mo, haali/ gwonḵan pini jin cṅinu mo tani a'di 'ce'dkunu bwa mo.
- 127 Wakan aha/ enkina gwonḵan pini kun 'kwarkunu mo mmobol 'dolkon e mo, dhali 'dolkon gana/ jin tashu e ki o'd ki tash gana/ mo.
- 128 Wakan aha/ cu'thkina bway pem 'twa/ 'kup ka ris gwonḵan gi 'twam pini mo, dhali aha/ shi/kina ris bway thusi e mo.
- 129 Gwonycim pini uni ita jaro/ ki jaro/ mo. Wakan aḵashiram pem idhuki uni mo be.
- 130 Gwom pini kun 'ceenu mo tani uni ciki moṅkush mo. A'di ciki mo jin mishu gwo 'ban ki 'kwani kun tekela/ tekela mo.
- 131 Ki 'twa/ jin ḵa'du/ mo tani aha/ miikina shir shir mo, haali/ aha/ 'koshkina ṭe/ gom gwonḵan pini kun 'kwarkunu mo.
- 132 Tu/ki /e 'kupki aha/ mo dhali mi-iyi mii ka 'the gom aha/ mo, me'd jin bota/ e ki miim pini 'kup ki uni gwansan kun enki gway pini mo be.
- 133 Dhuyi sho'k pem dhali ṇatgin pem mmodosh ki seele/ mo isi ki gwom pini jin ona /e is mo, dhali dhalku/ ki dhal toṅ kamu/ jin 'coḵa'coḵ bway mo mmota tapa apo/ aha/ mo.
- 134 Wani aha/ 'ba/ mo 'peni mo jin sirica 'kwani aha/ apo/ ki sho'k mo, ki aha/ mina 'taki dhu gwonḵan gi 'twam pini mo.
- 135 Kari bwam/em pini mmokush mo mo apo/ cṅkinam pini mo, dhali ṭori aha/ gwo gom gwonḵan pini kun bahu mo.
- 136 Em pem yuki jabu'th ki haw haw mo haali/ 'kwani 'koki dhu gwonḵan pini jin cṅinu mo be.
- 137 Aḵar/e itana /e mo, ayy Tapa,

dhali /e tana kar/e ki gwon dwall
 pini jin toru gwon dwall
 'twa/a 'cesh mo.
 138 /E dhuki gwonycim pini 'pen ka
 pije/ mo e mii ma kar/e mo
 dhali eya ris mii ma isinj ganam
 pini mo.
 139 Anyor pem shwaki aha/ mo
 haali/ uni kun ta 'kup ki aha/ mo
 tani uni njaki gwom pini mo.
 140 Gwom pini jin ona /e is mo tani
 a'di nyo/u ki nyo/ gana/ mo,
 dhali cinjinam pini enki a'di mo be.
 141 Aha/ gwa'da ki gwa'd mo dhali
 wakunu mo,
 hili aha/ dinaki na gwonkan gi
 'twam pini mo.
 142 Mii ma kar/em pini uni itana
kar/e ki sule/ sule/ mo,
 dhali gwonkan pini jin cinu mo tani
 a'di ita jin gana/ mo.
 143 Monto'c bwa dhali mo jin 'pe'du/
 she/ mo uni pu'dkina po/
 aha/ mo,
 hili gwonkan pini kun 'kwarkunu
 mo tani uni ita kum pem kun
 'kunya/ bwa mo.
 144 Gwonycim pini uni tana kar/e ki
 sule/ sule/ mo.
 Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban mo
 ki aha/ mina di ki e mo.
 145 Ka dum pemi 'baar mo tani aha/
 gwokina mo. Thoki aha/
 'twa/ mo ma, ayy Tapa mo.
 Aha/ mina dhu gwonkan pini kun
 bahu mo.
 146 Aha/ gwona 'twa/ i /e mo. Tayi
 aha/ is ki me'd mo
 ki aha/ mina 'taki mii gwonycim
 pini mo.
 147 Aha/ cukina mis mmosul
 mon'twash/e bway mo dhali
 ko gom mowoth mo.
 Aha/ tana gi mo ma 'tej kape/ e
 gwom pini mo.
 148 Em pem di'd ki e ki wal wal mo
 mmotim mo gi mon'thiny ki
 mombwam/e mo
 ki aha/ mina 'taki kulum gwo ibwa
 gom gwom pini jin ona /e is
 mo.

149 Ciki 'twa/ pem mo e mo/en pini
 jin telu sho'k mo,
 ayy Tapa, e mii ma kar/em pini mo
 tani 'tashi mondiki/em pem
 'twa/ mo.
 150 Uni pamki mo ki is ki 'dish 'dish
 mo uni gun to'cki aha/ bwa
 mo ki to kun ta thus ki thus
 'te/ ka kar 'kup mo.
 Uni si'dasi'd 'peni gwonkan pini jin
 cinu mo.
 151 Hili /e a'di i'disha'dish mo, ayy
 Tapa,
 dhali aris gwonkan pini 'baar kun
 'kwarkunu mo tani uni ta
 kun gana/ mo be.
 152 'Peni kadhmoonii mo tani
 aha/ mishkina gwonycim
 pini mo
 ki /e ka'bki uni ki sule/ sule/ mo.
 153 Hili monto'c bwam pem mo
 dhali 'cuk aha/ mo
 haali/ aha/ dinaki na gwonkan pini
 jin cinu mo.
 154 Wothi/ gwo is gom tom pem jin
 rakaa/ mo dhali wani aha/
 'ba/ mo.
 Ciyi aha/ mondiki/ e isi ki gwom
 pini jin ona /e is mo.
 155 Bway gi mowoth a'di si'dasi'd
 'peni a'di jin ta thus ki thus
 mo be
 haali/ uni 'koki simm gwonkan pini
 kun bahu e mo.
 156 Dhan momiimiim pini a'di
 caaca mo, ayy Tapa.
 Ciyi aha/ mondiki/ e isi ki gwo gi mii
 ma kar/em pini mo.
 157 'Kwani tana ris ka ris kun ta
 imanto'c aha/ bwa mo dhali
 ta imanta 'kup ki aha/ mo,
 hili aha/ dinaki gu is mo 'peni
 gwonycim pini mo.
 158 Aha/ hila mo ki hil apo/ uni kun
 dar gi gwo jin gamu is mo
 dhali o gwo wak mo,
 haali/ uni 'koki dhu gwonkan pini
 jin kana /eya kan mo.
 159 Hili isi gwo i e mo ma. Gwonkan
 gi 'twam pini si'da/ enka/
 kata mo.

'Tashi mondiki/ em pem 'twa/ mo
isi ki gwo gi mo/en pini jin
telu sho'k mo.
160 Gumm gwom pini a'di ita gwoŋ
gana/ mo
dhali aris gwoŋkan pini kun onu
'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani
uni ita kuŋ kar/ e mo dhali
uni 'dimki 'kup ki sule/ sule/
mo.
161 Iya/ ma malik uni to'cki aha/
bwa ka wuny is kan mo,
hili adum pem doshki'd ki moŋko/
is gom gwom pini mo.
162 Aha/ 'kunyina bwa e gwom
pini mo
mmowa e ki jan 'de/ jin gamki dhan
to jin caaca jin dilu mo.
163 Aha/ shina shi/ i e mo dhali 'te
bwa ki gwon thus mo,
hili aha/ ena gwoŋkan pini jin cinu
mo.
164 Me'di pesu/ ka tee mo tani aha/
maŋkina /e mo
goma kar/ em pini jin tana /e gom
gwoŋkan pini kun onu mo.
165 Dhan moŋku'th is jin caaca
tana uni gwansan kun enki
gwoŋkan pini jin cinu mo.
To piyi'd jin midi kol uni mo.
166 Aha/ tana gi mo ma 'teŋ kape/
gom bway gi mowoth pini
mo, ayy Tapa,
dhali aha/ miina gwoŋkan pini kun
'kwarkunu mo.
167 Akashiram pem dhu gwonycim
pini mo.
Aha/ ena uni ki en jin shi/ashi/ mo.
168 Aha/ dhuna gwoŋkan gi 'twam
pini mo dhali gwonycim
pini mo,
haali/ aris bway pemi 'baar mo tani
uni 'koni bwambori /e mo
be.
169 Dhalki gwom pem pu'dki'di
bwambori /e mo, ayy Tapa.
Ciyi aha/ mo jin mishu gwo 'ban isi
ki gwom pini mo.
170 Dhalki tom pem jin 'thoka/ ka
di'b is pu'dki'di bwambori /
e mo.

'Cuŋi aha/ mo isi ki gwom pini mo.
171 'Twa/ pem midi wol mo jin
maŋjuwa maŋ mo
ki /e torŋi aha/ gwoŋkan pini kun
baha /e mo.
172 Ale'd pem midi yuk gway gom
gwom pini mo
haali/ aris gwoŋkan pini 'baar kun
'kwarkunu mo tani uni ta
kuŋ gana/ mo.
173 Dhalki me'd pini thoson is mo
mmowoth aha/ mo
haali/ aha/ kwanykina gwoŋkan gi
'twam pini mo.
174 Aha/ 'koshkina te/ gom bway gi
mowoth pini mo, ayy Tapa,
dhali gwoŋkan pini jin cinu mo tani
a'di ta jim pem jin 'kunyka/
bwa mo.
175 Dhalki aha/ dina ki e mo ki aha/
mina maŋ /e mo
dhali dhalki gwoŋkan pini kun onu
woth aha/ mo.
176 Aha/ yakina per mo me'd ka'bal
jin thiski e mo. Simmi
cinŋinam pini e mo,
haali/ aha/ dinaki ŋa gwoŋkan pini
kun 'kwarkunu mo.

120

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ E mo ma cis mo tani aha/ gwokina
'twa/i Tapa mo,
ki a'di midi 'taki thok aha/ 'twa/ mo.
² 'Cuŋi aha/ mo, ayy Tapa,
'peni 'twa/ pem jin ta'da tor mo,
dhali 'pena le'd pem jin he'kki'da
he'k e mo.
³ Ata a'di iminu ci /e mo?
Dhali tonta a'di iminu mii gom /e
mo,
/e jin tana le'd jin he'kki'da he'k e
mo?
⁴ Athopa/ jin kaaka jin kala wathi/
ma mee
nyaŋka 'cila'th o'd jin shwa'd ki bar
bar mo 'peni cwa jin wana e
ka shilgwalish mo.
⁵ Wayyi e aha/ ki aha/ yakina
yanyca/ e Pam Maashik mo,

ki aha/ ɕa'bkina e bwaman gu'b
burrinye/ ma Gidar mo.

⁶ Ki rash rash mo tani aha/ ɕa'bkina
e bwaman uni gwansan kun shi/ki
monɕu'th isi e mo.

⁷ Aha/ tana gom monɕu'th is mo,
hili ki aha/ okina gwo mo tani
uni ɲapkina nyor mo.

121

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Aha/ 'deka em pem 'kup ki wosh
kun turatur mo.

'Peni mana imina woth pem
ipu'du/ mo?

² Mowoth pem pu'dki'd 'peni Tapa
mo,

a'di jin ukki momis dhali
mony'cesh mo.

³ A'di midi diki dhal sho'k pini
bway ki a'di minu joɕ mo,

a'di yan jin kar /e mo tani mina e
diki 'ce'd mo.

⁴ Hili mo mo ma, a'di jin dhu
'Kwani ma Israyiil mo tani
a'di mina e diki 'ce'd mo walla midi
diki ish e mo.

⁵ Tapa a'di ita'da mankar /e mo.

Tapa a'di ita'da la goma bim poros
pini mo.

⁶ Atente/ midi diki 'kosh /e montee
mo

walla appe midi diki 'kosh /e
mon'thiny mo.

⁷ Tapa midi kar /e 'pena ris tonthusi
'baar mo.

A'di midi kar mondiki/em pini mo.

⁸ Tapa a'di imidi kara kar mo gom
yam pini jin mina /e ya ka
pije/ mo dhali kul pini jin
mina /e kulu/ ka nyan'ko'd
mo,

'pena tee yansan mo dhali ki sule/
sule/ ya ye 'ba/ mo.

122

*Gway ma Dawuu'd jin ta gway
jin yuku mmo/ii ka gagamis mo.*

¹ Aha/ 'bora bwa ki 'bor mo mmo/
ona uni aha/ gwo mo ki:

Dhalki ana iina gu'b gi Tapa mo.

² Sho'k bam uni doshkin mo
e bwaman ma goɲ pini mo, ayy
Urushaliim.

³ Urushaliim, a'di nyanɕunu mo
mmota 'penɕuman bampa/
mo

a'di jin shokunu ki me'di montal
'de/ mo,

⁴ e mo jin iikin ma waɕ gi 'kwani
'kup ki mis mo,

uni kun tana waɕ gi 'kwani gi Tapa
mo,

me'd gi gwonɕan jin 'kawurkunu
mo goma Israyiil mo

mmoɕi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is
ki gway gi Tapa mo.

⁵ Aɕursi ma malik gom gwon dwall
jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo

tani uni dhukunu imun mo,
aɕursi ma malik gom gu'b ma

Dawuu'd mo.

⁶ 'Thoyi gom monɕu'th is gi Pa
Urushaliim mo.

Dhalki uni rusa/ rus mo, uni kun
enki /e mo.

⁷ Dhalki mo ma ku'th is di'd eya goɲ
ma gangaram pini mo

dhali mo ma 'dantar e bwaman
mom pini kun tura e ki tur
mo.

⁸ Gom gway gi iwak pem mo dhali
uni kun nyaɕ ii ki aha/ mo
tani

aha/ mina o gwo mo ki: Monɕu'th is
midi di e bwam um mo.

⁹ Gom gway gi gu'b gi Tapa
Arungimis bana mo,

aha/ mina simm tom 'boro'd pini e
mo.

123

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ E /e mo tani aha/ 'deka em pem
'kup ki mis mo,

ayy /e jin dikin eya ɕursi ma malik
e momis mo.

² Hili mo mo ma, me'd jin hila e gi
ɕiɲkina/ me'd gi tapam buni
mo,

dhali me'd jin hila e gi nyara/
me'd ma yim jin karu mmo-
hil ɕiɲkina/ nyara/ mo tani

wakan em bana si'da/ hil 'kup ki
Tapa Arumgimis bana mo,
ntagi a'di midi miimii apo/ ana mo.

³ Miiyi mii apo/ aman mo ma, ayy
Tapa, miiyi mii apo/ aman
mo
haali/ aman tana ga dhana wak jin
uri 'kup mo ba/.
⁴ Ki rash rash mo tani akashiram
bam 'tu'dkunu mo
ki mo jin thunyu aman 'twa/ i is mo
ki uni gwansan kun 'ko ki 'ko
'penkapan mo,
ka wak buni uni gun dhu is buni ki
ca mo.

124

*Gway ma Dawuu'd jin ta gway
jin yuku mmo/ii ka gagamis mo.*

¹ Wakki/ a'di midi diki 'taki ta Tapa
jin di'di 'ko'd gwar bana mo
tani,
dhalka Israyiil o gwo mo shwane/ -
² wakki/ a'di midi diki 'taki ta Tapa
jin di'di 'ko'd gwar bana mo
shwane/
ki 'kwani 'kon mmocu mis apo/ ana
mo,
³ dhali yan'ko'd uni mini 'taki los
ana ki 'kolo'c ki e mo,
ka nyor buni jin 'thakina uni apo/
ana mo.
⁴ Dhali yan'ko'd agannu/ yi'de/
midi 'taki dhi'th ana sho'k
ka pupush mo,
dhali yi'de/ jin mishi'da nwaça/
midi 'taki kum ana 'twa/ a
'cesh mo,
⁵ dhali yan'ko'da po/ ana mo tani
yi'de/ jin wuluski ej kuthar
mo.

⁶ Mom'bor mii gom Tapa mo,
a'di jin diki ci ana
ki shem buni mmo'kwar mo.
⁷ Ana yekina me'd 'dii
'pena gume/ ma mancesh to jin ce-
sha a'di to mo,
dhala gume/ 'ce'dki bwa mo
dhali ana yekina mo.
⁸ Mowoṭḥ bana a'di diki'd e gway gi
Tapa mo,

a'di jin ukki momis dhali
mony'cesh mo.

125

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Uni gwansan kun gami gwo is e
Tapa mo tani uni wana e ki
'Kuwosh ma Sihyuun mo,
a'di jin molu joç mo, hili a'di
ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye
'ba/ mo.
² Me'da ris wosha turga/ kun
'kamki Pa Urushaliim is mo,
wakan si'da/ Tapa midi 'kam
'kwanim piti is mo,
'pena tee yansan gana/ mo dhali ki
sule/ sule/ mo.
³ Dhali cwa ma malik gom uni kun
ta thus ki thus mo tani midi
diki di mo
apo/ mony'cesh jin karu gom
'kwani kun tana kar/e mo,
isi ciki/ uni gun dhunu ka kar/
e mini dhu me'd buni
mmotham to mii mo.
⁴ Miiyi ki 'bore/ mo, ayy Tapa, gom
uni gwansan kun 'bora'bor
mo,
dhali gom uni gwansan kun dhelel
ma dum buni ki dhelel mo.
⁵ Hili uni gwansan kun tu'kkin mo
e bway buni kun wanycara/
wanycar mo tani
Tapa midi shu uni bway nyakki uni
gun mii to kun ta thus ki thus
mo.
Moṅku'th is midi di goma Israyiil
mo.

126

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Ki Tapa warki'da shamanettan ma
Sihyuun is mo tani
ana wana e ki uni gwansan kun
shu'bki jan mo.
² Yan'ko'd 'twam bana 'tu'dkunu ki
piny piny ki mompe'th mo,
dhali ale'd bana a'di kumki cuuwa/
gom moṅkuny bwa mo.

Dhali yan'ko'd uni oki gwo e bwa-
man kal gi 'kwanin tiya mo
ki:
Tapa miiki dhan to jin caaca gom
uni mo be.
³ Tapa miiki dhan to jin caaca gom
ana mo be.
Ana 'borkina bwa mo.

⁴ Wara shamanettan bam is mo ma,
ayy Tapa,
mmowa e ki botan yi'de/ e mo ma
Januub mo.

⁵ Dhalki uni gwansan kun si to ki
konyo jabu'th mo tani
dhalki uni 'cith to ki cuuwa/ jin
kumu/ ki bwanj 'kunyaka/ mo.
⁶ A'diyin jin yaki gwolu/
mmokal emen to mmosi mo tani
midi kulu/ bway pa ki cuuwa/ jin
'thera a'di ki bwanj 'kunyaka/
mo,
mmokali cwalman maman to jin
sina a'di mo.

127

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo. Gway ma Sulemaan.*

¹ Isi ciki/ wakki/ Tapa midi nyan
gu'b yan mo tani uni
gwansan kun nyan a'di mo
tani uni miikina tu'c ki pe'th
mo.

Isi ciki/ wakki/ Tapa ki tima po/
'pernkuman bampa/ mo tani
amantim mo mo tani diki'd ki e ki
pe'th mo.

² A'di ta miim pe'th be ki /e mini cu
mis ki jahanne/ mon'thamo/
mo, dhali ca'b mmota adiite/
mmosi/is mo,

dhali mmoshwa tonte/ mo 'peni
mii jin miinu a'di ki mo/
anan is mo,
haali/ a'di ciki unim piti kun ena
a'di mo tani mo/ish e mo.

³ Hili mo mo ma, iya/ gi 'kwani uni
ta mal 'peni Tapa mo,
maman 'peni bwa ma dho'th mo
tani a'di i/ishki kumma/ mo.

⁴ Me'da thopa/ e me'd ma man/as
mo tani

a'di wana e ki iya/ gi uni gun ta
dhuru'c ki dhuru'c mo.

⁵ Mom'bor mii gom wathi/ jin
'tu'dki'da kulpem piti ki uni
mo.

A'di minu 'koki kar ki mo ma 'the is
mo
ki a'di midi tora tor ka ris 'kwanin
'kup piti mo e 'twanjala gor
mo.

128

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Mom'bor mii goma ris uni 'baar
ka 'dete/ 'dete/ kun ko/ ki
Tapa mo,

a'di jin yaki'd e bway piti mo.

² /E mini shwa maman cwa ma tu'c
ki me'd pini mo,

dhali /e mina bwa 'bor mo, dhali
a'di midi ha me'd gom /e mo.

³ Ashim pini a'di mina e waki cwa
jin dho'th maman mo
e bwanj gu'b pini mo.

Ucim pini uni mina e waki cwa
setuun kun 'kan ki bithi/
bithi/

mmo'kama tharabeesam pini is
mo.

⁴ Hili mo mo ma, wakan wathi/
minu 'bor mii mo,
a'di jin ko/ki Tapa mo.

⁵ Tapa 'borki /e mii mo 'pena Si-
hyuun mo.

Dhalki /e pari mo jin midi rusa/ rus
e gom Pa Urushaliim mo
ka risa tee gi mondiki/em pini 'baar
mo.

⁶ Dhalki /e hili uci gi ucim pini mo.
Monku'th is midi di apowa Israyiil
mo.

129

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Ka daran dun gana/ mo tani uni
wo'cki aha/ is she/ mo 'peni
dhuru'c pem jin taka/ mo,

dhalka Israyiil o gwo wakan
shwane/ mo -

- 2 Ka daran duŋ gana/ mo tani uni wo'cki aha/ is she/ mo 'peni dhuru'c pem jin taka/ mo, hili uni 'koki pi gwo jipi/ apo/ aha/ mo.
- 3 Imangora 'cesh uni gorkina 'csha powa pom pem mo. Dhali uni dherki gwan'thim buni ki tur tur mo.
- 4 Tapa a'di ta'da kar/e mo. A'di 'cithki'da shi/ gi 'kwani kun ta thus ki thus bwa mo.
- 5 Dhalki uni gwansan kun shi/kina Sihyuuni e mo tani dhunu ki mo ma 'the is mo dhali dhuwa bor ki tar mo.
- 6 Dhalki uni wana e ka shon 'kuŋgu'b mo kun ku'thkin mo itwa/a/ ki uni 'koki ca mo,
- 7 a'di jin din ma man'cith to ki 'tu'd me'd piti mo, walla aman'de'k cwalman maman to ki kala bor piti mo,
- 8 ki 'kwani gwansan kun iin mo mmope a'di mo tani 'koki o gwo mo ki: Mom'bor mii gi Tapa mididi apo/ / e mo. Aman 'bora /e mii ki gway gi Tapa mo.

130

Gway jin yuku mmo/ ii ka gagamis mo.

- 1 'Peni mo jin 'kula'kul mo tani aha/ gwokina 'twa/ e /e mo, ayy Tapa.
- 2 Tapa, ciki 'twa/ pem mo ma. Dhalki 'cem pini ci'da hirdhe/ mo ki 'twa/ pem jin 'thoka/ to ka di'b me'di is mo.
- 3 Ayy Tapa, wakki/ /e mini 'taki nyitha ris mony'cokka/ mo tani Tapa, kaja a'di imidi dosh mo?
- 4 Hili mo jin gwamkina /eya gwam mo tani di'd e /e mo, ki /e a'di minu 'taki ko/ moyi.
- 5 Aha/ corkina Tapa mo, akashiram pem corki'da cor mo dhali e gwom pini mo tani aha/ tana ga 'tenj kape/ mo.

- 6 Akashiram pem corki Tapa mo mmobola ris 'kwani kun thimki mon'thamo/ e mo, mmobola ris 'kwani kun thimki mon'thamo/ e mo.
- 7 Ayy Israyiil, tayi gi mo ma 'tenj kape/ e Tapa mo. Haali/ gom Tapa mo tani mo/en jin telu sho'k diki'd mo dhali e a'di mo tani mo ma enthus jin wanuwa wan 'ba/ ishki'd mo.
- 8 Dhali a'di mididi wana Israyiil 'ba/ mo 'pena ris miim piti kun 'coka'cok mo.

131

Gway jin yuku mmo/ ii ka gagamis mo. Gway ma Dawuu'd.

- 1 Ayy Tapa, adum pem 'konuki'de'k ki mis mo dhali em pem 'konuki'de'k 'kup ki mo jin ka'dama/ ka'dam gara/ be. Buŋgwar is pem diki jar e ki dhan to kun caaca gara/ mo dhali ki to kun ta to mer gom aha/ gara/ mo.
- 2 Hili aha/ ca'bkina ki dwam mo dhali kara kashiram pem ki shwamm mo, me'da 'ci jin karkina kum ki shwamm mmoçiya ko eya bor piti mo. Me'da 'ci jin karkunu ki shwamm mo tani aha/ kara kashiram pem ki shwamm mo be.
- 3 Ayy Israyiil, tayi gi mo ma 'tenj kape/ e Tapa mo 'peni mo yansan shwane/ mo dhali ki sule/ sule/ mo.

132

Gway jin yuku mmo/ ii ka gagamis mo.

- 1 Kayi gwo e mo ma, ayy Tapa, goma 'the goma Dawuu'd mo, aris to 'baar mo kun 'batha'ba'th kun 'dimkina a'di 'kup mo,
- 2 ba a'di thulki gwo me'da po/ e Tapa mo

dhali o gwo is ki A'di ma Dem Dem
ma Yakuub mo, mmo/o gwo
mo ki:

³ Aha/ mina mol ciç gu'b pem mo,
walla ish eya powa cim pem mo,

⁴ dhali aha/ mina diki çi is pem ki e
mmo/ish mo,

walla dhal moŋ'ko'd em pem bway
mmo'ce'd e mo,

⁵ ntagi aha/ mina gam mo gom
Tapa mo,

mo jin mina A'di ma Dem Dem ma
Yakuub iça'b mo.

⁶ Hili mo mo ma, aman cikina gwo
mo 'pena Apraatah,

dhali aman gamkina a'di mo e
bwam bunto ma Waar mo.

⁷ Dhalki ana iina mo e mom piti jin
ça'ba a'di mo.

Dhalki ana luŋa a'di e cwam piti jin
dhuna a'di sho'k mo.

⁸ Cuyi mis mo ma, ayy Tapa, dhali
yayi mo e mom pini jin mina
/e ishi/ is mo,

/e dhali Sanduuk gi mo ma dem
dem pini mo.

⁹ Dhalki igasiis pini uni shumkunu
ki mo ma kar/e mo,

dhali dhalki unim pini kun dhunu
ki she/ ki dhelel dhelel kum
cuuwa/ gom bwanj 'kunyka/
mo.

¹⁰ Gom gway ma Dawuu'd jin ta
ciŋkinam pini mo tani

dhalku/ ki tu'k bwam/em pini 'peni
a'dim pini jin 'koshkina /e ki
monyça mo.

¹¹ Tapa a'di thulki'da Dawuu'd gwo
me'da po/ ki isi oŋ gana/ mo,

'peni gwo jin mina a'di diki dok ka
nyan'ko'd mo, mmo/o gwo
mo ki:

Jan tal 'de/ 'peni iya/ m pini gi
buŋwar is pini mo tani

a'di miga/ kara po/ kursi ma malik
pini mo.

¹² Wakki/ iya/ m pini mini dhu
gwom pem jin gamu me'd
mo

dhali gwonycim pem kun miga/ tor
uni mo tani

iya/ m buni si'da/ ki sule/ sule/
mo mini 'kowa po/ kursi ma
malik pini mo.

¹³ Haali/ Tapa a'di kwanyki'da Si-
hyuun mo.

Dhali a'di ona bwa ki a'di ki o jin
shiyi'd mo gom mom piti mo
be.

¹⁴ Mo yansan a'di ta mom pem jin
miga/ si/ is ki sule/ sule/ mo.

Mmahan imiga/ ça'b mo haali/ aha/
ona bwa ki a'di mo be.

¹⁵ Dhali aha/ mina 'bor mo ma yim
mii ka enthus gom to kun
minu çi a'di mo.

Aha/ mina kap 'kwani ma
ha'th'ko'd ma yima du ki
tonçe/ mo.

¹⁶ Igasiis ma yim mo tani aha/ mina
hi'th uni ki bway mowoth
mo

dhali uni ma yim kun dhunu ki she/
ki dhelel dhelel mo tani mini
kum cuuwa/ ki moŋ'kuny
bwa mo.

¹⁷ Imun mo tani aha/ mina dhal
ce ma Dawuu'd mmo'ka ale/
gom a'di mo.

Aha/ thosonkina lamba/ gom a'dim
pem jin 'koshka/ ki monyça
mo.

¹⁸ Kwaniŋ 'kup piti mo tani aha/
mina shum uni ki mo ma
'the is mo

hili apo/ is piti mo tani toŋ'kup piti
a'di midi dhel mo ki ra/ ra/
mo.

133

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Hili mo mo ma, wa'di 'bora dhali
bwanj 'kuny'u'd wakata sa/
ki 'kwani kun ta ikam mmonyak
'ko ki isa tal 'de/ mo.

² A'di wana e ka yin jin ta yinthoŋ
gana/ jin wolu i'kup mo,
mmogus ka 'cesh mmothul ka ha-
lan'twa/ mo,
apowa halan'twa/ ma Haruun mo,

dhali mmogus ka 'cesh mmothul
ka yupen 'twaman bur-
rinyem pom piti mo.

³ Dhali a'di wana e ki jape/ gi Pan
Harmuun mo,
a'di jin ta'kki'da po/ 'Kuwosha
turga/ ma Sihyuun mo.

Haali/ Tapa kanki mo jin 'boru mii e
mattaan mo,
gom mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye
'ba/ mo.

134

*Gway jin yuku mmo/ ii ka
gagamis mo.*

¹ Iiyu/ mo, 'bori Tapa mii mo,
aris um 'baar mo kun ta c̣in̄kina/ gi
Tapa mo,
um kun doshkin mon'thiny e gu'b
gi Tapa mo.

² Deki me'd bum 'kup ki mis ki mo
jin k̄ogu mo,
dhali 'bori Tapa mii mo.

³ Dhalki Tapa 'bor um mii 'pena
Sihyuun mo,
a'di jin uk̄ki momis dhali
mony'cesh mo.

135

¹ Man̄ji Tapa mo.
Man̄ji gway gi Tapa mo,
c̣iyi moman̄ mo, ayy um c̣in̄kina/ gi
Tapa mo,

² um kun doshkin e gu'b gi Tapa
mo,
dhali e gu'b ma pīje/ jin di 'kup k̄any
ma Arum̄gimis bana mo.

³ Man̄ji Tapa mo, haali/ Tapa a'di
i'bor a'bor mo.
Yuki gway gom gway piti mo, haali/
a'di ita'da man̄mii mii ga
'the mo.

⁴ Haali/ Tapa kwanyki'da Yakuub
gom is piti mo,
Israyiil ita jim pitin̄ gana/ jin cila
a'di mo.

⁵ Haali/ aha/ misha Tapa ki a'di
caaca mo
dhali Tapam bana a'di di'da powa
risa rumi 'baar mo.

⁶ Aris to gunn kun 'bori Tapa bwa
mo tani uni miina a'di mo,

e momis mo dhali e mony'cesh mo,
dhali eya ris k̄umma/ yi'de/ mo
dhali aris mon̄'kulga/ mo.

⁷ A'di jin dhuki'da rak̄ mmocu mo e
mo jin dina mony'cesh 'kup
mo,

a'di jin uk̄ki'da wara sho'k goma
sho'k mo
dhali a'di jin k̄alki 'tham 'peni
mon̄gu'b piti jin dhuna a'di
uni mo.

⁸ A'di ta a'di jin 'koshki'da bwan-
yara/ gi 'Kwani gi Pam Masir
mo,

kun tana bwan̄yara/ gi 'kwaniny'cesh
dhali to/e mo,

⁹ a'di jin diki'di bwaman /e mo, ayy
Masir,
jin hashki jamas mii mo dhali mo-
mer mo

apowa P̄irawn dhali aris c̣in̄kinam
piti mo,

¹⁰ a'di jin 'koshki'da ris kal gi
'kwaniny'cesh mo,
dhali 'kosh imalik̄ kun ca'bki dem
dem mo,

¹¹ Sīihuun jin ta'da malik̄ gi 'Kwani
Amuur
dhala Uuj jin ta'da malik̄ gi Pam
Bashan mo,

dhala ris 'pen̄kuman bampa/ gi Pan̄
Kanaan mo,

¹² dhali c̣i mony'cesh buni mmota
mal,
mmota mal gi 'kwanim piti kun ta
ku ma Israyiil mo.

¹³ Gway pini, ayy Tapa i'dimki 'kup
ki sule/ sule/ mo,
/e mishu man̄ mo, ayy Tapa, ka ris
'kwani ma nyakum yil mo.

¹⁴ Haali/ Tapa a'di midi ye 'kwanim
piti mo
dhali hila hil ki e ma 'thime/ ki mo/
en apo/ c̣in̄kinam piti mo.

¹⁵ Tom̄pinycon kun lūja kal gi
'kwanin tiya mo tani ta
'dolkon kush mo dhali
'dolkon gana/ mo,
uni kun ta mii ki me'd gi 'kwani mo.

¹⁶ Uni ta gi 'twa/ mo tani hili uni
mol gwo o mo,

uni ta gi e mo tani hili uni mol to
par e mo,
17 uni ta gi 'ce mo tani hili uni mol
to cik mo,
walla shi/ina kamu/ di'd e 'twam
buniya?
18 Uni wana e ki uni gwansan kun
ukki uni mo -
nye, aris uni gwansan kun gamki
gwo is e uni mo.
19 Ayy gu'b ma Israyiil, 'bori Tapa
mii mo ma.
Ayy gu'b ma Haruun, 'bori Tapa
mii mo ma.
20 Ayy, gu'b ma Lawi, 'bori Tapa mii
mo ma.
Um kun ko/ki Tapa mo tani 'bori
Tapa mii mo ma.
21 Mom'bor mii midi di gom Tapa
'pena Sihyuun mo,
a'di jin ca'bki'd e Pa Urushaliim
mo.
Manji Tapa mo.

136

1 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is ki Tapa mo, haali/ a'di
'bora'bor mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
2 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i
is ka Arumgimis jin bolki'da
risa rum e mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
3 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is gom Tapa jin bolki'da ris
tapa e mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
4 E a'di, a'din 'deŋ gana/ mo jin mi-
iki dhan momer kun caaca
mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
5 E a'di jin ukki momis ki gwo jin
mishu 'ban mo,

haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
6 E a'di jin peperki mony'cesh apo/
yi'de/ mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
7 E a'di jin ukki dhan monkush kun
caaca mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
8 Atente/ mmoji apo/ montee mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo,
9 Appe dhala risa cul mmojiya po/
mon'thiny mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
10 E a'di jin 'koshki'da bwanyara/ gi
'Kwani Masir mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
11 Dhali suski'da Israyiil ka piye/
'peni bwaman uni mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
12 Ki me'da bim 'bi'thgam piti
mo dhali ki me'd piti jin
he'thkina a'di mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
13 E a'di jin kwa/ki dhan Kumma/
Yi'de/ jin ta gi 'Per bwa ki
buuw mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
14 Dhali a'di ki dhala Israyiil bway
mo mmoya bwaman a'di
mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.

15 Hili a'di ki kuma Pirawn 'twa/a
'cesh e bwam Kamma/ Yi'de/
jin ta gi 'Per mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
16 E a'di jin suski 'kwanim piti ka
pije/ e mombwaasho mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
17 E a'di jin 'koshki dhan imalik mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
18 Dhali a'di jin 'koshki imalik kun
gwonu 'kus mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
19 Siihuun jin ta'da malik gi 'Kwani
Amuur mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
20 Dhali Malik Uuj gi Pam Bashan
mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
21 Dhali a'di ki ci mony'cesh buni
mmota mal mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
22 Mmota mal goma Israyiil jin ta
cin kinam piti mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
23 A'diyi ita a'di jin kayi ana e mo
e mom bana jin 'koyina ana
e mo jin hatha 'ko 'ko'd ki
ha'th mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
24 Dhali 'cwam ana mo 'peni
'kwanij 'kup bana mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.

25 A'di jin ciki tonfe/ goma ris
bungwar isi 'baar mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.
26 Ayy ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is ka Arumgimis gi momis
mo,
haali/ mo/en piti jin telu sho'k mo
tani a'di 'dimki 'kup ki sule/
sule/ mo.

137

1 E yana gap gi yi'den kamma/
gi Pam Baabil mo tani ana
'kokina a'cesh mo dhali ko
mo
ki ana kakina Sihyuun e mo.
2 E cwa jin wana e ka gwapindhop
mo tani
ana shirkina adhen dhenyem bana
kun 'kon ma shu/i pesu/ mo.
3 Haali/ uni kun bu'thki ana mo
tani
'thekki gwo mo ki ana mina yuk
gway bana mo,
dhali uni gun 'koshki ana is ka nyor
kagahara mo, uni 'thekki
gwo mo ki ana mina isi ca'b
ki cur cur mo, mmo/o gwo
mo ki:
Yuki aman gwaya kamu/ 'de/ 'peni
gway ma Sihyuun mo.
4 A/ana mina yuk gway gi Tapa kata
mo e bampa/
gi 'kwanin tiya mo?
5 Wakki/ aha/ nana /e mo tani ayy
Urushaliim,
dhalki me'da bim poros pem
ku'thki'd mo.
6 Dhalka le'd pem 'dapa'di
bwan'ka'dki/ gi 'twam pem
mo
wakki/ aha/ dinaki ka /e e mo,
wakki/ aha/ dinaki kar Pa
Urushaliim
apo/ mom pem jin eka/ ek jin 'kun-
yka/ bwa mo.
7 Kayi gwo e mo, ayy Tapa, apo/
'Kwani Aduum
goma tee gi Pa Urushaliim mo,

me'd jin ona uni gwo mo ki: Ka
'cesh gana/. Ka 'cesh gana/.
Ntagi monka'b piti mo.
8 Ayy 'bwa/ gi 'Kwani gi Pam Baabil,
/e jin 'ce'd mo sho'k ki tash
tash mo.
Mom'bor bwayi gom a'di jin midu
rak /e to ibway mo
gom to jin miikina /e gom aman
mo.
9 Mom'bor bwa gom a'di jin bu'thki
ushi ucim pini mo
dhali wa uni 'ko'di wosh mo.

138

Gway ma Dawuu'd.

1 Aha/ cina /e mo jin 'boruwa 'bor
bwa i is mo, ayy Tapa, ka
dum pemi 'baar mo.
Ibwambora risa rum pinycon
mo tani aha/ yukkina gway
mmoman /e mo.
2 Aha/ ca'bkina ka jin 'kupa'dupun
mmoluj 'kupki gu'b gi
mondheleladhelel pini mo
dhali ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i
is ki gway pini mo
gom mo/en pini jin telu sho'k mo
dhali mii ma isin ganam pini
mo
haali/ /e a'di i/ekkin ki ek apowa ris
to 'baar mo
ki gway pini mo dhali ki gwom pini
mo.
3 Ka tee jin yukka/ /e mo tani /e
thokki aha/ 'twa/ mo,
dhali mom'bi'th is ma kashiram
pem mo tani markina /e is
mo.
4 Aris imalik gi mony'cesh mo tani
uni mini man /e mo, ayy
Tapa,
haali/ uni cikki gwo gi 'twam pini
mo.
5 Dhali uni mini yuk gway ki bway
gi Tapa mo,
haali/ monyca gi Tapa a'di icaaca
mo.
6 Ba haali/ Tapa a'di i/eka/ ek mo
tani a'di ki ciya hirdhe/ ki
uni kun hatha 'ko 'ko'd ki
ha'th mo,

hili uni kun 'theḱ 'ba/ imis mo tani
mishkina a'di 'pena dhana/
mo.
7 Ba aha/ yana e bwaman mo jin
toju bwa mo tani
/e 'tashki aha/ mondiki/ em pem
'twa/ mo.
/E ki he'th me'd pini apowa nyor
gi 'kwani kun ta 'kup ki aha/
mo,
dhali me'da bim poros pini mo tani
/e 'cukki aha/ mo.
8 Tapa a'di midu thim bwam piti yin
jin 'boro'd gom aha/ mo.
Mo/en pini jin telu sho'k mo tani,
ayy Tapa, a'di 'dimki 'kup ki
sule/ sule/ mo.
Dhalku/ ki dhal miin to ki me'd pini
'pen mo.

139

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 Ayy Tapa, /e ḱapki aha/ ki bur bur
mo dhali mish aha/ mo.
2 / E mishkina mish mo ki aha/
ca'bkina 'cesh mo dhali ki
aha/ cuna mis mo.
/ E nyithki gwom pem kun ku-
lumka/ ibwa 'pena dhana/
mo.
3 /E ḱapki bway pem ki bur bur mo
jin yaka/ ka piye/ mo dhali
mom pem jin ishka/ 'ko'da
'cesh mo,
dhali miim pem mishkina /e 'baar
mo.
4 Isi kan si'dayi /e mishki gwo kun
'koni 'twam pemi twa/a/ mo,
hili mo mo ma, ayy Tapa, /e mishki
uni 'baar mo imontal 'de/
mo.
5 /E tu'bki aha/ ibwampo/ mo dhali
ibwambor mo,
dhali /e kari me'd pini apo/ aha/
mo.
6 Dhan mo jin mishu gwo 'ban a'di
ita jaro/ gom aha/ mo.
A'di ka'dama/ ka'dam mo. Aha/
mola a'di gamm mo.
7 Ki mana imiga/ ya 'peni /e ki dar
gi Shi/in pini mo?

Walla ki mana imiga/ gus 'peni /e ki dar gi bun'kus pini mo?

8 Waḵki/ aha/ shinkunu bway momis mo tani /e dikiḵ imun mo.

Waḵki/ aha/ mina ta ga ci e mo jin 'kona 'kwani kun wun mo tani /e dikiḵ imun mo.

9 Waḵki/ aha/ mina bu'th ya ma bi ma tente/ mon'thamo/ mo

dhali e mo gi bwaagap gi kumma/ yi'de/ 'baar mo

10 isi kani me'd pini shuki aha/ bway mo

dhali me'da bim poros pini bu'thki aha/ mo.

11 Waḵki/ aha/ mina o gwo mo ki: Dhalki mondhurumi'd 'kam aha/ is mo

dhali dhalki mon'kush wara'd ki mon'thiny gom aha/ mo,

12 isi kan mondhurumi'd diki ta mondhurumi'd gom /e mo.

Mon'thiny a'di ca'bki bany bany me'd montee mo

haali/ mondhurumi'd a'di wara'd ki mon'kush gom /e mo.

13 Haali/ /e ukkina aris to gi bwa-man is pem mo,

/e shoki aha/ ki 'be'b 'be'b e bwama dho'th ma ta'dam pem mo.

14 Aha/ man'kina /e mo haali/ /e a'di kogu mo dhali /e tana man-mii to mer mo.

To mer uni ta miim pini mo.

/E mishki aha/ ki mish gana/ mo.

15 Ayica yir pem a'di molu bag 'peni /e mo,

ki aha/ 'konu mmo/uk ki kup mo,

ki koḥ jin wagaskunu a'di e mony'cesha 'kulga/ mo.

16 Em pini mishki bul pem nṯwa/a/ gom uk pem ki aha/ tana ari 'dii mo.

Ka tee kun 'kawurkunu gom aha/ mo tani

a'di 'kwarkunu eya warkam pini mo, aris uni 'baar mo,

me'd jin 'kona uni ki 'ko mo naskina/ mo.

17 Gwom pini kun kuluma / e bwa gom aha/ mo wani yinthowa, ayy Arumgimis.

Kwashar buni 'ka'da miiya?

18 Waḵki/ aha/ mina denḵ uni e mo tani uni bolkina si'b gi bwaagap e ka ris mo.

Ki aha/ merkina e mo tani aha/ dina nyakki /e mo naskina/.

19 Ayy / e jin mini 'taki 'kosh uni kun mii tonthus moyi, ayy Arumgimis,

dhali ki 'kwani kun wol 'kwaniya bas mo mini 'taki kwa/ is buni bwa 'peni aha/ mo,

20 ki 'kwani kun dupi /e i e mmo/ ush /e gwo ki 'tash mo, uni kun cukiḵ ki is buni imontaḵ 'de/ apo/ /e gom tonthus mo.

21 Dika/ ki shi/ uni i e uni gun shi/ki /e i e mo, ayy Tapa?

Dhali dika/ ki 'te bwa ki uni gwansan kun cukina apo/ /e mo?

22 Aha/ shi/kina uni i e ki isi shi/ ma shiḵ gana/ i e mo.

Aha/ den'kina uni e moyi mmota 'kup ki aha/ mo.

23 Napi aha/ ki bur bur mo, ayy Arumgimis, dhali misha dum pem mo.

Nyo/i aha/ mo dhali mish gwom pem kun kulumka/ ibwa mo.

24 Dhali pari mo e mo waḵki/ tonthusa kamu/ di'd e aha/ mo,

dhali shuyi aha/ bway e bway jin 'konuki/e ki sule/ sule/ mo.

140

Eya manyuk gway mo. Gway ma Dawuu'd.

1 'Cuki aha/ mo, ayy Tapa, 'peni 'kwani kun ta thus ki thus mo.

'Tashi aha/ 'twa/ mo 'peni 'kwani kun bujurkina bujur mo,

2 uni kun thosonki tonthus is eya dum buni mo,

dhali bir 'kwani mmo/asa mee ka yempa/ yempa/ mo.

³ Uni dhuna le'd buni mmokaaka
me'd tasha/ mo,
dhali 'twa/ buni 'tu'dkin ka ti'd
tashan 'thi/ mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁴ Jiyyi aha/ mo, ayy Tapa, 'peni me'd
gi 'kwani kun ta thus ki thus
mo.

'Tashi aha/ 'twa/ mo 'peni 'kwani
kun bujurkina bujur mo,
uni kun thosonki is mo mmoṭa'b
aha/ ki sho'k mo.

⁵ 'Kwani kun dhu is ki ca mo mmo/
ush gwonḡan mii mo tani uni
bagkina gume/ gom aha/ mo,
nyakka nyoka gume/ jin bere'thkina
uni mo,

e 'ko'd gwar bway mo tani uni
ka'bkina gume/ gom aha/
mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁶ Aha/ ona gwo e Tapa mo ki: /E
tana Arungimis pem mo.

Ciyi 'ce ki 'twa/ ki tom pem jin
'thoka/ ka di'b me'di is mo,
ayy Tapa.

⁷ Ayy Tapa, /e jin ta Tapam pem
mo, dhali /e jin ta jim pem
jin 'bitha'bi'th jin 'cuḡki aha/
mo,
/e kumki aha/ 'kup pem mo ka tee
gi mo ma mee mo.

⁸ Dhalku/ ki ci amanta thus ki thus
to jin on ma dum piti a'di mo,
ayy Tapa.

Dhalku/ ki thoṭh tonthus piti jin
miina a'diya wu'th apo/ mo.
Doshi ma dhali 'cunycuri yan
mo.

⁹ Uni gwansan kun 'kamki aha/ ki
deḡ mo tani uni 'de'kki 'kup
buni mo.

Dhalki 'twa/ buni kun tana pibi
kumki uni 'twa/a 'cesh mo.

¹⁰ Dhalki o'd jin 'thanu ka 'cila'th
ṭa'kki'da po/ uni mo.

Dhalki uni ṭa'kkunu e jis jin
'kula'kul mo jin mina uni
mol cuyu/ mis dok/e mo.

¹¹ Dhalku/ ki dhala manthutha
thu'th 'pen bway mo mmoṭel
mii sho'k e mony'cesh mo.

Dhalki tonthus wa'di wathi/ jin bu-
jurki'da bujur ki jahanne/
mo.

¹² Aha/ misha Tapa halki mo jin
wo'cki is she/ jin rakki'd mo,
dhali tor gwon dwall 'twa/a 'cesh
ki mii ma kar/e gom uni gun
mini mii ta gi to mo.

¹³ Ka jin gana/ uni gun tana kar/e
mini ci mo jin 'boruwa 'bor
bwa i is ki gway pini mo.

Dhali uni gun dhelel ma du mini
'ko e buṅ'kus pini mo be.

141

Gway ma Dawuu'd.

¹ Aha/ yukkina /e mo, ayy Tapa.
Layu/ ki jahanne/ e aha/ mo.
Ciyi 'cem pini ki 'twam pem mo, ki
aha/ yukkina /e mo.

² Dhalki mon'thom pem a'di deṅ e
me'da ku'da 'bicajwahaḡ ib-
wambori /e mo,
dhali mo jin 'de'kka/ me'd pemi
mis mo me'd to jin 'ciṭhu/
'kus mom'pimpili/ mmomi-
iya bas mo.

³ Kari mo jin jinuwa ji apo/ 'twam
pem mo, ayy Tapa,
doshi mmoṭima campur gi 'twam
pem mo.

⁴ Dhalku/ ki ka'da dum pem ki ma
tonthusa kamu/ mo,
mmoshwa pibi/ anyor ki is pem
gom tonthus mmomii mo
mmonyak ya ki 'kwani kun mii to
kun 'coka'cok mo,
dhali dhalku/ ki dhal aha/ bway mo
mmoshwa tonṭem buni kun
ṭawusaṭawus mo.

⁵ Dhalki wathi/ jin 'boro'd idor
aha/ mo walla ḡucur aha/ ki
bwaṅkush mo,
hili dhalku/ ki dhala yin gi 'kwanin
thus ki a'di minu 'kosh 'kup
pem ki sule/ sule/ mo.

Haali/ mon'thom pem ṭikirkika/
apo/ tonthus buni kun miina
uni mo.

⁶ Me'd jin cikunu uni e me'd gi uni
gwansan kun mini wak uni
mo tani

dhali yan'ko'd uni mini da/ar gwo
ki gwon Tapa a'di ita gwon
gana/ mo.

7 Me'd wosh jin kothkina jan tal
'de/ me'd mo dhali shaṭ uni
apowa 'cesh mo tani

wakan asimam buni minu 'kwakar
bwa mo e 'twa/ ma Haawiya
mo.

8 Hili em pem di'd 'kup ki /e mo, ayy
Tapa Arumgimis.

E /e mo tani aha/ simmkina mo jin
hurga/ jwa e mo.

Dhalku/ ki dhal aha/ me'd wathi/
jin dar gi mo jin ceshuwa
cesh ka po/ mo.

9 Noni aha/ 'twa/ mo 'pena gume/
jin 'thikina uniya 'cesh gom
aha/ mo,

dhali agume/ gi uni kun mii ton-
thus mo.

10 Dhalki imanmii tonthus ta'kkini
montal 'de/ agumem buni
mo

ki aha/ dina mmoye mo.

142

*Gway jin yedhuwa Dawuu'd
sho'k mo ki a'di diki'd e jurum wosh
mo. Mon'tho mo.*

1 Aha/ gwokina ki 'twam pem e
Tapa mo,

ki 'twam pem mo tani aha/ 'thokina
to ka di'b me'di is e Tapa mo.

2 Aha/ gaça mom pem jin walka/
a'thupuny 'twa/ e bwambori
a'di mo.

Aha/ tora tom pem kun toci aha/
bwa ibwambori a'di mo.

3 Ki shi/in pem 'thikina buye/ mo
tani
/e mishki bway pem mo.

E bway tur jin yaka/ mo tani
uni bagkina gume/ gom aha/ mo.

4 Aha/ hilkina mo ki 'bana bim
poros mo dhali tim mo mo,
hili jan kamu/ yisa di'da jin tor aha/
ki e mo.

Mo jin huru jwa yisa di'd gom aha/
mo.

Wathi/ piyi'd jin hilki'da hil gom
aha/ mo.

5 Aha/ gwona 'twa/ e /e mo, ayy
Tapa.

Aha/ ona gwo mo ki: /E ta jim pem
jin hurga/ jwa icine/ mo,

tom pem jin 'tuntulka/ bwa ime'd
mo, a'di jin di'd nyakki
'kwani kun 'kon ki e e
mony'cesh mo.

6 Ciyi ahirdhe/ ki gwom pem mo,
haali/ aha/ gunu ka lunḡu'b gana/
mo.

'Cuki aha/ mo 'peni imanto'c aha/
bwa mo,

haali/ uni 'bitha'bi'th gom aha/ mo
mmobol aha/ e mo.

7 Susi aha/ ka pije/ 'pena sijin mo,
ki aha/ mina 'taki ci mo jin 'boruwa
'bor bwa i is ki gway pini mo.

'Kwani kun tana kar/ e mini 'kam
aha/ mo

haali/ /e mini tu/ul dhan mo jin isha
to ka enthus gom aha/ mo.

143

Gway ma Dawuu'd.

1 Ciki mon'thom pem mo, ayy Tapa.
Dhali ciyi 'cem pini ki tom pem kun
'thoka/ ka di'b me'di is mo.

E mii ma isinj ganam pini mo tani
thoki aha/ 'twa/ mo, e mo ma
kar/em pini mo.

2 Dhalku/ ki cic mo e mo jin dwallu
gwo nyakki cinḡkinam pini mo
haali/ wathiḡ kamu/ yisa di'da jin
di'd ki e jin ta'da kar/ e ib-
wambori /e mo.

3 Haali/ wathi/ jin ta 'kup mo tani
a'di urki aha/ isho'k mo.

A'di yapki mondiki/ em pem ki
sho'k itaga 'cesh mo.

A'di ki kar aha/ mmoça'b e
mondhurumi'd mo me'd uni
gwansan kun wukin ki wuḡ
gana/ mo.

4 Gom gwo gi wakan mo tani shi/in
pem 'thikina buye/ e isi aha/
mo,

dhali adum pem e isi aha/ mo tani
a'di tintira/ tintir mo.

5 Aha/ kakina teen dhamo/ gunn e
mo.

Aha/ kulumkina gwo ibwa goma ris to kun miikina /e mo.

Dhali aha/ tikirk ina gwo kulumi bwa gom miin to ki me'd pini kun wagaskina /e mo.

⁶ Aha/ he'thkina me'd pem gom /e mo.

Akashiram pem ku'thkina 'kus gunkuru/ mo me'd mo ma burta/ o'd mo.

Doshi ma dhali 'cunycuri yan mo.

⁷ Huru/ ki jahanne/ mo dhali thok aha/ 'twa/ mo, ayy Tapa.

Shi/in pem ushi me'd mo.

Dhalku/ ki bag jis/ em pini 'peni aha/ mo,

isi ciki/ ki aha/ mina e wa ki uni gwansan kun iikin ka lungu'b e jisa 'kulga/ mo.

⁸ Dhalki aha/ cika gwo mon'thamo/ gom mo/en pini jin telu sho'k mo,

haali/ e /e mo tani aha/ kara mom pem jin gamka/ gwo is mo.

Tori aha/ bway jin miga/ 'taki ya mo,

haali/ e /e mo tani aha/ 'de'kkina akashiram pem 'kup ki mis mo.

⁹ Cuki aha/ mo, ayy Tapa, 'peni aris 'kwani kun ta 'kup ki aha/ mo.

Aha/ guskina mmohur jwa e /e mo.

¹⁰ Tori aha/ gwo mmomii bwam pini mo,

haali/ /e tana Arungimis pem mo.

Dhalki shi/in pini jin 'boro'd shu aha/ bway mo

e bway jin ba'daba'd mo.

¹¹ Gom gway gi gway pini mo tani, ayy Tapa, 'tashi mondiki/em pem 'twa/ mo.

E mii ma kar/em pini mo tani susi aha/ ka piye/ 'peni monto'c bwa mo.

¹² Dhali e mo/en pini jin telu sho'k mo tani 'cithi/ 'kwani kun ta 'kup ki aha/ 'twa/ mo

dhali 'ce'd uni kun ta 'kup ki aha/ shoki 'baar mo

haali/ aha/ tana cinjkinam pini mo.

144

Gway ma Dawuu'd.

¹ Mom'bor mii midi di gom Tapa mo, a'di jin ta wosh pem mo, a'di jin to'kki me'd pem gom mo ma mee mo,

dhali nwal me'd pem mmo/asa as mo,

² a'di jin ta wosh pem dhali acur pem mo,

dhali acur pem jin tenu gwo mo dhali aman'cu'k aha/ mo,

dhala gon'gorom pem mo dhali a'di jin bu'thka/ mo jin hurga/ jwa mo,

a'di jin 'dapki'da ris 'kwani e bwan'kwariny piti mo.

³ Ayy Tapa, ki wathiny'cesh jana sa/ imina bwa o /e ki a'di mo,

walla ya/ gi wathiny'cesh jana imina /e kulum gwo ibwa gom a'di mo?

⁴ Wathiny'cesh wana e ka wulpe/ mo,

ateem piti wana e ka kashira la jin peki'd mo.

⁵ Gonji momis pini is ka 'cesh mo, ayy Tapa, dhali pu'du/ ka 'cesh mo.

Tayi wosha turga/ is ki me'd mo ki uni mini iiya ku'd mo.

⁶ Biliti/ uni mmoshwayi mo mmomiiya war mo dhali ce'ker uni bwa mo.

Dhali peper ka risa thopam pini bwa mo dhali miya 'bala'c 'bala'c dhan mo yin mo.

⁷ Hethi me'd pini 'peni mo jin ka'dama/ka'dam mo, 'cwami aha/ mo dhali 'cuki aha/ mo 'pena ris yi'de/ mo,

dhali 'peni me'd gi 'kwani gi bampan tiya mo,

⁸ uni kun tana 'twa/ buni ator ka tor mmo/o gwo mo,

dhali uni gun tana me'da bim poros buni abim poros jin ta thus ki thus mo.

145

Gway jin yuk ma Dawuu'd mmo-maṅa maṅ mo.

9 Aha/ mina yuk gway jin ta
 gway this gom /e mo, ayy
 Arumgimis,
 apowa dhenḍhenye/ jin 'kon ma
 shu/i 'kume'd mo aha/ mina
 pi a'di gom /e mo,
 10 a'di jin ciki mo jin pinu mii e ki
 imalik mo,
 a'di jin 'cwamki cinḱinam pini ka
 Dawuu'd mo.
 11 'Cwami aha/ 'peni gandal gi
 'kwani kun ta matt ki matt
 mo
 dhali 'cuki aha/ mo 'peni me'd gi
 'kwani kun ta 'kwani gi bam-
 pan tiya mo,
 uni kun tana 'twa/ buni aṭor ka ṭor
 mmo/o gwo mo,
 dhali uni gun tana me'da bim
 poros buni abim poros jin
 ta thus ki thus mo.
 12 Dhalki iya/m bam e dhuru'c buni
 mo
 wana e ki cwalman kun
 dhethadhe'th mo,
 walla i'bwa/m bam mmowa e ka
 ka'dum gu'b mo
 kun jepkunu mo mmonyāṅ gu'b
 ma malik mo.
 13 Dhalki themes bam 'tu'du/ ki
 piny piny mo
 mmo'tu'da risa lakaṅ gu'b kun
 dhuna am to mo.
 Dhalki ka'bal bam dhodhon ka alip
 mo
 dhali ka alaapi 'kume'd mo e bun-
 tom bam mo.
 14 Dhalki bip bam 'tu'd mo ki ushan
 mo,
 jin mina is 'koki 'kosh uni ka nyor
 gom 'ba'th mo walla ta a/ulul
 is mmodho'th ushan mo.
 Dhalku/ ki mii dhal ko jin gwonu ki
 ko ma cis bway mo mmodi e
 bway tur bam mo.
 15 'Kwani kun biṭa mo jin 'boru
 mii wakana po/ mo tani uni
 i'bora bwa mo.
 'Kwani kun tan ga Arumgimis jin ta
 Tapa mo tani uni i'bora bwa
 mo.

1 Aha/ mina kar /e ki ca mo, /e
 jin tana Arumgimis pem mo
 dhali aMalik pem mo,
 dhali 'bori gway pini mii ki sule/
 sule/ mo dhali ki sule/ sule/
 mo.
 2 Isa yempa/ aha/ mina 'bor /e mii
 mo,
 dhali maṅ gway pini ki sule/ sule/
 mo dhali ki sule/ sule/ mo.
 3 Tapa a'di icaaca mo dhali a'di
 ica'd jin minu maṅ mo,
 dhali dhan cam piti minu 'koki gu'd
 'kup mmodot mo.
 4 Anyakum yil gi 'kwanin 'deṅ
 kamu/ mini maṅ miim pini
 ka nyakum 'kwani yilan tiya
 mo,
 dhali uni mini bah dhan mii ma
 dem dem pini jin kala /e ki
 mii mo.
 5 Gom monyca ma ra/ ra/ pini mo
 dhali mo/ek pini mo
 dhali aris to kun miina /e ki momer
 mo tani aha/ mina kulum
 uni ibwa mo be.
 6 'Kwani mini bah dhan mo ma
 dem dem ma purem pini jin
 kala /e ki mii mo,
 dhali aha/ mina bah dhan mony-
 cam pini mo.
 7 Uni mini gaṅ miin tom pini jin
 ishi'd ka entus ki gway pini
 jin tor /e karash gom tom
 'boron mo
 dhali yuk gway ki 'kal 'kal gom mo
 ma kar/em pini mo.
 8 Tapa a'di ta'da manmii mii ka 'the
 mo dhali amanmiimii mo,
 anyor piti maṅala she/ mo dhali
 mo/en ishki'd jin telu sho'k
 mo.
 9 Tapa a'di 'bora'bor gom 'kwani
 'baar mo,
 dhali bwam ma 'thimem piti ki mo/
 en diki'da powa ris 'kwani
 'baar mo kun ukkina a'di mo.
 10 Aris miin tom pini mini ci /e bwa
 jin 'boruwa 'bori is mo, ayy
 Tapa,

dhali aris unim pini kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani uni mini 'bor /e mii mo.

11 Uni mini o gwo gom monyca gi bampam pini mo,

dhali uni mini tor gwo gom mom'bi'th pini mo,

12 mmotor eya tente/ e iya/ gi 'kwani mo miin to ma dem dem pini mo,

dhali monyca jin mii'd ki ra/ ra/ jin ta ji gi bampam pini mo.

13 Bampam pini a'di ta bampa/ jin midi di ki sule/ sule/ mo

dhali mo jin tanu tapam pini 'dimki 'kup ki sule/ sule/ mo eya risa nyakum yil gi 'kwaniny'cesh mo.

Tapa a'di ita a'di ma isinj gana/ eya ris gwom piti mo,

dhali ta 'the ka 'the eya ris miin tom piti mo.

14 Tapa a'di bu'thki uni gwansan kun ta'kkin mo,

dhali 'deka ris uni imis mo uni gun 'kokin ki gonjo/ mo.

15 Aris e gi 'kwani 'baar mo hilki /e mo

dhali /e ki ciki uni tontem buni ki yil ka kar/e mo.

16 /E ka'dki me'd pini mo

dhali /e kapkina ris to kun 'ko ki e adu mo ka ris to gun o uni bwa mo.

17 Tapa a'di ita'da kar/ e eya ris bway piti 'baar mo

dhali kush bwa ki kush goma ris miim piti mo.

18 Tapa a'di 'disha'dish goma ris uni gwansan kun yukki a'di mo,

eya ris uni gun yukki a'di gom miin gana/ mo,

19 A'di ki thim to jin ona a'di bwa mo a'di jin ko/ki a'di mo.

A'di si'da/ cikki gwom buni mo dhali ta uni is ki me'd mo.

20 Tapa a'di ki 'tasha ris uni 'baar 'twa/ mo uni gun enki a'di mo,

hili aris uni gun ta thus ki thus mo tani mina a'di i'ce'd sho'k mo.

21 'Twa/ pem midi o gwo mmomanj Tapa mo,

dhali dhalka ris shuman isi 'baar mo 'bor gway piti jin kogu mii mo ki sule/ sule/ mo.

146

1 Marji Tapa mo.

Marji Tapa mo ma, ayy kashiram pem.

2 Aha/ mina marj Tapa ki aha/ dina mmodi ki e mo.

Aha/ mina yuk gway mmomanja Arumgimis pem mo ka yiha/ ki aha/ dina ki e mo.

3 Dhalku/ ki dhu mom bum jin gamu gwo is e iya/ gi imalik mo,

e ya/ gi 'kwani mo, e a'di jin dar gi mowoth mo.

4 Ki shi/ in piti 'baarki'd mo tani a'di dokki'd ki bu'da'cesh ka nyaj'ko'd mo,

Dhali ka tenten gana/ yan mo tani to jin thosona a'di mo tani nyak sho'k 'ce'd ki a'di mo.

5 Bwam 'boro'd gom a'di jin ta gi mowoth 'pena Arumgimis ma Yakuub mo,

a'di jin ta'd ga 'tenj kape/ e Tapa Arumgimis piti mo,

6 a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo,

dhali kumma/ yi'de/ mo dhali aris to kun 'kon e bwaman uni mo, a'di jin dhu'da dhu ka dhu ma isinj gana/ ki sule/ sule/ mo,

7 a'di jin torki gwon dwall 'twa/ a 'cesh ki tora kar/ e mo, gom uni gun siri'ckunuwa po/ ki sho'k mo,

a'di jin ciki tonte/ ki 'kwani kun 'kosha te/ mo.

Tapa dhuki uni kun tana habuus ki 'kus mo.

8 Tapa ka'dki e gi 'kwani kun tana ja'da/ mo.

Tapa 'de'kki uni gwansan kun 'kokin ki gonjo/ mo.

Tapa enki 'kwani kun miin ka kar/
e mo.

⁹ Tapa timki'da powa ris 'kwani
kun iiki iinj 'kus mo.

A'di ki ta up kun wuna ikath is ki
me'd mo dhali uni gun dar gi
icom mo,

hili bway jin iina 'kwani kun ta
thus ki thus mo tani mina
a'di guyu/ e mo jin mina uni
kup mo.

¹⁰ Tapa a'di midi ta tapa ki sule/
sule/ mo,

ayy Sihyuun, a'di jin ta'da
Arumgimis pini mo, eya risa
nyakum yil gi 'kwani mo.

Manji Tapa mo.

147

¹ Manji Tapa mo.

Haali/ a'di 'boro'd mmoyuk gway
mmomaña Arumgimis bana
mo,

haali/ a'di ta'da 'the mo dhali gway
jin minu manj a'di mo a'di ha
me'd mo.

² Tapa nyanj Pa Urushaliim mo.

A'di ki tul uci ma Israyiil is kun
ta'kkunuwa sho mo.

³ A'di ki waç uni gun 'ce'dkunuwa
du mo

dhali is jamam buni kun
'koshkunu uni mo.

⁴ A'di ki kar gwo mmota njalla/ mo
gom gwo mmodeña cul e mo.

A'di ki ciya cul gway buni ki she/ ki
she/ mo.

⁵ Tapam bana a'di icaaca mo dhali
mom'bi'th piti ishi'd ka en-
thus mo.

Mo jin mishu gwo 'ban jin ta jim
piti mo tani a'di idiki'd ib-
wampo/ mo jin molubar a'di
mo.

⁶ Tapa a'di ki 'de'k uni gun yapkunu
ki sho'k mo.

A'di ki tor uni 'ko'da 'cesh uni gun
ta thus ki thus mo.

⁷ Yuki gway e Tapa mo jin 'boruwa
'bor bwa i is mo.

Lugumi gway eya Arumgimis bana
ka dhenjhenye/ jin 'kon ma
shu/i pesu/ mo.

⁸ A'di ki kum momis ka rak mo,
dhali a'di ki thosona sho'k mmo-
hetha po/ mony'cesh mo,

dhali a'di ki raka sho mmoca mo
apowa ris wosh mo.

⁹ A'di ki ci to/ e tonçem buni
mmoshwa mo

dhali ki usha waranjgwaç kun
gwokin mo.

¹⁰ Bwanj 'kunyud piti yisa di'd e
shumarum kun 'bitha'bi'th
mo,

walla bwanj 'kunyud piti yisa di'd e
'basha'k gi wathi/ mo.

¹¹ Hili Tapa a'di ki bu'th mo jin
'boru bwa mo e uni gwansan
kun ko/ki a'di mo,

dhali e uni gwansan kun tan ga
'teñ kape/ e mo/en piti jin telu
sho'k mo.

¹² Manji Tapa mo, ayy Urushaliim.

Manj Arumgimis pini mo, ayy Si-
hyuun.

¹³ Haali/ a'di 'bi'thki'da bem'ban
gi tonçkuthu'd jin miinu
'twanjala goñ pini mo.

A'di 'borki iya/m bum mii e bwa-
man um mo.

¹⁴ A'di karki monçku'th is e
bwangwayum bum mo.

A'di 'tu'dki um bwa ka dipany pos
bunyan jin thebera/ e ki the-
ber mo.

¹⁵ A'di hashki gwo jin kana a'diya
kan e mony'cesh mo.

Gwom piti guski'd ki shaw shaw
mo.

¹⁶ A'di ki ciya wasa/ mmo/isha 'cesh
me'da mur ka'bala bany
bany mo.

A'di ki kwa/ a wasanyjape/ bwa
me'd 'piny mo.

¹⁷ A'di ki taka wasam piti ka 'cesh
me'd ushi kuluny to mo.

Kaja a'di imidi doshi bwambor
mon'thup piti jin 'thupa a'di
mo?

¹⁸ A'di hashki gwom piti mo dhali
wa uni mo.

A'di ki kar 'tham piti mo mmo-
posh mo dhali yi'de/ yakina
njawaça/ mo.

19 A'di ki bah gwom piti eya Yakuub mo
 a'di jin ta gwoŋkan piti kun bahu
 mo dhali gwoŋkan kun onu
 eya Israyiil mo.
 20 Kal gi 'kwanin tiya dina a'di ki tu/
 ul ki mii gi wakan mo.
 Uni 'koki mish gwoŋkan piti kun
 onu mo.
 Manji Tapa mo.

148

1 Manji Tapa mo.
 Manji Tapa mo 'peni momis mo.
 Manji a'di e mo jin ka'dama/ ka'dam
 mo.
 2 Manji a'di mo, aris iman'doyu
 gwom piti mo.
 Manji a'di mo, aris unim piti kun
 'kon e momis mo.
 3 Atente/ dhala ppe, manji a'di mo,
 manji a'di mo, aris uma cul kun
 kushki mo mo.
 4 Manji a'di mo, um momis kun
 ka'dama/ ka'dam mo,
 dhali um yi'de/ kun 'kona po/
 momis mo.
 5 Dhalki uni bway mo mmoman
 gway gi Tapa mo.
 Haali/ a'di kanki'da kan mo dhali
 uni 'kokunu mo mmo/ uk
 mo.
 6 Dhali a'di telki uni sho'k ki sule/
 sule/ mo dhali ki sule/ sule/
 mo.
 A'di ki thoson gwayum buni jin
 mina uni mol pe mo.

7 Manji Tapa 'peni mony'cesh mo,
 um kun ta dhan to yi'de/ gi
 kumma/ yi'de/ mo dhali aris
 mon'kulga/ mo,
 8 o'd dhala dhana wasa/ wosh
 dhala wasa/ kun telkin mo
 dhala wasanyjape/ mo,
 dhali 'tham jin mii'da punthar uni
 thimki gwom piti jin kana
 a'diya kan mo.
 9 'Kuwosha turga/ mo dhala ris
 wosh mo,
 cwa kun dho'th maman mo dhali
 arisa bwanyayis mo.
 10 Aris tombwaasho dhali aris to/e
 mo,

dhali to kun parana 'cesh mo dhali
 'dii kun peni mis mo.
 11 Imalik kun 'kon e mony'cesh mo
 dhali aris 'kwani mo,
 dhali iya/ gi imalik mo dhali aris
 tapa gi mony'cesh mo.
 12 'Kwani kun ta dhuru'c mo dhali
 aris nyara/ mmon'al 'de/ mo,
 dhali 'kwani kun tana dhan mo
 dhali uci mo.
 13 Dhalki uni manj gway gi Tapa mo,
 haali/ gway piti a'di 'de/ ikaru ki ca
 mo.
 Monycam piti a'di idiki'da po/
 mony'cesh mo dhali momis
 mo.
 14 A'di ki 'de'k ce gi mowoth gom
 'kwanim piti mo,
 manja manj goma ris unim piti
 kun dhunu ki she/ ki dhelel
 dhelel mo,
 haali/ 'Kwani ma Israyiil mo tani
 uni i'dishki a'di is mo.
 Manji Tapa mo.

149

1 Manji Tapa mo.
 Yu'ki gway gi Tapa mo gway jin ta
 gway this mo,
 moman piti eya dhana tul 'kup
 gom 'kwani kun ta ku isinj
 gana/ mo.
 2 Dhalka Israyiil 'bora bwa mo eya
 Man/uk a'di mo,
 dhalki iya/ ma Sihyuun 'kunya bwa
 eya Malik buni mo.
 3 Dhalki uni manj gway piti ki pe jin
 pena uni imis mo,
 mmolugum gway gom a'di ka
 dhen'dhenye/ jin pinu ki me'd
 mo dhala dhen'dhenye/ jin
 'kon ma shu/i pesu/ mo.
 4 Haali/ Tapa bu'thki mo jin 'boru
 bwa e 'kwanim piti mo.
 A'di nyonki a'di jin kar is ki gwa'd
 mo ki mo jin pinu mii e mo.
 5 Dhalki uni gun ta ku isinj gana/
 iini mis gom bwam 'boro'd e
 monyca mo.
 Dhalki uni yuki gway gom bwanj
 'kunyud' eya cim buni mo.

6 Dhalki mo jin eka/ ek jin minu
 maŋ Tapa di'd e 'kus buni
 mo,
 dhali dhan gandal kun kaaka ka
 'ban su/ 'kon e me'd buni mo,
 7 mmori/a ri'c jin ricu apo/ kal gi
 'kwanin tiya mo
 dhali mmodora dora po/ 'kwani
 mo,
 8 mmodek imalik buni ka jindhiir
 mo
 dhali unim buni kun sena
 'penkapan ka makkiyyan
 tonkuthu'd mo,
 9 mmotor uni gwon dwall 'twa/
 a 'cesh, gwon dwall jin
 'kwarkunu mo.
 Yan ta monyca goma ris unim piti
 kun ta ku isiŋ gana/ mo.
 Maŋi Tapa mo.

150

1 Maŋi Tapa mo.
 Maŋi Arungimis e mom piti jin
 kogu mo.

Maŋi a'di e mo ma balany piti mo
 jin ca'bki dem dem mo.
 2 Maŋi a'di gom miin to ma dem
 dem piti mo.
 Maŋi a'di isi ki dhan miiny cam piti
 jin cana a'di mo.
 3 Maŋi a'di ki ko ma poome/ jin
 dhalu me'd mo.
 Maŋi a'di ka dhenɗhenye/ jin 'kon
 ma shu/ i 'kume'd mo jin
 buku ki dar ga yi'c mo dhala
 dhenɗhenye/ mo.
 4 Maŋi a'di ka dhenɗhenye/ jin pinu
 ki me'd mo dhali iiyi imis
 mo.
 Maŋi a'di ka shun dhenɗhenye/ mo
 dhala bargum mo.
 5 Maŋi a'di ki ko ma sahana shu e
 mo.
 Maŋi a'di ki 'kal 'kal ki ko ma sa-
 hana shu e mo jin tirkunu
 mo.
 6 Dhalka ris to 'baar mo kun shi/
 irrkin mo maŋi Tapa mo.
 Maŋi Tapa mo.